A közoktatásügyi M

89124-1919.szám.

VIII/3.

A Müemlékek Országos Bizottságának, tudomás és további eljárás végett másolatban azzal adom ki, hogy a most kiutalványozott 300-300 K fizetési előleg csak azon tényleges szolgálatban álló alkalma-

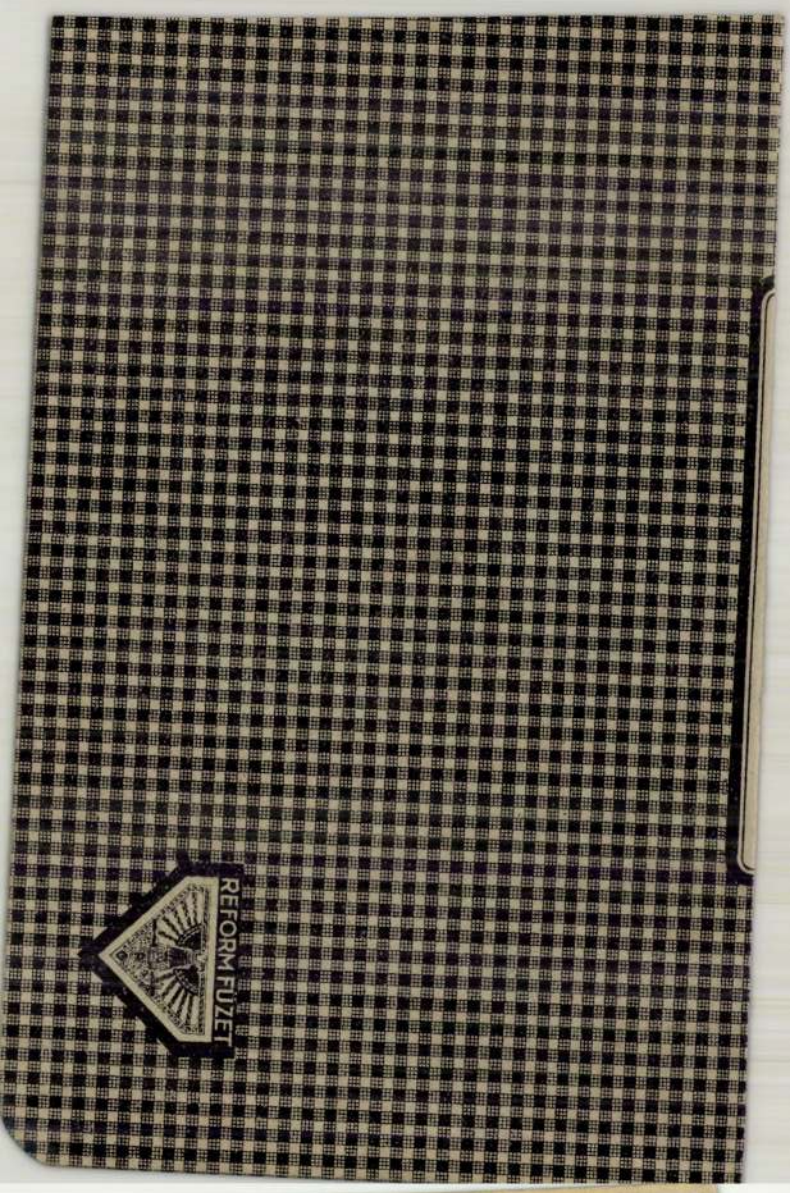

REFORM FÜZET

Pap Zsigmond
festő.

l.

Szinnyei X
1007. h.
1010. h.

miniszteriumhoz inte.

adóval leendő közlés

teni.

Budapest, 1904.

ekről.
még a betegsé-
azonosítani és
sak ritkán for-
nérzetből, nem-
nnek a proble-
ására jött létre
berében egy in-
elefonszolgálta-
eklődőknek az
kapcsolatosan

hogy a telefonálóknak megmagyarázza, mit jelent pontosan az inkontinencia, hogyan lehet kezelni, kihez lehet fordulni ezzel a problémával. A működése alatti pár hónapban 521 ember hívta fel a zöldvonalat, de sokan telefonáltak más betegségek vagy problémák miatt is. A telefonálók elsöprő többsége konkrét megoldási lehetőségekre kíváncsi.

orvoshoz, s így nem
megfelelő betétet, mely
nálata nagyon fontos a
nens beteg komfortérz
alakításában. (A bet
szakorvos javaslatára
meg.)

A 06 (80) 630-007-es
továbbra is működik,
kező időpontokban le
kedden 16–18, pénte
szombaton 12–16 ór

ORDÁN DOKTOR VÁLASZOL

Vírus vagy baktérium?

ekes kérdéssel
néha a történe-
orán megfogal-
érdés. L.-né pél-
magas lázzal,
nt el a házior-

pítható a kórokozó. A részletekbe bocsátkozva elmondta, igaz az, hogy a vírus és a baktérium okozta fertőzésnek közel hasonló a tünettana, amiből a legfontosabb momentum a beteg számára a láz. A vírusos fer-

Papp Károly rajza

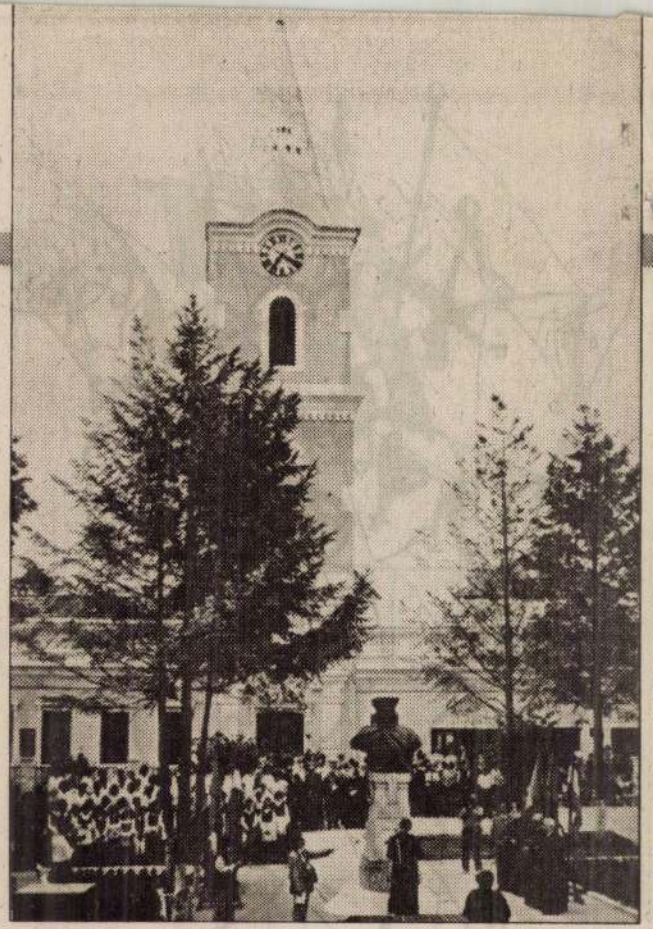

Bocskai-szobrot avattak Nyárádszeredán

karnak államelnökök lenni. Ha-
em csak jó románok, akik féltik
z alig hetvenéves államot, mely-
ek szívében ráadásul egy szinte
vegytiszta" magyar-székely sziget
lálható.
Pruteanu tehát kutakodott, be

tos országgyűlési műcirkusz elke-
rülhetetlen. El tudom képzelni,
hogy a székelyföldi iskolaigazga-
tók, tanárok álma mostanában
nem a legzavartalanabb. Köztu-
dott, hogy a székely nehezen tanul
nyelveket. Ennek oka talán az év-

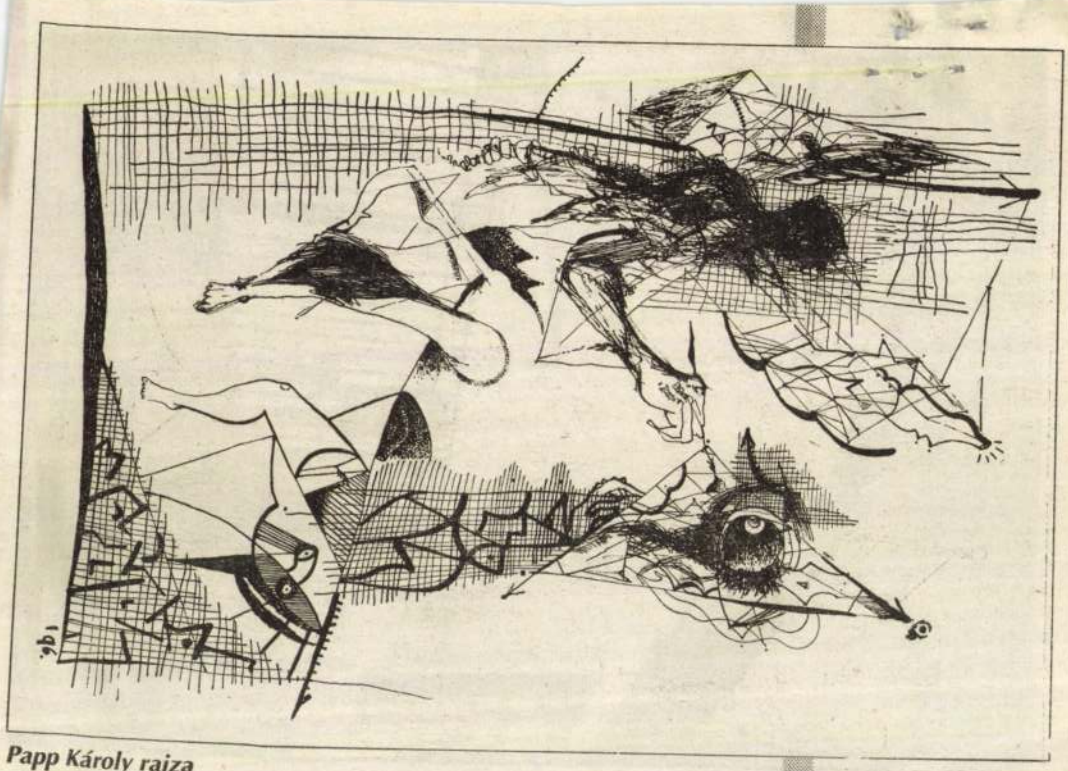

Papp Károly rajza

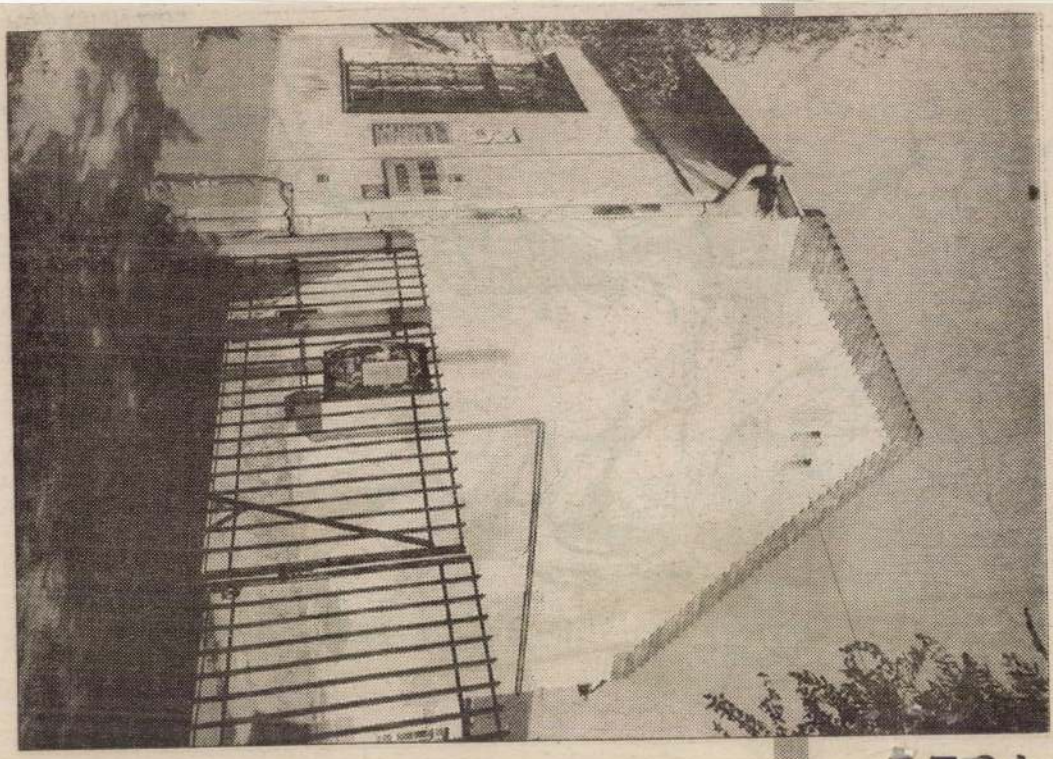

PAPP KÁROLY

Hajdú-Bihari Napló 1987. 11.01.

196.

Papp Károly rajza

Szopos Gyopár grafikája

Kiállítás

PAPP KATALIN

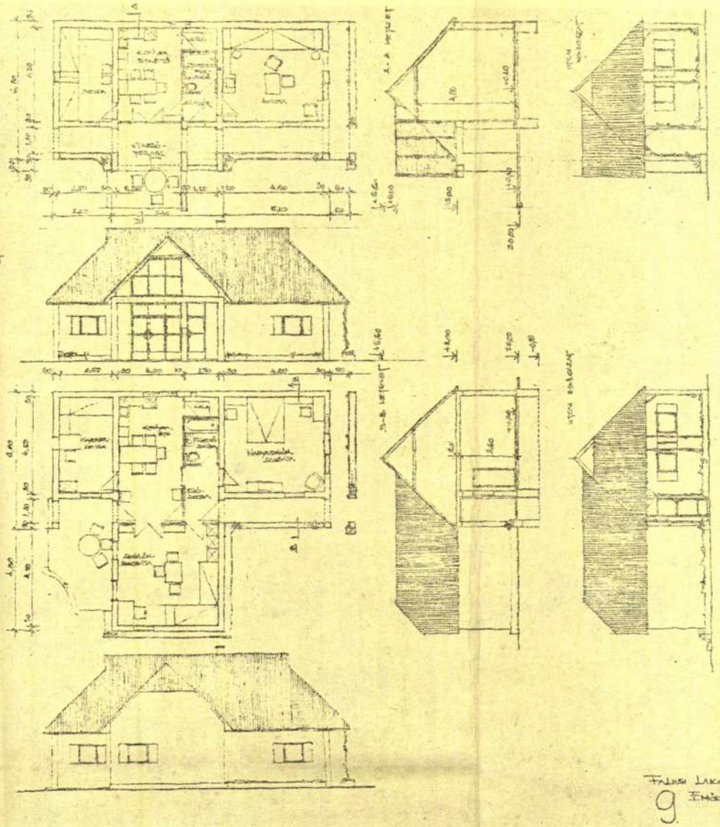

Falusi lakóépületek hagyományőrző továbbfejlesztése
9. Emőd - Szabadság u. 2. Papp Kat. terve

III. díjat nyert — rangsorolás nélkül a 27. bírálati sorszámú pályamű
Szerző: Papp Katalin

Az emődi lakóépületek bővítésére tett javaslatai alkalmas telekméret esetén általánosítható és követhető megoldást nyújtanak. A pályaművet a Bíráló Bizottság általánosan alkalmazható építészeti megoldásaiért és a hagyományos formajegyeket jól követő homlokzati és tömegalakítási javaslataiért, továbbá a bővítés nyaktaggal kialakított megoldásáért a jól funkcionáló belső elosztóteri kialakításért — amelyet Emőd esetében következetesen alkalmazott — II. díjban részesítette.

Gondolatok a tervpályázat hasznosításához

A zsűri meghozta döntéseit, a pályázatot eredményesnek nyilvánították, a díjakat kiosztották. A tervpályázat hasznosítására javaslatokat találunk a zárójelentésben. Úgy tűnik, nem kell mást csinálni, csak a legjobb terveket valami módon át kell ültetni a gyakorlatba, tipizálni, eszenciálni kell az általános és az egyes részmegoldásokat.

Vajon olyan egyszerű lenne mindaz, és vajon ebből az aspektusból hogy ítélhető meg a pályázat haszna? Úgy gondolom, a falu napjainkban történő átalakulása olyan méreteket ölt mind társadalmi, mind gazdasági szempontból, amire talán csak a felszabadulás utáni időszakban volt példa. A tervpályázat kiírói kétségtelenül bátran vállalták, hogy egy mozgásban levő folyamatba avatkoznak be, olyan folyamatba, amelynek a társadalmi, gazdasági és egyéni oldalai különkülön és együtt is problematikusak. A településeink fejlődésére csak a városok fejlődésének elsődlegessége a jellemző. Ismeretes a napjainkig tartó elvándorlás a falvakból, a demográfiai szerkezet romlásával együtt. A falvak hátrányos helyzete nem csökkent a lakásállomány nagymértékű átalakulása árán sem. Rengeteg tehát a megválaszolhatatlan kérdés, amelyek döntő hatást gyakorolnak a tervpályázat alapkérdéseire is.

Mennyiben formálhat jogot arra építész (építészek) vagy mennyiben várható el tőle olyan válasz, amely elsősorban nem építészeti kérdésre felel. Csak mellékesen említem meg, hogy a pályázók többsége nyerni akar; s véleményét a maga sajátos módján mondhatja el. Az építés potenciálisan nincs abban a helyzetben, hogy igényeket: különösen ilyen nagy léptékű igényeket megfogalmazhasson, de nem is rá tartozik. Esetünkben két olyan igény megfogalmazását várták el a pályázóktól, amelyeknél a váltás időszakát éljük. A lakásról és a falusi kisgazdaságokról van szó. A lakás közismert megfogalmazás szerint a mindennapi élet belső tere, benne minden szükségletnél markánsabban fejeződik ki a társadalompolitikai gyakorlat, a társadalmi rend tudott és gyakorolt elosztási rendszere, egyrészt minden primer szükséglet közül a legnagyobb értékű, másrészt a legmaradandóbb.

Ebből az aspektusból milyen eredményekről adhatunk számot az első családiház-pályázat (1954), majd a szocialista falu (1960) tervpályázat vagy az azokat követő megyei családiház-pályázatok után? Be kell valljuk: építészeti eredményeit hiába keresnénk.

A legutóbbi pályázat anyagában szép rajzok sorjáznak lapról lapra, mintegy igazolva azt, hogy az építészet egyre inkább átköltözik a rajzpapírra.

A motívumok azonban újra meg újra megjelennek, a 30-as évek falukutatói buzgalmával megjelenítve egy sohasemvolt idilli faluképet. Elfelejtkezve arról, hogy az archaizálással konzervált gazdálkodási módnak és a korszerűnek akart, épp most születő falusi kisgazdaságoknak már semmi közük sincs egymáshoz. A „jelekkel", a szimbólumokkal nem lehet könnyelműen bánni, ahhoz, hogy e jelek ne analógiái legyenek a városi fiatalok tarisznyadivatjának és koncertközönség által viselt népi blúzoknak.

Ha a gazdálkodás oldaláról közelítjük meg a problémákat, beszélhetünk-e Erdei Ferenc által megfogalmazott, leírt parasztságról?

Ismerjük-e a mai falu hierarchiáját? Ki vajon a mai magyar paraszt, falusi munkás, munkaidővel vagy saját vállalkozásának végsőkig kizsákmányolt munkása? Az új gazdálkodásból származó kettős kötődés új motivációkat teremt. A földből származó jövedelem ma nem forrása újabb föld vásárlásának.

A pénz váltotta fel, amely megszerzésének más motivációi vannak. A pénz eszköz, lehetőség, életvitel. Hogyan változik meg az életmód az új kisgazdaságok hatására?

A közellátási nehézségektől, az először enni, lakni, ruházkodni kell szemlélettől az árutermelő gazdaság felé tartunk. A gazdálkodás piaci oldala visszahat és könnyen átváltható funkciójú épületeket igényel. Ezek a multifunkcionális gazdasági épületek hogyan illeszthetők be a már túlságosan is felparcellázott ország telekgazdálkodási lehetőségeibe? Megannyi kérdés! És közben új pályázatot írtak ki.

Mennyire lesz felesleges a pályázók igyekezete a valóság felől nézve, csak mértékében kérdéses, vagy lehet-e majd döntésre jogosult intézmények által felállított paraméterek alapján felelősséggel vállalt műszaki megoldásokat kapni?

Elekes Keve

„Falusi lakóépületek hagyományőrző továbbfejlesztése" tervpályázat 1982

Magyar Építőművészet 1982/6

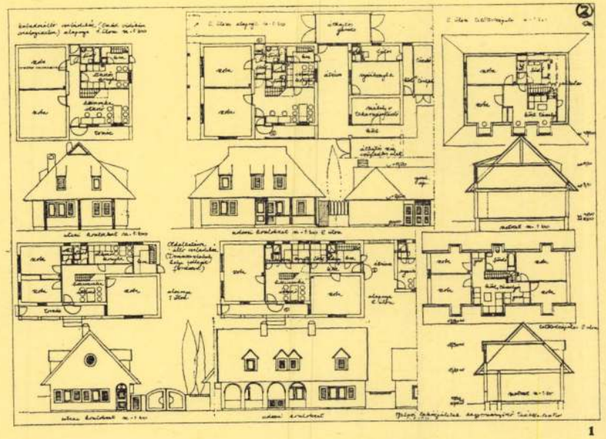
1

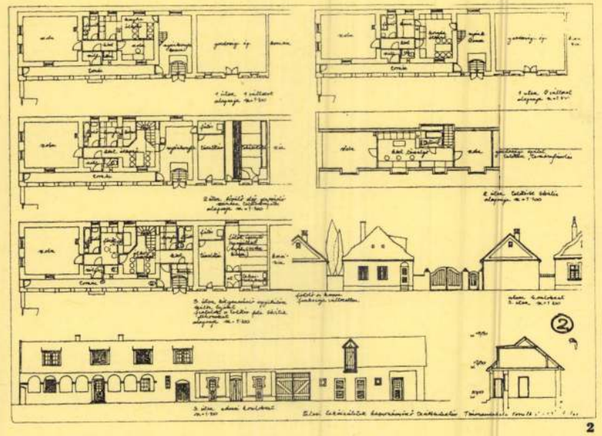
2

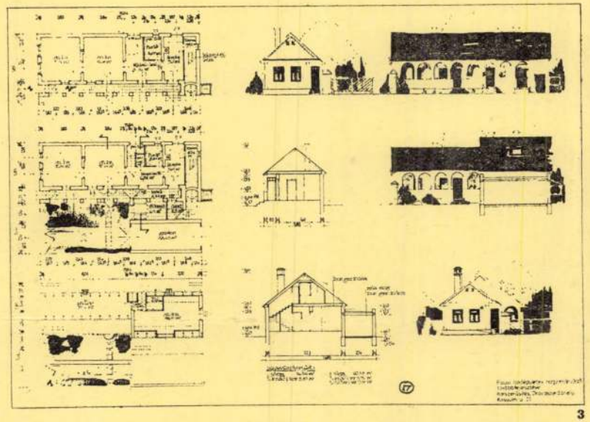
3

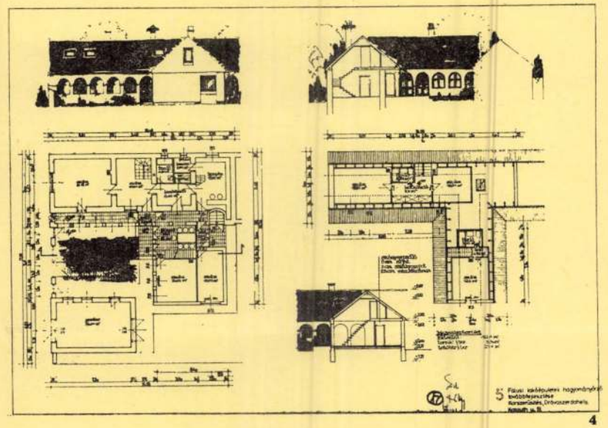
4

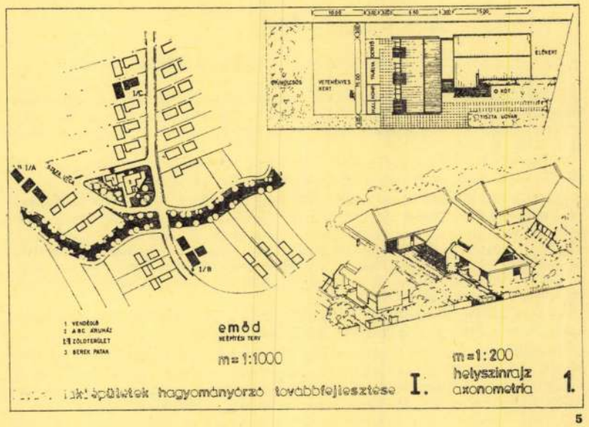

5

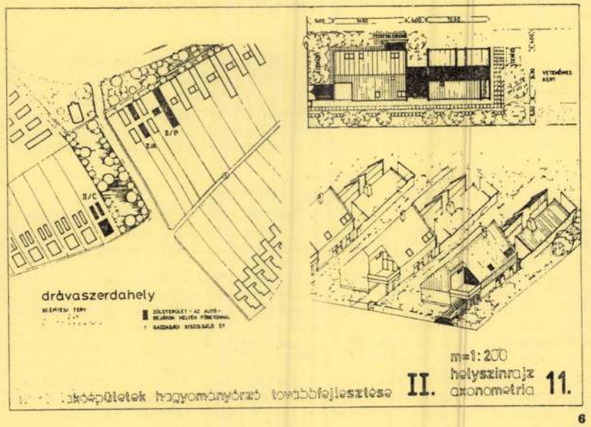

6

1., 2. Megvételben részesült — rangsorolás nélkül — a 2. bírálati sorszámú pályamű
Szerzői: Sipiczki Zoltán, Bodri Beatrix

3., 4. a 17. bírálati sorszámú pályamű
Szerzői: Botlik Gergely, Kamarás Bori, Pécsi Erika, Ifj. Vámossy Ferenc, Dr. Vámossy Ferenc

5., 6. a 24. bírálati sorszámú pályamű
Szerzői: Schuchné Morvai Ágnes, Somogyi Zsuzsa, Denke Balázs

Pappné Kertész Klára

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 MÁJ 17.

NÉPAKARAT

FIGYELEM!

A FŐVÁROSI KÖZTISZTASÁGI HIVATAL

NYUGDÍJASOKAT ALKALMAZ

fizikai munkára, havi 48 órás munkaidőre. JELENTKEZÉS: Budapest, VIII., Kun utca 8. Munkaügyi osztályon.

Kőszegi Tangazdaság gyakorlott juhászt keres azonnali belépésre.

SZÖVŐKET ÉS SZÖVŐ TANULÓKAT FELVESZ

18 éves kortól a Pamutszövőipari Iaiat II. sz. telepe. Budapest, XIII., Fáy utca 81—83.

Felveszünk segédmunkásokat kőműves csoportba, havi 1200,— Ft. minimális kereseti lehetőséggel. Budapesti lako-

TANULÓNAK FELVESZÜNK

JELENTKEZÉS:

Méteráru szakra: ATEX Kiskereskedelmi Vállalat, Bp., V., Guszev utca 1. Telefon: 180—595.

Cipő szakra: Cipőbolt Kiskereskedelmi Vállalat, Bp., V., Bajcsy-Zsilinszky út 66—68. Telefon: 180—495.

Rövidáru- Lakástextil, női, férfi divatáru szakra: [illegible]

lehetőleg budapesti és környéki

DOLGOZÓKAT

az alábbi munkakörökbe:

kőműves,

víz- és fűtésszerelő,

épületvillanyszerelő,

festő és mázoló

és férfi segédmunkásokat.

Autóközlekedési Épí-

Pappné Kertész Klára keramikusművész műtermében: készülnek az állatfigurák és vázák a brüsszeli kiállításra

enene mit tenetnek
napjaim fehérsége
már csak magamna

15

derengés

elnémult ó
órjás mutatoi
állnak
az üres számlap előtt
nem tudni
a kinti derengés
hajnalt vagy estét hoz-e

16

feloldás

öregszik a csend
keményül
elévülnek az egykori
vétkek
parittyás nyarak
fészekdúlások
törvetések

679

Papp Katalin

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

festőművész

IRODALMI SZEMLE

1984 -10-

1021

Papp Katalin: Táj

Papp Katalin: Kalapos fiú

Papp Katalin
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, Ex., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1984 -10-
IRODALMI SZEMLE

5 Magyar filozófusok, Budapest 1930, 23—24.
6 Szontagh, i. m., 280.
7 idézi Horkay László, i. m., 73.
8 Erdélyi János: A hazai bölcsészet jelene. Sáros
9 Erdélyi János, i. m., 163.
10 Ehhez lásd: Beőthy Ottó: A hegeli tanok ma
In: Magyar Filozófiai Szemle 1979/3—4, 249—2
11 Terray Károly (Térey): Elmélet és szemlélőd
43.
12 Erdélyi János, i. m., 145.
13 Vandrák András: Fries Jakab Frigyes bölcseletének méltánylása. Kézirat, MTAKKt: RAL ad 48/1848
14 A „subjectivitas és objectivitas", „személylegesség és tárgylagosság" fogalmai tudományos becsének kellő mértékrei szállítása. Kézirat, MTAKKt: RAL 855/1860
15 Szontagh Gusztáv: A magyar egyezményes philosophia ügye, rendszere, módszere és eredményei. Pest 1855, 19.
16 Szontagh Gusztáv: Propylaeumok . . ., 289.
17 Szontagh Gusztáv: A magyar egyezményes philosophia . . ., 44.
18 Szontagh Gusztáv: Propylaeumok . . ., 281.
19 uo., 281.
20 Szontagh Gusztáv: A magyar egyezményes philosophia . . ., 7.
21 Szontagh Gusztáv: Propylaeumok . . ., 284.
22 Vandrák András: A „subjectivitas és objectivitas" . . .
23 Purgstaller József: A bölcsészet története. Pest1847, 177.
24 Szontagh Gusztáv: A magyar egyezményes philosophia . . ., 30.
25 Erdélyi János: A hazai bölcsészet jelene. 16.
26 Szontagh Gusztáv: Propylaeumok . . ., 285—286.
27 Szontagh Gusztáv: A magyar egyezményes philosophia . . ., 12.
28 uo., 15.
29 uo., 14.
30 uo., 24—25.
31 uo., 28.
32 uo., 28.
33 Erdélyi János: A hazai bölcsészet jelene. 95.
34 Szontagh Gusztáv: A magyar egyezményes philosophia . . ., 29.
35 Erdélyi János: A hazai bölcsészet jelene. 69.
36 uo., 80.
37 uo., 43.
38 uo., 74.
39 uo., 129.
40 uo., 14.
41 uo., 20.
42 uo., 13.
43 Erdélyi János: A bölcsészet Magyarországon. Budapest 1885, 6.
44 Erdélyi János: A hazai bölcsészet jelene. 156.

1021

PAPP KÁROLY RAJZA

Papp Károly

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR IFJÚSÁG
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 139-668, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

SZINTŰ OKTAT
EZŐ SZAKMÁ
rszámkészítő,
chanikai műsze
rettségivel is)
munkások 2 é
rettségi bizony
rezhetnek.
VEL jelentkez
NIKAI MŰSZE
tanulmányi id
ezés: személyesen
agy írásban

CHANIKAI
ŐMŰSZEREK
GYÁRA
anműhely)
Dósai László u. 90.
lefon: 688-680

felvételre keresünk

- SZTK-ügyintézőt
- számlalikvidátort
- gyors-, gépírót
- kézbesítőt.

ltátort
llenőrt
ztikust

PAPP KÁROLY

Hajdú-Bihari Napló

1948. VII. 25

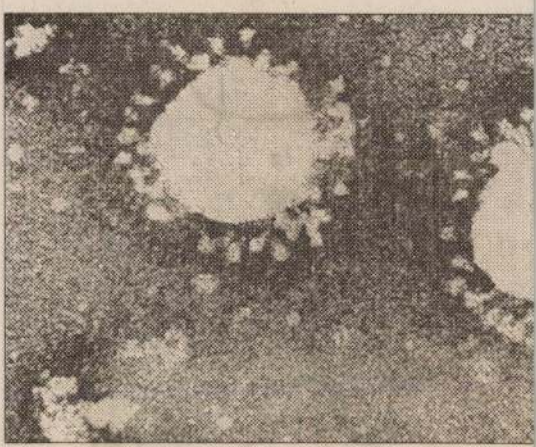

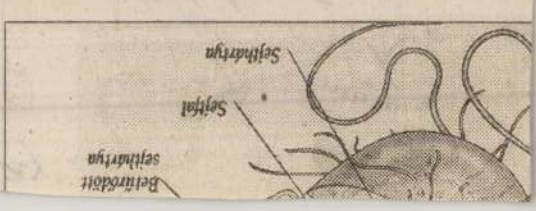

1966. JANUÁR 16.

RENDELET

az 1966. évi amortizációs alap képzéséről

A *földművelésügyi miniszter* 2/1966. (I. 11) FM számú rendeletét a termelőszövetkezetek 1966. évi *amortizációs alap* képzéséről a *Magyar Közlöny* január 11-i, 2. száma és a *Mezőgazdasági Értesítő* január 11-i, 2. száma közli.

A rendelet értelmében az elhasználódó állóeszközök saját erőből való pótlása érdekében, a mezőgazdasági termelőszövetkezetek, halászati termelőszövetkezetek és a termelőszövetkezeti önálló közös vállalkozások (a továbbiakban: termelőszövetkezetek) tulajdonában levő gépek, berendezések és felszerelések, valamint járművek értékcsökkenési leírását *amortizációs alapba kell helyezni.* Az amortizációs alapba helyezett összegeket *termelési költségként* kell elszámolni.

Az amortizációs alap felhasználásáról a termelőszövetkezet *közgyűlése* (önálló közös vállalkozás igazgatótanácsa), illetőleg a közgyűlés (igazgatótanács) határozata alapján a termelőszövetkezet vezetősége (önálló közös vállalkozás igazgatósága) a rendeletben foglalt alábbi szempontok figyelembevételével dönt.

Az amortizációs alapot a termelőszövetkezetek *elsősorban gépek, berendezések, felszerelések, járművek beszerzésére fordíthatják.* Amennyiben az alapba helyezett összeg a termelőszövetkezet által ezeknek az állóeszközöknek a beszerzésére szánt összeget meghaladja, a különbözet *egyéb állóeszközök* létesítésére is felhasználható. Az amortizációs alapból a már meglevő beruházásokat terhelő hiteltartozásokat kifizetni *nem lehet.* A felújítások és javítások költségei az amortizációs alapból *nem fedezhetők.* Az amortizációs alapban levő pénzeszközöket a termelőszövetkezet az év folyamán *bármikor* felhasználhatja, illetőleg annak év végi maradványait a következő évekre *átviheti.*

1966. JANUÁR 16.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

1021

Pap Klára

Téli gyalogosok

(Pap Klára rajza)

Papp Károly

P A P P K Á R O L Y

Született 1921.-ben Budapesten. Válogatott kézilabda és élvonalbeli kosárlabdajátékos volt. Rajzzal 194o. óta foglalkozik. Főleg grafikai munkásságot fejt ki. Sportkarikaturái 1955.-től szakmai és szakszervezeti sporttájékoztatókban jelentek meg először. 1957. óta a NÉPSPORT-ban és a KÉPES SPORT-ban megjelenő, PéKá jeligéjü gólrajzai és sportkarikaturái ismeretesek.

Önéletrajz

Injekció helyett inzulintapasszal

Még egy ideig szükséges lesz a szúrás
Fotó: Horváth Katalin

Bebizonyosodik-e, hogy az inzulint a bőrön keresztül is el lehet juttatni a sejtekhez? Dárdai Zoltán vegyészmérnök felfedezéséről, az inzulintapaszról megyénk két kórházának szakemberét kérdeztük.

Egyes becslések szerint Hajdú-Bihar megyében több mint tízezer cukorbeteg van, s 10 százalékuknál az inzulint injekciós tűvel viszik be a szervezetbe. Kétségtelen, hogy nagy népszerűségnek örvendene mind a betegek, mind az orvosok körében az inzulintapasz, azonban egyelőre csak szakmai vita tárgya, mondja Neuwirth Gyula, a Kenézy-kórház belgyógyász főorvosa. Minden kísérlet, ami arra irányul

Az opt

A magas vérny tenzív kezelése nyan csökkenti farktus és az a szövődményeine lását. Egy nemz vizsgálat az opt nyomást kutatt

Az Európai Hipe ság 1992-ben határ körű vizsgálattal laszt, hogy a kard medicina egyik leg mind ez ideig meg kérdésére, nevezete lyik az az optimáli érték, melynél legk és érrendszeri oko kező halálozás és kockázata. A Hyper mal Treatment (HC ló központja Svéd Göteborgi Egyetem zában működött. H munkájának eredm zetközi Hipertón XVII. tudományos ján – június 10-én – ban Lennart Hanss jelentette be.

A professzor szer lis vérnyomás érték nyosan megalapozo zása 85 higanymilli alatt van (139/83), olyan modern vér kentő szerekkel, me a szövődmények k len nyújtanak véde

PAPP KÁROLY Hajdu-Bihari Napló 1998. VII. 25.

Papp Károly rajzai

Kölcsönös bi

Vitazáró tanácskozás a rosszu kombájnokról

A Kisalföld július 23-i és a 26-i számában cikk jelent meg, amely a *Csornai Gépjavító Állomás munkáját bírálta.* A 23-i számban Javított kombájn Rábcakapin, a július 26-i számában pedig Javított kombájn Rábatamásiban címmel. Az egyiknek 46 000 forint értékű volt a javítása, a másiknak 76 000 forint. Az újságcikk bírálta a két szövetkezet szakembereinek panaszai alapján a gépjavító állomás felületes munkáját, sőt kifért még néhány körzetben tartozó tsz elégítő a kombájnok üzemeltetése, s van egy olyan érzésük is, hogy a szövetkezetek részéről néha szándékos a hibakeresés, ellenszenv tapasztalható a javító állomással szemben.

A szövetkezetek képviselői

tényekkel bizonyították

panaszuk jogosságát, elmondta például a rábcakapi tsz elnöke, hogy a rosszul javított kombájnnal *több mint ezer forintba* került egy vahány körzetben tartozó tsz

1964. szeptem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Klára

KISALFÖLD

1964. szeptember 11., péntek

Kiválók példája

A kiválók, akiket a cím említ: négy mezőgazdasági termelőszövetkezet. Sopron, Bács, Somogy, Csongrád megye szövetkezeti közös munkának szerzője egyet-egyet azzal a nem titkolt céllal, hogy e közös gazdaságok sikereinek nyilvánosságra hozatalával az olvasó figyelmét. E szándékukat maradéktalanul elérik. Szilárd agrárközgazdasági felkészültséggel elemzik a szek életét, a négy különböző adottságú, sorsú gazdaság mindegyikénél jó érzékkel találnak rá sikerek magyarázatára.

Tények imponáló seregét sorakoztatják fel, s a tények alapján módot adnak az olvasónak arra, hogy önállóan döntse el: miért és hogyan oldották meg jól a rábcakaiak a két tsz egyesítését, a tataházaiak munkaidejének rendszeresítésében mi az összefüggés, milyen módszerekkel valósították meg a kapospulaiak a növénytermelést, a keresztes-hosszúhetényiek a mammutüzemmé forrasztását. Mindegyikben van valami, amit hozzánk hasonló szövetkezetek is hasznosíthatnak.

A sikerült könyvecskét a Kossuth Kiadó jelentette meg. Korszerű, érdekes borítója ismét felhívja a figyelmet Papp Klára tehetségére.

Bajor Nagy Ernő

Papp Károly grafikus
1996.11.12.
Hajdú
Bihari
Napló

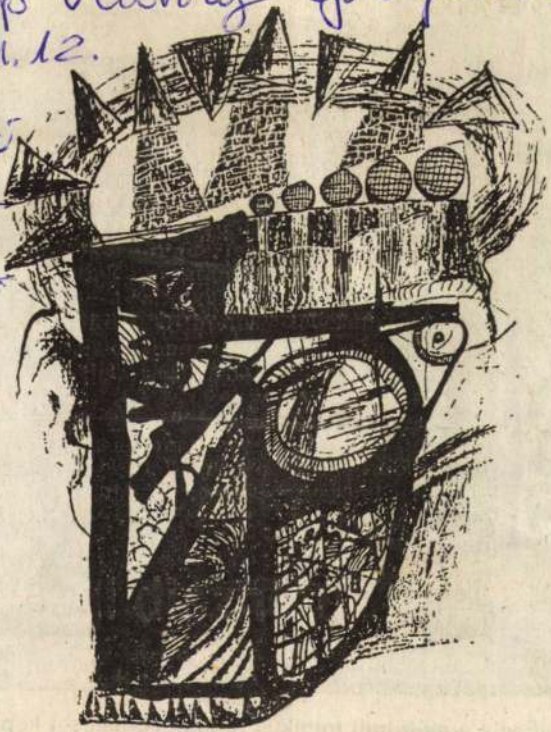

Papp Károly grafikája – egykori diákja kiállítását rendezte meg a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola Vizuális nevelés szakcsoportja a Bakoss Tibor Kisgalériában. A tárlatot tegnap – hétfőn – délelőtt Fátyol Zoltán festőművész nyitotta meg, megtekinthető február 26-ig

Fotó: Napló-reprodukció

nika: A fürdőhely a múlt heti tragikus repülőgép-baleset kapcsán került kelt felvétel arra is magyarázatul szolgál, miért is keresi fel oly sok turist

Fotó

8.30 Kulturalis ajanlat. 10.30 Lakossagi hirdetesek. 11.50 Gazdasagi hirek. 12.00–13.00 Slow-motion. 15.35 Utinform. 16.35 Utinform. 17.30 Naplo-lapszemle. 17.35 Ugye-

radio. 8.10 Müsorszemle. tudomany. 8.40 Paragra fontos .. 8.50 Gyorsfenyk 9.00 Orankent: hirek. 9.05–

nász, sem a háború emlékfoszlánya
tragikomikus vers, az *Emlékszem*, n
Pedig a szomorú éjszaka rajza egysz
giában ilyen jellemzést ad Stevie
meg, mint valami jó tündér, de az
laha vadorzó volt – ez a jó tündér
életében."
Ennek a lírának a bűvös sűrűjében
az, ami hat, ami meghat. Philip La
szövegét „magház-regény"-nek mon
fel:

Elbeszélte az életét özvegy
Courtlynénak. – Házasodjunk össze –
mondta. – Bennem már nincsen férfiszenvedély,
de beszélgethetünk, míg nem késő, kérlek, te is beszélj.

Stevie Smith *Válogatott versei* 1962-ben jelentek meg; akkor, hatvanéves születésnapján figyelt föl rá a hazai kritika. 1969-ben elnyerte a Királynő Költészeti Aranyérmét. Smith kisasszony, ha nálunk születik, ilyen kitüntetést persze nem kap. De a mi vulkánikus költészetünkben talán neki is jutott volna egy pöttömnyi domb. Talán a Királynő Szoknyája.

GERGELY ÁGNES

MŰ SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-749, 340-726

NAGYVILÁG

1973 JUN

Papp Klára 1021

Vett, öt rubelért. És csak mentek, mendegéltek Mitroskával, hátán ott lógott a balalajka, a vándorboton meg a kis bugyor, és kiugrott eléjük az útra egy szürke farkas . . .

NIKODÉMUSZ ELLI fordítása

500
1473
1973

Papp Klára emblémája a magyar könyvnyomtatás 500 éves évfordulójára

PAPP Lajos 93
Kiskunhalas, 1886. január 9.–Kolozsvár, 1963.
Képz. Főisk. Bpest, Stuttgart, grafikus

Banner Erdély

Papp

P. 8. *Lajos*, festő és grafikus, * Kiskúnhalas 1886 jan. 9. A Képzőművészeti Főiskolán és Stuttgartban tanult. Főleg litografiával és rézkarcolással foglalkozik. Az angol rézkarcokra emlékeztető lapjai közül néhányat a Szépművészeti Múzeum grafikai gyüjteménye is megszerzett.

E. G. II. 269 l

Radiós János VIII. 251.

ságáért és az árulók megsem- legy. (J. J.)

Adomány

Ma már bizony híre-nyoma sincs a régi-régi *Nemzeti Színháznak*, amely száztizenkét évvel ezelőtt nyílt meg a «kerepesi országút mocsaras, deszkapalánkos, kukoricás» földjén, de annak az építésével kapcsolatos alábbi édes és jellegzetes kis apróság *ma* ugyancsak a nyilvánosság elé kívánkozik, lévén az a *száz év előtti magyar munkás dicsérete*. Ahogy az évszázados színésztörténeti események között portyázom, rá-akadok, hogy miatt *Bajza* József, a színház legelső direktora művészeivel *Vörösmarty*: «Árpád ébredése»-t próbálja, a színház építői, *kőművesek, asztalosok, lakatosok* inuk szakadtáig dolgoznak, fűrészelnek, kalapálnak, — veszekszenek, de még Nagyboldogasszony napján (ha titokban is), de *dolgoznak*, hogy a megnyitás körül hiba ne legyen. A színház «közadakozásból» építtetvén, bizony nem kis gondot okozott a munkások szombatonkénti *bérfizetése*. Annál meglepőbb volt tehát, hogy — amint ezt *Váradi* Antal följegyzi — az egyik szombati napon a pallér rendre szólítja a munkásokat, akik közül *egy* nem jelentkezik a pénz-

[illegible]

sabb valamennyi között. Legelső a téglahordásnál és utolsó, aki abbahagyja. A pallér nem szól, mert azt hiszi, hogy valami munkakedvelő magyar paraszt lehet, aki egy összegben veszi majd föl a bérét s akinek kenyere, szalonnája jócskán van. Ám a második szombaton a pallér mégis szólt róla *Földváry* alispánnak, aki odament a bujdosó munkáshoz, mondván:

— Kend nem vette föl a hetibérét.

— Nem, tekintetes uram.

— Takarékoskodik kend. Egyszerre akarja fölvenni. Jól teszi.

— Nem veszem föl, tekintetes uram.

— Nem-e? Talán kevesli?

— Sokallom!

— Nem értem, alyámfia.

— Tekintetes uram — fohászkodik neki a szegény paraszt —, én hallottam, hogy az urak egy *nemzeti teátrumot* építenek. Ád is kiki hozzá tehetsége szerint. *Nekem pénzem nincsen, eljöttem hát az anyjukommal, hogyha meg telszene engedni, két hétig ingyen hordanánk a téglát!* ..

S hogy ez nem mese, hanem valóság, annak bizonyságát hadd alljon itt ennek a parasztembernek a neve: *Thuróczy* [illegible]

minden magyar ember leemelheti a kalapját, ahogy megtette ezt *Földváry*, a nagy alispán, aki kezet szorított vele, könnyes szemmel mondotta:

— Én bizony, kedveseim, nem adhatok egyebet ennél a kézszorításnál.

De ennél is maradandóbb és örökbecsűbb emléket állított *Thuróczy* Pál kőműves parasztembernek *Vörösmarty* Mihály, aki a megnyitó darabban, az „Árpád ébredése"-ben, amikor az instrukció szerint *„egy napszámos"*, aki régóta félreállva nézegetett, most előlép és szól ekképpen:

Hah, mennyi csinos nép! Csak menjetek!
Ti kényes asszonyságok és urfiak.
Éppen nem irigylem szép ruhátokat.
Öröljetek, vagy sírjatok, ha tetszik;
Mert, úgy segéljen, én is azt teszem.
Van még zsebemben egy redves garas...

Hó! Hó! nevettek? csak nevessetek!
Ti pénzt adátok tán az épülethez?
De én, amilyen cifrátlan vagyok:
Ezen kezemmel, mely élelmet ád,
Két álló hétig hordtam a követ
S magam fizettem érte — örömet!
S nézzétek, a ház szép magasra nőtt!

A nevelők bámulva néznek utána, majd felkiáltanak:

— Éljen a derék napszámos! Éljen!...

Íme, ez volt a *száz év előtti magyar paraszt-munkás* akinek *méltó utódaira* ma is büszkék lehetünk.

Polgár Géza

Tréfás népi rigmusok

Egyes vidékeken kedves, tréfás versek voltak divatosak lakodalmakkor. Órákig mondták a zamatosabbnál zamatosabb rigmusokat. Így Szentgyörgyi István, a nagy színész jegyezte fel, hogy a kolozsvárkörnyéki hóstáti lakodalmakon a vőfély ezzel nyitotta meg az ebédet:

Itt van a tehénhús mártással, tormával,
Jobb mint hering ecettel, hagymával,
Ábrahám ilyennel élt Sárikájával,
Azért élt ily sokáig élete párjával
S hogy kelmetek is sokáig éljenek,
E jó tehénhúsból rogyásig egyenek.

Volt verse a bor bevitelének, a töltöttkáposzta, pecsenye, kürtős kalács feltálalásának, asztalbontásnak a menyasszonyi főkötő feltevésének, kátapénz szedésének. Volt kontybomlasztó, italbiztató vers is. A vőfély például így kínálta a násznépet:

Nyakleves — lasbatésztával
Szopó borjú — szánygogombá[illegible]
Fricska — tárkonyszósszal,
Marhahús esőmártással,
Suszterecsirke mandulával,
Pék-meggétlve friss cselánnyal,
Aprószög babsalátával,
Öregasszony kacsintások,
Éneklő bibiclojások,
Szabógallér patkánymájjal
Megkenve jó ürgehájjal,
Gyaluforgáccsal bélelve a béles
Háromhetes friss halleves
Ütés alatt megsült deres,
Tölöttkáposztának szaga,
Leforrázott, döglött kacsa.

Ecsedi István hortobágyi gyűjtéséből valók ezek:

Beállottam katonának
Őfelsége szolgájának,
Nem gondoltam, hogy a rekszum
Rosszabb, mint a dinom-dánom.

★

Egye meg a fene a mészáros bárdját,
Miért vágta rövidre gyenge borjú lábát?
Gyenge borjú lába nem ér le a sárba,
Feleszi a fene a baka hátára.

Sok kedves, tréfás dalt szedett össze Kodály Szendrey segítségével a nagyszalontai nép ajkáról. Ezek közül való ez az eléggé ismert rigmus:

Eresz alatt fészkel a disznó,
Magasan repül a kis csikó,
Vátágasra szállott a bivaly,
Kisangyalom engem meg ne csalj!

Gyerekkoromban — több, mint félszázaddal ezelőtt — Szolnok megyében népszerű volt e tréfás párbeszéd:

Gulyás vagyok, gulyásnak születtem,
Itt Szentgyörgy nap, itt a szekér értem.
A kutyám puli, a tehenem Muli,
Feleségem Juli, magam vagyok Gyuri.
Fiadzik a Muli, szaporodik Juli
Most vagy bajban Gyuri!

Sajnos kihalnak a régi, szép cseréptáblákat, butykosokat alkotó művészek, a mezőtúri Badár Balázsok, debreceni *Pap* Lajosok, pedig mily kedves rigmusokat írtak remek cserép butykosaik oldalára. Például:

Nézz a butykos fenekére
Ott az élet bölcsessége.

Vagy:

Igyunk pajtás egy keveset,
Hadd oszoljon a kereset.

Vagy:

Ki ez buteljának szorul lopására,
Kívánom Istentől oly nagy uraságra:
A koldusok között
főkapitányságra,
Pest és Buda között
talyigahúzásra.

Vagy:

Szép butélja az én nevem:
Hogyha pálinka van bennem.
Hej de ha kifogy belőlem:
Ócska cserép az én nevem.

Kun Andor

Elés Franela átlagfogalma az atlanti egyezmény ellen

Párizsból jelentik, hogy a CGT szakmaközi bizottsága felhívást bocsátott ki, amelyben újból nyomatékosan megállapítja, hogy a francia munkásosztály sohasem fogja magára nézve kötelezőnek elismerni az atlanti egyezményt. Felszólítja a kötelékébe tartozó szakszervezetek tagságát, hogy Franciaország dolgozói ellenezik az atlanti szerződés beléktelyezését. Most, amikor az államnak vásárlás céljaira átalakítása az egész tőkés rendszert, a kapitalisták az összes árakat és bérleti díjakat az 1938. januári színvonalra akarják visszavinni, hogy a munkásság életszínvonalát a mélységbe taszítsák.

Élés Franela átlagfogalma az atlanti egyezmény ellen

Párizsból jelentik, hogy a CGT szakmaközi bizottsága felhívást bocsátott ki, amelyben újból nyomatékosan megállapítja, hogy a francia munkásosztály sohasem fogja magára nézve kötelezőnek elismerni az atlanti egyezményt. Felszólítja a kötelékébe tartozó szakszervezetek tagságát, hogy Franciaország dolgozói ellenezik az atlanti szerződés beléktelyezését. Most, amikor az államnak vásárlás céljaira átalakítása az egész tőkés rendszert, a kapitalisták az összes árakat és bérleti díjakat az 1938. januári színvonalra akarják visszavinni, hogy a munkásság életszínvonalát a mélységbe taszítsák.

A CGT szakszervezeteinek képviselői indítványozták, hogy az atlanti egyezmény beléktelyezéséről szóló népszavazást kötelező tárgyalni. A Kölnyi Hírlottság jobboldali szervezetei beléktelyezték az atlanti egyezmény beléktelyezéséről szóló népszavazást. A Kölnyi Hírlottság jobboldali szervezetei beléktelyezték az atlanti egyezmény beléktelyezéséről szóló népszavazást.

A kommunista és baloldali képviselők indítványozták, hogy a Kölnyi bizottság vesse el az atlanti egyezmény beléktelyezéséről szóló népszavazást. A Kölnyi Hírlottság jobboldali többsége 10 szavazattal 13 ellenében elvetette a javaslatot.

Az amerikai pénzügyminiszter „szuper-Marshall-tervé"

A kiéleződött pénzügyi helyzettel függenek össze azok a tárgyalások, amelyeket *Snyder* amerikai pénzügyminiszter folytatott Párizsban. Jólértesült francia politikai körök szerint Snyder cry «szuper-Marschall-tervet», állítólag most már politikailag és gazdaságilag is teljesen az Egyesült Államok befolyása alá, amely most kapcsolatait oly módon bővíti ki, hogy a Kölnyi bizottság tudomására, hogy Franciaország dolgozói ellenzik az atlanti szerződés beléktelyezését. Most, amikor az államnak vásárlás céljaira átalakítása az egész tőkés rendszert, a kapitalisták az összes árakat és bérleti díjakat az 1938. januári színvonalra akarják visszavinni, hogy a munkásság életszínvonalát a mélységbe taszítsák.

A kommunista és baloldali képviselők indítványozták, hogy a Kölnyi bizottság vesse el az atlanti egyezmény beléktelyezéséről szóló népszavazást. A Kölnyi Hírlottság jobboldali többsége 10 szavazattal 13 ellenében elvetette a javaslatot.

Az amerikai pénzügyminiszter „szuper-Marshall-tervé"

A kiéleződött pénzügyi helyzettel függenek össze azok a tárgyalások, amelyeket *Snyder* amerikai pénzügyminiszter folytatott Párizsban. Jólértesült francia politikai körök szerint Snyder cry «szuper-Marschall-tervet», állítólag most már politikailag és gazdaságilag is teljesen az Egyesült Államok befolyása alá, amely most kapcsolatait oly módon bővíti ki, hogy a Kölnyi bizottság tudomására, hogy Franciaország dolgozói ellenzik az atlanti szerződés beléktelyezését. Most, amikor az államnak vásárlás céljaira átalakítása az egész tőkés rendszert, a kapitalisták az összes árakat és bérleti díjakat az 1938. januári színvonalra akarják visszavinni, hogy a munkásság életszínvonalát a mélységbe taszítsák.

Nagy munka folyik a városi üzemi szovjet parancsnokságon. Itt rendezik az Ifjúsági Világtalálkozó kiállítását, amely két hónapig fog tartani. Az angol az egyes országok ifjainak és ifjúsági szervezeteinek képviselőiből áll, de lesznek kuldöttek, akik országuk néphű viselőit is magukkal hozzák. Ötvenhat nemzet fiatalsága mutatja be, hogyan élnek harcolnak, hogyan dolgoznak. A kiállítás bemutatja azt is, miként harcolnak és miként fognak ezután harcolni a közös célért: a békéért, demokráciáért és a népek függetlenségéért. *Benedek* Tibor, az ismert író, elnökségi tagja a Világifjúsági Találkozó Előkészítő Bizottság rovására vállalta a kiállítás megszervezését. Jelenleg a világ 28 országából érkeznek ígéretek a részvételre. Az Ifjúsági Világtalálkozó Előkészítő Bizottság felhívással fordult a világ ifjúságához, hogy küldjenek a találkozóra minél több képviselőt.

A MINSZ nyaralótáji akciója

A MINSZ idén több, mint 33.000 ifjúsági munkást és diákot nyaraltat a Balaton partján, Dunaújvárosban, Tiszakécskén, Mátrában, Budapesten. Jelenleg is az ifjúsági üdülőházak építésén fáradoznak. A 28 üdülőhely ifjúsági tanácsa gondoskodik arról, hogy a fiatalok minél kulturáltabban töltsék szabadságukat. Az üdülőházakban előadásokat, filmvetítéseket rendeznek, a fiatalok sportolhatnak, kirándulhatnak.

Folynak az előkészületek az ifjúsági világtalálkozás megrendezésére

Jól értesült londoni politikai körök szerint Anglia és az USA diplomáciai tárgya asokat folytat arról, hogy Amerika ismételten szerelné hadianyaggal, hogy a Brit Birodalom és az Atlanti Tanácsban és a Jamet kétszáz fogalom helyett a Brit Birodalom fogalmon helyet a pan békeszervezőket előkészítő

Londoni hírek szerint, India marja szívesen elismerné Szabad-Kínát, Amerika azonban ezt még tárgyalások tárgyának tekinti. Amerika ismételten azt az álláspontot foglalja el, hogy Szabad-Kína mint független állam a Japán bekebelezése után is megmaradt volna.

Angol-amerikai tárgyalások a népi Kína elismeréséről

A leromlott állapotban levő Kínának nincs szüksége a nyugati hatalmak segítségére, mert a kommunisták győzelmével a polgárháború befejeződött. Kína a nyugati hatalmakkal szemben a legnagyobb bizalmatlanságot tanúsítja. Ezért a nyugati hatalmak nem számíthatnak arra, hogy Kína a nyugati hatalmakkal szemben a legnagyobb bizalmatlanságot tanúsítja. Ezért a nyugati hatalmak nem számíthatnak arra, hogy Kína

Nógrádi ifjúsági találkozó

Nógrádi Sándor alispán, a honvédelmi miniszter helyettese mondotta el ezután üzenetét a találkozóra összegyűlt ifjúsági küldöttekhez.

— George Dimitrov halálával — mondotta — sújtós veszteség érte az egész világ proletárforradalmi, valamennyi szabadságszerető népét. Nagy a mi gyászunk ezekben a napokban, de vigasztalódunk azon, hogy életművének folytatója a szocializmus ügye, amiért George Dimitrov nagy harcokban és tetekben gazdag életét szentelte.

Nógrádi Sándor alispán ezután ismertette Nógrád megye ifjúságának helyzetét, majd *Berlint Reichstag-per* leleplezését. Hangsúlyozta, hogy Dimitrov szilárdan állott a vérbírósággal szemben. Ő lett a vádló és a vérgőzös kapitalista rendszer ült a vádlottak padján. Hangsúlyozta: *Fon-oddn* július 10-én ünnepélyes keretek közöli nyílják meg a táborozási akciót. Itt 600 fiatal üdül. A megnyitón részt vesznek az országunkban üdülő bolgár és cseh elvtársaink is.

Nógrádi ifjúsági találkozó

Nógrádi Sándor alispán, a honvédelmi miniszter helyettese mondotta el ezután üzenetét a találkozóra összegyűlt ifjúsági küldöttekhez.

— George Dimitrov halálával — mondotta — sújtós veszteség érte az egész világ proletárforradalmi, valamennyi szabadságszerető népét. Nagy a mi gyászunk ezekben a napokban, de vigasztalódunk azon, hogy életművének folytatója a szocializmus ügye, amiért George Dimitrov nagy harcokban és tetekben gazdag életét szentelte.

Nógrádi Sándor alispán ezután ismertette Nógrád megye ifjúságának helyzetét, majd *Berlint Reichstag-per* leleplezését. Hangsúlyozta, hogy Dimitrov szilárdan állott a vérbírósággal szemben. Ő lett a vádló és a vérgőzös kapitalista rendszer ült a vádlottak padján. Hangsúlyozta: *Fon-oddn* július 10-én ünnepélyes keretek közöli nyílják meg a táborozási akciót. Itt 600 fiatal üdül. A megnyitón részt vesznek az országunkban üdülő bolgár és cseh elvtársaink is.

A MINSZ nyaralótáji akciója

A MINSZ idén több, mint 33.000 ifjúsági munkást és diákot nyaraltat a Balaton partján, Dunaújvárosban, Tiszakécskén, Mátrában, Budapesten. Jelenleg is az ifjúsági üdülőházak építésén fáradoznak. A 28 üdülőhely ifjúsági tanácsa gondoskodik arról, hogy a fiatalok minél kulturáltabban töltsék szabadságukat. Az üdülőházakban előadásokat, filmvetítéseket rendeznek, a fiatalok sportolhatnak, kirándulhatnak.

Nógrádi ifjúsági találkozó

Nógrádi Sándor alispán, a honvédelmi miniszter helyettese mondotta el ezután üzenetét a találkozóra összegyűlt ifjúsági küldöttekhez.

— George Dimitrov halálával — mondotta — sújtós veszteség érte az egész világ proletárforradalmi, valamennyi szabadságszerető népét. Nagy a mi gyászunk ezekben a napokban, de vigasztalódunk azon, hogy életművének folytatója a szocializmus ügye, amiért George Dimitrov nagy harcokban és tetekben gazdag életét szentelte.

Nógrádi Sándor alispán ezután ismertette Nógrád megye ifjúságának helyzetét, majd *Berlint Reichstag-per* leleplezését. Hangsúlyozta, hogy Dimitrov szilárdan állott a vérbírósággal szemben. Ő lett a vádló és a vérgőzös kapitalista rendszer ült a vádlottak padján. Hangsúlyozta: *Fon-oddn* július 10-én ünnepélyes keretek közöli nyílják meg a táborozási akciót. Itt 600 fiatal üdül. A megnyitón részt vesznek az országunkban üdülő bolgár és cseh elvtársaink is.

A MINSZ nyaralótáji akciója

A MINSZ idén több, mint 33.000 ifjúsági munkást és diákot nyaraltat a Balaton partján, Dunaújvárosban, Tiszakécskén, Mátrában, Budapesten. Jelenleg is az ifjúsági üdülőházak építésén fáradoznak. A 28 üdülőhely ifjúsági tanácsa gondoskodik arról, hogy a fiatalok minél kulturáltabban töltsék szabadságukat. Az üdülőházakban előadásokat, filmvetítéseket rendeznek, a fiatalok sportolhatnak, kirándulhatnak.

Nógrádi ifjúsági találkozó

Nógrádi Sándor alispán, a honvédelmi miniszter helyettese mondotta el ezután üzenetét a találkozóra összegyűlt ifjúsági küldöttekhez.

— George Dimitrov halálával — mondotta — sújtós veszteség érte az egész világ proletárforradalmi, valamennyi szabadságszerető népét. Nagy a mi gyászunk ezekben a napokban, de vigasztalódunk azon, hogy életművének folytatója a szocializmus ügye, amiért George Dimitrov nagy harcokban és tetekben gazdag életét szentelte.

Nógrádi Sándor alispán ezután ismertette Nógrád megye ifjúságának helyzetét, majd *Berlint Reichstag-per* leleplezését. Hangsúlyozta, hogy Dimitrov szilárdan állott a vérbírósággal szemben. Ő lett a vádló és a vérgőzös kapitalista rendszer ült a vádlottak padján. Hangsúlyozta: *Fon-oddn* július 10-én ünnepélyes keretek közöli nyílják meg a táborozási akciót. Itt 600 fiatal üdül. A megnyitón részt vesznek az országunkban üdülő bolgár és cseh elvtársaink is.

A MINSZ nyaralótáji akciója

A MINSZ idén több, mint 33.000 ifjúsági munkást és diákot nyaraltat a Balaton partján, Dunaújvárosban, Tiszakécskén, Mátrában, Budapesten. Jelenleg is az ifjúsági üdülőházak építésén fáradoznak. A 28 üdülőhely ifjúsági tanácsa gondoskodik arról, hogy a fiatalok minél kulturáltabban töltsék szabadságukat. Az üdülőházakban előadásokat, filmvetítéseket rendeznek, a fiatalok sportolhatnak, kirándulhatnak.

Nógrádi ifjúsági találkozó

Nógrádi Sándor alispán, a honvédelmi miniszter helyettese mondotta el ezután üzenetét a találkozóra összegyűlt ifjúsági küldöttekhez.

— George Dimitrov halálával — mondotta — sújtós veszteség érte az egész világ proletárforradalmi, valamennyi szabadságszerető népét. Nagy a mi gyászunk ezekben a napokban, de vigasztalódunk azon, hogy életművének folytatója a szocializmus ügye, amiért George Dimitrov nagy harcokban és tetekben gazdag életét szentelte.

Nógrádi Sándor alispán ezután ismertette Nógrád megye ifjúságának helyzetét, majd *Berlint Reichstag-per* leleplezését. Hangsúlyozta, hogy Dimitrov szilárdan állott a vérbírósággal szemben. Ő lett a vádló és a vérgőzös kapitalista rendszer ült a vádlottak padján. Hangsúlyozta: *Fon-oddn* július 10-én ünnepélyes keretek közöli nyílják meg a táborozási akciót. Itt 600 fiatal üdül. A megnyitón részt vesznek az országunkban üdülő bolgár és cseh elvtársaink is.

A MINSZ nyaralótáji akciója

A MINSZ idén több, mint 33.000 ifjúsági munkást és diákot nyaraltat a Balaton partján, Dunaújvárosban, Tiszakécskén, Mátrában, Budapesten. Jelenleg is az ifjúsági üdülőházak építésén fáradoznak. A 28 üdülőhely ifjúsági tanácsa gondoskodik arról, hogy a fiatalok minél kulturáltabban töltsék szabadságukat. Az üdülőházakban előadásokat, filmvetítéseket rendeznek, a fiatalok sportolhatnak, kirándulhatnak.

Nógrádi ifjúsági találkozó

Nógrádi Sándor alispán, a honvédelmi miniszter helyettese mondotta el ezután üzenetét a találkozóra összegyűlt ifjúsági küldöttekhez.

— George Dimitrov halálával — mondotta — sújtós veszteség érte az egész világ proletárforradalmi, valamennyi szabadságszerető népét. Nagy a mi gyászunk ezekben a napokban, de vigasztalódunk azon, hogy életművének folytatója a szocializmus ügye, amiért George Dimitrov nagy harcokban és tetekben gazdag életét szentelte.

Nógrádi Sándor alispán ezután ismertette Nógrád megye ifjúságának helyzetét, majd *Berlint Reichstag-per* leleplezését. Hangsúlyozta, hogy Dimitrov szilárdan állott a vérbírósággal szemben. Ő lett a vádló és a vérgőzös kapitalista rendszer ült a vádlottak padján. Hangsúlyozta: *Fon-oddn* július 10-én ünnepélyes keretek közöli nyílják meg a táborozási akciót. Itt 600 fiatal üdül. A megnyitón részt vesznek az országunkban üdülő bolgár és cseh elvtársaink is.

A MINSZ nyaralótáji akciója

A MINSZ idén több, mint 33.000 ifjúsági munkást és diákot nyaraltat a Balaton partján, Dunaújvárosban, Tiszakécskén, Mátrában, Budapesten. Jelenleg is az ifjúsági üdülőházak építésén fáradoznak. A 28 üdülőhely ifjúsági tanácsa gondoskodik arról, hogy a fiatalok minél kulturáltabban töltsék szabadságukat. Az üdülőházakban előadásokat, filmvetítéseket rendeznek, a fiatalok sportolhatnak, kirándulhatnak.

Papp Lajos
debreceni fazekas

Magyar Nemzet
1949. júl. 9.

975-ig újjá[illegible]
smarty utca környékét

főközlekedési útvonal alkotja majd. A közéjük ékelődő városnegyedet a Vörösmarty és Zöldfa utcák nyomvonala mentén megépülő déli tehermentesítő út két, egymástól elkülönülő (egy kisebb északi és egy nagyobb déli) lakótömbre bontja.

(Folytatás a 3. oldalon.)

Ma: nyitás Va

* Utcarészlet.

Papp László metszete

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1970 HÁ 1 2
DÉLI HÍRLAP
Papp László

Papp László

1. Tokaji szikla olaj 80×100
2. Napsütés tempera 60×80

V. Észak-Magyarországi Területi Képző-művészeti Kiállítás Salgótarján 1969

DELI HÍR
POLITIKA
II. évfolyam. 114. szám.
Ára: 1

A hét eu

tunk a harmadik o

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Papp László

DÉLI HIRLAP

1970 MÁJ 18.

1021

* Gyár.

Papp Lás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Papp László

DÉLI HÍRLAP

1970 MÁJ 16.

1021

★ Portré: Papp László rajzai.

★ Vizsgázik az első szakmai érettségi előtt álló a miskolci Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában: a negyvenkét végzős növendék június 10-én fejezi be záróvizsgáit a hangszeres érettségivel. Képünkön: a IV. a. osztály érettségizik közismereti tárgyakból. Érettségi elnök: dr. Veres Béla, a városi tanács művelődésügyi osztályának főelőadója és Balassa György klarinétművész, a Zeneművészeti Fő-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

kapcs

Fock Jenő meghívta haz

Fock Jenő, a kormány elnöke hazaérkezett Be előtt hazaindult volna, sajtóértekezletet tartott hogy az esznecesere hasznos volt. Magyarország via azonosan értékeli a legfontosabb problémák máshoz közeli álláspontot foglal el. A tárgyaláson nyíltan beszéltek azokról a kérdésekről is, amelyekben nincs egyetértés.

A kiadott közös közlemény szerint a két kormányfő egyetértett abban, hogy a magyar—jugoszláv gazdasági kapcsolatok — különösen az áruforgalomban — dinamikusan és a két ország érdekeivel összhangban fejlődnek.

A továbbiak szempontjából rendkívül fontos az ipari kooperáció és szakosítás fejlesztése.

Vizsgálták az együttműködés lehetőségét a gépiparban, a kohászatban, az alumíniumiparban és más területeken.

Szükséges a műszaki tudományos együttműködés, a tudományos intézetek kapcsolatainak erősítése.

Fock Jenő beigazdi sajtóértekezleten elmondta: [illegible] közös szabályozzák a Dráva, hidakat és erőműveket építsenek, és létesítsenek egy nagy jugoszláv cellulózegyárat a magyar határ közelében, amely magyar nyersfát dolgozna fel. A két ország megállapodott abban, hogy

a kooperációs üzleteknél kölcsönösen elengedi vagy csökkenti a vámokat.

Jól működik a magyar—jugoszláv bank-konzorcium, de ennek a szervnek más országok piacain kezdeményezőbbnek kellene lennie.

Kormányunk elnöke meghívta Budapestre Mitja Ribicsicset.

ülés

SZBT

Rapp László

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPTERJESZTŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1971 JUN 6-7

1021

Rapp László

* Utca

nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula urnak
Festőművész sat.
Budapest VI.
Szondy utca 98/b

R

R Ajánlott Alcsut 277

934 NOV 29 11 B 70 MAGYARORSZÁG

Pap László
festő
Miskolc

Szabad Művészetek
1950. 12. 2. 504. l.

Jantzen fürdőruhák
megérkeztek **Alt és Böhm**

— **Pécsi orvosok szereplése az orvoskongresszuson.** Budapesten a hét elején kezdődött az orvos kongresszus, amelyre Pécsről is számosan utaztak fel. A pécsiek közül előadást tartottak Angyán János, Entz Béla, Neuber Ernő egyetemi tanárok és Szilárd Zoltán dr, belgyógyász.

— **Philips Rádiót javít Graef Rádió Pécs, Király-utca 4.**

— **Nagy érdeklődés előzi meg a pécsi tanítók zenedélutánját.** A pécsi tanítók ének- és zeneegyesülete, mint már jelentettük, a tanulóifjúság bevonásával június 7-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel a Nemzeti Színházban műsoros zenedélutánt tart. A nívósnak igérkező zenedélutánt nagy érdeklődés előzi meg és erre való tekintettel a szereplők szap-nap után lázasan próbálnak a színházban és a nőegyletben, hogy vasárnap tudásuk legjavát adhassák. A zenedélután műsora a következő:

1. G. Rossini „Az algiri nő." Előadja A zenekar.
2. Duzzogó szerelmesek. Kossovits József 8 szólamú vegyeskara.
3. Mind hősök ők. P. Mezey Gerő S. J. Pius főgimnáziumi tanár. Előadják a Makár-utcai áll. el. iskola tanulói.
4. A Husvéti ajándék. Bohdaneczky Aladár dr. Énekes, táncos vigjáték egy felvonásban. Előadják a Pécs-belvárosi áll. elemi leányiskola tanulói.
5. Üzenet. Előadják a Pécs-belvárosi áll. elemi fiúiskola tanulói.

Szünet.

6. Haydn. Kisebb symphonia (No 6.) Előadja a Zenekar.
7. Falusi jelenet. Vásárhelyi Zoltán négyszólamú vegyeskara. Előadja az énekkar.
8. A szalámi. Vigjáték egy felvonásban. Előadják az Ágoston-téri áll. elemi fiúiskola tanulói.
9. Mi a haza? Kozák Jolán. Jelenet (babakereskedésben). Előadják az Ágoston-téri áll. elemi leányiskola tanulói.
10. Állatkinzó Jancsi. Énekes jelenet. Előadják a Felsővámház-utcai áll. elemi iskola tanulói.
11. Nagy- és Csonkamagyarország térképe előtt. Költemény ifj. Jámbor Lajostól. Előadják a Fiume-utcai áll. elemi iskola tanulói.

Az 1. és 11. számot Szigriszt Rezső, a 2. és 10. számot Sperl Lajos karnagyok vezénylik. A gazdag műsorú, pazar kiállitású előadás azért, hogy a szerényebb viszonyok között élő szülők is megszemlélhessék és szerepló gyermekeik ügyességében gyönyörködhessenek, mozihelyáras lesz. És pedig: Páholy 6.50 P, Zsöllye I—VI. sor 1.50 P, Zsöllye VII—IX. sor 1.10 P, Támlászék 90 P, I. em. erkély I. sor 1.50 P, I. em. erkély II—V. sor 90 fill., II. em. erkély I. sor 60 fill, II—III. sor 50 fill., IV—V. sor 40 fill., Földszinti állóhely 40 fill., II. emeleti állóhely 30 fill, Karzat 20 fillér.

— **Halálozás.** Gyászba van Pécs iparostársadalmának. Wurczer József borbélymester hosszú szenvedés után 45 éves korában meghalt Pécsett. Az érdemes pécsi iparost vasárnap délután fél 4 órakor temetik el a központi temető ravatalozójából. Wurczer József elhunytát özvegye és két árvája gyászolja.

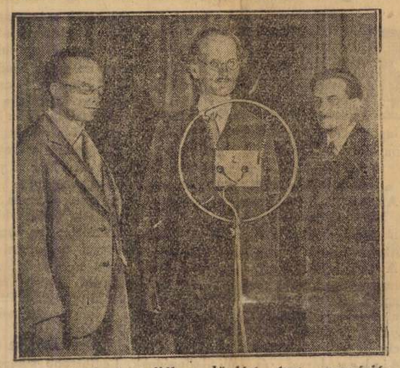

Piccard tanár a müncheni studióban előadást tart szenzációs sikerü léghajóútjáról. Balról Kipfer dr., Piccard utitársa áll.

— **A szentlőrinci járás vitézi hadnagyának kitüntetése.** A kormányzó vitéz Jávor János sellyei ref. lelkészt, a szentlőrinci járás vitézi hadnagyát a vitézi rend 10 éves fennállása alkalmából a rend kiépítése körül szerzett érdemeiért legmagasabb elismerésével (signum laudissal) tüntette ki.

— **Utcai gyüjtés a hősök emlékművére.** Május 31-én mint ismeretes, utcai gyüjtést rendeztek a hősök emlékművére. A végleges elszámolást most ejtették meg és ennek eredménye szerint a gyüjtés 785 pengő 52 fillért eredményezett. A gyüjtésért a Jótékony Nőegylet, az Izr. Nőegylet, a Diakónia társaságot, a Regnum Christianum egyesületet, a Szoc. Misszió Társulatot, a Budai külv. asszonyszövetséget és Szent Ferenc III. rendjét illeti hála és elismerés mindazon hölgyek mellett, akik minden évben lelkes szeretettel vállalkoznak az utcai gyüjtés végrehajtására.

MA SZOMBATON DÉLUTÁN
SOK SOK CIKKET NAGYON OLCSÓN VÁSÁROLHAT
Alt és Böhm cégnél.

— **Találtak** az urnapi körmeneten egy sált. Igazolt tulajdonosa a délutáni órákban átveheti a Dunántúl szerkesztőségében.

— **1 liter szekszárdi siller bor 50 fillér a Mi boltunkban.**

— **A pécsi leánykongregációk máriagyüdi zarándoklata.** A pécsi Szent Ágnes és Szent Katalin kongregációk ez évben is közösen tartják zarándoklatukat Máriagyüdre. Indulás június 7-én, vasárnap reggel fél 7 órakor vonaton. Gyülekezés a főpályaudvar csarnokában reggel 6 órakor, amikor a jegyek is megváltathatók. A vasúti jegy oda-vissza 2 P 50 fillér. Máriagyüdön szentmise és szentbeszéd hallgatása. A kongreganisták közös szentáldozáshoz járulnak. A gyónást ajánlatos itthon elvégezni. Délután 3 órakor keresztüti ájtatosság a kálvárián és szentbeszéd. 5 órakor rövid ájtatosság a kegyoltár előtt, utána indulás az állomásra. Érkezés Pécsre este fél 9 órakor. A zarándoklatban résztvehetnek katolikus nem kongregánista lányok is, akiket szívesen látnak. Pécsi katolikus lányok mutassák meg, hogy él bennük Magyarország Védasszonya iránt való tiszteletet és vonuljanak fel nagy tömegben, hogy közbenjárását kérjék Nagymagyarország érdekében.

— **A Pécsi Áll. Tanítók Ének- és Zeneegyletének az iskolák ifjúságának bevonásával vasárnap délután 4 órakor a színházban tartandó előadására jegyek a Szent István könyvkereskedésben újból kaphatók.**

— **Gál Edith** mozgásművészeti iskolájának évzáró matinéja holnap délelőtt 11 órakor a Nőegyletben. Jegyek Grubernél.

— **Frontharcos hirek.** Felkérik a frontharcosokat, hogy hátralékos és esedékes költséghozzájárulási díjaikat az Arany Hajó hivatalos helyiségében pénztári órák alatt — kedd, csütörtök és szombat délután fél 6 órától 8-ig befizetni szíveskedjenek. Ugyancsak felkérik a bajtársakat, hogy akiknek igazolványuk vagy jelvényük nem érkezett meg, szintén a fenti időben jelentsék be, megsürgetés végett.

— **A Baranya bajtársi törzs** szombaton este fél 9 órai kezdettel az Arany Hajó különtermében táborozást tart.

— **A pécsi képzőművészek képsorsolása.** A Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága a nagyközönség részére rendezett sorsjáték húzását f. hó 4-én, délután 6 órakor a Vigadóban tartotta meg. A húzás eredménye: Istokovits K.: „Hajnal a Tanyán" c. művét az 1068. sz. sorsjegy, Ferenc L.: „Mánfai Templom" c. művét az 1306. sz. sorsjegy, Szentpétery K.: „Öreg Fa" c. művét az 1344. sz. sorsjegy, Tepes F.: „Selylyei Orház" c. művét 193. sz. sorsjegy és K. Papp L.: „Szénakazal" c. művét a 716. sz. sorsjegy nyerte meg. A nyereménytárgyak hétközi napokon 9 és 12 órák között az egyesület műtárosánál K. Papp László festőművésznél (Városház, II. emelet 70. sz. helyiség) a sorsjegy átadása ellenében vehetők át. A f. évi július hó 31-ig át nem vett nyereménytárgyak az egyesület tulajdonába kerülnek, s ez időpontot túl a nyerő arra igényt nem tarthat.

Halcsarnok vasárnap 7-től 10-ig nyitva! Telefon 1852.

— **A Nagy Bercsényi jótékony egyesület** vezetősége ezúton értesiti az összes tagjait, hogy vasárnap, f. hó 7-én a Szent Ferenc rendiek templomából induló kisurnapi körmenetben az egyesület zászlóval, testületileg vesz részt. Gyülekezés az egyesületben reggel fél 8 órakor. A f. havi rendes választmányi ülés pedig hétfőn június 8-án, este fél 9 órakor lesz. Kérik a választmány tagjainak megjelenését.

Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítaniok arra, hogy bélmüködésük rendben legyen, ez pedig a természetes „Ferenc József" keserüvíz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi Ferenc József vizet, mert könnyen bevehető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. A Ferenc József keserüvíz gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben kapható.

— **Felvétel a pécsi egyetemi Szt. Mór kollégiumba.** A „Maurinum"-ban megkezdődtek a jelentkezések és felvételek az 1931—32. tanévre. Felvételre jelentkezhetnek a jogi-, orvos- és bölcsészkari hallgatók. A kollégiumban kétféle elhelyezkedés lehetséges: A) és B) kollégista. Az A) kollégisták havi díjtételei teljes ellátással 125 P, 105 P, B) kollégisták havi díjtételei: 95 P, 85 P, 75 P, 65 P. Jelentkezni lehet legkésőbb július 20-ig. Tájékoztatót most adott ki az igazgatóság. Benne vannak az eddigi kollégisták és szobabérlők névszerint. Csak lakásra is lehet jelentkezni és pedig 15, 25, 35, és 45 pengős helyekre. Igen érdekes Klebelsberg Kunó gróf VKMiniszter felhívása a magyar anyákhoz. Tájékoztatót kérésre küld az igazgatóság. Cím: Maurinum, Pécs.

— **Kérelem a közönséghez.** A „HONSz" pécsi csoportja közli: Megjelentek a pécsi utcákon a hadirokkantak fagylaltárusító kocsijai. Ezek a szegény emberek, akik a világháborúban a magyar határok védelmében épségüket és egészségüket áldozták, a legszükösebb körülmények között élnek s ügyszólván egész évben át ez az egyetlen keresetük. Kérjük a hazafias magyar közönséget, fogadja őket szívesen és szeretettel s ha őket látja, gondoljon egy pillanatra az ő hazafias áldozatukra és szomorú sorsukra s részesitsék őket támogatásban.

— **Philips Rádiót javít Graef Rádió Pécs, Király-utca 4.**

— **Kertmegnyitó és tekeverseny a pécsi legényegyletben.** F. hó 7-én, vasárnap tartja a pécsi katolikus legényegylet évenkint szokásos kertmegnyitóját tekeversennyel, amelyen igen értékes dijakat nyernek a legügyesebb dobók. Lesz külön tekeverseny a hölgyek részére is. Nagy érdeklődésre tarthat számot a tombola, ahol nagyszámú változatos és szép tárgyakat gyüjtött össze a rendezőség, amely általában mindent megtesz, hogy a közönségnek kellemes és változatos szórakozást nyujtson. Este 8 órai kezdettel tánc lesz amerikai árveréssel. A zenét az egylet saját zenekara szolgáltatja.

— **Hősi emlékmü leleplezés Sióagárdon.** Nagy ünnepség keretében leplezték le Sióagárdon a Hősök Emlékművét, amely vitéz Székely Sándor sikerült alkotása. A leleplezésen megjelent Klein Antal dr. képviselő, Zlinszky Sándor alezredes, Szongott Edvin főszolgabíró és Szemző István dr. nyug. főispán, a tolnai huszárezred egy szakasza, továbbá Tolna, Mözs és Simonmajor községek küldöttségei. A tábori misét Koch Alajos espereslebános mondotta, az ünnepi beszédet pedig Klein Antal dr. A megkoszorúzott emlékmü előtt díszfelvonulást tartottak a huszárok, a leventék és a tüzoltók. Az ünnepet lakoma követte az olvasókörben.

Művészet Zene: Színház

)-(**A szeráfi kórus hangversenye.** A pécsi szeráfi kórus templomi hangversenye a Szent Ferenc plébániatemplom orgonája javára, június 7-én, vasárnap délután 6 órakor lesz a ferencrendiek templomában. Műsora a következő:

1. Agócsy L. Ferences ének. Schubert F. Szállj szivünkbe. Révffy G. Fohász. Énekli a Pécsi Szeráfi Kórus.
2. P. Bendel Szaniszló budai ferences plébános beszél.
3. Agócsy L. Nagyböjti hangulat. Mendelssohn, Engel tercett az Eliásból. Énekli a polgári fiúiskola gyermekkara.
4. Beliczay Gy. O bone Jesu. König P. Tu es Petrus. Énekli a Pécsi Szeráfi Kórus.
5. Bach . S. Orvendj hát hiv lélek... Bizet G. Agnus Dei... Énekli K. Kallivoda Olga, hangversenyénekesnő.
6. Kodály Z. Öt „Tantum ergo" gyermekhangokra. Előadják a Pécsi Szeréfi Kórus nőikara és a polgári fiúiskola gyermekkara.
7. Franck C. Panis Angelicus... Rousseau S. O salutaris hostia... Vegyeskar, mezzoszopránszóló (K. Kallivoda Olga) és hárfa kisérettel (Molnár Margit.)

Vezényel Agócsy László, orgonán kisér Szentkereszty Elemér.

— **Madarak és fák napja.** Sásd, Hörnyék, Meződ és Palé községek iskolásai egész napos kirándulás keretében, a szülők nagyszámú résztvételével tartották meg a „Csárda" melletti erdőben gyönyörködtető műsorral összeállított ünnepélyüket. Az elhangzott sok szavalat, ének és tanítói buzdító beszéd után játék, falatozás, kötélhuzás, s különféle versenyek folytak az esti órákig, amelyet erdei séta fejezett be. A vidám gyermeksereg nótaszóval vonult otthonába.

— **Tornavizsga a pécsi izraelita iskolában.** Csütörtökön délután 6 órakor rendezte meg szép sikerrel a pécsi izraelita népiskola idei tornavizsgáját az intézet udvarán. A kipirult arcú leányok és fiúk osztálycsokként bemutatott formás és precíz gyakorlatait a nagyszámú közönség lelkesen megtapsolta.

— **Angol diákok magyar családoknál szeretnének nyaralni.** Az angol országos diákszövetség arról értesíti a MEFHOSZ-t hogy Anglia különböző városaiból egyre több diák és diáklány fordul hozzá azzal a kivánsággal, hogy a nyári szünidőt Magyarországon szeretnék tölteni oly családoknál, ahol lakást és ellátást kapnának. Ennek fejében természetesen fölajánlják, hogy angol órákat adnak a családtagoknak, illetőleg angolul társalognak velük. Az angol nyelv gyakorlására ez igen célszerü módnak kinálkozik olyanok számára, akik bármily okból nem mehetnek külföldre, azért a MEFHOSZ felkéri azon budapesti és vidéki családokat, akik hosszabb vagy rövidebb időre szívesen fogadnának körükbe angol egyetemi hallgatókat, vagy hallgatónőket, hogy ezen hajlandóságukat közöljék a MEFHOSZ Külügyi Hivatalával. Cím: Budapest IV., Üllői-út 21. Telefon: 865—16.

* **Az Alapi társulat búcsúelőadása.** Csütörtökön este búcsúzott el az Országos Kamaraszínház ilelkes együttese a pécsi közönségtől. Búcsúzóul Alexander Bisson és Autory Marc kacagtató vígjátékát, a Válás után-t ujitotta fel a kitünő együttes lendületes, pergő előadásban. A mulattató vígjáték helyzetkomikumát pompásan aknázták ki a szereplők, akik közül a tehetséges fiatal Fabinyi István hibátlanul oldotta meg feladatát és minden jelenete hangos derültséget váltott ki. Miskey József és Mihályi Mária burleszkfigurái, Sorr Jenő, Szepessy Edit és Hajnal Betty alakitásai voltak még kitünőek. A háromhetes, sok szép színházi estet szerző vendégjáték után az Alapi társulat a budapesti Nemzeti Színház kamaraszínházában mutatkozik be a fővárosi közönségnek és egyben itt tartja meg a stagione együttes jubiláris háromezredik előadását.

* **Székelyhidy Adrien a szegedi színházhoz szerződött.** A színházak országszerte befejezték az idei szezont és a igazgatók már megkezdték a társulatnak újjászervezését. Ennek során a pécsiket bizonyára közelről érinti az a hir, hogy Székelyhidy Adrien, a pécsi társulat kiváló drámai hősnője a szegedi színházhoz szerződött. Görög Sándor, az új szegedi direktor Nagykanizsán a Feketeszárú cseresznyében nézte meg Székelyhidy Adrient, akit az előadás után azonnal szerződtetett, igen előnyös anyagi feltételek mellett. Székelyhidy Adrien távozását bizonyára őszinte sajnálkozással veszi tudomásul a színházbajáró pécsi publikum, mert a művésznő illuziót keltő játékával, kellemes egyéniségével, hódító szépségével, és a nagy primadonnákra emlékeztető elegánciával sok-sok felejthetetlen estét szerzett a közönségnek. Legforróbb sikerét a Feketeszárú cseresznyében aratta és ragyogó alakításáról még a fővárosi színházi világában is sokat beszéltek. Székelyhidy Adrien betegsége miatt nem tartott búcsúestét a pécsi szezon végén és most, hogy Szegedre szerződött, csak arra nyilik alkalma, hogy az összel egy vendégjáték kapcsán búcsúzzék el a pécsi közönségtől, amelynek meg akarja köszönni azt a sok szeretetet, amellyel két esztendőn keresztül halmozták el.

San Sebastianban, ahol kommunisták és köztársaságiak között véres összetüzések voltak, proklamálják az ostromállapotot.

— **Tolvaj albérlő.** Az államrendőrség pécsi kapitánysága ma őrizetbe vette és a királyi járásbiróságra kisértette át Patek Pál budapesti születésü 23 éves szabósegédet, aki Timár-u. 8. sz. alatt lakó szállásadójától ellopott egy ezüstláncot, özvegy Miklós Józsefné ridiküljéből elemelt 10 pengőt és Sztojanovics Száva szigetvári szabósegédtől ellopott egy Frommer-pisztolyt.

— **Mükedvelő előadás Sósvertikén.** A sósvertikei gazdakör junius 7-én, kedvezőtlen idő esetén junius 14-én, délután 3 óra: kezdettel könyvtára javára mükedvelői előadással egybekötött nyári táncvigalmat rendez a Petris erdőben. Belépődij személyenkint 1 pengő. Felülfizetéseket a jótékony célra való tekintettel, köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak.

— **Eltünt.** Baksa Ferenc Baranyavár-u. 30. sz. alatti lakos ma bejelentette a rendőrségen, hogy apósa Makai György már napokkal ezelőtt eltávozott hazulról és azóta nem adott életjelt magáról. Felkutatására a nyomozást folyamatba tették.

Rádió

Szombat, június 6.

BUDAPEST. 9.15: Az Országos Postázenekar hangversenye. **12.05:** Radics Jóska és cigányzenekarának hangversenye. **4.15:** A dió. Novella. Irta: Magyari Thoma István. **5.00:** A Szociális Misszió-társulat előadása. **5.30:** A Szervánszky testvérek hangversenye. **6.30:** Mit üzen a rádió. **7.00:** Cavour Kamill di Bensa gróf és az olasz egység megteremtése. Mesterházy Jenő előadása. **7.30:** Az Operaház előadásának közvetitése. Hugonották. Zenéjét szerzette Meyerbeer. Majd: Csorba Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

BÉCS. 11.00: Népszerü zene gramofonon. **12.00:** Macho-zenekar. **17.00:** Holzer-zenekar Heller Erika énekesnő közreműködésével. **18.50:** Madárhangok. **19.30:** De Ligne-korszakból, közvetités a kahlenbergi temetőből. **20.00:** Kyser: Az utolsó felvonás című hangjátéka. **2.20.** [illegible] énekkar.

BELGRÁD. 20.00: A Nemzeti Színház operaelőadásának közvetitése.

HAMBURG. 21.00: Zepler—Freund Diogenes cimü operettbohózata.

HUIZEN. 21.40—0.40: Katonazene. **0.40:** Egy óra gramofon.

PÁRIS, RÁDIÓ. 21.30: Jacob orgonaművész hangversenye.

RÓMA. 20.40: Mascagni. Fritz barátunk.

VARSÓ. 19.20: Gramofon. **20.30:** Könnyü olasz zene. **22.15:** Chopin-müvek zongorán.

Vasárnap, június 7.

BUDAPEST. 9.00: Ujsághirek. **10.00:** Egyházi zene. Szentbeszédet mond Hoss József dr. **11.15:** Ev. istentisztelet. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Közreműködik: Lenhardt Ilus (ének). Karnagy Berg Ottó. 1. Thomas: Mignon — nyitány. 2. Thomas: Mignon — Philine áriája (Lenhardt). 3. Mikus—Csák István: Vasárnap délután — szvit. 4. Delibes: Lakmé — csengetyüária — (Lenhardt). 5. Mendelssohn: Skót szimfónia. E hangverseny szünetében: Rádiókrónika. Elmondja Papp Jenő. **2.** Gramofonhangverseny. 1. Bellini: Norma — nyitány. 2. Schubert: A tengernél (Tauber R.) 3. Bizet: Carmen — virágária (Grosavescu.) 4. Verdi: Othello — ária (Nino Piccaluga.) 5. Schubert: A vándor (Tauber.) 6. Mascagni: Parasztbecsület, ária (Cristoforcami.) 7. Verdi: Aida — duett (Comato és Ciniselli). 8. Puccini: Bohémélet — Mimi áriája (Lotte Lehmann). 9. Gounod: Faust — Párbaj hármas (Villabella, Rouard, Billot. 10. Grieg: Peer Gynt — Solvejg dala (Ninon Vallin.) 11. Silcher: Loreley. 12. Ponchielli: Gioconda — Az órák tánca. **3.00:** Gyermekjátszó-óra **3.30:** Náray Andor: Az istálló légmentesitésének gazdasági jelentősége és módja. **4.15:** Amerikai furcsaságok. Heigl László dr. előadása. **5.00:** Magyari Imre és cigányzenekarának hangversenye. **6.10:** A rádió hasznos volta a kisgazdatársadalomra nézve. Kárász Péter előadása. **6.25:** A Palestrina kórus hangversenye. **7.10:** Szalonzenekari hangverseny. 1. Doppler: Ilkanyitány. 2. Puccini: Pillangókisasszony, ábránd. 3. Egyveleg Szirmai Albert operettjeiből. 4. Fényes Szabolcs: Mért szeretem. 5. Leoncavallo. 6. Dohnányi Ernő: a) Allegro grazioso; b) Molto vivace a Ruralia Hungarica-ból. **8.10:** Sport. **8.30:** Az Országos Szinművészeti Akadémia növendékeinek előadása, Ahonatkoznak. Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Pailleron. Utána: A nemzetközi vivóverseny helyszini közvetitése a margitszigeti diszpályáról. Utána: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye.

BÉCS. 9.30: A bécsi kamarakar hangversenye. **11.00:** Történelmi toronyzene a bécsi városházáról. **11.30:** A bécsi szimfonikusok hangversenye. **13.20:** Az osztrák munkásszeneegylet citerahangversenye. **14.30:** Römisch-zenekar. **17.15:** Kamarazene a Rotschild-kvartett előadásában. **19.30:** Offenbach: Madame Favart c. háromfelvonásos operája. **22.10:** Krall-jazz játéka.

ALGIR. 22.00: Operadalok. **22.30:** Gramofon.

BARCELONA. 20.00: Callao énekesnő a rádiózenekarra.

BUKAREST. 20.00: Bécsi zene. **20.20:** Müdalok.

HAMBURG. 19.25: Schikaneder: Varázs-fuvola, opera.

LANGENBERG, KÖLN. 20.00: Cornelius: A bagdadi borbély vigopera.

MILANÓ. 20.40: Franchetti: Germania operája.

MÜNCHEN. 20.00: Kálmán: A bajadér c. operettje.

PRÁGA. 20.00: Verdi: Rigoletto c. operája gramofonon.

RÓMA. 20.40: Hangverseny olasz és amerikai szerzők müveiből.

Papp László †

festő 4.3978.

65 éves korában a Zita-telep egyik bérházában levő lakásán öngyilkos és meghalt 1933. jul. 26.

Pesti Napló.
1933. jul. 28.

Papp Lajos

PAPP LAJOS SZOBRÁSZMŰVÉSZNEK gyűjteményes tárlatát nyitották meg szombaton a mezőtúri művelődési központban. A tárlaton a kisújszállási művész 33 szobrát és kisplasztikáját, valamint érmeit mutatják be. A kiállított művek között látható Marx, Móricz Zsimond, Csontvári Kosztka Tivadar, Csók István, I. István király és Szabolcs vezér portrészobra.

NYOLCAS IKREK — HÁROM HA

1979/194/13

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-046, 337-748, 340-976
1969 DEC 24

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Papp László

Zenés tárlatvezetés

A Miskolci Galéria kedves meglepetéssel várja december 28-án a kiállítás-látogatókat. Délután négy órai kezdettel zenés tárlatvezetést tartanak. Gellért Zsuzsa zongorajátéka mellett Papp László festőművész kíséri végig az érdeklődőket a Miskolci Galéria termein. A tárlatlátogató közönség bizonyára szívesen fogadja majd a zenei aláfestéssel kísért, ismertetést, hiszen ez nagy segítséget nyújthat az V. grafikai biennalé anyagának jobb megismerésében.

homlokomról,
ruszizi szája,
komor magányom,
démiája,
t valami csizmát
lal fényesítik —
mind egy szent Lábnyom,
csapáson
da merre lépjen —
vágyakozások
rát elérem.

– ez itt a pálya vége,
magános esték.
adt magyarázat,
mmire se mentség.
ztatok majd az esti
s légyzümmögésben:
ki elfelejti.
utatós kis halálhoz
vés az érdem.

életben megúsztam.
egy szabad állat,
emmiségen,
k — bár egyre könnyebb —
ennem annyi ősztön,
lyem a tömegben.

világ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Pelőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp László
NAPJAINK

1964 SZÉP 1.
1021

Papp László fametszete

Papp László rajza

Tokaji szüret

Vasárnap. 1965. április 4.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 186-307

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1965 APR 4.

Komlóstetőn eladó 1100 öles parcellázott villatelek egyben vagy külön-külön 90 parcellánként, négyszögöl. Dr. Kovács, Bp., XI., Sörsensen. Debreceni forint, fiz. kedvezményével. Dr. Kovács, Bp., XI., Sörsensen. Debrecen

Elcserélném Perecsenen összkomfortos háromszobás, összkomfortos kiülási gázfűtéses lakásomat kisebb lakásmegtérítéssel. Levelezést kérek „Különös csere" jelígére Hirdetőbe. Szécheny i u. 83. szám alatt.

Belvárosi kétszobás lakást magas kölcsönnel keresek. Megkeresést 16-111-es telefonon, 61510 óráig.

Eladó Diósgyőrben 1300 négyszögöl szántó, gyümölcsös, szőlő a Kisostoros-dűlőben. Érdeklődni: Diósgyőr, Berecsenyi Endre u. 23. (Kőkert.)

Szoba, konyha kiadó. Miskolc, Jen házasoknak ugyanott 6 db gyümölcsfa. Latinka Sándor u. 81.

Családi ház, sürgősen eladó. Jankó, Alsózsolca, Bajcsy-Zs. u. 39.

500 négyszögöl szőlő-gyümölcsös ház eladó, vagy felesbe kiadó. Kozmider u. 24. sz. (Tapolcai elágazásnál) 61479

Különbejáratú albérleti szoba speiz kiadó. Hejőcsabai, 4es u. 23.

1290 négyszögöl szőlő eladó a Kökörcsin-pruszin-dűlőben. Érdeklődni: Miskolc, Schweidel József u. 10.

Albérleti szoba, 2 dolgozó férfi részére kiadó. Érdeklődni Lajos u. 32. szám alatt, a magasföldszinten.

Eladó 6 helyiségből és mellékhelyiségekből álló kerti családi ház azonnali beköltözéssel. Vételárba kis házat beszámítok. Ernyében u. 23. (Beko-szálló melett.)

Értelmiségi férfi szobatársat keres azonnalra. Miskolc, Kun Béla u. 22., III/1.

Szövetkezeti garzon lakást, kétszobás átvennék. Ajánlatokat „Kiegyenlítés" jelígére kérem a Hirdetőbe.

Könyves Kálmán u. 7. 61413

Ures szobát keresek fürdőszoba használatával. Értesítést 4—6 óra között telefonon: 61301

Horgásztelek a Mályi tónál eladó. Érdeklődni telefonon: 15-546.

Bútorozott szoba kiadó. Miskolc, Csillag u. 10. 61242

Értelmiségi dolgozó nő, különbejáratú bútorozott szobát keres a belvárosban. Címeket „Siess" jeligére kér a Hirdetőbe.

Eladó Nyékládházán 890 négyszögöl szőlő-gyümölcsös. Érdeklődni: Nyékládháza, József Attila u. 61347

Eladó Diósgyőrben, Kisfaludy u. 24. sz. alatt, a masszív építésű, 2 szobából, konyhából és előszobából álló, nagy pincés, összkomfortos lakóház. Érdeklődni: Diósgyőr, Kisfaludy u. 24. sz. alatt. Fizetés: 61439

A Rózsás-tetőn 1 hold szántóföld bérbe kiadó, vagy örökáron eladó. Érdeklődni Forrásvölgy u. 10. sz. 61239

Üres albérleti szoba, azonnal kiadó. Martinkovics Balassa u. 2. sz.

Felsőzsolcán, Rákóczi u. 72. szám alatti 2 szobás, konyha, kisebb melléképületekkel ház, azonnali beköltözéssel eladó. 61473

VEGYES

Cserépkályha átrakást, javítást vállalok, vidéken is. Szabadság tér 3. Polyák. 1868

Kétszemélyes rekamiéra, fotel, ágyakra, garnitúrapárnák gyártása. Ujhelyi, Miskolc, Kossuth u. 3. sz. 61468

Kétszemélyes rekamié, fotel, ágyakra, garnitúrapárnák gyártása. Ujhelyi, Miskolc, Kossuth u. 3. sz. 61468

Ács-, bádogos-, kőműves munkákat vállalok. Miskolc, Kassai u. 3. sz. 61469

Kétszemélyes rekamié, fotel, ágyakra, garnitúrapárnák gyártása. Ujhelyi, Miskolc, Kossuth u. 3. sz. 61468

Ács-, bádogos-, kőműves munkákat vállalok. Miskolc, Kassai u. 3. sz. 61469

Cserépkályha átrakást, javítást vállalok, vidéken is. Szabadság tér 3. Polyák. 1868

Papp László

„FIDEM" ércem, bronz, 8.5 cm, 1976.

Művészet, 1977. 9. 37. old.

***Papp László* építészmérnök, New Canaan, Connecticut, a Magyarok Világszövetsége nyugati régiójának elnöke**

1. Negyvenkét éve élek távol a szülőföldemtől és ezalatt szervesen beleépültem új hazám, Amerika politikai és társadalmi életébe. Városatyaként az ottani választók szavazatát, társadalmi szervek vezetőjeként azok bizalmát élvezem.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy elidegenedtem volna attól a földtől s néptől, ahonnan származom. Azt szoktam mondani, hogy nincs ellentét aközött, ahogy egy férfi megházasodván egy azelőtt idegen nőhöz költözik, míg továbbra is szeretettel, gondoskodással ragaszkodik édesanyjához.

Magyar barátaimon keresztül mindig kapcsolatban maradtam az óhazával és érdeklődéssel, sokszor szorongással kísértem sorsa alakulását. Ezért időm és energiám egy részét Amerikába való megérkezésem óta a magyar ügyeknek szenteltem. Ahogy a városom vagy szakmám érdekében végzett munkáért sem jár fizetés, úgy a magyar szervezetek szolgálata is önkéntes alapon történik — ez az amerikai közélet általános mozgatója.

Az '56-os forradalom alatt munkahelyemen a forradalmi munkástanács elnökévé választottak. Talán ez kötelezett el egy életre a közösség szolgálata iránt. Mindjárt Amerikába érkezésem után felsőfokú egyetemi tanulmányokat folytatva megalakítottuk az Amerikai Magyar Diákszövetséget az '56-os MEFESZ folytatójaként. Ennek első szervező elnöke voltam, majd a végzetteket egybentartó Magyar Egyetemi Szövetségé. Ma a Magyarok Világszövetsége nyugati régiója elnökeként igyekszem összehozni a 45 országban élő szórványmagyarságot, hogy a szülőföldhöz való kötődés, a magyar kultúra gyökerei megmaradjanak bennük és reménybeli leendő gyermekeikben, unokáikban is. Ezzel kapcsolatban gyakran járok Magyarországon és itt is otthon érzem magamat.

Különösan a Balaton-felvidéken, ahol Callmeyer Ferenccel — ma az építészkamara elnöke — pályakezdőként felmértük a népi építészet azóta csaknem teljesen elpusztult emlékeit. Megmaradt fotóink alapján néhány parasztház még rekonstruálható... Vitorláztam a Balatonon, sőt bajnokságot is nyertem annak idején. Sokszor jártam Füreden Liptákéknál, feleségem egyébként Gabus unokahúga, Lipták Judith. Elhagyatott villájukban, örömömre, nemrég nyílt meg az első Magyar Fordítóház. Ígéretes műhely ahhoz, hogy nemzeti irodalmunk kitörjön nyelvi elszigeteltségéből.

2. Nemcsak számomra, de, azt hiszem, korosztályom csaknem minden tagjának is meghatározó élménye volt az 1956-os forradalom. Ez egy olyan pillanat volt, amikor az egész magyar nemzet egységesen, határozottan és tevőlegesen kezébe vette sorsát. Ugyanakkor a világ jövője szempontjából is döntő jelentőségű esemény volt, a szörnyű kimenetelű szovjet kísérlet bukásának kezdete.

Ennek ellenére az a megyőződésem, hogy csak ritkán volt az emberiség történelmében olyan helyzet, amikor a szükséges változás végrehajtását egy forradalomtól kellett várni. Ilyen volt például az amerikai forradalom. Legtöbb esetben azonban az egészséges evolúció hozott több, fájdalommentesebb eredményt. Ezért, ha történelmi példaképet kellene megnevezni, a magyar polgári felemelkedésért dolgozó Széchenyit említeném, amerikai viszonylatban pedig a függetlenségi nyilatkozatot megfogalmazó Thomas Jeffersont.

Az evolúciós folyamatban a demokrácia megvalósítását látom a legfontosabb, legértékesebb társadalmi teljesítménynek. A nyugati demokráciák évszázadok alatt alakították ki egy olyan közszellemet, amely a másként gondolkodók, pártállásúak, vallásúak, származásúak iránti türelmet tekinti az állampolgári erkölcs alapjának.

Ma Magyarországon azonban csak a demokrácia lehetősége valósult meg a rendszerváltozással. A demokrácia nemcsak a szabad lehetőségeket tételezi fel, hanem egy begyakorolt magatartásformát is, amely a szabadsággal egyenlő szintre helyezi a kötelességvállalást. Talán még egy újabb generáció vagy több is kell ahhoz, hogy ez a szemlélet végleges meggyökerezzen Magyarországon.

3. Mi, nyugaton élő magyarok, egy demokratikus jövőkép kialakításában segíthetjük a magyarságot. Kell ehhez a demokratikus, integrált világ lelkesítő eszménye, mint egy jobb jövőt igéző cél. Például a sokat szidott és sokak által féltéretett amerikai befolyás káros tényezői helyett megmutatjuk azt az ott kialakult pozitív szemléletet, amely az olvasztótégely-kép helyett a kulturális mozaik gondolatát helyezi előtérbe. Az európai integráció csak a gyenge, saját kultúrájában hívő magyar nemzeti identitás kialakításában segíthetjük tehát a saját jövőképet kereső napjainkat. Megtanultuk azt, hogy pozitív jövőkép nélkül nincs értelme a tisztességnek sem, csak a „szedjük meg magunkat mielőbb" magatartás marad mint egyetlen lehetséges életforma. Ebből pedig nemcsak polgárság nem lesz, de nemzet sem, és nem lesznek érdeket hozó társ sem a kialakuló európai vagy világméretű integrációban.

Nos, ha forradalomról volt szó, a következő évtizedek valóban forradalmi változásokat hoznak majd a világ népeinek életében. Nemcsak az információs forradalomra gondolok itt, hanem arra az átrendeződésre, amely a globális gazdasági rend és a hagyományos nemzeti szuverenitások közötti feszültségből adódik.

Azt gondolom, hogy mi, nyugaton élők ezen a téren már több tapasztalattal rendelkezünk és tudunk segítséget nyújtani magyarországi testvéreinknek az átmeneti megrázkódtatások áthidalásában.

***Petrovics Emil* zeneszerző, Budapest, Szigliget**

1. Szülőházam valójában Jugoszlávia, apám szerb volt, édesanyám magyar, az elemi iskolát Begrádban végeztem el, kétnyelvűek voltunk, s ez nem feltétlenül alapélményemmé vált. Anyám választotta pátriánknak Magyarországot a második világháború folyamán, itt érzem magam otthon. Házánnnak azonban Délkelet-Európát tartom. Magyar vagyok — szerb, bosnyák, ernagorai, román, bolgár, görög, szlovák — testvéreimmel és tiszteletreméltó rokonságommal körülvéve. József Attilát meg Weöres Sándort épp úgy zenésítettem, mint Mihael Eminescut, a magyar népdal sajátommá vált. Szerb népdalok című művemmel Varsóban első díjat nyertem 1955-ben (!), Dosztojevszkij és Csehov nem kevésbé ösztönzött zenemívek alkotására, mint a görög Arisztofanész. Legtöbb hangjegyemet a Balaton partján, Szigligeten vetem papírra. (A Balaton név, tudvalevőleg, a szláv „blato" (sár) szóból ered. Ha nem tévedek!?). Szeretem ezt a tájat, de tudok dolgozni a Tahánban, Budán meg Sárospatakon, a Zemplénben is. Sok-sok értelmiségi barátom van, de nagyon szeretem az egyszerű, tisztán érző és gondolkodó embereket. Jó tanítani az utánunk következő zeneszerzőket, művészjelölteket, megőrzöm köztük a fiatalságomat, szellemi frissességemet. Sohasem akartam elmenni innen, pedig lett volna rá alkalom, sokszor hívtak.

A kemény időkben is rendszeresen találkoztam emigrációban élő barátaimmal, becsülten őket, de szívem mélyén nem éreztem egyet döntésükkel. Én ide tartozom. Arra ítéltettem, hogy szeretetben

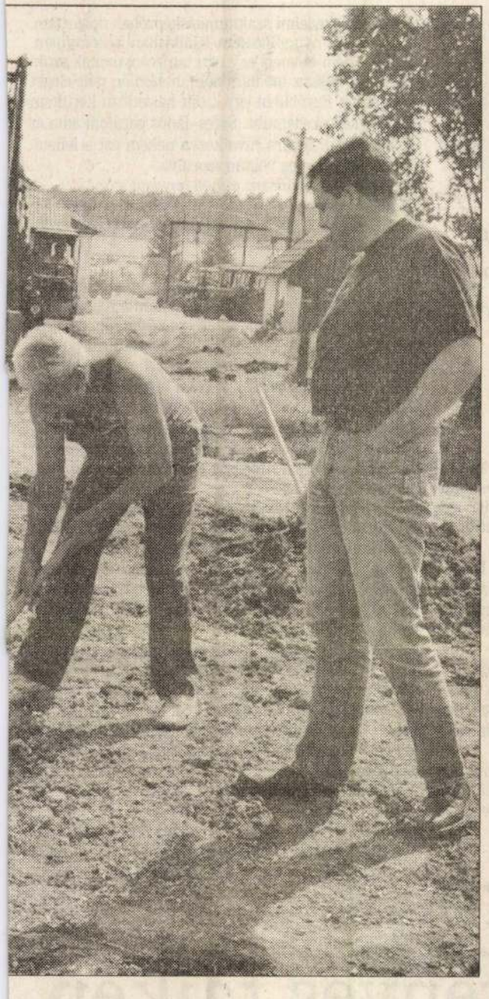

A faluban vegyes érzelmekkel fogadták – a kft.-tulajdonos hosszú távra tervez

gy olasz étenben

lása szerint –,
el jár és fizet:
biztosításnak,
k és azoknak,
a kesznyéteni
dhat az igazi

Feketéné Pabar Irén. – A falunak mindenesetre szüksége van egy stabil társaságra, amely biztos megélhetést ad. Rendbe teszi a település szélén található állattenyésztési telepet, nem mindegy ugyanis, milyen kép fogadja az ide érkezőt. Információim szerint az együttműködési készség megvan az új tulajdonos és a falu vezetése között.

Százhatvan

szeretném hangsúlyozni, a Bioker nem a szövetkezet jogutódja. Az is hozzátartozik a történethez, hogy a megalakulástól '92 végéig gyakorlatilag nem végeztünk semmilyen tevékenységet. Amikor '92 őszén a legnagyobb hitelező felszámolást kezdeményezett a Szabadság Szövetkezet ellen, mi tárgyalásokat kezdeményeztünk ezzel a hitelezővel, illetve reorganizációs hitelre is pályáztunk. Ez utóbbin nyert tizenhárommillió forintból és hatmillió forint saját erőből – amelyet a Taktatej adott kölcsön, annak fejében, hogy majd a megtermelt tej értékéből visszafizetjük – kivásároltuk a szövetkezetből a teljes állatállományt, az úgynevezett Szamárhát tanyát, az elletó istállót és a készleten lévő takarmányt.

A pénzt közvetlenül a hitelezőnek fizették és az ügylet lebonyolítása után az említett vagyontárgyak a Bioker tulajdonába kerültek. Még ugyanez év decemberében a közgyülés döntése alapján a szövetkezet gépapporttal belépett a kft.-be, majd '93 áprilisában, ugyancsak a szövetkezet közgyülése elfogadta, a szövetkezeti üzletrészérték kivásárlását a Bioker Kft.-ből. Így lett 160 szövetkezeti tag tulajdona a kft., és ezt követően magánszemélyek által alapított gazdasági társaságként működött tovább.

A csődtől megmentett kft.

A Bioker a '93. januári induláskor több mint hatvan embert foglalkoztatott. A szövetkezet pedig hozzájárult ahhoz, hogy korábban megkötött földbérleti szerződéseket változatlan feltételekkel átvegyék. A gazdálkodás mintegy 1300 hektáron indult meg.

– Termeltetési szerződést kötöttünk egyebek mellett búzára, napraforgóra, lucernára, és igyekeztünk minden olyan lehetőséggel élni – így például kivásárlás, adósságátvállalás – amelynek eredményeként a kft. fokozatosan tulajdonosa lett a szövetkezet vagyontárgyainak.

Az erőn felüli gyarapításnak aztán az lett az ára, hogy elmaradtak a kifizetések, főleg a társadalombiztosítás felé. A tartozások miatt 1996-ban egyezséget kellett kötnünk a tb-vel. Egy ideig sikerült is teljesíteni a megállapodásban foglaltakat, de sajnos a bevételeink nem a tervek szerint alakultak, és az adóssághalmaz – később már mások felé is – egyre növekedett. A tb türelme fogyott el először, ami nem csoda, hiszen akkor, '97 augusztusában már 13 milliós volt a tartozásunk. Felszólítottak: december 31-ig oldjuk meg a fizetési problémát. Erre viszont reális esélyünk nem volt...

Ekkor jelent meg a színen az olasz befektető, akit – több külföldivel együtt – egy dunántúli ingatlanközvetítő irányított Borsodba, mivel az országnak az a része már

– Mi lett a Bioker adóságainak a sorsa?

– Kifizettem az adóhivatalnak, a társadalombiztosításnak és másoknak is. Mióta Kesznyétenben vagyok, a csekk-könyvemmel járok és fizetek. Mostanra eljutottunk arra a pontra, hogy amit megvettem, az már valóban az enyém.

– Vannak a faluban olyanok, akik azt mondják, önnek kell az egész kesznyéteni határ...

– Ez a hír feltehetően azért kapott szárnyra, mert az emberek rosszul informáltak. Én tehenészeti telepet akarok itt létesíteni, egyelőre 600-700 tehénnel, később 1400-ra bővülne az állomány. Annyi földre van tehát szükség, amennyin az állatok takarmányát meg tudjuk termelni. Szó sincs arról, hogy az egész kesznyéteni határt akarom művelni. A Bioker Kft.-nek jelenleg 840 hektár földre van megkötött bérleti szerződése, ehhez szeretnék még körülbelül 200-300 hektárt bérelni.

– De az tény, hogy fölméreti a határt.

– Igen, megbíztam egy ezzel foglalkozó társaságot. Azért történt így, mert senki nem tudja, hol vannak pontosan a határok. Amikor idejöttem, elővettük a bérleti szerződéseket, összevetettük a földterülettel, és kiderült, 200 hektár csak papíron van meg. Mi semmiképpen nem akarunk olyan földeket művelni, amire nincs bérleti szerződésünk, de amire van, azon viszont szeretnénk dolgozni. A mérés hamarosan befejeződik, és véleményem szerint ezzel elejét vesszük minden további nézeteltérésnek, vitának. Úgy vagyok vele, ha csinálunk valamit, akkor annak legyen értelme és legyen korrekt. Tisztában vagyok vele, hogy külföldiként idő kell ahhoz, hogy elfogadjanak, megértsenek. Bár, akikkel eddig dolgom volt, nem érezteték velem, hogy nem ide tartozom.

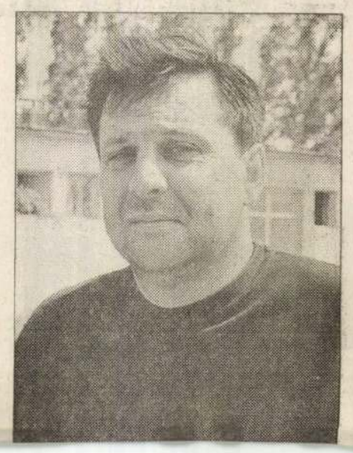

PAPP LÁSZLÓ Érsh-Magyarország 1998. Május 23.

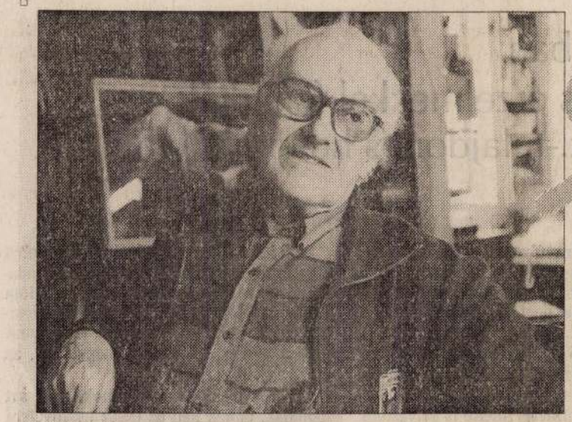

Szeretem a tájakat. Azok mindig szembejönnek, bármerre jár az ember.

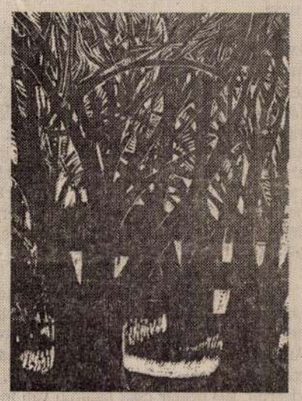

DOBOS KLÁRA

Délelőtti tárlatnyitó – villámfényes tájkép

Nem túl hagyományos időpontban: délelőtt 10 órakor nyílik meg jövő kedden Papp László festőművész kiállítása. A magyarázatot a helyszín adja: egy iskolában, mégpedig a miskolci Avasi Gimnáziumban lesz a tárlat.

● Ez jó időpont a diákoknak – mondja Papp László. – Ezek a kiállítások nem elsősorban a nagyközönség, hanem a gimnázium ifjúsága számára nyílnak. Az Avasi Gimnáziumban komolyan veszik a művészeti oktatást, ezért rendeznek viszonylag gyakran kiállításokat. Engem már vagy három éve „nyüstölnek". Többször meg is ígértem, aztán elhalasztottam. Tréfásan mondva fegyvernek látszó tárggyal kényszerítettek, hogy most már végre csináljam meg a tárlatot.

❑ *Miért halogatta?*

● Az az igazság, hogy plusz költség és plusz munka. Paszpartúrázni kell, válogatni... Utoljára talán három évvel ezelőtt a Megyeháza Galériában volt kisebb bemutatóm.

Én a kereskedelmi szakmunkásképzőben dolgoztam, illetve már nyugdíjasként félállásban a Zrínyiben. Azért jöttem el, mert egy régi tanítványomnak szüksége volt állásra: átadtam neki, hiszen én már eleget csináltam. Egyébként egy kicsit hasonlóan kerültem én is a kereskedelmibe: Seres János barátom adta át más elfoglaltságaira hivatkozva nekem ezt a lehetőségét, amikor meg voltam szorulva.

❑ *A mostani kiállításra milyen anyagot szán?*

● Elég vegyes anyag lesz, benne régebbi és újabb képek, műfajukat tekintve grafika, sokszorosító grafika, akvarell... minden.

❑ *Nagyon sok tájképe van...*

● Szeretem a tájakat. Azok mindig „szembejönnek", bármerre jár az ember. '41-ben voltam a nagybányai művésztelepen, megmaradtak kis vázlataim, az egyiket a nagybányai hegyekről a közelmúltban dolgoztam fel újra. De festettem a megyerhegyi tengerszemet, a bogácsi pincesort, a nyéki tavat... Régi kedves képem a viharos Csabai kapui részlet. Sötét a kép, mert nagyon sötét volt. Nem volt semmi fény, csak amit a villám adott. Teljesen átázva, csuromvizesen bementem a művésztelepre, és ott egy óra alatt megfestettem...

❑ *Tart majd tárlatvezetést is a gyerekeknek?*

● Ha magyarázatot igényelnének a képeim, biztos beszélnék róluk. De ezek közérthetőek. Legfeljebb a különböző technikákról lehetne beszélni egy-egy munka kapcsán. Ez pedig az itteni tanárok feladata... Amikor én tanítani kezdtem, a rajzoktatás nagyon csehül állt. Ezt a tárgyat akkoriban nem is szakképzett tanárok tanították, és panaszkodtak, hogy nem lehet eredményt elérni. Én megpróbáltam. Talán jellemzi az eredményt, hogy a megyei rajzkiállításon az én tanítványaim adták az anyag 75 százalékát. Úszhattam a dicsőségben, de mondtam, nem én vagyok jó, a többiek gyengék. Így nem nehéz versenyezni. Azóta – talán ezt is egy kicsit saját eredményemnek tudhatom – már sok az esélyes...

(Papp László kiállítása az Avasi Gimnázium aulájában május 26-tól június 15-ig tekinthető meg.)

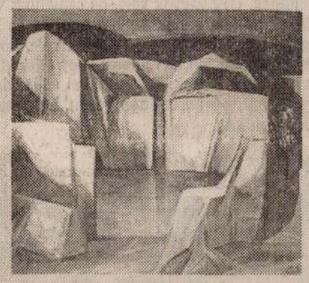

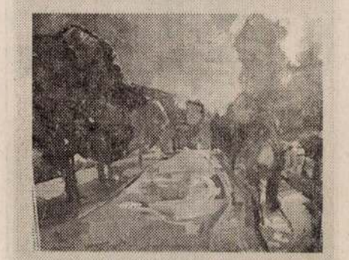

Fotó: Dobos Klára

❑ *Ez ugye nem azt jelenti, hogy nem szereti megmutatni, amit csinál?*

● Természetesen az ember szívesen megmutatja a munkáit. Nekem régebben elég sok kiállításom volt, de egyre terhesebb az ilyesmi. Pár képpel mindig szerepelek a szokásos Téli Tárlaton. Azzal meg is elégszem.

❑ *Ha felajánlanák, hogy választhat: egy nagy múzeum elit közönsége vagy egy iskola diákközönsége előtt állít ki, melyiket választaná?*

● Egyrészt a diákság is elit közönség, másrészt pedig megnézik a nevelők, az ismerősök is, úgyhogy olyan nagy különbség számomra nincs a kettő között. Az én életem és működésem szorosan összekapcsolódott a művészeti neveléssel. '55 óta vezetem a most MSZOSZ-díjat kapott Diósgyőri Vasas Képzőművészeti Kört. Állíthatom, a megye legjobb rajztanárai tőlünk kerültek ki, neves képzőművészek nevelkedtek körünkben. Például itt az Avasi Gimnáziumban tanít Ihász Zsuzsa tanárnő, ő is nálam kezdett. De megyei és városi szakfelügyelő lévén szoros kapcsolatban voltam a nemtanítvány tanárokkal is.

Papp László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK

1963 MÁR. 1

A Képcsarnok Vállalat miskolci Szőnyi-termében február 15-én megnyílt Papp László festőművész alkotásainak gyűjteményes tárlata. A megnyitáson Tok Miklós, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetője mondott bevezetőt.

Megjegyzések

Papp László festőművész kiállításáról

A kiállítás akaratlanul Perlott Csaba Vilmos és Derain beszélgetését juttatja eszembe. Derain, miután Perlott érdeklődött munkája iránt, kesereden így válaszolt: „Ha magam elé állítom képeimet, azt kell látnom, hogy csupa barna, csupa zöldes-szürke az egész, egyik nagyszerűbb, mint a másik, de bény, hogy valamennyi kétségbeejtően egyforma. Valahogy át kellene törni ezt a magamismétlést. Nem tudom mit csinálják, merre induljak el. — Látja, ma így van a mi legtöbb festőnk is," — Derain kérlelhetetlen tisztánlátása ma is időszerű.

Papp László kiállítása — már nem a legfiatalabb nemzedékhez tartozó művész első önálló bemutatkozása. Éppen ezért érdekes, mert első ízben ad alkalmat arra, hogy eddigi munkásságát a maga valóságában és összefüggéseiben szemlélhessük. Olyan festőről van szó, aki hosszú évek óta szerepet játszik Miskolc képzőművészeti életében. Egy-egy munkáját jóformán minden miskolci kiállításon láthattuk és így bizonyos mértékig módja volt az érdeklődőnek arra is, hogy művészi fejlődését figyelemmel kísérje. Azonban a különböző időpontokban megrendezett kiállítások bemutatkozásai nem adhattak alkalmat arra, hogy művészi munkájának összevetése természetesen nem adhatott olyan összképet, mint amilyet egy teljes kiállítási anyag adhat. A művészi továbbfejlődésre szempontjából rendkívül fontosnak tartom, hogy néhány problémára részletesebben rávilágítsak.

Művészi fejlődésének első jelentős háttrányai indul. Hiányoztak azok a tanulóévek (nem főiskolai diplomára gondolok), amelyek nélkül csak igen kevesen jutnak célhoz. A kezdeti próbálkozások után a festő is látta ezt, és igyekezett pótolni az elmaradt tanulmányokat. Azonban nem járta következetesen végig azt az utat, ami kellő hitelt ad minden művészi munkának. A most bemutatott anyag egy jó tehetségű festő produktuma. Szép részleteredményekkel, de sokszor ezeket is leromló alapvető hiányosságokkal.

Nézzük meg például a „Városrészlet" című képet. Hiven tükrözi egész festői munkásságának erényeit és hibáit. A művet festői kultúrálttság jellemzi. Hangulata megkapó, színhatása mértéktartó, azonban alapvető aránybeli, szerkezeti és főleg térbeli tisztázatlanság zavarja a szemlélőt és rontja le a kép értékeit. A festő nem naturalista módon közelíti meg a motívumot, csupán a lényeges elemeket igyekszik közölni. Leegyszerűsíteni kívánja a teret. Nála a tér — bizonyos fokig — átépített, ami azt jelenti, hogy különböző rétegeződésű tereket egymáshoz közelít. A képépítés egyik, nem új, de ma gyakran alkalmazott formája ez. Ez a megjelenítés nagy művészi alkotásoknak ered-

ményezhet, de alapvető feltétele: a teljes következetesség. A „Városrészlet" című képe azonban nem következetes ebben. Helyenként naturális téri elemek keverednek a síkba helyezett téri elemekkel. Ez a szemlélőben bizonytalanság érzetet kelt.

Egyszerűbb motívumoknál, mint például az „ Út", „Viharos táj" című képeinél, szabadabban bontakozik ki festői erénye, komponáló képessége. Így válnak ezek a képek a kiállítás legsikerültebb darabjaivá.

Kiállított arcképei közül kiemelkedik a „Leány portré". Egyszerűen, néhány színnel, emberi melegséggel közli, minden keresettség nélkül a lényeget. Nyoma sincs a szándékolt szerkezetességnek, feloldódnak azok a görcsök, amelyek több munkájában modoros ismétlésekre eredményeznek.

Nagyszámú gouache-i közül kiemelkedik a „Bodrog", a „Tokaji hegy", a „Híd", melyek jó színérzékről tanúskodhatnak. Ezek a feljegyzések nagyobb képeinek alapéményei. Többet igérnek, mint amennyit nagyobb lélegzetű műveiben megvalósított.

Mindezek egy festő megjegyzései. Kiállítási recenziók gyakorta nyilvánításnak számonn, abban a rendben így válaszolt: „Ha magam elé állítom képeimet, azt kell látnom, hogy csupa barna, csupa zöldes-szürke az egész, egyik nagyszerűbb, mint a másik, de bény, hogy valamennyi kétségbeejtően egyforma. Valahogy át kellene törni ezt a magamismétlést. Nem tudom mit csinálják, merre induljak el. — Látja, ma így van a mi legtöbb festőnk is." — Derain kérlelhetetlen tisztánlátása ma is időszerű.

Papp László kiállítása — már nem a legfiatalabb nemzedékhez tartozó művész első önálló bemutatkozása. Éppen ezért érdekes, mert első ízben ad alkalmat arra, hogy eddigi munkásságát a maga valóságában és összefüggéseiben szemlélhessük. Olyan festőről van szó, aki hosszú évek óta szerepet játszik Miskolc képzőművészeti életében. Egy-egy munkáját jóformán minden miskolci kiállításon láthattuk és így bizonyos mértékig módja volt az érdeklődőnek arra is, hogy művészi fejlődését figyelemmel kísérje. Azonban a különböző időpontokban megrendezett kiállítások bemutatkozásai nem adhattak alkalmat arra, hogy eddigi munkásságának összevetése természetesen nem adhatott olyan összképet, mint amilyet egy teljes kiállítási anyag adhat. A művészi továbbfejlődésre szempontjából rendkívül fontosnak tartom, hogy néhány problémára részletesebben rávilágítsak.

Művészi fejlődésének első jelentős háttrányai indul. Hiányoztak azok a tanulóévek (nem főiskolai diplomára gondolok), amelyek nélkül csak igen kevesen jutnak célhoz. A kezdeti próbálkozások után a festő is látta ezt, és igyekezett pótolni az elmaradt tanulmányokat. Azonban nem járta következetesen végig azt az utat, ami kellő hitelt ad minden művészi munkának. A most bemutatott anyag egy jó tehetségű festő produktuma. Szép részleteredményekkel, de sokszor ezeket is leromló alapvető hiányosságokkal.

Nézzük meg például a „Városrészlet" című képet. Hiven tükrözi egész festői munkásságának erényeit és hibáit. A művet festői kultúrálttság jellemzi. Hangulata megkapó, színhatása mértéktartó, azonban alapvető aránybeli, szerkezeti és főleg térbeli tisztázatlanság zavarja a szemlélőt és rontja le a kép értékeit. A festő nem naturalista módon közelíti meg a motívumot, csupán a lényeges elemeket igyekszik közölni. Leegyszerűsíteni kívánja a teret. Nála a tér — bizonyos fokig — átépített, ami azt jelenti, hogy különböző rétegeződésű tereket egymáshoz közelít. A képépítés egyik, nem új, de ma gyakran alkalmazott formája ez. Ez a megjelenítés nagy művészi alkotásoknak eredményezhet, de alapvető feltétele: a teljes következetesség. A „Városrészlet" című képe azonban nem következetes ebben. Helyenként naturális téri elemek keverednek a síkba helyezett téri elemekkel. Ez a szemlélőben bizonytalanság érzetet kelt.

Egyszerűbb motívumoknál, mint például az „

PAPP LÁSZLÓ

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 1998. 06. 08.

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSOK A MEGYÉBEN

MISKOLC

„Könyvilluszrációk" – Banga Ferenc és Szemethy Imre munkái.
II. Rákóczi Ferenc megyei Könyvtár. Jún 2-től.

Hímes világ – Fekete Miklós Árpád kiállítása.
Kos-ház. Nyitva: délután 1-től 5 óráig.

Jakab Viktória kiállítása.
Mini Galéria (Kossuth u. 11.). Nyitva: délelőtt 9-től délután 5 óráig.

Vasút a festészetben. Cs. Fodor József kiállítása.
Tiszai pályaudvar olvasó-váróterme. Nyitva: reggel 7 órától délután 3 óráig.

Papp László festőművész kiállítása.
Avasi Gimnázium aulája.

Simon M. Veronika festménykiállítása.
A Miskolci Városi Könyvtár József Attila Könyvtára.

ENCS

Föltámadott a tenger című gyermekrajz-pályázat anyaga.
Városi Galéria.

IZSÓFALVA

Sípos János festőművész kiállítása.
Izsófalva, Izsó Miklós Művelődési Ház kiállítóterme. Nyitva: naponta délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

KAZINCBARCIKA

Szabó Vilmos zilahi festőművész kiállítása.
Városi Kiállítóterem.

A kiállítóhelyek egy része hétfőn zárva tart. A biztonság kedvéért a nyitva tartás idejéről érdemes előre tájékozódni.

MEZŐKÖVESD

A B.-A.-Z. Megyei Amatőr Képző- és Iparművészeti Egyesület tagjainak alkotásaiból rendezett kiállítás.

PUTNOK

Ladócsy László Ikon című kiállítása.
Holló László Galéria.

SAJÓSZENTPÉTER

Ünnepi grafikakiállítás.
Lila Galéria.

SÁROSPATAK

Nagy Dezső művésztanár emlékkiállítása.
Református Kollégium Tudományos gyűjteményei.

Szyksznian Wanda grafikusművész kiállítása.
A Művelődés Háza galériája.

TISZAÚJVÁROS

Máger Ágnes festőmv. kiállítása.
Városi Kiállítóterem.

Ray Stata az intézmény fennállása óta valaha felajánlott legnagyobb összegű adományát jelentette be. A később 25 millió dollárrá duzzadó összeget Bill Gates és Alexander Dreyfoos egészítette ki.
A Stata Center az MIT új Informatikai és Nyelvészeti Központja, egy épületben egyesíti az inney Concert Hall (Los Angeles, 2003) épületén láthattunk. Csavarodó, dülöngélő fémfelületei, vagy hajtogatott síkú téglaburkolatú tömbjei jellegzetes „Gehry-szobrot" formálnak, amely messze kitűnik a „házszerű" épületek közül.
A külsővel ellentétben a belső meglehetősen egyszerű. A beton hatalmas tetőablakok rengeteg fényt juttatnak az épület belsőbb pontjaiba, illetve az eltérő szinteket vizuálisan összekapcsolva kiterjesztik a „szomszédság" érzetét a horizontálison kívül vertikális értelemben is. Az egyes részek közötti átlátások, a folyosókon kialakított társalgóbővületek mind-mind annak a

6

Simmons Hall
Építészet:
Steven Holl Architects,
Perry Dean Rogers Architects
Tartószerkezetek: Guy Nordensen and Associates, LLP. Simpson, Gumpertz & Heger
Gépészet: Ove Arup & Partners
Projekt manager/ Megbízó: Jonathan Himmel (MIT)
Kivitelezés: Daniel O'Connell & Sons

Stata Center
Építészet:
Gehry Partners, LLP
Cannon Design (Boston)
Környezettervező: Olin Partnership
Tartószerkezetek: John A. Martin and Associates, Inc.
Gépészet: R.G. Vanderweil Engineers, Inc.
Projekt manager/ Megbízó: Nancy Joyce (MIT)
Kivitelezés: Skanska USA Building, Inc.

Fotók: Nagy Márton, Niczki Tamás (+Internet)

formatika, nyelvészet, filozófia és kognitív tudományok tanszékeit és laboratóriumait. Az alapötlet az volt, hogy a különböző tudományágak kutatóit egy épü-tbe szervezzék, illetve egy ,yan kutatásra fókuszáló yüttműködést hozzanak létre, ly egy egymást inspiráló in- központot eredményez. ogy Gehry futurisztikus se azonkívül, hogy ielként emléket állít a 20 épületnek, a megmény jövőképét önti gy hely, amely katali-ok kölcsönhatását s a karral, hatékony anulókörnyezet tepusz szívében. Egy ly pozitív energiát elfedezésre stimulál, ideák interdiszciplire.
at jellegzetes motívuonlót már Bilbaóban, nrég átadott Walt Dispadlóburkolat, az élénk színekkel tarkított, de alapvetően puritán falfelületek a tervezői szándék szerint a bent dolgozók szabadságérzetét hivatottak ösztönözi. Az alsó szintek ívesen hajló „utcájára" fűződik fel egy 350 fős előadó, négy előadóterem, egy menza, de található itt fitnesszközpont, tánc-stúdió és egy gyermekmegőrző is. A felsőbb szinteken a laborok és irodák csoportosulnak. Felfele haladva a közösségi terek fokozatosan alakulnak privát zónákká. Míg az alsóbb szintek kialakítása a szociális és intellektuális kölcsönhatásokra ad lehetőséget, a felsőbb emeletek az elmélyültebb elmélkedések színterei, melyek két toronyra bomlanak. Azonban nem a megszokott formában: az északi oldalakon dupla magasságú laboratóriumok találhatóak, amelyek közé egyszintes irodahelyiségek vegyülnek. Az üvegezett határoló falak és koncepciónak a részei, hogy a kutatók ne egymástól elszigetelten dolgozzanak, hanem akár spontán beszélgetések útján folyamatosan megosszák új ötleteiket egymással. Ezt a célt szolgálja az emeleti közösségi tér is, amely az amfiteátrum-szerű külső térhez kapcsolódik. Az épület a diákélet központjává kíván válni, egy hellyé, ahol a tanulás, kutatás és a különböző tudományterületek közötti határok elmosódnak.
Természetesen – mint oly sok Gehry-épületet – a Stata Centert is a kezdetektől fogva rengeteg kritika érte. A legtöbben a környezetbe illeszkedését feszegetik, mások a bonyolult épület praktikusságát és a hallatlan magas bekerülési összeget kérdőjelezik meg. Vannak, akik a kreativitást és az innovációt serkentő zseniális alkotásnak tekintik, míg mások felmelegített Gehry-motívumok zagyvalékának, amelynek semmi köze egy iskolai intézményhez.
Az MIT új épületeinél úgy tűnik, hogy a kortárs sztárépítészek néha öncélúnak látszódó, de kétségtelenül innovatív gondolatai szerencsésen egybeestek az egyetem vezetésének szándékával, így a kiindulási összegek többszörösét is hajlandóak voltak az épületekre áldozni. A rengeteg környezetpszichológiai felvetés jó ideig biztosan nem lesz mérhető konkrétan anyagiakban, azonban vitathatatlan érték az a közösségteremtő magatartás, amely a megszokottól eltérő épített környezettől várja a kampuszon dolgozók, tanulók közötti hatékony kommunikációt, és nem utolsósorban az új ideák születését. Hiszen csak így válhat a bostoni kampusz az egész város (építészeti) kísérleti központjává.

Tyúkok, ikertornyok, kékcsempe

Marcali Szálloda és Szabadidőközpont

Halas Iván

Az egész város, Marcali rekreációs (értsd: fürdő és szabadidőközpont) központjának első eleme a megépült szabadtéri medence-csoport és az azokat kiszolgáló előcsarnok-fogadóépület. A fejlesztésre szánt, közel 10 hektáros területet kettévágó új, észak-déli úttól keletre fekvő 5,5 hektáros terület Marcali strandja 50 m-es úszómedencével melegvizes ülő- és gyermekmedencével, termál-medencével. Ezek a szabadtéri fürdőhelyek, mint csirkék a tyúkot, veszik körül a fogadóépületet.
A medencék, természetüknél fogva, nagy vízszintes felületek, melyek az emberi szem magasságából – a függőleges kiterjedés hiánya miatt – nehezen áttekinthetővé, zavarossá válhatnak, ha nincs egy viszonyítási pont, mely rögtön az érkezéskor, mint vezérelv segíti a tájékozódást. Ez a meghatározó elem a fogadóépült. Az előbbiekből és a funkcióból adódóan szándékoltan nagy belmagasságú, nyitott előcsarnoki tér tengelyével a szeszélyesen ívelt, de ebből adódóan számos fürdő-élménnyel gazdagítható ülőmedencére, annak is a kerületi súlypontjában

1

2

elhelyezett „Vízbelépő" szobrára vezet, a „fürdőzés" látványát nyújtva az érkezőnek.
Az „invokációt" a tárgyalás követi, melynek során a vertikalitás „ikertornyai" közül a nyugati még az előcsarnok irányával azonosan azt erősíti, de formájában átvezet társához, mely már elfordulva a többi medence felé irányítja az érkezőt. Így a fogadóépület körbefordul, s uralja az előtte lévő síkokat, azok szétterülő foltjait összefogja. A fogadóépület vertikális elemeinek egységét az öltözőépület hosszanti, nyugodt, kontyolt tet fogja össze. A vertikumna rizontális elemek feletti szerepét segíti elő a kert építmények elhelyezés módja, mely a meden peremén bástyákat ké rajtuk elhelyezett perg jelöli az építészetileg e ként kezelt terület hat A meglepően intenzív telekrészt körülvevő l vábbi bővítésekre szán terület, melyen a köze fedett tanuszoda és a zé nyilvánítandó terma épülő további szabad medencék helyezhető A „Budapest Fürdői" cí

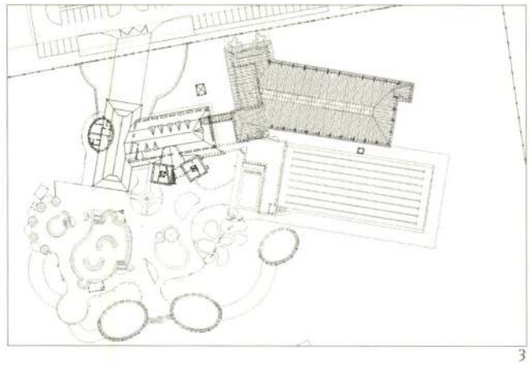

3

Építész:
Dévényi Sándor, Pap László

Munkatársak: Baranyai Bálint, Halas Iván, Rofrits Nándor

Statika: Szován Géza

Épületgépészet: Skrobák László

Közmű, gyógyvíztechnológia: Méhes Zsolt

Elektromos tervezés: Gulyás János

Fotó: Zsitva Tibor

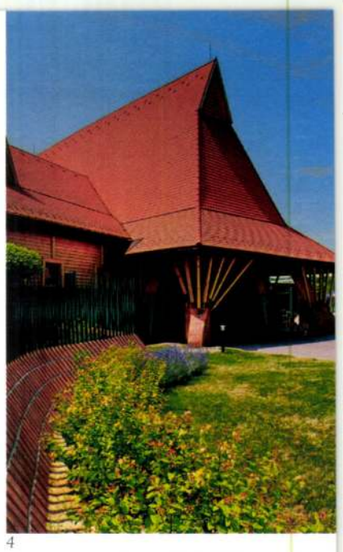

4

vet nézegetve a Marcali medencék formavilága már kevésbé tűnik szeszélyesnek, szoros rokonságot mutat a Gellért és a Széchenyi fürdők szabadtéri medencéinél megfigyelhető azon építészeti törekvéssel, hogy a síkbeliséget meghaladva a „vízszintesség" térbelivé váljon. Ezért a medence-peremfalak hullámossága, szobortartóként való feltüremkedése és vízbeomlása, zuhanyhelyet takaró csiga-szerű visszafordulása, és a kanyargósan beforduló pezsgő medence öböl karéjfalaira állított növénytartó tálak oszlopai.

Ez a hagyományhoz való visszatérés közbeni megújító törekvés az épület forma- és anyaghasználatánál is visszaköszön, ahol a hagyományos tégla-, fa, cserép – használat ötvöződik a tornyok „kék-csempés", csipkézetes pártázatával és a nonfiguratív szobrokat idéző beton-tégla pillérekről induló fatámaszok tüskésségével.

Dévényire további kihívás vár, hogy az itt megidézett vidéki fürdőváros miliőt hogyan ülteti át a területfejlesztés keretében a szomszédságban felépülő, s általa tervezett 120 szobás gyógyszálló épületébe, valamint a fo- épülethez kapcsolódóan tanuszoda-épületbe.

5

6

felé nyitó ikertornyok
let a medencék felől
robával

let tömbje
csemope burkolatok
s fa átkötés
még folytatódik...

TÉMA: VÍZ

Gondolatok a barlangban ...

Fürdőrekonstrukció, Miskolctapolca

Golda János

A völgy titka...

Krúdy szerint záróra után érdemes még fölszállni az éjféli miskolci gyorsra, mert az avasi pincesorok között másnap reggel is szól a cigányzene. A Pece-parti Párizs különös, rejtőzködő hely az Avas lábánál, félúton Pest és Kassa között, ahol görög és zsidó kereskedők, magyar színészek, ruszin vasöntők, bolgárkertészek és muzsikus cigányok próbáltak szerencsét a lelassult időben.

A Bükk-fennsík jelenti itt a nagy távlatot, a Tapolcai völgy pedig az édent. A Bükkalja déli törésvonala tele van hőforrásokkal, de kiemelkedik közülük a tapolcai meleg vízű barlangfürdő és környezete. A fürdő fölötti Várhegyen avarkori erődítmény állhatott, közvetlenül mellette a völgyben bencés apátság működött a 13. századtól.

Csokonai Vitéz Mihály a völgy egyik védett növényét, a boldogasszony papucsát szólította meg a XIX. század első napjaiban, amikor Tapolcán keresett gyógyírt testi-lelki nyavajáira. Csak egy évszázaddal később, az 1930-as években indult meg az első komolyabb fürdőépítés, hogy azután a 60-as, 70-es években – az acélváros hőskorában – folyamatosan napirenden maradjon a völgy és a barlangfürdő fejlesztése. Bodonyi Csabának tíz évvel ezelőtt azonban már egy leépülő, pusztuló világgal kellett szembenéznie: addigra eltűnt a Szeghalmy Bálint-féle tavi fürdőház, a Kismarty-féle Anna-szálló, a nádfedeles bungaló, és főleg elillant a hamisítatlan fürdőhelyi hangulat. A válság és stagnálás évtizede komor árnyékot vetett a tündérvölgyre.

Az építész titka

Az 1998 és napjaink közötti négy pénzügyi ütemben megvalósított fürdőfelújítás és bővítés egységes, magas színvonalú építészeti végeredményt hozott, miközben határozottan azonosíthatók az együttes alkotóelemei, a

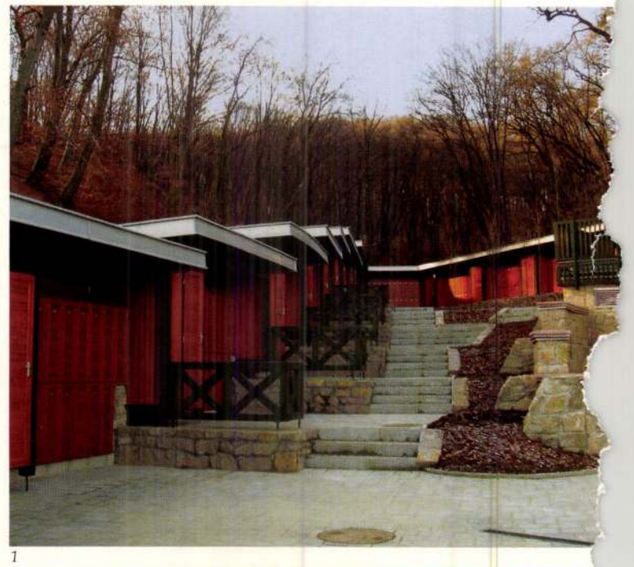

1

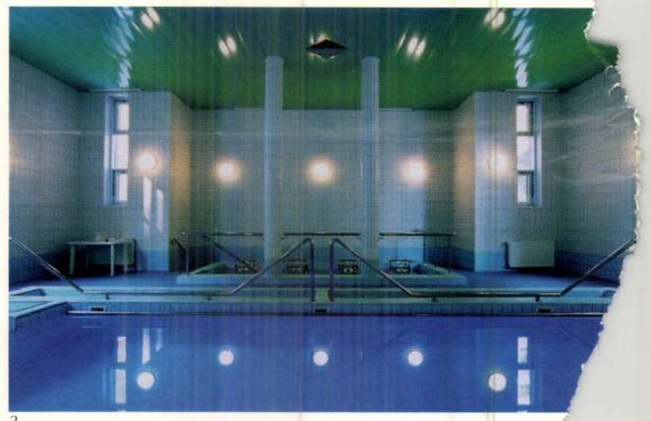

2

3

különböző időszakból származ karakteres fragmentumok. Sze vesen nőtt jelleg érzékelhető, nem a spontán építészet tör nyei szerint, hanem egyfa kony időnkívüliségben. A tágabb környezetet vi és fizikailag integráló eposzi erődítményjel véssé individualizált, kel és mítoszokkal tel tudósít, ahol felvillan őskohó lépcsős kőpir vagy a diósgyőri vár inak archetipikus for rakciója is. A bogácsi szetes egyöntetűsége kiemelt párkányok és architektonikus hang Zsuffa-féle vasbeton formai integrálása, a féle cölöpökön álló ta

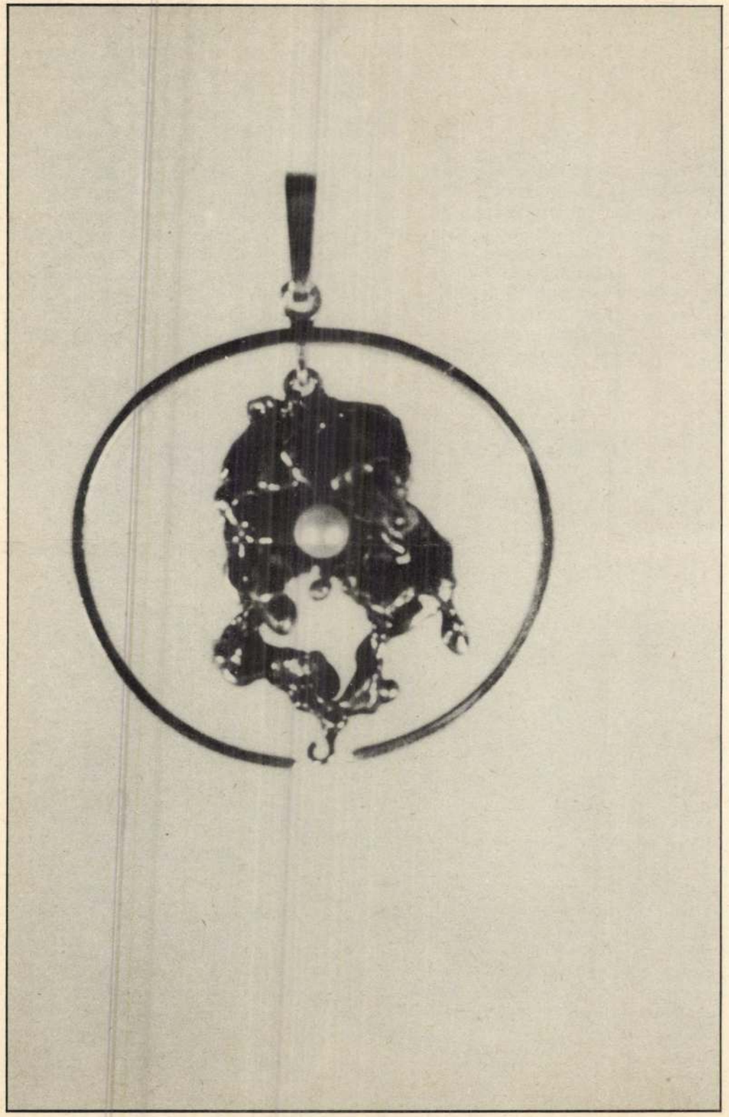

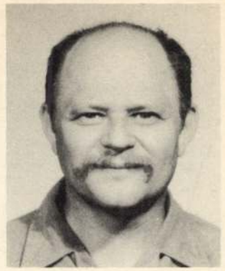

PÉRI JÓZSEF, Budapest, 1933. Ötvös-iparművész. Az Iparművészeti Főiskolán végzett 1956-ban. **Kiállításai:** Bukarest, Moszkva, Helsinki, Koppenhága, Kairó, Nottingham, Párizs, Belgrád, Jablonec, Mexikó City. **Egyéni kiállításai:** Nürnberg, Pforzheim, Sommerhausen, Bécs, Voorburg, Hamburg, Chalon sur Marne, Köln. **Díjai:** Munkácsy-díj, 1970; Mexikó City: Diploma; Jablonec: Diploma. **Közgyűjteményben levő munkák:** Budapesti Iparművészeti Múzeum: ékszerek; Prágai Nemzeti Múzeum: ékszerek; Voorburg Városi Múzeum: Bogár (ezüst); Stanffenberg-gyűjteményben. **Kiállított művei:** Ezüstékszerek (gyűrű, függő lánccal).

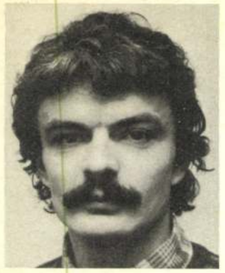

PAPP LÁSZLÓ, Budapest, 1947. Ötvös-iparművész. Az Iparművészeti Főiskolán végzett 1974-ben. **Kiállításai:** 1974. Jablonec '70 — Nemzetközi ékszerkiállítás; 1975. Fiatal Iparművészek Bemutatója, Szekszárd; 1976. Ezüstgerely — pályázati kiállítás, Budapest, Kongresszusi KISZ-kiállítás, Budapest, I. Ötvösművészeti Quadriennálé, Miskolc; 1977. FIDEM budapesti XVII. kongresszusának nemzetközi kiállítása; 1978. The bowl — Nemzetközi kiállítás, Göteborg, Havannai VIT-pályázat kiállítása, Budapest, Környezetünk tárgyai — Hódmezővásárhely; 1979. Mai magyar éremművészet, Helsinki, Stockholm, Párizs, FIDEM XVIII. kongresszusának nemzetközi kiállítása, Lisszabon, FIM-kiállítás, Budapest; 1980. Mai magyar iparművészet és desing — Moszkva, Kulturális csere textil-, ötvöskiállítás, Szófia; 1981. II. Ötvös és Fémműves Quadriennálé, Miskolc; 1982. Az érem — Vigadó Galéria, Budapest. **Díjai:** 1975. Nemzetközi Olimpiai Pénzéremterv-pályázat, Montreál, Honourable Mention; 1976. FIDEM XVII. budapesti kongresszusa emlékérmének tervezésére kiírt pályázat I. díj. **Közgyűjteményben levő munkák:** British Múzeum éremgyűjteménye; Magyar Nemzeti Galéria éremgyűjteménye; Művelődési Minisztérium vásárlásai. **Kiállított művei:** Érmek, díjak, emblémák; fém-, cserép- és porcelánérmekből, valamint nyomtatványokból, fényképekből és grafikákból összeállított válogatás.

* Gyár.

Papp László rajza

MDK

Papp Lászlóné (festő)

Krizantémok c. képe szerepelt a Déri Múzeumban a debreceni képzőművészek első bemutatkozásán.

Tóth Ervin: A kiállítások tükrében. Alföld, Debrecen, 1960. 2. sz. 81. l.

KORTÁRS KATALÓGUS

Papp Lászlóné

Debrecenben született 1929-ben. A tanítóképző elvégzése után az egri pedagógiai főiskolán szerzett tanári oklevelet magyar–történelem–rajz szakon. Több mint harminc éven át tanított. A linómetszés, a rézkarc után 1982-től Józsa Jánostól tanult domborított rekeszzománc technikát. A szövés technikáját Aranyi Károlyné tiszavasvári parasztasszonytól sajátította el, továbbfejlesztésében Bakay Erzsébet és Holb Margit voltak segítségére. Megkapta a Pedagógus Szolgálati Emlékérmet, az Oktatásügy Kiváló Dolgozója érmet, 1989-ben a nyíregyházi országos népművészeti kiállítás ezüstplakettjét, egy évvel később a szekszárdi országos szőttespályázat második helyezését érte el, megkapta a népi iparművész címet és Debrecen művészeti díját. 1992-ben a budapesti országos népművészeti kiállítás Gránátalma-díját, 1993-ban a Debrecen Kultúrájáért Alapítvány díját, 1994-ben újra a Gránátalma-díjat, az Aranyplakettet s a Népművészet Mestere címet nyerte el. Tagja a Nyírbátori tűzzománc stúdiónak, s 12. éve vezeti a Kölcsey művelődési központ szövőműhelyét és szakkörét.

Kiállítások: mintegy száz egyéni és csoportos tárlaton vett részt Debrecenben, Hajdú-Biharban, Budapesten, de eljutottak munkái külföldre is, így Angliába, Franciaországba, Ausztriába, Japánba, Csehszlovákiába, Lengyelországba és Ukrajnába.

„Szőtteseim elsősorban a hajdú-bihari táj népművészeti hagyományaihoz kötődnek. Szeretem az erdélyi csíkritmusú gyapjúmunkákat, az apró szedett mintás szőtteseket, de az azsúrmintás függönyöket, a csángó hagyományokat továbbéltető csáncsált vászongarnitúrákat is. A tűzzománc képek a konkrét látvány mellett legtöbbször emlék- és álomképeket idéznek, a gondolatot és a belső látványt tükrözik. Mivel pedagógus is vagyok, a művészet céljai közt tartom számon a nevelést, s természetesen a gyönyörködtetést, a felhívó jelleget is, akár a meghökkentés vagy a szépség által ébresztve gondolatokat, és elevenítve fel érzelmeket."

Papp Lászlóné tűzzománcai
Portré: Kocsis Csaba
Reprodukciók: Magánarchívum

18 óra: *Az ezoterikus gondolkodás alapjai* – Kövesi Péter előadása a Pedagógus Művelődési Ház reikiklubjában.
21.30 óra: Dr. Valter zenei klub. A Blues Bell (Szeged) blueskoncertje a Yes dzsesszbárban (Kálvin tér 4.).

Hajdúböszörmény
16–18 óra: ingyenes jogi tanácsadás a Sillye Gábor Művelődési Központban.

Hajdúnánás
17 óra: a helyi szellemi műhely közéleti és kulturális lapjának – az Élő Újság – felolvasóestje a Móricz Pál Városi Könyvtár olvasótermében.

Hajdúszoboszló
17.30 óra: a reikiklub évnyitó foglalkozása a művelődési központban.

KÖZÉLET

● MSZP. Takács Imre országgyűlési képviselő – Mi várható 1996-ban a magyar nemzetgazdaságban? címmel – lakossági fórumot tart január 23-án 15 órától Kokadon, a polgármesteri hivatalban; 17 órától pedig Létavértesen, a művelődési házban.

● FKGP. A debreceni szervezet január 23-án 10-től 18 óráig fogadónapot tart a Bem tér 10. szám alatt.

Ügyfélszolgálati telefonszámunk üzenetrögzítővel:

310-700

Ügyfélszolgálat, reklamációfelvétel: hétfőtől péntekig: 8–16 óráig. Szombat, vasárnap: zárva; észrevételeiket üzenetrögzítőnk fogadja.

jai kiadványokat. A megrendelés, az előfizetés, a hozzájutás lehetőségeiről kérdeztük a posta és két jelentősebb könyvtár illetékeseit.

Demeter Sándor (posta, hírlaposztály): – A debreceni posta-hivatal nem foglalkozik a kisebbségi magyar lapok terjesztésével. Ez a Helir (Hírlap-előfizetési Iroda) feladata, az előfizetéseket, a megrendeléseket ők fogadják. Korábban ugyan volt olyan lehetőségünk, hogy meghatározott

[illegible], helyeket [illegible] az értelmiségiek forgatnak. A nálunk található, többé-kevésbé rendszeresen megjelenő kiadványok: Látó (a Romániai Írószövetség havonta megjelenő szépirodalmi lapja), Korunk, Helikon (mindkettő kolozsvári), Híd (újvidéki), Irodalmi Szemle (szlovákiai) és a negyedévenként megjelenő Régió.

Molnár Orsolya (a KLTE könyvtára, folyóiratosztály): – Csakúgy, mint a megyei könyvtár, mi is a Heliren és a könyvtárellátón keresztül kapjuk az

nos nem rendszere
sősorban az az ok
egy országban a
kapnak megfelelő
támogatást a megj
Ezért szeretnénk r
a népszerűsítésben
próbáljuk elérhetőv
receniek számára e
gokat. A lapokhoz f
csere útján jutunk h
rendszerességet ne
rantálni, főként a h
ta Jugoszláviából ér
nyok esetében.

KÖZÉRDEKŰ

● VÉRADÁS. A Vöröskereszt megyei szervezete január 23-án 8 órától Hajdúbagoson, a művelődési házban; 24-én 9-től 12 óráig pedig Nagykerekiben, az ifjúsági házban tart kiszállásos véradó napot.

● ELMARAD AZ ELŐADÁS. Az Egyetértés művelődési központba (Debrecen, Faraktár utca 67.) január 23-án 19 órára – a nyíregyházi Mandala dalszínház előadásában – meghirdetett Don Goggin Apócák a pácban című musical technikai okok miatt elmarad.

● INGYENES tanítvány-, tanár- és albérletközvetítést végeznek – munkanapokon 10-től 15 óráig – a Kossuth Lajos Tudományegyetemen működő Pont szolgáltatóirodában (telefonszám: 316-666/2414).

● KÖZMEGHALLGATÁS. Szabó Gyula, a 10. számú egyéni választókerület önkormányzati képviselője a szemétszállításról és a köztisztasági rendeletről tart lakossági közmeghallgatást (amelyen a

vendég a polgármesteri hivatal beruházási irodájának munkatársa lesz) – Boldogkert, Epreskert, Tégláskert és Szepes lakosainak – január 24-én 16 és 17 óra között az Epreske iskolában (Epreskert utca végén); 17 és 18 óra között pedig a Tégláskerti Általános Iskolában (Balaton utca).

● ÁKOMBÁKOM komplex manuális készség- és képességfejlesztő foglalkozás indul – különös tekintettel a finom mozgások és a térlátás fejlesztésére – februárban öt-hét éves gyerekeknek az Újkerti Általános Művelődési Központ közösségi házában (Debrecen, Jerikó utca 17–21., telefonszám: 413-922/116).

● RENDŐRKAPITÁNYI FOGADÓÓRA. A hajdúhadházi rendőrkapitány január 24-én 14-től 15.30 óráig fogadóórát tart hivatalában.

● ÜGYELET. A Tartalékos Katonák Országos Egyesületének hajdú-bihari szervezete február 1-jétől ügyeletet tart – minden szer-

dán 9-től 12 óráig a
küli tartalékos kato
minden pénteken (s
óráig) tagsági össze
– a hadkiegészítő p
épületében (Debrec
ca 58/a).

● LAKOSSÁGI F
Gyula és Forgó Is
9-es homokkerti és
választókörzet ö
képviselők) – a szen
a csatornaépítéssel,
létesítésével kapcsol
– lakossági fórum
nuár 23-án 16 órát
dor Általános Isko
(Debrecen, Szabó
3–5.). A fórumon r
polgármesteri hiva
irodájának, valami
tékesei.

● HÍVJA A 083-A
telefondoktor febr
sos májgyulladás
felvilágosítást az
Ugyanez a téma H
a 082-es számon h

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Papp László

HAJDU-BIHARMEGYEI
NAPLÓ

K 1958 MÁJ 2

Nagy jelentőségű kezdeményezés az ebesi képzőművészeti kiállítás

610

Aligha volt arra példa egy 3 ezer lakosú községben, hogy önálló képzőművészeti tárlattal mutatkozzék be. Ezért különös fontosságú kulturális életünkben, hogy Ebes község, amely már évek óta a szövetkezeti gazdálkodás útjára lépett, s itt mutatott fel jelentős eredményeket, most a művészet felé fordítja tekintetét s négy alkotó festőnek és grafikusnak is helyet adott a művelődési otthonban. *Papp Péter* elnökhelyettes rámutatott arra, hogy Ebes múltja évszázadokig a szenvedések története volt, most pedig a gondosan kiválogatott képanyag népi demokratikus rendszerünk helyes művészeti politikáját tükrözi.

A kiállítók a falu értelmiségi rétegéből kerültek ki: *dr. Izsák Pál* orvos, *Papp Lászlóné, Kiss Lajos* és *Uzonyi Pál* pedig pedagógusok.

Ahogy képeiket és grafikáikat szemléltük, lemérhettük az érdeklődők hangulatából az elismerésnek és a hálának a megnyilatkozását. Szólt ez mindazoknak, akik lehetővé tették, hogy ők most a színek és vonalak nyelvén megnyilatkozhatnak.

Magyar—történelem szakos tanárnak készült *Papp Lászlóné*, s közben a főiskolán (Ádler Miklós hatására) igen sokat rajzolt és festett. Iskolai, családi elfoglaltsága miatt — sajnos — alig tud időt fordítani ez a tehetséges pedagógus a rajzolásra, festésre. A kiállítás lehetősége, műveinek elismerése azonban ezután munkára ösztönzi. Az *Ebesi táj* c. olajfestménye színeinek hangulatával, a *Délután* c. pasztell egészen modern felfogásával, oldott bársonyosságával megragadta a műkritikusok figyelmét is. Művei a friss élményanyagnak öntudatos színkultúrával való lerögzítését bizonyítja. Művészetében még nincs kialakult témakör, a táj, a csendélet, a portré egyformán érdekli. — Közvetlen élteleles virágcsendéleteket, egyéni stílussal megformált olajképeket láttunk a község volt orvosától, *dr. Izsák Páltól*, aki szabad idejét az orvosi élet ezer gondján-baján túl régi kedvtelésére, a festésre fordítja. Meglepő formai kultúrát, újszerű értelmezést találunk pasztell színeinél, a közvetlen élmény diktálta lendülettel megmunkált *Virágcsendélet*-nél. Mintegy három évtized munkásságának látomásaiból összegeződött ez a néhány gondosan összeválogatott kép.

Kiss Lajos Ebes-Kunpálhalom c. festménye mintegy az egész tárlat alapjellegét adja meg mindjárt a kiállítás első termében, a tanyai táj hangulatának visszaadásával, míg *Uzonyi Pál* tanulmányszerű, fejlettebb igényű portretizáló készségét is elárulló képeivel kapcsolódott a kiállítók kis csoportjához. Bár még keresi helyét a témakör sokaságában, de ugyanakkkor józan, reális szemléletet is elárul.

Az ebesiek talán éppen e kiállítás kapcsán ébredtek rá tehetségükre, tudásukra. Amilyen hiba volna azonban művészetük túlértékelése, éppoly téves lett volna művészetpolitikailag nemes törekvésüket elhallgatni.

A megyei tanács v. b. művelődésügyi osztályának kezdeményező lépése kettős célú volt: egyrészt rámutatott az ebesieknél saját lehetőségeikre, másrészt segítő kezet nyújtott a megye egyik fejlődő községének kulturális haladásához.

Dr. Tóth Ervin

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

a Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-bihar megyei Bizottságának lapja
Szerkesztő és kiadja a szerkesztő bizottság

Szerkesztőség: Debrecen, Tóth Ilmé tér 10. szám
Telefon: 21-40 és 31-07

Kiadóhivatal:
Vörös Hadsereg útja 16.
Telefon: 30-01

Szabadság Lapnyomda, Debrecen
F. v.: Bazsó László

HA olcsón és jól akar főzni, fűtsen PB-gázzal! Kérje a PB-kút kezelőjét, hogy szállítson Önnek PB-palackot!

HA NYÁRBARA-NYI Állami Gazdaságból szeretne dolgozni, forduljon bizalommal a gazdaság személyzeti osztályához!

A lakosság figyelmébe! Az ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ Debrecen, Kossuth u. 1. szám alatt, a Tanácsház épületében, a földszinten 1. számú ablaknál, a tűzbiztosítási ügyeket intézi.

BEKÖLTÖZHETŐ családi ház Tart utca 3. szám alatt. Érdeklődni lehet: Tolnai M. Ajtósi Dürer sor 6—8-ig. Bajcsy Zs. út 41.

ELCSERÉLEM két szoba összkomfortos, I. Kerületben lévő lakásomat kisebb összkomfortosra. Cím: Kertész, Bem József u. 5. I. em. 1.

DUPLAFALÚ kétszárnyú kapuajtók, zárható ajtók, ablakok, kerti bútorok, Nyírfogat, Nyírbogát.

ELCSERÉLEM két szoba összkomfortos családi házamat kisebb összkomfortosra. Kardos Viktória utca 6.

BEKÖLTÖZHETŐ családi ház Tart utca 3. szám alatt. Érdeklődni lehet: Tolnai M. Ajtósi Dürer sor 6—8-ig. Bajcsy Zs. út 41.

DUPLAFALÚ kétszárnyú kapuajtók, zárható ajtók, ablakok, kerti bútorok, Nyírfogat, Nyírbogát.

ELCSERÉLEM két szoba összkomfortos családi házamat kisebb összkomfortosra. Kardos Viktória utca 6.

ELADÓ Pacsirta u. 39. számú ház.

SUBOSEN eladó egy kétlié ionyhasznú, Mátyás u. 7. szám alatt.

CSALÁDI ház mennyezetfűtéssel, 2 db 10 napos sütő, 2 db 10 literes mázas eladó, Hódmező-vásárhely, Erdő u. 44. szám alatt.

ELADÓ Pacsirta u. 39. számú ház.

SUBOSEN eladó egy kétlié ionyhasznú, Mátyás u. 7. szám alatt.

CSALÁDI ház mennyezetfűtéssel, 2 db 10 napos sütő, 2 db 10 literes mázas eladó, Hódmező-vásárhely, Erdő u. 44. szám alatt.

ERTIKEZÉSHEZ szükséges (születési, házassági, halotti) anyakönyvi kivonatokat, valamint bármilyen hivatalos ügyben felvilágosítást ad a Debrecen, Kossuth u. 1. szám alatt levő Anyakönyvi Hivatal.

ELADÓ Bem József u. 44. szám alatt levő, 1 szobából, konyhából, kamrából, fürdőszobából és egy kétablakos üzlethelyiségből álló házrész.

ELADÓ 230 hasznú sertés és egy szoptatós.

ELADÓ 2 szobás, komfortos, összkomfortos lakás cserére is. Érdeklődni: Debrecen, Kossuth u. 47/b.

EGY szép szoba előszobával, fürdőszobával, központi fűtéssel, Hatvan u. 74. szám alatt, reggel 8 óra után kiadó. Érdeklődni: Debrecen, Hétvezér u. 47/b.

EGY szép szoba előszobával, fürdőszobával, központi fűtéssel, Hatvan u. 74. szám alatt, reggel 8 óra után kiadó. Érdeklődni: Debrecen, Hétvezér u. 47/b.

TENGERI csövesen vagy szárazon, 30 mázsa eladó. Mester u. 8.

ELADÓ Bem József u. 44. szám alatt levő, 1 szobából, konyhából, kamrából, fürdőszobából és egy kétablakos üzlethelyiségből álló házrész.

ELADÓ 2 szobás, komfortos, összkomfortos lakás cserére is. Érdeklődni: Debrecen, Kossuth

1984. V. 4. Kossuth 17:35 (Németh).
Szabályzók és matyórózsák.

dr. Papp Lászlóné
mezőkövesdi hímzőnő

Szivesebben is csinálom mint az egyszerü kis munkákat.

- Szabad bemutatnom, a nevét még nem is mondta.

- Dr. Papp Lászlóné.

- Hogy alakult, hogy tiz éve kezdett varrni?

- Akkor költöztünk ide Mezőkövesdre, gyógyszertárban dolgoztam, de a gyógyszerekre allergiás voltam ..

- És ezért...

- Pályát kellett változtatni. És rögtön munkát is kaptam. Azóta is nagyon szeretem csinálni. Lehet vele keresni. Én a kétezer valahány forintot általában megkeresem van amikor többet is. De ez nem általános, mert valószinü, hogy akinek gyerekei vannak, azok örülnek ha ezer valahány forintot megkeresnek. Kis gyerekeket ellátnak mellette. Sok asszony van olyan, akinek három gyereke van. Hol az egyik beteg, hol a másik vagy ő lesz beteg, és ezt egy munkahely nem tudja elviselni. Viszont a matyó házban csinálja éjszaka, a házunkban is van egy ilyen fiatal asszony. Fennmarad 1 óráig, felkel három órakor, és ugy keres ezer valahány forintot. Ilyen is van.

- Ez az ezer valahány forint is hiányzik a családnak.

- Nagyon. És emellett van akinek kertje van. Idős szülők stb. szóval ezeket mind el tudja mellette látni. Nagyon fontos a matyó ház, én nem is tudom elképzelni, ha nem lenne, hogy sok asszony hol dolgozna.

Vasárnapi magazin

PAP LÁSZLÓ: KIKÖTŐ

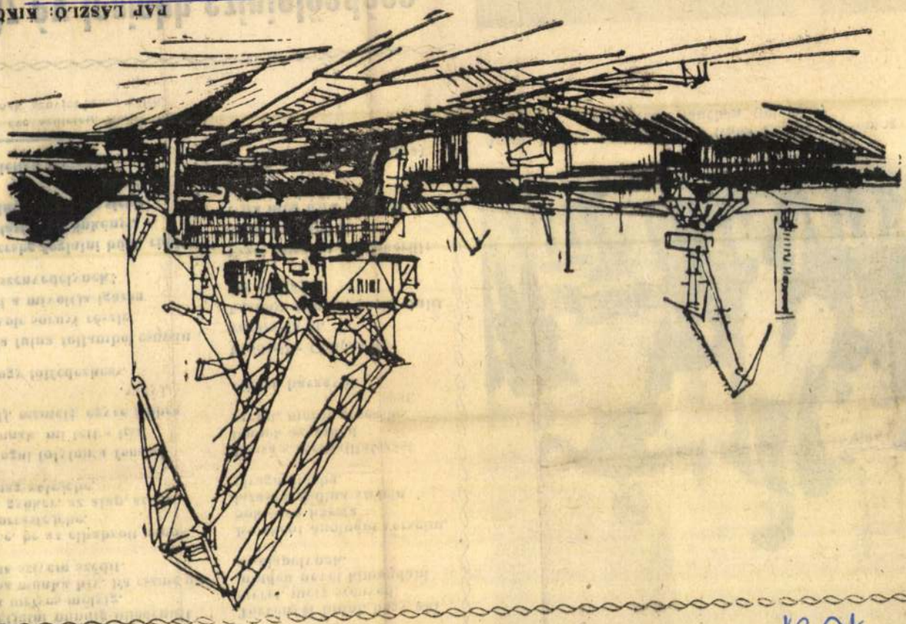

1021

Kedő- és grafikusmunkák

SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Pap László,
NÉPÜJSÁG (HEVES)
1980 FEB 10

Borisz Paszternak*:

Eljutni mindig mindenütt

Eljutni mindig mindenütt
a mélyes-mélyig,
ha munka hív, ha eszme űz,
ha szívem szédít.

Le, be az elhabzott napok
forrásfejébe,
a gyökér, az alap, az ok
mag-velejébe.

Fogni folyton a fonalát
annak, mi lett s lesz,
élj, eszmélj, egyre jobbra
vágyj,
hogy fölfedezhess.

Ha futna tollamból csupán
nyolc sornyi részlet
mi a mivoltja igazán
a szenvedélynek!

Versbe foglalni bűnt, riadt
futást, vad önkényt,
mindent, mi — sietés
miatt —
véletlen történt!

Törvényét tudni, hogy aki
szeret, mért szenved,
minden nevét kimondani
az alapelvnek.

Kertként ápolnám verseim,
Sok sűrű hársfa
lázasan gyúlna szélein
virágnyitásba,

Rózsa s mentaillatozást
tennék azonmód
sarjút, mezőt a versbe,
sást,
vihart, haragvót.

Etűdjeibe Chopin így
varázsolá át,
kastély, temető, park, csalit
élő csodáját.

Ezzel játszom. Ha sikerül:
diadalt s kint ad —
Újra meg újra kifeszül
húrja az íjnak.

(Illyés Gyula fordítása)

*90 éve született Borisz Paszternak szovjet-orosz költő.

Az év legjobb színielőadása

A budapest

Táncegyüttes műsorábó

Arany László, Kokai Éva és Guba László a „Somogyi Ti rös" című táncban (felújítás)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Papp László
1966 JUL 1
Napjaink
1021

Vázl
Némethy F

Két hónapja, kitüntetése idején megígértem a NAPJAINK-nak ezt az írást, és azóta keresem azt a pillanatot, amelyikben egybe tudom fogni az embert, a művészt és barátot, a bennem élő képet anyaggá, írássá oldhatom, amely ne csak egy töredékről valljon, hanem megközelítse a közönségében élő képet is. Mert aki túl közel került hozzánk, az szinte bennünk él, egy kézfogás ereje, egy mondat hangsúlya, vagy egy szemvillanás elég, hogy megértessük egymással magunkat, de annál nehezebb kiszolgáltatni a külső kíváncsiságnak.

A véletlen úgy hozta, hogy néhány, inkább értelmes, mint tehetséges fiatalból nekünk kellett volna irodalmi színpadot összehozni. A vállalkozás nem sikerült, mert a foglalkozások idomítás helyett hosszú beszélgetések, embertformáló, szemléletet alakító viták és sokfelé kóstolgató

Papp László rajza

Papp László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 FEB 13.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

körfiyeken letesített uj lakotelepet.

— KÉPZŐMŰVÉSZETI kiállítás nyílik ma, február 13-án Perecesen, a diósgyőri vasas képzőművészek és a 104. számú Iparitanuló Intézet igazgatósága rendezésében a szakköri tagok munkáiból. Tárlatvezetést Papp László festőművész tart.

1021

Jutalom

Az Északmagyarországi Vízügyi Igazgatóság csaknem kétezer dolgozója vesz részt valamilyen formában a szocialista munkaversenyben. A legjobb munkát végző főépítésvezetőség dolgozói részére az igazgatóság tízezer forintos jutalmat tűzött ki. Az elmúlt évi eredmények alapján a napokban adták át az igazgatósági verseny vándorzászlaját és a tízezer forintos jutalmat az első helyen végzett tokaji főépítésvezetőség dolgozóinak. A szakaszmérnökségek versenyében a miskolciak kerültek az első helyre, és hatezer forint jutalomban részesültek.

Ünnepség az anyák tiszteletére

Anyák-napi ünnepséget rendez május 12-én délután 18 órakor Miskolcon a városi KISZ-bizottság, a megyei és a miskolci nőtanács, valamint az SZMT nőbizottsága az SZMT-székház klubtermében. Ünnepi előadó *Németh Antal*, a Miskolc Városi KISZ-bizottság titkára. Az ünnepi műsorban a miskolci Herman Ottó Gimnázium felolvasó színpada az Édesanyám című irodalmi összeállítással szerepel, az iskola énekkara pedig előadja Harmat, Mátyás anyja című művét.

...korszerű kereszt... kialakítása számo... szervezési, technik... lógiai, nem utolsós... gazdasági intézked... tosítását, majd gya... resztülvitelét teszi szükséges... sé. Egy fonodát ugyanis, amely eredetileg pamutfel... dolgozásra volt berendezve, nagyon nehéz, ha csak rész... ben is, átalakítani műszá... lak és keverékek fonására.

Miskolcon a pamutfonásra berendezett körülmények közt négy esztendővel ezelőtt kezd... tek foglalkozni műszálfélék fonásával. Eleinte csak kis tételekben. A következő két évben már tonnás nagyságrendekben gyártották a műszálas árut, majd 1966-ban elérték az évi 120 tonnás tételt. 1967-re már 300 tonna műszálas fonalat igényel... a vásárlók, és várható, h... az igények év közben tová... növekednek.

— Éppen ezért — mond... ta Jakab Sándor üzemvez... mérnök —, ma már nagyü... mi szinten kell megoldanu... a műszálas áruk gyártá... még akkor is, ha egyel... egyik-másik keveréktípus n... egészen kedvező számunk...

A miskolci fonodában ed... leginkább a 67 százalék p... észter és 33 százalék visz... za összetételű műszálas... naltípust gyártották. Ez... úgynevezett „nagy cik... amelynek nagyüzemi gyárt... technológiáját már kidolg...

...kezdeménye... ként lép fel, s, mi tagad... a lehetőségek kihasználás... is törekedve, 1967-ben hoz... kezd a poliacrilnitril gya... típusú szintetikus szálak... násához.

Az új igények — a fejlő... korszerű társadalom szüks... leteinek — kielégítése a m... kolci fonodában számos... vábbi feladat haladéktal... megoldását teszi szükséges... Elsődleges ezek közt a m... kialakított gyártástechnoló... ák továbbfejlesztése, tökéi... tesítése. Enélkül nem javu... hatnak a gazdaságossági m...

Titkárnőképzés

A nagyüzemi vállalatoknak egyre több titkárnőre van szükségük. Ezért több város közgazdasági technikumában is létesítettek egy általános gép-gyorsíró és ügyviteli osztályt. A diákok itt négy év alatt sajátítják el a titkárnői munkakörhöz szükséges ismereteket.

Papp László tárlatán

A MISKOLCI járási művelődési hetek nagy választékú rendezvény-sorozatában is külön figyelmet érdemel *Papp László* festőművész kiállítása. Gyűjteményes anyagát e művelődési hetek alatt a járás két községében: *Nyékládházán* és *Onodon* mutatják be. Nyékládházán a községi pártszervezet épületének tanácstermében, és egy iroda helyiségben kapott helyet a *csaknem félszáz* alkotás.

Igen szerencsés ötletnek tartjuk, hogy *a falura kivitt művelődési lehetőségek* között immáron a tárlat is szerepel, és a vidéki dolgozók esztétikai érdeklődését jó műalkotásokkal akarjuk felkelteni, élesztgetni, egyben pedig módot nyújtunk e kiállításokkal arra, hogy a falusi közönség egy-egy művészt alkotásain keresztül közelebbről is megismerhessen. Ez *a falusi kiállítási jelleg bizonyos mértékig megszabta a kiállítható alkotások körét* is. Olyan műveket kellett nagyrészt összeválogatni, amelyek a képzőművészeti alkotásokkal ritkábban találkozó közönség előtt sem teljesen idegenszerűek, *közérthetőbbek*, mondanivalójuk kevesebb áttétellel, jelképrendszerrel fejeződik ki, s így a szépre fogékony érdeklődő *könnyebben láthat a vászon vagy rajzpapír mögé is*. Másrészt ilyen jellegű kiállításokon, ahol a művészt is kívánatos bemutatni, szükséges a *különböző alkotói korokból való*, de legalábbis több évet jelző művek összeválogatása, hogy a festőről, vagy grafikusról *mind sokoldalúbb kép* bontakozhassék ki.

Papp László kiállítására is jellemző az ilyenfajta válogatás. Korábbi olajképei, frissebb születésű temperái és gouache-ai, krétavázlatai, színes fametszetei szinte kategóriánként *más és más alkotói kort tükröznek*, összességükben azonban a művész széles körű érdeklődését bizonyítják.

LEGJELLEMZŐBB a kiállítás egészére a *színgazdagság* és az, hogy a portrékat leszámítva, igen kevésszer jelentkezik az alkotásokon az ember. A művész *a tájnak a szerelmese*. Gyári képek, városrészletek, utcaképek, kőbánya és rakodó uszályok, hegyi faluk, és városi utcák, domboldali házsorok váltakoznak a különböző alkotói eszközökkel készült képeken.

Mint szakkörvezető művésztanár sokszor megfordult Tokajban, és különösen gouache-in, krétarajzain *gyakorta tűnnek fel tokaji* ...

rajzolt ábrákkal találkozunk. Olajképei között több a sötét tónusú, van egészen nyomasztó hatású is. Más képein, mint például a *Régi házak* című gouache-on bizonyos zsúfoltság, túlkomponáltság érződik, a *Gyár* című nagyméretű temperája pedig *színes kockamozaikból összeálló, monumentális színskálát juttat eszünkbe*, ugyanakkor érzékelteti valamilyen nehéz ipari üzem nagyságát, nehéz munkáját.

Néhány portréja mellett különösen figyelmet érdemelnek *krétavázlatai, érdekes gouache-színvázlata, valamint színes fametszetei*. Tus- és filcrajzai, tempera- és olajképeivel ellentétben szellősek, könnyen áttekinthetők, kevés vonallal sokat mondók.

Nem tudjuk, a két községben, ahol Papp László műveit bemutatják, van-e, lesz-e szakszerű *tárlatvezetés*. Megérné. Kívánatos lenne, hogy a községek lakói *ne csak megnézhessék* ezeket a képeket, hanem a szakember láttatni is tudja velük a képeknek azon értékeit, amelyeket egyszerű körbesétálás közben az átlagnéző esetleg még nem tud felfedezni. Az is kívánatos lenne, hogy a kiállítás helyét valami módon táblával jelöljék, *nyitvatartásáról rendszeresen gondoskodjanak*.

PAPP LÁSZLÓ kiállítása, amely egy miskolci tárlaton talán más összeállítással jelentkezne, igen jó, célszerű, hasznos. Segít a szép iránt felkelteni az érdeklődést, és segít abban, hogy *Papp László* is megismerjék azokban a községekben, ahol művei közönség elé kerülnek.

(benedek)

Új évezred kapujában

„Kevesen vagyunk magyarok, annál szorosabban, tudatosabban, nagyobb ragaszkodással legyünk egy család. Ebből a családból nem zárhatunk ki senkit, aki becsületes magyar. Ezt a családot csak szaporítani szabad, nem csonkítani" – vélekedett a Magyarok Világszövetsége első elnöke, báró Perényi Zsigmond az 1938-ban, az óhaza szívében összehívott magyarok II. világtalálkozója idején, már akkor átérezve, mennyire egymásra utaltak vagyunk a nemzeti érdekek szolgálatában. Ám közbeszólt a világtörténelem. A III. sereglés, s első igazi „összehajolás" ideje csak több mint félévszázados (kényszer)szünet után, a rendszerváltozást követően érkezett el. S ma, a millecentenárium esztendejében hivatalosan is kezdetét veszi a világmagyarok immáron IV. seregszemléje, amelynek vezérfonala: Magyarságtudat és nemzeti stratégia a harmadik évezred kapujában. Összeállításunkban küldöttek véleményét kérdeztük arról, mit várhatunk a mostani találkozótól, mikor lesz valósággá a nyugati magyarság és a kisebbségi sorban-sorsban élők vágyálma, egymásra találása, s vajon milyen stratégiát kell követnünk egy új évezred hajnalán nemcsak a megmaradás, hanem a nemzeti felemelkedés érdekében, magyarságlétünk újbóli önmeghatározásakor, hogy valóra váljanak végre közösen szőtt álmaink a földkerekséget átfogó szellemi hazáról. Jutnak eszembe Babits Mihály sorai: „Most érzem hogy sorsom a hazámnak sorsa, / mint fához a levél, hulltomig kapcsolva, / mert nem madár vagyok, hanem csak falevél, / mely ha fája kidőlt, sokáig ő sem él".

Kovács Miklós, a KMKSZ elnöke (Kárpátalja)

Megszabadulni a szerepzavartól

Mike Károly felvétele

– Azt várom a világtalálkozótól, hogy megfeleljen saját eszméjének. Alkalmat kell adjon az összeta..ozás átérzésére, egymás megismerésére, a vélemények valamilyen szintű összecsiszolódására. A világtalálkozó után a magyarságnak *egységesebbnek* kell lennie, mint előtte volt – hangoztatja *Kovács* Miklós, aki 1967-ben született a kárpátaljai Szürtén. 1991-ben történészi diplomát szerzett az ungvári egyetemen, majd politológiai tanulmányokat folytatott. A Kárpátaljai Magyarok Kulturális Szövetségének egyik alapító tagja, 1996 tavaszán a szövetség elnökévé választották.

– Az a legfontosabb, mindenki megtalálja a maga szerepét, amelyre helyzete predesztinálja. *Az egymásra találás egyet jelent a szerepzavartól történő megszabadulással.* A Kárpát-medencében kisebbségben élő magyar társadalmaknak az a feladatuk, hogy kiharcolják a megmaradásukhoz szükséges jogi-intézményi garanciákat. Ebben kell hogy Magyarország és a nyugati diaszpóra segítse őket. Az eredményes erőfeszítés alapfeltétele az *összefogás*, annak pedig egymás tiszteletben tartása, és tartózkodás az egymás belügyeibe való beavatkozástól – mutat rá.

– A magyarság jövőképének kialakításakor elsősorban az egyes magyar nemzeti közösségek közötti együttműködés szabályait kell tisztázni. A nemzetstratégiával kapcsolatban inkább a *formai elemekre* helyezem a hangsúlyt. Akkor beszélhetünk stratégiáról, ha tényleges egyetértés jön létre a célokat illetően, s ha sikerül ezek elérése érdekében gyakorlati lépésekre lebontható napi feladatokat megfogalmazni.

(b. j.)

Sidó Zoltán egyetemi tanár (Szlovákia)

Őrizd meg, add tovább!

– Egy új minőség[illegible]

Kasza József polgármester (Vajdaság)

Nem mindenki vállalja a sorsközösséget

Szabadka 51 éves polgármestere, *Kasza* József elöljáróban elmondta: a korábbi világtalálkozó történéseit nem tudta személyesen figyelemmel kísérni – csupán utólagos információi vannak azokról a feszültségekről, amelyek *a nyugati és a határon kívül rekedt magyarság képviselői között* keletkeztek. Nem hiszi azonban, hogy a nyugati magyarok hozzáállása alapvetően változott volna, s erről személyesen – többek között amerikai útja során – is módjában volt meggyőződni: azt tapasztalta, hogy a szerencsésebb helyzetben lévők *nem akarják vállalni a sorsközösséget* a válságos helyzetbe került vajdasági magyarsággal.

Mindazonáltal úgy véli Kasza József: a világtalálkozót az összmagyarság közötti *információcserére* kell kihasználni. Bízni kell abban, hogy egyszer mindenki teljes képet kap arról, milyen tragédiasorozat részesei voltak 1989–90-től fogva a vajdasági magyarok: *számuk drasztikusan megfogyatkozott, különféle atrocitásoknak voltak kitéve, a média pedig szakadatlan pszichés nyomást gyakorolt rájuk.* A legtragikusabb ténynek mégis azt nevezte a szabadkai polgármester, hogy ezt a területet *ötvenezer magyar fiatal hagyta el* valószínűleg végérvényesen – egyrészt a *katonai behívó* elől menekülve, másrészt azért, mert semmilyen *anyagi perspektíva* nem nyílott előttük.

A szülőföldjükön megmaradottak jórészt az idősebb korosztályokhoz tartoznak – s azok mentek el, akik *a népesség reprodukcióját* biztosíthatták volna. Ezáltal *az asszimiláció vészesen felgyorsult*, s az uralmon lévő pártok mindent meg is tesznek azért, hogy ezt a folyamatot siettessék, visszafordíthatatlannná tegyék.

A világtalálkozó dolga – Kasza László szerint – olyan intézkedések kezdeményezése lenne, amelyek révén *a végveszélybe került magyarság megkapaszkodhatna.* Mindehhez szerinte az is hozzátartozna, hogy az anyaország *teljes mellszélességben vállalja fel az autonómiatörekvéseket.* Csakis így volna lehetőség arra, hogy a vajdasági magyarok a túléléshez szükséges legalapvetőbb lehetőségekhez hozzájussanak végre.

Kérdésünkre, melyek ezek a halasztathatatlan teendők, Kasza László a magyar iskolahálózat megmentését, a tanárképzés biztosítását, a magyar nyelvű újságok, illetve televízió és rádióadások felkarolását említette. Nemzeti stratégiának mindezek nélkül nincsen sok értelme: *elemi igény* ugyanis, hogy legalább az információk eljuthassanak a mostoha sorsú elszakított magyarsághoz, valamint hogy a passzív befogadás mellett az aktív tevékenységekre is mód nyíljék a művelődési élet újraindításával.

(csontos)

Papp László építész (Egyesült Államok)

Kettős lojalitás

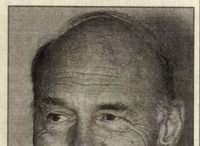

– A magyarság három nagy családja – az anyaország, a Kárpát-medence és a nagyvilágban szétszórtan élők – nemzeti egységét demonstrálják a világtalálkozón. A magyar nemzethez tartozók egyharmada más állam polgára, amelyhez ugyancsak lojalitás kapcsolja. A világtalálkozón részt vevőknek munkálni kell a *kettős lojalitás* kérdésének erkölcsi és gyakorlati megoldását – fejti ki nézeteit érdeklődésünkre az MVSZ Amerikai Tanácsának elnöke, a 67 esztendős *Papp* László építész, aki 1956 óta él az Egyesült Államokban, részt vett a Nyugatra került magyar diákok megszervezésében, az Észak-amerikai Magyar Egyetemisták és Főiskolások Egyesületeinek Szövetsége első elnökének választották meg 1957-ben. Szakmájában is szép sikereket mondhat magáénak, így előbb a New York állami építészszövetség elnökévé, majd az 50 ezer tagot számláló American Institute of Architects igazgatójává választották.

– A magyar népet *biológiai* és *szociális* veszély fenyegeti és a politikai vezetés nem tud ezzel a problémával együtt megbirkózni. Ebben kell a világtalálkozó résztvevőinek segítséget adni a nemzet felemelkedéséhez – hangsúlyozza. – A IV. világtalálkozó erősítse meg azt az alapelvet, hogy a Magyarok Világszövetsége a földkerekségen szétszórt magyarok összefogója, öntudatának élesztője és testvéri összefogásának szervezője – jelentette ki.

Kérdésünkre, van-e remény végre a nyugati magyarság és a kisebbségi sorban-sorsban élők egymásratalálására, határozottan azt felelte, lát esélyt erre. Úgy gondolja: a tapasztalat máris igazolja, hogy a nyugati régió és a Kárpát-medence számos országa között szoros együttműködés és egymást támogató akcióegység alakult ki. Ha a hazai egyesületek és csoportok felül tudnak emelkedni a belpolitikai vitákon és be tudják vonni munkájukba mindazokat, akik ma még távol tartják magukat a közös cselekvéstől, a világ magyarságának összefogása hathatós erővé válik.

Legyen alapja nemzeti stratégiánknak az egymás iránti jóakarat, megértés és türelem – vélekedett. – Ha ez megvalósul, *„együtt lesz a család"*. Amikor pedig együtt leszünk, megvalósíthatjuk közös céljainkat. A stratégia legfőbb célja az anyaországban az *erkölcsi megújulás* kell legyen. A Kárpát-medence országaiban eljött az *autonómiák*, a helyi önkormányzatok független döntéshozatalának ideje. A világban szétszóródott honfitársaink számára meg kell találnunk a *nyelven túli nemzetkapcsolat* módszereit, hiszen a második, harmadik generáció számára a nyelv ismerete megfakul, de együtt vallhatjuk, *szívében* is[illegible] a nemzet.

(kurcz)

Linka Márton kereskedelmi utazó (Ausztrália)

Erősödjön a kötődés

Az egymásra találás a legnagyobb feladat, amit nehezít, hogy az anyaországban megosztott a nemzet – mondotta lapunknak *Linka* Márton, aki 1950-ben, 21 évesen érkezett Ausztráliába. Melbourne-ben a magyar kultúra terjesztőjeként vált ismertté.

Őszintesége, az önérdek félretételére van szükség – hangsúlyozta. Különösen fontos a *nemzeti öntudat* ápolása, amit minden megmozdulásnak elő kellene segítenie. Sajnos Nyugaton élő honfitársaink egyre kevésbé érdeklődőek – mondja. Fontosnak tartja: legalább négyévente összegyűljön egy közös fórumon a világon szerteszóródott magyarság. Intenzívebbé kell tenni a kapcsolattartást, amelyben *aktívan* szerepet kell vállalnia a mindenkori kormánynak is. A magyarság összefogását a kabinet nem bízhatja csupán a világszövetségre. Mint kifejtette, az 1940 és 1955 között kivándoroltak jó része már meghalt. A másod-, harmadgeneráció akkor orientálódik az óshaza felé, ha aktív kapcsolatban áll Magyarországgal. A nyugati magyarságot leginkább az jellemzi, hogy más nemzetiségekhez képest *a leghamarabb asszimilálódik* új hazájában. A kint születettek már képtelenek *akcentus nélkül* magyarul beszélni. A nyugati és a kisebbségi magyarok között a leglényegesebb különbség abból adódik: a Nyugatra távozottak *elhagyták* hazájukat, míg a kisebbségi sorsú magyarságot szülőföldjükön kitartva *a határ lépte át.*

A világtalálkozó sokat tehet azért, hogy a kormányt a *magyarságért való kiállásra* sarkallja. Nincs igazuk azoknak, akik *posztkommunistának* bélyegezve a mai kormányt elvitatják a kabinet legitimitását. Ugyanakkor az ország mai vezetését jogos kritika éri például azért, hogy *nem tesz eleget a nemzeti öntudatért és a patriotizmusért.* Megjegyezte: az ausztrál állam támogatja a magyar iskolákat és dotálja a magyar nyelvű tévéműsorokat. Ezeket a magyarsághoz kötődő kezdeményezéseket a magyar kormánynak is támogatnia kellene. *Stratégiai kérdésnek tartja az elszakadatak kötődésének erősítését, a kapcsolattartást.* Nemzeti cél, hogy a

fiatalokat *emberségre, becsületességre* és *hazaszeretetre* neveljék, mint azt a cserkésztörvények is megfogalmazzák. A találkozón hangsúlyt kell kapnia az emigrációs és a hazai szervezetek közötti, egyéni érdekektől mentes kapcsolattartásnak. Kiemelte: az elszakított nemzettest sokkal nagyobb öntudattal rendelkezik, mint a nyugati magyarok. Megítélése szerint a média nem foglalkozik eleget az identitás ápolásával. Ez tompítja a közérdek fontosságát, s előnybe hozza az önzést.

(moldoványi)

Kedves tárgyairól beszél Pege Aladár

Két nagybőgő

Egyáltalán nem lepett meg, hogy amikor *Pege* Aladárt kedves tárgyairól faggattam, gondolkodás nélkül – némi visszafogottsággal vegyes értetlenkedéssel – a hangszerét, a nagybőgőjét ajánlotta a „vizsgálat tárgyául".

Korántsem akarom beleártani magam a mélylélektan bonyolult világába, de már régen úgy érzem, hogy a muzsikus és a hangszere: Pege Aladár és a nagybőgője közötti bensőséges kapcsolat részben valahol ebben a rejtelmes, misztikus világban gyökerezik.

Ez a világhírű, virtuóz művész nem a szavak embere, nem zeng tirádákat hangszeréről. De végül is ez a harmonikus kapcsolat önmagáért beszél. Mint ahogy az is, amikor a muzsikus – egy leírhatatlan mozdulattal – vigyázva magához öleli nagybőgőjét, és játszani kezd rajta: az arcát beragyogó megható, átszellemült mosoly mellett az örömöt is érezzük, hogy megosztható a művészetét velünk. A „tárgy": ez a kissé megkopott, de mégis élettel teli hangszer pedig – immár közel két évtizede ki tudja, hány csodálatos koncert tevékeny részeseként – az idők sodrában patinássá szépült.

„Nem különlegesség, nem igazi »antik« darab, műfajában amolyan középkategóriás, e századi, Rubner márkájú, német munka" – mutatja be hangszerét a muzsikus. *„Pályám harmadik hangszere ez, így hát persze a szívemhez nőtt... Bevallom, néha vágyódom egy igazi márkás hangszer után is... de hát sokba, nagyon sokba kerül ma egy ilyen, nekem legalábbis megfizethetetlen"* – folytatja kissé szomorkásan és kissé fáradtan egy matinékoncertjét követő rövid pihenő során, miközben szeretettel simogatja személyével a hangszerét.

A Rubner úgy hat-hét kiló: cipelni is nehézkes, óvni-védeni kell még a legapróbb koccanástól is (a muzsikus nem is szívesen enged mást közel a hangszeréhez). Tartani sem könnyű egy átlagos koncert néhány óráján át, hiszen Pege Aladár az állva muzsikáló nagybőgősök közé tartozik.

Pege Aladárnak egy másik kedves tárgya is van. Nem meglepő, hogy ez is egy nagybőgő, melyet különös becsben tart. Hogyisne, hiszen a világ egyik legnagyobb bőgőse, az 1979-ben elhunyt Charlie *Mingus* hangszere volt, amelyet a muzsikus özvegye ajándékozott az 1980-as bombayi fesztiválon a magyar muzsikusnak, aki egy későbbi, számára szintúgy feledhetetlen sikerű Carnegie Hall-beli koncerten vehette át a maga fizikai valóságában is a hangszert.

Amely most Pege Aladár otthonának féltett, megbecsült része, rekvizítuma. Igen ritkán játszott rajta – tiszteletből, kegyeletből. Egyszerűen csak ott van, „a legszebb sarokban": a barátság, az emlékek és a muzsika örökkévalóságának mementójaként.

Tóth Ádám

– Véleménye szerint minek a történelmét tanítják ma iskoláinkban?

– *Eseményeket, eszméket... talán államalakulatokét.*

– Ez az! – csap le a szóra beszélgetőpartnerem, *Dénes* Iván Zoltán, a történettudományok doktora, majd így folytatja: – Az államok töredezett históriáját töltik a fejekbe. A kellékek ugyan részben kicserélődtek, már nem a rabszolgák döntik meg a római birodalmat, a parasztlázadások söprik el, a kapitalizmus sírját nem az októberi forradalom ássa meg, és a szocializmus nem az ígéretek beteljesedése, ám a struktúra ugyanaz maradt, mint amit *Sztálin* kifejtett. Vagyis a fejlődés egyenesvonalúan halad előre. Van egy vasúti menetrend, amelyet csak a nagy tanító ismer, mi nyomorult alattvalók nem. Részben ennek a tudati beállítottságnak a számlájára írható, hogy ma népünk zöme úgy tekint jelenére és múltjára, mint valamire, ami a feje felett zajlott és zajlik.

Dénes Iván Zoltánt eredetileg egy nagyszabású szellemi vállalkozás hírére keresték meg. Idén februárban háromtucatnyi különböző életkorú és kötődésű kutató megállapodott: összehangolja erőfeszítéseit a XX. század egyik legjelentősebb magyar szelleme, *Bibó* István hagyatékának feltárásáért. Legalább másfél évtizedre szóló feladatot szabtak ki maguknak. Mélyebbre akarnak hatolni a már publikált Bibó-művekben. Közzé akarják tenni a tudós jórészt feldolgozatlan kéziratos anyagát. És meg akarják vizsgálni: mi az, ami Bibó István tevékenységéből a mai viszonyokra alkalmazható.

– Hogy Bibó felismerései milyen fogódzót nyújthatnak reménytelennek látszó helyzetekben, arról a saját bőrömön győződtem meg – mondja Dénes doktor, a Bibó-műhely egyik kezdeményezője. – A csehszlovákiai megszállástól megrendülve, a rám zúduló hazugságoktól megundorodva már-már ott tartottam, hogy otthagyom az egyetemet, amikor *Szabad* György felhívta a figyelmet Bibó István írásaira. 1968–69-től kezdve folyamatosan bújtam a könyvtárakat, poros folyóirat-évfolyamokból kutattam fel és jegyzeteltem ki az *Eltorzult magyar alkat, zsákutcás magyar történelem, a Zsidókérdés Magyarországon 1944 után* című és más nagy Bibó-dolgozatokat. És ráeszméltem, hogy nemcsak hazugságok között lehet választani.

Bibó a rendszerváltozás táján is sokaknak adott erőt, a legkülönbözőbb felfogású emberek számára volt a legtöbbet hivatkozott tekintély. Hatott az a beleérző és görcsoldó képesség, amely akkor már négy kötetben hozzáférhető tanulmányaiból sugárzik. Majd ismét feljétés vette körül sőt, olykor rosszindulatú értelmezések látnak napvilágot vele kapcsolatban. A Bibó-műhelyt azonban mégsem csak az értékmentés szándéka hívta életre, hanem az a törekvés is, hogy például adjon párbeszédből, egymásra figyelésből.

– Abban a házban, amelyben Bibó István lakott, könyvtárat és archívumot szeretnénk létehozni, amely egyszerre lenne kutatóközpont és eszmecserék színhelye. Azt szeretnénk, hogy reményteljesebb legyen a közélet, mint a mi időnkben

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG
1967 ÁPR 30.

Papp László

1021

Papp László kiállítása

A miskolci járási művelődési hetek során rendezik meg Papp László miskolci festőművész gyűjteményes kiállítását. Papp László a tárlaton csaknem félszáz alkotását mutatja be. E gazdag gyűjteményben táblaképek, grafikai munkák, gouacheok egyaránt találhatók, sokrétűen bemutatva a művész munkásságát. A kiállítást május 6-án este 6 órakor Nyékládházán, a helyi pártszervezet székházában Krajnyák László, a Miskolci Járási Pártbizottság osztályvezetője nyitja meg. A tárlat anyagát a későbbiekben Onodon is bemutatják.

Vasárnap, 1967. április 30.

50 éve történt

Május e

A háború okozta nyomor és t
az Oroszországból érkező hí- n
rek mozgásba hozták a ma- f
gyar társadalom különböző ré- k
tegeit. Az 1917 tavaszi hullámverés alól egyetlen társadalmi réteg sem húzhatta ki magát, de reagálása az eseményekre más és más volt attól függően, milyen mélyen vágott húsukba a háború pusztítása.

1917 májusa a politikai változások májusa, de mert ellentétes érdekek diktálták a változásra való törekvést, ellentétesek a politikai folyamatok is.

Csodaváró május

Az uralkodó osztályok Ká-

Papp László

Kikötő

er 31., hétfő

1027

ÉS

1979 DEC 31

Papp László

MAGYAR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.

Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

8 —

MŰSOR

rádió televízió mozi színház

Televízió

HETFŐ

TELEVIZIO

BUDAPEST, 1. MUSOR

9.00: Tévétorna (ism.). — 9.05: Óvodások tanműsora. — 9.25: Játsszunk együtt! — 9.55: A csodálatos kincs. — 10.55: Grafikia hétköznap. — 11.20: Rajzsorozat népszerű példákkal. — 15.05: Sian és Pan filmjeiből. — 16.15: Mi is kéne még?... — 16.55: Primaspectrum. — 16.55: Reklám. — 17.05: Pergő. Kujek. — 17.50: Hét végén... — 18.00: Tévétorna. — 18.35: Esti mese. — 18.45: Reklám. — 18.55: Hírek. — 19.00: Szilveszter, 1949. — Összeállítás mindazoknak, akik otthon szilveszterezneк.

SZLOVAK TELEVIZIO

8.00: Hírek. — 8.05: Ujévi mese. — 8.35: Klasszikus muzsika. — 9.05: Hírek. — 9.10: Ujévi mese. — 10.10: Hírek. — 10.15: Ujévi mese. — 11.15: Hírek. — 11.20: Ujévi mese. — 12.05: Hírek. — 12.10: Ujévi mese. — 13.10: Hírek. — 13.15: Ujévi mese. — 14.15: Hírek. — 14.20: Ujévi mese. — 15.20: Hírek. — 15.25: Ujévi mese. — 16.25: Hírek. — 16.30: Ujévi mese. — 17.30: Hírek. — 17.35: Ujévi mese. — 18.35: Hírek. — 18.40: Ujévi mese. — 19.40: Hírek. — 19.45: Ujévi mese. — 20.45: Hírek. — 20.50: Ujévi mese. — 21.50: Hírek. — 21.55: Ujévi mese. — 22.55: Hírek. — 23.00: Ujévi mese. — 24.00: Hírek. — 24.05: Ujévi mese.

PETŐFI RÁDIÓ

7.00: Népszerű szimfonikus zene. — 8.05: Vidám operettkedvencek. — 8.33: Társalgó — 10.33: Szimfonikus könnyűzene. — 11.10: Nótacsokor. — 12.00: Melódiakoktél. — 12.37: Gulliver utazásai, III. rész — 14.00: Operációsok. — 14.33: Táncnegyed — 15.30: Orosz és dalok. — 16.33: A Rádió Dalszínháza — 17.33: Kamarazene — 18.33: Tip-top parádé. — 19.30: Meséljen, hallgatjuk! — 20.33: Csak fiataloknak! — 21.00: Énekszóval, muzsikával — 21.40: Az elmúlt év legjobb táncdalai. — 22.20: Operettrészletek. — 23.40: A sóbajok hídja Operettrészletek. — 24.00: Kellemes pihenést!

3. MUSOR

8.08: Kórusok, hangszerszólók. — 8.34: Pillangókisasszony. Háromfelvonásos opera. — 11.08: A szétesett ember. I. rész. — 11.55: Szudani népzene. — 12.05: Mozart- és Schubert-lemezekből. — 14.00: Herbert von Karajan, a

Papp László

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1979 DEC 31

14 éven aluliaknak nem ajánljuk!
III. helyár!
Kezdés: 14, hné és 8 órakor

BEKE KAMARAMOZI

A dunai hajós
Színes magyar film
Kezdés: du. 4 órakor

Isten hozta, örnagy úr!
Magyar film
Kezdés: 6 órakor

KOSSUTH DE.

Őszi szonáta
pp. színes svéd film
14 éven aluliaknak nem ajánljuk!
Kezdés: 9 és 11 órakor

DU.

A dzsungel könyve
Mb. színes amerikai film
Kezdés: 4 órakor

Őszi szonáta
Színes svéd film
14 éven aluliaknak nem ajánljuk!
Kezdés: hná és 7 órakor

HEVESY IVAN FILMKLUB

A bikák napja
Tunéziai film
Kezdés: 15 és 17 órakor

TANCSICS

Nick Carter, a szupernyomozó

nemlétező román eposzokat: *„Mióta csak írni kezdtem* — jegyzi meg egy tanulmányában —, *sokat foglalkoztatott a gondolat, hogy a nép meséiből merített tárgykörből költeményciklust írjak, s úgy fűzzem őket egybe, hogy egy eposz egységét és átfogó jellegét kölcsönözzem neki”.* A terv terv maradt, alighanem megvalósíthatatlan szándék volt; de a magyar olvasó már csak azért is érdeklődéssel olvassa ezt a vallomást, mert ilyen jellegű igény nálunk is fellépett, „naiv eposzunk” hiányában. Cosbuc nem írta meg a román élet, vagy akárcsak a román parasztság egységes hőskölteményét, de más formában, más terv szerint mégiscsak eleget tett ifjúkori fogadalmának, s Dobrogeanu-Gherea, a román irodalom rendkívül éleszemű, s már a század végén a marxizmus esztétikai módszereivel dolgozó kritikusa joggal nevezhette nagyszabású tanulmányában „a parasztság költője”-nek.

Élete második felében a meg nem valósult, a megvalósíthatatlan eposz helyett a paraszti élet költői krónikáit írja. Ifjúkori balladái, románcai többnyire tragikus vagy legalábbis bánatos magot tartalmaztak, későbbi versei már idillikusabbak. Főként a pasztellek. A világlíra akkori irányait tekintve aligha „korszerű” versek ezek, de a román költészetben igen nagy szerepük van természetes hangjukkal, elevenségükkel, az erdélyi táj árnyalt rajzával, játékos formájukkal. Cosbuc hol érzelmes ellágyulással, hol groteszk humorral idézi fel a gyermekkor emlékeit; legjobb genre-képei azok, amelyekben breugheli színekkel festi a falucskát, ahol született és gyermek volt.

Utolsó éveit családi tragédia keseríti (egyetlen fia autószerencsétlenség áldozata lesz), a háború iszonyata szívéig hatol, s az öregedő költő elégedetlen életművével. Mintha az öreg Arany szkepszise, csömbe bánata hatna át kései írásait, főként magánleveleit. De hallálakor úgy búcsúzik tőle a román irodalom, mint a kor legnagyobb művészétől. „Fellépéség csak egy világjelentőségű költőnk volt: Eminescu — írja egyik kritikusa. — Cosbuc lett a második.” S életműve bevonul a klasszikusok közé. Pedig a két háború közti román líra nem Cosbuc hagyományait követte: egyetlen jelentős tanítványa volt, az ugyancsak erdélyi származású, később a szélsőjobboldali politika vizeire tévedt és költőként is ellaposodó, de indulásakor nagytehetségű Octavian Goga. A többiek, Arghezi, Blaga, Bacovia, Pillat, más úton járnak — mint ahogy Adyék forradalma sem kapcsolódott közvetlenül Arany János hagyatékához. De csak *közvetlenül* nem: éppen a legnagyobb, Tudor Arghezi figyelmeztet rá, hogy a cosbuci költészet búvópatakként táplálta a modern román lírát, amely más és más hangot próbálgatva mégiscsak visszafordult ezekhez a hagyományokhoz. S most, születésének századik fordulóján, amikor külföldi küldöttségekkel együtt a román írók és román olvasók nagyszabású ünnepséget rendeznek Cosbuc tiszteletére, egyszerre idézik a *Földet adj!* költőjének keserédes dojnáit, *in opressores* írt harcos verseit és szelíd, játékos idilljeit.

Réz Pál

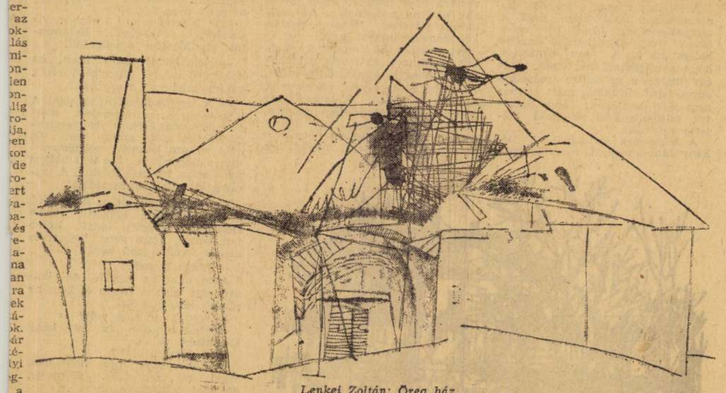

Lenkei Zoltán: Öreg ház

S A RUSZ

ONGRESSZUSRÓL

visz le az „alvégre”, *downtownba* és nem mondja a Washington Square-en, hogy ez persze megváltozott, amióta Henry James leírta. Nagyot hallgattam, M. bement a legközelebbi drugstore-ba és az amerikaiakra annyira jellemző gyors és túláradó vendégbarátsággal megvette 75 centért a kakascimbés Bántam-zsebkönyv sorozatban és átnyújtotta. Később sokat vitatkoztunk, mert engem Thackerayra emlékeztetett Henry James iróniája és szívmelege, de M. váltig azt magyarázta, hogy James nem Thackeray-epigon. (Ezt mi is ismerjük Goethe—Madách, impresszionisták — Szinyei-Merse viszonylatokból és vitákból.)

Amerikai folklór

Talán még áll a tér nyugati oldalán a regénybeli Sloper doktor háza, gondolom és végigszimatolom az angolos, György-stílusú emeletes házak sorát. A doktor és lánya, Catherine, a regény hősnője „a földkerekség leglágyabb teremtménye”, elszaladna, ha ma látnák meg a teret. Nem a felhőkarcolóktól ijednének meg, mert azokból itt semmit sem látni, hanem a tér népségétől. Ülnek az egyik padra, úgysem kezdik pontosan a PEN végrehajtó tanácsának ülését. Más is így vélheti, mert itt is, ott is felmerül egy-egy ismerős írónare. Előttünk a tömegtől, civilben vagyunk. Ez a tér Amerika Mezőkövesdje, itt él és tenyészik a New York-i folklór, az, amit jobb híján Európában beatnikeknek nevezünk. Itt nem hívják őket sehogyan: itt vannak, tudomásul veszik őket, kicsit idegenforgalmi pecsenyének is tekintik. Hosszú hajú fiúk és rövidre nyírt lányok, őszszefonódva ülnek a padokon, vagy hevernek a tér közepén a szökőkút medencéjének széles káváján, kék, elnyűtt farmernadrágban mind, trikóingben a legtöbb; ugyancsak nehéz megállapítani, melyik a fiú és melyik a lány és talán jobb is nem firtatni. Igaz az is, hogy a faji megkülönböztetést sem ismerik; sehol New Yorkban, de egész Amerikában nem láttam ilyen szabadon keveredni fehéreket és feketéket. Több helyütt csoportba verődnek, de az ölelésből nem bontakoznak ki, így hallgatják a gitárosokat. A padokon még van némi átszürt árnyék, de a medencére vadul süt rá a nap. Hogyan bírják? És ahogy nézem őket, azt is kérdem: hogyan bírom? Mert azon kapom rajta magam, hogy kevésbé szenvedek a párás hőségtől, mint eddig. Talán mert téren vagyunk, nem a magas házak közti szakadékban. Talán mert fát és zöld füvet látok s ez ritkább New Yorkban, mint a Szaharában. Legszívesebben elődöröghném itt ezt a vasárnapot.

A tér sarkán modern, piros falú épület a Loeb Student Center, egy Loeb nevű házaspár alapítványából épült diák — minek nevezzem? Kultúrház. Van még belőle a téren kettő vagy három, a városban húsz vagy harminc, hiszen ezen az egyetemen kívül is van még vagy öt-hat. A gazdagságot nem a gazdagok lakásán mérem, hanem főképpen iskoláikon és egyetemeiken.

Ebben a diákközpontban van egy sereg előadóterem, játékszoba, biliárdpálya és pingpongasztal, az alagsorában akkora önkiszolgáló étterem — *cafeteria* — mint ötször a Hungária mély vize. (Furcsa most arra gondolni, hogy azt is New Yorknak hívták. Ha valami nem emlékeztet New Yorkra, hát akkor az az újbarokk, cirádás épület és kávéháza. Aki a nevet annak idején adta, valami nagyot akart mondani. De másfelől az egész mai New Yorkban nincsen egyetlen ücsörögni, beszélgetni, kávézni, enni, mint a mi New York-Hungáriánkban.)

Írók és diákok

A furcsa az, hogy a Loeb Centert átadták ugyan a világ íróinak négy napra, de a diákok sem voltak ki belőle. Még furcsább az, hogy a diákok csak annyira kíváncsiak rám, mint az olaj a vízzel. Azt több hetes tapasztalatból tudom, hogy az egyetemistáknak fogalmuk sincs arról, mit jelent a PEN, és most hajlamos vagyok azt hinni, hogy nem is érdekli őket ez a sok író. Arthur Miller arcát biztosan ismerik, de meg sem fordulnak utána. Saul Bellow ma a legdivatosabb regényíró, „Herzog”-ja (amelyet Hörszag-nak ejtenek) vezet az eladott könyvek listáján, arcképét százszor közölték a lapok, de a diákok oda sem fordulnak, amikor ez a két író elsétál előttük. Leülnek a nagy előcsarnok egyik bőrpamlagára., három-négy diák mellédjük. Két világ, jegyeztem fel gyorsan a noteszomban és le is vontam volna a hosszú lejáratú következtetést, ha bele nem botlok José Yglesiasba, a Nation hetilap irodalmi kritikusába. A lelkesedése is spanyolos, nemcsak a neve. „Kár, hogy nem jött el tegnap este! Csodálatos volt!” Megbotránkoztk, hogy azt sem tudom, miről beszél. „A Neruda-est! Hát nem tudja! Beengedtek Nerudát az Egyesült Államokba 1942 óta először! És tegnap felolvasott verseiből. Hatezren voltak, legtöbbjük diák!”

Folyosó és zárt ülés

Ez a kongresszus első jó előjele. Eddig komorak voltak a felhők. Az amerikai PEN Club mozgékony, kisöreg főtitkára, Lewis Galantiere, komolyan dolgozott, — és úgy láttam, nem nagyobb apparátussal, mint a magyar PEN —, hogy a vietnami háború ellenére Európa, Ázsia, Afrika, Ausztrália és Latin-Amerika írói egyrészt eljöhessenek, másrészt ki is jöjjenek New Yorkba, de a szovjet megfigyelő-küldöttség az utolsó pillanatban mégis lemondtam. Nem csoda: a New York Times néhány nappal ezelőtt tudósításban jelezte a szovjet küldöttség érkezését és rosszindulatúan kapcsolta össze a Szinyavszkij—Daniel ügygyel. A cikk bejárta a világsajtót Nyugaton és Keleten, az érkező delegátusok most is arról susmognak, vajon a kongresszus a moszkvai per

Magyar Hirdető

1021

A Dékány-vér

Az utolsó parasztpárbaj az örökségért valószínűleg a szegedi tanyavilágban történt. A balástyai határrészen nem akart osztozkodni Dékány Gergely és József. A bíróság ítélkezését nem tartották törvénynek a családi ügyben. Míg a nap többi szakában együtt dolgoztak, ettek és ittak, délután Gergely a tornác oszlopa mögé állt. József meg a nyárikonyha ablakába, és célbavették egymást. Este ismét együtt ültek a családi asztalnál, másnap ugyanúgy dolgoztak, míg a délután jött. Egy hónapon át lövöldöztek egymásra így, akkor Gergely eltalálta Józsefet. Azzal feladta magát a csendőrségen; úgy kísérték ki vasban testvére temetésére is már. Hamarosan kitört a második világháború. Dékány Gergely önként jelentkezett a frontra, hogy kiszabaduljon a Csillagból, s elesett Ukrajnában.

„A téesz bírja”

A Dékány névvel a szegedi járásbíróságon találkoztam ismét. A tárgyaláson egy Jójárt Illés nevű ötven éves gépállomási szerelőt hallgatnak ki. A tanu elmondja, hogy a cséplésnél hét zsák volt egy mérés, s az utolsó mérésből egyet félre állítottak, mert az már nem járt, de Dékány János Balástya, felsőgajgonyai tsz-gazda föltette a kocsira.

A felperesek asztalánál ül Dékány János, mellette asztalközépen fia István. Az idős Dékány — alacsony, vékony arcú, előreugró orrú, fakó ember, szürke cajgruhában, fehér ingben, kezében a kalappal — felugrik és szintelenül hadarva közbeszól:

— Azt már ne mondják, hogy én föltettem, mert én fogatos voltam. Énnekem nem is hat zsákkal járt, hanem azt hiszem tízzel is. Én fogatos voltam, én nem nyúltam hozzá. Én nem tettem föl, mert le se szálltam a kocsiról.

— Maga szerint hogy volt? — kérdi a bíró Bitó Sándor tsz-raktárost.

— Nekem az emberek szóltak: „Jani bácsi az elnökkel föltetetett egy zsák rozsot!” „Nem igaz”, mondtam. „Ne sumákolj, nézd meg!” mondták az emberek. Megnéztem: csakugyan. Az elnök épp arra jött, és Dékány azt mondta neki: „Gyere, dobjuk már föl, Péter, tudod, hogy beteg vagyok.”

— Azt is mondja el, hogy történt a kukoricaföldi dulakodás, amiért végül kizárta őket a közgyűlés? — kérdezi a rágalmazással vádolt alperes ügyvédje. De a felperesé tiltakozik: — Az nem tartozik ide, ne beszéljen róla!

Bitó a bíróra néz.

— Most mondjam, vagy ne mondjam? Mert még azt is mondta Jani bácsi, nem szép, hogy elveszem tőle, a tsz bírja!

A tanúk visszafojtva, illedelmesen nevetnek.

Úgyis megtollasodom

Balástyától északra az E 5-ös múút mellett két oszlop között tábla: FELSŐGAJGONYA MGTSZ. Száz-százötven méterre urias udvarház a központ. Dékányék után érdeklődöm. Az irodán városias öltözetű lány szószmótól, félig hátal, azt hiszem egy kávéfőzővel. — Attól függ, melyik Dékányék, van sok — veti oda. Mondom: akiket kizártak. Erre felélénkül, tüstént felém is fordul:

— Azok a Balogh-Dékányok. Éppen itt vannak az irataik.

Olvasom a papírköteget, amelyben korábbi vitás ügyekről esik szó, s eltűnődöm. Az ötvenes években bizonyára elég ok lett volna a büntetésre az, hogy a százalékosan művelt területen kint hagyták a kukorica egy részét éjszakára, szárral takarva a harmat elől, vagy hogy a közös istállóban éjjel megfejték a tehenet. A fokozott törvényesség azonban helyesen ügyel arra, hogy csak az egyértelműen megállapítható és súlyánál fogva elítélendő cselekmény vonjon maga után büntetést. Az sem jogi, hanem közösségi ítéletet vont maga után, hogy Dékányék 1964-ben jogtalanul használtak háztájit, egy évre rá dulakodva, patáliázva akadályozták a százalékosan művelt területen termett kukorica behordását a központba.

Visszaadom a papírt.

— Menjen csak egyenesen, amerre az út kanyarog, ahol sok autót lát — igazít útba a lány.

Balástya egyébként arról is nevezetes, hogy többszáz autót tartanak nyilván a területén. Az őszibarack jól fizet. Néhány portán két személygépkocsi is áll.

Az akácfák és olajbokrok mellett feltűnnek az autók a homokos dűlő egyik kanyarulata után. Az emberek a gyepen álldogálnak a tábla sarkában. Kalapos férfi diktál az őlezőre támaszkodva, időnként elmélázva, egy másik meg a tenyerén tartott noteszban számol. Zömök, szőke, higgadt be-

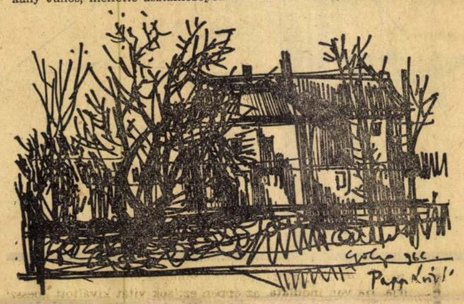

Papp László: Ház

szédű fiatalember nyújt kezet, a tsz főkönyvelője. Azt mondja:

— Most fölmérjük, aztán kifizetjük, amit a művelésükben levő területre fordítottak, azzal birtokába veszi a közös.

— S miből élnek ezután?

— Máshol is lehet munkát találni. De meg Dékány kijelentette a közgyűlésen: olyan mint a veréb, akárhogy megkapasztják, úgyis megtollasodik. Van háza Kistelken is, meg tán két autó, ha jól tudom. A földjét 71-ig nem adjuk ki, ehhez jogunk van, aztán... — vállat von.

Az emberek közben abbahagyják a számolást s elindulnak a gyümölcsösbe. Megkerülik a tanyát, amely párhuzamos az úttal, ajtajaival s ablakaival figyel az udvar mélyéből, a két végéhez derékszögben csatlakozó vályogépületek közé húzódva. Különös tanya, szinte teljesen bezárul a sivár udvar körül, még az út felől is takarja az ól.

Egyenként belépünk a szőlős gyümölcsösbe, amely a tanyaudvar hátsó kerítéséig terjed. Most látom meg a gazdát: a tanya vakítóan fehér hátsó fala elől figyel. Az asszony hátrább, a kerítés mögött áll.

Mikor mindnyájan a kertben vagyunk, a kalapos ember ölezni kezdi a gyümölcsöst. Erre Dékány is megindul a faltól, a másik soron siet az ölező mellett, és szintelen hangon hadarja neki:

— Miért nem hoztatok kötelet... Akasztok föl... Miért jöttetek ide... Miért nem hoztatok kötelet...

Az asszony is közelébb mezítlábol a homokban.

— Mit akarnak tőlünk, nem igaz, hogy verekedtünk, a százalék miatt volt a vita.

— Bözse néni — mondja csöndesen a könyvelő —, emlékezzen arra, mikor a fia kirúgta a maga fogát is...

— Vakuljon meg, aki azt mondja, hogy kirúgták a fogam!

— Miért akarták a fogatost kiverni?

— A Kapás Pista is elvitte! Azt is büntessék meg!

— Eljönne tanunak?

— El!

— Pedig milyen jóban voltak eddig!

Szemben az emberekkel

A mérés percek alatt megtörténik. Csak azt veszem észre, magam maradtam Dékányékkal. Közben idős Dékány is odajött, keskeny arcán, az előrehajló orr alatt csupa ugrásra kész, finom és kemény, a saját összeszorító gödör és ránc.

— Mihez kezdenek most?

— Ezt kérdem én is! Hát legelni menjünk? Ott a két tehén, a kisborjú meg az üsző meg a három disznó meg a négy malac, szárazon élnek! — mutat az udvar felé. — El kell adnom minden jószágot! — Pislogva néz a kalap alól, rézsut fölfelé, és hirtelen, bizalmasan azt kérdi: — Kihez mehetnénk még feljebb?

Már fellebbezett a járáshoz. Az jóváhagyta a közgyűlés határozatát, így jogerőre emelkedett.

— Nem gondolkozott azon, ha a közgyűlés is ellenük fordult, valami hiba van magukban?

— A vezetőség ellenünk van! A brigádvezető is irígykedett, mert tizenöt holdat örökölt, mi meg magunk szereztük, amink van. Öt évig voltam katona, végigharcoltam a háborút is, sose volt nekem fegyelmim. Itt meg folyton. A tagságot ellenünk szavaztatták!

Amint egyedül lát az öregekkel, a tanyaudvarról előkerül ifjabb Dékány is. Megáll oldalt karba tett kézzel, hátra vetett fejjel és magas torokhangon kérdi:

— Maga kicsoda?

Arca mint az apjáé, de hiányoznak azok a finom és kemény ráncok meg gödrök.

— Mennyi földjük volt?

— Huszonhárom és fél hold Megélünk volna.

— A háború előtt?

— Akkor csak pár hold juss. Mind mi szereztük. Képzelje, mennyit dolgoztunk.

— Mikor vettek utoljára?

Bizonytalanul válaszol. Ötvenöt táján-e? A lényeg az — próbálom megérteni —, hogy amikor mások már szabadulni igyekeztek a földtől, amely fokozódó terhet jelentett minden egyéni meggazdagodási lehetőség nélkül, Dékányék rendületlenül vásároltak. Amilyen tiszteletreméltó emberi jellemvonás lehet a szívós kitartás egy életelv mellett, éppen annyira atavisztikus, ha az emberi átlag túllépett rajta. A család, amely együtt él az osztatlan birtokon, hogy nagyobb erőt képviseljen a környezetével szemben, amelynek rovására gyarapszik, szükségszerűen ellentétben áll vele. Ügyességén, rátermettségén és erején múlik, hogy felül marad-e, amíg a környező társadalomban is hasonló elv uralkodik, de mihelyt az a gyarapodás nem egymást kizáró, hanem feltételező útjára lép, választani kényszerül: alkalmazkodik vagy kiközösítik. Dékány nem akar, vagy nem tud alkalmazkodni. Ahogy a társadalom törvényeivel szembe állítja a családot, ugyanazt a Dékány-vért érzem, mely a tanyai párbajban elfolyt. Nem vérrokonságot; rokon életnormákat! De ő nem vállal semmilyen rokonságot.

— Az másik család volt. Mi magunk szereztük, aminkvan.

Kiközösítve

Elindulok a dűlőn, kerülgetem a tanyákat, újra az udvarházhoz érkezem. Míg az ügyvéd befejezi a diktálást, és közli az eredményt, fél füllel hallgatom a beszélgetést az irodán:

— Ki akart kerülni a közösből, csak nem így gondolta, ez az igazság! Amikor kérte a kilépését, Ambrus Mihály is mondta: „Ha neki sikerül, én is kilépek!”

— Vélekedtek a közgyűlésre, mikor összevitatkozott Ambrussal? Hogy azt mondja: „Addig voltam jó embered, míg minden nap vittem a liter bort!” Az pedig: „Én meg addig, míg megengedtem a padlásodra fölvinni a herét!”

Az ügyvéd közben közli: 13 807 forintot fizet ki a tsz a munkáért, levonta a tartozást, s azzal vége.

Tovább megyek. Egy lapos szélén két fogatos rakja a szénát. Kezelünk, rágyűtünk. A lőcsnek támaszkodva mondja az idősebb:

— Az láncot jussolt az asszony [illegible], a többit úgy veszegette összse. Csakhát ő úgy gondolja, hogy más embernek nincsen esze. Ott voltam a közgyűlésen, mikor leszavaztak, nem volt ott semmi hiba.

Egy parton álló kis ház előtt, tágas, gyepes, ereszkedő udvar közepén tehénke legelget, apró nénike áll mellette.

— Én szegény asszony vagyok, náluk dolgoztam azelőtt. Nagyon kellett dolgozni, mert ők is nagyon dolgoztak, de megfizették. Csak a kezük, azt mondják... én ugyan nem láttam.

— Mit mondanak?

— Hát azt.

— Szeretnek szerezni?

— Úgy valahogy. — És nem mondom.

— A tsz rovására menne, ha továbbra is tag maradt volna. Nem dolgozik rosszul, én is dolgoztam vele, de az a régi... „Amit csak meg birok belőle fogni, szerezni...” Szóval a magatartása az emberekhez. A kizárást teljesen saját maga provokálta ki, mert hisz annyi fegyelmije nem volt tán a kétszázhatvan tagnak se. Voltak ugyan, akik tartózkodtak a kizárásnál. Akik úgy gondolják, mint ő, halászni a zavarosban. Most azt hiszi, kimarták. Én az ő helyében ugyan még tán a környékből is elmennék, semhogy így kiközösítve legyek!

Németh Ferenc

Papp Levente: Idő

ÉLET ÉS IRODALOM

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG 18

Papp Levente

1021

Ez az angyal nem éli át igazán az emberek napi szenvedését. Mégis — vagy éppen ezért — értelemszerű ellentéte az ideiglenességbe vesző embereknek. A töredékes emberrel szemben az esszenciális embert példázza. Tornainak éppen szociális indítékú kortársai tették lehetővé, hogy belefeledkezhessen a neki testhezállóbb, a számára láthatóvá vált rétegekbe.

Ügye szinte alig van, de létezik a térsége, történése. Köthetnek ilyen címe is lehetne: Himnusz a víz pártjáról. Kétszeresen is a víz pártjáról. Onnan idehangzóan, s arról szólva. Természeti alapformák közt tűnődve, a szerelem létezésében élve a létezést... Ám, hogy nemcsak érez és észlel, de gondolkodik, s látszólag nem gondolati költészete gondolati, azt akkor érthetjük meg, ha István királyról, Dózsáról, Petőfiről olvassuk három versét. Ez a három költemény a nemzet asztalára tett három aranytallér. A nem nemzeti jegyű költészet három bizonyítéka arra nézve, hogy egy általánosabb igazságrendszerben is akkordokba sűrűsödik a költő hangja, ha testközelli kérdésre adja válaszait. És eléri ezt Tornai anélkül, hogy va-

Hiszek az alapformákban, ahogy Tornai is. És valószínű, hogy az alapformákért néha okosabb hátranyúlni, mint — akár nagy szükségben — másodszor föltalálni a spanyolviaszt. Nem is csak a költészetre tanulság, hogy kevesebbet tenni több lesz néha. A látszólag lényegtelen lényeget föllsmerni, középre tenni — s ha ez még az egésznek a modelljévé is válhat — becsületes gondolkodói munka eredménye.

Jó ideje nem érdekel az olyan költészet, amelyik nem jó egyszersmind gondolkodásnak is, munkának is.

Tornai Imre

ÉLET ÉS IRODALOM

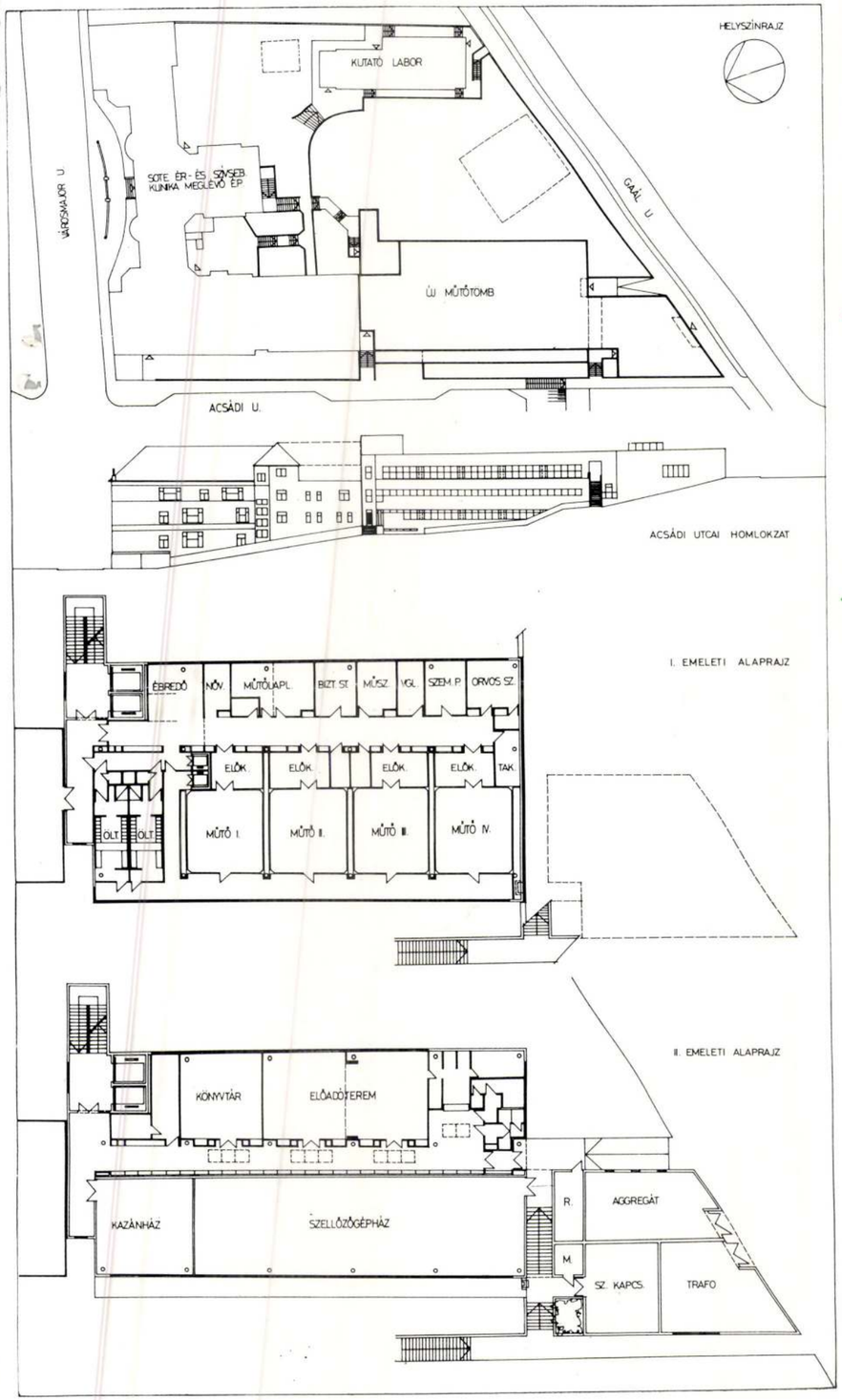

Pál István (KÖZTI)
Vezető építész:
Pintér Béla

1948-ban született Csepelen. 1966-ban érettségizett az Ybl Miklós Építőipari Technikumban. Diplomatervét 1971-ben védte meg a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán.

1971 óta a Középülettervező Vállalat II. irodáján dolgozik. Barátaival és kollégáival: Aczél Gáborral, Korompay Katalinnal, Szendrő Péterrel együtt többször indult tervpályázatokon, melyek közül az eredményesebbek:

Kecskemét Városközpont rekonstrukciója (1980) II. díj

Gyöngyös Városközpont rekonstrukciója (1981) I. díj

Győr, Újváros rekonstrukció, II. díj

Önálló tervezési munkái:

Csepeli Ifjúsági Klubház és a Bp. V., Molnár u. Tanuszoda és Ifjúsági Ház tervezési munkái (Szendrő Péterrel),

Parádfürdői Állami Gyógyfürdőkórház rekonstrukciója,

Országos Testnevelési- és Sportegészségügyi Intézet rekonstrukciója,

Veszprém megyei Körzeti Egészségügyi Mosoda,

SOTE Ér- és Szívsebészeti Klinika új műtőtömbje,

Békásmegyeri szakorvosi rendelőintézet tervezési munkák.

A bemutatott terveket a SOTE Ér- és Szívsebészeti Klinika új műtőtömbjének terveiből válogatta.

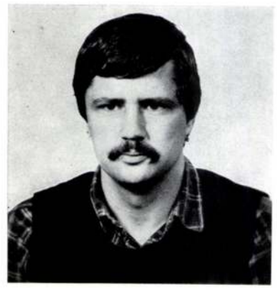

Papp Lukács
(GYŐRITERV)
Vezető építész:
Lőrincz József

1950-ben született Győrött. A győri Révai Miklós Gimnáziumban érettségizett 1968-ban. 1974-ben diplomázott a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán. Számos országos tervpályázaton vett részt. 1974-től az IPARTERV, 1977-től a GYŐRITERV dolgozója.

Megvalósult munkái:

Szombathely, Tömbfűtőmű és kihelyezett hőközpontjai.

Győr, Gorkij úti lakónegyed (építész munkatársak: Borberitz Henrik és Varga István): 240 db paneles lakás+gyógyszertár+orvosi rendelő+OFOTÉRT+üzletek.

Épülő munkái:

Mosonmagyaróvár Művelődési Ház (Lőrincz József vezető építész munkatársaként).

Győr, Zalka Máté ált. iskola bővítése.

Győr, Kun Béla lakótelep 190 lakás+ABC+cukrászda+OKTH és LTVI közös iroda — labor+IKV hibabejelentő iroda.

Győr, Kun Béla lakótelep orvosi rendelő+gyógyszertár.

Tervek:

Győr, Hőszolgáltató Vállalat TMK magasraktár.

Miskolc, péksütemény üzem.

A képen: Táplánypuszta, Szociális Otthon:

Győrtől mintegy 10 km-re levő eklektikus kastélyban elmebetegeket ellátó szociális otthon működik. A kastélyépület rekonstrukciójával egyidejűleg 150 fő ápolt részére tervezett új épület UNIVÁZ szerkezetű, 3 db 50 fős ápolási egységet tartalmaz.

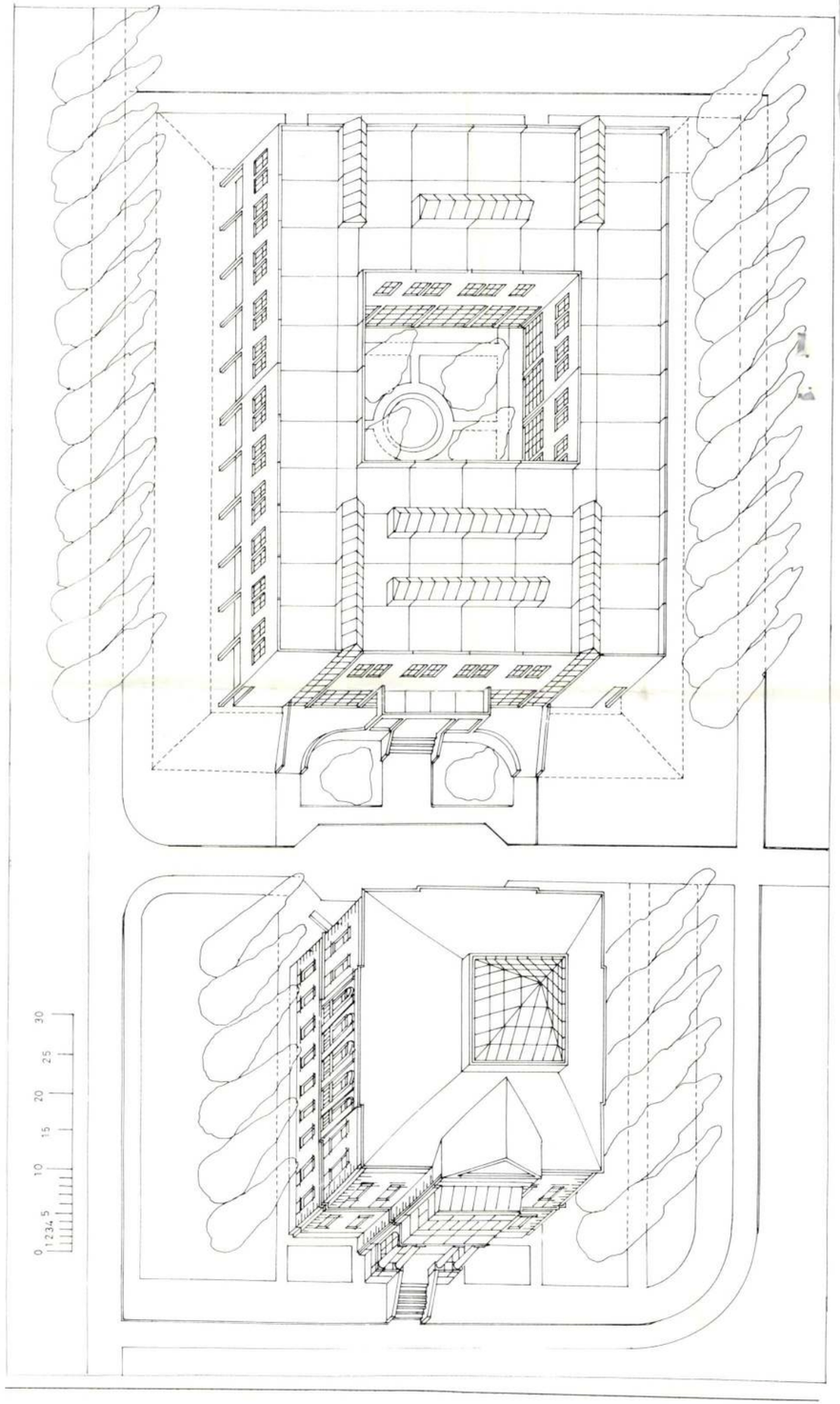

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 MAJ 8
1021

Papp L. Levente

Papp L. Levente: Busó

sikra, amely csak a vé
esetteknek, a szigorúa
kon kívül bajbajutottak
fokozottan támogatja a
ban azokat az embere
emberekben azokat
akiket és amelyeket
legrövidebben ezzel
tünk: „Kaparj, kurta..

De nemcsak az angolszász és más tőkés társadalmakon belül, hanem a nemzetek közt is napirendre került e problémakör. A nyugati országok — melyeknek a gazdagsága nem kis részben a hajdani gyarmatokból, mai ottani befektetéseikből és a fejletteknek kedvező világpiaci árakból ered — a fejletlen országok „megsegítését" mindjobban kötni akarják azok saját buzgalmához, belső eredményeihez.

Természetesen igaz, hogy nyugaton sokan visszaélnek a szociális biztosítékokkal (ami persze előfordul nálunk is) és az is igaz, hogy célszerű ott támogatni az elmaradott országokat, ahol nem fenyeget a segélyek elpazarlása. Ám lényeges a különbség, ha Nixon, Heath és mások érveinek és indítékainak a gyakorlati, és ha a filozófiai, a doktrinális hátterét tekintjük. Számukra ugyanis a szociális visszaéléseknek, vagy a fejlesztési segélyek hatékonyságának a kérdése nem egyszerűen mennyiségi. Nemcsak arra ügyelnek, hogy csökkentsék a visszaélők számát vagy növeljék a kölcsönök intenzitását, hanem a bel- és külföldi „szociális" ráfordításokat határozottan szelekcióra, a saját doktrinájuk terjesztésére használják fel. Mégpedig hogy? Az emberi természetnek azt a szerintük legfontosabb tulajdonságát kívánják így is honorálni, erősíteni, amelyet egyetlen szóval *individualizmusnak* nevezünk, és amely hitük szerint a történelem során természetesen torkollt a nyugat mai gazdagságának és az egész világ jövő boldogulásának alapja: a kapitalizmus kifejlődésébe.

(Jegyezzük itt meg, hogy a jó öreg individualizmus Nixon és Heath szerinti értelmezése, illetve felélesztése a kapitalizmus mai apologetikáján belül is más irányzatok reakciójaként; mondhatni: ellenforradalmaként fogható fel. A *Kapitalista kiáltvány* című röpirat szerint például a modern gazdaság-

átvinni a társadalmi gyakorlato

S most nézzük Szekulity ripor
jának talán legizgalmasabb részé
„A negyvenes évek második fel
ben Bácskában, Baranyában, To
nában néhány ezer sváb csalá
nem esett kitelepítés alá, »csak«
vagyonukat kobozták el. Tíz-tizen
év múlva az új tulajdonosoktól
svábok az elkobzott házak 30—40-
50 százalékát visszavásárolták. M
ez? Szerencse, vitalitás?..
Ugyanezt a visszavásárlást tapasz

Vallomás utazásaimról

tek valamit. Egy ki-
em is minden utamon:
rtalmát, osztályozom,
atom és rendberakom
gondolataimat. Nem za-
tt vagyok. A levegő a
ritkább, bármennyire
— legalábbis így kép-
összetétele, meggyor-
az agyban, mintha egy
volna. (Kétszer re-
on, akkor adtak is, de
nélküle, újszülötteket
zal látni.)
an látom, mit kellett
p, mit mulasztottam
el végképpen, és mit
om, megírnom, elnéz-
hol kell egyezséget
alnak kell fejjel neki-
m, megszülettem: új
újnak tűnik fel. Azt a
z utóbbi tíz évben ha-
artanak, mind repülő-
elszállás utáni első óra
en. Aztán, később, a
kell fejeznem őket;
r két év múlva. Most
lett kézirat a tárcám-
z lesz életem főműve.
adságra indul, másnap

vény: önmagam alól ment fel, nem gyötörnek meg nem írt kéziratok, megválaszolatlan levelek, önmagamnak adott határidők. Felszólalok és több lehetek önmagamnál és a lélek felderíthetetlen alkímiája elhiteti velem, hogy az is vagyok.

Dolgozni itthon is csak egyféleképpen tudok: nyakig belemerülve. De itthon sok a víz és nyakam csak egy van. Nemzetközi mérkőzéseken még jobban kell hegyezni a fület, élesíteni a pillantást, kiszőrülni a torkot; korunk egyik rojtossá koptatott szavával: összpontosítani. De csak egy dologra. Tehát voltaképpen rádiumos-litiumos gyógyfürdőben lubickolok, egy hónap alatt tizenkettőt fiatalodom.

Mivel igen komolyan veszem a küldetés-dolgot, játszani is enged a küldetésteremtette szabadság. Például a legutóbbi uneszkózásnál fogalmaztam egy határozati javaslatot — mondjuk — az alkotó tevékenység és a tömegkommunikációs eszközök összefüggésének tanulmányozásáról. Ugyanerről a témáról egy fürgébb küldöttség már benyújtotta javaslatát, de ennek a fogalmazása helyenkint nem volt szerencsés. A mi javaslatunk nagyobb esélyel indult harcba az egyhangú szavazás porondján. Megállapodtunk a fürgébb javaslat szerzőivel, hogy ha az ő óhajaikat belevesszük a mi szövegünkbe, ők támogatják, és visszavonják saját indítvá-

csopaki [illegible] mondtam, hajnalban majd nyélbeütöm az első delegációval azt, amit már régen elintéztem. Az első delegációnak elmondtam a turpisságot. Örömükben annyit koccintgattunk házjuk méregédes italával, hogy alig találtam vissza az ülésterembe. Délben a harmadik küldöttség elállt módosító szándékától.

Vagy olykor megdicsőül az ember. Például, amikor afrikai közmondást mond és az visszaérkezik.

Az idén az első párizsi Unesco-napon odalép hozzám egy langaléta fiatal fekete delegátus. Mosolyog, vállamat veregeti. „Mi nem felejtettük ám el, hogy ön két éve egy szép afrikai közmondást idézett." Visszamosolyogtam, vagy inkább, az a gyanúm, vigyorogtam. Mert én elfelejtettem a múltkori afrikai közmondásomat. Meg nem kérdezhettem tőle, mert halálosan megsértem. Három napig maszszíroztam a halántékomat, amíg újra eszembe jutott, hogyan is történt. Az előző párizsi Unesco-közgyűlésen a kulturális hagyományok és a kifejezés modern eszközeiről szóló vitában az afrikai küldöttek mind elmondtak egy-egy közmondást. A latin-amerikaiak sem akarták alább adni, egyre emlékszem is: *„Verdad es verde"*, az igazság mindig zölden virít. (Ez is jó a nemzetközi tanácskozásokon: az ember tanul, olyan újat tud meg, ami máshol régi és összemérheti új gondolatait mások eszméivel.) Megihletett a közmondásos stílus és amikor rám került a sor, azt mondtam, hogy az Unesco vezetősége idei mun-

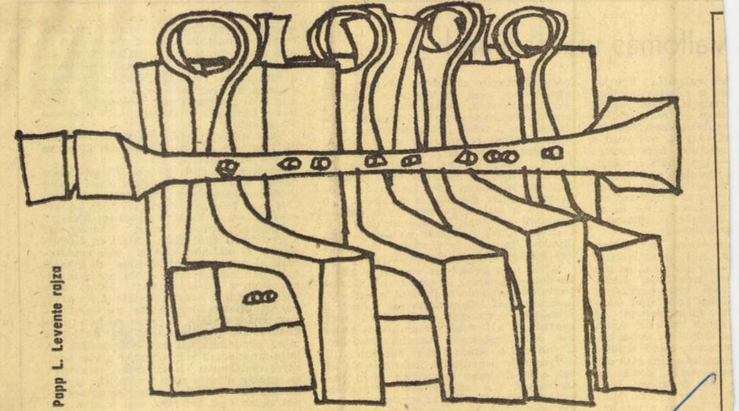

Papp L. Levente rajza

EÖRSI ISTVÁN:

Meghívó

Az OTP Bank Rt. tisztelettel meghívja Önt
1999. július 12-én (hétfőn) 17 órára
az OTP Bank Galériába
(Budapest, Szabadság tér 7-9. Bank Center épület)

Papp Mária dr. Egyed Istvánné

festő, mérnök, lakberendező
Víz és Vad című kiállításának megnyitására
A kiállítást megnyitja:
dr. Csányi Sándor
OTP Bank Rt. Elnök - vezérigazgató
és
Csekő Sándor főszerkesztő
Közreműködik:
Stohl András színművész

A kiállítás megtekinthető: július 12-től-július 31-ig naponta 10-től 18 óráig, szombaton és vasárnap is.

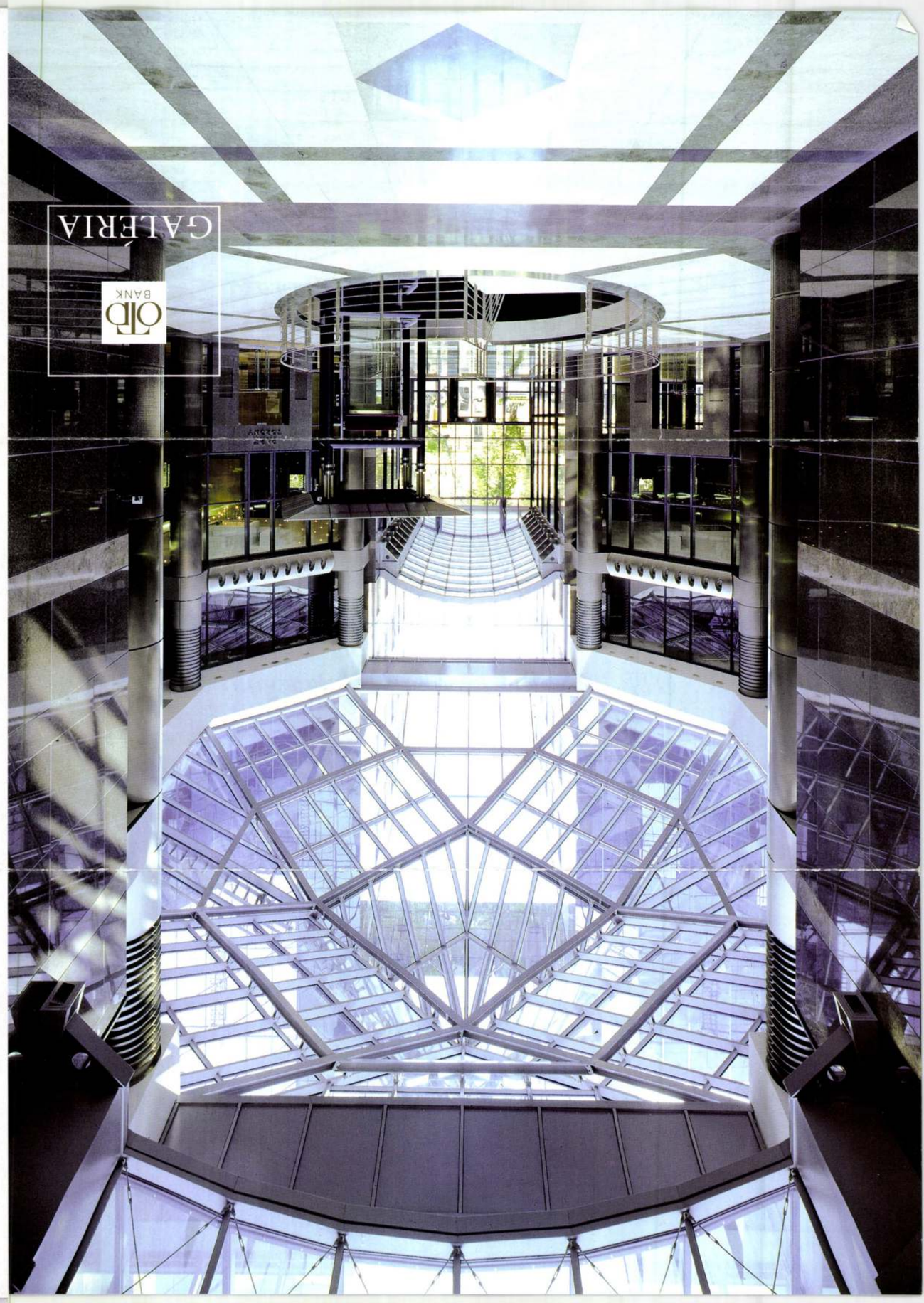

1969 JUL 8

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DIÓSGYŐRI MUNKÁS
Diósgyőr

Képzőművészeink klubestje

1021

A vasasklubban rendezte meg a Bartók Béla Művelődési Központ vezetősége pénteken este a vasas képzőművészek klubestjét. A baráti összejövetelen Fülöp László, a művelődési központ igazgatója értékelte a szakkör féléves munkáját. Elismeréssel nyilatkozott azokról a helyi kiállításokról, amelyeket a szakkör kollektívája rendezett a diósgyőri dolgozók esztétikai nevelése érdekében.

Örömmel nyugtázta, hogy a VIII. országos szakköri pályázaton és kiállításon a diósgyőri képzőművészek nagyszerű eredményeket értek el. A vezetők és a képzőművészek büszkén vehették át Debrecenben a vasasszakszervezet különdíját, amelyet a kollektíva jó munkájáért kapott. Megérdemelt sikert aratott és ezzel egyéni díjat hozott el Bordás Lenke és Tóth Gyula képzőművész. Az igazgató köszönetét fejezte ki a jó előkészítő és irányító munkáért Papp László és Seres János szakköri vezetőknek.

A klubest további részében a tokaji, mohácsi és paksi nyári továbbképző táborozás lehetőségeit beszélték meg.

Papp László

Papp L. Levente

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

Papp L. Levente rajza

KROÓ GYÖRGY:

Hat új k

A Zenei Hetek utolsó harmadában is folytatódott a bemutatók sora. A hat kompozíció, amely részben a Magyar Kamarazene-sorozat bérleti estjén a Zeneakadémia kistermében, részben a Rádió mikrofonján át került közönség elé, szorgalmas műhelymunkáról számol be, és jól érzékelteti zeneszerzésünk néhány tipikus problémáját.

Sárközy István

14

ÉLET ÉS IRODALOM

Ámos Imre: Koraesti idiomé

Papp L. Levente

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

NOV 21

13

Papp L. Levente: Figurák

ÉLET ÉS IRODALOM

Papp László munkája

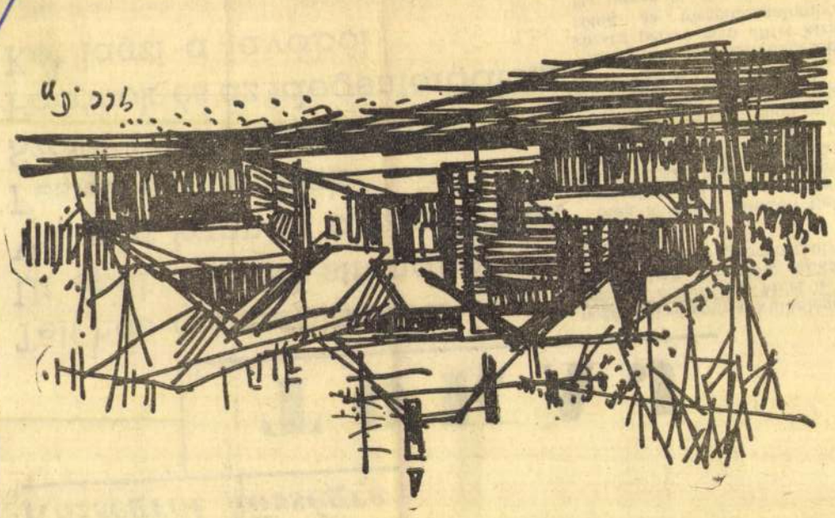

Papp László

Vasárnap, 1969. július 6.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1969 JÚL 6
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Vasárnap, 1969. július 6.

Községről községre

TOKAJ

Telt ház a campingben
Ut épül a tiszai strandhoz
Villanyt kapnak a szigetlakók
Festők és filmesek
Szövetkezeti sütőüzem
Fácánok és az idegenforgalom
Két lagzi a javából

Még reggel nyolc óra sincs, de már forrón tűz a nap a Nagykopasz-hegy aljában. Az első hétvégi vendégek is meg-

De akad más újság is az ódon tanácsházán. Például egy örömhír a Bodrog szigetén, az úgynevezett Várkerthen élő

pogós péksütemény-különlegességeket biztosítani. Mert a finom tokaji bor előtt szükség van bizony jó „borkorcsolyára" is.

Még a szépen fejlődő helyi vadásztársaság szombati gyűlésén is szó esett az idegenforgalomról. Ugyanis a Hódostanyai, nemrég létesített fácántelep, a jól szaporodó nyúl- és őzállomány is sok vendéget hozhat a jövőben.

Az ötezer lakosnál népesebb község persze nem élhet kizárólag az idegenforgalomból. Ha lassan is, de sikerül mind több helyi munkaalkalmat biztosítani. A helyi vas- és fémipari szövetkezet idei terv-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Papp László kiállításai

Papp László miskolci festőművész alkotásaiból két kiállítás nyílik a megyei tanács vb Miskolc járási Hivatala művelődésügyi osztályának rendezésében.

Az első kiállítást május 8-án, 17 órai kezdettel nyitják meg Sajószentpéteren, a Petőfi Sándor Művelődés Központban. A sajószentpéteri tárlat május 14-ig tekinthető meg. A másodikat kiállítást Sajóbábonyban, a lakótelepi KISZ-klubban rendezik meg, május 17-től május 21-ig.

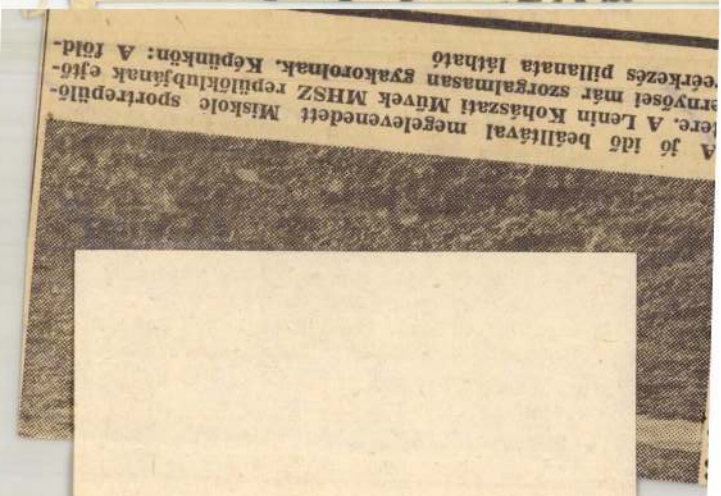

Papp László építész

Papp László FAIA építész, New Canaan, CT, USA: Egyetemes építészet.
Magyar építőművészet, 1984, 4-5 szám, 28-old.

Régi gyárépület átalakítása: Amerikai magyar kultúrközpont New Brunswickben (New Jersey, USA). Építész: Papp László. Építés alatt

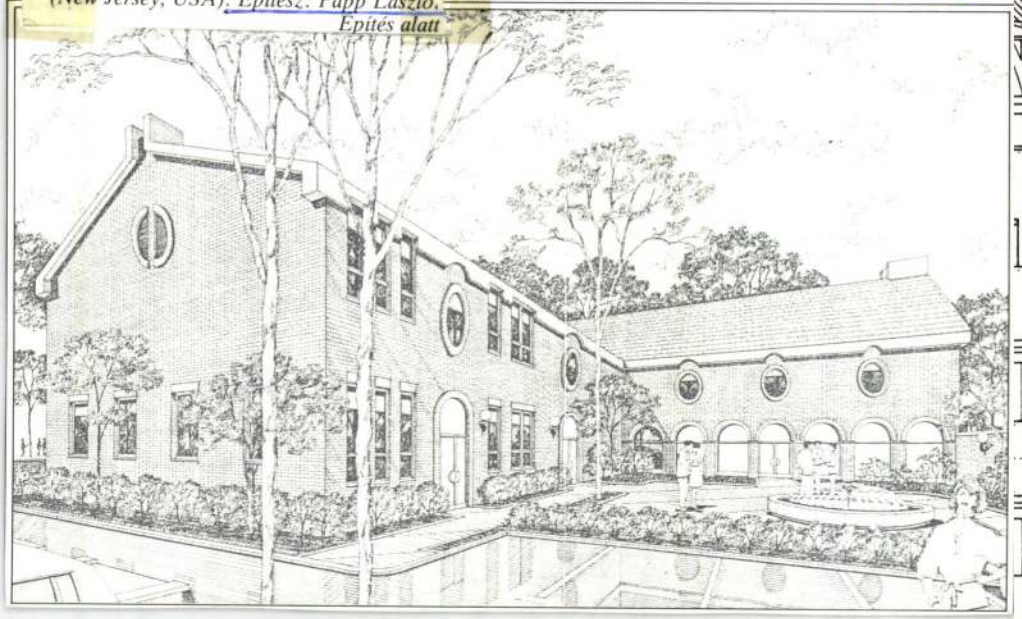

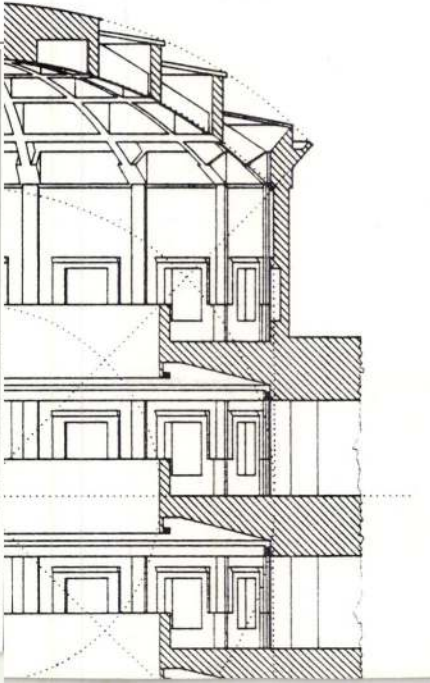

Kortárs művészet pincétől a padlásig

A Váci Világi Vigalom háromnapos seregszemléje látogatók ezreit vonzza a Duna-parti városba, döntően a folyóparti kirakodóvásár, a különböző könnyed és fajsúlyosabb koncertek veszik fel ezt a tömeget. Néhány tucatnyian pedig várhatóan egy tegnap megnyitott magángalériába is ellátogatnak.

A Honvéd utca Vácon nem tartozik a látványosságok közé. Kiesik a városközpontból, a Kosdra és a kórházba igyekvők használják döntően ezt az utcát. Sok a busz, a teherautó, kevés az árnyat adó fa. Az egyik sarki ház egyedi stílusával kirí környezetéből. Belseje még inkább. A tulajdonos *Papp László* páratlan kortárs festészeti gyűjteményét a városban is kevesen ismerik. A lehetőség azonban adott, tegnap ugyanis megnyílt a Modern Művészeti Gyűjtemény nevű kiállítás a családi háznak is helyet szorító képtárban.

Papp László bő három évtizede gyűjt festményeket. Az első példányokat váci művészektől kapta. Megszolgált érte. A fotográfiához is értőként katalóguskészítésre kérték fel, amit készséggel el is vállalt. Ám mivel tudta, hogy a művészek döntő többsége nem dúskál anyagi javakban, elfogadta, hogy pénz helyett általában egy-egy kisebb festménnyel, grafikával köszönték meg közreműködését. Hamar híre ment, hogy Vácon él egy fényképész, aki ingyen dolgozik, a túloldali Szentendréről is egyre több művész kereste meg, kérte fel. Egyre gyarapodott az így szerzett képekből álló gyűjteménye, megtelt az egyik szoba, a másik, jutott a konyhába, és amikor mindegyik fal megtelt, egyre több ruha került ki a szekrényekből, hogy helyükre festményeket állítson szépen sorba. Mire feleszmélt, neki volt az egyik legnagyobb hazai kortárs gyűjteménye. A fizetségként kapott első képekből már alig van, elcserélte, eladta, odaajándékozta.

– Az igazán tehetséges festők karaktere utánozhatatlanul átüt a képeiken, de ugyanígy a gyűjtőknél is beszélhetünk egyéni ízlésről, formavilágról. Én a hazai modern, figurális festészet kiemelkedő egyéniségeit gyűjtöttem az elmúlt évtizedekben – tudatja Papp László.

Legbüszkébb *Szabó Vladimír* félszáz olajfestményére és hatszáz grafikájára. A magyar Dürerként is emlegetett művész rajztudását ma is utánozhatatlannak tartja a szakma. Az ugyancsak Munkácsy-díjas *Scholz Eriktől* is száznál több festménye, alkotása van. Papp Lászlónak köszönheti az ország, hogy Scholz-festmények egyáltalán határon belül maradtak. „Németországban élő fia a teljes hagyatékot el akarta vinni, a férfi ismerősei mondták, ne is álmodjak arról, hogy akár egyetlen képet is odaad. Többször is beszéltem az örökössel, olykor negyven percen át győzködtem telefonon – a gatyám ráment az interurbán agitálásra –, de elértem, hogy többtucatnyi képet átadott nekem. Ha egy gyűjtő csak ennyire képes, már nem élt hiába." *Sajdik Ferenc* – ugyancsak Munkácsy-díjas – olaj-vegyes technikájú képei a gyűjtő-alkotó szoros barátságára, váci kötődésére példák. Papp László szerint az alkotók számára is egyfajta elismerés, hogy olyan gyűjtőnek adják el képeit, akinek birtokában Szabó Vladimírek, Tóth Ernők vannak. Mellesleg *Kas János*, *Szász Endre* alkotási is ott lógnak a falakon. A gyűjtemény az utóbbi évtizedben alig változott, néhány egyedi alkotást beszerez, egyikmásikat eladja, de a mag változatlan. „Nincs pénzem a további bővítésre." Megtudom még, hogy ha a városban kevesen is, de az országban azért sokan tisztelik gyűjteményét. Papp úr Zebegényben is nyitott néhány évvel ezelőtt galériát. "

ÖTVÖS ZOLTÁN

FOTÓ: KOVÁCS BENCE

Papp László bő három évtizede gyűjt festményeket

Vízilabda-kivetítés a Millenáris Parkban

FOTÓ: KOVÁCS BENCE

A mérkőzések megtekintésére ideális helyszín

Az idei úszó- és vízilabda-világbajnokság női és férfiversenyei július 13-a óta tartanak a napfényes Barcelonában. A legjobb lenne a helyszínről figyelni az eseményeket, de akinek a kiutazás jelenleg csak szép álom, kilátogathat a Millenáris Park kertjébe, ahol óriás kivetítőn, élőben mutatják a mérkőzéseket.

A harmincegy négyzetméter területű színes videomátrix-tábla különlegessége, hogy napfényben is jól látszik rajta a vetített film. A masszív berendezést a Visual Power nevű cég működteti, akik ugyanilyen speciális aktív falon vetítettek a csíksomlyói búcsú vagy a tavalyi labdarúgó-világbajnokság alkalmából is. A kivetítőt most elsősorban a vízilabda-mérkőzések közvetítése céljából helyezték ki a parkba, de a szervezők tervezik a vetítések vb utáni meghosszabbítását. A mérkőzéseken kívül mutatnak rajta úszóversenyeket, közérdekű bejátszásokat a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztériumtól, illetve ismertető filmeket a Millenáris Parkról és annak aktuális eseményeiről.

A kivetítőberendezéssel (mértanilag szemben a Szimpla Kert Millenárisba kihelyezett vendéglátóegysége árnyékos asztalaival és viszonylag olcsó italokkal várja nem csak sportkedvelő vendégeit. Náluk lehet bérelni gyékényeket háromszáz forintért arra az esetre, ha az ember stílusosan, vízszintes testhelyzetből szeretné csodálni a vízilabda gyönyöreit. A női pólócsapat sajnos a negyeddöntőben vereséget szenvedett, nekik már nem szurkolhatunk. A férficsapat eddig hősiesen helytállt, a mai döntőben nekik drukkolhatunk.

A mérkőzések megtekintésére ideális helyszín a belvárosi körülményeket ellenpontozó kulturális oázis. Körülöttünk a kis tavakban halak úszkálnak, a játszótéren kisgyerekek ugrándoznak, a sétányon végigsétálva a Budapest egy napja című fotókiállítás találó Budapest-hangulatképeit tekinthetjük meg, a park épületeiben pedig igényes műsorok vannak. A parkban a magyar viszonyokhoz képest szokatlan rend uralkodik, az őrszolgálat serényen végzi dolgát, a legapróbb szabálytalanságokra is odafigyelnek.

H. H.

Pop, képzet, akció! Köszönjük!

Pop Art, Conceptual Art, Actionism Magyarországon a 60-as években címmel látható ízelítő a kiállítás augusztus 23-ig a Dorottya Galériában. St. Auby Tamással, a kiállítás egyik kurátorával beszélgettünk.

Dr. Végh László 1990-ben írta A művészet mindenben: „Az absztrakt vagy nonfiguratív művészet politikai ötlegség és rendőri ügy! Nemkülönben az elektronikus zene!" Milyenek voltak az ön szemével nézve a hatvanas évek?

– Timothy Leary, a Harvard Egyetem pszichológiaprofesszora mondta, amikor arra került, beszéljen a korszakról, hogy „aki emlékszik a hatvanas évekre, az nem volt ott". A mi hatvanas évünk ilyen értelemben nem lokális kérdés, hanem a világszellem ügye. Arra megis emlékszem, hogy az időtáj, általában mintha a tudomány egyre ettemlen harcot folytatott a gerjesztett és vélt lehetőségével szemben, és a Leonardo da Vinci által is kedvelt találkozásokra, az interdisciplinaritásra is szükség volt. Ez a korszak is ezzel kezdődött. Jackson Pollock 1956-ban bekövetkezett halálával az absztrakt expresszionizmus szelleme elszállt, és felbukkant a pop art, a konceptuális művészet és az akcionizmus még a rokon irányzatok. Na, a bűnügyek is azonnal elfeledtetik az absztrakttal, és a friss esztétikai javaslatokkal előállókat kezdték üldözni. Állandó rendőri megfigyelés alatt tartottak a művészeket, le- és kihallgatták őket, ütlegelni nem adták nekik, kirúgtak őket munkahelyükről, majd munkakerülés címén felelősségre vontak. Ők. Nálunk az emlitett új irányzatok a mai időszakig nem kerültek be az absztrakt-, a konceptuális és az akcionizmus kategóriájába. Állandó rendőri megfigyelés alatt tartották a művészeket, le- és kihallgatták őket, ütlegelni nem adták nekik, kirúgtak őket a munkahelyükről, majd munkakerülés címén felelősségre vontak. Nálunk az említett új irányzatok a mai időszakig nem kerültek be az absztrakt-, a konceptuális és az akcionizmus még a rokon irányzatok. Na, a bűnügyek is azonnal elfeledtetik az absztrakttal, és a friss esztétikai javaslatokkal előállókat kezdték üldözni

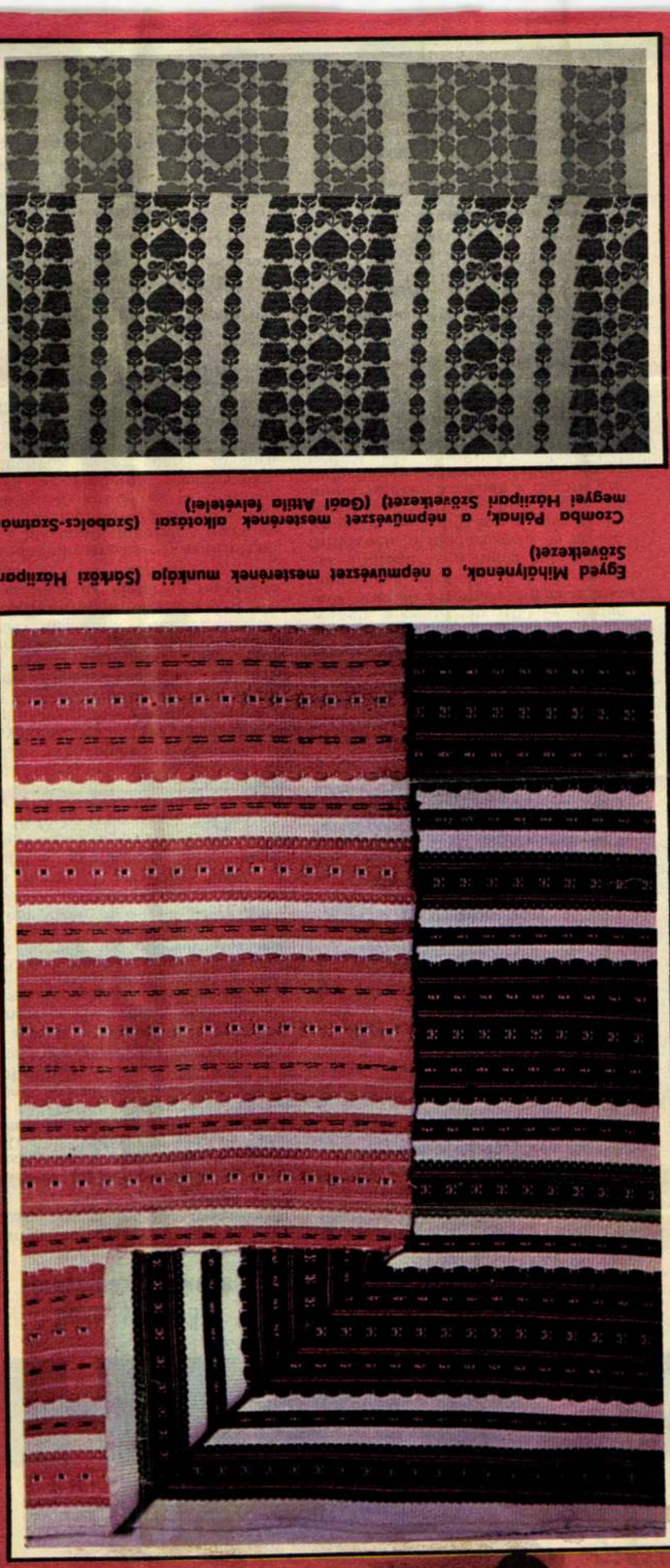

Egyed Mihályenok, a népművészet mesterének munkája (Sárközi Háziipari Szövetkezet)

Czomba Pálnak, a népművészet mesterének alkotásai (Szabolcs-Szatmár megyei Háziipari Szövetkezet) (Gaál Attila felvételei)

tudjuk, hogy egy házasulandó lánynak nehá több száz vászonneműből állló kelengyéjét kellett kiállítani. A legszebb, legkülönlegesebb vászonneműk hazánkban a *Tolna megyei Sárközben* készültek. Ott a vékony fodrozódó *szádatól*, a selyemből szőtt bíbortól a nehéz len- és *kenderdíszmakig* igen sokféle házi szőttes került le a szövőszékről. A Sárköz parasztasszonyainak művészetét a XVIII. század elején dertheti fel a levéltári forrásokból, meg a múzeumokban megőrzött textíliák segítségével. Szándunk fordulójára a szőttesek java része már tiszta vagy elegyesen *pamutfonalból* készült. Mintázatukban egyaránt megtaláljuk a régies, egyszerű csíkdíszítményeket, melletük pedig a szedettes hímek gazdag motívumkészletét.

Érthető tehát, hogy a szövés pályázott oda, Tolnába, Szekszárdra hívjuk, mivel a hagyomány mércéje ott a legmagasabb.

Az elmúlt ősszel Szekszárdon megrendezett kiállítás már a kilencedik szőttespályázat lebszéb darabjait sorakoztatta fel. Végigtekintve a beérkezett munkákon, megállapíthatjuk, hogy azok *tovább bővített* a szövetkezetben tömörülő vagy egyénileg dolgozó népművészek szövési technikai bravúr volt. *Egyed Mihályné*, a népművészet mestere: ő a szinén és vísszáján más-más színdú vetülékfonallal — tehát az egyik oldalán például pirossal, a másikon fekétével — mintázott szőttesekét állított ki. A másik lehetőség, hogy vala-kit egy tál jellegzetes hagyományait mutatja be, újítja fel. Így, ahogyan például *Czomba Pál* takácsmester, a népművészet mestere, aki nagy fotokkal „dolgozó" bodrogközi darabjain kívül finoman aprózott sárközi és hevesi szőttesekét is kiállított. (A gyapjúszövésben most nem részletes kíemelkedő szakember, nincs valamikor a magyar nyelvterület nagy részén sokan üzték ezt a mesterséget.)

A kiállított darabok a tekintet-ben is valtozatosak voltak, hogy mennyire örzik a hagyomány, illetőleg annak elemeit már szinte az ipramüvészet körébe illően alakítják át és alkalmazzák az újabb igényekon. Ez utóbbi egyebek közőtt a *hevesi* szőttesekben tanulmányozhato: ezek a len- és kender tehérítelten árnyalatával, a régi motívumok átfogalmazásával, a mintasorokna más-más ritmusban való ismétlésével mustanak immár az ipramüvészet körébe sorolható új arculatot.

Ezek az egymást követő pályázatok kiállításai egy élő és ennek megfelelően ma is változó kézműves-séget és népművészeti ág állandó fejlődését tanúsítják.

Flórián Mária

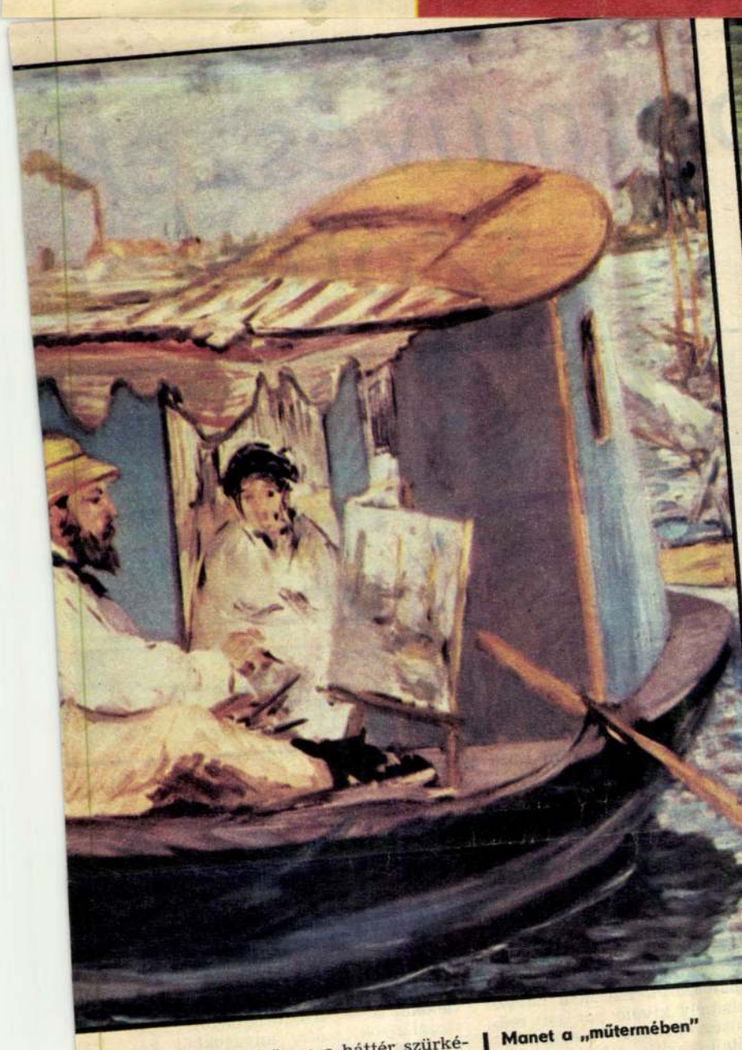

Manet a „műtermében"

sosan csendül össze a háttér szürkéjével és fehéreivel. Baloldalt üveg, fém és porcelán; jobbra osztriga, kínai porcelán, poharak és citrom.

Argenteuilben

Manet a hetvenes évek elején került szorosabb kapcsolatba az impresszionistákkal: 1874 nyarán látogatta meg Monet-t feleségével együtt, meg is festette, mégpedig „műtermében", azaz a *Szajnán* úszó csónakban. A világos színekben előadott mű azonban nem impresszionista alkotás, mint ahogy nem az az ugyanott festett *A csónakban* vagy az *Argenteuil* sem. Az impresszionisták ugyanis nem ismerték el a folt, a sziluett létezését; ők „nem láttak" tárgyat, csak fénytörést és kiegészítő színeket. A tájat ábrázolták, a természetben érezték jól magukat, s ott kerestek komponálatlan „kivágásokat". Manet viszont a *nagyvárosok* festője volt és soha nem mondott le kompozícióiról.

Művészetének mintegy *szintézise*, összefoglalása utolsó nagyszabású *műve*, a *Folies-Bergère bárja*. A kompozíció egészen sajátos, izgalmas, egyedi. A kép előterében hosszában vonul végig az üvegekkel, narancsokkal, virággal megrakott bárasztal, míg mögötte a fekete ruhás szőke bubifrizurás lány magasodik. Ezzel Manet megismételte a Reggeli a műteremben szigorú horizontális, vertikális elrendezését. A lány mögött az egész falat óriási *tükör* borítja. A „mögöttünk" történteket így magunk előtt a tükörben látjuk. A lányalak magányossága a Reggeli fiúalakjának *egyedüllétét* idézi fel, mondhatni annak a párja.

A balkon

Argenteuil

A XIX. század legnagyobb kolorista festőjét 1883 áprilisában ragadta el a halál. Művészete az előző évszázadok művészetének zseniális *összegezése*, egyben *előkészítője* a XX. század útkereséseinek. Csodálatos művészetét ma már általánosan elismerik: képei — így java alkotásainak zöme a párizsi *Jeu de Paume múzeumban* — a csodálók ezreit vonzzák. Bevált tehát a jóslat, amit 1884-ben, emlékkiállítása alkalmából mondott egyik méltatója: „Nagyobb volt, mintsem gondoltuk volna."

Dr. Láncz Sándor

Parasztművészek szőttesei

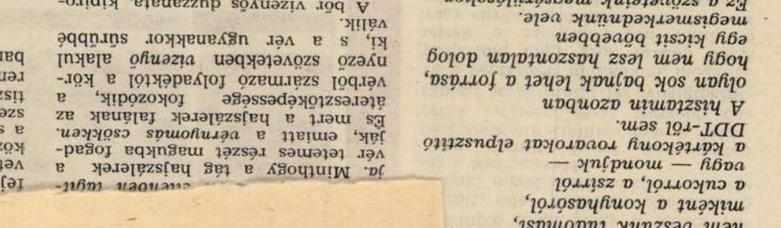

Papp Mihályné székesfehérvári szövő gyapjúszőttese

A népművészet fogalma eredeti értelmében azt a *tárgyi környezetet* foglalja magában, amelyet a parasztcsaládok alakítottak ki maguk körül, mégpedig vagy *saját* kezük munkájával, vagy a *kézművesek* készítményei által. Tehát a falusi lakások berendezésének, az öltözetnek, a mindennapos használati tárgyaknak a *hagyományos ízlés* szerint megformált szép példányait sorolhatjuk ide. A modern világ azonban ezt a tárgyi környezetet megbontotta, számos darabját *gyári termékek* váltották fel, s a paraszti életforma megszűnésével *átalakult, megváltozott* az az egykori hagyományos ízlés- és szokásrend is, amely a különféle tájak és községek népművészetének sajátos stílusát kialakította, megőrizte.

Ám nemcsak a falukba került egyre több városi, gyári tárgy, hanem egyúttal a falusi tárgyak is *vándorolni, áramlani* kezdtek a városok — sőt a *külföldi nagyvárosok* — felé. Különösen a *szövött árukra* vonatkozik ez, amelyeknek a gyártására már a múlt század végén nagyméretű ipari és kereskedelmi vállalkozások alakultak, mégpedig olyanok, amelyek a paraszti háziipart igyekeztek megszervezni, és — úgymond — „összehozni" a hazai meg a külföldi kereslettel.

Az alkalmazott, eredeti környezetéből kiemelt háziipari termékek készítőinek tehát már *sok jó és még több rossz* tapasztalatuk volt, amikor az ötvenes években új és rendszeres erőfeszítések kezdődtek a népművészeti, háziipari foglalatosság országos megszervezésére, sőt arra is, hogy annak bizonyos megszakadt hagyományai újjáéledjenek. E mozgalom meghirdetői már kezdettől számoltak azzal, hogy a régi paraszti közösségek hagyományos népművészete immár *nem folytatódik*, tudták, hogy helyette tudatosan kialakított, a hagyományok őrzése közben is a kor igényeihez igazodó és a művészi továbbfejlesztés lehetőségeit is számba vevő *új formákra* van szükség. Minderre együttesen a „népi iparművészet" fogalmát alkalmazták.

A népi iparművészet szakmai, művészi irányítása 1954 óta a *Népi Iparművészeti Tanács* feladata. E tanács az új kísérletek ösztönzésére és azért, hogy a népművészeti alkotótevékenység folyamatosan nyilvánosságot kapjon, valamint azért, hogy az eredményeket számba lehessen venni, két-három évenként *országos pályázatot* hirdet. Ilyen a hímzők *Kis Jankó Boriról* elnevezett pályázata, a fazekasoknak *Gerencsér Sebestyén* nevéhez, a faragóknak pedig az *idősebb Kapoli Antal* nevéhez fűződő pályázata.

A *szövők* számára 1966 óta *Szekszárdon*, a Tolna megyei Tanáccsal és a Népművelési Intézettel együttműködve hirdetik meg a *szőttespályázatot*. Ezt nem nevezték el valamely kiváló paraszti művészegyéniségről, mivel — ez a munka jellegéből adódik — ha vannak is a szövésnek kitűnő képességű művelői (ez a pályázat éppen nekik igyekszik fórumot adni), az a többi szakágnál *sokkalta kevésbé* ad módot az *egyéni* stílusteremtésre.

A mai igényeknek és a hagyományos díszítőeljárásoknak az egyeztetése a szövésben *természetesebb*, mint sok más tárgyféleségben. Míg például a használati cserépedényeket gyári üveg-, fém-, porcelán- stb. készítmények váltották fel, a hasonló rendeltetésű textíliák most is ott vannak a városi lakásokban, csak éppen *géppel* fonták és szőtték őket. Az asztalterítésre, a fekvőhelyek letakarására, az ablakok elfüggönyözésére most is *szövött anyagokat* használunk. Nem kell tehát megtagadni a régi szőttes tárgyak rendeltetését és készítésüknek a módjait ahhoz, hogy azok harmonikusan illeszkedjenek a mai városi ember tárgyi környezetéhez. Ahhoz ellenben, hogy szükségszerűen egységesülő úgynevezett sorozat- vagy szériatárgyaink között minél elevenebben, minél emberségesebben meg tudják mutatni *kézművesi önmagukat*, nagy művészi bátorsággal lehet csak és kell kísérletezni.

A szövés a népi technikák egyik *legősibbje*, egyúttal olyan, amelyet a *legáltalánosabban* használtak. A gyári anyagok megjelenése előtt a család vászonruháit — de sok tájon még a gyapjú ruhadarabokat is — parasztasszonyok és parasztlányok szőtte anyagokból készítették. Szintén otthon szőtték a lakás berendezésének vászonneműit, tehát az ágyruhákat (a párnahéjat, a lepedőt), az abroszokat, a kendőket, a fal mentén fölaggatott „rúdravaló" kendőket és a paraszti gazdaságok számára a zsákokat, ponyvákat meg a háton való cipekedéshez használt „hamvas" ruhákat.

A *lent* és a *kendert* a családi gazdaságok termesztették, ugyanígy a gyapjút adó *juhok, birkák* is ott nevelődtek. A kender, a len nyűvésétől a törésen, a tiloláson, a fonáson, a fonalfehérítésen és kikészítésen át egészen a szövésig mindegyik munkamenet az *asszonyok* és *lányok* dolga volt. Néhány évtizeddel ezelőtti felmérések szerint egy-egy méteryi kendervászon elkészültéhez 18—38 munkaórát kellett dolgozni, aszerint, hogy milyen természeti körülmények között és milyen szerszámokkal szorgoskodtak (*guzsalyról* vagy *rokkáról* került-e le a fonal). Ez a munkaóraszám azt is érzékelteti, hogy az esztendő munkarendjében milyen fontos tétel lehetett a fonás és a szövés, ha összevetésként

A több százezernyi
természetes és mesterséges
vegyület közötti
nem sok akad,
amely — tetszik, nem tetszik —
„belezúg" a mindennapi
életünkbe.
Az életminőségesítőnkhez
energiát szolgáltató
adenozin-trifoszfátról
nem veszünk tudomást,
miként a konyhasótól,
a cukortól, a zsírtól
vagy — mondjuk —
a kártékony rovarokat elpusztító
DDT-ről sem.
A hústermelés azonban
olyan sok bajnak lehet a forrása,
hogy nem lesz haszontalan dolog
egy kicsit böngészni
megismerkednünk vele.
Ez a szövetnek megsértődésekor
szabaddá váló anyag
tevékenysége mérgezi
a gyulladások létrejöttében,
ezenkívül hat a húgyúton,
a gyulladások létrejöttében,
a vérnyomásra, tovább a gyomor,
a vérnyomásra, tovább a gyomor,
a hasnyálmirigy és a nyálmirigyek
működésének a kiválasztására.

GYULLADÁST KELT, FEKÉLYT OKOZHAT

A gyomorban és a hízőselyékben

A hústermelésnek kapcsolatos kutatások persze nem merülnek ki abban, hogy tisztázzák e biológiailag aktív anyag hatásmechanizmusát. A kutatók arra is kiterjesztik vizsgálataikat, hogy *honnan* válik szabaddá ez a hatóanyag. Nos, e tekintetben érdekes különbségek adódtak a gerinces állatok különféle osztályai között. A vizsgálatok feltárták, hogy az egész élőlényben vagy életünknek egy részét vízben lelő gerincesekben — a halakban és a kétéltűekben (a gőtékben, a békákban stb.) — a *gyomor falának bizonyos sejtjei* a hiszen 10-10 termelői. A többi gerinces állatban — a tudós halakban, a hüllőkben, a madarakban és az emlősökben — legtöbbjében a *szövett hízősejtek* készítik a hisztamint, kismennyiségben azonban a *bazofil granulocitának* nevezett fehér vérselyem is fölelhető ez az anyag. De mert az egerek és a patkányok gyomrának a nyálkahártyájában szintén vannak olyan sejtek, amelyek hisztamint tartalmaznak, aligha megjelpő — mint szóltunk róla —, hogy nemely kutató kapcsolatot vél fölfedezni a gyomor gasztrinja és a hisztamin között.

Milyen bizonyítékok vannak arra, hogy a hízősejtek és a bazofil granulociták hisztamint készítenek? Elősző is az, hogy hisztokemiai eljárásokkal e sejtekből a hisztamin kimutatható. De az is mellette szól, hogy a sok hízősejtet magukban foglaló szervekből — például a kutyák szervezetéből — bizonyos kezelés hatására sok hisztamin és verlavadási gátló hepatin vális szabadda (ez utóbbi hisztamint lebontó enzimeknek is ellenére, elsősorban a közlagyban levő hipotalamuszban is.

Persze azért van közük egymáshoz! Kimutatták: a gasztrin úgy

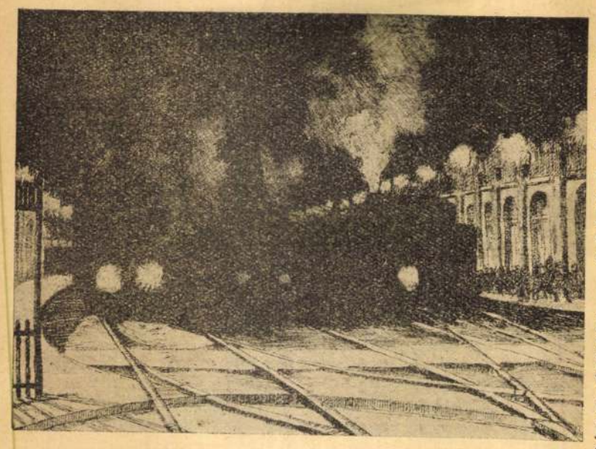

A strassburgi pályaudvar. Pap Lajos rézkarca.

— Egy kis győzelmet már, excellenc! Csak ennyi kis győzelmet!

— Mit akar ezzel, Szemere úr? — hőkölt vissza a generalisszimusz.

— Istenem! Istenem! — s a falitérképhez sietett. — Önnek, excelenc, egy lovashadosztályt kellene fölvetnie Tokaj alá s egyidőben átlépvén a Tiszát, döntőleg támadni hátba Windischgraetzet, megfutamítani őt s szétverni minden oldalról, ugyanakkor sűrűn rekognoszcirozni Damjanich és Vécsey felé, Szolnok irányába, hogy az egyeki depó fenyegetett helyzetbe ne jusson az ellenség esetleges cseltámadása következtében . . .

A generalisszimusz a fejét fogta:

— Egyek! Egyek! Csak ezt ne hallanám már! Bakancsot sürgetek Debrecenből: önök visszaüzenik, hogy az egyeki depóban van . . . Ágyútalpat kérek: Debrecenből lovasfutár hozza a választ, hogy forduljak Egyekre . . . Vágómarha kell, mert a sereg éhezik: Debrecenből jön a biztatás, hogy induljak már Egyekre, egész csordák várják a mészárosokat . . . Elfogy a gyutacs: Debrecenből szemrehányást kapok, mért nem mégyek már Egyekre? . . . Tegnap aztán egész szállító-kolonnét indítottam útnak Egyekre. S mit gondol, Szemere úr, mit találtak Egyeken? Megmondom! Száztizenhét parasztházat, meg nagy sarat az utcán, ám depót nem! Kérem, Szemere úr, — s összefont kézzel állt meg a kormánybíztos előtt, — ha még gyutacs sincs, katonáim nem tüzelhetnek kapanyéllel . . .

A kormánybíztos megzavarodott:

— Ez lehetséges, excellenc, hisz a kormányzat sem mindenható. Ám egy hadsereg győzhet puszta elánnal, föltéve, hogy megfelelő vezényletben van . . .

A generalisszimusz sértődve hőkölt vissza.

— Ne értsen félre, excellenc! — mentegetőzött a kormánybíztos. — Ám a kormány és a nemzetgyűlés teljes homályban marad az ön hadvezéri intencióit illetőleg.

Az öreg jóindulattal mosolygott:

— Szemere úr, önnek ez egyszer valóban igaza van. Intenciómat egy oly hadseregben, melynek tábornokai ellenem irányuló lázadási szellemmel telítvék, én minden bizonnyal senkinek elárulni nem fogom, minekfolytán a parancsjegyzőkönyvet sem adandom ki kezemből soha!

S fejéről lekapván biggyedt kis sapkáját, magasra emelte:

— Szemere úr, én egyszer valék már hasonló körülmények között Litvániában . . . Akkor is azt mondtam: ha ez a tábori föveg elárulná gondolataimat, félredobnám, megtapodnám őt s hajadonfővel mennék tovább a lovam feje után . . .

Hirtelen abbahagyta, mert belépett Bayer és Messena. Tisztelegve álltak meg. Bayer kezdte:

— Excellenc! A forradalmi magyar hadsereg tábornoki kara úgy döntött, hogy excellenciád nyomban átszolgáltatja nekünk a parancs-jegyzőkönyvet . . .

— Ah, ezt valóban vártam, ama cinikus egoistától! — pattant fel a generalisszimusz s áikiáltott a szomszéd szobába: — Százados úr!

A hadsegéd már hozta is a jegyzőkönyvet. S mialatt Szemere tágranyílt szemmel ült a karosszékben, a generalisszimusz jobbkezével magasba kapta a jegyzőkönyvet s féllábát előretoppantván, felkiáltott:

— Míg az egyik kéz e kardot tartandja, a másik nem bocsátandja ki a magyar hadsereg parancskönyvét!

A két ezredes mosolyogva tisztelgett:

— Majd meglátjuk!

S kifelé indultak.

A kormánybíztos, aki csak most tért magához, utánuk futott:

— Urak! Ezredes urak! De hisz ez nyílt lázadás a

A katonák csüngő fejjel hallgattak. A generalisszimusz élénk hévvel folytatta:

— Ha ös-zefogunk, nincs a világnak hatalma . . .

A tábornok tolmácsolt:

— Az öregúr ismételten megdicsért . . . Én pedig azt mondom, elég volt a vénasszonytempóból: mától fogva vereked ni fogunk!

A generalisszimusz betegen ért a szállására. Behívatta hadsegédét s egy nagyot lélegzett:

— Százados úr, meg vagyok győződve, hogy ezen ádáz módon egoista tábornok nem nyílt karakterű egyéniség. Az imént is, hogy gyújtó beszédet intéztem Guyon csapatához, a szemtelen nagy alázattal a tolmács szerepét kéré magának. Ám föltünt, hogy szokatlan hévvel és hosszan beszélt az ön hazája nyelvén és hogy a lelkesítő szavaim nyomán a katonák mély elbúsulással hajtják le fejeiket. Százados úr, meg vagyok győződve, hogy ezen cinikus egoista személyem ellen tör . . .

*

A tábornok szállásán gyülekeztek a lázadók: Aulich, Répássy és Klapka.

Könyökre dűlve, szélesen ültek az asztal körül. Az asztalra az ország térképe volt kiterítve.

A tábornok az asztal fejénél állt, maga elé hajolva s újját a Tisza vonalán vezette.

Lehetett már dél körül. Odakint hullt a köd s új csapatok cuppogtak az ablak alatt. Csönd ült a szobában.

Aztán belépett Bayer és Messena ezredes. Tisztelegve álltak meg az ajtóban.

A tábornok fölnézett s rekedten szólt Bayerhez:

— Menjetek át a polyákhoz s szedjétek el tőle a a parancs-jegyzőkönyvet!

Klapka megmozdult:

— Szemere kormánybíztos teljhatalommal felruházva jött meg Debrecenből . . .

A tábornok nem felelt rá.

*

— Szemere úr, — folytatta a generalisszimusz, mialatt élénk hévvel járt föl és alá, — a kormányzó úrnak s az alkotmányos nemzetgyűlésnek fogalma sincs a sereg kötelékein belül uralkodó fatális állapotokról . . .

Szemere megsímogatta puha körszakállát s ingerülten szólt közbe:

Pap Lajos

sereg kötelékein belül! Urak, a hon üdve kötelezőleg írná elő az önök jobb lelkiismeretének . . .

. . . Mikor a két ezredes visszatért, az egoista tábornok utasításait adta három társának. Meghallgatta a jelentést, aztán odafordult Aulich, meg Répássy tábornokokhoz s Klapka ezredeshez:

— Menjetek át ti a vén szamárhoz . . .

— S ha tovább is akadékoskodik? — kérdezte Klapka.

— Rugjátok föl!

*

Estefelé járt.

Sűrűn hullt a köd, gyöngyök csillogtak a szilvafák águhegyein s a szemhatár alján véres korong forgott. Mint egy ősállat kidagadt szeme.

A Lipcsey-ház sarokszobájában hárman ültek az asztal körül: Aulich, Répássy meg Klapka. Karjaikat az asztallapján könyököltették s szélesen eldülve ültek ottan. A szoba sarkaiból árnyékok settengtek elé.

Aulich megmozdult:

— Szétmentek az új diszpoziciók?

— Igenis, — mondta Klapka. — Az én hadtestem Tisza-Szőllős felé indul . . .

Elhallgattak. A mély csöndön át hallani lehetett, amint csapatok cuppogtak az utca sarában. Később lovasok csákóforgói húzódtak el az ablakon túl. Libasorban.

— Kossuth jön Debrecenből, — mondta aztán Klapka. — Azt hiszi . . . Ejh! — s a másik könyökére tehenkedett.

Odakint csörgés hallatszott, majd nehéz szekerek döngése, hogy megkoccantak a kredenc poharai. Ökrösfogatok súlyos ágyúkat vontak a sárban. Mintha egy láthatatlan kéz intett volna: az egész sereg mozgott. Kifelé, kifelé.

Répássy kezdte:

— Tudjátok-e, hogy ültettem föl minap az öreg polyákot? Este, amikor már lefeküdt, bementem hozzá Szekuliccsal. Az volt a tervünk, hogy kiszedjük belőle, mit akar hát voltaképpen? Az öreg aludt. Fölvertük. Én a fejemet fogtam — így ni! — s jajgatni kezdtem, hogy csapjon el, nem való vagyok én dandárnoknak. Hiszen még arról sincs fogalmam, mi lenne másnapra a teendő? Most látom csak, — jajgattam tovább — milyen kár, hogy nem olvastam össze annyi könyvet, mint excellenciád! . . . A jámbor öregnek úgy megesett a szíve, hogy minden tervét elfecsegte. Még sajnált is szegény. Én aztán egy félóra mulva mindent elmondtam Görgeinek . . .

Aulich maga elé mosolygott, Klapka rángva nevetett. Aztán két könyökre dültek vissza mind a hárman. Kint folyvást mentek a csapatok. Az éjszaka felé.

Hirtelen megnyílt az ajtó s belépett a kormánybíztos. Kúszált volt, össze-vissza kiabált:

— Urak, tábornok urak, önök semmibe veszik az én propozicióimat! Önök ma dél óta fogva tartják a sereg vezénylő altábornagyát! Önök, tábornokaim, szem elől vétik a hon üdvét . . .

Azok hárman ránéztek, úgy sarokból, s nem szóltak semmit.

A kormánybíztos leült s egy nagyot fújt. Kezét végighúzta csüggedt homlokán:

— Uraim, tábornokok! Kossuth kormányzó még ma éjjel itt lesz! Mondhatom, a legziláltabb kedélyállapotban nézek eléje a bekövetkezhető eseményeknek! Görgei tábornokot, aki értesülésem szerint a lázadás homlokterében áll, még nem is láttam . . . Hol lehet ő, uraim?

Répássy az ablakra mutatott:

— Ott jön.

A Lipcsey-ház tárt kapujában csakugyan ott állt a tábornok. Éppen levelet vett át valami lovas-futártól. Aztán befelé indult.

Odabent hallották, amint csikorogva halad végig az oszlopos tornácon. Az utcán Sándor-huszárok siettek ügetve. Lovaik gőzöltek.

Akkor belépett a lázadó vezér.

Sarkantyútól csákóhegyig egy sár. Az arca is sáros volt, térdenfelülérő caizmaszára berepesztve egyhelyütt. Pápaszemét, ahogy belépett, hályog csapta meg. Sáppadt volt, a szája remegett:

— Lecsuktátok a polyákot?

— Le!

Végignézett három társán, biccentett a kormánybíztos felé s az ablakig ment. Átfutott a föltépett levelen, később az asztalhoz lépett s Klapka elé tette. Ismét az ablakig ment vissza s keresztberakott karral nézett kifelé, az ólmos szürkületbe.

A kormánybíztos feszengett. Klapka pedig szeme elé tartotta a levelet. Kínos percek multak el. Aztán annyit szólt:

— A kormányzó azzal indult el Debrecenből, hogy főbelöveti Görgeit . . .

Üres csönd támadt. Aulich, Répássy és Klapka könyökredülve mosolygott.

Hullt-hullt a köd. Sokára megmozdult Szemere is:

— Damjanich holnap megrohanja Szolnokot . . .

Nem felelt rá senki. A csapatok mentek, folyvást mentek odakint. A három lázadó tudta, amit a kormánybíztos nem is sejtett, hogy az új vezér kiadta már parancsait a gyöngyös-pesti országút ellen.

Csönd volt és félsötét a szobában. A gyürött, harmincéves vezér ott állt az ablakmélyedésben s összefont karral, tűnődve nézett kifelé. Egyszer megszólalt, a hangja rekedt volt:

— A nemzetgyűlést szét kell verni . . .

A három lázadó nem mosolygott többet. Halálos rémülettel néztek az új vezérre, aki ott állt az ablakban konokul, megátalkodva. A dagadó homályon át úgy látták, hogy a válla nyúlni kezd fölfelé, szélesedik és nő, feje már elérte az ablak tetővonalát . . . Messziről, messziről bágyadt rengés dongott idáig. Talán ágyúszó . . . Ők négyen rémülettel néztek az új vezérre, akinek arca még sáppadtabbra torzult az alkonyat beteg színében. És mialatt rámeredtek négyen, érezték, hogy nagy messzeségekbe néz . . .

Féltek.

Tájkép. Pap Lajos rézkarca.

Pásztortűz 1924. X. 22-23-a.

a 2000. év közeledtével lett úrrá földünk nyugati felén a világvége hangulat. De amikor a chiliaszták Krisztus, ama 1000-re várt földi megjelenésétől és kezdődő ezeréves uralmától azt várták, hogy megszabadítsa az embereket a szenvedéstől, a nyomortól, az egyén és a társadalom minden bajától, addig a mai chiliaszták az emberi faj végső pusztulásáról írnak és ennek megelőzésére tesznek különféle javaslatokat. Ezek a cikkek, tanulmányok, főképpen pedig a Római Klub 1972-es könyve a „Növekedés határai" eljutottak hozzánk is. Az új chiliaszták baktériuma Buda-

[redacted]

szá Gábor Dénes példázatára. A Római Klub megbízásából az amerikai MIT Intézet számítógépes műveletei alapján kiszámították, hogy ha az utóbbi negyed évszázad arányában növekszik az emberiség, fogyasztjuk az élelmiszert és a nyersanyagokat, és ezzel együtt fokozódik a levegő és a vizek elszennyeződése, akkor a 2000 utáni évtizedekben megszűnhetik az élet a Földön. Erről vitatkoztak az Angol Királyi Társaság egyik értekezletén kiváló brit tudósok, (azért volt köztük Gábor Dénesen kívül még egy magyar, Kürti Miklós cambridge-i fizikus is.) Gá-

áramlatok párhuzamosan haladnak. A tudomány és a technika mélyebb iramú és mérhetetlen fejlődése az emberi észnek, a rációnak a műve. Az is, hogy látókörünk kiszélesedett, a sugárhajtású repülőgép és a műholdas telekommunikáció korában a világ összezsugorodott és az idő meggyorsult. Ám ugyanakkor, ugyanott, ugyanazokban a társadalmakban, osztályokban, csoportokban, gyakran ugyanazokban a koponyákban is erősödik az irracionalizmus. Általában a világnézeti szkepszis lesz úrrá. Két-

Lukács György a fasizmus tudatbeli térhódítását az ész trónfosztásának nevezte, úgy beszélhetnénk

(Folytatás a 2. oldalon)

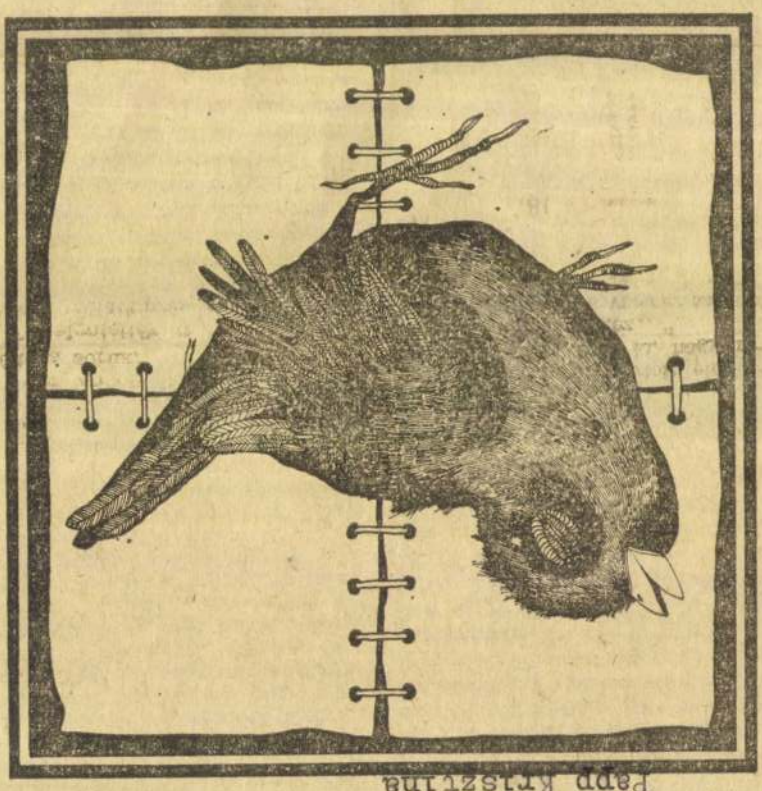

Papp Krisztina

Élet és Irodalom, Bp. 1977. febr. 5. XXI. évf. 6. sz. 2. lap.

csenek és a zsürire szavazási joggal bírnak, határozatáról a csoport ügyvezetőjét értesíti és a szavazásra jogosultaknak a szavazási lapokat megküldi. Azok, akik e határozat hozatala után, de a zsüriválasztás előtt lépnek be a társulatba és lefizetik folyó évi tagdíjukat, illetve lefizetik tagdíjhátralékukat: szintén szavazási joggal bírnak.

6. A választás mindenkor egy évre, vagyis egy Téli és egy Tavaszi kiállításra szól.

7. Ha valamely csoportnak rendes taglétszáma ötvennél kevesebbre apadna, az illető csoport külön zsüriválasztási joga megszünik.

8. Azok a festő- és szobrászművészek, akik egyik csoporthoz sem tartoznak, jogosítva vannak a kiállításokra beküldött műveiket, azok főkönyvi lapjain bármelyik, a társulat kebelében szabályszerűen megválasztott zsüri elé utalni elbírálás végett. Amennyiben ezt nem teszik, műveiket a zsürik összessége, az előadók közül sorshúzás útján kijelölendő előadó elnöklése mellett, együttesen bírálja el.

9. Az egyes csoportok festő- és szobrász-zsürije külön-külön és teljesen önállóan működik és nemcsak az illető csoport tagjainak a műveit, hanem minden a csoporthoz nem tartozó művészek által elébe utalt művet is tartozik elbirálni és a csoport számára kijelölt termekben elrendezni.

10. A zsürik összessége által együttesen elbírált és elfogadott művek elrendezése az előadók közös megállapodása szerint, amennyiben pedig ez elérhető nem volna, az igazgatóság utasítása szerint történik.

11. A zsüriknek az elbírált művek elfogadására vagy visszautasítására vonatkozó határozata végleges és meg nem fölebbezhető.

12. A külön zsürik határozatképességéhez a festőknél legalább 3, a szobrászoknál pedig mind a három tag jelenléte szükséges. Az össz-zsüri akkor határozatképes, ha a festőknél legalább 7, a szobrászoknál legalább 5 tagja jelen van. Szavazásnál egyszerű szótöbbség, szavazategyenlőség esetében pedig az előadó szavazata dönt.

13. A szürizés befejezése után, az egyes csoportok által a kiállításra elfogadott anyag beható megtekintése alapján, a csoportok zsürije közös megállapodással, nem geometrice, hanem a termek minőségének a mérlegelése alapján, a műcsarnok kiállítási helyiségeit oly módon osztja fel, hogy egy-egy terem fel nem osztható, vagyis egy teremben csak az egyik csoport anyagából való művek foglalhatnak helyet. A felosztás megtörténvén, sorshúzás dönti el, hogy melyik rész melyik csoportnak jut. A következő évben — tehát két kiállítás után — a csoportok automatice helyet cserélnek. Ha egyik csoport esetleg több művet fogadna el, mint a másik, úgy hogy az egyik csoportnál helyszűke, a másiknál helybőség mutatkoznék, az előbbi csoport zsürijének joga van az utóbbi csoport zsürijétől a kisorsolt felerészen felül még helyet kívánni. Amennyiben a helykérdésben a két zsüri megegyezni nem tudna, a kérdést minden fölebbezés kizárásával az igazgatóság dönti el.

14. Minden csoport kiállítását az illető előadó, esetleg a helyettes előadó közreműködésével rendezi el.

15. Az egyes zsürik tartoznak a maguk csoportjának, illetve az egész kiállításnak a rendezését az illető tárlat megnyitásának a napja előtt legalább öt nappal jóváhagyni, hogy a tárgymutató a sajtó napjára elkészülhessen.

16. A rendezés jóváhagyása után a kiállítás anyagából semmiféle címen sem távolítható el egyetlen mű sem és semmiféle változás sem tehető a rendezésben.

17. A művek visszautasításáról szóló értesítések két nappal a firniszelés előtt küldendők szét a művészeknek.

18. A zsüri egész eljárására és főképen az eljárás eredményére és a rendezésre vonatkozólag úgy a zsüri tagjait, mint a társulat tisztviselőit s rendes és rendkívüli szolgaszemélyzetét, továbbá mindazokat, akik a zsürizés és a rendezés tartama alatt a termekben hivatalosan megfordulnak — tehát az igazgatóság és a más szakbeli zsürik tagjait is — feltétlen titoktartás kötelezi.

19. A rendezés ideje alatt a termekbe csak a rendezéssel megbízott előadók és helyettes előadók, a társulat elnökei és igazgatósági tagjai, a társulat titkári és műtárosi hivatalának a tisztviselői, a fényképész s a rendes és rendkívüli szolgaszemélyzet, valamint a kertész és az aranyozó léphetnek be a szükség szerint. Más személyek belépésére, méltánylandó okokból, valamelyik zsüri-előadó megokolt kérésére csak az igazgató vagy helyettese adhat rövid úton esetről-esetre engedelmet.

20. Egyebekben minden zsüri a maga hatáskörében állapítja meg eljárási szabályait, de jegyzőkönyvét kell, hogy a társulat valamelyik rendes tisztviselője vezesse.

JÓZSEF KIR. HERCEG A TÁRSULATHOZ. József kir. herceg Ő fensége, az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat védnöke, a társulat ezévi közgyűlésének hozzá intézett üdvözlő táviratára a következő választ küldte Forster Gyula báró alelnöknek: „Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat összegyűlt tagjainak igaz, benső köszönetet mondok szeretettől, ragaszkodástól áthatott meleg üdvözletéért, mely mélyen meghatott. Ugyanilyen érzelmektől áthatva kívánom, hogy a Mindenható virágoztassa minél jobban fel egyesületünket, melynek sorsa és működése iránt a legnagyobb érdeklődéssel viseltetem és áldja meg minden tagját. Budapest, 1913 ápr. 27-én. József főherceg s. k.“

A TAVASZI KIÁLLÍTÁS május hó 1-én este zárult be a városligeti Műcsarnokban. A kiállítást 45 nap alatt 21,155-en nézték meg s a nyersbevétel 9597 kor. 10 fillér volt. Az eladott

PILÓTÁZÁS
PAPP LAJOS RÉZKARCA
A MŰCSARNOK HARKÁNYI-DÍJÁNAK NYERTESE

1 Rudnay Gyula: Varró asszony.

Papp Lajos

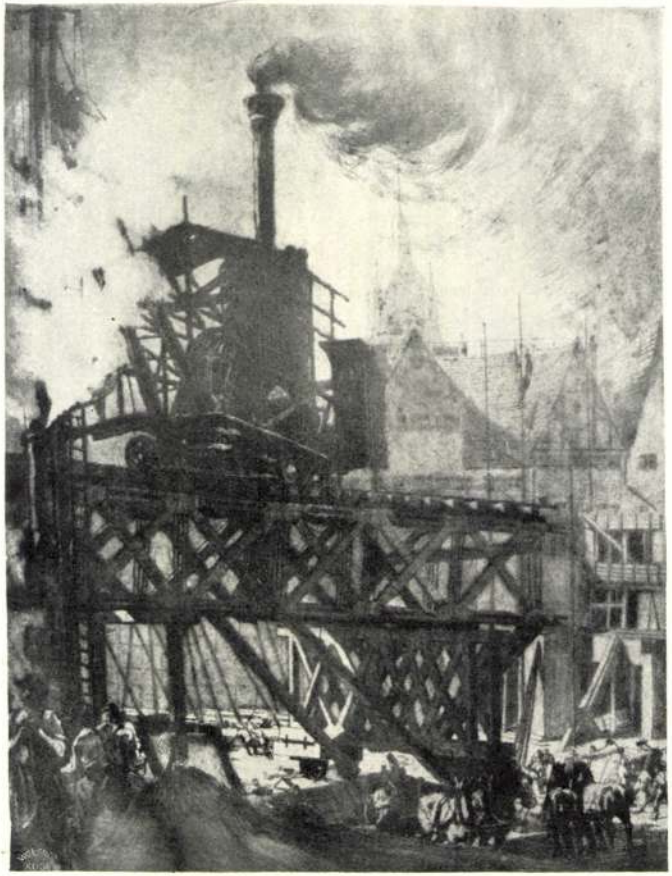

574 Papp Lajos: Pilótázás.

Képzőm. Társ. 1913
Sav. Erdő Gat

** A tavaszi tárlat díjainak nyertesei. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat műcsarnoki tavaszi tárlatán résztvevő művészek számára kitüzött Társulati-, Forster-féle Vaszary-, Wahrmann- és Harkányi-díj pályabirósága, Forster Gyula báró v. b. t. tanácsos elnöklésével ma tartotta meg itélkező ülését. Az elnökön kivül tagjai voltak a pályabiróságnak a művészek közül: Benczur Gyula, Endrey Sándor, Olgyay Viktor, Révész Imre és Szinyei-Merse Pál festők és Tóth István szobrász; a nem művészek közül: Szmrecsányi Miklós dr. miniszteri tanácsos, a művészeti ügyosztály volt főnöke, és Zboray Miklós dr. országgyülési képviselő. A jegyzői tisztet Ambrozovics dr. titkár töltötte be. A pályabiróság, a melynek tagjai külön-külön már alaposan tanulmányozták a tárlaton szereplő müveket, legelsőben együttesen nézte végig a tárlatot s ezután visszavonult és a dijak kiadása fölött titkos szavazással döntött. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat négyezer koronás nagy diját egyhangulag Szlányi Lajos nyerte el, 36. katalógus-szám alatt kiállitott »Napnyugta a hegyek közt« czimü müvével. Forster Gyula báró valóságos belső titkos tanácsosnak a Vaszary Kolos biboros, volt herczegprimás nevére alapitott háromezerkétszáz koronás dijat a pályabiróság nem találta kiadhatónak, mert a tárlatra a pályázati feltételeknek minden tekintetben megfelelő müvet nem talált. A hatszáz koronás Wahrmann-féle dijat Vidovszky Béla, a szolnoki művésztelep fiatal tehetséges tagja kapta meg, 352. katalógus-szám alatt kiállitott »Vacsora után« czimü olajfestményére. Harkányi Frigyes báró belső titkos tanácsosnak a Műcsarnokban először kiállitó művészek számára alapitott négyszázötven koronás dijat a rengeteg pályázó közül Papp Lajos grafikusművész nyerte el 574. katalógus-szám alatt kiállitott »Pilótázás« czimü rézkarczával.

Papp Lajos grafikus

1913. okt. 16.

Diese beiden Städte — die Untere und die Obere — waren einander nicht nur örtlich, sondern auch seelisch weit entrückt. Beide waren verkapselt in ihre eigenen Lebensformen, die ihnen gegenseitig fremd waren und vielleicht bis zum heutigen Tag geblieben sind. Die eine führte das Leben der Erde, die andere das des Wassers. Die Untere Stadt war von Bauern bewohnt, die Obere von Fischern und Schiffern. In gegenseitigem Argwohn zogen sie sich viel zu weit voneinander zurück, so daß sich eine dritte Siedlung zwischen sie einkeilen konnte: die Planke (Palánk), ursprünglich eine Festung zum Schutz der beiden Stadtteile, später ein Fremdenviertel, den beiden Stadtteilen feind, heute die Innere Stadt, der die anderen Stadtteile auch jetzt noch so mißtrauisch gegenüberstehen wie früher einer dem anderen.

Legen wir den alten Stadtplan über den heutigen, so können wir deutlich sehen, daß das Gesicht der Stadt seit den ersten Ansiedlungen höchstens runder und voller geworden, im Knochengerüst aber dasselbe geblieben ist. Dieser Knochenbau wird auch von dem im Geschmack des vergangenen Jahrhunderts gehaltenen Stadtgesicht nicht verborgen, das gleich Vexierbildern von jeder Seite verschiedene Züge zeigt, je nachdem, ob man es von vorne, von rechts oder von links betrachtet. Blicken wir der Stadt geradeaus ins Antlitz, so entdecken wir nur die oberflächliche Kosmetik des ausgehenden 19. Jahrhunderts, hinter dessen unpersönlichen Zügen jedoch rechts ein Reeder der Oberen Stadt mit blondem, länglichem Gesicht, links aber ein Landmann der Unteren Stadt mit dem kumanischen Rundschädel hervorspäht. Jeder, der eine Zeit in Szeged verweilte, weiß, daß der alte Stadtplan auch heute gültig ist.

Die beiden Städte waren durch schmale Dämme verbunden, so schmal,

Papp-Kőkényesdyné

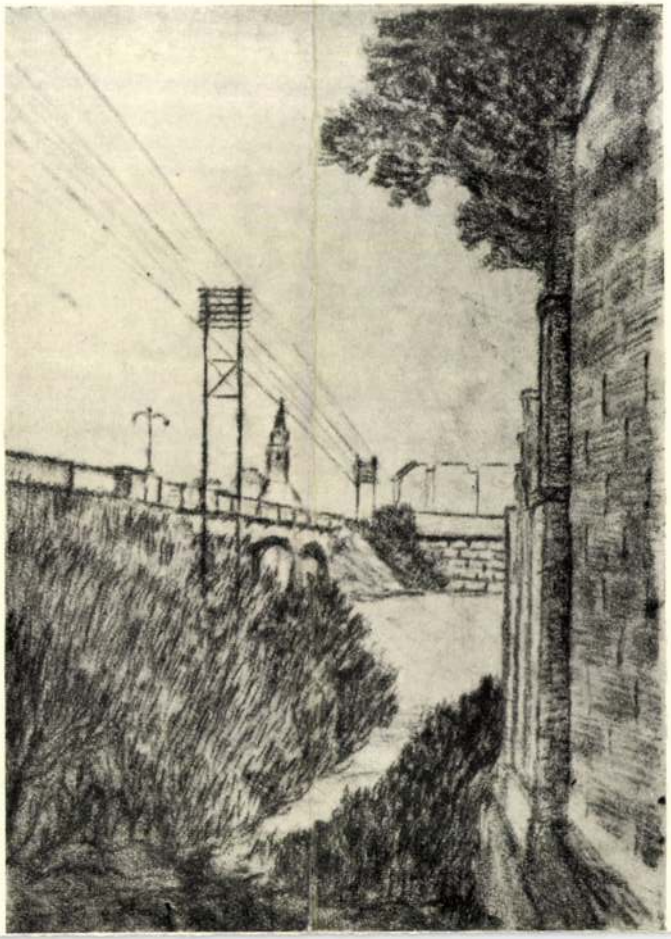

Papp-Kökényesdyné: Szendergés
Az Új Szalon Akt Kiállításáról

Képzőművészet
1934. IV. n. 25. 1.

PAPP KÖKÉNYESSDYNÉ, SZEŐKE IZABELLA:

138.	Cigánylány az ő szomorúságával, olajf.	300.-
139.	A levél, olajf.	300.-
140.	Narancsos csendélet, olajf.	200.-
141.	Anya, olajf.	500.-
142.	Csendélet, olajf.	100.
143.	Cigány szépség, olajf.	200.
144.	Ábrándozó, vízf.	200.
145.	Kunsági templomozók, olajf.	500.
146.	Gödöllői kiskastély, olajf.	150.

Nemzeti Szalon
Magyar Képzők
Kiáll.

1941
jan.

biztosítéka a magyar fajtaművészet boldogulásának. A magyar művészeti szellem felszabadulásának.

Nehezen tisztul a határ. Nehezen vajudik a magyar jövő. Mint még soha — nagyobb a várakozásunk, feszültebb a karunk és tűrőbb a türelmünk.

De már nem sokáig.

A feszülő tetterő munkát követel, mert berozsdásodik. Nem eltartottságot és nem... százszor nem vállveregetéses alamizsnát.

A magyar fajta jövendőjének kiépítésében helyet kell, hogy kapjanak, akiknek valamiben munkaképessége van. Észre kell, hogy vegyék, munkához kell, hogy juttassák, megélhetést kell, hogy biztosítsanak mindenkinek munkaértékének mértéke szerint.

Még igen sok a kívánni való. Képzőművészeink életében úgyszólván teljes a szociális gondozás hiánya. Nagy az elesettség. Az öntudat hiánya. Pedig csakis rendkívüli faji öntudattal bíró és magas emberi szinten mozgó egyénekből álló nemzet hirdetheti jogát az élethez.

Wagner-museum IV. 171

Papp Lajos.

Harkányi Frigyes báró belső titkos tanácsosnak a Műcsarnokban először kiállító művészek számára alapított négyszázötven koronás díját a rengeteg pályázó közül Papp Lajos grafikusművész nyerte el 574. katalógus-szám alatt kiállított „Pilótázás“ című rézkarcával.

Papp Lajos Kiskunhalason született 1886 jan. 9-én. Atyja az odavaló ref. főgimnáziumnak volt a tanára, ugyanebben az intézetben végezte Papp Lajos is középiskolai tanulmányait. Az érettségi vizsgálat után a budapesti Képzőművészeti Főiskolának lett növendéke, s miután ott rajztanári oklevelet szerzett, 1909-ben a stuttgarti képzőművészeti akadémiába iratkozott be. Ott két és félévet töltött Carlos Grethe iskolájában, akinél főképpen akttanulmányokkal foglalkozott. De tőle tanulta meg a művészi litográfia fogásait is. A grafika már ekkor vonzotta s ugyanebben az intézetben rézkarcot is kezdett tanulni Alexander Eckenertől. 1911-ben bejutott a Komponierschulebe, ami a mi mesteriskolánknak felel meg s ott Robert v. Haug vezetése mellett dolgozott. Az intézet kiállításain két ízben ezüstérmet, s ez évben aranyérmet kapott. Az első nyilvános siker 1912 tavaszán érte: a Nemzeti Szalonban ezüstérmet kapott „A daru munkában“ című rézkarcára.

A Műcsarnokban most állított ki első ízben s „Pilótázás“ című rézkarcára megkapta a Harkányi-díjat.

Művészet 1913. 194. l.

Papp-Kökényesdíné

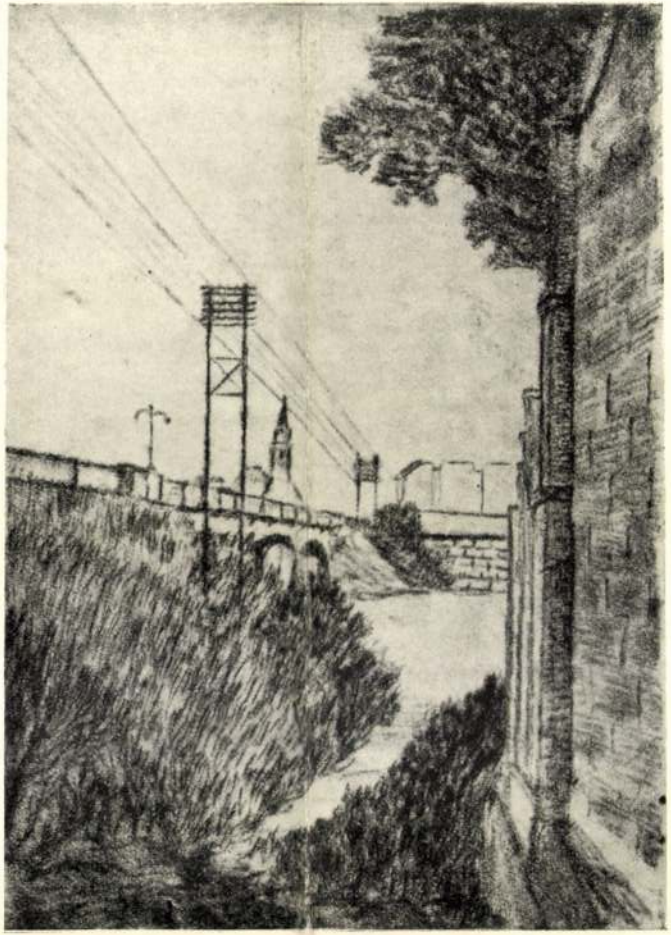

b. Dimits Sándor: Szolnoki táj

Képzőművészet
1934. 79. 77 - 252. 1.
kép

Dimits Sándor

Papp-Kökényesdyné: Szendergés
Az Új Szalon Akt Kiállításáról

DÁN GRAFIKUSOK A NEMZETI SZALONBAN

Udvariasági vesztes az a kiállítás. A dánok vis-

litenünk még J. F. Willumsent, Andersent, Clod-Svenssont, J. Globot, a két Jensent, Jörgensent,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 FEB 5
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Papp Kristina

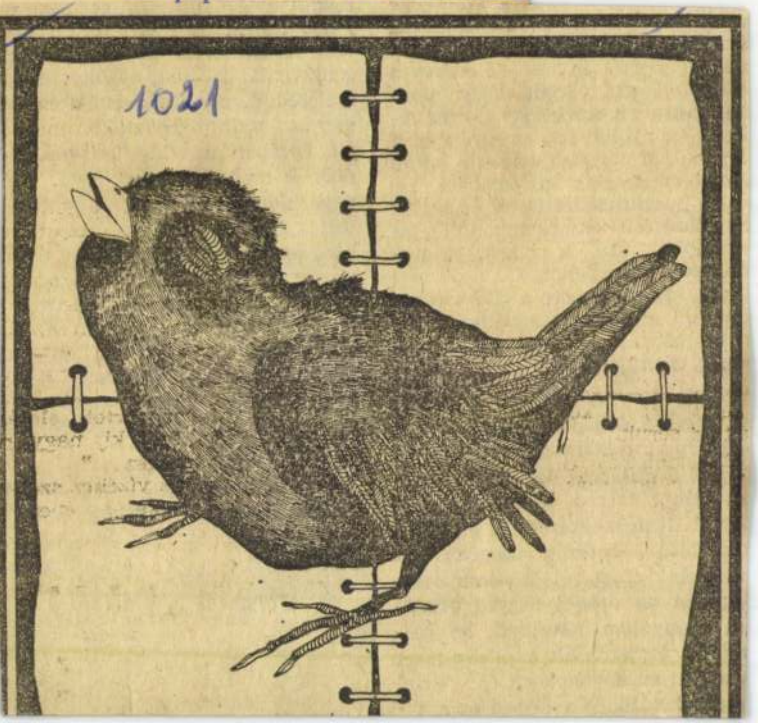

hangulat. De amikor
Krisztus, ama 1000-re
megjelenésétől és kez
uralmától azt várták
szabadítsa az emberel
léstől, a nyomortól, a
ársadalom minden b
a mai chiliaszták az
végső pusztulásáról ír
megelőzésére tesznek
vaslatokat. Ezek a ci
nányok, főképpen pedig a Római
Klub 1972-es könyve a „Növekedés
határai" eljutottak hozzánk is. Az
új chiliaszták baktériuma Buda-
pestig is átgyűrűzött.

Olyan nyugtalanság azonban
szerencsére sohasem ütötte fel a
fejét, mint például három évvel
ezelőtt Angliában. Itt ugrom visz-
za Gábor Dénes példázatára. A
Római Klub megbízásából az ame-
rikai MIT Intézet számítógépes
műveletei alapján kiszámították,

azokban a koponyákban is erősöd
az irracionalizmus. Általában a
világnézeti szkepszis lesz úrrá. Ke
ségbe vonják és elvetik a hagyom
nyos erkölcsi és esztétikai érték
ket. Megkérdőjelezik magának
emberi életnek az értelmét is. Sen
mi sem értékálló.

Mondhatnám így is: ahogya
Lukács György a fasizmus tudatb
li térhódítását az ész trónfosztás
nak nevezte, úgy beszélhetnén

Papp Krisztina rajza

Papp Kálmán

Halászcsónak, olaj, 50 × 70 cm
Utcarészlet, " 50 × 60 "

Vándorok. 5. Nemzetközi Képzőműv. Kiáll. Bp. 1960.
Kat. kerk. Kovács János

26

Papp Kálmán MDK

Halászcsárda, olf.

Utcarészlet, olf.

Mücsarnok 1960.Képző-és Diszitőművészeti körök Kiáll.

Papp Kálmán

MDK

Halászcsárda, olf.

Utcarészlet, olf.

Műcsarnok 1960. Vasutasok V. Nemzetk. Képzőm. Kiáll.

MDK

Papp Kálmán

Halászcsárda, of.

Utcarészlet, of.

5. Nemzetk. vasuti képzőmüv. kiáll. Mücs. 196o. jul.

mdk

Papp Károly

rajza: Alkalmazott Matematika

Nepszava 91. évf 144. sz 1963 jún 22 6. l

PAPP Karolin festő

Majorsági épület a Margitszigeten (selyemnefestett zép)

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

237. p.

mdk

Papp Károly

rajza: Eszmélyi Lázasság

Népszava 91 évf 133 sz 1963. jun 4. 12. l

mdk.

Papp Károly

rajza: Családi cirkusz

Nyíregyháza, 1963. aug. 19 16. l

MDK

Papp Károly

Sportkarikatura kiáll. Testnevelési Tudom. Tanács Sportmuz. 1958. 29 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pap Károly

HÉTFŐI HÍREK

1967 SZEP 4.

MONTMARTRE a ~~Váci~~ utcában. Vasárnap, a Váci utca 21. számú ház előtt deszkakerítésre kirajzszögezett festményekre lettek figyelmesek a sétálók: Egy Pap Károly nevű fiatal festő szabadtéri tárlatot rendezett — párizsi mintára. Képei mellé még kérdőívet is tett: Kinek mi a véleménye munkásságáról?

1021

jatszoterek

Megkezdték a budapesti

MDK

Papp Károly
1900. Páris, elism.okl.

Az Iparm. Társ. kiállitásainak kitüntetettjei.
M.I. 1903. 154.l .

MDK

Papp Károly, Bp.

Közreműködésért elismerő-oklevelet kapott a párisi világkiállításon.

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitáson.

Magyar Iparművészet 1900. 356.l.

Papp Károly

M.M.K.

Nagytétény, rk templom " Szent Julianna és Szent József "al secco képének helyreállitása Streda Károlylyal 1964.

Elöbukkanásuk után 1938-ban Dénes Jenö restaurálta.

A. Gerevich Piroska: Budapesti hirek

Müemlékvédelem 1965/3. 176. l.

mdk

Papp Károly

rajza: Ha így viselkedsz azonnal visszaköltözöm a mamához.

Ország-Világ Humora

Ország-Világ, 1961, 44 sz. 22. l

Papp Károly grafikus.

Magyar Nemzet.
1948. III. 14. 2. old.
(: Ripint. :)

MDK

Papp Károly

1900-ban a párisi kiállitáson elism.oklevelet nyert.

Cikk: A magyar iparművészek törzskönyve.

Magyar Iparművészet, 1903. 154.l.

MDK

Papp Károly zománcgyári iparostanuló

Pécsi és bonyhádi Képzőm. Szabadiskolák kiáll. /66/. Pécs 1950. máj.

Papp Károly

jegyző

Laid

Kathmary P. Károly

Pap Károly l.

Szathmáry Pap Károly

Földmivelési minisztérium, olasz V. 15.

Pap

P. 8. *Károly*, festő, l. *Szathmáry Pap Károly.*

Könyvtárunk

Dewey-féle rendszer VII. 46.

Pap Károly,
Szathmári
festő
László
=
Szathmáry Pap
Károly
alatt.

Papp Károly, grafikus

L. Gyula Zoltán André

– : Kiállítás

8.

Csillag, Bp. 1981. dec. 14.

Pap Károlyné
Virág, olaj
Őszi rózsa, olaj

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

22 **l.**

Pap Károlyné
Gyümölcs, olaj
Karácsonyfa, olaj
Interieur, olaj

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.
22 l.

Pap Károlyné
Virág, olaj

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

25 l.

Pap Kerekes Irén

textil

1925

Éimisk 1930. 87. l.

Hadjárat.

A dombos vidék előteré
lyik, két magyar katona visz
lenség soraiban. Felirata:

Hungarice Legionis magnu
Winterthur in Elvetia

Rm., mér. a rl. 2

Papp Katalin

Szegeden él. Szerepel az V. Orsz. Képzőművészeti Tábor kiállításán

Petri Ferenc: Új impulzusokat adó miliő

Csongrád megyei Hirlap 1970 VIII. 13

M.D.K.

Papp Katalin, festő

akvarell tájrépét emlitik a kolozsvári munkás-képző művészeti tanfolyam hallgatóinak kiállitásán.

Utunk - Kolozsvár, 1954. szept. 3.

Papp Kołalin, építén

– L. Forhasdy Z.

– követségi hírch

Magyar

Építőművészet Br. 1983

6

83/3

Pappné Kertész Klára
iparművész.

M.D.K.

Series figurái a kiállitáson veszuch részt

Megnyilt a magyar képzőművészek II. országos kiállitása
Magyar Nemzet, 1959. márc. 8.

81.

Hanglemezatasak

Papp Idlára:
Nemes Katalin

1963.

Pap Klára, grafikus

Borítót és fedéltervet Készített a Gorkij Kötethez.

Apostol András: M. Gorkij: A Kán meg a fia

567:68x

Bp. 1959. december

IX/12.

KÖNYVBARÁT

Papp Károly, építész

Simon István költő síremlékét felavatták Bazsiban, a költő szülőhelyén. A síremlék Barabás Tibor szobrászművész és Papp Károly építész alkotása. — A temetésen részt vett Udvardi Erzsébet festőművész, országgyűlési képviselő is.

Napló (Veszprém), 1981. ápr. 10.

Pap Klára M.D.K.

Kötésterv Nemes László: Szeretni nem elég c. regényéhez / Szépirodalmi K. /

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1965. dec. 25. 13 . 1.

Pap Klára, grafikus

7 Dk

Rajza.

Repr

Kisváradi Éva: Búcsúzás

5.1

Család és iskola, bp. 1962. június

Pap Klára, grafikus MDK

Rajza.

Repr

Dallos Sándor: A félelem meghal 11.

Család és iskola, Bp. 1962. július

Pap Klára
grafikus

M.D.K.

Rajz.

Élet és Irodalom, 1961. nov. 25.

Pap. Klávos
Gráfikus

Rajz.

Lét. és Tanulm, 1961. nov. 28

MOK

Papp Klára
grafikus

borítója és kötésterve, Anna Frank
naplójához.

dr. Palaky Dénesné: Könyvtél – könyvművészet

Magyar Grafika, 1958, 2. évf. 4 sz. 205 l.

Papp Klára, grafikus MDk

Három rajza.

Repr.

–: 6" mondta ... 2. l.

Család és iskola, Bp. 1962. december.

Pap Klára MDK

Résztvett az Ernst Múzeumban rend. Plakatmű-
vészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátmüvészeti kiáll. 1953. Kat.

Pap Klára, grafikus MDk.

Rajza.

Repr

Konstantin Sztynart: Földrajzórán

22. l

Család és iskola, Bp. 1962. október

Pap Klára, grafikus MDK

A májusi szám munkatársa.

— : E számunk munkatársai

Hálsó-belső
borító — [35]

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1965. május XVI/5

Pap Klára, grafikus MDK

A jamári szám egyik munkatársa.

– : E számunk munkatársai.
(Hárbó - Lehő - Lovász)

Család és iskola, bp. 1965. Január 35. XVI/1.

Rap klára, grafikus TDK

Rajza.

Repr.

V. J. Brjusov: Olvadó hóbuckák

20

Család és iskola, bp. 1965. február. XVI/2

Papp Klára, grafikus MDK

Két rajza.

Repr.

T. Aszódi Éva: Juli és János 2

Család és iskola, Bp. 1963. november XIV/11

Pap Klára

Santa Ferenc: Az ötödik pecsét c. könyvének borítóját rajzolta.

Új könyvek margójára.
Ország-Világ VIII. évf. 1. sz. 1964. január 1.

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajz.

Repr.

Szász Anna: Mindenki nevel ... 26.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. április XX/4

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajz: Repr.

Dr. Katona Ibolya: Holnap onosi visszá-
lat van 7.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. augusztus XX/8.

Pap klára, grafikus

MDK

Rajzok:

Repr

Peterdi Pál: Egyszerűen és vidáman

8-10

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. július XX/7.

MDK

Papp Klára, grafikus

Rajz.

Rézk.

Berkes Péter: A pofon

17. p.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. május

XX/5

MDK

Paul Klee, grafikus

Rajz:

Repr.

Klein Anna: Mindenki nevel ... 26.

GYERMEKÜNK, 1969. április XX/4

Papp Klára, grafikus

MDK

Rajz: Repr.

Sándor Györgyné: Diákok a grafikában

27-28.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. június

XX/6

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajzai: Repr.

B.M.: Szünet! Hűsvét! Tavasz!

24-26.

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. március

XX/3

Papp Klára, grafikus

MDK

Rajzai. Repr.

Dr. Domáth Blanka: Még nem késő!

8-9. l.

CSALÁD és iskola, Bp. 1968. szeptember

Pap Klára, grafikus

MDK

Rajzai: Repr.

Medvegy Antal: Majd az iskolában

26-27.1.

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. augusztus

ANNA

MDK

Papp Klára, grafikus

Három rajz.

Repr.

Antalffy Gyula: A Balatontól délre

17 - 19.

CSALÁD és iskola, Gy. 1968. július

Papp Klára, grafikus

MDK

Rajz:

Repr.

Sándor György: Diákok a grafikus 27-28

GYERMEKÜNK, Bp. 1969. június

XX/6

Pap Klára, grafikus

MDK

Rajz.

Repr.

Berkes Péter: A pofon

17. kap.

GYERMEKUNK, Bp.: 1969. május

XX/5

MDK

Papp Klára, grafikus

Három rajz.

Repr.

Szűts Katalin: „Ha élet zengi be az
iskolát..." 23-24.

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. december XIX/12

Pap Klára

Jean Cocteau: Válogatott versei c. könyv kötésterve és védőborítója.

Két reprodukció.

A szép magyar könyv, 1961.

Pap Kéme

Jean Cocteau: Válogatott
verseit c. könyv kötéstervé
és védőbonhója

Nem reprodukció.

C. szép magyar könyv, 1961.

Pap Klára

Patakyné Brestyánszky Ilona:
La Céramique Hongroise Moderne c. könyv. Kötéstervei.

Reprodukció.

A szép magyar könyv. 1961.

Pap Klára, grafikus MDK

Herbert Otto: Hazugság c. kötetéhez
kénített borítót.

— Jegyzetek
— Fogytán az ötletek?. 18.

A KÖNYV Bp. 1962. július. II/7.

Pap Klára, grafikus

M D4

A kötéstervet és a címlap Pap Klára munkája.

Tabák András: Székely János: Kísértés

26

A KÖNYV, Bp. 1962. szeptember

II/9.

Pap Klára, grafikus MDG

Rajzai: Repr.

K. Paustovszkij: Hogyan bántunk el Csórával 15-16.1

Család és iskola, Bp. 1964. felmár XV/2

Pap Klára

Parpáczy: A kormerü gyümölcs termelés... c könyv kötését és borítóját tervezte.

Dicséretet kapott

A nép magyar könyv, 1962, 31 old.

Pap Klára

Mária Varju-Ember: Alte Ungarische Stickerei, kötés és védőbontó.

említve.

A szép magyar könyv, 1963 26. l.

Pap Klára

É. Kazakievics: Akék füzet. Védőbontó és kötéstesz.

említve.

A szép magyar könyv, 1963. 18. l.

Pap Klára

Védőbontó és kötésterv a Leningrád c. könyvhez.

Említve.

A szép magyar könyv, 1962. 17. l.

Pap Klára

Cocteau válogatott verzei c. könyv kötését és védőborítóját tervezte

I. díjat kapott

A még magyar könyv, 1961, 17 old.

Pap Klára

P. Brestyánszky: La céramique hongroise moderne c. könyv kötéstervét és illusztrációit készítette

I. díjat kapott

A szép magyar könyv, 1967, 15 old.

Pap Klára M.D.K.

Borítóterv John Morisson: Fekete fuvar c. könyvéhez / Európa k.

Könyvespolc

Pest Megyei Hirlap 1963. március 3. 5.l.

mdk

Pap Klára

munkája a védőborító és kötéstervi
Leningrád e. könyvből
Dicséretes ill. könyv.

Magyar Grafika. 1963, 2. sz 17. l

Dario Lodesani

Pap Klára, grafikus

MDK

Két rajza.

Repr.

Schneczi László: Rendőr az iskolában

19.

Család és iskola, Bp. 1963. felszár

Pap Klára, grafikus M Dh

A januári szám munkatársa

— : E számunk munkatársai 27.

Család és iskola, Bp. 1963. január.

Pap Klára, grafikus MDK.

Rajz.

Repr.

Dallos Sándor: Zabszerda 6-7.

Család és iskola, bp. 1964. augusztus XV/8.

Pap Klára, grafikus MDH

Rajz.

Repr.

Karinthy frigyes: Új nemzedék 7

Család és iskola, f. 1964. október XV/10

Pap Klára, grafikus MDK

Három kis rajz.

Repr

S. Nagy Gabriella: Tapsonyi esték

Család és iskola, bp. 1965. július 11. XVI/7.

Pap Klára, grafikus

MDK

Rajza.

Rep.

Burghardt Ferenc: Az erdő, a víz, a rét

10.

Család és iskola, bp. 1965. augusztus

XVI/8

Papp Klára, grafikus Mosk

Rajza.

Repr.

Marcel Pagnol: A nagy mosdás 36

[Hátsó-kulső-borító]

Család és iskola, Bp. 1965. augusztus XVI/8.

Pap Klára, grafikus MDK

Rajzai
(2) Repr.

6" mondta....

Balázsné Méhes Vera: Cár szeretnék lenni 2

Család és iskola, Bp. 1964. július XV/7

Papp Klára

Lerverte Mocsár Gábor: Nálunk vidéken c. műve borítólapját.

Magyar Nemzet, 1967. máj 7. 13.o.
Vasárnapi könyvszemle

MKD

Pap Klára, grafikus

Rajz

Rep

— : A pálya válontás megalapozásáról 4–5

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1967. máj. XVIII/5.

MKD

Pap Klára, grafikus

Rajz

Repr

Kántó Sándor: Gyermekek felnőtt cipőben
12-13

CSALÁD és ISKOLA, Gy. 1967. jan.

XVIII/1

MKD

Papp Klára, grafikus

Rajzok.

Rétt

Kerékgyártó Imre: Hibák a nevelésben

9

CSALÁD és ISKOLA, Gy. 1967. júl. XVIII/7.

MDK

Pap Klára

Plakátművészeti Kiállítás Ernst Museum 1953.
Kat.

Pap Klára, grafikus MDK

Rajza. Repr.

Rabindranath Tagore: A villagán 20.

SALÁD és ISKOLA, Bp. 1964. december XV/12

Papp Klára

Csehov ómes műveinek kötéstervét és tipográfiáját készíti – első díjat nyert.

A nép magyar könyv, 1959, 17 old.

Papp Klára, grafikus MDK

Rajzokat készített az augusztusi számba.

– : E számunk munkatársai 27

Család és iskola, Dp. 1963. augusztus

Papp Klára, grafikus MDG

Rapa.

Repr.

—: Iskola a nyár is 14–15.

Család és iskola, bp. 1963. július

Papp Klára, grafikus MDh

Hat. rajza.

Repr

– : 6ª mondta 2

Család és iskola, bp. 1963. július XIV/7.

Papp Klára

Gy. Ortutay: Kleine ungarische Volkkunde. kötésterv és védőborító.

említve.

A szép magyar könyv. 1963 24 l.

Papp Klára

Sikeres könyvek kötését
tervezte
Díjat kapott

A négy magyar könyv, 1962, 33 old.

Pap Klára, grafikus

MDk

Klárom rajza.

Repr.

Dr. Molnár Árpádné: Minolta ... 2.1.

Család és iskola, Bp. 1961. december

MDK

Papp Klára

4. m. plakát kiáll. Műcs. 1961.

Papp Klára

Lénítette Hardy J.: Vadászfegyverekről c. könyve illusztrációit, borkoló és kötéstervét.

Díjanott („Szép magyar könyv 69")

Magyar Grafika 1969 nyel.

Papp Klára
Grafikus

Anna Seghers: „A februáriát" c. műve
barkoló és kötésternét kérnétette.
Díjazott lehép magyar könyv 66"/

Magyar grafika 1967. III. n.

Pap Klára, grafikus 7 Dk

Rajza. Repr.

Illés Árpád: Rém lantos! 6.l

Család és iskola, Bp. 1961. november

MŰEMLÉKvédelem

Pap Klára, grafikus MDh

Rajza

Repr.

Robert Louis Stevenson: Az ágyban 6-l.

Család és iskola, 1961, október

MŰEMLÉKvédelem

Pap Klára, grafikus MDk.

Rajza. Repr.

Illyés Gyula: Puntai iskola 13.l

Család és iskola, Bp. 1961. szeptember

MŰEMLÉKvédelem

Pap Klára, grafikus MDk

Nyolc rajza.

Repr.

Keleti István: Konferencia az iskolai szinjátszásról 4-5.l

Család és iskola, bp. 1961. augusztus

MŰEMLÉKvédelem

Pap Klára, grafikus MDK

Rajza. Repr.

H. F. J.: Galafinta játékok 17.l

Galád és iskola, bn. 1961. július

MŰEMLÉKvédelem

Pap Klára, grafikus MDh

6t rajza.

Repr.

K. A. gyűjtéséből: Ő mondta ... 2. l.

Család és iskola, bp. 1961. július 7. n.

MŰEMLÉKvédelem

Pap Klára, grafikus MDK

Négy rajza. Repr.

Sarkadi László: 6 mondta 2. l.

Család és iskola, bp. 1962. szeptember

m DK

Pap Klára

grafikus

kötés és borítóterve a Tűztáne c. autologiákon. Díjnyertes könyv.

A jép magyar könyv 1958, Részletes Értékelés.
Magyar Grafika 1959, 3 évf. 2 sz. 26 l

M. Dk.

Pap Klára
grafikus

Kötés és borító terve: Szabó Lőrinc: Örök Barátaink c. művéhez. Díjnyertes könyv.

A szép magyar könyv 1958, Részletes Értékelés.

Magyar Grafika 1959, 3 éof. 2 g 25 l

M.D.K.

PAPP Klára

Könyvbarító Gergely István rovinyé-
hez -

Kovács Judit: Mai lázás, mai vilés

Magyar Nemzet 1962. február 22. 4. e.

Papp Klára NDK

A Nemzetközi Nőnap tiszteletére az Ernst múzeumban a magyar képzőművésznők II. országos kiállításán részt vesz.

Esti Hirlap 59 sz. 1959. márc. 11. 2 old.

Pap Klára, grafikus. MDk

Rajza.

Repr.

Ő mondta ...

Karinthy ferenc: Egy karrier története 2.

Család és iskola, bp. 1962. január

Pap Klára, grafikus MDK

Rajza.

Repr.

— : Szülői Munkaközösségek Létkönnapjai 18.

Család és iskola, Bp. 1962. március

Pap Klára, grafikus M. Dk

Rajzai. Repr.

Wagner Vera: Diákkor – István – Máté 8.

Családi iskola, Bp. 1962. január

Pap Klára, grafikus

Passuth könyvének címlapját
s' borítóját rajzolta.

Gy. D.: Passuth László: Erőisten siratja
Mexikót

35.l

KÖNYVBARÁT

Sp. 1957. június

VII./1.

Pap Klára, [ ] MDK

„A kötet nép kiállítázáért diszérett illeti."

Lázár István: Szabó Magda: Disznótor 275-76.

X/6

KÖNYVBARÁT, sz. 1960. június

Pap Klára, grafikus

D Ok

Az Hugo regény védőborítékát tervezte.

Szávai János: Victor Hugo: A párizi Notre-Dame 613. e

KÖNYVBARÁT, bn. 1960. január

X/1.

Pap Klára, grafikus DDK

Nadányi Zoltán: „Aranypiros Pillangó" c. könyvének címlapját tervezte.

Zolnay Vilmos: Szép testben szép lélek 325-27. l.

A Könyv

[Könyvbarát], bp. 1955. július V/7.

M. D. U.

PAP Klára,

Boritólap dr. Neubauer György:
„Amíg az ember megszülettik"
c. Könyvéhez

Könyvesfolk
Magyar Nemzet 1961. febr. 3. 4. l.

Papp Klára, grafikus

MDK

Raica

Repr.

(fényi): A labda és a becsület

17.-1

Család és iskola, Dp. 1961. június

XII/6

MDK

Pap Klára grafikus, iparművész

kötésterve

Regény a szovjet irodalom hőskorából /Falus Róbert/
Nagyvilág 1957.II.évf.9.sz.1430.o.

MDK

Papp Klára

készítette az Anna Frank naplója
címlapját és illusztrációit.

Földes Anna: Egy millió könyv.

Nők Lapja, Bp. 1958. június 28. [5.l.]

MDK

Pap Klára [grafikusművész?]

tervezte Gelléri Andor Endre: Ház a telepen című novelláskötetének címlapját.

Galsai Pongrác: Gelléri Andor Endre: Ház a telepen.
Dunántúl, Pécs, 1956. 16. sz. (V. évf. 2. sz.) 102. l.

Pap Klára, grafikus

Bisk

Rajzai. Repr.

György Károlyné gyűjt.: mondta

2.(

Család és iskola, bp. 1961. Május

XII/5.

Papp Klára
grafikus

Illusztrációk

Iványi Márta: Torma a vízben.

Nők Lapja, 1973. július 14 – 23 oldal.

Papp Klára emblémája

Nagyvilág 73/6 855.o.

Pap-Kovács Lidia

szül. Gyulán (Békés m.)
1902 febr. 2. Ref. Gim. sztk.
1920/21 I-II. elsőéves
műnevelő Benkhard A.

Horváth József László III. 144.

Papp-Tovács Lídia

1920/21 – 1922/23

Ferképzomfoiskèvk

120 0.

lítják le. Az erős fények és árnyékok ellentéte ezeken a színnek több jelentőséget ad, mint előbb. A Bolsenai misén a kételkedő pappal a szilárdan hívő, imádkozó pápát helyezi szembe, kit a vérző ostya csodája nem lep meg. A Szt. Péter kiszabadulása a börtönből 3 részre oszlik: középen a börtönben megjelenő angyal sárga glóriája tölti be a teret, mely még oldalt azt a jelenetet is uralja, ahol az angyal a félálomba merült Pétert vezeti ki kézenfogva, a másik oldalon pedig a felhők között bujkáló hold fénye küzd az ébredő őrök fáklyájának erős fényével. A leghatásosabb éji képek egyike ez, melyet velencei festők sem múltak felül. Heliodorus kiűzetése a templomból a legdrámaibb. Erős fények cikáznak át rajta és a viharként bevágtató égi lovassal szemben ismét a hordszéken hozott pápa isteni nyugalma áll. A középen imádkozó pap előtt elterülő üres tér az oldalt összesűrített tömegeket emeli ki és a kompozíció uralkodó diagonálisai már a barokk eljövetelét jelzik. A Nagy Leo találkozása Attilával Róma falai előtt az előbbihez hasonló ellentéteken épült föl. Már az utolsó freskó is jórészt tanítványok részvételével készült. A következő Sala dell'Incendio freskóin (1513—20) csak egyes csoportok és alakok rajza való a mestertől, a halála után készült (befejezték 1525) *Constantinus-teremben* pedig legföljebb a Constantinus csatája vezethető a mester egy kis vázlatára vissza. Hasonlóképp csak a mester szelleme él a vatikáni

MDK

Papp Kökényesdyné Sz.I.

Pihenő nő, akv.

Grafikai kiáll. Müterem, 1937. aug. 4 l.

MDK

Szinyei-Merse Pál, 1845-192o

[redacted]

Magy.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921. máj.
2e-1.

MDK

Papp Kökényesdyné

Nyár
Szendergés, of.

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 5.l.

MDK

Árv. Közl. 1939. szept. 4-i sz. 91. sz.

32 l.

Pap Károly, festő

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. f.
636. l.

Erdélyi írók autológiája.

MDK

Papp Kökényesdyné Szóke Izabella

Művei a Nemzeti Szalon 1939-es kiáll.-on.

(esszi): Kiállitásokról.

Magyar Nemzeti Művészet, 1939.4.sz.95,96.l.

Papp Kökényessdyné, Szeőke Izabella festőmüvész
Cigánylány az ő szomoruságával, olajf.
A levél, olajf.
Narancsos csendélet, olajf.
Anya, olajf.
Csendélet, olajf.
Cigány szépség, olajf.
Ábrándozó, vizf.
Kunsági templomozók, olajf.
Gödöllői kiskastély, olajf.
Magyar Képirók kiállitása, 1941 január

jék.
Budapest, 1922. évi augusztus hó 5-én.

ásolat hiteléül:

Busch Ferenc

miniszteri shiv.igazgató.

MDK

Papp-Kökényesdyné, festö

Sárga ruhás nö fikusszal. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat.1932. szept. Kat.

MDK

Papp Kökényesdyné Szeöke Izabella,
festöm.

144. "A képzdész". Olf.

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jun.lo.-25.-ig.

MDK

Papp Lajos, bronzérem

Magy. művészet a san-franciscoi kiállitáson.
Az Ujság, 1916. okt. 27. 14 l.

Papp Lajos

1913. szept. kiáll. Nemzeti Szalon
Festő iskola, olajf. 200.–
Erdőben, olajf. 240.–
Parasztszoba, olajf. 160.–
Tájkép, olajf. 180.–

1913. MGE és MAPE kiáll. u.o.
5 rézkarc

1913. dec. kiáll. u.o.
Vörös szolnyai. olajf. 450.–

Liszó h. n. III. 54.

Papp Lajos

Műcsarnok festő Stuttgart

1913. tav. kiáll. 525, 567, 571, 574, 575, 656.

1913-14. téli kiáll. 378, 683

Szarvas h. n. VI. 314.

Papp Lajos

grafikus

l.

Lykafest 1896-1914

113. l.

Papp Lajos

grafikus

Stil. Kiskunhalas

1886 jan. 9.

Rêvai XX. 742. l.

Papp Lajos

Említve

(falus) Alkotószőr a "s vájci hárbom"
Pest megyei Hírlap, Bp. 1970. nov. 18.

Papp Lajos

Vásárhely és a képzőművészet. /Czinke Ferenc, Papp Lajos és Csenke László hozzászólása./ - Tiszatáj, 1967, 21.évf. 2.sz. 127-132. l.

Az 1967 évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7.l./

69. l.

Papp Lajos

Zentai hjaók. rézkarc

A XIX.-XX. század magyar grafikája 1924. junius
Orsz. Magyar. Szépm. Muzeum, katalogusa 6 lap

Papp Lajos

Sándor József: "Mosó asszonyok" c.
Frank Frigyes: "Részlet a müncheni AU-ból"
Repr.-ók.

Papp Lajos, Prihoda István és Zádor István müveit igen nagy elismeréssel emliti meg a kritika az "Irodalom és Müvészet" c. rovatban.

Fenti müvészek a Nemzeti Szalon őszi tárlatán mutatták be alkotásaikat.

ÉLET, Bp.1913. V.évf. 39.sz. 1242,1243. lap
" " " " " 42." 1353. lap.

Papp Lajos

A müvész két rézkarcát hozza a lap:
"A halasi vásártér" és
"Nürnbergi hidrészlet" cimmel.
Repr.-ók.

ÉLET. Bp. 1912. dec. 22. IV. évf. 51. sz.
1624, 1625. lap.

PAPP?LAJOS

~~xxx~~ 525 Festőiskola kertjében. Olajf. Eladó.

Képzőm.Társ.1913. tav.kiáll.kat. 73.oldal

Papp Lajos MDK

Mimi, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDK

Papp Lajos

Mimi, olajfm.

Képzőm.Társ. 1913/14. téli kiáll.kat.
52.lap

Papp Lajos MDK

Nagyalmáskai tölgyek, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Papp Lajos

Festőiskola kertjében, of.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 73.l.

Papp Lajos MNK

Ujfotázás, repr.

Miscsirok 1913. tavaszi hadiitták

Papp Lajos MDK

Pilotázás, repr.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Papp Lajos

KDK

Javítják a templomot, rézkarc

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállítás

Papp Lajos MDK

Javitják a templomot, rézkarc

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Pepp Jejoe MDK

Bagger a Meckarmel, Tekkaro

Mücsarrok 1973. tavaszi kiállítás

Papp Lajos MDK

Bagger a Neckarnál, rézkarc

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Papp Lajos

MDK

Festőiskola kertjében, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Papp Imre

Révérésben. olt.

Papp Lajos MDK

Kávéházban, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Papp Lajos MDK

Pilotázás, rézkarc

Halasi piactér, rézkarc

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Papp Lajos

Kávéházban, olaj

Omkt. 1913. tav. kiáll. 81 l.

MDK

Papp Lajos,graf.

567. Bagger a Neckarnál. Kézirat.

571. Javitják a templomot. "

574. Pilotázás. "

575. Halasi piactér. "

Képzöm.Társ. 1913.tav.kiáll. Kat. 76.l.

Papp-Kökényesdy Béláné

Nyár c. Eepe repr.

Európai Kurír

1935. II. évf. 1. 7.

hirlap
KÉZDIV

Papp Lajos

Thieme Becker
XXVI. 222. l.

Lyka

Pap Kökeinpsdyné

Szeőke Izabella

Haitang, olaff

Ciklamen "

Nemzeti Szalon

téli kiáll. 1932 jan

Rákóczi-féle „Öreg Graduale" V. 14.

Papp Kökényesdyné

Szeőke Izabella

Modern leány, olaj

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

ányi Gyula urnak

Lut 16.

Papp Kőkenyesdyné

Szeőke Izabella

festő

A képerdész, daff.

Nemzeti Szalon

1939-es Szalon

Papp Kökényessdyné, Szeőke Izabella festőművész

Cigánylány az ő szomoruságával, olajf.
A levél, olajf.
Narancsos csendélet, olajf.
Anya, olajf.
Csendélet, olajf.
Cigány szépség, olajf,
Ábrándozó, vizf.
Kunsági templomozók, olajf.
Gödöllői kiskastély, olajf.

Nemzeti Szalon, 1941. január 12-26

57a lap: A miniatura (40×31 m
lélek megjelenésének jelenetét ábrázolj
ül Mária, feje fölött a fehér galamb.
három-három apostol. Lapszéldíszíté
lapon.

59a lap: Miniatura (82×54 mm
Dávid király képével. Zöld tájb
pel a király. Köpenye kék. Mellette
tekszik vörös kalpagja és hárfája. A
kék körben, aranyalapon az Atyaisten
kezében az arany világalmával. Laps
mint 15b lapon.

70a lap: Miniatura (82×54
Halál és a lovag találkozása. Zöl
ban a fehérleplű, barna, aranyozott
vigyorgó halál jobbkezével jobbkarjá
húzza magához a tiltakozó lovagot, aki sö
szín köpenyben, piros sapkában van.
díszítés mint 15b lapon. (332. kép.)

89b lap: Egy egész lapot betöltő
(133×85 mm) *Joachim és Szent Anna tal
nak* jelenetét ábrázolja az aranykapuban.
arannyal festett, gazdag architektúráj
drágakövekkel, gyöngyökkel és camaïeu
val festett konzolos kőfigurákkal díszített
ruhás, piroscsizmás és sapkás Joachim és
ruhás, pirosköpenyes Anna egymást
(333. kép.)

95. levél hiányzik.

96a lap: (De Sanctissima Trinitate
niatura (76×52 mm), amelyen a Szent H

MDK

Papp-Kökényesdyné, Szeöke Izabella, festőm.

Magy. Képirók Társ. kiáll. Szépmüvészet, 1941. 47-48 l.

MDK

Papp-Kökényesdyné Szeöke Izabella, festö

Modern leány. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932. junius. Kat.

PAPP KORNÉLIA festő M.D.K.

1908-ban Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti Bp. 1954. 328. l.

R.D.K.

PAPP Kornelia festő

1906-ban Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 327. l.

M. D. K.

PAPP Kornélia festő

1907-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Déri Bn. 1954. 327. l.

MDK

Papp Kornélia,

1906-ban az iskolában dolgozott.

A szabddiskola ideje./1902-1912./ 82.1.

MDK

Papp Kornélia,

1907-ben az iskolában dolgozott.
1908-ban " " "

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 83.1.

Papp Kornélia

Magyarországi kiáll kat. 1912

82

Római érem IX. 116.

Papp Karolina

festő

l.

Birómag festőnök

16. l.

Papp Karolin

lista

Brnk 68

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Papp Karolina

lásd

BmK 109 l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Papp Kornélia

Nagybányai kiállítás.

1912.

84

Római nemzetközi kiállítás IX. 116.

Papp Kornélia

Nagybányai kiáll. kat.
1912.

83

Rákóczi Ferencz aranya IX. 75.

Papp László

136.1.

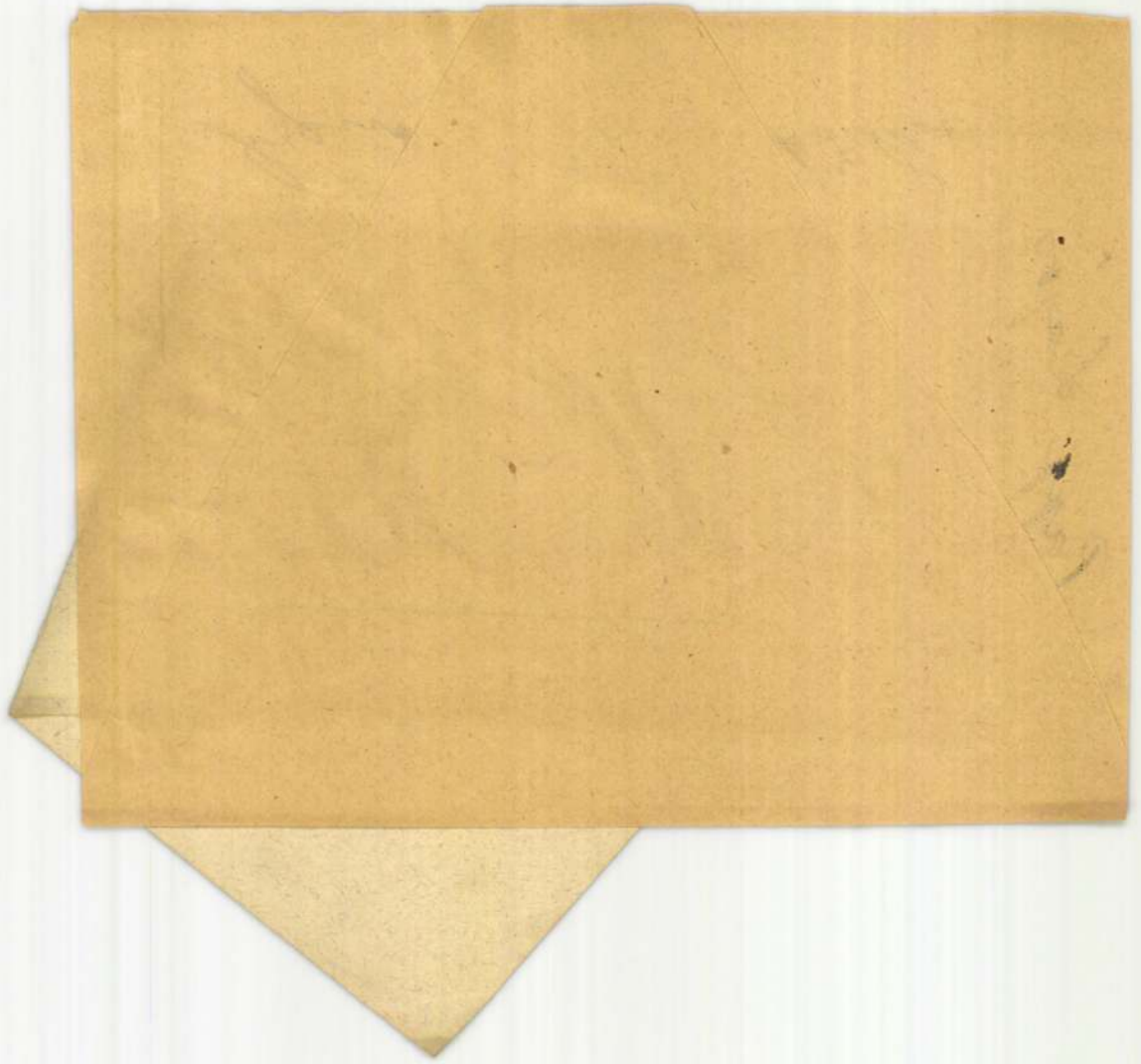

Papp Lajos

Gyenthon Tobián kötlése

120.) PAPP LAJOS 1886 január 9-én Kiskunhalason született
grafálással és rézkarcolással foglalk
Szépművészeti Muzeumban is me

MDK

Papp Lajos

Utcaburkolók, graf.

vall. és közokt.min. 250 K-s dija grafikai müvekre a M.Grafikusok Egy. IV.kiáll. N.Szal.

Müvészet, XII.é. 1913. 360.

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA
MŰVÉSZETI INTÉZETE
(VOLT ERNST-MÚZEUM)

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA
ÉS
DR. KÁLLAY TAMÁS
MŰVÉSZETI AUKCIÓJA

tovább
2

Papp Lajos
Peske Ottó
Roth Sándor
Schönleben József
Szász Béla
Szücs Andor
Urweisz Sándor
Venkovits Károly ifj

1925/26. a miskolci
műveszhelepen dolgoztak
Képzőm. fozsk. cok

1925-27
21. l.

MIBK

Papp Lajos, rajztanár

oklevelét 1908-ban nyerte

Rajztanárok nyilvántartása. "Ki tud róla?"
Rajzoktatás. Fel.szerk.:Dán Tibor. 1941 jan.15.
II./XLIII./ évf. 1. sz.

tésére. A szobák elsejének, a Stanza della Segnatura freskóinak már témája is nagyszerű: a keresztény kultúra világot uraló négy szellemi hatalma, a teológia, filozófia, költészet és jogtudomány. A mennyezet medaillonjaiban 4 trónoló allegórikus nőalakban és néhány alakos jelenetben érzékítette meg, amit az oldalfalak 4 jelképes történeti kompozíciója elmond, ezekben a képekben különben megtartott részleteket elődjeinek, Sodomának és Peruzzinak megkezdett munkájából. A csak a XVII. sz. óta Disputának nevezett freskó valójában az oltári szentség dicsőítése, lenn az oltár két oldalán ülő egyházatyákkal és más egyháziakkal, fölöttük a Szentháromság két oldalán a felhőkön trónoló pátriárkák és szentekkel. A tér monumentális megoldása, a vonalak ünnepélyes harmóniája, az egyes alakok kifejező szépsége, amint az egészbe illeszkednek, volt R. korában az újszerű, ami a későbbieknek mintaképül szolgált. Szemben vele a világi kutatást, a filozófiát ábrázolja az Athéni iskola, középen a 2 főalakkal, Plato és Aristotelessel, kiknek két oldalán csoportokra oszlanak a tudományos kutatás képviselői. Míg amott minden a központ felé fut össze, itt a csoportokra oszló tömegeket hatalmas kupolás architektúra fogja össze egy egységes egészbe. Az egyik ablak fölött elhelyezett Parnassus viszont a képzelet uralmát dicsőíti. E képen szabadban, babérfák alatt állanak és ülnek szabad szimmetriában a múzsák és költők a hegedülő Apollo körül. A jogtudomány ábrázolása 3 freskóra szorult: az ablakfölötti lunettában az Erő, Bölcseség és Mérsékletesség jelképes szép nőalakjaira és az ablak két oldalán a Világi és egyházi törvénykönyv
[illegible] A stanza freskóinak leg-

Papp Lajos

1904/5 – 1907/8

Ferkèpzomfoiskèvk

120. l

Papp Lajos

U. 872

Correggio VII. 202, 203.

Papp Lajos
Münchner 1913. 192, 194, 360

A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZ. TANÁCSÁNAK ÜGYRENDJE

és

a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa és Országos Főfelügyelősége egyesített hivatalának Szolgálati Szabályzata és Ügyrendje

BUDAPEST
STEPHANEUM NYOMDA R. T.
1909.

Papp László festőművész

gyűjteményes kiállítása

nyílik Mezőcsáton

Észak magyarország 1970 május 10

12. old.

Papp László

Mezőcsáton rendezett Ziállításáról

cikk a 4. oldalon

Erzsébetmagyarország 1970 május 15

Papp Károly
festő

Részt vett a tárlaton.

Borbély László: Az I.miskolci téli tárlat.
Művészet, 1971.április - 36.oldal.

Papp László

Tájképei szerepelnek
az I. miskolci Téli Tárlaton

Északmagyarország 1970 december 13
4. old.

Papp László festő

Kiállítását tervezik

Tokajban

Északmagyarország 1970 dec. 30

u. old.

Papp László

Szerepel a sajószentpéteri – művelődési központ kiállításán

(bm): 11 borsodi művész
31 munkája Sajószentpéteren

Északmagyarország 1969 VIII. 2

Papp László szobrász

Az akábbi szakkör vezetője

N.N.: A diósgyőrvasgyári képzőmű-
szeti szakkör

Északmagyarország 1909 VII. 10

Papp László MDK

TV-antenna szerelők /a városi tanács megbizása/ olf.

VIII. Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Papp László

A Képző és Iparművészek Szövetsége borsodmegyei csoportjának kiállitásán részt vett. A kiállitás okt. 14-ig volt nyitva.

Északmagyarország 1951. okt. 3.

Papp László MDK

Salaköntés, olf. 100x120

I.Észak-Magyarország.Ter.Képzőm.Kiáll.1965
Salgótarján

Papp László, ifj. M.O.K.

22 éves asztalos s.

1949-ben a Debrecenai Képzőművészeti szabadiskola hall gatója volt.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 185.1.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNYI DOK.KÖZPONT FORRÁSTANULMÁNYAI II;
Bp. 1965.

. MDK .

Papp László

Kiállitási hir

Uj szó 1967 jan.17.

MDK

Papp László

Tavasz, szin. línó

Ülő férfi, " "

II. Miskolci orsz. grafikai biennale,

Herman O. Muz. 1963.

Papp László

Szerepelt a III. miskolci biennálén.

Bortodi Szle 1965. 4.

Kocogh Ákos cikke

MDK.

Papp László

Kiállitási hir

Északmagyarország 1966 dec.17.

MDK.

Papp László

Kiállitási hir

Csepel 1957 juni.23.

MDK.

Papp László

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1966 dec.9.lap 4.

MDK

Papp László

Miskolci utcarészlet, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mics. 1962. 15.l.

PAPP LÁSZLÓ /

1.) Tavasz szines linómetszet. 35.5x47.5

2.) Ülő férfi -"- -"- 12.2x10

II. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. Koczogh Ákos Miskolc, 1963.

PAPP LÁSZLÓ / miskolci grafikus

1.) Este a Bodrogon tus
2.) Hejőpart tus
3.) Tokaji részlet tus
4.) Őr akvarell

Vidéken élő képzőművészek kiállitása. 2. Bp., 1955. /Kat./

MDK

Papp László

Balatoni fenyves, o.

Gyár, o.

4. Észak-magyarországi területi képzőm.kiáll.
Salgótarján 1968.

MDK

Papp László

gouache:

Vasgyár

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G. Színház

Papp László

1963. febr. 15-én kiállítása nyílik a miskolci Szőnyi István teremben.

Északmagyarország 1963. febr. 13. 4. o.

MDK

Papp László

Fák, lino

4. miskolci o.graf. biennale 1967. miskolci Gal.

Papp Lánló

42. Salatöntés, olaj, 100 x 120 cm.

Észak Magyarországi Területi képzőmű-
véneti kiállítás. 1965. Bp.
Kat. bev. Aradi Nóra

Papp László

Festő, a diósgyőri vasas képző-
művészeti szakkörök vezetője Seres
Jánossal.

Benedek Miklós: Diósgyőri vallomás
Északmagyarország 1966. dec. 9. 4.l.

Papp László

Katona /tollrajz/ a Műegyetemi Napok 1967. V. 11-én nyílt tárlatán.

H.B.: Mütörténeti adatok görbe tükörben
Északmagyarország 1966. szept. 18. 6.l.

Papp László

49. Este, olaj, 40×60 Reprod

114. Avasi réulet, szines lametnet, 36×47·5

115. Ősz. szines lametnet, 40×53

50. Férfifej, olaj, 50×40

51. Lenin kohászati művek tempera, 100×120

Szak Magyarországi Képzőműszeneti Kiállítás 1966
kat. bev. Aradi Móra Bp 1966

Papp László

Régi ház c. /tepr./ képe a miskolci művészet kiállításán a Képcsarnok Széchenyi utcai új galériájában.

Artner Tivadar: A miskolci művészetről
Északmagyarország 1962. jul. 22. 7.1.

Réthaze: Stiftskirche, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. e.
441-443. l.

Finta Zoltán: Papp Lajos festőművesz
kollektív kiállítása

Papp Lajos

festő, szül. 1886 jan. 9. Kiskunhalas. Besuchte von 1904 bis 1908 die Budapester Hochschule für bildende Künste und, nach Erlangung des Zeichnenprofessorendiplomes, als Zögling Professor Carlos Goethe's die Stuttgarter Malschule und als Zögling Robert von Haug's die Kompositionsschule. Bekannte Gemälde: Krahn in der Arbeit, Pilotierung, Strassenpflasterer.

Krück II. 350. l.

Csányi Károly III. 227

Réikarc: Mekkár hid, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.

441-443. l.

Fruta Zoltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása.

Rékarc: A Pilotázás, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. k.
441-443. l.

Finta Zoltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása

Reikarc: Hamburgi halászcsolnahok Papp Lajos.

Pásztortűr, 1922. VIII. évf. II. r.
441-443. l.

Finta Zoltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása.

Rézkarc: Határőr munkások, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. k. 441-443. l.

Fritz Lóltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása

Reihar c: Slomokhajól, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.

441-443. l.

Frisa Toltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása

Rézkarc: Homokhajók, Papp Lajos

Párdorlür, 1922. VIII. évf. II. R.
441-443. l.

Fruta Loltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása.

Táblakép: Tó a parkban, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. k.
441-443. l.

Fintha Zoltán: Papp Lajos festőművész
kollektív kiállítása.

Rérkarc: Csőszhár, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. erf. II. r.
441-443. l.

Fritz Loltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása

Reikarc: Az elevátor, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.
441-443. l.

Fruta Zoltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása.

Reikarc: Hamburgi halászcsolnakok, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.
441-443. l.

Finta Loltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása

Táblakép: Németek pallója, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.

441-443. l.

Finta Loltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása.

Táblakép: Mütteremben, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. 11-12.
441-443. l.

Fritz Lothár: Papp Lajos festőművész
kollektív kiállítása.

Táblakép: Uimi, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. 11. k.

441-443. l.

Fritz Lothar: Papp Lajos festőművész
kollektív kiállítása

Táblakép: Motorcsónakgyár, Papp Lajos.

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.
441-443. l.

Finta Zoltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása.

Táblakép: Köd az Elbán, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.
441-443. l.

Finta Zoltán: Papp Lajos festőművése kollektív kiállítása.

Táblakép: Kanális Hamburgban, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.

441-443. l.

Finta Zoltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása.

Táblakép: Kártyavetők, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.

441-443. l.

Finta Zoltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása.

Tábrakép: Hamburgi homokhajók
Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. k.
441-443. l.

Feldolgozás: Papp Lajos festőművész
kollekciós kiállítása.

Táblakép: Festőiskola, Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. ésf. II. r.
441-443. l.

Finta Zoltán: Papp Lajos festőművész kollektív kiállítása

Papp Lajos festő

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.
441-443. l.

Finta Zoltán: Papp Lajos festőművész
k. olluktív kiállítása

Kolozsvár (az állami festőkkel kapcsolatban)

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. f.
441-443 l.

Fritza Zoltán: Pásztor Lajos festőművésze
kollektív kiállítása.

Stuttgarti Akadémia

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. k.
441-443. l.

Finta Károly: Papp Lajos festőművész
kollektív kiállítása.

A Budapesti Képzőművészeti Főiskola

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. 11. k.
441-443. l.

Fritz Károly: Papp Lajos festőművész
kollektiv kiállítása

Táblakép: Vitorlás a dokban, Papp Lajos,

Pásztortűz, 1922. VIII. ésf. II. r.
441-443. l.

Finta Lolián: Papp Lajos kollektív kiállítása.

Táblakép: Vitorlás társak körben

Papp Lajos

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.
441-443. l.

Finta Károly: Papp Lajos festőművész
kollektív kiállítása.

Harkányi díj

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. k.
441-443. l.

Fritz Lothár: Papp Lajos festőművész
kollektív kiállítása.

Kolozsvári Szemle

Pásztortűz 1922. VIII. évf. II. k.
441-443. l.

Fritza Zoltán: Papp Lajos festőművész
kollektív kiállítása

Rézkarc - Életkép

P a p p Lajos:
A daru munkában

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
194.
"Tavaszi Tárlat dijai"

P a p p L a j o s grafikus

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
194.
"A tavaszi tárlat dijai"
Illusztracio: 192.

Rézkarc - Életkép

P a p p Lajos:
Pilotázás

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
194.
"A tavaszi tárlat dijai"
Illusztracio: 192.

Kitüntetések

Nemzeti Szalon ezüstérme
/ 1912, Papp Lajos /

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
194.
"Tavaszi Tárlat dijai"

K i s k u n h a l a s

Papp Lajos grafikus szülőhelye
1886.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
194.
"A Tavaszi Tárlat dijai"

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
192.

Péczely

P a p p L a j o s :

Pilótázás.

Rézkarc

A Mücsarnok Harkányi dijának nyertese

S t u t t g a r t

Papp Lajos grafikus tanulmányai/1909-1911/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
194.
"Tavaszi Tárlat dijai"

Kitüntetések

Carlos Gretho iskolájának
/Stuttgart/ ezüst érme
- Papp Lajos -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
194.
"Tavaszi Tárlat dijai"

P a p p Lajos grafikus

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
360.
"M.Grafikusok Egy.kiállitásának dijai"

Rézkarc - Életkép

Papp Lajos:
Utcaburkolók

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
360.
"M.Grafikusok Egy.kiállitásának dijaf

Müvészeti oktatás

Képzőmüvészeti Főiskola
növendéke:Papp Lajos

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
194.
"Tavaszi Tárlat dijai"

M. P. K.

PAPP L. fetö

Az óbudai v. k. plibánia -
templom ornamentális festése
(1948-49.)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 433. l.

Papp Lajos

„Kocsihajtó", mázas samottos agyag, 1969., repr.

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása 1972

Papp Lajos szobrász

Kiállítása lesz Tokajban

ezév II. felében

(benedek): Perzgő művészeti élet Tokajban

Észak magyarország 1970 I. 8

Papp Lajos
szobrán

1970-ben kiállítása lesz Tokajban.

Pezsgő múv.-i élet...
Ésiakmagyarország 1970 I. 8. 4.

MDK.

Papp Lajos

Kiállitási hir

Hajdubiharmegyei Népujság 1966 nov.17.

Pap Lajos /vagy Paj L./
kisujszállási szobrász MDK

szerepelt a tárlaton.

K.Gy.: A szolnoki Téli Tárlat megnyitása elé.

Szolnok Megyei Néplap. 1963. dec. 15.

Papp Lajos

cikke: A településhálózat helyzete és jövője Borsodban. - Borsodi Szemle, 1968.1.sz.33-46.l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

157.l.

M.D.K.

Papp Lajos, építész

Szabolcs Ferenccel közösen készített terve első díjat nyert az nagyvárad orth. izraelita templom pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.
febr. 26. sz. 4. old.

Papp Lajos

Beállott 1852. jun. 12.

Kolozsvári asztalosok

Ü. P.

3.

4.

Papp Lajos

az utolsó céhbeli fazekas mester Debrecenben. A fazekascéh emléktárgyait 1935-ben a Déri Múzeumnak adta át, köztük debreceni címert ábrázoló cserépkorsóját, melyet annak idején rendbe készített.

Ék Debr. 1935. 65. l.

2.

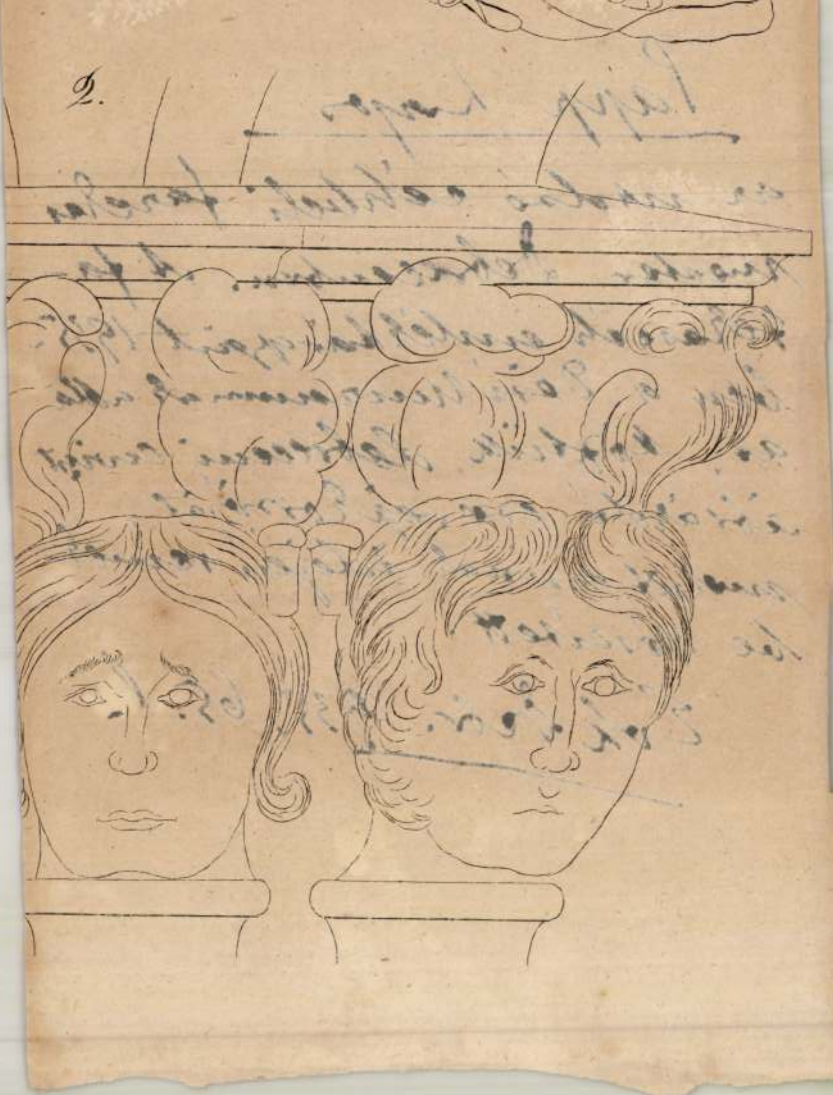

Pap Lajos

farehas

Debreceni korsó,

sárgamáras, Kéri-

sette fenti 1898-ban

vésel -

Eök Déri 1934. 57 l -

9.

5.

Papp Lajos

debreceni fazekasmester kitüntető oklevele és családjának fényképe 1936-ban került a Déri Múzeumba.

Évk. Déri 1936. 59. l.

Papp László

Tavasz c. szénrajza kiállítva a 4. borsodmegyei képzőműv. tárlaton.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek negyedik megyei kiállitása /III/
Északmagyarország 1954. okt. 27.

Papp László

Régi ház, lino

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

Papp László

Gyár, o.temp.

Csürök, " "

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

Papp László

Gyorsan fejlődött művész.

Részt vett a borsodi művészek 5. megyei kiállitásán 1955-ben Miskolcon.

Hajdu Béla : Az ötödik megyei képzőművészeti kiállitás
Északmagyarország 1955. okt. 23.

Papp László

Müve szerepelt 1956-ban a II. országos kiállitáson Miskolcon.

Hajdu Béla: A II. Miskolci országos képzőművészeti kiállitás

Északmagyarország 1956. szept. 9.

Pap László

MIK

Tokaji részlet, tusrajz

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Pap László

Uj ház alapjait rakják, of.

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.
Herman O. Muz.

M.D.K.

Rapp László festőművész
---

a Pécsett 1945 márc.25-én megnyilt kiállitáson pécsi,baranyai tájakat állitott ki. 238.0.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve,1963.Pécs,1964

Papp László
Grafikus

M.D.

„Hár"

Élet és Irodalom, 1966. szept. 3-5 lap

MDK.

Papp László

Kiállitási kritika

Népszabadság 1961.I.7.8 lap.

Papp László

Szerepelt az érzak-magyarországi képzőmű-vészek egri kiállításán.

Heves Megyei Népújság 1966. jun. 12.

Papp Lóránló

Réntrett az első országos akvarell-
-kiállításon

bm. Vasárnap nyílik...

Énakmagyarország 1968 ay. 1. 4.

Papp László

174. Domhok fametszet 50×70

5. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale Miskolci Galéria 1969. Kiáll. Zet. Bev.: B. Supka Magdolna

Papp László

Tavasz	színes linó	35,5 x 47,5
Ülő férfi	" "	12,2 x 10

II. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale Miskolc 1963.
Herman Otto Múzeum. K.-dll. Zat. Bev. Kalcsoph A 2.

Papp Károly
fotó

A diósgyőrvasgyári képzőművészeti szakkör vezetője.

A diósgyőrvasgyári képzőművészeti szakkör
Miskolc-Diósgyőr, 1969. VII. 10. 4.

Papp Lántó

Munkája lesz

Ennakmeszovnoj 1969 VII. 6. 4.

Papp László

Gyár i. lépe (eml.)

Szerepel az alábbi tárlaton

b. l: Az első miskolci téli tárlat

Déli Hírlap 1970 VII. 7

Popp László

Téli táj i képe (eml.)
szerepel az alábbi táslatban

Bosbély László: Az első miskolci
Téli Táslat

Nagyjaink 1971 I.

Papp László

Városképpel szerepel a
Miskolci Téli Tárlaton

Magyar Nemzet 1970 december 16
Gold

Papp László

Városképe (emlj.)

szerepel az alábbi Távlatban

Fekete Judit: Téli Távlat

Miskolcon

Magyar Hemmet 1970 XII. 16

MDK

Papp László

Kovácsok, repr.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O. Muz. 196o.

Papp László MDK.-

Kiállitásának hirdetése

Északmagyarország 1966 juni 2.

MDK

Hidasy Lajos és Papp László ép.-k.

29 pályamunka volt kitüntetésre alkalmas, ebből 4 első dijas./1000 pengös/.
Kösö tervük első dijat nyert.

Döntés az óbudai Árpád-gymnázium tervpályázatáról.

Pesti Napló. 1937. dec.10.

Papp László festő

Művek nem említve, D

1966. feb - 15. Diósgyőri Munkás

iósqyőtőt alkot a művész

Papp László

Budapesti kiállításra kérül.

Érsek - Magyarország 1965. jul. 14.

M.D.K.

Papp Lóránt
festő

Részt vett a kiállításon.

D. Fehér Ursula: A Miskolci VII. Országos Kiállítás.
Művészet, 1963. március – 34 lap.

MDK

Papp László

Kocsiut, akv.

Miskolci Muz.I. Herman O,Muz. 1955.

21 l.

Papp László MDK

készül a IV. Miskolci Országos Képző-
művészeti Kiállitásra.

(hb): Nem lesz könnyü a zsüri dolga.
ÉSZAKMAGYARORSZÁG. 1958. szept. 30.

MDK

Papp László

Városrészlet, szin.fam.

Ősz, " "

3. Miskolci O.Grafikai Biennale,

Nemz. Szinház 1965.

Papp László

Munkás téma ábrázolásai az V. miskolci országos kiállításon.

Északmagyarország 1959. okt. 31. 5.l
Hajdu Béla: Az V. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás

Papp László

Domboldalon c. képét a Borsod megyei tanács megvásárolta az Erdő. bényi művelődési házban rendezett hegyaljai élő művészek kiállításán.

Északmagyarország 1960. dec. 15. 4.1.

Papp László

Kovácsok c. képe szerepelt a VI. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1960. dec. 22. 4.l

M.D.K

PAPP László festő

Az újlaki plébánia templom szentélyboltozatának megvonsolódott fölfestrudinye helyére 1956-ban új szimbólikus tartalmú sinanemtális díszt festett

(Ápestve 1959-60)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 162.l.

Papp László, Miskolc

MDK

Domboldal, of.

Alkony, of.

Bánya, of.

Kovácsok, of.

6. Miskolci ceruz. képzőm. kiáll. Herman O. Muz. 1960.

PAPP László festő M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Egy uj ház alapjainka lerakását ábrázoló kép

Dutka Mária: Képzőművészeti utkeresések a miskolci kiállitáson

Magyar Nemzet 1962. november 18. 9.l.

MDK

Papp László, Miskolc

Este a Bodrogon, tus

Hejőpart, tus

Tokaji részlet, tus

Ősz, akv.

Vidéken élő képzőművészek kiáll. II. N.Szal.

1955. 19. 1.

MDK

Pap László, Miskolc, Borsod m.

Tavasz grafika

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 14.1.

MDK.

Papp László

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1965 juni.2o.

MDK

Papp László

Kocsiut, akv.

Miskolci O. Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz.
1955. 21 l.

Papp László

M.D.K.

Méltatás

Magyar Nemzet, 1959. nov. 3

Hajdú Béla: Horaikép az V. országos miskolci 4ë

Papp László épitész MDK

70.sz. terv repr.

Bonta János:Négytanteremes alsótagozatu általános iskola tervpályázata Magyar Epitőmüvészet 1955. IV.évf.7-8.sz. 225.l.

Papp László építész MDK

Miskolcimált.iskola repr.

Egri-Zempléni-Zólyomi:Az általános iskolai kötelező oktatás és iskolaépitésünk fejlődése Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.7-8.sz. 218.l.

MDK

Papp László

Bolgár K: Borsodmegyei Képzm. kiáll. SzM. 1955.

303 l.

MDK.

Papp László grafikus, Miskolc,

"Este a Bodrogon" /tus/
"Hejőpart" /tus/
"Tokaji részlet" /tus/
"Ősz" /akvarell/

Vidéken Élő Képzőművészek Kiállitása
Nemzeti Szalon, 1955. 19.1.

MDK.

Pap László grafikus

"Tokaji részlet" /tusrajz/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1955. 34.l.

M. D. K

PAPP László

Bánya

Kovácsok

Tamás István: Országos répzőművé-
szeti kiállítás Miskolcon

Magyar Nemzet 1961. (XVII) jan 13. 4. 9

Papp László
festő

M.D.K.

„Ikovácsok" c. műve.

Ecsery Elemér: Országos tárlat Miskolcon.
Művészet, 1961, március. – 36 l.

MDK

Pap László, Miskolc

Tavasz, graf.

Vidéken élő képzőmüv. kiáll. Ernst Muz. 1954 nov. 14. 1.

Papp László festő 1904

Figyelemre méltóan szerepel.

Pécsi Imre: A VI. országos Magyar Képzőművészeti Kiállítás 8.l

Népszabadság, 1961. jan. 7.

Papp László

Emlétve

Gr. Vasas fertőt, nebrásnak
Péli Hírlap, Bp. 1970. jan. 29.

Papp László

A diósgyőri képzőművészeti napok
tanára

Gyarmati Béla: A Szalontól mostanáig

Déli Hírlap 1970. I. 17.

1780-909-15

Fényképező.

444. Üvegmensurák.

Különféle üvegmensura és pedig:

a) 1 darab 1000 gramra.....3.60 K
b) 1 darab 200 gramra.....1.70 K
c) 1 darab 150 gramra.....1.30 K
d) 1 darab 100 gramra.....1.00 K
e) 1 darab 25 gramra.....0.54 K

összesen...8.14 K

Vétetett Peitsik Károlytól 1908: II. 1-jén a 230 sz. szamla alapján.-- Kifizettetett 1908: III. 16-án a 205 sz. nyugtára.-- Elszámoltatott 1908: V. 2-án 763 sz. alatt.

K. Papp László

Magyar Művészet
1927. 165

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

VILÁGOSSÁG RT.

K. Papp László

Feladó:

MAGYAR MÜVESZET
1927. 165

LEVELEZŐLAP

Papp László
festő

VI. Kmety u. 29

MKSz 1947

MDK

Papp László
festm.:
Uj haz alapjait rakjak olaj 100x140

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov.Kat.

Papp László MDK

gyakori látogatója a művésztelepnek.

Varga Imre: Tokaj művésztelepe.
Napjaink. 1962. aug. 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Papp László

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1964 JAN 12

1077

— A MISKOLCI Városi Könyvtár Déryné utcai helyiségében január 16-án, csütörtökön délután 5 órakor A képzőművészet és közönsége címmel Papp László festőművész tart előadást.

— ABOD községben az idén

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp László

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1963 FEB 13

4

1021

Papp László kiállítása a Képcsarnokban

A Képcsarnok Vállalat miskolci Szőnyi István terme újabb kiállításra készül. Ez alkalommal Papp László miskolci festőművész alkotásaiból rendeznek gyűjteményes tárlatot.

A kiállítás február 15-én délután 5 órakor nyílik és két hétig tart nyitva. A megnyitáskor Tok Miklós, a városi tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője mond beszédet.

gépesítés a Borsod
ipari Vállalatnál

ari
ül.
bb
né-
ell
ıg-
sz-
re-
zat
bal
att
a
a
á-

kettcsiszolást már teljesen gépesítették és a nehéz burkoló munka nagyobb részét is gépek segítségével végezhetik a dolgozók. A gépesítéssel a lakások festését és mázolását mintegy 40 százalékkal gyorsítják meg. Az új lakások és üzemi épületek átadási határidejének lerövidítését szolgálja a műanyagok nagyobb arányú felhasználása is. Az idén a külső homlokzatok és a belső falfelületek színezésére az elmúlt

M.D.K.

Papp Henrik
festő

Miskolcon nyílt kiállítása

— : Hírek
Művészet, 1963. május — 4 ¼ lap

Papp László

Miskolcon, a Borsodi Képzőművészek megyei kiállításán tájképe szerepelt. (említve)

Északmagyarország, Miskolc, 1952. Aug. 29.

NDK

Pap László

Tokaji részlet tusrajz 23x17.5

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás. Műcsarnok. 1955. Kat. 34.1.

MDK

Papp László

néhány ~~képét~~ grafikai művet ajándékozott az ország első ~~g~~ falusi grafikai képtárának, amely ~~az~~ Szikszón nyilt meg a Borsod megyei Tanács kezdeményezésére.

Napjaink. 1964. jan . 1.

Papp László

MDK

1963 évi kiállitása
a Szőnyi teremben

-i -ó: Ez évi képzőművészeti kiállitásaink.
NAPJAINK , 1963. szept. 1.

Papp László

Bethlát.

Fametszet, reprodukció.

Napjainkr. 1964, 9. szám, 6. kép.

Papp László.

A Műcsarnokban, a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításon festményei.

említve.

Napjaink, 1962 3. szám, 12. lap.

Papp László

Festőművész. Önálló kiállítása van.
„Városrészlet"; „Út"; „Viharos táj";
„Leány portré", stb. Nagyszámú
gouache. Kiállítása a miskolci
„Szőnyi-teremben nyílt meg febr. 15-én.

említve.

Napjaink, 1963 III. szám, 10. lap.

Papp Károlé

Kibenítása volt a Szőnyi Tokemben

Napjaink, 1963 Gn. 10 o.

Papp Kánló festő

Néhány művét a sikrói grafikai gyűjtemény ajándékozta

Nagyalak, 1964, 1 m., 12 a.

Papp László festő
Ezakmapatvarzsj 1958 szept. 30.-
5 oldal.-

Papp László
festő

M.D.V.

TV – antenna szerelők" – jeit
" állitotta ki.

Láncz Sándor: A VIII. miskolci országos kiállítás
Művészet, 1965. március – 40 kg.

M.D.K.

Papp László

Festőművész kiállitást rendez müveiből Miskolcon a Herman Ottó muzeomban.

Országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon.

Magyar Nemzet 1961. jan. 13. 4.old.

Papp László
épitész

l.

Erődi – Bodnár
219 l

(Képe 538. l.) — Divald: Magyarország csúcsíveskori szárnyasoltárai. II. füzet, Bp. 1911., 41. l. (1. kép = 31. l.) — Divald: Bars és Hont vármegyei kutatások. Múzeumi és Könyvtári Értesítő, V., 1911., 162. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 553. l. — Lepold—Homor 96. l. — Benesch, Belved. 68. l. — Genthon: RMF, 50. l. (1. kép = 33. kép.) — Lepold—Lippay XIV. tábla.

JÁNOSRÉTI MESTER 1465 körül:

1. *Kálvária* (20. kép)
(Középkép.) 157×112·5 cm.

2. *Vir dolorum* (21. kép)
(Predella) 46×97 cm.

3. *Keresztvitel* (22. kép)
(Belső kép) 78×55 cm.

4. *Sírbatétel*
(Belső kép.) 78×55 cm.

5. *Feltámadás*
(Belső kép.) 78×55 cm.

6. *Noli me tangere*
(Belső kép.) 78×55 cm.

7. *Olajfák hegye*
(Külső kép.) 78×55 cm.

Pap László

Pap László mérnök, építőmester,
V. Nádor-u. 18. 316-009

Bptávb 1940 szept.

Вид на Ново село

Papp László

Bemutatott műve:

135. sz. „Fák", akvarell, 27 x 36 cm.

F. Lupányi Gabriella: III. országos akvarell biennálé, 1972. Eger.

Papp László

„Gyász" c. rajza a 11. oldalon

Napjaink 1969 julius

Papp László

„Téli táj" c. képe szerepel
az I. Miskolci Téli Tárlaton - emlitve

Napjaink 1971 Január 5.old.

Papp László

„Fidem eremo" (repro)

Kovács Gyula: Éremművészetünk ma
Művészet, 1977. szeptember — 37. lap.

Papp Lúnló, festő

L.: Csabai Kálmán

–: Miskolci Kistükör

Napjaink, Miskolc, [1978.], Jünius

36.

XVII/6.

Papp László

„Esteledő" c. képe (akvarell)
szerepel a Miskolci Képtár gyűjteményének
vándortárlatán.

Napjaink 1971 május

8. old.

Papp Lóyló

müve szerepel az I.Miskolci
Téli Tárlaton - emlitve

Napjaink 1971 január
5.old.

Papp László

Tokaji szikla, o. 80×100
Napsütés, temp. 60×80

V. Északmagyarországi területi képző-
művészeti kiállítás, Salgótarján
1969.

Papp László

Született Miskolcon 1922-ben. A képzőművészeti Főiskolán Domanovszky Endre volt mestere. 1946 óta szerepelnek festményei és grafikai az ország tárlatain.

Barbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971

431

Papp László

2

1965 és 1966-ban kollektív kiállításon vett részt Freibergben és Kassán. 1963-ban Miskolcon, 1967-ben Ónodon és Nyékhárlódán, majd 1969-ben Mezőcsáton szerepelt.

Dorbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971

43P

Papp László

Miskolci képtár művei: „Kovácsok", 1960, olaj-vászon, 90 x 100 cm.; „Építkezés", 1961. olaj-vászon, 90 x 100 cm. (reprodukció); „Kovácsok" 1962, papír, színes línóm. 280 x 290 mm.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971

438

4

Papp. László

A Miskolci képtárban kiállított műve:
„Antennaszerelők," 1964. olaj-vászon,
146 x 130.5 cm.

Dorbély László: Városi gyűjtemény
Miskolci képtár, Miskolc, 1971

438

Papp László

„Esteledik" c. képe szerepel a miskolci Képtár kiállításon. (emlitve.)

Borbély László: A Miskolci Képtár képz. gyűjt. kiállításáról.

Napjaink, 1971. máj. (2)

Papp László

Bemutatott művei: „Emberek," rézkarc, 12 x 9,5; „Porond," rézkarc, 26 x 20.5 cm, „Régi kastély," rézkarc, 19,7 x 24; „Temető", rézkarc, 19.5 x 25; „Vizport," rézkarc, 13.5 x 20 cm.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971.

A Miskolci Galéria Városi Művészeti Múzeum
tisztelettel meghívja
Önt és barátait
2002. március 21-én csütörtökön délután
5 órára
a Miskolci Galéria Rákóczi-házába
(Miskolc, Rákóczi u. 2. bejárat a Széchenyi u. felől)

Papp László

festőművész

80. születésnapja alkalmából rendezett kiállítás
megnyitójára

A kiállítást megnyitja:
Dr. Dobrik István
művészettörténész

Közreműködik:
a Zrínyi Ilona Gimnázium
ének-zene tagozatos növendékei.
Karnagy: Engi Zsuzsa.
Elhangzik: 1. Fuvola duo;
2. Kodály: Esti dal; 3. Gordonka

A kiállítás megtekinthető 2002. május 12-ig,
hétfő kivételével naponta 9-től 17 óráig.

A Miskolci Galéria fő támogatója:
Westel Mobil Távközlési Rt.
Kereskedelmi és Hitelbank Rt.
Murillo Művészeti Alapítvány

A Miskolci Galéria rendezvényeit támogatja:
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Szépmesterségek Alapítvány

A Prizma fotókereskedés a Miskolci Galéria
kizárólagos fotónyersanyag szállítója

Papp László

Bemutatott müve:

174.sz. Dombok fametszet 50 x 70 cm

Katona László: V. Miskolci országos grafikai biennálé, Budapest, 1969

Papp László

A tárlaton bemutatott művei:

„Gyár" I., olajtempera, 37 x 95 cm.

„Gyár II", olajtempera, 50 x 40 cm.

„Régi város", olajtempera, 70 x 80 cm. (reprodukció)

„Téli táj", olajtempera, 50 x 80 cm.

Kovács Gyula: Miskolci téli tárlat '70.

Miskolc, 1970.

Papp László

rájza a 7. oldalon

Napjaink 1966 július 1

Papp László festőművész

május 8.-án Ziállítása

nyílik Sajószentpéteren

Északmagyarország 1971 május 7

8. old.

Papp László

1. Régi város olajfestmény 70×80
2. Téli táj —"— 50×80

Miskolci Téli Tárlat 1970

Papp László

1. Gyár I. olajtempera 57×95

2. Gyár II. —4— 50×40

Miskolci Téli Tárlat 1970

Papp László

Régi város repr.

Miskolci Téli Tárlat 1970

Papp László festő

az miskolci felszabadulási

pályázat díjazottja

Napjaink 1975 január

8. old

Papp László

Tokajiszikhár, olaj, 80×100
Napsütés, temp. 60×80

V. Északmagyarországi területi
Képzőművészeti Kiállítás
Salgótarján 1969.

Papp László
Grafikus

„Régi kastély", „Porond", „Temető"
„cinni" műveivel szerepel a tár-
laton.

Borbély László: A VI miskolci országos grafikai
Művészet, 1972. junius – 45 oldal.

Papp László

az alábbi tervpályázaton megvételt nyert 5 számú terv egyik szerzője.

B.Kállai Ilona - Kiss Dénes: Esztergom városközpontjának új megformálása, tervpályázat, 197o. -
Magyar Építőművészet, 1972.2.sz. 8-13.l.

Popp László

Papp László

1. Emberek rézkarc 12 x 9,5
2. Porond —"— 26x20

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71.

Papp László

1. régi kastély rézkarc 19 x 24
2. Temető —u— 19 x 25
3. Virpart —u— 13 x 20

6. Miskolci Országos Grafikai Biennálé 171.

Papp László

1. Utcarészlet o. v. 50×60 cm
2. Városrészlet o. farost. 70×80 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971.

Papp László

1. Esteledik p. alev. 22 x 31 cm
2. Régi házak linom 18 x 27 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971.

Papp László

1. Korácsok p-színes lino 28x29 cm

2. Antennaszerelők o.v. 146x130 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971.

Papp Károly

1. Kovácsok o.v. 90×100 cm
2. Építkezés o.v. 90×10 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971.

Papp László

Részletes a kiállításon
A katalógusban ld. Barcsi
Pálnál

Felszabadulási kiállítás
Eger 1975.

Papp László

Résztvesz a kiállításon
(A katalógust ld. Ferenczy Béniel)

3. Országos Akvarell Bienniálé
Eger, Gárdonyi G. Szinház, 1972.

Papp László

Romok, olajtemp., 35×45 cm
Kovácsműhely, olaj, 80×115 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Papp László MŰK
Szerepelt a kiállitáson.

Komáromi Jézsef: Néhány szó a sátoraljaujhelyi képzőművésseti kiállitásról.

NAPJAINK 1962. okt. 1.

M. O. L.

PAPP László

Szt. Donát-kápolna (Farkastorki út 58.) belső terének kiképzése neobarokk modorban (1957.)

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 331. l.

Papp László

Salgótarján város Tanácsának
díját kapta.

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Papp László

Ibrem, olajtemp 75×125 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1971.

Papp László

Gyertyatartó (karácsoltnos)

A Hét, 1971. szept. 24. 2. évf. 39 sz. 5 p.

Papp László

Részlet a Kolozsvári Bánffy-palota, a Művészeti Múzeum kapujából.

A) Hét, 1971. ment. 24. 2. erf. 39m. 15p.

Papp László

Részlet a kolozsvári Bánffy-palota, a Művészeti Múzeum kapujából.

A Hét, 1971. szept. 24. 2. evf. 39sz. 14p.

Papp László

Részletek a kolozsvári Bánffy-palota, a Művészeti Múzeum kapujából.

A Hét, 1971. szept. 24. 2. évf. 39 sz. 9 p.

Papp László

Kettős Hélix (fotó)

A Hét, 1971. szept. 24. 2. erf. 39 sz. 9 p.

Papp László

Papp László gyakorlatias egyszerű hamutáljának nagy sikere volt a kiállitáson.

Kocsogh Ákos: Ötvösök és fémművesek Miskolcon. Népszava, 1976. november 12-5. oldal.

MAGYAR HÍRLAPTÖ
SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Papp László festőművész

1975 NOV 5

— **Keptol képig** címmel Papp László festőművész tárlatvezetést a Miskolci Képtárban november 6-án a diósgyőrvasgyári Bartók Béla Művelődési Központ szocialista brigádok klubjának tagjai számára.

Papp László festő

Dec. 1-én megnyílt a Miskolci Galériában a miskolci téli tárlat. – A felszabadulási pályázaton Salgótarján Tanácsának díját Blaskó János és Papp László festő kapta.

(bm): Megnyílt a miskolci téli tárlat.
Északmagyarország, 1974. dec. 3.

Pappo László

Leninvárosban szombaton nyílt meg a Borsod megyei képzőművészeti kiállítás, melyen szerepel a művész több képe.

(benedeke): Tárlat Leninvárosban.

Észak-Magyarország, 1975. ma. 22.

Papp László

A Kossuth Művelődési Házban rendezték meg az I. Miskolci Országos Ötvösművészeti és Fémműves Kvadriennálét. "Képtől - gépig" címmel Vadas József számol be a tárlatról, melyet három kiállitásként emlit, a bemutatott müvek csoportositása szerint. Az első az ötvösművészeké: Bartuschek Ilona, Máté János, Muharos Lajos, Péri József.
A második rész kiállitóinak müveit inkább a zománcművészeti vagy a kisplasztikai biennálén kellett volna bemutatni: Ásztai Csaba, Papp Zoltán, Schlosser Béla, Zétényi János, Zidrics Ilona.
Folytatását lásd a 2.-es sz. cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 30.
XX. évf. 44. sz. 12. lap.

Papp László

Bohus Zoltán, Borsfai László, Demcsik Attila Kalmár Zsolt, Kardos Botond, Kiss Éva, Lugossy Mária, Papp László, Soltész György müvészeket a harmadik csoportba osztja, ők az ujitók.
Végül még egy negyediket is emlit, az eklektikus müvek alkotóit: Laczák Géza, Magyarcsek Mária és Rozgonyi Béla müvészeket.
Részletesvad minden müvész nevének megemlitése mellett azok alkotásairól, egyszer kiemeli elismeréssel, másszor elmarasztalással.
Vadas József: „Képtől - gépig" c. kritikáját lásd: Péri József nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 3o. XX. év 44. sz. 12. lap.

V képet

Papp László festőművész

Megnyílt az 5. salgótarjáni Tavaszi Tárlat. Kiosztották a díjakat, a művész Salgótarján város Tanácsa díjában részesült.

Al Nógrád, 1971. ápr. 7.

Papp László, ötvös

Szekszárdon ápr. 24.-én hat fiatal iparművész mutatkozik be munkáival.

Nógrád, 1975. ápr. 24.

Papp László

Hetedszer rendezte meg a Miskolci Galéria az Északmagyarországi Területi Szervezet tárlatát, melyen szerepelnek rajzai.

Beveczky Lóránt: Tárlat, Rajzok 1975.

Napjaink, 1975. 8.

Papp László, festőművész

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében jelenleg 15 amatőr képzőművészkör tevékenykedik. Legnépesebb a diósgyőri nagyüzemeké a csoportokat – festészeti, grafikai, szobrászati – Seres János, Papp László festő – Varga Miklós szobrászművész vezetik.

Napjaink, 1976. máj.

Papp László festő

A borsodi képzőművészek festészeti vándorkiállítása első állomása, a Kohász Galéria, melyen szerepelnek a művész képei. – „Sárospataki részlet" c. (repr.)

Vadas Zsuzsa: Vélemények a Kohász Galériában.

Diósgyőri Munkás, 1976. ápr. 20.

Papp László, festő- és grafikusművész.

a Miskolci Galériában megnyílt a „Rajzok" c. kiállítás, melyen szerepelnek a művész munkái.

„Kikötő" c. (említve).

(horpácsi): Rajzok.

Déli Hírlap, 1979. máj. 12.

Papp László festőművész

Művei részt vesznek a Miskolci Téli Tárlaton

cikk: „Szántó Piroska grafikus művész címszó alatt

Papp Lajos: „Anteusz, ideje földből kelni!"
c. cikke

Észak – Magyarország 1978. XII. 10

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Papp Lajos
festőművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1979 ÁPR 22

1021

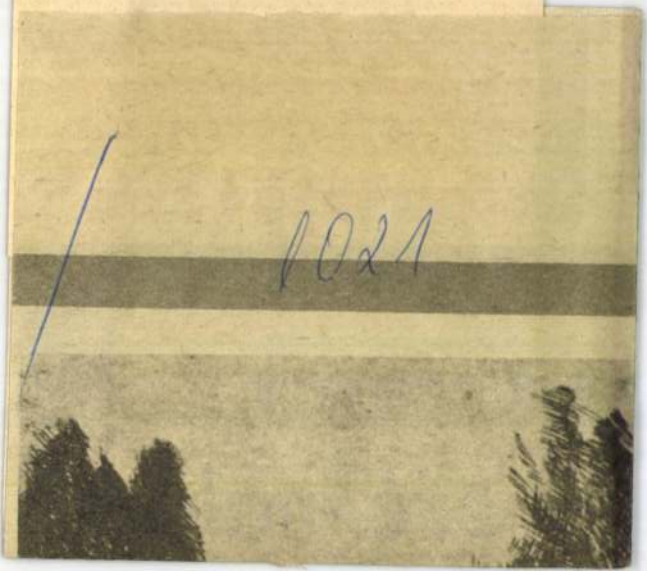

Papp László: Nyírfák. (Az 1978. évi nyírbátori pedagóg
Emil reprodukciója.

Papp László, festő- és grafikusművész

- a Vasas Képzőművészkör negyvenéves, melyet Seres János és és Papp László festőművészek vezetnek. A galériában kiállítást rendeztek az amatőr művészek, csaknem 140 művet állítottak ki.

(horpácsi): Jubileum a Vasasban.
Déli Hírlap, 1983. szept. 21,

PAPP László

Ruttkay - Miskolc, HO Mur, Papszerzen levő Vallitóterme, 1984

Papp László - Miskolc, Szalmunkai Galéria, 1984

D. Szabó Ede

Létező és hiányzó termek

Feljegyzések néhány kiállítás ról

~~[Feledy, Lenkey, Mazsaroff, Petőfáns. Ruttkay György]~~

Napjaink, 1984. aug. XXIII. évf. 8. z. 38-3

ehen, auf die im folgenden
990, 55–62.

obigen Verfahrensgrundsät-
; es war, soweit die bisheri-
Grundriß der Hauptkirche
izziert werden, ohne auf de-

icherheit grenzender Wahr-
sche Figuren, und demnach
tionierung des Baukörpers,
3. Jahrhunderts der gesamte
Die Proportionierung erfolg-
der Baugestalt, im übrigen
n Maße. Die Maße des Bau-
icht einfach die Summe ein-
sondern bilden gemäß den
erstaunlich differenziertes,

A debreceni Déri Múzeum

tisztelettel meghívja Önt
és kedves családját

1999. szeptember 10-én
15 órára

a Déri Múzeum
kupolatermébe

DR. PAPP LÁSZLÓNÉ

szövő népi iparművész
a népművészet mestere

gyűjteményes kiállításának
megnyitójára

Megnyitó beszédet mond:
BAKAY ERZSÉBET
iparművész, egyetemi tanár

Déri Múzeum
4026 Debrecen, Déri tér 1.
Tel.: 52/322-207
Fax: 52/417-560
E-mail: deri@derimuz.hu

A kiállítás megtekinthető:
1999. október 31-ig
hétfő kivételével minden nap
10-től 18 óráig

Papp Lászlóné MDK

Részt vett a kiállításon.

Dr. Tóth Ervin: Nagy jelentőségű kezdeményezés az ebesi képzőművészeti kiállitás.

Hajdu-Biharmegyei Napló, 1958. máj. 7.

Papp Lászlóné

cinkkarccal

A 31. Hajdu Bihar megyei Ösmit Tárlaton szerepelt.

Alföld 1977-1- 92/93

Szabó Ernő: Egy ösmi teres ,A 31. megyei ösmi tárlatról

Papp Levente

"Idő" cimü rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 18.
XVII. évf. 33. sz. 12. lap.

Papp Levente

"Dunántul" cimmel a lap bemutatja a művész táj
képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 4. 11.
XVII. évf. 32. sz. 14. lap.

Papp Lukács, építő

K:

—: Mesterisk oláh

26.

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

83/5

Papp L. Levente

"Figurák" c. művének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. nov. 21.
XIV. évf. 47. sz. 13. lap

Papp L. Levente

"Busó" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 8.
XV. évf. 19. sz. 4. lap

Papp L. Levente

Cim nélküli rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. dec. 26.
XIV. évf. 52. sz. 5. lap

Papp Lóránt, gépszerelő

A Volnár Béla Ifjúsági Ház, első emeletén dolgozik a képzőművészeti szakkör, melynek tagjai közé tartozik.

B.S.: Linómetszet, tusrajz, portré.

Ódi Hírlap, (Miskolc), 1944. aug. 21.

n. Papp Lukács

V.S.: Hotel Körös, Békéscsaba. Épitész: Verebi Sándor, belsőépitészek: Verebi Sándor, Szörényi Béla, statikus dr. Fésüs János, gépésztervezők: Kiss István, n.Papp Lukács, Lovag Viktor, Ujhelyi Béla. - Ismertetés, Juhos Katalin fotóival.

Magyar Ép.müv. 1971.3.sz. 32-33.l.

Papp M.

A Fortuna u. 19 sz. házat tervezte ujjá

Zádor Miklós: Beszámoló a fővárosi műemlékfelügyelőség 1961. évben végzett munkájáról.

Műemlékvédelem 1962 II sz. 197. l.

Papp M.

terve alapjón helyreállított bp-i Tóncsics u. 26. p. a. zsinagóga. 139. sz. reprodukció.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Mezényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

1901

Papp M.

Budapest Táncsics u. 26. Közgyűlési
színegyja helyzetállításának építése
- foto -

Magyar Műemlékvédelem 1969-70
Bp. Akad. Kiadó 1972 190. old.

Papp Magdolna

textil

1925–29

Építőipar 1930. 87. l.

T. 459.

rom huszár bánik el röviden, kik
. Felirata:

ussards Autrichiens contre les

rl. 24.4 : 29.5 cm.

Papp Magdolna

sikdiszítés

1918-20

Éinnik 1930. 87. l.

Hadjárat.

Az előtérben négy magya
séges tüzéreket. Felirata:

Pugna Equitatus invicti Au
in certamine prope Verona

Rm., mér. a rl. 21

Papp Magdolna

Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika
Kiniárom megye 1984. XI - XII

Uj forrás, 1985. április

Papp Margit, iparművész

--

Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola tanarai, tanarsegédek, /segédtanarok/. Textil szaktanitónő: Papp Margit 1908-1910 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz. M. Kir. Iparműv. Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrásai 37.old

Műv. Tört. Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Papp Margit MDK

1908-10. textil szaktanitónő

Az Ipm. Isk. ...tanárai és...szakoktatói... Ipar-
müv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936, 46 l.

Papp Margit

Vöpkeszakkanitónő

Éstimisk 1908/9

17 l.

Prielle Cornélia kézirata

VI. 146.

MDK

Pap Mária, festö

Edvi Illés Aladár tanár növendéke.

Rézedények. Vizf.

Az OMKK Föisk.Növ.munk.kiáll. 1923 márc.18-25. Kat. Ernst Muz. 22.l.

PAPP MÁRIA

SZEREPEL A GOLDBERGER TEXTILNYO-
MÓGYÁR KIÁLLITÁSÁN.

KLEEBERG LÁSZLÓ: EZT A KEZDEMÉ-
NYEZÉST FOLYTATNI
KELL..

TEXTILÉLET, 1970. OKT. 17.

Papp Mária

1918/19 - 1921/22

Ferkèpzomfoiskèvk

120. l.

Pál apostolok [illegible]
tek csak az alakok elgondolásában és a tömegek elosztásában vallanak a mester közreműködésére. A római S. Agostino-templom Jezsaiás-freskója (1512 körül), nemkülönben a S. Maria della Pace szibillái (freskó 1514) Michelangelónak a Sixtinában levő alakjai erős hatása alatt állanak. A római Villa Farnesina Galateájának (freskó 1514) érett szépsége és derüs fölfogása a művész szabad földolgozását mutatja az antik témákkal szemben. Az Ámor és Psyche történetének freskói u. o. csak tervezésükben idézik fel ezt a szellemet. A stanzák monumentális freskói szükségszerűen átalakították függő képeinek stiluát is. Az Alba Madonna (1508—10, Ermitage) a firenzei téma érettebb megoldása, egy elveszett eredeti ismétlésein a Madonna a fátylat emelí le az alvó gyermekről: a Madonna a diadémmal (Louvre, kivitele Giulio Romanótól). E téma legszebb formális megoldása a Madonna della Sedia (Pitti) látszólagos aszimmetriájával és a keret körvonalának az alakokon való visszatérésével, melynek változata a Függönyös Madonna (München), a trónoló Madonna típusa pedig a Madonna a hallal (1513 körül. Prado). A földi idillekkel szemben felhőkön lebegő égi királynő, de mégis földi lény a Folignói Madonna (1511—12. Vatikáni kép.) és egyik legnépszerűbb képe a Sixtus-Madonna (1516 körül, Drezda), amelyen az alakok mozdulatai utólérhetetlen vonalritmusba olvadnak s minden tökéletes egyensúlyba mérsékelve nemesedik. E kép századokra indította meg a hasonló fölfogású viziós képek sorozatát. Ennek problémáját folytatja az átszellemült Szt. Cecilia (1516, Bologna) és utolsó munkája, a Giulio Romano ál-

Papp Mariann

belsőépítész ~~készítette~~ terverte a nógrádsápi rk. templom helyreállításához a belső berendezést.

Műemlékvédelem, 1969. 4. n., p. 225.

Papp Marianna, iparművész

MDK

„Önálló szemlélettel iparművész."
(Ernst Múzeum.)

Székely András: Fiatal iparművészek 7.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 10.

Papp Mariann

jegyzetben említve, mint a nógrádsápi rk. templom belső terendezésének tervezője

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz., p. 200.

Papp Marian

Butorok kal

szerepel az alabb. Társlatban
az Ernst Múzeumban

Kékely András: Fiatal cyaz művészek

Nagyszabadság 1970 VII. 10

PAPP MARIANNE

BELSŐBERENDEZŐ. A NÓGRÁDSÁPI GÓTIKUS PLÉBÁNIATEMPLOM HELYREÁLLÍTÁSÁNÁL MŰKÖDIK, A BÚTOROKAT KÉSZÍTI EL.

MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET, 1969/4. 42. LAP.

Popp Marianne

Butorokkal

Szerepel az alább. tárlaton

Horváth György: A fiatal iparművészek első orsz. kiáll. az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 VII. 9

Papp Marianne

Butorokkal szerepel az
alábbi tárlaton

Horváth György: A fiatal iparművészek
első orsz. kiáll. az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 VII. 9 4 old.

Papp Marianne

A szertő kiemeli műanyagra tervezett dobozait, illetve dobozbútorait.

Dietz Gusztáv: Otthon '71 kiállítás; Ipari Művészet, 1971. 1. sz. 18. p.

Papp Marianne

A belső-építész kiállításon nem szerepelt, de az ottaniak egyik csoportjával arkan.

Kovács Isussa: Lakásbútor; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 10. l.

Papp Marianne

Emlétve

Perneczky Géza: Fiatal (parmunvérzet)
Élet és tradicióban, Tp. 1970. júl. 11.

Papp Marianne, [iparművén, belső építén ?]

MDK

„Butortervező művén." „A Bubivszintém" egyik alkotója.

Buzási János: A butoripar kiválóan vizsgázik az 6Ttbon 1971 kiállításon 5.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 13.

Papp Marianne

Butorainak formáját dicséri Perneczky Géza: "
"Fiatal iparmüvészek" c. kritikájában, amely
az Ernst Muzeumban rendezett első országos
kiállitásáról szól a fiatal müvészeknek.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juli. 11.
XIV. évf. 28. sz. 12. lap

Papp Mariane, [igazművész]

L: Dienes Gábor

– Pályázati ... Borító 3

Mozgó Világ, Bp. 1978. kiállítás IV/VII

Papp Mariann, [ipaművész]

L: Dienes Gábor

–: A VIT művészeti pályázatok legjobbjai 6.

Népszabadság, Bp. 1978 ápr. 21

Papp Marianne
ipamüvés

„Garnitúra vétegelt lemezből"
(repro)
„Asztal" (repro

Horvath György Fiatal ipamüvisek.
Nők lapja, 1970 november - 47 szám

MDK

Pap Mariska

1907-1o. textil szaktanitónő

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

Pap Mariska, iparművész

Az Orsz.m.kir.iparművészeti iskola tanárai,tanársegédek,/segédtanárok/,-Textil szaktanitónő: Pap Mariska 1907-1910 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Írt. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Pap Mariska

veretése alatt az inté-
zet Marosvásárhelyt
csipkekészítő tanfolya-
mot rendezett.

Értimisk 1907/8

G. l.

Pap Mariskát

a vall. és közokt. minisztér a textil osztályon szaktanitónőnek alkalmazta.

Értimisk 1908/9. 9. l.

Az eperjesi házi ipari kiállításon dicsérő oklevél.

u. o.

Keresztessy József szob

Vállig, kissé balra
sza kipödrött és szak
hája elöl szét van ve
elején tölgygaly képez
közül kettő egész, kett
meg és négyszögletes tá
iratot olvassuk:

„KERESZTESSY
JÓZSEF"

Bronzszobor,
Ajándékozták:
Készítette: J
L. az 1895. évi ok
Kis Ferencnek utján min. Köp

182/95. L52607/95.

Pap Mariska

csipkeszaktanítónő

Kétimisk 1908/9

17. l.

Pénzverő műhely, Halacskai Kelta

VI. 137.

M.D.K.

Pap Mártony,csimadiam.

A peremartoni külső csizmadiacéh cserépkorsója.Fel: Tsinyáltatta Pap Mártony Uram Czéh Mester...1779. Készitette Miller Mihály fazekas Cskü.L.18,18/a.kép. Veszprémi Bakony Múz.Lsz.C-7.Függelék,23. 194.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1966.Veszprém.Kiadja a Veszprémi Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

Papp Márton

Korongos

l.

Ruzicska Károly

63. l.

Papp Melinda

építő-tervező

a Lajos u 158-as ház XVIII. sz. i
állapotát vügzítette

Esti Magazin
1982 IX. 28.

M.D.K.

T. Papp Melinda

Bp. I. Táncsics M. ut.8. sz. ház müemléki helyreállitása.

vasanyag restaurálása: Sárdy Lóránt

Müemlékvédelem 1967/2. 127.1.

T. Papp Melinda

A Bp. V. Szép u. 4.sz. /ma városképi jelentőségü/ épületet 1870-ben épitette Wechselmann Ignác épitőmester Baumgartner Alajos bécsi épitész tervei szerint. 1968-69-es helyreállitásának tervét T.Papp Melinda készitette.

Pereházy Károly: Müemlék lakóépületek restaurálása a pesti Belváros rekonstrukciójában. - Müvtört.Ért. 1969.4.sz. 291. l.

M.S.K.

T. Papp Melinda épitész

Bp. I. Táncsics M. u. 4. sz. ház ,üemléki helyreállí
tása,

Müemlékvédelem 1967/2. 127.1.

H. Papp Melinda

állította helyre a Táncsics Mihály utcai (26 p.) ezidő i mahózat.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia. Budapest, 1970.

414 P

T. PAPP MELINDA

ÉPITÉSZ. (FŐVÁROSI TANÁCS HKI MŰEMLÉK-OSZTÁLYA)

A BUDAI VÁRNEGYEDBEN LÉVŐ HÓDOLTSÁG KORABELI ZSINAGÓGA HELYREÁLLITÁSÁT TERVEZI.

REPR: 1 RAJZ, 5 FOTO

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1969/6. 50. LAP.

T. Papp Melinda

T. Papp Melinda épitészmérnök helyreigazitja a Budapest 1970. évf. 9. számában közölt cikk egyik megállapitását: az Ybl-Fessler-féle Danubius-kút alakjait Győry Dezső nem restaurálta-kiegészitette, hanem teljes egészükben másolatként újrafaragta; az eredeti szobrok egyike a Calvin tér 9.sz. ház udvarán áll.

Budapest, 1971. 1.sz. 48. 1.

I. Papp Melinda

Máltás Hugó készitette a ma is álló Hunyadi János út 18.sz. ház terveit Reitter Ferenc számára, 1855-56-ban. Az épület helyreállitásának terveit T.Papp Melinda készitette 1969-ben.

Komárik Dénes: Rövid hirek budapesti műemléképületekről. - Műemlékvédelem, 1970. 1.sz. 55.l.

T. Papp Melinda

Leverte a Bp. I. Fő u. 43. n. ház felújítását 1969-ben, és a Bp. V. Szép u. 4. n. házét 1966-ban

Bibó István: Rövid hirek budapesti müemlék-házakról. Müemlékvédelem, 1970.4.sz.252-253. l.

T. Papp Melinda
építész

M.D.K.

Terei alapján restaurálták a
Szathmárat.

Kertész: Lakhelyük a vár
Élők Lapja, 1963. aug. 17 - 6 lap

T. Papp Melinda

Tervezte az I. Dín tér 15. n. alatti műemlék-épület berendezését

Perehány Károly: Műemléképület új rendeltetéssel
Műemlékvédelem, 1967/3. 171. o.

T. Papp Melinda

a Tolnai M. u. 25, 26 sz. épületek

helyreállitásának tervező építésze

(1968)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72

Bp. Akadémiai Kiadó 1974. 72. old.

T. Papp Melinda

a Táncsics M. u. 12. sz. épület

helyreállitásának tervező építésze

(1965)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72

Bp. Akadémiai Kiadó 1974. 72. old.

T. Papp Melinda

a Tabánban M. u. 8. sz. épület
helyreállításának tervező építésze

Magyar Műemlékvédelem 1971-72
Bp. Akadémiai Kiadó 1974. 72. old.

T. Papp Melinda

a Tabáni M. u. 4. sz. épület

helyreállitásának tervező építésze

(1968)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72

Bp. Akadémiai Kiadó 1974 72. old.

Papp Melinda

Bécsi kapu tér 6. sz.

épület

helyreállításának tervező építésze

(1962)

Magyar Műemlékvédelem 1971-72

Bp. Akadémiai Kiadó 1974 72.old.

T. Papp Melinda, (I. ker. IKV. Műemléki Osztály).

Az I. Fő u. 43. sz. műemlék lakóház felújításának ~~tervét~~ készítette. Az épület 1804–1805-ben épült.

Az V. Szép u. 4. sz. városképi jelentőségű ház felújításának ~~tervét~~ készítette.

Bibó István: Budapest.

Műemlékvédelem, Bpest, 1970. 4. 252. old.

T. Papp Melinda

A Bp.I.Hunyadi János ut 18.sz. ház tervezőjét a topográfia Reitter Ferencben, a tulajdonosban látja, Komá Komárik Dénes Máltást tartja a tervezőnek. - Az épület 1969-7o-ben lefolyt helyreállítását T.Papp Melinda tervezte.

Perbály Károly:A városrész-rekonstrukciók műemléki-leg védett lakóépületeinek helyreállítása.
Műv.Ért.1972.3.sz. 213-223.l.

216.1.

T. Papp Melinda

terverte a Corvin tér 3. (Bp) n. hai 1970-72-es felújítását.

Pereházy Károly: A városrész-rekonstrukciók...
Müvtört. Ert. 1972. 3. sz. 213-223. l.

216. l.

MDK

Papp Mihály, festő

Népi táncpróba. Olf.

Műcs.-IV.M.K.pzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 9.1.

MDK

Pap Mihály takács mester

kassai céhmester 1715-ben

Wick B: A kassai szt. Rozália-kápolna története.
Kosice, 1935. 89.l.

Fénykép

Milgré

Képzőművészeti Főiskola. 511 ltr.

Papp Mihály: Népitáncosok próbálnak.

Jelz. l. b.: 1953 Papp M.

Diplomamunka. 1952/53

Festmény

Negatív nincs.

MDK

Papp Mihály

Mihalik Gy.: A kaposvári kiállitás. Magyar Iparmüvészet 1905. 252.l.

Pap Mihály

szürszabó Debrecen

1805

Györffy szür

136. l.

Pap Mihály

szürszabó Nagyberki

l.

Grösffyszür

204. l.

rén áll, a dögvész ellen oltalmazó szen-
lermói Szent Rozália fekszik, akitől
várták a segitséget. A két alsó
vermekeikkel. A festmény jellegzetes és
stis fogadalmi képtípusnak, amely a 18.
en is elterjedt.

lon függő Lábos György jáki tisztttartó
1736-ból
álának emlékképe, amely szintén a Mária-
ár magyar kegyhelyhez kapcsolódik.
alatta az adományozó és családjával
elmondja Bolemányi Róza váratlan
tban haza felé és végül levonja a tanul-
mája, nem tudgya hol mikor lesz végső

ati falon jobboldalt látható fogá-
zet alatt álló Máriát ábrázol a gyermek
ntegy jelenésként látja a Szent Szüzet.
yban térkvő nő. A nagyjából a 18.század
lég vidékies, ezért nem lehetetlen, hogy
r festő és a közismert kegykép-
Mária esetleg a jáki Mária oltár szobrát

Papp Antal

Michel P o p p
/Mişu/

festő/1827-92/

+1892.- Nyugatias, Erdélyben a legjelentékenyebbek egyike

Petr.Trans.1938
514 l.-517 l. 524. l,-525 l,
526-27 l,

Életrajz:/517 l./ Popp János szobrász és templomi festő fia. Apjától tanult, 1845-től két évig Gsellhofer tanfolyamain a bécsi Szépmüv.Akadémián. Visszatér Brassóba, részt vesz a forradalomban 1849-ben. Bucarest-

1. fordító

kell ezért átköltöznie. Miután Lecca és Stanescu festőkkel dolgozott együtt, 4 templom freskóin, a Târgu-Jiu-i templomot diszíti. Itt élt öt évig. 12 évi bolyongás után visszatér Brassóba és a vidék templomaiban fest. 1890-ben a román liceum helyettes rajztanára. Müveinek zöme a Satulung-i Assomptio-templomban ~~Fresques á la detrempe" Freskók~~ Al secco falfestmények.

Kb. 300 portré maradt utána /525 l./

Papp Mihály

festő

Brassóból, 1847-ben 19 évig

1,

Fleischer Bécs 73. l

Üzletünknek ivről

Köves Gyula urat a mai nap

Midőn arra kérem,

szíveskedjék, bíztosítom, hogy

esen teljesítem.

Legjegyzőm aláírás

Pap Mihály

Munkácsi 1905. 338

Bauer Balthasar: Nő képe 37
(600), 2108 (282).

Papp Mihály MDK

Népi táncpróba, olf.

Mücsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Pap Mihály, festő, sz. 1928.

Gyermekkorában került ki Kanadába, 1948-ig ott élt. A nyári iskolai szünetek idején gyárban, éttermekben és Kanada északi vidékén, tutajosoknál dolgozott. Sokféle embert ismert meg itt, kanadai francciákat, félvéreket, skandinávokat. Az ő életükről fest most egy nagyobb kompozíciót. Kanadában kezdett rajzolgatni először, embereket és tájakat, 1947. beiratkozott egy festőiskolába. 1948. ösztöndíjat kapott a M. Képzőművészeti Főiskolára. Berény Róbert és Bernáth Aurél növendéke volt. A nagy kiállításon diplomamunkáját mutatta be.

Uj M. Képzm. IV. 1954.

- 129. l. és kép

Papp Mihályné, amatőr textiltervező (Székesfehérvár).

A XI. országos amatőr képző- és iparművészeti kiállítás a diósgyőri Vasas Műv. Központban látható. A kiállítás megnyitója után átadták a díjakat: A textil kategóriában jutalmazták Szelessné Csizmadia Mártát (Sárbogárd) és Papp Mihályné (Székesfehérvár).

Sz-: Amatőrök seregszemléje.
Déli Hírlap, 1981. jún. 8.

Papyr Mihályné, népművén

L. Császi Ferenc

–. Megnyílt az országos népművészeti kiállítás 9.

Nemszabadság Bp. 1979 júl. 1.

Papp Mihályné, nejen ipar művén

L. Busi Lajos

– Mezőhúri kazelesok alkotásai – ... 7.

Népszabadság, Bp. 1981 jún. 19

Papp Mihályné, építész

L. Eltér Ishán

– Közvetségi kérek

Magyar Építőművészet Bp. 1983

10 – 12

83/4

Papp Mihályné, építész

A Belváros déli részének rendezése. Tervpályázat, 1985.

A pályaművek díjazása:

A Bizottság 200.000 Ft-os I. díjban részesítette a 8. bírálati sorszámú pályaművet; szerzői: Füleki Erzsébet, Papp Mihályné, Gergelyné Korompay J., Aczél G., Lukovich T., Benson Tné, Sike P.-né és Konjané Spanyik L. –

1. az I. díjas terv.
2. az I. –"– beépítési-javaslata. } /repr./

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 16-old.

Papp Oszkár a Népművelési Intézet osztályvezetője

talánban hogyan kell értelmezni ezt a szót, hogy amatőr? Egyál-
Papp Oszkár a Népművelési Intézet osztályvezetője válaszol a kérdés-
re.

- Azt lehetne mondani, hogy az egyik fajta értelmezés az azt jelenti, hogy amatőr, akik valamit kedvtelésből csinál. Például a művészethez kedvtelésből közeledik akár, mint alkotó, akár mint művészetet szerető ember. Hiszen például az angolok vagy franciák a műgyüjtőket hivják amatőröknek. Nálunk viszont azokat, akik kedvtelésből, nem foglalkozásszerüen csinálnak művészetet.

- Az amatőr képzőművészeket szokták vasárnapi festőknek is nevezni. Ez az elnevezés jogos?

- Ez az amatőr művészet rendkivül összetett. A legkomolyabb és legmagasabb szintü autodidakta művészektől kezdve az úgynevezett vasárnapi festőig minden beletartozik. A hobyüzők, a dilettánsok és még lehetne sorolni a különböző kifejezéseket. Tehát az a réteg amelyik mindig meg volt, mindig meg lesz, érez egy bizonyos késztetést a művészet iránt, de kellő müveltség és izlés hiján ezt meglehetősen alacsony szinten müveli.

- Nem válhat ez egy idő után veszélyessé, hogy egy sor olyan ember, aki úgy érzi, hogy tényleg tehetséges és művésznek kell lennie és hát közben dilettáns. És mégis kell akkor benne ez az érzés, hogy ő a művész.

- Valljuk be őszintén, a művész létnek, a művész egzisztenciának van egy olyan furcsa vonzása, egy olyan furcsa büvköre, az ismertség, a nevesség, irnak róla, mondanak róla, beszélnek róla vágya az emberekben, ami sok olyan emberben is felkelti a művész

1980. III. 30. Kossuth 14.05 | Vnd/.
Gondolatjel.

lét iránti vágyat, akinek a tehetsége erre hát bizony nincs meg. De a legtöbb ember, aki tehetségesen valahonnan, valamilyen nagyon alacsony szintről kezdi. Így ő sok olyan pillanatnyilag - idéző jelben - "dilettáns szintet" mutató amatőr van, akiből lehet olyan, aki képes müvészeti értéket , esztétikai értéket létrehozni.

/Zene/

- A közel múltban az amatőrök és az őket támogató hivatásos képzőművészek közös tanácskozásra gyültek össze Budapesten. Néhány felszólalást hallanak most, melyek ezen a tanácskozáson hangoztak el.

- A hivatásosokkal való kapcsolat egyoldalu, gyakorlatilag ez úgy van, hogy az amatőrnek mondott képzőművészek azok igyekeznek dörgölődzni úgyszólván a hivatásosokhoz ha azok valamiképpen baráti kapcsolatba kerülnek egymással, akkor lehet valamire jutni. Egyébként nem.

- Mitől amatőr az amatőr? Mitől profi a profi? Miért nem profi az amatőr és miért nem az amatőr a profi? Azért, mert képzőművészetün k osztály társadalmi alapokon nyugszik, azért, mert mesterségesen megtermékenyitett képzőművészetünket...

- A nevében nagyon kevés hivatásos képzőművész él, és az itt induló müvészek közül nagyon sokan eltávoztak a megyéből. Igy csak az utóbbi .évek terveszerü munkája kapcsán jött létre az, hogy még 75-ben kilenc hivatásos élt a megyében, most harminc alaptagról beszélhetünk. Ez nagyban befolyásolja a megyei amatőr mozgalmat is. Huszonnyolc szakkör müködött 1978-ban, ez napjainkban kétszeresére nőtt.

- Napjainkra tehát olyan nagymértékben erősödött meg az amatőr képzőművészek tábora, hogy országos tanácsot alakitottak a saját problémáik megoldására. De hogyan és mikor született meg egyáltalában az amatőrmüvészet? Papp Oszkár válaszol erre a kérdésre.

- Az amatőrmüvészet vagy amatőrmüvész megjelölés történelmi kategória, amely társadalmi munkamegosztásnak egy bizonyos szakaszára, bizonyos fázisára jellemző. Azóta alakult ki ez, hogy amatőrmüvészet, amióta kialakult az, hogy foglalkozásszerü hivatásos müvészet. Az eredete, a gyökere, az valahol az ember müvészeti alkotókészségében rejlik. Amióta áruba bocsájtják, azóta létezik is ez a megkülönböztetés, hiszen foglalkozásszerü foglalkozássá, nemcsak hivatássá, foglalkozássá is vált a müvészeti tevékenység. Ma az tekinthető amatőr képzőművésznek vagy egyáltalán amatőrmüvésznek, akinek a társadalmi munkamegosztásban elfoglalt helye nem az, hogy müvész. Hanem valami más foglalkozása mellett foglalkozik müvészettel és ennek következtében ez a megjelölés nem értékmérő, nem értékjelző, hanem egész egyszerüen szociológiai megjelölés. Sajnos rendszerint nem igy értelmezik nálunk még ma sem, hanem van egyfajta lebecsülés ebben, hogy amatőr. Azt jelzi ebben az értelemben, hogy nem éri el a hivatásos szintet. Történetesen ez is változik müvészetenként, mert amatőr iróról például nem hallottunk. Juhász Gyulát például senkisem nevezi amatőr költőnek. Tanárként kereste pedig a kenyerét. A képzőmüvészetben sajnos, ahol a müvészeti alkotás árujellege is ilyen erős, ott ma is még él, legalábbis a köztudatban vagy köztudat egyrészében ez a megfogalmazás.

Papp Oszkár festőművész

- Papp Oszkár festőművész a Népművelési Intézet munkatársa, a művésztelepek és a szabadiskolák életének, munkásságának ismerője. Vajon a XX. századi magyar képzőművészet palettáján milyen uj szint jelentett a vidéki és fővárosi iskolák, telepek megjelenése?

- A század első felének jelentős művészeinek többsége a szabad iskolák művésztelepek növendékei közül kerültek ki, és sokkal kevesebben az akadémiai oktatásból. Ez maga is jelzi azt, hogy a művésztelepeknek milyen jelentőségük volt.
Próbáljunk egy összehasonlitást tenni az akadémiai oktatás akkori módszerei és a szabadiskolák módszerei között. Az akadémiai oktatás lényege egy konzervativ, tulajdonképpen a reneszánsz, késő barokk izlésnormákon alapuló, szemléletnek az oktatása, aminek eredményeképpen a növendékek nagyon rutinos, nagyon biztos előadásikészséggel rendelkező művészeti fegyverzetet kaptak, de ez tulajdonképpen sztereotipiák, művészeti közhelyek, megoldására volt elsősorban alkalmas. Elzárta az utat egy szabadabb, egyéni látásmód kialakitásához. Ezzel szemben az a fajta korrektura, ami a szabadiskolákban van, ellentétben az akadémiaival, ami egy normához való igazitást jelent, a növendékben kibontakozó sajátos látásmód erősitését szolgálja, és mindenfajta korrektura, egy kicsit a mai szóval értelmezve konzultációszerü a tanár feladata és szerepköre inkább az idősebb, tapasztalt társ segitő szerepköre, mintsem a szigoru tanáré.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 Hírek.
Festőiskolák nyomában

Ehhez járult hozzá természetesen az a szellemi közeg, amiben a különböző iskolák működtek, az akadémiánál természetesen egy konzervativ szemléletü művészettörténeti oktatás, és ehhez kapcsolódó egyéb elméleti tárgyak. A szabadiskolában inkább a szabad beszélgetések, a növendékek és a tanárok egymás közötti munkatársi, közösségi viszonya az, ami kapcsolta őket a kor leghaladóbb áramlataihoz. Az akkori Nyugat, valamint a Galilei-körrel, különösen a művészház erős kapcsolatban volt velük, nem véletlen, hogy a korábbi szabadiskolások közül többen vettek részt nagyon aktivan a 18-as polgári forradalomban, illetve a 19-es Tanácsköztársaság művészi munkájában.

- Megfogalmaztuk ezeknek a művésztelepeknek a szellemi bázisát, a hatását, a kapcsolatait, most kronológiai sorrendben hogy következnek egymás után ezek az iskolák, ezek a művésztelepek?

- Pár év eltéréssel Hollósi Simon volt a nagybányai, illetve később técsői szabadiskola alapitója, kivált ugyanis egy pár év után a nagybányai iskolából, amit átvettek Réti, Torma, Ferenczy. Nagybánya jelentősége ebből a szempontból elsősorban a mindennapi modellek és a plener beállitások oktatása, az impresszionizmus lehetőségének megteremtése a fiatal nemzedék számára. A másik fontos iskola, amit említeni kell Gödöllő, amit elsősorban a magyar szecesszió szempontjából vizsgáltak eddig, ez kifejezetten mühelyiskola volt, és az ugynevezett alkalmazott művészetek felé nyitotta a képzőművészetet, a harmadik a Művészház köre, ahol Kernstock, Vedres Márk, Egri tanitott, és amelyik talán a leginkább adaptálta a legujabb eredményeket, a legujabb akkori avantgarde eredményeket, a szellemi közeg és érdeklődési köre is a legerősebben füzte a progressziv baloldalhoz.

1021

Papp Oszkár festő- és grafikusművész

1984. II. 20. TV-2. 20.55. /Kmó/

TV - híradó 2.

- Papp Oszkár festő és grafikus. De szívesen foglalkozik a képzőművészet más ágaival is. Restaurálással, vagy tűzzománcok készítésével. Otthonában vázlatokat rajzol, elképzeli a leendő kompozíciót, a megelevenedésre váró figurákat. Az alakok a kőbányai LAMPART gyár laboratóriumában készülnek életre, ahol iparilag előállított vaslemezekre a művész zománcoiszappal lapos reliefeket fest. A kisdombormüvekre oldalról ráfújja az árnyékot, a fényt, a háttérszínt. Így a festőiség, grafika is élő eleme annak az alkotási folyamatnak, amely végső láncszeme: a kiégetés. Az 50 éves Papp Oszkár művészi megújhodása egy tűzzománc reliefsorozat. A görög mitológia témáit dolgozza fel képeiben, amely alaphelyzetei általános érvényűek. S nemcsak a szituációk, de az emberek archetipusai is. Gyakorta nyúl Orfeuszhoz, szívesen foglalkozik a faunok és nimfák táncaival de Ciszifuszt, a vakmerő Ikaroszt vagy Prométheuszt is életre hívó némi derűvel, kedvességgel. Papp Oszkár rátalált a görög mitológiából fakadó közérthetőségre, ahogyan tette ezt Picasso vagy Henry Moore is, hogy az emberi lét általános igazságairól szólhasson. A kiállítás a Csók Galériában látható.

1021

Papp Oszkár festő grafikus

1984.I.19. Kossuth 12,oo/Furdóné

Déli krónika

A közelmúltban alakult meg a Képzőművészek Gulácsy Lajos Alkotó Közössége, melynek neves művészeink tagjai; Bálint Endrétől Kokas Ignácig, Szántó Piroskáig. Nem is sorolom tovább. A lényeg az, hogy ma megnyitották a XII.kerületben a Fürj utcában kiállító termüket, ahol Papp Oszkár

tüzzománcai láthatók. A művésszel Gárdai László beszélget.

- Papp Oszkár hivatását tekintve festőművész, grafikus. Én azt hiszem, hogy ez már szinte egész más, műfaj.

- Valóban más műfaj. A régi ősi zománcműfajon és technikán belül átmenet a kisplasztika és a festészet között.

- Szűkszavú ezek a képek derűt, nyugalmat és életörömöt sugallnak. Hát nem is igazán ilyen korban élünk. Ön mégis ezeket a témákat fogalmazta meg.

- Minden kort hordoz, borzalmat és derűt. Ha arra gondolok, hogy a renaissance-ban nyilatkozó hihetetlen gazdag emberi harmónia milyen körülmények között született a XV. századi, XVI. századi Olaszországban, az akkori Itáliában, akkor azt kell mondjam, hogy látszólag ott is ellentmond a kifejezés harmóniája, derűje és klasszikus tisztasága, annak a zürzavaros, háborús világnak, amiben élt. Hát gondoljon csak Leonardóra, akinek legszebb szárnyait tönkretették, mert egyszerűen a bevonuló, egymást váltogató katonák szétlövöldözték, céltáblának használták a legszebb szobrait. Mellesleg ezekben a képekben kétségtelenül sok van abból, amit életrőlnek, vagy derűnek lehet nevezni, de kicsit jobban megnézve, ezekben is valahol ott van mindaz, ami nemcsak gyönyörködtet, hanem elgondolkodtat és izgat. Valahol ennek a kiállításnak a súlypontját az új, tavalyi és idei nagyobb méretű mitológiai témájú zománc kompozíciók jelentik azt hiszem és ennek a súlypontját - akárhogy is nézem - három kompozíció jelenti. Az Ikarus, a Sziszifusz és a Prometheus. Egyik sem problémamentes téma és azt hiszem, nagyon is mai téma.

1984. II. 2. Petőfi lo.45

Láttuk, hallottuk

- Budapest legújabb kiállitó termében, a Novotel Szálló közelében lévő Gulácsi Galériában nyilt meg Pap Oszkár festőművész tüzzománcainak kiállitása. Önök Varsányi Zsuzsa ripertját halljak, amelyet Pap Oszkárral készitett.

- Mielőtt Pap Oszkárt arra kérném, hogy a kiállitásán egy kis tárlatvezetésre invitáljon bennünket, azt kérem, hogy mondjon a Gulácsi Lajos alkotóközösségről néhány szót!

- Tavaly alakultunk meg. Talán elmondanám, hogy kik vannak benne. Bálint Endre, Bence László, Berki Viola, Fehór Csaba, Kántor Andor, Kokas Ignác, itt következik az ón neven, azután Rátkai Endre, Szántó Piroska, Vón Anil, a festők ós Szabó Iván a szobrász tagunk.

- Milyen céllal alakult meg ez az alkotóközösség?

- Ami összefüz minket, az az, hogy viszonylag kialakult életü művészek, akik mind tulajdonképpen a modern magyar művészet reprezentánsai. Ami voltakópp a munkaközösség létrehozásának a legfontosabb célja az az, hogy eddig nem sok közünk volt a kereskedelem különböző formáihoz. Most, hogy a kereskedelem újabb, szabadabb formái megnyiltak, úgy véltük, hogy a közönséggel való kapcsolatunk számára hasznos egy közüsség ós összmunka elkezdóse. Ezért hoztuk létre ezt a közüsséget is. Ez az, amiben a Gulácsi Galéria számunkra terepet ós segitséget nyújt.

- Itt a Gulácsi Galériában állitják ki időről-időre müveiket. Beszéljünk most az ön kiállitásáról! Itt ülünk a szép kiállitóterem közepón, s körbevesz bennünket körülbelül hatvan tüzzománc. Ön festőművész. Most tüzzománcot állit ki ós már azt hiszem, elég rógen tüzzománcaival találkozhatunk a kiállitásain.

- A tüzzománc rógi, hagyományos, nemes müfaj. Egyike a legrógebbi vizuális vagy képzőművészeti kópi kifejezós formának, aminek természetéből adódóan eddig sokkal na-

gyobb szerepe volt a diszitő vagy alkalmazott művészetben és tulajdonképpen a mi krunkban válik egyenrangú képzőművészeti kifejezés formává. Nagyon alkalmas arra a tómakörre, ami engem régóta érdekel és ami a jelenlegi kiállitásomnak is tómában a legnagyobb részét adja, a ami a mitológiához kapcsolódik. A mitológiában én olyan valamire találtam rá, amivel azt hiszem, hogy nagyon fontos, lényeges dolgokat lehetelmondani viszonylag közérthetően. Ez a közérthetőség, ait nálunk elég sokáig igen csak rossznl használtak. De in egy lényeges értelme. A mitológiai nyelv európai emb számára egy olyan jelképrendszer, amivel közelebb hatók, világosabbá tehetők lényeges emberi és társadalmitartalmak.

Papp Miklós muzeumigazgató

- Meg kell említeem, hogy Szabolcs Szatmár megyében ugy az 555-ös folyamkilométernél rendszerint kikötünk és Európa egyetlen igen jó állapotban lévő földvár maradványát tekintjük meg , amelyik történelmileg rendkivül érdekes, de tájilag is egy nagyon érdekes látvány és mindannyiszor engem is csodálat tölt el, hogy hogy birtak földből ilyen meredek hányást készitení, melynek tetejéről, mely szintén nagyon szép a kilátás és hát rendszerint leflényképezzük az ezeréves emlékoszlopot, mely országgyülés helyét is hirdeti. És nagyon találónak tartom a szöveget miszerint ugye mindig találja a helyén a magyart a munka és a harc, mely szerint legyen ez buzditó jel a munkás jövőre.

- Tokajt se tudnánk kihagyni, hiszen pont a turázók kérésére az utóbbi években már egy pihenőnapot is tartunk Tokajban részben azért, hog külföldi és távollévő vendégek megismerkedjenek hát Tokaj látványosságával, másrészt ha este tulságosan megismerkednek a tokaji borral, akkor másnap legyen idejük kipihenni.

- Tokajnál jobb kézről a Kopaszhegy fogadja a vizen érkezőt. A folyó baloldalán árnyas fák alatta sikságba nyulik a rakamazi kemping. Magának a hajdani királyi városnak jó ismerője Papp Miklós muzeumigazgató. Mióta hivják Himesudvart Tokajnak?

- Ennek nemigen ismert története van, gyakorlatilag ma sem tudjuk, hogy Tokaj mióta Tokaj. Egy bizonyos, hogy Káldi Márknak a krónikájában szerepel egy olyan dolog, hogy Salamon és Géza vivnak itt csatát és ennek a csatának a leirása során kapcsán emlitik először Tokajt, Tokajnak. Anonymus még Himesudvarnak nevezte.

1949. VI.21. Petőfi 12.52 /B.j/.
Kapcsolás a nyíregyházi stúdióba

- Volt egy harmadik neve is, Tokajnak Kőrév.

- Igen. Annyira fontos átkelőhely volt itt a városnak évi 800 aranyat jövedelmezett, 2500 sókockát, mert hisz akkor természetben is leróttak a vámokat és mintegy 400-500 sinvasat. Nem számitva a szombati jövedelmet, mert a szombati jövedelem a prédikátoré volt. .. aki Jókainak a vendége volt itt és Tokajról és Jókairól egy könyvet is irt Berlinben, ami 1874 ben jelent meg a forgalmát, a kereskedelmi forgalmát egyenesen Lipcsével Lipcsével hasonlitja össze ennek a vidéknek.

- Még mindig hajózható a Tisza és ez köszönhető Széchenyi Istvánnak.

- Ezért akarunk emléktáblát állitani Széchenyi Istvánnak az emlékére, aki kétszer is jártTokajban.

- Mikor?

- 1844 juliusában, ha jól emlékszem 14-én indult el Alpártól a Pannónia nevü gőzösön, ez egy uj gőzős volt, a legalacsonyabb vizállásnál tanulmányozni, hogy járható-e hajózható-e a Tisza. Innét Alprától valóságos diadalmanetben feljöttek egészen Tokajig, Tokajtól akartak még tovább hajózni a Tiszán, amig a Tisza hajózható. Itt Tokaj fölött Tiszabercelnél tuskóba ütköztek és Széchenyi, hogy a hajóját ne veszélyeztesse, illetve félt már a további hajózástól, elrendelte, hogy jöjjenek vissza Tokajba, itt szállt meg Dégenfeld családnál és innét ment Sárospatakra a szabályozóval találkozott.

- És milyen érdekes, hogy Tiszadobnál a Tiszaszabályozás emlékmüvét találhatjuk, ott az olasz tervező mérnök emléke nincs. Széchenyié van, Vásárhelyié van.

- Nyilván talán azért, mert ugye az olasz szabályozó nem magyar, hát azért hagyták mondjuk talán el ennek az emlékét vagy a nevét a tábláról.

- Mi az, ami még rabul ejtheti a Tokajba érkezőt? Amiről még nem beszéltünk, de mindenképpen meg kell emliteni.

- Ritka hely az, ahol a város közepén, - városnak mondom Tokajt, pedig jelenleg csak nagyközség - találkozzék két ilyen nagy folyó, mint a Tisza és a Bodrog, talán Győr az egyedüli ilyen város és ez csodálatos panorámát ad. Valahogy ennek a háromnak az együttese, tehát a gyönyörü idillikus táj, a kitünő borok és ez a természetes szépség, energia, szóval ez valahogy összességben determinálja mondjuk Tokajt arra, hogy mégis megmaradjon az ország egyik gyöngyszemének. Szóval ez egy kicsi igazi Hungaricum még.

- Mit jelent erőmüvek előtt Kiskörénél vagy Tiszalöknél átmenni?

- Azok, akik nem szokták a Tiszát, azoknál már a kompkötelek megjelenése is egy uj élményt jelent, a pontonhidak már igazán

izgalmasak, amilyen Dombrádon vagy Tiszadobon van, azok alatti áthaladás már sokkal nagyobb figyelmet igényel és bizonyos foku izgalmat is jelent. Néha egy-egy koccanás előfordul, komolyabb baleset szerencsére még nem következett be a szervezettTisza-tura résztvevőitől, hiszen előző este mindig megkapják a tábortüznél a következő napi intelmeket, hogy mire és hogyan kell ügyelni. És rendszerint a turázók egymásra is ügyelnek. Van azonban tudomásom arról, hogy magányosan turázók már borultak pontonhidak alatt, mert nem tudják, hogy a sárga négyzet alatt lehet csak áthaladni, mert a többi helyeken csak látszólag nyitott a viz, néha még a viz alatti drótkötelek is feszitik a hidat és ezek szoktak rendszerint borulást eredményezni. Természetesen az ilyen nagy létesitmények, mint a tiszalöki zsilip, vagy a Kiskörei Erőmü gátja, ée hát szintén nemcsak látványos, de bizonyos fokig izgalommal is tölti el a résztvevőket. Tiszalöknél a jobb, Kiskörénél a bal part közelében gyülekeznek és szervezetten haladnak a zsilipkamrába, majd majd megkezdődik a viz leeresztése, ami egyébként egy teljesen veszélytelen dolog. Annyi az érdekessége, hogy hogy a hajókat nem szabad kikötni, mert akkor a kikötő kötél fogva lógva maradna a falon, hiszen néha 7-9-10 métert is süllyed a vizszint. Lessüllyed a viz, szépen leereszkedik rendszerint egy negyédóra alatt. Érdekes akkusztikája van ezeknek a hosszu hajózsilipeknek és rendszerint a várakozás izgalmainak ellensulyozása, valamint a visszhang kihasználása ércekében nótázásban szokott kezdeni a társaság, már eléggé közismert a Hosszu, vékony a pipaszár cimü nóta, amelyik a tiszalöki zsilipelésnek velejárója.

- Tulajdonképpen nehéz ezt igy elmondani, hogy hogy melyik a legszebb szakasza a Tiszának, mindenesetre a fölső szakasz, egyrészt a gyorsabb vizfolyás, másrészt a kenyargósabb, kisebb folyó miatt, talán hangulatosabb. Több a homokos fürdési lehetőség, de én a nagykörü- Nagykörü környéként szintén igazán szépnek tartom vagy Tiszaug környéke is igazán hangulatos. De a csongrádi homokpad szintén semmivel sem alábbvaló, mint a gergelyugornyai, talán attől valamivel nagyobb is. Tehát én nem akarok olyan állitást mondani, hogy a Szabolcs Szatmár megyei szakasz a legszebbe a Tiszának, nekem mindenestre nagyon tetszik és akik oda eljönnek rendszerint visszajárnak.

- Tiszamenti táborhelyek cimmel a Nyiregyházi studió müsora hangzott el.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Oszkár

MAGYAR NEMZET

1981 FEB 25

L 5

Papp Oszkár kiállítása

a Dürer-teremben

A Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer-teremben *Papp* Oszkár grafikáinak tárlata tíz év eredményeit foglalja össze. A kiállításon legnagyobb súllyal az első két esztendő szerepel. Papp Oszkár ekkor, ezeken a monotípiákon talált rá önálló hangjára: a közvetlen látványszerűségen túllépő, az általánosabb, s mégis konkrétabb gondolati tartalmakat megfogalmazó kép-építésre. Tenyérnyinél alig nagyobb lapjait szigorúan komponálja, minden vonásnak, foltnak pontosan körülhatárolt funkciót ad. Játékosságuk felszabadult, de tudatos és ellenőrzött marad mindig.

E monotípiáknak azonban a megtalált formanyelven kívül más szerepük és jelentőségük is van. Világuk igen komoly gondolatokkal vívódik, a problémák széles skáláját fejezik ki. Sorukból külön érdemes kiemelni a *Metafora* címet viselő lapot, amely a röppenő galamb után vicsorgó, ragadozókoponyával egész világot fogalmaz meg — egy hasonlatban.

A monotípiák sorozata mellett érdekesek és az összkép szempontjából legalább annyira fontosak Papp Oszkár művészetében a rajzok. Eszköztáruk változatos: az 1960-ban keletkezett, zaklatott formanyelvű, súlyos problémákról valló sorozat a tus, vízfesték és a ceruza kombinációjával keletkezett, a vegetáció bujaságait érzékeltető későbbi rajzokat, a lírai, *Kert* és *Kert-metamorfózis* című sorozatokat pedig filctollal rajzolta — mindig alkalmazkodva témájához és a közölni kívánt gondolatokhoz, érzésekhez.

h. gy.

vagyok, a Hazafias Népfront programját vallom, s ennek megvalósításán fáradozom. A IX. pártkongresszus hosszú időre megszabta a feladatokat. *Ezek sorában elsősorban a szocialista nemzeti egység további erősítését szeretném szolgálni.*

Beszédét azzal fejezte be, hogy — ha megválasztják — erejéhez mérten *mindent megtesz azért, hogy a viharsarki földmunkásmozgalom egykori fellegvára a gazdasági és kulturális téren egyaránt minél gyorsabban erősödjék, fejlődjék.*

...ága ...rőforrása

...olcon

összesen 8,5 milliárd forintot irányoztak elő. Ebből tovább fejlődnek az üzemek, újak létesülnek, bővül a közlekedés, javul a szolgáltatás, a kulturális ellátás. Egy konkrét példa a programból: állami erőből több mint ötezer lakás építését tervezzük, emellett még 3000 társas- és családi ház építésére nyílik lehetőség.

Gondoskodás a bányászokról

Az előadó beszéde további részében a gazdasági fejlődés perspektíváival, az új gazdasági mechanizmus főbb jellemző vonásaival foglalkozott. A gazdasági feladatok sorában meg-

KERTI

M E G H I V Ó

Irodánk Kistanácstermében kiállitjuk

P A P P O S Z K Á R

festőmüvész

tüzizománcozott fémlemez munkáit. A bemutató házi kiállitás célja, hogy a tüzizománcozott fémlemezek belsőépitészetben való felhasználási lehetőségeit bemutassuk.

A kiállitást március 6-án, du. 1/2 3 órakor nyitjuk, mely március 13-ig tekinthető meg,-- munkanapokon.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

KERTI KISZ SZERVEZETE

KERTI, Budapest, V. Szép u. 6.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1971 MAR 12.

1021 Papp Oszkár

MEGNYÍLT PAPP OSZKÁR KIÁLLÍTÁSA

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat debreceni értelmiségi klubjában március 10-én, vasárnap délelőtt megnyílt Papp Oszkár kiállítása, aki olajképeket és grafikákat mutat be a tárlaton. Megnyitót dr. Szodoray Lajos egyetemi tanár, a TIT megyei elnöke mondott, majd dr. Tóth Ervin művészettörténész tárlatvezetést tartott, amit nagy érdeklődéssel hallgattak végig a jelenlévők..

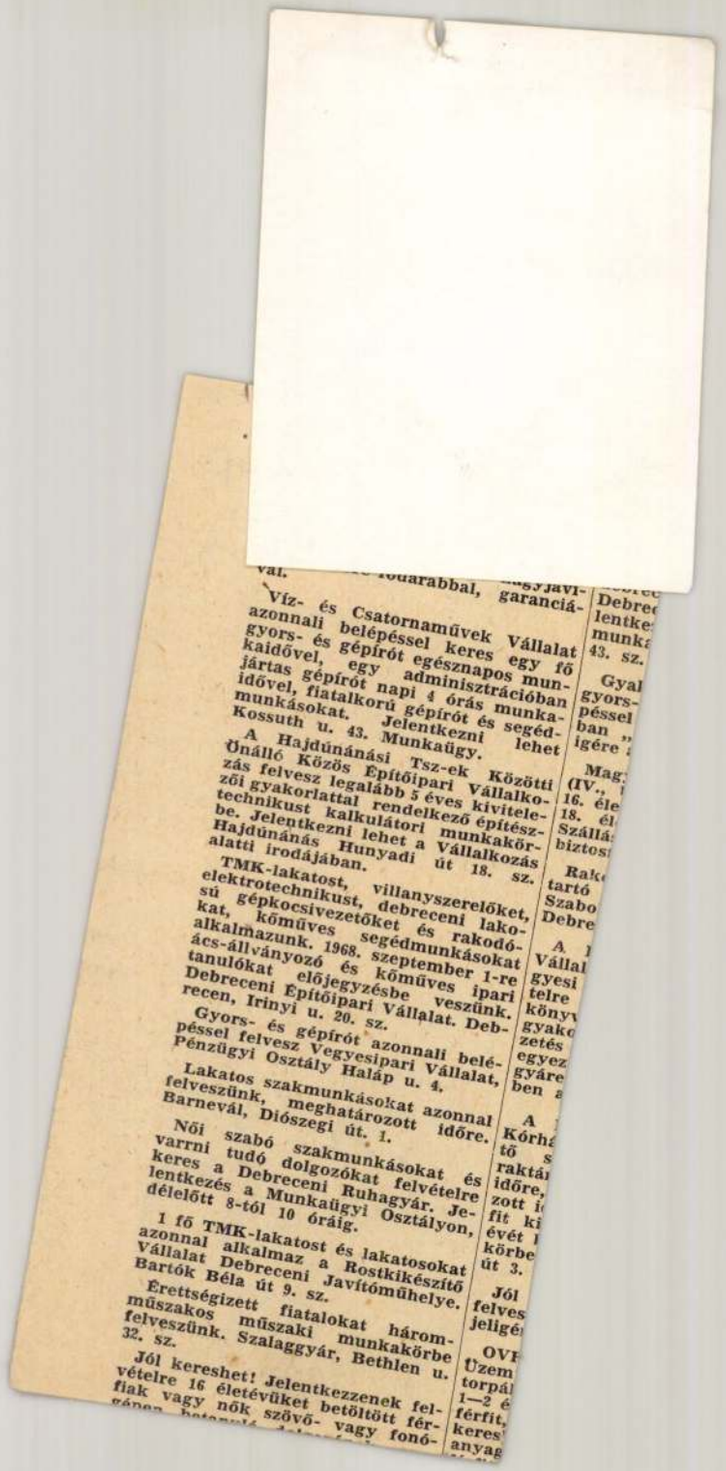

val. ... fodarabbal, garanciá-

Víz- és Csatornaművek Vállalat azonnali belépéssel keres egy fő gyors- és gépírót egésznapos munkaidővel, egy adminisztrációban jártas gépírót napi 4 órás munkaidővel, fiatalkorú gépírót és segédmunkásokat. Jelentkezni lehet Kossuth u. 43. Munkaügy.

A Hajdúnánási Tsz-ek Közötti Önálló Közös Építőipari Vállalkozás felvesz legalább 5 éves kivitelezői gyakorlattal rendelkező építésztechnikust kalkulátori munkakörbe. Jelentkezni lehet a Vállalkozás Hajdúnánás Hunyadi út 18. sz. alatti irodájában.

TMK-lakatost, villanyszerelőket, elektrotechnikust, debreceni lakosú gépkocsivezetőket és rakodókat, kőműves segédmunkásokat alkalmazunk. 1968. szeptember 1-re ács-állványozó és kőműves ipari tanulókat előjegyzésbe veszünk. Debreceni Építőipari Vállalat. Debrecen, Irinyi u. 20. sz.

Gyors- és gépírót azonnali belépéssel felvesz Vegyesipari Vállalat, Pénzügyi Osztály Haláp u. 4.

Lakatos szakmunkásokat azonnal felveszünk, meghatározott időre. Barnevál, Diószegi út. 1.

Női szabó szakmunkásokat és varrni tudó dolgozókat felvételre keres a Debreceni Ruhagyár. Jelentkezés a Munkaügyi Osztályon, délelőtt 8-tól 10 óráig.

1 fő TMK-lakatost és lakatosokat azonnal alkalmaz a Rostkikészítő Vállalat Debreceni Javítóműhelye. Bartók Béla út 9. sz.

Érettségizett fiatalokat háromműszakos műszaki munkakörbe felveszünk. Szalaggyár, Bethlen u. 32. sz.

Jól kereshet! Jelentkezzenek felvételre 16 életévüket betöltött férfiak vagy nők szövő- vagy fonó-

beosztású tisztviselője is elkísér útjára, a helyszínen kívánja megvitatni a dél-vietnami helyzetet *Maxwell Taylor* saigoni amerikai nagykövettel.

A szóvivő megjegyezte, hogy *a dél-vietnami politikai helyzet ingatag volta miatt Taylor nagykövet nem utazhatik saját maga Washingtonba*, miként ezt a múltban gyakran tette, ezért kell *Bundynak* keresnie fel őt állomáshelyén.

Az amerikai szenátus Ház szóvivője az újságíróknak többször is hangsúlyozta, hogy a nemzetbiztonsági tanács Vietnammal foglalkozó, váratlanul összehívott ülése és McGeorge Bundy. Johnson elnök különleges tanácsadójának saigoni utazása, »nem valamiféle válság következménye«. Washingtoni politikai megfigyelők mégis úgy látják, hogy *a kormányzat a közeljövőben valamiféle lépésre kívánja magát elhatározni és a* — amiatt elégedetlen, hogy a kormány tovább folytatja a vietnami kalandot.

Más befolyásos politikusok és katonai személyiségek viszont azért elégedetlenek, mert az Egyesült Államok *nem növeli* beavatkozását és nem lépett a háború kiterjesztésének útjára.

A washingtoni kormányzat szorult helyzetét mutatja, hogy a nemzetbiztonsági tanács ülését

ba a h
lülvizs
Bár
eredm
ben be
mányz
seit, W
többen
Johnso
vietnami hídfő feladása mellett foglaljon állást.

2363-mal több ipartelep, háromszor annyi gyáripari dolgozó, mint 1938-ban

A felszabadulás 20. évfordulójának közeledtével a Központi Statisztikai Hivatal is sorra felméri, mennyit fejlődött, gyarapodott az ország húsz év alatt. A romba dőlt ország helyzete 1945-ben a reális összehasonlításra nem alkalmas, ezért a Központi Statisztikai Hivatal a háború előtti utolsó békeév és az újjáépítést követő, 1949-es esztendő adatai alapján mérte fel húsz év fejlődését.

A nemzeti jövedelem a KSH előzetes adatai szerint 1964-ben 176 százalékkal magasabb volt, mint 1949-ben, s több mint háromszorosa az 1938. évinek. A nemzeti jövedelem 1949 óta évente átlagosan 7 százalékkal növekedett, három és félszer olyan gyorsan, mint a második világháborút megelőző 15 esztendőben. A fejlődés gyors üteme az ország vagyonát lényegesen megnövelte. *Jelenleg 710 milliárd forint értékű vagyona van az országnak* — ennyi az épületek, gépek, fél készés készáruk, vagyis az úgynevezett álló- és forgóeszközök értéke —, kereken 400 milliárd forinttal több, mint a háborút megelőző utolsó békeévben. Az ország gazdagodásának a termelés nagy mérvű növekedése a forrása. *A magyar ipar ma 358 százalékkal többet termel, mint 1949-ben.* Jelenleg 6475 ipartelep dolgozik hazánkban, 2363-mal több, mint 1938-ban. A gyáriparban körülbelül háromszor annyian dolgoznak, mint a háború előtti utolsó békeévben. 1964-ben a munkások és alkalmazottak egy keresőre jutó reálbére 70 százalékkal volt magasabb, mint 1949-ben és mint 1938-ban. *(MTI)*

Médi nem nézi az árnyékát

Hosszú vagy rövid tél?

Hiába csillogott csalogatóan a napsugár, *Médi nem jött ki.* Hogy ne veszítsek időt, közben felkerestem *Zsuzsannát*, de ő is foglalt volt. Kissé sértődötten tértem vissza Médihez, aki fontossága tudatában kényelmesen sétált elő. Hunyorogva nézett körül, de *nem az árnyékát figyelte*, hanem félre nem érthető módon evési szándékát jelezte. Hiába, a kicsiket szoptatni kell. És hiába a derűs napsütés, Médivel együtt *Nóra, Bunkó* és *Zsuzsanna* mama is elutasító magatartást tanúsított.

A narrátor — jelen esetben *dr. Anghy Csaba* professzor — azonban közvetített:

— *Hát igen. Február 2-a van, de ennek semmi köze sincsen még a vadon élő medvék előbúvásához sem, hát még az úgyszólván háziállattá változott állatkerti medvék megjelenéséhez.* A mi mackóink télen nem szundikálnak. A vadon élők közül is csak a hímek szenderegnek, mert a nőstények decemberben, januárban hozzák világra kicsinyeiket, alva pedig nem lehet szoptatni. A medve különben is jó anya, íme, a barnaruhás Médi, Nóra. Bunkó és a jeges Zsuzsanna. Még azt sem tudjuk, hány újszülött van, s nem is lenne tanácsos megközelíteni őket. *A február 2-i medveprognózis a szájhagyomány alapján, egy Jókai-írás nyomán lett népszerű.*

És a meteorológus?

Több évtizedes tapasztalat alapján, ha január 25-e és február 5-e között enyhe az idő, *»a kutya még nem ette meg a telet«*, hosszabb, szigorú tél várható. Ha ebben az időszakban komoly hideg van, korábban köszönt be az enyhébb tavasz. A feltevések szerint, ha a sarki hidegáramlás ebben az időszakban megtorpan,

január 9-i közleményében jelölt még.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Oszkár
NÉPSZAVA

1965 FEB 3

Pécsi Balett

AZ IDEI ELSŐ BEMUTATÓ

Ideje volna — ötödik évét »tapossa« kedves újszülöttünk, a Pécsi Balett — kinek-kinek tisztes mérleget készíteni ez öt év munkájáról. Ezúttal nem a táncok alkotóira és életre keltőire, a fiatal művészekre gondolok. Végtére ők új meg új munkáikkal egyebet sem készítenek, mint mérleget, amely a gondolatok minőségétől, a mozdulatok kifejező erejétől, az arányok kiegyenlítettségétől, vagy éppen ennek hiányától függően ingadozik, mozog — ez így természetes. Gondolok ellenben mindazokra, akik 1960—61 óta hozzászóltak ehhez a munkához, művészi törekvéshez, eredményeihez és tökéletlenségeihez. Illendő, hogy ők is mérleget készítsenek.

Vettem a fáradságot, s a bátorságot, s mondhatni, mindent elolvastam újból a kötetnyiből (ez maga is jelenség), ami a pécsiekkel kapcsolatban megjelent. Legalább annyi a tévedés ezekben az írásokban — a magaméit sem kivéve persze —, amennyi a művekben volt. Ez még rendjén is van. Csakhogy a Pécsi Balett egész létét, útját befolyásoló véleményeknek és tévedéseknek kis része jelent csak meg nyomtatásban. A leginkább segítő része. Kevesen írták le — de sokan mondták —, hogy végeredményben semmi igazán új és üdvös nincs a dologban, kár a nagy »felhajtásért«.

Nem okvetlenül szükséges, de hasznos volna belátni, hogy ez a vélekedés teljesen megbukott. Ha voltak is túlzások az új köszöntésében, ha itt-ott újként üdvözöltek nem merőben új mozzanatokat (egyébként, mi *merőben* új?) — az igazság az, hogy a Pécsi Balett léte igenis maradandó esemény, fejezetkezdés a tánc hazai történetében. Aki ezt még mindig kétségbevonja, az vagy gyógyíthatatlanul irigy, vagy oly konok, hogy értékítéleteivel úgyis messze lemarad.

Idei első műsoruk csak alátámasztja mindezt. Tökéletlenségeivel és briliáns megoldásaival egyaránt. Ha valaki öt év után »már« unja a tökéletlenségeket, az nemcsak türelmetlen, hanem egy alapvető dolgot nem észlel. Nevezetesen: a mostani tökéletlenségek jó irányban elütnek az eddigiektől. Részben éppen abból fakadnak, hogy az együttes küzd modorosságai ellen, egyszerűbb kifejezésre tör, de ez a törekvés helyenként balul sikerül. Ettől a törekvés maga helyes.

A műsor ezúttal is három részre, ezen belül a középső további három részecskére tagolódik. A két önálló szélső pillért, a *Lendvay Kamilló* zenéjére készült, 1945 tragikus és felemelő lényegét kifejező balettet, (»Eszmélés«) kivált pedig a Beethoven »Prometeusz«-ára fantáziált tánckompozíciót tartom megoldottnak.

A középső rész három jeles fiatal magyar komponista: *Szöllősy András*, *Petrovics Emil* és *Kurtág György* két-két hangszerre (zongora-fuvola, zongora-fagott, zongora-trombita) írt muzsikáját igyekszik kiegészíteni tánctartalommal, méghozzá oly szokatlan módon, hogy a művészet, sőt, szorosabba a tánc maga a »téma« is ezúttal. Az történik (láttunk már hasonlót, de ez nem baj), hogy a tánc megpróbálja eltáncolni önmagát.

Koreográfiailag a »Pantomim« című első miniatűr kevésbé sikerült. Mozdulatelemei, még ötletei is jók, de a kifejeződés elmarad, bizonyos szatírai szándékok megvalósulatlanok maradnak. Bonyolult, nem eléggé érthető az egész — holott jelképes, meseszerű, nem pedig absztrakt kívánt lenni. Egyszerű szűkszavú az egyszemélyes »Passacaglia«, és magas gondolati és esztétikai szintre emelkedik több helyütt az »Improvizáció és ária«. (Minek azonban mindehhez egy ellenszenves »elvontsággal«, pózoló hangvétellel írt ismertető? A táncok ennél sokkal egyszerűbbek és őszintébbek.)

A Prometeusz-t fenntartás nélkül, egészében fogadom el, s az est kimagasló részének tartom. Az egész nem is szorul védelemre — harmadik harmada annál inkább. A bemutatót követő első bírálat »rosszkor alkalmazott cinikus fintor«-nak véli — érzésem szerint az est kimagasló, ízléses, természetes, legkedvesebb ideája. Az, hogy Beethoven a legnagyobb, az, hogy fenséges — még nem jelenti, hogy muzsikáját mindenkor tetetett komorsággal kötelező megközelíteni. Sőt, a tettetés, az álszentség idegen az igazság óriásától. A Prometeusz zene verőfényes zárása a mai hallgatóban igenis korunknak valami efféle képzetét kelti, ebben nincsen semmi profán. Az adott ponton nyugodtan ledobhatók a tógák, s felvehetők az angyali napszemüvegek.

A táncposok kitűnően valósítják meg *Eck Imre* koreográfiáit. Mindenekelőtt a balettmester *Végvári Zsuzsát*, s a bemutató előtt napokkal hazaérkezett *Hetényi Jánost* kell elismeréssel illetni, hogy beugrásával egyáltalán lehetővé tette a baljós előjelekkel fenyegetett bemutatót (a főszereplők sorra megbetegedtek). Minden rosszban van valami jó: az ugyancsak »beugrott« *Uhrik Dóra* a »Passacaglia« lélekkel teli eltáncolásával következetes művészi érésről bizonykodhatott. *Bretus Mária* fölényes tudását ezúttal csak éppen megemlítjük. *Aradi Mária* az együttes nagy nyeresége. A már ismert, táncában »szűkszavú« *Handel Edit* az »ember«-t táncolta a Prometeuszban. Ez számára nem szerep — ezért olyan megragadó.

Papp Oszkár díszletei, *Gombár Judit* jelmezei egyszerűek, kifejezőek, egyeznek az előadás stílusával. A *Nagy Ferenc* vezényelte zenekar ritmusban általában igen, hangtisztaság dolgában nem mindenütt állt a helyzet magaslatán. Ellenben a szólóban kísérő *Nagy Ferenc* (itt, mint zongorista), *Barth István* (fuvola), *Keszler György* (fagott) és *Heindl János* (trombita) kiválóan játszott az egészében szép balett-előadáson.

Rajk András

NÉPSZAVA 1965. február 3

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1980 JAN 14.

1021

A legszebb Balaton-melléki freskók

Nagyszabású helyreállítási munkák Vörösberényben

KITAIBEL PÁL, az univerzális érdeklődésű természettudós 1799-ben tett nagyobb utazást Dunántúlon, s útjának során eljutott Vörösberénybe is. Utinaplója úgyszólván egy mai jól megírt baedekernek felel meg, s ebben olvashatjuk, hogy a vörösberényi r. kat. templomot *Bufler* páter építette és festette ki. Kitaibel nagyon megdicsérte a templom belső kifestését, s a freskók festőjének *Xaverius Puchert* nevezi meg, egy ügyes veszprémi fesőt, aki az olaj-, freskó- és portré-festészetben egyformán nagy gyakorlattal rendelkezik és a környéken számos művet alkotott. Kitaibel megjegyzi azt is, hogy Pucher a svájci Schafhausenben született.

Érdekes, hogy Kitaibel feljegyzéseit még mai művészettörténelmi irodalmunk sem vette észre. Genthon *Magyarország művészeti emlékei* című kötetében id. Dorffmeister Istvánnak tulajdonítja a freskókat.

Az 1780-as években készült eleven, mozgalmas tartalmú falfestményei közt többek közt ott találjuk a veszprémi apácakolostor alapításának jelenetét, tekintve, hogy Vörösberény korában a veszprémvölgyi apácák birtoka volt. Viselettörténeti szempontból különösen érdekesek a festett a lakokban üldögélő adományozók (donátorok) és papok festett képmásai.

A közel *kétszáz év* meglehetősen *megviselte a freskókat*, amellett, hogy érezhetőleg nem hozzáértők is időnként javítgatták. Pedig a nagyszerű falfestménysorozat valóban nagyobb gondosságot igényelt volna, hisz az egész Balaton partján csak még egy helyen találhatunk ennyi freskót, Balatonkeresztúron; ezek azonban a berényiek mögött állnak.

Az *Országos Műemléki Felügyelőség* most a templom belsejét teljesen beborító, körülbelül ezer négyzetméter felületű freskók korszerű restaurálásához kezdett. A nagyszabású munkálatok előreláthatólag *három évig* tartanak, és mintegy *másfél millió forintba* kerülnek. A munkálatokat jól begyakorolt, festőművészekből és restaurátorokból álló ötfőnyi csoport végzi. *Papp Oszkár* festőművész irányításával... A már a nyár óta folyó munkálatokról, de általában az egész munka tervszerű lebonyolításáról, a modern freskórestaurálási eljárások lényegéről érdeklődtünk a csoport vezetőjénél, Papp Oszkár festőművésznél, akitől az alábbiakat tudtuk meg:

— *A munkálatok fő feladata a freskók rögzítése, konzerválása, a munkamenet első fázisát ez adja. Azt már a freskók előzetes átvizsgálásakor megállapítottuk, hogy az északi falon régebben bejavítások történtek, de inkább csak kisebb átfestések, így a freskókon nem rontottak. Részletesen lefényképezték a festményeket, hogy utóbb összehasonlítást lehessen tenni.*

Azzal kezdték, hogy a falfestményeket leporolták, portalanították, s ott, ahol a festés peregni kezdett, cellulóze (tylose) oldatával rögzítették. Ezután bonyolultabb művelet kezdődik, a *vakolat rögzítése*. Ahol repedezések mutatkoznak, a vakolat kötése laza, ott azt megfúrják, megszondázzák, s injekciós tűvel, fecskendővel, egy saját maguk által szerkesztett eszközzel műanyag (plextol, geralit) vízes oldatával fecskendezik be, majd a vakolatot rápréselik. Ha már az alapos mosás után tiszta a fal, s megszáradt, *védőréteget kap:* egy százszázalékos plextol oldatot visznek rá szórópisztollyal.

A munkálatok javarészét tehát a freskóréteg, a vakolat rögzítése adja, s csak a teljes konzerválás után következik a festés óvatos, mértéktartó kijavítása ott, ahol nagyon lekopott vagy ahol igen nagy hiányok mutatkoznak. Ahol nagyobb felületet kell újra festeni, ott vékony világos vonallal elhatárolják az eredeti freskórészt a rekonstrukciótól, hogy így a kettőt meg lehessen különböztetni — egészen közelről. Mert távolabbról (ahogy általában a freskókat szemlélhetjük) a kiegészítés nem különböztethető meg az eredetitől.

Az eddigi munka tehát elsősorban kémiai jellegű kezeléseken alapszik, s csak kis részben festőművészeti feladat. Papp Oszkár termékeny, kiállításokon szereplő modern utakon járó festőművész, s ezért utolsó kérdésként felvetettük: mennyiben befolyásolja a restaurátori munkát az alkotó festőművész egyéni stílusa, formaérzéke? — A válasz lényege: — *Restaurálás és egyéni művészi stílus két különböző dolog, s az egyiknek nem szabad a második területre kihatnia. A freskók eredeti stílusát minden körülmények közt tisztelet ben tartják, s azon semmit sem változtatnak.*

A JÓ RESTAURÁTOROKNÁL természetesen bármilyen irányú elhajlás, stílusváltoztatás szóba sem jöhet, s hogy a berényi nagyszerű freskók helyreállítási munkálatai a legjobb úton haladnak, arra Papp Oszkár személyében teljes biztosítékot látunk.

Dr. Vajkai Aurél

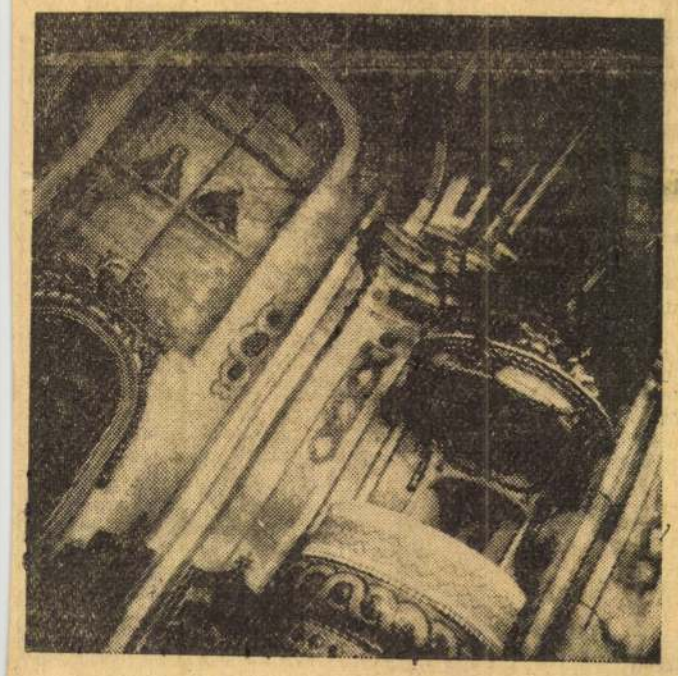

A vörösberényi templom belsejének egy részlete.
(A szerző felvétele)

Hazatérő fiatalok

TULAJDONKÉPPEN A „TSZ-TÖRVÉNY NYOMÁBAN" SOROZATBA KÉSZÜLT EZ A RIPORT, AZONBAN EGY KÖRÜLMÉNY MEGVÁLTOZTATTA AZ EREDETI ELKÉPZELÉST: HÉTFŐN SZENTKIRÁLYSZABADJÁN TARTJÁK AZ ELSŐ, IDEI ZÁRSZÁMADÓ KÖZGYŰLÉST A MEGYEBEN.

A zárszámadó közgyűlésnek különös jelentősége van Szentkirályszabadján. Nemcsak az teszi „érdekessé", hogy a megyében elsőnek számolnak be a tagság előtt a múlt évi eredményekről, hanem az, hogy sok fiatal kérte felvételét a közösbe.

És tulajdonképpen erről beszélgettünk Baunok Jakab elnökkel, néhány nappal ezelőtt.

— Fiatalodik a termelőszövetkezetünk, és ennek a fiatalodásnak külön jelentősége van. Elsősorban az, hogy szakemberekkel gyarapodunk. Nemcsak traktorosok, szerelők, kőművesek, hanem fiatal állattenyésztők is tagjai lesznek ezután a termelőszövetkezetnek.

Tóth Imréné, a könyvelésben dolgozik, alkalmazottból ő is tsz-tag lesz.

Neveket sorol: Bóka Viktor, Tarr László, Beck Sándor traktorosok, Cserép Károly szerelő, Jónás József kőműves, Császár Ferenc és Csere Sándor állattenyésztők. A húsz jelentkező átlagos életkora nem haladja meg a 25 évet. Fiatalok. Olyanok, akikre nagy szüksége van a hétmillió forintos vagyonnal rendelkező gazdaságnak.

— Az alkalmazottak is tagnak jelentkeztek. Szele István főkönyvelő hozza az egész könyvelést, Bécsi Jenő főagronómus a saját beosztottjait, — mondja az elnök — mert nálunk sokat adunk forintot költ ezekben a hetekben, hogy az állam támogatásával jó szakemberek váljanak belőlük. Cserép Károly, aki eddig esztergályos volt, de ez a munka nem töltötte ki teljes munkaidejét, most kitanulja az autóvillamossági szerelő szakmát. Sok az univerzális gép, gyakori a meghibásodás, szükség van a villamossági szakemberre, aki rövid idő alatt megtalálja és kijavítja a hibákat. Megéri a termelőszövetkezetnek is, Cserép Károlynak is.

Az új tagokat a hétfői ünnepi zárszámadó közgyűlésen veszi fel a szentkirályszabadjai termelőszövetkezet. Felvételüket, a zárszámadás elfogadását élénk vita előzte meg az úgynevezett „házi közgyűlésen." Már szokás Szentkirályszabadján, hogy előzetesen vitatkoznak az elmúlt év munkájáról, eredményeiről. Javaslatokat tesz és fogad el a tagság ,hogy az idei esztendőt még jobban megalapozzák. Ezért a holnapi közgyűlésnek már ünnepi jellege lesz, ahol lezárnak egy sikeres esztendőt és elkezdik az újat.

Az új esztendő pedig sokat ígér: szeretnék továbbfejleszteni, korszerűsíteni a majort. Ötven férőhelyes, magtárpadlásos növendékmarha istállót építenek 650 ezer forintért. Az istálló még az idén elkészül és rövidesen „benépesítik". A 300 férőhelyes süldőnevelő és a 30 férőhelyes fiaztató, a sertéstenyésztés fejlesztését szolgálja. Csak erre 200 ezer forintot költenek és még az idén üzembe helyezik. Az is a gondot enyhíti, hogy 100 ezer forintos költséggel átrendezik a 15 vagonos magtárukat.

A tavalyi zárszámadás óta egymillió forinttal gyarapodott a vagyonuk. Hasonló, vagy még nagyobb gyarapodást szeretnének elérni ebben a gazdasági évben is. Ehhez minden adottságuk megvan.

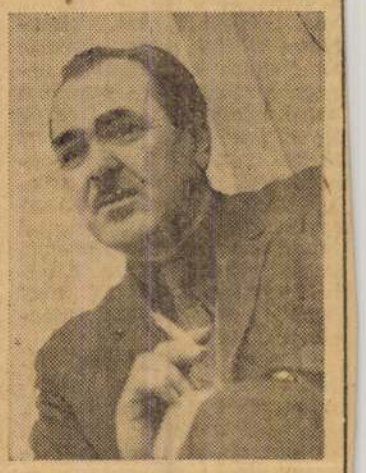

— ... fiatal állattenyésztők is tagjai lesznek ezután a termelőszövetkezetnek.

A tagság jó munkáján, a vezetőség helyes irányításán múlik ...

—gb—

Rugal — szé

Az új termelői és fogyasztói árrendszer akkor tölti be közgazdasági funkcióját, gyakorol hatást a termelésre és a fogyasztásra, ha az árszínvonal viszonylagos stabilitása mellett az ármozgások révén a piaci feltételek változását is tükrözi.

Önként adódik a kérdés: mennyiben lehet az árrendszer egyide űleg stabil és rugalmas? Az árrendszer viszonylagos stabilitását elsősorban az biztosítia, hogy *mind a termelői, mind a fogyasztói árak jelentős része — épp a le fontosabb anyagoké és fogyasztási cikkeké — fix, maximált vagy limitált ár.* A különféle ártípusok közül ma még az említett hatósági árak dominálnak. Vegyük például a fogyasztási cikkek árait: az áruforgalom mintegy 20 százaléka — a tüzelőanyagok és az élelmiszerek forgalma — fix áron bonyolódik le, az áruk 30 százalékára maximált további 27 százalékára pedig limitált árat állapítottak meg.

tert, *Jancsovics Antalt*, aki szuggesztív vezénylése mellett szervező-betanító képességével és mély tűzű lelrokk kamaramuzsika, Bartók-remekmű vagy ifjú zeneszerző keresztvíz alá tartandó kompozíciója. Egy másik főiskolai együttes a

Cosi fan tutte

teljes színpadi előadására vállalkozott. „Másik" — mondjuk hibásan, pedig a zenekari szólamok élén nagyjából ugyanazokat a fiatal zenészeket láthattuk viszont, akiket a kamarazenekari koncerten. Mégis másik együttes ez nagyobb és a vállalt feladat is szerteágazóbb: egy teljes Mozart-opera — mégpedig nem a könnyebbek és a nem a „hálásabbak" közül való. Szinte egyedülálló és példa nélküli vállalkozás ez a Zeneművészeti Főiskola történetében; nem operatanszaki vizsgaprodukció, hanem egy lelkes karmester és néhány énekes hallgató spontán társulása a növendékzenekar bevonásával és a karmesterképző tanárának inkább tanácsadó, mint aktív irányításával.

A Néphadsereg Központi Klubjának színháztermében lezajlott operaelőadást forró és őszinte siker koronázta. Mozart remekműve igazi életre kelt a színpadon és bár a szereplők közül csak egy tartozik hivatalosan is az operatanszakhoz, az összes többiek — másod- meg harmadévesek és most diplomázó művész-tanárok egyaránt — vérbeli színpadi érzékről tettek tanúbizonyságot. *Evinich Mária* különösen szép hanggal és finom előadókészséggel formálta meg Fiordiligi alakját. Két, bravúros technikát igénylő áriájában harmadéves létére komoly és megalapozott énektudást mutatott fel. Hasonlóképpen értékes, sőt, színpadi játék szempontjából még sokoldalúbb produkció volt *Nagy Sándoré* Guglielmo figurájában. Magas színvonalú alakítást nyújtott Dorabella szerepében *Ercse Margit* — szép és árnyalt hangjával, valamint *Sümegh Zsuzsa*, aki határozott színészi érzékkel, vérbő komédiázással elevenítette meg Rosinettát, a tűzről pattant szobalányt. Jól játszott *Marik Péter* és *Miller Lajos* is, a zenekar és a kamarakórus pedig ugyancsak tehetséggel és igyekezettel vette ki részét az együttes megérdemelt sikeréből.

A fiatalok e nagyszabású vállalkozásának élén tehetséges negyedéves karmesterhallgató, *Mossóczy Vilmos* állott, aki az előadást megelőző, hónapokig tartó kemény betanító munkában szívós kitartásról, az előadáson pedig jó művészi érzékről és igazi karmester-alkatról tett tanúbizonyságot. Neki és a vendégként közreműködő *Devecseri Klára* rendezőnek köszönhető, hogy az előadás így „összeállt" és friss humorral, fiatalos lendülettel, a komoly művészi törekvés aranyfedevesztettük maris határ egyéni arcélű. Durkó talán érettebb alkotó mélyebb egyéniség, B Attila viszont spontá muzsikus és rendkívül oldalú. Nincs helyünk hogy e hangversenyről letesebben is beszámol csupán legfőbb benj sainkat vetjük papírra, azokat is cikkünk kiindulópontja szerint válogatva.

A szerzői estek általában az alkotói út egy-egy szakaszáról adnak számot. A két fiatal zeneszerző esetében az első „útszakaszról" van szó; így került a műsorra — eddig is szépszámú műveikből válogatva — egy-két még tanulmányi éveikből származó kompozíció s mellettük néhány egészen új darab. Bozay Attilától a kitűnően interpretált vonósnégyes és a József Attila-versekre komponált *Kiáltások* című ciklus tetszett legjobban. Durkó Zsolt fúvósötösre írt *Improvizációi* kifogyhatatlan ötletgazdagságukkal és arámelyben számottevő részt illeti meg a fiatalokat is. Ha csak *Szücs Lórántot* vagy *Sziklai Erikát* említenénk ezzel kapcsolatban, kiknek neve talán legelterjedtebben fonódik össze a kortársi zene gyakorlatával, nagyon is leszűkítenénk a kört. Elég, ha csak egy pillantást vetünk az imént említett szerzői est előadóinak névsorára! *Solymos Péter*, a *Budapesti Fúvósötös* és a *Tátrai vonósnégyes* mellett, akik az idősebb nemzedéket képviismerete. A kor irányzatai által kínált módszereket úgy alkalmazzák, hogy az ne korlát, hanem új lehetőségek gazdag forrása legyen. Alkotómunkájukat tehát nem a doktrína, hanem a rációval biztosan egybehangolt muzikalitás irányítja. Ha különböző mértékben is, de mindkettejüket kész zeneszerzőnek tekinthetjük már; további útjuk még sok sikert és dicsőséget fog hozni zenekultúránknak.

Az utóbbi évek során gazdagodó koncertprogramjainkkal párhuzamosan és rangos kamarazene-oktatásunk eredményeképpen immár kialakult

az új zene előadói gárdája,

selik, egy sor fiatal művész: *Négyessy János, Dietrich Tibor, Tarjáni Ferenc, Mező László, Szabó Antal* és a *Bartók-vonósnégyes* nevét találjuk rajta. De nem is a nevek a lényegesek, hisz úgy sem sorolhatnánk fel mindenkit, aki érdemes rá, hanem maga a megnyugtató jelenség a fontos: ifjú muzsikusaink kezében jó helyen van az új magyar zene ügye is.

Kárpáti János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Papp Oszkár
ÉLET ÉS IRODALOM
1965 MÁJ 15.
1021

KIÁLLÍTÁSI NAPLÓ

PAPP OSZKÁR

Papp Oszkár negyvenéves. Kiállítására az utóbbi hét év munkáiból válogatott ki mintegy 150 képet, — az ilyen tárlatot megillető a *gyűjteményes kiállítás* címe, más a volumene, nagyobb a súlya, mint valamilyen kisebb kollekciónak.

A kiállított anyag határozottan csoportokra oszlik, feltűnő viszont, hogy ezek a csoportok, — mint a műtárgyjegyzék dátumai tanusítják —, nem jelentenek egyúttal festői korszakokat is. Papp Oszkár egyszerre, egy időben többféle módon fest, de az összetartozó képek a tárlatrendezés közben törvényszerűen megtalálták társaikat.

Ezt a művészetet végigkíséri a XX. század — végre nem a XIX.! — egyetemes művészeti fejlődésének hatása. Papp Oszkár előrehaladásának megfontoltsága mutatja, hogy távol áll tőle a kapott külső hatások megemészthetetlen kivetítése.

Akkurátus fejtanulmányok és japános könnyedségű növénystúdiumok fogadnak. A konstruktív *Öreg templom*, a csendéletek, vagy az orchidea-szerű olajfestésű virágok bármikor meghozták volna a megérdemelt sikert. A művész azonban tovább ment. Következett a *Növény-metamorfózisok* ciklusa, pedáns fokozatossággal, utánuk a *Kristályformák* egymást keresztező síkok és fények áthatásával, majd az olajfestékkel és zománc csurgatásával készült *Fejek* csoportja. A *Játékos mitológia* fekete alapon negatívban (s a negatív formában szivárványszínű harmóniákkal) adta a művész syrakusai görög érmek parafrázisát. Új módon figurális képeit a *Hommage à Bartók (à Bach és à Sztravinszkij)* hármasa követte. Ezek a képcímek, ilyen „programzene", első olvasásra meghökkentettek. Stílustörésre, széplelkűségre gyanakodtam. De a három festmény bizonyított. Papp Oszkár talán olyasmit tett, amit nem szabad, — de jól csinálta. A kísérlet sikerült. Befejező képnek tekinthetjük a *Barna táj* kertjének vonzó, buja vegetációját és a *Zöld táj* játékosan festett vidám kertjét, ahol valamilyen karácsonyfák teremnek.

Mezei Ottó írja a katalógus előszavában Papp Oszkárról: „A jelenségvilág tisztelete sokkal mélyebben gyökerezik benne, semhogy vele egyszer s mindenkorra szakítani tudna." Ezt — úgy érzem —, nem a művész védelmére mondja, nem is elmarasztalóan. Ténymegállapításként, az elvont művészet jelenlegi állapotáról. A hét esztendő lendülete biztosan előre jelzi a tárlat utáni időszak gazdag, újabb eredményeit.

A kiállítást, melyet *Major Máté* akadémikus nyitott meg, az építészhallgatók *Bercsényi Klubjában* rendezték meg *(XI., Bercsényi utca 28—30.)*.

TALLÓS ILONA

A Szőnyi-tanítványok hoztak magukkal valamilyen örökséget, nem mesterük utánzását — ezt ő sohasem kívánta —, hanem szellemet, festői szemléletet, művészi etikát. Tallós Ilona is közéjük tartozik. Konzekvens művész, nehezen képzelhető el, hogy meggyőződés, belső követelmény nélkül harsány színű flekkekből konstruáljon képet, aranyos kollázst alkalmazzon, vagy absztrakt festészettel próbálkozzék. Ő nem olyan festői alkat. Nem bújik idegen bőrbe. Az ő festészete is fejlődik, változik, de saját vívmányait mélyíti, érettebb lesz.

Tud festeni. Tökéletesen ismeri a mesterséget, s nem él vissza ismereteivel. Festészete festői. Világos, lágy foltok, elmosott átmenetek jellemzik és nem hivalkodó, de nem megy el a túláradó érzelemig, a Szőnyitől tanult mértéktartás biztosan megóvja az ilyen végletektől.

A *Csók István Galériában* rendezett kiállítása homogén. Pedig nem egy időben készültek a művek, és van közöttük városkép, táj, portré, akt. De egységes a látásmódjuk, a kialakult festői mondanivalójuk. Egységes ez a művészet egy képen belül is, minden a helyén van, kompozícióban, színben, mélységben.

Fölényesen, de bravúroskodás nélkül oldotta meg nem szabványos, álló, keskeny, téglalap formájú képének *(Temetés Dalmáciában)* bonyolult kompozícióját, vázlatosabban a *Dalmát városka*, vagy a *Halászbárka* festményeit, keményebb és színesebb festéssel — mert erős volt a napfény —, az *Olasz városkát*. S a stílus rokonsága mellett is különböző hangokat üt meg — például — az *Anyám* című lírai festménynél, vagy a nagyszámú kislányportrénál. Pompás találat a *Csitri* egyszínű mohair pulóverének gazdag és változatos anyagfestése.

Frank János

NAPI KR

— **Bukarestben** csütörtökön befejeződött a Nemzetközi Rádió és Televízió Szervezet, az OIRT harmincegyedik közgyűlése és a szervezet igazgatótanácsának ötvennyolcadik ülésszaka. A háromnapos tanácskozáson, amelyen tizenhat európai, ázsiai, afrikai és latin-amerikai ország rádiójának és televíziójának képviselői vettek részt, megvitatták, hogy miként lehet bővíteni és fejleszteni a rádió-televízió programok nemzetközi cseréjét, hogyan lehet javítani a programok minőségét, műszaki színvonalát. Az OIRT bukaresti ülésszakán a magyar küldöttséget Tömpe István, az Állami Rádió és Televízió Bizottság elnöke vezette.

— **Kodály-emlékplakettel** tüntették ki Kairóban dr. Szamha El-Kholi asszonyt, zenetudóst, az egyiptomi művészeti akadémia elnökét, konzervatóriumi tanárt, Kodály Zoltán életművének népszerűsítése terén kifejtett magas színvonalú tevékenységéért. A kitüntetést csütörtökön nyújtotta át Nagy Miklós nagykövet.

— **Urbanisztikai tanácskozás kezdődött** csütörtökön Kazincbarcikán, amelyen Borsod, Heves és Nógrád megye tanácsi vezetői, tervező és építési szakemberei vitatják meg a településfejlesztés időszerű tennivalóit, és a lakosság részvételét a tervező és fejlesztő munkában.

— **Az elterjedt tömegbúzáknál** legalább húsz százalékkal magasabb fehérjetartalmú, úgynevezett proteinbúza és importált szóját tökéletesen helyettesítő lóbab termesztésére, feldolgozására és értékesítésére alakult a napokban Szegeden gazdasági társulás. A társaság tagjai tizenötezer hektáron termelnek proteinbúzát és mintegy harmincezer hektáron lóbabot.

— **Hét évre szóló** együttműködési szerződést kötött az Ipari Minisztérium és a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem. Ennek értelmében az egyetem továbbképzési rendszerének kialakításában figyelembe veszi a szakember-ellátás mennyiségi és minőségi követelményeit. A minisztérium pedig segíti a mérnökök munkába állását és a tudományos kutatás terén igénybe veszi az egyetem szellemi kapacitását.

AZ ELSŐ M

— **Nemzeti katasztrófának** nevezte Reynaldo Bignone argentin elnök az északi országrészt sújtó hatalmas áradásokat, amelyek miatt több mint százezer ember kényszerült elhagyni otthonát. Az utóbbi hetek esőzései még jobban növelték a Paraguay, Paraná és Uruguay folyók vízszintjét.

— **A nők társadalmi** és biológiai szerepe közötti ellentmondás" címemi a Magyar Rádió nyilvános felvétele lesz május 23-án, 17 órakor a Halló Klubban. A vita résztvevői: Csaba György, Huszka Antónia, Erdélyi András és H. Sass Judit. A belépés díjtalan. (Cím: VI., Majakovszkij u. 65.)

— **Fabrikettet gyárt** a Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság. Az üzem egri telepén a napokban kezdték meg a kísérleti termelést és a tervek szerint az év második felében térnek át a tömeggyártásra. A brikett gyártásához olyan fahulladékot használnak fel, amely eddig veszendőbe ment.

— **A GABI-MAMI** és a **MALÉV** által — az első negyedévben meghirdetett „5 kérdés 5 felelet — 5 ingyen repülőjegy" pályázat nyertesei a következők: Bors József Székesfehérvár, Bóta János Budapest, Bognár Ferenc Budapest, Fábián Lajosné Záhony, Kerényi Zoltán Budapest.

— **Nagyszabású pünkösdi vásárt** rendeznek vasárnap a Zala megyei Rádiházán. Az egész napos esemény ezúttal reggel nyolc órakor a népművészek kiállításával, fafaragók, fazekasok, hímzők, képfestők kirakodó vásárával kezdődik. Tíz órától színes folklórműsort láthat a közönség, a lovasversenyekre pedig délután kerül sor. Közben csikósorsolást is tartanak.

— **A májusi kánikulára** való tekintettel a tervezetinél egy héttel korábban, már szombaton megnyitja kapuit a rákoscsabai strandfürdő.

— **FÜRDÉS KÖZBEN** egy öntözőcsatorna vizébe fulladt Csoma Péter 9 éves tanuló, a Szabolcs megyei Petneháza külterületén. A rendőrség szakértők bevonásával vizsgálatot kezdett az ügyben.

— **Több tájfun söpört végig** Közép-Vietnamon május 15-én, súlyos veszteségeket okozva emberéletben és anyagiakban egyaránt. A legnagyobb veszteségeket a Nghe Tinh tartománybeli Dien Hau járás falvai szenvedték, ahol hetvenhat ember meghalt, kétezer hektárnyi rizs megsemmisült és több mint tízezer ház lakhatatlanná vált.

— **A Pilisi Állami Parkerdőgazdaság** és a BUVÁR folyóirat környezetvédelmi aukcióján Polyák Ferenc faszobrait árverezik május 21-én, 10 órakor a Normafánál.

— **Kempingcikk-kiállítás és -vásár** nyílt tegnap Budapesten, a XI. kerületi Bogdánffy utcában, a BEAC sporttelepén. A vásárlással egybekötött árubemutatón a Szivárvány Áruház Vállalat 5,5 millió forintos készlettel várja a vásárlókat.

— **Sorozatban bocsátják vízre** Japánban azokat a vitorlás hajókat, amelyek a lehető leghatékonyabban használják ki a szél energiáját. Két kisebb tartályhajó után most átadták tulajdonosának a Senyo Maru nevű teherszállító vitorlás hajót, amely acéltermékeket szállít majd Japán és a szigetek között.

A TELEVÍZIÓ MŰSORA

1. MŰSOR

7.58 *Műsorismertetés*
8.00 *Tévétorna*
8.05—11.00 *Iskolatévé*
11.00 *Képújság*
13.50—15.50 *Iskolatévé.* (Ism.)
15.52 *Műsorismertetés*
15.55 *Hírek*
16.00 *Születésnap*
Szovjet-azerbajdzsáni tévéfilm
17.25 *Postafiók 250.*
17.40 *Képújság*
18.00 *Ablak*
19.10 *Tévétorna*
19.15 *Esti mese*
19.30 *Tv-híradó*
20.00 *Ki mit tud?*
I. előd*ö*nt*ő*

Kb. 22.05 A hét műtárgya
Ligeti Antal:
Budapest látképe délkelet felől 1864-ben
22.10 *Tv-híradó 3.*
22.20—23.45 *Egy lány Chicagóban*
Amerikai film

2. MŰSOR

20.00 *Műsorismertetés*
20.01 *Útjaink...* Portréfilm
21.00 *Tv-híradó 2.*
21.25 *Szoba, szép kilátással*
VI/3. rész
22.15 *Krónika*
A 2. magyar hadsereg a Donnál. FF
23.05 *Marcia Hines koncertje*
23.55 *Képújság*

Kiállítási körjárat

Frottázsok, hullámsávok, képszobrok

AHOGY GYERMEKKORUNKBAN eljátszottunk néha azzal, hogy ezüstpapíron átsimítottuk aprópénzérmék domborképét — úgy készülhetett a Nap recés holdvilágképe is, amint kékes-zöldes-lilás textillenyomatú gyűrődések fölött feljön vagy épp lemegy. Papp Oszkár *Tibet* című munkáját nézegetve ötlik fel bennem a *pénzpréselés* emléke, s amikor utóbb a művészt megkérdezem, kiderül, hogy a kiállításán — amellyel egyébként az Almássy téri új szabadidő-központ kiállítótermét avatták — bemutatott sorozat *lényegében ezen a kopírozási technikán alapszik.*

Különböző vastagságú „ezüstpapírokat", azaz alumínium fóliákat helyez konkrét tárgyakra, amilyen egy lapulevél, vagy akár egy ásó. Mihelyt azoknak a formái átnyomódtak, a fémen is megtapadó festékkel, többnyire autódukkózó zománccal rögzíti a plasztikus formát. Amikor a festék megszárad, a művész kisimítja a fóliát, miként gyerekkorunkban körmünkkel mi is „kivasaltuk" a sztaniol papírt, csakhogy a mi mesterkedésünk nyomán eltűnt a tízés húszfilléresek lenyomata, itt pedig, hála a festékszóró pisztollyal rászórt permetnek: megmarad. További átfestések után létrejönnek azok a különleges színárnyalatok, melyek azért mégis őriznek annyi *fémes — hideg — csillogást*, hogy *eltávolítóan* hassanak ránk. Így aztán kétségeink támadnak, azt látjuk-e, amit látunk, igazi útszéli *Lapulevél* erezete hagyott-e nyomot a sima lapon, avagy inkább valaminő fényképezési „trükk", netán vetített kép az alapja ennek a hajszálpontos és mégis átlényegült ábrázolásnak?

Papp Oszkár *frottázsnak* nevezi ezeket a munkáit; a most bemutatottak közül a legkorábbi 1975-ben készült, a legutóbbi szinte napjainkban. Egy-egy konkrét tárgyhoz többször is visszatér — ilyen például a régi falusi mángorló, melynek lenyomata figurális asszociációkat kelt *(Fa páros)*; és egy-egy téma megfogalmazásához is hozzáfog megint a kezébe kerülő újabb tárgyak birtokában. Így például különböző deszkaerezet-rajzolatokba láttat bele — a megragadóan szép *Fa korpusz* sorozat lapjain — hol erőteljesebben érzékelhető, hol „már lekopott" szimbólumot.

AZ ALFÖLDI FESTÉSZET egy ideje már számon tartott új nagy ígérete a Hódmezővásárhelyen élő *Fülöp* Erzsébet. A csepeli Iskola Galériában (XXI., Rákosi Endre u. 138.) most a tanév végéig két falon festményei, egy falon pedig zománcképei (valamint egyelőre egyetlen gobelinje) tekinthetők meg.

Mint mi, alföldiek általában, a festőnő sem egyhangúnak látja a tájat, hanem mozgalmasnak, hullámzónak, színeiben rétegesnek. Legkitűnőbb képén *(Hazafelé*, 1982) a munkából hazafelé ballagó öreg paraszt a kutyájával éppenséggel állni látszik — s a földek hullámzanak körülötte. Fülöp Erzsébet képeire ez a *hullámsávos szerkezet* jellemző, továbbá a tompa színek használata (a kék-piros, agresszíven lírai *Magány* 1974-ből alighanem kivétel). A *Szerelmespár* című festmény, matt kékesszürke csíkos hátterével, lett ihlető gondolati alapja annak a sikerült gobelinnek, mely a *paraszti rongyszőnyeg* szövésének ((és elrongyolódása esetén körülszegésének) hagyományából is merít.

Csendéletein Fülöp Erzsébet a szikár alföldi tárgyegyüttesekhez igen festői módon közelít: azt próbálja végig, mennyire tarthatók egy színben. Szürkéskék fal előtt kékeszöld hokedlin kék petróleumlámpa áll, s mellette egy gyümölcsöstál kékes rózsaszínje talán az egyetlen idegen árnyalat. Hasonlóképp vizsgálja a zöldek, a lilák takarékos kifejezési lehetőségeit, s a kevés színnel sokat elmond.

Rézlemez alapú *zománcképein* érzelmesebbnek mutatkozik, a virágzó fák sorát vagy az ékszerfinom minták változatait kedvvel rajzolja-színezi. Legmerészebb és legsikerültebb *Táj, triptichonban* című alkotása, melyet az a remény éltet, hogy az oldalszárnyak, melyeken csupán a mező sávjai hullámzanak, teljes értékűek lehetnek. (Azok.)

Az alföldi festészet bálványnyugalmú alakjai Fülöp Erzsébet munkáin tovább élnek. Ezek a figurák kevés egyénítést viselnek el, arra a kevésre azonban okvetlenül rászorulnak — különben könnyen sematikussá válnak. A tenyérnyinél alig nagyobb *Lidi* (1973) álló alakját szeretetteljes irónia teszi elevenné (s ha szabad tanácsot adni művésznek, akkor az ebben az esetben így szólna: engedje hatni humorát).

BÁLVÁNYOKTÓL, ősi kultikus tárgyaktól, házi istenszobrocskáktól, asszonyi termékenységidoloktól tanult modern szobrászati elveket *Agócs* Attila. Kiállításán (Óbuda Galéria, a Zichy-kastély szárnyépületében), a Willendorfi Vénuszra és társnőire emlékeztetnek — gyöngéden megmunkált vaskos tagjaikkal — az *Asszony*, a *Fiatal anya* fából formált figurái. Az alapformákra redukált voltában ellenben már az absztrakció határán helyezkedik el a vörös márvány *Torzó*, noha figurális emlékképet bont gömbcsuklós elemekre.

Görög—római példaképektől is tanult, velük valósággal incselkedik a szobrász. Bevallottan teszi ezt *Antik töredék* című munkáján, egy lapos kvarcképződmény kövön, melyet akár ókori leletnek is vélhetnénk. Egy másik alkotása fekete gránitoszlop, mely aszimmetrikusan tört el, s ha hagyjuk vezetni tekintetünket a szobrász által, ha hallgatunk a cím — *Niké* — sugallta gondolatra, látni fogjuk mi is, hogy az oszlop mintha fél vállát vagy a szárnyát emelné... vagy talán azt a féloldalas ruhát látjuk csupán, azt a lendületes kivágást nyaktól a hónaljig, ahogyan ábrázolásain megszoktuk? E ferde vonal mögé rejtett oszloptest ugyanakkor antik töredék is, vagyis mégis talányos.

Hogy Agócs Attila érti a tréfát, arról *képkeretbe helyezett plasztikái* is tanúskodnak: az aranypalást alól csak a letört kar csonkját felénk nyújtó *Gótika*, avagy a bútorelemcsiga-fejű, bársonyba bújtatott, pajzán *Renaissance*. Szoborviccei akkor tetszenek kevésbé, amikor túl egyértelműek, nem elég „megcsavartak" (mint például a *Születés* című kompozíciója, melyen a fehér márványidom épp hasad, képszobrai közül pedig túl direkt a *Kimért erotika*).

Ember Mária

Karinthy Ferenc Epepe című regénye megjelent Havannában, spanyol nyelven. A művet először lapunk közölte folytatásokban. Azóta megjelent lengyelül, svédül két kiadásban, japánul, csehül és még az idén sor kerül a norvég, finn és bolgár kiadásra.

A színházak pénteki műsora

Erkel Színház: Giselle (Gyurkovics—Klemperer bérl. 7. ea., 7) — **Nemzeti Színház:** Esti műsor (7) — **Várszínház:** Kísértetek (7) — **Katona József Színház:** A manó (7) — **Madách Színház:** Jutalomjáték (7) — **Madách Kamara:** Ványa bácsi (M/1. bérl. 7) — **Vígszínház:** Amadeus (7) — **Pesti Színház:** Az elefántember (7) — **Thália Színház:** Énekek éneke (7) — **József Attila Színház:** A régi nyár (J. bérl. 4. ea., 7) — **Fővárosi Operettszínház:** Marica grófnő (7) — **Vidám Színpad:** Elvámolt éjszaka (sajtóbemutató, 7) — **Kis Színpad:** Ez egy játék (fél 8). — **Radnóti Miklós Színpad:** Az angyalarcú (7) — **Játékszín:** Maugli (du. 3), Négykezes (7) — **Józsefvárosi Színház:** Handabasa (7) — **Ódry Színpad:** Oszlopos Simeon (7) — **Budapesti Gyermekszínház:** Szépek szépe (du. 3) — **Állami Bábszínház a Népköztársaság útján:** Háry János (du. 3) — **a Jókai téren:** Berzsián és Dideki (de. 10) — **Magyar Néphadsereg Művelődési Háza:** P. Box együttes rockhangversenye (7) — **Multimedia Stúdió:** Egy kiállítás képei (fél 8) — **Fővárosi Nagycirkusz:** Cirkuszvarázs (du. fél 4 és fél 8).

Rövid tartalom és szereplőlista a Pesti Műsorban!

t a koporsóban fekve el-

régi, düledező faházak,
llók tetejét is cserép fedi,
ohos cserép, hogy az első
k nézem, de azért háztetőt
kőből. Alighanem a tűz-
em gyártanak zsindelyt,
ak a csúcsokat borítja hó,
őszi barnák lent Asconá-
ályos sokszínű ősz van,
illogó tó, fölötte fehér fel-
csúcsokon itt is hó, még
novemberben, visszatérés
térés vagy meghosszabbí-
itt is megkapják a nők a
ajon van-e olyan jogsza-
védi az embert az ember-
itól a házasságban, a teljes
gtól, beavatkozhat-e a tör-
veri a feleségét, vagy meg-
mégiscsak az a gyako-
érj veri, a nő védelmében
a törvény, hogy váláskor
nek volt több a keresete,
az a gyakoribb, hogy a
et, mert a nőnek ott van
s is meg a gyerekek, ez a
épp azért kirívóbb, ami-
még ráadásul el is tartja
ben vagy részben, a férj
láng ész és a feleség bol-
, vagy csakugyan beteges
ápolja is, vagy egyszerűen
s a válóper után boldogan
y munkájával megkeresett
öröklakásba, autóba, épp
nölgyével? Nehéz dolog az
minden emberi kapcsolat-
azt mondani, hogy a férfi
az első ötpercben dől el,
ánypálca, de muszáj-e kor-
lenni? Hogyan lehetne ki-
deltség érzését, azt a meg-
etetlent, amitől eltorzul az
is, aki fönt van, és azé is,

égis fölmentem a Nap Há-
őre, Casa del Sole, itt lakott
is itt laktam, amikor utol-
most elhagyatott a ház és
emelte a tulajdonosnő a
nem kapott lakót, Apu
lkül költözött lejjebb, két
ol túl a hetvenen már nem
ni, legfelül, a Nap Házá-
ez a fontos. Ideföntigazán
az elhagyatott ház körül
rguló boróka, s a csupasz
gallyak csücskén csak egy-
lcs, Aranyalma ághegyen...
ön egy barna állatka sza-
jik egy lyukba, mi az, kér-
t év körüli fiút, aki ugyan-
én akkor tanultam meg
amikor még a Várba jár-
nert ott volt valaha a Szi-
csak egy évig, patkány,
, nincs benne semmi sza-
se jut hozzávágni egy kö-
de még nem láttam pat-
am Auschwitzban sem a
allottam, hogy a Várban
k a romok közt, tehát
vajon létezik-e kimutatás
ányállományáról, a föld
ól, de hiszen a mókus is
nondják, mégis etetjük és

rtál visszatérsz, idehaza
en sincs hó az idén, épp
lyi hosszú tél. Akik nem
Ivszázad Telére, nem fog-
nilyen örömmel fogadtuk
rilisban, írta Miron a var-
elseje után. Talán eljön
értékes ritkaságként, csak
ák mutogatni a patkányo-

énji Grácia

SPORTSAROK

Győzniakarás

A sportnak is vannak közmondásai. Olyanok is, amik látszólag ellentmondásosak. Előljáróban, e heti mondandóm aládúcolására, két ilyen, már gyermekkoromban hallott sportközmondást idézek. Az egyik: „Többet ér egy csúnya gól, mint két szép kapufa." A másik: „Veszteni is tudni kell."

Napok óta mondogatom mindkettőt, s napok óta töröm a fejem, miért? Ma aztán rávillant az emlékezetem az Élet és Irodalom múlt heti számára, mely nekem két okból is nevezetes. Az egyik ok, hogy ami irodalmi lapban is ritkaság: két remekbe sikerült vers jelent meg egyazon számban: Kormos István és Jékely Zoltán költeménye. A másik ok még ritkább eset: két sportvonatkozású írásra lapozhatott az olvasó, a magam írta hosszabb cikk mellett K. Zs. „Játék vagy téboly" című glosszájára.

Bármennyire is szeretem a sportot, vagyok annyira „kívülálló", hogy K. Zs. szinte minden szavával egyetértsek. S vagyok annyira „bennfentes" is, hogy éppen ez az egyetértés késztessen vitára. De: ne aggódjon az olvasó, nem az említett glossza igazával, vagy igaznak látszó szavaival akarok vitatkozni, hanem megköszönve a tőle kapott ösztönzést, arról szeretnék szólni, ami a sport, pontosabban a versenysport lényege, értelme, ami nélkül nemcsak elsorvadna, de meg se született volna: a győzniakarásról. Ha mégis idézem K. Zs. egy-két szavát, csak azért, hogy azokra hivatkozva, a magamét mondhassam. Essünk túl az idézeteken: „Az erőfutball miatt a foci szépségét, ötletességét veszti." És: „Az erő érvényesítése címén polgárjogot nyert durvaság tönkretette a vízipólót."

E sorok írója, aki ifjúkorában játszani látta az ötletes, szép foci eszményképeit, Orthot, Braun Csibit, Schlossert, Sárosit, Lázárt, Zsengellért s a kis Takácsot, öreg fejjel az „erőfutball" híve lett. Mert ne ijedjünk meg a szótól: nem durvaságot, nem brutalitást, nem a „mindenáron való győzniakarást", hanem a győzniakarást jelenti. S mert láttam játszani a szép vízipóló nagyjait, Németh Jameszt s Halasy Olivért is (aki különben keménységéről is elég híres volt!), technikásabbak voltak is a maiaknál, ha ők le tudták venni is a levegőből a labdát, s kapura tudták szúrni húsz méterről, mégis, talán labdába se rúgnának egy „jól záró" mai angol vagy olaz védelem, de talán a Pécsi Dózsa vagy a Videoton védelme ellen sem. Egyszerű oka van ennek: ma másképp játsszák ezt a szép játékot, nemcsak megváltozott, hanem igenis fejlődött ez a játék, ha nem is mérhetjük másodpercekkel vagy méterekkel. Ha a művészetben kárhoztatni lehet a l' art pour l' art elméletét, a versenysportban méginkább. Ahogy az írás is valamiért készül, a labda továbbításának, a cselezésnek is célja van, illetve kell, hogy legyen. Ez a cél: a gól. Vagyis: a győzelem. Ezért lép gyepre a játékos, ezért ül lelátóra a szurkoló. Ezért és csak ezért, még ha igaz is, hogy „veszteni is tudni kell", ezért igaz, hogy „többet ér egy csúnya gól, mint két szép kapufa."

Nagy leckéből, az éppen tőlünk szenvedett 6:3-ból tanulták meg az angolok — s de nagyon megtanulták! —, hogy az erőfutball semmit sem ér ötletesség nélkül, de nem kisebb leckéből, a londoni világbajnokságon tanulták meg a brazilok — s hű de nagyon megtanulták! —, hogy az ötletes, szép labdarúgás semmit sem ér az erőfutball nélkül. Bár nekünk volna olyan igazi erőfutballt játszó labdarúgónk, mint az ötletességben, játékosságban felülmúlhatatlan Pelé...

S a vízilabda? Emlékeznek Karinthy Ferenc „Ferencvárosi szív" című nagyszerű elbeszélésére? Emlékeznek rá, mit tanácsolt Németh Jamesz klubtársának és tanítványának, Karinthy Ferencnek? Azt, hogy addig „cukkolja" víz alatti rugdosással, ütlegeléssel az ellenfél gólveszélyes játékosát, Kislégit, amíg az, eszét vesztve vissza nem üt, amíg a játékvezető mindkettőjüket ki nem állítja. S így is történt. Partra került Kislégi, s vele Karinthy is, akit Németh Jamesz megdicsért, mondván: Fradi szíved van, fiam! Mert így sikerült döntetlenre húzni a mérkőzést, mert éppen arra az egy pontra volt szüksége a Fradinak. S történt ez jó harminc esztendeje, amikor még nem tette tönkre a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021
1971 JAN 16

Papp Oszkár

VITÁNYI IVÁN:

A MŰVÉSZETKUTATÁS GONDJAI II.

„Önismereti Kör"

Ez volt annak a kis társaságnak a neve, amely eredetileg egy beat-klub keretében gyűlt össze, hétről hétre. Vajon mi van e furcsa név mögött?

Az ötlet pszichológusoktól származik, akik azon gondolkoztak, hogyan alakíthatná ki az ifjúság a közösségi élet új formáit. Vannak szervezetei, de nem elég élményszerűek ahhoz, hogy olyan kollektivizmus bontakozzék ki bennük, mint a régi MADISZ-ban vagy NÉKOSZ-ban. Eljárnak szórakozni, mindenekelőtt beat-koncertekre, de ott a „társas magány" életformáját élik. Azt javasolják tehát, hogy szervezzünk — a pszichológiai módszerek közt ismeretes úgynevezett „training group"-ok példájára — „önismereti köröket". Ezekben az összegyűlt fiatalok, szakképzett pszichológus vagy pedagógus irányításával közösen tárgyalják meg életük fontos problémáit, s ezen az úton remélhetőleg valódi közösségi élményt szereznek.

Fontos kérdéshez jutottunk el: a szociológia és pszichológia feladatához, „hatásköréhez". Hol van az megírva, hogy e tudományoknak mindig csak a már meglevőt kelljen regisztrálni? E „hideg" tudományosság mellett lehetséges egy „meleg" is, amely valóban kísérletezik, új módszereket dolgoz és próbál ki. Eredménye nemcsak egy tudományos tény, hanem a gyakorlati munkában is használható új módszer is lehet.

Ilyen kísérlet volt az „önismereti kör" létrehozása is. Vezetői előbb részletes és hosszadalmas megbeszéléseket („mélyinterjúkat") folytattak azokkal a tizen és (már éppen) huszonéves fiatalokkal, akik az illető beat-klubba jártak. Azt tudakolták például, vajon érdeklődésük csupán a beatre terjed ki, vagy szívesen fogadnának — esetleg éppen a klubban — más szórakozási-művelődési-tanulási lehetőséget. A beszélgetésekből ez az utóbbi feltevés igazolódott. Az elszántan „beat-centrikusak" kevesen voltak. A többség sok minden iránt érdeklődött, noha érdeklődésük nem érte el azt az intenzitást, hogy kielégítéséért magük lépéseket tettek volna. Mivel a beat-klub ott volt, oda elmentek.

Ezek a tények (amiket más beat-klubokban végzett felmérések is alátámasztanak) felvetik a *népművelés felelősségét*. Akármilyen zene is az a beat (nota bene, néha és néhol nem is rossz), az ifjúság nagy tömegekben gyűlik össze a kedvéért, méghozzá többnyire különböző művelődési intézményeinkben. Egy hely tehát, ahol az ifjúságot meg lehet „fogni". A felmérések azt bizonyítják, hogy meg is lehetne, hogy a beaten keresztül szélesebb körű és átfogóbb népművelési programba vonhatnánk be — ha körültekintéssel és hozzáértéssel fognánk hozzá. Ezzel szemben mit adunk nekik. Beat-koncertet és megint csak beat-koncertet. Így teljesíthetjük a bevételi tervet.

Fent említett szociológus-népművelők azonban nem nyugodtak ebbe bele, s ezért többek közt (mert más elképzeléseik is voltak) létrehozták az „önismereti kört". Azokat a fiatalokat hívták meg ide, akik a megelőző felmérés során ilyesfajta érdeklődést árultak el. Ők aztán elhozhatták barátaikat, s a kör megkezdte működését.

Váratlanul nagy érdeklődés közepett. Igaz, hogy működése nem pontosan azt az irányt követte, amit a pszichológusok elgondoltak. Egyre kevésbé hasonlított a szabályos „training group"-hoz (amely szorosan a vezető irányítása alatt áll), s egyre inkább egy demokratikus ifjúsági vitakör jellegét öltötte. De olyan vitakörét, amely éppen az ott összegyűlteknek — zömükben húsz év körüli munkásfiataloknak — megfelelt.

A vitáknak volt valami elragadóan fiatalos hangjuk. Ha valaki részt vett a régi ifjúsági mozgalomban, feléledhettek az emlékei, ugyanolyan szenvedéllyel, s ugyanolyan izgalommal vitatkoztak ezek a mai fiatalok. Igen sok kérdést vettek sorra, politikai, társadalmi, etikai, művészeti kérdéseket egyaránt.

Sajátos metódust alakítottak ki. Hogy miről akartak vitatkozni, azt ők maguk szabták meg, az elején. Mindenki elmondta, miről szeretne hallani, s aztán szavaztak. A témákat felosztották, mindenki vállalt egy bevezetőt. Minden vita azzal végződött, hogy ők maguk a helyszínen összeállítottak egy kérdőívet, amelyet azután mindenki kitöltött. Voltaképpen ez volt az egészben a „truváj", ez — a játékosan „önszociológiának" nevezett módszer — volt talán a legfőbb csáberő. A beérkezett kérdőíveket ugyanis a vitakör vezetője a legközelebbi alkalomra mindig összesítette, s ezáltal mindig kialakult egy kollektív vélemény, amihez mindenki hozzámérhette a magáét.

A kör vezetője különben sem áll korban sokkal fölöttük, nem is ő tartotta az előadásokat, nem is igyekezet lenyűgözni, még kevésbé kioktatni tagjait. Demokratikus vezető volt, aki mederben tartotta a vitát, kiélezte a kérdéseket — amikor arra volt szükség —, és összefoglalta, amikor elérkezett az ideje. Mellette ott volt, s az advocatus diaboli szerepét töltötte be helyettese. Így aztán amikor az összesítésre került sor, legtöbbször mindannyian megegyeztek valamiben.

Szemléltetésül néhány példa. A politikai kérdések között nagy érdeklődést váltott ki az a vita, amely „Szükség volt-e a személyi kultuszra" címet viselte. Ők választották ezt a címet pontosan így. Meg is indokolták: nem az érdekli őket, hogy mi volt a személyi kultusz, még az sem, hogy történetileg hogyan alakult ki, s hogyan ért véget. Nekik az a kérdésük, hogy elkerülhetetlen szakasz volt-e a szocializmus fejlődésében?

Hasonlóan érdekes volt a szexuális szabadság ügyéről folytatott vita is. Itt is érdemes felemlítenünk az egyik közösen megszavazott kérdést: „Mit szólnál ahhoz, ha partnered, akivel jársz, *másodszor* is megcsalna valakivel." S indoklásul elmondták, hogy az egyszeri megcsalásnak ezer olyan oka lehet, amit véletlenszerűnek lehet minősíteni és könnyebb megbocsátani. A másodszori azonban már előre megfontolt szándékra vall, s így is kell elbírálni.

Nagyon érdekes volt a művészi kérdések sorában a Bartókról folytatott vita. A részvevők itt először leírták a véleményüket Bartókról, aztán meghallgatták a *Zene húros és ütőhangszerekre* című művét és újra leírták, végül egy előadást hallgattak meg a műről, majd ismét meghallgatták és még egyszer, harmadszor is nekifeküdtek a papírnak.

A modern festészet kérdéseivel olyan módon foglalkoztak, hogy kitették maguk elé Papp Oszkár hat képét, a *Fejek* sorozat különböző darabjait, s ezzel kapcsolatban írták le impresszióikat, majd ezt vitatták meg.

A példák, úgy vélem, beszélnek magukért. Az eredmények pedig nemcsak sajátmaguk számára voltak tanulságosak és érdekesek, hanem az ifjúságszociológia szempontjából is. S közben, ők maguk is közösséggé kezdtek verbuválódni, egymást segítő, közös dolgokért lelkesedő, formálódó emberi közösséggé.

Miért beszélünk akkor róluk múlt időben? Azért, mert a kör megszűnt, meg kellett szűnnie. Az okot szinte szégyellem ideírni: nem lehetett egy művelődési intézményben olyan helyet kapni a részükre, ahol hetenként egyszer héttől tízig összejöhettek volna. Az egyik művelődési ház igazgatója ugyan támogatta munkájukat, de egy igazgató „hatalma" sem terjed odáig, hogy előadói biztosítsák a termet, s a takarítónők ne dobják ki őket időnek előtte, ha a kör létrehozása és fenntartása NINCSEN BENT A MUNKATERVBEN, pláne a bevételi tervben. Próbáltuk a kört népszerűsíteni. Ajánlgattuk a KISZ-nek, hívtuk őket, jöjjenek ki, nézzék meg, nem jöttek. Tervet is adtunk be, nem érdekelte őket. Lehet, hogy úgy gondolták: egy dolog a beat-klub, más dolog a KISZ, a kettőt ne keverjük össze. S ha úgy gondolták, bizonyára úgy is van. Azon senki sem meditált el, hogy vajon mi módon lehetett rávenni egy beat-klub munkásfiataljait, hogy kétszer is meghallgassanak egy négytételes Bartók-művet, s háromszor is dolgozatot írjanak róla. Arra senki sem gondolt, hogy vajon ez a kör nem szerzett-e olyan tapasztalatokat, amelyeket más beat-klubok munkájában, sőt — horribile dictu — más ifjúsági körök, szervezetek munkájában is hasznosítani lehetne. Mert ugye, arra gondolni már nem is ildomos, hogy esetleg valaki azt kérdezze, miben segíthetne...

Rezignáltan írom ezeket a sorokat. De azért egy kis reménnyel, hátha az *ÉS* nyilvánossága hozzásegít ahhoz, hogy az „önismereti kör" valamelyik beat-klubban, művelődési házban új életet nyerjen.

196/IrLB18

SZABÓ GYÖRGY:

1021

KÉPZŐMŰVÉSZET

A KIFEJEZÉS ÚTJAI

Bírálatainkban tulajdonképpen kevés gondot fordítunk a stílusra. Lehet, hogy azért, mert sokszor és sokféleképpen éltek vissza vele, értelmét kiforgatták, szerepét meg hol alá —, hol pedig túlbecsülték — mindez azonban semmit nem von le annak igazságából, hogy a valóban nagy művet (némi gyakorlattal) stílusáról mégiscsak szinte már az első pillantásra fel lehet ismerni és hogy annak formai vizsgálatából kiindulva is el tudunk jutni a lényegéig. Azt mondom: Krudy; azt mondom: Ady — és rögtön felsejlik emlékeimben az a művészi nyelvezet, melynek sajátosságai oly eltéveszthetetlenül egyedülállóak és autentikusak. Másként lenne ez a képzőművészetben? Chagall képeit nem lehet összekeverni Ripp-Rónaiéval: a kifejezés formája annyira nyilvánvalóan összeolvadt alkotásaikban a tartalommal, hogy a kettő dialektikájának megsértése nélkül nem is lehet szétválasztani, külön-bontani őket egymástól.

Érthető, ha minden művész a tartalom-forma olyan egységére törekszik, melyet a legnagyobbaknál megcsodálhatunk; s érthető az is, hogy az önálló, kifejező stílus kérdései manapság ugyancsak a legizgalmasabbak közé tartoznak még azok körében is, akik sem az elszürkítő egyhangúság, sem a végletes eredetieskedés ars poeticáját nem vallják.

Papp Oszkár

most megnyílt kiállításán például annyira nyilvánvaló a korszerű kifejezés kutatásának hevülete, annyira szembeötlő a sokirányú stílus-teremtő próbálkozás, hogy a nézőnek meglehetősen nehéz összekeresnie a mondandó tartalmi értékeit, a világ szépségét valló szemlélet közléseit. Pedig a lényeg ebben a lírai vallomásban van, noha a forma-tár eklektikus, néhol ellentmondásos és ezért erőtlen is még: egy csendes, mélázó, emberséggel teli művész finom hangulatokkal teli világába enged — ha néhány villanásra is — bepillantást.

A Dürer Teremben közszemlére tett monotipiákon és rajzokon a jellegzetesen festői beállítottságú Papp Oszkár azt a jelképrendszert keresi, mely nem éri be egyszerűen a látvánnyal, hanem az elvonatkoztatás skáláján a megszokottnál tovább is vizsgálódik. Nem a tárgyak analizise (például belső szerkezetük feltárása) izgatja, hanem az, hogy olyan esszenciákat vonjon ki e valóságból, melyekkel érzelmeit a legjobban továbbíthatja. A főleg természeti motivumokat ritkán kapcsolja össze úgy, hogy egyetemesebb gondolatokat is sugalljon (pedig a *Halott* méretei ellenére is monumentálisnak ható képe azt mutatja, hogy ért az ilyen asszociáláshoz is), inkább beéri annyival, hogy elgyönyörködik egy-egy alakzat hol geometrikus, hol dinamikus szépségében, ritmikus játékában, az elégikusan alkalmazott szín affektív hatásában. (Legszebb e munkák közül talán a *Növényformák II.* című kép.) Elegendő lenne azonban ennyi, ez a szemlélődő, hangulatiság, keményebb, céltudatosabb és rendezettebb tartalom nélkül? S vajon a művészi eszköztár egyénivé válhat-e akkor, ha a személyiség a főleg formai érdeklődésre korlátozódik csupán, azt tartja védőpajzsul maga elé?

A Fényes Adolf Teremben

Czimra Gyula

festményei és rajzai önmaguk is választ adhatnak e kérdésekre. A tavaly elhunyt művész munkáin jól látszik, hogy alkotójuk a legjobb úton volt az autentikus formanyelv felé, hogy kutatásai (például a sík és a tér összefüggéseinek vizsgálatában) már-már beértek; s elsősorban azért, mert tudatosan, egyre gazdaságosabban haladt előre a mondandó egyszerű (ám korántsem egyszerűsködő) kifejezésében. S így maga a mondanivaló is egyszerűbb, tisztább, világosabb lett: végül is az alkotó-folyamat, ne feledkezzünk el róla, valahogy a legmagasabb fokú megismeréssel esik egybe. Igen, néhány momentum nála is utal még a kortársakra, a szentendrei iskolában megjelölhető mesterekre; de világosan érzi az ember, hogy itt a forma alárendelt szerepet kap, mert nem nyomakszik a lényeg elé, nem válik külön „kísérletezés" tárgyává, nem tölt be nagyobb szerepet, mint amekkora megilleti. Eszköztára — noha sokkal kevésbé absztrakt, mint a lírai expresszionista Papp Oszkáré — még a legelvontabb tartalmak közlésére is ezért bizonyul alkalmasabbnak s ezáltal lesz jellegzetesen sajátossá, s egy nem nagy sugarú, de önálló és eredeti életművel is az autentikus stílus elérésének legegyenesebb útját mutatja.

Zsuzsát minden szombaton mo
vinni. Zsuzsa rajong a moziért, m
kal nagyobb a képernyője, mint a
Amíg a vetítés folyik, három-négy
is elrágcsál izgalmában, csak két
varja az élvezetét. Az egyik: ha
mályban édes-vajasat csempész
pereces néni. (Az édes-vajas pere
denki utálja, a pékek rendületlen
ják mégis, a felnőttek világa t
ilyen megfejthetetlen rejtélyekkel
sik: ha a vetített film „közhelyes
vezi így a vérszegény, ötlettelen,
nyos cselekményű és eszközű
pontosan ismerve a szó jelentés
ahogy négyéves korában is pontos
mazta már azt a másik szót, amit
nem tudott még pontosan. Ha tet
ki egy kép, egy bútor, egy épület,
film, azt mondta rá: „moderm".

Ezt mondta az elmúlt szombat
Jónapot, én vagyok című szovje
„Modern". Vagyis gondolatgazdag
újszerű cselekményű. Eredetiek a
zei, érdekesek a figurái. Zsuzsa
hatja, hogy én rengeteg „közhely
jet filmet láttam már, tehát ettől
méltem mást. Zsuzsa most les
nincsenek előítéletei, mint neken
után ment, s az valóban eredeti:
én vagyok.

Amikor a „sokkal nagyobb k
záporozni kezdtek a rendezői és
ötletek, amikor a honvédő hábo
rét hallatlanul emberségteli, s
tragikus és fanyarkás-humoros
kel kezdték felidézni, amikor fia
fizikusokról, akik világra szóló e
ket csikartak elő a fenyegetett
bolt ország laboratóriumaiban,
kül, okos derűvel kezdtek besz
munka- és életkedvbe belepusz
temetésén a tiszteletreméltó hal
szosan vigyorgó arcképét állítta
porsó elé, Zsuzsa akkor sem ére
amit én: a meglepetés örömét.
látszik, mégis csak folytatódik
már megszakadni látszó sor, ame
tányát A negyvenegyedik, az Emel
Ballada és a Tiszta égbolt jel
megújuló szovjet filmművészetb
nem is egyszerűen folytatódik, h

ma, csak aztán fizetnének is majd érte, ne úgy, mint nemrég, amikor egy forintot is alig-alig kaptunk kilójáért.

A feleség közben újra hozzákezdett a munkához. Egyenletes, nyugodt tempóban rakja a hagymákat.

— Mit lehet így egy nap eldugdosni? — kérdezem a férfit, hogy megtörjem a beállott csendet.

— Hát ha nagyon korán kezdi az ember, és késő estig dolgozik, akkor nyolcvan négyszögölet. Egy embernek tehát legalább tíz napszámra lenne szüksége, hogy a nyolcszáz négyszögölet beültesse. De hát, mint látja — int körbe a szemével — nemcsak a tagok dolgoznak itt. Itt vannak a feleségek, a nagyobbacska gyerekek is, azok is segítenek. Így pedig már csak nem olyan unalmas, meg szaporábban halad is a munka.

Újból belenyúl a szatyorba, kivesz egy marékra való apró hagymát, és folytatja az abbahagyott munkát. Igyekszik a felesége után.

Az országútról még egyszer visszanézek. Ott görnyednek a földön a megvonalozott sorok között. Ők is, meg még vagy háromszáz ember. Gépkocsik húznak el egymás után, vonatok füttyentenek, de a legtöbbször fel sem néznek. Dolgoznak szorgalmasan, pontosan. Egyben reménykednek talán valamennyien. A nehéz munka után jó termés lesz. — Nem viszi el sem a jég, sem az aszály a termést.

R. B.

Hajdúnánási levél Vietnamról

Vietnamtól távol van a mi országunk. Sok-sok ezer kilométerre. De nincs olyan nagy távolság, amelyet az emberi segíteni akarás, az emberi szeretet és szolidaritás át ne tudna érni. Az ott folyó háború borzalmait csak a televízió képernyőiről és mozik vásznáról ismerjük. Mégis borzadunk, látván azokat az embertelen pillanatokat. S bennünk is, távol élő emberekben azonnal megtörténik a reagálás: segíteni nekik, egy hős népnek, támogassuk őket, mert minden segítségadás talán emberek életét menti meg.

A mi országunk is segít. Segít gyógyszerrel, kórházi felszerelésekkel, és segít sok minden mással: kerékpárral, tranzisztoros rádióval. S talán nem is az az elsődleges, hogy arra a bizonyos vietnami csekkszámlára mit fizetünk be, mit és mennyit gyűjtöttünk össze, hanem az, hogy segítünk. Ez az emberi momentum, ez a humanitás: ez a legfontosabb.

Felajánlások százai, vállalások ezrei látnak napvilágot szerte az országban. Megyénkben is, csakúgy, mint máshol. Fiatalok, általános és középiskolások, egyetemisták kapcsolódtak be a „Tranzisztor" akcióba, az „Egy iskola — egy kerékpár" mozgalomba, hogy erejükhöz, lehetőségeikhez képest némi segítséget, támogatást adjanak a hős vietnami népnek, a vietnami fiataloknak.

Mindez akkor jutott eszembe, amikor levelet kaptam a Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat hajdúnánási állomásáról. Egyszerű, hivatalos levél, tömören fogalmazva meg benne a mondanivaló: a vietnami nép megsegítése. Ezt írták fel a hivatalos levél „Tárgy" rovatába. S amikor ezt megláttam, valahogy másképpen bontottam fel és olvastam el ezt a levelet. Mert megéreztem, hogy ez a levél sok-sok ottani dolgozó egyetértésével született, sok egyszerű munkás akarata és vállalása van itt összefoglalva. S én ezenkívül még azt is elképzeltem, ahogyan a pártszervezet, a szakszervezet és a KISZ vezetői szóváteszik egy-egy üzemrészben, egy-egy szerelőcsarnokban, egy-egy brigádban azt, hogy: emberek vagy fiúk, csatlakozzunk mi is a vietnami nép segítéséhez! S el tudom képzelni, hogy egy ilyen egyszerű felhívásra azok az emberek, azok a dolgozók, akikről a levél távirati stílusban beszánol, hogyan fogadták egyszerű lelkesedéssel, beleegyezéssel és egyetértéssel ezt a rövidke kis felhívást. Így születhetett meg ez a levél.

Ezt írták Hajdúnánásról:

„A gépjavító állomás pártszervezete, szakszervezete és KISZ-szervezete közösen szervezett vietnami műszakot. Ebben a gépjavító valamennyi dolgozója részt kíván venni. A fizikai dolgozók vállalták, hogy az egyik szombaton a munkaidő lejárta után még öt órát dolgoznak, és az erre eső keresetüket valamennyi dolgozó teljes egészében felajánlja a vietnamiak megsegítésére. A gépjavító állomás alkalmazotti állományú dolgozói szintén vietnami műszakot tartanak, és egyhavi fizetésük 3 százalékát küldik segítségadásuk jeléül Vietnamba."

A fiatalok szervezete, a KISZ 45 fős tagsága és 14 harmadéves ipari tanulói egynapi alapbérük 50 százalékát ajánlották fel.

A gépjavító egyik, Gagarin nevét viselő szocialista brigádja már korábban csatlakozott a KISZ által meghirdetett „Tranzisztor" akcióhoz és vállalásuk teljesítésére szívvel-lélekkel törekszenek.

Ennyi a levél. Ezt tették a hajdúnánási gépjavító dolgozói. Mondom, talán nem döntő egy háború kimenetelében ez. De nem is ezt kell nézni, hanem a szándékot. A szolidaritást, a szívből jövő segíteni akarást. Ez a legfontosabb, s persze megyénk, országunk sok hasonló felajánlása már anyagilag is komoly támogatássá válik. Ehhez az országos segítőkészséghez csatlakozott a hajdúnánásiak egy csoportja.

Boda László

A polgári szövetkezet

1968 APR 2

1021

Vendégünk volt

Papp Oszkár festőművész

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat megyei szervezete a debreceni értelmiségi klubban rendezte meg Papp Oszkár festőművész kiállítását. A sok eredeti gondolatot és festői megoldást tartalmazó tárlat — ha nem is minden részletében jut megnyugtató eredményhez — sok tanulsággal szolgálhat, és emlékezetes élményt nyújthat a látogatóknak. Papp Oszkár művészete eddig ismeretlen volt Debrecenben, s magáról a művészről is keveset tudunk, ezért érdeklődtem először személye iránt, amikor a kiállítás megnyitása után beszéigettünk.

— Szabadiskolákban való kezdés után 1945-től 1950-ig jártam az akadémiára. Tanáraim Bernáth Aurél, Bencze László és Szőnyi István voltak. Azt hiszem, ma már hatásuk nem mutatható ki képeimen, de a mesterséget tisztességesen megtanulhattam tőlük. (Ezen a biztos rajztudást és a világról szóló szabad véleményformálást értem.) Az akadémiai évek után falkép-restaurálással kezdtem foglalkozni, és mai napig is ez a foglalkozásom az alkotóművészet mellett. Ez igen sokoldalú tárgyi tudást kívánó szakma, és mindenképpen hasznos, értékteremtő munka, hiszen romokból nemzeti kincsek megteremtése a feladat.

— Jár-e valamilyen előnnyel, hogy az alkotóművészet mellett szakmája is van?

— Talán azzal, hogy — függetlenül minden anyagi természetű problémától — mindig azt festettem, amit kartam, és úgy, ahogy akartam. Ebből következik, hogy amit a művészetben csináltam, beskatulyázástól mentes produktummá vált, ami a művészettörténésznek és a kritikusoknak néha egy kis problémát okoz, de számomra így sokkal megnyugtatóbb az alkotás, mert hivatásomnak tekinthetem a művészetet, nem foglalkozásnak.

— Foglalja össze néhány mondatban a művészetről kialakított nézeteit, alkotóelveit!

— A művészet a megismerésnek útban eltérő, de értékben a tudománnyal egyenrangú eszköze és kifejezési módja. Ha a különbséget meg kellene határozni, azt mondhatnám, hogy a tudomány fogalmi logikával, a művészet pedig formai logikával dolgozik. Ha a művészet lényegét keressük, szerintem annál a kérdésnél kell kezdenünk, hogy mitől ember az ember. Attól, hogy többet vesz tudomásul a világból, mint amennyi az élet fenntartásához szükséges. Mindig felteszi a „miért?" és a „hogyan?" kérdését. A jelenségek mögötti rendet, konstrukciót, lényeget keresi. Ebből következik az én „ars poeticám" is. A művészetben a felület mögött a lényeget, a konstrukciót megfogalmazni, vizuális eszközökkel vizuális szín- és formaviszonylatokká rendezni, amire Szőnyi azt a megjegyzést tette egy alkalommal, hogy a művészet a láthatatlan láthatóvá tétele. Ennek a látszat mögé hatolni szándékozó szemléletnek a magyar művészetben is van néhány kongeniális példája. Bartók Béla, Weöres Sándor és József Attila művészetére gondolok.

— Véleménye szerint mi a művészet feladata?

— Megkeresni azokat a kérdéseit, kérdéscsoportjait a világnak, melyekre érdemes válaszolni, melyekre a lényeges választ még nem tudtuk megadni. A művészet sajátos eszközeivel feldolgozni a valóság új arculatát. Sok mindent feldolgoztak már, de lehet tudatosan szűrni a kérdéseket és célba venni az újakat. Ami például a reneszanszban az emberi test anatómiájának felfedezése volt, az meggyőződésem szerint ma az emberi érzelemvilág „anatómiája", amit a XX. század fedezett fel, és kezdett kutatni. Amit többek között én próbálok a portrésorozatomban megvalósítani. Ez nem portrésorozat, hanem pszichoportré-sorozat. Nem az egyedi tulajdonságokat; hanem olyan általános motívumokat keresek és dolgozok fel, amelyek a XX. század emberének adnak valami újat, a megszokottól eltérőt, tulajdonképpen önmagát.

— Művei között sok a zenei ihletésű alkotás is, amint a képek címe egyértelműen bizonyítja.

— Egy-egy művészeti ág — a zene, a képzőművészet, a költészet — nem azonos ütemben fejlődik, de mindig hatással van egymásra. A zene már a barokk korában sajátos jelrendszert teremtett, vagyis megteremtette a hangok természetből kiemelt, sajátos, egzakt rendszerét, és ez többek között hatással volt a képzőművészetre is. A képzőművészet a XX. században teremti meg ezt a nyelvet, vagyis a színek, formák egzakt esztétikai rendszerét, amiben rendkívül sokat jelentett Picasso fellépése. A magyar művészet a korszerű, XX. századi rangot először a zenében érte el. Ez a magyar művészetben törvényszerűen alakult így, és hatása természetes a képzőművészetre.

— Végezetül mondjon valamit mesterségéről, a restaurálásról!

— A restaurálás igen sokágú és bonyolult feladatcsoport. Ebből én a műemléki falkép-restaurálással foglalkozom. Komplex, bonyolult és összefüggő feladatsort kell megoldani minden alkalommal, amiben kőművesnek, vegyésznek, művészettörténésznek és talán utolsósorban festőnek kell lenni. A festő forma- és színérzéke fontos, de ez a munkának körülbelül 25 százalékát teszi, a többi technikai, vegyészeti, kultúrhistóriai, építészeti feladat. — És most engedje meg, hogy kérdés nélkül én mondjak valamit!

— Udvariasság nélkül állíthatom, nagyon örülök annak, hogy Debrecenben állíthatok ki, mert ez a város olyan hagyományokkal rendelkező kultúrcentrum, ahol nemcsak megtiszteltetés, hanem érdekes élmény is kiállítani. Itt a hagyományt igyekszenek tisztelet-ben tartani, de megbolygatni is. A hagyományokból a normákat kell elvetni, és a szellemi aktivitást kell vállalni. Debrecenben mindig volt és ma is van ilyen törekvés, ezért öröm és megtiszteltetés számomra, hogy kiállításra kaptam meghívást — fejezte be a beszélgetést Papp Oszkár festőművész.

Magyari Vilmos

Papp Oszkár

PAPP OSZKÁR TŰZZOMÁNCAI

Ma már csak a képzelet és a mesterség magas fokú gyakorlásának tartós kapcsolata járhat művészi eredménnyel, erről győződhettünk meg a budapesti Fényes Adolf Teremben e tűzzománcok bemutatásakor. Ehhez járul a széles ismeretanyag, elmélyülés és a tűz színárnyalatokat termő szövetsége. Egyenletes kollekció, olyan sorozat, melyet magas szakmai igény, szigorú szelekció szerkesztett tárlattá. A variációgazdagság és kiváló formaérzék ötletekre és meghódított képi gondolatokra épít. A kísérletezések tárházában igazi telitalálat a *Színes fejek*, a *Fekete felhő*, a *Lepketánc* feszült finomsága.

Losonci Miklós: Kiállításeinkben.
Pesti Napi Hírlap, 1945. febr. 25.

a kiállításon május
28 – n 19^{30} órakor
klubest keretében

károlyi ami és
weöres sándor
mond verseket

az építőipari és közlekedési műszaki egyetem rózsa ferenc kollégiuma meghívja önt

papp oszkár

festőművész kiállítására — megnyitja

major máté

1965 május 2-án de. 1/2 12-kor a rózsa ferenc kollégiumban /budapest, xi. bercsényi u. 28-30./ nyitva: május 30-ig du. 14-19 óráig, vasárnap ~~du.~~ 11-13- óráig —

papp oszkár 65

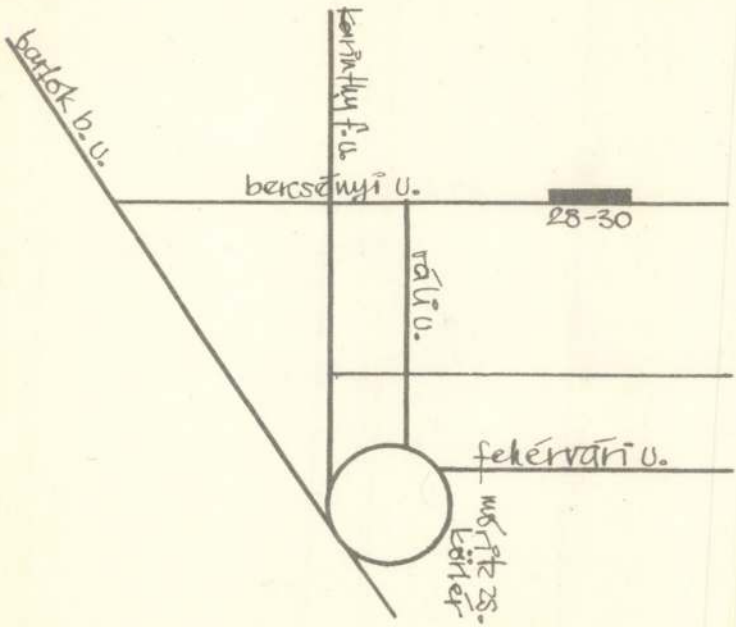
bartók b. u.
korinthy f. u.
bercsényi u.
28-30
vali u.
fehérvári u.
móritz zs. körtér

PAPP OSZKÁR

evidenciából művi evidenciát desztillál, s a szép pillangószárnya válik a metamorfózis során romlóból romolhatatlanná.

Vajon ez a sokféle pillantó, mondanivalójában gazdag lélek, aki újabb s újabb tartalmakkal szereli fel regiszterét, pusztán „sokirányú stílus-teremtő próbálkozás"-e s csakugyan olyan nehéz a nézőnek „összekeresnie a mondandó tartalmi értékeit"? (Az idézeteket Szabó György cikkéből vettem: *Élet és Irodalom*, 1967. február 18.)

Épp ellenkezőleg. Nem a stílus sokfélesége érdekli Papp Oszkárt: tartalom és forma oksági viszonyában a tartalom áll első helyen; új és új „tartalmak"-hoz tapadó új és új formaproblémák kiszikrázása a váltakozó stílus. Lehet: nem minden stílusa — vagyis tartalom és forma szerves összefüggésének szükségszerű megjelenítése — ötvöződik egyetlen egy — esetleg sztereotip — stílussá. Egyéniség kérdése. Van, akinél a stílus olyan konvenció, mint egy bizonyos ruhadarab, hajviselet, vagy a felvett póz unalma. Nem mindig stílus az, amiről felismerni egy művészt. Sokszor csupán a stílust tévesztő rossz modor. Papp Oszkár esetében a látszólag ellentmondó „stílusok" mögött a kor nyugtalan keresésének sokrétűsége az a közös jegy, melyben a stílus ellentétes hangzásai végülis nagyon felismerhető sokszólamúságban oldódnak fel.

Legújabb két sorozata mutatja — a *Jégvirágok*, a *Kert — Kertmetamorfózis*, valamint a hozzájuk szervesülő két *Fej, Fatörzs* és *Törzs és venyige* című egyes rajzai — milyen tudatos módon közelíti „stílusellentétei" dacára is a nagyon különböző tartalmakat egymáshoz a forma egzakt tisztaságának eszközeivel.

Álljunk meg egy pillanatra. Az említett két sorozat s a harmadiknak mondható négy rajz grafikai módozat is: distinkciójuk finom résein a műhelybe, azén át az alkotóba pillanthatunk be mélyen.

Az anteuszi mozdulat itt a legtettenérhetőbb. És a gyermekül kíváncsinak és tisztának maradt lélek ámuló pillantása is. Mintha a jégvirágos ablakhoz nyomódó arc is ott sejtődne a rajzok finom, csipkés szövedékeiben. Mintha a kert és a metamorfózis útjain ott látnánk botlatni a ténfergő gyermeket, a világcsodában kutatva közös titkuk után.

Igen: mert *ez* a különböző stílusok és formaproblémák mélyén ható legfőbb törvény, legjellemzőbb indíték. Ez a fürkész, ámuló, örökké-éhes gyermekpillantás, a művész tisztán maradt naivitásának jellemző folyamata. Újra és újra a megismerés ujjai közé fogni a fogyhatatlanul újuló létezés kinyíló-elpattanó tündér jelenéseit s az ámulást követő jégtiszta megismerés szigorával játszani le ennek a megismerésnek klaviatúráján a meghódolt világ dallamait.

Irracionális rácsodálkozás és a ráció szigora. Nem feloldhatatlan ellentmondások ezek? Ami feloldhatja őket: a forma tiszta alakzata, n[illegible] erőkből tu[illegible] olvaszt új elemet, a művészi szépség keményebb igazát.

A *Jégvirágok* bonyolult természeti alakzatait ezzel a szigorral rendezi grafikai arabeszkké, ezzel jár a *Kert* vonallá desztillált ornamens-világában az organikus formák nyomán s pillantja meg a metamorfikus lehetőség titkait. A két *Fej*, a *Fatörzs*, a *Törzs és venyige* még kristályosabban bizonyítja: menynyire *nem* absztrakt művész az, aki az absztrakt rend és természeti rend egymásra vicsorgó ellentéteit szelídíti a művészi rend feloldó egységébe. Vonalkák, vonalak zsibongó tánca és lejtése a látszat: lényegük mélyebb rejtekén a megszelídített valóság és a szelídítő gondolat szükségszerűsége terem kristályos formarendet.

S még egy megjegyzés. Az eszköz sohasem keríti frivol hatalmába Papp Oszkárt. Ő tartja azt kemény markában s hőkölteti rakoncája erélyes mozdulatai szerint. Ezért nincs eszközszaga egyik munkájának sem. Pedig a monotípia „véletlenei" s a filctoll „virtuozitása" csábító könnyelműsége eléggé hajlamosítja a festőket valamiféle „filctoll-technikára", vagyis üres technikai bűvészmutatványokra. Itt nyomát sem találjuk annak. Ez is bizonyíték. Mire? Amire a fent elemzettek felhívják a figyelmet. Hogy egy magát gyermeki tisztának, naivnak megőrzött, de szerzetesi szigorral nevelt művészszel: mesterré érettel találkoztunk.

BENCZE LÁSZLÓ

1021

Papp Oszkár grafikái

A festő, aki most a *Dürer Terem* szűkreszabott falain grafikai sorozatainak egy-egy szeletét mutatja be, 42 éves. Első kiállítása a *Fényes Adolf Teremben* volt 1953-ban. Ezt követően 1964, 1965 és 1966-ban volt önálló kiállítása. Restaurátor is; kenyerét — vagyis azt, hogy szíve szerint dolgozhasson — e félig tudományos, félig mesterembert, de művészi intenciót kívánó munkával keresi. Korrekt mesterember tehát. Korrekt ember. És mester: ilyen fiatalon.

Csöndes ember s — látszólag — csendesen él. Észrevétlenül? Nem. Rendkívül tevékeny: mert sokat dolgozik. Rendkívül észrevehetően. Vagyis az, amit csinál, olyan jelentős, hogy ismerői — s azok sokan vannak — e tevékenység egyre lombosodó és burjánzó gazdagságát tartják — emberi csendessége, szerénysége és látszólagos elhúzódottsága párája mögött — legjellemzőbb tulajdonságának.

Munkássága anyagi biztosításával elkerülte azokat a buktatókat s a megszédülés veszélyének a lehetőségét is, melyek sok fiatal festőt a startvétel első heves irama után lesántítanak. Mindezideig semmiféle díjat nem kapott. Nem tagja még a Szövetségnek sem; semmilyen csoportosulásnak. Pályáját így — szerencsére — maga törte; ez nemcsak a buktatók legyőzését jelentette: önlegyőzést is. Útját nem hengerelték — mások — simára. De ahova elért azon: azt magának, jó szellemének, s egy őszinte, egyre táguló baráti kör biztató sugárzásának köszönheti. És anyjának is: aki szellemi fejlődésének legbizalmasabb társa volt.

A 40 grafikai mű tíz év terméséből való (1956—1966). Egy hosszú fejlődés és éppen annak leglényegesebb szakasza, mely a Főiskola utáni tétova esztendők s a kenyérkereset szorítása kényszerében hozta meg a kibontakozást. A mohó, sokfelé tájékozódó, millió benyomásra érzékeny időszak kezdete; az a mámoros időszak, amikor minden érdekelheti, minden erőihez ébreszthet az embert, s felébredt erőivel valóban *mindent* birtokába is akar venni.

Innen — a sokfelé érdeklődő, a mindenre-érzékenység, a felfedezés és annak megragadása, birtokbavétele erőfeleslegével járó — sokféle mindanivaló, az érzékelt, s az érzékekkel csak sejthető szinkronizálásának igénye.

Pillantsunk csak a különböző érdeklődés, az egymástól elütő tartalmak megvalósult formai eredményeire.

A monotípiák állnak a sor elején, 1953—59 között készült legnagyobb részük. Kezdetben a dekoratív formák a népművészet naiv világából indulnak ki. Olyasféle átírások ezek *(Lovas búcsúja), (Lovas király), (Fekete páva)*, mint Bartók és Kodály népdalátiratai. Forrás és a forrásból merítő elválaszthatatlanok. De az anteuszi mozdulat — a természeti valósághoz való visszanyúlás — metamorfózisának lehetünk tanúi; ami a figurából megmarad, az átalakul elvont jeggyé, olyasformán, mint a kínai képírásban *(Ritmus, Konstrukció, Ház)*. Ez a metamorfózis ingamozgás-szerűen játszik Papp Oszkár kezén: tündér látvány és elvont gondolat között. Valóság és valóság feletti állandó azonosítására, szembesítésére, dialektikus szintézisére, vagy egy időben való megidézésére tör. S ez izgató játékot, a halálosan komoly kísérletet a színek varázserejével szolgálja.

Naivitás és tiszta ráció esküsznek egymásnak hűséget ebben a gyermeki-tisztán, gyermeki-izgalmasan végigélt alkotó módozatban. Csupa izgalom, más-más mondanivalóhoz kényszerített, abból szervesen kiváltódó forma-megoldás.

A monotípiák szellemével tartozik — azok magasabb fejlődési szférájában, egy minőségi ugrással fennebb — egy nagy sorozatból idemutatott négy jellemző darab. Hatásukban is érezni a fejlődés spirálvonalát. 1960-ból valók, méretük is a monotípiákkal azonos; anyaguk tus, vízfesték, ceruza. E négy kis darabban a világ talaján lábujjhegyen álló tudat eléri a transzcendens gondolat (és érzés) látható formává lebegő határesetét. *(Szenvedő, Lépő, Harmónia, Csoport)*. A kis méretek — festői szonetteknek mondhatnók — ritmus, szín, vonal asszociációjával fejezik ki az evilági ember álomszerűvé jelképesített szorongásait, örömeit, vágyait.

Növényi formák c. két képe — ugyancsak egy gazdag sorozat darabjai — ismét egy *más mondanivalótól meghatározott* más formai világot jelentenek. Növény és virág az indító ok. Dekoratív szépségük világából a festő ki sem lép, csak szigorítja és a sík törvényéhez kényszeríti ritmusuk, foltjaik, indaszerű rajzuk szépségét. Megelégszik ennyivel. Eszköze azonban nem adja fel autonóm voltát: a látott kényszerül annak törvényeihez alkalmazkodni. Vagyis a természeti

Papp Oszkár, festő

Papp Oszkár

A Magyar Nemzeti Galéria kísérleti kiállítássorozatot indított, Műhely címmel. Az Esti Hírlap minden alkalommal tájékoztatást ad ezekről a tárlatokról. Holnaptól Papp Oszkár festőművész munkáival ismerkedhet a közönség a Galéria D épületének III. emeletén.

Mezei Ottó művészettörténész, a tárlat rendezője mondja:

— Papp Oszkár 1945—1950 között volt a Képzőművészeti Főiskola növendéke. Közben: a Dési Huber István Népi Kollégium igazgatója. 1975-ig faliképrestaurátorként dolgozott, jelenleg a Népművelési Intézet munkatársa. Fejsorozatának ilyen nagyszámú darabja ez ideig nem került a nagyközönség elé. A kiállítás olyan kiterebélyesedő művészi vállalkozással ismerteti meg a látogatót, amely — egy-egy elszigetelt formai előzménytől eltekintve — egyedül áll művészetünkben. Aki e műveket az izmusok, törekvések külsődleges jegyei alapján próbálja megközelíteni, annak aligha lesz része abban a belső találkozásban, amely a művészi alkotásnak — a mainak, s a réginek — végső fokon értelmet ad. A mű nem a stílusért, a formai megoldásokért van, hanem a kifejezésért, a vizuális jelentésért, amely végül is az emberi szellem, s a lét kérdéseire keres választ.

— Ha a művész a látványszintű valóságról részben le is mondott, nem mondott le a természet világában és az emberi szervezetben meglevő szerkezetek alkalmazásáról, nem téve különbséget a közvetlenül és a segédeszközzel tapasztalhatók között. A szabályos alakzatok éppúgy megjelennek képein, mint az ágas, hálózatos szerkezetek s a „dinamikus formák" változatai. Nem mondott le természetesen a színek kifejező erejéről, s a különböző anyagok, technikák gondolatébresztő, asszociációs felhasználásáról sem. E szerkezetek, s a formai eszközök segítségével olyan átfogó jelrendszert teremt, amely a pszichikai típusok sokrétűségének forrása. E pszichotípusok egyediek és általánosak egyszersmind, a belső fejlődés és a társadalmi meghatározottság kölcsönhatásaként jelennek meg.

A tárlat április 4-ig tekinthető meg.

-: Papp Oszk
Esti Hirl

2.

Washington, március 13.

A 14 hete sztrájkoló 160 ezer amerikai bányász

a kormány megtorló intézkedései ellenére sem vette fel a munkát

a hét végén. A kormány a sztrájk által megbénított bányavidékekre nagy létszámú rendőri alakulatokat vezényelt, amelyek megkezdték a *Taft—Hartley-törvény* értelmében jogtalannak minősített sztrájkőrségek feloszlatását. Készenlétbe helyezték a hadsereget és a nemzeti gárdát is.

A sztrájkoló bányászokat pénz- és börtönbüntetéssel sújtják,

valamint a szociális támogatás (olcsóbb élelmiszerek) megvonásának kilátásba helyezésével akarják harcuk beszüntetésére kényszeríteni.

Papp Oszkár. [ ]

ZOMÁNC, ÜVEG, ÉPÍTÉSZET

JEGYZETEK A SALGÓTARJÁNI BIENNÁLÉRÓL

Nem tudom, hogyan hatott végtére is *Papp Oszkár* budapesti zománckompozíciója a salgótarjáni biennálén. Nem tudom, szerencsére, mert hamarabb láttam ezt a fővárosunk térképsziluettjével, meg távolságokkal, meg színekkel-felületekkel játszó, nagyon dekoratív és nagyon finom kompozíciót a végső helyén, a Felszabadulás téri aluljáróban, mint néhány anyagmintáját és egész fényképét Nógrádban. Papp mutatványdarabjai mellett pedig, íme fénykép is volt. Még kevésbé tudom tehát, hogyan hatottak — valóságos értékeikkel és valóságos gyengéikkel hatottak-e mindig — rám, ránk, a nézőkre azok a munkák (a többség), amelyek mellett fénykép sem, makett sem segített a tájékozódásban. Mert ha a Papp-zománcfal fotójáról hiányoltam a padozat és a menyezet igazi színét, anyagát, a gyalogosok sokadalmát, a szemétgyűjtőket, s bizony a gyűjtők mellé hajigált pesti hulladékot is — mindazt, amitől a fal ott a föld alatt lélegzik, kontaktust teremt és elegánsan háttérbe húzódik —; csak sejthetem, mit kell egy kiállításon körégondolnom tenyérnyi zománckompozícióknak, ha azok házasságkötő terem asztalához, kamaraszínház előcsarnokához, autóbusz-pályaudvarhoz készültek. S kivált, ha még ahhoz sem konkrétan, ha egyelőre csak úgy általában *Épületdíszítő burkolati elem*, meg *Burkolatterv* a címük és a pillanatnyi állapotuk.

Mindebből nem az következik, hogy fölösleges dolog vázlatnagyságban kiállításra hozni, közönségnek-szakmának alkalmanként összegyűjteni a már tervezett és a még csak elképzelt, épületre és épületbe illő nagyobb alkotásokat. Ellenkezőleg: mindebből az következik, hogy *jól oda kell figyelni*, fantáziával és fegyelemmel ítélni, ha az ilyen művek végre összegyűlnek. S tudni például azt, hogy nem feltétlenül a leglátványosabb a legművészibb teljesítmény. Tudni, hogy például *Jegenyés Jánosnak* az az első látásra igénytelen, hatszögű üveglapokból kirakott, „taposónak" nevezett munkája szemre is választékos, ha a különleges mintázatát megfigyeljük, és rendkívüli erényeit is felismerhetjük, ha a sivár monotóniával ismétlődő mai üveg-beton födémekre, üvegpadozatokra gondolunk. Tudni, hogy egy ilyen, lényegében egyetlen *A* formájú motívumot variáló üveglemez *szellemi teljesítménynek* is értékesebb, erőt próbálóbb, mint a mellette kiállított hű-demélyértelmű *Imaginárius tér* című műalkotás, amely önálló műnek nem elég eredeti, alkalmazott darabnak pedig alkalmatlan, s mint ilyen, nem is az idei tarjáni szemlére való (*Bohus Zoltán*).

A megújított *salgótarjáni zománc- és üvegművészeti biennálé* ugyanis ebben a fordulóban *az építészet* felé kívánta irányítani a két technika művelőinek a figyelmét, hogy két esztendő múlva majd a zománc- és üvegtárgyakat, és újabb két év múlva a zománc és üveg *művészeti hagyományait* válassza témájául. A hatesztendőnként ismétlődő gondolati program meggyőzőnek, átgondoltnak tetszik. És szükségesnek is — ha akár a kiállítóteremben, akár tágabban, a környezetünkben nézünk szét.

Ami a tágabb látványt illeti: kezdeményezések, megszállott művészek, ügyes sarlatánok és némi eredmények már eddig is fel-felbukkantak, de építészetünk egészében igazán nem volt azzal vádolható, hogy ipari monotóniáját, településszervezési fantáziátlanságát, vagy egyszerűen csak takarékos szimplaságát az üveg csillogásával és a zománc színességével akarta volna elleplezni. Ne is akarja, az úgysem sikerülne. De ha nem építészeti erények és térszervezési talentum *helyett*, hanem azok mellett, azok erősítésére, hangolására, belsőkülsők emberibbé, derűsebbé és célszerűbbé tételére használják az üveget és a zománcot, azzal építészet is, iparművészet is nyer — magyarán nyer a használó, az ember, aki lakik, dolgozik, szórakozik és egyszerűen csak járkál az épületek között, előtt és falai között.

Ilyen optimista feltételezésre pedig már ez az első salgótarjáni ajánlatsorozat is okot adott, a maga korántsem csak remekművekből álló gyűjteményével. Mitől is lehetett volna egyébként csupa remekművekből álló? Ha az előbb végiggondoltuk, hogy építészetünk az eddigi munkájában nem túlságosan élt ezekkel a műfajokkal, ha hozzágondoljuk, hogy amikor élt, akkor is gyakran ügyetlen kézzel, a lényegüket félreértve élt velük — egészen nyilvánvaló, hogy művészeink nagyobbik részének vagy az alkalma vagy a messzire látása hiányzott, hiányzik a hibátlan *építészeti* munkához.

Kezdjük a kifogásokkal. Házilagos, előszoba-hangulatú még ez a művészet. Azt is írhatnám, úriszoba-hangulatú, ha volnának még középosztályos úriszobák, azt is megkockáztathatnám, kispolgári hangulatú, ha ez nem volna sértő politikailag. Holott a magyarázat egyszerű: Ha a zománcművész (beszéljünk most csak róla) éveken át hasztalan ajánlotta fel zománcművészetét a *közületi mecénásnak*, a nagy építkezések gazdájának, annál kelendőbb lett az áruja a *magánmecénásnál*, a kis lakások gazdáinál. S minthogy a funkció és a lépték megváltozása ízlés-kör változással is együttjár, s továbbá, mivel nemcsak az építészet határozza meg a maga *nagy* alkalmazott művészetét, hanem az emléktárgy-kereskedelem is a maga *kis* alkalmazott művészetét — *zománcművészetünk zöme kis alkalmazott művészet lett*. A kis alkalmazott művészet pedig mindent kicsinyít. A hazai kis alkalmazott művészet főképp két ízléstartomány örökségét kicsinyítette a hétköznapi használathoz: a huszadik századi izmusokét és a népművészetét. A két véglet csak látszólag két véglet. És kapcsoljanak bármelyikhez bármiféle bosszantóan nevetséges vagy ingerlően veszélyes ideológiát, a lényeg ugyanaz; a kicsinyítés. Előszoba-mértékűre kicsinyíteni a modern művészetek nemzetközi határok közt végtelen kincsét, vagy előszoba-mértékűre kicsinyíteni a népi tárgyművészet időben határtalan gazdagságát: a végeredmény mindenképpen előszoba-dísz marad, és a végeredményből mindig *a lényeg vész el*.

Ami nem baj, ha megmaradunk az előszobánál, de felettébb baj, *ha a házilagos, az előszoba-hangulat kivonul a homlokzatokra*. Műtárgykereskedelmen nevelődött üveg-, de kivált zománcművészetünk pedig nagyon gyakran ezzel próbálkozik. És ennek következtében az architektúrához szánt, monumentálisnak szánt dekoráció sokszor nem más, mint a kicsinyített emléktárgyművészet felnagyítása.

Házilagos modernizmus: a szegedi *Új Hungária Szálló üvegmozaikjáról* (*Minya Mária—Szilágyi András*) a fotódokumentáció alapján nem derül ki, hogy mekkora is lesz valójában, de az óvatos becsléssel is látnivaló, hogy nonfiguratív, ám olyan közhelyesen nonfiguratív, mint az otthon hurkolt absztrakt mintás subaszőnyegek. Házilagos modernizmus: *dr. L. Szabó Erzsébet* üveglemezekből fémcsavarokkal összefogott (tehát „modern" anyaghatásokkal élő) tárgyai szellemüket és szellemességüket tekintve körülbelül annyi eredetiséggel hatnának egy ötvenöt esztendős fém-üveg Bauhaus-kompozíció mellett, mint egy porcelán szobrocska. Házilagos modernizmus: *Bokros László* az op-artnak és más újkonstruktivista törekvéseknek felvizezett változatát kínálja egy kecskeméti középületre. De házilagos modernizmus a nagyvilághoz szánt, csupa csillogó zománc és villogó fém *ajtófogantyú* (*Francz Ferenc*), a műtávol-keleti *Jelek* (*Koncz Béla*), — és a paksi atomerőműhöz készített, de szolid hangulatában inkább bölcsődébe illő zománckompozíció (*Fabók Gyula*).

Előszoba-népiség viszont *Petrilla István* „szálán varrott zománca", akkor is, ha előszoba helyett a Kiskunsági Nemzeti Park épületének a homlokzatára készült, mert mechanikusan éget zománcba textilmotívumokat, és előszoba-népiség *Kátai Mihály* hasonló munkája, mert csak abban különbözik, hogy spanyolozott-faragott népi mustrákkal teszi ugyanezt. Az előszoba-népművészetnek ugyanis (nemcsak a zománc- és üveg-technikájúnak, a valódi előszoba-esztétikumnak is) az az ismérve, hogy csupán a szellemét, a funkcióját és az anyagát nem tiszteli nagy példaképének, a hajdani, valóságos népművészetnek, hogy felnagyít apró, és lekicsinyít elnagyolt motívumokat, hogy „modern" anyagba időszerűsít ősi technikákat, és tárgyaiktól függetlenít díszítéseket. S ebbéli igyekezetében olyan fémnyomó-szerszámokon préselt, zománccal futtatott, kisipari műgonddal és nagyipari technológiával összeszerelt „népi" emléktárgyakig jut el, mint *Koburger Zsolt* látnivalóan méregdrága, munkaigényes és félig technicista, félig szecessziós-népieskedő *Madarak* című falravalója, meg *Bardocz Barna* ugyane szellemben készült, költőt, pávát, zománcot és fémművességet zavaros hangulatúvá keverő néhány arasznyi *Ady-reliefje*.

A kép aránytalan: hosszasan soroltam ennek a háziasított, előszoba-hangulatú műiparnak a jellemzőit, (de korántsem teljességében), mert mind számba kellene venni ezeket a megszelidítő ízléskorlátokat, amelyek a leginkább fenyegetik mai, monumentálisnak szánt zománc- és üvegművészetünket. Ezeken kívül egy fenyegetheti még: az építészek és az építtetők közönye. Mert azért ennek a salgótarjáni biennálénak szerencsére mégsem az ilyenolyan „örökségű" műtárgy-hangulat adta meg az ízét, hanem azok a „kötődésüktől" függetlenül nagy lélegzetű és messzire látó üveg- és zománcművek, amelyeket még csak kis részben használnak fel, és kár, hogy csak kis részben használnak fel az építészek.

Lantos Ferenc gyönyörűen letisztult, finom arányú, nemes frizterve a kecskeméti autóbuszpályaudvarhoz, *Blaski János* három szép geometriájú és szép színű, érett harmóniákat érvényre juttató variáció-sora a „klasszikus", de sajnos, hagyományosnak nálunk még nem mondható falburkoló zománcnak az igazi lehetőségeit mutatja. *Mayer Berta* vörös-zöld ritmusokkal, a rez rafinált csillanásaival ható munkái, *Jávor Piroska* titokzatos vizuális eseménysort szinte formai cselekményt kínáló ciklusa és *Asztai Csaba* sejtelmes-szép motívumai kitűnően hangolnának épületkülsőket és építészeti együtteseket.

Nem az én feladatom építészek figyelmébe ajánlani, de feladatom megállapítani, hogy építészek figyelmére méltó az a két *variációsor* — alig egy-két színes elem és néhány szellemes kapcsolási megoldás —, amelyek segítségével a végtelenségig változtatható plasztikus-dekoratív felületeket kínál *Jegenyésné Móker Zsuzsa* és más elgondolás szerint, de nem kevésbé talentumosan *Zidarics Ilona*. S mielőtt *Farkas Éva* anyagszerű, fölényesen elegáns és fantáziával telt rogyasztott üvegkompozícióval a kiemelkedő művek sorát befejezném, hadd térjek egy gondolat erejéig vissza az előbbi, a bő variálási lehetőségeket kínáló zománcmunkákra.

Nem az olcsóságukra, bár mifelénk az sem mellékes éppen. Hanem a szellemességükre, a játékosságukra, optikai örömet és plasztikai változatosságot kínáló tulajdonságukra. Arra — ez is tanulsága a salgótarjáni biennálénak —, hogy ezeknek a szerényen egyforma és olcsó lapocskáknak a művészete, variációs virtuozitása sokszor több élményt nyújt, mint a nagy lélegzetű, festőien tervezett „nemes" technikájú kompozícióké.

Rózsa Gyula

Az idén lesz nyolcvanéves az ngol művészet büszkesége, *Hen- y Moore*, aki a XX. századi szob- ászatot összekapcsolta a távoli orok és világok plasztikájával, jfajta, zárt teljességet teremtve. művészi alkotás legfontosabb mérve ez a teljesség, *totalitás* — z igazi nagy mű önmagában tö- életes, kicsiny világ, amelyen em lehetne semmit változtatni nélkül, hogy össze ne törnénk a ökéletes rendszert. A művészet- en és irodalomban csak a legna- vobbaknál érezzük ezt a változ- thatatlanságot — Moore közé- ik tartozik.

A tökéletes forma érzését néha gy-egy szép kavics kézbe véte- ekor is megismerjük. Valahogy gy lehetett vele az ősember is, mikor festményeinél figyelembe ette a barlang falának állatalak- a emlékeztető domborulatait, agy amikor emberi arcot fara- ott egy kopott csontból vagy pu- a kőből. A szobrászat kezdeti zakaszában a művek mindig na- yon egyszerűek és monumentáli- ak (a kezdeteken nemcsak az ős- mber faragványait, hanem a mai épművészetet is értve). Szlová- ia vagy Óceánia fafaragói egy- ránt kevéssé törődnek a részle- ekkel, de ezt mondhatjuk a zsír- őszobrokat készítő eszkimókról agy a négy-öt ezer éves egyipto- mi és mezopotámiai kőszobrok nestereiről is. A születő társadal- nak művészei éppolyan biztos ösztönnel éreznek rá a legfonto- sabb, összefogó formákra, mint az agyagból szobrászkodó öt-hatéves gyerekek.

A fiatal Henry Moore eredeti- leg nem készült művészpályára. Bányászcsalád sarja volt, és tár- sadalmi karrierje csúcsának azt tekinthette volna, ha tanító le- het. De behívták katonának, és meg is sebesült a francia fron- ton. Leszerelése után kezdett el rajzolni és formázni tanulni Leedsben, majd Londonban. És Londonban feltárultak előtte az ősi művészet csodái.

A londoni British Museum nem annyira művészeti múzeum, mint inkább mindenféle régi és ritka dolgok gyűjteménye: bélyegeké, ősnyomtatványoké, tengerentúli faragványoké és régészeti leletek Egyiptomból, Elő-Ázsiából és Görögországból. De akkoriban a „műértők" csak a görög szobrokat tekintették igazi művészi alkotásoknak. Kevesen voltak a húszas években, akik — mint Henry Moore — felismerték volna az ősi művészet erejét és komor szépségét. S a British Museumban látott példaképek élményét követte egy párizsi, majd egy itáliai utazás: Moore a párizsi Embertani Múzeumban érezte meg a Kolumbusz előtti Amerika szobrainak tömörségét, majd Olaszországban a korai reneszánsz tisztaságát, méltóságteljességét és eleganciáját. Értékes esszék tanúskodnak róla, milyen elmélyülten kereste saját stílusának őseit a távoli kultúrák művészetében.

Ez a példakép tartotta vissza attól, hogy csatlakozzék az absztrakt művészet egyre terjedő divatjához. Igaz, maga is kísérletezett teljesen elvont formákkal. A címük szerint is gyakran csak *Formáknak* nevezett kompozíciók végigkísérték életművét, de mindegyik mintha csak tanulmány lenne egy-egy figurális feladat megoldásához.

Ezek a rendkívül erőteljes kő- és bronzplasztikák — mint például a párizsi Unesco-palota híres fekvő nőalakja — az absztrakt formakeresés, az ősi, archaikus példaképek és a reneszánsz humanizmus XX. századi ötvözeteként létrejött művek. Részletformáik néha egyáltalán nem emlékeztetnek az emberi test formáira, az egész alak azonban mélységesen emberi — az egész nem azonos a részek összességével, és a szoborban épp az egész, az *összhatás* számít. Összhatásukban pedig *Moore figurái az emberi lét sűrített, jelképes kifejezőjévé válnak.*

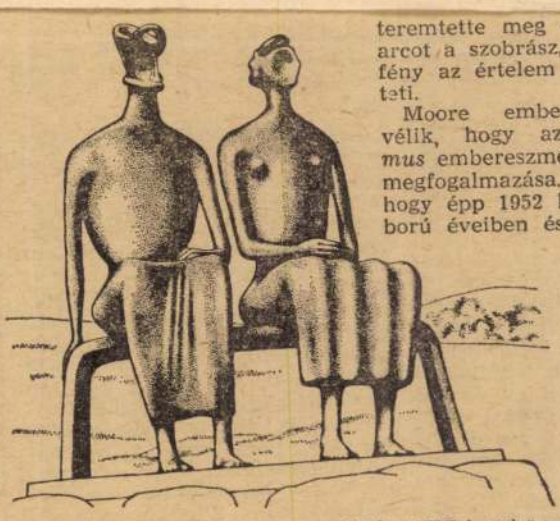

BÁNÓ ATTILA rajza.

Moore szobrai általában minden oldalról érvényesülő, körüljárható plasztikák. Ezért is helyezi őket szívesen nagy, szabad térbe. A *Király és királynő* bronzszobrát is tájba komponálta a művész. Nem valamilyen konkrét királyi pár portréja ez a kettős figura, és még csak nem is a királyság Angliában olyannyira kedvelt intézményének a jelképe. A Király és a királynő „a világba kivetett", a világgal küzdő — hol győző, hol vesztő, de mindig egyenes derekú — Ember magányos-hősies képviselői. Arcuk nincsen, csupán a formák keményebb vagy lágyabb hajlása utal a férfi és női mivoltra. Áttört formából teremtette meg ezt az absztrakt arcot a szobrász, és az átcsillanó fény az értelem sugarát érzékelteti.

Moore emberpárjáról tudni vélik, hogy az *egzisztencializmus* embereszményének szobrászi megfogalmazása. Nem véletlen, hogy épp 1952 körül, a hidegháború éveiben és az egzisztencialista filozófia virágzása idején készült, amikor a világ művészeinek és gondolkodóinak jelentős része fölöttébb baljósnak látta az emberiség jövőjét. De Moore figurái nem a beletörődő-lemondó egzisztencialista embereszményt testesítik meg, legfeljebb a francia író és filozófus, Albert Camus legendás figuráját. Azt a hőst, aki nem remél sikert, és nem bízik a jövőben, de mégis *mindhalálig küzd*, mert ember volta, emberi méltósága erre kötelezi.

Ezt a szellemet fejezik ki Moore más művei is, mint a *Sebesült harcos*, vagy felvetett fejű, erőteljes nőalakjai. A második világháború alatt a londoni földalatti földre lapuló, pokrócba burkolt, aggódva-reménykedve figyelő kibombázottjait rajzolta Moore, és ez a föld alá üzött, mégis fényre, szabadságra vágyó emberi méltóság nyert végső szobrászi megfogalmazást a művész kései szobrain. S ezáltal vált a legnagyobbak egyikévé; ezért beszélhetünk műveiben emberi teljességről, totalitásról.

Székely András

MONDD *és írd*

ÚTBAN VAN-E AZ „ÚTBAN"?

Olykor még találkozni olyan vélekedéssel, amely szerint nem szabad úgy mondani, írni, hogy „...X. Y. Tokióból, *útban* hazafelé, Moszkvába érkezett", hanem csak így: „...*útón* hazafelé..." Mert hiszen — teszik hozzá — ami útban van, az akadályoz, itt pedig nem erről van szó.

Ami az *úton* — *útban* párt mint helyhatározót illeti, hadd emlékeztessünk rá, hogy mindennaposak az ilyen fordulatok: járta*ban*-keltében, út köz*ben*, futtá*ban*; meg ez is: út*ba* ejt, út*ba* igazít (nem pedig út*ra* igazít). Márpedig amit valaki út*ba* ejt, az út*já*ban van. A Magyar Értelmező Kéziszótár 1433. lapján is így olvasható: „...útban van: közeledik útja céljához..." Ezzel el is lehetne intézni a bevezetőben idézett fenntartást.

De az *úton* — *útban* példája rávilágít egy átfogóbb szabályra. Először is tudnunk kell, hogy a régi magyar nyelvben a *-ban, -ben* és az *-or, -en, -ön* még nem különült el egymástól úgy, mint a mostaniban; voltaképpen *egy* volt, s a kétféle használat átfedte egymást. És nemcsak így *volt:* ma is így *van* egész sereg földrajzi névben. Hegyen-völgyön lakodalom — tartja a szólás. E szerint: völgy*ön*. Mégis így mondjuk: lenn a völgy*ben*. Továbbá: város*on* és falu*n*, de ugyanígy: város*ban* és falu*ban*. Aki falu*n* él, az valamely falu*ban* él. Tájegységeink *-on, -en, -ön* ragot kapnak: az Alföld*ön*, a Dunántúl*on*, a Duna—Tisza köz*én*; hasonlóképpen a *hegy* utótagú összetett tulajdonnevek: a János-hegy*en*, a Széchenyi-hegy*en* stb. Mihelyt azonban a *hegység* szó a tulajdonnévi jelzős szerkezet alaptagja, már *-ban, -ben* a toldalék: a Mátra hegység*ben* (vagyis a Mátrá*ban*).

Megyéink neve szintén *-ban, -ben* járulékkal bővül: Zalá*ban*, Vas*ban;* annyira így van ez, hogy mást jelent Csongrád*on* (helységben) és Csongrád*ban* (megyében); ugyanígy Heves*en* — Heves*ben;* Szolnok*on* — Szolnok*ban;* stb.

Helységnevek dolgában érdekes kettősség van, s végső soron ez is jelzi a földrajzi nevekhez kapcsolt *-on, -en, -ön* és *-ban, -ben* ragok funkciójának lényegi azonosságát. Debrecen*ben* és Szeged*en* mint nyelvi képlet teljesen ugyanaz. Szeged*en* azonban ö-ző nyelvjárással, így is mondják: Szögedé*ben* (itt az *é* is ősi helyhatározórag, csak rendeltetése elhomályosult). Minden helységnévnél egyenként kell megtanulni melyik rag a helyes. Ez a kettősség azonban csak az 1920 előtti Magyarországra érvényes. Azonkívül minden ország- és városnév *-ban, -ben* vonzatú, (kivétel néhány magyarra fordított név: Bécsújhely*en*, Péterv*áron* stb., a *-hely* és *-vár* végű többi név mintájára.) Hogy mennyire így van, jól mutatja: mást jelent az, ha valaki Velencén van, mint az, ha Velencé*ben*.

Megjegyzendő: az *-on, -en, -ön* és a *-ban, -ben* ugyanígy változik időhatározói ragként is. Például: az év első hetéb*en* nyilvánvalóan ugyanazt jelenti, mint ez: az évben az első hét*en*.

Hosszan lehetne sorolni a példákat legja- íróink és költőink szövegeiből. De a kiinduló példához visszatérve csak ennyit: ami valakinek az útjában van, tudniillik akadályozza — nos, hol van az akadály, amely út*ban* van? Természetesen az út*on* van.

Nyelvi műveltségünk terjedése is úton van ahhoz, hogy leküzdje azt a nézetet, amely szerint útban van az „útban van".

Szántó Jenő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 IIB 11

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Papp Oszkár festő művész

1021

Papp Oszkár bemutatója

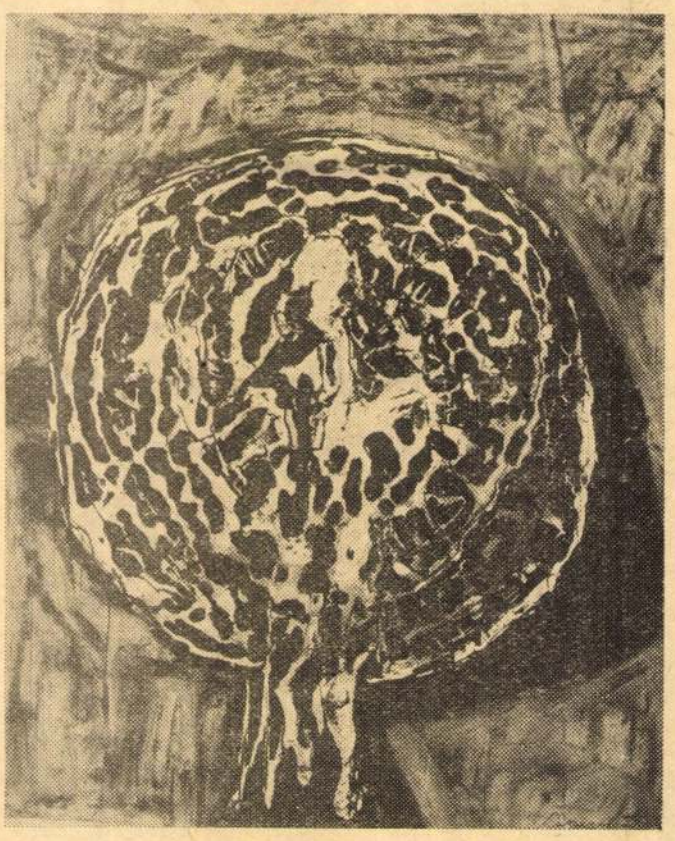

A E galéria bemutatóinak sorában a látogatók Papp Oszkár festőművész munkáival ismerkedhettek meg. A kiállított képek talán legszembetűnőbb vonása az volt, hogy a témájuk azonos. A 12 képből nyolc a Fejek című sorozat darabja volt. Ez a sorozat együttesen és külön-külön is felvetett egy csomó problémát. Először is azt, hogy a képek szinte teljesen azonos alapformát mutatnak. Egy fejet. Persze most ne egy konkrét személy fejére gondoljunk, hanem egy körre, amelyhez alul csatlakozik egy téglalap — ez a nyak — vagy trapéz. Ez a mértani idomokra visszavezethető alakzat a befoglaló forma. Ezt tölti ki a művész a legkülönfélébb technikával festett, különböző hangulatot árasztó színű, érdekes plasztikitású festékkel.

Hogy alakult ki ez a formarend? — Az emberábrázolás a festőművészetben mindig fontos helyet foglalt el. Egy emberről a legtöbbet a feje, pontosabban az arca mutat. Ha a művész valamely témát, jelen esetben fejet, alaposan tanulmányoz, a sok rajzolás után kialakulnak azok a vonalak, amelyek mindig előjönnek, amelyek meghatározzák az ábrázolt jelenséget. Itt ez a letisztult alapforma a kör és a hozzá kapcsolódó trapéz. Ha azonban csak ezt hagynánk, akkor elvesznének az ábrázolásból azok a momentumok, amelyek azt emberivé teszik. Tehát a festő a nyert alapformát az ábrázolandó személyhez vagy típushoz hangulatilag kötődő más természeti formációval tölti meg. „Különböző embertípusokat jelölök ki. Például: fából van kifaragva, kristályos tisztaságú, minden részében mozgó, s ezekhez keresem ki a nekik megfelelő természeti formációt."

Még egy gondolat a fejekhez, az ilyen ábrázolásmód igazán csak akkor érzékelhető, ha sorozatban jelenik meg, ezért is mutattuk be a kiállításon így egymáshoz viszonyítható módon.

Papp Oszkár emberábrázolása talán a képzőművészetben gyakorlatlan szemlélőt nem győzi meg, mert más emberábrázoláshoz szoktunk, de más-más kor más-más ábrázolási módot követel meg. Haydn is írt vonósnégyeseket és Bartók is, és a nagy különbség ellenére sem mondhatjuk, hogy Bartóké roszszabb.

—SCHL—

TORNYOSSY GÁBOR RAJZA

A kultúra és a kollégiumok

A februárban összeülő kollégiumi tanács ügyrendjének egyik legfontosabb pontja a kollégiumok kulturális tevékenységének értékelése és megvitatása lesz. A tanácskozás anyagának előkészítésére a Budapesti Műszaki Egyetem KISZ-bizottsága kulturális titkársága öttagú bizottságot hozott létre. A Zoltán Erzsébet vezette bizottság munkájáról Döme Sándor, a kulturális titkárság vezetője elmondotta, hogy elsősorban a kollégiumokban folyó kulturális tevékenység és az e téren jelentkező további feladatok felmérésére terjedt ki.

— A kulturális nevelőmunkában lényegében három nagy terület, a tudományok, a művészetek és az elsősorban a kikapcsolódást szolgáló egyéb szabadidős tevékenységek segítségével törekedhetünk céljaink elérésére.

Az elemzések, az egyetemi pb 1974-es jelentése alapján a kollégiumi kulturális tevékenység folytatásához szükséges elengedhetetlen személyi, anyagi, technikai és erköl-

tottság a különféle filmprogramok lebonyolításában okozott nagyobb gondot az elmúlt félévek során. A mostoha körülmények ellenére — az optimálisnál lényegesen jelentősebb költségekkel — működtek a kollégiumi klubok. A film mellett az előadóművészet örvend a legnagyobb népszerűségnek a kollégiumokban. Magas színvonalú esteket rendezett a Schönherz Irodalmi presszója, a Martos Arspresszója és a Münnich Teátrum sorozata.

A zene iránti érdeklődés valamivel kisebb. Lemezbarátok köre több kollégiumban működik, programjaik általában azonban nem terjednek túl a lemezhallgatáson. Mindez persze csak a komoly zenére igaz. Követendő példa lehetne itt az R klub zenedéje.

A képzőművészeti nevelés területén elég mostoha a helyzet. A kevés megfelelő, illetve elfogadható kiállítóhelyiség közül hagyományosan a Bercsényi Spárga tárlata és a Vári Kollégium kiállításai jelentősebbek. Új kez-

egyetemi fotókörnek a Martos Kollégiumban helyet biztosítani. Így ez a kör hozzáértő szakmai vezetéssel elláthatná az egyetemi fotócentrum szerepét.

Nem tisztázott még kellőképpen a kollégiumi könyvtárak helyzete.

A tanácskozás elé az előttünk álló célok elérése érdekében határozati javaslatot terjesztünk. Ennek kidolgozása is a bizottság feladata volt. Kívánatosnak tartjuk a két nagy kollégiumban egy kulturális nevelőtanár és egy szakképzett könyvtáros alkalmazását, a négy kis kollégiumban egy kulturális nevelőtanár felvételét, aki a könyvtár kezelését is ellátná kisegítő könyvtáros vagy hallgató könyvtáros segítségével. Mint a közművelődés gyakorlatában, munkaidejük kötetlen, illetve a kollégium állami és diákvezetésével egyetértésben kialakított legyen. A szakmai irányítást továbbra is a BME KISZ-bizottságának kulturális titkára látja el. Javasoljuk, hogy az egységesebb rendszer kialakítása érdekében az egyetem állami vezetése a KISZ-bizottság bevonásával vizsgál-

1945. febr. 23 Petőfi
21.08 M.
Láttuk
hallattuk.

+ Sik Csaba jegyzete következik.

- A Kultúrális Kapcsolatok Intézetének termeihen megrendezett Hétköznap cimü kiállitás mellétalált mint Karinthy példázatában az őrmester, aki pedig épp azt akarta megmutatni, hogyan kell vélbalőni. A pár évvel divatozó konceptárt,

Papp Oszkár Adolf

meghökkentő gondolatokat többnyire inkább ötleteket próbált a dadaizmus óta elfelejtett esztétikai gátlástalansággal a gondolkodás és az erkölcs tunyaságába belegázoló erőszakkal kifejezni abban a reményben, hogy a néző nemcsak alkotók, de már-már tettestársá teszi a koncepció mozgósitó ereje. Nem tette Párizsban, Budapesten sem teszi, különösen ha a lényeg a mellbevágás, a meghökkentés el is marad. Felháborító volt, hogy nem régiben az egyik közértben mosószerrel keverték a cukrot, ám ha ugyanezt egy kiállitóteremben csinálják nem háborodom fel, csak unatkozom. A szeméttároló fedelére rakott kolbászon és kiflivégen is, bármilyen zaba-müvészetnek nevezte egyébként annál ötletesebb szendvicseit. Az egyik kiállitó szerint a hétköznap esemény, a másik szerint nincs is, a dillémát nem ártott volna a kiállitás megnyitása előtt tisztázni. sikerületlen koncept-importok mellett néhány jó filmplakátok, hanglemez-tasakok, szellemes karikatúrákat láttunk a kiállitáson, amiknek valóban szerepe van a hétkoznapban és láttuk az őrmestert is, csak a célt nem, amit el akart találni. Igaz, a bátoritó példa a konceptárt előtt sem világos, a cél. Föl akarta fedezni a valóság új arcának új vonásait, de marcusa tanai és a többi divatos ideológia torzitó szemüvegnek bizonyult. A megközelités fölénye mögül mihamar kitetszett a szorongás, az intellektuáliś bizonytalanság, aminek ellentéte olyan jóleső örömmel tölti el a tudatot a látogatót Papp Oszkár tüzzománcainak kiállitásán a Fényes Adolf teremben. Négyzet, kevés virág, a geometria és az élet organikus formái kisméretü zománcképei annak a harmóniának jelképeként jelennek meg, amely életet és müvészetet könnyed természetességgel kapcsolja össze. Nemcsak a személyes élmény és az egyéni világlátás kifejezésének müvészete ez, hanem az emlékezetéé is, amely a müvészet múltjából a mediterrán egét őrizte meg legfontosabbként a szépségnek, a kétségek között is eligazitó biztonságát.
Egyik sorozata a mitológiai témát Dapnes és Cloe történetét dolgozza fel. Az epikus elem mellőzésével az enkdotát el sem türné a méret, de a technika sem. Minden kép egyetlen gesztus, amelynek drámai lendülete, érzelmi felfokozottsága nem is a mesét, hanem a világot idézi az emlékezetbe, amely teremtette. Életképei egyszerre emlékeztetnek természeti formákra és a formát létrehozó természeti erőkre. A geometriai idom észrevétlenül alakul át fejjé, két képzetrendszert bonyolitva egybe. Élménynek és emlékezetnek elmosódnak a határai noha a kisérletező müvészetet nem ismeri a kutatás görcsös feszültségét, csak a játék találékonyságát. Ugy játszik a fénnyel és szinnel, mint Matisz játszott az ollóval és a szines papirral. Persze ravasz játék ez, mert a tenyérnyi képecskék is monumentális hatásúak. Ékszereknek tetszenek, amint nézegetjük őket, de

Papp Oszkár

1021

Versek születésére

1

Nem várom én,
ő les reám,
úgy jön a vers
szerelmesen,
akár a lány.

2

Máskor pedig:
mint a veder
kövek között
ha cseppre lel
és megtelik.

3

Ha hallgatok,
ő tettre bír,
hisz vers v a g y o k,
de úgy l e s z e k,
ha ő megír.

Szmerdjákov

(Requiem)

Húsz éven át temettelek
foggal, körömmel szedtelek
– sebet az eb – magamról

mit ír a kéz a láng alatt
néztem a meghasadt falat
de jel se jött sehonnét

Jöttek tavaszra vad telek
rügyekre vérütött sebek
mindegyike emlék volt

érleltem sorsodon magam
kitört a körmöm, a fogam
kezemre szállt a holló

nem voltál Aljosa se hős
fattyú csupán a reszketős
ki bocsájt meg ha én se

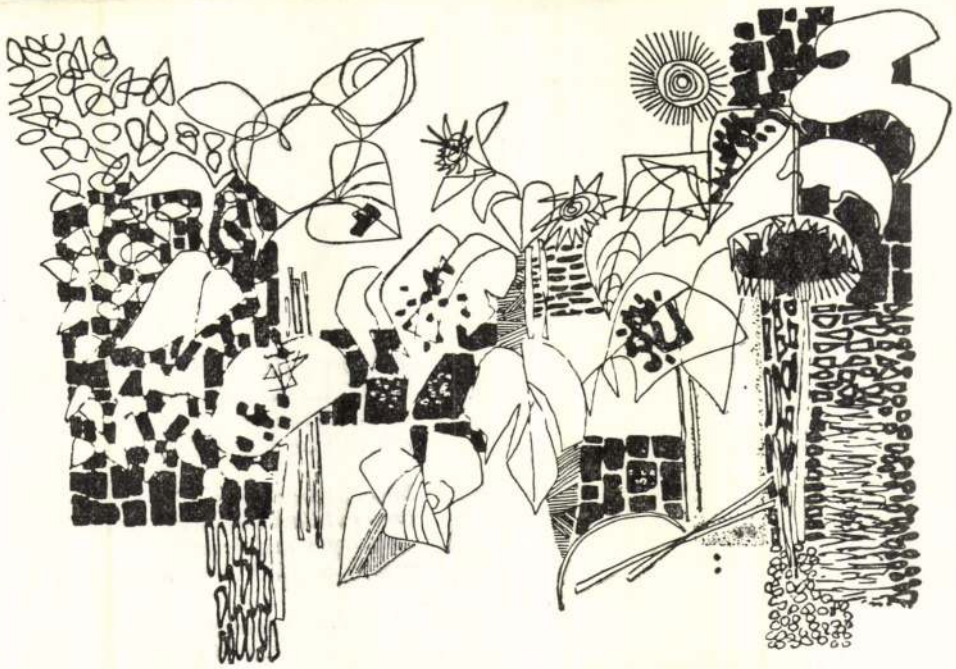

Papp Oszkár rajza

Legenda egy pár fekete harisnyáról

Hófehér párna alatt
galambősz feje alján
éjszaka ott virrasztott
egymásba hajtogatva
fekete pár
fekete pár
pamutharisnya
ha menni kell
serkenni kell
a hosszú útra
Amikor ők készülnek
kelni a hosszú útra
férfi ne tudjon arról
menyüknek szólnak róla
leánynak sugnak róla
nem említik fioknak
s úgyis hiába kérdi
nem érti ezt a férfi

Gondos szelid anyácskák
kora hajnalra kelve
kötik a vizeket járó
égő tüzeket álló
fekete pár
fekete pár
pamutharisnyát
a hosszú útra
ott rejtegetik

hófehér párna alatt
galambősz fejük alján
elalszik minden este
fölébred minden reggel
megvetve minden este
bevetve minden reggel
Így mennek majd a nyárnak
az ősz után a télnek
sohase alvó szüzek
tenyerükön a méccsel
újjuk hegyén a lánggal
setétben kis világgal
lábukon ott a tiszta
fekete pár
fekete pár
pamutharisnya

Halkan vigyázva lépnek
karján a vőlegénynek
azon a hosszú úton
ami leszáll a mélybe
tünik a messzeségbe
nem mint a balga szűzek
akik arcra feküsznek
hajnalt is átalusznak
sötét vizekre úsznak
délben a tűzbe lépnek
mezítelen s elégnek

Jelek

A Merkur alkonyödbe rebben el,
kérdeztük már a Marsot: nem felel.
Holdunk talán csak por és puszta kő,
a Vénuszon kétszáz fokos a hő,

közelünkben nincs élő-lakta hely,
öreg Földünk még, amin élni kell,
s bizony, van dolgunk – fölkutatni itt
mások, magunk és egymás titkait.

Mégis lessétek fenn a titkokat,
küldözzétek rakétáitokat,
lőjétek más, lakható egekre,
de vigyázzatok az emberekre.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VALÓSÁG

1969 JAN

Papp Oszkár

1021

Papp Oszkár rajza

Azt az ókorban igen elterjedt meghatározást, hogy *ars i*
azt a később kialakult felfogást, hogy a művészet a megism
újabban több oldalról is kiegészítendőnek ítélik — bár a mű
lati-tartalmi jellegét a művészi tevékenység nagy részében
ségbe vonni. Sokak szerint sem vezethet azonban teljes
tika, amely a művészetnek kizárólag tartalmi, normatív je
lyozza az irodalom szerepét, és tárgyát egyoldalúan a filoz
líti meg.

E véleményeknek annak az igénynek adnak kifejezést, ho
tétikai vizsgálat egyedül intellektuális és filozófiai koncep
cián, szélesíteni kell korlátozott szociológiai bázisát. A kerámia-művészetben szerzett tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a művészet „utánzásként", „szimbólumként", „kifejezésként" való felfogása, tehát a tartalom oldaláról közelítő művészetelmélet elégtelen. A kerámia művészetének valóban egyedülálló helyzete van: a kép-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LÁTÓHATÁR

1966 AUG

Papp Oszkár

1021

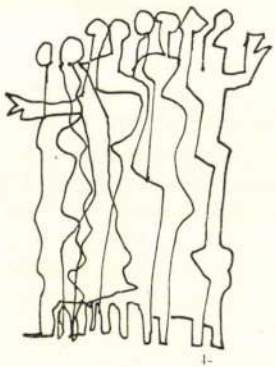

Papp Oszkár rajza

tag társalgott, nyilván arra a harmadikra várva, aki még nem k
ott a tükör előtt is állt valaki. Egy maga korabeli siheder fésü
nyörködve nézegette fiatal arcát, mialatt egy tízéves kisfiú, ta
szokat vágott mögötte. Sanyi tétlenül lebzselt s hosszú perceki
kiürült.

A vihar közben felgyűlt. A sűrű feketeséget már mindenütt
resztül; éles, zengő aranylándzsák. Mintha valami végzetes er
tokkal keresné útját.

Mikor Sanyi végre magára maradt, s levetkezett, az ablako
melegen csavarodott meztelen teste köré, mint a kályháról leszedett vatta s lázasan vakmerővé tette.

De ma nem a szokott porszínű kabát csüngött a fogason, hanem egy selyembélésű, sötét zakó, melynek belső zsebéből címperpánttal kandikált elő az erszény. Sanyinak rögtön gyanakodni kellett volna: a hunyorgó fém mögött, mint dzsungelben a párduc szemei mögött a párduc körme, lesben a jogrend lapul. De Sanyi már úgy érezte, jár neki a pénz. Mindjárt a dupláját is akarta kiszedni. Ám a pénztárca ma nem jött ki a zsebből, s ahogy hozzányúlt, valami mindjárt éktelenül berregni kezdett, aztán lépések s a berohanó fürdőszolga. Egyenesen hozzájött, lihegve megragadta a csuklóját és lefogta.

– Maga a tolvaj!

Sanyi ötölt-hatolt, hogy nem érti, mit akar tőle, de a szolga kiáltott s azt se engedte, hogy az ijedtében kékülő-zöldülő fiú hamar magára kapja a holmiját: úgy állította szégyenszemre a jegyszedő asztal elé, szlippben, mezítláb. A vihar elől hazasietők közönség elrettentő példaként láthatta, míg megjött a rendőr.

– Lopott! Érted? Lopott! Miattam lopott – meredt maga elé Jolánka vánkosai között a kis albérleti szobában.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LÁTÓHATÁR

JYDU AUG
Papp Oszkár

1021

Papp Oszkár rajza

...pálya felé fordul: – Állítsd, te! M...
...mindenkinek mindent megmutatok! Itt van négy tizes megi...
bál le a földre.

– Nahát, ne izélj már . . . hiszen . . . nem nyerészkedni a... csak eltölti az ember az időt valamivel . . .

– Nem nyerészkedni? Mindenki nyerni akar. Mindenki... sik embert. Kell a negyven forint, vagy nem kell?

Egy ember:

– Nekem nem. Én már megyek köszönteni az elnököt.

A másik ember:

– Én is megyek . . . – s mennek.

Csathó:

– Én megtarthatom a négy tizest, ha éppen arról van szó – s pénzt dobál le a földre, egymás után.

– Akkor . . . gyerünk! – mondja Bogdán, dobó álláshoz helyezkedik, aztán a golyót lendíti előre, hátra, és dob. Nagy csörömpölés.

– Öt! – kiáltja kintről a gyerek.

– Öt? Mindjárt lesz ott több is . . . – s kidobja a másodikat is.

– Három! Meg öt nyolc! – kiáltja ismét a gyerek.

– Elég. Jó kutya hazajár! – mondja Bogdán, s szedi össze a pénzeket.

Mire felegyenesedik, Mirnák Károly idejön az irodaháztól, s csatolgatja ki az aktatáskát. Bogdán annyira meglepődik, hogy szinte ész nélkül mondja:

– Hatszor hét az negyvenkettő . . . vagyishogy . . . án-tán-té-nusz . . .

Mirnák meglepődve kérdezi:

– He? s előhúzza a kávéfőzőt.

az utcán már hatalmas, szines terekre emlékezünk.

Ez az ötszázötven oldalas kötet — alcíme szerint: *Egy mexikói család önéletrajza* — a szociológia és a szépirodalom kitűnő kevérékpéldánya; műfajtalan öszvérműfaja csaknem társtalan az utóbbi évtized angol —amerikai könyvtermésében.

A szerző, Oscar Lewis amerikai egyetemi tanár, szociológus és antropológus. Vizsgálódásainak egyik területe évtizedek óta Mexikó, közelebbről a mexikói város és a mexikói városlakó. Kutatásainak tudományos eredményeit több, világszerte elismert szociológiai szakmunkában írta meg. A *Sanchez gyermekei* nem éppen tudomány; a szerző mexikói ismereteinek és tapasztalatainak szélesebb olvasóközönségre számító összefoglalása.

„Szerzőt" különben csak idézőjelben mondhatunk. Oscar Lewis szerény és hatásos műfajt választott. Hatalmas könyve nem egyéb, mint egy népes Mexico City-beli család, a Sanchez família — apa, két fiú- és két leánygyermek — önvallomásainak sorozata. Bevezető tanulmányában

városba ker
proletárok kr
só az újkori
legfeljebb k
képviselte sa
éppen semm
vadonatúj tá
gekről ad hír
középi Mexi
szerkezetéről
életéről; te
világjelensé
szokás mondani.
mód közvetlensége a társadalmi élet
magánélet minden területét feltárja. Beszámolót kapunk a munkafolyamatokról, lakásviszonyokról, népszokásokról, vallási hagyományokról, a szerelmi és a szexuális életről, a jogi intézményekről, a börtönök berendezéséről — folytathatnánk a végtelenségig.

A könyv másik sajátos értéke: „családpszichológiája". A Sanchez família tagjai ugyanis önvallomásaikban nemcsak önmagukról, hanem egymásról is képet rajzolnak, s a folytatásos fejezetek csattanója,

VALÓSÁG

1021

Papp Oszkár rajza

SAJ
Budapest V., Petőfi
Telefon: 188-296, 188-30
LÁTÓHATÁR
1967 DEC

– Az évszámot, azt pontosan kell, hogy mikor született, meg hogy mikor . . .
Csönd van a tetőn. A délután csöndje.

1021

Papp Oszkár

Papp Oszkár raiza

Ki hitte volna? Ők legutoljára,
mikor látták hogy vége, vége van,
vagy még akkor sem; én hittem, re
hogy vége lesz, vége hamarosan,
talán még az én életemben annak
a nekik jó, de nekem rossz világnak;
el kell törnie egy világviharban
annak az ócska repedezett nádnak;
nem én töröm el, törik az magától;
olyan szél jön hogy el kell törnie,
mert nem ebbe a világba való már,
s elmúlik, mert elmúlt az ideje;
idétlen bálvány, porba-sárba dönti
a benne vak hitét vesztett tömeg;
legyőzi a császári és királyi
koronát a jakobinus-söveg;
csúf véget ér, ha dacol az idővel,
minden hivalkodó császár s király, –
„enyésszen az egyén, ha él a köz,
mely milliókból nagy egészt csinál! . . .”
Határukat és kastélykertjüket
egetverő nyárfák kerithetik,
történelemkiszabta sorsukat,
végzetüket el nem kerülhetik;
visszanéző nap minden ő hatalmuk,
dicsőségük; lement már az a nap,
csillag ragyog felette, hajnalcsillag;
ledőlnek az osztályozó falak,
megdőlnek a felekező vallások.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1968 MÁR 3

Papp Oszkár

1021

Papp Oszkár a Fazekas Gimnáziumban

A Fazekas Mihály Gimnázium KISZ-bizottsága és történelmi szakköre meghívta *Papp Oszkár* festő- és grafikusművészt, hogy beszélgessen a tanulókkal a modern művészet problémáiról. Az előadás illusztrálására a szakkör a művésznek a TIT debreceni Csokonai Értelmiségi Klubjában kiállított festményeiből rendezett bemutatót, ahol *dr. Tóth Ervin* művészettörténész tartott tárlatvezetést és zenei példákkal kísérve elemezte a műalkotásokat. Majd Papp Oszkár festőművész tartott előadást a képzőművészet jelenlegi helyzetéről, problémáiról, az izmusok fejlődéstörténetéről. Előadását élénk vita követte. *Dr. Nábrádi Mihály* igazgató záró szavaiban hangsúlyozta, időszerű, hogy a tanulók fogalmat alkossanak a modern művészet problémáiról, s rámutatott a KISZ-bizottság kezdeményezésének fontosságára.

a víz, mint ahogyan várni és
mélni lehetett volna. Mindös
54 000 holdat öntöztek meg,
azt is lényegesen kevesebb vízz
mint szükséges. Holott a csap
dék rossz eloszlása nem egy es
ben tette volna indokolttá, ho
a nagyüzemek kihasználják
öntözés nyújtotta lehetőségeket.

Feltehető természetesen így is a kérdés: mi okoz nagyobb kárt a mezőgazdaságban, a belvíz vagy pedig a szárazság, az aszály. Minden alaposabb számítgatás nélkül is lehet jelenteni: az aszály minden esetben sokszorta nagyobb kárt okoz, mint a belvíz. Persze egy kicsit irreális most egy-két szám, amit összehasonlításként felhozunk, de azért sok mindenre választ ad. A megyében több mint 627 000 hold a szántóterület. Ha nem kedvező a csapadékeloszlás, ha aszályos az

tották már azt is, hogy csak 1964-ben, amikor a legnagyobb területen folyt az öntözés a megyében, a nagyüzemi gazdaságok mintegy 120 millió forint többletjövedelmet értek el azáltal, hogy öntöztek. Pedig nem is volt mindig a leghatékonyabb, a legmegfelelőbb a munka.

Egy kérdés boncolgatásához kezdtünk hozzá, annak is csak egy kis részét vettük kés alá. Egy újságcikk keretében természetesen nehéz dolog is lenne mindenre pontos választ adni. De ha feltettük a kérdést: mi okoz nagyobb kárt az aszály-e vagy a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Papp László
festőművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1979 ÁPR 22

1021

Papp László: Nyírfák. (Az 1978. évi nyírbátori pedagógus alkotótábor anyagából. — Elek Emil reprodukciója.)

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

TÁJAK, KOROK, MÚZEUMOK

Kiskunsági szélmalom

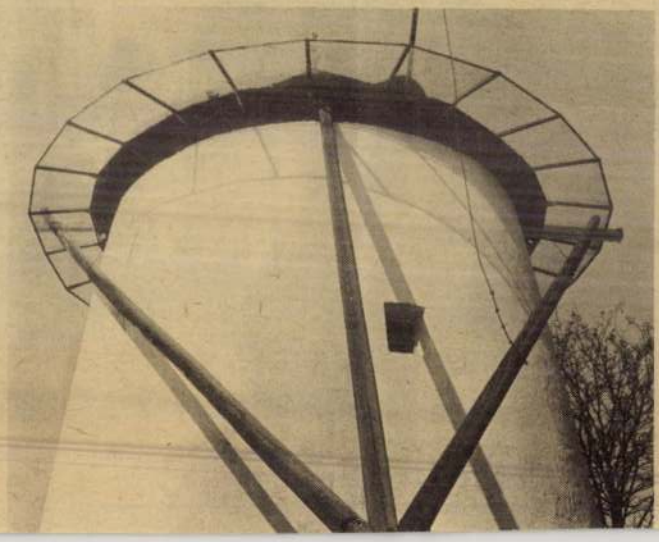

A több tonnás faépítmény mozgatását segítette a forgatókutya, vagy mai nevén csörlőkészülék.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KORTÁRS

1021

PAPP OSZKÁR rajza

szoltam.

A sétálók közt megjelent a legkapósabb fics
őr, s tartalékos hadnagy, a városi lövészkirály,
nyecske hódítója. Megnézett minket, s ő is elmo

— Mi a manó, ez egy gyanús alak. Árokb

Hemzsegett az utca a kíváncsiaktól. Nem fé
Ebben a városkában évszámra nem esett meg
hető. Utoljára valami morva vándorlegény, eg
a ligetben. De ez olyan régen történt, hogy má
berek itt szabályszerűen ágyban haltak meg, orvosi és papi segédlettel. —
kete idegen, szomorú körszakállával, pár perc alatt eseménnyé vált, tehát mindenkinél több lett a szőlőhegyek lankáin, ahol éltek és ittak az emberek, történelem nélkül.

S az esemény tengelyében állottam én is, hónom alatt a rajztáblával, zsebemben a szivárgó üveggel, jobb kezemben pedig a sebesült fekete bőrtáskájával. Izzadtam, karjaim meggémberedtek a tehertől, kipirulva, fáradtan raktam lábaimat a sima járdán. De kiegyenesedtem attól az érzéstől, hogy szabad vagyok, s nem hagyom magam eltiporni. Nicsak, ott állingálnak a szabadkézi rajzóra diákjai, Szontágh Laci tájékozatlanul bámul felém, s mögöttük Brosch tanár úr áll, szúró szemmel, csücsörített macska-szájával, biztos szóvá teszi majd, hogy a fekete férfi könyöke homokos — most látom magam is, de már nem nyúlhatok hozzá — mit műveltek ezek ketten? A temetőőr felesége úgy beszél, mint a kerepelő, hallotta a lövést, de éppen mosakodott, már csak követni tudta a feltámadt öngyilkost s a diákot. S a hír ide-oda hajlong, mint a gyertyaláng a szélben. Még néhány lépés, számolhatom őket, s Dillinger doktor úr rendelőjéhez érünk. Majd odamegyek az orvoshoz, át a hűvös, kifényesített fakockás folyosón az orvos vízfestményeivel teleaggatott fehér szobába lépek, bocsánatot kérek a várakozóktól s megállok a doktor előtt:

— Alászolgája, doktor úr, kérem, tessék azonnal kijönni, egy úr van itt, aki szíven lőtte magát. Él és idejött, segítsen rajta, doktor úr!

Vagy még ennyit sem mondok, csak kopogok és kiáltom a zárt ajtó előtt:

— Gyorssegélyt kérek, doktor úr!

Vagy csak ezt kiáltom be:

— Egy haldokló áll itt!

S híre megy majd ennek, és fogja mondani a kedves Csipkay tanár úr,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VALÓSÁG

1961 NOV

1021 Papp Oszkár

Papp Oszkár: Füst Milán

...gát a szak-
...nek, segített megértetni velük az
új tudományos felfedezések közvetlen jelentőségét, pl. az orvosoknak a biológia, mérnököknek a szilárdtest-fizika eredményeiről beszélt.

Napjainkban új célja is van a tudománynépszerűsítésnek. Ma a természettudomány a jövő döntő tényezője lett. Egyes nemzeteknek (különösen az úgynevezett »nagyhatalmaknak«) óriási pusztító erőt adott a kezébe a tudomány, s ugyanakkor hatalmasan megnövelte az egész emberiség termelőképességét. A természettudomány ezen újonnan szerzett fontossága miatt a tudománynépszerűsítés is új feladatot kapott; segítenie kell a nemzeteket a tudomány teremtette új veszedelem megértésében, meg kell magyaráznia, hogy a helyzet az emberiség életét fenyegeti, s azt is meg kell értetni, milyen sokat segíthet a tudomány az éhség, szegénység és igen sok, még ma is elterjedt betegség elleni küzdelemben. ... Életfontosságú, hogy az emberek megértsék a természettudomány romboló s építő lehetőségeit. Csakis így alkalmazkodhatnak azután társadalmi struktúráink a természettudomány által teremtett új környezethez, az emberi lét új feltételeihez, amelyeket a tudomány napról napra megváltoztat."

„Gyakran írtak róla, mi várható, ha nem sikerül megakadályozni a tudomány pusztító célokra történő alkalmazását. A legtöbb ember tudja — még ha igyekszik el is felejteni — miféle szörnyű pusztaságban találná magát az emberiség megmaradó hányada a harmadik világháború után.

kritik...
Kelet ...
mind ...
mányo...
kell ol...
rendsz...
hajszá...
vagy t...
tudják...
nemzet...
mérték...
fejlődő...

Ez a...
tosabb ... népszerűsítésében. Annál is inkább, mert a legutóbbi időben mind a két nagy problémát illetően csökken az emberek érdeklődése és felelősségérzése. »Megnyugtató« kijelentéseket hallhatunk, hogy ha 1945 óta nem alkalmazták a nukleáris fegyvereket, nem is fogják már használni. Az emberek hozzászoktak az atomfegyverek jelenlétéhez; megtanulták az »együttélést« velük... Hanyatlik a nemzetközi rend, nemzetközi törvények elfogadása iránti készség, pedig mi más szüntethetné meg a fegyverkezési hajszát, és indíthatná el a békés világ felépítését? E helyett mindenfelé a nacionalizmus újraéledését észlelhetjük, Európa régi, s Ázsia, Afrika és Dél-Amerika új államaiban egyaránt. Érezhetően haladunk visszafelé az internacionális anarchia irányába, a »minden nemzet magának, a többit meg vigye az ördög« álláspontja felé."

„A gazdaságilag fejletlen államoknak adott segítség soha nem is volt elég ahhoz, hogy elindítsa — néhány izolált kivételtől eltekintve — a megsegített államokat a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LÁTÓHATÁR

1969 FEB
1021

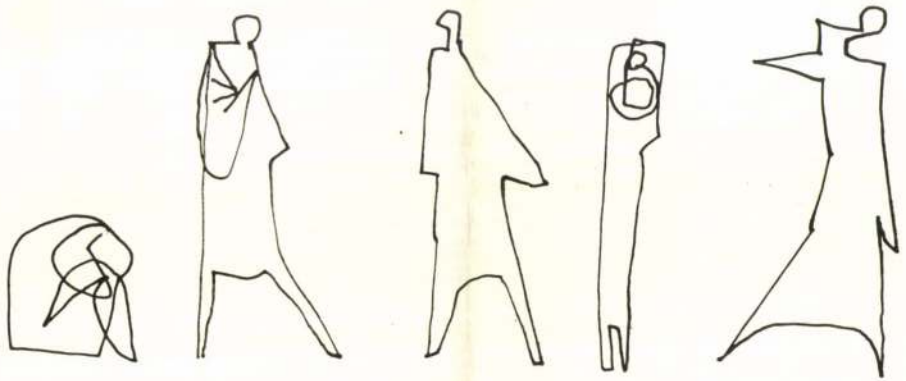

Papp Oszkár rajza

Papp Oszkár

Karcsú nő áll a tenger puszta partja
tekintete kétes távolba vész,
sovár szemét ernyőzi tenyerével,
óriási szemhéj most az a kéz,
a két nyitott szem egyesül alatta
s mint egyetlen, várással tele szem,
szerelmesen, várón, türelmesen,
lába alatt szobor talp az a szikla.
az égig hol, felegyenesedik,
majd elrepül, oly lábujjhegyen áll,
a tenger hátát hullámoztató szél
hullám helyett fövennyel ostromolja
a sziklát, úgy fut alatta a víz,
mint régi képen horkolva-tüszkölve
habsörényes tengeri ló vagy öszvér.
az ő szerelme, a távollevőé
a szél is, a tenger felől jövő,
az ő két karja, ölelése, csókja,
legalább is annak képzeli ő.
Lobog a szélben a hosszú leányhaj,
tetőtől-térdig őt ugy verdesi
végig a hátát, mintha korbácsolná
magát a lány s ezt oly szokva teszi,
hogy alig érzi, bő patyolatgyolcsa,
ingujja-alja ugy libeg-lobog,
csapkodja lába két egyenes szárát,
lába közé erőszakkal nyomul,
hogy szüzi teste dusan domborul,
mint Niké, a tengeri győzelem
hajóorron feszülő márványszobra,

Papp Oszkár
1021 kerek

Bojár Iván

Tűzzel és színnel

Papp Oszkár kamaszszeme fürkészve villan — meghazudtolva életidejének félszázadát — s oly mohón néz körül a világban, mint aki minduntalan csodára vár, s egyúttal biztos is abban, hogy a csodának be kell következnie. Aprócska termetét meghazudtolva, tavasztól késő őszig hatalmas állványokon mászkál; jószerivel nincs olyan pontja az országnak, ahol még ne fordult volna meg, múltat foldozni, falfestményeket javítani. Talán onnét, a festőállványok tetejéről, amikor szembefordul a barokk freskók felhők közül kikandikáló angyalaival, talán onnét lopta ezt a fürkész pillantást, s tán onnét hozta magával angyalváró optimizmusát, szertelen játékosságát. S talán a másfajta feladatok, mint a nagyteleki templom szentélyének vagy a szalonnai szentélynek a középkori, szikárabban fogalmazott gondolatépítményéhez idomuló freskóinak restaurálása közben sajátította el a játékosság mellé a rend és a szerkezet tiszteletét.

Nála nyugodtabb, nyugtalan embert keveset ismerek. Szuverén alkotó, akinek volt főiskolai tanáraihoz, Bernáth Aurélhoz, Bencze Lászlóhoz, vagy Szőnyi Istvánhoz éppúgy nincs köze, mint ahogy a különböző modern iskolák útvesztőjében is a maga útját járja. De amit megtanult, az a mesterség tisztessége, az anyag és a megmunkálás módjának szeretete, s valami elfogulatlanság, amellyel mindenhez közelít, legyen az hagyományos technika, vagy számára is új eljárás, legyen miniatúra méretű apróság, vagy monumentális felület.

Mostani kiállításán, a *Fényes Adolf* Teremben csak tűzzománc-munkáit állította ki. De akik ismerik munkásságát, azok tapasztalhatják, hogy az új anyag csupán gazdagította, néha még el is mélyítette a régi szándékokat, szó sincs azonban arról, hogy bármi is az önmagától való elfordulásra késztette volna. A zománcok között is megtaláljuk a *Fej-sorozat* újabb darabjait. Papp Oszkárnak azonban a fej csak „fej", esze ágában sincs, hogy egyedi vonásokat keressen, sőt ellenkezőleg: csakis az érdekli, ami tipikus, nem ami szétválaszt és megkülönböztet, hanem ami összeköt. Az ötlet kézenfekvő volt: végy egy olyan formát, amelyre mindenki egyértelműen asszociál, mintegy kapaszkodót, kap, s aztán töltsd meg ezt a formát csupa olyan elemmel, ami látszatra ugyan egyáltalán nem szükségszerűen társul ehhez a főformához, de amelynek az összefüggései végül is mégiscsak nagyon természetesek. A fejforma így növényrostokkal ízesül, folyondárok gubancával, erek hálójával, vagy akár Hold-kráterekre emlékeztető formákkal, netán tisztán geometrikus idomokkal. S a geometria önmagában is ezerféle lehet: a vonalak metszése, az idomok statikája áraszthat nyugalmat, de lehet izgatott is, lehet kicsinyesen szétaprózott, töredezett, vagy lehet nagyvonalúan összefogott; mind megannyi egy-egy soha meg nem írt és el nem játszott commedia del' arte álarca. S ettől a játékos színháztól egy lépésnyire fekszik a mitológia birodalma, a félrelépő és kaján istenek, a civakodó heroszok, a szeretkező félisten és félhős alakok nászi serege, párosulva az átváltozás csodáival, amikor az emberek állatalakba öltöznek, vagy az állatok

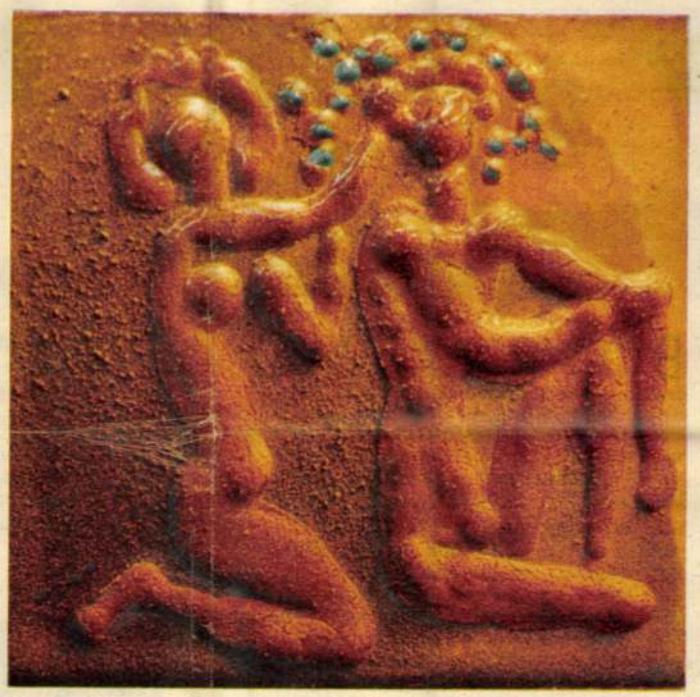

A „BARBÁR MITOLÓGIÁ"-BÓL

nyernek emberi külsőt, s elmosódik a határ minden élőlény között.

Ha Papp Oszkár a restaurátor-állvány tetején minduntalan kénytelen találkozni Maulbertsch, Dorfmeister vagy Pucher kereszténytien transzcendens világával, úgy saját munkásságában — lehet, hogy kompenzálásképpen — megmarad a földi lét örömeinél. De úgy, hogy az ittlét örömei mégis az Olympost ígérik. Kis Olympost, sőt kis olymposokat, nagy gyerekeknek és kis felnőtteknek egyaránt. Ez a mennyei-földi hancúrozás nem most kezdődött, nyomát őrzik a régebbi, hagyományos technikával készült táblaképek is. A tűzzománc azonban hozzáadta még Prometheus örömét, s tüzes eszközeivel kitágította a világformálás lehetőségeit. Pedig az a zománc, amit használ, csöppet sem előkelő, ugyanaz az anyag, amellyel a lábasokat, vagy a fürdőkádakat vonják be, nem pedig az ötvösöknek és szépasszonyoknak való átlátszó, drágakövek csillogását mímelő üvegzománc. A művész kezében azonban életrekel, megnemesedik. S van még egy előnye. Alkalmas arra, hogy nagy felületek készüljenek a segítségével, belső vagy külső terek falát borító dekorációk, mint amilyen a Papp Oszkár terve alapján készült, a Deák Ferenc téri aluljáró díszborítása, vagy amilyen majd a Felszabadulás téri metróállomás több száz négyzetméteres falfelülete lesz.

Fej-sorozatáról Durkó Zsolt kísérőzenéjével, Vajda Béla rendezésében már készült film „Arcok mögött" címen. De Papp Oszkár maga is vonzódik a zenéhez; Bachhoz, Schönberghez, s mai magyar zeneszerzőkhöz is készített hanglemezborítókat, mint ahogy illusztrálta „legzeneibb" írónk, Krúdy egyik regényét is. Most pedig a Helikon tesz érdekes kísérletet: Longos Daphnis és Cloe-ját Papp Oszkár mitológiai zománcsorozatának képeivel fogja díszíteni.

HULLÁMZÁS

FOTÓ: KÉKESDY KÁROLY

ÖRÖKZÖLD

CSAK GYULA REGÉNYE

9

Bosszút akart állni Edina a neki okozott kínos percekért, azért fogalmazott szándékosan élesen. Ámde azon túl, hogy elégtételt akart venni, voltaképpen határozott kíváncsiság is támadt benne, mert ha már nem kerülhette meg ezt a beszélgetést, hasznossá akarta tenni azáltal, hogy megtudja az István tanulása körüli izgalmak valódi okát. Ezt rögtön megértette Károly is. Felfogta, hogy nem vidámkodhat tovább, ahogyan pedig eltervezte és nem háríthatja el anyósa burkoltan jelentkező, mégis határozottan megnyilvánuló, egyébként jogos igényét, hogy bizonyos magyarázatot kapjon, ezért lefékezte handabandázó magatartását és a türelmes jóindulat, meg a higgadt bölcsesség álarca mögé bújva, minden szót lassan ejtett és külön hangsúlyozott.

— Semmi akadálya nincs az öcsém továbbtanulásának, tessék elhinni.

Az az értetlen csodálkozás jelent meg Edina arcán, amire számított is Károly, de nem számított apja reakciójára, aki szintén csodálkozva meredt rá, aztán elszigorodott tekintettel, s egész testével tiltakozva mondta:

— Már hogy a fenébe ne lenne?!

— Maga ne szóljon közbe! — förmedt Károly az apjára, valamivel nyersebben, mint amennyire anyósa jelenlétében megengedhetőnek gondolta, de az ezzel kapcsolatban felvillanó aggodalmát elhessentette, hogy a lényeges célra összpontosíthasson. Mivel azonban tartania kellett tőle, hogy továbbra is értetlenkedik majd az öreg, s ezt el akarta kerülni, apjához fordult, hogy valamiképpen megnyugtassa, s megértesse magát vele. — Akadályozta maga valamikor, hogy egyetemre menjen az öcsém?

— Valamikor... nem — dünnyögte az öreg bizalmatlanul pislogva, mert nem értette, hová akar kilyukadni Károly.

— Na látja — kapta el a szót Károly egy széles mozdulat kíséretében, mintha valóban a levegőben röpködő szóért nyújtotta volna tenyerét, miközben felállt és távolodott néhány lépést székétől. — Én sem akadályoztam, és senki nem akadályozta. Sőt! Mindent elkövettünk annak érdekében, hogy rábeszéljük a továbbtanulásra... Így volt, vagy nem így volt? — bökött hosszú mutatóujjával apjára, majd mielőtt az felelhetett volna, teátrálisan felkiáltott: — Persze, hogy így volt! Mindannyian csak a javát akartuk. Ez az igazság!

Az öreg ismét indíttatást érzett, hogy letegye a maga obulusát az ügyben, hogy hangsúlyt és igazolást kapjon meggyőződése.

— Én tehetek róla, ha nem akart tanulni?!

Károly azonban leintette.

— Nem a tanulásról van szó. Én sem szerettem tanulni. Más a probléma az én öcsikémmel.

Hatásszünetet tartott, s miután kielégítőnek találta az anyósa szemében tükröződő várakozást, ismét leült és halk, szomorú színezetű hangon közölte:

— Tetszik tudni, ez a fiú pszichésen terhelt. — Nem kerülte el figyelmét az öreg Torkos megütközése, ezért gyorsan hozzáfűzte, apjának szánva. — Ne ijedjen meg, mert ez csak amolyan úri betegség és nem magától örökölte... Teljesen normális marad ettől, egészséges gyereke is lehet, csak bizonyos fajta emberi gyengeségben szenved, amit maga is jól ismer nála. — Elegendőnek nulmányokkal, sőt: kifejezetten veszélyes lenne állapotára nézve, ha ilyen — képességeit meghaladó — erőpróbának vetnék alá, éppen ezért az ő érdekében való cselekedet az a törekvés, hogy a szülői ház védelme alatt maradjon.

Közbeszólás nélkül hallgatta végig Edina, s noha ellentmondást látott

vélte apja felvilágosítását, aztán újra Edinához fordult. — Minderwertigkeitsgefühl, amit agresszivitással kompenzál.

Ezzel végleg kizárta apját a további beszélgetésből, amelynek színvonalát saját szintjére emelte, s némiként az érzelmek nélküli, elfogulatlan orvosi közlések hangnemében, de azért itt-ott a részvétnek is teret engedve, az ideggyógyászoktól kölcsönzött latin szavakkal bőven megtűzdelve, ismertette diagnózisát, amelynek az volt a summája, hogy István üldöztetési mániában szenvedő, memóriazavarokkal küzdő, kényszerképzetektől is gyötört, akaratgyenge ember, aki teljes bizonyossággal állíthatóan képtelen lenne megküzdeni a huszonhárom éves korban elkezdett egyetemi ta-

a veje által produkált elemzés és az ebédnél zajlott jelenet között, mert ott egyáltalán nem úgy festett a dolog, mintha egy beteg ember körül folyna a disputa, nem kérdezett semmit és nem tett megjegyzést sem. Túlságosan terhesnek érezte veje társaságát és mihamarabb szabadulni szeretett volna tőle.

— Meg tetszik tehát most már érteni, hogy miről van itt szó? — folytatta fontoskodó előadását Károly. — Csak a fiúnak ártanánk vele, ha a korábbi sikertelen kísérletezgetések ellenére hagynánk, hogy nekivágjon egy újabb kísérletnek. És ezt persze megsínylenék apámék is... őket is figyelembe kell venni. És igazán csak még egyszer köszönetet mondhatunk anyukának, amiért felajánlotta segítségét, de így, a való helyzet ismeretében be tetszik most már látni, hogy fölösleges terhet vett volna a vállára anyuka is...

— Így természetesen más a helyzet — bólogatott Edina, miközben az öreg Torkos karjára tette a kezét. — Az a fontos, hogy nincs köztünk harag, ugye?

— Az nincsen — riadt fel az öreg a fia előadásából és saját gondolataiból következő kábulatából.

Mindannyian felálltak és alig bírta visszatartani feltörni kész mosolyát Edina, mert az a mondat jutott eszébe, hogy „a tárgyaló felek mindenben kölcsönös egyetértésre jutottak".

— Na, gyere öreg — ölelte át apja vállát Károly —, igyunk egyet a nagy ijedtségre...

Mindig kéznél levő göndör nevetését hallatta, aztán kitessékelve apját, egy pincért idéző meghajlást és készséges mosolyt bemutatva, becsukta kívülről az ajtót.

Miután egyedül maradt, folytatta Edina a pakolást. Az előbbi, tétova mozdulatok helyett módszeres becsomagoláshoz kezdett, s bár még mindig nem jutott eszébe semmilyen magyarázat, aminek révén elfogadhatóvá tehetné gyors utazási szándékát, nem is törekedett, hogy ilyenre leljen. Elutazik és kész. Dolga van Pesten. Miért ne lehetne ez természetes?

Különben is az volt az érzése, hogy itt befejeződött valami, ami érkezésével kezdődött. Minden olyan kereknek, lezártnak tűnt. Idejött, összeismerkedtek és most elmegy. Semmi dolga ezekkel az emberekkel tovább, s könnyen lehet, sőt valószínű, hogy a tanyabeliek is fellélegeznek, ha megszabadulhatnak bizonyára feszélyező, a normális életrendet megbontó jelenlététől.

Ez a feltevés határozottan megnyerte tetszését, mert jócskán megerősítette dédelgetett hitében, hogy minden szempontból helyesen cselekszik, ha elutazik.

Könnyű lélekkel, csaknem megvidámodva rakosgatta a bőröndökbe a most már láthatóan fölösleges mennyiségben idehozott holmijait, s ezen elmosolyodott, mert minden óvatossága ellenére mindig „túlcsomagolja" magát, aztán az iratok pakolása közben kezébe került István levele, s ez meglepte, mert időközben elfeledkezett róla, és mert olyan érzése támadt a levélre nézve, mintha valamilyen mulasztásra figyelmeztetnék, és furcsa módon számára is úgy tűnt, hogy felszínességen kapta magát és homályos lelkiismeret-furdalása lett, mint azoknak, akik elhanyagolnak valamilyen kötelességet, noha tudatában vannak, hogy kötelességük lett volna nem elhanyagolni.

„Edina néni! — hangzott a levél. — Ha tervez valamit velem, akkor velem beszéljen róla legyen szíves, és ne anyámmal. Máskülönben nekem is van tervem Edina nénivel és szeretném, ha elmondhatnám. Úgy látom azonban, hogy napközben már semmilyen módunk nem lesz a beszélgetésre, ezért estére, ha mindenki elaludt, bemennék Edina nénihez, tehát kérem, hogy ne zárja be az ajtót, mint az elmúlt éjszaka tet-

KÖZÉLET — DIPLOMÁCIA

Köszönő távirat

Marien Ngouabi őrnagy, a Kongói Köztársaság (Brazzaville) elnöke táviratban mondott köszönetet *Losonczi Pálnak*, az Elnöki Tanács elnökének Kongó nemzeti ünnepe alkalmából küldött jókívánságaiért.

Ünnepi filmbemutató a VDK megalakulásának 24. évfordulóján

A Vietnami Demokratikus Köztársaság kikiáltásának 24. évfordulójáról megemlékező budapesti eseménysorozathoz kapcsolódva, szerda este ünnepi filmbemutatót rendezett a Puskin Filmszínházban a Hazafias Népfront budapesti bizottsága és a fővárosi tanács. A *17. szélességi fok* című, francia—vietnami koprodukcióban készült dokumentumfilmet, a világhírű *Joris Ivens* holland rendező alkotását vetítették. Az eseményen megjelent *Erdélyi Károly* külügyminiszter-helyettes, *dr. Polinszky Károly* művelődésügyi miniszterhelyettes, *Katona Imre*, a budapesti pártbizottság titkára. Ott volt *Hoang Luong*, a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete, *Le Huu Van*, a Dél-vietnami Köztársaság magyarországi nagykövetségének ideiglenes ügyvivője, továbbá a diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja.

A lipcsei vásárra utazott Tordai Jenő külkereskedelmi miniszterhelyettes

Az NDK külgazdasági minisztériumának meghívására szerdán elutazott a lipcsei őszi vásár megtekintésére *Tordai Jenő* külkereskedelmi miniszterhelyettes. Látogatása alkalmával tárgyal a magyar—NDK kereskedelmi kapcsolatok továbbfejlesztéséről is.

A miniszterhelyettes a Ferihegyi repülőtéren a Külkereskedelmi Minisztérium több vezető munkatársa, továbbá *Heinz Naue*, az NDK budapesti kereskedelmi tanácsosa búcsúztatta.

Pest megyei pártmunkás-küldöttség indult Bulgáriába

A Szófia megyei pártbizottság meghívására héttagú Pest megyei pártmunkás-küldöttség utazott szerdán Bulgáriába. A delegáció — amelyet *Jámbor Miklós*, az MSZMP Pest megyei bizottságának titkára vezet — részt vesz Bulgária felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepségeken.

Bírósági küldöttség utazott a Német Demokratikus Köztársaságba

Dr. Heinrich Toeplitz, a Német Demokratikus Köztársaság Legfelsőbb Bírósága elnökének meghívására *dr. Szakács Ödönnek*, a Legfelsőbb Bíróság elnökének vezetésével szerdán küldöttség utazott Berlinbe, a bírósági intézmények tanulmányozására.

A küldöttséget a Keleti pályaudvaron *dr. Markója Imre*, az igazságügy-miniszter első helyettese, *dr. Szilbereky Jenő* igazságügyminiszter-helyettes, *dr. Gellért György* és *dr. Nádas András*, a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettesei és *dr. Nagy Zoltán*, az MSZMP KB alosztályvezetője búcsúztatta. Jelen volt a búcsúztatásnál *dr. Heinz Knobbe*, a Német Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövetségének tanácsosa.

A SZÖVOSZ a közeljövőben megalakítja

a lakásszövetkezetek érdekvédelmi szerveit

Országos jelentőségű döntésről tanácskoztak szerdán Dunaújvárosban: az augusztus 14-i kormányhatározat értelmében *a lakásszövetkezetek a jövőben a SZÖVOSZ-hoz tartoznak és érdekvédelmüket is ott biztosítják.*

Kázmér Sándor, a SZÖVOSZ főosztályvezetője a dunaújvárosi tanácskozáson — amelyen minisztériumi, tanácsi, szövetkezeti és lakásszövetkezeti vezetők vettek részt — kijelentette:

Nyolcmilliárd forintról van szó

— Magyarországon több mint 400 lakásszövetkezet működik. A szövetkezeti lakások értéke meghaladja a 8 milliárd forintot. *Szervezett érdekvédelmükről azonban eddig senki sem gondoskodott.* Az Általános Fogyasztási Értékesítő Szövetkezetek országos tanácsa mellett működő *lakásszövetkezeti szakbizottságnak*, mely ezt a tanácskozást összehívta, *az a feladata, hogy a lakásszövetkezeti tagok érdekvédelmén kívül elősegítse további lakásszövetkezetek megalakulását. Javaslatunk szerint a jövőben lakásszövetkezet akkor alakulhat, ha az építéshez szükséges területet a tanács kijelölte és a szervező bizottsággal tisztázták az építhető lakások számát, az építés kezdési időpontját.* Lakásszövetkezeti tagként az vehető majd fel, aki vállalja a lakása felépítéséhez szükséges meghatározott mértékű *előtakarékosságot*, illetve az OTP-hitel igénybevételéhez *szükséges készpénzzel rendelkezik.* A lakásszövetkezetbe való felvételnél, illetve besorolásnál előnyben részesül az, akit a tanács az igényjogosultak köréből a szövetkezetbe, tagként felvételre javasol. A lakásszövetkezetek akkor működőképesek, ha a tanács alapszabályukat jóváhagyta. A lakásra való jogosultságot minden esetben a szövetkezet által kiállított *részjegy biztosítja.*

A SZÖVOSZ javaslata szerint a lakásszövetkezetek feletti állami felügyeletet a területileg illetékes tanács építési osztálya gyakorolja. Az érdekképviseletet pedig a SZÖVOSZ, illetve területi szervei látják el.

Lesz gazdája a műszaki átvételnek

Dr. Pál József, a SZÖVOSZ főosztályvezetője felszólalásában hangoztatta: a folyamatos érdekvédelemhez tartozik az építési munkák ellenőrzésén kívül a műszaki átadás, valamint a garanciális felülvizsgálati eljárás során a szakképviselet ellátása. Bejelentette még, hogy a SZÖVOSZ a közeljövőben megfelelő *apparátust hoz létre az érdekvédelem biztosítására.* Budapesten még ebben a hónapban megalakul a több mint 17 ezer fővárosi szövetkezeti lakás érdekvédelmét ellátó megfelelő jogi- és műszaki apparátussal rendelkező érdekvédelmi részleg.

Dr. Somlai Miklós budapesti jogtanácsos, a Fogarasi úti lakótelepi szövetkezet elnöke kifogásolta, hogy a tanács a házfelügyelői lakásba olyan igényjogosultat helyezett el, aki a feladatát nem látja el és nem vesz részt a közös kiadások fedezésében sem. Javasolta, hogy a Fogarasi úti lakótelepet tekintsék kísérleti lakásszövetkezeti érdekvédelmi szervnek.

Kié legyen a házfelügyelői lakás?

A tanácskozáson nagyon sok szó esett a meglevő lakásszövetkezetek működéséről. Számosan kifogásolták a különböző terhek — villanyszámla, vízdíj stb. — *egyenlőtlen elosztását.* Kivétel nélkül minden felszólaló ellenezte, hogy a szövetkezeti házak felügyelői lakásában a tanács „kivételezetteket" helyezzen el, mert azok többsége a vállalt kötelezettségének *nem tesz eleget.*

A közeli hetekben Budapesten kívül több megyében is megalakul a lakásszövetkezeti érdekvédelmet ellátó apparátus. A SZÖVOSZ szakemberei pedig a vitában elhangzottak alapján elkészítik a lakásépítő- és fenntartó szövetkezeteknek javaslandó alapszabályterveket.

Fahidy József

A fővárosi tanács a színházak és a Csemege Vállalat munkáját

A fővárosi tanács végrehajtó bizottsága szerdai ülésén elhatározta, hogy *szeptember 26-ra összehívják a fővárosi tanácsülést*, amelyen az *1970. évi terv- és költségvetési irányelveket* vitatják meg, valamint a metró építéséről szóló beszámolót.

A végrehajtó bizottság először a Csemege Kereskedelmi Vállalat munkájával foglalkozott, majd *Kurcz György*, a népművelési főosztály vezetője a fővárosi színházak 1968—69. évadját értékelte. Az új idényről szólva a többi között ezt mondta:

— Tavaly a tanács felügyelete alatt működő színházak anyagi biztonságát 42 milliós dotáció biztosította. A fővárosi színházak vezetői jelentős erőfeszítéseket tettek a magyar drámák színpadra vitelére. A magyar drámai hagyományok fejlesztésére tett kísérletek az esetek többségében elismerést érdemelnek, ezt a közönségsiker is igazolja. Ezek közül is kiemelkedik *Krúdy Gyula* Vörös postakocsi és *Balassi Bálint* Szép magyar komédia című művei. A tanács az évad legjobb előadásának *Gorkij:* Éjjeli menedékhely című művét tartja. Mind a közönség, mind a kritika részéről megérdemelten kedvező fogadtatásra talált *Goldoni:* Két úr szolgája című vígjátékának József Attila színházi bemutatója. Az elmúlt évad klasszikus bemutatói közül fokozott várakozással néztünk *Shakespeare:* III. Richardjának felújítása elé. Az előadás azonban nem volt olyan, mint amilyenre számítottunk. A nyári szezon meglepetése a Körszínház *Kalevala-bemutatója*, amely kivívta a hazai sikert és a külföld érdeklődését is.

A jövőre vonatkozólag Kurcz György kifejtette:

— Fontos feladatnak tekintjük az elkövetkező évadokban, hogy színházvezetőink *nagyobb eszmei és művészi igényességgel mérlegeljék a bemutatandó művek értékét.* Ennek érdekében szükségesnek tartjuk, hogy a színházak alkotóműhelyekké váljanak abban az értelemben is, hogy egy-egy új dráma születését a témaválasztástól kezdődően nyomon kövessék.

Kurcz György bejelentette, hogy az új idényben a színházak által bemutatott legjobb felszabadulási témával foglalkozó művet 30 ezer forinttal, a budapesti művészeti hetek keretében bemutatásra kerülő legjobb magyar drámát pedig 25 ezer forinttal jutalmazzák.

Részletesen ismertette a főosztályvezető a tanács felügyelete alá tartozó színházak 1969—70. évi műsortervét is.

Világkongresszus a Városligetben

Tudósok a mozdony-, repülő-, autómodellek között

Az emlékplakett, amelyet *dr. Szitár László*, a Közlekedési Múzeum titkára mutat, a *Derű* nevű mozdonyt ábrázolja. Az eredeti modell odalent áll az előcsarnokban. Hossza másfél méter lehet. Ha befűtik, még ma is működik, vontatni képes. Pedig több mint százhúsz esztendős. *A Nagy testvérek építették 1847-ben*, amikor Magyarország még nem rendelkezett számottevő iparral. Az ügyes kezű testvérpár a maga módján bizonyította, így kicsiben, hogy többre is képesek lennének.

Azóta a Derű *jelkép*. A múzeum legféltettebb kincse. Ezért került a plakettre is, amelyet majd a *néhány nap múlva kezdődő nemzetközi konferencia* részvevői kapnak.

Erről a nagyszabású találkozóról a múzeum főigazgatójától, *dr. Czére Bélától* kérek felvilágosítást.

— Az UNESCO kebelén belül működik az IATM, vagyis a *közlekedési és postamúzeumok nemzetközi szervezete*, amelynek tagjai közé tartozunk mi is. Mostani első közgyűlésünk fő témája *a modellkészítés* lesz.

Magam is számtalanszor, elbűvölten nézegettem itt a városligeti épületben a múzeum immár világhírű minimozdony-gyűjteményét, autók, repülők kicsinyített másait. De hogy komoly technikai szakemberek világkonferenciát tartsanak ezekről a „játékszerekről", ki hitte volna?

— Az a jármű, amelyet ma modernnek tartunk, holnap talán elavul — válaszolja ki nem mondott kérdésemre az igazgató. Pontos modellt kell készítenünk róla, hogy száz év múlva is megtudják az emberek, miként utaztak elődeik. Ez szinte kötelességünk. Ezért építettük ötszörös kicsinyítésű mozdonyainkat is, költségeket nem kímélve, pedig mindegyikük annyiba került, *mintha egy „igazi" mozdonyt rendeltünk volna.* A modellkészítés századunkban tudományos szempontból is jelentőssé vált. *Az elméleti munka és a megvalósítás közé eső munkafázis* a modellkészítés, magyarán a gyakorlati kipróbálás. Olyan nélkülözhetetlen alkotó folyamat, mint például *a festők, szobrászok vázlatkészítése*, amelyből aztán kialakul a végső mű. A világ szakemberei mindenütt elismerik, ezért kerül most sor arra, hogy megállapítsuk az *egységes múzeumi mértékeket, összegezzük tapasztalatainkat.*

— Nemcsak *múlt* egy ilyen múzeum — magyarázza tovább Czére Béla —, hanem egyben egy kicsit a *jövő* is. Elmondok egy példát. Amikor értesültünk, hogy az országgyűlés napirendre tűzi a hazai úthálózat és közlekedés fejlesztésének tervét, mi modellkiállítást rendeztünk erről. *Elkészítettük kicsiben azt a képet, amelyet majd 1985-ben láthatunk.* Térképeken szemléltettük, mely vasútvonalak szűnnek meg, hogyan fest a közeljövő vasúti forgalma. És első látogatóink az *országgyűlésre érkező képviselők voltak.* A közlekedés- és postaügyi miniszter vezetésével jöttek múzeumunkba. Szemléletes modelleken tanulmányozták mindazt, amiről később a parlamentben beszéltek. Sőt, *már itt a kiállításon megkezdődött a vita*, kérdéseket tettek fel a miniszternek a várható intézkedések szükségességéről, következményeiről. Mondhatni *„előparlamentet"* tartottak.

Hát így teszi magát hivatalosan is rangossá a modellkészítés, jegyzem fel, aztán arról érdeklődöm, milyen egyéb feladatokat old meg a világkongresszus?

— Már a közelmúltban is rendeztünk cserekiállításokat. Drezdában járt a *hajózási multunkat* reprezentáló összeállítás, amelyre viszonzásképpen nemsokára egy *kerékpár- és motorkerékpár-kiállítás* érkezik. Most ezt az együttműködést is tovább fejlesztjük. Az előzetes tárgyalások során már megállapodások is születtek. A moszkvai technikai múzeumtól például *űrhajózási anyagot* kapunk kölcsön, amelynek modelljei a jövő közlekedési eszközeit mutatják be. Mi ezért a *magyar járműipar leghíresebb darabjairól* küldünk kicsinyített példányokat. Az osztrákokkal is kedvező kapcsolatban állunk; most mozdonycserére készülünk. Mi egy *1890-es évjáratú Délivasút-mozdonyt* adunk, amely a mai balatoni vonalon, továbbá Észak-Olaszország és Ausztria pályáin haladt. Ezért egy olyan lokomotívot kapunk cserébe, amely *az 1860-as években a monarchia vasútvonalain közlekedett*, de nálunk már egyetlen példány sem található.

Befejezésül ide írom a főigazgató szavait, hogy a világkonferencia *szakosításra* törekszik majd, nem versenyeznek, hanem *segítik egymást a tagországok* a múzeumi anyagok gyűjtésében. Szép, közös célokért hoznak határozatokat.

Esztergomi László

Talajvédelmünk legsürgősebb tennivalói

Megnyílt Szolnokon a talajtani társaság vándorgyűlése

A Magyar Agrártudományi Egyesület talajtani társaságának évi vándorgyűlése szerdán kezdődött meg Szolnokon, négyszáz hazai és számos szovjet, NDK-beli, jugoszláv, kanadai és holland tudós, szakértő részvételével. Hazánkba érkezett ez alkalomból *van Baren* holland professzor, a Nemzetközi Talajtani Társaság titkára is. A részvevőket *Nyiri Béla*, a Szolnok megyei Tanács vb-elnökhelyettese köszöntötte.

Tárgyaltak a vándorgyűlés első napján a mezőgazdasági öntözés szerepéről, a kiskörei vízlépcső és öntözőrendszer mezőgazdasági hasznosításáról: a Balaton területének egyötödét kitevő víztároló háromszázmillió köbméternyi vízkészletéből 524 ezer holdat öntözhetnek. Az öntözőrendszer három ütemben épül, 1975-ig 120—150 ezer hold öntözése válik lehetővé, a további két ütemet 1985-ig hajtják végre. *Ez hazánkban az eddigi legnagyobb mezőgazdasági beruházás.*

A vándorgyűlés határozatot fogadott el, amely rögzíti a talajvédelem legfontosabb tennivalóit. Az öntözés hatására bekövetkező úgynevezett másodlagos szikesedést meg kell előzni — hangsúlyozza a határozat —, az elszikesedett talajok megjavítása ugyanis körülményes és költséges.

Kivételes kártalanítás a kiskörei vízlépcsőnél

A Gazdasági Bizottság intézkedése

A kiskörei vízlépcsőnél a Tisza felduzzasztásával mintegy 40 kilométer hosszú — a Velencei-tónál négyszer nagyobb — víztározó keletkezik. A folyó két oldalának árvédelmi töltései között tehát tartósan ellepi a víz a hullámteret. Ezt a területet eddig is időnként elöntötték az árhullámok, s így intenzív mezőgazdasági művelésre nem használhatták. Egy keskeny területsávot azonban az árvédelmi töltések mentett oldalán is igénybe kell venni, hogy erősíthessék a gátakat és különféle árvédelmi létesítményeket építhessenek. A *nagy víztározó területigénye végeredményben 21 termelőszövetkezetet érint, s közülük 14-nél a szükséges 16 408 holdnyi terület kisajátítása már lényeges gazdasági problémát okozna.* Ezért a kormány Gazdasági Bizottsága már korábban úgy intézkedett, hogy az érintett termelőszövetkezetek területének kisajátításánál *kivételes kártalanítási eljárást kell alkalmazni, sőt, a kártalanításhoz az állami gazdaságok területeit is felhasználják.* A kivételes eljárás célja, hogy ne pénzzel, hanem a kieső jövedelmet fedező módszerekkel, csereterülettel és kapacitáspótló beruházásokkal kártalanítsák a termelőszövetkezeteket és az állami gazdaságokat.

Somlyó György: Füst Milán

Mikor megismertem az ötvenes évek derekán *Füst Milánt*, már nagyon beteg volt. Járványi ereje is elhagyta. De a beteg, megrokkant testben démoni szenvedély munkált, hatalmas indulatok feszültek benne. Mohón áhította a szeretetet, a kortársi elismerést, amelyből oly megfontolt adagolásban lehetett világéletében része.

Életműve hatalmas katedrálishoz hasonlítható. Egy olyan különleges építményhez, mely varázslatosan egyesíti magában az ódont és a korszerűt. Nagyformátumú verseiben elsüllyedt kultúrák üzenete csendül fel mai hangszerelésben.

A *Nyugat* felfedezettje, mindvégig a folyóirat munka-, sőt egy időben főmunkatársa. Írói jubileumán szerzői estjét a kedves jó barát, *Kosztolányi Dezső* vezeti be. Mégis mindennek ellenére újkori magyar irodalmunknak nagy magányosa volt. A forradalmas évek alatt az *„Alkotó Művészek és Tudományos Kutatók Szövetségének"* egyik vezetője, a *Vörösmarty Akadémia* ügysze; a fehérterror ideje alatt kénytelen nyugdíjaztatni magát. Hosszú évekre visszavonul és szinte alig hagyja el lakása falait.

Már fiatal korában bejelenti, hogy a halállal van elkötelezve. Később is számtalanszor hangoztatja, hogy napjai meg vannak számlálva. Mégis, számtalan kórral küszködve, sok fiatalabb kortársát túlélve, hetvenkilencedik

Papp Oszkár rajza: Füst Milán portréja

születésnapja után adja meg magát a halálnak.

Ennek a sajátos tehetségnek az életvonalát nyomon követve igyekszik *Somlyó György* a pálya minden szakaszát felderíteni. Költői hozzáértéssel és baráti őszinteséggel. A vállalkozás a maga nemében úttörő, mivel, mint könyve elején írja: *„Füst Milán alakja és életműve egyaránt a legkevésbé tisztázott a Nyugat nagy generációjának valamennyi jelentős alakja közül."*

Bár Füst Milán maga hárítja el, hogy alkotásaiban életének szakaszai tükröződnének, Somlyó György érzékeny óvatossággal mutatja ki azokat a mozzanatokat, melyek mégiscsak tetten érhetők. A mű mellett fellapozza az író naplójának megmaradt és kiadatlan kéziratait is és megidéz néhány kortársi emléket, hitelt érdemlő tanúvallomásra.

A munkája nyomán kirajzolódó kép sok tekintetben árnyalt és gondosan kidolgozott. Magán viseli a szeretetnek és a csodálatnak azokat a jegyeit, melyek ezt az értekező prózát költőileg emelkedetté, hatásában különösen vonzóvá teszik. *(Szépirodalmi)*

Szombathelyi Ervin

Rákosy Gergely: Az óriástök

A BÁTORSÁG nem elsőrangú írói erény. De az igazság mindig az. Ismerünk bátor írókat, akik az „Ide lőjjetek!" jelszavával, kitakart mellel léptek fel koruk porondjára; majd idővel ugyanebben a hősies pózban alakultak át önmaguk szobrává. Ismerünk írói fegyvertényeket, amelyek a maguk korában a merészségükkel keltettek feltűnést. Aztán rohamosan megsárgultak a történelmi dekrétumok, pamfletek, riadódalok, hadvezéri emlékiratok dosszziéjában. Élő irodalom helyett „levéltári anyag" lett belőlük. Mert a szó ugyan bátor volt bennük. De igazságuk nem bizonyult elég időtállónak.

A bátorságot legszívesebben törölném is esztétikai fogalmaink közül. Hiszen becsértéke koronkint változik. Egy társadalom különben se hivalkodhat azzal, hogy sok „bátor" írója van. Ha a „bátorságot" minősítő jelzőként használjuk, egyben elismertük kivételes voltát is. Az író csak ott lehet bátor, ahol annak ellenkezője a természetes állapot.

Rákosy Gergely Az óriástök című regényét sem a bátorsága miatt dicsérném.

Igaz, ilyen kemény, szigorú, kérlelhetetlen szatíra nem jelent meg a személyi kultusz időszakáról. Eddig csak ütögettük a témát. Rákosy Gergely a szívén találja. De majd két évtized telt el a regény történelmi valósága és négy esztendő folyóiratbeli megjelenése óta. S ezalatt bennünk, körülöttünk sok minden megváltozott. Ami nekünk is használt meg a műnek is.

ENNYI „RÁHAGYÁSI" IDŐ kellett is ahhoz, hogy Rákosy Gergely regényét megfelelő távlatból szemléljük; s a vállalkozás érdeme mögül előtűnjenek művészi érdemei. Az óriástök valójában: az óriásivá nőtt abszurdítás. A gigászivá duzzadt üresség. A valamivé fölfuvalkodott semmi. Voltaképp ahhoz a mesebeli békához hasonlít, amely nagyravágyásában elefántméretűvé fújja fel magát. Csak jóval veszedelmesebb nála. Ez a mesebeli bálványnövény ugyanis a valóságba görbeszti gyökereit és életre való társai elől felszívja a nedveket. Ahol természetellenes méreteivel megjelenik, ott a természetnek ki kell pusztulnia.

Az óriástök a *mindenkori* bálványimádat, világnézeti fétisizmus, a meggyőződést totemizáló vakhit jelképe. De legfőképp az erőszaké. Mert amikor a tények elnémulnak, az erőszak kezd kiabálni.

A REGÉNY az ötvenes évek időszakában történik. De a dogmatizmus naptalan évszakát nem az istenek hozták az egünkre. Nem is a „történelmi kényszer". Rákosy Gergely a dogmák imádatáért, a szocialista eszmék torzulásáért egyértelműen és haragosan az Embert teszi felelőssé. Az embert, akinek a passzivitása is cselekvés. S aki akkor is egyetért, ha hallgat. Rákosy voltaképp egy *lélektani processzust* mutat be: a hazugság láncolatrendszerét és a tévhit lavinamozgását; azt, hogy az eszmék laboratóriumában kitermelt fikció hogyan bonyolódik, növekszik, terjed, osztódik és szaporodik tovább; s ez a megállíthatatlan folyamat miképp fejleszti ki az emberekben a legsilányabb tulajdonságokat. Az ostobaság erőszakot szül, az erőszak félelmet, a félelem megalkuvást, a megalkuvás alattomosságot, és így tovább.

Rákosy Gergely konokul gyakorlatias észjárású író. Semmi sem hozza ki úgy a sodrából, mint az észellenes cselekvések. Ha ilyesmit tapasztal, logikájával ráront, nekiesik, tépázni kezdi, a kifulladásig, az utolsó szusszanatig agyonmarcangolja. Művei a logika és az indulat együttes termékei. A költőiség és a humor könnyedsége egyaránt idegen tőle. Ezért igazi műfaja a szatíra, ahol a költészetet a logikával támogatott képzelet, s a humort a mentséget nem ismerő irónia pótolja. Hősei kitűnően jellemzett figurák, noha bizonyára meglevő — s más műfajban ábrázolandó — erényeiket nem ismerjük meg. De Rákosy Gergely módszere egyéb teljesítményekre is képes. Nevezetesen, hogy a szigorúan valósághű ábrázolást fokról fokra, a hevítés eszközével, mind magasabb hőfokra izzítva teremtse meg az absztrakciót. A társadalmi képből végülis torzkép lesz. De realitásigényünk tiltakozása nélkül.

Az óriástök című regényhez hét elbeszélés csatlakozik. Bár akadnak köztük kitűnőek is (A látcső, Általában hallgatunk), jobban örültünk volna, ha ezeket a hullámzó színvonalú műveket a szerző soros novelláskötetének kötőanyagaként kezeli. *(Magvető)*

Galsai Pongrác

Módos Péter: A futás

Módos Péter első könyve, *A futás*, nyugtalanságot kelt az emberben; mintha valóban futókat, futkosókat nézne, elébb csak érdeklődve, növekvő együttérzéssel, aztán mind nagyobb izgalommal, de a kívülálló tehetetlenségével (milyen fárasztó ez!), és végül szinte haraggal a futók iránt, akik így magukkal ragadták, de maguk közé nem fogadták be.

Igen, egy új nemzedék, a huszonévesek hada készül betörni az irodalomba; Módos egyike a felderítőknek. Az irodalmi hadjáratok különlegessége, hogy a seregek nem visznek, hanem hoznak

Sáros András illusztrációja

valamit, nem zsákmányolnak, hanem az győz, aki a legnagyobb zsákmányt adja át. Módos Péter a mai fiatalok életéről tud újat mondani.

A futás és a *Találkozások*, a kötet két nagyobb lélegzetű elbeszélése, egyetemistákról szól, végzős tanárokról, népművelőkről. Milyenek? Okosak, műveltek. Fiatalosan nagyképűek. Magabiztosak. Bizonytalanok. Cinikusok és idealisták. Tehát kiforratlanok. Nem tudják még, mit várhatnak a világtól és önmaguktól. Intellektuális nyugtalanságukat fizikai cselekvéssel vezetik le: futnak, menekülnek, szilajon vágtáznak egyet, külföldre kalandoznak, vagy megszöknek az állásukból — hátha mire visszatérnek, minden megváltozik. Mi tagadás, ezen a naivitáson mosolyogni kell. De a változtatás igényét is észre kell venni! Mondjuk hát azt nekik, ha csak tehetjük: tessék, csináld te, csináld jobban. Vagy legalább a lendületüket használjuk fel a magunk javára.

Mindkét elbeszélés szabálytalan történet. Alaktalan, izgatott próza. Tárgyához ez illik. Néhány villanó leírás mellett az alakok megteremtése, és a problémaérzékenység tanúskodik az író tehetségéről. A Találkozások műfaja szerint: filmnovella. Módos Péter nevéhez fűződik az utóbbi évek egyik szép filmjének forgatókönyve, a *Hogy szaladnak a fák.*

A kötet egyik novellaciklusa, *Telepesek* címen, a negyvenes évek faluját idézi fel. Egy alig húszéves fiatalember írta ezeket négy-ötéves korának emlékeiből. A rövidke, drámai novellák után figyeltünk fel a fiatal íróra. (A Magvető Almanachnak egy régi számában jelent meg a novellafüzér.)

Az *Este van* ciklus az érettebb novellákat tartalmazza. A *Julien* a nemzedék bizonytalan, lebegő életérzésének első megfogalmazása volt. A *Töredék*-ben a fiú megpróbál szembenézni, azonosulni a szülők múltjával; de a régi fényképek, mozgalmi dalok, háborús lemezek, egy letűnt világ kellékei, holt tanúi mit sem tudnak elmondani az emberekről, az emberi érzésekről. A magányos fiú abban a bezárt szobában egyedül van, egyedül maradt a jóakaratával. Segítséget vár — ez félreérthetetlenül kiderül a novellából. A *Holtidő* is egy futballista monológjában az ideálokat kereső fiatalokról szól; megint csak a nemzedék közösséget, felelősségteljes segítséget, bizalmat kérő hangját hallani ki belőle. *(Szépirodalmi)*

Gáll István

Csató István: A kibernetika

A könyv élvezetes olvasmány, emellett a fogalmak, elvek pontos leírására törekszik; az esetleges „elnagyolások" — amelyek a népszerűsítés, ismeretterjesztés szükségszerű velejárói — nem vezetik félre az olvasót. A könyv természetesen nem tankönyv, nem az a célja, hogy szakembert képezzen az olvasóból a kibernetika részterületein, hanem az olvasónak a világról alkotott általános képét akarja szélesíteni vagy finomítani, amihez egy-egy „koncentráltabb" matematikai képlet megismerése is hozzájárulhat.

A szerző ebben a kötetben (a könyv, mint a borítólapon olvashatjuk, kétkötetes lesz) az információ oldaláról igyekszik bemutatni a kibernetikát. Széles alapokról (halmazelmélet, kombinatorika, valószínűség fogalma stb.) indulva jut el az információ fogalmához.

A könyv négy részből áll. Az első rész a kibernetika történetével és hatókörének általános leírásával foglalkozik. Az olvasó megismerkedhet az automatikus vezérlés, a visszacsatolás fogalmával, és a különféle korokban létrehozott szellemes robot-automatákkal. A szerző gondosan összegyűjtött adatokkal mutatja meg azt az utat, ahogyan „a kibernetika világra jön". Ismerteti a kibernetika fontosabb definícióit, és érinti a filozófiai problémákat is. Ez a rész érdekes, élvezetes olvasmány.

A második, leghosszabb rész az információval foglalkozik. A szerző ebben a részben arra törekszik, hogy az olvasó pontos, egész képet kapjon a kibernetikának erről a centrális fogalmáról. Ismerteti a halmazelmélet és matematikai logika alapfogalmait, érdekesebb elveit, majd a valószínűség fogalma segítségével eljut az információelmélet alapjaihoz. Szemléletes példákon keresztül mutatja be az olvasónak az információ fontosabb tulajdonságait.

A harmadik rész az elektronikus számológépekről szól. Ebben a részben az olvasó megismerkedhet az elektronikus számológépek

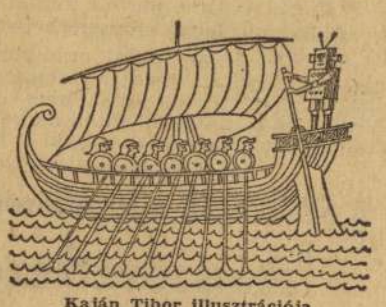

Kaján Tibor illusztrációja

működésének alapelveivel, a programozás fogalmával, és az új fejlődési irányokkal. Az olvasó jó áttekintést kap korunk e nagyszerű vívmányairól.

A negyedik rész az elektronikus számológépek alkalmazásával foglalkozik. A szerző szinte minden olyan feladattípust összegyűjtött ebbe a részbe, aminek megoldásában az elektronikus automaták felhasználhatók. Számos hazai kísérletet és eredményt is ismertet.

A könyv szórakoztató hatását, megértését *Kaján Tibor* szellemes karikatúrái segítik.

Érdemes kézbe venni ezt a könyvet; érdekes, hasznos olvasmány. *(Kossuth)*

Szelezsán János

Csoóri Sándor: Faltól falig

Van *Csoóri Sándor* Faltól falig című új kötetében egy pompás tárca. Címe: *Könyörgés agyonveretésért.* Egy lapszerkesztő, történetesen Csoóri személyes jó barátja, nem engedte kinyomtatni egy fiatal kritikus cikkét, amelyben bizony alaposan kizsigerelte volna a költő kubai útinaplóját. Csoóri felháborodottan tiltakozik a fiatal irodalmárt ért igazságtalanság ellen: *„Egy húszesztendős kritikus vakmerő és sújtó ártatlansága is többet segíthet, mint azoké, akik megfontoltan dicsérnek."* Lehetne-e felháborodásban puszta pózt is sejteni. De aki ismeri Csoóri Sándort, jól tudja, hogy egyszerűen csak a világ dolgaira természetes szenvedéllyel reagáló író valódi indulata ez. Őszintén vágyik az őszinte szóra. Magamat is ehhez szeretném tartani.

Hírlapi tárcáinak első gyűjteménye, *A költő és a majompofa* nekem nem tetszett. Hiába áradozott akkor a kritika, engem boszszantott a mérlegelés nélküli válogatás, egyik-másik írás naivitása, laposssága, a bennük levő csekély információs anyag.

A mostani kötetnek jobb az egyensúlya; lehet a korábbi gyűjteménynek hamvas indulata tetszett egyeseknek. Új írásai — bár Csoóri alkotó szenvedélye változatlan —, ha szabad így fogalmaznom, bölcsebbek, több tényanyagot, és nyomukban kiérleltebb következtetéseket tartalmaznak.

Itt is néha-néha mintegy a spanyolviaszt felfedezve csodálkozik rá az író egynémely dologra, itt is előfordulnak egyenetlenségek. De több az olyan írás, mint például a *Tűzhalál kisbetűkkel*, e remek kísérlet a vietnami önégetés misztikumának felfejtésére. Vagy: *A házassághirdetés feltalálója* című tárca, egy furcsa kis mártírról rajzolt sikerült portré.

Az egész kötetből legjobban *Enzensberger, Illyés Gyula, Tornai József, Veres Péter* műveiről, munkásságáról szóló írások tetszettek. Nos, itt mutatja meg Csoóri, mit ért megfontolás nélküli dicséreten. Nem kritikák ezek, hanem dokumentumértékű emberi megnyilatkozások, olyan értékítéletek is, melyek az irodalomtörténészt is gondolkodásra kell hogy késztessék.

S végül: a korábbi kötet is tartalmazta a *Szántottam gyöpöt* című értő és eredeti tanulmányt a népköltészetről. Az már akkor is nagyon tetszett, mert Csoóri filozófus gondossággal bányászta elő a népköltészetből azt, ami neki, a költőnek drága mint a nyersanyag; s ugyanezt érezni az *Egykor elindula 12 kőműves* című, talán a másiknál is villogóbb esszé olvastán. Mindkét tanulmány alapján forgatja fel az iskolakönyveknek a műfajról szóló fejtegetéseit. Vigyázat, tisztelt tankönyvírók, ne feledkezzenek meg róla. *(Magvető)*

N. Sándor László

A hét könyvei

EURÓPA KIADÓ

Dumas, Alexandre [père]: A három testőr.

GONDOLAT KIADÓ

Róna Éva: H. G. Wells.

KOSSUTH KIADÓ

Lick József: Személyiség és filozófia. — **Mátyás Antal:** Fejezetek a közgazdasági gondolkodás történetéből. — **Turgonyi Júlia—Ferge Zsuzsa:** Az ipari munkásnők munka- és életkörülményei.

MAGVETŐ KIADÓ

Szentiványi Kálmán: Szerelem Tripoliszban.

MEZŐGAZDASÁGI KIADÓ

Jenser Gábor: Üzemi gyümölcsösök növényvédelme. Alma- és csonthéjas termésűek.

MŰSZAKI KIADÓ

Busacker, R. G.—Saaty, T. L.: Véges gráfok és hálózatok. — **Calahan, Donald:** Modern hálózatszintézis. — **Greif, Heinz:** Fényvillamos érzékelők alkalmazása az automatikában.

TANKÖNYVKIADÓ

Benyhe János—Lator László: Déleurópai népek irodalma. Válogatás az olasz, spanyol és portugál irodalomból. — **Buzás László:** Az „Új Iskola" pedagógiája. — **Elek Sándor—Kazár Leona—Németh József:** Kézikönyv az általános iskolák földrajztanításához. 8. oszt.

NAPI KRÓNIKA

800 vagon cukor terven felül

A cukoripar harmadik negyedéves tervét 800 vagon cukorral túlteljesítette. A kimagasló eredményben nagy része volt a szolnoki és a mezőhegyesi cukorgyár jó munkájának. Különösen sokat gyártottak a közkedvelt kristálycukorból.

A cukoripar gondosan felkészült a negyedik negyedévre, amikor eddigi szép eredményeiket is túl akarják szárnyalni. Az idei cukor már forgalomba került.

— **Hatszázezer méterrel több flanellt** gyárt a negyedik negyedévben a Kispesti Textilgyár. A gyár rajzolói új, ízléses bébimintákat terveztek és a textilminták rajzolásához felhasználták a különböző vidékek népi motívumait. A választék bővítése mellett javítják a minőséget is. A gyár dolgozói vállalták, hogy a negyedik negyedévben 92.6 százalékban elsőosztályú árut készítenek.

— **A Magyar Régészeti, Művészettörténeti és Éremtani Társulat** a minap tartotta meg 1953. évi tisztújító közgyűlését. A Társulat elnökének Fülep Lajos akadémikus, egyetemi tanárt, ügyvezető alelnökének Redő Ferencet, a Szépművészeti Múzeum főigazgatóját, alelnökének Párducz Mihály múzeumi osztályvezetőt és Gerevich Lászlót, a Vár-Múzeum főigazgatóját, főtitkárnak Dobrovits Aladárt, az Iparművészeti Múzeum főigazgatóját, szakosztálytitkároknak Korek Józsefet, Entz Gézát, Weiner Mihálynét és Huszár Lajost választották meg.

— **Új cigaretta** kerül forgalomba október közepén »Őszi vásár« néven — huszonöt darabos csomagolásban. Az új cigarettafajtát a Lágymányosi Dohánygyár készíti. Az »Őszi vásár« ízre hasonlít az »Ötéves terv«-hez. Az új cigaretta forgalombahozatala mellett a többi fajta minősége is javul, mert a Lágymányosi Dohánygyár új vágógépeket kap, amelyek megoldják a dohány egyenletes vágását.

— **Kiállítás nyílik** Papp Oszkár festőművész alkotásaiból az Országos Szépművészeti Múzeum új magyar képtára rendezésében október 3-án, szombaton délben 12 órakor a Fényes Adolf-teremben (Rákóczi-út 30.) Bemutatják a művész vidéki útjain festett tájképeit, továbbá csendéleteit. Grafikai alkotásai közül legkiemelkedőbb az a tusrajz-sorozata, amelyet a munka, a dolgozó ember bemutatásának szentelt.

— **A Budapest—Moszkva között közlekedő gyorsvonatok** menetideje hat órával csökken október 4-től. A Nyugati pályaudvarról Moszkvába 23 óra helyett 23.58 órakor indul ezentúl a gyorsvonat, Moszkva felől pedig 18.07 óra helyett 14.12 órakor érkezik a Nyugati pályaudvarra. A közvetlen moszkvai hálókocsi továbbra is hetenként háromszor közlekedik.

— **A MASZOVLET közli,** hogy a nemzetközi légiforgalomban a téli menetrend október 4-én életbelép.

Hűvös éjszaka — enyhe nappal

Várható időjárás szombat estig: Kevés felhő, száraz idő. Mérsékelt légáramlás. Több helyen reggeli ködképződés. Hűvös éjszaka, enyhe nappal.

Várható hőmérsékleti értékek az ország területére: szombaton reggel 8—11, délben északon 22—25, délen 24—27 fok között.

— **A Magyar Munkásmozgalmi Intézet** novemberben ünnepli ötéves fennállását. Októberben ismét megnyitják az intézet épületében »Az SZKP Története« és a »Magyar Munkásmozgalom Története Múzeum«-ot. Az utóbbi anyaga fontos dokumentumokkal bővült, amelyek kormányunk programmjának végrehajtását mutatják be.

— **A Magyar Mikrobiológiai Társaság** legutóbbi tudományos ülésén több érdekes orvosi, állatorvosi és mezőgazdasági mikrobiológiai problémát vitattak meg. Az elméleti tárgyú előadások közül különösen érdekesek voltak a mikroorganizmusok irányított változékonyságára vonatkozó vizsgálatokról szóló, valamint a szűrhető vírusok tanulmányozására vonatkozó előadások. Több előadás foglalkozott a szervezet számára nagyobb védettséget biztosító, tisztított, kisebb oltási reakciót kiváltó oltóanyagok termelésének kérdésével.

— **Ötven vidéki népművész** érkezik hétfőn Budapestre a művészeti szervek meghívására. Megtekintik a főváros nevezetességeit, majd kedden délelőtt a fővárosi művészek és szakemberek bevonásával ankéton beszélik meg problémáikat.

AZ OLVASÓ *írja:*

Őszinte együttérzéssel olvastam a Magyar Nemzet szeptember 24-i számában a könyvkiadásunk hiányosságairól írt bíráló sorokat. Néhány szót szeretnék még ehhez hozzáfűzni: Karinthy Frigyes számos művének új kiadása mellett újra ki kellene adni Móra Ferenc néhány munkáját is. Gondolok itt a »Földalatti Magyarország« keserű soraira és más műveire.

Folytatni kellene továbbá azt a sikerült sorozatot, amely színházaink műsordarabjait juttatja el az olvasókhoz. Több értékes Molière-, Shakespeare-, Illyés-darab került már kiadásra. A jelenlegi színievad nagysikerű darabjai közül hiába keresnénk Cyranót, vagy a Pygmalion-t, sehol sem kapni. A régebbi kiadások teljesen elfogytak, és a tavaly megjelent Shaw-antológia a Pygmalion-t nem tartalmazza.

Annál is indokoltabb a felsorolt művek új kiadása, mert ezek a könyvek az állami antikváriumokba se kerülnek; felvásárolja őket a háztól házig közvetítő könyv zugkereskedelem!

Szimán Oszkár
vegyészmérnök

Rádióműsor

SZOMBAT, OKTÓBER 3.

KOSSUTH-RÁDIÓ: 11.30: A Magyar Rádió népi zenekara. — 12.00: Hírek. — 12.15: Keringők, polkák. — 13.00: Részletek Bizet: Carmen c. operájából. — 13.30: A Belügyminisztérium Erkel Ferenc fúvószenekara játszik. — 14.20: Új zenei újság. I. — 15.30: Vidám hangszerszólók. — 16.00: Vidám zenés irodalmi összeállítás. — 16.30: Vidám népi muzsika. — 17.00: Hírek. — 17.10: „Kedves Hallgatóink". — 17.30: Hanglemezek. — 18.10: Szövetkezeti híradó. — 19.00: Hangos Újság. — 20.00: Hírek. — 20.15: A Magyar Rádió válaszol falusi hallgatói kérdéseire. — 20.30: Vidám zenés szombatesti műsor. — 22.00: Hírek. — 22.20: Tánc éjfélig. — 24.00: Hírek.

PETŐFI-RÁDIÓ: 8.30: Rimszkij-Korszakov: Aranykakas fantázia. — 8.42: A Magyar Rádió kisegyüttese. — 9.20: Az iskolások műsora. — 10.10: Könnyű hangszerszólók. — 10.30: Operettrészletek. — 11.00: Elbeszélés. — 15.00: Hanglemezek. — 15.50. Tíz perc közgazdaság. — 16.00: Tanuljunk énekszóra oroszul! — 16.20: Verdi: Aida. — 17.20: Tánczene. — 17.40: Előadás. — 18.00: Szív küldi. — 18.45: Sporthíradó. — 19.00: Magyar szerzők műveiből. — 19.30: Az épülő kommunizmus nagy országában.

BÉKE SZÁLLÓ SZALON

új műsora október 1-től

Műsorkezdés: 11 órakor

Közreműködnek:

Galambos Erzsi — *Keleti László*
Gráf Edit — *Potassy*
Tőrös Gyula

Zene: Darvas—Wolf—Bódy-trió
Énekel: Gábor Anni

Rendező: László Dezső. Nyitva: reggel 5-ig

Cukrászdánkban minden délután 5 órai tea, tánc

BELÉPÉS DÍJTALAN

PESTI PERCEK

A jó víznek is kell cégér

Régebben az egyéni egyedek néha odaírták az utcai óra alatti plakátra: »Itt voltam, Ica. A mamánál várlak.« Mostanában a vállalatok leveleznek ilyen utcai kiírással. Például: »A Puxifix irodái most a Ranolder-utcában vannak.« Elmégy ide s itt megtudod egy kiírásból, hogy a Puxifix nincs is a mamánál — illetve, hogy innen elköltözött az Üllői-útra. (Költözködni jó.) Odamégy, hát a házon az van írva, hogy ez és ez a déligyümölcsnagykereskedő és társai Persze, ez nem igaz: a Puxifix elfelejtette levakartatni a régi, nagy maszek-táblát s csak éppen egy kis táblára írta ki szerényen, hogy Puxifix — hiszen a jó bornak nem kell cégér.

És ha már ilyen utcai közlökről beszélünk, hadd mondjam el, hogy viszont a jó víznek kell a cégér! A Boráros-téren egy vadonatúj helyiség homlokzatára vadonatúj betűkkel kiírták, hogy borozó és sörözö. (Vigyázzunk, ez még nem víz-ügy.) A helyiség oldalfalára szintén nagy, új betűkkel: hogy minőségi szeszes italok. Keresztbe azonban ugyanolyan barna alapon fehér betűkkel pedig kitettek egy nagy táblát, hogy: alkoholmentes étterem. Tehát a víznek is kell cégér. Először úgy véltem, hogy az ittlevő kocsma élt a költözködési alkalom gyönyörűségével és itthagyta hült helyét és tábláit az alkoholmentes étteremnek. Majd úgy véltem, hogy éppen fordítva: az alkoholmentes menekült el a kocsmától és itthagyta stb. Hát se nem róka, se nem nyúl, komámasszony meg egy úr ugrik ki épp most a széptáblájú kocsmából, viszont ugyanakkor látom, hogy a keresztbe nyúló tábla mellett mennek be az emberek az alkoholmentesbe is, amely szorosan a kocsma kebelére borul, mintha szesztestvérek lennének. Csak egy rabicfal választja el egymástól a két vendéglátóipari ilyen és ilyen számú üzletet. A táblák nem, mert azok közös pingálásúak és közös falon vannak! Azt hiszem, a vendéglátóipari vállalat vezetői, amikor így egymásba fonták őket, úgy gondolkoztak, hogy majd az alkoholtól ebéd előtt undorodó fogyasztók esznek egy jó zsíros pörköltet az alkoholmentes étteremben, aztán, hogy ne kelljen messzire menniök — a másik ajtón benyitnak és iszonak rá egy jó fröccsöt. Esetleg más minőségi szeszesitalt...

(—dó)

RÁDIÓBÍRÁLAT

Villámlik messziről

CSÜTÖRTÖK. Másfél évtizeddel ezelőtt látott napvilágot a Párttörténet első, orosz nyelvű kiadása s a jubileum alkalmából a rádió bemutatta *Maljerevszkij*, Sztálin-díjas szovjet drámaíró *»Villámlik messziről«* című színdarabjának hangjáték-feldolgozását. A hangjáték a lénai vérfürdő utáni helyzetet, a forradalom igazi fellendülésének korszakát mutatja be s azt, milyen hatása volt a szibériai aranybányákban történt vérengzésnek a proletariátusra. A kétrészes és sok vizuális hatásra épített darabot a rádióban összevontan adták, de még így is — különösen az elején — vontatottnak hatott. Emellett néha oly lármás volt, hogy csak a gyakorlott füi tudta kihámozni a mondatok értelmét.

A szereplők közül rokonszenvesen, élethűen játszott Szemjon Fjodorovnak, a sztrájk vezetőjének szerepében *Sinkovits* Imre s éppen így Nyikita bácsi, a bizalmi: *Kömüves* Sándor. A sunyi Gemcsikov bányaigazgatót *Mányai* Lajos alakította igen jó beszédművészettel. A hírhedt Makárov cári miniszter *Kibédi* Ervinben meglehetősen vékonyka, erélytelen megszemélyesítőre talált: egyáltalán nem így képzeljük el az ilyen vérebet. A jellemében rothadt Jegor Jeremin báró, pénzember szerepét *Balázs* Samu alakította s az angol pénzember ellenszenves figuráját *Uray* Tivadar. *Greguss* Zoltán a brutális rendőrfőnök szerepében kitűnő alakítást nyújtott. A női szereplők közül a hisztériás, romlott idegzetű és erkölcsű Jereminné volt a legjobb: *Lukács* Margit, aki mindent elkövetett, hogy az eredeti könyvben olvasható szerzői utasításokat hangszínpadra is átvigye, noha mimikai eszközök természetesen nem állhattak rendelkezésére. A tanítónőt a tehetséges *Kohut* Magda nem tudta meggyőzően alakítani, szövegmondása sokszor hatott felolvasásnak. *Várkonyi* Zoltán rendezése egységbe igyekezett fogni a sokszor szétesö történetet, de a fárasztó részeken ő sem tudott segíteni. (*K. K.*)

SPORT

Az első őszi válogatott labdarúgó mérkőzések

Válogatott labdarúgócsapataink vasárnap játsszák első őszi mérkőzéseiket és mindjárt négy fronton. Igen helyes, hogy csak hat héttel az idénykezdet után kezdtük el a válogatott mérkőzéseket, a tapasztalat azt bizonyítja, hogy októberig már formába lehet hozni a játékosokat. De vajjon most formában vannak-e? Éppen a vasárnapi bajnoki döntőn láttuk, hogy nem minden játékos érte el a megfelelő formát. Éppen ez a körülmény tette szükségessé a válogatott csapatban tett jelentős változásokat.

A Prágában szereplő A-csapatunk csatársora az olimpiai bajnokcsapathoz képest teljesen megváltozott és csak *Puskás* maradt a helyén. *Hidegkuti* is bennmaradt a csapatban, ő azonban nem középcsatárt játszik, hanem rendes helyén, jobbösszekötőt. A meglepetés az ifjú *Csordás* középcsatárjátéka. Szerepelt ő már a válogatottban, de csapatában, a Vasasban is összekötőt játszik s a válogatott próbán is úgy látszott, hogy ez az igazi helye. Kérdés, hogy Prágában — idegenben — ezen az új helyen meg tudja-e állni a helyét. Persze, módja lesz cserélni Hidegkutival, esetleg beállhat a helyére a tartalék *Palotás*, aki most legjobb formában lévő középcsatárunk. A két új szélső, *Egresit* és *Tóth* Mátyást, a Dózsa adja. Mindketten nemcsak jó előkészítők, hanem eredményes góllövők is. A csapat két fix tagja közül most *Hidegkuti* van formája csúcspontján, még pedig mind a három belső csatárposzton. *Puskás* ellenben lábát fájlalja s ha Prágáig, vagy Prágában sem lesz teljesen rendben, könnyen lehet, hogy Palotásnak őt kell helyettesítenie. Ebben az esetben megnyugtató, hogy a próbamérkőzés II. félidejében a Csordás — Palotás — Hidegkuti hármas is jól működött.

A csehszlovák válogatott csapatot tavaly ősszel 5:0 arányban győztük le s 1949 óta, amikor az Európa Kupában 5:2-re kikaptunk, még csehszlovák földön is mi győztünk. Ez azonban egyáltalán nem ok az elbizakodásra. A csehszlovák labdarúgás, amikor áttért a háromhátvédes rendszerre, évekig kereste az ehhez legjobban megfelelő játékosokat. Eközben, persze, több vereséget szenvedett. Idei Európa Kupa-eredményei (Olaszország 2:0, Svájc ellen 5:0), azt bizonyítják, hogy *Csehszlovákia már megtalálta legjobb csapatát.* Éppen ezért — figyelembevéve a mi csapatunk biztosan érezhető változásait és hogy a csehszlovákok már több válogatott mérkőzésen vannak túl — *nagyon elégedettek lehetünk, ha A-csapatunk ezúttal döntetlenül végezne Prágában.*

Másik A-csapatunk Szófiában játszik, Bulgária legjobbjai ellen, Ez a csapatunk erősen *kísérleti jellegű*, hivatalos vélemény szerint kemény védőkből, a legjobb formában lévő fiatal fedezetekből és lendületes csatárokból állították össze, megerősítve néhány tapasztalt, idősebb csatárral (Szilágyi I., Babolcsai). *A bolgár A-válogatott* otthon legjobbjainknak is egyenlő ellenfele volt (legutóbb 1:1 és 0:1 volt az eredmény), annál nehezebb dió lesz második számú A-csapatunk számára.

A csehszlovák B. ellen szereplő csapatban igen sok jónevű játékosunk kapott helyet (*Geller*, a két *Kovács*, *Börzsei*, *Sándor*) s miután a csapat gerincét a bajnokságban vezető Vörös Lobogó adja, nyugodtan bízhatunk is benne. *A másik B-csapatnak* is jó vezérei vannak, mint a csatársorban *Deák*, a védelemben *Teleki*, úgyhogy a Népstadion közönségének lelkesítésével ez a csapatunk is megállhatja a helyét.

Az első őszi válogatott mérkőzésektől semmieseire sem szabad teljes sikert várni, ellenben *értékes tapasztalatokat adhatnak* a válogatóknak a következő, elsősorban az október 11-én Ausztria ellen lejátszandó válogatott mérkőzésekre. (F. J.)

Öt magyar atlétagyőzelem a bukaresti verseny első napján

Bukarestben pénteken ünnepélyesen nyitották meg a hagyományos nemzetközi atletikai versenyt. Az első napon a magyar atléták jól szerepeltek, öt győzelmet arattak, francia és román ellenfelek ellen. Részletek:

Kalapácsvetés: 1. Csermák 59.99 m, 2. Németh I. 58.71 m, 3. Spiridon (román) 56.8 m, 400 m gát: 1. Savelt (román) 52 mp, 2. Lippai 52.7 mp, 3. Cury (francia) 53.3 mp. Női 100 m: 1. Sicoe (román) 12.4 mp, 2. Tilkovszky 12.5 mp, 3. Gyarmati 12.5 mp. 800 m: 1. Bárkányi 1:51.3 p, 2. Djian (francia) 1:52.1 p. Férfi 100 m: 1. David (francia) 10.6 mp. Goldoványi 5. lett 10.8 mp-cel. Női súly: 1. Fehér Mária 13.19 m, 2. Magdáné 12.91 m. Távolugrás: 1. Földessy 730 cm, 2. Wiesenmayer (román) 705 cm, 3. Zajki 703 cm. Női magasugrás: 1. Balás (román) 159 cm. 5000 m: 1. Kovács 14:18 p, 2. Pénnes 14:41.4 p, 3. Bunea (román) 14:42.6 p, román rekord.

A szombati ügetőversenyre jelöltjeink a következők: I. Barátom — Bevillák. II. Karcsi — Romeo. III. Bácsi — Bárcsak. IV. Janika — Újságos — Uniforme. V. Merész — Feketemadár — Borcsi. VI. Apafej — Szanyi — Hátha. VII. Aranyos — Százasbankó — Akárki. VIII. Csak rajta — Annuska — Baby. IX. Jávor — Legény — Adu ász.

KARINTHY FERENC:

BUDAPESTI TAVASZ

— Regény — *(139)*

Zoltán most aztán végleg nem tudta, mit kell tennie. Délután megeredt az eső, az egész vidék pocsolyába merült. Az autó vágta a vizet, tengelyig gázolt a vastag agyagban, üvegét elvakította a zápor. Diósgyőr felett egy nyíl mutatott az úton jobbra, attól fogva a vágány mentén kapaszkodtak a dombokra. Kíváncsian figyelt kétfelé, mikor tűnnek föl a telep első házai. Az eső éppen olyan hirtelen állt el, ahogy megindult. Balról egy kiterjedt, sivár, ormótlan épületsor merült fel a délután borújából, mellette üres ólak; a szennyvíz csatornát vájt az út árkáig: a bányásztársaság tömeglakásai. Aztán apró házak, apró kertek; asszonyok cipeltek teli vödröket, beszélgettek a kerítések előtt. Ez volna hát Gazsó híres pátriája? Nem ilyennek képzelte, amikor elképzelte. Nem ilyen szürkének, jellegtelennek.

Eszébe jutott az a délután, amikor Gazsóval együtt megérkezett Budapestre; pattogatott kukoricát maiszoltak, bakancsuk hangosan kopogott a a téli, néptelen Rákóczi-úton s a Nemzeti Színháznál elolvasták az ottfelejtett színlapot. Ki hitte volna akkor, hogy az életük így összefonódik? Ahogy közeledett a találkozás pillanata, úgy nőtt az elfogódottsága és izgalma. Neveznie kellett, amikor arra gondolt: mit fog szólni Gazsó, ha őt meglátja? Maga előtt hiába is tagadná: akármilyen vad hírek keringtek a telepi rendőrkapitány rémtetteiről, nem tudott rá igazán haragudni — arra a barna arcra, furalassú beszédre, konok, fancsali tekintetre ismert, amelyet ma is ott hordott szívében. Újra elővette a cédulát, amelyet Gazsó hagyott neki, amikor búcsú nélkül eltűnt Pestről: »Ha arrafelé jársz, látogass meg, lakcímem: Szén-utca 14.«

Egy hajlott férfit szólítottak meg, aki rézlámpását lóbálva imbolygott szembe. Útba igazította őket, de azután sem ment tovább, állt a dzsip mellett, a rendszámot nézegette.

— A rendőrségtől vannak?

— Onnan.

Az ember közelebb lépett, mintha attól félne, meghallja valaki. De nem szólt egy szót se.

— Akart még valamit mondani? — kérdezte Zoltán odahajolva, és érezte leheletén a borszagot.

— Nem én, uram. Nem szóltam én egy árva hangot sem — felelte a férfi, ujját titokzatosan a szája elé emelve.

— Ismeri Gazsó Bertalant?

— Soha még a nevét se hallottam.

— Várjon. Mi azért jöttünk, hogy megvizsgáljuk itt a rendőrség munkáját.

— Majd elmennek megint — felelte az ember és lámpását lóbálva tovább imbolygott az úton.

A Szén-utca sarkáról a kocsit visszaküldte Diósgyőrbe: nem akart autón érkezni, és úgysem lehetett volna behajtani. A tizennégyes szám egyike volt a vállalat egyforma téglaházainak: valamennyiben két család lakott. Gazsó nem volt otthon, felesége, gyereke is még a miskolci kórházban. Idős, fejkendős asszony nyitott ajtót; a konyhaasztalnál egy miicsapkás kamasz olvasott olyan elmerülten, éppen csak felnézett, amikor a vendég belépett. Egyetlen vékony szál gyertya világította meg a szűk helyiséget.

— Tessék megvárni — mondta az asszony egykedvűen és helyet csinált neki a hokedlin.

Zoltán leült, zavartan köhécselt. Nem tudta, miről beszéljen.

— Mondta, hogy mikor jön?

Az öregasszony mérgesen csörömpölt az edénnyel. — Éppen nekem szokta azt megmondani. Hat órakor, tíz órakor, éjfélkor, tudom is én. Úgy jár az most, mint a bolond, meg van szédülve. Valami lehet neki az agyvelejében.

Zoltán rágyújtott, a tárcát odatartotta a fiú elé. Az mohón a cigaretta után nyúlt. Közben belepislantott a könyvébe és csodálkozva látta, hogy Walter Scott Ivanhoe-ját olvassa.

— Jó könyv? — kérdezte, hogy mondjon valamit.

— Hű, ez csuda jó! — felelte a fiú a kötetre csapva. — Már másodszor olvasom. — Maga nem ismeri?

— De igen...

— Igazán? Hát éppen most érkezik meg az Oroszlánszívű Richárd álruhában! Mi lesz itt!

— Honnan van ez a könyv?

— Zabráltam — felelte a fiú büszkén, s talán hálából a cigarettáért, rögtön kicipelt a szobából két könyvvel teli zsákot, kezdte kiszórni a konyha kövére. — Itt van, nézze. Ez is írtó jó, Verne Gyula: Utazás a Föld középpontja felé. Meg ez: A tuskólábú visszatér. Ha akar, vihet belőle, eladó...

— Maga ugye Gazsó Bertalan öccse? Az Imre...

— Az, persze. Honnan ismer?

— A bátyjával együtt voltam katona. Ő mesélt...

— Rakod vissza azt a zsákot!? Látja, nagyságos uram, ez is egész meg van kótyagosodva — kezdett el újra pörölni az öregasszony, aki a gyűrött, elnyűtt ruhában is megérezte Zoltánban az úriembert. — Más ilyen idős rég dolgozni jár, ez meg egy gyufaszálat nem tenne odébb, mindig csak azt a vacakságot bújja, még éjjel is, az egész kis petrónkat elhasználta, tessék nézni, ez az egy kis gyertyánk van, akkor majd mivel olvasol, te, te hervadt pipacs! Más a családjának szerez, de ezeknek hiába beszél az ember, oda se hallgat a könyvéből, megáldott engem a jóisten!

Zoltán még vagy egy órát beszélgetett velük és lassanként mindent megtudott a családról: folyton kérdezett, a legkisebb részletek után is kutakodva, mint egy messziről megtért kívánosi rokon. Hat óra után hazajött Gazsó. A szóbeszéd már szertevitte a telepen, hogy egy autón rendőrségi fejesek érkeztek, sőt azt is, hogy vizsgálat készül. A hír persze Gazsó fülébe is eljutott; füstént hazaindult, összeszorított foga mögött magával vitatkozva. A küszöbön azonban megtorpant, fekete szeme tágra nyílt: előbb a vendég arcára pillantott, aztán kabátujján a nemzetiszínű karszalagra. Torkából egy kurta nevetés horkant fel.

— Te vagy a rendőrség?

Zoltán felállt, hogy közelebb lépjen, de Gazsó arcán most bosszús árnyék szaladt át és megállította.

— Hogy kerülsz te ide?

— Hisz azt írtad, látogassak meg...

— Aha...

(Folytatása következik.)

Értelmiségi dolgozók a békekölcsönjegyzésről

A békekölcsönjegyzésből kiveszik részüket *egyetemeink* dolgozói is. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem természettudományi karán

Vadász Elemér
kétszeres Kossuth-díjas
akadémikus,

a Földtani Intézet igazgatója arról beszélt, hogy *a jegyzés napjai ünnepnapok;* mindazért a sok jóért, amellyel népi demokráciánk elhalmozza a fiatalságért munkálkodókat, csak csekély viszonzás, hogy hozzájárulhatnak a haza építéséhez.

Az Építőipari Műszaki Egyetemen

Pattantyus A. Ábrahám
tanársegéd

így nyilatkozott:

— A mérnökképzés iránti fokozott igények kielégítéséhez kormányzatunk nagy segítséget nyújt. *Hatalmas áldozatokat* vállal a népgazdaság e tankönyvkiadással és nemcsak az egyetemi hallgatók jó munkáját segíti elő, hanem a praktizáló mérnökök továbbképzését is nagy mértékben megkönnyíti. A tudományos érdeklődésű fiatal mérnökök fejlődését a Tudományos Akadémia biztosítja különböző ösztöndíjakkal, valamint az aspirantúra intézményével. A tanuláshoz, a tudáshoz minden lehetőséget megkapunk. Ezért érzem kötelességemnek a jegyzést, s boldogan teszek eleget ennek a kötelezettségemnek.

Major Máté
Kossuth-díjas egyetemi tanár

nyilatkozatában a többi között ezeket mondotta:

— A tudomány elsajátítása a multban nagyrészt a burzsoázia monopóliuma volt. A felszabadulás előtt diplomás mérnökök évekig munka nélkül szaladgáltak. *Egyetemi katedra szinte elérhetetlen álom volt egy mérnök vagy egy tanár számára.* Például nem kell kölcsönbe mennem, mert itt van a magamé. A felszabadulás előtt mint »műszaki hivatalnok« a legmagasabb polcig: főmérnökségig jutottam.

— Népi demokráciánk megadta számomra a lehetőséget, hogy az építőipari műszaki egyetem Kossuth-díjas tanszékvezető professzora lehetek, a Magyar Tudományos Akadémiának pedig levelező tagja. Az egyetemen kívül is tudományos munkásságomnak élhetek. A közelmultban megjelent *»Építészet és társadalom«* című munkám és október 15-én lát napvilágot az *»Épülő kommunizmus képzőművészete«* című munkám. Előkészületben van a három kötetre tervezett *»Építészettörténet«,* melynek első kötete ugyancsak még idén megjelenik. Ehhez hasonló munkálkodás a multban elképzelhetetlen volt. Ha valaki tudományos munkát akart végezni, sem anyagilag, sem erkölcsileg nem támogatták.

— Nyilatkozatom puszta tényeken alapszik. Kerültem a nagy szavakat, így befejezésül csak annyit: nagyon kevés az, amit akár a tudásom továbbadásával, akár kölcsönjegyzéssel visszaszolgáltathatok mindazért a sokért, amelyet népi demokráciánktól, pártunktól eddig kaptam és a jövőben kapni fogok.

A *Fémipari Kutató Intézet* két kutatója is lelkesen nyilatkozik a kölcsönjegyzés alkalmából.

Hadi József kutatómérnök

visszaemlékezik életére, nehéz gyermekkorára és arra, hogyan épített 1929-ben édesapja Sárszentlőrincen vályogtéglából egy egyszobás házat. A családélet küzdelmes nehézségei után 1947 elején mint segédmunkás került az ajkai alumíniumkohóhoz, ahol a párt vette kezébe sorsát, egymásután végezte el az iskoláit, s a műegyetem esti tagozatáról került a kutatóintézetbe. A felszabadulás után édesapja is földet kapott és ma már egy termelőszövetkezet megbecsült, jólkereső, szorgalmas tagja. Ezekre gondolt, amikor az elsők között írta alá örömmel a békekölcsön jegyzési ívét.

Németh Pál kutató-technikus

a MAVAG-ban töltött *inasévelre emlékezik.* A felszabadulás után mohón csapott le a könyvekre, tanult, kitűnő eredménnyel végezte el az építőipari technikumot s ma már a technikum előadó-tanára. Mindazt, ami szép az életében, a pártnak, népi demokráciánknak, a nagy Szovjetunió segítségének köszönheti. Örömmel írta alá a békekölcsön jegyzési ívét.

Egyik legnagyobb fővárosi kórházunkban, *a János-kórházban* orvosok és ápolók a kölcsönjegyzés alkalmából sűrűn emlékeznek arra, hogy mennyit fejlődött a kórház egy esztendő alatt, a legutóbbi kölcsönjegyzés óta s hogy a kormányprogramm néhány hónapja alatt hogyan lett jobb és könnyebb valamennyiünk élete. A dolgozókról való fokozottabb gondoskodás bizonyítéka például a szakorvosi rendelés bevezetése a János-kórházban; az ambulanciákat a XII. kerület járóbetegei minden panasszal felkereshetik s a legkitűnőbb szakorvosoktól kapnak segítséget. Nemrégiben felépült a háború alatt elpusztult központi épület is. Féléve működik a kórházban az új hypertóniás osztály a magas vérnyomásúak s egyéb vérkeringési betegségben szenvedők számára. A kórházhoz tartozó kitűnő, modern, *tüdőgyógyászati klinikán*

Miskovics Gusztáv adjunktus

elmondotta, hogy osztályukat az elmúlt évben számos szociális, kulturális és munkavédelmi berendezéssel és felszereléssel látták el és ezeknek értéke lényegesen meghaladja a klinika dolgozóinak tavalyi kölcsönjegyzését. Így csak szociális és kulturális téren többet kaptak vissza az államtól, mint amennyit jegyeztek.

Dr. Kovács Ferenc professzor

örömmel emlékezik arra, hogy a János-kórház tüdőgyógyászati osztályából az orvostudományi egyetem klinikája lett a legutóbbi kölcsönjegyzés óta és drága új felszerelések teszik lehetővé itt a legjobb munkát, a betegek legjobb ellátását és a tudományos kutatást.

— Az ország építésében, gyarapításában mindenkinek segítenie kell — mondotta Kovács professzor — és én örömmel vállalom a reám eső részt.

Lilli János sztahanovista vájár háza

Csolnokon még a gyerekek is tudják, hol lakik *Lilli* János, háromszoros sztahanovista vájár. Fent a hegy tetején, saját házában. Házát tizenhétezer forintos költséggel, »saját rezsiben« építette. Maga robbantotta a Mókus-hegy oldalából a követ, rakta fel a téglasorokat, ácsolta a pompás vázú tetőt és illesztette fel a piros cserepeket a lécekre. A csupavirág, csupavetemény kert meg a feleségének a műve. A kertajtón át egyenesen az erdőbe nyílt: az is teli madárral, virággal, sűrű, jó levegővel. Lilli János nem cserélné el házát a legszebb királyi palotával sem.

Egy sztahanovista család

— Öreg gyerek vagyok én már. Harmincharmadik évemet töltöm a bányában. Itt születtem! — mondja, s biccent fejével.

— Kilencen voltunk gyerekek, öt fiú, négy lány. Mind az öt fiú bányász lett, akár az apánk, vagy a nagyapánk. Mind csupa sztahanovista, meg élmunkás. Csak egy nem lett az. Azt szegényt... — fordul elkomorodó arccal a szürkéskék távolban meglapuló Dorog felé — 1943-ban, a IX-es aknában elöntötte a víz. Még ma is ott fekszik nyolcadmagával, mert... Rohr báró úr nem engedett bennünket értük menni!

— Korán sor került rám, mert édesapám hamar kiejtette kezéből a csákányt. Tizenegy éves lehettem, amikor siktára szegődtem. Voltam kocsis, vonatkísérő, uraságicsillés, hej, elmondhatatlan: mi-minden nem voltam, amíg végre 1925-ben segédvájár lehettem. Könnyű a mai fiataloknak! — legyint óriási markával. — Jóformán ma beállnak, holnap meg már vájárok. Én meg még hat évig robotoltam, amíg vájár lehettem...

Eszébejut valami. Karján repeső kis unokájával bevezet a »tiszta« szobába. Szép kőrisfa bútorok, ágyak, szekrények; az asztalon, ágyon finom rajzú csipketerítő, a kénsárga padlón szőnyeg tekeredzik a bútorok között. Felnyitja az egyik szekrényt.

Régi, fekete bányászruha bukkan elő egy puha, galambszürke szövetű télikabát, meg egy szép, fekete, kétsoros öltöny közül. Néki kellett csináltatnia, sose felejti el, százhúsz pengőért. Vagy egy évig vonták a fizetéséből. Ha nem csináltatja meg, nem lehetett volna vájár. Aztán arrébb kutat az ujja. Vagy hét-nyolc öltöny himbálódzik tova keze nyomán. Szép szilvakék, vadonatúj bányászuniformis libben elő. Ezt meg idén, a Bányásznapkor kapta. Ingyen. Megér vagy 1500 forintot. Meg 2178 forint hűségjutalmat. Azután meg vagy 1200 forint ára munkaruhát, gumicsizmát, alsóneműt, bőrkobaksapkát, kapcát, ezt-azt és 58 mázsa szenet. Mindezt a havi rendszeres 2500—3000 forint fizetés mellett.

Az öreg vájár módszere

Már újra a napos, fényes konyhában ülünk s azt kérdi: mikor volt ilyen sora, ilyen lehetősége a bányásznak? A multban kétszer akarta megpróbálni az idegen föld kenyerét. Egyszer »Franciába«, másszor meg az Idegen Légióba készült. Most már örül, hogy itthon maradt. Azt mondja, újjászületett 1945 óta.

Csak azt fájlalja, hogy sok bányász még a mai napig sem tudja értékelni, mit adott neki a népi demokrácia. Makacsul ragaszkodik az ócska rázó-csúszdához és fél a kaparószalagtól, gumiszalagtól. Aztán azt meséli: sok még a mérnök is, üzemi műszaki is, aki »csille-párti«, nem szívelheti a gépet. Akkor mit mondjon a bányászokról?!

— De sok értetlen ember él még ma is a világon! Tudja, hogy mit kell birkózni, mikor valahol, idegen bányában munkába kezdek? El sem képzelhetik! Állnak, olyan furán néznek, mintha ki akarnék lopni valamit a zsebükből, pedig...

Már nevet.

— Nem szólok én sokat. Csak annyit kérdek: »No, pajtások, hány a csille?!« Hol — hogyan felelnek rá.

A csolnoki II-es aknában

A csolnoki II-es aknában például 1952-ben azt mondták: »Öten vagyunk, cimbora, oszt huszonöt a csille. A kereset meg 36 forint siktánként! Ha megfeszül az ember, innen akkor se lehet többet kladni. Jobb, ha te is elmégy békével. Minek akasztanád össze a bajszodat a felsőbbséggel? Mert, ha meg is dolgozol több csillével, úgy se fizetik ki!«

— Kibújt a szög a zsákból! — dünnyögi Lilli. — Kevés a kereset és ha mégis több a csille, hát nem fizetik ki az embereknek. Elmismásolják valamiképpen. »Hát majd meglátjuk! Megpróbáljuk, pajtások? Az irodát meg bízzátok rám!«

— Egy-két napig figyelem leendő brigádom tagjait, föltérképezem: kiben mi lakik, mit tud, mire képes, akkor aztán — hajrá! Átveszem a brigadérosságot. A legelső, amit megkövetelek: a »melegcsákány«-váltás. Már az is egy-két csille szenet jelent, ha pontosan váltunk. Aztán a másik: megtanítom őket a ciklusos munkagrafikon titkaira. Nálam mindig minden ember percre pontosan tudja, mikor, mi a teendője! Kikövetelem a műszaki vezetőségtől a kaparószalagot, beszereljük. Az enyéimek meg csak szörnyűlködnek. »Dehát, cimbora, ha mi itt nem szenelünk, csak gépekkel bajlódunk, az ingünket is ráfizetjük!« »Bízzátok rám!«

Az első dekád végén már negyvenöt a csille. A másodikban pedig nincs olyan nap, hogy az ötven meg ne lenne. Sokszor inkább hetvenöt csillére való szenet visz ki a kaparó a munkahelyről. Ez igen! — mondják az enyémek, és majdhogynem megsiratnak, mikor arrébb megyek egy bányával. Arrébb kell mennem, mert már zsebemben a papír: holnaptól kezdve az Erzsébet-aknán kell ráncbaszednem a ráncbaszednivalót.

Az Erzsébet-akna

— Erzsébet akna! — mondja. — Az volt még csak a cifra eset! Oda egy sereg mérnökkel mentünk szemrevételezni a helyzetet. Siralmas volt. Csak szívták a fogukat. Hogy ott semmire se lehet menni. A frontmester, Keil György, csak a vállát vonogatta, még felelni se akaródzott neki, de aztán csak kinyögte. »Mi itt tizen vagyunk. Ha minden nagyon jól megy, kiadunk 43 csillét! Ha minden nagyon jól megy!« — bökött mutatóujjával a csöpögő főte felé. Én meg ráripakodtam! »Nem szégyenli magát? Ilyet még csak ki is mondani a száján? Tíz ember negyvenhárom csillét?!« Hanem Keil Györgyben emberemre akadtam. Büszkén felvágta az állát: »Nem! Tudd meg, nem szégyenlem! Ha te többet tudsz, gyere ide!« Alig vártam a percet, hogy odamehessek! Vittem magammal két legkedvesebb tanítványomat, *Lajosi* Jánit, meg *Nizli* Ferit harmadvezetőnek! Mikor átvettük a brigádvezetést, Nizli Feri az első műszakban 70 csillét termelt. A másodikban a Lajosi Jani már 86-ot. A harmadikban én már 101 csillével küldtem a napszintre!

Keil György a földhöz csapkodta kobaksapkáját, hogy csak úgy pufogott az egész akna tőle. Hogy ez varázslat! Hogy ez lehetetlen! Nem akart hinni a tulajdon szemének! Hát még, amikor fölemelkedett a műszakátlagunk 153 csillére!

Lilli János leguggol a konyhafal mellé és szemléltetően magyarázza: hogyan fekszik a szénfal, hogyan kell egészen a szénfal mellé, a fronthomlokra tenni a kaparót és miképpen kell rálőni a szenet egyenesen a kaparószalagra. Lapáttal hozzá sem kell nyúlni az elején a kaparón, ami a robbantás pillanatában is állandóan jár — 40—50 csille szén hull le a központi vágat szállítószalagjára! Én meg megmagyaráztam neki: ciklusos grafikon szerinti munkabeosztás, a 480 perc tökéletes kihasználása, a gépek jó kihasználása, kezelése, új robbantási módszerek és tiszta bányászszív és akarat, meg... becsület kell hozzá. Ez a titka annak, hogy 43 csille helyett 153 csillével is lehet adni ugyanarról a munkahelyről...

972.000 mázsa szén...

Lilli János most műszakra siet. A kőbányába, ahol megint lerobbant egy-két vagon kövét. Kell az. Még egy nagy szobát, fürdőszobát, előszobát, kamrát ragaszt a házához a lányának, vejének meg a Klárcsi unokának. Ugyancsak »saját rezsiben«. Lépegetünk mellette, mint az iskolásgyerek a tanító mellett. Híres ember, okos, derék ember. Akárhová teszi be a lábát, egy-két hét multva már tűzbe mennének érte a makacs ellenkezők is. Előfordul, hogy még mérnökök is tanulnak tőle. Mert ha a Szovjetunióban felbukkan egy új munkamódszer, azt Lilli János egy-két hét multva biztos, hogy kipróbálja valamelyik új stációján gyönyörű pályájának.

— Még hét esztendőt szándékozom dolgozni bányában, aztán nyugdíjba megyek. Hadd jöjjenek a fiatalok, a Lajosi Jánosok, meg a Nizli Ferencek. Meg az ő tanítványaik, igen, ez az élet sora. De addig... addig szeretnék egy olyan bányába, egy olyan frontra kerülni, ahol meg tudom mutatni minden bányásznak, hogy ez még nem a »plafon!«. A 43 csille helyett 153 csillével adni! — szorítja meg nyugtalan, forró fogással a kezemet búcsúzásul. — Száz, százötven méteres frontokat szeretnék vezetni, ahol hely van, ahol a gépekkel ontani lehet a szenet.

— Lilli elvtárs, vajjon... életében mennyi szenet bányászott ki a föld mélyéből?! — kérdem.

— Hááát... 1925 óta nyugodtan számolhat évente 36.000 csille szenet... Huszonhét év alatt néhányad magával 972 ezer mázsa szénnel megrakott csillét küldött a napvilágra! Az kereken 6100 vagon, még pontosabban 122 ötvenvagonos teherszerelvény...

Hunyady József

A kínai filmművészetről

Írta: HO MIN, a budapesti kínai követség kulturális attaséja

A kínai filmhét, amelyet a Kínai Népköztársaság kikiáltásának negyedik évfordulója alkalmából Magyarország 11 legnagyobb városában rendeznek, igen jelentőségteljes a kínai-magyar kulturális kapcsolatok szempontjából. A magyar nép ezekből a filmekből nemcsak a kínai nép hősi küzdelmét ismerheti meg még alaposabban, nemcsak azokkal a kulturális és művészeti eredményekkel ismerkedhet meg, amiket az új Kína már eddig elért, de tovább erősítheti és fejlesztheti a kínai és magyar nép testvéri barátságát is.

»A mi számunkra valamennyi művészet közül a film a legfontosabb.« *Leninnek* ezzel a filmre vonatkozó értékes útmutatásával egyetértésben a népi filmművészet fejlődése kulcspontját képezte a kínai nép kulturális és művészi munkásságának. A népi filmművészet, amely a különböző művészi formák között viszonylag a legfiatalabb, igen nagy sikereket ért el az elmúlt négy évben. Az utóbbi három év alatt 38 játékfilmet és 83 dokumentumfilmet gyártottunk és kínai szöveggel láttunk el a Szovjetunióból és a baráti országokból behozott több mint száz filmet.

A mozik látogatottsága rohamosan emelkedett az évek folyamán. 1950-ben a mozikat 146 millió ember látogatta, 1951-re ez a szám 360 millióra és 1952-ben 620 millióra emelkedett. Ez is mutatja, milyen fontos helyet foglal el a film a kínai nép kulturális életében. A népi Kína filmjeit nemzetközi viszonylatban is szélesebben hosszában örömmel üdvözölték: több mint 50 országba jutottak el filmjeink.

A nagy tömegben gyártott játékfilmeken és a híradó-dokumentumfilmeken kívül tervszerűen és nagy mértékben kezdtük gyártani az *oktató filmeket* és tanulmányoztuk a *rajz- és bábfilmek* előállítási módjait is. Így eleget tettünk a széles tömegek igényeinek és ugyanakkor országunk politikai, gazdasági és kulturális alkotó munkájához. Ezenfelül bővítettük a *szinkronizált* filmek számát is, amennyiben a *nemzeti kisebbségek,* helyi tájszólások és a *testvéri országok,* mint például Korea és Vietnam nyelveire is szinkronizáltunk filmeket, nem beszélve a Szovjetunióból és a testvéri országokból behozott filmek sokkal nagyobb méretű szinkronizálásáról.

Népi filmgyártásunkat tartalomban és kifejezésmódban népi demokratikus rendszerünk magasabbrendűsége, a haza szeretetének és népünk nemzetköziségének szelleme jellemzi. Valamennyi kiemelkedő filmalkotásunk, amely az elmúlt néhány évben látott napvilágot, magán viseli ezeket a jellemvonásokat. Ezek a filmek millió és millió emberre voltak hatással, kiérdemelték a legkülönbözőbb közönség dicséretét Kínában és külföldön egyaránt. Ezek között a filmek között vannak a mostani filmhéten bemutatott alkotások is, mint: *»Kína leányai«, »Acélkatonák«, »Ezer veszélyen át«, »A fehérhajú lány«, »Belső-Mongólia népének győzelme«,* továbbá *»Csao I-man«, »Új hősök és hősnők«, »Vörös zászló a Zöld Hegyen«.* A *»Csang-jao koncentrációs tábor«* a kínai forradalmárok hősi szellemét és optimizmusát énekli meg, amelyel szünet nélkül folytatták harcukat.

A *»Győzelemről győzelemre«* arról szól, hogyan győzte le a kínai nép felszabadító hadserege az erős ellenséget Mao Cetung ragyogó és nagyszerű stratégiája és vezetése mellett. A dokumentumfilmek között szerepel *»A kínai nemzetiségek nagy egyesülése«, »Állj ellen az amerikai agressziónak és segítsd Koreát«* (I. rész), *»A Huai-folyót fel kell használni«;* továbbá *»A kínai nép győzelme«* és a *»Felszabadult Kína«* című kínai-szovjet közös produkció. Néhány filmet különböző nemzetközi filmfesztiválon díjjal tüntettek ki. Ilyenek *»Kína lánya«, »Acélkatonák«, »A fehérhajú lány«, »Ezer veszélyen át«, »Állj ellen az amerikai agressziónak és segítsd Koreát«* és *»A kínai nemzetiségek nagy egyesülése«.* Ezek a filmek híven tükrözik a kínai nép ragyogó győzelmeit a forradalmi háborúkban, a békés építésben és a béke megvédésében. Ezek a filmek őszinte képet festenek a kínai nép életének és küzdelmének különböző oldalairól és ábrázolják a népi hősök új típusainak emelkedett jellemét.

Eredményeinkről beszélve különösen említésre méltó még az is, mennyivel járultak hozzá a kínai filmek a világbékéért folytatott harchoz. A nemzetközi filmfesztivál jelszava: *»A békéért, az új emberért, az emberiség jobb jövőjéért!«* célja és követett gyakorlata lett a kínai népi filmművészetnek. A kínai népi filmművészet a kezdet kezdetétől fogva kifejezője a kínai nép küzdelmakarását a békéért, függetlenségért és demokráciáért és ennek ábrázolásában új magaslatokra érkezett el az »Állj ellen az amerikai agressziónak és segítsd Koreát« (I. rész) című dokumentumfilmjével. Ez a hatalmas történelmi dokumentumfilm ragyogóan, meggyőző erővel ábrázolja a koreai és kínai nép hősies tettelt, győzelmét az amerikai imperialisták agressziós serege felett és őrködését a Távol-Kelet és a világ békéje felett. A film készítése közben a felvételvezetők ugyanúgy őrt állítak a harcmezőkön, mint a katonák, sokan feláldozták drága életüket ezért a filmért.

Nagyszabású dokumentumfilmeket állítottunk elő a kínai nép és a Szovjetunió népei és a testvéri országok népei közötti testvéri és elszakíthatatlan barátságról, továbbá a kínai népnek és a világ valamennyi békeszerető népének egységéről. Ilyenek *»A nagy barátság«, »A magyar nép küldöttei Kínában«* és a testvéri országok kulturális küldötteinek kínai tevékenységéről szóló dokumentumfilmek, továbbá a *»Legyen a béke tartós«* c. film, amely az ázsiai és csendesóceáni békekongresszusról szól. Ezek a filmek a nemzetköziségre nevelték a kínai népet, így járulva hozzá a béke erőinek még szorosabb egységéhez és további megszilárdításához.

Akárcsak a magyar filmművészet, a kínai népi filmművészet eddig elért eredményei is elválaszthatatlanok az élenjáró szovjet filmművészettől, amelyből állandóan merített és elválaszthatatlan attól az értékes és jelentős segítségtől, amelyet a Szovjetuniótól kapott. A *»Kínai nép győzelme«* és *»A felszabadult Kína«* című filmeknek, kiváló szovjet művészek és kínai filmművészeti dolgozók közös alkotásainak Sztálin-díjjal való kitüntetése hatalmas bátorítást adott a kínai filmművészeti dolgozóknak.

A kínai nép, amely testvérként szereti a magyar népet, lelkesen üdvözli a magyar filmeket, amelyek a magyar nép életét és küzdelmeit tolmácsolják és az új ember életteljes, tipikus képét festik meg. A *magyar filmhét* alatt például — amelyet Kína 20 legnagyobb városában tartottak meg a magyar alkotmány napjának ünneplésére — a pekingi filmszínházak látogatottsága *megkétszereződött.* A filmhét alatt a pekingi Kínai Nemzeti Gépi Behozatali Társaság 380 munkása közül majdnem valamennyi két-három magyar filmet nézett meg. Hangcsovban sok gyár, iskola és állami szerv már a filmhét előtt megrendelte a jegyeket. A filmhét alkalmából bemutatott filmek — *»Tűzkeresztség«, »Gyarmat a föld alatt«, »Kis Katalin házassága«, »Ludas Matyi«* és más filmek nemcsak azokkal a nagy eredményekkel ismertették meg a kínai népet, amelyeket a magyar nép a Magyar Dolgozók Pártja vezetésével a legkülönbözőbb területeken elért, de nevelő hatással voltak a kínai nép széles tömegeire, mert ezeknek a filmeknek mély ideológiai tartalma magas művészi kifejezéssel párosult és az ezekben a filmekben felvetett problémáknak Kínában is gyakorlati jelentőségük van.

A magyarországi kínai filmhét alkalmából őszintén reméljük, hogy országaink kulturális és művészi kapcsolatai még jobban megszilárdulnak, egymást kölcsönösen még alaposabban megismerjük, barátságunk még jobban kifejlődik és még szorosabbá válik, mert hiszünk abban, hogy ezzel is növeljük népeink erőit *a világ békéjének megőrzéséért folytatott küzdelemben.*

A MAGYAR FILMHÍRADÓ LEGÚJABB SZÁMÁBAN LÁTHATÓ:

1. A Rákospalotai Kötöttárugyárban
2. Beérett a rizs
3. Mozigépészek
4. Mátyás király kastélya
5. Külföld — Lengyelország

Papp Oszkár munkásságában a grafika festészetének szerves alkotórésze. Funkciója elsősorban szellemi, a mesterségen messze túlmutató: a festőt foglalkoztató mélyebb problémák kimunkálását szolgálja. Az egyes darabok ugyanazt tanúsítják, amit a párhuzamosan keletkező festmények: a látvány csak kiindulópontja lehet a teljességre törő modern piktúrának, végcélja nem. A közvetlen vizuális élmény hírtartalma napjainkra mérhetetlenül konvencionálissá vált, általa a valóságnak csupán egyetlen szeletét — a burkát — tudjuk megragadni. Századunk festészete annyiban maradandó, amennyiben a mélyebb rétegekről és összefüggésekről is érvényes közléseket szolgáltat.

A jelen kamarakiállításon Papp Oszkár monotípiákat, tus- és filctollrajzokat, vegyes technikával készült grafikákat állít ki. A monotípiák nagyobb része az 56-os és 57-es évekből származik. Látványszerűség, szerkezetesség és játékosság keveredik bennük. Valamennyi önálló, teljes értékű alkotás, s nem ok nélkül. Hosszú évek teremtő energiái vezetődtek le ezekben a miniatűr darabokban, innen a frisseség, elevenség, ötletgazdagság. A következő évek darabjai már inkább „részfeladatok" megoldásának tekinthetők, az olaj- vagy zománcképek szemléleti, formai problémái kerülnek bennük feldolgozásra. A teljes kollekció Weöres Sándor *Rongyszőnyeg* sorozatát és Bartók *Mikrokozmoszát* juttatja eszünkbe.

Az 1960-as *Alakok* már nem a játékos képzelet szülöttei. Belső dráma és küzdelem szemtanúi vagyunk, bár a figurák — ha jelzésszerűek is — valóságosak, a tértől különállók. A *kívül* és *belül*, a fizikai és pszichikai egymással tökéletes korrelációban vannak. Ugyanez a kettősség jellemzi a *Fejek* néhány kiállított darabját is. A téma Papp Oszkár festészetében is újra meg újra visszatér, számos változatban. Ezek a *Fejek* — rajzok és képek egyaránt — még fokozottabban elszakadnak a fizikai lét síkjától, mint az *Alakok*. Kifelé zártak, lehatároltak, de befelé nyitottak, más szférákhoz kapcsolódók. A vonalrajz sík — tér viszonylatai ezt a szokásostól eltérő portréalakítást tükrözik.

Nem a látványszerűség vonzza a növény- és kristályformák megjelenítésekor sem. Egy-egy *Növényforma* vagy *Jégvirág* őrizhet ugyan „naturálisabb" elemeket, de ezek mindig egy tágabb, elvontabb rendszerbe illeszkednek. A gyökér-, szár-, levél- és virágformák asszociációsan kezelt mozgékony egysége olykor egész kozmoszt képes magába sűríteni. A *Jégvirágok* még szemléletesebben mutatják, hogy a művész a természet építkezési módját igyekszik ellesni. A rajz fokozatosan szakad el a közvetlen látványtól, szabadabb formát ölt s végül is genezisformulák megjelenítése lesz.

A *Kert* sorozat (1966) tekintélyes méretű darabjai szemléletben, megoldásban egyaránt összetettek. A művész minden egyes lapon ugyanazt a világot fogja át *több* nézőpontból, egy kis külvárosi kertet, s az így keletkezett „szeleteket" egymás mellé rendezi. A formák kettős értékűek: látványszerűek és elvontak, geometrikusak egyszerre. Ezek a lapok a művész grafikájának legjobb darabjai közé tartoznak.

Papp Oszkár grafikája — éppúgy mint festészete — további gazdagodás felé tart.

MEZEI OTTÓ

Papp Oszkár 1925-ben született Budapesten. 1945 és 50 között a Képzőművészeti Főiskola növendéke. 1950-től falképrestaurátorként dolgozik. Illusztrált könyvet (Krúdy), rajzolt lapokba (Valóság, Élet és Irodalom, Látóhatár stb.) és tervezett díszleteket a Pécsi Balett számára (1965). Kiállításai: 1953: Fényes Adolf terem Bp., 1964: Valóság szerkesztősége Bp., 1965: az É. K. M. E. Rózsa Ferenc Kollégiuma, Bercsényi Klub Bp., Május 1. filmszínház előcsarnoka Bp., 1966: Visegrád.

KIÁLLÍTOTT MŰVEK:

Monotípiák

Vidám lovak	1956.
Csontváz reggel	1956.
Lovas búcsúja	1956.
Lovaskirály	1956.
Szarvas	1956.
Fekete páva	1956.
Kompozíció	1956.
Utca mélyén	1956.
Emlék	1956.
Elesett	1956.
Mahruh	1957.
Metafora	1957.
Friss szél	1957.
Alkony	1957.
Tavaszi erdő	1957.
Táj fával	1957.
Régi templom	1957.
Torony	1957.
Tavaszi szél	1957.
Halott	1957.
Konstrukció	1958.
Muskátli	1958.
Kövek	1958.
Levelek, bogyók	1959.
Ház	1959.
Ritmus	1959.
Növényformák	1960.
Épülő formák	1961.
Növényritmus	1962.
Fej	1964.

Rajzok

Csoport (tus, vízf., ceruza.)	1960.
Táncoló (tus, vízf., ceruza.)	1960.
Lépő (tus, vízf., ceruza.)	1960.
Szenvedő (tus, vízf., ceruza.)	1960.
Harmónia (tus, vízf., ceruza.)	1960.
Ülő alak (tus, vízf., ceruza.)	1960.
Növényformák (sorozat tus, vízf., kréta.)	1960.
Jégvirágok (sorozat, filctoll.)	1964.
Fatörzs (filctoll)	1966.
Törzs és venyige (filctoll.)	1966.
Fej I. (filctoll.)	1966.
Fej II. (filctoll.)	1966.
Kert I-III. (filctoll.)	1966.
Kert-metamorfózis I-II. (filctoll.)	1966.

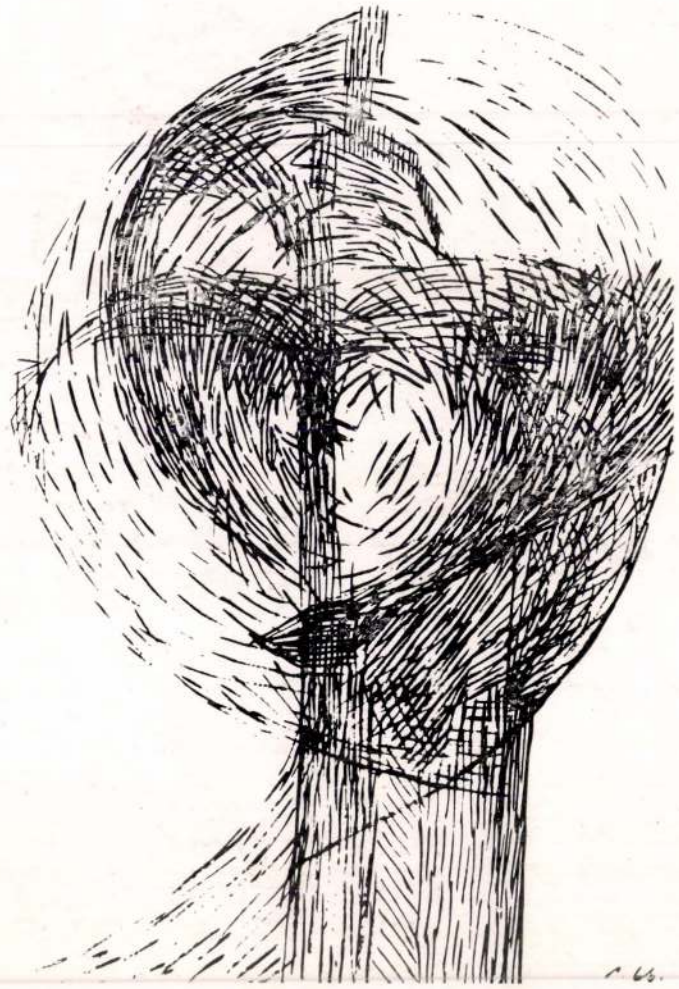

PAPP OSZKÁR

67

DÜRER TEREM · BUDAPEST

A Szinyei Szalon
tisztelettel meghívja Önt és barátait

2004. június 4-én 17 órára

PAPP OSZKÁR

festőművész

Átvalósulások II.

című kiállításának megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:
SOMLYÓ GYÖRGY
Kossuth-díjas költő.

A kiállítást rendezte:
Sinkovits Péter művészettörténész

SZINYEI SZALON
Budapest, VI., Szinyei u. 2
(bejárat a belső udvarból jobbra)

MEGTEKINTHETŐ:
2004. június 25-ig,
szerda, csütörtök, péntek
du. 14-18 óráig.
(Tel.: 312 0712)

PAPP OSZKÁR:
MENTÁLRAKÉTA, 1961, olaj, 38,5x11 cm

Meghívó

1968 JUN

LELKES MIKLÓS

1021 Papp Oszkár

KERESZT

A végső ének után hová lesznek
angyalai a sugárzó egeknek,
ha nem tetszeleg többé üveg-szárnyuk
s az áhítat nem fordul meg utánuk?

Mikor a fenyők tűz-magasba érnek
milyen fénnyel mérik a messzeséget?
S a múltjuk után milyen árnyat vetnek
a felaggatott sötét bronzkeresztek?

Meddig taszítja át a végtelenbe
koporsónkat havasok ezüst melle?
Sikoltó lángjuk mindhiába lázad –
csak kísérete lesz az elmúlásnak.

S boldogok-e azok kik élnek ébren
a hitetlenség rendezett hitében, –
vagy idő kell a csillag-hozó újnak
kristályai míg mind egymásragyúlnak?

Úgy legyen majd, hogy lelkemet bevárja
a szépség bölcs, ítélő bibliája
s fájdalom, öröm úgy zuhogjon bennem,
némán, akár eddigi életemben.

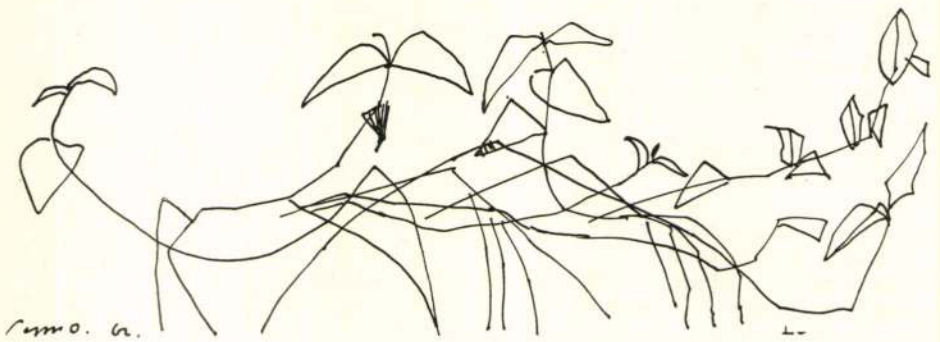

Papp Oszkár rajza

GERENCSÉR MIKLÓS

A SZÍVRABLÓ

Tisztában volt vele a mentőállomás főorvosa, ez a cinikus Vencel, hogy nem egészen tökéletes a tudományos felkészültségem, ezért mindig zavarba akart hozni a szakmai kérdéseivel. Most is kissé töprengő pofát vágtam, amikor sarokba próbált szorítani:

– Mondja Illés, minek nevezzük azt a heveny idegrendszeri megrázkódtatást, amikor a vegetatív és a motorikus szférák drámai hirtelenséggel aktivizálódnak, a tudati és érzelmi szférák pedig görcsös összerándulással beszűkülnek?

Töprengő arckifejezésem erre sokkal töprengőbb lett. Pánikomat azzal lepleztem, hogy szerény méltósággal megmarkoltam államat, mint a gondolkodó hadvezérek. De hirtelen felcsillant a szemem.

– Szóval motorikus szférák. Meg az érzelmi szférák. Az egyik vadul dolgozik, a másik meg görcsösen beszűkül. Ugye jól értettem, főorvos úr? Hát kérem, ilyen hülye helyzet csak két esetben állhat elő. Az egyik eset, amikor nagykéssel támadnak rám a sötétben és én megijedek. A másik, amikor este otthon váratlanul az ágyamban találok egy extraklasszis nőt, bokáig meztelenül. Két ellentétes benyomás, de a hatás ugyanaz: A szívem helyén mintha a jerikói harangok kalimpálnának. Vagyis ugye a motorikus szférák. A tudatom, meg az érzelmeim görcsösen összerándulnak, vagyis a nagy pillanatra koncentrálok. Jól gondolom, főorvos úr?

Vencel doktor csalódottan ráncolta száját, mint a ló, amelyik savanyú lucernát eszik.

– Illés, maga megint kidumálta magát. Rátapintott a lényegre. De a válasz még ennél is egyszerűbb. Az említett patológikus tünetet úgy fejezi ki a dolgozó nép szerény fia, hogy meglátni és megszeretni. Ha nem veszi rossz néven, így akartam felhívni a figyelmét erre a drámai veszélyre.

– Miért bánt engem a főorvos úr? – szomorodtam el hirtelen. – Akármilyen hegyes a körme annak a nőnek, nem karmolhatja véresre a szívemet. Talán még emlékszik, a múltkor is az anyakönyvvezető ajtajából fordultam vissza, pedig le akart ütni Medres, a szerelő, hogy potyára hívtam el tanúnak.

Láttam Vencel doktor ravasz pillantását, hogy most az egyszer a szeretet beszél belőle.

Papp Oszkár

festő

gyűjt. kiáll. a

Fényes Adolf teremben

1953. ORA.

Katalógusa az

F dobozban.

oktatásügyi Minisztérium:

A m. kir. vallás- és közo

és ügyszám alatt a keb. s

rendeletének másolata:

'asitom a

Schulek Jáno

. . . . . .

részére /:lakik: .Budapest

Budapest-Nagymaros-Visegr

utazása alkalmával felmer

kiállított és számvevőség

alapján /:.....34.....:/ P 50

. 50 . . fillért a 127.689

utaljon ki.- Budapest, 19

A miniszter rendeletéből:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LÁTÓHATÁR

1968 JUN

1021 Papp Oszkár

PÁKOLITZ ISTVÁN

BETYÁRSÍROK

A gyöngyösi csárda mellett
Két sírdomb van egymás mellett
Egyik sírhant Vak Illésé
A másik Kökes Pistáé

Nyárfából van kifaragva
A két összetákolt fejfa
Faragták juhászbicskával
Sírással káromkodással

Messzehangzó szép harangszó
Két szomorú vadgalamb szól
Az egyik Illést siratja
Másik a Pistát altatja

Répa Rozi is siratná
Ha még győzné hogyha tudná
De hát akkor nem siratta
Mind a két betyárt föladta

Szentgyörgynapkor holdfogytába
Messzire látszik a csárda
Nem integet a kút gémje:
Nincs pandúr a kármentőbe

Megy a betyár a két betyár
A nagy csárdáig meg sem áll:
Répa Rozi választása
Szóljon életre-halálra

Úgy szerette mind a kettőt
Hogy mire a gulyás megfőtt
Mákonyt kevert az iccébe
Altatót örökös éjre

A gyöngyösi betyárcsárda
Pandúrokkal körülzárva
A karabély kétszer dörren
Két betyár borul a földre

Ezernyolcszázhatvankettő
Verje meg a nagy Teremtő
Répa Rozi a csárdába
Pandúrok lábakapcája

Messzehangzó szép harangszó
Két szomorú vadgalamb szól
Egyik zokog Vak Illésért
Másik a Kökes Pistáért

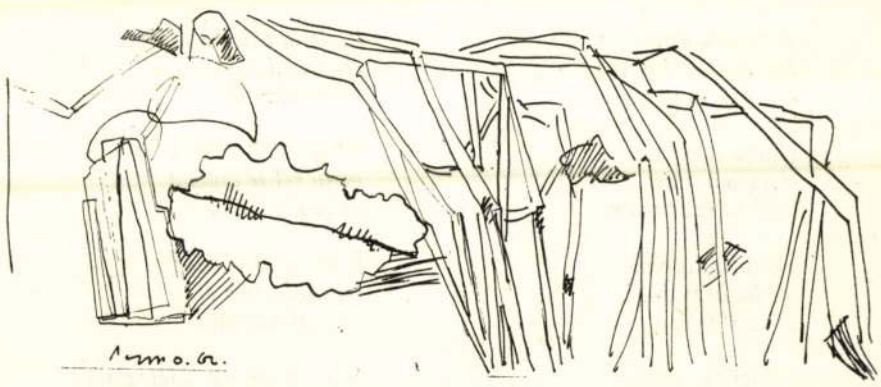

Papp Oszkár rajza

SÁRBÓL VERT ÉNEK

A kék ég tornyát
virágvitorlák,
fűszálak rakják.

Vadmadarakkal
száll a harang-dal
föl, hol a Nap jár.

Tűzszárnyú lepkék,
hogy röpködnek szét,
a földről, nézzed.

Szép színüktől vagy
színültig gazdag
és velük részeg.

Rakéta-isten:
a gép se ismer
akadályt, száguld.

Csak én maradok
sárbanragadók
között elárvult.

Nem tudok szállni,
eget találni,
testem darócban.

Föld vagyok, nehéz
súly, mely elenyész
portakaróban.

A homok dombján
Parnasszus hol vár? –
ott csak magány van.

Hiába is versz
elevenen, vers,
lehúz a szárnyam.

Testi fájdalmak
itt marasztalnak,
ez az ítélet.

Földarcú „senkik"
nekem teremtik
e lenti édent.

Lelkük köté
hogy velük győzzek
e földi kínban.

Ört velem állnak
könnytelen, fáradt,
hű szavaimban.

Pogány hitemmel
vagyok sár-ember,
remények csalnak.

Vadrózsabokor
szagosan bókol,
hogy lent maradjak.

Az ég ölében
kialszik fényem,
szédülök, félek.

Minden fönnebb száll,
mert ott a szebb táj,
s itt csak a féreg.

Pillanat-látszat
ám, amit láthatsz
szemeddel lentről.

Futhatsz magasba,
ragadsz a gazba,
s csúszhatsz a lejtőn.

Percnyi haláltánc,
értelmetlen láz
földi életünk.

Ki se gyúlt csillag,
mely fel se csillant
és máris letűnt.

S mégse a kétség;
mindig a kék ég
únszol maradni.

S az, hogy mit hagysz meg
nyomodban mennynek,
ha meg kell halni.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Papp Oszkár

1967 FEB 18

1021

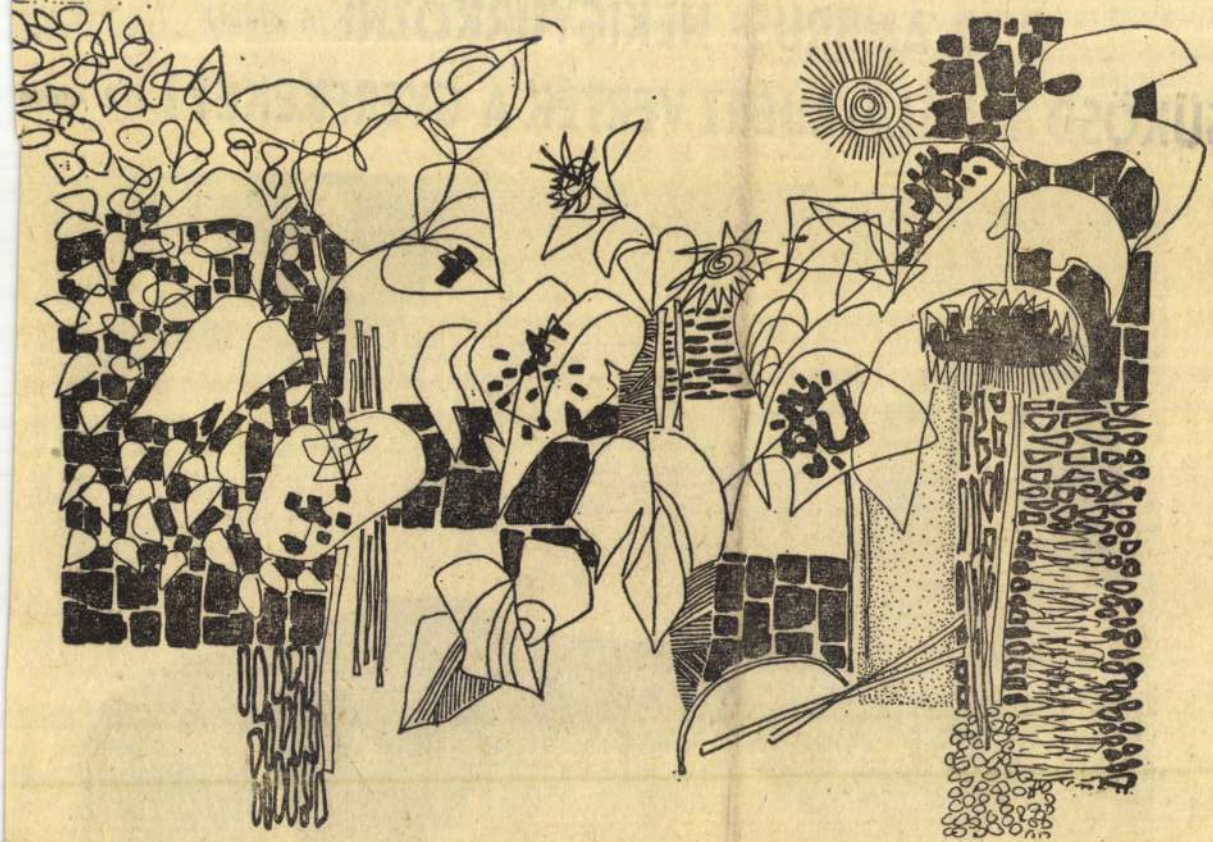

Papp Oszkár kiállításáról

HOZZÁSZÓLÁSOK AZ ÉLET ÉS IRODALOM CIKKEIHEZ

BOR AMBRUS: NEKIGYURKOZNI *(6. oldal)*

SÜKÖSD MIHÁLY: MIÉRT VERTÉK A GYEREKEKET? *(12. oldal*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Oszkár

MAGYAR NEMZET
1967 MAR 5

A Magyar Nemzet galériája

1021

Papp Oszkár rajza

pesre jutnak el a
kor elhangzik
most következik
Pataki Erzsé
mit hallott. *A r*
talmát. Hanczá
Szurmay László,
folytatja. Végre k
tartalom megism
lint Sándor azt n
történet a képzel
szódik le«.

Ignácz Éva visszakanyarodik a rádiószerűséghez. A tanár a formai jegyeket sorakoztatja, a hatáskeltés eszközeit.

A jegyzet sorait olvasom újra meg újra: »... *rögtön az események közepébe... in medias res... a szükséges tudnivalókat... közben kapjuk meg...*«

Így kellene ezt az órán is. Első az élmény. A hangjáték. Mit közölt velünk, mivel gazdagodott a tudatunk? Milyen élményben részesedtünk?

A »hogyan« részleteit — mi az akusztikum, hányféle a hanghatás, hangszín, ritmus, szerkezet, idő és tér, és így tovább — mindezt kapjuk meg »közben«.

a Szovjetunió vezet, mert a matematikára és a természettudományokra szánt idő az alsó négy osztályban 28,5 százalék, az 5—7. osztályokban 31,3 százalék, a 8—10. osztályokban 40,8 százalék.«

A matematika és általában a természettudományok növekvő szerepe a szovjet közoktatásban az utóbbi időben sokféle területen megmutatkozott, nem utolsósorban az első szputnyikoknál, amelyek — emlékszünk még rá — nagy riadalmat keltettek az amerikai oktatás-politikusok körében is.

Nyugaton világossá vált, hogy a Szovjetunió űrhajózási sikerei és a szovjet közoktatási rendszer között okozati szefüggés van. E felis hatására

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-376

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 JUL 10

Papp Oszkár

M

1021

Műterem

Papp Oszkárnál

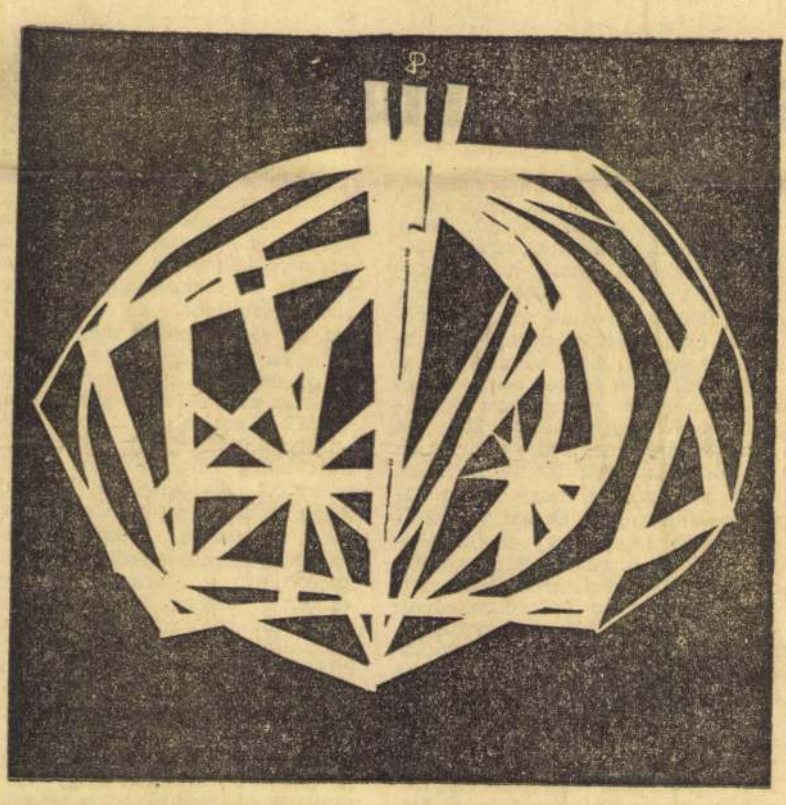

Írónál, festőnél fiatalnak számít a negyven-egynéhány éves, Papp Oszkárt — nem is tudom mióta már — a modernek nagy öregjének tisztelik. 1953-ban rendezte első kiállítását a Fényes Adolf Teremben, legutóbbit az idén a Csepeli Galériában. Kereken tíz önálló tárlata volt már, szerepel a kiállításokon, jelenleg egy Lengyelországban és egy Nyugat-Németországban forgatott vándorkiállításon. Sajtó alatt van Mezei Ottó kisebb Papp Oszkár-monográfiája, tizenhat színes és néhány fekete-fehér reprodukcióval jelenik majd meg.

— Mesterei?

— *Bernáth Aurél* szabad iskolájában kezdtem, 1943-ban, majd a Főiskolán is tanítványa voltam. *Bencze László* és *Szőnyi István* voltak még a professzoraim. És mesteremnek érzem *Kleet, Mooret, Weörest* és *Kornisst.*

— Korszakai?

— 1948—1949-ig *Derkovits, Dési Huber, Barcsay* példáján konstruktivizmus, expresszionizmus. Meg lírai impresszionizmus, poszt-impresszionizmus. 1953-ban e korszak „szelídebb" képeiből — meg érmekből — rendeztem a kiállításomat. 1953—1956-ig igyekeztem tágítani a spektrumot: a stúdiumszerű naturától a teljes absztrakcióig mindennel foglalkoztam. Megszűnt a — bocsánat — *„képrekedés"*. Nagyon sokat dolgoztam, akkoriban kezdtem, s folytattam a *monotípia* sorozatomat. Részben ezeket a munkáimat állítottam ki a *Dürer-teremben*, 1967-ben.

— A közelmúltról, és a jelenről kérdezném most.

— Az 1953-as kiállítás után le tudtam mérni, hogy amit eddig csináltam, csak a felületen való mozgás. A művészet megismerés, a művésznek tehát mondania kell valamit a világról a társadalomnak. Valamit közölni azonban, csakis korunk legfejlettebb tudatszintjén szabad és érdemes.

— Írtam egyszer egy cikket az *Új Írásban* (1962/1.), elég nagy vihart kavart. Lényege az volt, hogy a mi korunk szemlélete eltér a mindennapi, látható világra való figyeléstől. A kor a mikro- és a makrokozmosz felé fordult. Ezt nem tudomásul venni lehetetlen. A valóság élmény-anyaga a megszokott ábrázolási módoktól eltérő megjelenési formákat tesz szükségessé. Sőt. A mindennapi látvány-anyag új szemlélete a jelenségek átformálását követeli a művészeti ábrázolásban.

— Mindezek a saját művészetére vonatkoztatva?

— Szeretem a természetet. Növényrajzaimon annyira begyakoroltam a kézmozdulatokat, hogy mondhatom, megtanultam a természet építkezését. Figyelem a vegetatív asszociációkat, figyelem a jégvirágokat, a természet kristályrendszerét. És figyelem az emberi figurákat, *fejeket*. A legkülönfélébb stílusokban dolgozom. A stílusokhoz úgy nyúlok, mint a festő anyagokhoz. Egyszer az olajfestékhez, máskor a temperához. Hol szürrealista, hol konstruktivista eszközöket használok. Gyakran egy időszakban is többfélét. Távol állok attól, amit nálunk általában természetelvűnek neveznek. Vigyázok, nehogy elragadjon a csuklómozgás, a technika.

— Nemrég külföldön járt.

— Áprilisban és májusban hosszabb utazást tettem *Svájcban* és *Franciaországban;* nem először utaztam. Új élményem azonban — a nagy kiállításokon, a képeken túl —, hogy mennyire más színvilága van egy-egy országnak, egy-egy országrésznek. Úgy látszik, mindenhová el kellene utaznunk, hogy valóban megértsük a világ festőit. Lehet, furcsa, hogy ezt olyan valaki mondja, aki nem tájfestő. De ez a vizuális élmény — élmények sorozata —, amiben él az ember — elsősorban a festő — meghatározza azt a vizuális világot, amit már ő maga teremt. Ez független a látványtól, de azért a látvány is beletartozik. Beletartozik — mondjuk —, hogy milyen az emberek mozgása, mozgásuk ritmusa. Mint ahogy — emlékezetben feljegyeztem — másféle a bécsi ember, más a pesti ember mozgása. Ez az adalék egyik meghatározójává válik a kép ütemezésének.

— Restaurátori munkája?

— Nehéz munka. Ám sok örömet adott — többek közt — a *nyírbélteki* katolikus templom, vagy a *péceli Ráday* kastély freskóinak feltárása, konzerválása. Vezetem — már majdnem befejeztük — a *vörösberényi* templom barokk freskóinak helyreállítási munkálatait.

— Tervei?

— Ugyanaz, mint eddig, csak élesebben. A fej-sorozatomat folytatom. A fej nálam inkább összefoglalás. Tulajdonképpen minden természeti formáció összefoglalása, a fejé is. Képpé, szimbólummá való szervezés.

— Folytatom a metamorfózis-sorozatomat. És rengeteg új formai technikai megoldás foglalkoztat. Még plasztikai is. Színes, áttetsző műanyagra gondolok, átmeneti műfajra a festészet és a szobrászat között. Meg készülök a kiállításomra. Jövőre lenne talán, az *Ernst Múzeumban.*

Papp Oszkár megközelítéseinek, stílusainak útja ezerféle. Egyes korszakaihoz, ciklusaihoz váratlanul, nosztalgikusan visszatér, s tovább fejleszti a megkezdett folyamat régebbi eredményeit. Minden stílusmeghatározás nehéz, nála különösen. Ezért lenne pontatlan, ha szürrealistának jelölném őt. Festői felfogásának sokoldalúsága mellett technikai eszközei is oly változatosak. Az aprólékos, ötvösművű felületi megmunkálás mellett a sommás, rusztikus előadás is ugyanolyan jellemzője. Sokfélesége mégis teljes egységet jelent. Bármilyen formát választ is, kézjegye félreismerhetetlen.

Frank János

V E K

csoda az ember?"

dezésnek. Mindent vallatóra fogott, semmi blöffnek be nem dőlt, minden konvencióra rákérdezett. (Nem szívesen magyaráznám ezt az örökkiváncsiskodást azzal, hogy autodidakta volt; az ő esetében ennek a fogalomnak semmi értelme: végül is nem jelent minőségi különbséget, hogy ki *hol* tanulja meg, amit tud. Az a fontos, hogy tudja.) És folytonosan rákérdezett önmagára is. Ki vagyok én? Még azt is megkérdezte sokszor: nem valami írói nyavalya-e benne, nem valami nárcizmus-e, hogy olyan kíváncsi önmagára? És azt válaszolta: bizony lehet, hogy ez önszerelem. De azt is válaszolta: legalább annyira közszerelem is. Mert különös viszonyban volt önmagával: egy osztály, egy nép reprezentánsának, afféle társadalmi mikromodellnek tudta magát joggal, aki ha önvizsgálatot tart, a társadalmat vizsgálja, aki önnön fejlődéstörvényeiben a közösség fejlődéstörvényeit éri tetten. Korán rájött, írja a Szárszóban, hogy „A saját írói változásaimon, ha úgy tetszik, fejlődésemen kell megmutatnom az osztálysors determináló erőit." Így nőtt ki, ebből a sajátos feladatvállalásból az a Veres Péter-i „műfaj" (magatartás- és írásműfaj), amelynek meghatározását is ő kínálja, amikor így minősíti egyik könyvét: *„sorslírával telített politika"*.

★

Sorslíra? Az. Még gazdasági feitegetéseit is átjárja, még száraz témájú cikkeit is átlelkesíti, olyannyira, hogy a két könyv olvastán fájdalmas örömmel érezzük: nem halt meg, jelen van, hallani a mondatokban a lélegzetvételét, érezni a beszédritmusát, látni a gondolatmenetet kísérő kézmozdulatokat. Az öröm nemcsak azért fájdalmas, mert hát meghalt, mégis meghalt. Hanem azért, mert „sorslírájában" is ott bujkál valami fájdalom, egy önkínzó kérdés: *sikerült-e magát teljesen megvalósítania?* Hogy azt tette-e, amit tennie kellett, abban nem kételkedik: „valami «ügyre irányultság» uralkodott bennem" — írja; azt tette, amit ez az uralkodó parancsolt. De az íróság? A regények? „Ajaj! Milyen jó volna remekműveket írni!" — kiált föl 1965 nyarán a naplójában. Azt pontosan tudja, amit most már az irodalomtörténészeknek kell igazolniok, hogy novellái között jónéhány remek akad, s hogy a Balogh családban is vannak remekművű szépírói részletek. Ám: micsoda félig teljesült íróság ez? Hány remekmű fulladt bele... mibe is? „Mindent áttételesen, transzponálva kellett volna megírni... Igaz. Igaz. De az ember nem bújhat ki a bőréből" — mondja rezignált-büszkén a naplójában. Később ismét felkiált: „Bár több lett volna a művek súlya, a magatartás értéke is nőne vele! Remekműveket még jó magatartással sem lehet helyettesíteni." És egy szívszorító félmondat, közvetlenül a halála előtt: *„a magyarságnak megint elpazarlódott bennem valakije"*.

★

Elpazarlódott-e? Ne kerteljünk: igen. Még mindig az az Ady megénekelte magyar fátum (fátum? társadalmi törvény!) dolgozott itt, amely a társadalmi mozgásnak még felfelé ívelő szakaszában is olyan áldozatokat követel a Hortobágy poétáitól, hogy a nótát eltemessék s káromkodjanak, beszédeket mondjanak, cikkekben izgassák magukat: a kenyérveszejtő nyári esők vagy aszályok miatt, a közigazgatási ostobaságok miatt, vagy a terjeszkedő „élvezetvallás" miatt — az „ügyre irányultság" gyönyörű-kegyetlen parancsa szerint. Tragikus írósors? Tragikus, tehát szép. De:

A nóta azért nem temetődött el egészen. S most nemcsak a föntebb említett remekekre gondolok. A költő még a „csak hasznos, de nem szép" cikkekben is ott bujkál. A személyességben is, a leírások láttató erejében is, a mondatok ritmusában, a leleménvszavak kifejező erejében is. Közbeszédünk-közírásunk telistele pompás szóösszetételekkel, amelyeket az ő költői invenciója teremtett. Ő találta ki az *eszközembert, a sporthazafiságot, a becsületterrort, a szerelem-fegyelmet, a biztonságszomjúságot, az élvezetvallást, a sorsbirhatatlanságot, az észönhittséget, az életokosságot* meg a többit.

És ha nem teljesedett ki benne az írózseni, kiteljesedett a magatartás-zseni. (Hát a gondolkodászseni? Ezzel olyanná formálódott, amilyenné alkatilag formálódhatott: bölcs volt, de nem elméleteremtő. „Evidenciákat" gondolt végig, s a végiggondolásban volt zseni. A puszta „teoretizálástól", az elméletrendszer-alkotástól idegenkedett, úgy érezte, az ilyesminek nincs „valóságszaga".) Hogy mit értek ezen a magatartászsenialitáson, a korábbiakból is kitűnhetett már: amit „dialektikus ösztöne" és „a belőle táplálkozó jó esze" diktált, azt magatartásává ötvözte, s ezt a magatartást mindig hozzá tudta igazítani a „korparancsokhoz", anélkül, hogy szuverenitásából jottányit is engedett volna. Pontosan ismerte a történelmi „fontosság-sorrendet", egyszerre tudott a nép szívével és „guvernamentálisan" érezni; egyszerre gondolkodott íróként és irodalompolitikusként — vagyis *teljes* felelősséggel. A két könyv remek önismereti példáit kínálja mindennek, most már legszívesebben csak idéznék. Lássunk egyet: „sose voltam a koncepcióban «narodnyik» — írja a Szárszóban —, „csak a «stílus» látszott olyannak, mert nem bújhattam ki a bőrömből, és hát egy kicsit az ügy érdekében taktikázgattam is". És a *Mit ér az ember, ha magyar?* Hisz ebben a könyvben nem hogy narodnyikizmus, de jónéhány balgatag-nacionalista részlet is akad! Nem olvastam még rokonszenvesebb önkritikát annál, ahogy Veres Péter ezzel a könyvével szembenéz. Először is: teljes nyíltsággal bevallja, hogy „kiérleletlen vagy éppenséggel zavaros" írásnak tartja, „neofita túlbuzgóságot" emleget („patriotizmusban új hívő voltam"), s azt is elmondja, hogy Illyés Gyula megleckéztette érte („komolyan féltett, hogy a kótyagos vadmagyarok csordájába keveredek"). Másodszor: „Akkori önmagamról ma már bizony csak iróníkusan lehetne írni" — mondja. De: nem ír önironikusan. És nem is meakulpázik. A *magyarázatot* — nem a mentséget! — keresi. És amikor megtalálja (neofitaságban, taktikai megfontolásokban, „korparancsokban" és „guvernamentális" előre-számításokban), akkor túl lép az egészen. Mert túl kell lépni. Az önirónia vagy a meakulpázás nagyon hatásos lehet, de mindkettő lefegyverez, egyikből se lehet eljutni az újabb gondolatig, az újabb könyvig, az újabb cselekvésig. *A jóvátevésig.* Egyik cikkében meglepődve olvasom, hogyan válaszolja meg a kérdést: mire legyünk büszkék? „Arra, hogy magyarok vagyunk, igazán ne, mert arról nem tehetünk" — mondja. És eszembe jut: vajon a vadmagyar „péterbácsizók" *ezt* is vállalják-e belőle? De végig futok élete utolsó két évtizedén, hogy megbizonyosodjam róla: amióta az új világ épül, Veres Péter sosem volt „nonkonformista", sohasem volt ellenzéki („csak antiság" — mondta rengetegszer az olyan tagadásra, amelyből hiányzott a jócselekvés-szándék), akár „benne ült" épp a hatalomban, akár nem, tulajdonképpen mindig „kormánypárti" — mert szocializmus-párti — volt. És megint csak eszembe jut: vajon az elfogult tisztelők, a vele soha nem vitatkozók, a „hívők" vállalják-e *ezt is* belőle? Lehet, hogy épp ők értettek legkevesebbet a Veres Péter-i „szerepből".

★

Szerepből? Igen. Minden nagyformátumú magatartás kialakít egy szerep-holduvart is, ő pedig nagyszerűen — ha jól emlékszem, Déry Tibor mondta így: utánozhatatlan *bájjal* — viselte ezt is:

„Az ember ne «játssza meg», de ne is eressze el magát."

Ez a Szárszó című utolsó Veres Péter könyv befejező mondata.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
LÁTÓHATÁR
1965 DEC

1021

Papp Oszkár rajza

Ha szívünk majd galoppban vágtáz át az éj
Gyomrunknak görcse rángat
Fejünk szakít vagy émelyünk buggyan ki m
S rohannánk a világnak –
Óh gyógyszerek áldott ostyaként osztogatla
Hatalmam jaj csak ennyi
Ellenszereként szorongatásnak fogaknak
Más és jobb útra lelni
Mikor fogunk mikor nem kell gyári menek
Után sóhajtva járnunk
Mi ég-ostromlók mikor leszünk otthon itt és
Lesz emberibb az álmunk

3

S a receptek gyűlnek gyűlnek halomra mint a
Rőt levél ha leválik
Orvostól-orvosig-járók hány órainga
Születéstől halálig
Így jönnek és elöntenek óh mennyi sírás
Fuldoklásokban élek
Hány téveteg jön óh míly eligazítás
Váltaná meg szegények
Száz-színű kinjait: utat a zűrzavarba
Meádig adhat a gyógyszer
Emberhez méltatlan sorsokba fúlva-halva
Jönnek óh mint hatolj el
A lényegig s ha csak dadogó puha szókat
Nyújthatnék de semmi
Sem oly nehéz mint így kéretlenül a jónak
Csöndben elébemenni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Oszkár

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 MÁJ 22.

1021

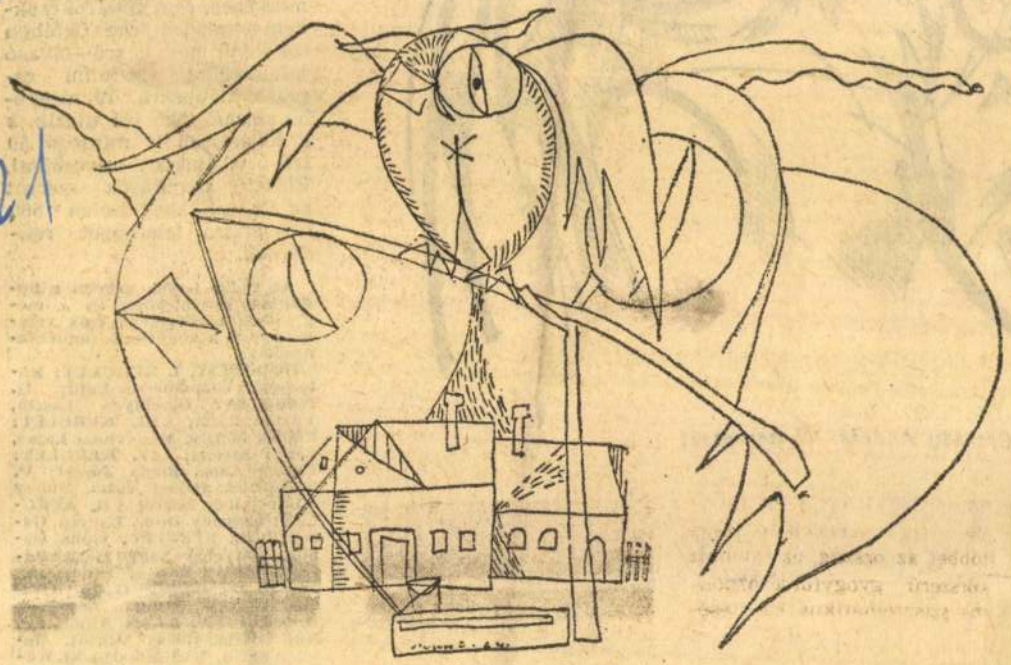

Papp Oszkár: Illusztráció

Csanády András: Nő szarvassal

író találkozik olvasóival. Előzetes számítások szerint az ünnepi könyvhéten 500 író—olvasó találkozót rendeznek.

Az eddigi tervek szerint a budapesti kerületekben és a megyékben a következő írók vesznek részt a könyvheti rendezvényeken:

BUDAPEST, I. KERÜLET: Kolozsvári Grandpierre Emil; II. KERÜLET: Gereblyés László, Várnai Zseni; III. KERÜLET: Földes Mihály, Mesterházi Lajos, Lányi Sarolta; IV. KERÜLET: Balázs Anna, Berda József; V. KERÜLET: Hajnal Anna, Hubay Miklós, Illés Endre; VII. KERÜLET: Demény Ottó, Thurzó Gábor; VIII. KERÜLET: Goda Gábor, Várkonyi Nagy Béla, Bárány Tamás, Komlós János; IX. KERÜLET: Görgey Gábor, Nemes György, Ósváth Erzsébet; X. KERÜLET: Balázs Anna, Feleki László, Hubay Miklós, Mezei András, Váci Mihály; XI. KERÜLET: Garai Gábor, Major Ottó; XII. KERÜLET: Berkesi András, Földes Péter, Kassák Lajos, Palotai Boris; XIII. KERÜLET: Barabás Tibor, Benjámin László, Fekete Gyula, Vidor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

1967 12

1021 Papp Oszkár

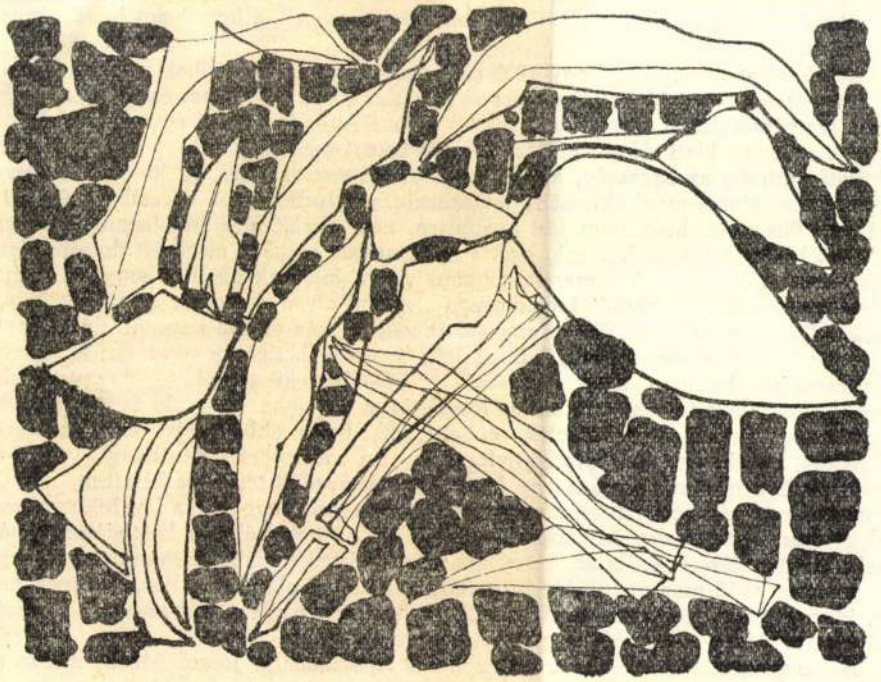

PAPP OSZKÁR rajza

József Attiláról szóló patográfiai tanulmány
halmozottabban érik egymást – vonja le a
kat kiheveri, ha sebzetten is, de talpra áll
ideje marad a lélegzetvételhez. Ez az élet
tartósan ható izgalmakkal, feszültséggel,
nemegyszer jut dermedt, halálmimikri véd
feltűnő, hogy a tragikus befejezés nem kor
ben alkotó készségének és a páratlan intellektuális erőnek, a korrekciós képességnek tudjuk be."

Minden azt bizonyítja, hogy 1935-től kezdve már csak az alkotás, a különleges összeszedettséget igénylő költői munka az egyetlen erő, amely képes összetartani szétbomló személyiségét. S ezzel tisztában van József Attila is, hiszen egyforma tudatossággal elemezte a kinti világ romlását és saját betegségét. Az alkotás, a munka, a produktivitás mindig az egészség, az élet bizonyítása volt számára. A 30-as évek derekáról visszatekintve meghökkenünk levélsorain, amelyeket 1926. december 19-én írt Jolánnak Párizsból. Még nem járt analízisre, nem merült el a freudizmusban, nem tört fel schizofréniája. Ekkor még csak a „gyomrában működő megőrült dugóhúzóra" panaszkodik állandóan. A kimerült, pihenni vágyó Jolánnak ajánlja, hogy „a magától értetődő teendőkön kívül" foglalkozzon „valami olyan dologgal, amely vagy nagyobb lelki vagy nagyobb fizikai emóciókat vált ki". Az effajta koncentrálásra javasolja nővérének a versírást: „Biztosítalak, hogy a harmadik versnél, ha komolyan csinálod, ha nem is leszel zseni – különben ki tudja! –, de gyógyuló, tehát produktivitás felé haladó ember leszel. Nem úgy igaz, hogy aki beteg, az nem dolgozik, hanem: aki nem dolgozik, az beteg. Aki beteg, abban azért még lehet produktivitás, de akiben nincs produktivitás, az nem egészséges." S néhány év múlva, amikor 1929-ben Dóczy Jenő *Arany János* című könyvéről bírálatot készített, először bizonyára meglepődhetett, mert a saját gondolataira ismert azokban a levelekben, amelyeket Arany írt Tompa Mihályhoz, részletezve bennük különös betegségét. Ezért emeli ki aztán József Attila az Arany neuraszténiájával foglalkozó tanulmányra utalva, „hogy a költő már annak idején, amikor az idegbajokat mind képzelgésnek vették, idegessége pontos tüneteinek leírása mellett az egyetlen gyógymódra is rájött, ami természetesen az elfoglaltság, a munka volna."

A betegség tüneteit ekkor már magán is tapasztalhatta József Attila, hiszen az

*Részlet a szerző elkészült József Attila-monográfiájából.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Oszkár

JELENKOR
1967 12

1021

Ő el tovább, vagy

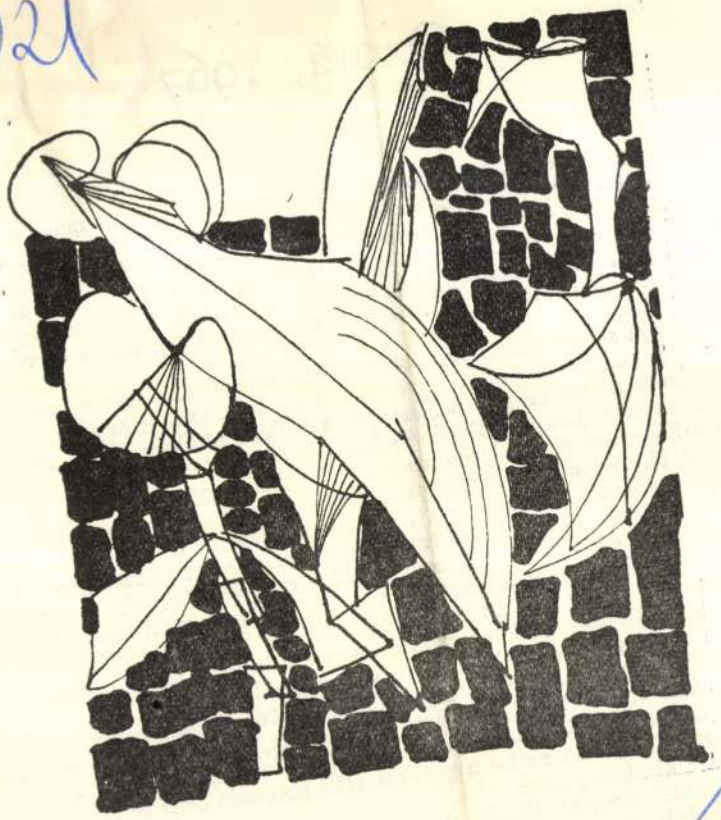

PAPP OSZKÁR rajza

Ozor

Ahogy kapaszkodunk fel a Tükörcsösre, mindig más arcát mutatja a táj; előbb a vár süllyed alá, hogy végül majdnem belelátunk szűk udvarába, aztán a falu másik fele válik ki a mélyből, az egymásra dobált házak között a Cinca kanyarog, csak a Barátkút környékén szélesül ki az utca, s teret formál a hajdani kolostor földbe süppedt romjainak. A természet fogja egységbe a falut: amott a Sió szab egyenes határt, szemben a Kálvária-domb, itt pedig a történelmi Tükörcsös; biztos és végleges kompozíció.

S így váltja színét, szabályos dombok közé ékelődve, a történelem is: a Kálvárián bronzkori földvár pontosan kivehető rajza, az Ozora jelképévé vált híres vár Pipo Spano, más néven Filippo Scolari emlékét idézi, Minheer Van Onazarát, vagyis Ozora urát, miként Jan van Eyck festményén olvashatjuk. A Barátkút nevében is megőrizte a XV. századi franciskánusokat, a hajdani nagyvendéglő melletti emeletes házat a pesti Neugebäude ideszállított anyagából rakták, maga a nagyvendéglő pedig a színész-Petőfi első állomása volt. Tükörcsös, melynek meredek dombján kapaszkodunk föl, az Ozorai példából lép emlékezetünkbe, mert ez a föld a „sármelléki törpe Thermopilé", ahol 48-ban „húsz tűznél főzték a gulyást a lányok" a hüledező ellenség előtt. S ez már átvezet a jelenbe, hisz Illyés Gyula sorai ezek, akinek versei minden szögletből kicsapnak itt. Még a Cinca felett ívelő szerény bürü is őt idézi, gyerekkorát s az Illyés-család buzgalmát, mert ma is időtállóan „dicséri Náci bácsi markait, dicséri Józsi sógor ökleit, apám vidám pörölyütéseit".

A történelem ezzel sem ér véget, nemcsak az 1766-os jobbágyzendülés, vagy az 1905-ös aratósztrájk emléke kísért, mert a „Hadfyak, Ferenczyek, Janiak" ma is itt vannak, tanúnak és bizonyságnak, közülük Hadfy Béla személyesen is, s a történelmi emléknek kijáró tisztelettel mutat a présház előtt porosodó öreg fotelre, melynek piros huzatát már kiszítta a nap:

– Itt „búsult" szegény Gyula, 44-ben, nyomában volt a Gestapo, menekült. Előbb arra gondolt, hogy itt búvik meg, a Tükörcsösön, de tartott tőle, mert a falu-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

ÁLLÁS

Fiatal villanyszerelő szak- és segédmunkásokat, valamint vízszerelő szakmunkást felveszünk. A segédmunkásoknak megfelelő szakmai gyakorlati idő után a szakmunkás-vizsga letételét tudjuk biztosítani. — Elektromos Ktsz. Bp., VII., Klauzál tér 6.

A Házépítő Kombinát részére,
állandó budapesti munkára,

FESTŐKET
TAPÉTÁZÓNAK
ÁTKÉPZÜNK

Szállást biztosítunk

Jelentkezés:
ÉM. 43. sz. ÁÉV.
Budapest, XI.,
Dombóvári út 19.
sz. alatt.

Somogyban, a Balatontól 2 km-re, idős házaspár egy fiatal házaspárt keres 25—30 éviig, esetleg gyermekkel, családtagnak. — Csak levélben lehet érdeklődni. »Otthonra talál« 9917« jelig. a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Vidéki nagyvállalat öntödéjébe
FELVÉTELRE KERES
forrószeles kupoló kemence, villamos ívkemence, színes fémöntöde üzemeléséhez
nagy gyakorlattal rendelkező
KOHÓ-, vagy GÉPÉSZ-MÉRNÖKÖT, TECHNIKUS MŰVEZETŐT,
továbbá 5—10 éves gyakorlattal rendelkező
öntödei szakmunkásokat.
Jelentkezéseket önéletrajzzal »Öntöde 2863« jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Ganz EKM. Áramerőgyár (Gödöllő) felvételre keres színesfém, hengereltáru beszerzésben gyakorlattal rendelkező anyagbeszerzőt. Jelentkezés Gödöllőn, a személyzeti osztályon.

A Finomposztó Vállalat Újpesti Gyapjúszövőgyára,
Budapest, IV., Berni utca 1.
FELVESZ
FONÓ és SZÖVŐ IPARI TANULÓKAT.
Jelentkezhetnek azok a lakással rendelkező és bejárni tudó fiatalok, akik a 8. általánost elvégezték.

Meghatározott időre egy fő karbantartó kőművest felveszünk. — Élelmezésipari Tervező Intézet, gondnokság, Bp. IX., Zsil u. 3-5.

Könnyű, félnapos házimunkára, bejárónőt keresek. Tel. 226-510.

Nagyvállalat
azonnali belépésre
KERES
gyakorlattal rendelkező
BÉRELSZÁMOLÓT.
»Globus 100« jeligére az újpesti hirdetőbe.

Magános, idős, nyugdíjas, szerény, nyugdíjas magános nőt keres, aki gondozza és háztartását vezeti. — Részletes válasz »Sürgős 31745« jelig. a Felszabadulás téri hirdetőbe.

KONFEKCIÓ MUNKÁRA
gyakorlott
GÉPI VARRÓKAT
(Singereseket)
FELVESZÜNK.
Jelentkezés:
V. ker.,
Gerlóczy u. 11.

Festőket, kőművesek, *kőművesek mellé térti*

A Házépítő Kombináthoz

FELVÉTELRE KERESÜNK

VILLANY-SZERELŐKET, VÍZ-GÁZ-, FŰTÉS-SZERELŐKET, FESTŐ-MÁZOLÓKAT, BETANÍTOTT SEGÉD-MUNKÁSOKAT.

Jelentkezés:
ÉM. 43. sz. ÁÉV. Házépítő Kombinát,
Budapest, III., Szentendrei út 101.

Elektrikusokat, karbantartó villanyszerelőket és elektrolakatosokat villanymotorok TMK javítására, — továbbá elsősegélynyújtó képesített ápolónőt három műszakra felvesz Országos Gumiipari Váll. Bp., VIII., Kerepesi út 17.

A Pest megyei Kishajózási és Javító Vállalat,
Budapest, I., Corvin tér 6. sz. alatti központjába
FELVÉTELRE KERES
legalább 3 éves gyakorlattal
gépésztechnikust.
Ezenkívül horányi műhelyébe
3 fő segédmunkást
és 1 fő
általános lakatost
mielőbbi belépéssel.

A Magyar Rádió és Televízió elektroakusztikai fejlesztési munkához keres gyakorlattal rendelkező gyengeáramú villamosmérnököket, valamint ipari tapasztalattal rendelkező konstruktőr gépészmérnököket elektronikus készülékek tervezéséhez. Jelentk. kizárólag írásban, életrajzzal a Magyar Rádió személyzeti csoportjánál. Cím: Bp., VIII., Bródy Sándor utca 5-7.

MARÓS, ESZTERGALYOS, HEGESZTŐ,
valamint
LAKATOS, CSŐSZERELŐ
szakmunkásokat
KERESÜNK
azonnali belépésre.
Papíripari Vállalat,
Budapest, XXI., Duna u. 42.

Fiatal, gyakorlott gyors- és gépírónő állást keres. »Informatív« képes 32032« jelig. a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Gépesített gázfűtéses villalakásba önálló háztartási alkalmazottat keresünk h szü bizonyítvánn 354-610, este, vasárnap.

Gyakorlattal é mérnöki képesítéssel rendelkező, **faiparban járta**
MÉRNÖKÖT FELVESZÜNK.
»Felszabadulás« Asztalos Ktsz.
Szeged,
Bárka u. 1.

Gépgazdálkodási n vántartás vezetésé gyakorlott munka keresünk. Jelentk. életrajzzal »Gépgazdálkodás 2862« jelig. Felszabadulás téri hirdetőbe.

Általános iskolát v zett, vagy végző éven aluli fiatalok Budapesten lakás Budapest környéké bejárással, az alá szakmákra szerződ tünk. Kőműves, á tetőfedő szakmák Iskolai jelentkezés lap, vidékieknél nácsi igazolás szük ges. Jelentk. Bp VIII., Auróra u. Április 4 Ktsz.

Beruházó nagyválla keres, lehetőleg be házói gyakorlattal r delkező gépészmér köket, gépészetechnik sokat, villamos m

Cipőnagykereskedelmi Váll. gondnoksága 336-988 tel.-számon.

Írógép, számológép javítás, garanciával. — Vétel. Roncsot is veszek. Horváth műszerész, Bp. VIII. ker. Mátyás tér 4. Tel.: 130-117.

GÉP, SZERSZÁM

Cipőfűzőkötő gép, háromfejes, külön három tartalékfejjel, állványon, olcsón eladó. — »Prima N. 193« jelig. a kiadóba.

Zsinórszövő Horn gyártmányú két darab, egy állványra építve, 2 HP-s motorral eladó. Zsinórok, kábelbeszövésre alkalmas. »Prima állapotban N. 2684« jelig. a kiadóba

Röntgenkészülék, Metalix gyártmányú, feltethető Praktix érintésbiztos kitűnő állapotban eladó. Érdekl. tel. 122-012 alatt du 3—6 óra között.

Villanyhegesztő dinamó, Siemens gyártmányú 380 Volt, 17 kW, 80 amp.-től 450-ig üzembiztos, garanciával eladó. — Takács Viktor lakatosmester, Bp. VIII., Szigony u 26. sz.

BÚTOR

Kétszemélyes barokk és kolóniái garnitúrák, barokk franciaágy, heverők, fotelek, olcsón. Schiff, Szent István krt. huszonhat.

Könyvszekrény, diófa, állítható polccal, új, készítőnél eladó. Tel.: 293-658.

Rekamiék, ülőbútorok 500 forintos részletre. IX., Kinizsi u. 19. — Kárpitos-mester. Javításokat vállalok.

Újonnan átvont garnitúra, epedás rekamié, fotelágy eladó, fizetési könnyítéssel. 312-990 telefonon.

Nagyméretű 2 személyes rekamié, toalettükör, kis asztal, fali könyvespolc eladó. — Megtek. szombat, vasárnap kivételével, 5 órától, V., Molnár u. 10. II. 12. Kertészné.

Cseresznye színű kombinált bútor, francia ággyal, új, olcsón eladó. 117-515.

Ágyrekamié, különleges garnitúrák, fotelágyak, szelonok, heverők, egy- és kétszemélyes. Fizetési könnyítéssel kaphatók, kárpitosnál, Lenin krt. 73. (Udvarban.)

SZŐNYEG

Tökéletes szőnyegjavítás, tisztítás, rojtozás, átalakítás, — Gordon, VI., Jókai u. hét. — 319-996. Üzlethelyiségemben.

Perzsa- és mindenféle szőnyegjavítás, rojtozás, átalakítás, tisztítás tökéletesen. — Hoffmanné (Piros Éta) Ráday u. 1. Telefon: 189-387.

HANGSZER

Nagyhangú, kistestű, olasz mesterbőgő eladó, kizárólag igényesnek. 336-683, 12 órálg.

Olcsón bérbeadó vagy eladó kitűnő hangú bécsi pianínó. Rezsei 10-ig tel. 113-783.

A. Marschall Schule Bösendorfer eladó. Bp

daróczy.

DKW autóhoz féle alkatrészek Nagy, Zala Hegy 49.

500-as Trabant limousine eladó 458-311, este.

Lambretta robtűnő állapotbannyesnek eladó, kandzsa, Kisfa 15. sz.

Trabant 601-es 600-as gépkocsik. 19 órától

Nagyablakos V gen igényesnek ritka alkalom. Petőfi Sándor Házfelügyelőnél hétköznap.

BFK—4-es R személygépkocsi Törökbálint, M út 48. Érdekl. naponként egé

407-es Moszkvi mélykocsi kitűnpotban eladó. hévíz, Vörösb út 138. Tel. hévíz 2.

Moszkvics 402-es egyszer gene eladó. Kovács, VIII., Teleki fszt. 4.

Tünde 175 kcm bogó, 7000 km tott, prima ban eladó, ese tv-t beszámítok ker., Turbina I. 30. — Lá mellett, du. 5-

Ford Taunus kiadásút veszek 110-290.

900-as Wartburg állapotban elad 758.

Eladó egy gum vontatható au karosszéria, háznak is al Bp. X., Noszlo

Fiat 500-as 250-es NSU el XIV., Martos 18. (Kerepesi ú telep.)

Adler Junior kisautó 1000 eladó. Ugyanott tányér-kerék kaphatő. Szabó, Reitter Ferenc 16 órától.

Egypárevezős kétszemélyes jak, négyszem dalmotoros, es lyes vitorlás eladó. Vác, Bu u. 14. Szedlacs

Motorkerékpár szakszerűen, bá gyártmány. M vító-műhely, V Szinnyei-Merse

Vásározók, ke Opel Super ge gott motorral, állapotban olcs adó. Gácsi, P Petőfi tér 2.

1960-as Volksw Luxe, mint az adó. Tel. 221-3 szombaton 2—5 vasárnap 8—12

Jó állapotban 445-ös Skoda g eladó. Székesfe Sütő u. 11. Ns

Készpénzt, vag szobás családi adok új márká autóért. BMW ben. Malya M Inárcs, Vasút Pest megye.

ADÁSVÉT

Jégszekrény k alacsony, eladó. gel kilencig, est től, Majakovsz 58. II. 2.

10 éves kislány hák, kabátok.

1965 JUL 10

Papp Oszkár

1021

Párizsban versenyez egy fiatal építészünk diplomaterve

A Rózsa Ferenc Kollégium tagjainak munkájáról

Készült rotaprint lemezről négyszáz példányban — olvasom a *»Bercsényi 28/30«* című folyóirat impresszumáról. A havonta megjelenő folyóirat *az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Rózsa Ferenc Kollégiumának lapja.* A szerkesztőbizottság a lapot Budapest IX., Bercsényi utca 28—30. számú házban szerkeszti, a folyóirat neve tehát a Rózsa Ferenc Kollégium otthonául szolgáló épület címével azonos. Ebben a házban készül hivatására kollégiumi közösségben fiatal építészgenerációnk egy része, amelyre a jövőben oly sok építészeti feladat vár.

Érdeklődéssel forgatom a lap egyik legutóbbi, júniusi számát. *»Emlékezés és számadás«* című indító cikkében így vallanak önmagukról a fiatal építészek: »Ismét eltelt egy év és *emlékezünk névadónkra, Rózsa Ferencre, a hősi halált halt kommunista építészre.* Emlékezünk és felelnünk kell arra, hogy *jogos tulajdonosai vagyunk-e a Rózsa Ferenc Kollégium megtisztelő címnek?* Két év nem hosszú idő, de mégis jelentős időszak volt számunkra, a kollégiummá válás óta. Jelentős a munkában és a közösségi élet kialakításában.« Megtudjuk az idézett cikkből, hogy a kollégium eddig tizennégy kiállítást rendezett tagjainak munkáiból a *Bercsényi Klubban,* amely ma már jelentős szerepet tölt be a főváros kulturális életében. Vagy harminc előadás és vitaest volt a klubban. Fórumot teremtettek a *»Bercsényi 28/30«* című lapban, az egyént és a kollektívát érdeklő problémák feltárásáról. Új kapcsolatok kialakítására törekszenek hazai és külföldi kollégiumokkal, szakmai, kulturális, művészeti téren. Egy másik cikkben a kollégiumok hőskoráról emlékeznek meg abból az alkalomból, hogy a Bercsényi Klubban kiállít *Papp* Oszkár festőművész, aki egyik lelkes szervező tagja volt a Képzőművészeti Főiskola 1947-ben alakult *Dési Huber István népi kollégiumának.* Ebből a kollégiumból indult el *Vigh* Tamás és *Somogyi* Árpád szobrászművész, *Kokas* Ignác, *Bencze* László és *Szabó* Iván festőművész, *Artner* Tivadar művészettörténész. A kollégium első igazgatójának *Pogány* Ö. Gábort választották meg maguk közül. 1947-ben s Dési Huberesek a *Színművészeti Főiskola népi kollégiumával* közösen előadásokkal is egybekötött kiállításokat rendeztek, az előadásokon *Szirtes* Ádám, *Váradi* Hédi, *Horváth* Teri, *Jancsó* Miklós, *Kazimir* Károly és *Kovács* András szerepeltek, akik ugyancsak kollégisták voltak. A folyóiratban több érdekes, szakmai kérdésről írnak, így a hagyományról és az individualizmusról az építészetben, felelevenítik *Moholy Nagy* László tanulmányát a szín történeti szerepéről, általában igen változatosan szerkesztik a lapot, és egyik-másik kollégista írása már most arról tanúskodik, hogy nevét a jövőben szélesebb nyilvánosság is megismeri.

Az idén végzett egyik ötödéves építész diplomatervével kapcsolatban szeretném elsősorban felhívni az érdeklődést új építészgenerációnk értékes munkásságára, amelynek hű tükre a *»Bercsényi 28/30«* című folyóiratuk is. A fiatal építész diplomaterve, amelyet több más pályatervvel együtt mellékletként közöl a folyóirat júniusi száma, *nemsokára Párizsban versenyez az elsőségért igen nagy mezőnyben, számos nemzet fiatal építészeinek legjobb pályamunkáival,* s meglehet, hogy újabb megbecsülést szerez a magyar építészek külföldön is elismert szakmai tudásának, tehetségének.

A Párizsban székelő Union Internationale des Architectes (röviden U. I. A.), az Építészek Nemzetközi Szövetsége *tervpályázatot hirdetett az építészeti főiskolák számára egy építészeti főiskola tervének elkészítésére.* A pályázatot az 1965-ben Párizsban megrendezendő U. I. A. kongresszusára írták ki, *az U. I. A. Athéni díjáért.* Ezt a díjat C. *Doxiadis* és az *Athéni Műszaki Intézet* alapította, s *az idén kerül a díj első ízben kiosztásra.* Tulajdonképpen két díjat adnak ki, amelyek mindegyike lehetővé teszi a nyertesek számára, hogy egy évig 1965—66-ban, illetve 1966—67-ben Görögországban tudományos és kutatómunkában részt vegyenek. A nyertesek havi háromszáz dolláros ösztöndíjat kapnak. Minden ország építészeti főiskolája a saját keretében rendezett versenyt, s két legjobb tervét küldi ki Párizsba az U. I. A. kongresszusára. Az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem ötödéves építészei közül *meghívásos alapon tíz hallgató kapta meg a megbízást a pályázat elkészítésére, amelyet egyébként diplomatervnek is elfogadtak.* A tíz hallgató közül öt a Rózsa Ferenc Kollégium tagja. A hazai zsűri: dr. *Gábor* László professzor, dr. *Szőke* Andor, *Komody* Zoltán, dr. *Faragó* Kálmán és dr. *Pogány* Frigyes docensek, illetve egyetemi tanárok, *Locsmándi* Gábor és *Péterhegyi* Tamás tervét választotta ki, mint a két legjobbat.

A szakzsüri döntése szerint Locsmándi Gábor tervpályázata volt a legtöbb gondolatot tartalmazó terv.

Az egyetemi tervpályázat konzultánsával: *Zöldy* Emillel, a Középülettervező Vállalat Ybl-díjas létesítményi főmérnökével beszélgettem a hazai versenyben első helyezést nyert pályaműről.

A fiatal építész munkája — mondotta a főmérnök — annál figyelemre méltóbb, mert az építészeti főiskolának a tájjal, az előgyártó üzemekkel és a várossal való kapcsolatát is tekintetbe vette. A tanulók kollégiumi elhelyezését a főiskolához csatlakozó harmonikus épületkompozícióval oldotta meg. Tervpályázatában gondoskodott a tanári lakások lakótelepének megtervezéséről is. A pályázó főiskolai *tanulmányának öt esztendeje alatt saját tapasztalatán érezhette* a mai nem elég korszerű környezet hatását, mind az egyetemen, mind a kollégiumokban.

Locsmándi Gábor építész, a Rózsa Ferenc Kollégium tagja, *a napokban az egyetem költségén Párizsba indult,* hol türelmetlenül várja a nemzetközi zsüri döntését. Ha megnyeri a pályázatot, igen jelentős segítséget kap a tehetséges, fiatal építész további fejlődéséhez. De ha történetesen a nemzetközi versenyből nem kerülne ki győztesen, akkor sincs oka megbánnia, hogy részt vett egy nagy küzdelemben.

Környei Elek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VALÓSÁG

Papp Oszkár

1021

Papp Oszkár rajza

raszti élet természetes velejárója volt mindig a női munka és az [illegible]
mért rendszeres kereső tevékenysége. A paraszti család ma is számol e
tatásával, s nem hajlandó időszakos keresetűeknek tekinteni őket. F
ma, amikor a női munka — de még a nyugdíjasok kisegítő keresete i
lik és megszilárdul valamennyi más társadalmi rétegnél.

Ez a paraszti réteg meglehetősen széles. Lakóhelye falu és onnan
gyarország lakosságának 60%-a él a városi jellegű települések belterü
külterületen. A falun élő, de munkaképes nők és idősebbek még abban
lalni az utazgatással járó ipari munkát, ha az ipar az összes felszaba
baddá vált munkaerőt le tudná kötni. A nőket köti a család, az idő
nem vállalhatnák a törődést. Másfelől semmiféle szakképzettségük ni
munkához értenek, s az iparban csakis a legnehezebb és kevésbé fizető
fel is élt — munkákat vállalhatnák. Ez a réteg tehát kétségtelenül falu

Az egész évi foglalkoztatottságot azonban a nagyüzem nem tu
igen jelentős részében a nagyüzemben végzett munkának még a lehe
ekkor a rendszeresebben foglalkoztatott gárda is munkahiánnyal küzd.

A mezőgazdaság természetéből következő, időlegesen szabaddá váló munkaerőt azonban leköti a háztáji gazdálkodás munkája. A nagyüzemben végzett munka arányában, bizonyos határok között a család kisebb földet művel, amelyet elsősorban az állattenyésztés szempontjából hasznosít. Az itt megtermelt takarmányt kiegészíti a nagyüzemből kapott természetbeni juttatással, és kisüzemi állattenyésztést folytat. A földdel és az állatokkal járó munka leköti, keresethez jut-

1966 DEC

/1021

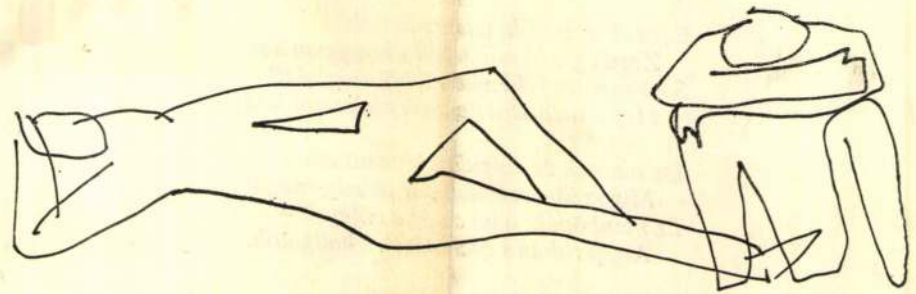

Papp Oszkár rajza

1057

Át így megyünk Szlovénián s a h
Reggelre vált és mi sem változ
Minden marad míg húzunk furcs
Hogy volna más táj az csak ál

E fűvek és borókák itt születtek
Zord égre látnak mind s hogy
S kő-mentes föld e kövekből-türemlett
Hegyláncon túl bennük csak mint köd él

De vannak és dolgukat téve nőnek
Míg szélbe szórnak pár pehely-magot
Ez mind övék: a kő az ég e völgyek –
A gép rohan s csak nézek s hallgatok.

Opatija, 1966 szeptember.

PAPP OSZKÁR

Az ötvenes évek

A XX. század magyar művészetét bemutató, 1965-ben kezdett sorozatunk tizedik része *Az ötvenes évek* címet viseli. Az 1950–1955 évek között megrendezett Országos Képzőművészeti Tárlatok anyagából válogatva igyekszik nyomon követni azt a folyamatot, amelynek során a szocialista realizmus mesterségesen felállított modelljének a számonkérése a műalkotásokban tartalmi és formai torzulásokat eredményezett. A bemutatott művek jól érzékeltetik, hogy e korszak formai eszményeit a XIX. századi realizmus, elsősorban Munkácsy piktúrája jelenti. Csupán 1954-től kezdve érezhető némi, a nagybányai művészet tradíciói felé nyitó változás. A kiállítás egy részében válogatást adunk az e korszakot lezáró 1957-es Tavaszi Tárlat anyagából is, amely hosszú idő óta első ízben tárta nyilvánosság elé a korábban eleven művészeti tendenciákat (pl. az Európai Iskola szürrealista, absztrakt törekvéseit, a római iskolás hagyományokat stb.).

A kiállításhoz ezúttal is – immár hagyományosan – a korszak legfontosabb építészeti, képzőművészeti, iparművészeti problémáit tárgyaló előadások kapcsolódnak.

Papp Oszkár

Papp Oszkár művészetének egyik alapvető vonása, hogy nem jellemezhető valamely stílusirányzathoz való sorolással. Nevezik szürrealistának, konstruktivistának, félig vagy egészen absztraktnak – egyik meghatározás sem téves, de mindegyik csak részigazság. Az 1925-ben született festőművész három és fél évtizedes munkássága során lényegében feltérképezte a XX. századi modern művészetet, és ugyanezt tette az anyagokat, technikákat illetően is. Életművében egyaránt jelentős helyet foglal el a festészet, grafika és az alkalmazott grafika.

A sokoldalúság jelenthet esetlegességet is – ebben az esetben azonban nagyon is tudatos törekvésekről, ha úgy tetszik, a művész teljességigényéről van szó. Korunk emberének szemléletét – mondta egyszer – egyre inkább a mikro-, illetve a makrovilág jelenségei formálják, az olyan dolgok tehát, amelyek vizuálisan közvetlenül nem érzékelhetők. Az általános törvényszerűségek kifejezésére vállalkozik Papp, e cél elérése érdekében váltogatja a stílust egy-egy időszakon belül is, ezért gondolkodik gyakran sorozatokban.

A totalitásigény fordította figyelmét az ókori görög mitológia felé is, lényegében már a hatvanas évek elején. A mostani kiállításon szereplő művek megszületésében részben e vonzódásának van szerepe, részben az illusztrátori munka iránti kedvének, részben pedig annak, hogy mintegy tíz éve a zománctechnikával is kísérletezik.

Illusztrációi nem konkrét szituációk megjelenítései; a hátterek meleg, tüzes színeivel, a képfelület valódi és a tónusok keltette plasztikus hatással érzelmileg, képileg idézik fel az irodalmi mű hangulatát.

P. Szabó Ernő

Csók István Képtár, Székesfehérvár
1981. X. 25–XII. 31.

Benedek Jenő: Partizánok, olaj, vászon, 70x100 cm, 1951 (fotó Magyarné)

Helikon Galéria
1981. XI. 19–XII. 13.

Papp Oszkár: Olümposz, tűzzománc, 10x25 cm, 1980 (fotó Horvai J.)

Művészet 1981/12

manierizmus huszadik századig tartó sugárzásának jellegzetes terméke. Nehezen tud elszakadni „felismerésétől". Szüntelenül visszatér, érvel, citál, oldalakon keresztül többszörös zárójelek labirintusába bonyolódva. Szükségtelenül, mert e művészet lényegét mégis találóan fogalmazza meg írása utolsó lapjain: „Bene távoli évszázadok, évezredek ... és az erdélyi néplélekből fakadt művészet hagyományaihoz nyúl vissza" a maga mítoszát, személyes stílusát megteremtendő. Szerény ismereteink alapján ítélve az alkotó ember és főként a megteremtett művek felől közelítve sokkal könnyebben kitárulkozik Bene József rokonszenves művészetének minden értéke, szépsége.

Salamon Nándor

Bosszantó minőség?

Nem értem A. J. indulatát, aki a Művészet júniusi számában Önigazoló fesztivál címmel cikket írt a Tavaszi Fesztivál alkalmával, a Csók Galériában rendezett kiállításról.

Nem értem, mert A. J. is a dicséret és a megvetés hangján szól egyszerre. Bosszantónak nevezi a „kulturált, szép, korrekt" tárgyakat, gyanúsnak az egyenletes minőséget, az egymáshoz való alkalmazkodás bűnében vétkeseknek a művészeket, beetetettnek a közízlést, önálló ítéletalkotásra képtelennek a közönséget.

A haragvó cikkíró a kiállítás kapcsán végül is elmarasztalja az iparművészetet, amely nem tölti be társadalmi feladatát. (Véleményem kizárólag a cikk néhány megállapítására – főképp konklúziójára – és a közölt illusztrációkra vonatkozik.)

Lehet bosszantó is egy „kulturált ... stb." tárgy, ha a szemlélőnek más az ízlése vagy szubjektív a megítélése.

Az egyenletes minőség is lehet gyanús, ha például *rossz* minőség. Erre a legtöbb példát azonban egyelőre még nem a Csók Galériában találjuk.

Alkalmazkodnak-e vajon egymáshoz a kiállító művészek? A cikk három képet mellékel, s gyanítható, hogy a három művész – *Golarits Erzsébet, Gorka Lívia, Polgár Ildikó* – munkája is a vádlottak padjáról való. A (képben) idézettek aligha ilyen alkalmazkodóak, hiszen nem külön e célra kiagyalt tárgyakat mutattak be, hanem olyanokat, amelyek nem idegenek az említettek teljes életművétől, részei annak, tehát nem a „lehetőségekkel és képességekkel kötött kompromisszum" eredményei. Vagy ha azok, akkor teljes életművük is az. Munkásságukat pedig sikerek, díjak jelzik. Nemcsak országos, olykor világsikerek is. (Golarits például *Egy mintaelem forgatása* című textiljével nyert három éve beinnálédíjat Szombathelyen, ami ugyanennek az útnak az egyik állomása, úgy is mondhatnánk, hogy a cikk mellett bemutatott függönye ennek a kísérleti vagy művészi textilnek egyik eredménye.) Tudom, a siker, a díj csak pillanatnyi értékmérő. A kiállítók mindegyike bizonyosan szívesen fogadná A. J.-től vagy bárkitől az életművére vonatkozó érdemi kritikát. Még akkor is, ha ez megtorpanásáról vagy eltévelyedéséről szólna.

Valamiféle alkalmazkodásról azonban mégis lehet szó: ám ez semmiféle sanda, üzleti szándékot nem rejt, inkább a kívánt ízlés gentlemen's agreementje az egységes, tiszta emberi környezet megteremtésére. És akkor ezt a szándékot nem elvetni kellene, hanem éppen üdvözölni mint sivárán zsúfolt élettereink ellenére felkínált és tárgyakkal dokumentált igyekezetet.

Milyen jó lenne, ha ilyen tárgyakkal lenne „beetetett" a közízlés, ha ezeket a normákat fogadná el lakberendezése kialakításához!

Az „önálló ítéletalkotásra nem képes közönség" azonban sajnos nem ezekből a tárgyakból válogat. Az, hogy a közönség *ilyen* – igaz. De ez nem lehet az idézettek bűne, s nem lehet a huszadik század utolsó negyedében a kézműves iparművészet társadalmi feladata sem. A tárgyi környezetet döntő módon – jószerivel a feudalizmus óta – nem a kézműves iparművészet határozza meg. Az ipari termeléssel előállított, a kereskedelemben felkínált áruk tömege lenne hivatva e társadalmi feladat ellátására. A kisszériás, kézműves iparművészet pedig ellátja a közönség „fizetőképes", ezt igénylő rétegét. Ez utóbbi – A. J. is elismeri – színvonalasan meg is valósul. Az előző fokozat azonban – az ipar, a kereskedelem *ízlésnevelő* kínálata – hiányzik. Ha valami bosszantó lehet a huszadik század utolsó negyedében, a fejlett szocializmus társadalmában – Tavaszi Fesztivállal vagy anélkül –, akkor ez az.

Torday Aliz

Hibaigazítás

Az 1981/9. számunkban, a Halmy Miklóssal készített interjú illusztrációs anyagában az 5. és a 10. képet 90 fokkal elfordítva közöltük. Továbbá a 34. oldal első hasábján nyomdai hiba miatt tévesen jelent meg az alábbi mondat, amely helyesen így hangzik: „Mivel nem volt professzionista mesterem – talán szerencsémre –, így nem tájolódtam el, viszont a saját *kereséseim* révén sokkal bonyolultabb utat kellett volna bejárnom, ha nincs ez a találkozás." Ezekért az olvasó és a művész szíves elnézését kérjük. Itt jegyezzük meg: ugyancsak nyomdatechnikai okokból a képek színei is jelentős mértékben eltértek a valóságosaktól, ami sajnos elég gyakori eset. *(A Szerk.)*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LÁTÓHATÁR

1966 DEC

/1021

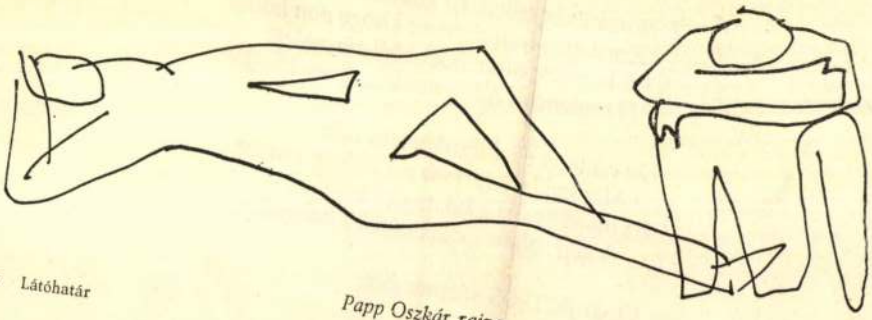

Papp Oszkár rajza

1057

Át így megyünk Szlovénia
Reggelre vált és mi sem
Minden marad míg húzun
Hogy volna más táj az

E fűvek és borókák itt szül
Zord égre látnak mind s
S kő-mentes föld e kövekb
Hegyláncon túl bennük csak mint köd él

De vannak és dolgukat téve nőnek
Míg szélbe szórnak pár pehely-magot
Ez mind övék: a kő az ég e völgyek –
A gép rohan s csak nézek s hallgatok.

Opatija, 1966 szeptember.

PAPP Oszkár

Weöres Sándor 70. születésnapjára. = Jelenkor, 1983/7-8. 701.p.

Рис. 1. Фрагмент карты «Новая Земля». Масштаб 1:2 500 000. Составлен в 1983 г. Изд. 1984 г.

Papp Oszkár, [festő]

A borítón és a mellékleten Papp Oszkár művei (Haris László és Sági István fotói).

Papp Oszkár: Művei

Új Írás, Budapest, 1983. aug.

Borító I-IV
Melléklet I-IV

XXIII/8

Papp Oszkár, festő

LUKÁCSY SÁNDOR

Papp Oszkár Veronika-kendői

Ha arra gondolunk, hogy a Felszabadulás téri aluljárón naponta tízezrek haladnak át, s vetnek egy pillantást az egyik fal zománcművére, tán meg is érezve valamit a nagyváros amplifikációjának ritmusából, akkor Papp Oszkárt a legismertebb magyar művésznek mondhatjuk, s az sem baj, hogy sokan nem társítják a látványhoz alkotója nevét, hiszen éppen a köztéri, közösségi művészet különös dicsősége az anonimitás, és nem ismerjük a népdalok szerzőinek, a katedrálisok építőinek nevét sem. Ha viszont arra gondolunk, hogy négy évtized alatt Papp Oszkár zavarba ejtően gazdag és változatos életművet hozott létre, s műtermében, ahol a vendég kedvéért mormogva rámol szekrénye s rekeszei mélyén, hova tekintetünk csak lopva követi, nehogy galibát csináljunk a rendezett rendetlenségben, míg végül a titokzatos rakosgatásból egyre újabb, sosem látott festmények, zománcok, művek sora kerül elő, olykor még egy-egy kipingált cseréptálka is, a látogató végül úgy érzi, nem is egy, hanem több művésznél tette kíváncsian tiszteletét – ha erre gondolunk, Papp Oszkárt szinte ismeretlen – kiismerhetetlen – művésznek kell tartanunk.

Szerencsére vannak azért, akik eligazodnak és eligazítanak ebben a gazdagságban. Mindenekelőtt Mezei Ottó és Vitányi Iván elemzéseire, összegezéseire gondolok, s magam aligha tehetek mást, mint megpróbálom filosz módra összefoglalni azt, amit ők és más értő kritikusok elmondtak már.

Papp Oszkár érettkori művészetét a valóság és az absztrakció, a látvány és a jelszerűség együttes vonzása jellemzi. Amit művel, nem ingadozás a két ellentétes princípium között; inkább egybefoglaló gesztus, mint a tánc, mely embervoltunk két ellentétes pólusát, a férfiúit és a nőit szikráztatja össze: tüzes tánc Papp Oszkár művészete! Az absztrakciónak azt a válfaját, mely megőriz valamit a látványból s annak elemeiből építkezik, Kállai Ernő már Papp Oszkár fellépte előtt a modern magyar művészet fő vonulataként, legmagyarabb törzseként határozta meg; művészünk ennek a vonulatnak méltó folytatója. Törekvéseinek iránymutató európai fénypontjai Paul Klee és Henry Moore, biztató csillagzatok tágas firmamentumon. De nem elég a látványelemek megőrzését hangsúlyozni Papp Oszkár művészetében; épp oly fontos a tőlük való elszakadás. Az absztrakció nála nem divat, hanem belső szükség; kutató elme keresi a látvány esetleges, bár megejtő zűrzavarának rejtegetett rendjét, a szerkezetet, a törvényt. Keresi – és szívós, szinte naponkénti munkával meg is találja – kristályban, jégvirágban, kavicsban, növényben. S mert tudja, amit már Csokonai tudott: hogy „az ember a poézis első tárgya" – keresi, ma már mondhatom így: *híres* Fej-sorozatában. Fej-sorozatot készített Korniss Dezső is, sőt az antropomorfból absztraháló törekvés felbukkant már Javlensky-nál. Elég, ha annyit mondok: Papp Oszkár egyéni tudott maradni mellettük is. Vitányi Iványt idézem: „A *Fejek* világa szuverén világ... életünk lehetséges magatartásformáinak ikonosztázszerű gyűjteménye."

zuhanásuk alvadt árnyéktócsáiban, ezek a nem kisszerűségre formált alakok, arcuktól megfosztottan, ellenséges viharfellegek alatt. Mementó nékünk ez a kép, mert ültünk mi is a Semmi partjain, s ha nem ott kezdtük is, *újra* onnét indultunk el. Mert ha keményen bánt velünk a kor, keményekké voltunk mi is. „Vinnyogni, mint a gyermek, vagy toporzikálni, mint makacs hölgyecske – pfuj! ez férfihoz bizony illetlen." A héroszi bölcs – Kölcsey – intését fogadtuk meg, az is, aki tán sosem olvasta Kölcseyt. Megértettük, hogy a világot előbb akartuk megváltoztatni, mintsem megismertük. Rávetettük tehát magunkat a megismerésre. Mindegy, hogy a kristályformákat, növényalakzatokat vagy egyebet, ki-ki szakmája szerint. Próteuszi alkatunk a tudomány vagy a művészi kísérletezés munkaruháiba bújt, de bensőnk nem változott. „Rengj, dörögj – folytatom Kölcsey idézését –, mennyközvezz, vagy amit akarsz; de azt nem teheted, hogy én ne legyek én!"

Így teltek számos éveink. S lám, most zománcokon és szívünkben kivirágzik a derű. Nem a rezignáció, nem a szenilis minden mindegy kiegyező bölcsessége. Még egyszer mondom: tiszta színek és bensőséges derű. S mert én már régóta úgy vagyok, hogy szinte naponként megkívánom Kölcsey olvasását, hadd idézzem harmadszor is őt: „Sokat gondolkoztam én; s utoljára is úgy találtam, hogy az embert nem helyzetének szerencsés volta, nem álmainak s reményeinek teljesedése, hanem egyedül az teszi boldoggá, tiszta nyugalom részesévé, ha lelke erejét a lehetőségig gyakorlotta; ha oka van hinni, hogy jelenre és jövőre lehetségig hatott." Ezért vagyunk mi derűsek, ezért maradtunk fiatalok.

Papp 0826

Kiállítási körjárat

Minden műfajban

TŰZZOMÁNCAIT mutatta be *Papp* Oszkár a Gulácsy Galériában (XII., Fürj u. 4/A alatt). Emlékezetes sikerű kiállításán a Helikon Galériában, 1981 november-decemberében ez a *Barbár mitológia* című sorozat sok örömet szerzett látogatóinak pogány pajzánságával, verbő humorával, gömbölyded formák és szikár szerkezeti rend könnyed összehangolásával.

Akkor — emlékeimben legalábbis így él — a tűzpiros háttér dominált a kiállított műveken („és a testük aranybarnasága": a faunoké, a nimfáké, titánoké és istennőké). Most inkább kékbe hajlott a bemutatott anyag: kék alapon zajlik *Európa elrablása*, ragyogó kék háttér előtt táncolnak a *Menádok*, a *Kháriszok*. Azután a kék alapszín megtörik: kék-zöld űrbe hull *Ikarosz*, kék-zöld levegőégből csap le a sas *Prométheuszra*. Vagy pirossal törik a kék, s az eredmény egy se nem piros, se nem kék tűzzománc *(Sziszifosz)*. Vagyis a kísérletező kedvű Papp Oszkár megint nem érte be a már nyilvánvaló eredményekkel, és próbálkozik, variálgat tovább. Híres *fejsorozatának*, ezeknek a tökéletesen elvont s mégis jelenvaló körszerkezeteknek is láthattuk néhány szép tűzzománc-példányát *(Piros fej*, piros vonalhálós *Fej*, valamint a fekete alapon *Ezüst fej)*.

GRAFIKUSBÓL festővé válásának átmeneti állomásán hívta meg a Stúdió Galériába (V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.) a közönséget *Vásárhelyi* Antal. Korábbi, igen aprólékos — és már egyéni jellegzetességeként el is ismert — *kavicsfelhői* olykor most is feltünedeznek még, de művei szerkezetileg lazábbak lettek, nem olyan zsúfoltak, mint régen, nem érződik már rajtuk az alkotó félelme az ürességtől. Ellenkezőleg: nagy, szabadon hagyott felületek tartják egyensúlyban az ötleteket.

Mert Vásárhelyi Antal ontja az ötleteket. Grafikai lapjain *felületkezelt* fotókat helyez el, celofán-réteggel fedve. Mégsem a fotó uralja a képet, hanem a rajz, a rendkívül pontos, érzékeny rajz. Melynek része az *írás*, az írással való díszítés, a perzsa vagy grúz vagy nem tudom, milyen írás szépségének felmutatása, mellesleg. Tükörírás is van, de nem fordítva írás, hanem tükörre való írás (szintén mellesleg). S a sok ötlet szervesen rendeződik egymás mellé, ahogy ma divat mondani: *szervül*. A celofánpapírral való lefedés gondolata vonhatta maga után a celuloidszalaggal való próbálkozást, s a filmszalagból a képeken keret lesz vagy háttér, sőt egy öregembert ábrázoló papírkollázsfestményen röntgenfelvételek sora.

Festményein egyelőre még csak a szürke-fehér vagy a fekete és a fehér ellentétpárjának hatásával él Vásárhelyi Antal, s a grafikusból festővé válás átmeneti állomásán ezt a színektől való — gondolom, ideiglenes — tartózkodást mint az őszinteség jelét üdvözölhetjük. S mint az eredetiség jelét is (nem mellesleg).

AKVARELLEKKEL és néhány olajfestménnyel örvendezteti meg a Katona József Színház pincebüféjének falán a látogatókat *Bényi* László; mint a lapok már hírül adták, a festőművész *az új Nemzeti Színház javára* ajánlotta fel e vásárlással egybekötött kiállítás teljes jövedelmét. S néhány nappal a megnyitó után, amikor odamentem (minden délután 2-től látható), már nem egy kép alatt jelezte *piros pont*, hogy elkelt.

Nem csodáltam, hogy hamar gazdára talált például a piros háttér előtt merészen lila, sárga (és fehér) virágokat felmutató *Csendélet*, de van még mit nézni-venni. Itt van például az álló formátumú *Szolnoki galambdúcok*, a művész szolnoki művésztelepi tartózkodásának egyik lendületes emléke a sajátságos formájú, kidőlt-bedőlt régi madárházak egész „tanyabokrával", és még inkább a fekvő formátumú, napsütést árasztó *Galambdúcok*. Franciaországi utazásának emléke alighanem a *Monet kertjében*, az ívelt kis híddal s alatta a jól ismert vízililiomok ringó foltjaival. Gyermekkori emlék talán a bátor színkeverésű *Körhinta*... s a művész szép gesztusára pedig a köznek illenék majdan emlékeznie!

OLAJFESTMÉNYEIT állította ki az Építők Műszaki Klubjában (V., Petőfi Sándor u. 5.) *Gy. Vad* Erzsébet. Természeti képein indulat izzik át — ilyen a tektonikus erejű *Magas Tátra*, s a kopár fákat látomásban egyesítő *Soproni erdő* (mindkettő dátuma 1981). *Erdei út*-ja (1982) és *Tisztás*-a (1983) is drámai sűrítésű.

Újabb munkáin több a részvét *(Öreg ház Szatmárcsekén, Tarpai öreg ház, Vízimalom, Öreg tanya télen)*, de ezek a szelídebbek mintha erőt is vesztettek volna. Gy. Vad Erzsébetet korábban mint ösztönös tehetséget üdvözölték, s az ő festészete nem nélkülözhet bizonyos túlfűtöttséget, magasfeszültséget. Mihelyt szemlélődővé válik és elcsendesül, el is halványodik.

ALKALMAZOTT GRAFIKA az, ihletett művészi színvonalon, amit *Bánó* Attilától látunk évek óta (s láthatunk most a Belvárosi Ifjúsági Házban, a Molnár utcában). Egy régész veszett el benne, a régészeti leletek áhítatos megrajzolójában. Nemcsak az anyag minőségét — hogy a tárgyak kőből, bronzból vagy aranyból valók-e — érzékeltetik grafikái, hanem még az árnyék másfajta vetülését is a másfajta anyagon, még az ábrázolt felületek dombormüveinek eltérő mélységét is — például az asszír-babilóniai vagy hellenisztikus kultúra kőfaragásain.

A kiállítás ezeken a régi korok műemlékeit bemutató *könyvillusztrációin* kívül néhány *könyvcímlapot, lemeztasakot, reklámgrafikát* és *bélyegterveket* is mutat (utóbbiakat a posta, mint a honfoglalás korának művészeti emlékeit, hamarosan kibocsátja). Hogy humora is van Bánó Attilának, arról *Kintenziv* című kis kötete győzhette meg a szerencséseket, akik hozzájuthattak; a tárlaton csak a címlapját látni, egy fakírt a szöges ágyon a műtőlámpa alatt, az intenzív terápiás osztályon..., továbbá az a szemérmesen jeltelen néhány lap, amelyen az általa oly áhítatosan rajzolt régészeti leletek egyes elemeit keveri össze, s hoz létre meglepően vicces hatásokat.

Az a megvesztegető rajztudás, ami ezeken a pontozásos technikával, hihetetlenül aprólékos munkával létrehozott grafikákon elénk tárul, hiteles alap a szürrealizmusba átforduló munkáin (amilyen a *Mini Dzsungel)*, de alapot adhatna egy fotónaturalista festészet kialakításához is *(Jimi Hendrix portréja)*. Ám ha Bánó Attila nem „lép tovább" és megmarad az alkalmazott grafikának ezen az ihletett művészi szintjén, akkor is tiszteletre méltó életművet fog létrehozni.

MOZAIKJAIBÓL ad válogatást *Hegyi* György a csepeli Iskola Galériában (XXI., Rákosi Endre u. 138.). Csak egy töredéke ez munkásságának, de a szerencsés válogatás *(Molnár* József tanár érdeméből) megvilágítja előttünk, mi mindenre alkalmas a mozaik — avatott művész kezén. Alkalmas arra, hogy egyszerűen csak szép legyen, dekoratív legyen (például, hogy erős kék-zöld-sárga-piros színeivel örömet adjon, mint a *Halak harca* című falikép). Alkalmas arra, hogy humoros tárgyat ábrázoljon, pontosabban: tárgyak humorát közvetítse *(Adáshiba, Szellemkép)*. Alkalmas hangulatok rögzítésére, és legyen az egy város hangulata, Hegyi György szeretett Szentendréjéé, alkalmas másnemű anyagok befogadására *(Tengeri kagyló, Csigavonal, Kulcsos csendélet)*. Alkalmas filozófiai mondanivalók kifejezésére *(Sirkő a prágai temetőből)* és alkalmas napi politikai vélemények megfogalmazására (ilyen a *Túlnyomás*-montázs az 1952-es évszámmal).

Meglephette Hegyi György munkásságának ismerőit az első ízben most Csepelen kiállított absztrakt madáremberszobor, egy mitológikus lényé: a fából ácsolt *Ikarosz* felfelé törekvésének s az őt mégis lehúzó mozaikkő súlyának beszédes ellentétével. Lám, mire jó a kiállítás lehetősége: a műteremben régóta porosodó, keletkezése idején alighanem „túlságosan elrugaszkodott"-nak vélt mű új életre kel...

Ember Mária

NAPI KR

— **Az ENSZ településfejlesztéssel** foglalkozó bizottsága, a Vision Habitat filmjeinek bemutatóját második alkalommal rendezi meg az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár február 27. és március 2. között Budapesten. A 22 film témája a településfejlesztés és lakásépítés módszerei, lehetőségei. A vetítések nyilvánosak, hétfőn, kedden és szerdán 17 órakor, pénteken pedig 16 órakor kezdődnek.

— **Pályázatot hirdetett** a pécsi akadémiai bizottság a délduránтúli fiatal kutatók részére. Az 1984-es és 1985-ös évekre szóló pályázat célja, hogy fórumot adjon ezeknek a Baranya, Somogy, Tolna és Zala megyei ifjú szakembereknek, akik most kezdik tudományos munkásságukat, illetve a szakmai elfoglaltságuk mellett folytatnak tudományos kutatást, de tudományos minősítéssel még nem rendelkeznek. A pályázati tételeket úgy állították össze, hogy beleilleszkedjenek a pécsi akadémiai bizottság középtávú kutatási tervébe.

— **Az új Nemzeti Színház építésére** ajánlotta fel az Intercontinental Szállodában tartott prímásbáljának bevételét a Hungarhotels Szálloda és Étterem Vállalat.

— **HONISMERETI pályázatot hirdet a főváros felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából az általános és középfokú tanintézetek tanulói számára a Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága. Az általános iskolák I—IV. osztályosai egyéni, vagy kollektív rajzokkal, makettekkel ábrázolhatják, szerintük hogyan néz ki Budapest az ezredfordulón. A felsősök feldolgozhatják egy-egy, a felszabadulás óta létrehozott intézmény történetét, vagy bemutathatják, hogyan változott meg kerületük arculata, a középiskolások számot adhatnak arról, az eltelt időszakban miképp változtak meg a kulturális, öltözködési, étkezési szokásaink, vagy ismertethetik a város építésében elért eredményeket. A jeligés pályaműveket a Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága címére, (Bp., VI., Népköztársaság útja 125.), kell elküldeni 1984. december 31-ig. Eredményhirdetést 1985. február 13-án, Budapest felszabadulásának 40. évfordulóján tartanak.**

— **Magyar—mongol barátsági napot** tartottak hétfőn két baranyai bányásztelepülésen. Komlón középiskolás diákok, Mázaszászváron a nagyközség lakói találkoztak a távoli baráti ország képviselőivel. Mindkét találkozón Számdangin Tömör-Ocsir, a Mongol Népköztársaság budapesti nagykövetségének titkára tartott előadást.

— **A Semajno de Internacia Amikecp** programja hétfőn kezdődött meg Pécsett. A népek közötti barátság eszméjének szentelt, hatnapos eszperantó eseménysorozatra a bulgáriai Szlivenből, a jugoszláv Eszékről, a lengyelországi Gdanskból és az NDK-beli Schwerinből is érkeztek vendégek.

DIVATFŰSZER

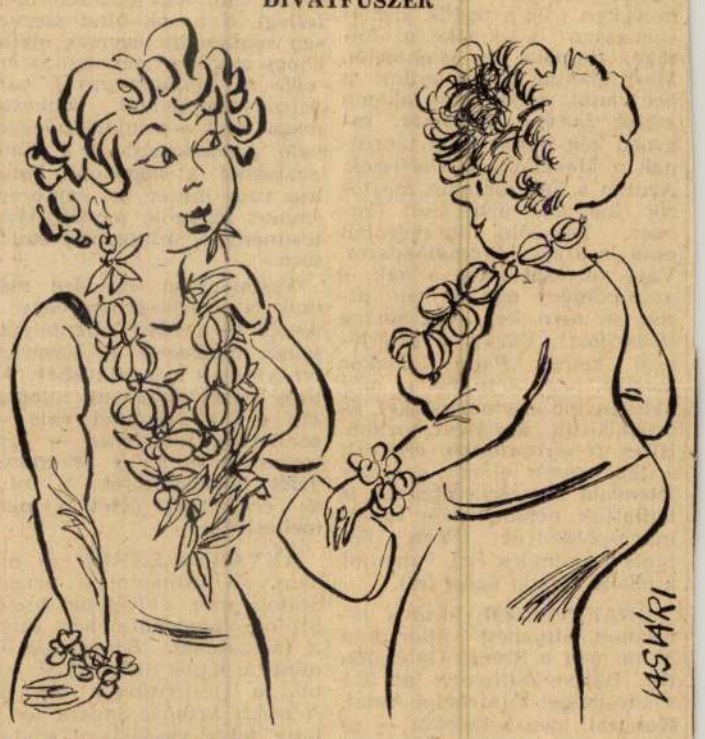

Fokhagyma és csípős paprika

(Vasvári Anna rajza)

— **A szegedi iparoktatás** megkezdésének századik évfordulójáról a Szegedi Sportcsarnokban hétfőn ünnepi gyűléssel, a November 7. Művelődési Házban pedig kiállítás megnyitásával emlékeztek meg.

— **Ötös ikreknek adott életet** Athénban egy 36 éves görög asszony. A négy kisfiú és a kislány egészséges, súlyuk 1200 és 1350 gramm között van. Az ötös ikreket császármetszéssel segítették világra.

— **Magyar filmnapok** kezdődtek Párizs egyik nagy múzeumában, a Palais de la Découverte-ben. Az egyhetes rendezvényen tizenkét magyar dokumentumfilmet mutatnak be.

— **Vízcsőtörés miatt beszakadt** az úttest hétfőn délelőtt Zuglóban, az Egressy út és Vezér utca kereszteződésében. A Vízművek lezárta a Vezér utcának az Egressy út és Pósa Lajos utca közötti szakaszát. Ezért a **82-es és a 77-es trolikat** útvonaluk teljes hosszában autóbusz helyettesíti. Eltört egy vízcső Kőbányán is, a Kőrösi Csoma út befelé vezető útpályájának a Kolozsvári utcai kereszteződése után. Az útlezárást a Kolozsvári és a Harmat utcán haladva kerülhetik el a járművek.

— **Csökkentett vízszolgáltatás** lesz szerdától, a II. kerület egyes részein; február 22-én reggel 9 órától 24-én 15 óráig — gépházi elektromos szerelési munkák miatt —

— **NDK utazási napokat** rendeznek február 20. és 24. között az NDK Kulturális és Tájékoztató Központjában. Az utazási napok programjában kiállításon mutatják be az NDK idegenforgalmi kínála-

A színházak keddi műsora

Erkel Színház: Psalmus Hungaricus — Székely fonó (A. bérl. 5. ea., 7) — **Nemzeti Színház:** Rómeó és Júlia (7) — **Várszínház:** Margarida asszony (7) — **Katona József Színház:** Két bagatell (7) — **Madách Színház:** A bolond (7) — **Vígszínház:** Amerikai Elektra (7) — **Pesti Színház:** Szentiványéji álom (7). — **Fővárosi Operettszínház:** Leányvásár (A. bérl. 3. ea., 7) — **a Zsebszínházban:** Zsuzsanna és a vének (fél 8) — **Thália Színház:** Jóból is megárt a kevés (7) — **József Attila Színház:** Mahagonny (7) — **Radnóti Miklós Színpad:** Lumpáciusz Vagabundusz (7) — **Józsefvárosi Színház:** Férfiaknak tilos (7) — **Játékszín:** A kétbalkezes varázsló (du. 3): A sárga telefon (7) — **Vidám Színpad:** Elvámolt éjszaka (7) — **Mikroszkóp Színpad:** Bal? Jobb? Bal!! (fél 8) — **Ódry Színpad:** Jelentés (7) — **Budapesti Gyermekszínház:** Távolban egy fehér vitorla (du. 3) — **Állami Bábszínház a Jókai téren:** Berzsián és Dideki (de. 10) — **Magyar Színkör (az Almássy téri Szabadidő Központban):** Antigoné (du. 3) — **Multimedia Stúdió:** Egy kiállítás képei (6): Lézerotika (fél 8) — **Pesti Vigadó Hangversenyterem:** A Bartók Vonósnégyes hangversenye (Vonósnégyesek 1., fél 8) — **a Kamarateremben:** Színes pokol (7) — **Zeneakadémia:** A Postás Szimfonikus Zenekar hangversenye (Postás bérl. 7., fél 8).

A TELEVÍZI

7.52 *Műsorismertetés*
7.55 *Tévétorna*
8.00—10.00 *Iskolatévé*
10.00 *Üvegház*
Csehszlovák film
11.15 *Képújság*
14.50—16.20 *Iskolatévé*
16.27 *Műsorismertetés*
16.30 *Hírek*
16.40 *Képmagnósok, figyelem!* (Ism.)
17.05 *55 éves lenne...*
Vujicsics Tihamér: Drágszéli táncok
17.15 *Képújság*
17.20 *Hogy volt...*
Részletek három színházi előadásból
18.05 *Pulzus*
Könnyű, zenei panoráma
19.10 *Tévétorna*
19.15 *Esti mese*
19.30 *Tv-híradó*
20.00 *Wagner*
X/10. rész

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MUZSIKA
Budapest

1021
1971 JUN

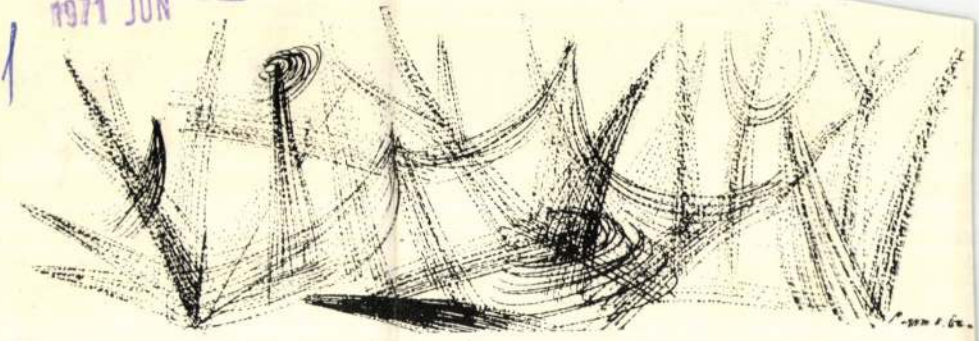

Papp Oszkár rajza

Papp Oszkár

NEMZETKÖZI HUGO WOLF DALVERENY megrendezésére kerül sor Grazban eptember 20. és 30. között. A korhatár) év. A zsüri tagjai között lesz Elisabeth öngen énekesnő és Erik Werba, a világhíű zongorakísérő.

NAGYSZABÁSÚ DALOS ÜNNEPSÉGET rendez Bécsben július 1. és 5. között z ÖSTERREICHISCHER SÄNGERBUND. A legnevesebb európai énekkarok között pódiumra lép a Debreceni Kodály Kórus is — az Osztrák Dalos Szövetség felkérésére magyar és osztrák kortárs-szerzők műveiből ad hangversenyt a július elsejei nyitókoncerten és a július 3-i matinén. A műsorról nem hiányoznak a modern zene klasszikusainak remekművei sem.

előadtuk
tát, műs
Makkabe
zonnyal
a meste
Igazság
választá
— Tö
sa is sze
nyein. I
test a li
— Te
sik szárnya sem maradhatott
munkon kívül. Bach oratórikus műveinek megszólaltatásával egyensúlyba került a két nagy mester alkotásainak pécsi megismerése és megismertetése. Ha

Papp Oszkár festőművész

Ernst Múzeum

Nagymező utcai termeiben. Február 6. és március 9. között *Horváth Péter* mintegy 80 fotót mutat be a legutóbbi években készített munkáiból. Ugyancsak az Ernst Múzeum ad helyet *Papp Oszkár* festőművész egy nappal később, február 7-én nyíló kiállításának, amely több mint négy évtized termését foglalja össze.

T. L.

Népszabadság, 1986. II. 3

Papp Oszkár, festő

KAMARAÉLMÉNY

PAPP OSZKÁR KIÁLLÍTÁSA A HELIKON GALÉRIÁBAN

Nem hiszem, hogy mindig lehet így könyvet illusztrálni, de jó, hogy ilyen finom-nemes ideával is készülnek illusztrált kötetek nálunk. Az Európa Kiadónál felfigyeltek *Papp Oszkár* míves tűzzománc-festészetére, és a művészt bízták meg, hogy a *Homéroszi himnuszokhoz* kísérőműveket tervezzen, fémlapra fessen és kiégessen. A szerkesztői elképzelés eredeti, de nem kockázatos. Papp több kiállításán kiderült már, hogy nagyszámú és sokfelé tartó zománcművészeink (meg -mesterembereink) között sem ahhoz a sokadalomhoz semmi köze, amely immár évtizede használja a színes-fényes technikát a mesterségbeli és szellemi elégtelenségek elleplezésére, sem ahhoz az alkalmasabb képességű, de bizonytalanabb ízlésű (vagy bizonytalanabb ízlésre alapozó) ugyancsak nagy táborhoz, amely kommersz kíméletlenséggel visszaél csillogással, tüzes színnel, felülettel.

Papp Oszkár — ezt bizonyítja most a *Helikon Galéria* bemutatója újra — a nagyon megbecsülendő kevesek egyike, akik pontosan érzik, mit szabad és mit kell ebből a tetszetős-kétélű lehetőségből kiaknázni. Gyönyörködtető háttereinek, oly egyszerű és mélyvörös, zöld meg kék felületeinek mértéket ad az araszny arány és a rájuk rajzolódó figurák aranysárgája. Az alakok és jelenetek kidomborodnak — tulajdonképpen zománcrelief minden darab —, de csak a zománc anyaga, a szín húsa, a festék teste hullámzik végig, tartózkodóan és érzékenyen a sima lapon. Ennyi intimitás pedig nem csupán elviseli, meg is követeli azokat a pontosan érzett kis attraktivitásokat, amelyek a tüzes technikából és a szórópisztoly bravúrjából fellkínálkoznak. Az érdesség, apró rücskösség emlékeit mutató máz alatti faktúrák, a valóságos, ujjböggyel tapintható zománcrepedések és a nagyon érzékeny határozottsággal végigfutó kék árnyékolások kihívása nem ráadás és nem engedmény: a művek lényegéhez tartozó gesztusok, amitől a kicsi, de határozott lapok intimek is, a maguk módján kihívóak is lesznek.

Egy zománcmű: Kháriszok tánca.

Hogy miként illeszkednek ezek a jellegzetes Papp Oszkár-kamaraművek az irodalomtudomány szerint nem is homéroszi, nem is feltétlenül himnusz-pátoszú homéroszi himuszokhoz? A zománclapok epigon-bizonytalanság nélkül, magától értetődő természetességgel használják fel, éltetik újra azt a sokrétegű európai művészetörökséget, amelyet szűkebb világunk évszázadok-évezredek során a klasszikus kultúra ihletésében megalkotott. A hexameterekkel egyidős, harmadfélezer éves vázafestészet szellemét sem, a magyar Nyolcak klasszicizáló törekvéseinek izomtagolását sem tudták volna s nem is akarták elfeledni ezek a zománcművek. Aki akarja, nem nagy erőfeszítéssel felfedezheti bennük a picassói pánok-nimfák erotikáját is, a modern-klasszikus szobrászat Medgyessy-zengeséit is. De nem érdemes ezt így vizsgálgatni; egyrészt az előd-keresés túl messzire, túlságosan sokfelé vinne, másrészt pedig értelmetlen: ezek a művek lényegük szerint a mélyre hatoló, csendesen erős, halkan lényeges és szép Papp Oszkár-művek folytatásai. S ilyenformán tartalmasságukkal és tetszetősségükkel, költőiségben élő kis keménységükkel felettébb alkalmasak rokon hangulatok meg ellentétek felébresztésére a klasszikus irodalom közé fűzve.

A kész könyv, amelyhez a zománcokat lefényképezték és reprodukálták, ott van a kiállításon már; ha a hirdetéseknek hinni lehet, kapható is a karácsonyi könyvvásáron. Hogy ez a reprodukálás és fényképezés miként történik, azt szintén bemutatják a Helikon Galériában a zománcokhoz készített vázlatokkal és a velük egy időben, egy gondolatkörben született érett monotípiasorozattal együtt. Így válik a finom kamaraművek kiállítása finom és teljes kamarakiállítássá.

R. Gy.

...rula utcai lakásan köszön-

...HÁZI PORCELÁNGYÁR már-
...rított meg Miskolc belvárosá-
...ácsház téren. Az üzlet mintegy
...lió forintos árukészlettel vár-
...lókat. A sorozatgyártás meg-
...ött itt mutatják be a porce-
...idiójának valamennyi új ter-

... WOOD amerikai filmszí-
...láláról kedd reggel röviden
...k. A vizsgálat szerint fel-
...réletlen baleset következté-
...lt a tengerbe. A boncolás-
...aláltak bűntettre utaló nyo-
...len bizonnyal megcsúszott,
...ombaton éjjel a Santa Ca-
...et közelében horgonyzó
... ittasan egy gumi motor-
...akart szállni.

...LT a Csipkéskút—Bánkút
...ető földút aszfaltburkolá-
...y kilométer hosszú szaka-
... megindult a forgalom, így
...rtok kedvelői, a Budapest,
...er felől érkező autósok vé-
...rülmények között tehetik
...at a bánkúti turistaházhoz,

GYÁRTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS látható a salgótarjáni Kohász Művelődési Központban a Salgótarjáni Kohászati Üzemek múltjáról. A kiállítást a magyar kohászat egyik fellegvára államosításának 35. évfordulója alkalmából rendezték.

A budapesti színházak mai műsora

Erkel Színház: Porgy és Bess (Székely Mihály bérl. 2. ea., 7). **Zeneakadémia:** Ella István orgonaestje (fél 8). **Budai Vigadó:** Az Ars Renata hangversenye (Tárasmuzsika 3., fél 8). **Nemzeti Színház:** Háromgarasos opera (7). **Népszínház-Várszínház:** Tribádok éjszakája (7). **Madách Színház:** Mégis, kinek az élete? (7), Jövőre veled, ugyanitt (Dózsa György Műv. Házban, 7). **Vígszínház:** Forrón és hidegen (Gábor Andor bérl., 2. ea., 7). **Pesti Színház:** Macskajáték (7). **Fővárosi Operettszínház:** Csárdáskirálynő (7). **Zsebszínház:** Éjféli lovas (7). **Thália Színház:** Pesti emberek (7), Miss Arizona (Thália Stúdióban, fél 8). **Vidám Színpad:** Nyitott ablak (7). **Mikroszkóp Színpad:** Hogyan? Tovább!! (fél 9). **Pesti Vigadó Kamaraterem:** Galambos Erzsi és Haumann Péter estje (8). **Játékszín:** A kaméliás hölgy (bemutató, 7). **Ódry Színpad:** Tóték (7). **Egyetemi Színpad:** Jean Vigo Filmklub

bemutatótermet nyitott meg Egerben a városi tanács az Észak-magyarországi Tüzép és a Vasvill Vállalat együttműködésével. Az irodában az építkezés kezdetétől a beköltözésig minden ügyintézési és beszerzési problémára választ kaphatnak az érdeklődők.

HÁZILAG KÉSZÍTETT BERENDEZÉSEKKEL oldják meg a Szegedi Gyufagyár rekonstrukcióját. Nemrégiben gyufafejkészítő és töltő gépsort helyeztek üzembe, most pedig további két új automata berendezést. A gyárban olyan mértékben korszerűsítették idén a termelést, hogy kisebb létszámmal húszmillió dobozzal több gyufát gyártanak, mint tavaly.

PÁRIZSBAN MEGNYÍLT a Feruunion Műszaki Külkereskedelmi Vállalat kiállítása. A zománcozott és alumínium konyhai edényektől kezdve a kézi és ipari szerszámokon át egészen a Zsolnay-gyárban készült kandallókig sokféle cikk látható a bemutatón.

TETSZETŐS ELEMES BÚTORCSALÁD

valamint a sífelvonóhoz.

ORSZÁGOS GORDONKAVERSENYT RENDEZ *Friss Antal, az egykori kiváló gordonkaművész emlékére az állami zeneiskolák növendékei számára december 3. és 6. között Szolnokon a Művelődési Minisztérium és a Zeneművészek Szakszervezete.*

KÖZLEMÉNYEK

KÖNYVBEMUTATÓ. A Corvina Könyvkiadóval közösen mutatják be ma este 6 órakor a Kossuth Klubban (VIII., Múzeum utca 7.) Dávid Katalin Egyházi gyűjtemények című alkotását. A színes diavetítéssel és könyvvásárral egybekötött előadáson a szerző ismerteti a kötetet.

EGYIRÁNYÚSÍTÁSOK A II. KERÜLETBEN. A fővárosi tanács Közlekedési Főigazgatósága, a BRFK Közlekedésrendészete értesíti a járművezetőket, hogy mától a II. kerület belső részén több utca forgalmi rendje megváltozott. Egyirányúlett egyebek között a Mártírok útja—Rómer Flóris utca—Keleti Károly utca által határolt területen több szakasz. Az illetékesek kérik a járművezetőket, hogy az újonnan kihelyezett jelzőtáblákat fi gyelve közlekedjenek.

Papp Oszkár festészetében Veress Pálnál intellektuálisabb és többfele ágazó utat járt be. Amíg Veress a XX. századi mítoszteremtő művészeket érezhette magához közelállónak, Papp Oszkár elsősorban az analitikus hajlamúakat (Klee, Kandinszkij, kései Max Ernst), bár a tekintélyes elődök számára is csak bátorítást nyújthattak, nem követendő sémát. Nálunk szokatlan elmélyültséggel járta körül és elemezte végig a jelenségvilág különböző rétegeinek egy-egy valóságos formáját (kristály, növény, emberi fej), s megkeresve-megtalálva bennük azt, ami szerkezetileg közös, a továbbiakban e változatos szerkezeteket festői világa alapszöveteként használja fel. Amíg Veress Pál „bálványai" külső megjelenésükben arcot öltő létezés analógiája. E képek mindegyike intellektuális hajlékonysággal és érzelmi feszültséggel megfogalmazott jelzése egy-egy belső történésnek, amely különböző módon megy végbe. Nemcsak a színben összehangolt alakzatok változatossága mutatja ezt, hanem az alap (szürke, vörös csiszolópapír) és a (homokkal kevert) festékanyag jellege is. Az ember élete az anyag és a szellem szintjén zajlik egyszerre (Analógia), belső történéseinek is e kettős közeg a színtere.

Az ismertetés elején, a két művészről szólva, szellemi magatartás-formát említettem. Most, közös vonásként, inkább a gondolati jelleget hangsúlyoznám, keresését és képi felmutatását az élet jelenségeiben és azokkal összeszövődve a mögöttük rejlő állandónak. A *poeta doctus* nem rosszalló megjelölés, nem az a „gondolkodó festő" megnevezés sem.

Mezei Ottó

Papp Oszkár élete

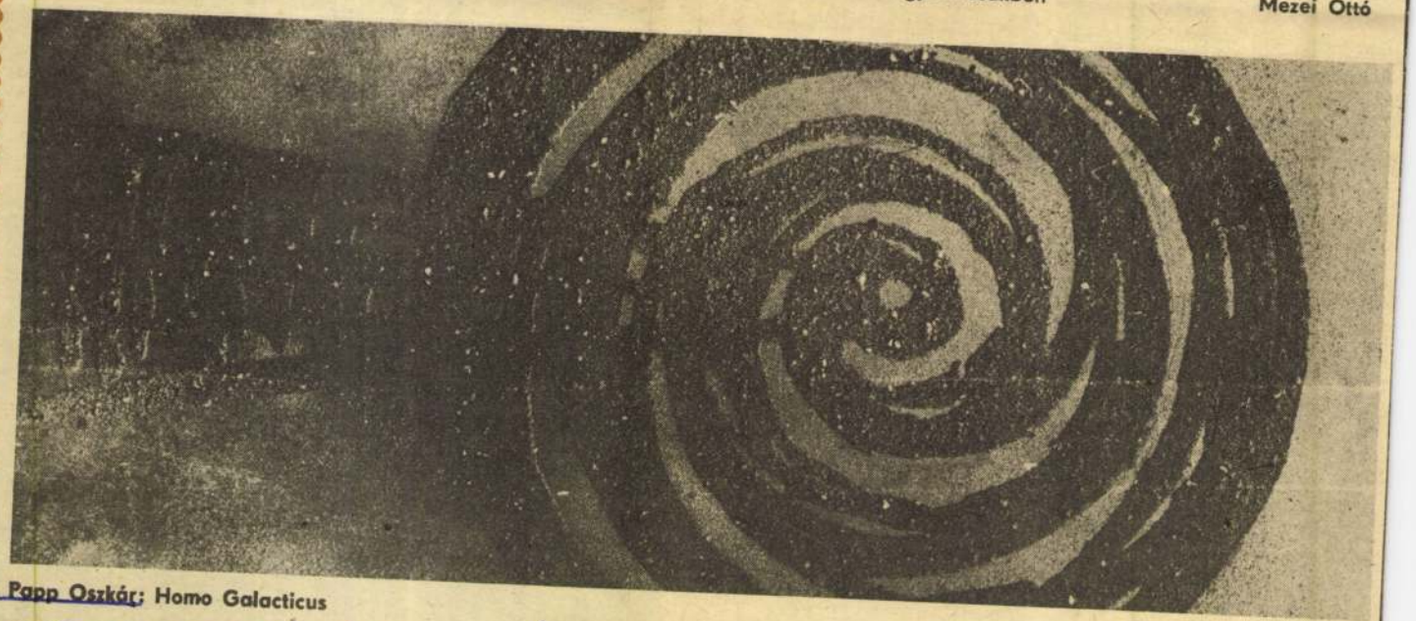

Papp Oszkár: Homo Galacticus

Szokolai felvételei

Mezei Ottó: Papp Oszkár és Veress Pál kiállítása.
(„Dunántúli" Napló, 1947. febr. 20.

Lázár György beírta nevét a Zsolnay Múzeum emlékkönyvébe.

Hogyan dolgozzunk? — tette fel a kérdést a kormány elnöke. Mindenekelőtt törekedve munkánk hatékonyságának javítására, a termelés korszerűsítésére, az energiával és anyagokkal való takarékosságra. Jobb munkaszervezéssel biztosítsuk a gépek, termelőberendezések ésszerűbb kihasználását, a munkaerővel való jobb gazdálkodást, a munkafegyelem erősítését. Külön is felhívta a figyelmet az export-termékek minőségének állandó javítására, exportkötelezettségeink maradéktalan teljesítésére.

1977-ben még csak kevés tapasztalat áll rendelkezésre a terv eddigi teljesítéséről, de a Minisztertanács elnöke azt állapította meg pártnapi előadói beszédében, hogy *a kezdet biztató*, az ipar termelése emelkedik, növekszik a munka termelékenysége, több helyen javul a szervezettség a munkában. *De ne bizzuk el magunkat, a folytatás legyen még jobb!* — kérte a jelenlevőktől Lázár elvtárs.

Elismerés az elért eredményekért

A látogatás során Lázár elvtárs nagy figyelemmel hallgatta azokat a tájékoztatókat, ismertetéseket, melyeket a Mecseki Ércbánya Vállalat két üzemében, a Bikali Állami Gazdaságban a vezetőktől, a termelés irányítóitól, szakemberektől kapott. Elismeréssel szólt az általuk elért eredményekről.

nyekhez és a példamutató szocialista brigádélethez, további munkájukhoz sok sikert kívánok." (Bejegyzés a Nemerőpusztai nyúltelep 70 tagú szocialista brigád naplójába.)

A látogatás emlékei

Akik e két nap során találkoztak, beszélgettek Lázár elvtárssal, azok számára sokáig felejthetetlen lesz látogatása. Szerény, közvetlen, nagy tudású és nagy érdeklődésű vezetőt ismerhettek meg benne, aki a kormányzati munka mellett is sok gondot fordít a dolgozó emberek mindennapi tevékenységére, széles körű informáltságával kíséri azt figyelemmel. A feltett kérdései mindig szakszerűek, lényegre törőek voltak, azt kutatta, hogyan lehet jobban, hatékonyabban megszervezni a munkát, hogy az még inkább váljék népgazdaságunk hasznára.

De milyen emlékkel távozott a látogatás után megyénkből a kormány elnöke? Ezt így fogalmazta meg:

— Baranya megyében szép és érdekes programot állítottak össze részemre. Olyan helyeken jártam, ahol jól és korszerűen szervezik meg a munkát, jó eredményeket érnek el. Tevékenységük példamutató lehet a megye többi üzeme, gazdasága számára. Alkalmam volt megismerkedni azokkal a gondokkal és tervekkel, melyek a megye és Pécs város vezetőit foglalkoztatják. Ezek felvetését többségében reálisnak ítélem meg. Amelyek megoldására lehetőség nyílik, azokat a kormányzati munkában támogatni fogjuk.

Mitzki Ervin
Fotó: Szokolai István

re megszűnik az a gond, hogy ahány busz, annyiféle jegykezelés.

Elkerülhetetlen, hogy szó essen a járműpark korszerűsítéséről, amelynek legfrissebb eredménye felett még mindig nem tudtunk napirendre térni. Sőt, minden pécsi azt szeretné, ha a

miért nem mennek ezek a járatok a Móra Ferenc utca felé? Mit lehet csinálni? Lehetőleg egy átszállással megközelíteni a munkahelyet — ennél jobbat a világon sehol nem produkálnak. A háztól-házig szállításra mi sem vállalkozhatunk.

Hársfai István

VALÓSÁG
1964 9.

1021.

Papp Oszkár

Papp Oszkár rajza

a szociológia humán, az emberi tényezőt előtérbe
városproblematikával foglalkozó szakemberei sem
tészeti-műszaki elemeinek figyelmes számbavétele

A XX. század harmadik negyedében már na
lehetőség arra — ha egyáltalán van még ilyen á
kutató, tudós vagy szakember egyéni tudományos
még inkább áll ez olyan összetett társadalmi-tec
halmazra, amit — a köznapi szóhasználattal — városnak nevezünk.

SZELÉNYI IVÁN — VIDOR FERENC

JEGYZETEK

[1] Wirth, Louis: *Urbanism as a Way of Life. — American Journal of Sociology*, 1938 július.

[2] A városi népesség számának a meghatározása távolról sem olyan egyszerű, mint első pillantásra látszik. A „város" statisztikai fogalmának a meghatározása országonként különböző; az egyes nemzetek népszámlálási adatainak egybevetése komoly nehézségekbe ütközik. A közölt adatok Kingsley Davis becslései. *The Origin and Growth of Urbanization in the World. = American Journal of Sociology*, 1955 március.

[3] A „szuburbanizmusról" mint életformáról Wirth gondolatmenetét kiegészítve Sylvia Fava írt először, bár magára az elővárosok sajátos szociológiai jellegére már előbb is felfigyeltek. *(Suburbanism as a Way of Life. — American Sociological Review.* 1956 február.)

[4] A városszociológia elmélete szempontjából különösen három alapvető és az irodalomban nagyon sokat idézett művet szeretnénk megemlíteni: Max Weber: *Die Stadt* című könyvét, R. E. Park: *Suggestions for the Investigations of Human Behavior in Urban Environment* című tanulmányát és Louis Wirth már idézett cikkét.

[5] A biológiában a szegregáció az egyes populációk elkülönülését, az invázió egy populációnak egy általa addig nem lakott területre való behatolását, a szukcesszió pedig a társulások egymásrakövetkezését jelenti. A szociálökológiában ezeknél a fogalmaknál a populáció helyett értelemszerűen demográfiai és társadalmi rétegekről, csoportokról beszélnek.

[6] A települések ökológiai szerkezetének bemutatására különböző sémákat, modelleket dolgoztak ki. Burgess koncentrikus körökkel, Hovt szektorokkal fejezte ki a települések szerkezetét, azt a rendet, ahogy az üzleti övezet, a különböző gyárövezetek és a különböző társadalmi osztályok és rétegek lakókörzetei követik egymást. Lásd ezzel kapcsolatban Burgess, E. W.: *The growth of the city: an introduction to a research project.* A tanulmány a Park és Burgess szerkesztésében kiadott *The City* (Chicago, 1925) című kötetben jelent meg.

[7] Több szocialista országban is folynak szociálökológiai vagy szociálökológiai jellegű kutatások. Jiri Musil egy sor cseh város ökológiai szerkezetét vizsgálta meg s érdekes kutatásokat végez új lakótelepeken, régi városrészekben is. Kiterjedt kutatások folynak Lengyelországban, s ebből a szempontból is érdekesek a szovjet népesség- és településföldrajz eredményei. Magyarországon is készült már néhány ilyenirányú elemzés, a legújabb irodalomból *Szabady Egon*nak a budapesti népesség területi eloszlásával foglalkozó tanulmányát emelnénk ki. *(Statisztikai Szemle*, 1962 november.)

[8] Georg Simmel városszociológiai szempontból jelentős fejtegetései *Die Gross-stadt und das Geistesleben* (Dresden, 1903) című tanulmányában találhatók. Érdekes egyébként, hogy Simmel városszemlélete Amerikába Spengleren keresztül jutott el, maga Park is a *Nyugat hanyatlására* hivatkozik, amikor kifejti a város társadalomlélektani jellemzőit.

[9] Ismeretes, hogy a városokban általában a természetes szaporodás nagyon alacsony, sőt nemegyszer természetes fogyást figyelhetünk meg — például az utóbbi években Budapesten is. A városok lélekszámának emelkedése így a fejlődés mai fázisában a vidékről felvándorlókból ered.

A rendhagyó rendteremtő

Papp Oszkár kiállítása az Ernst Múzeumban

Szakmai közvéleményünk ma úgy tartja: az utolsó negyven év jól elkülönülő történelmi periódusaihoz egymástól jól elkülönülő művészeti magatartásformák illenek. Egy korszakhoz egy minta. Nem a sok közül a legérvényesebb minta, hanem a sok érvénytelen minta helyett egyetlen érvényes minta. Ebből a logikából következik, hogy aki a negyvenes évek második felében alkotott, az utókor szemében akkor számíthat a legnagyobb megbecsülésre, ha „koalíciós" szellemben művelt absztrakt festészetet, lehetőleg Európai Iskolás stílusban. A hosszú ötvenes évek úgynevezett autentikus művésze viszont akkor tette a legjobban, ha látványelvű piktúrát teremtett és a szűkre szabott határokon belül próbált hitelesen fogalmazni. Aki pedig felült a hatvanas-hetvenes évek esztétikai gyorsvasútjára, akkor jutott a legtöbb útitárshoz, akkor szerezte a legnagyobb publicitást, ha mindinkább eltávolodott a kiindulóponttól, a művészet hagyományos létformájától.

És aki a konvencionált vagy konfekcionált korszerűség paramétereivel nem törődött? Az könnyen járhatott úgy, mint *Papp Oszkár* az *Ernst Múzeumban*. Az gyakran csak négy évtizedes munkásság után került abba a helyzetbe, hogy bizonyítsa: a „többségi" és a tipikus művészet alatt és mellett volt egy „kisebbségi" és egy atipikus művészeti sorsválasztás is. És mellesleg bizonyította: addig mindig jámbor óhaj marad a művészet sokféleségéről, pluralitásáról szőtt álom, ameddig a művészettörténetírás a legnagyobb felületek elve alapján rendeződő monolitikus szemléletnek hódol.

Ez a cikk persze Papp Oszkárról szól, és nem azokról, „akiknek nem kell" vagy nem kellett a múltban ilyen-olyan okokból. Csak hát kérdés: el lehet-e választani az életművet és az életmű befogadóit? A képek karakterét és a nyilvánosság mértékét? Valószínűleg nem. És különösen nem, ha már a pálya legkezdete úgy tapadt a közösség gondolatához, mint ama tojásból kibújt szárnyas az első megpillantott lényhez. Papp Oszkár „imprinting"-je — és máris a kisebbségi lét eredeténél vagyunk — az ellenállás, a szociális indíték, a forradalmár indulat. Csupa olyan eszmény, amely nagy karéjokat kanyarított ki 1945 után az akkori írók és tudósok, színészek és táncosok világából, de csak morzsákat gyűjtött a magány felé inkább vonzódó, konszolidációra mindig hajlamosabb képzőművész-társadalomból.

Következésképpen a NÉKOSZ-ista festő majdnem a lehetetlent ostromolta. Neki nem adatott olyan példakép, mint az írótársaknak Veres Péter, és nem adatott olyan „mozgalmár" ideál, mint a táncosoknak Muharay Elemér. Ha érvényeset akart mondani a fészek-meleg első közösség számára — és mikor nem akart? —, a szakmai eszközöket ki kellett kölcsönözze egy progresszív, másfélképpen progresszív művé-

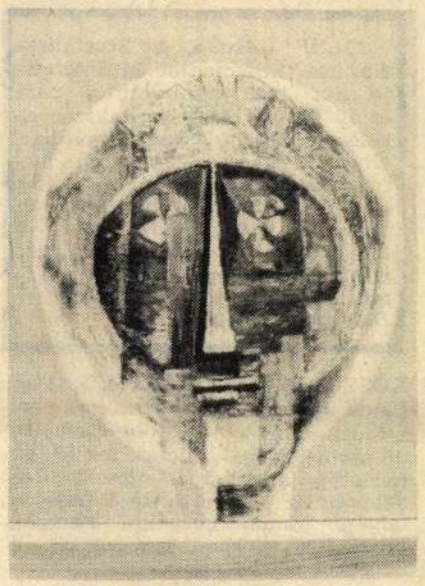

Jellemrajzok 81—85.

hagyományt folytatni *(Önarckép)*, másik képen Nagy-Balogh János puritanizmusát követni *(Munkába menők)*, a harmadikon a plebejus Kurucz D. István erős parasztjait újrafogalmazni *(T. néni)*, ám akkor és abban a közegben a magától kivirágzott szocializmus és a kanonizálatlan realizmus igénylőinek táborában ez a „stílustoprongy" volt a legszintébb magatartás.

És ez a magatartás, ez a reményteljes eklektika lett folytathatatlan a tábor szétzúzásával, a NÉKOSZ-fészek leverésével. Egyik elemzője megjegyzi: Papp Oszkár művészete azokhoz a befogadókhoz áll közel, „akik keresztülmentek valami csalódáson, s ennek következtében közéletiségük nem napi, nem naiv és nem vallásos jellegű, hanem képesek távlatokban és áttételekben gondolkodni". Nos, mindez nyilván azért történt így, mert a pálya maga is keresztülment a csalódáson és az illúzió elvesztésén, de keresztülment a hitképző folyamatokon, az illúzióbomlások újabb és újabb hullámain. Mégpedig nem abban az ajánlott sorrendben és ritmusban — mint a bevezetőben erre utaltam —, ahogy az a magyar művészet legitimnek tartott főáramában megtörtént.

De hogyan jelentkezik a hit és a hit elvesztése a műveken? Tud-e konkrét alkotás ilyen bonyolult eszmei-lélektani eseményekről tudósítani? Az egyértelmű válasz helyett álljon itt egy-két példa.

A ciklusokból szervezett érdemi életmű elején, immár távol az első illúziótól, a NÉKOSZ-tól és távolodóban az első dezillúziótól, az ötvenes évektől, végtelen horizont előtt gömbfejű emberek bámulnak a semmibe, azaz bámulnának, ha hibátlan tojásfejüket megbontaná valamiféle szem. Magányuk nem azért teljes, mert növénytelen holdbéli tájon hagyják magukat fényben fürészteni, hanem mert „világbavetettségükön" nem könnyít semmiféle kapcsolatfelvételre alkalmas

tatódó ciklus, a *Fejek* ikonosztáza zárja le. Mind más és mégis hasonlítanak. Vagy inkább fordítva: valamennyire *közös* törvényszerűségek érvényesek és mégis mindegyik külön univerzum. Törődöttek vagy telt-simák, sötét-titokzatosak vagy lágy színekkel kacsintóak. Ők a gömbfejű mélabú eleven cáfolatai.

A hatvanas években képzőművészetünk egyik legderűsebb korszakának kellős közepén keletkezett a hosszan nyúló sorozat, a *Napraforgók*, Papp Oszkár talán legszomorúbb, egyébként legkevésbé „absztrakt" ciklusa. Elpergő, szétrohadó, összezsugorodó virágok régi hasonlatával úgy fejezte ki a haláltalan elmúlást, hogy abban nem jutott szerep sem a feloldozásnak, sem a tragédia utáni megnyugvásnak.

Ám ezzel a sorozattal majdnem egy időben keletkezett egy másik ciklussá formázott gondolatmenet, a *Kristály* című. Az a sorozat, amely szembeszállni látszott a biológiai óra diktálta sorssal, mert „elemzés tárgyává téve" az elenyészőt, végül is felfedezte benne a létezés rá is érvényes formuláját, a szervetlen anyag végleges szabályosságát. Ők, a kristályok, világítják ki újra a napraforgóktól besötétedett eget.

A sors előtti megrettenés és a sorsot kicselező rendteremtés ciklusaiból fonódik szétbogozhatatlanul szoros szállá Papp Oszkár néha túlságosan is sokszínűnek tűnő életműve. Szorongása a század szorongása, a „minden egész eltörött" fölötti aggodalom és ennek képzőművészeti megfelelője, a zárt formák illékonyságának, feloldódhatnékjának kényszeres megjelenítése. Terápiája is e századi. Mindennek ellenére van rend, van valamiféle szabály, van valami „összhangzó értelem" a minden sarokban, minden létezőre leselkedő káoszban.

Tudom, nemcsak a hit és hitvesztés dialektikája teszi „nem jellemzővé" Papp Oszkár teljesítményét, hanem egyfajta közöny is a szakosított képzőművészeti eszközök iránt. Őt valóban nem lehet „organikus" vagy „konstruktivista", nonfiguratív vagy látványelvű, avantgarde vagy neoavantgarde feliratokkal ellátni. Még a festő címkével sem, mert életművében hovatovább a tűzzománc vagy a grafika legalább olyan fontos szerephez jut, mint az olajjal alapozott tábla. A művész monográfusa és katalógusírója, Mezei Ottó alkimistának nevezi ezt a művészalkatot. És valóban: a művészetekkel, a költészetekkel, a hiedelmekkel lepaktáló kamasz-tudomány ismérve volt a rézgálicot és denevérhájat, a marólúgot és az újholdkor kicsalt hajfürtöt kondérban összefőző szándék. Mert aranyat csak úgy volt érdemes kutatni, ha finnyás ízlés nem gátolt a kutatásban.

Hogy a bölcsek kövét, a boldogság forrását, a királyok fémjét semmiféle alkimiával nem lehet előállítani? Így igaz. De mi minden született a lombikokban *mellékesen*, Papp Oszkárnál például az unalmas [illegible] zorta elevenebb kom- [illegible] egyóan rendteremtő

Szűcs Julianna

MOST JELENT MEG: A Forradalmi Kormányzótanács jegyzőkönyvei
8 034321 20 220371 21 218584
8 038290 20 236858 21 219080
8 045014 20 261258 21 219214

HÍREK

A VI. Kerületi Pártbizottság ülése

Kedden ülést tartott a VI. Kerületi Pártbizottság. Az ülésen részt vett *Jassó Mihály*, a Budapesti Pártbizottság titkára. A testület személyi kérdésben döntött: *Barsi Tomajt*, aki eddig a Budapesti Pártbizottság osztályvezetője volt, a pártbizottság első titkárának választották meg. (MTI)

LOSONCZI PÁL, az Elnöki Tanács elnöke, Maróthy László, a Minisztertanács elnökhelyettese és Sarlós István, az Országgyűlés elnöke fogadta Varga Józsefet, hazánknak a Tunéziai Köztársaságban akkreditált nagykövetét, aki a közeljövőben utazik állomáshelyére.

KIHIRDETTÉK a Tudományszervezési és Informatikai Intézetben a közoktatási iskolaszámítógépek szállítására tavaly kiírt pályázat eredményeit. Az általános iskolai kategóriában az első helyet a Novotrade Rt. és a Piért Kereskedelmi Vállalat Commodore 16-osainak, illetve a Videoton vállalat tv-komputerének ítélték oda. A középiskolásoknak való gépek versengésében az első helyre került a Pro-Primo 64—K változata.

FESTÉSZET ÉS IRODALOM címmel nyílik meg holnap délután fél négykor a szekszárdi Babits Mihály Művelődési Házban Xantus Gyula SZOT-díjas festőművész kiállítása.

SIKERESEN PRÓBÁLTÁK KI a Szovjetunióban a Leningrádot a Déli-sarkkal összekötő első közvetlen légijáratot. Ezzel a szovjet sarkkutatás új fejezete vette kezdetét.

TATAI SZŐNYEGEXPORT. Négyszeresére növeli az idén a Szovjetunióba irányuló exportját a Lakástextil Vállalat tatai szőnyeggyára. A most létrejött megállapodás szerint ebben az évben már egymillió rubel értékben 130 ezer négyzetméternyi szőnyeget szállít szovjet partnerének az üzem.

VÁGJÁK A JEGET a Balatonon. A partközelben helyenként harmincnegyven centis jeget hagyományos módon termelik ki. A hegyoldalakba vájt vermekbe ezervagonnyit akarnak szállítani a szezon végéig.

HATVAN JÁRMŰ szaladt egymásba tegnap Milánó közelében egy ködös olasz autósztrádán. Hat ember meghalt, a sérültek száma eléri a harmincat.

TŰZ ÜTÖTT KI rövidzárlat miatt a venezuelai főváros, Caracas egyik tizennégy emeletes irodaházában, ahol Chile caracasi nagykövetségének helyiségei is voltak. Legalább tizenöt halálos áldozatot követelt a szerencsétlenség, közte volt a chilei nagykövet és a nagykövetség hét másik beosztottja.

Grafikai pályázat

Az italfogyasztás elleni társadalmi felelősségérzet növelését segítő grafikai pályázatot hirdet az Alkoholizmus Elleni Állami Bizottság és a Közművelődési Információs Intézet. A pályázat célja: külön pályá[zat] és a tanuló fiatal[ok]

FILEP JÁNOS, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1933 óta volt a párt és 1924-től a Szabók Szakszervezetének tagja, 80 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása március 11-én délután három órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben. — *Az MSZMP VII. Kerületi Bizottsága; a Magyar Ellenállók, Antifasisták Szövetsége; a Ruházatipari Dolgozók Szakszervezete.*

KOSZORÚZÁSI ÜNNEPSÉG. Papp Lajos kőfaragó, a magyar és a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő személyisége születésének 80. évfordulója alkalmából március 7-én délelőtt tíz órakor a Mező Imre úti temető Munkásmozgalmi Panteonjában lévő sírjánál koszorúzási ünnepséget rendeznek.

A BARANYA MEGYEI magyar—bolgár barátsági napok alkalmából tegnap koszorúzási ünnepséget rendeztek a hazánk felszabadításáért elesett bolgár hősök harkányi emlékművénél. A bolgár katonai temetőben álló emlékműnél Gano Ivanov vezérőrnagy, a Bolgár Népköztársaság budapesti nagykövetségének katonai és légügyi attaséja helyezte el a megemlékezés virágait.

Üstökösnézőben

Az ötlet egyszerre született meg két nyugatnémet utazási iroda szervezőinek agyában: a hét végén hannoveriek és müncheniek százai tekinthetik meg a Halley-üstököst tízezer méter magasból, repülőgép karosszékében ülve. A hannoveri részvevőknek 295 márkát kell fizetniük azért, hogy a város fényeitől nem zavarva, a tiszta levegőben tekinthessék meg az üstököst. A Boeing 727-esek üléseinek kétharmadára adnak ki jegyet; így minden utas a legelőnyösebb helyzetben veheti szemügyre a Halleyt. A Münchenből startoló nézők 155 márkából megússzák a kalandot, ám ők téli gépen nézelődhetnek csak. A péntek hajnalban ötpercenként induló, másfél órás túrákra ezerötszáz érdeklődő jelentkezett.

SZABADTÉRI GALÉRIA bontakozik ki a pécsi dóm környékén, a mecsekalji városhoz kötődő nagy alkotók — írók, költők, képzőművészek, muzsikusok — szobraiból. A hangulatos kertekben, sétányokon, tereken eddig felállított művek mindegyike jeles szobrász alkotása.

RITKA ZENEI ESEMÉNY színhelye lesz március 10-én este fél nyolctól a Magyar Nemzeti Galéria kupolaterme. Kocsis Zoltán zongoraművész Liszt Ferenc kevésbé ismert műveiből ad koncertet. A Budavári Programiroda által szervezett esten közreműködik Sinkovits Imre, Dunai Tamás, Mikes Lilla és Sunyovszky Szilvia is.

Fel nem vett g

A jegyzék azon gépkocsinyeremény-takarékbetétkönyvek számait tartalmazza, amelyeket 1985. novemberig (1—98. sorsolásig) kisorsoltak, a tulajdonosok azonban a nyereményigényt 1986. február 27-ig nem jelentették be. A nyertesek a kisorsolt személygépkocsi hivatalosan megállapított fogyasztói árára tarthatnak igényt.

A kisorsolt betétkönyvvel, vagy az ezt helyettesítő „Igazolás"-sal további ügyintézésre a betétkönyvet kiállító helyhez kell fordulni.

A betétkönyvszámok azonosításánál az értékelhető számok előtt szereplő nullás számokat nem kell figyelembe venni.

10 000 Ft-os betétkönyvek

1	070429
1	074385
1	074732
1	083564
1	094222
1	095822
1	098099
1	100686
1	106173
1	108517
2	032870
2	044240
2	047997
2	055432
2	056836
2	057105
2	066769
2	073779
2	078772
2	086863
2	092404
3	023690
3	032280
3	036912
3	059403
3	063658
3	067581
3	069402
3	078071
3	078122
4	043218
4	050203
4	060743
4	061088
4	064818
4	092637
4	094738
4	102339
4	107561
4	107827
4	114830
4	117121
4	117805
4	121633
4	123394
4	123765
4	128503
4	130698
4	134456
4	135888
4	137316
5	018805
5	023966
5	041845
5	054225
5	065467
5	066931
5	068025
5	068148
5	072181
5	072498
5	074458
5	074725
5	090249
6	029815
6	036798
6	047173
6	049396
6	056035
6	053755
6	058666
6	065379
6	068144
6	072318
6	072964
7	020343
7	028110
7	032974
7	042866
7	049699
7	049880
7	063510
7	065407
8	009913
8	025494
9	061291
9	072194
10	028831
10	030440
10	032951
10	034118
10	035760
10	038499
11	003996
11	013838
11	017371
11	022015
11	027749
12	039604
12	039763
12	050400
12	051020
12	055313
12	056863
12	063608
12	064118
12	077183
12	078089
12	079047
12	079344
12	082598
12	083275
12	090945
12	092754
12	093432
12	097620
12	107831
12	109393
12	116923
12	125090
12	127590
12	134172
13	019195
13	019286
13	043180
13	044640
14	012584
14	014336
14	020192
14	038732
14	039363
14	045874
14	049536
14	072031
15	010515
15	035277
15	060917
15	063637
15	063637
15	068992
15	072646
16	018122
16	038602
17	009055
17	019128
17	021422
17	023079
18	024486
18	035322
18	049696
19	011381
19	017046
19	020159
19	025910
19	031329
19	034563
19	036411
20	065398
20	066881
20	071537
20	080984
20	117884
20	118883
20	133329
20	156763
20	159300
20	172565
20	174098
20	183322
20	185834
20	185987
20	193400
20	204333
20	368660
20	371199
20	376848
20	386796
20	387381
20	389804
20	395527
20	401283
20	408050
20	414400
20	427880
20	433158
20	435119
20	447382
20	447427
20	458527
20	466185
20	481553
20	487103
20	487929
21	004087
21	016317
21	018042
21	019121
21	024234
21	025482
21	027480
21	036940
21	038864
21	041229
21	043582
21	048107
21	049971
21	050500
21	053426
21	055562
21	065230
21	066860
21	069238
21	071161
21	074481
21	075734
21	078984
21	079887
21	081260
21	083684
21	086798
21	088540
21	090834
21	094211
21	094931
21	103259
21	105709
21	116590
21	119394
21	132263
21	133294
21	137902
21	138223
21	138611
21	139797
21	140281
21	144750
21	147179
21	155361
21	156081
21	157029
21	157867
21	158602
21	161972
21	162265
21	169464
21	171657
21	173039
21	174276
21	174369
21	174896
21	176930
21	180021
21	182616
21	183955
21	186007
21	190153
21	192840
21	193313
21	194495
21	203706
21	207849
21	210715
21	210938
21	215373
21	215966
21	216075
21	216987
21	217800
21	223945
21	225115
21	228327
21	236505
21	236510
21	237678
21	238701
21	242525
21	248093
21	255890
21	257533
21	258204
21	265866
21	270827
21	271468
21	273857
21	275945

Papp Oszkár

Papp Oszkár festőművész képeiből nyílt meg kiállítás pénteken az Ernst Múzeumban. A március 9-ig nyitva levő tárlaton több mint négy évtized munkája látható.

Magyar Nemzet 1986. 11. 8.

Papp Oszkár

Papp Oszkár festőművész gyűjteményes kiállítását Vitányi Iván nyitja meg február 7-én, pénteken, déli 12 órakor, az Ernst Múzeumban.

Magyar Nemzet 1986. II. 5.

Papp Oszkár, Kettő

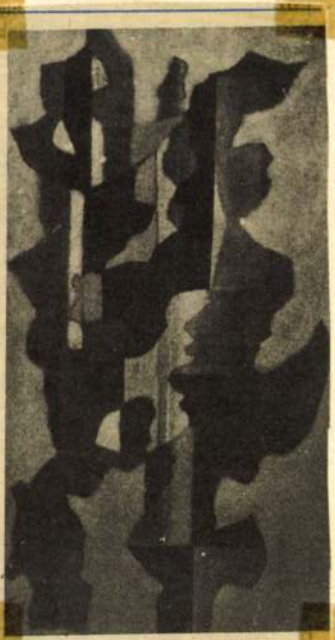

Papp Oszkár: Kettős

Illyés Gyula: Papp Oszkár és Veress Pál kiállítása.

Dunántúli Napló, 1944. február 20.

PAPP ORSOLYA

Felelős kiadó: Kiáll. Intm. Ig.

75-518 FNyV 10 – M. H.

Meghívó

Papp Oszkár

Tűzzománcok

A kiállítást megnyitja:

Miklós Pál

1975. február 21-én, pénteken du. 5 órakor

Fényes Adolf terem
Budapest VII., Rákóczi út 30.

Papp Oszkár

Magyar

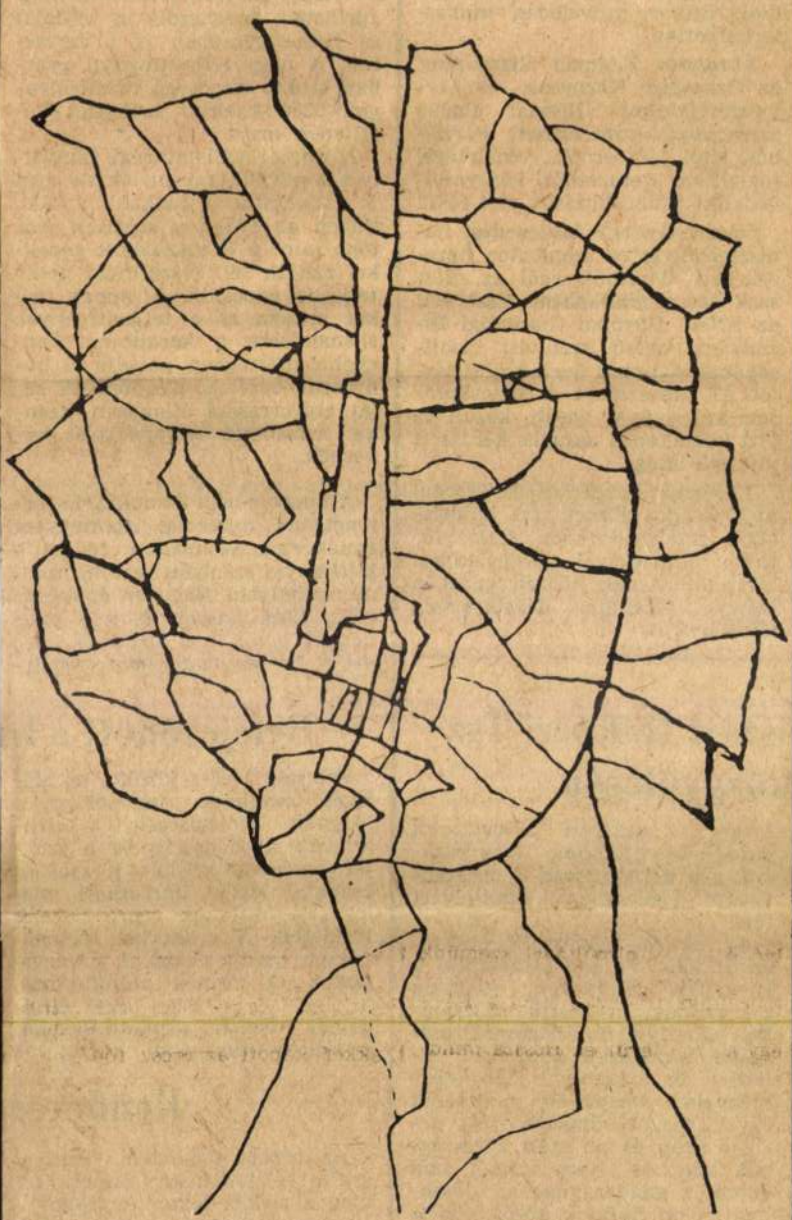

Papp Oszkár kiállításán, mely pénteken nyílt meg az Ernst Múzeumban, a művésznek Theophrasztosz híres jellemrajzaihoz készült fejsorozata is látható. Képünkön a Rémhírterjesztő.

Vasárnap hazaérkezett Varsóból az Országos Béketanács küldöttsége, amely *Barabás* Miklós főtitkár vezetésével tárgyalásokat folytatott Jacek *Palisewskyvel*, a Lengyel Országos Békebizottság főtitkárával.

sászári Rákóczi Tsz közgyűlésén

lenére a császári szövetkezeti gazdák megtalálták számításukat, s a népgazdaság is megkapta ettől a közösségtől, amit elvárt tőle.

Az elnöki beszámolót követően Havasi Ferenc köszöntötte a közgyűlés résztvevőit, méltatta szorgalmas, hozzáértő munkájukat, amellyel az átlagosnál rosszabb természeti adottságok ellenére az átlagosnál jobb eredményeket értek el. A sikerek egyik összetevőjeként szólt arról a szép és az egész közösségnek hasznos összefogásról, ami ebben a gazdaságban az idősebbek és a fiatalok között kialakult.

nc hazaérkezett jetunióból

A magyar népi demokrácia történetének nevezetes eseményére emlékeztek szombaton reggel a tatabányai szénbányák föld alatti munkahelyein. *Negyven évvel ezelőtt, 1946. február 8-án a tatabányai bányászok hirdették meg azt a versenymozgalmat, amely-*

Befejeződött a ha

Február 3—8-a között, az előzetes terveknek megfelelően, a Magyar Néphadsereg, a csehszlovák néphadsereg és a szovjet hadsereg kijelölt törzsei és csapatai között harcászati gyakorlatot hajtottak végre hazánk területén. A gyakorlat eredményesen járult hozzá a parancsnokok és törzsek munkájának, a csapatok együttes tevékenységeinek további tökéletesítéséhez a téli körülmények között, a

Rendőrség

Az utóbbi napokban országszerte értekezleteken emlékeztek meg a rendőr-főkapitányságok a körzeti megbízotti szolgálat és a vele szoros kapcsolatban fejlődő önkéntes rendőri szervezet megalakulásának 30. évfordulójáról. A megyei párt-, állami és társadalmi szervezetek vezetőinek részvételével megtartott rendez-

Papp Oszkár, fertőzés grafikusművész
2) Folytatás.

Papp Oszkár frottage-technikájú grafikája

(ász); Galéria Budán,
Fejérmegyei Hírlap, 1984. júl. 5.

Moziműsor

Székesfehérvár — Köztársaság

du. 6 órakor: Sok pénznél jobb a több (színes, francia krimi, III. helyár, 16 éven felül!)
este 8 órakor: Eszkimó asszony fázik (magyar, 16 éven felül!)

Székesfehérvár — Petőfi

du. 5 órakor: Kramer, kontra Kramer (színes, amerikai, II. helyár, 14 éven felül!)
este 7 órakor: Végállomás (NSZK, II. helyár, 18 éven felül!)

Szfvár — Gárdonyi Géza

este fél 8 órakor: Bombanő (amerikai, III. helyár!)

Dunaújváros — Dózsa

du. 6 órakor: A sárkány éve (szovjet)
este 8 órakor: A kicsi kocsi újra száguld (amerikai, III. helyár!)

Mór — Vörös Csillag

du. 5 órakor: Sztárok bűvöletében (lengyel, 14 éven felül!)
este 7 órakor: Jesse James balladája (amerikai, II. helyár, 14 éven felül!)

ino

ésre.

délután 6 órakor a VÁSÁRTÉREN

Papp Oszkár

Papp Oszkár: A *Barbár mitológia* sorozatból

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 AUG

LÁTÓHATÁR
Budapest

Papp Oszkár

1021

Papp Oszkár rajza

esztendő óta szándékos pusztítás, háborús

Ettől aztán kedve szottyan a magyar utas
tőül kérje fel a dánok országában. Vezetőke
régebben is.

Mélykutató módszerekkel nyilván még
de e rövid cikk keretében elégedjünk meg
kat és még egyszer tizenhét évtizeddel, teh
ezelőtt Dániában járt honfitársunkat kérjü
amint azt művének, az *Europica Varietas*
kai kiadásából, annak Kovács Sándor Iv
dos kommentárjaiból is megállapíthatjuk, 1618 április
rosba. *Generalis Descriptio Danie* a latin címe ennek a magyarul írt fejezetnek, mely utazónk személyes élményeit más művek, főként a korában népszerű belga Mercator könyve alapján örökíti meg. S a mai utas, ha éppen olyan kurta időt tölt ott – Szepsi Csombor mindössze öt napot töltött Dániában –, a higgadtabb vérmérsékletű, lassabban felmelegedő északi emberekről, az első látszatról és nagy tisztaságról el fogja fogadni hajdani vezetőjének szavait: „Népe Dániának igen hideg természetű, maags és szép fehír, egymásnak szeretője, örömest vándorol, bévett

Papp Oszkár

— **Papp Oszkár festőművész Virágok —lányok** című kiállítása május 30-ig látható — vasárnap és hétfő kivételével — a Gulácsy Galériában. (XII., Fürj u. 4/A.) A tárlaton tus-, toll-, diópác- és ceruzarajzok, valamint olajképek tekinthetők meg.

Magyar Nemzet 1984. IV. 30.

Papp Oszkár, kső

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Rajz-ás

Már az indulás szertelen. *Papp Oszkar* még csak kerülgeti a Képzőművészeti Főiskolát, de már ontja magából a *különböző* képeket. A *Kékingesnek* nevezett önportréról Pór Bertalan tekintetével néz ránk; az egy évvel későbbi *Kubikos* az expresszionizmus harsány előadásmódját árasztja; a *T. néni*, alig valamivel későbbről, Rudnay Gyula modorában akadémikus, majd megint más képlet: merő impresszionizmus a *Visegrádi fasor*.

A látogató, aki a hatvanéves festő gyűjteményes tárlatára érkezik a *Ernst Múzeumba*, azzal nyugtázza ezt a tanácstalanságot, hogy minden kezdő — keres. Keresett tehát Papp Oszkár is, amíg rá nem lelt önmagára. Csakhogy, ahogy haladunk előre a termeken, a termekből leválasztott kis bokszokon, egyre inkább az az érzésünk: egy örök kamasszal szembesülünk. Egy mindmáig izgékony szellemmel, aki soha nem akart és ezért nem is tudott megérkezni.

Mert folytonosan változik a kép. Az ötvenes évetized derekán (ez már a kész művész első periódusának tekinthető) két, majdhogynem ellentétes világ tárul elénk. Egy metafizikusan szürrealista — a század poklait felidéző — előadásmód, amelynek oly remeke akad, mint az 1957-es *Fekvő*, ahol az ablakon át érkező fény cellává fojtja a környezetet. S egy színeiben dús, ugyanakkor szerkezetes, a vastag kontúrokkal a látványt törmelékdarabokra bontó stílus, amely leginkább Barcsay konstruktivizmusával rokonítható.

A hatvanas évek elején *Növény-kristály* címmel egy tollrajzsorozatot készít, amit csak annyi kapcsolat fűz a korábbi munkákhoz, hogy ezek a lapok *egyszerre* szürrealisták és konstruktívak, de itt hiába keressük a korábbi esztendők szorongásos egzisztencializmusát, illetve a valóság szerkezetének lenyomatait. Ezekben a növényi organizmusokra emlékeztető kompozíciókban, amelyek leginkább Szántó Piroska hasonló témájú műveivel rokoníthatók, a lét borzongató élményét osztja meg velünk a festő. Ugyanekkor indul egy másik ciklus, amelynek kulcsszava a *kristály;* a fogalom a címekben (*Kristálymese, Kristálypalota, Kristályzene*) is ismétlődik, de persze az a lényegesebb, amit látunk. A szabálytalanul indázó növényi alakzatokkal szemben itt rend uralkodik — foszforeszkálóan sejtelmes színek segítségével. Sőt, szólnunk kell egy harmadik együttesről is, ez a metamorfózis; tépett idomai akár a tánc bódulatában röpködő figurák.

Az életmű önburjánzásának azonban még nincs vége. Hogy csak a legjelentősebb állomásokat említsem: külön ciklust alkotnak a kaleidoszkóp-tájak, a zománc-folyatások és a csurgatásos képek, a fejek, amelyek maguk is több egységre bonthatók, hiszen vannak közöttük kalligráfiák, olyanok, amik az ikonok fétisvilágát idézik, s amelyek kubisztikus kristályaiból jellemábrázolások bomlanak ki. S ez csak ízelítő, az életmű felbontása tovább folytatható, s folytatnia kell annak, aki Papp Oszkár művészetének teljes gyökérzetére kíváncsi. Az ő talán legfőbb tulajdonsága ugyanis a nyugtalansága; a kiállításon nem elsősorban az élmény köti le, hanem inkább a műterem fogja meg a nézőt — a sok-sok vázlat és szinte végtelen változat jóvoltából.

Természetesen ennek az életműnek is van összetartó ereje. Ha változik is Papp Oszkár, mindig ugyanaz az ember csodálkozik rá valami másra. Fel kell tehát tennünk a kérdést: ki ez az ember?

Ha egy nyitott elmével szembesülünk, az az első érzésünk: ő az a bizonyos avantgard, akit — a kifejezés értelme szerint — élenjárónak kell tekintenünk. Papp Oszkár azonban nem tartozik a művészek e típusába. A katalógus előszó írója, Mezei Ottó a festő nagy élményei közé sorolja Korniss Dezsőt, Barcsay Jenőt, s mi hozzátehetjük még Martyn Ferencet, akik — legalábbis pályájuk bizonyos szakaszán — valóban az előőrshöz tartoztak. Papp Oszkár rájuk figyelt, tőlük tanult egész életében. Nem lett a tanítványuk, még kevésbé a követőjük. Úgy fogalmaznék: olyan gondolati töredékeket és sejtelmeket fűzött tovább vázlatos rajzaiban és rajzos festményeiben, amiket példaképei kibontani nem tudtak vagy nem akartak.

Papp Oszkár a főiskola elvégzése óta állásban van, kenyérkereső foglalkozása mellett alkotta meg életművét. Piktúrája ezért mentes a magyar festészet konjunkturális folyamatairól. Nem festett szocreált, és nem akkor lett absztrakt, amikor már nem volt veszélyes. Művészete, mint egész, azt sugározza, hogy az élet értelmes. Hogy érdemes dolgozni. Hogyan is lehetne másképp értelmezni egy olyan életművet, amely maga a tárgyiasult termékenység. De maguk a művek is — vidám színeikkel, és végtelen rajzásukkal — egy derűs, munkára mindig kész lélek lenyomatai.

12

v. 21. XXX/8

emberi arca

facsarni a nyelvet, az alakítás roppant mancsával agyonnyomni a kifejező — vallomástevő, felszabadító — lírai funkciót: ezek nem az én szájízem szerint való dolgok.

A konjunktúralovag, a féltehetség persze minden időben azt valósítja meg az irányzatból, ami tehertétel, veszélyzóna, negatívitás, a tehetség meg elsősorban azt, ami előremutató, emberi. Az elképesztően hosszú ideig késleltetett *Balaskó Jenő*, úgy gondolom, alapvetően az utóbbiak közé tartozik. Már a hatvanas évek elején írott hagyományos versei némelyikén is elbámulok: milyen jók, milyen érdekesek, mennyivel fölötte vannak a kor verskultúrájának. És talán már ezek sem annyira „hagyományosak".

... paraemmusok, kimondások, elhallgatások finom költői játékában vannak jelen a versben. „Hova tűnt a fájdalom / Halál az őszi hó alatt / Hova tűnt a fájdalom / Ki tudja ezt? / Az a nyári fájdalom / Virágzik őszi hó alatt! / Ó mondd, ki érti ezt, / Ki érti, mondd meg ezt!... Hol a régi barikád / A fegyverem ki vette el / Hol a fényes barikád / Ki tudja ezt? / Ó az égi barikád / Virágzik őszi hó alatt! / Ó mondd, ki érti ezt, / Ki érti, mondd meg ezt! / Itt a tél, hallgathatok / Támad a szél, zokoghatok / Itt a tél, hol alhatok / Ki tudja ezt? / Itt a tél, elalhatok / Támad a szél, megállhatok! / Ó mondd, ki érti ezt: / Nagyisten, meghalok!..."

Ha a Chansonról sem igen lehetett kifejtő módon meg-

dani, hogy „miről is szól", agy neoavantgard Balaskó-ekről még kevésbé lehet. csak azért sem, mert her-zálást, élményleszűkítést igen tűr ez a sűrű vérű, sztus alkat, ez az origi-an avantgardista indulat. erőteljes kelet-európai ci-n tudat mindenesetre csak-mindegyik költeményből szik. „Megváltó politikák csikarása", „lelke tenisz-ide fürgén oda", „mostan a egyik zsebe / benne mos-ellenforradalom / mostan gtön a forradalom", „tüssz tmocskos", „az országgyü-se összeül", „A jó: csak et. / A bűn: az mindig!", főtől szombatig a hatalom / akárhogy, szombatig ösz-ül. / Akárhogy is piszkos a fegyverek ára, / vasárnap fénnyé megözvegyül" — sejlenek ki a grammatikai csavarások, „neodadaista" szókapcsolások mögül-közül a keserű történelmi élmény változatai. Mondom, Balaskó — többekkel ellentétben — nem azért csűricsavarja a nyelvet, hogy megszüntesse a jelentést, hanem hogy szuggesztív nyelvi alakzatot alkosson a kifejezhetetlen kifejezésére. „Ásód gyógyvasával ne gátold vesémet. / Plakát tenyereddel ne hirdesd arcom. / Pedáns lábaiddal bokámat ne csodáld" — írja Sírfelirat című művében, és a sorok szuggesztív értelmét minden szemantikai képtelenségük ellenére már önmagukban is érzékeljük, hát még, hogy a vers végén ott van az „Idegen zászlóval ne takard be testem; / egyszer feltámadok és

Papp Oszkár, költő

PAPP OSZKÁR MŰVEI

Papp Oszkár festőművész alkotásaiból rendezett gyűjteményes kiállítást az Ernst Múzeum. Az elmúlt negyven év munkáiból válogatott közel négyszáz tűzzománcot és olajképet március 9-ig láthatják az érdeklődők.

—: Haza

Új Jü

43.

XXIII/7

szeretném megkérdezni, hogy ezt a pirosságot milyen

megszűntek a paranoid tüneteket, ámde afféle „igazság bajnoka" lettem, kímé-

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 MÁR
KÖNYVTÁROS

Papp Oszkár
festő-grafikusművész

1021

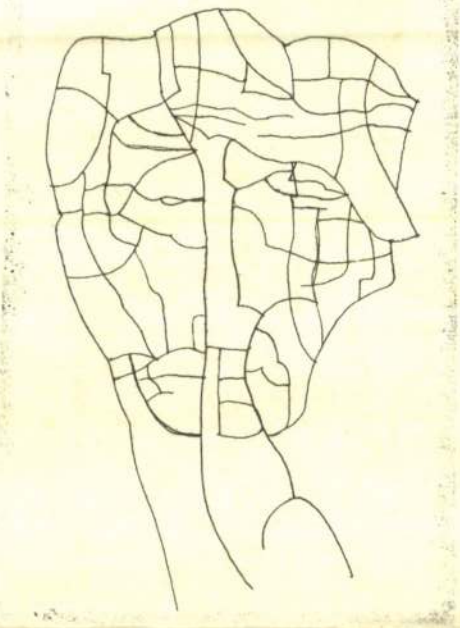

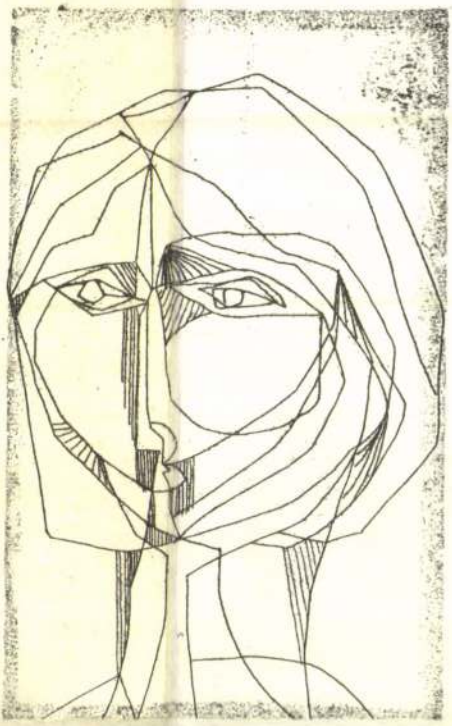

PAPP OSZKÁR grafikáiból (Cikkünket lásd a 161. oldalon)

Ára: 10,— Ft

Papp Oszkár

lentkezik a hippiknél. Ez kizárólag ellenzékiségből táplálkozik. Ha a San Francisco-i üzletember jól öltözött, a beatnik az ellenkezőjét tette. Ha az üzletember színes inget kívánt. Mihelyt az üzletember színes inget kezdett viselni, a hippi vad mintás inget keresett. Feltétlenül más akart lenni. Végül már nem is viselt inget, csak pulóvert. Mindez az antidivat tiltakozása volt. Az 1945. évi beatnik nem szabadult fel a polgári világ alól, függött tőle, hiszen minden tekintetben az ellentétét csinálta, amit normának tekintettek. Így teremtette meg a polgári uniformizáltság ellenuniformizáltságát.
(Universitas, 1975 január.)

Papp Oszkár:

Plasztikus fej

Daphnis és Cloé

A Barbár mitológia sorozatból

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOKBÓL

Rizonyos szemszögből ez a befolyás az
egyetlen itt, annyi az ifjúság rendelkezé-
re áll, hogy önmagán tüljépve is fenntartsa
magát. A fiatalság ügyanis, sajnálatos mó-
don, gyorsan tovaröpül állapot. Egy annert-
kai jelszó szerint: „Ne higgy senkinek, aki
elmúlt 30 éves!” Tülságosan is gyorsan el-
érjük ezt a korhatárt, s aztán már fellár-
tóztathatatlanul vezet utunk a világ be e világ fo-
világába. De ez a világ is meg fog változni,
tóztathatatlanul vezet utunk a világba,
kai jelszó szerint: „Ne higgy senkinek, aki
elmúlt 30 éves!” Tülságosan is gyorsan el-
érjük ezt a korhatárt, s aztán már fellár-
tóztathatatlanul vezet utunk a világba,
világába. De ez a világ is meg fog változni,
hiszen azok, akik most lépnek be e világba fo-
lyamatba, amely óket magukat is átfor-
málja. Tulajdon-
képpen azt állítható, hogy korábban soha-
sem történt az ifjúság mint önálló tudattal
rendelkező nagyosport. Világosan szemlél-
tető például a mült századi porosz jöve-
lelmestatisztika: a leljes korabeli; nábet
55 évig éppen csak kilép a gyermekkorból;
meg éppen nemcsak gyermek, hanem ifjúság is végét ért már. A társada-
kezdődik kell, nemcsak gyermek, hanem ifjúság is végét ért már. A társada-
lomnak legalább a fele ülyenformán soha-
sem ismert meg az ifjúság élményeit.
Ennek közvetkeztében általában ugyan-
rottak át a gyermek mai helyzetét: ugyan-
Je vizsgálunk meg a mai ifjúságot, hogy a
mejáról? Ehhez jártul meg az, hogy a
hosszabbodik a gazdasági függés ideje is.
kepzés jogos, ha az ifjúságot a gaz-
Minden függésnek a határozott
dasági függésnek a határozott 30 éves korig
gondoskodik a határozott. Vannak fogal-
gondoskodik a határozott. Vannak fogal-
kozások, amelyeknél egészen 30 éves korig
tennáll ez az függés.
addig tart az ifjúság.
Új paradoxon áll elő: a határság ma ázi-
kalág tovább tart, mint régebben, még
hozzá a vállozott, technikai és gazdasági
ületelételek által az új társadalmakban tényező
vállozásával az új társadalom fontosabb
ság struktúrálisan egyre ontalló tudatlanok ki-
lész, amit még fokozó ünadban a kétrdés, va-
sága a határság. Felmerül idejének kitolódásával
alakulása. Határság társadalom egészére gyako-
jon a határ-e a társadalom növekedése?
egyitt jár-e a határság növekedése
rolt befolyásának megfosszabbodása.
A határság idejének megfosszabbodása
val jár, hogy az ifjúság tovább tart?
A határság idejének megfosszabbodása
Megkülönböztetjük a ti-
differenciálódik. Minkét csoport
zen- és a huszonévesek alcsoportra osztik,
s ezek együtt a huszonévesek második cso-
portja egyre inkább kapcsolódik. Ennek
arányt tekintve a huszonévesek
alapján felhívhető a társadalom
mekkora az a csoport, amelyet ma ifjúság-
nak tekintünk. Megtelpően nagy, hiszen 17

korosztályt ölel fel, szemben a
teljesen keresőképes 30 felnőtt korosz
lyal. Ha ügyelembe vesszük a 13—30 é
sek óriási aktív potenciálját, érthető, hogy
világának nem maradhat meg az ifjúság
belolyásuk kereten belül.
A piackutatás mindezt csak általános
kereteknek tekinti, hiszen ezen belül el
jól körülhatárolható korosztályok
kul ki. Minden egyes korosztályon belüli
társadalmi származás, rendelkezésre álló
gazdasági eszközök, iskolázottság, foglal-
differenciálnunk. Mindezeknek a korcso-
portoknak közös vonása, hogy divat
pontjából roppant fogékonyak. Igen fontos
tényeződést tömegtől van szó, s mindenki
ségyénileg is, hogy ifjúság ügyeket is. S ez-
árnyalat specifikus ügyelet is, hogy elegendő
tegezódést a nézet is, hogy alkalmazottak
meglódi az a nézet is, hogy alkalmazottak
divatot kialakítani. Köz-
valloztatos valaszlektra van
szükség. A lényeg az, hogy az ifjúságnak
ismert, milyen valloztatos valaszlektra van
egységes ifjúsági divatot kialakítani, s ez nem-
szükség. A lényeg az, hogy az ifjúságnak
komoly aktivizálódjék, hanem mindegyi lényegés
ma komoly aktivizálódjék, hanem mindegyi lényegés
szempontból. Ez kornak egyik kiala-
csak számszerű. Ez kornak egyik kiala-
is eredményez. Ez kornak most van kiala-
vonása, amely még csak most van kiala-
kuldóan.
Ez magyarázza, miért találozunk a ma-
gatásban még számtalan bizonytalan-
ságot tényezővel. Az új divatformák tűnők
jelentkezésével jelleglék, kutatás
jellemzi: gyorsan változnak, szinte heterogén
cket. Ez azzal jár, hogy a divat terentőrő fe-
nagyon fölgyorsulnak, egy új divatformák negragad-
fel és tűnik el egy-egy új divatformák negragad-
ságban ugyanis két. A fiatalok roppant, hogy
jusággal egyet két. A fiatalok roppant, hogy
szüli, amely egyet két. A fiatalok roppant, hogy
nak minden rendelkezésre álló formáinak sike-
abból valamit kérdés, hogy ez rítkán sike-
lényegtelenebb azonban nem értékelni,
abból valamit kérdés, hogy ez rítkán sike-
hanem fémtrini megy végbe forradalom,
rül nekik. Egyelőre kell a helyzetet. Nem az
hanem fémtrini megy végbe forradalom,
ifjúsági divatban megy végbe forradalma megy végbe
ifjúsági divatban megy végbe forradalma megy végbe
hanem az ifjúság forradalma megy végbe
a divatban.
Az, hogy ennek során politikai tüntetés
is jelentkezik, nem új jelenség: valaha a
zakó is politikai demonstráció volt, akár a
frencia forradalom idején a pantallo. Régi
tözőktünk divatalakulásával adottak a
kapitalista társadalom tehetősségei is.
ipari társadalom átalakulásának nyomban politi-
rúl divatvállozásnak nyomban politi-
Ez természetesen nem jelenti azt, hogy
minden divatvállozás sok kísérletezésre és szá-
kal jelentőségge van. A vállozás sok kísérletezésre és szá-
egybevágásban útja az antidivattól az
rencsére is szűkség vezet. 1945 után
A mai fiatalság kiszödött-i bea
új divatstílus Kiszödött-i bea
jelent még a San Francisco-i bea
az anti-divat, amely napjainkban ismét je-

Papp Oszkár, festő grafikus művész
Nagy Zoltán, a szent Korona Mindszenty, zománc kiállítás a Visegrádi galériában,

2 Papp Oszkár: Phaeton,
vas, zománc, 20×25 cm

Művészet, 1984. 10., 33-old,

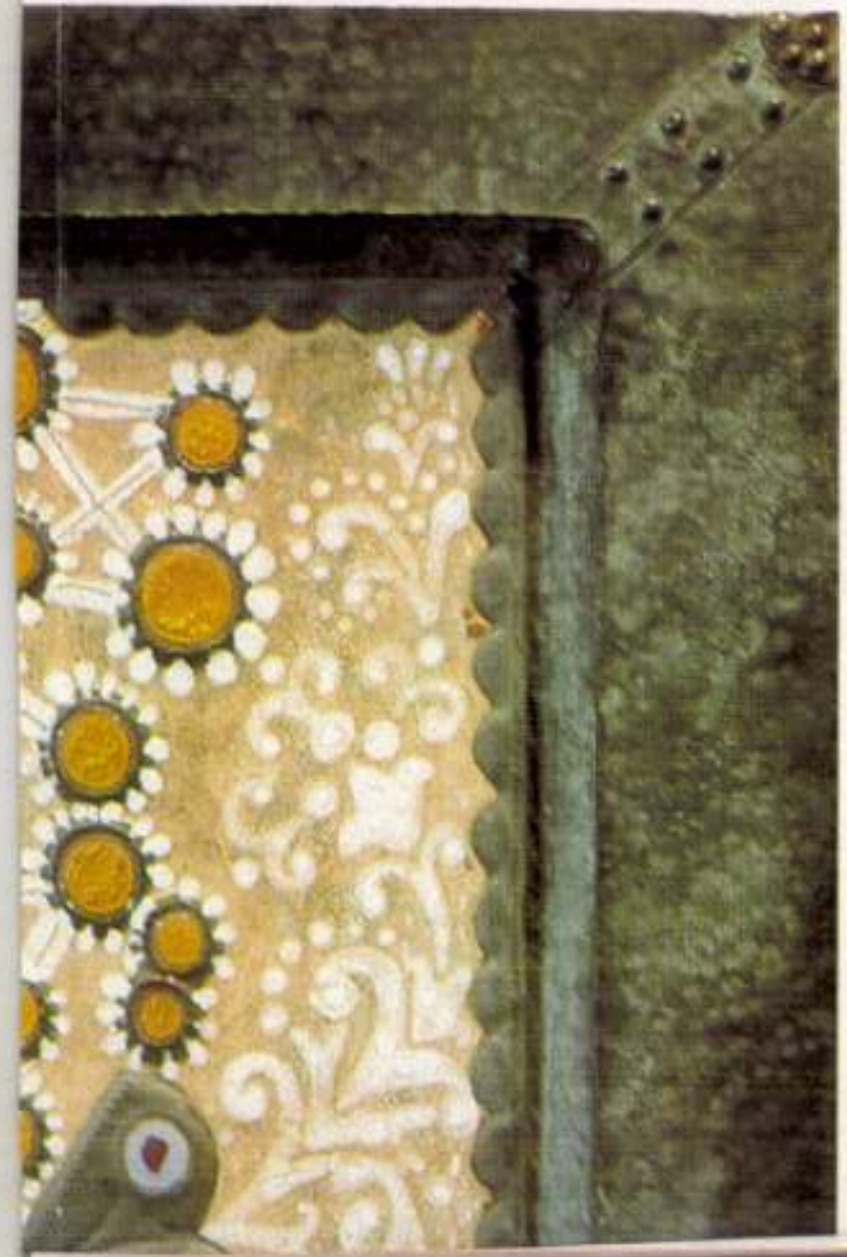

máncapplikáció erőteljes színeivel – arany, kék, fehér és zöld vörösbarna alapon – előadva; népművészeti ihletésű ornamentika és térforma, a székely kapus tetőzet alatt ékes-míves zománc berakású bálványszobrocska; opálos fényű tört színek kifinomult képi világában megjelenő vonalas, dekoratív alakfogalmazás, mely hol édeskésen túlcsordul, hol pedig formulaszerűen üressé szikárodik. Az itt említett formaeffektusok, bárhogy variálódjanak is a különféle művekben, végső soron közös nevezőre hozhatók, találkoznak az örök idill és harmónia szférájában, a déli napsütés árnyék nélküli honában vagy a hold ezüstösen derengő hideg fényében, amely színnel és ragyogással árad a virtuózan kezelt zománcból.

Lényege szerint retrospektív ez a művészetfelfogás, tudatosan hangolódik rá a kölcsönzött ikonográfiai előképekre, az ősi ornamentális formákra, amelyekből több-kevesebb erőltetettséggel vagy invencióval saját variációkat teremt. Az organikus elem kedvelése, az egzotikushoz és a népihez való vonzódás Kátait és társait egyes szecessziós törekvésekkel ro-

1984. november 1. Petőfi lc,45 Vné

Láttuk, hallottuk...

- Most hallgassák meg művészeti rövidhireinket!

A mindennapi kultura tárgyai, szokásai iránt megélénkült érdeklődés jele, hogy egyre több ilyen jellegü kiállitást rendeznek Magyarországon. Ezuttal egy zalaegerszegi bemutatóra kaptunk meghivót. A Zalaegerszegi Városi Kiállitóteremben november közepéig megrendezésre kerülő tárlat cime: Sirkertek, sirjelek. És a temetkezési szokásokkal, a végső bucsu esztétikumával foglalkozik.

Holnap, november 2-án, 17,oo órakor nyilik meg a simontornyai várban Illyés Gyula irodalmi emlékkiállitása. Az emlékkiállitást Pozsgai Imre nyitja meg, közreműködik Sinkovits Imre és a Madrigál Kórus.

Ujra megkezdte müködését az egyik legismertebb budapesti magángaléria, a Novotel mellett található Gulácsy Galéria. Az idei szezon nyitókiállitása-képpen a jövő héttől Papp Oszkár festő fejkompozicióit tekintheti meg az érdeklődő közönség.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 3

Budapester Rundschau

Papp Oszkár

1021

Papp Oszkár kiállításáról: Barbár mitológia

Banga Ferenc: Gyerekek

Felelős kiadó: Kiáll. Intm. Ig.

75-518 FNyV 10 – M. H.

Papp Orsolya

Meghívó

Papp Oszkár

Tűzzománcok

A kiállítást megnyitja:

Miklós Pál

1975. február 21-én, pénteken du. 5 órakor

Fényes Adolf terem
Budapest VII., Rákóczi út 30.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 387-748, 340-726

Oszkár Papp

DAILY NEWS
1984 FEB 21

1091

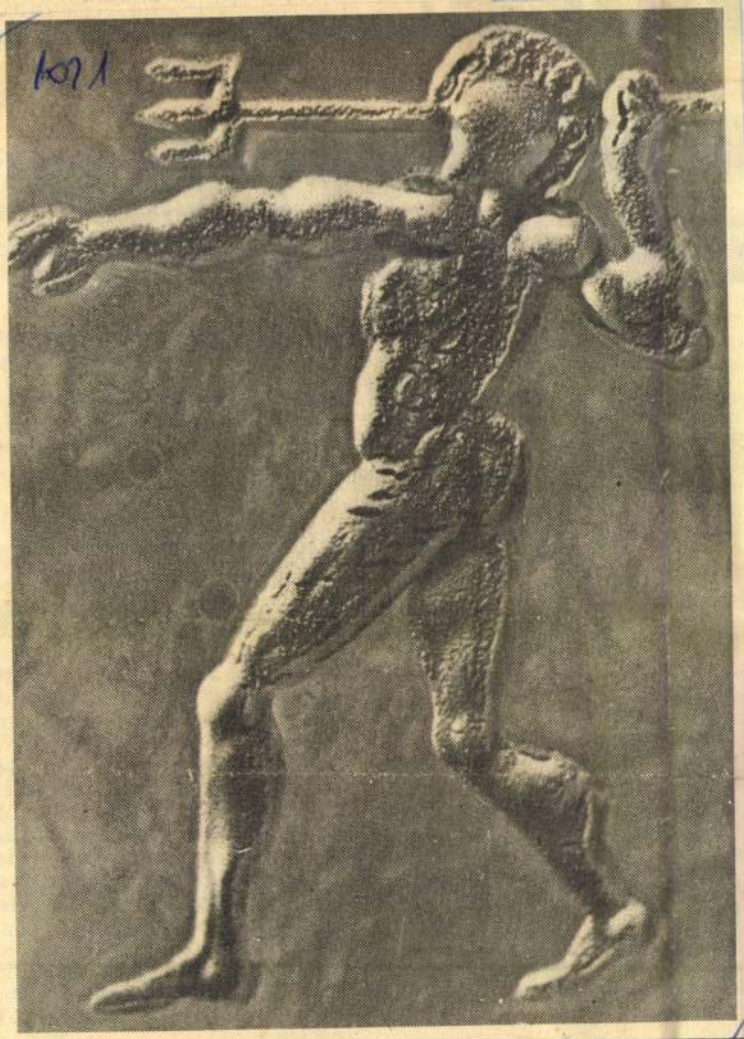

FOTO MTI – EVA HORVAT

An die Stelle der früheren Salons der bildenden Kunst treten die sich mehrenden Künstlergemeinschaften und Galerien. Die unlängst gegründete Künstlergemeinschaft „Lajos Gulácsy" wurde von Lajos Győri ins Leben gerufen. Ihre Mitglieder sind bekannte Persönlichkeiten der heutigen ungarischen Malerei und Bildhauerei: u.a. Endre Bálint, Csaba Fejér, Ignác Kokas, Oszkár Papp, Piroska Szántó und Emil Vén. Die Künstler stellen ihre Werke in ihrer Galerie in der Budapester Fürj utca (XII. Bezirk) aus. Zur Zeit sind dort die Feueremail-Reliefs von Oszkár Papp zu sehen. Oszkár Papp, der durch unzählige Ausstellungen von Budapest bis Amerika bekannt wurde, präsentiert jetzt mit seinen Feueremail-Relief einen Übergang zwischen der Kleinplastik und der Malerei.

mblatt warnt vor
sive gegen Milizen

rend Ministerpräsident Chafik Wazzan jede militärische Lösung des Konflikts zwischen Regierungslager und Opposition ausschloß, erklärte Falangisten-Führer Pierre Gemayel, Vater von Staatspräsident Amin Gemayel, die Regierung müsse Gewalt anwenden, „wenn alle anderen Möglichkeiten erschöpft" seien.

Bei Artilleriegefechten zwischen Regierungstruppen und schiitischen Milizen in den südlichen Vororten von Beirut wurden am Mittwoch laut Meldungen aus Regierungskreisen vier Soldaten getötet.

Damaskus — Der australische Außenminister, der frühere Labour-Oppositionsführer Bill Hayden, ist überraschend in Damaskus zu Gesprächen mit seinem syrischen Ressortkollegen Abdelhalim Khaddam zusammengetroffen, verlautete aus amtlichen syrischen Kreisen. Der Besuch Haydens in Syrien erfolgt vor dem Hintergrund von Berichten über derzeit im Gang befindliche Bemühungen, die aus amerikanischen, französischen, britischen und italienischen Kontingenten gebildete multinationale Friedenstruppe in Beirut durch eine Truppe der Vereinten Nationen zu ersetzen.

Israel plant weitere Siedlungen auf Golanhöhen

Jerusalem — Israels Regierung von Ministerpräsident Jitzchak Schamir hat bei der umstrittenen Frage der geplanten jüdischen Ansiedlung in der Stadt Hebron im besetzten Westjordanland eine parlamentarische Niederlage erlitten.

Die Knesset stimmte im Gegensatz zur Regierung am Mittwoch mit einer Mehrheit von 48 gegen 46 (von insgesamt 120) Stimmen dafür, die Frage des Wiederaufbau des ehemaligen alten jüdischen Viertels von Hebron und seine Besiedlung mit Juden auf die Tagesordnung des Parlaments für eine ausführliche Debatte zu setzen. Die Regierung wollte diese Debatte vermeiden.

Israel plant fünf weitere Siedlungen auf den Golanhöhen und will in den nächsten fünf Jahren die jüdische Bevölkerung in diesem Gebiet beinahe verdoppeln. Ministerpräsident Jitzchak Schamir sagte am Mittwoch auf eine Anfrage im Parlament, weitere 7000 jüdische Siedler sollten sich in dem im Nahost-Krieg 1967 besetzten Gebiet niederlassen.

Mohnhaupt-Prozeß

Stuttgart, 1. Febr. (DPA) — Am ersten Prozeßtag im Terrorismusverfahren gegen die mutmaßlichen „Rädelsführer" der „Roten Armee Fraktion" (RAF) Christian Klar (31) und Brigitte Mohnhaupt (34) in Stuttgart-Stammheim hagelte es An-

Következik: a Lánchíd

Éppen tíz esztendeje döntöttek a felelős kormányzati szervek a budapesti Dunahidak felújításáról. Azóta biztonságos, szép és forgalomtechnikai szempontból korszerűbb lett a Petőfi, az Erzsébet és az Árpád híd. A Szabadság híd rekonstrukciója júliusban fejeződött be, és nyomban hozzákezdtek a főváros legöregebb átkelőhelyének, a Széchenyi Lánchídnak felújítási munkálataihoz. Azaz az előkészítéshez, hiszen a jövő esztendőben tervezett munkálatok megindításához pontosan fel kell mérni, mi az elvégzendő feladat. Annyi már bizonyos, hogy megújulnak a hídfők, a közúti és gyalogosaluljárók, a járdák és a pillérek kőburkolatai. Pontosan bemérték, mit és hogyan kell javítani, átalakítani a szerkezet acélvázán, a szigetelésen, és persze új aszfaltburkolatot terítenek az úttestre is.

Várhatóan egy esztendőt vesznek igénybe a munkálatok, az idei előkészítés még nem zavarja a forgalmat. Az elképzelések szerint 1987 februárjától azonban csak az autóbuszok vehetik igénybe, egy sávon, jelzőlámpák irányításával a Lánchidat. Ez az amúgy is túlzsúfolt, belvárosi híd kiesik hát a közlekedésből, így aztán — s ebben a budapestieknek nagy gyakorlatuk van már — a szomszédos átkelőkön szaporodik majd meg a járművek száma. Tehát türelem, körültekintés és nagy fokú óvatosság kell majd a Buda és Pest közötti forgalom biztonságos és a körülményekhez képest zavartalan lebonyolításához. Ezt megkönnyítendő, a közlekedésszervezők több változást készítenek elő. Például a Margit hídra felhajtók a Jászai Mari térnél két sávot vehetnek majd igénybe. A Mártírok útján, a Mechwart térnél áthelyezik a villamos-megállóhelyet a Május 1. mozi elé, így az Európa-ház előtt három sávban közlekedhetnek az autósok. A Lánchídhoz kapcsolódó utak közül felújítják a József Attila utcát az Engels térig, s ezzel egyidőben tatarozzák a környező házakat. Új burkolatot kap a Clark Ádám tér és az Alagút, valamint az Alagút utca a Krisztina körútig.

Vagyis mérhetetlen kényelmetlenségnek nézünk elébe, de megéri. És szükséges. És a fővárosiak már az elmúlt tíz esztendő alatt is bebizonyították, ha tudják, miért, meddig, minek az érdekében történik mindez — vállalják a kényelmetlenségeket.

(müller)

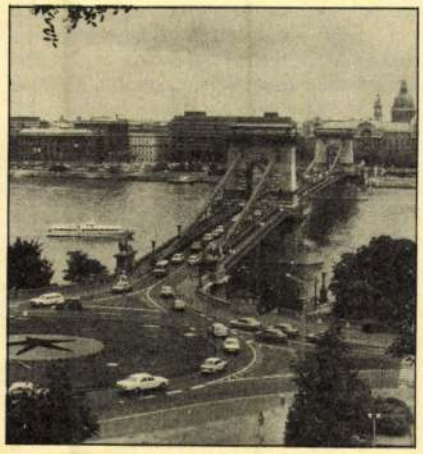

Új emléktábla a Paulay Ede utcában

A pesti Nemzeti Színház és a Színművészeti Főiskola igazgatója, színházszervező és dramaturg Paulay Ede 150 éve született. Az újonnan állított emléktáblán kívül a Nemzeti Színház-beli emlékkiállítás is az utókor tiszteletének tanújele a múlt század nagy autodidakta színházi szakembere iránt. Élete 58 éve alatt csak a színház ügye, a siker, a legmagasabb színvonalú előadás megteremtésének a lehetősége érdekelte. Kezdetben mint súgó, majd mint vidéki színész nagy kortársaitól leste el a színművészet szakmai és lélektani tudományát és fortélyait. Senki sem tanította, családjában sem volt színész, mégis, amikor 27 évesen felküzdötte magát Pestre, a Nemzeti Színházhoz, azonnal hozzáfogott a színészet tanításához az éppen akkor létesült Színitanoda titkáraként. Színészpedagógusi munkáját élete végéig folyatta színigazgatói elfoglaltsága mellett is. De ugyanakkor mint igazgató egy személyben látta el a színház főrendezői és fődramaturgi munkakörét, sőt, 70 színdarabot maga fordított le a jobb előadhatóság érdekében.

A színháztörténészek a pesti Nemzeti Színház múlt század végi ,,aranykorát'' Paulay-korszaknak is nevezik, s többségük szerint Budapest színházát európai színvonalra emelte. Rossz anyagi körülményei ellenére Paulay Ede többször is bejárta Európa leghíresebb színházait, tapasztalatairól tanulmányokban számolt be, és alkalmazta is azokat saját színházában. Jól megérezte, hogy a nagy elől, Szigligeti Ede megteremtette az előfeltételeket a színvonalas fővárosi színházi kultúra megvalósításához. Szakmai tekintélyének elismerését jelentette nemzeti színházi igazgatói és dramaturgi kinevezése 1878-ban, amikor éppen tagja sem volt a színháznak, továbbá a Petőfi- és a Kisfaludy-társasági tagsága, végül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével történtő kitüntetése igazgatóságának harmadik évében. De talán mindennél fontosabb az a tekintély, amit kollégái, munkatársai, tanítványai körében szerzett magának tehetségével, tudásával, határozottságával, soha nem lankadó hivatásérzetével és — megérdemelt sikereivel. Mindig szigorú volt, de tapintatos, értette, hogy kell színészsztárokkal epizódszerepeket elfogadtatni, mert színészei szinte imádták. Feljegyezték egyik mondását: ,,Alig emlékszem reá, hogy nekem is voltak színpadi sikereim, annyira megszoktam már, hogy másokéiért dolgozom''.

Halála után, 1925-ben utcát nevezett el róla a Főváros — ma országos intézmények sora ünnepli. Talán egyszer munkásságának színterein: a Várszínházban, a régi Nemzeti Színház és a Színitanoda helyén is emléktáblát állítanak.

Dr. Paulay Lajos

Zenés nyár a Várban

A közkedvelt, külföldiek által is előszeretettel látogatott Várnegyed zenei programja idén Buda visszahódítása 300. évfordulója jegyében alakult. A Hilton-szálló Dominikánus-udvarában Offenbach kisoperáin kívül az odesszai Állami Akadémiai Balett vendégszerepelt nagy sikerű programjával. Az idén először a fesztiválvárosok: Sopron, Keszthely és Barcs vendégkoncerteken mutatkoztak be a patinás falak között. Jelentős közönséget vonzott a Bakfark Bálint Lanttrió és a Reneszánsz Harsonaegyüttes. Itt rendezték meg két japán vendégművész közreműködésével a Budapesti Ifjúsági Zenekar Vivaldi- és Bach-estjét is. Csemegeként a magyar néptánc és népzene legszebb darabjaiból láthatott-hallhatott összeállítást a zenekedvelő közönség, és pódiumra lépett a Muzsikás együttes is. Nagy közönséget vonzott a Budapesti Történeti Múzeum nyári hangverseny-programja a Király Pincében, amelyen osztrák művészek is vendégszerepeltek, s mely hangversenysorozat szintén a háromszáz évvel ezelőtti történelmi események jubileumának jegyében telt el.

(-r)

A Budapest Galéria a Képző- és Iparművészeti Lektorátussal egyetértésben

NYILVÁNOS PÁLYÁZATOT

hirdet a Képző- és Iparművészek Szövetsége, a Fiatal Képzőművészek Stúdiója, a Fiatal Iparművészek Stúdiója és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagjai részére a budapesti lakótelepek komplex képzőművészeti díszítésére.

A pályaműveknél tematikai, formai, funkcionális, műfaji megkötés nincs, de a térszervező, elsősorban plasztikai megoldások részesülnek előnyben.

Bemutatandó: 1:10 léptékű kisminta, bírálható építész- ill. kertterv 1:100 léptékben AO tervlapokon kasírozva, műleírás, költségbecslés.

A pályaművek elbírálását a Képző- és Iparművészeti Lektorátus és a Budapest Galéria által megbízott szakértők végzik.

A pályaművek beadásának időpontja: 1986. november 27-28. 10-16^{h}, helye: Budapest III. Lajos u. 158.

A pályázat eredményének közzététele 1987. január 15-ig megtörténik.

A nyertes művekből a Budapest Galéria 1987 februárjában Lajos utcai kiállítóházában kiállítást rendez.

A kijelölt lakótelepek helyszínrajzai és részletes tájékoztató munkanapokon 10-12-ig vehetők át a Budapest Galériánál (VI. Liszt Ferenc tér 10. I. 1. Tel.: 424-764, 221-013).

A nyertes pályaműveket a Budapest Galéria a művésszel kötött szerződés keretében a VII. ötéves terv folyamán megvalósítja.

pesti tükör

„Új" pest-budai cégérek

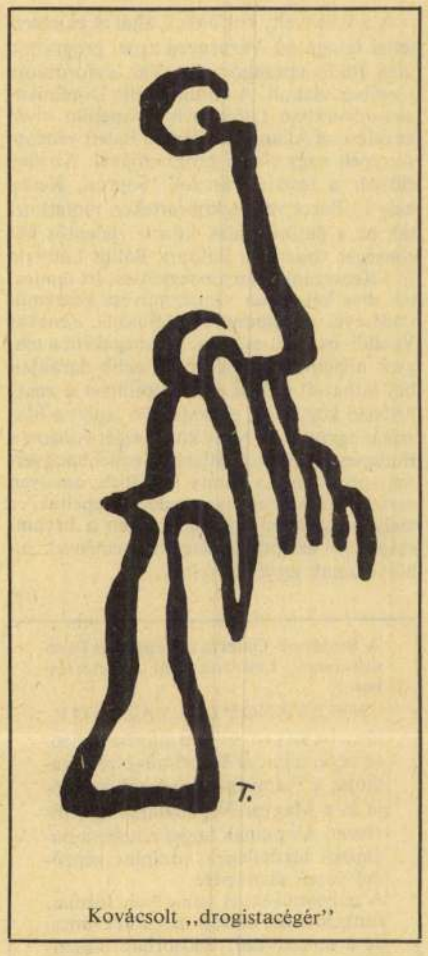

Kovácsolt „drogistacégér"

TETTAMANTI BÉLA rajza

Hol legyünk óvatosak

Természetesen mindenütt. Vásárláskor az áruházban, a munkagép mellett a műhelyben, az irodában, ha a főnökünkről nyilatkozunk, otthon a gáztűzhelynél, a széken, melyre fölálltunk, hogy becsavarjunk egy villanykörtét... de főleg az utcán, a közlekedésben.

A FŐVINFORM statisztikát állított össze arról, hol történt a legtöbb közúti baleset Budapesten az elmúlt évben. Íme, a balesetveszélyes csomópontok és a balesetek száma: a *Feszabadulás téren* nyolc baleset történt, kilenc sérüléssel, a *Dimitrov térnél* tíz baleset ugyanannyi áldozattal, közülük ketten meghaltak, a *Kosztolányi Dezső téren* nyolc baleset történt, tizen megsérültek, ketten meghaltak. A XIII. kerületben a *Hajdú utca* és a *Fáy utca* kereszteződésében főleg a járművezetők figyelmetlensége miatt — nem adták meg az elsőbbséget — hét baleset volt tíz sérülttel. Érdekes, hogy a járműforgalom elől elzárt *Margitszigeten* is történt kilenc baleset nyolc sérüléssel. A *Frangepán utcában* a *Vágó Béla utcánál* nyolc baleset történt, tizenegyen megsérültek, egy személy életét vesztette. A *Kerepesi út — Hungária körút* kereszteződésében kilenc balesetet okoztak a gyalogosok — tilos jelzésen, illetve tiltott helyen haladtak át —, tizenegyen sérültek meg. Az *M3-as autópálya* fővárosi szakaszán tíz baleset volt, ennek következtében két személy meghalt, tizenhat megsérült.

Feltűnő, hogy igen sok baleset történt a tereken szabálytalanul átszaladó gyalogosok körében. Hiába a lámpa, a korlát, áttöri a szabályt a türelmetlenség, a hamis biztonságérzet. Ez készteti hajmeresztő bakugrásokra a fiatalokat, de főleg a járni is alig tudó öregeket — ők a legtürelmetlenebbek — a Szent István körút elején és a Nyugati pályaudvarnál is. Tegyük hozzá, a tervezéskor, amikor az aluljáró meredek lépcsőit kialakították, nem gondoltak sem az idősekre, sem a mozgássérültekre, sem a kisgyermekes édesanyákra. Érdekes, hogy a nyilvánvalóan veszélyes helyeken, például a Clark Ádám téren vagy a Forum Hotel előtti többszöri, zűrzavaros kereszteződésben kevesebb a baleset. Úgy látszik, ott gyalogos és gépjárművezető egyaránt jobban ügyel.

Egyébként az elmúlt öt év kimutatása szerint 1985-ben volt a legmagasabb a halállal végződő balesetek száma. Minden tizenötödik baleset halálos kimenetelű volt, az áldozatok 47,6 %-a hatvan éven felüli. Valamivel csökkent a gyermekbalesetek száma. Tavaly a fővárosban baleset következtében 273 személy halt meg, 1691 súlyos, 3165 személy pedig könnyű sérülést szenvedett. A járművezetők 2679, a gyalogosok 1268 balesetet okoztak. Örvendetesen csökkent az ittas állapotban okozott balesetek száma. Az viszont érdekes, egyben figyelmeztető, hogy a legtöbb baleset az első és a második félév utolsó hónapjában: júniusban és decemberben következik be.

-r -ó

Közösségi ház Lágymányoson

A főváros XI. kerülete (lélekszáma és területe akkora, mint Szegedé) egymástól viszonylag távol eső, tíz kisebb „alkerületre" osztható, mint például Őrmező, Lágymányos, Kamaraerdő, Albertfalva, Gazdagrét. Az említett helyek azért is nevezetesek, mert néhány éve mindenütt működik közösségi ház.

A lágymányosi közösségi ház vezetője, *Berek Péter* elmondta, hogy a kerületi pártbizottság kezdeményezésére a pártházakban alakultak meg e mozgalmi és közművelődési feladatokat ellátó közösségi házak. A kettős funkció azt jelenti, hogy itt zajlanak a lakótelepi fórumok, itt találkoznak választóikkal a kerület vezetői, országgyűlési képviselői, tanácstagjai, de a ház ad otthont számos területi alapszervezet, valamint a népfrontbizottság és a Vöröskereszt működéséhez is.

A „klasszikus" közművelődési tevékenységen túlmenően Lágymányos jellegzetessége, hogy a környék általános iskoláiból (Váli út, Baranyai út) „átcsábította" a diákokat. Minden korosztály számára biztosítanak elfoglaltságot, kellemes időtöltést. A legsikeresebb ötletük a szombat délelőttönként működő zsibongó létrehozása volt. Ilyenkor játszóházzá alakul az intézmény. Népi iparművészek vezetésével a gyékényfonástól a korongolásig és a tojásfestésig mindenre van lehetőség. A népszerű zsibongóban a jövőben népi játékokat is tanulhatnak a gyerekek, filmet nézhetnek, zenét hallgathatnak, és utána, ha kedvük van, vitatkozhatnak, meg is beszélhetik a látottakat-hallottakat.

(házi)

Papp Oszkár kiállítása

Három grafikát nézegetek: az egyik lap tanulmányfejei Görögországban készültek. Olyan tömbszerűek, befejezettek, mint a görög plasztikák a klasszikus korban. A másik lapot 1968-ban rajzolta Papp Oszkár, ez leegyszerűsített, kerekded fejformájával már nem annyira az embert idézi, mint magát a kozmoszt, amelyben élünk. A harmadik munka 1985-ben készült, töprengő arcot ábrázol könnyed vonalakkal; a könnyedség mögött azonban — sejteti az önarckép — fegyelmezettség rejlik, ahogyan lényegében a befelé figyelés is látszólagos, hiszen Papp Oszkár folyamatosan figyel a külvilágra, a valóság elmozdulásai, folyamatai érdeklik, legyen szó az őt körülvevő emberekről, a társadalomról vagy makrokozmoszról.

Ő maga így fogalmaz: van alanyi líra, s van objektív költészet. Stiláris megoldásait mindig az határozza meg, hogy milyen kérdések foglalkoztatják, ezért időnként az eklektika kifejezéssel illetik munkásságát, noha egyike a legkövetkezetesebb alkotóknak.

Nemrégiben múlt hatvanéves; gyűjteményes kiállítását az Ernst Múzeumban rendezték meg. Sokoldalúságról, kísérletező kedvről — s egyben következetességről beszélt a kiállítás, hiszen egy-egy téma új és új megközelítésben gyakran egy-két évtizeden keresztül újra és újra felbukkan. Másfajta, nem kevésbé fontos következetességről nem a képek, hanem az életrajzi adatok beszélhetnek. Papp Oszkár a világ megismerése és megismertetése érdekében éppen olyan alkalmazható eszköznek érzi a képzőművészetet, mint az elméleti, cikkírói tevékenységet.

Fiatalon részt vett a Muharay-együttes munkájában, fontos szerepet játszott a népi kollégiumi mozgalomban; később, a hatvanas évek közepétől, a hallgatás évtizede után részt vett az új értékek felé tájékozódó fiatal művészek megmozdulásaiban. Akkoriban maga már nem számított igazán fiatalnak — szellemileg azonban ma is az. Művészetének talán legjobb ismerője, Mezei Ottó szerint „a nyughatatlan megismerési vágy, amely technikát, stílust, természeti jelenséget csupán eszköznek tekint, már-már túlmutat a festészet elfogadott illetékességi körén. Maga a szellemi tevékenység válik elsődleges fontosságúvá, a kész produktum időleges érvényű eredménnyé, újabb szellemi — és vizuális — hódításokra ösztönző állomássá."

P. Szabó Ernő

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 APR -

Könyvvilág

Papp Oszkár

1021

Papp Oszkár illusztrációja M. Gijsen: Télemakhosz falun c. könyvéhez (Európa)

is hagyományos,
us; nyelve, képei
utnak el a saját föl-
villámfényéig. Sze-
ország, halál: nagy
a költészet legna-
mái, nagy figyelem-
olvasnunk a köl-
zeknek szenteli éne-
még nagyobb fi-
nel lesni: mikor je-
eg verseiben az iga-
bálinti halál, szere-
zág. Az, ami már
minden csodálatos
ányon és csak az

i? S miben?" — kér-
Raffai Sarolta, s
önyve önvizsgálat,
és létbeli mérlege-
t magának és a kö-
k, melyben magára
ismernie. Újra és
kiesik a világnak,
s rádöbben: „A kis-
béklyóba fogott",
gadja: „Be vagyok
tve, fogva-fonva" s
is hozzáteszi: „Nem
n és nem lázadha-
sor első állítása épp
őszinte és leverő,
második. Ebben a
s létben" sziszegi el
asszonyvoltában is
... szégyenpad-
" ülne. S végül,
névesen", harc köz-

KÁLNOKY LÁSZLÓ

Keserűség

Hiába lázongsz, nincs meghall
Hiába küszködsz, a legyőzhete
titok csonthéja nem fog szétre
Nincs fény. Lerakta díszeit a

Tűrj vád nélkül. Késéles szél
arcodba minden reggel új rov
Egy szálat minden este elmeté
Minden éjjel utolsó éjszakád.

1021

KAMARAÉLMÉNY

PAPP OSZKÁR KIÁLLÍTÁSA A HELIKON GALÉRIÁBAN

Nem hiszem, hogy mindig lehet így könyvet illusztrálni, de jó, hogy ilyen finom-nemes ideával is készülnek illusztrált kötetek nálunk. Az Európa Kiadónál felfigyeltek *Papp Oszkár* míves tűzzománc-festészetére, és a művészt bízták meg, hogy a *Homéroszi himnuszokhoz* kísérőműveket tervezzen, fémlapra fessen és kiégessen. A szerkesztői elképzelés eredeti, de nem kockázatos. Papp több kiállításán kiderült már, hogy nagyszámú és sokfelé tartó zománcművészeink (meg -mesterembereink) között sem ahhoz a sokadalomhoz semmi köze, amely immár évtizede használja a színes-fényes technikát a mesterségbeli és szellemi elégtelenségek elleplezésére, sem ahhoz az alkalmasabb képességű, de bizonytalanabb ízlésű (vagy bizonytalanabb ízlésre alapozó) ugyancsak nagy táborhoz, amely kommersz kíméletlenséggel visszaél csillogással, tüzes színnel, felülettel.

Papp Oszkár — ezt bizonyítja most a *Helikon Galéria* bemutatója újra — a nagyon megbecsülendő kevesek egyike, akik pontosan érzik, mit szabad és mit kell ebből a tetszetős-kétélű lehetőségből kiaknázni. Gyönyörködtető háttereinek, oly egyszerű és mélyvörös, zöld meg kék felületeinek mértéket ad az arasznyi arány és a rájuk rajzolódó figurák aranysárgája. Az alakok és jelenetek kidomborodnak — tulajdonképpen zománcrelief minden darab —, de csak a zománc anyaga, a szín húsa, a festék teste hullámzik végig, tartózkodóan és érzékenyen a sima lapon. Ennyi intimitás pedig nem csupán elviseli, meg is követeli azokat a pontosan érzett kis attraktivitásokat, amelyek a tűzes technikából és a szórópisztoly bravúrjából felkínálkoznak. Az érdesség, apró rücskösség emlékeit mutató máz alatti fakúrák, a valóságos, ujjböggyel tapintható zománcrepedések és a nagyon érzékeny határozottsággal végigfutó kék árnyékolások kihívása nem ráadás és nem engedmény: a művek lényegéhez tartozó gesztusok, amitől a kicsi, de határozott lapok intimek is, a maguk módján kihívóak is lesznek.

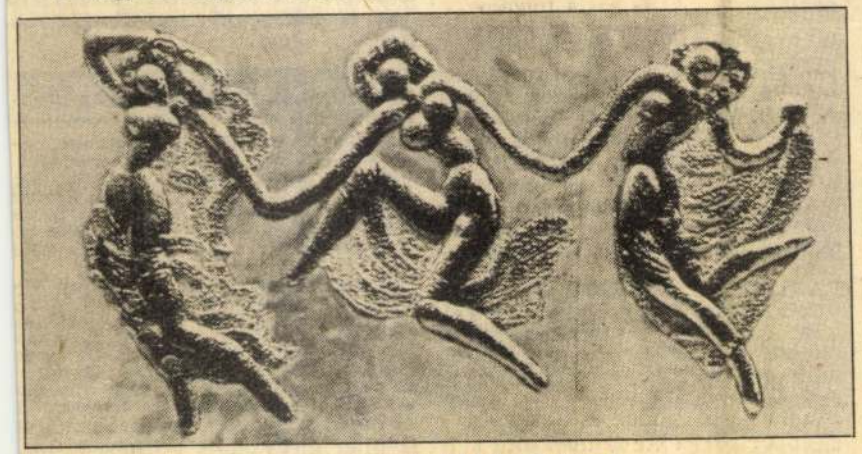

Egy zománcmű: Khariszok tánca.

Hogy miként illeszkednek ezek a jellegzetes Papp Oszkár-kamaraművek az irodalomtudomány szerint nem is homéroszi, nem is feltétlenül himnusz-pátoszú homéroszi himuszokhoz? A zománclapok epigon-bizonytalanság nélkül, magától értetődő természetességgel használják fel, éltetik újra azt a sokrétegű európai művészetörökséget, amelyet szűkebb világunk évszázadok-évezredek során a klasszikus kultúra ihletésében megalkotott. A hexameterekkel egyidős, harmadfélezer éves vázafestészet szellemét sem, a magyar Nyolcak klasszicizáló törekvéseinek izomtagolását sem tudták volna s nem is akarták elfeledni ezek a zománcművek. Aki akarja, nem nagy erőfeszítéssel felfedezheti bennük a picassói pánok-nimfák erotikáját is, a modern-klasszikus szobrászat Medgyessy-zengéseit is. De nem érdemes ezt így vizsgálgatni; egyrészt az elődkeresés túl messzire, túlságosan sokfelé vinne, másrészt pedig értelmetlen: ezek a művek lényegük szerint a mélyre hatoló, csendesen erős, halkan lényeges és szép Papp Oszkár-művek folytatásai. S ilyenformán tartalmasságukkal és tetszetősségükkel, költőiségben élő kis keménységükkel felettébb alkalmasak rokon hangulatok meg ellentétek felébresztésére a klasszikus irodalom közé fűzve.

A kész könyv, amelyhez a zománcokat lefényképezték és reprodukálták, ott van a kiállításon már; ha a hirdetéseknek hinni lehet, kapható is a karácsonyi könyvvásáron. Hogy ez a reprodukálás és fényképezés miként történik, azt szintén bemutatják a Helikon Galériában a zománcokhoz készített vázlatokkal és a velük egy időben, egy gondolatkörben született érett monotípia-sorozattal együtt. Így válik a finom kamaraművek kiállítása finom és teljes kamarakiállítássá.

R. Gy.

foglalkoztató telep melegvíz-ellátására.

GYORSSZOLGÁLATI SZERVIZT létesített a tatai városi tanács költségvetési üzeme. A szolgálat hétköznaponként és vasárnap is a tanácsi házakban lakók rendelkezésére áll csőrepedések, csatornaelduguljások elhárítására. Tervezik, hogy később villanyszerelést is vállalnak.

PATYOLATSZALON NYÍLT MEG Győrött. A Dunántúl legnagyobb tisztítóüzemét korszerű gépekkel szerelték fel; az új szalonban megvárható a gyorstisztítás.

Sikkasztásért – 576 év

865 évről 576 évre csökkentették egy thaiföldi szálloda sikkasztó pénztárosának büntetését, aki 12 ezer dollárt vágott zsebre. A bíróság eredetileg azért ítélte el a pénztárost, mert öt év alatt 173 esetben dézsmálta meg az étterem bevételeit; büntetését azért mérsékelték, mert „tanúvallomása feltáró jellegű volt."

GYÁRTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS látható a salgótarjáni Kohász Művelődési Központban a Salgótarjáni Kohászati Üzemek múltjáról. A kiállítást a magyar kohászat egyik fellegvára államosításának 35. évfordulója alkalmából rendezték.

A budapesti színházak mai műsora

Erkel Színház: Porgy és Bess (Székely Mihály bérl. 2. ea., 7). **Zeneakadémia:** Ella István orgonaestje (fél 8). **Budai Vigadó:** Az Ars Renata hangversenye (Társasmuzsika 3., fél 8). **Nemzeti Színház:** Háromgarasos opera (7). **Népszínház-Várszínház:** Tribádok éjszakája (7). **Madách Színház:** Mégis, kinek az élete? (7), Jövőre veled, ugyanitt (Dózsa György Műv. Házban, 7). **Vígszínház:** Forrón és hidegen (Gábor Andor bérl., 2. ea., 7). **Pesti Színház:** Macskajáték (7). **Fővárosi Operettszínház:** Csárdáskirálynő (7). **Zsebszínház:** Ő meg Ő (fél 8). **József Attila Színház:** Éjféli lovas (7). **Thália Színház:** Pesti emberek (7), Miss Arizona (Thália Stúdióban, fél 8). **Vidám Színpad:** Nyitott ablak (7). **Mikroszkóp Színpad:** Hogyan? Tovább!! (fél 9). **Pesti Vigadó Kamaraterem:** Galambos Erzsi és Haumann Péter estje (8). **Játékszín:** A kaméliás hölgy (bemutató, 7). **Ódry Színpad:** Tóték (7). **Egyetemi Színpad:** Jean Vigo Filmklub

SZERB ANTAL NEVÉT VISELI a jövőben — a fővárosi tanács döntése értelmében — Budapesten, a II. kerületben a korábbi Szajkó utca. Az emléktáblát az utcakereszteződésben levő Vörös Hadsereg útja 90. számú ház falán kedden avatták föl.

VÉDETTÉ NYILVÁNÍTOTTÁK az Alagi Állami Tangazdaság vádi központjához vezető, bekötő út menti kettős vadgesztenyesort. A másfél száz fa különlegessége májusban figyelhető meg, ugyanis mindegyiken más és más színű virág nyílik, a fehértől a sötétbordóig.

MAGÁNLAKÁS-ÉPÍTŐK TÁMOGATÁSÁRA információs irodát és bemutatótermet nyitott meg Egerben a városi tanács az Észak-magyarországi Tüzép és a Vasvill Vállalat együttműködésével. Az irodában az építkezés kezdetétől a beköltözésig minden ügyintézési és beszerzési problémára választ kaphatnak az érdeklődők.

HÁZILAG KÉSZÍTETT BERENDEZÉSEKKEL oldják meg a Szegedi Gyufagyár rekonstrukcióját. Nemrégiben gyufafejkészítő és töltő gépsort helyeztek üzembe, most pedig további két új automata berendezést. A gyárban olyan mértékben korszerűsítették idén a termelést, hogy kisebb létszámmal húszmillió dobozzal több gyufát gyártanak, mint tavaly.

PÁRIZSBAN MEGNYÍLT a Ferunion Műszaki Külkereskedelmi Vállalat kiállítása. A zománcozott és alumínium konyhai edényektől kezdve a kézi és ipari szerszámokon át egészen a Zsolnay-gyárban készült kandallókig sokféle cikk látható a bemutatón.

NATALIE WOOD amerikai filmszínésznő haláláról kedd reggel röviden hírt adtunk. A vizsgálat szerint feltehetően véletlen baleset következtében fulladt a tengerbe. A boncoláskor nem találtak bűntettre utaló nyomot; minden bizonnyal megcsúszott amikor szombaton éjjel a Santa Catalina-sziget közelében horgonyzó jachtjáról ittasan egy gumi motorcsónakba akart szállni.

ELKÉSZÜLT a Csipkéskút—Bánkút között vezető földút aszfaltburkolása. A négy kilométer hosszú szakaszon már megindult a forgalom, így a téli sportok kedvelői, a Budapest illetve Eger felől érkező autósok végig jó körülmények között tehetik meg az utat a bánkúti turistaházhoz valamint a sífelvonóhoz.

ORSZÁGOS GORDONKAVERSENYT RENDEZ Friss Antal, az egykori kiváló gordonkaművész emlékére az állami zeneiskolák növendékei számára december 3. és 6. között Szolnokon a Művelődési Minisztérium és a Zeneművészek Szakszervezete.

KÖZLEMÉNYEK

KÖNYVBEMUTATÓ. A Corvina Könyvkiadóval közösen mutatják be ma este órakor a Kossuth Klubban (VIII., Múzeum utca 7.) Dávid Katalin Egyház gyűjtemények című alkotását. A színes diavetítéssel és könyvvásárral egybekötött előadáson a szerző ismerteti a kötetet.

EGYIRÁNYÚSÍTÁSOK A II. KERÜLETBEN. A fővárosi tanács Közlekedési Főigazgatóság, a BRFK Közlekedésrendészete értesíti a járművezetőket, hogy mától a II. kerület belső részén több utca forgalmi rendje megváltozott. Egyirányúlett egyebek között a Mártírok útja—Römer Flóris utca—Keleti Károly utca által határolt területen több szakasz. Az illetékesek kérik a járművezetőket, hogy az újonnan kihelyezett jelzőtáblákat figyelve közlekedjenek.

ELTE Jo

PAPP LÁSZLÓ

MSAJTÓFIGYELŐ
MOKIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

P

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1981 DEC 11

1021

Budapest felett az égbolt felhőtlen – címmel kiállítás nyílt a fővárosban az ajkai Papp László festményeiből. A különleges, érdekes hangulatot árasztó festményekből álló kiállítás a Münnich-galériában tekinthető meg. **Dukán Tamás felvétele**

mezbolt könny
· Ferenc saját
Tonhalle zenek
)0: Muzeális
ő 21.35: Nemz
ös műsorának
ncok 23.20:
-Harmat Imre

9.30: Zenekar.
hárfázik 11.18: Haydn: A meg-
g. Háromfelvonásos opera
thy István: Parázs hamu alatt.
könyvszemléje 15.03: Arthur
:ozásai. II. rész 15.47: Bemu-
lvételeinket 16.04: Egy vers –
.23: Tip-top parádé. Szűcs Ju-
16.53: A Cseh Filharmonikus
rsenye a prágai Smetana te-
Rádióhangversenyekről. 19.05:
: Rapszódia tél közepén 19.40:
Magyar Tudományos Akadémia
nét. Közben: kb. 20.20: Egy pá-
kb. 20.40: A hangverseny-köz-
a kb. 21.20: A Régi zene stú-
ıek Machaut-felvételeiből 21.35:
ıságok 22.33: Eszmecsere – az
ıról 23.03: Dubrovay László ka-

MAGYAR TELEVÍZIÓ

8.00: Idősebbek is elkezdhetik.
Tévétorna (ism.) – színes 8.05:
Iskolatévé: Fizika (ált. isk. 8.
oszt.) Fénytan – Optikai esz-
közök 8.45: Fizikai kísérletek
(középisk. 1. oszt.) Mechani-

Angol filmsorozat 13/6. rész.
(ism.) – színes 17.25: Reklám
kérdés. Fejtörőjáték – színes 18.0
Reklám 19.10: Idősebbek is el
vétorna – színes 19.15: Esti mes
adó – színes 20.00: Nyikolaj Ty
jetunió Miniszterelnökségének
ta (színes) 20.20: Magyar né
Delta 20.55: A névtelen vár 22.
barikád 23.00: Tv-híradó – 3. 2

II. MŰSOR

19.30: Kapcsoljuk a Zeneakadé
pesti Filharmóniai Társaság Ze
csik János vezényli – színes –
szimfónia – Csajkovszkij: 5. szi
netben: kb. 20.15: A város fölött
pén; A hegy kanadai rövidfilm
Tv-híradó 2. – színes 21.45: Rel
rom lány – szegény apa! NDK
nes

SZLOVÁK TV

9.25: Óvodások műsora 9.45: A
Ifjúsági tv-játék (ism.) 15.40: R

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VALÓSÁG
Budapest

Papp Oszkár

1979 — 4

1021

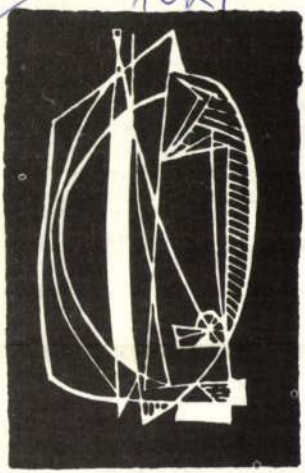

Papp Oszkár: Fejek

ideje, hogy felülvizsgáljuk a könyv s
pét.

Robert Escarpit: Olvasási szokások és könyvéhség

Wilbur Schramm a *Mass Media and National Development* című művében leír egy afrikai és egy ázsiai családot. Az afrikai családon belül igen erősek a kapcsolatok, de teljesen érdektelen számukra, hogy pár mérföldde l arrébb mi történik. Az egyik gyerek járt ugyan iskolába, de a gyakorlás lehetősége és szüksége hiányában elfelejtett írni és olvasni, a társadalomban, ahol él, nincsenek könyvek és újságok. Az ázsiai család kapcsolatai a külvilággal kiterjedtebbek és tartósabbak, de a hagyományok és az öregek megtiltanak minden reális ismeretcserét a külvilággal, amely iránt pedig a család élénken érdeklődik. A tudás az ősök írásban rögzített bölcsességén alapul, bár az írott szöveg nem a terjesztést, hanem a megőrzést szolgálja. Mit jelent az olvasás ebben a két családban? Az elsőt komoly erőfeszítések árán meg lehet tanítani olvasni. Paradox módon a fejlett országokban, ahol az iskola mindenki számára kötelezővé tette az olvasást, az olvasni tudók, de könyvet nem olvasók tábora nagyobb, mint ott, ahol a fejlődést és haladást az olvasottsággal mérik, az olvasást társadalmi szempontok erősen motiválják. 1963—64-ben Kelet-Pakisztánban 145 állami alkalmazott család 488 tizenkét éven felüli tagja közül csak 53 volt a nem olvasó. Francia és olasz adatok szerint fiatalok (újoncok) közt a nem olvasók aránya jóval kisebb, mintegy 8%. Az említett olasz felmérésben szereplő nem olvasók négyötöde felnőtt korban lett azzá. A könyvek iránti viszony kialakulása a gyermekkorra tehető. Ha a gyermek először az iskolába lépés idején találkozik a könyvvel, az olvasást az iskolai szituációval azonosítja. Ha az iskolai munka nehéz vagy bonyolult,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VALÓSÁG
Budapest

1972 ... 4

Papp Oszkár 1021

Papp Oszkár: Napraforgó

revelációként hatott mindazokra — akkor is, később is —, akik hittek a nemzeti művészet létében és értelmében, a művész és a nemzet sorsszerű küldetésében, a sajátos feladatban, amelynek elvégzése egy-egy nagy művésznek osztályrészül adatott. Lehet, hogy mai szemmel — a modern művészet hazai és külföldi fejlődésével számot vetve — romantikusnak nevezhető ez az alapkoncepció, de annak idején, amikor a probléma felvetése és tisztázása égetően aktuális volt — elsősorban az elmúlt száz évre vonatkoztatva —, sok félreértést és elfogultságot oszlatott el. Csak nyertek belőle mindazok, akik a hazai művészethez etikai komolysággal közeledtek, megítéléséhez mércét, támpontot kerestek, az érték és a különbözőség jegyeit, amelyek mindenfajta nemzeti elfogultságtól mentesen európai vonatkozásban is elfogadhatók voltak. A korai Füle-írások meggyőző ereje nem választható el ettől a kimunkált és

Az eltelt idő az elméletnek sem kedvezett. A *Magyar művészet* első olvasása a konkrét vonatkozásokat és összefüggéseket ugratja ki, holott a szerző művészetfilozófiai koncepciója ugyanolyan zárt, kerek egész, mint az azt körítő hazai anyag. Az európaiság és magyarság korrelációja mögött a tér-idő fogalom filozófiai értelmezése húzódik meg, s ebben a vonatkozásban az antikvitás és az impresszionizmus jelenti a két pólust, az „időtlenség" és a „pillanatnyiság" szélső pontjait, amelyek között a „képírás egész története lezajlott". Cézanne az új kor embere, de egyben végpont is,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 — 43

VALÓSÁG
Budapest

/102/
Papp Oszkár

Papp Oszkár: Dózsa

tudtak arról, hogy a színházban lehet unatkozni
megittak egy pohár mézsört, beódalogtak a föl
embereknek tartottak fenn, s amíg elkezdődött
üldögélő hölgyeket, a félig fedett kebleket, mely
tek és megjegyzéseket tettek a sápadt és fehér l
arccal álldogáltak félig fedetlen keblű kedvesük
ről sem jutott semmi az eszükbe, a nép egyszerű gyermekei pedig tökmagot ragtak, egymás lábára léptek, kiabáltak és egyáltalán nem hatódtak meg attól, hogy ők most itt színházban lehettek, hisz elvégre megváltották a belépőjegyet, megfizették az árat ezért a kis cirkuszért, s a jegy árában még néhány gyilkosság és nyíltszíni mérgezés is bennefoglaltatott.

És nézték az előadást.

És két óra múltán fellélegezve és megtisztulva távoztak a színház nézőteréről, mert látták a napfényes Veronát, az ifjú szerelmeseket, láttak árnányt és mindenféle mesterkedéseket, mely megkeserítette e fiatalok életét, látták, amint Rómeó és Júlia egymást követik a halálba, és látták az igazság végső győzelmét, hisz a darab végén mindkét atya megígérte, hogy soha többet ilyen dolgok nem fognak megesni. Tehát jókedvűen és vidáman az egyszerű néző hazament, megivott még egy pint mézsört és úgy feküdt le, hogy érdemes élni, szépet látott a színházban s a színészek megbecsülték őt, az egyszerű nézőt, mert nem sokat fecsegtek, magyaráztak, csupán jókedvűen eljátszottak egy szép és épületes és megható történetet a nézők okulására és szórakoztatására.

És előadás végeztével mindenki ment szépen haza.

És a derék jó Erzsébet-kori néző nemigen emlékezett Rómeó és Mercutio szellemi párbajának ínyenc élceire, nem tudta visszaidézni Júlia epekedő szavait, nem figyelte meg a bálteremben kavargók ruháinak gazdag színezésű mintázatát, nem tapsolta meg a fantasztikus és sejtelmes díszleteket, mert ilyet itt nem is mutattak, nem emlékezett a színészek arcára, kézmozdulataira s egyáltalán nem érdekelte, mert nem is emlékezett rá, hogy vajon mit is mondott Rómeó a búcsúzás pillanatában Júliának és vajon nem mondott-e olyat, amit Júlia félreérthetett volna, és talán nem azért volt-e ez az egész nagy kavarodás és sírboltbeli zavargás, mert a szerelmesek és a barát nem értették meg egymás szavát.

Csupán egy nagyon egyszerű dologra emlékezett: egy fiú beleszeret egy lányba, megkívánja, feleségül veszi s közben többeket véletlenül vagy szándékosan leszúrnak

Meghívó

MHB IMMO
ART GALÉRIA

MHB IMMO ART GALÉRIA

és a

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

meghívja Önt

PAPP OSZKÁR

festőművész

kiállítására

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE:

Tőkeiné Egry Margit

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

Mezei Ottó

művészettörténész

MEGNYITÓ:

1995. augusztus 7-én 17.00-19.00 óráig

MEGTEKINTHETŐ:

1051 Budapest, V.ker., Deák F. u. 15.

Tel./fax:266-4857

1995. augusztus 7-1995. augusztus 19.

hétfő-péntek: 10-18 óra között

szombaton: 10-14 óráig

vasárnap: ZÁRVA

PAPP Oszkár

DOKUMENTUM

DOKUMENTUMOK A SZÜRENON ÉS KISUGÁRZÁSA CÍMŰ TANULMÁNYHOZ

(Összeállította: Mezei Ottó)

A szürenon kiállításokhoz, illetve a Szürenonhoz mint sajátosan hazai, progresszív szellemű emberi-művészi magatartáshoz kapcsolódó dokumentumok szükségszerűen e szellemiség több szempontú megközelítését tükrözik. A Szürenonnak nevezett művészeti jelenség ugyanis – a szerző álláspontja szerint – csakis ilyen módon írható körül érdemlegesen. Művészetileg legkézenfekvőbb a kortárs nyugati törekvésekhez való folyamatos kapcsolódás – művek által is természetszerűen hitelesíthető – dokumentálása. Ezt Csáji Attila saját munkáira vonatkozó írásai tanúsítják elsősorban, köztük a Szürenon manifesztum szövegével. Írásai a független emberi-művészi személyiség igenlésének, a korszak hivatalos pszeudoművészetével való szembenállásának is a tanúbizonyságai. Szerepel itt egy 1961-es költői szövege is, amely a művészetét folyamatosan átható, fénnyel folytatott kísérletezésének időben korai megfogalmazása.

Az idősebb nemzedék képviselőjétől, Papp Oszkártól két korai írásából vett részlet olvasható az összeállításban. Az első egy-egy szürenonos művész munkásságára jellemző tudományközi érdeklődést, a művészetek különböző ágaihoz, ágazataihoz való kapcsolódásukat, pozitív értelmű kísérletező készségüket vetíti előre. A második személyes hangvételű: merev műtörténeti kategóriákba aligha besorolható, egyfajta szellemi teljességigényt tükröző festészetéhez nyújt elméleti fogódzót. A kortárs művészet tudományközi kapcsolódását e sorok szerzője által szervezett kísérleti kiállításhoz készült program, a friss törekvések társadalomkritikai, illetve spirituális-gondolati célzatú integrálását Csutoros–Haris–Molnár V. József három „demonstratív térszervezésének" tömör gondolati váza szemlélteti. A fenti szövegek a szürenonos alkotók – művekkel is dokumentálható – szellemi kapcsolatára, valamint a magyar művészetelméleti irodalom neves alakjának, Kállai Ernőnek még a 40-es évek közepén megfogalmazott elmélete korszerű továbbélésére is mutatnak.

Szerepel az összeállításban a Szürenon története szempontjából két fontos, ám sajnálatos módon elpusztult, illetve felsőbb utasításra lebontatott mű (Pauer és Prutkay alkotásai) szövegszerű rekonstrukciója, Pauer Gyula Pszeudo-manifesztuma, valamint Türk Péter 1979-ből származó levelének önvallomásszerű részlete, amelyek a Szürenon többfelé ágazó művészeti, gondolati irányultságának további dokumentumai.

Természetszerűen nem mellőzhettem néhány kevésbé megfakult katalóguselőszót és kiállításkritikát, amelyek közül Rózsa T. Endréé a magyarság és európaiság összefüggésének Fülep Lajos-i gondolatát eleveníti fel. Ezeket a szövegeket egészíti ki a Szürenon 1969–1979 című visszatekintő kiállításhoz készült kiadvány szövegrésze, az egyes művészek addigi pályájának tömör jellemzése.

Mezei Ottó

1.

Papp Oszkár: A valóságábrázolás korszerűsége a képzőművészetben
(Részletek)

...Vannak olyan korszakok, amikor az emberi szellem érdeklődése nem elsősorban horizontális, hanem főképp vertikális. E korokban az érdeklődés kozmikus koncepciót, törvényszerűséget kutat, a művészet pedig ezt a koncepciót fejezi ki. Ilyenkor a valóságfogalmak, a tér- és időkategóriák átértékelődnek, a racionális szemléletmód és az ennek megfelelő naturális, értelmező ábrázolásmód háttérbe szorul. A látható valóság elemei a művészi megjelenítésben járulékossá, szabadon kezelhető elemekké, jelképmagyarázó eszközökké minősülnek. A művészet ilyenféle koncepcióját nem közölheti csak emberközelben levő jelenségek tárgyszerű ábrázolásával, hanem jelképsorozatok, több művészet és műfaj elemeit ötvöző, összhatásukban érvényes komplexumok létrehozásával; a megformálás szuggesztív, mágikus jellegét fokozza, ennek érdekében átalakítja a használt valóságelemeket, alárendeli vagy elhagyja őket, és arányaival, térelosztásával, ritmusaival, színegyütteseivel hat. Az inka, tolték, maya, sumér, asszír-babiloni korok után ilyen művészetük volt az egyiptomiaknak is, ilyenek a gótikus katedrálisok, a tibeti mandalák vagy az iszlám művészete.

Első pillanatban ezek után felvetődik a kérdés, hogy vajon mit keres a nem naturális ábrázolásmód racionális, maximálisan horizontális érdeklődésű, ismeretanyagú korunkban? De vajon valóban ilyen-e korunk, illetve valójában hova vezetett a hatalmas horizontális ismerettágulás? A tudomány korszerű álláspontjáról kiinduló dialektikus valóságszemlélet szükségszerűen ismét vertikális irányba fordult, illetve helyreállította a horizontális és vertikális nézőpont dinamikus egyensúlyát. A korunkra elsősorban jellemző vertikális vizsgálódás, a mikro- és makrovilágok kutatása során ugyanis eljutottunk az öt érzékszervű földi ember számára már közvetlenül nem érzékelhető, eddig ismert világunk törvényeitől eltérő törvényszerűségekkel rendelkező világok új dimenzióinak megismeréséhez... A gondolkodás vertikalitásához ma nem égi és pokolbeli lényekkel való hierarchikus kapcsolat hiedelmén keresztül jutottunk, hanem a mikro- és makrovilágok új dimenzióiról való tudásunk és a velük való szerves összefüggésünk tudata útján. Ez egyben annak tudatát is jelenti, hogy mi magunk is többdimenziós lények vagyunk, tehát élményeink is többdimenziósak. Sőt, közvetlen földi világunk horizontális szemlélete is átalakul, és a minket körülvevő valóság csak úgy érthető, értelmezhető korunk szintjén, ha látjuk állandó, szerves összefüggését és metabolizmusát a valóság többi dimenzióival. Valóságfogalmaink kibővülnek és átértékelődnek, tudatunk többdimenzióssá tágul... A mikrokozmosznak nemcsak mikroszkóppal, ködkamrával dolgozó búvárai vannak, hanem olyanok is, mint Bartók, Klee, Weöres. Saját mikrovilágunkba, a tudatalattiba nemcsak a modern pszichológia hatolt be, hanem a szürrealisták, expresszionisták is és a modern regény. A mélytenger most megismert látványanyaga sokban Tanguy vízióit igazolja, és az utóbbi évek egyre jobb elektronmikroszkopikus felvételei olyan jelenségek, formációk dokumentumai, melyekhez hasonlókat már előbb láthattunk ún. absztrakt vásznakon.

... Ez persze nem jelenti azt, hogy megszűnne a természetelvű ábrázolásmód értelme, hanem azt, hogy ez a kifejezésforma a valóság egyetlen szektorának egy bizonyos nézőpontú ábrázolására alkalmas, amely mellett más, illetve több nézőpont is létezik és az ezeknek megfelelő átírt, vagy nem figurális megformálási mód is lehetséges. Azt, hogy miként alakítja át a kifejezésmód több nézőpontúvá válása a figurális ábrázolást, egy közismert példán figyelhetjük meg, Picasso Guernicája esetében... Visszatérve az erősen átírt vagy nem figurális tanulmányok kérdéséhez, meg kell állapítani, hogy egy témakör ilyen jellegű művekben való analízise, körüljárása nemcsak élvezetes látvány hozzáértők számára, hanem didaktikai szempontból is rendkívül hasznos vertikális elemzés tanújává teszi a művészi megfogalmazás, transzponálás műhelytitkaiba beletanuló nézőt. Többek között Matisse, Picasso, Braque, Mondrian, Klee ilyenfajta sorozatai ismertek. Ilyen műhelymunkák, művészi „levezetések" bemutatása és ismertetése azért is fontos lenne, mert köztudomású, hogy a modern művészet bonyolult analíziseken, merész, áttételes összefoglalásokon alapuló megformálásmódja a legtöbb ember számára első látásra érthetetlennek tűnik...

... Más a tudomány és más a művészet, mondhatná valaki. De vajon annyira más-e? A valóság megismerésének két, egymást kiegészítő útja a tudomány, mely a megértés oldaláról közelíti meg a dolgok lényegét, és a művészet, amely az átélés lehetőségét nyújtja a megismerésre vágyó embernek. A kettő között természetesen nem vonható mechanikus párhuzam, fejlődésük egyenetlen, hol egyik, hol másik lép előbbre. A reneszánsz idején például a művészet tette meg az újat kezdő lépéseket, ma, úgy látszik, a tudomány. Kétségtelen az is, hogy a megismerés két oldala állandó kölcsönhatásban fejlődik és a megismerés teljes élményét a kettő együtt nyújtja...

... Feltétlenül megjegyzendő, hogy sok félreértés és hiba onnan adódik művészeti életünkben, hogy, úgy látszik, megfeledkeztünk az ember és társadalom kérdésfeltevése mellett az éppoly indokolt ember és világ (a szerző által korábban érintett természettudományi és egyéb társadalomtudományi szempontú – M. O.) kérdésfeltevésének fontosságáról és jogosságáról.

Ahogyan a tudomány egyre sokrétűbben és mélyebben hatol az anyag titkaiba újabb és újabb kísérleti módszerei segítségével, úgy a művész is szokatlanul új megformálásmódok segítségével közelíti meg a valóság korszerű értelmezését és ábrázolását. És ahogyan a tudomány mai eredményeit sokoldalú kísérletezés előzte meg, ugyanúgy a művészettől sem várható korszerű eredmény merész és sokoldalú kísérletezés nélkül. Adjuk meg tehát a lélek mérnökei, vagy ahogy József Attila mondja: az adott világ varázsainak mérnökei számára is a szabad kísérletezés lehetőségét.

(Új Írás: 1962. 1. 62–65.)

1/a

Papp Oszkár: A teremtés szépsége (A természet láthatatlan esztétikája) (Részletek)

A szépség felismerése

Eddig a teremtésben megnyilvánuló szépségfeltételeket vizsgáltuk. Azt, hogy milyen szerves és elengedhetetlen feltétele minden életképes teremtésnek valamilyen genetikus (egy rendszer fejlődésével, alakulását befolyásoló környezeti tényezőkkel összefüggő, a rész és egész viszonyában megnyilatkozó, dinamikus – M. O. megj.) szimmetria, valamilyen alapvető mérték, amit – mivel mi is így teremtődtünk – harmonikusnak, szépnek értékelünk. A továbbiakban azt vizsgáljuk, hogy az ember tudatosodása, szellemi kibontakozása során vajon mi módon ismerheti fel a szépséget, hogyan lehetnek szépélményei, vagy másként fogalmazva, azt vizsgáljuk, a szépség felismerésének vajon mi az értelme, értéke, tudattágító, konzekvencia-termő lehetősége. A szépség felismerésének útja-módja az előzőkben vázolt teremtési folyamatnak megkettőzött átélése. Először kívülről, a jelenség külső jegyeiből, részleteiből kiindulva hatolunk befelé, az Egész felé: A jelenség vagy mű sajátos koordináta-rendszerében ismerjük fel a forma arányait, rendszerét, amely szerint a részek egymáshoz kapcsolódnak, és amelyben az energetikai metabolizmusok lezajlanak, anyagának metamorfózisai bekövetkeznek, ideamagja megjárja tapasztalatszerző körútját. Az így megértett jelenséget azután tudatunkban újra felépítjük.

Kötött nézőpontból csak a nézőpontunk szűk tudatskálájában megérthető jelenségek szépségét ismerhetjük fel. Minél kötetlenebb a nézőpontunk, minél elfogulatlanabbul megértők vagyunk, annál több szépséget ismerhetünk fel a világban. Hiszen a természetben szinte semmi sincs, ami – valamilyen szempontból – ne volna szép. Ilyen kötetlen, rugalmas, különféle dimenziók iránt érzékeny „nézőpontból" bármely jelenségben felismerhetjük valamilyen esztétikai mérték érvényesülését. A dolgok megértése, célszerűségük, adekvát voltuk felismerése szépségük titka. „Mikor a szépet megismerik, felbukkan a rút is: Mikor a jót megismerik, felbukkan a rossz is" – mondja Lao Ce, de hogy mit látunk szépnek és mit rútnak, az tudatállapot kérdése. Hozzátehetjük, hogy a teremtő folyamat fentebb vázolt értelmében az volna rút, amiben akár az idea hatóképtelensége, akár az anyag ellenállása következtében nem érvényesülne a teljes genetikus életívre az esztétikai mérték megszabta funkcionális-formai rend. Az ilyen alakulatok nem is életképesek, és a természetben sem tudnak tartósan megmaradni.

Visszatérve a szépség felismerésének kérdéséhez, le kell szögezni, hogy mindenféle kauzális módszer, logikai konstrukció csak gondolati segédeszközként, ideiglenes állványzatként jöhet számításba. A szépség felismerése végső soron csak intuitív módon elérhető, több síkú átélésállapot. Éppen ezért *lényegéről* szavakkal csak utalásokat lehet mondani, sőt még az is bizonyos művészi kifejezésmódot igényel. A teremtés szépségének az általunk választott szavakkal, fogalmakkal való jellemzése is csak durva közelítés, invokáló behangolódás lehet a szépélményekhez. A tervrajz vagy statikai számítás éppúgy nem architektúra még, mint ahogy az építőállvány is csak technikai segédeszköz ahhoz, hogy az épület realizálható legyen.

A szépség különböző szimmetriáinak, invariancia-feltételeinek geometriai, matematikai szimbólumokkal való jellemzései csak ilyen segédeszközök, állványzatok a bennünk kibontakozó szépélmény körül. Ezek sajátságos nézőpontjai külön-külön könnyen az élmény elszegényítéséhez vezetnek. Együttesen és több síkon értelmezve azonban megnyithatják a jelenségek vagy művek azon rejtett összefüggéseit is, amelyek szükségesek a szépség felismeréséhez, mert mint Hérakleitosz mondotta: „A láthatatlan összhang a láthatónál erősebb."

Koordináta-transzformációk lehetőségei

Ha a jelenségek koordinátáit nemcsak a formai megjelenés, de analógiás transzformációk lehetősége szempontjából is vizsgáljuk, lényegesen kitágul a szépségélmények területe.

Természettudományos kutatások megállapították például, hogy sok esetben ha valamely jelenség koordinátáinak egymáshoz való viszonyát valamilyen szabályos kulcs szerint megváltoztatjuk, a jelenség transzformációját kapjuk. Ez az eredetinek analogonja is. Thompson érdekes példákat mutat erre különböző halfajták és állatkoponyák vizsgálata során Growth and Form című munkájában. A biológia szempontjait félretéve, számunkra ez azért érdekes, mert azt bizonyítja, hogy azonos fajtájú élőlények más-más életkörülmények közötti megjelenése más-más adekvát formai rendet eredményez, és hogy valamely élőlénytípus lehetséges változó életkörülményeit formai transzformációkkal követhetjük.

Ha már most a koordináta-transzformációk lehetőségeit nemcsak a fizikai, hanem pszichikai-men-

tális koordináták vonatkozásában is végiggondoljuk, ezzel az egy szemponttal is a megismerés és kifejezés gazdag módszeréhez jutunk.

Nyilvánvaló, hogy a pszichés vagy mentális szimmetriazavarok az anyagi forma szintjén is jelentkezhetnek és viszont. A művészetek élnek is ezzel a kifejezés-lehetőséggel. Leonardo karikatúrái, torz jellemképei például úgy keletkeztek, hogy a normális, arányos arc koordinátáit véve alapul, a rajzon valamelyik arcrészt – orrot, szájat, állatkoponyarészt – egy irányban eltolt, miáltal sajátos, az átlagtól eltérő kifejezést jelenített meg. Az expresszionista és szürrealista jellegű művészetek is – minden időben – ezzel a módszerrel éltek. Bruegel és Bosch éppúgy, mint Dali, a gótika éppúgy, mint Modigliani. Tanulságos összevetni – az ember normális átlagarányait véve alapkoordinátaként – a különböző korok emberábrázolásában megnyilatkozó pszichés-mentális tendenciaváltozásokat. Az őskor emberének súlyos anyagba kötött világát szépen példázza a Willendorfi Vénusz néven ismert, horizontális irányban eltorzított arányú női figura, különösen ha összehasonlítjuk a gótika jellegzetesen vertikális tendenciájú emberábrázolásaival, például a chartes-i katedrális valamelyik szobrával. Egy korszakon belül is találhatunk ilyen eltérő ábrázolásmódot, például ha a két kiváló barokk festő, Rubens és Greco figuráit vetjük egybe. Dürer csodálatos „imádkozó kezek" rajza („Egy apostol keze" című ecsetrajza – M. O.) másfajta lehetőségre hívja fel a figyelmet. Itt az a gondolat, melyet a gótika művészei rendszerint az ember fizikai arányainak vertikális torzításával fejeztek ki, a komponálás rendjének pszichikai-mentális koordináta-transzpozíciója útján kap formát.

Más művészetekben – például a költészetben, zenében – a tér helyett a téridő koordinátákhoz kapcsolódva vizsgálódhatunk, bár korlátozottan. A hangok egymásutánja még követhető így, de a hangszín és hangerő, éppúgy mint a költészet asszociatív vonatkozásai, vagy a festészetben a színek egymáshoz való viszonya, a tónus és valőr gazdagsága már csak pszichés-mentális „koordinátákban" helyezhető el.

Olvasás a természet könyvéből

Tanulságos egy példa felvázolásán keresztül megnézni, hogy a szépségarány segítségével végzett formaelemzés esztétikai praxisa milyen élmények lehetőségét ígéri.

Műalkotásokban eleve kihangsúlyozottak a tartalmat megjelenítő formák szépség-szimmetriái, szimmetria alatt természetesen továbbra is az idea kifejeződésének strukturális ágenciáit értve. Az ezt hangsúlyozó részletek mellől elmaradnak az esetlegességek. A természet jelenségeiben lényegesen több, de ugyanakkor rejtettebb változata van a szépség szimmetriáinak, és nézőpont változtatásoktól függ felismerésük.

Nézzünk egy egyszerű természeti példát, mondjuk növényt, virágot. Induljunk ki olyan részletéből, amely bizonyos esetekben önmagában is egészet mutathat, például egyik leveléből. Világosan felismerhető. Van szerkezete, rendje, vannak szimmetriái. Céljának megfelelő, arányos, szép jelenség. Ugyanakkor hierarchiafok is, atom-, molekula-, sejtrendszerek összefoglalója – egy levél egy száron, ágon, növényen, vegetációban, tájban, földön stb. *Ha* a levélből kiindulva ***nézőpontunk spektrumszakaszát egy-egy hierarchiafokkal emeljük, más-más harmónia lehetőségekhez jutunk.*** Először *egy* levél formáját, színét, szerkeztét, arányait, sajátos szépségét nézzük. Esetleg – alkatunk szerint – megkíséreljük a felismert szimmetriákat, jelleget, szépséget mint hangot, vagy mozdulatot felidézni magunkban, vagy megpróbáljuk, legalább vázlatosan lerajzolni. Majd egy nagyobb egység részeként nézzük a levelet, például egy ágon vagy száron. Ez a nagyobb egység már – az előbbivel való minden rokonsága ellenére is – formában, színben, szerkezetben, arányokban más és másképpen szép jelenség.

Azután az *egész* növényt vesszük így szemügyre. Most már ennek arányait, szerkezetét, szépségét, formainvarianciáit vizsgáljuk, mint fentebb az egy levélét. Majd megnézzük az elemzett részletek elhelyezkedését, szerepét egy még nagyobb együttesben, például virágállványon, virágoskertben: újabb arányok és összefüggések, újabb szépségek tárulnak elénk!

Nézzük meg virágunkat egy még nagyobb együttesben is, a vegetációban. Figyeljük meg a szerkezeti, formai, színbeli vagy botanikai hierarchiában való részvételét, viszonylatait, először hasonló minőségű, tehát botanikai, majd más létsíkú, létállapotú jelenségekkel összehasonlítva. Például hogy milyen állagának könnyűsége, formáinak hajlékony, íves jellege, színeinek áttetsző árnyaltsága a cseréphez képest, amiben van, vagy az asztalhoz viszonyítva, amin áll, vagy határozott forma- és színvilága milyen a háttért képező ég sokkal szubtilisabb színei, alakulatai előtt. Mindezek a jelenségek fizikai megjelenésének aránylag szűk, emberi szemmel könnyen befogható spektrumszakaszára vonatkoznak!

Ha ezt a spektrumszakaszt tágítjuk – egyelőre csak fizikai síkon –, az előbbiektől minőségileg eltérő megjelenésformákat, törvényeket, szimmetriákat találunk, ahol a levél mint egyedi, egész jelenség eltűnik, illetve átalakul. Ezt tapasztaljuk, ha valamely részletét nagyító vagy mikroszkóp alatt szemléljük, vagy ha egy táj részeként nézzük, ahol az egész növény vagy növénycsoport már legfeljebb csak egy

kis színfolt. Ezt láthatjuk akkor is, ha beavatkozunk sorsába, életébe, vagy különleges – a növény számára nem természetes – helyzetben vizsgáljuk. Így megint új és más jelenségekhez és az ezeknek megfelelő új és más arányokhoz jutunk: például ha nem természetes fény világítja meg vagy át, esetleg leszakítjuk, elégetjük.

Ha még tovább megyünk vizsgálódásunkban és a növényt téridőben szemléljük, a formák variációinak ismét más sorozatát nyerjük, a magtól és csírától a kifejlett növény formáin át, annak elhervadásáig, egyszeri jelenlétének lebomlásáig, illetve az újabb magig. Az egymást követő fejlődési szakaszok változásai, egymáshoz való viszonyaik, egymásba való átalakulásuk, valamint a fejlődés és lebomlás konzekvencia termő íve ismét más ritmust, szimmetriát tár fel, bontakoztat ki – miként egy zenemű.

A vizsgálódás lehetőségeinek következő foka az, amikor elhagyjuk a csak fizikai síkot, és a jelenséget mint érzelem- vagy gondolatforma kifejezőjét nézzük, a jelenség mögött a létbehívó ideát, annak karakterét, tapasztalatszerző tendenciáit, anyagba költözésének célját és sikerét keressük. Ez esetben a jelenséget, például a megfigyelt növényt mint hieroglifát vizsgáljuk. Mozgás-, illetve alakzattendenciáit, erővonalait, erőterét, téridőbeli elhelyezkedését, „színhangját" megfejtve kutatjuk az idea és anyag misztériumának szépségszimmetriáit. A részletelemeken túl, megfigyeljük a részformák és résztendenciák összképét, eredőjét – mely már egészként más, mint az elemei külön-külön. Majd ráhangolódunk „hangulataira". Vizsgáljuk érzelemkifejező jellegét s a már nem egyedi, hanem általános, „archetipikus" formát, és e forma értelmét bontjuk ki a jelenségből, szépséginvarianciái segítségével.

Ily módon vizsgálódva – kezünkben a szépséginvariánciával mint analógiakulccsal – lehetőségeink egyre többrétűvé válnak. A felismert formainvariánciák mögött egész analógiasorozatok lehetnek. Felderíthető, milyen analóg megjelenésformák létezhetnek más létsíkon. Például milyen lehet egy ilyen arányok szerint szerveződött kristály vagy egy ilyen karakterű ember. Ebben az értelemben „hasonlít-e" valaki az ismert, látott emberek közül a vizsgált jelenségre? Vagy milyen lehet egy ilyen szerkezetű, hierarchiájú államképződmény? Esetleg – ha győzi képzeletünk – építsünk fel egy egész kozmoszt, ami szintén az analógiamag szépségszimmetriái szerint alakul.

Más irányba kiterjesztve kutatásunkat, kíséreljük meg a *belehelyezkedést* a vizsgált jelenség, virág létébe, úgy, hogy felvesszük formarendjének asztromentális pozitúráját. Ehhez először vissza kell vonnunk ideiglenesen tudatunkat létünk azon szektoraiból, melyek a botanikai fejlődésszakasz óta fejlődtek ki a kozmoszban. Ezután fokról fokra elképzeljük, átéljük a virághét különböző aspektusait, sőt viszonylatba helyezzük saját, megfelelő létvonatkozásainkkal. Ez az utóbbi, *a szinkron létállapotátélés különösen tanulságos élményekhez segíthet.*

Az anyaggal, földdel való kapcsolatnak például egészen sajátságos állapotát jelenti a helyhezkötöttség, begyökerezettség és az ily módon való táplálékfelvétel. Vajon egyéni „gyökereink" hova kötnek? Nedvdús-e „talajunk", illetve nem férne-e rá némi mentális „tápsó"? Nem ragadtunk-e gyökereinkkel túlságosan az anyagba és ha igen, milyen vonatkozásban? Elgondolkozhatunk – élményszerűen – a helyhezkötöttség és a mozgás lehetőségeiről.

A mienknél könnyebb, lazább anyagból való testépítés milyen formalehetőségeket nyújt a virágnak? A virág szárának formája mennyivel könnyedebb, rugalmasabb a mienknél, de mennyivel kiszolgáltatottabb? Levél végtagjainak célszerű fényasszimiláló berendezése kapcsán felvetődhet a „fényhez" való viszonyunk kérdése. A virág levélvégtagjai másfajta esztétikai megjelenés finomabb ritmusa szerint helyezkednek el a mienknél. Mi indokolja az állati, illetve emberi végtagformát? Vajon az életbehívó idea elérte már végtagjainkban a tökéletes formát? Szerveink befogadó-tudomásulvevő és aktív jellege is megvizsgálható ilyen összehasonlításban.

Ha átéljük a növény magkonzekvenciát termő virágjának építését, a célszerű koncentrációnak kitűnő példáját nyerhetjük. Tanulságos konzekvenciák szűrhetők le a virág-porzó-bibe egységének sajátos androginitásából, ha ezt a múltban és jövőben lehetséges létállapotként értelmezzük. Hamvas Béla kitűnően fogalmazza meg ezt az állapotot Fák című írásában: „A két nem állandó ölelésben tartja egymást, s egymásba olvadja mézét."

Végül az évenként változó csíra-virág-mag, csíra-virág-mag metamorfózisok az élet-bardo ritmus közvetlen analógiapéldái. Ez a gondolatsor csak nyers vázlata egy lehetséges élmény alakulásának, amit valamely jelenség formaelemzése, esztétikai vizsgálata nyújthat. Mert más a most már több síkon értelmezett esztétikai mértéke, szépsége egy ápolt pompájú rózsának, mint egy létküzdelemben edzett gaznak vagy merev kaktusznak, más egy súlyos-tömör termést hozó növénynek vagy olyannak, mely termését a szél szárnyára bízza. És ismét más a növények könnyed, tagozott esztétikuma, mint a kövek, kristályok merev törvényrendje, vagy a zoológiai lét helyhez nem kötött, az előbbieknél sokkal bonyolultabb szimmetria komplexusai. Az ilyen élményszerű létállapotélés a vizsgált jelenséggel való unió intenzitásáig fokozható.

(1962. gépelt kézirat nyomán)

2.

Pap Gábor: Csáji Attila kiállítása. Fényes Adolf Terem
(Részletek)

Hányan és hányan indultak el így, költők, zenészek, képírók és -faragók, ilyen nemes és fájdalmasan szép hevülettel ebben a mi kuszált századunkban – hová? – „az istenek ellen". (A recenzió mottója József Attila Könnyű, fehér ruhában című versének utolsó versszaka. M. O.) De talán inkább úgy kellene mondanunk: a bálványok ellen. Mert bálványokat, butítókat, lankasztókat, mindenféle mozgás útjában állókat, dönteni valókat aztán igazán szép számmal szült ez az egyébként melengetőnek, anyásnak éppenséggel nem nevezhető kor.

Sokan indultak el az istenek ellen, de kevesen értek célba. „Akik hódítani indultak – írja egy helyütt Kassák igen szépen –, végül is meghajtják szép fejüket a megalázó tehetetlenségben." Ám ha csekély is azoknak a száma, akik végig bírták a távot, ha a többség messze a cél előtt feladja is a küzdelmet, annál fényesebb dicsőség jár a kitartó keveseknek. Azoknak, akik a felismert korszükséglettől sarkallva tehetségük maximumát igyekeztek kamatoztatni embertársaik szolgálatában.

A sok tanácstalan, kapkodó próbálkozás után végtelenül megnyugtatóan hat egy-egy olyan kerekded, részleteiben és egészében egyaránt kimunkált, harmonikus gesztus, amilyennel ez a méreteiben nem, de igényeiben annál tágabb teljesítmény. Csáji Attila eddigi munkássága meglep bennünket. Csodálatos ez a derűs magabiztosság, ahogyan ez a fiatal művész fokról fokra – és mindig a legalkalmasabb pillanatban és helyen! – tovább építi azt a világot, amelynek megteremtésére pályájának kezdetén, alig több mint fél évtizede, erős hittel elszánta magát. Nyoma sincs itt görcsös erőfeszítésnek, tétova bizonytalankodásnak. Mintha a szenvedés mozzanata teljesen kiküszöbölődött volna a szülési processzusból.

... Az a művészi magatartás, amely az érzelemvilág közvetítő-szűrő szerepét mindenekfölött becsüli a hétköznapi valóság művészi átírásának aktusában, nemhogy nem vált korszerűtlenné napjainkra, ellenkezőleg: lépten-nyomon – és ez esetben különösen meggyőzően – tanújelét adja annak, hogy az őszi lombokon megcsillanó alkonyati fényrezdülések rögzítésén túl még igen-igen sok fontos közölnivalója van korunkról...

Felemelő, erőt adó érzés tudni azt, hogy olyan művészek kortársai vagyunk, akik nem hagynak bennünket öröklött bálványaink bénító-butító törvényei szerint élni. Köszönet érte nekik. És köszönet Csáji Attilának azért, mert elkötelezte magát e mellett a magasztos – ugyanakkor nagyon is hétköznapi, mondhatnánk: kifejezetten népművelő célzatú – eszme mellett...

(Művészet, 1969. 1. 36–37.)

3.

Csáji Attila Hamvas Béláról

... Az az új avantgarde generáció, amely a hatvanas évek eleje-közepe körül jelentkezett – s amelyhez én is tartozom – sokat köszönhet Hamvasnak. Itt elsősorban Bak Imrére, Csutoros Sándorra, Halmy Miklósra, Molnár Sándorra gondolok, hogy csak nehányukat említsem... Számunkra az előző avantgarde festőgeneráció működése inkább papírízű tény volt, mint valóságos. Könnyebben megismerkedhettünk a friss nyugati áramlatokkal – kétségtelen elsősorban a reprodukció szintjén –, mint a kortárs hazaival. Nem hogy nagy visszatekintő tárlatokra nem nyílt alkalom, de még a kis műtermi bemutatók is csak elvétve valósultak meg. Így hamarább megismerkedhettünk Veszelszkyvel vagy Korniss-sal, Gyarmathyval a fehér asztal mellett személyesen, mint munkásságukkal. Az ideológiával kicsit más volt a helyzet. Kállai Ernő, Pán Imre, Mezei Árpád vagy Hamvas Béla írásait – ha kissé utánanyomoztunk – könnyebb volt megtalálni. Visszatérő személyes beszélgetésekre számomra az említettek közül már csak Hamvas Bélával és Mezei Árpáddal nyílt alkalom, hiszen Kállai Ernő meghalt, Pán Imre Párizsba került. Mindkettőjükkel folyamatos kapcsolatom alakult ki, s hogy a modern művészetekhez fűződő elképzeléseik eltértek egymástól, ez korántsem zavart, inkább segített. Hamvas nemcsak vonzódott a nonfiguratívhoz, hanem szellemi megalapozásában is segítségünkre volt. Az ideológián túli képi érzékenysége hatékony kritikussá változtatta... Fontosnak tartotta, hogy kövesse kiállításainkat. Ha véletlenül valamelyik kiállításomra valamilyen ok miatt nem tudott eljönni, levélben mentette ki magát. Bizonyára hasonló emlékeket mások is őriznek. Képeim közül főként a 67–70 között festett „Jelrácsok–Üzenetek" ragadták meg. Ezekről többször beszélgettünk, főként képi tisztaságukat és strukturális következetességüket dicsérte.

Amikor először jelent meg nálam, 1966 körül, a falakon még főként a hatvanas évek elején készült

MEGHÍVÓ

PAPP OSZKÁR

FESTŐMŰVÉSZ
GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:
VITÁNYI IVÁN

1986. FEBRUÁR 7-ÉN,
PÉNTEK DÉLI 12 ÓRAKOR

ERNST MÚZEUM
VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
1986. MÁRCIUS 9-IG

Papp Oszkár

Művészéletrajzok 1975

Papp Oszkár festő, grafikus
Bp. 1925

1950-ben fejezte be főiskolai tanulmányait Szőnyi István és Bencze László növendékeként. Tanulmányúton Csehszlovákiában, Olasz- és Franciaországban, Ausztriában és Svájcban járt. Kisebb bemutatók mellett 1953-ban a Fényes Adolf Teremben, 1967-ben a Dürer teremben, 1971-ben a Csepel Galériában rendezett gyűjteményes tárlatokat. Önálló kollekcióval mutatkozott be Svédországban (1972), munkái szerepeltek több nyugatnémetországi csoportkiállításon. - Sokfélé tájékozodó, a festőszet és a grafika mellett művészetelmélettel, szobrászattal, restaurálással is foglalkozó művész. Művein a természeti látványból indul ki, a motívumokat azonban formailag átírja a hozzájuk tapadó gondolati asszociációk hatására. A lét tudatalatti rétegeinek, a szavakba alig foglalható gondolati és érzelmi hatások vizuális megfogalmazására törekszik. Munkái többnyire ciklusokba rendeződnek, egy-egy motívumot sokfelől közelít meg és bont ki.

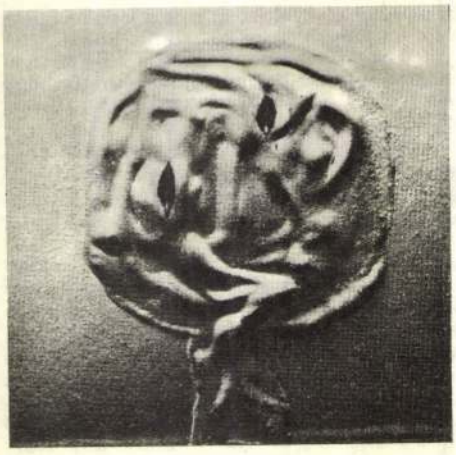

fehér inget viselt, a hippi színes inget kívánt. Mihelyt az üzletember színes inget öltött, a hippi vad mintás inget keresett. Feltétlenül más akart lenni. Végül már nem is viselt inget, csak pulóvert. Mindez az antidivat tiltakozása volt. Az 1945. évi beatnik nem szabadult fel a polgári világ alól, függött tőle, hiszen minden tekintetben az ellentétét csinálta, amit normának tekintettek. Így teremtette meg a polgári uniformizáltság ellenuniformizáltságát.
(Universitas, 1975 január.)

Papp Oszkár:

Plasztikus fej

Daphnis és Cloé

A Barbár mitológia sorozatból

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 5
Valóság
Papp Oszkár

Bizonyos szemszögből ez a befolyás az egyetlen út, amely az ifjúság rendelkezésére áll, hogy önmagán túllépve is fenntartsa magát. A fiatalság ugyanis, sajnálatos módon, gyorsan tovatűnő állapot. Egy amerikai jelszó szerint: „Ne higgy senkinek, aki elmúlt 30 éves!" Túlságosan is gyorsan elérjük ezt a korhatárt, s azután már feltartóztathatatlanul vezet utunk a felnőttek világába. De ez a világ is meg fog változni, hiszen azok, akik most lépnek be e világba, átélték az ifjúság öntudatosodásának folyamatát, amely őket magukat is átformálta.

Soha, egyetlen megelőző társadalomban sem ment végbe ilyen folyamat. Tulajdonképpen azt állíthatjuk, hogy korábban sohasem létezett az ifjúság mint önálló tudattal rendelkező nagycsoport. Világosan szemlélteti ezt például a múlt századi porosz jövedelemstatisztika: a teljes kereseti kor 14—55 évig terjed. De 14 éves korában az ember még éppen csak kilép a gyermekkorból; kezdődik a serdülőkor. De ha ekkor már keresnie kell, nemcsak gyermekkora, hanem ifjúsága is véget ért már. A társadalomnak legalább a fele ilyenformán sohasem ismeri meg az ifjúság élményeit.

Ennek következtében átmenet nélkül ugrottak át a gyermekkorból a felnőttkorba. De vizsgáljuk meg a mai helyzetet: ugyan melyik 14 éves munkás teljesen keresőképes napjainkban? Ehhez járul még az, hogy a képzés idejének meghosszabbodásával meghosszabbodik a gazdasági függés ideje is. Mindenképpen jogos, ha az ifjúságot a gazdasági függéssel azonosítjuk; valaki mindig gondoskodik a fiatalokról. Vannak foglalkozások, amelyeknél egészen 30 éves korig fennáll ez a függés; márpedig amíg fennáll, addig tart az ifjúság.

Új paradoxon áll elő: a fiatalság ma fizikailag tovább tart, mint régebben, méghozzá a változott technikai és gazdasági életfeltételek alapján. A képzési rendszer változásával az új társadalmakban az ifjúság strukturálisan egyre fontosabb tényező lesz, amit még fokoz önálló tudatának kialakulása. Felmerül azonban a kérdés, vajon a fiatalság idejének kitolódásával együtt jár-e a társadalom egészére gyakorolt befolyásának növekedése?

A fiatalság idejének meghosszabbodásával jár, hogy az ifjúság *több alcsoportra* differenciálódik. Megkülönböztetjük a tizen- és a huszonéveseket. Mindkét csoport két nagy időbeli további alcsoportra oszlik, s ezek közül a huszonévesek második csoportja egyre inkább átmeneti korosztály, amely felnőttekhez kapcsolódik. Ennek alapján feltehető a kérdés, számszerűleg mekkora az a csoport, amelyet ma ifjúságnak tekintünk. Meglepően nagy, hiszen *17 korosztályt* ölel fel, szemben a gazdaságilag teljesen keresőképes 30 felnőtt korosztállyal. Ha figyelembe vesszük a 13—30 évesek óriási aktív potenciálját, érthető, hogy befolyásuk nem maradhat meg az ifjúság világának keretén belül.

A piackutatás mindezt csak általános keretnek tekinti, hiszen ezen belül eléggé jól körülhatárolható számos alcsoport alakul ki. Minden egyes korcsoporton belül társadalmi származás, rendelkezésre álló gazdasági eszközök, iskolázottság, foglalkozási hierarchia stb. alapján tovább kell differenciálnunk. Mindezeknek a korcsoportoknak közös vonása, hogy divat szempontjából roppant fogékonyak. Igen finom rétegeződésű tömegről van szó, s minden árnyalat *speciális igényeket* fejleszt ki. S ezzel megdől az a nézet is, hogy elegendő egységes ifjúsági divatot kialakítani. Közismert, milyen változatos választékra van szükség. A lényeg az, hogy az ifjúságnak ma komoly esélye van arra, hogy divat szempontjából aktivizálódjék, s ez nemcsak számszerű, hanem minőségi változást is eredményez. Ez korunk egyik lényeges vonása, amely még csak most van kialakulóban.

Ez magyarázza, miért találkozunk a magatartásban még számtalan bizonytalansági tényezővel. Az új divatformák többnyire kísérleti jellegűek. Keresés, kutatás jellemzi: gyorsan felkapják, gyorsan elejtik őket. Ez azzal jár, hogy a divat változásai nagyon fölgyorsulnak, szinte hetente tűnik fel és tűnik el egy-egy új divatelem. Az ifjúságban ugyanis roppant teremtőerő feszül, amely eget kér. A fiatalok megragadnak minden rendelkezésre álló elemet, hogy abból valami újat formáljanak. Más, és lényegtelenebb kérdés, hogy ez ritkán sikerül nekik. Egyelőre azonban nem értékelni, hanem felmérni kell a helyzetet. Nem az ifjúsági divatban megy végbe forradalom, hanem az ifjúság forradalma megy végbe a divatban.

Az, hogy ennek során politikai tüntetés is jelentkezik, nem új jelenség: valaha a zakó is politikai demonstráció volt, akár a francia forradalom idején a pantalló. Régi öltözékünk politikai háttere a protestáns, kapitalista üzletember ruházata. E régi ipari társadalom átalakulásával adottak a régi divat eltűnésének lehetőségei is.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy minden divatváltozásnak nyomban politikai jelentősége van. A változás és a divat egybevágásához sok kísérletezésre és szerencsére is szükség van.

A mai fiatalság útja az antidivattól az új divatstílus küszöbéig vezet. 1945 után jelent meg a San Franciscó-i beatnikeknél az anti-divat, amely napjainkban ismét je-

BURKUS JÁNOS

(Poharaival, üvegtárgyaival 1970-ben tűnt föl a Fiatal Iparművészek Tárlatán az Ernst Múzeumban. Mindössze három éve végzett, két önálló kiállítása volt már. 1970-ben a Benkő Dixieland Klubban, nemrég – Dárday Nikolettal együtt – a Csepeli Galériában. Művei szerepeltek a Hamburgban (1970) bemutatott reprezentatív magyar kiállításon. Épülettel kapcsolatos kivitelezett munkái a Budapest Szállóban, egy Márvány utcai borozóban és a siófoki Sirály Eszpresszóban találhatók.)

– Kevés üvegművészt ismerek.

– Mindössze hárman vagyunk Magyarországon. Főiskolai diplomával rendelkező üvegtervezők. Ez nem jelenti azt, hogy ne volna vagy régebben ne lett volna számos kitűnő kollégánk.

– Művészeti ágadnak pontos neve?

– Üveges alatt az ablakost érti a köznyelv. Mi talán mégis valami mást csinálunk. Sokat beszélgetünk a kollégákkal, hogyan fogalmazzuk meg, mik vagyunk. Üvegtervező iparművészek. Eddig ez a legpontosabb megjelölés, ha nehézkesen hangzik is.

– Hogyan lettél üvegtervező iparművész?

– A Képzőművészeti Gimnáziumban üveg szakos voltam. Annyira megszerettem az üveget, hogy a főiskolán is erre készültem. Az első két évben – igaz – még nem volt ilyen tanszak, akkor a vele rokon ipari formatervezést tanultam. Harmadéves koromtól az oklevélig már üveg szakos voltam.

– Mi a feladata az üvegtervezőnek?

– Elsősorban a tárgyformálás. De az üvegfal – üvegablak –

leszti a megkezdett folyamat régebbi eredményeit. Minden stílusmeghatározás nehéz, nála különösen. Ezért lenne pontatlan, ha szürrealistának jelölném őt. Festői felfogásának sokoldalúsága mellett technikai eszközei is oly változatosak. Az aprólékos, ötvösművű felületi megmunkálás mellett a sommás, rusztikus előadás is ugyanolyan jellemzője. Sokfélesége mégis teljes egységet jelent. Bármilyen formát választ is, a szerző félreismerhetetlen.)

(1971)

PAPP OSZKÁR

Uj Irás, XXII. évf. 8.sz. 1988
LUKÁCSY SÁNDOR

Papp Oszkár Veronika-kendői

Ha arra gondolunk, hogy a Felszabadulás téri aluljárón naponta tízezrek haladnak át, s vetnek egy pillantást az egyik fal zománcművére, tán meg is érezve valamit a nagyváros amplifikációjának ritmusából, akkor Papp Oszkárt a legismertebb magyar művésznek mondhatjuk, s az sem baj, hogy sokan nem társítják a látványhoz alkotója nevét, hiszen éppen a köztéri, közösségi művészet különös dicsősége az anonimitás, és nem ismerjük a népdalok szerzőinek, a katedrálisok építőinek nevét sem. Ha viszont arra gondolunk, hogy négy évtized alatt Papp Oszkár zavarba ejtően gazdag és változatos életművet hozott létre, s műtermében, ahol a vendég kedvéért mormogva rámol szekrénye s rekeszei mélyén, hova tekintetünk csak lopva követi, nehogy galibát csináljunk a rendezett rendetlenségben, míg végül a titokzatos rakosgatásból egyre újabb, sosem látott festmények, zománcok, művek sora kerül elő, olykor még egy-egy kipingált cseréptálka is, a látogató végül úgy érzi, nem is egy, hanem több művésznél tette kíváncsian tiszteletét – ha erre gondolunk, Papp Oszkárt szinte ismeretlen – kiismerhetetlen – művésznek kell tartanunk.

Szerencsére vannak azért, akik eligazodnak és eligazítanak ebben a gazdagságban. Mindenekelőtt Mezei Ottó és Vitányi Iván elemzéseire, összegezéseire gondolok, s magam aligha tehetek mást, mint megpróbálom filosz módra összefoglalni azt, amit ők és más értő kritikusok elmondtak már.

Papp Oszkár érettkori művészetét a valóság és az absztrakció, a látvány és a jelszerűség együttes vonzása jellemzi. Amit művel, nem ingadozás a két ellentétes princípium között; inkább egybefoglaló gesztus, mint a tánc, mely embervoltunk két ellentétes pólusát, a férfiúit és a nőit szikráztatja össze: tüzes tánc Papp Oszkár művészete! Az absztrakciónak azt a válfaját, mely megőriz valamit a látványból s annak elemeiből építkezik, Kállai Ernő már Papp Oszkár fellépte előtt a modern magyar művészet fő vonulataként, legmagyarabb törzseként határozta meg; művészünk ennek a vonulatnak méltó folytatója. Törekvéseinek iránymutató európai fénypontjai Paul Klee és Henry Moore, biztató csillagzatok tágas firmamentumon. De nem elég a látványelemek megőrzését hangsúlyozni Papp Oszkár művészetében; épp oly fontos a tőlük való elszakadás. Az absztrakció nála nem divat, hanem belső szükség; kutató elme keresi a látvány esetleges, bár megejtő zűrzavarának rejtegetett rendjét, a szerkezetet, a törvényt. Keresi – és szívós, szinte naponkénti munkával meg is találja – kristályban, jégvirágban, kavicsban, növényben. S mert tudja, amit már Csokonai tudott: hogy „az ember a poézis első tárgya" – keresi, ma már mondhatom így: *híres* Fej-sorozatában. Fej-sorozatot készített Korniss Dezső is, sőt az antropomorfból absztraháló törekvés felbukkant már Javlensky-nál. Elég, ha annyit mondok: Papp Oszkár egyéni tudott maradni mellettük is. Vitányi Ivánt idézem: „A *Fejek* világa szuverén világ... életünk lehetséges magatartásformáinak ikonosztázszerű gyűjteménye."

Kutatást, keresést említettem az imént, de nehogy száraz, okoskodó erőfeszítésekre gondoljon valaki e szavak hallatán, hiszen Papp Oszkár művei duzzadnak a televény életerőtől, meg-megzengenek a szépségteremtés szinte önfeledt dallamosságától. De hangsúlyozni kell kutató hajlamát, kísérletező kedvét, mely a művészi technikákra is kiterjed, mert ennek köszönhetjük az utóbbi tíz egynéhány év újdonságát: tűzzománcait és zománcfrotázsait. A görög álmot és Keats ódájára méltó táncos menádjait; a népi tárgyvilágnak Bartók és Vajda Lajos gesztusaival rokonítható felmutatását, e csillogó Veronika-kendőket, melyek – remélem – akkor is mondanak még valamit korunkról, amikor a sarlót, a mángorlót már csak a falanszterek és szép új világok kongó múzeumtermei őrzik.

Ezekkel az új technikákkal nemcsak a kísérletező kedv lelt magának termékeny és hatásos terepet, hanem új szellem, új életérzés, életformálás is feltörekedett Papp Oszkár művészetében. Megjelent az érzéki, szenzibilis szépség, megjelent a derű.

De erről, miután eddig jobbára mások gondolatait foglaltam össze egyetértő szavaimmal, szóljak végre személyesebben, mint a művész nemzedéktársa. Nemzedéken persze nem néhány évjárat jelentéstelen és széttartó halmazát, hanem hasonló élmények és szándékok, hasonló gondolkodás és elkötelezettség által összekapcsolt *cohorsot* értve. Már Vitányi Iván megállapította, hogy Papp Oszkár nemzedékünk tipikus – tegyem hozzá: legkifejezőbb – művésze. Közhely, hogy ezt a csapatot nem kényeztette el korunk. Ha képeket nézünk Papp Oszkár műtermében, a szemle rendszerint a *Gömbfejűek*kel kezdődik. A Semmi partján ülnek, zuhanásuk alvadt árnyéktócsáiban, ezek a nem kisszerűségre formált alakok, arcuktól megfosztottan, ellenséges viharfellegek alatt. Mementó nékünk ez a kép, mert ültünk mi is a Semmi partjain, s ha nem ott kezdtük is, *újra* onnét indultunk el. Mert ha keményen bánt velünk a kor, kemények voltunk mi is. „Vinnyogni, mint a gyermek, vagy toporzikálni, mint makacs hölgyecske – pfuj! ez férfihoz bizony illetlen." A héroszi bölcs – Kölcsey – intését fogadtuk meg, az is, aki tán sosem olvasta Kölcseyt. Megértettük, hogy a világot előbb akartuk megváltoztatni, mintsem megismertük. Rávetettük tehát magunkat a megismerésre. Mindegy, hogy a kristályformákat, növényalakzatokat vagy egyebet, ki-ki szakmája szerint. Próteuszi alkatunk a tudomány vagy a művészi kísérletezés munkaruháiba bújt, de bensőnk nem változott. „Rengj, dörögj – folytatom Kölcsey idézését –, mennyközvezz, vagy amit akarsz; de azt nem teheted, hogy én ne legyek én!"

Így teltek számos éveink. S lám, most zománcokon és szívünkben kivirágzik a derű. Nem a rezignáció, nem a szenilis minden mindegy kiegyező bölcsessége. Még egyszer mondom: tiszta színek és bensőséges derű. S mert én már régóta úgy vagyok, hogy szinte naponként megkívánom Kölcsey olvasását, hadd idézzem harmadszor is őt: „Sokat gondolkoztam én; s utoljára is úgy találtam, hogy az embert nem helyzetének szerencsés volta, nem álmainak s reményeinek teljesedése, hanem egyedül az teszi boldoggá, tiszta nyugalom részesévé, ha lelke erejét a lehetőségig gyakorlotta; ha oka van hinni, hogy jelenre és jövőre lehetségig hatott." Ezért vagyunk mi derűsek, ezért maradtunk fiatalok.

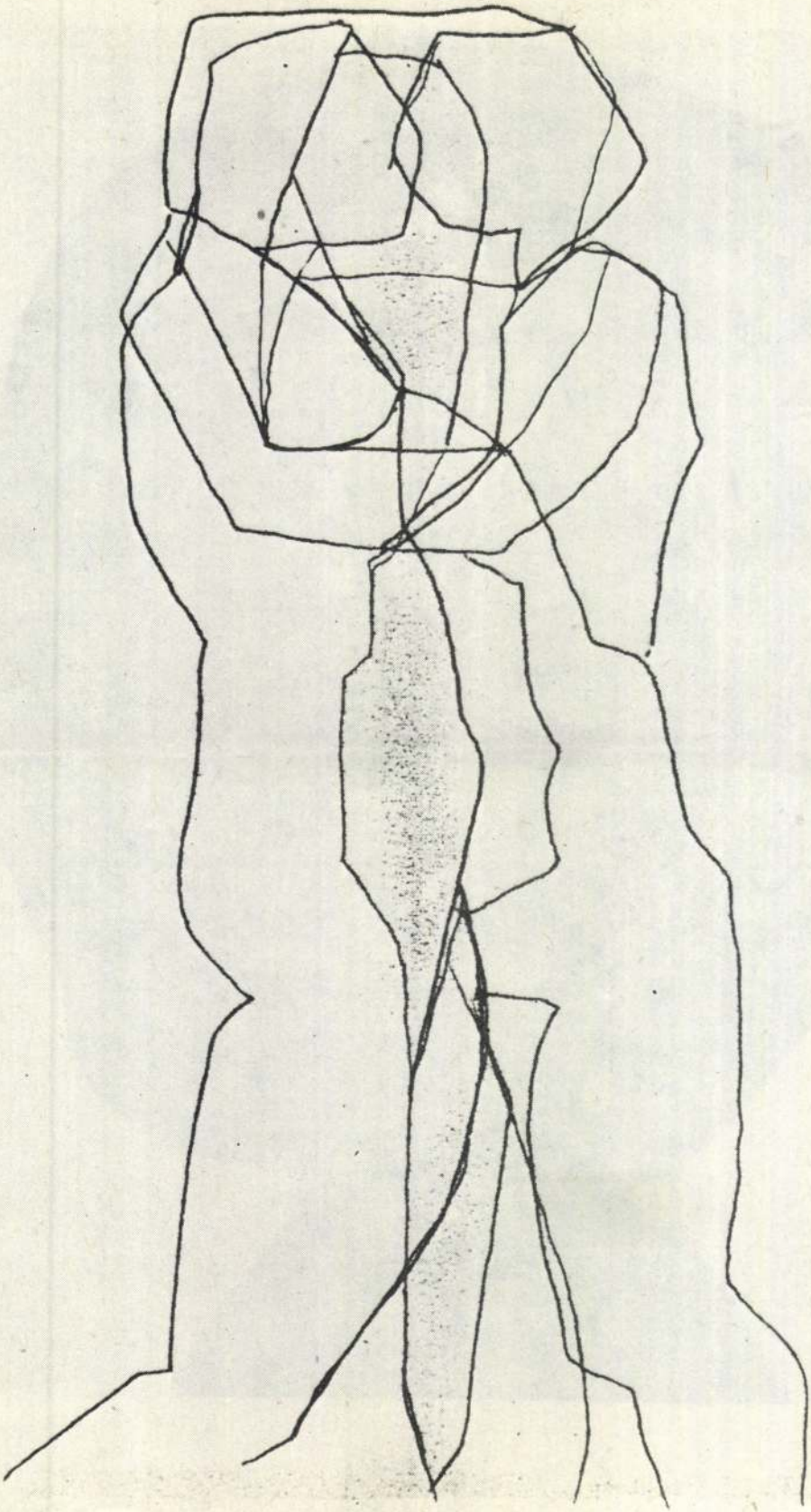

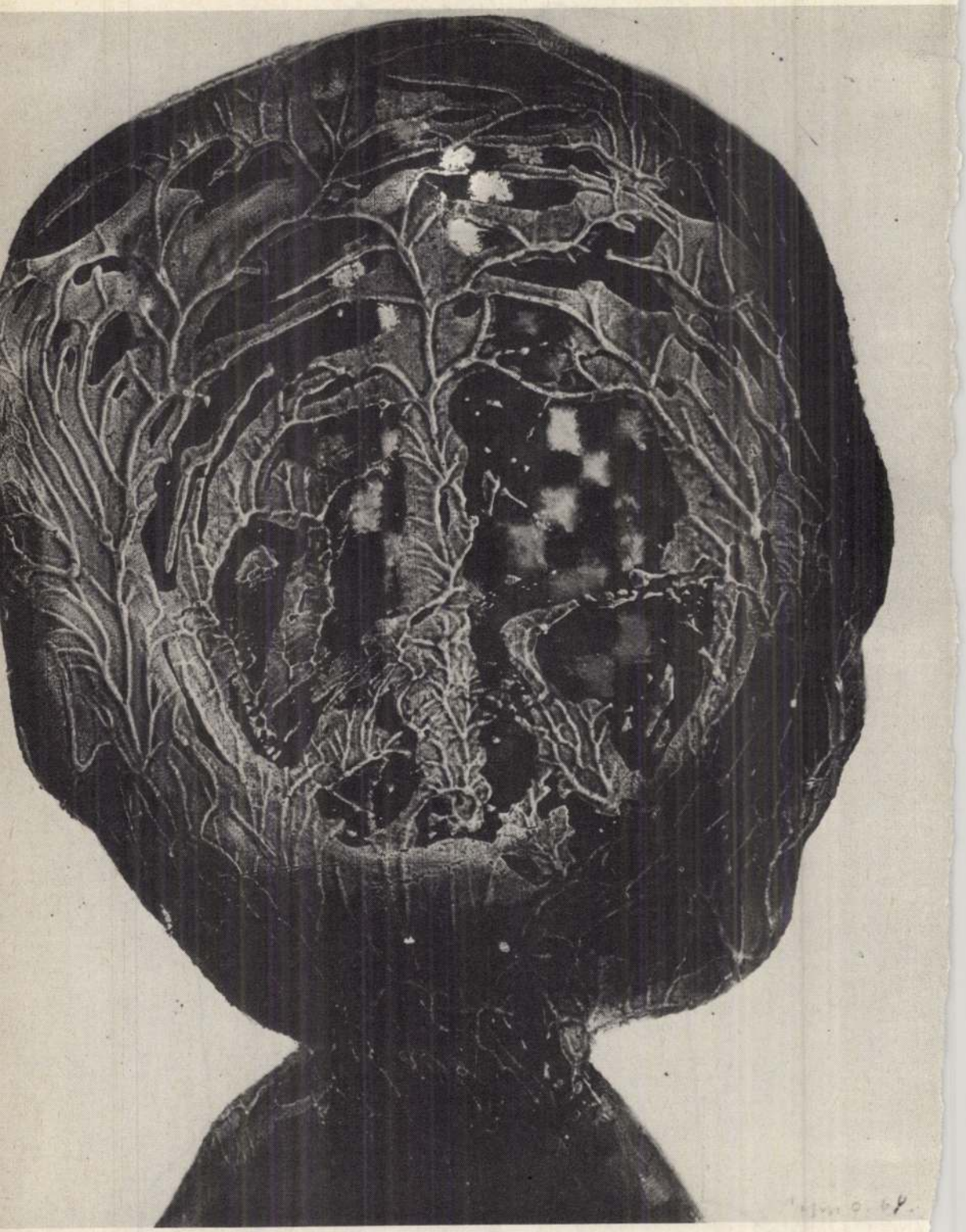

új írás

Ára: 14.– Ft

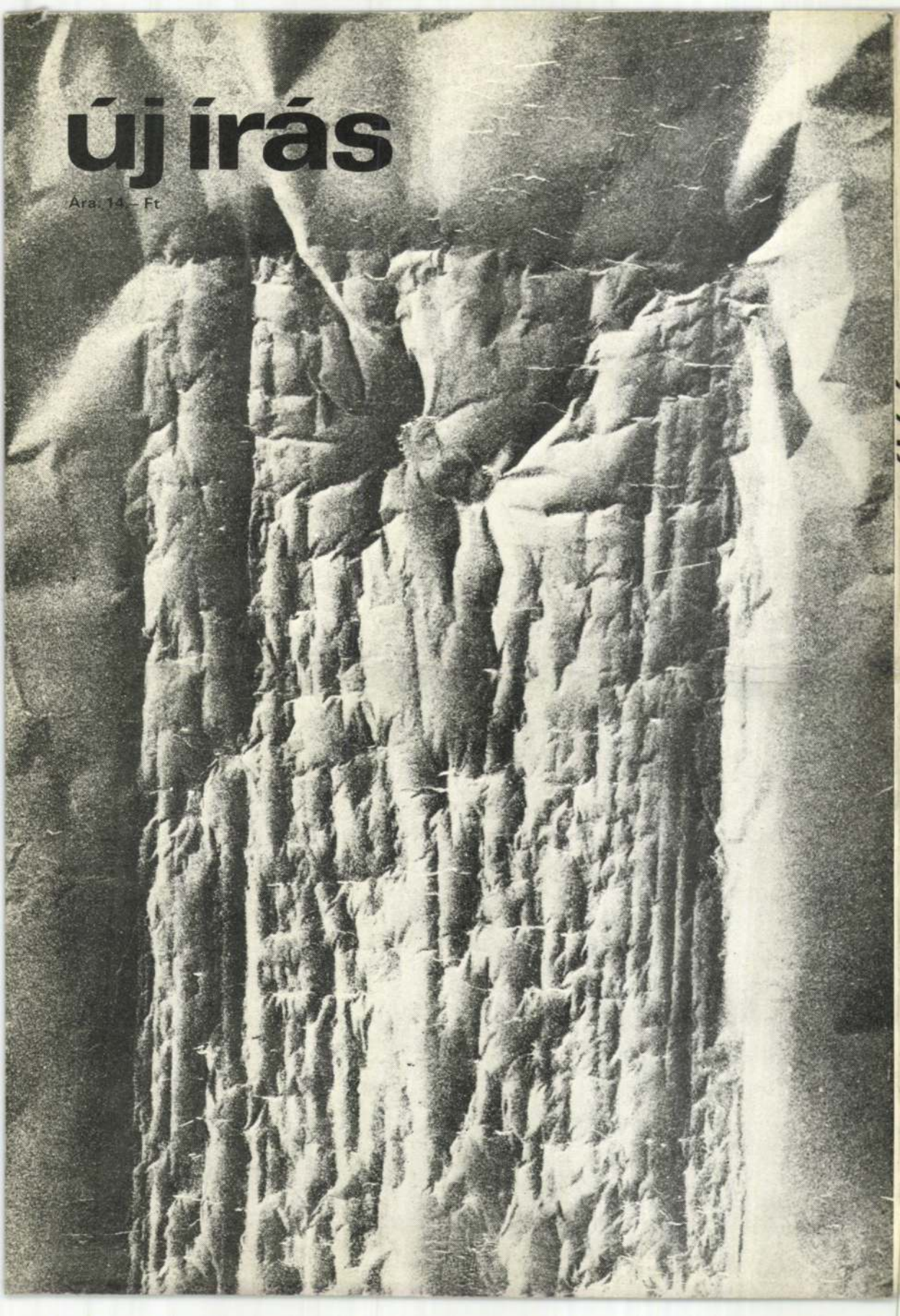

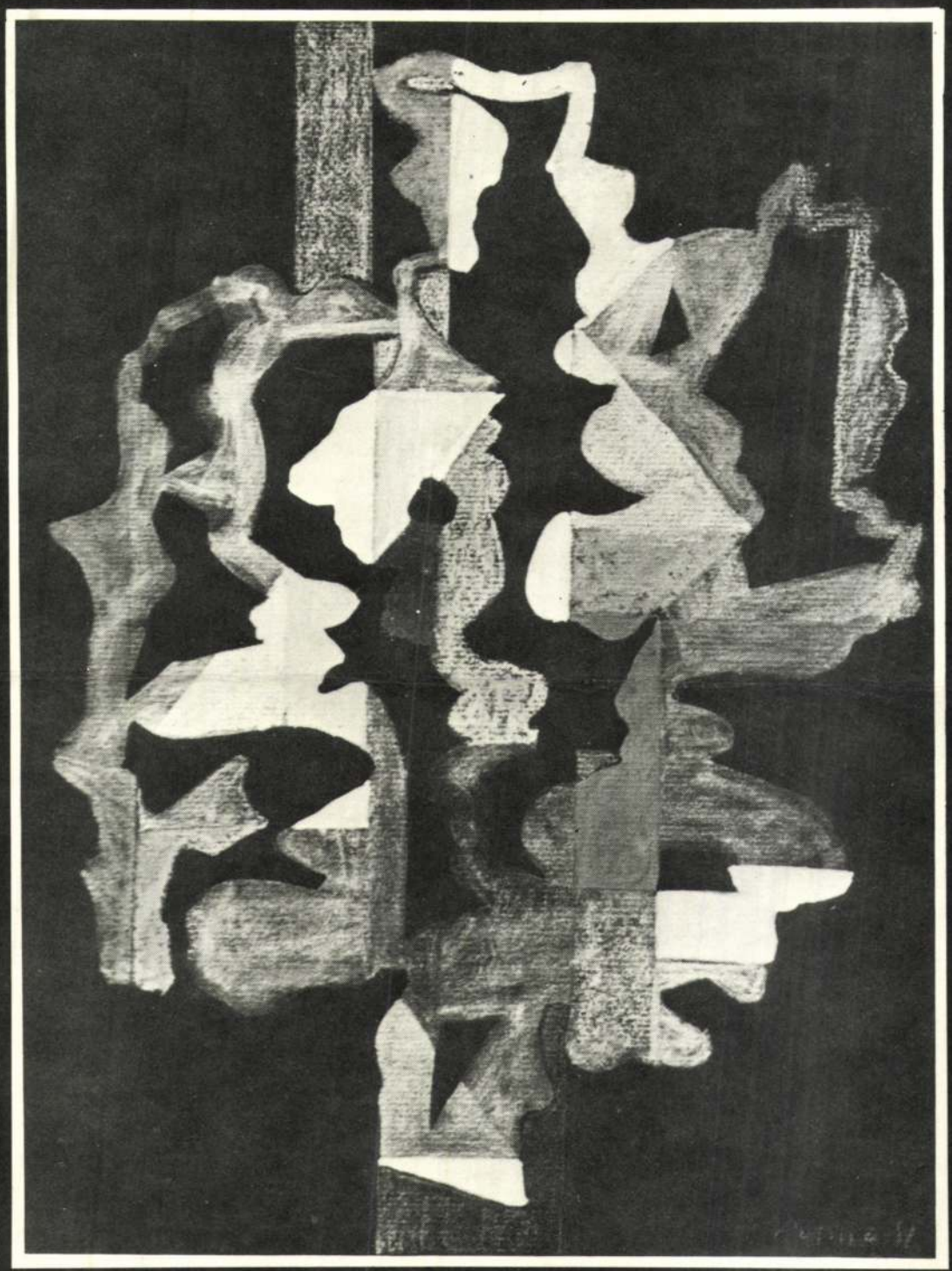

új írás

IRODALMI MŰVÉSZETI
ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

XXIII. ÉVFOLYAM
1983. AUGUSZTUS

8

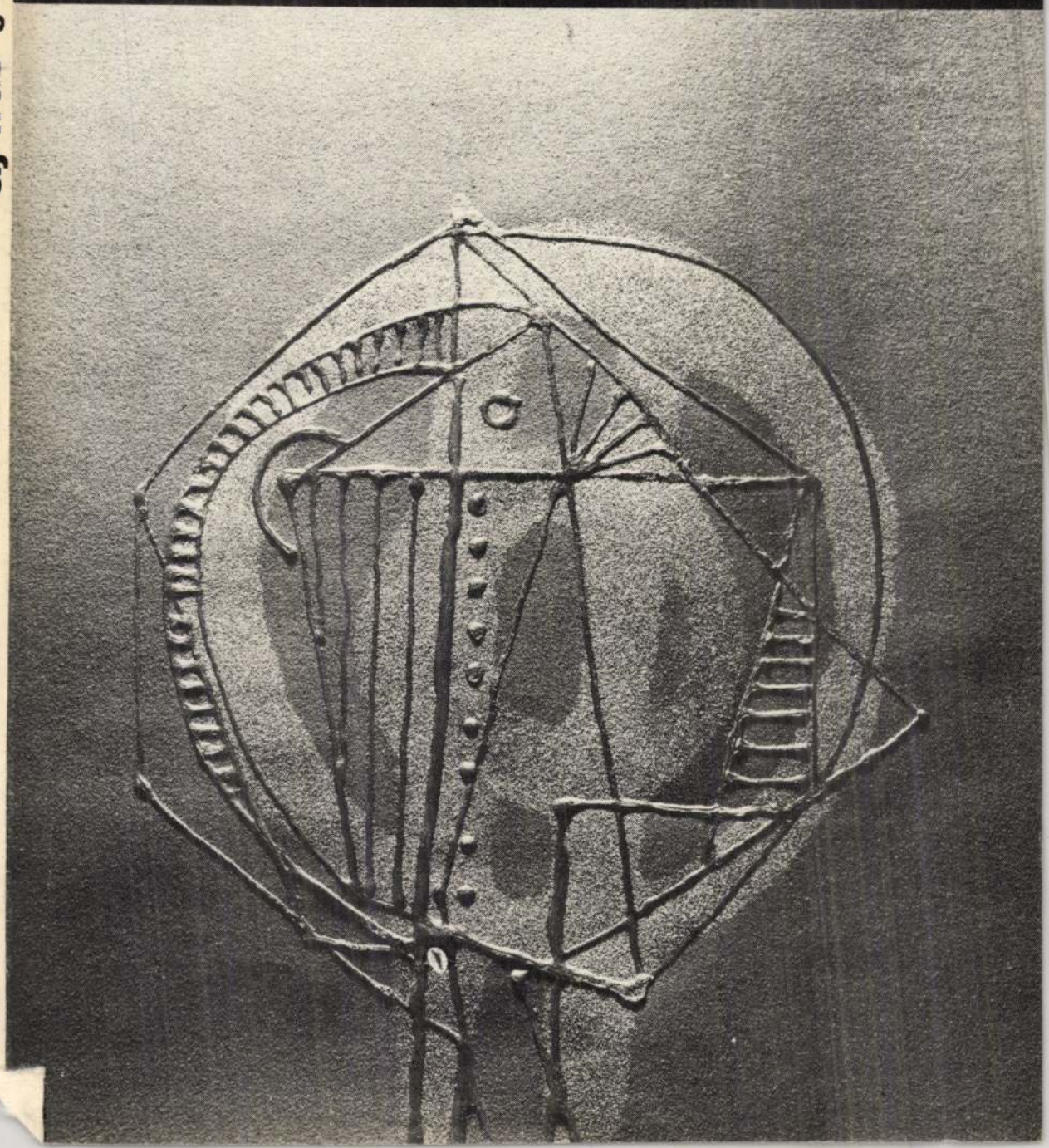

új írás 8
1983. AUGUSZTUS

lést a benne rejlő gondolat hitelesíti. Meggyőző erejű bizonyíték: a tárgy fizikai jelenléte. A megmutatkozás – úgy önmagában – csak egyik oldala a dolgoknak. A kiállítás művészének kötelessége, hogy feltárja az összefüggéseket, feltárja a dolgok lényegét. A rendező egy eszmei cél érdekében, tudatosan formált környezetben objektumokat helyez el. Gondolatokat közöl térbeli rendszerben.

A tárlaton a közönség mozog, így a térben elhelyezett témák érzékelése időbeli folyamattá válik. A mai kiállítás a statikus művészetek (festészet, szobrászat, fotó), valamint az időbeli művészetek (színház, film, zene) ötvözete. Pontosabban mondva háromféle hatás éri a látogatót: 1. Látvány: maga a tárgy és az írott szöveg; A kép: a szín és fény. Akár álló, akár mozgó fényhatás ez. 2. Hanghatás: beszéd, zene, sőt zörej. 3. Komplex érzéki hatás: a látogató részvétele – meghúzhatja a cica farkát –: tapint, mozgathat. Ezeknek a hatásoknak az arányosítása a kiállításrendező feladata.

Ismernünk kell a közönséget. A felfogóképességét, életkorát. Mondanunk kell valamit, pihentetni, argumentálni, összefoglalni. Provokálni. Érzelmi és értelmi hatásokat viszonyítani. A modern kiállításrendezést sajátos, új, önálló művészeti ágnak vallom.

(1971)

Frank János: Szóra bírt műtennel
Bp. Magvető 1975

PAPP OSZKÁR

(Írónál, festőnél fiatalnak számít a negyven-egynéhány éves, Papp Oszkárt – nem is tudom, mióta már – a modernek nagy öregjének tisztelik. 1952-ben rendezte az első kiállítását a Fényes Adolf Teremben, a legutóbbit idén a Csepeli Galériában. Kereken tíz önálló tárlata volt már, szerepel a kiállításokon, jelenleg egy Lengyelországban és egy Nyugat-Németországban forgatott vándorkiállításon. Sajtó alatt van Mezei Ottó kisebb Papp Oszkár-monográfiája, tizenhat színes és néhány fekete-fehér reprodukcióval jelenik majd meg.)

– Mestereid?

– Bernáth Aurél szabadiskolájában kezdtem 1943-ban, majd a Főiskolán is a tanítványa voltam. Bencze László és Szőnyi István voltak még a professzoraim. És mesteremnek érzem Kleet, Moore-t, Weörest és Kornisst.

– Korszakaid?

– 1948–1949-ig Derkovits, Dési Huber, Barcsay példáján konstruktivizmus, expresszionizmus. Meg lírai impresszionizmus, posztimpresszionizmus. 1953-ban e korszak „szelídebb" képeiből – meg érmekből – rendeztem a kiállításomat. 1953–1956-ig igyekeztem tágítani a spektrumot: a stúdiumszerű naturától a teljes absztrakcióig mindennel foglalkoztam. Megszűnt a – bocsánat – „képrekedés'". Nagyon sokat dolgoztam, akkoriban kezdtem s folytattam a monotípia-sorozatomat. Részben ezeket a munkáimat állítottam ki a Dürer Teremben 1967-ben.

– A közelmúltról és a jelenről valamit.

– Az 1953-as kiállításom után le tudtam mérni, hogy az, amit

hová el kellene utaznunk, hogy valóban megértsük a világ festőit. Lehet, hogy furcsa, hogy ezt olyan valaki mondja, aki nem tájfestő. De az a vizuális élmény – élmények sorozata –, amiben él az ember, elsősorban a festő, meghatározza azt a vizuális világot, amit már ő maga teremt. Ez független a látványtól, de azért a látvány is beletartozik. Beletartozik, mondjuk, hogy milyen az emberek mozgása, mozgásuk ritmusa. Mint ahogy – emlékezetben feljegyeztem – másféle a bécsi ember, más a pesti ember mozgása. Ez az adalék egyik meghatározójává válik a kép ütemezésének.

– Restaurátori munkád?

– Nehéz munka. Ám sok örömet adott többek között a nyírbéltelki katolikus templom vagy a péceli Ráday kastély freskóinak feltárása, konzerválása. Vezetem – már majdnem befejeztük – a vörösberényi templom barokk freskóinak helyreállítási munkálatait.

– Terveid?

– Ugyanaz, mint eddig, csak élesebben. A fejsorozatomat folytatom. A fej nálam inkább összefoglalás: tulajdonképpen minden természeti formáció összefoglalása, a fejé is. Az emberi fej témája kimeríthetetlen. Az emberről annyi mindent lehet elmondani, hogy egy élet kevés rá. Ilyen komplex ábrázolás a fej képpé, vagyis szimbólummá való szervezése.

Folytatom a metamorfózis sorozatomat. És rengeteg új formai, technikai megoldás foglalkoztat. Még plasztikai is. Színes, áttetsző műanyagra gondolok, átmeneti műfajra a festészet és szobrászat között. Meg készülök a kiállításomra. Jövőre lenne talán, az Ernst Múzeumban.

(Papp Oszkár megközelítéseinek, stílusainak útja ezerféle, hol kevesebb, hol több az absztrahálás képeiben. Egyes korszakaihoz, ciklusaihoz aztán váratlanul, nosztalgikusan visszatér, s továbbfej-

addig csináltam, csak a felületen való mozgás. A művészet megismerés, a művésznek tehát mondania kell valamit a világról a társadalomnak. Valamit közölni azonban csakis korunk legfejlettebb tudatszintjén szabad és érdemes.

Írtam egyszer egy cikket az Új Írásba, elég nagy vihart kavart. Lényege az volt, hogy a mi korunk szemlélete zömében eltér a mindennapi, látható világra való figyeléstől. A kor a mikro- és a makrokozmosz felé fordult. Ezt nem tudomásul venni lehetetlen. A valóság élményanyaga a megszokott ábrázolási módoktól eltérő megjelenési formákat tesz szükségessé. Sőt. A mindennapi látványanyag új szemlélete a jelenségek átformálását vonja maga után a művészeti ábrázolás közben.

– Mindezek saját magadra vonatkoztatva?

– Szeretem a természetet. A növényrajzaimon annyira begyakoroltam a kézmozdulatokat, hogy mondhatom, megtanultam a természet építkezését. Figyelem a vegetatív asszociációkat, figyelem a jégvirágokat, a természet kristályrendszerét. És figyelem az emberi figurákat, fejeket. A legkülönfélébb stílusokban dolgozom. A stílusokhoz úgy nyúlok, mint a festőanyagokhoz. Egyszer az olajfestékhez, máskor a temperához. Hol szürrealista, hol konstruktivista eszközöket használok. Gyakran egy időszakban is többfélét. Távol állok attól, amit nálunk általában természetelvűnek neveznek. „Egy lábujj a földön!" Mint a biliárdnál. Nehogy elragadjon a csuklómozgás, a technika.

– Nemrég külföldön jártál.

– Áprilisban és májusban hosszabb utazást tettem Svájcban és Franciaországban; nem először utaztam. Új élményem azonban – a nagy kiállításokon, a képeken túl –, hogy mennyire más színvilága van egy-egy országnak, egy-egy országrésznek. Úgy látszik, minden-

CONTENTS

417 Basic freedoms in today's perspective
Péter Schmidt

423 Rights and liberties and their defence
András Holló

425 Right of combination and assembly
Géza Kilényi

427 Rights and liberties need constitutional reform ● *Lajos Szamel*

430 From the „Agreement of the People" to our days ● *István Szentpéteri*

432 Ombudsmen in Scandinavia — Parliamentary Commissioner in Hungary? ● *László Majtényi*

440 Dissolution of the Society of Jesus
Éva H. Balázs

445 Self-retarding modernization ● *Attila Ágh*

452 On radical constructivism ● *András Karácsony*

457 Bucharin in the debates of the 1920s
Gábor Székely

466 Raskolnikov's open letter to Stalin

472 Hard youth of the Austrian literature
Lajos Pók

477 *Lodewijk Blok:* 1848 — the rise of a political model

481 Arnold Gehlen: Images of age ● *Béla Bacsó*

484 On John Paul II's new encyclical letter
Károly Bognár

487 Peter Glotz's diagnosis ● *György G. Márkus*

493 The postmarxist attempt

СОДЕРЖАНИЕ

417 Современное толкование гражданских прав ● *Петер Шмидт*

423 Основные права и их защита
Андраш Холло

425 Право ассоциации, право сбора
Геза Килени

427 Свободы требуют конституционности
Лайош Самел

430 От „Договора народа" до наших дней
Иштван Сентпетери

432 Омбудсманы в Скандинавии — уполномоченный парламента в Венгрии? ● *Ласло Майтени*

440 Роспуск ордена иезуитов ● *Ева Х. Балаж*

445 Самотормозящая модернизация
Атила Аг

452 О радикальном конструктивизме
Андраш Карачонь

457 Бухарин в дискуссиях двадцатых годов ● *Габор Секей*

466 Открытое письмо Раскольникова Сталину

472 Трудная юность австрийской литературы ● *Лайош Пок*

477 *Лодевийк Блок:* 1848 — рождение либеральной политической модели

481 Арнольд Гелен: Картины эпохи
Бела Бачо

484 Новая энциклика папы Иоанна-Павла второго ● *Карой Богнар*

487 Диагноз Петера Глоца ● *Дьердь Г. Маркуш*

493 Попытка постмарксизма

E SZÁMUNK SZERZŐI

Schmidt Péter, a tudomány doktora, egyetemi tanár, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar ● *Holló András* egyetemi docens, Államigazgatási Szervezési Intézet ● *Kilényi Géza,* a tudomány doktora, MTA Államtudományi Kutatások Programirodája ● *Szamel Lajos* egyetemi tanár, JPTE ● *Szentpéteri István* egyetemi tanár, JATE ● *Majtényi László* egyetemi adjunktus, BME ● *H. Balázs Éva* egyetemi tanár, ELTE ● *Ágh Attila,* a tudomány doktora, Párttörténeti Intézet ● *Karácsony András* egyetemi tanársegéd, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar ● *Székely Gábor* tudományos főmunkatárs, Páttörténeti Intézet ● *Krausz Tamás* kandidátus, tudományos kutató, Párttörténeti Intézet ● *Pók Lajos* irodalomtörténész ● *Bacsó Béla* tudományos munkatárs, ELTE BTK ● *Bognár Károly* újságíró ● *G. Márkus György* tudományos munkatárs, MSZMP KB Társadalomtudományi Intézet

Ára: 13,— Ft

Világosság

Világosság

Materialista világnézeti folyóirat

Megjelenik havonként

Alapító szerkesztő: *Lukács József*

Főszerkesztő: *Papp Gábor*

Főszerkesztő-helyettes: *Koroknai Zsuzsa*

Szerkesztőbizottság: *Ádám György, Földesi Tamás, Huszár István, Juhász Gyula, Koroknai Zsuzsa, Köpeczi Béla, Munkácsy Gyula, Nyers Rezső, Papp Gábor, Papp Zsolt, Pataki Ferenc, Zoltai Dénes*

A szerkesztőség tagjai: *Farkas János László, Lánczi András, Palkó Magda*

Szerkesztőség: Budapest VIII., Gyulai Pál utca 14. 1431
Telefon: 186-491, 384-644

●

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. 1959
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: *Vágner Ferenc* vezérigazgató

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest XIII., Lehel u. 10/A 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra

Előfizetési díj fél évre 78,— Ft
egész évre 156,— Ft

88—859 Szikra Lapnyomda, Budapest
A szöveg fényszedéssel készült
Rotációs ofszetnyomás
Felelős vezető: *Csöndes Zoltán* vezérigazgató

INDEX: 25 871
ISSN 0505-5849

TARTALOM

Állampolgári jogok — mai értelmezésben

417 A szabadságjogok tartalma • *Schmidt Péter*

423 Az alapjogok és védelmük • *Holló András*

425 Egyesülési jog, gyülekezési jog • *Kilényi Géza*

427 Az alkotmányos szabályozás követelménye *Szamel Lajos*

430 „A nép szerződésétől" napjainkig *Szentpéteri István*

432 Ombudsmannok Skandináviában — országgyűlési biztos Magyarországon? *Majtényi László*

Egyház és történelem

440 A jezsuita rend feloszlatása • *H. Balázs Éva*

Útkeresés

445 Az önlefékező modernizáció • *Ágh Attila*
A stagnálás kérdése a modernizációs elméletek tükrében

Tájékozódás

452 Önépítés és megismerés • *Karácsony András*
A radikális konstruktivizmusról

Lapok a szovjet történelemből

457 A szocializmus alternatívái • *Székely Gábor*
Buharin a húszas évek vitáiban

466 Raszkolnyikov nyílt levele Sztálinhoz

Tükör

472 Az osztrák irodalom nehéz ifjúkora • *Pók Lajos*

Világtörténelem

477 *Lodewijk Blok:* 1848 — egy liberális politikai modell születése

Könyvekről

481 Miért ne hinnénk Frank Stellának? • *Bacsó Béla*
Arnold Gehlen: Kor-képek

Szemle

484 Az egyház szociális gondja • *Bognár Károly*
II. János Pál új enciklikája

Külföldi lapokból

487 Peter Glotz látlelete • *G. Márkus György*

493 A posztmarxizmus kísérlete

Versek

483 *Heine:* Megjött a május . . .

A címlapon és a hátsó borítón *Papp Oszkár* rajzai.

PAPP Oszkár

Világosság

A TARTALOMBÓL

Állampolgári jogok
Schmidt Péter, Holló András, Kilényi Géza, Szamel Lajos, Szentpéteri István, Majtényi László írása

—

H. Balázs Éva:
A jezsuita rend feloszlatása

—

Ágh Attila:
Önlefékező modernizáció

—

Karácsony András:
Önépítés és megismerés

—

Székely Gábor:
Buharin a húszas évek vitáiban

—

Raszkolnyikov nyílt levele Sztálinhoz

—

Pók Lajos:
Az osztrák irodalom nehéz ifjúkora

—

Bognár Károly:
II. János Pál új enciklikája

XXIX. ÉVFOLYAM • 1988 • JÚLIUS

PAPP OSZKÁR

Ára: 13,— Ft

Világosság 1986.5.

„Prima vera"

SOMMAIRE

273 Langue et nation ● *György Csepeli*

281 Le secret professionel des médecins *Béla Blasszauer*

288 Sciences de la nature — la nature des sciences ● *Tibor Szántó—László Zsolnai*

298 Les articles politiques du jeune Marx *Ferenc Öveges*

306 L'avant-garde et le théâtre ouvrier ● *Éva Bruckner—Ágnes Sz. Halász*

314 A la mémorie du professeur Hatvany (1718—1786) ● *Mária Kálmán*

321 De la doctrine de la Trinité — en lisant Saint Augustin Saint Augustin: De la Tirnité ● *Zoltán Frenyó*

324 De l'Art Déco — encore une fois *Ilona Rév*

326 Anatomie d'une plaie universelle

328 La prière n'est plus de secours

330 Le bilan du synode épiscopal extraordinaire ● *Gusztáv Gecse*

СОДЕРЖАНИЕ

273 Язык и нация ● *Дьердь Чепели*

281 Сохранение тайны врачем ● *Бела Блассауэр*

288 Наука приподы — природа науки *Тибор Санто—Ласло Жолнаи*

298 Государство рациональности, нравственности и политической свободы ● *Ференц Эвегеш*

306 Забытый театр ● *Ева Брукнер—Агнеш С. Халас*

314 В память профессора Хатвани 1718—1786 ● *Мария Кальман*

321 Августин: О Святой троице *Зольтан Френьо*

324 Еще раз о декоративном искусстве *Илона Рев*

326 Анатомия бедствия мирового масштаба

328 Молитва уже не поможет

330 Результаты чрезвычайного епископского синода ● *Густав Гече*

Szerkesztőbizottság:

Ádám György

Balló István

Bence László

Benkő Károly

Koroknai Zsuzsa

(főszerkesztő-helyettes)

Lukács József

(főszerkesztő)

Munkácsy Gyula

Zoltai Dénes

E SZÁMUNK SZERZŐI

Csepeli György kandidátus, egyetemi docens, ELTE Szociológiai Intézet ● *Blasszauer Béla* tudományos munkatárs, POTE Marxizmus—leninizmus Intézet ● *Szántó Tibor* tudományos továbbképzési ösztöndíjas, MTA Szociológiai Kutató Intézet ● *Zsolnai László* közgazdász, tudományos munkatárs, MKKE ● *Öveges Ferenc* egyetemi tanársegéd, Veszprémi Vegyipari Egyetem Marxizmus—leninizmus Tanszék ● *Bruckner Éva* egyetemi adjunktus, BME Marxizmus—leninizmus Tanszék ● *Sz. Halász Ágnes* egyetemi docens, Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola ● *Kálmán Mária* egyetemi docens, ELTE TFK ● *Frenyó Zoltán* tudományos segédmunkatárs, MTA Filozófiai Intézet ● *Rév Ilona* művészettörténész ● *Gecse Gusztáv* tudományos munkatárs, MTA Filozófiai Intézet

CONTENTS

409 Modernization and models of the „folk culture" ● *Tamás Hofer*

417 Legal pollution of the environment *Béla Pokol*

423 Bureaucracy and tolerance ● *Dániel J. Rajnai*

426 Quality, enterprise, reform ● *János László Farkas*

436 Is there anti-Semitism in contemporary Hungary?

444 Otto—Franz—Georg ● *Miklós Hernádi*

453 To the centenary of Lajos Kassák's birth *Mária Kálmán*

461 Barth's anniversary in Sárospatak *Zoltán Gál*

465 „Why am I religious?" ● *József Juhász*

469 Bio-ethical issues in Vatican perspectives

471 On John Paul II's visit to Latin-America

СОДЕРЖАНИЕ

409 Модернизация и модели „народной культуры" ● *Тамаш Хофер*

417 Юридическое загрязнение окружающей среды ● *Бела Покол*

423 Бюрократия и терпимость ● *Даниел Й. Райнаи*

426 Качество, предпринимательство, реформа ● *Янош Ласло Фаркаш*

436 Существует ли антисемитизм в Венгрии?

444 Отто—Франц—Дьердь ● *Миклош Хернади*

453 Сто лет со дня рождения Лайоша Кашака ● *Мария Кальман*

461 Годовщина Барта в Шарошпатаке *Зольтан Гал*

465 „Почему я религиозен?" ● *Йожеф Юхас*

469 Взгляд Ватикана на био-этические вопросы

471 О поездке папы римского в Латинскую Амеоику

Szerkesztőbizottság:
Ádám György,
Balló István,
Bence László,
Benkő Károly,
Koroknai Zsuzsa
(főszerkesztő-helyettes),
Köteles István
Lukács József
(főszerkesztő),
Munkácsy Gyula,
Zoltai Dénes

E SZÁMUNK SZERZŐI

Hofer Tamás igazgatóhelyettes, MTA Néprajzi Kutatócsoport ● *Pokol Béla* kandidátus, egyetemi adjunktus, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar ● *Rajnai J. Dániel* közgazdász-szociológus, DIVSZ ● *Farkas János László,* a Világosság rovatvezetője ● *Hernádi Miklós* kandidátus, szerkesztő, Gondolat Kiadó ● *Kálmán Mária* docens, ELTE Tanárképző Főiskolai Kar ● *Gál Zoltán* tudományos s. munkatárs, MTA Filozófiai Intézet ● *Juhász József* kerületi igazgató, Állami Biztosító

PAPP ÖSZKÁR

Világosság 1988.7.

Ára: 13,— Ft

Élet és Irodalom,
1977. okt. 29.

Pap Nóra (11 éves)

Pap Nóra (11 éves): A nagyfejű lány

YÉS GYULÁT

LTŐ ÉS MŰFAJAI

bantott a tizenkilenc előtti és utáni szellemi élet közt. Illyés számára ez a szakadék nem létezik. A harmincas években föllépő nemzedéket összekötni törekszik a századelő magyar radikalizmusával. A *Pusztulás* tárgya valamennyi jelenidejű szellemi törekvés poétikus atmoszféra képződéséhez. A személyiség azonos evvel az atmoszférával, amely maga a tárgyiasság. Egész és zárt világ, önmagával elégségesen magyarázható. Filozófiai (ismeretelméleti) értelemben monolit világ. Légköre: tapasztalatnak, társadalmi praxis-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 OKT 29

ÉLET ÉS IRODALOM

Pap Nóra
(11 éves)

1021

Pap Nóra (11 éves): A nagyfejű lány

YÉS GYULÁT

LTŐ ÉS MŰFAJAI

bantott a tizenkilenc előtti és utáni szellemi élet közt. Illyés számára ez a szakadék nem létezik. A harmincas években föllépő nemzedéket összekötni törekszik a századelő magyar radikalizmusával. A *Pusztulás* tárgya valamenynyi jelenidejű szellemi törekvés

poétikus atmoszféra képződéséhez. A személyiség azonos evvel az atmoszférával, amely maga a tárgyiasság. Egész és zárt világ, önmagával elégségesen magyarázható. Filozófiai (ismeretelméleti) értelemben monolit világ. Légköre: tapasztalatnak, társadalmi praxisnak (történelemnek) valamint gon-

Az ART-MA Művészeti Alapítvány tisztelettel meghívja Önt
1998 június 4-én, csütörtökön 10.00 órára

a *CARACASBAN* megrendezésre kerülő

„VIth CONTEMPORARY ART EXHIBITION AND ART CONFERENCE"

budapesti kamarakiállítására és konferenciájára,
valamint az azt követő,
este 6 órakor kezdődő fogadására

ART-MA Art Foundation has the honour to invite You for
10.00 a.m. Thursday, June 4th, 1998

to participate at the Budapest chamber-exhibition
and conference of the

„VIth CONTEMPORARY ART EXHIBITION AND ART CONFERENCE"

to be held in CARACAS and also for the
coctail-party to begin at 6 p.m.

Place of the event: MŰTEREMHÁZ
Adress: 1023 Budapest, Daru u. 2/c.
Tel./Fax: (36-1) 33-05-36
(Megközelíthető a 6-os és 86-os autóbusszal Kolossy tér–Újlaki templom–Felhévízi út, 2. keresztutca, balra 2. ház)

PROGRAM

BARCSI Gyula Külügyminisztérium	ÜNNEPI MEGNYITÓ	**10.00 óra**
Dr. **GERGELY** Marianna:	„Budapest Art Expo 1991-1998" Magyar Nemzeti Galéria művészettörténész-múzeológus	**10.30 óra**
Dr. **HANN** Ferenc:	„A magyar festészet európai kapcsolatai" Ferenczy Múzeum, Tanárképző Főiskola, Szeged Művészettörténeti Tanszék, művészettörténész	**10.40 óra**
Dr. **KESERŰ** Katalin:	„Lélek-Halál-Túlvilág a középeurópai régió kortárs művészetében" ELTE Művészettörténeti Tanszék, művészettörténész	
KOVÁCS Attila:	„Az átalakítás elve a transzformációk elmélete" Magyar Képzőművészeti Főiskola festőművész	**10.50 óra**
LÉPŐ Zoltán:	„A világkultúra fejlődésének irányai" szobrászművész	**11.00 óra**
Dr. **MAROSI** Ilona:	„Művészeti érték összetevői és az értékrealizálás folyamata" ART-MA Művészeti Alapítvány festőművész	**11.10 óra**
Dr. **MÜLLER** Ferenc:	„Tárgyi mikrókörnyezet tervezésének új lehetőségei" Magyar Iparművészeti Főiskola építész	**11.20 óra**
Dr. **PATAKI** Gábor:	„A magyar festészet rétegei" Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Intézet művészettörténész	**11.30 óra**
PENKALA Éva:	„Textiliparművészeti tradíciók és új oktatási módszerek" Textilkézműves Akadémia textil iparművész	**11.40 óra**
SCHERER József:	„Natura Artis Magistra" Magyar Iparművészeti Főiskola Alapozó Intézet iparművész	**11.50 óra**
SÁROSDY Judit:	„Magyar-Latin-Amerikai művészeti kapcsolatok" művészettörténész	**12.00 óra**
TUROK Margit:	„Doktori disszertáció: Egyetemesség kérdése a kiállításon szereplő művekben. Gondolatok a Kortárs Magyar Festészet ikonográfiájához. Szépművészeti Múzeum, művészettörténész-esztéta	**12.10 óra**
D. UDVARY Ildikó:	„Hiányérzetek a kultúrában" (A művészet újraértelmezésének lehetőségei) Műcsarnok, művészettörténész	**12.20 óra**
	HOZZÁSZÓLÁSOK	**12.30 óra**
A konferencia és kiállítás összefoglaló értékelése, záróbeszéd		**13.30 óra**

MŰVÉSZEK – MŰTÁRGYAK

AKNAY János:	Túlvilági kapcsolat
ÁBRAHÁM Rafael:	Ulises
ÁRVA Gabriella:	Töredékek
BAKÓ Ilona:	Holdasszony
BARABÁS Márton:	Törékeny egyensúly
BENES József:	Merülés
BORZA Teréz:	Kibontakozás
CZEBE János:	Üvegtorzó
CSEPREGI Sándor:	Pannónia XI. sz.
CSIKAI Márta:	Lebegés
CSIKSZENTMIHÁLYI Róbert:	Kisragadozó
DEIM Pál:	Kapuban
DIENES Attila:	Extázis
ERDÉLYI Eta:	Mozgás-Meditáció
EZÜST Zoltán.	Torzó-II
FÁBIÁN Gyöngyvér:	Gyász
FERDINÁND Judit:	Pernye
FERENCZ István és Marcell:	Színházterv
FEHÉR László:	Emlékmű előtt
FÓTH Ernő:	Pieta
GAÁL Endre:	Végtelen-21
GARABUCZY Ágnes:	Ébredés
GERZSON Pál:	Magyar táj
HAÁSZ István:	Prae-Post-XII
HALBAUER Ede:	Explorátió
HARMATI Zsófia:	Mozgás-Triptichon
HORVÁTH Zoltán:	Új Nemzeti Színház
HÚBER András:	Diadalszekér
JÓZSA Bálint:	Arany spirál
KOVÁCS Tamás Vilmos:	Mozgásban
KÁDÁR János Miklós:	Család
KISS Tibor:	Indiai orrszarvú
KOVÁCS Attila:	Átváltozás
KOVÁCS Péter Balázs:	Titok
KOVÁCS István:	Áldozatra várva
KOVÁCS Orsolya:	Tenger világa
LALUK György:	Tao-Te-King
LENCSÉS Ida:	Kitüntetés
LÉPŐ Zoltán:	Szél-III.
LIGETI Erika:	Alkalmi vers
LUGOSSY Mária:	Rabszolgák
MAGÉN István.	Médium
MAGYAR Gábor:	Ezoterikus jelek
MAROSI Ilona:	Filozófiai antropológia
MÉSZÁROS Gabriella:	Repülő kések
MIHÁLY Gábor:	Kézfogás
MÓDER Rezső:	Észkerekek XXII. sz.
MÜLLER Ferenc:	Szent Kő
M. TÓTH Margit:	Béka perspektíva
MELCHER Mihály:	Maszk
MUZSNAY Ákos:	Tanulmány-VIII.
NAGY Alexandra:	Chrysalis
NAGY Gábor:	Profán situation
NÁDLER Tibor:	Háló mögött
NÉMETH Géza:	Torzó
OLAJOS György:	Kutyafejű tatár:
OROSZ Péter:	Minimális program III.
PAPP Oszkár:	Fej-Lényeg
PÁL Csaba:	Belső hasonlóság
PÁZMÁNDI Antal:	Pesszimizmus
PENKALA Éva:	Anno 1989
POLGÁR Csaba:	Áttörés
PROBSTNER János:	Természet újra
REMÉNYI Katalin:	Örvényben
SCHERER József:	Pannónia 1995
SERÉNYI H. Zsigmond:	Elkülönített tér
SIMON Károly:	Designer
SOMOGYI György:	Insula SZm
STÖSSEL Nánda:	Mitológia
SZILY Géza:	Angyalka
SZURCSIK József:	Megértőek
SZŰCS Zsuzsanna:	Bűvölés
TÓTHLACA:	Metamorfózis-II.
TURÁNYI Gábor:	Új Nemzeti Színház
VARGA Géza Ferenc:	Álom
VARGA Tamás:	Kis Morpheus
VESZPRÉMI Imre:	Királynő
ef **ZÁMBÓ** István:	Disznóölő angyal

PAPP Oszkár

MEGHÍVÓ

KINT

MŰVÉSZETI ELŐADÁSSOROZAT ÉS BESZÉLGETÉS A REND-RŐL

1999. SZEPTEMBER 28 – DECEMBER 14.

MŰCSARNOK – BUDAPEST XIV., HŐSÖK TERE – STÚDIÓ

ELŐADÁSOK MINDEN KEDDEN 17.30-TÓL 19.30 ÓRÁIG

BELÉPŐ: 600 FT ALKALMANKÉNT
A TELJES SOROZATRA BÉRLET VÁLTHATÓ 6000 FT-OS ÁRON
(12 ALKALOMRA)

A PROGRAMOT VEZETI: **BÁTORFI ANDREA** MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
INFORMÁCIÓ: 388-5938

A MŰVÉSZETI PROGRAM GONDOLAT- ÉS ÉLMÉNYÉBRESZTŐ KULTURÁLIS NYOMOZÁSRA HÍVJA A RÉSZTVEVŐKET A VIZUALITÁS TERÜLETÉN. A REND TÉMÁN BELÜL AZ EURÓPAI MŰVÉSZETTÖRTÉNET KÜLÖNBÖZŐ KORSZAKAIBÓL DOLGOZUNK FEL JELES MŰALKOTÁSOKAT

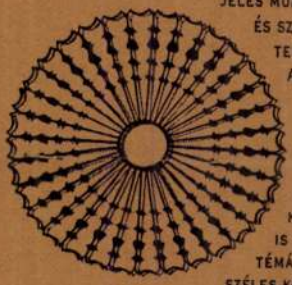

ÉS SZIMBOLIKUS JELENTÉSSEL TELI MOTÍVUMOKAT. A VETÍTETT KÉPEK KÖZÖS TANULMÁNYOZÁSA SORÁN A KÜLÖNFÉLE STÍLUSKORSZAKOK JELLEGZETES FORMAI JEGYEINEK ÉS TARTALMI KÉRDÉSEKNEK A TISZTÁZÁSÁRA IS SOR KERÜL. EGYETLEN TÉMÁBAN MERÜLÜNK EL, HOGY SZÉLES KÖRBEN, EGYSZERSMIND MÉLYSÉGEIBEN TEKINTSÜK ÁT A REND TÉMA ÁLTAL FELVETETT ALAPVETŐ KÉRDÉSEKET: KÜLSŐ ÉS BELSŐ RENDEK, RENDTEREMTŐ TÖREKVÉSEK A MŰVÉSZETBEN, A KAPCSOLATOK RENDJE, ALACSONYABB ÉS MAGASABB RENDŰ RENDEK STB. MINDEZEK A TÉMÁK VISSZACSENGENEK ÉLETÜNK FONTOS KÉRDÉSEIRE, ÉS ÖSSZEFÜGGÉSEKRE VILÁGÍTANAK RÁ A MŰVÉSZET TÖRVÉNYEI, VALAMINT A TERMÉSZET ÉS ÉLETÜNK JELENSÉGEI KÖZÖTT. A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI MEGKÖZELÍTÉS MELLETT A MÁS SZAKTERÜLETEKRŐL MEGHÍVOTT ELŐADÓK TÁGABB MEGFELELÉSEK RENDSZERÉBE HELYEZIK ÉS TOVÁBB SZÉLESÍTIK AZ ADOTT TÉMAKÖRT. A PROGRAM CÉLJA, HOGY A MŰALKOTÁSOK ÚJSZERŰ MEGKÖZELÍTÉSÉVEL HOZZÁSEGÍTSE A RÉSZTVEVŐKET VIZUÁLIS MŰVELTSÉGÜK ELMÉLYÍTÉSÉHEZ, FRISS FELISMERÉSEKRE ÉS GONDOLATOKRA ÖSZTÖNÖZZÖN A KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÁSOKKAL KAPCSOLATBAN, VALAMINT HOGY A SOKRÉTŰ MEGFELELÉSEK FELTÁRÁSÁVAL A KÜLVILÁG JELENSÉGEIT ÉS A BENNÜNK MŰKÖDŐ VILÁGOKAT ÖSSZEKAPCSOLHASSUK A MŰVÉSZI FORMÁKKAL.

BENT

IDŐPONTOK ÉS TÉMÁK

1999. SZEPTEMBER 28.

A REND MŰVÉSZETE – A MŰVÉSZET RENDJE
A REND: ARCHETÍPUS
MEGHÍVOTT VENDÉG: DR. SZŐNYI MAGDA PSZICHOLÓGUS

1999. OKTÓBER 5.

PLATINAKRISTÁLY ÉS TENGERÖRVÉNY I.
MŰVÉSZI TÖRVÉNYSZERŰSÉGEK KÖTÖTT ÉS SZABAD RENDJE RENESZÁNSZ, ILLETVE BAROKK PÉLDÁK ALAPJÁN

1999. OKTÓBER 12.

PLATINAKRISTÁLY ÉS TENGERÖRVÉNY II.
MŰVÉSZI TÖRVÉNYSZERŰSÉGEK KÖTÖTT ÉS SZABAD RENDJE RENESZÁNSZ, ILLETVE BAROKK PÉLDÁK ALAPJÁN

1999. OKTÓBER 19.

A FORMÁTLANSÁG RENDJE
SPONTANEITÁS ÉS FORMASZIGOR A XX. SZÁZAD ELEJÉN

1999. OKTÓBER 26.

EGY RENDHAGYÓ RENDTEREMTŐ
MEGHÍVOTT VENDÉG: PAPP OSZKÁR FESTŐMŰVÉSZ, AKI TERMÉSZETI MOTÍVUMOKBÓL LEVEZETETT ABSZTRAKT KÉPEIRŐL BESZÉL

1999. NOVEMBER 2.

ÉGI KÉK JÉZUSNAK – FÖLDSÁRGA JÚDÁSNAK
A SZÍNEK ELRENDEZÉSÉNEK MŰVÉSZETE KÉSŐ KÖZÉPKORI ÉS ÚJKORI PÉLDÁK ALAPJÁN

REND

1999. NOVEMBER 9.

A VILÁG VILÁGRAJÖVETELÉNEK SZÍNEI
MICHELANGELO SZÍNHASZNÁLATA A VATIKÁNI SIXTUS-KÁPOLNA MENNYEZETÉN

1999. NOVEMBER 16.

AZ ÉPÍTÉSZET ÉS A SZÍNPADI DRÁMA SZINTÉZISE A NYUGAT-EURÓPAI ZENÉBEN
MEGHÍVOTT VENDÉG: FELLEGI ÁDÁM ZONGORAMŰVÉSZ, AKI MUZSIKÁLÁSSAL EGYBEKÖTÖTT ELŐADÁST TART

1999. NOVEMBER 23.

FÓKUSZBAN A TÁVLAT, AVAGY A PERSPEKTÍVA GYÖNYÖREI
A VILÁG MŰVÉSZI ÉRTELMEZÉSÉNEK NÉZŐPONTJAI ÉS TÁVLATAI RENESZÁNSZ ÉS XX. SZÁZADI PÉLDÁK ALAPJÁN

1999. NOVEMBER 30.

ÉGBE MÁRTOTT TERMÉSZET, AVAGY A TÁJ SZEMÉLYES RENDJE
MEGHÍVOTT VENDÉG: RÉGHENY TAMÁS HUMÁNÖKOLÓGUS

1999. DECEMBER 7.

BELSŐ TÁJAINK KÖR-VONALAI I.
GEOMETRIKUS FORMÁK – AZ EGYETEMES REND KÉPEI A TERMÉSZETBEN ÉS A MŰVÉSZETBEN

1999. DECEMBER 14.

BELSŐ TÁJAINK KÖR-VONALAI II.
GEOMETRIKUS FORMÁK – AZ EGYETEMES REND KÉPEI A TERMÉSZETBEN ÉS A MŰVÉSZETBEN

Papp Oszkár: Űrhajós – ikon

PAPP OSZKÁR

Frank János: Góra bírt mútemdz

Bp. Magvető 1975

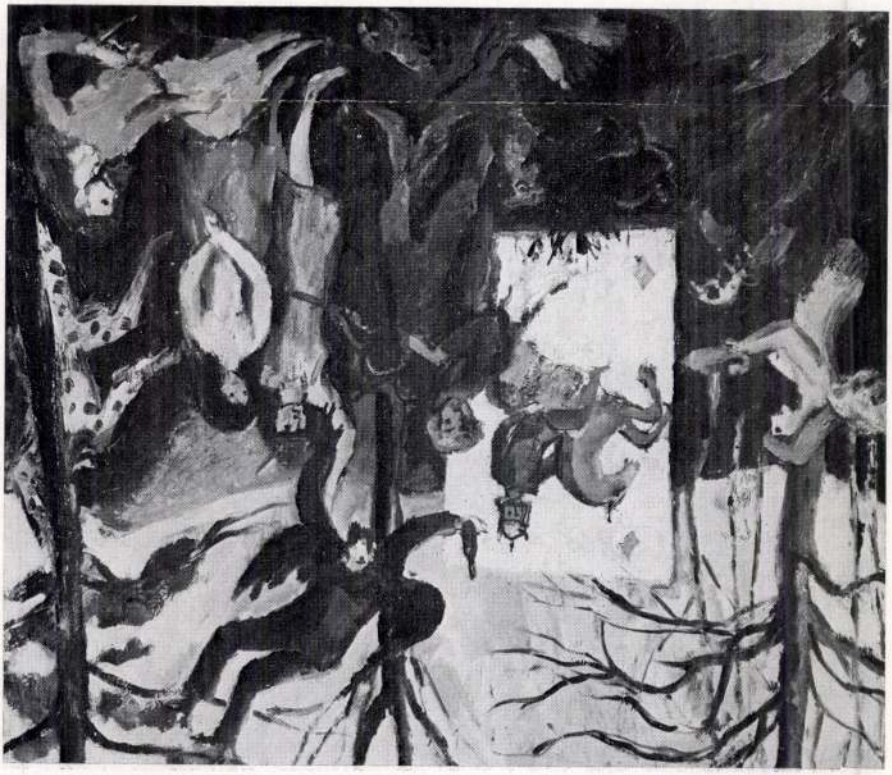

Jánossy Ferenc: Kártyakirály

A Budapest Galéria meghívja Önt

PAPP OSZKÁR

festőművész

kiállításának megnyitójára
a Budapest Kiállítóterembe
(1056 Budapest, Szabad sajtó u 5.)
2005. március 24-én csütörtökön 17 órára.

A kiállítást megnyitja:

VITÁNYI IVÁN

Megtekinthető 2005. május 1-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

uclear arm

anners with sloga
g the bomb as inh
ere accompanied by several
undred police as they made
eir way from the centre of the
ty to the outskirts. No arrests
ere reported.

The possible introduction of
e neutron bomb has met with
ide-spread opposition in the
etherlands and earlier this
onth Roelof Kruisinga resigned
s defence minister after the
overnment declined to denounce
e bomb.

Premier Andries van Agt,
ader of the centre-right coali-
on, has made clear however
at the Dutch government will
ot commit itself in advance to
ceptance of the bomb.

News of similar demonstra-
ons, meetings and protests ar-
ved from several other cities
d world capitals, among oth-
s, from Frankfurt am Maine,
arsaw, Washington, Vienna and
erlin.

J. Cort, the director of the
ashington Peace Centre, said
Washington, that the US
blic strongly supported the
ll of Soviet scientists to the
esident of the United States
ging him to give up produc-
on of the neutron bomb. It as-
sses this call as a considerable

Washington, March 20 (MTI) — The United States has proposed to the Soviet Union that the two countries should start talks about banning military devices that can be deployed against artificial satellites.

News about this proposal has been leaked by US administration circles shortly after President Carter, in his most militant-toned speech to date, sharply attacked the Soviet Union, and announced US armaments scaleup moves.

Observers pointed out that this characteristic propaganda line has been noted for some time in the activities of the Carter administration. Washington aims at stressing its own peaceful intentions and readiness to reach agreements, while at the same time it accuses the Soviet Union and its allies while the stepping up of armaments, with foreign "intervention", etc.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 MAR 21

DAILY NEWS

Oszkár Papp

Exhibitions: 1021

MUSEUM OF FINE ARTS: Small Sculpture.

NATIONAL GALLERY: Painter Oszkár Papp.

MUSEUM OF ETHNOGRAPHY: Hungarian Folk Costumes.

MUSEUM OF APPLIED ART: Industrial Design in the Home.

MUSEUM OF CHINESE ART (VI. Gorkij fasor 12.): The art of Chinese Porcelain.

FENYES ADOLF GALLERY (VIII. Rákóczi út 30.): Painter Flóra Mária Zoltán.

HELIKON GALLERY (V. Eötvös Loránd utca 8.): Painter Zoltán Sándor Nagy. This show comprises figurative graphics and sculpture by the young artist, otherwise known for his constructivist i.e. non-representational, often geometric–compositions. His works are uneffected, and a healthy zest for life emanetes from them. Small-scale sculpture tinged with a caricaturing tendency and quaint-shaped female torsos are among the more remarkable pieces on show.

PALACE OF EXHIBITIONS (Műcsarnok): Painter Margit Anna.

STUDIO GALLERY (V. Bajcsy-Zsilinszky út 52.): Sculptor János Fritz.

In the country:

BÉKÉSCSABA, Jókai Theatre: Budapest MÁV Symphonics with collaboration of Erika Sziklay. Conducted by Jerzy Salwarowski of Poland. 7 p.m.

DUNAÚJVÁROS, Uitz Gallery: Sculptor István Kiss.

MISKOLC, Hermann Ottó Museum: Memorial Show of Paintings by Béla Kondor.

KECSKEMÉT, Picture Gallery: Painter Béla Czene.

SZEGED, Gulácsy Gallery: Painter György Benedek.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 7

Világosság

Papp Oszkár, festőművész

1021

TIZENNYOLCADIK ÉVF. • 1977 • JÚLIUS

•

Főszerkesztő:
Lukács József
Főszerkesztő-helyettes
Koroknai Zsuzsa

•

Szerkesztőség:
1361 *Budapest*
V., Münnich Ferenc utca 26.
Telefon: 110-800, 117-201*

•

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
1959 *Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.*
Telefon: 343-100, 142-220
Felelős kiadó: Csollány Ferenc

•

Terjeszti a Magyar Posta

•

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál Budapest V., József nádor tér 1. sz. (postacím: **1900** *Budapest) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra*

•

Előfizetési díj fél évre 24,– Ft
egész évre 48,– Ft

77.0884 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

•

INDEX: 25 871 **ISSN 0505–5849**

A tudomány a Bibliá

418 Egyiptom és az Ószö

Műemlékeink

427 Egyházi műemlékek
Pásztói Margit

435 Műemlékek és történ

A tudomány világából

439 Játék, szükséglet, tev
Szükségletkielégítés beh

443 Az utópista Bolyai F

Tájékozódás

446 „Nem sokan vannak,
vagy előkelők" • (
Gondolatok a páli teológ

Szemle

454 Sztyenyka Razin felk

A címlapon és a hát
Papp Oszkár festőmű

Muzeul Ernst vă invită cu drag
la ceremonia de deschidere a expoziţiei

„Jumătatea timpului”
Arta maghiară din România în perioada 1965 – 75

în data de 14 iulie 2002, duminică, la ora 11

Expoziţia va fi deschisă de istoricul de artă (Bucureşti)
Gheorghe Vida

ora 12: **Kovács András: Film despre un roman** (2002)
Prezentare înainte de premieră
(adaptarea romanului: Szilágyi István: *Kő hull apadó kútba – Piatră în puţul secat*, 1974)

ora 14: Revista **Korunk**. *Panoramic*
Viziunea revistei Korunk despre Transilvania şi lume
Discuţie cu redactorul şef adjunct **Horváth Andor** şi
redactorii revistei: **Balázs Imre** (literatură) şi
Demeter Szilárd (filozofie)

ora 16: **Interacţiuni**
Muzică şi discuţie despre arta şi relaţiile ungaro-maghiare
la sfârşitul anilor '60 – începutul anilor '70 cu
participarea muzicienilor şi cercetătorilor
de muzică populară **Halmos Béla** şi **Sebő Ferenc**,
precum şi a pictorilor **Papp Oszkár** şi **Bak Imre**

ora 17: **Orator liric. Din poeziile lui Szilágyi Domokos**
interpretează: **Illyés Kinga**,
laureată a premiului Széchenyi
Cuvânt de deschidere: **Vári Attila**, director-adjunct
al Casei de Cultură a Maghiarilor din Bucureşti

Curatorul expoziţiei:
Vécsi Nagy Zoltán
istoric de artă

Deschisă: 14 iulie – 25 august 2002,
cu excepţia zilei de luni în fiecare zi între orele 11-19
Budapesta, VI., str. Nagymező nr. 8. • www.ernstmuzeum.hu

În timpul expoziţiei bijuteriile lui Rozsnyay Béla
(Târgu Mureş - Budapesta) vor putea fi achiziţionate în muzeu.

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTÉRIUMA

ILLYÉS KÖZALAPÍTVÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

„felezőidő”

Romániai magyar művészet 1965-75

ERNST
MÚZEUM
■ BUDAPEST ■

2002. július 14 - augusztus 25. • VI. Nagymező u. 8.

Az Ernst Múzeum tisztelettel meghívja a

„Feleződő"
Romániai magyar művészet 1965-75

című kiállításának nyitóünnepségére
2002. július 14-én, vasárnap 11 órára

A kiállítást megnyitja
Gheorge, Vida
művészettörténész (Bukarest)

12 órakor: **Kovács András: Film egy regényről** (2002)
Premier előtti bemutató!
(Készült Szilágyi István *Kő hull apadó kútba* /1974/
című regénye alapján)

14 órakor: **Korunk.** *Körkép*
Mit lát/láttat a kolozsvári Korunk című folyóirat
Erdélyről és a nagyvilágról?
Beszélgetés **Horváth Andor** főszerkesztő-helyettessel
és a szerkesztőkkel: **Balázs Imrével** (irodalom) és
Demeter Szilárddal (filozófia)

16 órakor: **Kölcsönhatások**
Zene és beszélgetés a 60-70-es évek fordulójának
magyar-magyar művészete és művészeti kapcsolatai
jegyében **Halmos Béla, Sebő Ferenc** népzenekutató
zenészek, **Papp Oszkár és Bak Imre** festőművészek
részvételével

17 órakor: **Lírai oratórium Szilágyi Domokos verseiből**
Illyés Kinga Széchenyi-díjas előadóművész estje
Bevezetőt mond **Vári Attila,**
a Bukaresti Magyar Ház aligazgatója

A kiállítást rendezte
Vécsi Nagy Zoltán
művészettörténész

Megtekinthető
2002. július 14-től augusztus 25-ig, hétfő kivételével naponta 11-19 óráig
Budapest, VI. Nagymező u. 8. • www.ernstmuzeum.hu

A kiállítás ideje alatt Rozsnyay Béla (Marosvásárhely-Budapest)
ékszerei a múzeumban megvásárolhatók.

The Ernst Museum cordially invites you
to the opening ceremony of the exhibition

"Half-life"
Hungarian Art in Romania between 1965-1975

at 14 July, 2002, Sunday, 11 a.m.

Opening speech:
Gheorge, Vida
art historian (Bucharest)

12 a.m.: **András Kovács: Film of a Novel** (2002)
Pre-première showing! (Based on the novel *Kő hull apadó kútba – Stones fall in dry well* /1974/
by István Szilágyi)

2 p.m.: **Korunk / Our Age**. *A survey.*
How the journal *Korunk* (Kolozsvár - Cluj) approaches
Transylvanian issues, and the world
An interview with deputy editor **Andor Horváth** and
the assistant editors **Imre Balázs** (literature) and
Szilárd Demeter (philosophy)

4 p.m.: **Interactions**
Music and a discussion on Hungarian-Transylvanian
cultural relations and art at the turn of the 70's
Participating: **Béla Halmos** and **Ferenc Sebő**
musicians, folklore researchers
Oszkár Papp and **Imre Bak** painters

5 p.m.: **Lyric Oratorio. The Poetry of Domokos Szilágyi**
Performing: **Kinga Illyés,** Széchenyi Prize-winning actress
Introductory speech: **Attila Vári**, Vice-President of
the Hungarian Cultural Institute in Bucharest

Curator of the exhibition:
Zoltán Vécsi Nagy
art historian

Open:
14 July – 25 August 2002, every day except Monday from 11 a.m. to 7 p.m.
Budapest, VI. Nagymező u. 8. • www.ernstmuzeum.hu

During the exhibition the jewellery of Rozsnyay Béla (Marosvásárhely / Târgu Mureş - Budapest) are on sale in the museum.

MEGHÍVÓ

A Tőkei Ferenc Társaság szeretettel meghívja Önt következő ülésére, amelyen

PAPP OSZKÁR FESTŐMŰVÉSZ

Festő-sors Magyarországon a XX. század második felében

címmel tart előadást

2002. október 24-én (csütörtökön) 17 órakor

a Nyelvtudományi Intézet VI. ker. Benczúr u. 33. földszinti előadótermében.

Kérjük, értesítse azokat, akik feltételezhetően érdeklődnek a Tőkei Ferenc Társaság programja iránt.
Társaságunk e-mail címe: tokeisociety@freemail.hu

Simon Róbert
a Társaság elnöke
s.k.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Klára

TÜKÖR

1966 MÁJ 1

HANGLEMEZ

1021

LISZT:
DALOK

A magyar dalénekesek legjobbjainak előadásában megszólaló tizennyolc Liszt-dal kezdete egy sorozatnak. E dalok poétikus szépségét még a zenei műveltséggel rendelkezők is kevésbé ismerik, mint Liszt szimfónikus és versenyműveit, zongoradarabjait. Szívesen hívjuk hát fel a figyelmet az új magyar lemezre.

A doboz borítója. Papp Klára munkája

18

különíthető csoportokra oszlanak. A klasszikus, a képet „Ding an sich"-ként, önálló és önös törvényekkel leírható entitásként értelmező modell számára az írás csupán formájával, külalakjával ható, de a mű kompozicionális rendjének messzemenően alárendelt struktúra, mely gazdagíthatja, meghatározhatja a művet, annak jelentését, de alapvetően annak rendszerébe illeszkedik. E látszólagos tárgyilagosság valójában érzelmes-romantikus, a mű hatásában-erejében bízó alkotói magatartást takar; hitet abban, hogy az íráskép szabályos sorokba rendeződő, mindazonáltal az egyéni kézjegy változatosságával, erejével rendelkező forma önmagában is képes a hommage-teremtésre, a régmúlt megszólaltatására. Ilyen a kiállításon *Fábián Noémi* egy falmélyedésbe épített installációja, ilyenek *Ganczaugh Miklós* elmélyült, az alkotás szentségét és gyötrelmét is közvetíteni tudó transzcendens kompozíciói s ilyen egy-egy, a kiállítás által szinte szakrális tárggyá emelt régi könyvtöredék, a történelem viharos nyomait őrző fragmentum. A felirat szinte szent, ikonszerű, az adott tárgyon túlnyúló mivoltára utalnak *Lovas Ilona, Türk Péter* művei is.

Ennek a típusnak léteznek szekularizáltabb előzményei és leágazásai is. Az absztrakt expresszionizmus és a pop art határmezsgyéjén a spontán kézmozgást, az automatizmust és a strukturáltságot sajátos elokvenciával elegyítő kalligráfiának komoly visszhangja támadt a magyar művészetben. A legismertebb példa *Korniss Dezső*, de nem szabad elfeledkezni *Tót Endre, Frey Krisztián, Keserü Ilona*, később *Nádler István* tevékenységéről sem. E gazdag vonulatot a kiállítás csak jelezni tudja, teljesebb viszont a 70-es, 80-as évek szkripturális jellegű műveinek a bemutatása. Merít a szöveg és a kép együttes működésén alapuló, a művészi megismerés és befogadás határait merészen kitágító, provokatív-ironikus felhangjaival a 90-es évek és a jelen tendenciáit megelőlegező konceptuális művek sorából, melyek fontosságára és a magyar neoavantgárdban betöltött szerepére legutóbb Dékei Krisztina kutatásai hívták fel a figyelmet. Emellett azonban nagy súlyt helyez azokra az egyéni anyag- és motívumhasználatra alapozott expresszívebb, meditatívabb törekvésekre, melyek közül *Swierkiewicz Róbert* nagyméretű, applikált vásznai a szó szoros értelmében uralják az egykori vízimalom tágas belső terét. Közép-Európa földrajzára, történelmére, politikai kiszolgáltatottságára utaló feliratok, firkák, pacák, varratok, szalmatörekcsomók szuggesztív halmaza idézi fel a kor magyar művészének heroikus, minduntalan a bizonytalansággal, a töredékléttel szembesülni kénytelen helyzetét. Itt kell megemlítenünk a 70-es éveknek a gyarapodó és a perifériára szoruló társadalmi rétegek közötti feszültségeket evokatív erővel érzékeltető szociografikáit (*Somogyi Győző, Prutkay Péter, Sáros András Miklós*). Nem hiányzik e művekből, ahogy *Zoltán Sándor, Szemadám György* alkotásaiból némi humor sem, ahogy *Ujházi Péter* egykori dokumentumokat, passzusokat, leveleket gyengéd szöszöléssel átíró-átfestő lapjai fölött is a szelíd irónia szelleme bolyong. Nemtőnk különösebb megerőltetések nélkül libegett át a 90-es évek második felére, sőt napjaink művészete táján is otthonosan mozog, amint azt például *Roskó Gábor* szinte őszies derűvel áthatott, bölcs humorú sorozata bizonyítja. A szellemes poénok kedvelőinek pedig bízvást ajánlhatjuk *Rácmolnár Sándor* korszerűsített, reklámszlogeneket alkalmazó falvédőit. „Igazi" pandanjaik mellett pedig *Gerber Pál* kopogó patetikájú, vagy ha úgy tetszik, kesernyés humorú festett feliratai szólítják meg a nézőt, aki már végigkövette *Benczúr Emese*nek az egész téren végigfutó feliratát, miszerint „*Az egyformaság viszonylagos*".

Falvédők

S szerepelnek persze a legújabb fejlemények, a média és a mindennapi környezet által egyre korbácsolt vizuális zuhatagra való reflexiók. A gigantposzterek, videóklipek, reklámok kliséinek vagy épp agresszív újításainak elsajátítására, appropriációjára vagy épp kifordítására ma már seregnyi példa akad; itt a kiállításon *Nagy Kriszta, Hecker Péter, Gerbes Gábor* képviselik ezt az alkotói hozzáállást a legmeggyőzőbb erővel.

Nem hiányozhatnak persze a jellegzetes „látványtári leletek", irkalapok, bugyuta hirdetések, „tákolt", de a hosszú használattól mégis személyiséget nyerő tárgyak. Velük együtt lesz teljessé ebben a szuggesztíven szubjektív válogatásban az írott képek világa, a „szó-test" és a „képtest" (Belting) hol egymást legyűrni kívánó, hol egymással megbékélő kapcsolata.

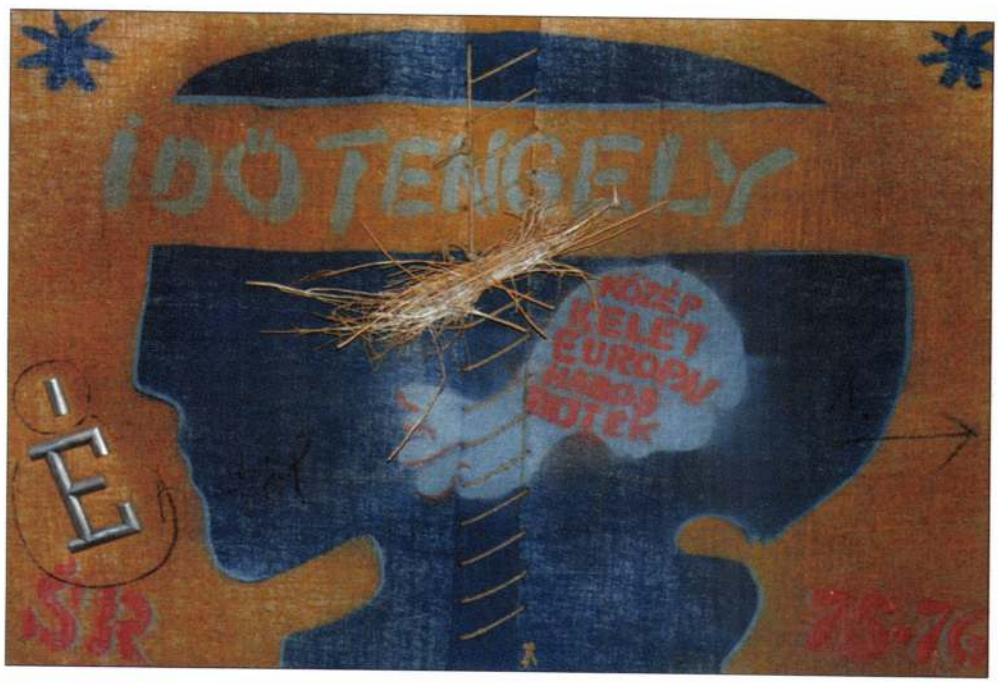

Swierkiewicz Róbert: Az Értől az Óceánig, 1975–76

Képek, kódexlapok, kövek

Oláh Mátyás kiállítása

LÓSKA LAJOS

Oláh Mátyás: Hajós, 2001
elefántcsont, 5×5 cm

OLÁH MÁTYÁSSAL idestova húsz esztendővel ezelőtt találkoztam először. Akkoriban a független művész értelmiségi életét élte. Egy hajón lakott az egyik budai hegyen, pontosabban egy uszály kajütrészében, melyben nem volt sem víz, sem villany. 1983-ban elhagyta az országot, elment szerencsét próbálni. Egy évtizedet Franciaországban töltött, majd visszatelepült Magyarországra, de nyughatatlan természete megmaradt: az ezredfordulón másfél évre kiköltözött New Yorkba.

Az 1970-es évek elején kiállított a szentendrei Szabadtéri Tárlatokon, de nem csatlakozott a Vajdásokhoz. Indulását a szürrealizmus és a pszichedelikus művészet ösztönözte. Az évtized második felétől-végétől nagy műgonddal festette aprólékosan kidolgozott képeit, melyeket később finom, majdhogynem monokróm színvilág jellemez. Művészetében érződik a kora középkor hagyományainak, jelképrendszerének hatása, de merít a kopt, a bizánci, a dél-amerikai, sőt a távol-keleti motívumokból, pontosabban autonóm módon értelmezi és átértelmezi, használja ezt az igen gazdag és földrajzilag egymástól távol eső motívumkincset. Mezei Ottót idézve: „*Oláh Mátyás elfordulva az élet felszíni rétegétől, a lét azon dimenziójába lép át, ahonnan az ősi példázatok, jelképek merítik erejüket. Az emberiség ősi múltjának emlékeit hagyománynak s egyben újra megélhető, életre kelthető formának fogja fel*" (*Vigília*, 1980/9).

Oláh Mátyás: Alapkő
faragott kő, 4,5×5×6 cm

A nyolcvanas évek első felében készült gyűrött felületű, pergamenszerű papírra készült, finom, vékony vonalrajzai többnyire még epikusak, narratívak. (Ezek közül több a Kolozsváry-gyűjteményben található.) *A szelíd rabló ifjú kedveséhez indul* (1982) című munkán bikán lovagló figura látható – a keleti filozófusokat, *Lao-cét* szokták bölényen ülve ábrázolni –, előtte furcsa, koronás madár sétál peckesen. A feje felett kard lebeg, míg a vele szemben magasodó fán mókus ugrál, és madarak ülnek. A lenyilazott oroszlánt ábrázoló rajza (*Az oroszlán halála*, 1985) fölött egy nyilas csillagkép és egy szárnyas oroszlán jelképe látható. A kompozíció engem egy nyílvesszőktől sebzett, lábát húzó nőstényoroszlánt ábrázoló asszír domborműre emlékeztet, bár Oláh rajzstílusa inkább a keresztény középkort idézi.

A 90-es évek elején válnak jelszerűvé határozott vastag vonallal húzott szénrajzai. E művek egyszerre játékosak és stilizáltak. A *szárnyas tehén mosolyán* (1992) emberfejű, háromlábú, kétkezű szárnyas tehén sétál három csirkeszerű, pikkelyes, tollas madár társaságában. A humoros, naiv, emblematikus alkotáson jól tetten érhető a művész szimbólumértelmezése, illetve témafeldolgozása. A különböző kultúrák tehénábrázolásai szinte majdnem mindig a földanyai tulajdonságú, tápláló erőt testesítik meg, sőt jámbor, tejet adó, kérődző melegsége és tunyasága révén magának a földanyának a jelképe. Nos, az állatábrázolásnak ezen általános jelentései nem játszanak szerepet a szilárd, erőteljes kontúrokkal megrajzolt munkán. Oláh antropomorf állata nem jelkép, hanem öntörvényű műalkotás. Ilyen játékos, humoros állatot nem sokat rajzolt a művész, talán még egyet, mégpedig a vonalcsíkokból felépülő, groteszk *Tarajos sült* (1999). Más a helyzet viszont az olyan egyértelmű, a keresztény kultúrkörben ismert, gyakran előforduló

Oláh Mátyás: Csend, 1991
olaj, farost, 110×80 cm

szimbólummal, mint a hal. A hal az ókeresztény ábrázolásokon, a katakombákban Krisztus jelképe és az oltáriszentségé is, de sokszor feltűnik a *Bibliá*ban is. A mediterrán vidékeken a szerencsére utal. S bár vannak régi könyvek, melyekben szörnyetegként szerepel, mégis a legtöbb kultúrában, így az indiaiban és a kínaiban is a jót szimbolizálja. A művész nagy szemű, szájában virágot tartó pikkelyes hala is egyértelműen pozitív jelentésű (*Hal*, 2000).

Természetesen írásom főszereplője rajzol gonosz állatokat is, melyek – és ezt nem győzöm hangsúlyozni – inkább síkban ábrázolt stilizált jelképek, mint konkrét állatok. Az ezredforduló utolsó évtizedének elejétől készíti *Apokaliptikus Bestiárium* sorozatát: képzeletbeli lényeit, sárkányait, griffjeit, szárnyas oroszlánjait, melyek a középkori emberek szorongásait éppen úgy megidézik, mint a napjaink emberének sokkal profánabb és képzeletszegény félelmeit. Az éber erőt jelképező griff, az uralkodást megjelenítő oroszlán vagy a tollas kígyó jelentése annyira összetett, hogy kultúránként pozitív és negatív tulajdonságokkal egyaránt rendelkezhetnek. A művész szimbolikus állatai – mint ahogy a sorozatcím is utal rá –

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Papp Miklós

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1971 NOV 7

1021

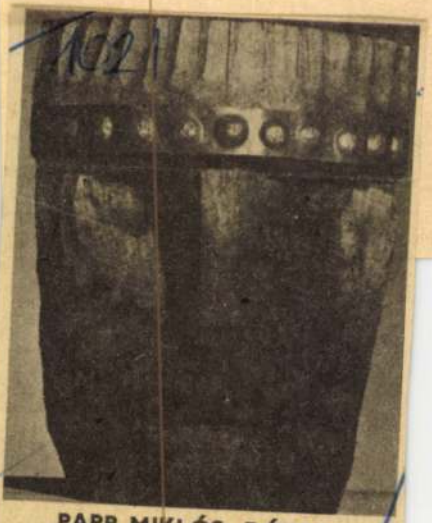

PAPP MIKLÓS: DÓZSA
(fa-maszk)

n!

osoknak

atáridő-

Szíves látogat

Hajdú megyei Állami É
Vállalat felvételre keres els
nyújtókat házgyári munk
több műszakos foglalko
valamint statikus szerkesz

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

Papp Miklós
1021

PAPP MIKLÓS:
SÁMSON
(famaszk)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-367

ESTI HÍRLAP

Pap Károly

1962 OKT 10

1021

Pap Károly emléke

A soproni múzeum kezdeményezésére, írótársai és a művész születésének 65. évfordulójáról kegyelettel megemlékező olvasók közadakozásából emléktáblát helyeznek el Pap Károly szülőházán Sopronban. Az emléktáblát Szakál Ernő készítette. Az ünnepséget a Hazafias Népfront soproni szervezete készíti elő. Ünnepi beszédet Keresztury Dezső mond.

Kevés felhő,

A Meteorológiai Intézet csütörtök estig: a csendes, idő tovább tart. Néhány hel székelt, délkeleti szél. Bud előtt a hőmérséklet 15 fok.

Castro visszautasította Stevenson követelését

Havanna, október 10.

A New Yorkból kedden hazájába visszaérkezett *Dorticos* kubai elnököt nagy tömeg fogadta ünnepélyesen Havannában.

Castro miniszterelnök Dorticos üdvözlése után televízióbeszédben megállapította: *azok a kihívások és sérelmek, ame-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1971 JUL 7

1021

PAPP MIKLÓS: ÉJI MADÁR

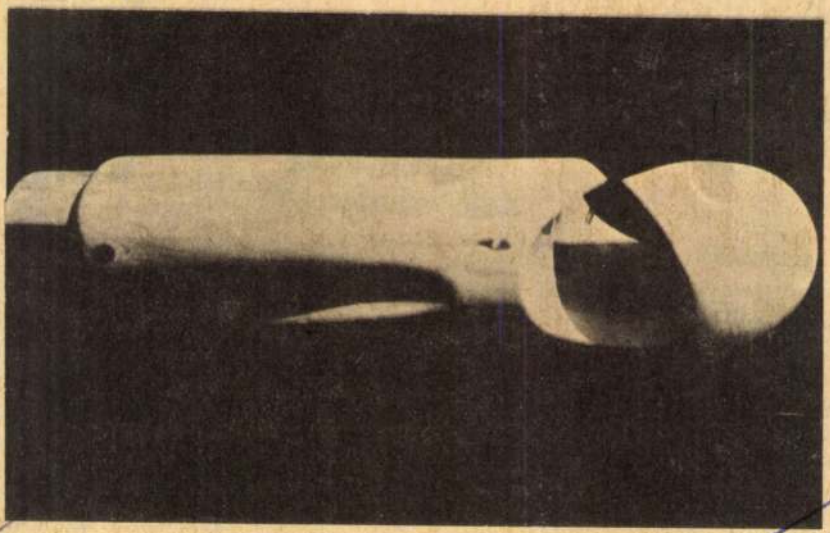

(faplasztika)

COOPTOURIST BUDAPEST

Azt a

KÉTSZÁZ

tot a fázós Balatonon
költheti, amibe Önnek
nta kerül a Cooptourist
pos tengerparti üdülése
pfényes Omisban a ju-
goszláv tengerpart

ÉGHOMOKOSABB

ádján, I. osztályú, két-
s, fürdőszobás szobák-
ban.

Utazás

ugusztus 5—16-ig.

leklődjön irodánkban,
erfia u. 17. Telefon:
11-985/905.

közgazdasági technikumi
végzettséggel és több
éves gyakorlattal

**állóeszköz
nyilvántartót**

HUNGÁRIA
MŰANYAGFELDOLGOZÓ
VÁLLALAT
2. SZ. GYÁREGYSÉGE
DEBRECEN,
Kishegyesi út.

Jelentkezés a számviteli

-FELDOLGOZÓ V

PÁLYÁZA

hirdet az enyingi
pacitású malo

főmoln

állására

FELTÉTEL

20 éves szakgyako
művezetői tan

10 éves szakgyak
lomipari szakte
képesíté

5 éves szakgyako
fokú élelmiszerip
malomipari t

2 szobás összkom
gálati lakást bi

JELENTKE
1971. július 10-ig
Petőfi u. 3. sz.,

A másik eredeti példány 1. zónat kérhesittetett.

A l k u e g y e

Köttetett,egyfelől a müemlékek orszá
állami épitészeti hivatal,más felől
vállalkozó között az alábbi feltétel
1.,Vállalkozó kötelezi magát,ho
nál,fennálló hiányos munkákat,
a., a függő eresz csatornák ki
gokkal való felerősitése,
b.,a támpilléreken s a falakon
c.,a főpárkány kijavitása és u
d.,az uj boltozat repedéseinek
meszelése
f.,a szentéj ablakainak kijavi
vajolat javitás,
- a követelményeknek,s az állami
megfelelő kivitellel,saját anya
2.,Vállalati összegül,az általa
áraiból tett 4.58 % árengedmény
azaz négyszázhatvanhét korona
összeg vállalkozónak,a munka el
ben kifizettetik.-Többlet munk
költséget nem igényelhet.-
3., Befejezési határidő az össze
köteles azonban vállalkozó a bá
teljesiteni.-

4., Vállalkozó biztositékát nem
leteiből 10 % ideiglenesen vissz
vételéig.-

5.,A munka teljesen befejezése u
tartatik és a felülvizsgálat ked
járandósága és kereseteiből idei
téka kiadatik.-

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
461-1909
számhoz

gdolna mennybevitele.

Papp Oszkár

tollarajza repr.

Szabad Művészet

1948. nov. - dec.

cimlapon

évi törzsfizetés / nyugat
kitüntetése mellett, - Buda
lasztmányához, legkésőbb
Budapest, 1912. fe

A miniszt

A

Müemlékek Országos

(Papp Oszkár)

cikke

a művészmevelés
mai kérdéseiről

Valóság. 1947. jan.
17.

Papp Oszkár

rajzai repr

Valóság

1947. 187, 793-l.

Budapest, 1935.

A kiadvány hiteléül:

min. iroda s. tiszt.

A Müemlékek Országos

Papp Ondrár

festi

l.

Szabad Művészet

1948. 268. 1

Papp Oszkár, [grafikus] D Ok

Radnóti-verseket illusztrált. [?]

–: Két Kiállítás a Petőfi-Irodalmi Múzeum-ban 408

Bp. 1960. szeptember X/9

KÖNYVBARÁT,

Papp Oszkár MDK

Disz tér 12. sz. ház.

1913-ban Jablonszky Ferenc épitész Schmidt Miksa elgondolása szerint átépitette. 1959-60 ban Dragonits Tamás régi klisszicista homlokzattal helyreállitotta.
Egyik földszinti szobájának copf falfestményét Papp Oszkár állitotta helyre 1960-ban.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

18.1.

Papp Oszkár, grafikus

Krúdy = illusztrátor
ny rajz. Repr.

R. P.: Krúdy örökségéről

458

KÖNYVBARÁT, bp. 10, 58. október VIII/10.

A katonál
szol:
— Nem va
még egyszer
feleannyian
s köztünk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Oszkár

NÉPSZABADSÁG
1957 FEB 12

1021

— *PAPP OSZKÁR festőművész kiállítása szerda délután fél 6 órakor nyílik meg Budapesten, a Dürer Teremben. A kiállítás március 1-ig lesz nyitva.*

Papp Oszkár

MDK

Disz tér 12. sz. ház.

1913-ban Jablonszky Ferenc épitész Schmidt Miksa elgondolása szerint átépitette. 1959-60 ban Dragonits Tamás régi klisszicista homlokzattal helyreállitotta.
Egyik földszinti szobájának copf falfestményét Papp Oszkár állitotta helyre 1960-ban.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

18.1.

MOK.

Papp Oszkár

Kiállitási hir

Csepel 1967 febr.lo.

MDK.

Papp Oszkár

Kiállitási hir

Esti Hirlap 1967 febr.15.

MDK

Papp Oszkár

Mosás, of.

Varrónő, gipaz

Festő - szobrászképző kiáll. 1942.

4.l.

M.D.K.

Papp Oszkár

Fábián Imre: "Balett-est Pécsett" c. kritikájában ir a müvész diszletterveiről.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. jan. 29. IX. évf. 5. sz. 5. lap

M.D.K.

Papp Oszkár, festő-grafikus

1925-ben sz. Bpesten, a Képrömű vészeti Főiskolát, 1950-ben végezte. Aróta főhivatásként mint falkép restaurator dolgozik. A festészet és grafika mellett díszleteket tervez, lapokba rajzol és illusztrál. „Művei-mely zenei hatásokat ébresztenek, kívülről befele épülnek... sokszor jelképezzé fülött geometriává válnak... látása sokrétű, ... non figurativ képeiben sinte akkordokra csendül." TIT Csokonai Klubban rendezett kiállítását ismerleti:

Tóth Ervin.

ALFÖLD+ Debrecen, 1968. XIX.évf. 5. sz. 75-76. old.

Papp Oszkár M.D.K.

1953-ban első önálló kiállitása a Fényes Adolf-terem ben.

1964-ben néhány képét bemutatta a Valóság szerkesztőségének szobáiban.

Fej, 1965. repr.

Sugarak, 1966 repr.

Hommage a Bartók, 1961 reor,

Major Máté: Papp Oszkár müvészete.

Magyar Epitőmüvészet 1967/6. 58-59.l.

Papp Oszkár festő M.D.K.

/ 1965-ben 40 éves/

A Képzőművészeti Főiskolán Bernáth, Szőnyi, Bencze a mestere.

tanulmányait 1950-ben abba kellett hegynia,

igy lett diploma nélküli festművésszé.

1946-ban a " Fiatalok" kiállitásán vesz részt.

1947-ben Prágában és 1949-ben Budapesten a Vit kiállitásán szerpel

Magyar Épitőművészet 1967/6. 58.1. . / .

Papp Oszkár

1947-ben a Főiskola a Szabad Szervezet helyiségében 60 növendéke munkáiból rendezett kiállitást, amelyen mint fital szobrásztehetség feltünt.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán 1965. Bp.
215.1

MDK

Papp Bonkár festő

Tárlata nyílt meg Debrecenben, a Csokonai Klubban.

— : Kulturális hírek 7

Népszabadság, bp. 1968. márc. 12.

Papp Orkád

rajza (repr.)

Valóság X. (1967). 4. sz. 116. l.

MDK.

Papp Oszkár

Kiállitási hír

Jövő mérnöke 1966 dec.17.

Papp Oszkár
festő

M.D.

A Dürer Seremben rendezett
kiállítást. A Sárkaton bemu-
tatott monotipiákat, rajzo-
kat.

Gaál György: A kifejezés útjai
Élet és Irodalom, 1967. febr. 18 - 8 kap.

Papp Oszkár
festő

M.DK

Tárlatán bemutatta a
„Halott" című művét, a
„Növényformák II" című
'lepét is.

Szabó György: A kifejezés' jetjai
Élet és Irodalom, 1967. febr. 18-8 lap

MDK.

Papp Oszkár
festő

Kiállításáról készült repro

Élet és Irodalom, 1964. febr. 18 - 2 kép

Papp Oszkár
fresko restaurator

M.D.K.

Mettalics

Garami László: Megszólalnak a falak, a kövek
Dunantúli Napló, 1955. julius 24 - 6 kap

M.D.K.

Papp Oszkár

Bp. Úri u. 89. volt klarissza kolostor rosto-
uválási munkái

Műemlékvédelem, 1964. 1. sz. 59. l.

MDK

Papp Oszkár

Major Máté irása

Magyar Épitőmüvészet 1967 6.p.58-59

MDK.

Papp Oszkár

Kiállitási hiradás

Népszabadság 1966 juni.3o.

MDK.

Papp Oszkár

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 ápr. ~~6~~ 11.

Papp Onrád

Rajzáról vers.

Látóhatár 1966. jún. (494. lap)

Papp Onkát, grafikus M Oh

Kondy Gyula: Asszony a nagybögöben c. kötetét illusztrálta kitűnően.

Avsadi Nóra: A könyvillusztrációkról 408-11.p

A Könyv,

[Könyvbarát], Dp. 1955. szeptember V/9.

M.D.M.

Pap Oszkár
grafikus

M.D.K.

Richter próbál "saje.

"

Élet és Irodalom, 1961. okt 7. — 3 l.

M.D.K

Pap Lorkán
grafikus

„Vinnay"

Élet és Irodalom, 1961 okt 21 – 11 e.

Pap Vanda
grafikus

M.D.K

„Virág"

Élet és Irodalom; 1961 okt 21 – 11 l.

MDK

Papp Oszkár, festő
Képzőmüv.Főisk.

loc. Földosztás.

Nagy.Ufj.Képzöm.Kiáll. /VIT/
Föv.Képtár. 1949.aug.16.-szept.lo. Kat.

[redacted] Papp Oszkár MDK

Képzőművészeti Főiskola Ifjuságí Köre 1945 karácsonyi kiállitása:

"Csendélet"

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok
Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 2[illegible]

233.l.

Papp Oszkár MDK

A szentendrei vártemplom külső falán középkori freskó-részleteket és az esztergomi várkápolna fali képeit restaurálja. /1958/

Müterem 1958 I. évf. 3. sz. 43. o.

MDK

Papp Oszkár

Oedipus
Csomagvivők
Nyomorék

O.M. Képzőmüv. Főisk. Ifjusági Köre.
Karácsonyi Kiáll. 1946.

Papp Oszkár
grafikus

M.D.K.

Méltatás.

Skoczogh Ábos: Első miskolci országos grafikai biennalé
Művészet, 1962. február — 28 l.

Papp Oszká festőművész

Falusi utca

Bányavidéki Vándorkiállítások katalógusa 1948

MDK

Papp Oszkár

Munkásfej, tus

Képzőművészetünk a felszab.óta Szfv.Képtára 30. tiáll. 1947. okt.

5 l.

MDK

Papp Oszkár

festő, főisk.hallg.

Sebestyén Gy: A Képzm.Főisk. ifjuságának munkaverseny kiáll.-áról. Szabad Müvészet, 1948, 39o, 391. l.

Papp Oszkár

Munkábamenők, olaj
Falu, vizf.

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 14 l.

Papp Oszkár

Falusi utca, olaj

Uj magyar képzőművészet. Föv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 31-32 l.

MDK.

Papp Oszkár.

Restaurálják.... Szekely Bertalan kecskeméti freskóit.

Művelt nép. 1955. jan. 9. VI. é. 2 4. 8. 1.

MDK

Papp Oszkár, festő.

Jó új termés. Rajz.

Mücs. - Tar. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952 maj. 10 - jun. 4. Jegyz. 12. l.

Papp Oszkár

Jégvirág (rajz, rajzó)

Valóság, 1965, 6 n., 11 o.

Papp Oszkár, Jestő MD4

Több műve lett a múzeumé.

R. Gy.: Mai magyar művek a székes-
fehérvári Képtárban 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jún. 30.

Papp Oszkár

A bonyhádi zománcgyár meghívására zománcterveket kénitem

Rohmer Oszkár: Építőipari anyag lesz e a zománc?

Jövő héknőke 1969. III. 8

ıtthárdi csata.

l

ıj, 100×76 cm.
t balra: F. Russ 1874.
ıghy II., 232. szám.

', HUBERT (osztrák festő, 1817—

ıj, 105×133 cm.
t jobbra: H. Sattler 1837.
les Kálmán: Az esztergomi érseki kép-
:sztergom, II., 1875., 44. szám. —
ıghy: Az esztergomi érseki képtár. Új
ır Sion, VII., 1876., 36. l. — Rényi 23. l.
ıszlaghy II. 494. szám. — Esztergom
gye ... Bp. é. n. 176. l. — Lepold—
r 97. l. — Lepold—Lippay 56. l.

aj, 105×133 cm.
ıt jobbra: Hubert Sattler 1837.
les Kálmán: Az esztergomi érseki kép-
:sztergom, II., 1875., 44. szám. —
aghy: Az esztergomi érseki képtár. Új
ar Sion, VII., 1876., 36. l. — Rényi
— Maszlaghy II., 495. szám. — Esz-
n vármegye ... Bp. é. n. 176. l. —
d—Homor 97. l. — Lepold—Lippay

éter-templom és a Vatikán

aj, 95×128 cm.
)bra lent: H. Sattler.
nás rendelte a művésznél.

tovább ~~Gyurov Emánuel~~

Papp Oszkár

Sugár Gyula

H. Varga István festők

képzőm. fősk. hallgatók munkaverseny kiáll. a szabadszervezetben

vod

Szabad Művészet

1948. 378. l.

vod

Sebestyén György = A Képzőmű-vészeti Főiskola ifjuságának munkaverseny kiállításáról.

Szabad Művészet

1948. 390. 391. l.

Papp Oszkár

Rajza (repr.)

Valóság IX. (1966.) 10. sz. 108. o.

Papp Oszkár festő

42 éves.

önálló kiállításai: 1953: Fényes Adolf terem; 1965; 1966.

most grafikáiból nyílt kiállítása a Dürer teremben

monotypiák: Lovas búcsuja, Fekete páva

Tas-akvarellek: Szemedő, Lépő, Harmónia

Csoport

Jégvirágok, Kert, Fatörzs, (emlékre)

Rajz (szepkó)

Kortárs 1967 V sz. 839 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1958 MÁR 12

A DEBRECENI CSOKONAI KLUBBAN Papp Oszkár olajfestményeiből és grafikáiból állítottak össze tárlatot.

MDK

Papp Oszkár [grafikus]

Kiállítása nyílik meg a Dürer-Teremben.

—: Kis híradó

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. [illegible] 15.

MDK.

Papp Oszkár

Kiállítási kritika

Művészet 1967 juni.p.44.

Papp Endre, festő

Május 2-án kiállítása nyílik meg a Műszaki Egyetem Rózsa Ferenc Kollégiumában.

– : Hír

NÉPSZABADSÁG, Gyp. 1965. máj. 1.

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 juni.p.44.

Magyar Hirdető

Papp Oszkár

grafikus

M.D.K.

Kiállításán szerepelnek monotipiái, mint a „Lovas bücsűja", „Lovas-király".

Ember Ildikó: Kiállítás Papp Oszkár grafikáiból

Művészet, 1967. jennius – 44 lap

Papp Oszkár
grafikus

M.D.K.

Kiállításán bemutatta a legújabb sorozatát, a „Növényformák" vegyes technikával készült sorozatát.

Ember Elemér: Kiállítás Papp Oszkár grafikáiból
Miskolc, 1967. június – 4 lap.

Papp Oszkár
grafikus

M.D.K.

Kiállításán bemutatta az
„Alakok és Fejek" sorozatát.
Az emberábrázolásban is
teljességre törekszik.

Ember Sándor: Kiállítás Papp Oszkár grafikáiból
Művészet, 1967. június – 44 lap

Papp Oszkár
grafikus

M.D.Ý

Kiállításán bemutatta a „Törzs és vennyige" című filcrajzat, a „Kert" sorozat legyőbb munkái közé tartozik.

Ember Ildikó: Kiállítás Papp Oszkár grafikáiból
Művészet, 1967. junius – 44 lap

Papp Oszkár

Grafikus

M.D.K.

A Dürer Teremben volt tárlata

— „Szemedő" (repró)

Emlékeztető: Kiállítás Papp Oszkár grafikáiból

Művészet, 1967. június – 44 lap.

MDV
1

Papp Oszkár
festő

„Gyökérformák" című műve
emlékeztető.

B.Y.: II. kerületi művészek találata a ....
Művészet, 1967. November - 47 lap.

mdk.

Papp Oszkár

rajzai

Uj Szás, 1962. 4. sz. 309., 376. l

Papp Oszkár

Virágok kövek között.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1961. 9. sz. 97. l.

Papp Oszkár

Baglyok.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1964. 8 ~~18~~ 57. l.

M.D.K.

Papp Oszkár
grafikus

Illusztrációi.

Thurzó Gábor: Idegen nő a fonatában
Élet és Irodalom, 1965. ápr. 17 - 10 kép.

Papp Oszkár festőművész.

AZ ÉPITŐK MŰSZAKI KLUBJÁBAN
BUDAPEST, V., PETŐFI SÁNDOR U.5.

1969. MÁRCIUS 19-ÉN, SZERDÁN DU. 6 ÓRAKOR
VETITETTKÉPES ELŐADÁST TART

MEZEI OTTÓ MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

PAPP OSZKÁR MŰVÉSZETE

CIMMEL.

EZ ALKALOMMAL BEMUTATÓT RENDEZÜNK
PAPP OSZKÁR FESTŐMŰVÉSZ ALKOTÁSAIBÓL.

ELŐADÁSUNKRA SZERETETTEL MEGHIVJA

A KLUB IGAZGATÓSÁGA
ÉS MŰVÉSZETBARÁT KÖRE

BELÉPŐDIJ: 6 FT,
KLUBTAGOKNAK: 4 FT.

A MŰVÉSZETBARÁT KÖR KÖVETKEZŐ KLUBNAPJA:
1969. ÁPRILIS 2-ÁN, 7 ÓRAKOR LESZ.

ÉPITŐK ROTA - O. 121.

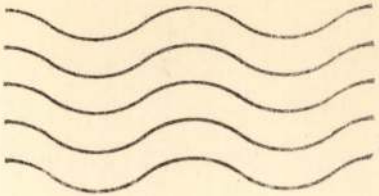

Németh Lajos

Bp. XIV.

Bánki D. u. 73.

Papp Endre, festő

Május 2-án kiállítása nyílik meg a Műszaki Egyetem Róna Ferenc Kollégiumában.

– : Hír

4

NÉPSZABADSÁG, kp. 1965. máj. 1.

MDK.

Papp Oszkár

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 juni.p.44.

MDK.

Papp Oszkár

Kiállitási kritika

Művészet 1967 juni.p.44.

Papp Oskár, [ ]

MDK

A vitacikk megemlíti.

Vitányi Iván: Visszautasítottak és nem jelentkezettek kiállítása 9.

Népszabadság, 1 Bp. 1968. jún. 9.

Papp Ozzkár

Rajz (repró)

Valóság, 1969. 1. sz. 55. l.

Papp Oszkár

Szürrealisztikus-absztrakt művész. – Felvételben részesült.

S. Nagy Katalin: Kísérleti felmérés a művészeti ízlésről. – Valóság, 1970. 5. sz. 59. l.

Papp Oszkár

A felmérés anyagából rövidített képcímeket sorol fel a szerző.

S. Nagy Katalin: Kísérleti felmérés a művészeti iskolából. – Valóság, 1970. 5. sz. 62. p.

Papp Oszkár

Reprodukció

Valóság, 1970.7.sz. 33.l.

Papp Oszkár

Két reprodukció

Valóság, 1970. 7. sz. 51. l.

Papp Oszkár

Reprodukció

Valóság, 1970. 7. sz. 63. l.

Papp Oszkár

Deportáltak

Valóság, 1970. 7. sz., 73. l.

Papp Árpád

Reprodukció

Valóság, 1970. 7. sz. 98. l.

Papp Oszkár

Két reprodukció

Valóság, 1970. 7. sz. 109. l.

Papp Oszkár

Két reprodukció

Valóság, 1970. 7. sz. 112. p.

Papp Oszkár

Reprodukció

Valóság, 1970. 7. sz. 128. l.

Papp Oszkár

Reprodukció

Valóság, 1970. 7 sz. 8. l.

Papp Oszkár

illusztrációival szerepel a
Petőfi Irodalmi Múzeum „Krúdy illusztrá-
ciók" kiállításán.

Képes Újság

Vajda 1969 május
349. old.

Papp Oszkár

műveivel szerepel a

Kassák Lajos Művelődési Otthon Ciallitásan

Kaptönmüvészet

Vigília 1969 nov.
778. old

Papp Oszkár

"Szinek, képek, hangok, fények" cimmel ir B.B.M. az Egyetemi Szinpad előcsarnokában rendezett kiállitásról, amelyen "homokkal és aranyfestékkel mintázott kompoziciója" szerepel a müvésznek.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 8.
XV. évf. 19. sz. 12. lap

Papp Oszkár

Áprilisban és májusban Svájcban és Franciaországban volt, ahol a külföldi kiállitásokon a kinti müvészek munkáit tanulmányozta. Restaurátori munkája jelenleg a nyirbélteki katolikus templom, a péceli Ráday kastély freskói, valamint a vörösberényi templom barokkfreskóinak helyreállitása. További tervei: folytatja metamorfózis-sorozatát, müvészetében uj formai technikai megoldás foglalkoztatja és Ernst muzeumi kiállitására készül. Egy kristályalakzatának repr.-ját hozza a lap. Frank János interjuja.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. juli. lo.
XV. évf. 28. sz. 12. lap

Papp Oszkár

1953-ban rendezte első kiállitását a Fényes Adolf Teremben. Legutóbbit az idén a Csepeli Galériában. Eddig tiz önálló tárlata volt. Lengyelországban és Nyugat-Németországban jelenleg vándorkiállitáson szerepel. Konstruktivista, expresszionista, lirai impresszionista, posztimpresszionista korszakai után 1953-ban ezen korszakok "szelidebb" képeiből és érmekből rendezett kiállitást. Monotipia sorozatát és más müveit a Dürer Teremben állitotta ki 1967-ben.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. juli. lo.
XV. évf. 28. sz. 12. lap

PAPP OSZKÁR, festő

Egy Modern Magy. Képtár létrehozására a Múz. 200 magy. művésztől kért képeket.
Két olajképet ajándékozott. 183. old

KOVÁCS PÉTER: Évi jelentés. Uj szerzemények. Képzőművészeti Gyüjtemény 183. old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

MEGHÍVÓ

A CSEPEL GALÉRIA meghívja Önt

PAPP OSZKÁR

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

1970. április 27-én, hétfőn 18 órára

Megnyitót mond: VITÁNYI IVÁN

Csepel Galéria: Bp. XXI., Rákóczi Ferenc út 142.
Megközelíthető: a Boráros tértől, gyorsvasúttal a Karácsony Sándor utcáig

A kiállítás megtekinthető: április 28-tól május 10-ig, naponta 11—13, illetve 14.30—18.30 óra között

70 9936 — FNYV 7

Papp Oszkár

Krudy köteteihez készitett illusztrációit hiányolja „Krudy - legendák nélkül-" c. beszámolójában Tasi József, melyet Szabó Ede: Krudy biográfiájáról ir.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juli. 25.
XIV. évf. 3o. sz. lo. lap

Papp Oszkár

Asszony a nagyvőgőben c. Krudy
Könyvet illusztrálta (1955, eml.)

Szerepel az alábbi tárlatok

N.N: Krudy illusztrátorai a Petőfi
Irodalmi Múzeumban

Felelős 1969 ápr. 371 old.

Papp Oszkár

Szerepel az Építők Műszaki Klubja
táslatán az Ipartelsben

Meghívó 1969 V. 5.

Papp Oszkár

Szerepel a progressziv törekvésű festők és szobrászok tárlatán a József Attila Művelődési Házban

Nephivó 1969 ápr. 27

Papp Oszkár
grafikus

1945-ben készült „Szorjet katonázol" szólo-képe szerepel

Vidos Zoltán: A Radnóti klubban rendezett ...
dlá készít, 1970. julius - 38 lap.

Papp Oszkár

1. Gyökérformák I. repr.

Budapest 1969

Papp Oszkár

Krúdy illustrációi emlitve.

„Krúdy illustrátorai"

Magyar Nemzet 1968
dec. 31

Papp Oszkár

Résztvesz a Kiállításon

Lóner Sándor: Kiállításról Kiállításra
A II. Nemzeti Képzőművészet
Magyar Hírlap, Dp. 1970. nov. 10. 6. l.

Papp Oszkár

a bpesti Bakáts téri templom falfest-
ményeit restaurálta

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László

stb.: Magyar Műemlékvédelem, (1949-59) I.
Budapest, 1960.

167 f.

Papp Oszkár festő

az Építők Műszaki Klubjának
Képzőművész tagja, művével szerepel
az Ipartov Kiállításán

Magyar Nemzet
1969 május 16

– Napló –

Papp Oszkár

„Kert" c. Zoporiciója emlitve.

A II. rer Zápzőművészek ünnepi Viallitása a Radnóti Klubban

Magyar Nemzet
1969 ápr. 12

Papp Oszkár festő

Szerepel a balatonboglári Kápolna Társlat Szálhitásán

Kiss Dénes: Megváltás

Nyszava 1970 VIII. 15

Papp Oszkár

Említve

Zoltai Z. Andrés: Kápolnatánlat
Magyar Hírszéj, Tp. 1970. sep. 4.

PAPP OSZKÁR

Festőművész. Kiállítása nyílt a Balatonboglár-i Körmendy-kápolnában, az idei nyáron.

Felenkor, 1970. okt.

Papp Oszkár
grafikus

M.D.K.

Krúdy könyveit illusztrálta.

Genthon István: Krúdy Gyula illusztrátorai
Művészet, 1969. február – 43 kép

Papp Oszkár

Grafikáival váltakozó rzüzséket tár elénk; tus rajzait növény- jeg virágokkal, egy költői átültetésben majd e témákat teljesen absztrak módon pemlélteti.

Németh Lajos: Current Exhibitions.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967 27 k. 178 l.

Papp Oszkár

A bpesti Dürer teremben mutatta be műveit; ő egy valóságot ábrázoló festő s amellett absztrakt stílusban is alkot.

Németh Lajos: Current Exhibitions.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 27 sz. 178 l.

MEGHÍVÓ

Papp Oszkár

A CSEPEL GALÉRIA meghívja Önt

PAPP OSZKÁR

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

1970. április 27-én, hétfőn 18 órára

Megnyitót mond: VITÁNYI IVÁN

Csepel Galéria: Bp. XXI., Rákóczi Ferenc út 142.
Megközelíthető: a Boráros tértől, gyorsvasúttal a Karácsony Sándor utcáig

A kiállítás megtekinthető: április 28-tól május 10-ig, naponta 11—13, illetve 14.30—18.30 óra között

70 9936 — FNYV 7

Papp Oszkár

AZ ÉPITŐK MŰSZAKI KLUBJÁBAN
BUDAPEST, V., PETŐFI SÁNDOR U.5.

1969. MÁRCIUS 19-ÉN, SZERDÁN DU. 6 ÓRAKOR
VETITETTKÉPES ELŐADÁST TART

MEZEI OTTÓ MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

PAPP OSZKÁR MŰVÉSZETE

CIMMEL.

EZ ALKALOMMAL BEMUTATÓT RENDEZÜNK
PAPP OSZKÁR FESTŐMŰVÉSZ ALKOTÁSAIBÓL.

ELŐADÁSUNKRA SZERETETTEL MEGHIVJA

A KLUB IGAZGATÓSÁGA
ÉS MŰVÉSZETBARÁT KÖRE

BELÉPŐDIJ: 6 FT.
KLUBTAGOKNAK: 4 FT.

A MŰVÉSZETBARÁT KÖR KÖVETKEZŐ KLUBNAPJA:
1969. ÁPRILIS 2-ÁN, 6 ÓRAKOR LESZ.

ÉPITŐK ROTA - O. 121.

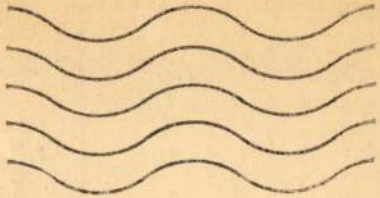

Beke László

továbbít: Budaörs

~~Bp. XI~~

~~Bartók B. út 9.~~

Thököly utca 17.

Papp Oszkár

grafikákkal (eml: „Kert")

szerepel az alábbi tárlaton

H.-fy.: A II kerületi képzőművészek
ünnepi kiállítása
a Radnóti Klubban

Magyar Nemzet 1964 IV. 12

Papp Oszkár

Kezepel az Irodalmi Múzeum „Krúdy illumbrátorai”. Kiállítása

D. J.: Képrőművészet

Vigilia 1969 V. n. 349 old.

Papp Oszkár

Rajz (részlet)

Valóság, 1964, 9 sz. 22 cm

MDK.

Papp Oszkár

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965 máj.3o.lap -

MDK.

Tapp Oszkár

M.D.K.

az előadás diszletei

Flórián László: Huszévesek / Pécs /

Magyar Nemzet 1965. február 19. 4.l.

Papp Oszkár

Kiállítása a Dürer-teremben.

Magyar Nemzet, 1967.11.25. 4.o

Papp Orzkár

Rajza Repr.

Látóhatár, Bp. 1969. I. 83.

Pápp Oszkár
festő

Részt vett a kiállításon

Mérei Első: Progresszív fiatalok kiállítása
Művészet, 1969. november - 42 kép.

Papp Oszkár

- ról megemlékezik Major Máté, „Az építészet új világa" c. könyvében. / Bp. 1969 Magvető K. /

Bodó i Ferenc: Képzőművészeti Krónika
Lelenkov, Pécs 1970. III. 239.

Papp Oszkár

CVI

Bajorhián. Kiállítériet kiállítérne
Magyar Hirlap, 1970. nov. 10.

Papp Oszkár

Szerepel a XIII. ker. József Attila
művelődési ház tárlatán

Magyar Hirlap 1969 IV. 27

Papp Oszkár (4.)

1964-es mottummainak szintézise nyomán Vajda Lajos ilyen grafikájában immanens ihlettel és szándékkal.

1964-65-ben formálódnak ki a „jégvirág-tájak" sorozatának képei.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 472. l.

Papp Osskár (3.)

Az „egregora" sorral egy időben keletkeznek a „fejek" kisméretű portréi az emberről.

1962–63-ban kezdi festeni az 1959-ben már megpróbált „növények" sorozatának képeit.

Ezekkel egy időben keletkeztek a „kristályzene" sorozatának képei.

1964-ben új szintézis születik /az első 1962 tájt/, elsősorban grafikájában, a bagely, a falutáj és a folklór motívumainak szintézise.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 472. 1.

Papp Oszkár (2.)

1964 végén kamarakiállítása a Valóság szerkesztőségi szobában.

1965-ben újabb kiállítást rendez a Rózsa Ferenc kollégiumban.

1957-es képeire hatással van Barcsay mester markáns geometriája.

A „gömbfejűek" sora H. Moore rajzolt figuráival rokon.

1959-es az „oldódás" sorozat

1961-től az ún. „teremtés" („egregyorei") sornak különös mitológiája bontakozik ki.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 471. l.

Papp Oszkár (1.)

1925-ben született. A Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél, Bencse Gyula és Siőnyi István a mesterei. Főiskolai tanulmányait 1950-ben abba kellett hagynia.

1946-ban a „Fiatalok" csoportja kiállításán vett részt, 1947-ben Prágában és 1949-ben Budapesten a Világifjúsági Találkozó kiállításán szerepelt.

1953-ban rendezi első önálló kiállítását a Fényes Adolf-teremben.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 268. l.

M.D.K.

Papp Oszkár

Festőkből és szobrászokból álló művészcsoport mutatkozott be "Szürenon" néven a XIV.ker.-i Uzsoki-utcai Művelődési Otthonban. "Festményein esetleges, a formákat inkább csak jelölő, mint megértő felületességet" - lát Perneczky Géza: "Ellenpólusok" c. kritikájában a művész munkáin.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. okt. 18.
XIII. évf. 42. sz. 9. lap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 438-068, 337-748, 340-776

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1970 ÁPR 28

1071

PAPP OSZKÁR FESTŐMŰ-
vész kiállítása hétfő este nyílt
meg a Csepeli Galériában.

Papp Oszkár

Papp Oszkár

Kiállításánál szóló méltatás

Bajár Iván: Kiállításnál-kiállítás ne
Magyar Hírlap, Bp. 1970, ápr. 28. 6. l.

Papp Oszkár

Művében szürrealista, non-figuratív és kasissta periódusok váltják egymást.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968

147.l.

Papp Oszkár

Szerepel a „Szüvenon" c.
Sárlaton a Kassák Lajos
Művelődési Otthonban (1969 X. 2-20)

Meghívó

Papp Oszkár

Kerepel a „Lüsenon" csoport
Lárlatán a XIV. uzsoki utcai
művelődési Otthonban

Perneczky Géza: Ellenpólusok

Élet és Irodalom 1969 XI 18.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Papp Oszkár

A müvész "aki 1965-ben a Pécsi Balett számára tervezett diszleteket, élénk szinhatásu zománc képeivel hivta fel magára a figyelmet" -irja a lap az Iparterv székházában rendezett kiállitáson szereplő müveiről.
Az Épitők Müszaki Klubja képzőművész tagjai vesznek részt a tárlaton.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. május 24.
13. évf. 21. sz. 15. lap

MDK

Papp Endre, festő

Kiállítása nyílt meg a
Csepeli Galériában.

– : Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 28.

Popp Oszkár

Rajz (vegyvő)

Vacsovicy, 1964. 11 n., 13 oldal

Papp Oszkár

Különösen Papp Oszkár Major Hanszkre emlékeztető sajtai állnak közel Krúdyhoz és a recenzensszivéhez a kiállításon.

Bodri Ferenc.: Krúdy illusztrátorai a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Jelenkor XII. évf. 4. sz. 1969. ápr., 372. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Papp Oszkár

Szerepe az Építők Műszaki Kubja
Kiállításán

Magyar Nemzet 1969 V. 16

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.V.

Papp Oszkár
festő

1965-ben készült a „Struktúrákban"
1966-ban a Nagy struktúrákban" és
az 1967-es „Henochhal" monumen-
talis darabjai szarmaznak.

Merei Ottó: Papp Oszkár világa
Művészet, 1969. julius - 20 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Papp Oszkár
festő

M.D.Y.

1963-ban készült a „Jégvirágsor”,
1960-ban született a Növény-kris-
tály sorozat. A gyökérforma motívum
első ízben 1959-ben jelentkezik a
műveszmi.

Meri Ottó: Papp Oszkár világa.
Művészet, 1969. julius - 20 lap.

Papp Oszkár
festő

M.D.K.

A művész azt vallja, hogy a „A társadalomról, a társadalomnak szóló művészi nyelven csak a hűt legfejlettebb, legdifferenciáltabb tudatszintjén szabad és érdemes".

Meri Ottó: Papp Oszkár arcai,
Művészet, 1969. július - 20 lap.

Papp Oszkár
festő

M.D.K

A művész mögött kiteértizedes alkotómunka és műhelygyakorlat áll

Merli Ottó: Papp Oszkár világa.
Művészet, 1969. julius - 20 lap.

M.D.

Papp Oszkár
festő

Az u.n. metamorfikus folyamat Papp Oszkár festészetének elsőrendű vonása. A művész az európai festészetből átvett minden olyan megoldást ami formakincsit gazdagítja.

Meri Ottó: Papp Oszkár írlága
Művészet, 1969. julius - 20 lap.

M.D.K.

Papp Oszkár
festő

A Fej sorozat darabjai 1961-ben kerdőd-
nek, Ebbe a sorozatba sorolható a
„Veronika kendő" motivum is.

Meri Ottó: Papp Oszkár világa
Művészet, 1969. julius - 20 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Papp Oszkár
festő

M.D.K.

„Struktúra". 1964
„Fej". 1965 } repro

Merei Ottó: Papp Oszkár írlaga
Művészet, 1969. julius – 20 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK.

Papp Oszkár
festő

Kiállítása volt 1965 májusában
a Berzsenyi Klubban", 1966-ban
Visegrádon szerepelt, 1967-ben
a Dürer teremben állította ki
műveit.

Merei Ottó: Papp Oszkár festménye,
Művészet, 1969. július - 20 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Papp Oszkár
festő

M.D.V.

1968-ban Debrecenben volt tár-
lata és Polgáron. 1968-ban a
Zománctechnikával ismerkedett meg
a bonyhádi Zománcgyárban.

Merei Ottó: Papp Oszkár inlága.
Művészet, 1969. julius - 20 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Papp Oszkár
festő

MDK

1962-től kezdődik a napraforgó virágának szántaban variációja. 1962-beli alkotás a „Kristályzene" a művész itt a kristályok világáról szól.

Merei Ottó: Papp Oszkár világa
Művészet, 1969. julius - 20 lap

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Papp Oszkár
festő-

Zománctechnikával készült munkái
Bonyhádon és Pécsett voltak láthatók.
1969-ben, márciusban az Építők
Művházi Klubjában állította ki hobbi-
céljait a róla elhangzott előadáson.

Merei Ottó: Papp Oszkár világa
Művészet, 1969 - július - 20 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Papp Oszkár
festő

A Növenymetamorfozis elnevezést viselő sorozatának első darabja 1961-ből származik, a befejező rész 1968-ból és 1969-ből való.

Meri Ottó: Papp Oszkár világa.
Művészet, 1969. julius - 20 lap.

M.D.V.

Papp Oszkár
festő

A gyökisforma fokozatos metamorfózisa az „Egregóra" sorozatban (1961) és a játékos mitológiában (1961-1964) jutnak felszínre.

Merei Ottó: Papp Oszkár világa
Művészet, 1969. julius - 20 lap.

Papp Oszkár

A nevesebb és emlékezetes Krúdy-rajzosok közül számon kell tartanunk Papp Oszkár nevét és kis könyvecskéjét (Asszony a nagyböjben - Vidám Könyvtár 1955), még meg nem jelent sorát a Pesti Nőrablóhoz és a Szindbádhoz...

Bodri Ferenc: Krúdy illusztrátorai a Petőfi Irodalmi Múzeumban, Jelenkor XII. évf. 4. sz. 1969. ápr., 372. l.

Papp Oszkár.

„Jégvirág" verso.

Valóság, 1965. 6. sz. 11. l.

Papp Oszkár

Női akt.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1961. 6. sz. 58. l.

Papp Oszkár

Napmelegnél.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1962 6. sz. 60. l.

Papp Oszkár
festő

M.D.K.

A Rózsa Ferenc kollegiumban rendezett
tárlatán a tölti között bemutatta
az „Ecce homo" című művét, Bach,
Stravinsky és Bartók zenéjét fogalmaz-
ta meg másik három munkáján.

D. Fehér Csursa: Kiállítási Krónika

Művészet, 1965. augusztus - 34 lap.

Papp Oszkár
festő

M.D.K.

1953-ban állított ki első ízben, most a Műegyetem Rózsa Ferenc kollegiumában tartott tárlatot. Bemutatta: „Oldódás", a „Terentés" és a „Játékos mitológia" ciniü műveit.

D. Fehér Szorosa: Kiállítási Krónika

Művészet, 1965. augusztus – 34 lap.

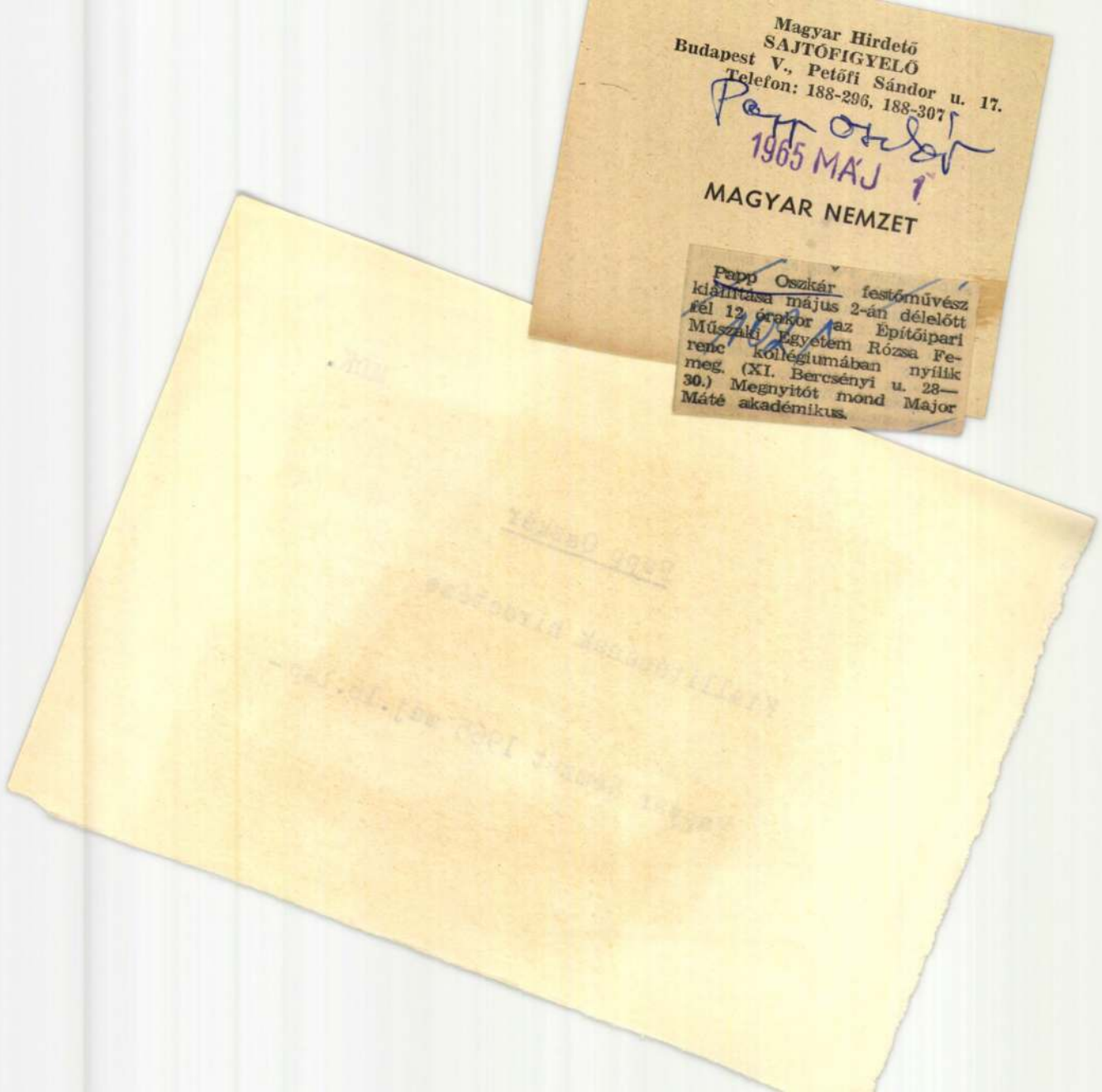

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Oszkár

1965 MÁJ 1

MAGYAR NEMZET

Papp Oszkár festőművész kiállítása május 2-án délelőtt fél 12 órakor az Építőipari Műszaki Egyetem Rózsa Ferenc kollégiumában nyílik meg. (XI. Bercsényi u. 28—30.) Megnyitót mond Major Máté akadémikus.

MDK.

Papp Oszkár

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965 máj.16.lap-

Papp Oszkár

M.D.K.

grafikus

Az ötvenes évekből szármázik a gombfejűeknek elhereszlelt figuratio sorozat. Az „Oldódás" sorozat, a „Fej" sorozat az emberben helyreálló rend jelképei

Nemi Ottó: Papp Oszkár képeiről

Művészet, 1965. március - 31 lap

Papp Oszkár

Díszletek a Pécsi Balett

műsorához.

említve.

Népszava, 1965 febr. 3. 2. l.

M.D.K

Papp Oszkár
grafikus

1946-ban és 1953-ban volt
önálló kiállítása, majd
1964 októberében a Valóság
szerkesztőségében néhány falon
jelentkezett

Merei Ottó: Papp Oszkár képeiről
Művészet, 1965. március – 31 lap

Papp Oszkár

Grafikus

Népmese
Naprafordó } repr

Mezei Ottó: Papp Oszkár képeiről

Művészet, 1965. március - 31 kap

17. DK

M.D.F

Papp Oszkár
Grafikus

Virág sorozata, Gőher sorozata
Kristály sorozata, a 12 „Egregora"
sorozat, a Bagoly sorozat, a
művész sajátos művei

Neri Ottó: Papp Oszkár képeiről
művészet, 1965. március - 31 kép

MDK

Papp Oszkár, festö-növ.

A Képzöm.Föiskola Munkaverseny kiállitásán szerepelt
Kisérletei a stilus terén eredményesek már.

Székely Zoltán: A 88 éves Koszta József példát
mutat.
Független Magyarország. 1948 nov.2.

Papp Oszkár festő-

a Képzőművészeti Főiskola növendéke

kiállítása.

Szabad Nép 1947. dec. 24. - 4.-

Papp Oszkár festő /nőv./

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 9-10 sz. 411-414 o.

Sebestyén Gyön: kiállítási beszámoló
Magyar Ifjúsági képzőművészeti
kiállítás.

Papp Onkár festőművésznőv.

Magyar Nemzet.

1947. VI. 3. ; III. évf. 123. x.

3. old.

(:Hír.:)

Táblakép „Földosztás" – Papp Ottóné

Szabad Művészet 1949

III. évf. 9-10sz. 411-414.o.

Sebestyén Gyöngy: kiállítási beszámoló
Magyar Ifjúsági képzőművészeti
kiállítás.

Papp Onkár: „Sörga rák."

Magyar Nemzet.
1947. VI. 3.; III. évf. 123. s.
3. old.
(:Hír.:)

Táblakép. „Győztes muszak", Pap

Szabad Művészet. 1950 IV. 12. 470-473

Freskóvázlatok és mszaikok az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

.őben, gazdag barokk, készítette

egyei Korlány, XXVII - 1895, 231 - Eger

MDK

Papp Oszkár

Lemezegyengetők, olaj

Rajz

Rajz

Képzőműv. Főisk. ... Munkaversenykiáll. 1948. okt.

Det~~k~~ (Heves)

Szentháromság-oszlop a temető

(Zukáts Károly, 1955)

MDK

Papp Oszkár,

Lemezegyengetők, olaj

Sós E: Munkaverseny-kiáll. a Képzőműv. Főiskolán. Népszava, 1948. okt. 4.

MOK

Papp Oszkár

rajza: Krudy Gyula „Asszony a nagybőgőben cimű könyvének egyik illusztrációja repr.

(Örkény István: A derű könyvei.)

Nők Lapja, Bp. 1955. augusztus 4. [13. l.]

HELIKON GALÉRIA

Papp Oszkár, festőművész

PAPP OSZKÁR

festőművész kiállítása

1981. november 19
–december 13.

Ez a kiállítás az illusztráció illusztrációja.
Az Európa kiadónál most megjelent, Devecseri Gábor Homéroszi himnuszik fordításkötetét Papp Oszkár illusztrálta. Rendhagyó módon: az egyes képek tudniillik, Papp tűzzománc lemezeinek színes reprodukciói. A Helikon tárlata bemutatja a festő eredeti tűzzománcainak sorozatát, most már kiállítás formájában is, nemkülönben fenti könyv készítésének útját, a különböző műszaki stádiumok kiállítása révén.

Megnyitó: 1981. november 19.
csütörtök délután 5 órakor

Műcsarnok és Kamaratermel,
1981. november,

DOROTTYA-UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM

V., DOROTTYA UTCA 8.

LIGETI ERIKA

szobrászművész kiállítása

1981. november 12–december 6.

A szentendrei új művésztelepi generációhoz tartozik. Egészséges humor és az élet szeretete jellemzi kisplasztikáit és érmeit. Figurái líraiak, néha groteszkek, a legkomolyabb, legtisztább mondanivalóval. Játékosságuk sokrétű, formailag könnyed, oldott, közérthető. Érmeibe is beleviszi figuráinak üdeségét, merészségét. 1955-től kiállító művész. Életpályája egyenletesen ível, egyre érettebbé, kimunkáltabbá válnak művei.

Megnyitó: 1981. november 12-én, csütörtökön délután 5 órak

MDK

Papp Oszkár (restaurátor)

Többekkel együtt a Keleti Pályaudvar jegypénztáránál levő Lotz- és Thansecco-k felújításán dolgozik.

Szemes Piroska: Remekművek orvosai.

Nők Lapja, Bp. 1956. február 2. [10-11. l.]

Papp Oszkár

Grafikár (repr.)

Magvető - almanach 1966/3. 284-5. l.

MDK

Papp Oszkár

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1968 ápr1

Papp Oszkár,

Bartalan Sándor, Érdi Judit, Lantos Ferenc, Major Kamill és Pauer Gyula képzőművészek sikeres alkotásokat hoztak létre azon a tírnapos alkotó táborozáson, amelyet a bonyhádi Zománcipari hüvék rendezett a zománcozás építészeti felhasználásának kikísérletezésére. (Baranya-Tolna megyei művészek)

Építőművészeti zománckísérletek bemutatója
(A nap hírei)

Magyar Hírlap, 1968 augusztus 29. 8. l.

PAPP Oszkár

AMBRÓCZY Denis: Önmegőrző tétel : Ambróczy Denis beszélget Papp Oszkár szabadkőműves nagymesterrel. = Mérték, 1992. szept. 27-3.ill

MDK

Papp Oszkár, festő

Kiállít Balatonbogláron a Körmendy-kápolnában.

—: Kápolna-tárlat

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 3.

Papp Oszkár

Major Máté: Papp Oszkár ~~Szabó~~ művészete. - Magyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 6.sz. 58-59. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

81. l.

Papp Oszkár

1. Jógi	quas-olaj	28×48
2. Atanor	—"—	23×49
3. Vulkán	—"—	27×48

Szüreven Budapest 1969

Papp Oszkár

1. Növény torony olaj 80x112
2. Ezüst kép olaj 60x50
3. Május olaj 60x50

Szürenon Budapest 1969

Papp Oszkár festő

Szerepel a balatonboglári Kármendy

Kápolnában nyílt tárlaton

N. N: Kápolnatárlat

Esti Hirlap 1970 VIII. 3

Papp Oszkár

Papp Oszkár grafikái. Bp, Dürer Terem. - Ism: Bancze László, Kortárs, 1967. 11.évf.5.sz. 839-84o.l. - Ember Ildikó, Müvészet, 1967.8.évf.6.sz.44.l. - h.gy. Magyar Nemzet, 1967.febr.25. - Németh Lajos, The New Hungarian Quarterly, 1967.7.évf.27.sz.174-178.l. - R.Gy. Népszabadság, 1967.febr.28. - Szabó György, Élet és Irodalom, 1967.febr.18.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l.

93. l.

Papp Oszkár

Füst Milán (repr.)

Valóság X. (1967.) 11. sz. 111. l.

MDK

Papp Oszkár, [ ]

Neve szerepel az egyre bővülő vitában.

Fenczik Flóra: Az országos tárlat legyen valóban országos 2

ESTI HIRLAP; Bp. 1968. jún. 11

Papp Oszkár M.D.K.

Torony,

Alkony c.

grafikáját megvásárolta a Művelődési Minisztérium 1967.

Művelődési Minisztérium vásárlásai 1967. 8.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Papp Oszkár
1968 MÁR 30

BEFEJEZŐDÖTT PAPP OSZKÁR KIÁLLÍTÁSA. A debreceni Csokonai Értelmiségi Klubban befejeződött Papp Oszkár Budapesten élő festőművész, restaurátor kiállítása, amely a vendégkönyv tanúsága szerint igen látogatott volt, és nagy sikert aratott.

Papp Oszkár

h. gy: A II. Kerületi Képzőművészek kiállítása a Radnóti Klubban.

(Magyar Nemzet, 1967. IV. 11. 4. o.

Papp Oszkár

Szerepel a Műegyetem
R. épületének távlatán
(1970 XII. 14)

Meghívó

Papp Oszkár

Szentendrén a Görög u. 1. sz. a. épület és a róm. kat. templom falfest ményeit restaurálta.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb: Magyar Műemlékvédelem I. (1949-59) Budapest, 1960. 1681.

Papp Oszkár

a Vámosoroszi-i kat. templom fal-
festményeit restaurálta.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb.: Magyar Műemlékvédelem I.
(1949-59) Budapest, 1960. 168 l.

Papp Oszkár

restaurálta részben a pécsi Káptalan u. 2. sz. a. épület falfestményeit.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László

stb.: Magyar Műemléhvédelem, I. (1949-1959) Budapest, 1960.

1681.

Papp Oszkár

restaurálta a pécsi Korház kápolna (Jakovali Hasszán dzsámi) folfestményeit.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb.: Magyar Műemlékvédelem I. (1949-59) Budapest, 1960. 1681.

Popp. Oszkár

Pécsen falfestményeket restaurált.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Gerő László: Magyar Művészet (1949-1959) Budapest, 1960. 168 l.

Papp. Oszkár

Esztergomban falfestményeket restaurált.

Deréky Dezső, Entz Géza, Gerő László, stb.: Magyar Műemlékvédelem, I. (1949–59) Budapest, 1960.

1681.

Papp Oszkár

Kecskeméten falfestményeket restaurált.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb.: Magyar Műemlékvédelem, (1949-1959) I. Budapest, 1960. 168 l.

Papp Oszkár

Mosonmagyaróvárott falfestményeket restaurált.

Dercsényi Dezső – Entz Géza, Gerő László: Magyar Műemlékvédelem, (1949–1959) Budapest, 1960. 168 l

Papp Oszkár

Béltehen folfestményeket restaurált.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb.: Magyar Műemlékvédelem (1949–1959) Budapest, 1960. I.

1681.

Papp Oszkár

a Lipótvárosi Keleti pályaudvar falfestményeit restaurálta.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László

stb.: Magyar műemlékvédelem (1949-59) I-

Budapest, 1960.

1678

Papp Oszkár

Csorodon falfestményeket restaurált.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László, stb: Magyar Műemlékvédelem I. (1949-59) Budapest, 1960.

167 l.

MDK

Pap Oszkár, [festő]

Megemlítve.

Bertha Bulcsu: Interjú Weöres Sándorral
1059-1066.

JELENKOR, Pécs. 1970. december

XIII/12.

MDK

Papp Oszkár, festő

A balatonboglári Körmendy-kastélyban volt nagy sikerű kiállítása a napokban.

—: A Jelenkor krónikája 960. o.

JELENKOR, Pécs. 1970. október XIII/10.

Papp Árkád

Fej (rajz)

Kritika 1971 I.

Papp Oszkár, festő

- Piros fej c. képe az Új művek kiállításán a Műcsarnokban

D. I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. máj. 342.C.

Papp Oszkár, festő

– csoportos kiállításon vesz részt a balatonboglári Körmendy-kápolnában.

Zoltai Z. András: Kápolna-tárlat
Magyar Ifjúság, 1970. szept. 4. 13. l.

Papp Oszkár

„Tej" c. képének reprodukció –

felvétele, illsuztrálja

a Budapest c. folyóirat 1971. 3. számát

hátsó borító

Papp Oszkár

irányítása mellett Laczkó Gyula és Baranyai András restaurálták a sárospataki rk. templom két főoltárképét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V (1967-68) Budapest, 1970.

3841.

Papp Oszkár

rajza (a M. N. Galériájában)

Magyar Nemzet, 1967. III. 7.

Papp Oszkár

grafikai alkotásainak
kiállítása a Dürer-teremben

Magyar Nemzet, 1967. II. 14. 4. o.

Papp Oszkár

vezetése mellett restaurátták a vörösberényi rk. templom szentsír kápolnát: Laczkó Gyula, Baranyai András, Hanély László és Mindszenti Péter.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V. (1967-68) Bpest, 1970.

384 l.

Papp Orsikat

a „Fényes szelek nemzedéke" a népi kollégiumok egykori növendékeit féleleti. A népi kollégiumi képzőművészek közé tartozott a művész is.

Horváth György: Fényes szelek nemzedéke. Tükör, Budapest, 1976. dec. 12.

Oszkár Papp

„Daphnis and Chloe", 1974
(Enamel, 10 x 10 cm.) (repr.)

The New Hungarian Quarterly, 1974. 6.

Papp Oszkár

Megbízást kapott Papp Oszkár hogy
a Felszabadulás tér aluljáróit
dekorativ zománclapokkal díszit-
se.

Köztéri munkák:

Müvészet, 1977. március - 48.oldal.

Papp Oszkár festőművész

a budakeszi tanácsházán kiállított négy festő- és két szobrászművész alkotásaiból. Mórich Tamás és Papp Oszkár műveit látjuk.

Népművelés, 1946. 6.

Pap Oszkár

Végsőkig egyszerűsített emberi fejre és természeti formára egyaránt utaló alakzatai belső portrék. A lélek alapváltozásait kívánják láthatóvá tenni.

Kerékgyártó István: Pap Oszkár festménye.
Új Tükör, 1978. április 2 – 4. lap.

Pap Oszkár

Fej sorozatából Vajda Lajos
„Ikrek portréinak" hagyomá-
nyát folytatja, egyénien
és önállóan.

Kerékgyártó István: Pap Oszkár festményei.
Új Tükör, 1978. április 2 – 4. lap.

kísérletezés esélyeit. Az etikum már-már végzetesen kapcsolódott itt össze a stílusok közti minősítő jegyek esztétikai tartalmaival. Jó példa e folyamat szemléltetésére a harmincas évek szociográfiahulláma, vagy a hazatérő emigránsok alkatot, hajlamot is háttérbe szorító pályafordulata. Bizonyosnak látszik tehát, hogy mind történetileg, mind esztétikailag igen bonyolult, sokténye zős képződményt takar a *megkésettség*, a *fáziskésés* fogalma, amelyből kiindulva mai kritikánk körülírni próbálja a magyar regény speciális arculatát. A szerep és a funkció természetszerűleg határozza meg — stílus és esztétikai alkat mellett — a témát, a regény világát is: „A 20. századi magyar regény *zöme* a társadalmi elmaradottság elleni küzdelemnek, a forradalom és ellenforradalom korának, az anakronisztikusan tovább élő félfeudális világnak a dokumentuma" (Béládi Miklós). Igazán értékesnek azok a művek számítottak tehát, amelyek nem tagadták meg a társadalmi hivatottságú szerepet (az adottságokat), de megpróbálták korszerűsíteni is a regényformát. A legbiztosabb értékelő kritérium így politikai, morális és esztétikai elemek viszonyításrendszerét foglalta magában. Az irodalom „önfelszabadítása" az értékbeli gazdagodás, az esztétikum felszabadításának lehetőségeit is ígérte: nagyobb teret a műalkotás esztétikai-formai elemeinek kibontakozásához (az egyes műveken belül), stílusok és irányzatok egészséges együttlétezéséhez (az irodalmi életben).

A körülmények kedvező fordulata folytán a téma- és anyaggazdagság „eposzi" lehetőségeihez jutott magyar regény Európára tekintve a regényműfaj *válságfolyamatába* ütközött. Olyan termékeny feszültség jött létre, melynek egyik pólusán a balzaci mintát követő regényhagyományok állottak, a másikon pedig Proust és

Papp Oszkár

Papp Oszkár: A *Barbár mitológia* sorozatból

Valóság, 1945. 5.

Papp Orsház

„fej-metamorphozis" sorozata
emelitve

Kritika 1971 oktober
11 old.

Papp Ozkár

a Petőfi Irodalmi Múzeumban Krúdy-
művek illusztrációinak kiállítása
nyílt meg. A háború alatt és a két
világháború közötti időszakban a
művész nevéhez fűződnek jelentősebb
Krúdy-illusztrációk. (említve)

Pamlényi Ervin: Krúdy illusztrátorai.
Magyar Nemzet, 1968. dec. 31.

Papp Oszkár

Neve említve „Rabinovszky Máriusz
írt róla 1947-ben mint akkor fiatal művész-
ről

Kritika 1973 március
27.old.

Papp Oszkár

3.

Kiállított zománctáblákat is, ezeket a műcész nagyméretű faldíszek vázlatainak tekinti.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hírlap, 1970. 10. 28. 6. l.

Papp Oszkár

Fej-képeiz az „archépszerű megjelenítéstől a röntgenkép jellegű belső felvételeken át a geometrikus konstrukciókig" halad. Egyetlen alapformára épített lélektani típusváltozatok, a lélektani tesztek változatosságával.

Bejár Ivan: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hérlap, 1970. N. 28. 6. l.

Papp Oszkár

1.

A Csepel Galériában kiállítása nyílt. A festő a festészet és zene közötti rokonságot kutatja (Bach, Bartók, Sztravinszky), érzékelhi a kristályok és a növények mikrovilága („a kristályok zenei hatású etűdökké és szonátákká" lesznek).

Bojár Judit: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hírlap, 1970. IV. 28. 6. l.

Papp Oszkár

rajz

Látóhatár 1971/9-lo 772.old.

Papp Orzkár

A Petőfi Irodalmi Múzeumban megnyílt „Krúdy Gyula illusztrátorai" c. kiállítás, melyen értő, művészi illusztrációit látjuk a „Szindbád" c. műhöz. Lebegés, valószínűtlenség árad a képekről, melyéppen ezért igazi miliő Szindbád számára. (Rullétve)

Bakó Anna: Krúdy illusztrátorai a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

Csepel, 1969. jan. 3.

Papp Oszkár
festő

Méltatás

Bekczky Loránd: Országos Román Művészeti Biennale
Művészet, 1973. december - 36 oldal

Papp Oszkár

"Balatonboglári Kápolna-Tárlat 1972" cimmel kilenc müvész rendez kiállitást, mely junius 11.-én nyilik meg.
A lap kulturális eseményekkel foglalkozó rovata felsorolja a kiállitó müvészeket, közöttük szerepel a müvész neve is.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juni. 10.
XVI. évf. 24. sz. 2. lap.

Papp Oszkár festőművész

Rajzok } (repr.)
festmények }.

„a zene és a társművészetek" c. vitához
„szóe hozzá.

Munsika, Budapest, 1946. 1973. okt.
6-8-9-10-ald. on

PAPP OSZKAR, festő

"FEJEK"c.sorozatának egyik darabjáról a megkérdezett fiatalok véleménye: LEAR KIRÁLY. 76.old

TEMESVÁRI JUDIT: Önismereti kör-egy fővárosi beat klubban. 70.old

VALÓSÁG. A TIT folyóirata. XV.évf. 1972. 2.szám Budapest

PAPP OSZKÁR, festő

"FEJEK", c. sorozatának egyik darabjáról a megkérdezett fiatalok véleménye: BOLOND MATEMATIKUS,- sötéten látja a világot és mindig rosszkedvű. 76.old

TEMESVÁRI JUDIT: Önismereti kör-egy fővárosi beat klubban. 70.old

VALÓSÁG, A TIT folyóirata. XV.évf. 1972. 2.szám Budapest

PAPP OSZKAR, festő

"FEJEK",c.sorozatának egyik garabjáról a megkérdezett fiatalok véleménye:-RÁKBETEG,-szomorú vagyok tőle,Szemében ott ül a halál és egyre közeledik. 76.old

TEMESVÁRI JUDIT: Önismereti kör-egy fővárosi beat klubban. 70.old

VALÓSÁG, A TIT folyóirata. XV.évf. 1972. 2.szám Budapest

PAPP OSZKAR, festő

"FEJEK",c,sorozatának egyik darbjáról a megkérdezett fiatalok véleménye:.-OLYAN EMBER,-ski sok mindenen ment már keresztül,s jelenleg a Gestapo börtönében ül,több kinzás után,de lelkében,hitében rendületlenül.De Dózsa egyik elszánt,tiszta eszü parasztharcosát ismerfedezem benne. 76.old

TEMESVÁRI JUDIT: Önismereti kör-egy fővarosi beat kluuban 70.old

VALOSAG,-A TIT folyóirata.XV.évf. 1972. 2.szam Budapest.

PAPP OSZKAR, festő

"Fejek", című sorozata: Bánat, Lear király, Ecce homo, Rákbeteg, Bölcs matematikus, Olyan ember 76.old

TEMESVÁRI JUDIT: Önismereti kör-egy fővárosi beat klubban. 70.old

VALÓSÁG, A TIT folyóirata. XV.évf. 1972. 2.szám Budapest

PAPP OSZKÁR, festő

"FEJEK", c, sorozatának egyik darabjáról a megkérdezett fiatalok véleménye: ECCE HOMO- görög fej. A maratoni futásból már 21 kilométert meg tett, de ha végigfutja újra kezdi az egészet, mert értelmet lát benne. 76. old

TEMESVÁRI JUDIT: Önismereti kör-egy fővárosi beat klubban. 70. old

VALÓSÁG, A TIT folyóirata. XV. évf. 1972. 2. szám Budapest

PAPP OSZKAR, festo

"FEJEK"c, sorozatának egyik darabjáról a megkérdezett fiatalok véleménye: BANAT-a fekete és világossarga ellentéte mély fájdalmat sejtet. Az arcon keménység, komorság. Elszantság vagy akaratero, ami valamely szomoru esemény hatására kicsit megtört. 76.old

TEMESVÁRI JUDIT: Onismereti kör-egy fővárosi beat kluuban 70.old

VALÓSÁG.-A TIT folyóirata.XV.évf. 1972. 2.szám Budapest.

Papp Oszkár

Képzőművészeti kiállítás nyílik a József Attila Művelődési Központban december 16-án, Andorai Mária, Galántai György, Papp Oszkár és Tamás Valéria munkáiból.

Magyar Hírlap 1971/348 8old.

Papp Oszkár

Közös tárlata nyílt meg csütörtökön a József Attila Művelődési Központ kis-galériájában Andorai Marta és Tamás Valéria szobrásznak, Galántai György és Papp Oszkár festőművésznek.

Magyar Hírlap 1971/350 Sold.

Papp Oszkár. 2

Papp ezen az egyetlen alapformán belül hol tisztán geometrikusan, hol színek által érzelmileg modulálton jellemeket alkatokat, helyzeteket ábrázol; bebizonyítva: az emblémá is alkalmas arra, hogy az élet dolgainak kifejezőjévé váljék.

Bojár Ivan: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hirlap 1971/360 6old.

Papp Oszkár 1.

/Jozsef Attila Művelődési Központban mű-
tatkozott be. Papp Oszkár számos alkalom-
mal állított már ki, illusztrációi, Bachhoz
készült hanglemezborítói is ismeretesek.
Képgrafikai közül az évek óta folytatott
fejvariációkat ugyancsak többször láthat-
tuk.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/360 6 old.

Papp Oszkár

neve emlitve

Kritika 1971 január

U. old.

Papp Oszkár

„Fej" c. képének fotója
szerepel a képmellékletben

Kritika 1971 január

Papp Oszkár

Ürhajós ikon

Művelődés, 1971/3. sz. 48. l.

Papp Oszkár 4.

Szerepel a tárlatokon, legutóbb a Műcsarnok télvégi nagy kiállításán került egy műve bemutatásra. Dészvenője külföldi magyar bemutatóknak is.

F.J.: Papp Oszkár Ürkajós ikon-ja; Műgyűjtő, 1971/3. sz. 49. l.

3.

Papp Oszkár

1950-ben végezte főiskola tanulmányait, azóta freskó- és képrestaurátorként dolgozik. Termékeny festő. 10 önálló kiállítása volt, az első 1953-ban a Fényes Adolf Teremben, legutóbb (1970) a Csepel Galériában.

F.J.: Papp O. Ürhajós ikonja; Mügyűjtő, 1971/3. sz. 49. l.

Papp Oszkár

A csiszolópapír érdes hatásától a tűzzománc fénylő sómasáyáig mindent kipróbál. Néha rekeszzománcot idéző kontúrok közé rakja fel képeit. Hol lérai, hol építő, hol monochróm, hol igen színes.

F.J.: Papp O. Ürkajás ikon-ja; Mügyűjtő, 1971/3. sz. 49. l.

Papp Oszkár

Az Ürhajós ikonban Vajda Lajos örökséye, Korniss Dezső hagyományai és a pravoszlán cyházmüvészet szellemé élnek tovább. 10 évé festi Tej-sorozatát, hol kevesebb, hol több elvonathoztatással.

F. J.: Papp Oszkár Ürhajós ikonja; Műpüjtő, 1971/3. sz. 49. l.

PAPP OSZKÁR, grafikus

Papp Oszkár: Fejek cimü müve./Két kép/.
Fekete repr. 109.old

VALÓSÁG, A TIT folyóirata, XV.évf. 1972. 4.szám, Budapest

PAPPOSZKKRR, festo

PAPP OSZKÁR, festő

Papp Oszkár: Napraforgó című műve. Fekete repr. 95.o

VALÓSÁG, A TIT folyóirata, XV.évf. 1972. 4.szám, Budapest

PAPP OSZKAR, grafikus

Papp Oszkar: Napraforgók cimü müve. Fekete repr.
56.old

VALÓSAG, XV.évf. 1972. 4.szám .A TIT folyóirata
Budapest

PAPP OSZKAR, grafikus

Papp Oszkár: Dózsa című műve. Fekete repr. 63.old

VALÓSÁG. XV.évf. 1972. 4.szám .A MTT folyóirata
Budapest

Papp Oszkár
festő

A Fenyes Adolf Szerencsen volt
Papp Oszkár kiállítása.

— Kiállítási napló
Művészet, 1975 március – 49 oldal.

Papp Oszkár
festő

Papp Oszkár mostani kiállításán
zománc-képek szerepelnek. Az ú-
tóbbi 4-5 év eredményet mutatja
be sorozataiban a művész.

-----:Kiállitási naptár.

Művészet,1975.február - 49.oldal

Papp Oszkár
festő

Papp Oszkárt a közönség több kiállításon ismerhette meg. Jelentős festészeti munkássága mellett, jelentős illusztrációs tevékenységet is.

-----: Kiállítási naptár.
Művészet, 1975. február - 49. oldal

Papp Oszkár
festő

A most 50 éves művész kiállítása a Ferenczy Károly sorozatban rendezett mostani tárlat.

----:Kiállitási naptár.
Művészet,1975.február - 49.oldal

Papp Oszkár festő

Papp Oszkár festőművész kiállítása a Fényes Adolf teremben február 21-én nyílt meg.

----:Kiállitási naptár.
Müvészet,1975.február - 49.oldal

Papp Gukár, [festő?]

Tűrzománcaiból nyílik kiállítás a
fényes Adolf Szemben. (febr. 21.)

–: Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975 febr. 18.

Papp Oszkár

festészete és grafikája. Debrecen, Csokonai Klub. -
Ism: Tóth Ervin, Alföld,1968.5.sz.75-76.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

169. l.

Papp Oszkár

is szerepel a Fiatal festők és szobrászok
ma d.e. 11 órakor megnyíló kiállításán.
(XIII. ker. József Attila Művelődési Ház)

Krónika

Magyar Hírlap, 1969. április 27. 9. l.

Papp Oszkár

vezetése mellett restaurálták a vörös-berényi rk. templom falképeit.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Hovassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest, 1972

4251

Papp Oszkár

rajz

Látóhatár 1971/7-8 761.old.

Papp Oszkár

A közelmultban a visegrádi „Átkelő" étteremben rendezett kiállításon első sorban Papp Oszkár festményei emelkedtek ki kultúrált és invenciózus képviselője a magyar absztrakt művészek egyre népesebbé váló táborának.

D. I. Képző művészet.

Vigilia 1971/12 856 old.

Papp Oszkár.

A József Attila Művelődési Központban képzőművészeti kiállítás nyílik Andorai Mária Galántai György és Tamás Valériával közösen.

Magyar Hírlap, 1971. dec. 15.

Papp Oszkár festőművész

Közös lakása nyílt meg a József Attila Művelődési Központban, négy művésznek.

Magyar Hírlap, 1971. dec. 14.

Papp Oszkár festő

Vallástan nyílt az anyaföldi
Sorsa Attila Művelődési Központban

Magyar Nemzet 1971 december 14
4. old.

Papp Oszkár

Növénymetamorfózis

Népművelés 1969/6 28 old.

Papp Oszkár

Az Építők Műszaki Klubjának
művészetbarát köre, májusi kiálli-
tását az Sparterv székházában ren-
dezte meg. A művész a klub képző-
művész csoportjának tagja különösen
megkapó műveivel vett részt

-y. 22 Művész

Népművelés 1969/6 28 old.

Papp Csikár, festő

Kiállítása nyílt meg a József Attila Műv. Központban.

—: Hit

8.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 17.

Pauer Gyula

Részt vett a müszaki Egyetem R. kollegiumában rendezett kiállitáson

Vadas József: Ly magyar avantgarde?
Ly irás 1971/5 100 old.

Papp Oszkár

Részt vett a Műszaki Egyetem B. kollégiumában rendezett kiállításon

Vardon József: Új magyar avantgarde?

Új írás 1971/5 100 old.

Papp Oszkár

A szürreálizmus fél-absztrakt irányzata halot megterméke-nyitően.

Vadas József: Uj magyar avantgarde?

Uj irás 1971/5 990.

Papp Oszkár
restaurátor

Papp Oszkár és csoportja 1967–1968
is csoportja végezte a restaurációs
munkát a pécsi Rádayi kastély-
ban.

Gerőné Kramer Márta: Falképhelyreállítások.
Művészet, 1974. június – 5 lap.

Papp Oszkár
restaurator

Nyirbéltelen a restaurálást
Papp Oszkár 1957-ben véget-
te.

H.Sallay Marianne: Falkép feltárások és helyreállitások.
Művészet, 1974. április - 7.oldal.

Papp Oszkár
restaurátor

Papp Oszkár és csoportja 1967 – 1968-ban restaurálta a nőrösberényi r.k. templom falképeit.

Gerőné Kramer Márta: Falképhelyreállítások ...
Művészet, 1974. junius – 5 lap.

Papp Oszkár
restaurator

Csarodán a feltárás és helyre-
állítás 1952-ben volt, a restau-
rátor Papp Oszkár.

N.Sallay Marianne: Falkép feltárások és helyreállítások.
Művészet, 1974. április - 7. oldal.

Papp Orzkár

Ma nyílik meg a fiatal budapesti képzőművészek tárlata, újvidéken, melyen munkái szerepelnek.

Magyar Szó, 1972. nov. 6.

Papp Oszkár, festő

Nem szerepel a kötetben.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti kronika
..... Pictura Hungarica
548-553

JELENKOR, Pécs, 1972. június XV/6.

Papp Oszkár

rajza,Füst Milán portréja

Magyar Hirlap 1969.2.évf..254/6.

Papp Oszkár

Weöres Sándor markáns, önálló egyéniségnek tartja.

Dévényi Iván: Weöres Sándor otthonában; Művelt Nép 1972/4.32. 49.l.

Papp Oszkár

Fémlemez munkái a Kereskedelmi Tervező Intézetben kerültek bemutatásra. Nem „alkalmazott művészeti" darabok, önálló műalkotások. Technikái: sgraffito, pisztollyal fújt, felkent nagy felfestett színek, kiégetve. Témái: képeinek témái – fejek, növényi, kristályi eredetű absztrakciók.

V.P.: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hírlap 1970.III. 10. 9.l.

Papp Oszkár

Képviselve van Weöres Sándor gyűjteményében.

Dáványi Judit: Weöres S. otthonában, Műgyűjtő 1972/4.sz. 48.l.

Papp Oszkár, festő

A poznani sci-fi kongresszuson:

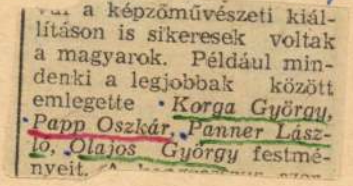

[illegible] a képzőművészeti kiállításon is sikeresek voltak a magyarok. Például mindenki a legjobbak között emlegette Korga György, Papp Oszkár, Panner László, Olajos György festményeit. [illegible]

h. J. I.: Üdvözlet az ákeradozóknak 2.

Bp. 1976. aug. 27.

ESTI HIRLAP

Papp Oszkár, festő

A fényes Adolf Teremben állította ki műveit. Meglepőek zománcból készült „illusztrációi": Andromédatörzs, fekete felhő, Robotfejek. — Elemzett művek még: Asszociáció, fejkonstrukciók, Polifóniák.

P. Szücs Julianna: Papp Oszkár kiállítása 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 7.

Papp Oszkár

A kulturális eseményeket tudósitó rovat közli az itt felsorolt müvészek kiállitásait:
Papp Oszkár festőmüvész kiállitását a Fényes Adolf -Teremben nyitják meg február 21.-én.
A Csók István Galériában Diósy Antal mutatja be müveit február 20.-tól.
Erdős László festményei a zalaegerszegi Képcsarnokban láthatók február 2o.-tól.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 15.
XIX. évf. 7. sz. 8. lap.

Papp Oszkár

"Barbár mitológia" cimmel a lap bemutatja a müvész képét kiállitásáról.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 1.
XIX. évf. 9. sz. 15. lap.

Papp Oszkár

1950-ben végezte be tanulmányait a müvész a Képzőművészeti Főiskolán. A Fényes Adolf-Teremben rendezett kiállitásról Vadas József számol be: "Virágképletek" cimmel, s megjegyzi, hogy a müvész legnagyobbélmánye a növényi vegetáció. Nem a virágot festi, hanem "a virág kapcsán az elmulás és a keletkezés összefonódását, a létezés folyamatát és szerkezetét." A kritika idézi és részletesen elemzi az Élet és Irodalom márc. 1.-i 9. számában bemutatott "Barbár mitológia" c. müvét.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 8.
XIX. évf. 1o. sz. 12. lap.

Papp Oszkár

A "Barbár mitológia" c. művével kapcsolatban, annak egy részletére vonatkozóan beszél a kritika a különböző hatásokról: Korniss Dezső Moore, Klee. Végül ugy fejezi be, hogy: "ez az -olykor egy képen belül ható- eklektika zavar; de ez az éklektikus bőség a jövő ígérete."

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 8.
XIX. évf. lo. sz. 12. lap.

Papp Oszkár

Festőművész

Népies konstruktív expresszív festő, vonalát körbi 1953-ig átlér a tűzzománcon itt természet világa felé fordul, sajátos nonfiguratív nyelvezetet alakit ki, később már az ember is feltünik, előbb figuralisan majd elvontan.

Dej Symposion 1975 117-118

Papp Oszkár
Festő és grafikus

Tárlat az Építők Műszaki Klubjában
Kisméretű és miniatürökből álló tűz-
zománc munkái komponáló kézség
és célratörő tömörségről tanúskod-
nak

Magyar Hírlap 1973 X. 279

Papp Onkár (festő)

1968-ban kezdett el foglalkozni a tűzzománc technikájával Bonyhádon.

Népszava, 1975. márc. 14. 103. evf. 62n. 4p

Papp Oszkár (festő)

1975. márc-ban a Fényes Adolf-terenben kiállítása volt.

Népszava, 1975. márc. 14. 103. elf. 62n. 4p.

Papp Oszkár (festő)

A Daphnis és Chloe c. művet ő illusztrálta.

Népszava, 1975. márc. 14. 103. évf. 62 sz. 4 p.

Papp Oszkár (festő)

Tűzzománcai közül a Kánon, Fekete felhő, Űr, Robot, Vénusz variációk, Orpheus, Barbár mitológia és a Fej sorozata említve.

Népszava, 1975. márc. 14. 103. erf. 62 sz. 4 p.

Papp Gyula

neve említve

Művészettörténeti Értesítő
1972

306. old

V. - Pap Natália festő. MDR

Szerepel a Virállításon.

„Képzőművészet ...“

Dunántúli Népszava 1947. III. évf. nov. 30. 4. l.

nesina terveit is újabban neki tulajdonítják. A Szt. Péter-templom kupolájához készült tervéből kevés került kivitelre. A római Pal. Vidoni rusztikás földszintje és dór féloszlopokkal díszített emelete Bramante utolsó korszakához csatlakozik. Önálló utakon jár a csak metszetekből ismert saját háza és a firenzei Pal. Pandolfini egyszerű, nemes homlokzata. Egyik legjellemzőbb alkotása pedig az elgondolásában nagyszerű, arányaiban előkelő római Villa Madama csarnoka.

Irodalom: *Grimm*, Das Leben R. Vasari életrajzának fordításával és kommentárral (Berlin, 1886, 2. kiad.). *Passavant*. Leipzig (1839—58, 3 köt., franciául Párizs, 1860, 2 köt.). *Crowe and Cavalcaselle* (London, 1883, 1885, 2 köt.). *Müntz* (Párizs, 1881, új kiad. 1900). *Förster* (Leipzig, 1867—69, 2 köt.). *Campori*, Notizie e documenti etc. (Modena, 1870). *Quatremère de Quincy* (Párizs, 1833, németül Quedlinburg, 1885). *Springer* A., R. und Michelangelo (Leipzig, 1895, 3. kiad.). *Lübke* (Drezda, 1882). *Gruyer*, R. et l'antiquité (Párizs, 1864). *U. a.*, Les vierges de R. (u. o., 1869). *U. a.*, R. peintre de portraits (u. o., 1882). *Minghetti* (Bologna, 1885, németül Breslau, 1887). *Gronau*, (Stuttgart, 1909). *Gillet* (Párizs, 1907). *Venturi* A. (Róma, 1920). *Serra* (Róma 1922). *Knackfuss* (Bielefeld u. Leipzig, 1914). *Strzygowski*, Das Werden des Barock bei R. und Correggio (Strassburg, 1898). *Pulszky* Carl, Beiträge zu R.'s Studium der Antike (Leipzig, 1877). *U. a.*, R in der ungarischen Reichsgallerie (Budapest, 1882). *Wollanka* József (Budapest 1906). *Gronau*, Aus R. Florentiner Tagen (Berlin, 1902). *Vöge*, R u. Donatello (Strassburg, 1896). *Fischel*, R Zeichnungen (Berlin, 1913, 1918). *Koopmann*, R. Handzeichnungen (Marburg, 1897). *Geymüller*, R. studiato come architetto (Milánó, 1884). *Vogel*,

Papp Nándor

1901/2 – 1904/5, 1905/6 II.,
1908/9, 1905/6 Lotz ist.

Ferkèpzomfoiskèvk

120_0

Pap Vándor

Jeskó

László

Szabad Művész-t.

1953. 416-l.

Papp Mózes
Tervezte a Sivadari fatornyot 1757-ben.

Mirakózi Ágota: Szabolcs-Szatmár megye
népművészete.

Alföld 1973/10 61 old.

Jegyzék

A. Müemlékek. Országos. Bizottsa

1925 utaknál felmerült villamos ki

Dezr.	nap	Hová	
"	1en	Vallás és Közokt Miniszterium	
"	2án	" " "	333
"	4	" " "	3
"	5	Lipót városi palya nav Vermes szén	
"	7	Számvevőség Iktatoba Szallai utz	
"	9	Vallás és Közokt Miniszterium	347
"	10	" " "	349-
"	11	" " "	351-
"	12	" " "	[illegible]

Pap Mózes

épitész

Gentmüeml

413. l.

~~5/1~~ 2

A Müemlékek országos Bizot

Pap Mózes

ács

1757-ben építette

a tiszadari fatornyot.

(ref.)

Fabián Szatmár

404. l.

o október 23án

Kutin K. Rüdiger
münteri biztos

Papp Mózes

ács

beregmegyei tivadari

fatorony

erőd

z

Biró József

Magyar fatornyok.

Pásztortúz. 1936.

136. l.

1905. július 1.

A hunyadmegyei tört. és rég. társulat elnökségének: felszólítás az államsegélyről szóló elszámolás beterjesztésére és értesítés a f. évre javaslatba hozott segély felől (286/1905.)

Papp Mózés

ácsm 1757.

l.

Baloghfatornyok

135. l

~~Baranya vármegye I. 101, 192.~~

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Papp Mózes

ácsm

Tivadari harang-
torony, repr-

Baloghfatornyok

12. n. Lép

V

Europa

lap terjesztő

Budapest

V Rathermere-u. 12

Papp Mózes

ács

1757. Tivadar

Bal Hol (130. l

43. l.)

MUZEUM

Pap Mózes
ácsm.
Tivadar (Bereg vm.)
1757.

l.
Balogh fatornyok
43. l.

Kath. Kajetán hv.
Prot. Ibolya

CSÜTÖRT.

8

Kath. Cirjék vt.
Prot. László

Izr. 9. Jer. puszt. bőjt

PÉNTEK

9

Kath. Via ney Ján.
Prot. Emőd

SZOMBAT

10

Kath. Lőrinc vt.
Prot. Lőrinc

32

Izr. 11. S. Voëthk. 3. P.

Papp Mózes

fatemplomépítő ács

1757 Tivadaron

lásd.

Tivadar alatt.

sorban a politikusok, ~~és~~ költők iránt érdeklődött. Archépei többnyire sárga alapszínre nyomott krétarajzok (tonus nyomás), de a nincs litográfiával is ~~kísérletett tett~~ megpróbálkozott. Emellett az ipari grafika minden ágával, névjegyek, udvözlő kártyák, térképek, kották, gyógyszerécznyomtatványok, utalványok, szivardobozcímkék, stb. kénitésével foglalkozott. Ez utóbbiakból szép gyüjtemény van a Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Osztályában,

Papp Mózes

1757. ben épitette a tivadari (Beregom) fatornyot

Domfaép 11.l

Papp Oszkár

Stefanovits Péter grafikus a Hatvani Galériában március 12.-ig,
Dombay Győző festőművész az ujpesti Mini Galériában március 12.-ig,
Somogyi Győző grafikus a szegedi Bartók Béla Művelődési Központban március 12.-ig,
Papp Oszkár festőművész a Magyar Nemzeti Galéria Műhely-sorozatában március 14.-től,
Nagy Sándor Zoltán festőművész a Helikon Galériában március 9.-től mutatja be müveit, -közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. március 11.
XXII. évf. 1o. sz. 8. lap.

Papp Oszkár

Kondor Béla emlékkiállitása /hetente változó anyaggal/ a Bercsényi Klubban március 27.-ig,
Berki Viola grafikai kiállitása a budaörsi Jókai Művelődési Házban március 14.-ig,
el Kazovszkij: "A tárgyról és a tárgyiasitásról" c. kiállitása a Kertészeti Egyetem K-épületében március 11.-ig,
Németh János keramikus /a Szoboszlói Galériában március 28.-ig, /kiállitása/
Veszelszky Béla festőművész emlékkiállitása a székesfehérvári István Király Muzeumban március 12.-től tekinthető meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. márc. 11.
XXII. évf. 1o. sz. 8. lap.

Papp Oszkár, grafikus

Az Európa Könyvkiadó új kiadásban jelentette meg a múlt században élt, vallon származású Charles de Coster híres regényét, a Thyl Ulenspiegel-t, melyet Papp Oszkár illusztrált. (említve)

Somogyi Néplap, 1948. febr. 12.

Papp Monika MDK

Keresztöltéses himzett párna

Mücsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

dalmi izlést és életmódot képvise
sának jel[illegible] tü
visszhang, amit az úgynevezett "
Ez záróköve a végképp letünt 18.

183o-ál lényegében végetér az
ti fogalommal a felvilágosodás k
szek mai álláspontja szerint a r
történetben innen datáljuk a klas
szakaszának kezdetét.

Noha mint korábban /l. a 6.po
volna az 1810-1830 közötti szaka
század további fejlődésétől, az
feldolgozása nem e kötetrész fel
lenül foglalkozni kell mindazokk
kel, amelyek inditásukat korszak
takozására már a következő szaka

A kitekintés a továbbélő tend
főslyt.

/.

PAPP MIKLÓS építész

Építészet és tervezés Magyarországon 1945-1956.
Bp. OMHv. Bp.Muz.,1992

120.

Papp Oszkár, festő

L: Zichy Mihály

7.

–: A mai görög műveszettől ...

Népszabadság, Bp. 1978. febr. 1.

Társaság...[99]*

apotheosisa [1845]

„Ám az intézmény válasza így hangzik: »Ne félj, kezdd csak el a beszédet; mi majd megmutatjuk neked, hogy a diskurzust törvények rendszere szabályozza; hogy régóta várunk már felhangzására; hogy helyet biztosítottunk neki, amely megtiszteli, de le is fegyverzi; és ha van benne némi hatalom, valami erő, akkor azt tőlünk és csakis tőlünk kapja.«"[72]

rsaság – kezdte előadását Toldy Ferenc 1873-ban
na megszólaltatok; egy hang a múltból, melynek,
rmas jogczíme van: mienk – e Társaság tagja és
e költeményében erős érzésnek és meggyőződés-

PAPP Miklós

↓

[Symposion technikai szesk. rajzmův.]

TOLNAI Ottó: Kései búcsú a Papp fivérektől = Híd, 1989/9.
1053 – 1057. ill.

XX. sz. 45. n / Mesterek

Papp Miklós
filmrendező

Az „A la carte" a föld éhezőinek
érdekében igyekszik megósítani.

Menyhárt László: Az ötlet még nem müvészet.
Müvészet, 1975. november - 25.oldal.

Papp Miklós

"Rajzolt film" cimmel Vadas József ir a magyar rajzfilmek alkotóiról: Heinzelmann Emma, Richly Zsolt, Ternovszky Béla, Lisziák Elek, Kovásznai György, Csonka György, Papp Miklós, Jankovich Marcell művészeket sorolja fel filmjeikkel, s azok ismertetésével együtt. Az itt szereplő művészekre vonatkozó kritikát lásd: Heinzelmann Emma névénél, cédulájához mellékelve, fent idézett cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 31.
XIX. évf. 22. sz. 13. lap.

Papp Miklós

Rajzok

Új Symposion 1973 XI. 103

Papp Miklós kiállítás

Rajzok

Új Symposion 1973 IV. 103

Papp Miklós:

Collage-ok a 1., 5., 11., 13.,
és 22. oldalakon.

Uj Symposion 1969/53.6

Papp Miklós

Több művésztársával együtt szerepel a művész a fővárosi pedagógusok "Fáklya" Klubjában rendezett kiállitáson, melyről Szabó György: "Hétköznapok" cimmel számol be.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juni. 3.
XVI. évf. 23. sz. 12. lap.

Papp Miklós
rajzai és festményei is érzékeny
kifejezőerőről, modern művészeti
törekvésekről tanúskodnak.

Dr. Maksay László: A Fáklya Klub
csoportkiállítása

Művészet 1972/6 33 old.

Papp Miklós

Térplasztika (fa)

(repr.)

Hajdú-Bihari Napló, 1971. szept. 4.

Papp Miklós

Cantata profana cinü fafaragása mondanivalójával, leegyszerüsitett megoldásaival megragadó.

Bényei József: Kettős kötésben. A pedagogus képzőművészek v. országos kiállitásáról

Népművelés 1969/7 35 old.

Papp Miklós, [festő]

Pedagógus képzőművész. Kiállít a Fáklya Klubban.

—: Hí

8.

Népszabadság, Bp. 1972. május 19.

Papp Miklós

Grafika

Új Symposion. I. (1965) 4. sz. 22. l.

1905. június 19.

Pozsony tz. kir. város tanácsának: Albrecht János tanár múzeumörré
választása tudomásul vétetik (470/1905.)

Papp Miklós

díszítő festő

Értimisk 1908/9. 16 l.

Végbiz. jó sedm.

Dacia I. 53.

T. 1496.

r huszár kaszabolja le az ellen-

stro-Pannonici ~~~~ contra Gallos
am diei quinte Aprilis 1799.

: 32.4 cm.

Papp Miklós

festő

1905–1908.

Éimisk 1930. 87. l.

Papp Oszkár festőművész

a Képzőművész Szövetség festő szakosztálya kiállítását „Festészet '47" címmel a Műcsarnokban rendezték, melyen a művész műve szerepel.

Horváth György: Festészet '47.
Magyar Nemzet, 1948. febr. 5.

Pap Oszkár

A művész tölb-nyire nem festi, hanem építi figuráit. Akár tűzzománc, homok, közuzalik az anyag, formává és szinné lényegülnek át.

Kerék gyártó István: Pap Oszkár festményei.
Új Tükör, 1978. április 2 – 4 lap.

Pap Oszkár

„Portré" (repro)

Verebgyárto István: Pap Oszkár festményei.
Új Tükör, 1978. április 2 - 4 lap.

Pap Oszkár

Pap Oszkár festményeit bemutatja a Magyar Nemzeti Galéria.

Herczegvárdi Istvánné: Pap Oszkár festményei. Új Tükör, 1978. április 2 - 4 lap.

Pap Oszkár

Pap Oszkár az emberábrázolás
új ütjait keresi. Portrei azt is
bizonyítják, hogy a figurativ és
az elvont forma alkotás műcé-
szetében összhangba kerül.

Kerékgyártó István: Pap Oszkár festményei.
Uj Tükör, 1978. április 2 - 4 lap.

MDK.

Papp Miklós

Kiállitási hir

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 márc.19.

Pap Miklós

faragó

1752.

Magyarkályán

Bal Hel. ~~[illegible]~~

54,130.C

Craesbeeck.

† Bruxellesben 1662-ben.

katonát ábrázol, a kik a
terítővel letakart asztalnál
emközt látható tiszt helyéről
ujtotta és baljában füles
bélelt szalmakalapot viselő
esztett jobb kezében zseb-
t hosszú nyakú talpas pohár
hátul a fal felé fordultan
emezkalappal és egy hajdon-
en székhez támasztott kard
z utóbbin innen a földön
ól a polczon, üveg és több
pütt a nyitott ablakon bekö-
t, a ki mosolyog; jobbról
ert elhelyezést. Jelzése fölül

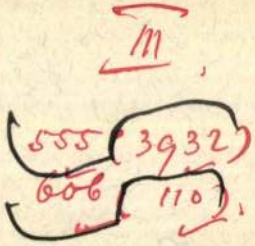

. — Lelt. sz. 3932. — Értéke
déka 1910 április 12-én (647–
az 1910 június 28-iki 2401
rilis 21-iki 41945 (839–911),
iki 53000 (1547–911) min.
nárczius 18-án (504–911).

555.

ajánlék

Pap (Pop) Miklós

festő

Nül 1884. Tohanul-
ban (mostani neve,
Erdélyben) Budapes-
ten végezte tanul-
mányait

l.

Ciupe 1934. II.

14, 15. l.

Popp Miklós

---

vagyonát nagyka.
mivisni allamlag
regéjezett kiszegi polg
leányiskolanál
+ 1899. ta.

Vas. Lap 1899.

713.1

Pap Miklós oltárépítő, festő M.D.K.

A csíksomlyói templom oltárait 1848 ban állította fel.

Borbás Fortunát. A csíksomlyói kegyszobor története. Kalocsa 1924. 13,

MDK

Papp Miklós

Pogány Ö.G.: A IV.M. képzőm.kiállitásról. SzM. 1954. 27.1.

M.D.K.

Papp Miklós brassói festő, szobrász

(1835)

A csiksomlyói templom szószékének készitője. 1836-ban szent Ignác oltárát készíti a templom számára. 1840-ben oltárt fest szent János tiszteletére. 1844-ben a főoltár megépitésére kap megbizást, de ez nem készül el a szabadságharcig

Boros Fortunát: A csiksomlyói kegyhely. Kolozsvár 1943
43, 44, 45. 98, 100,

M.D.K.

Papp Miklós brassói festő

1835-ben a csiksomlyói templom szószékét készitette. Középen a Szentlélek eljövetele. jobbra szt. Lukács és szt. János, balra szent Márk és szent Máté. A mennyez- ten szt. Mihály arkangyal fujja a harsonát.

Boros Fortunát: A csiksomlyói kegyhely. Kolozsvár 194[illegible] lo2.

Papp Miklós

Cantata profana c. fafarogása (ens.) szerepel az alábbi tárlatom Debrecenben

Bényei ~~[illegible]~~ József: A pedagógus képzőművészet) V. orsz. kiállításáról

Négyművelés 1969 jul. 3 old.

Papp Miklós

Cantata profana c. fafaragása (emlj.) szerepel a pedagógiai képzőművészek V. orsz. kiállításán

Bényei József: Kettős kötésben

Nagyművelés 1969 VII. sz.

Papp Miklós

Derevskén él

Cantata profana a fafaragványa (eme.)

szerepel a pedagógusok

kiállításán Debrecenben

Dr. Tóth Ervin: A V. orsz. kiállítás

Pedagógusok Lapja 1969 VI. 16

Papp Miklós

Cantata profana c. műve (eml.)
szerepel az alábbi tárlaton

Gy. Tóth Erzsi: A pedagógus
képzőművészek V. országos kiállításáról

Hajdú Bihari Megyei Hapé 1969 VI. 6

Papp Miklós

Szimfónia. (repr. 11. l.)
Szomszédom (x) 1965 május 15-én kinézett az ablakon és azt hiszem Jeremiás siralmaiból idézett. (repr. 13. l.)
Montázs. (repr. 18. l.)

Új Symposion, 1965. 5. sz.

PAPP Sándor (Alexandru Popp) *9, 36, 60, 64,* 15
Diécs, 1868. május 27.–Lugos, 1949. március 10.
Mintarajziskola, Bpest, festő és grafikus

Banner Erdély

Útközben

A lódenkabát. A zöld lódenkabát. Sosem felejthetem. Március eleje volt, hűvös. Beleburkolódzott. Már föltápászkodtunk a koszos padlóról, ahol az éjszakát töltöttük, és gubbasztottunk a padon, valahol hátul, a fal mellett. Előttünk a többiek, kínzások várományosai. A dunakeszi községháza nem várt vendégei. 1940-et írtak. A csendőrök, az őrzők, szeme végigsuhant az arcokon. Egy pisszenést se. De Géza mégis suttogott három szót. „Mi lesz velünk?" A társak, a debreceniek, a Márciusi Front fiataljai, Ujhelyi, Donáth Feri, Benkő már odaát voltak Alagon, a csendőrőrs pincéjében, a „kápolnában". Nem-sokára ő is odakerült. Bilincsbe verve, át a vasúti hídon.

Géza

„Nem szégyelled magad, pap fia létedre zsidókkal, koszos prolikkal szövetkezel!" – kiabált rá a főpribék. Igaz, a zsidóknak az eszére apellált, a proliknak is „udvarolt", két talpalás között. De az egység szilárd volt, miként később, '56-ban is az lett. Még élt a hit. A vakhit, hogy ez az eszme igazságot hoz. Pedig már olvastuk Illyés oroszországi naplóját. [illegible]

volna hetvenöt éves. Istenem, már hetvenöt éves lenne, ha élne. És ha élne, ugyan mit csinálna? Merengek. Gondolom, amit éltében is tett. Lázadna gazságok ellen.

Szikla

A kisgyerek kapaszkodott fölfelé. Lihegett. Lehetett vagy három éves. Mint valami hegymászó kereste a réseket és a szikla kiálló csücskeit, hogy apró újjaival körülfonhassa, megragadhassa őket. Sikerült. Akkor bal lábát kiemelte a támasztékból, utána vonta a jobbot, s felhúzodzkodott. Apja két lépésről figyelte fia merész vállalkozását. Úgy látszott, mintha nem is érdekelné. De éber volt. Hogy odaugorhasson, ha netán bajba kerülne a gyerek. Nem került bajba. A park közepén álló műsziklatömb csúcsa felé tört. Sietnem kellett, nem tudtam tovább várni, pedig jó lett volna látni a kisgyerek csillogó szemét, kipirult arcát. És a fiatal apáét, amint magához öleli az átízzadt gyerektestet. Látni a győzelem szülte közös örömöt.

Együtt

PAPP Sándor gyűjtés

ANTWERPEN '93

Megmentheti-e a művészet a világot?

„Hangzatos szlogenek ismételgetése helyett mi kérdéseket szeretnénk feltenni azoknak, akik jövőre Antwerpenbe látogatnak. Mi az, ami szép, és mi az, ami nem szép? Megmentheti-e a művészet a világot?" E szavakkal nyitotta meg csütörtökön Eric *Antonis*, az *Antwerpen '93* igazgatója azt a kétnapos sajtókonferenciát – az antwerpeni állatkert díszermében –, amelyet abból az alkalomból rendeztek, hogy a következő évben

Európa kulturális fővárosa

lesz Antwerpen. 1985-ben a görög miniszter, Melina *Mercouri* javaslata volt, hogy minden évben egy európai város pályázza meg ezt a címet. Athén, Firenze, Amsterdam, Berlin, Párizs, Glasgow, Dublin után az idén Madrid kapta, jövőre pedig Antwerpen kapja a megtiszteltető feladatot, hogy a kulturális év gazdája [illegible]

dékét az Európai Közösség fedezi. A költségek nagy részét a *Flemish Community* vállalta.

Antwerpen már most készül a rendezvényre, megkezdődött a tör-

Papp Sándor rajza

Bourla Színházat, amelyben több bemutatót terveznek, köztük modern darabokkal. Óriás hajón épülő,

mozgó színházukba

tizenöt világváros – köztük Budapest – társulatát várják vendégszereplésre. Jövőre lesz négyszáz esztendős *Rubens* és *Van Dijck* kortársa, Jacob *Jordaens* antwerpeni festő. A világ múzeumaiból összegyűjtött munkáit a *Royal Museum of Fine Arts*-ban állítják ki. Különleges rajzok láthatók majd a Rubens-házban. Kiállítás nyílik még Antwerpen történetéről, és annak a négy világkiállításnak az emlékeiből, amelyet a város, mint kereskedelmi központ 1885 és 1930 között rendezett. Gazdag zenei- és filmprogramot is ajánlanak. Neves karmesterek és előadóművészek váltják majd egymást a koncerttermekben, köztük például Alfred *Brendel*, Mitsuko *Uhida*, Emmanuel *Ax*. *Eötvös* Péter két héten át lesz a város vendége.

Lászlóffy Aladár

A tudós halála

Letelt a század, lassú ballagó között, kik körül megritkult az éter,
az égi Kárpátokba ballagott csángók tudósa, Domokos Pál Péter.

Hányan viszik el a roppant terüt, magukba gyűlt tonnáit a tudósnak,
a csendek munkakedvét, a derűt nagy vermeikbe, mit maguknak ásnak.

Felépülünk s vele beépülünk, kő kövön nem marad testünk falából.
Csak fáj, hogy mire megmenekülünk, lenn mögöttünk egy új Sodoma lángol.

A kitörésnek íme vége van, lehullt esőnk, elállt a havazásunk.
Semmi se ilyen igazságtalan: variszkuszi vén tűzhányók mi, fázunk.

Jegybanktanács: csökkenthető a külső adósság

Közgyűlés az élelmiszer-gazdaság pénzintézeténél

(MTI) A Jegybanktanács pénteki ülésén megvitatta a Magyar Nemzeti Bank jelentéstervezetét, amit a törvény értelmében köteles az Országgyűlésnek beterjeszteni. A Jegybanktanács egyetértett az elkészült jelentéstervezettel, és a vitában elhangzott észrevételek figyelembevételével, alkalmasnak ítélte azt az Országgyűléshez történő beterjesztésre. Az 1992. évi monetáris politika rövid távú stratégiájának megvitatása során a Jegybanktanács megállapította, hogy számos pénzügyi folyamat eltér a tervezettől. A folyó fizetési mérleg többlete és a lakosság megtakarításai jelentősen meghaladják a tervezettet, azonban a költségvetés hiánya is lényegesen nagyobb a vártnál. A lakossági megtakarítások változatlanul magas szintje megkönnyíti az infláció csökkentését és a vállalkozásokat fékező magas kamatok mérséklését. A fizetési mérleg vártnál kedvezőbb alakulása, a külföldi működő tőke beáramlásának folytatódásával

delmi és Hitelbank Rt. Erről döntöttek a részvényesek pénteken, a bank éves rendes közgyűlésén. A jóváhagyott mérleg szerint a bank mérlegfőösszege megközelítette a 214 milliárd forintot, a mérleg szerinti eredmény pedig 4,926 milliárd forint volt. Kockázati céltartalékra a pénzintézet 2,25 milliárd forintot különített el. *Lenk* Géza, a Kereskedelmi Bank Rt. elnök-vezérigazgatója a közgyűlésen elmondta: a bank ügyfélkörének jelentős részét kitevő élelmiszer-gazdasági cégek nehézségei ellenére a pénzintézet bővíteni tudta tevékenységét az elmúlt évben.

A pénzintézet forrásai közül a devizabetétek növekedtek jelentősen, állományuk az év végén elérte a 23,2 milliárd forintot. A banknál majdnem megkétszereződött a vállalkozók lekötött betétállománya, amely 15 milliárd forintot tett ki. Az 1991-ben kibocsátott hozamjegy 3,7 milli-

Nagyhatalmak münsteri tanácskozása

Möllemann: A beruházásokat gátló akadályokat fel kell számolni

(Folytatás az 1. oldalról.)
nemzetközi gazdasági kapcsolatok minisztere vezeti.

Möllemann a pénteki eszmecserét bevezető beszédében és számos interjúban úgy fogalmazott, hogy Münsterben nem a specifikus német vagy amerikai érdekek kapnak hangot, a Nyugat egységesen fogalmazza meg, hogy milyen feltételek mellett hajlandó segíteni a közép- és kelet-európai piacgazdálkodás sikerre vitelében. A német miniszter dicsérte a *visegrádi hármakat*, mert ebben a három országban a magánvállalkozók már most a gazdasági megújulás dinamikus tényezői. „Mindenesetre ott is, s mindenekelőtt a Független Államok Közössége fiatal köztársaságaiban még sok a tennivaló" – fűzte hozzá. A német gazdasági miniszter szülővárosában arra figyelmeztette a közép- és kelet-európai államokat, hogy *nem elegendő felszabadítani az árakat, és törölni a szubvenciókat, a beruházásokat gátló akadályokat is fel kell számolni.* Leszögezte, hogy „egy dolog világos: a nyugati gazdaság masszív részvétele nélkül, a magángazdaságból származó know how és tőke áramlása nélkül a fellendülés Kelet-Európában lehetetlen" Közép- és Kelet-Európa gazdag ugyan nyersanyagokban, és kiművelt emberfőkben, de meg kell tanítani arra, hogy *potenciális gazdaságát hasznosítsa is.* Möllemann „képzési offenzívára" szólította fel a nyugati cégeket.

A münsteri kelet–nyugati gazdasági csúcstalálkozón az egyik elsődleges magyar cél annak megértése, hogy a Nyugat ne vegye egy kalap alá Kelet- és Közép-Európát – közölte Kádár Béla, a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok minisztere péntek esti sajtóértekezletén, illetve magyar újságíróknak nyilatkozva.

A magyar miniszter éppen ezért a „hét+három+négy" formulát használta a 14 ország képviselőit összegyűjtő eszmecserére, érzékeltetvén, hogy a visegrádi hármak külön kezelendően a piacgazdaság elemeivel éppen hogy csak ismerkedő Oroszországgal, Ukrajnával, Fehéroroszországgal és Kazahsztánnal szemben. Kádár Béla úgy ítélte meg, hogy a Münsterben megfogalmazódott üzenetek is inkább a szláv–kazah tömbnek szólnak, a piacgazdasági kísérlet ottani kudarca járhat végzetes következményekkel Nyugyat-Európára nézve.

Münsterben a gazdasági együttműködés új játékszabályait dolgozzák ki, s ebben a játékban a magángazdaság a főszereplő, ezeknek a kapcsolatoknak a magáncégekre kell épülniük. A közép-európai résztvevők ugyanakkor azt is hangsúlyozták, hogy belső növekdés és a külső piacok nélkül nem lehet szó a piacgazdálkodásra való sikeres átmenetről, Magyarország éppen ezért érdekelt a GATT-tárgyalások, az Uruguay-forduló sikeres lezárásában – szögezte le a magyar minszter.

Vendéglátók testülete

Megalakult az Idegenforgalmi Koordinációs Testület, melynek alapító tagja az Idegenforgalmi Hivatalok Szövetsége, az Idegenforgalmi és Vendéglátó Kamara, az Iposz–Magyar Kézműves Kamara vendéglátó tagozata, a Magyar Falusi-Tanyai Vendégfogadók Szövetsége, a Magyar Szakácsok és Cukrászok Országos Szövetsége, a Magyar Szállodaszövetség, a Magyar Utazási Irodák Szövetsége, a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság idegenforgalmi szakosztálya, a Vállalkozók Országos Szövetsége idegenforgalmi szakmai tagozata. Az új szakmai testület nem jogi személy, adminisztratív szervezete, állandó székhelye és költségvetése nincs, a résztvevők megőrzik abszolút önállóságukat és a testületi üléseken mindenki azonos súllyal és joggal vesz részt.

Ford-szalon

Vélhetően nagyon komoly marketingmunkára lesz szüksége az *Auto-Fort Kereskedelmi és Autójavító Kft.*-nek, hogy célkitűzésének megfelelően az év hátralévő részében

Pop Sándor: Hegyek között Szabó M. felv.

A román művészetet aránylag kevés alkotás képviseli s ezek mind új szerzemények: mintegy harminchárom festmény és szobormű. A franciás igazodást már a legkorábbra keltezett kép is bizonyítja: *Bănulescu* Alexandru 1895-ben másolja le David önarcképét. A régebbi nemzedék tagja *Pop* Sándor, aki a pesti iparművészeti iskola tanára volt s freskókat festett annakidején Pannonhalmán; most Kolozsvárt él. „Cigánynegyed"-e és posztimpresszionista ízlésű tájképe mellett harmónikus, színgazdag kompozíciója a „Hegyek között". A fiatalabb *Pop* Miklós is Pesten végezte iskoláit, de újbizánci stílusban dolgozik (Zernyesti táj — 56. és 69. sz., Templom belseje). *Negoşanu* telített kékségű ég alá festi a nagybányai református templom műtörténeti hírű piros bádogsisakját. A lugosi születésű *Ciupe* Aurél Bukarestben, Jassyban, Párisban s Rómában tanult, főleg franciás hatások érződnek képein. „Ünnepi menet"-én pointillista modorban, Renoir-i emlékekkel jelenik meg sokrétű, finoman elemző látása. Meleg, zöldes tónusokban tartott *Artachino* Konstantinnak, a bukaresti akadémia tanárának „Cernica hídján" című képe. N. *Tolea* téli tája, *Kessler* Aurél vöröskendős tanulmányfeje mellett Costin *Petrescu* tengerképe tűnik fel; a jóhírű templomfestő most a bukaresti akadémián tanít. *Pall* Augustin (Dobrudzsa), *Zamfiropol-Dall* (Leányka), I. *Dan* (Törökök a forrásnál) mellett I. *Teodorescu-Sion* markáns tájképe tűnik fel; franciaországi tanulmányútjának tájemlékeit idézi fel Paul *Miracovici*. *Ioanid* Ionel „Munkában"-ja Vaszary János expresszionista korszakát juttatja eszünkbe; *Băltaţu* Adam is a fiatal nemzedék tagja (Tájkép). *Bunescu* Marius egyike a legjelesebb mai román tájképfestőknek; Athos-hegyi képén széles lendületű ecsetével döngeti a valóságábrázolás határait. Általában a fiatal román művésznemzedék színgazdag, laza szerkezetű képekben tükrözi vissza Párizs hatását, de élénken ihleti közvetlen emlékeivel a Kelet forró levegője.[26] Nemzetközi értékben Ion *Grigorescu*, a legnagyobb román festő magaslik ki: kedvelt témáját, az országúton ballagó ökrösszekeret festi meg gyöngyházfényes kis akvarelljében. De Grigorescu már a művészettörténeté.

A szoboranyag szép és érdekes. Magyar név csak a Kallós-tanítvány *Karácsonyi* Geiza, aki klasszicistaízű márvány mellszobrával szerepel. Érdekes tehetség a Trubetzkoi-i len-

[26] V. ö. *Biró József*: A mai erdélyi képzőművészet. *Magyar Szemle*, 1937. XXIX. köt. 159—167. l.

MAGYAR MŰVESZET
1937.

Ciupe Aurél : Ünnepi menet Stausz S. felv.

Bunescu Marius : Athos-hegyi táj Szabó M. felv.

PAPP SÁNDOR BALÁZS 1108 Budapest, Oltó u. 8.

1964-ben születtem Budapesten és iskolai tanulmányaimat is itt végeztem.
1987-ben a Fiatal Képzőművészek Stúdiója és a MK Művészeti Alapja felvett tagjai sorába.
Önálló kiállítást 1988-ban a Somogy megyei Múzeumban és 1990-ben a Budapest Galéria 11-ben rendeztem.
Képeimen álmokat, látomásokat fejtek az ősejttől a születésen és az ölelésen keresztül az elmúlással való megbékélésig és az újjászületésig, amit szürrealisztikus eszközökkel, vegyes technikával, akvarell, quash, tempera, olaj, ceruza oldok meg, papírra, farostlemezre és vászonra.

I was born in 1964 in Budapest and this is where I completed my studies.
In 1987 I became a member of the Studio of Young Artists and the National Foundation of Fine Arts.
My works were displayed at the individual exhibition held at the Museum of the county of Somogy in 1988 and at the Budapest Gallery in 1990.
My pictures deal with dreams and visions from the parentcell, through birth and embracement, to the reconciliation via death, and to rebirth. I reveal these by surrealist means, with a mixed technique of water colour, quash, tempera, and oil paintings as well as by pencils on paper, wood-fibre and canvas.

PAPP Sándor Balázs

Jurena Antal
templomi műfestő és oltárépitő
Budapest, Hársfa-utca 31. szám.

Elvállal bármely stilü templom diszitő, freskó, oltárkép festését, mindennemü márványozás munkálatait; ép ugy templomok teljes berendezését, mint szobrok felállitását stb. Továbbá régi oltárak, szószékek, keresztelő-kutak renoválását aranyozással együtt lelkiismeretesen végzi s épit ujakat is.
Méltányos költségvetésekkel kivánatra szivesen szolgál; a munka megállapodására, elvállalására saját költségén személyesen bárhova leutazik.
Jótállást vállal a munka tartósságáért.

POSNANSKY ÉS STRELITZ
Városi iroda: **VI., Podmaniczky-utca 27.** — Gyárak: **Erzsébetfalva, Bécs, Witkovitz.**
Aszfaltmunkálatok valódi természetes aszfalttal.
Kátránypapirlemez, kátránymentes **„GLÓRIA"** cement-aszfalt-fedéllemez, elszigetelő lemez ólombetéttel vagy anélkül; **facement tetőfedés.** Nedves falak szárazzá tétele. — Szab. **hővédő anyag** gőzcsövek, gőzkazánok stb. részére. **Hütőkészülékek és hidegvizcsövek** elszigetelése bevált rendszer szerint. **Carbolineum, vasmáz, szurokfaklya.**
Telefon 28—29. **Telefon 28—29.**

e) **elutasittattak**:

184271. Dobai János a VII., Thököly-ut 68. sz. a.

235643. Zuckermann Ede a VIII., Kisfaludy-utca 6793. hrsz. a.

238941. Kohn Imre a VIII., Erdélyi utca 6445. hrsz. a. házra vonatkozó tervek

Pályázatok tervkészitésre.

A Munkácsy-szobor tervpályázata. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat által a Munkácsy Mihály szobrára, a három nyilvános pályázat után hirdetett negyedik szükebb pályázat, amelyben Pásztor János két, Horvai János és Tóth István egy-egy szobormüvel vett részt, ismét eredménytelen maradt. A döntés szombaton történt meg a városligeti Műcsarnokban A pályabiróság tagjai közül jelen voltak: Benczur Gyula elnök, Kann Gyula, Lechner Ödön, Kadocsa Lippich Elek, Strobl Alajos, Szinyei Merse Pál és Szmrecsányi Miklós. A pályabirák a beküldött négy szobormüvet behatóan megszemlélvén, egyhangulag kimondották, hogy azok egyikét sem tartják kivitelre alkalmasnak. A jury egyébként azt javasolja a választmánynak, hogy miután a negyedik pályázat is eredménytelenül végződött, a további lépések megtételét halassza el. A pályázatban résztvett művészek, a pályázati szabályok értelmében, ezer ezer korona tiszteletdijat kapnak a társulattól.

A kispesti munkáslakótelep tervpályázatára beérkezett pályatervek jeligéi a következők: I. I—II. keretben. — 2. M. T. — 3. nagy omega. — 4. 4273 ház. — 5 Otthon I. — 6. Sitte. — 7. Krupp. — 8 Otthont a munkásnak — 9. Felemás — 10. Csendes Otthon. — 11. Két kalapács. — 12. Délibáb. — 13. Munkásotthon. — 14. Domus. — 15. Artibus. — 16. Átlósutak-körutak. — 17. Városalapitás. — 18. Gerda. — 19. Otthon II. B. — 20. 3874. — 21. Humanitás. — 22. Céltudatos. — 23. Wigwam. — 24. Magyar munkás, magyar föld — 25. Otthon III. — 26. Cité Jardin. — 27. A munkások javára. — 28. Minden irányban. — 29. Méhkas, — 30. Rózsa. — A Forbáth Imre dr., Hauszmann Alajos, Kabdebo Gyula, Kommer József, Krátky János, Lipthay Ágost, Sándy Gyula, Szesztay László, Töry Emil és Virágh Andor tagokból álló bizottság e hó 13-án tartotta első ülését és elnökévé Hauszmann Alajost, jegyzőjévé pedig Kabdebó Gyulát választotta. A tervek birálása sürgősen folyik és a d öntés f hó végéig meg fog történni.

Lejáró tervpályázatok.

Okt. 26. Magyar Mérnök- és Épitész Egylet: 1908. évi Ybl pályázat Dij: Ybl érem. (1.)
„ 31. Prázsmár község előljáróága: villamos vizerőtelep tervezése. Dij 1000 k. Megvételi dij 500 k.(38.)
Nov. 3. M. kir. igazságügyministerium: törvénykezési épület tervezése Brassóban. Kiviteli költség 450.000 kor. Dijak: I. 1800 kor., II. 1200 kor.. III. 600 kor. Megvételi dij 400 korona. (37.)
Nov. 28. Magyar Mérnök- és Épitész Egylet: az egyesület 1908 évi épitészeti kispályázata. Dij: egyesületi ezüstérem és 100 kor. (16)
Dec. 31. Breznóbánya város tanácsa: vendé lő tervezés. Kiviteli költség a régi anyag felhasználása mellett 140.000 kor. Dijak: I. 800 kor., II 600 kor., III. 400 kor. Megvételi dij 300 kor (40)
1909. Jan 6. Magyar Mérnök- és Épitész Egylet az egyesület 1908/9-ik évi épitészeti nagypályázata: Dijak: egyesületi aranyérem és a vallás- és közokt. minist. 1200 k-ás utazási ösztöndija, II. egyesületi ezüst érem. (22.)
„ Febr. 1. Épitő és Iparművészeti Rajzolók Országos Egyesülete: az egyesület 1908. épi épitészeti nagy pályázata. Dij: egyesületi aranyérem és 200 kor (41.)
„ Máj. 15. Debrecen város tanácsa: Kossuth Lajos szobra Kiviteli költség 150.000 kor. Dijak: I. a kivitellel megbizás, II. 6000 kor., III 3 00 kor Megvételi dij 1000 kor. (29.)
Szept. 30. M. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium Rákóczi emlékmü tervezés. Kiviteli költség 250 000 - 300 000 kor. Dijak: I 6000 kor., II. 5000 kor., két III-ik dij 3000—3000 kor. IV. 2000 kor. (38)

* A zárjelben foglalt számok azon lapszámainkat jelzik, melyekben az illető tervpályázatok közzététettek.

Pályázatok állásokra.

Városi mérnöki állás. Ujvidék szab. kir. város th. mérnöki hivatalánál rendszeresitett mérnöki állásra pályázat hirdettetik. Az állás a vármegyei alkalmazottak részére megállapitott IX. fizetési osztálynak megfelelő fizetéssel és a II. lakáspénzosztálynak megfelelő lakáspénzzel van javadalmazva. Az állás élethossziglanra szóló kinevezés utján töltetik be olykép, hogy a kinevezés az illető fizetési osztály 3. fizetési fokozatába fog történni s az időszaki pótlékok az állami tisztviselőkéhez mérten fognak megállapittatni Ezen állás ugy mérnökökkel mint gépészmérnökökkel, illetve müépitészekkel is betölthető. Az állásra 4 évi gyakorlat igazolása köttetik ki A kinevezendő mérnöknek a város külterületén végzett hivatalos kiküldetésekért 800 kor. napidij átalányra van igénye, a város külterületén kivül, valamint magánfelek kérelmére és érdekében történt kiküldetéseknél pedig a szervezési szabályrendeletben megállapitott napidijakra. A kinevezendő egyén a városi nyugdijintézetnek tagjává válik. Felhivatnak, kik az állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerüen felszerelt kérvényeiket október 31-én d. e. 12 óráig Ujvidék sz. kir. város tanácsánál nyujtsák be.

Napidijas mérnöki állás. Sátoraljaujhely r. t. város képviselőtestülete egy napidijas mérnök felvételét határozván el, ezen állás ideiglenes betöltésére pályázatot hirdet. Pályázhat mérnöki vagy gépészmérnöki oklevéllel biró minden magyar állampolgár. A pályázatok Sátoraljaujhely város tanácsához cimezve, október 30-án déli 12 óráig nyujtandók be. A javadalmazás belső munkálatoknál 8 K napidijban, külső munkálatoknál ezenkivül egész napra 4 K, félnapra 2 K napidijpótlékkal állapittatott meg. Az ezen alkalmazásban kötelességének jól megfelelő egyén szervezendő második mérnöki állás elnyerésénél előnyben fog részesülni.

Városi mérnöki állás. Késmárk sz. kir. városnál lemondás folytán megüresedett 1600 kor. törzsfizetés, 7 évenként 8%-os korpótlék és 300 kor. lakpénzzel javadalmazott mérnöki állásra pályázat hirdettetik. Kinevezett mérnök köteles a városi téglagyár felügyeleti teendőit ellátni és annak fejében 1000 db. tégla után 50 fillér jutalékot élvez. Az ajánlatokat Késmárk sz. kir. város polgármesteréhez november 10-én d u. 4 óráig kell beadni. Kinevezett magángyakorlatot is folytathat.

Rajzolói állás. Az ungvári m. kir. államépitészeti hivatal pályázatot hirdet rajzolói állás betöltésére. Ut és hid épitési tervek készitésében jártas pályázók előnyben részesülnek. Az ajánlatok rajzpróbákkal és fizetési igények megjelölésével nevezett államépitészeti hivatalhoz küldendők. Pályázóknak alkalom nyilik a mélyépitőmesteri vizsgára előkészülni.

Utmesteri állások. A bosnia- és hercegovinai országos kormánynál több utmesteri állás kerül betöltésre. Ezen a XII. fizetési osztályba sorozott hivatalnoki állások 800 kor. évi fizetés, 200 kor. pótlék, 600 kor. utazási-, 72 kor. lótartási és 24 kor. irodai átalány, valamint minden 4 évben esedékes 200 korona lótenyésztési átalánynyal vannak javadalmazva. Az 1 kor. bosnyák bélyeggel felszerelt pályázati kérvények november 1-ig nyujtandók be az országos kormánynál Sarajevoban, melynek épitészeti osztályától bővebb felvilágositások nyerhetők.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister báró Vécsey Alfonz kozmai nagybirtokosnak a Nagyvárad thjf. város Rétutcai részéből kiindulva Micske puszta, Biharpüspöki, Bihar, Hegyközkovácsi, Szalárd, Farnos, Csohaj, Csanálos, Sárszeg, Poklostelek, Micske, Vámosház, Királyi és Terebes községek érintésével Margittáig, továbbá Sárszegtől Hagymásfalva, Tataros községek érintésével Cigányfalváig s végül Királyitól Tóti, Borsaly, Csehtelek, Papfalva, Almaszeg és Bodonos községek érintésével Feketeerdő hutáig, valamint Bodonostól a felsődernai aszfalt-bánya bodonosi telepéig vezetendő keskenyvágányu gazdasági vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.; della Vedella Mihály budapesti lakosnak az árvavölgyi h. é. vasut Árvaváralja állomásából kiágazólag Babin, Lokca és Jaszenica községek érintésével Namesztóig vezetendő rendes nyomtávu gőzüzemü h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

A szilágysomlyó—csucsai vasut. A kereskedelemügyi minister elrendelte a szilágysomlyó—csucsai vasut közigazgatási bejárását és annak megtartásául november 12-ik és 13-ik napját tüzte ki.

A vojtek—németbogsáni vonal megerősitése. A kereskedelemügyi minister rendeletére a m. kir. államvasutak vojtek—németbogsáni vonalát 6000 kilogrammos keréknyomásra átépitik és ugy rendezik be, hogy a vonaton tizenöt tonnás kocsik is közlekedhessenek. A szóban forgó erősitési és a vele kapcsolatos állomásbővitési munkákra, ide nem értve a oravica—resicabánya—németbogsáni h. é. vasut épitése követ-

KERTEK alakitását terv és költségvetés szerint, valamint **gyümölcsfák, diszfák, diszbokrok, rózsák** szállitását árjegyzék szerint elvállal: **Pecz Ármin** kir. udvari műkertész és faiskola tulajdonos **BUDAPEST, VIII., Kálvária tér 8 sz.**

LÓNYAY-UTCA 25—27. NEY SIMON szobrász LONYAY-UTCA 25—27
MODERN IPARMÜVÉSZET
ÉPÜLET DISZITÉSEK. DOMBORMŰ VÁLLALAT. STUCCO MENNYEZETEK.
TELEFON 69—74. PLAQUETTEK ÉS IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAK FÉMBŐL TELEFON 69—74.

TOST és MOLNÁR BUDAPEST,
mű- és tájkertészek VII., István-út 50. sz.
Elvállalnak: Kertek, parkok tervezését, alakitását, rendezését és fenntartását, alkalmi és állandó növénydiszitést, balkonok kiültetését stb. stb. Telefon 88—75. sz.

Libetrau Albert kereskedő trieszti lakos „Berendezés csöveknek fémrudakból való előállitására“ cimü bejelentésére nézve november 24-ike.

Szabadalmak gyakorlatba vételére vonatkozó ajánlatok.

Batcheller Birney Clark mérnök, Philadelphiában

„Ujitások pneumatikus csőpostaberendezéseken“

cimü, 17012. számu, 1899. julius 20-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös utca 9. sz.

Serpollet Leó mérnök Párisban

„Berendezés gőzmotoroknál a fáradt gőz összes melegmennyiségének kondenzálására és hasznositására“

cimü, 35312. számu, 1905. október 12-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

Sir W. G. Armstrong, Withworth & Company Limited cég New-Castle-on-Tyneben

„Eljárás és berendezés nyomólevegő mechanikai munkájának fokozására“

cimü, 35300. számu, és

„Berendezés nyomólevegő mechanikai munkaszolgáltatásának fokozására“

cimü, 35281. számu 1905. augusztus 21-diki keletü magyar szabadalmainak gyakorlatbavételi jogát egészben vagy részben eladni kivánja, s e célból hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Ez iránti ajánlatok az alábbi cimre küldendők: **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

J. Pohlig Aktiengesellschaft Cöln-Zollstocki cég, a 32353. számu

„Berendezés nagyolvasztók lejtős pályán mozgó adagoló edényeinek önmüködő kiürítésére“

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** mérnök, szabadalmi ügyvivő Budapest, VII., Rákóczi-ut 44.

National Meter Co. cég New-Yorkban

„Javitások mérőmüszereken“

cimü, 35960. számu, 1905. október 12-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

Kohlensäure-Industrie Stettin G. m. b. H. stettini cég, a 35435. számu

„Lélegzőkészülék“

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** mérnök, szabadalmi ügyvivő Budapest, VII., Rákóczi-ut 44.

Arndt Miksa magánmérnök, Aachenben

„Önmüködően regisztráló gáz-abszorpciókészülék“

cimü, 22712. számu. 1900 október 19-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca **9.** sz.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1908. október hó 19-én Kun Gyula tanácsnok elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:**

238960. Weisz József nev. Schwarcz Jenő és Horváth Antal (VII., Baross-tér 18.) a VII., Peterdy-utca 18 sz. a. négy emeletes ház.

238928. Landherr Gyula (I., Városmajor-utca 64.) ugyanott emeletes toldalék.

231505. özv. Ringeisen Mártonné (II., Zsigmond-utca 7.) a II., Orgona-utca 6159. hrsz. a. villa, ép. Papp és Szabolcs.

235109. Schmahl Henrik (IV., Kossuth Lajos-utca 9.) az I., Kelenhegyi-ut 13164. hrsz. a toldalék.

232697. Meszes Kálmán (VII, Izabella-utca 28.) az I., Mohai-ut 13725. hrsz. a. földszintes ház, ép. Stechlick Antal.

241237. Heller Gyula nev. Molnár Gyula (VIII., Bérkocsis-utca 16.) a VII., Erzsébet királyné-ut 87. sz. a. istálló és raktár.

234333. Barcza Lajos (VII., Szövetség-utca 26.) a VI., Jász-utca 74. sz. a. őrház, ép. Zsuzsánszky Péter.

233432. Hegedüs László (I., Alma-utca 3.) ugyanott toldalék, ép. Árkay Aladár.

233411. Sipos Lajos (VI., Erzsébet királyné ut 106.) ugyanott toldalék, ép. Hölgye Antal.

234365. Ganz és tsa r.-t. a X., Szapáry-utca 8624. hrsz. a. kamra épitésére vonatkozó tervei jóváhagyattak;

b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra:**

218572. Kozma Dénes (II., Horvát-utca 11.) ugyanott.

234383. Buzadics József (VIII., Kender-utca 6.) a VIII., Reviczky-tér 1. sz. a.

235113. Erdélyi Emil (II., Szegfü-utca 5.) ugyanott.

236348. Widder és Steiner (VI., Szentlászló-utca 2.) a VI., Hungária-ut 57. sz. a.

236382. Dr. Agorasztó Miklós (IV., Petőfi-tér 3.) ugyanott.

238991. Wild Lipót (VI., Hajós-utca 41.) a VII., Rákóczi-ut 40. sz. a.

237983. Fleischl Róbert (VI., Teréz-körut 40—42.) a VI., Hajós-utca 24. sz. a.

235085. Gittinger Györgyné (III., Majláth-utca 60.) ugyanotti házra vonatkozó módositott tervek jóváhagyattak;

c) **jóváhagyásra ajánltattak:**

233393. Lindwurm Nándor a VII., Thököly-ut 56. sz. a.

234332. Süss Nándor az I., Csörsz utca 12910 hrsz. a.

233397. Mayer és társa a III., Bécsi-ut 1718. hrsz. a.

231913. Leitgeb János a IX., Soroksári-ut 9644. hrsz. a.

232709. Weisz József az I., Németvölgy 12878. hrsz. a.

225108. Dudás Lajos a III., Kenyeres-utca 1515. hrsz. a.

233431. Perl Adolf a VII., Thököly-ut 34. sz. a.

235101. Salamon Józsefné a VII., Jávor-utca 3. sz. a.

234344. Fischer Bernát a VI., Szondi-utca 22. sz. a.

173891. Bruckbauer Mátyás a II., Pasaréti-ut 25. sz. a.

227533. Dr. Hoór Tempis Mór az I., Lisznay-utca 13. sz. a.

228371. Burgmayer Ferenc az I., Sashegy dülő 12616. hrsz. a.

233642. Wagner Alajos a II., Fő utca 83. szám a.

229159. Baldi István a III., Kenyeres-utca 1515. hrsz. a. házra vonatkozó tervek;

d) **gépekre és felvonókra:**

38921. Dreher Antal (X., Ihász-utca 8440. hrsz.)

233362. Hazai kőolajipar r.-t. (X., Gyömrői-ut 8555. hrsz.)

228357. Rakovszky és Katz (VII., Nyár-utca 5. szám.)

232686. Pollák Ignác (VI., Gróf Zichy Jenő-utca 21.);

Tapétázásokat és szobafestést egyszerütől a legfinomabb kivitelig jutányosan készitek. Nagy raktár a legmodernebb tapétákból. Kivánatra mintákkal :: szivesen szolgálok, házhoz is küldök. :: Költségvetés ingyen. Vidéki megrendelést gyorsan eszközlöm.
Rehberger Géza
szobafestő és tapéta diszitő
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 57.

KÖZPONTI FÜTÉSEK \ minden rendszer
SZELLŐZTETÉSEK / szerint
SZIVATTYU-TELEPEK
Légszesz-, vizvezeték- és csatornázási berendezések.
Épület és disz- BÁDOGOS MUNKÁK kivitelét elvállalják
Telefon 22 25. CROSS CHARLES E. LEWIS UTÓDAI Budapest, V., Csáky-utca 18. sz. Telefon 22—25.

250

1906.

3215. Papp Sándor.

Sz. Diécs 1868 május 14-én.

A tudás.

A (észméta) késő esti világitásban ábrázolt vidék előterében kőpadon pihenő meztelen emberpár olyrepfejezi ki hogy egy dus hajú férfi jobb kezével a vállára dült asszonyt, a ki mosolyog, és a kinek kibontott haját a szél lobogtatja, (at) karolja, mig ökölre szoritott baljával támaszkodik. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: „Papp S.“.

Vászon, mér. 200.0:151.0 cm.

Vétetett 1905:XII.20-án a 104611 sz. leirattal 2500 Kan (1130-905).

Vét. 104611-905

Sz. n. 74-906

711. Papp Sándor (?).

Sz. Diécsen 1868 május 14-én.

Schweidel József.

Mellig látható, kissé jobbra fordult, de szembe néz. Haja, szemöldöke, hosszú bajusza és csak állán lévő szakálla szőke, szeme kék. Paszomántgallérú atillája vörösbarna. Jelzése alól jobbra: »*rajz után fest.* PAP«.

Vászon, méretei 75 : 56 cm. — Lelt. sz. 711. — Értéke 50 K. — Vétetett a gr. Kreith-féle ereklyemúzeumból. — A megszerzésére vonatkozó adatokat l. a 62. lapon az 580 lelt. sznál. — Átvétetett 1895 április 23-án (107–95). — Átvételi jegyzék 27. — Az átvételt tudomásul vette az 1896 április 8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Előfizetési ára
Félévre 8 korona

Szerkeszti Herczeg Ferenc

Előfizetési ára
Negyedévre 4 korona

XIV. évfolyam, 1907—1908 | 1907 december 8 | 11. szám

AZ ARANY POLGÁR

Regény — Irta LOVIK KÁROLY — Folytatás

XVII.

Akik még vissza tudnak emlékezni a régi Pestre, bizonyára nem feledkeztek meg arról a förtelmes telekről, amely annak idején az úgynevezett Uri-utcát megcsúfította. A város szívében egy külvárosi zöldségeskert helyezkedett el, kalarábészaggal, napraforgókkal, salátával és sárgarépával. Ház az ócska palánkkal övezett területen nem volt, mindössze egy szalmafödeles viskó, amelynek oldalán kezdetleges ólak húzódtak meg. A felügyelő szerepével egy szürkeingü bolgár volt megbízva, aki, ha jó kedve volt, kiállt a kapuja elé és onnét eregette büzös pipafüstjét az égnek. Bentről, az ólak sötétségéből panaszos tehénbőgés hallatszott, reggelente pedig a kakasok olyan kukorékolásba kezdtek, hogy a szomszéd házak lakói mérgesen tömték be gyapottal a fülüket.

Nem kell elárulnom, hogy ez a zöldséges-telep a Bauernebel kontra főváros indított pörben az arany polgár bosszúja volt. Mit törődött ő azzal, hogy ezen a területen, ahol ő borjukat nevelt és salátát termelt, háromemeletes, jól jövedelmező palota emelkedhetett volna? Mit bánta, ha minden idegen, aki Pesten megfordult, arra a meggyőződésre jutott, hogy Magyarország Ázsiában fekszik? Mit hederített rá, hogy a belvárosi kereskedők és lakók folyton megujuló peticiókkal fordultak a tanácshoz, hogy segítsen az áldatlan állapotokon és közben a sárga földig legyalázták a terézvárosi háziurat? Ő bosszút akart állani s ezt a célját el is érte, mert a polgármester majd kibujt a bőréből, valahányszor útja az Uri-utcán vezette végig. De nemcsak a polgármester, a tanácsnokok, a városatyák is szégyenkezve ballagtak keresztül az utcán, egyéb fegyver híjján behunyván a szemüket, mikor a Bauernebel-féle gazdaság mellett elsétáltak.

A régi Pestnek az Uri-utca volt a szemefénye. Itt láttuk a legjobb üzleteket, itt emelkedtek a legelőkelőbb házak, itt forgolódott vasárnap délelőttönként az uri nép. A vidékieket erre vitte első útjuk; a bennlakók a Párisi-udvarral és a Trattner-Károlyi-házzal voltak legnagyobbra. És mikor várni lehetett, hogy ez az utca még jobban kifejlődik, kiszínesedik, hogy világvárosi színvonalra emelkedik, egyszerre jön Bauernebel és teheneket, kakasokat, trágyadombokat telepít belé.

Az arany polgárnak három telke volt az Uri-utcában. Az egyiken ócska ház meredezett, azon már a terézvárosi Krőzus nem tudott változtatni. Igy legalább annyit megtett célja érdekében, hogy nem tataroztatta az épületet és azon kopottan, piszkosan, viharverten, ahogy évek óta volt, hagyta a házat szomorkodni. A lakók lassan mind kimenekültek belőle, mert a falak repedeztek, a tető szélben erősen ingadozott, de mit érintette az Bauernebelt? Csak hadd legyen a Nepomukkal ellátott ház még kopottabb, még düledezőbb: annál jobban mérgelődik a polgármester! A másik telken a már említett és részletesen megrajzolt zöldséges kertészet helyezkedett el. A harmadikon Bauernebel annyi szénát és szalmát helyezett el, amennyit össze lehetett vásárolni Pest környékén. Ugyaninnen indultak útjukra a kátrányos szekerek, pokoli bűzt és füstöt okádva maguk körül. De nemcsak az Uri-utcában volt ilyen a helyzet. Ahol a városban Bauernebel-terület volt, az mind a tanács bosszantásán fáradozott. Az egyiken éktelen pajta emelkedett; a másikon rozsdás kályhacsöveket és elromlott divány-rugókat gyüjtöttek; a harmadikon az arany polgár juhászkutyákat tenyésztett, amelyek holdtölténél panaszos karban fordultak az égbeli vándor felé.

Pető megmutatta, hogy képzelőtehetsége a helyén van és nem mult el nap, hogy valami újat ki ne talált volna. Hogy pedig a megindított mozgalom el ne aludjon, a jogász buzgó ellenőrző-szemléket tartott a különböző telepeken: elég hangosak-e a kakasok, elég jól fejlődik-e a kalarábé, elég élénkek-e a komondorok? Ilyen látogatásoknál a jogász gyakran összetalálkozott Tildával, aki szintén érdeklődött az ügyek állapota iránt.

Mikor az úgynevezett inspekcióról hazasétáltak a Terézváros ódon házai felé, Pető mindig talált rá módot, hogy szóba hozza zeneszerző barátját. Hol szidta, amiért megint reggel vetődött haza, hol amiért minden pénzét dohányra és borra költi. Tilda természetesen más véleményen volt. Ő, csakhogy ellentmondhasson, meg tudta érteni, ha egy művészlélek kissé letér a józan nyárspolgáriasság útjáról és a szesz meg a nikotin által élénkíti a fantáziáját.

— De hát meggyőződött-e ön legalább róla, — kérdezte egyszer Pető, — hogy ennek a mi barátunknak egyáltalán van tehetsége?

Tilda bólintott fejével.

— Igenis, meggyőződtem róla. Tegnap találkoztam Bulcsuval a folyosón és megkértem, ha ideje engedi, mutassa be nékem a Nero néhány részletét. Bulcsu ma délelőtt nálam volt és eljátszotta a nyitányt. Mondhatom, szép részletek vannak benne.

— És fagotton játszotta el? — elmélkedett a diák.

— Nem, zongorán. Bulcsu tudniillik igen jól zongorázik.

Pető megállt egy pillanatra.

— Hát nem kár, hogy az ilyen ember elzüllik?

— Semmi ok sincs rá, hogy ezen a nézeten legyen, — felelt Tilda kissé sértődötten. — Mindenkinek megvannak az életben a maga küzdelmes esztendői. És Bulcsu eddig sem nem lopott, sem nem sikkasztott, sőt becstelenséget sem követett el.

— Ön tehát azt hiszi, hogy lehet rajta segíteni?

— Igenis, azt hiszem. Sőt föltettem magamban, hogy kissé gondot viselek rá. Szegény fiúnak nincs senkije, nem csoda, hogyha nem tud zöld ágra vergődni.

— Én azt hiszem, hogy van neki valami szerelme. Állítólag az a hölgy, aki a Kék macskában idomított kecskéket mutat be.

— Az nekem mindegy, — felelt kurtán a leány.

Tilda ilyen módon egyre jobban kezdett érdeklődni Bulcsu iránt. Ő, aki azelőtt hideg gúnynyal nézte le a karbonári-köpönyeges zenészt, most másnak, nemesebbnek, csinosabbnak látta alakját s éppen nem volt ellenére, ha a Nero szerzője az utcán is csatlakozott hozzá. És miért ne? Bulcsu a maga nagy szegénységével és ügyetlenségével rokonszenves benyomást keltett s miután soha nem mondott ellent senkinek, Tildával se gyülhetett meg a baja. A muzsikus vakon, szinte kétségbeesve szerette Tildát, kutyánál hívebben követte minden lépését, és boldog volt, ha a leány csak rá is tekintett. Egyideig a bálványa ugyan nem sokat gondolt dacból készült új barátságával, utóbb aztán egyre melegebben érezte Bulcsu szeretetét, végül pedig maga is vonzódni kezdett ehhez a kócos fiúhoz, aki, ha nem is szólt róla, bizonyára szívesen a tűzbe ment volna Tildáért.

Pető mindezt éles szemmel figyelte meg. Esténként, ha Bulcsuval összeültek, a jogász elismeréssel ütött barátja vállára.

— A dolog jól megy, kedves öcsém, a dolog nagyon jól megy!

Bulcsu hízott a boldogságtól és szerette volna, ha pajtása is meg lenne elégedve.

— Hát a te ügyed rendben van-e? — kérdezte egy nap Petőtől.

A jogász megvonta a vállát.

— No, úgy közepesen, — felelte röviden.

— Csak közepesen?

A Műcsarnok téli tárlatából

Papp Sándor: Merengés

— No, igen. Tudod, Jozefin szeszélyes asszony és az sincs kizárva, hogy kicsit kacér. Nála az ember sohase lehet biztos a dolgában.

— Ez szomoru.

— No, azért még nem ijedek meg. Kitartással az ember sokra megy, azután meg, hiszen arra sincs okom, hogy kétségbeessem. Jozefin szívesen fogadja bókjaimat, rózsacsokraimat, sőt kegyes többször letekinteni az ablakból, ha alatta elsétálok. De lehet, hogy csak szórakozásnak tekinti ezt a kis kalandot, amelynek nem lehetnek komolyabb következményei.

— És te? Igazán szereted őt?

— Azt hiszem, igazán. De hát miért ne? Hiszen oly szép, oly fiatal és oly bájos!

Bulcsu gondolkodni kezdett, aztán többet nem szólt az esetről. Mikor azonban hazaérkezett odvába és az okarinán kínos keservek között elvégezte föladatát, újra töprengeni kezdett a barátja ügyén.

Nem lehetne lódítani a cimbora szekerén? Nem kellene segíteni Petőn, ahogy ő is segített az ő ügyén? Dehogy nem, csak az a kérdés, milyen formában. A zenész egész éjjel álmatlanul hánykolódott ágyában, reggel azonban diadalmasan csapott a homlokára.

— Megvan! Megvan!

XVIII.

Meg is volt. Szinte hihetetlen, hogy előbb az eszébe nem jutott, amikor az eset oly egyszerű. Hiszen Jozefin is a Bauernebel-család tagja, következésképp Tildához és az apjához hasonlatosan gondolkodik; erre vall egész élete. Ha tehát Tildát az ellentmondásra való ingerkedéssel más nézetre lehetett bírni, az orvosságnak hatni kell Jozefinnél is! A kétszerkettő nem lehet világosabb, minél fogva Bulcsu azonnal el is határozta, hogy Petőnek kellemes meglepetést csinál és meghódítja számára a szép özvegyet.

Az életben sok dolog jön kapóra és így esett, hogy másnap — éppen elseje lévén, — Bulcsu mester átment Jozefinhez, hogy nála az úgynevezett Judás-pénzt fölvegye. Az asszony rózsaszínü kuvertában nyujtotta át a Nero szerzőjének a bűnnel szerzett összeget, aztán a lorgnonjával játszva, így szólt:

— Apropos, Bulcsu. Ismeri ön azt a fiatalembert, aki odaát lakik ön mellett?

A muzsikus csak erre várt.

— Hogyne ismerném, nagyságos asszony. Az az ifju: Pető, jogász.

— Úgy? És miféle ember máskülönben? — tudakozódott közömbös arcot mutatva az özvegy. — Én tudniillik csak futólag ismerkedtem meg vele.

Bulcsu lélekzetet vett.

— Nagyságos asszony, őszinte választ akar?

— Mindenesetre, kedves Bulcsu.

— Akkor méltóztassék kérdezni, én majd felelek.

Jozefin a karosszékre mutatott.

— Üljön le, barátom, és gyujtson rá. Azután pedig kezdjük el a dolgot. De nehogy valami ostobaságra gondoljon; Pető engem csak azért érdekel, mert talán fel tudom használni eszközömül.

— Tudom, — gondolta magában a zenész.

— Mindenekelőtt tehát mióta ismeri a jogász urat?

— Oh, nagyon régen, — füllentette Bulcsu. — Együtt jártunk iskolába, ketten mindig a szamár-padban foglaltunk helyet.

— Nagyon szép. De hát az régen volt. A kérdés az, milyen ma Pető? Megbízható-e?

A muzsikus határozottan megrázta a fejét.

— Nem! Ezerszer nem! Bár barátja vagyok neki, de meg kell állapitanom a szín-igazságot. A helyzet a

ban a pénzügyi, vallás- és közoktatásügyi és a földmivelésügyi minis-tériummal karöltve, az ország legnagyobb szaktestületei egy-egy kiküldött tagjának bevonásával, bizottság fog alakulni, amely működését haladéktalanul megkezdheti. A megindításhoz szükséges költségeket *Kossuth* Ferenc minister, aki az ügy iránt a legmelegebb érdeklődéssel viseltetik, készséggel bocsátja az intézmény érdekében rendelkezésre.

Az egri építőiparosok szövetsége legutóbbi közgyűlésén elnökévé újra *Wind* Istvánt, alelnökévé *Fügedi* Jánost és *Mikalicza* Györgyöt választotta. — A *kassai* szövetség elnöke *Kozák* János, alelnökei *Balló* Ferenc és *Kieselbort* Gyula lettek. — Az orosházai szövetség elnöke újra *Javoreszk* György, alelnökei *Supkegel* Gyula és *Süle* László.

A budai alagútat a mult évben a tulajdonos részvénytársaság engedélyideje leteltével meglehetős elhanyagolt állapotban adta át az államnak; mire a kormány szakértőkből bizottságot alakított az alagút állapotának tüzetes megvizsgálása végett. A bizottság már elkészült munkálatával, mely a bajok okául a várhegy üregeibe összegyülő nedvességet jelöli meg, amely víz a Szentgyörgy-téren 1854-ben ásott 40 *cm* mély aknában könnyen jut a tunel falaihoz, amelyekben aztán a fagy segítségével is nagyban pusztít.

Berlini új bazár ez Oranienburger- és Friedrichstrasse közt. Ez az építkezés azért figyelemre méltó, mert az majdnem kizárólag vasbétonból készült. 9000 m^2-nyi területet foglal el. A telek költsége 8 milliom márkára és az építés költsége 5 milliom markára rug. Az átjáró szélessége 13·20 *m*. Az épületet óriás kupola koronázza. Ilyen kupolaszerkezet még nincs; kizárólag vasbétonból készült, 45 *m* magas és 30 *m* átmérője van.

A kő szaga. Ismeretes, hogy ha két kődarabot erősen összeütünk, sajátságos szagot érzünk az ütés helyén. Különösen érezhető ez a szag, akkor, ha két kvarcdarabot koccintunk össze. Erre nézve J. és A. Piccard végzett tanulmányokat, melyek során megállapította, hogy e szag eredete organikus anyagok, például zsirok jelenletére vezethető vissza és hogy az ütés révén keletkezett hő következtében lép föl. A friss törési felületen ez a sajátságos szag nem érezhető. A szaglás utján tehát könnyen megállapithatjuk, vajjon valamely kőzet felülete tökéletesen mentes-e a tisztátalanságoktól.

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET.

A mű- és középitési szakosztályok ülése január 25-én. Elnök *Nagy* Virgil, jegyző *Somló* Emil, jelen volt 70 tag. A Szombathelyt épitendő vagóhíd tervpályázatának biráló bizottságából *Wälder* Gyulát választották meg. A Kossuth-pályadíjat az első 1908. évre a működő bizottság három részben javasolja megbízás útján kiadni, úgy hogy három megbizott tanulmányozza a külföldi *technikai múzeumokat*, *Ödönfy* László az elektromos erő létesítésére szolgáló vízművek völgyzárógátjainak tanulmányozását javasolja, *Berczik* Gyula pedig — hivatkozva a pályázat közgazdasági jellegére — a működő bizottságot ennek megfelelő javaslattételre kívánja utasítani; ezt a szakosztályok el is fogadták. Azután *Somogyi* Károly olvasott föl a *modern portálokról* és *kirakatokról*, hangsúlyozván azoknak az üzletek világosságára, tűzbiztosságára való nagy hatását és bemutatván azok szerkezetének részleteit is; a számos vetített képpel illusztrált fölolvasást — melyet jövőre egész terjedelmében közlünk — a hallgatóság tetszéssel fogadta. Majd *Lechner* Jenő ismertette a *budapesti építésügyi* szabályzat *övezetbeosztására* módosítását célzó indítványát, mert a közmunkatanács által tervezett övezeti beosztás nélkülözi a lakóterületeknek egymásután gyürüzetesen következő fokozatos átmenetét a legsürübben lakott belső várostól a külvárosig. A legbelső városrész nélkülözi az üzleti, kereskedelmi érdekek kellő kielégítését, a villaövezetek nélkülözik az átmeneti területeket, ahol a minimális telekosztással szerényebb igényüek is saját otthont építhetnének. A gyáripar sincs lehetőleg egy bizonyos területre concentrálva, hanem kikezdheti akár a szomszédos villaterületek levegőjét is bárhol. A budai hegyvidék egy tekintélyes része teljesen ki van szolgáltatva a legegészségtelenebb viszonyok megrögződésének. Az indítványt a szakosztályok egyhangúlag elfogadták és a főv. közmunkák tanácsához küldeni határozták. Ezután az elnök üdvözlő szavak kíséretében adta át *Sárkány* Imrének a kispályázat (ártézi ivócsarnok) pályadíját, az egyesületi ezüstérmet, amire *Riemer* Márk indítványára elhatározták a szakosztályok, hogy a díjazott és megdícsért pályaművet Budapest hatóságának figyelmébe ajánlva, annak megküldik. Végül *Schmid* Lajos szólalt föl az Ybl-pályázat bírálati jegyzőkönyvének — szerinte — nem illdomos hangja ellen; az elnök fölvilágosító szavai után az ülés véget ért.

A választmány f. hó 29-iki ülésén elfogadta a mű- és középitési szakosztályoknak a budapesti építésügyi szabály dolgában készített javaslatát (az övezetek ügye máskorra maradt); az I. hazai takarékpénztár tervpályázata alkalmából a *Fittler* Kamillt ért névtelen vád ellenében Fittler iránt teljes bizalmat és elismerést szavazott; a személyi részre nézve pedig intézkedni az Egyleti Tanácsot kérte föl.

HIVATALOS.

AZ ÉPITŐMESTERI KÉPZETTSÉG MEGVIZSGÁLASÁRA SZERVEZETT BIZOTTSÁG

Pál Húgó (Budapest) építőmesternek a január 26-án letett szakvizsgálat alapján a képesítő bizonyítványt kiadta.

MAGYAR ÉPITŐMESTEREK EGYESÜLETE.

Az építőmesteri szakosztály ülése január hó 28-án. Elnök *Sziklai* Zsigmond, jegyző *Pásztor* Béla.

Az *elnök* megnyitja az ülést. Felolvastatja a mult ülés jegyzőkönyvét, amelyet a szakosztály változatlanul tudomásul vesz. A mai jegyzőkönyv hitelesítésére *Mód* Lajos és *Szuchy* Jánó kérettek fel.

A II. kerületi Iparoskör meghivja az egyesületet a f. hó 31-én tartandó iparos nagygyűlésre. A szakosztály a nagygyűlésre *Kunfalvi* Nándor, *Sziklai* Zsigmond, *Ziegler* Géza, *Pásztor* Béla, *Székely* Marcell és *Mód* Lajos tagokat küldi ki.

A budapesti szobafestők és mázolók szövetsége kidolgozta és az egyesületnek megküldötte elszámoló szabályzatát és árjegyzékét. A szakosztály a szabályzat tárgyalását határozta el és azt tanulmányozni *Szuchy* Jánost, *Székely* Marcellt és *Karvaly* Gyulát kérte fel.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minister hosszabb leirattal megküldte az egyesületnek a módosított állami általános és részletes vállalati feltételek tervezetét és kéri, hogy az egyesület február hó 28-ig tegye meg az észrevételeit; a szakosztály a tervezet tárgyalását határozta el és az általános feltételeket *Koch* Károlynak és *Barcsai* Lajosnak, a földmunka és sziklarepesztés feltételeit *Koch* Károlynak, kő- és téglaburkolatok feltételeit *Mód* Lajosnak, a kőmüves munkákra vonatkozó részletes feltételeket *Mann* Józsefnek és *Báthory* Istvánnak, a kőfaragó munkára vonatkozó feltételeket *Weisinger* Györgynek, a vasbéton munkára vonatkozó feltételeket *Schustler* Józsefnek, az alagutakra vonatkozó feltételeket *Gregersen* Nilsnek, az ácsmunkára vonatkozó feltételeket *Szeszlér* Sándornak és *Horváth* Józsefnek, a tetőfedő munkák feltételeit *Ziegler* Gézának, a bádogos munkák feltételeit *Rothauser* Lajosnak és *Fried* Zsigmondnak, a szobrász munkák feltételeit *Rákos* Manónak, az asztalos munkák feltételeit *Melczer* Nándornak, a lakatos munkák feltételeit *Lepter* Jánosnak, a mázoló munkák feltételeit *Székely* Marcellnek, az üveges munkák feltételeit *Forgó* Miklósnak, a padozati munkák feltételeit *Nándor* Pálnak; a burkoló munkák feltételeit *Walla* Józsefnek, a szobafestő munkák föltételeit *Székely* Marcellnek, a falkárpit munkák feltételeit *Ziegler* Gézának, a cserép- és vaskályhák munkáinak feltételeit *Koch* Jenőnek, a takaréktüzhelyek munkáinak feltételeit *Lepter* Jánosnak, a faredőnyök és ablakponyvák vállalati feltételeit *Justus* Dezsőnek, a csatornázás, vizvezeték és légszeszberendezés feltételeit *Fried* Zsigmondnak, a villamos munkák feltételeit *Ziegler* Gézának, a központi fütések feltételeit *Bíró* M.-nak, a felvonók feltételeit *Kováts* Ernőnek, a többi összes feltételeket *Kunfalvi* Nándornak adja ki tanulmányozás és javaslattétel végett.

E vállalati feltételek tárgyalását a szakosztály a jövő heti ülésben kezdi meg.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ACSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

A munkásbiztositási törvény novellája. A munkásbiztositási törvény novelláris javaslata, mint értesültünk, már teljesen elkészült és legközelebb megindulnak a bizalmas tanácskozások a törvénytervezet megállapítása felett; úgy hogy az még esetleg e hó folyamán a képviselőház elé terjeszthető legyen.

Papp Szabolcs építének Wannenmacher Fabián

amelyeken az engobbos lüszter csak annyira van alkalmazva, hogy a keramiai jellegnek ne ártson; onnan valók voltak a sikerült rézkarcok s fafaragások, a pompás iskolára valló freskó-tervezetek. A főiskola mellett egész sereg apróbb iparművészeti iskola dolgozik. Ezek az iskolák magánjellegüek, nem állam vagy község gyámolítja, hanem a Guildek, meg a nagy alapítványok; irányításukat művészek és iparosmesterek intézik. Este 6 és 9 óra között van a tanítás, kizárólag olyan növendékek számára, akik az életben már gyakorlatilag működtek.

Így dolgozik az *Ashbee* vezetése alatt működő campdeni School of Art; itt vannak a telep fémmunkái, bőrkötései, hímzései. Itt vannak a blackburni, burgi, salfordi Technical Schoolok szőttesei; a Fermanagh Committee of Agriculture háziiparszerűleg készült irish csipkéi; a hanleghi School of Art mázas csempéi; a dublini Metropolitan School of Art nemes technikájú és eleven színű zománcművei; a manchesteri School of Technology üvegképei és itt vannak a Battersea és Northampton Polytechnic ékszerei, ötvösmunkái, könyvkötései, hímzései, amelyek meggyőzően igazolják, hogy milyen helyes módszer a műhelyrendszerű oktatás.

A mostani kiállítás brit anyagát Thomson *Lyon* gyüjtötte össze, úgy hogy nemcsak tervezeteket, de kész iparművészeti munkákat is küldött, igen gazdag collectiókban.

A newyorki Columbia University rajztanító képzőintézete két tanmenetet állított ki. Az egyik a rajztanárjelöltek, a másik a népiskolák 8 osztályának tanmenetét mutatja be.

Amerikában a rajztanítás az átalános nevelés szolgálatába lépett és fontos kiegészítő részévé vált a tanításnak, amely mindinkább a gyakorlati élet követelményeit s a gyermeknek önállóságra való nevelését tartja szem előtt.

A. W. Dow, a columbiai rajztanítóképző vezetője a rajztanítás elsőrendű feladatát abban látja, hogy a nép ízlését nemesítse. Ettől várja ő a nép erkölcsi felemelését. Tanmenete az egyszerű vonalból indul ki, ezzel osztja a teret arányos részekre, megtanítja az alak, nagyság, helyzet és arányosság megítéléséhez való vonatkozásait. Majd áttér a plasztikus ábrázolásra, az árnyalatok tanulmányozására, végül pedig a szín felismerésére és visszaadására s színes tervezetek készítésére tanítja növendékeit. A rajznak az ipari munkákkal való kapcsolatára különös gondot fordít s azért a rajztanítójelöltek a különböző ipari technikákat is tanítják s gyakorolják, úgymint a szövést, fém- és famunkák készítését, az agyagmívességet stb.

Nagyon érdekesek a kis elemi iskolások színpróbálgatásai, tervezései, összeállításai s az belőlük az átalános benyomás, hogy ez az oktatás szilárdabb, logikusabb alapon áll, mint a párisi városi iskolák szomszédos kiállítása.

A francia iparművészeti iskolák kiállítása a legdíszesebb s a legelmaradottabb. A tanítás benne ugyanott van, ahol régente volt. S a tanítás céljáról való fölfogása is elmaradt. Ugyanott pihen, ahol maga a francia iparművészet. Régi formák másolása, a dolgok utánzása és kisebb variálása: ez az ő ipariskolájuk tanítása. A forma mivoltának megismertetésével, a vonal természetének, a matériák követelményének megértésével nem törődnek. Ezekben az iparrajziskolákban csak lerajzolni tanulnak, de nem rajzolni is. A Lalique-ok s a híres kis plasztikusok nem ilyen iskolákból kerülnek ki.

A rajzoktatás gipszszel kezdődik s a rózsaszín meg ibolyás tónusokkal végződik. Az újabb ideák még a japánizmus segítségével sem tudtak kibontakozni. Átalában a mai francia iparművészet sorsát nem az iskolákban intézik, hanem a nagy iparművészeti cégek műtermeiben és műhelyeiben.

Ez érdekes és tanulságos kiállítást szaktársaink figyelmébe ajánljuk. A kiállítás három hétig marad nyitva; megtekinthető hétfő kivételével naponkint 9—1-ig és d. u. 4—7-ig, vasárnap d. e. 9—12-ig és d. u. 2—4-ig. A kiállítás gazdag anyagát Czakó Elemér dr. rendezte el.

Cs. K.

VEGYESEK.

Kitüntetés. A király *Nagy* Dezső budapesti József-műegyetemi nyilvános rendes tanárnak a főiskolai oktatás és műszaki tudományok terén hosszú és eredményes működésével szerzett érdemei elismeréseül a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Kinevezések. A kereskedelemügyi m. kir. minister *Ferenczi* Endre, *Szobotka* Rezső és *Borbély* Kálmán, *Éltető* Ákos, *Klein* Adolf és *Petrovics* Arzén, *Perlaki* Ede, *Heidrich* László és *Stankovits* György, *László* Sándor, *Weisz* Ignác és *Faur* Cornél, *Dóbiás* Ede, *Pischinger* Gyula, *Kemény* Bertalan, *Keller* Izsó, *Alacs* Zoltán, *Kovács* Ákos, *Komor* Arnold, *Albert* Iván és *Gere* Kálmán, végül *K icsfalussy* Mihály és dr. *Kossalka* János főmérnököket műszaki tanácsosokká, *Gesztesi* Mihály, *Czakó* Ignác, *Frank* Ármin, *Retezár* Gerő, *György* József, *Hoffmann* Sándor, *Simon* Norbert, *László* Miksa, *Moldványi* Béla, *Hantos* Izor, *Gnädig* Lipót, *Jüttner* Kálmán és *Zoltán* Ödön, *Cudič* Milán, *Naményi* Vilmos, *Jermy* Sándor, *Holéczy* Gyula, *Simonyi* Mihály, *Adamovič* Prokop, *Vágó* Dániel, *Rauszek* Jenő, *Nagy* Sándor, végül *Szikszay* Gerő mérnököket főmérnökökké, *Hajdu* Sándor, *László* Aladár és *Imre* Géza segédmérnököket mérnökökké, végül *Tantó* Pál és *Bocskor* Ernő okleveles mérnököket kir. segédmérnökökké, — továbbá ifj. *Rozenauer* Lajos okleveles mérnököt a kőműves-, kőfaragó- és ácsmesteri képzettség megvizsgálására Beszterce-bányán szervezett bizottság tagjává nevezte ki.

A Pesti hazai I. takarékpénztár palotájának tervpályázata alkalmából a lapunk mult számában megjelent közleményre nézve részben helyreigazításul pótoljuk, hogy az I. díjat nyert *Alpár* Ignác pályaterveiben négy alaprajzi megoldás szerepel, melyek közül kettőn a bankbejárás a Gizella-térre, egyen a Váci-utcára néz, a negyedik pedig sarok-megoldás a Gizella-tér és Váci-utca sarkára. Az I. pályadíjat a gizellatéri bejárásnak ítélte a jury.

A budapesti építésügyi szabályzat tervezetéről holnap, hétfőn esti 6 órakor *Sziklai* Zsigmond az Országos Iparegyesületben (Zichy-Jenő-utca 4. sz) előadást tart.

Az ipartörvény revisiója dolgában a kereskedelemügyi miniszter által a múlt őszre kilátásba helyezett országos szaktanácskozmányt március hó 16-ára d. u. 1/25 órára hívták össze; az ülések hetenkint minden hétfőn, kedden és szerdán lesznek az újvárosház közgyűlési termében.

A Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége idei rendes közgyűlését február 14-én vasárnap tartja Budapesten.

A breznóbányai vigadó épület tervpályázatán az első díjat ~~Führer Miklós~~ és Wannenmacher Fábián, a második díjat Papp és Szabolcs, a harmadik díjat pedig Harmincz Mihály építészek nyerték el. A pályázatban tizenheten vettek részt.

A renaisance és modern kert művészetéről tartott két előadást *Rerrich* Béla lapunk dolgozótársa f. hó 21-én és 28-án az Iparművészeti múzeumban nagyszámú hallgatóság nagy tetszése kíséretében. A fölolvasást, melyet számos vetített kép élénkített, közölni fogjuk.

Mechwart András emléke. Mindjárt a nagy gyáros elhunyta után fölmerült az eszme, hogy a magyar gépipar megteremtésében alapvető munkásságot kifejtettnek emléke megörökittessék; azóta folyton folytak a tanácskozások, míg végre a legutolsó napokban tartott értekezleten azt határozták, hogy Mechwart Andrásnak Budán, működésének szinterén *emlékszobrot* állítanak. A szoborbizottság elnöke *Cserháti* Jenő műegyetemi tanár, aki mint igazgató a Ganz-gyárban évekig működött a megdicsőülttel.

A műszaki múzeum létesítése dolgában a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben f. hó 22-én értekezlet volt Szterényi József államtitkár elnöklete alatt, melyen a kormány, a technika és az ipar legelőkelőbb testületeinek képviselői vettek részt, akik kivétel nélkül a legmelegebben pártolták az új múzeum létesítésének eszméjét. *Gaál* Jenő, *Weisz* Manfréd, *Thék* Endre, *Eötvös* Lóránt báró, *Gelléri* Mór, *Hauszmann* Alajos, *Cserháti* Jenő, *Kosutány* Tamás, *Hermann* Miksa, *Tóth* Lajos, *Gálócsy* Árpád fölszólalása után az elnöklő államtitkár így foglalta össze az értekezlet eredményét: Első teendőnek tartja, hogy a természettudomány és az ipar körébe vágó és még meglévő emlékeinket és tárgyainkat összegyüjtsék, amely munkára a kereskedelemügyi miniszter a főnnhatósága alatt álló egész műszaki kart rendelkezésre bocsátja. Reméli, hogy a pénzügyminister is a bányahatóságokat hasonlóképpen az intézmény rendelkezésére bocsátja. Fontosnak tartja a hozzáférhetőség érdekében, hogy a múzeumot ne valamely speciális tanintézetben helyezzék el. A kereskedelemügyi ministerium

3215. Papp Sándor.

Sz. Diécsen 1868 május 14-én.

A tudás.

Az eszmét a késő esti világításban ábrázolt vidék előterében kőpadon pihenő meztelen emberpár olykép fejezi ki, hogy egy dús hajú férfi jobb kezével a vállára dűlt asszonyt, a ki mosolyog és a kinek kibontott haját a szél lobogtatja, átkarolja, míg ökölre szorított baljával támaszkodik. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Papp S.*«.

Vászon, méretei 200 : 151 cm. — Lelt. sz. 3215. — Vétetett az 1905 deczember 20-iki 104611 sz. leirat szerint 2500 K-án (1130–905). — Elszámoltatott 1906 június 5-én (786–906). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 szvsz. határozat (942–910).

III
423 (3215).
643 (402).

III : 423

Vétel
1905

PAPP SÁNDOR (* 1868)
Tájkép
Vászon, olaj, 55×75 cm.

Magyar Nemzeti Galéria

XI.

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK, LÁTCSŐVEK, MŰSZEREK, FEGYVEREK

NAPI KRÓNIKA

— **Göncz Árpád,** a Magyar Köztársaság ideiglenes elnöke a Magyar Köztársaság aranykoszorúval díszített Csillagrendjével tüntette ki Hadrovics László akadémikust, nyugalmazott egyetemi tanárt, 80. születésnapja alkalmából. A kitüntetést Kosáry Domokos, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke adta át csütörtökön az MTA székházában.

— **Szűrös Mátyás,** az Országgyűlés alelnöke és Pozsgay Imre, az MSZP parlamenti képviselőcsoportjának vezetője csütörtökön az Országházban találkozott Sütő Andrással, a neves íróval, aki hazánkban folytatja gyógykezeltetését. A szívélyes hangvételű találkozón a képviselők tájékoztatták a vendéget Magyarország időszerű politikai kérdéseiről. Sütő András pedig beszámolt amerikai élményeiről, tapasztalatairól a bennünket különösen foglalkoztató nemzetiségi kérdéssel kapcsolatban.

— **Jeszenszky Géza** külügyminiszter csütörtökön elutazott Brüsszelbe, ahol megbeszélést folytat Manfred Wörnerrel, a NATO főtitkárával, és találkozik Peter Corterierrel, az Észak-atlanti Közgyűlés főtitkárával.

— **A Kuvait Petroleum International Limited** szakértőit várják július első napjaiban az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszthöz. Az európai ügyletekkel foglalkozó iroda a kuvaiti Kuvait Petroleum Corporation érdekeit képviseli a térségben. Szakembereinek érkezése szoros kapcsolatban van a nagykövet azon bejelentésével, hogy Kuvait olajipari együttműködésre szeretne lépni Magyarországgal, elsősorban az

— **Csatlós János** Svédországban élő műfordítónk 70. születésnapja alkalmából, fordítói munkássága és a magyar—svéd kulturális kapcsolatok elmélyítése érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként a Magyar Köztársaság ideiglenes elnöke a Magyar Köztársaság Csillagrendje kitüntetést adományozta. A kitüntetést dr. Hajdú József nagykövet, a svéd kulturális élet kiemelkedő képviselőinek jelenlétében adta át Stockholmban.

— **Magyar Logisztikai Egyesület** alakult, amely céljának tekinti, hogy a hazánkban még igen kevés helyen alkalmazott, de Nyugaton elterjedt módszert meghonosítja. A csütörtökön tartott sajtótájékoztatón elmondták: a logisztika olyan átfogó és gazdasági eredményt produkáló metodika, amely a termelés legkülönbözőbb tényezőit és folyamatait rendszerszemlélettel fogja össze az optimális eredmény elérésére.

TERÁPIA

— Csak a vonalkódot nézd az árakon, és akkor nem ájulsz el...
(Brenner György rajza)

A lottó nyerőszámai:
10, 17, 33, 71, 75

A tárgynyereménysorsoláson a 23. játékhét szelvényei vesznek részt.

— **Tudományos konferencia** kezdődik ma Miskolcon az Orvostovábbképző Egyetem egészségügyi főiskolai kara szervezésében. Dr. Mészáros Judit főigazgató megnyitója után Frenkl Róbert professzor tart díszelőadást az egészségkultúra időszerű kérdéseiről, majd szekciókban vitatják meg pénteken és szombaton az egészségügyi oktatás és tudományos élet legsürgetőbb tennivalóit.

— **Szabadság-díjjal** tüntette ki az Amerikai Magyarok Országos Szövetsége a magyar demokrácia ügyének két kiemelkedő amerikai támogatóját. Paul Weyrichnek, a Szabad Kongresszus-Alapítvány elnökének és Robert Krieble-nek szerdán nyújtotta át a díjat Pásztor László, az AMOSZ ügyvezető elnöke Washingtonban.

— **Gyógyszergyári oldószerek** megsemmisítésével kísérleteznek a Beremendi Cement- és Mészipari Rt. klinkerégető kemencéiben. A környezetvédelmi hatóságok által jóváhagyott huszonnégy napos program július elején indul a baranyai üzemben.

— **Tokaj** vasárnap egy új szobrot kap ajándékba az NSZK-beli Oestrich-Winkel testvérvárosától. A Bachus-figura Szanyi Péter szobrászművész alkotása, melyet

Református kissebségi konferencia

A közös lelki örökség vállalása, az egymásrautaltság felismerése

A Trianon után kialakult helyzetben *kisebbségi sorba* jutott, az utódállamokban élő magyar reformátusság és az anyaországi egyház küldötteinek találkozója volt a héten megrendezett eszmecsere. Az e térségben nemrégiben bekövetkezett gyökeres és gyors politikai változások *eltüntették* az egyházakat szorító korlátokat és megkötéseket; másrészt viszont seregnyi olyan problémát vetettek fel, amelyekre nézve szükségesnek látszott a *testvéri tanácskozás* összehívása — mondotta *dr. Tóth* Károly püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa elnöke, a szerdán délben a Ráday Kollégiumban tartott, a konferenciát záró sajtótájékoztatón. A püspök emlékeztetett arra: 1986-ban már rendeztek egy tanácskozást, de annak légkörét még az akkori politikai viszonyok szabták meg, s nem minden széken foglalhattak helyet a határainkon túlról meghívott vendégek. A hét elejére összehívott, immáron II. konferenciára — a korábbival ellentétben — csak a *határmenti magyar reformátusság* képviselőit hívták egybe, mivel a nyugati szórványlétben élő egyházak küldötteivel jövőre a magyar református világtalálkozón amúgy is találkozhatnak.

Mint hallhattuk: a magyarországi református egyháznak van igénye, hogy egységes keretbe fogja a magyar református kisebbséget; sokkal inkább *a közös lelki örökség vállalása és az egymásrautaltság felismerése* teszi szükségessé a mostanihoz hasonló konferenciákat. A köl-

csönös felelősség vállalásáról és gyakorlásáról van szó — hangsúlyozta.

A nemzeti kisebbségek kollektív jogainak kodifikálása érdekében — kormányaik révén — valamennyien felhívással fordulnak az ENSZ-hez- és a Református Világszövetséghez. Javaslat született arra is: vegyék számba és ajánlják egyházaik kegyeletes emlékezetébe azokat a református lelkészeket, akik az elmúlt évtizedekben üldöztetést, mártírhalált szenvedtek Krisztusba vetett hitük, egyházhűségük miatt. Indítványozzák a rádiónak és a televíziónak: a kisebbségi egyházak képviselőit is vonják be a vallási műsorokba.

Természetesen szóba került a kint élők fenyegetettségérzése, s a menekültek ügye. Ezzel kapcsolatban *Dobai* István, a kolozsvári egyházkerület főgondnoka megrendítő szavakkal fejezte ki gondolatait: a baj az, hogy már a legjobbak is eljönnek. Teljes a reményvesztettség. Nem látnak jövőt maguk előtt az emberek. Aki számol a jövővel, s nem marad ott, arra senki sem vethet követ. Rámutatott: *a menekülés okát kell megszüntetni.*

Sokan szóltak az egyházak óriási felelősségéről. Kárpátalján például a 89 gyülekezetre húsz egyházi ember jut, s ebből csak 13 a fiatal. Örvendetes, hogy lassanlassan visszakapják az elkobzott egyházi épületeket. De van türelmük kivárni — szögezte le *Forgó* Pál püspök, aki emlékeztetett arra: a Biblia szerint a *szelídség* töri össze a csontokat.

(k. b.)

PAPP S. Gábor

Vita energiaellátásunk helyzetéről, jövőjéről (4.)

Külföldi szakértőket a lobbyk ellen

Megélénkült a bányászati-energetikai lobby tevékenysége. A jelek szerint az új kormányzat tapasztalatlanságát, a kialakulatlan erőviszonyokat próbálják felhasználni arra, hogy kemény támadással engedményeket érjenek el, megakadályozzák, vagy legalábbis fékezzék a bányászati-energetikai beruházások visszaszorítását, leállítását, vagy tovább lassítsák a nem gazdaságos bányák bezárását. Úgy vélem, *Hegedűs* Csaba bányamérnök „Feljövőben a szénbányászat" című cikke is ebbe a sorba tartozik.

Előre szeretném bocsátani, hogy többedmagammal ebben az országban azok közé tartozom, akik nem bányászok, nem bányaipari vezetők, nem bányamérnökök. Nem fűződik tehát érdekem ahhoz, hogy a hazai bányászat mindenáron fennmaradjon. Azt azonban ne higgye senki, hogy nem szeretem a bányászokat, a bányaipari vezetőket, a bányamérnököket. Csak éppen nem szeretem őket *jobban*, mint a pékeket, gyógyszeripari dolgozókat, vagy a tanárokat. Ami pedig a gazdaságot illeti, mint Magyarország polgára abban vagyok érdekelt, hogy nagyon szűkös erőforrásait ez az ország végre arra használja, ami a legjobban kifizetődik, miközben minden szükséges jószág — energia, élelmiszer, iparcikk, szolgáltatás — bőségben álljon rendelkezésre és a környezet se károsodjon. Mindegy tehát nekem, hogy hazai vagy import szenet, olajat vagy vízenergiát használnak fel az erőművek; még az sem bántja a lelkemet, ha áramot importálunk, ha az a *legolcsóbb* megoldás. (Az atomerőművekre — Csernobil óta — né-

szerének valós alapokra helyezése" címke alá sorol. Ez a megközelítés szinte minden vesztéséges tevékenységet védő írásban felbukkan. Hogy a nem gazdaságost, hogyan lehet gazdaságossá tenni, az többnyire „elszámolási" kérdésként merül fel a régi módszerekhez szokott ipari lobbysták fejében. A korrekció módjául szokták ajánlani például, hogy az adott tevékenység gazdaságosságát ne önmagában, hanem más tevékenységgel összevonva vizsgálják (H. Cs.-nél: „A csődhelyzetbe juttatott bányák

lobby nevében is — meg van sértődve. „Szokatlan számunkra — írja — a volt Ipari Minisztérium köreiből a közvélemény helyes és objektív tájékoztatását szorgalmazó kijelentés. Őszintén ki kell nyilvánítanom — s ezt bízvást tehetem a bányászat és a bányásztársadalom túlnyomó többsége nevében —, hogy legalább egyetlen ilyen gesztus örömünkre szolgált volna az elmúlt két-három éven belül bármikor! Különösen azért, mert az OT—PM—IpM-megnyilatkozások — ha ilyenek egyáltalán előfordul-

Papp S. Gábor linómetszete

gazdálkodásának az ipar fogyasztóival közös vertikumban történő vizsgálata"). Módja a versenytársak kiküszöbölése is („... a Dorogi Szénbányák csődhelyzetéhez

tak — jobbára a bányászat *lejáratását*, intézkedéseik pedig — az egykori Tervgazdasági Bizottsággal egyetemben — *felszámolását* szolgálták." (Kiemelések H. Cs.-

Szeptemberben nyílik az új magán általános iskola

Hibázni csak egyszer lehet

Ősztől nyitja meg kapuit Székesfehérvárott az ország első, teljesen magánkézben levő általános iskolája. A szokatlan vállalkozásnak jó egyéves előzménye van, hiszen két lelkes középiskolai tanár, *Rockenbauer* Lajos és *Szabó* Péter már régóta dolgozik e nagy álom megvalósításán. A két pedagógus, akik gyermekkoruk óta ismerik egymást, s ma is ugyanabban a gimnáziumban tanítanak, még a múlt évben bejegyeztette a Cégbíróságon a Coménius Társaságot, amely akkor még csak az iskolán kívüli oktatásszervezésben volt érdekelt. A kezdetben 12 ezer forint alaptőkével induló vállalkozás egy év leforgása alatt olyan sikereket ért el, hogy a törzstőke ezerszeres növekedését mutatta ki az év végi mérleg. Nem akármilyen eredmény mindez, főként ha arra gondolunk, milyen nagy konkurencia egy pedagógiai vállalkozásnak az ingyenes állami oktatás jelenléte a piacon.

Új történelemkönyv

— Népművelő, tanári múltunkból jól tudtuk, hogy szerte az országban számos olyan kiváló pedagógus dolgozik, akik valamilyen módon elégedetlenek az állami oktatással, érzik, hogy tudásuk nem tud kellőképpen érvényesülni — emlékszik vissza a kezdetekre Rockenbauer Lajos. — Levélben fordultunk hozzájuk, s felkértük őket, mondják el, a tananyagnak mely részei azok, amelyeket kifogásolhatónak tartanak, s milyen más, jobb megoldást tudnak ajánlani. Számos, nagyon hasznos észrevétel, javaslat érkezett hozzánk, melyek alapján hozzáláttunk a tankönyvek kiegészí-

Alkotó Pedagógus Közösség két tanára már hosszabb ideje dolgozott azon, hogy ősztől tető alá hozzon egy ilyen intézményt. Felkeresték május folyamán a jól prosperáló Coménius Társaság vezetőit, s megállapodtak, hogy együttműködnek az iskola létrehozásában. A Coménius vezetői garantálták az általános iskola fenntartásához szükséges intézményi és anyagi háttér megteremtését, s így — a szükséges engedélyek birtokában — szeptember elsejével minden bizonnyal *megnyithatja kapuit az ország első magán általános iskolája*. Kezdetben hat rendes és két óraadó tanár irányításával folyik majd az oktatás a három, egyenként 15-16 fős elemi iskolai osztályban.

A szervezők Képességfejlesztő Iskoláért Alapítványt hoztak létre, amelyre máris nagy értékű felajánlások érkeztek. A helyi Albacomp Kft. például félmillió forint értékben adományozott számítógépeket az iskolának. Ennek segítségével idővel olyan speciális képzésre is mód nyílik, mint a számítástechnikai oktatás. Addig pedig a gépekkel újabb vállalkozásba kezdhetnek a vezetők, melynek nyeresége az iskola kasszáját gyarapítja.

A hagyományos tárgyak mellett helyet kapnak idegen nyelvi tanórák (hét nyelvből lehet választani), néptánc, bábozás, színjátszás, virágkötészet, úszás, tenisz és hangszeres képzés is. A gyermekek *egész napos rendszerben* tanulnak, s a tervek szerint *reggelente gyűjtőjárat, a nap végén pedig mindenkit lakásához hazaszállító különbusz hozná-vinné a tanulókat*. Az oktatás, a különféle speciális szolgáltatások és a teljes ellátás fejében *havi 4000 forintos tandíjat kell fizetniük a szülőknek*. Ez az összeg egyébként pusztán arra elegendő, hogy éppen fedezze a kiadásokat, a főállású pedagógusoknak is pusztán annyi garanciát tudnak adni a szervezők, hogy az állami oktatásban kapott fizetéseikkel azonos összeget kapnak kézhez a hónap elején. Ha ez a vállalkozás is olyan sikeresnek bizonyul, mint a korábbi, akkor idővel valamivel jobb fizetések lesznek — mondják bizakodva a Coménius Társaság vezetői.

Gimnáziumot is

Szó van arról is, hogy később tizenkét évfolyamossá bővítenék az oktatási intézményt, hiszen kívánatos lenne, hogy azonos rendszer szerint haladhasson végig az anyagon az a nebuló, aki az új formában kezdte meg tanulmányait. Tervezik ugyanakkor, hogy 1991-ben beindítják a *gimnáziumi oktatást is*. Ehhez persze nagyon sok pénz kell. Éppen ezért Rockenbauer Lajos és Szabó Péter már most a részvénytársasággá alakulás előmozdításán fáradozik. A rövidesen kibocsátandó részvények megvásárolásában a pedagógusok előnyt élveznének, október végéig csak „kollégák" jegyezhetnék azokat. „Ezzel az a célunk — mondja a két menedzser-tanár —, hogy a pedagógusok munkájába is átültessük a tulajdonosi szemléletet, ami reményeink szerint növeli majd a tanári munka hatékonyságát. Ezáltal azt is bizonyíthatnánk, hogy a pedagógusi munka összeegyeztethető a piac kihívásaival."

Dobszay János

6324. sz. jegyzék

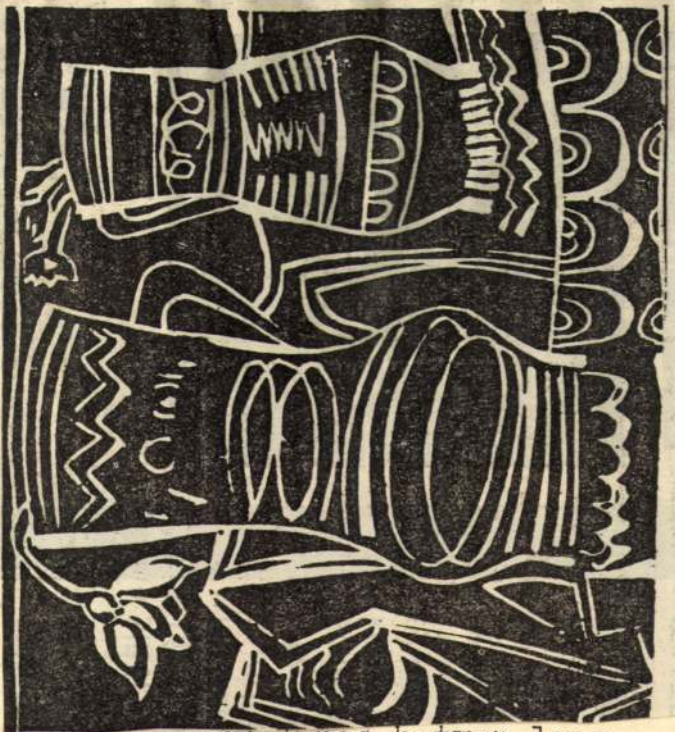

Papp S. Gábor: Kerámiák (linómetszet)

...val és Arany János hatvan levelével. Bp. 1883, Ráth, Fischer ny. Bécs. VI, 211 p. 22 cm.

Egységár: 100.-Ft

PAPP S: Gábor

Magyar Nemzet, LIII.évf. 135.sz.1990
junius 11.

Papp Sándor

pesto

Perállag III -

1521. l.

1692. **Kula-szőnyeg,**

sárgás tükrében szegfűtövek, többsoros keret
Nelkenzweige auf gelbem Fond, mehrreihige

1693. **Kula-szőnyeg,**

tükrében sárga alapon szegfűtövek, hatsoros
im Mittelfelde Nelkenstöcke auf gelbem Gru

1694. **Selyemszőnyeg,**

zöld tükrében két ciprusfa, többsoros virá
SEIDENTEPPICH, im Mittelfelde zwei Cipres
Persisch, XIX. Jahrhundert.

1695. **Horgolt csipketeritő.**

GEHECKELTE SPITZENDECKE.

1696. **Selyemkendő,**

sárga, színes virágos szélsávval. XIX. sz. m.
XIX. Jahrhundert.

1697. **Selyemkendő,**

vörös alapon zöld nagyvirágos szegély. XIX.
Zweite Hälfte XIX. Jahrhundert.

1698. **Kendő,**

gyolcs, három sarkán áttört hímzett virágmin
Ecken gesticktes Blumenornament. Oberung

1699. **Gallér,**

vert csipke, szalagmustrával. — SPITZENK

1700. **Selyemkendő,**

vörösesbarna alap, fekete virágmustrával. XIX

1701. **Selyemkendő,**

fekete alapon színes virágindaszegély. Hibás

1702. **Casula**

vesznek. A szoknya hosszú és sűrű ránczokba van szedve, piros vagy vörös alapszíne barnán van sávozva s elől nincs összevarrva, mert oda a bolgár női öltözet legékesebb darabját, a kötényt kötik. A kötényt a leányok maguk szövik, pirosra festik, aranyos és ezüstös paszománttal szegik be, szívekkel, virágokkal kivarrják és szalagokkal cziczomázzák föl. E kötények, mint a bolgár házi ipar termékei újabb időben nagyon keresettek s az ismeretes bolgár szőnyeggel egyetemben jó jövedelmi forrásúl szolgálnak. Az asszonyok turbánformára kötött fehér fejkendőt viselnek. A leányok hajukat hullámosan fodorított varkocsba fonják, melynek végébe földig érő szines szalagot fonnak. Általában czipőt, fekete vagy piros csizmát viselnek. Télen a vingai asszonyok asztrakánnal prémezett mentét, a bessenyeiek pedig zsinóros bőrdolmányt vetnek vállaikra. A krassován nők öltözete egészen román. Hosszú fodros ingben járnak, melyet a csipőnél felgyűrnek, hogy benne a szükséges apróságokat: bicskát, ollót, stb. elhelyezhessék. Lábszáraikat térdig érő durva s többnyire barna vagy sávos daróczba burkolják, de e burkolatot balfelől nyitva hagyják. Újjatlan ködmönt, vagy virágosan beszegett s a vállaknál fekete bárányborral prémezett s tulipánokkal kivarrott juhbőr mellényt viselnek. A leányok hajadon fővel járnak, az asszonyok pedig hajfonatukat kontyba csavarják s abba félhold alakú fésűt tesznek s rá hátúl lelógó fehér kendőt borítanak. Olykor tűkkel és színes gombokkal is felczifrázzák e különös alakú fejdíszt.

A bolgár a földmívelést szereti. Nincs is a svábon kivül Dél-Magyarországnak oly földet áhítozó népe, mint a bolgár. De, ha mint földmívelő nem boldogúl, legszívesebben kertész és szőnyegkereskedő lesz belőle s mint ilyen messze földre is elvándorol. Fő vágya a birtokszerzés s ha ez minden igyekezete mellett sem sikerül, kiköltözködik, és mivel nyelveket gyorsan tanúl s hajlandó a más nemzetiségűekkel való összeházasodásra, könnyen beolvad más népekbe. Ez az oka, hogy beköltözése óta alig szaporodott. Nyugodt, sőt közömbös természete mellett sincsen mélyebb érzelem híjával; meglátszik ez egyszerű, de mély érzésű népköltészetén, szokásain és időtöltésein is. A krassován bolgár sokkal érzelmesebb a józan, sőt egy kissé prózai természetű síkföldi bolgárnál. A magas hegyek, a mély és szűk völgyek, a havasi rétek szépsége, a csermelyek lassú mormolása és a fenyvesek méla csendje alkotják rendszerint költészetük képeit. A krassován ifjak esténként a kútaknál, a faluvégi gyepen, vagy nappal künn a mezőn, a havasi réten igen szivesen szoktak dalolni. Néha párbeszédes nótázás folyik. A legény fönn a hegyen, a leány lenn

Télen testhez álló s térdig érő fekete prémes juhbőr ködmönt viselnek. A krassován férfiak viselete is hasonlít a síkföldi bolgárok most leírt viseletéhez azzal a különbséggel, hogy derekukon rendszerint még bőröv is van, melyben

Délmagyarországi bolgárok.

a szerbekhez hasonlóan csontnyelű kést hordanak. Télen báránybőr kucsmát, nyáron pedig kerek nemez kalapot viselnek. Vasárnapokon és ünnepeken a ködmönt félvállra vetve hordják.

A női viselet kicsipkézett újjú, ránczos hátú s ékesen kivarrott vállú ingből áll, melyre fényes gombokkal s aranyos sujtással díszített világos kék mellényt

Osztrák Magyar Monarchia
irásban és Egyben VII. k.

PAPP S.Gábor

Vasárnapi Hirek,1990.okt.1.

Portrékkal Finnországban

Papp S. Gábor festőművész a jótékonyságért

A finnországi Tornionban nagy sikerrel mutatkozott be *Papp S. Gábor* Fonyódon élő festőművész, a nyáron. Négy évre szóló szerződést kapott a finn—magyar baráti társaságtól újabb tárlatok megrendezésére Lappföldön. Hamburgban jövőre a Lions Club rendezésében jótékony kiállításon vesz részt a chicagói központ szervezésében.

Péntektől a Kapos presszó galériában tekinthetők meg Papp S. Gábor alkotásai.

Papp S. Gábor 1971-ben települt át Magyarországra Nagyváradról. A kolozsvári család gyermeke a Bukaresti Képzőművészeti Főiskolán szerzett diplomát, s egy évvel később Magyarországon honosította. Ez év nyarán Finnországban mutatkozott be.

— Ausztriai és nyugatnémetországi kiállításom után került sor a finnországi meghívásra. Tavaly finn diákok látogattak a fonyódi gimnáziumba, s néhány portrét rajzoltam a vendégekről. Ezeket bemutatták a helyi finn—magyar baráti társaságnak, és ott kezdeményezték a meghívásomat. Lappföldön festett képeimmel egészítettem ki tornioni kiállításom anyagát.

— A hazai képzőművészeti életben elsősorban tájképeivel vált ismertté. Lappföldön is még a portrérajzolás hozta meg a sikerét?

— A finn ember szívesen örökíttetni meg családja tagjait. A festőtől ezután vásárol képeket. Különös világba csöppentem. A hosszú, zord telet két hónapnyi nyár aranyozza be, olyankor az emberek szinte kitárulkoznak, örülnek a vendégnek. Élményt nyújt számukra, hogy egymással is találkozhatnak. Ennek az ünnepnek lehettem a részese, amikor a nyáron Lappföldön járhattam.

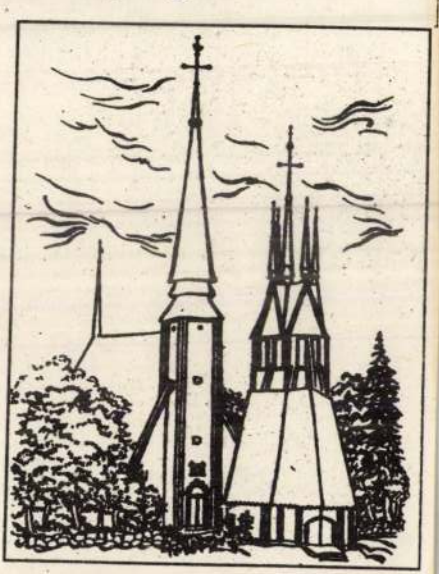

A tornioni templom. Papp S. Gábor grafikája

A finn konyha zamatait éreztem, amikor a lappok vendégszeretetéről mesélt hosszasan Papp S. Gábor festőművész fonyódi otthonában, újabb kiállításra készülve.

— Meghívtak Hamburgba; ott a Lions Club nemzetközi szervezet jótékony célú kiállításán veszek részt. A művészek a bevétel harminc százalékát segélyezésre ajánlják föl. Éhező gyerekeken, bajba jutott embereken segítenek.

— Finnországi kiállításán nemcsak a portrék arattak sikert, hanem fára festett tájképei, csendéletei is.

— Romániában nagy hagyománya van a fára festett képeknek. Elsősorban vallásos tárgyú képeket készítettek így a festők, ám én igyekeztem ezt a tájképfestészetben is meghonosítani. A fára festett képek a természetes anyag varázsával hatottak finn vendéglátóimra. Azt hiszem, ezért is kedveltek meg.

Horányi Barna

Magyar Nemzet, 1990. dec. 22.

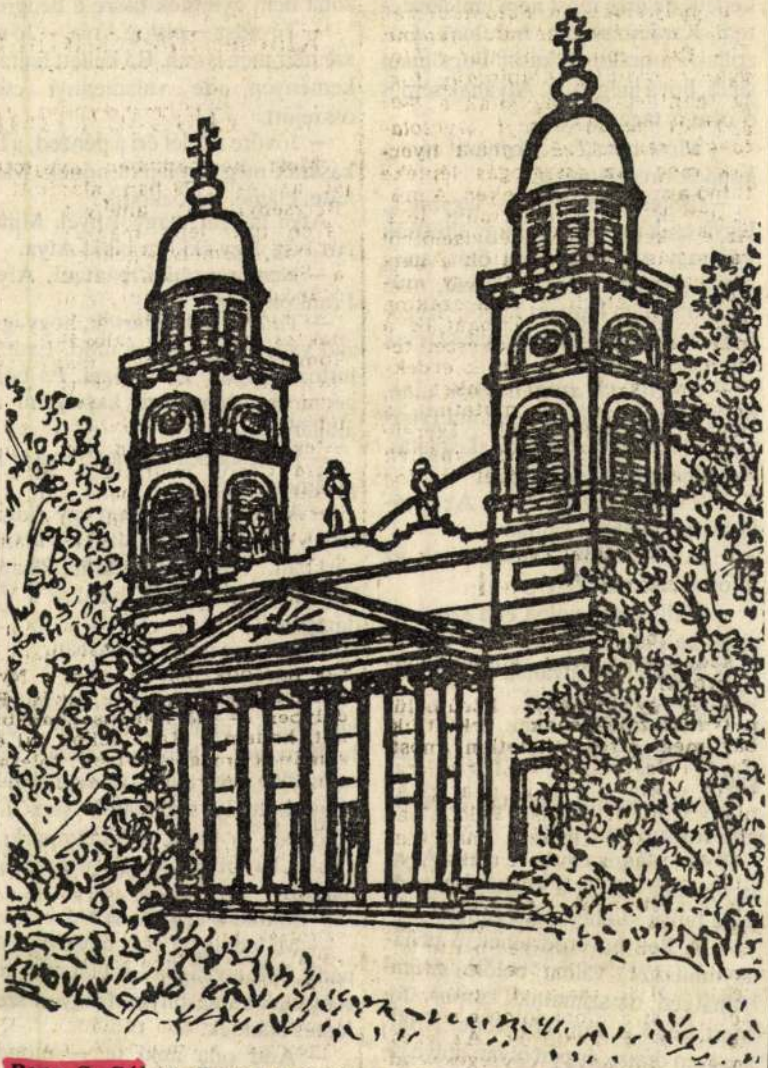

Papp S. Gábor: Római katolikus székesegyház Szatmárnémetiben

apám előtt. Megvészett hülyének!

Hatéves korától árvaházban nevelkedett, de erre most nem emlékeztetem. Karácsony van. Indulunk. Gázoljuk a mocskos hókását. Fogalmam sincs, hová megyünk. Atyának sem, s ő nem is tagadja ezt.

— Most hová? — hárítja át rám a gondok oroszlánrészét.

— Teljesen mindegy — legyintek. Úgyis csak az a fontos, hogy eltöltsük valahogy azt az egy-két órát, amíg Anya jézuskát játszik. Jelzem, nem baj, hogy nem kaptam Legót. Szegények vagyunk. Nem szégyen az, csak hát restelli az ember.

— Szaglásztál az ajándékok után, mi? Nagyon kajlán csomagoltad visszza. De pléhre csúsztál, kispajtás. Azok nem a te ajándékaid.

— Tudom. A Peti cuccai. Az enyéim meg Petiéknél vannak.

— Átok reátok. Kicseréltétek az információitokat?

— Hallgattam volna el a szegény, tudatlan Peti elől?

— No jó. De Anyának ne szólj erről. Rosszul esne neki.

— Már megmondtam.

— Disznókölke. És hogyan reagált?

— Azt mondta: Atyának ne szólj róla, rosszul esne neki.

Röhincsélünk egy sort, aztán Atya az orromig húzza a sapkát, vannak ilyen hülye szokásai. Érzelmes.

— A Peti haverod lehet jó pénzügyminiszter, válhat belőle kitűnő balhátvéd, de szimatnak csapnivaló. Mert Legó is van, kölyköncz... Bár, amilyen drága, éppen olyan hülye játék. Az én koromban egy cérnakarika volt a tank, a távcső, a csereáru, az

nyúz rólatok azért a tetű garzonért soha nem gyűjtitek össze a beugrót

— Tévedsz — pislog Atya. — Jó ré sze már meg is van. Rá kellett hajtan keményen, de valamennyi csal összejött.

— Jövőre a felét éri a pénzed, a la kásárak meg duplájára nőnek. Mel lette, ellene, tartózkodik?

Atya hallgat, nagyot nyel. Mind járt bőg. Egy ekkora bihal Atya.

— Nem akartalak bántani, Atya Frankón nem!

— Tudom. Attól tartok, hogy iga zad van, satnya, bölcs utód. Ezutá lottózni fogok. És totózni. És bon gózni. És gyorslutrit kapirgálni a aluljáróban.

— Most karácsony van, Atya — fi gyelmeztetem.

— Az hát. Figyelj: van egy Adym erre a délutánra. Verjük el a Vidámparkban, vagy egy cukrászdában? Egyáltalán, működik ilyenkor a Vidámpark?

— Néhány üzem állandóan.

— Üzem?

— Akik ott dolgoznak, így mond ják. Nem ringlispíl, dobálós, vag hullámvasút, hanem üzem. Íg mondják, mert akkor az az érzésük hogy komoly szakmájuk van. D különben is tojok a Vidámparkra Ócska, lerobbant, szomorúságos eg park az.

— Marad a cukrászda?

— Mi lenne, ha csak úgy császkál nánk, bele a világba? A lilát meg ad Anyának karácsonyra. Nagyon szel lemes ajándék.

— Add oda neki te — mondj Atya. — De versike nélkül nem lenn igazán ünnepélyes a csztus. Kita

AUSZTRIA.

BÉCSBEN SZAKÉRTŐKÖZPONT LÉTESÜL A MŰKINCSEK MEGBECSLÉSÉRE. Eddig csak Németországban létezett egy olyan szerv, amely mükincsek felértékelésével foglalkozott. De a legutóbbi években Ausztriában is igen intenziv müpiac fejlődött ki. Felszaporodott a mügyűjtők száma is, de egyben megszaporodtak a hamis mütárgyak is Ez a gondolat érlelte meg szükségességét egy olyan intézménynek, amely mütárgyak reális értékének megállapitását mindenki számára biztositja. A bécsi export központ végleges terve még nem alakult ki, de már a kezdeményező lépések megtörténtek. E bizottságban benne lesznek Glück professzor, Stix, Maurer és még néhány ismert név. A centrale vidéki közönséget is ki akar szolgálni és e célból elégségesnek tartja az illető mütárgy fényképének beküldését. A fénykép átvizsgálása után dönt arra nézve, hogy érdemes-e az eredetit is megvizsgálni, vagy mint egészen kis értéket elutasitani. Az export központ tulajdonképeni elképzelése az, hogy *ellenőrizze a mükereskedőket,* akik természetesen nem csinálnak nagy lelkiismeret furdalásokat abból, hogy megtévesszék a vásárlókat. Végül a szakértő központ *aukciókatalogusokat* is kiad, amelynek célja, hogy a müvásárló közönség számára a valódiság legnagyobb garanciáit nyujta.

ANGOL MÜVÉSZET-TÖRTÉNETI KIÁLLITÁS BÉCSBEN. A bécsi Secessio termeiben a köztársasági elnök, a miniszterelnök, az angol követ s a bécsi diplomácia képviselői jelenlétében nagy ünnepélyességgel nyitották meg pár nap előtt az angol müvészet-történeti kiállitást, mely főleg angliai gyüjteményekből hozott elsőrangu mükincsekkel mutatja be Nagy Británia müvészete utolsó három századának fejlődését. Az angol müvészet legnagyobbjai szerepelnek ezen a kiállitáson világhirü remekművekkel. Hogarth-tól kezdve a modernekig minden neves angol müvésznek reprezentativ képeit lehet ebben a gyüjteményben látni. Itt van Romney hires portréja Mrs. Davenport-ról, melyért pár évvel ezelőtt hallatlan árat fizettek. Egymást érik a nagy angol portré-festőknek, Gainsborough-nak, Reynolds-nak, Raeburn-nek, Romney-nek, Hoppner-nek és Lawrence-nak remekművei a falakon. Ezeknek finom, elegáns müvészetével éles ellentétben álló Hogarthnak éles reálizmusa szintén kitünő müvekkel van képviselve. Itt vannak a hires tájképfestők, Wilson, Turner és Constable. A praerafaeliták romantikáját Rosetti, Burne Jones és Millais képviselik. Gyönyörüen van képviselve az angol akvarellmüvészet és a grafika is, amelynek mesteréül szintén Hogarth-ot lehet tekinteni. Az ujabb angol festészetet képviselő gyüjtemény szintén rendkivül érdekes képet ad a modern angol müvészi törekvések gazdagságáról. Mint a mult századok angol müvészetében, a jelenkor angol festészetének központjában is a portré áll, amelyben finom, izlésés és rendkivül szingazdag dolgokat teremtenek. A modern grafika is kivételes értékekkel van képviselve a bécsi angol kiállitáson, mely pár hónapig az osztrák főváros egyik legérdekesebb látványosságát fogja tenni.

MAGYARORSZÁG.

HAT MÜVÉSZ AZ ERNST MUZEUMBAN. Budapest őszi szezonját az Ernszt muzeum kiállitása nyitotta meg A fiatal generáció hat tagja szerepelt, akiket a kritika igazi müvészembereknek itél. *Derkovics* Gyula még az analizis és a szintézis problémáinál tart. Nagy kompoziciókat fest, amelyek közül az Utca cimü találta meg a közönség osztatlan tetszését. *Cselényi* Walleshausen Zsigmond a másik. Nizzai tájképeit valósággal szétkapkodta a közönség. A legmegnyerőbb talentumnak *Molnár* C. Pált mondják, akinek Angyali üdvözlet cimü grafikai sorozata pompásan tudja egyesiteni a modern grafikus törekvéseket, a régi fametszet stilusával. *Rauscher* György lirai festészete pesszimista világnézetből fakadt. *Simon* György szintén grafikus, de viszont ő teljesen optimista. Végül egy fiatal szobrásznő, *Kora* Mária tünt fel, akinek Hegyi beszéd és Szeretet cimü szobrait emeli ki a kritika.

ZONGORA ÉS HARMONIUM KOTTÁK:

1.	*Antalffy—Zsiros, Orgona-iskola I-II.*	á 310 Lei
2.	*Sztojánovits, Harmonium-iskola*	310 Lei
3.	*Ritter, Orgel-Schule I-II.*	á 135 Lei
4.	*Körner, Der praktische organist*	á 135 Lei
5.	*Nemerovits, Praktische organist*	150 Lei
6.	*Orgel-Album (Volckmar) I-III.*	á 90 Lei

Brahms, Jensen, Sinding, Tschaikowsky, Wagner stb., Harmonium-Albumok, vagy bármilyen kotta, vagy zenei könyv legolcsóbban kapható:

KIRÁLY J. ZENEMŰKERESKEDÉSÉBEN
CLUJ-KOLOZSVÁR • PLEBÁNIA-ÉPÜLET

A FŐZÉS
F • Ű • T • É • S ◆ VASALÁS
petroleummal kényelmes, olcsó és szagtalan.
A PORTALANITÁS
VILLAMOS PORSZIVÓVAL
az egyetlen tökéletes takaritás, mely kiméli a szőnyeget és butort.
*
Készülékek megrendelhetők:
PALLÓS ÉS MARKÓ
VOKL. MÉRNÖKÖKNÉL
CLUJ-KOLOZSVÁR, STRADA N. IORGA 7.

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA — TALÁLKOZÁS

felfogásukban, üde szineikben, vagy hangulataikban a természet művészi elrendezésében élményeket adnak, gyönyörködtetnek s maradandó hatással vannak az emberre.

Pap Sándor tehetségének legjobb, vagy helyesebben legkészebb alkotásai arcképei. Sajnos, ezekből csak izelitőt adott. Önarcképe bravuros, könnyed, nyugodt, előkelő, energikus, komoly tekintete érezteti, hogy a formán és szinen egyaránt uralkodik mestere A gyöngédségekbe olvad fel energiája két bájos egyszerü, közvetlen felfogásu gyermekfején.

Tájképein vagy szürke, csendes, bágyadt hangulat uralkodik, sokszor a misztikumig fokozva s hangulatát szines, ezüstszürke tonálitásu festésével még jobban érzékelteti a „Dobrudzsai táj", „Esthangulat" egységes felfogása és „Holdas éjszaka" mesék hangulatába ringató távlata.

Néha egy-egy világító, ellentétes szinhatásu folttal a szineket még jobban letompitja és sajátságos hatásuvá teszi „Malom részletén" vagy a „Hunyadi házcsoport"-on, mely a borus, nehéz kékesszürkék és meleg sárgák harmoniája

Tájkompozicióinál vagy nyugyodt előtér és ég s nyugtalan háttér beállitással, vagy ennek forditottjával ér el kitünő hatásokat. Vagy pedig széles, epikus felfogással visz a „Marospart"-jára, hogy megnyugodjon tekintetünk a sok szines, üde utcarészlet szemlélése után, melyek talán legsikerültebb alkotásai. Nem tudom ezek közül kiemelni egyiket sem, hiszen friss, üde, szinte orientális karakterü cigányviskói, velencei beállitásu szamosparti részletei, egy kis monostori házcsoport, könnyen odadobott fáival, vagy monostori kukorica tartója kedves, naiv, őszinte felfogásával, szines, tarka krónikái nemcsak Kolozsvár szegény és elpusztuló, igazán festői részleteinek, hanem Pap Sándor mindig fiatal szivének.

TÓTH ISTVÁN.

FIGYELŐ

HANS EDER KIÁLLITÁSA BRASSÓBAN. Hans Eder brassói születésü és Brassóban élő festő. Munkái már régóta szerepelnek külföldi és belföldi kiállitásokon. A háboru idejében, Budapesten rendezett kiállitásával, jelentékeny sikert ért el. Ez alkalommal az állam is vásárolt tőle, a Kék ruhás férfi arcképe a budapesti Szépmüvészeti Múzeumban látható. A brüsseli modern állami képtár egy rendkivül erőteljes kompoziciót, a misztikus Feszületet vásárolta meg Edertől. Müncheni muzeumokban is találhatók képei. A mult évi nagy bukaresti tárlaton feltünést keltett a Hegyi falu nagy figurális vászna, melyet a román állam szerzett meg. Eder Erdélyben még csak Brassóban állitott ki, két-három évenként mutatja be itt munkásságának ujabb termékeit. Legutóbb Brassóban rendezett kiállitásának egyik kompozicióját illusztrációban mutatjuk be olvasóinknak.

RUDNAY GYULA

MÁRIA A KÁNAI MENYEGZŐN

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA NAPLEMENTE

ced

természetesen kedves modora némi csiszoltságot nyert. Innen azonban egy művész-korcsma pincérnőjévé csuszott vissza, hogy onnan szépsége és kedvessége révén gyors iramban emelkedjék. Sir William Hamilton, a kiváló műpártoló és diplomata 1791-ben vette feleségül és vitte a nápolyi udvarhoz, hol csakhamar a királynő feletti befolyásra tett szert, melyet — már Nelson tengernagy hatása alatt — az angol flotta javára használt fel. A történelembe Nelson vitte be őt, aki még haló perceiben is a hálás nemzet figyelmébe ajánlotta szerelmét.

Történelmi hirénél nagyobb Lady Hamilton műtörténelmi hire. Kora legkiválóbb mesterei vetekedtek a kegyért, hogy lefesthessék őt. Ő maga mind fölé helyezte Romneyt, aki őt még alacsony sorsában ismerte. Igy Romney hiressé tette Lady Hamiltont, viszont Lady Hamilton is Romneyt. Egy ilyen mesterművet Szikszay Ferenc másolt le és állitott ki 1904-ben rendezett kollektiv kiállitásán.

A Lady Hamiltonnal is büszkélkedő csecsemő Shakespeare tehát követte Boydell képtárának sorsát. Boydellnek 1804-ben bekövetkezett halála után a képet, amelyért Boydell annakidején 200 guineát fizetett a mesternek, egy Bryan nevű műkereskedő vette meg 62 guineáért William Chamberlayne részére, aki korának egyik legkiválóbb müvészeti gyüjttője volt. William Chamberlayne gyüjteménye és a tulajdonát képező Cranbury Park örökség utján Tankerville Chamberlayne-re szállt, aki e képet 1848-ban és 1863-ban is bemutatta nyilvános kiállitásokon. A Chamberlayne-család 1905-ben vált meg a képtől, amely több mint száz évig tulajdonában volt. Ekkor vette meg Norman Forbes-Robertson, akitől Gabriel Wells kezébe került. A kép sejthető pihenőhelye valamelyik amerikai muzeum lesz.

(s. l.)

Pap Sándor képkiállítása

Valahányszor „régi" felfogásu piktor állit ki, vita indul meg, ha nem is mindig a nagy nyilvánosság előtt: van-e ennek, vagy annak a művészeti iránynak, kifejezési formának létjogosultsága, vagy nincs. Mindig harcok folynak a ma és tegnap emberei között, sokszor mérsékelt, gyakrabban tapintatlan formában. A művészi munka lényege pedig marad s értékét nem az izmusok szabják meg, sem alkotójuknak befolyása, összeköttetése, hanem az, mennyiben sikerül a művésznek munkájával törekvéseit kifejezni és érzéseit a nagy tömegekbe, a „műélvezőkbe" szuggerálni.

A legujabb irányok közül az expresszionizmus ad a legszabadabb terrénumot művésznek, szemlélőnek egyaránt. Lényege, az egyén suveren mindenek fölött, nem köti sem szin, sem forma, művészetében individuumának kifejezése az egyetlen törekvése.

Az impresszionista nem szakad el ennyire a valóságtól, kapcsolatot keres maga és a természet között s csak ennyiben tér el a „ma" művészétől, aki mindenek fölé helyezi saját magát.

A képek megfestése pedig minden izmusban a töprengések, próbálások, transzformálások munkájával történik, az egyik munkája reálisabb, a másiké ösztönösebb, az egyik naturalista, a másik stilizál.

Ezeket a gondolatokat szükségesnek tartottam leirni, mielőtt Pap Sándor képeivel foglalkoznék, mert az ő pikturája, ha sokak szemében „régi" is a kifejezési formában,

Művészeti Halon

1927. II. évf. 1. sz.

RUDNAY GYULA

MÁRIA A KÁNAI MENYEGZŐN

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA NAPLEMENTE

természetesen kedves modora némi csiszoltságot nyert. Innen azonban egy művész-korcsma pincérnőjévé csuszott vissza, hogy onnan szépsége és kedvessége révén gyors iramban emelkedjék. Sir William Hamilton, a kiváló műpártoló és diplomata 1791-ben vette feleségül és vitte a nápolyi udvarhoz, hol csakhamar a királynő feletti befolyásra tett szert, melyet — már Nelson tengernagy hatása alatt — az angol flotta javára használt fel. A történelembe Nelson vitte be őt, aki még haló perceiben is a hálás nemzet figyelmébe ajánlotta szerelmét.

Történelmi hirénél nagyobb Lady Hamilton műtörténelmi hire. Kora legkiválóbb mesterei vetekedtek a kegyért, hogy lefesthessék őt. Ő maga mind fölé helyezte Romneyt, aki őt még alacsony sorsában ismerte. Igy Romney hiressé tette Lady Hamiltont, viszont Lady Hamilton is Romneyt. Egy ilyen mesterművet Szikszay Ferenc másolt le és állitott ki 1904-ben rendezett kollektiv kiállitásán.

A Lady Hamiltonnal is büszkélkedő csecsemő Shakespeare tehát követte Boydell képtárának sorsát. Boydellnek 1804-ben bekövetkezett halála után a képet, amelyért Boydell annakidején 200 guineát fizetett a mesternek, egy Bryan nevű műkereskedő vette meg 62 guineáért William Chamberlayne részére, aki korának egyik legkiválóbb müvészeti gyüjttője volt. William Chamberlayne gyüjteménye és a tulajdonát képező Cranbury Park örökség utján Tankerville Chamberlayne-re szállt, aki e képet 1848-ban és 1863-ban is bemutatta nyilvános kiállitásokon. A Chamberlayne-család 1905-ben vált meg a képtől, amely több mint száz évig tulajdonában volt. Ekkor vette meg Norman Forbes-Robertson, akitől Gabriel Wells kezébe került. A kép sejthető pihenőhelye valamelyik amerikai muzeum lesz.

(s. l.)

Pap Sándor képkiállítása

Valahányszor „régi" felfogásu piktor állit ki, vita indul meg, ha nem is mindig a nagy nyilvánosság előtt: van-e ennek, vagy annak a művészeti iránynak, kifejezési formának létjogosultsága, vagy nincs. Mindig harcok folynak a ma és tegnap emberei között, sokszor mérsékelt, gyakrabban tapintatlan formában. A művészi munka lényege pedig marad s értékét nem az izmusok szabják meg, sem alkotójuknak befolyása, összeköttetése, hanem az, mennyiben sikerül a művésznek munkájával törekvéseit kifejezni és érzéseit a nagy tömegekbe, a „műélvezőkbe" szuggerálni.

A legujabb irányok közül az expresszionizmus ad a legszabadabb terrénumot művésznek, szemlélőnek egyaránt. Lényege, az egyén suveren mindenek fölött, nem köti sem szin, sem forma, művészetében individuumának kifejezése az egyetlen törekvése.

Az impresszionista nem szakad el ennyire a valóságtól, kapcsolatot keres maga és a természet között s csak ennyiben tér el a „ma" művészétől, aki mindenek fölé helyezi saját magát.

A képek megfestése pedig minden izmusban a töprengések, próbálások, transzformálások munkájával történik, az egyik munkája reálisabb, a másiké ösztönösebb, az egyik naturalista, a másik stilizál.

Ezeket a gondolatokat szükségesnek tartottam leirni, mielőtt Pap Sándor képeivel foglalkoznék, mert az ő pikturája, ha sokak szemében „régi" is a kifejezési formában,

Művészeti Szalon (Kolozsvár.) 1927. II. évf. 1. sz.

AUSZTRIA.

BÉCSBEN SZAKÉRTŐKÖZPONT LÉTESÜL A MŰKINCSEK MEGBECSLÉSÉRE. Eddig csak Németországban létezett egy olyan szerv, amely mükincsek felértékelésével foglalkozott. De a legutóbbi években Ausztriában is igen intenziv müpiac fejlődött ki. Felszaporodott a mügyüjtők száma is, de egyben megszaporodtak a hamis mütárgyak is Ez a gondolat érlelte meg szükségességét egy olyan intézménynek, amely mütárgyak reális értékének megállapitását mindenki számára biztositja. A bécsi export központ végleges terve még nem alakult ki, de már a kezdeményező lépések megtörténtek. E bizottságban benne lesznek Glück professzor, Stix, Maurer és még néhány ismert név. A centrale vidéki közönséget is ki akar szolgálni és e célból elégségesnek tartja az illető mütárgy fényképének beküldését. A fénykép átvizsgálása után dönt arra nézve, hogy érdemes-e az eredetit is megvizsgálni, vagy mint egészen kis értéket elutasitani. Az export központ tulajdonképeni elképzelése az, hogy *ellenőrizze a mükereskedőket,* akik természetesen nem csinálnak nagy lelkiismeret furdalásokat abból, hogy megtévesszék a vásárlókat. Végül a szakértő központ *aukcióskatalogusokat* is kiad, amelynek célja, hogy a müvásárló közönség számára a valódiság legnagyobb garanciáit nyujta.

ANGOL MÜVÉSZET-TÖRTÉNETI KIÁLLITÁS BÉCSBEN. A bécsi Secessio termeiben a köztársasági elnök, a miniszterelnök, az angol követ s a bécsi diplomácia képviselői jelenlétében nagy ünnepélyességgel nyitották meg pár nap előtt az angol müvészet-történeti kiállitást, mely főleg angliai gyüjteményekből hozott elsőrangu mükincsekkel mutatja be Nagy Británia müvészete utolsó három századának fejlődését. Az angol müvészet legnagyobbjai szerepelnek ezen a kiállitáson világhirü remekművekkel. Hogarth-tól kezdve a modernekig minden neves angol müvésznek reprezentativ képeit lehet ebben a gyüjteményben látni. Itt van Romney hires portréja Mrs. Davenport-ról, melyért pár évvel ezelőtt hallatlan árat fizettek. Egymást érik a nagy angol portré-festőknek, Gainsborough-nak, Reynolds-nak, Raeburn-nek, Romney-nek, Hoppner-nek és Lawrence-nak remekművei a falakon. Ezeknek finom, elegáns müvészetével éles ellentétben álló Hogarthnak éles reálizmusa szintén kitünő müvekkel van képviselve. Itt vannak a hires tájképfestők, Wilson, Turner és Constable. A praerafaeliták romantikáját Rosetti, Burne Jones és Millais képviselik. Gyönyörüen van képviselve az angol akvarellmüvészet és a grafika is, amelynek mesteréül szintén Hogarth-ot lehet tekinteni. Az ujabb angol festészetet képviselő gyüjtemény szintén rendkivül érdekes képet ad a modern angol müvészi törekvések gazdagságáról. Mint a mult századok angol müvészetében, a jelenkor angol festészetének központjában is a portré áll, amelyben finom, izlésés és rendkivül szingazdag dolgokat teremtenek. A modern grafika is kivételes értékekkel van képviselve a bécsi angol kiállitáson, mely pár hónapig az osztrák főváros egyik legérdekesebb látványosságát fogja tenni.

MAGYARORSZÁG.

HAT MÜVÉSZ AZ ERNST MUZEUMBAN. Budapest őszi szezonját az Ernszt muzeum kiállitása nyitotta meg A fiatal generáció hat tagja szerepelt, akiket a kritika igazi müvészembereknek itél. *Derkovics* Gyula még az analizis és a szintézis problémáinál tart. Nagy kompozicióikat fest, amelyek közül az Utca cimü találta meg a közönség osztatlan tetszését. *Cselényi* Walleshausen Zsigmond a másik. Nizzai tájképeit valósággal szétkapkodta a közönség. A legmegnyerőbb talentumnak *Molnár* C. Pált mondják, akinek Angyali üdvözlet cimü grafikai sorozata pompásan tudja egyesiteni a modern grafikus törekvéseket, a régi fametszet stilusával. *Rauscher* György lirai festészete pesszimista világnézetből fakadt. *Simon* György szintén grafikus, de viszont ő teljesen optimista. Végül egy fiatal szobrásznő, *Kora* Mária tünt fel, akinek Hegyi beszéd és Szeretet cimü szobrait emeli ki a kritika.

ZONGORA ÉS HARMONIUM KOTTÁK:

1. *Antalffy—Zsiros, Orgona-iskola I-II.* á 310 Lei
2. *Sztojánovits, Harmonium-iskola* 310 Lei
3. *Ritter, Orgel-Schule I-II.* á 135 Lei
4. *Körner, Der praktische organist* á 135 Lei
5. *Nemerovits, Praktische organist* 150 Lei
6. *Orgel-Album (Volckmar) I-III.* á 90 Lei

Brahms, Jensen, Sinding, Tschaikowsky, Wagner stb., Harmonium-Albumok, vagy bármilyen kotta, vagy zenei könyv legolcsóbban kapható:

KIRÁLY J. ZENEMŰKERESKEDÉSÉBEN
CLUJ-KOLOZSVÁR • PLEBÁNIA-ÉPÜLET

A FŐZÉS
F • Ű • T • É • S ◆ VASALÁS
petroleummal kényelmes, olcsó és szagtalan.
A PORTALANITÁS
VILLAMOS PORSZIVÓVAL

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA

TALÁLKOZÁS

felfogásukban, üde szineikben, vagy hangulataikban a természet művészi elrendezésében élményeket adnak, gyönyörködtetnek s maradandó hatással vannak az emberre.

Pap Sándor tehetségének legjobb, vagy helyesebben legkészebb alkotásai arcképei. Sajnos, ezekből csak izelitőt adott. Önarcképe bravuros, könnyed, nyugodt, előkelő, energikus, komoly tekintete érezteti, hogy a formán és szinen egyaránt uralkodik mestere. A gyöngédségekbe olvad fel energiája két bájos egyszerü, közvetlen felfogásu gyermekfején.

Tájképein vagy szürke, csendes, bágyadt hangulat uralkodik, sokszor a misztikumig fokozva s hangulatát szines, ezüstszürke tonálitásu festésével még jobban érzékelteti a „Dobrudzsai táj", „Esthangulat" egységes felfogása és „Holdas éjszaka" mesék hangulatába ringató távlata.

Néha egy-egy világitó, ellentétes szinhatásu folttal a szineket még jobban letompitja és sajátságos hatásuvá teszi „Malom részletén" vagy a „Hunyadi házcsoport"-on, mely a borus, nehéz kékesszürkék és meleg sárgák harmoniája

Tájkompozicióinál vagy nyugyodt előtér és ég s nyugtalan háttér beállitással, vagy ennek forditott ával ér el kitünő hatásokat. Vagy pedig széles, epikus felfogással visz a „Marospart"-jára, hogy megnyugodjon tekintetünk a sok szines, üde utcarészlet szemlélése után, melyek talán legsikerültebb alkotásai. Nem tudom ezek közül kiemelni egyiket sem, hiszen friss, üde, szinte orientális karakterü cigányviskói, velencei beállitásu szamosparti részletei, egy kis monostori házcsoport, könnyen odadobott fáival, vagy monostori kukorica tartója kedves, naiv, őszinte felfogásával, szines, tarka krónikái nemcsak Kolozsvár szegény és elpusztuló, igazán festői részleteinek, hanem Pap Sándor mindig fiatal szivének.

TÓTH ISTVÁN.

Papp Sándor festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Papp Sándor (Diós, 1868. máj. 14. — † 1949 Kolozsvár ?): festő. Bp.-en és Párizsban folytatott tanulmányok után az Iparmüvészeti Isk. tanáraként müködött. Később Kolozsváron telepedett le. Portrékat és tájképeket, valamint freskókat készitett a pannonhalmi millenniumi emlékmü számára (Szt. István, Könyves Kálmán, IV. Béla, Árpád). 1920-tól Temesvárott élt. 1933-ig a Müvészeti Ak. ig.-ja volt. — Irod. Tóth I.: Kolozsvári képkiállitások (Pásztortüz, 1926).

Бредихин, Федор Александрович (1831–1904) — русский астроном, член-корреспондент Петербургской академии наук (1877), академик (1890). Труды по теории движения комет, метеоров и метеорных потоков, по теории кометных хвостов. Открыл (1877) комету, названную его именем. Разработал механическую теорию кометных хвостов, объяснил их форму действием отталкивательной силы, направленной от Солнца. Предложил классификацию кометных хвостов. Основатель Пулковской астрономической обсерватории (1839). Директор Московской обсерватории (1890–1895). Награжден Большой золотой медалью Лондонского королевского общества (1897).

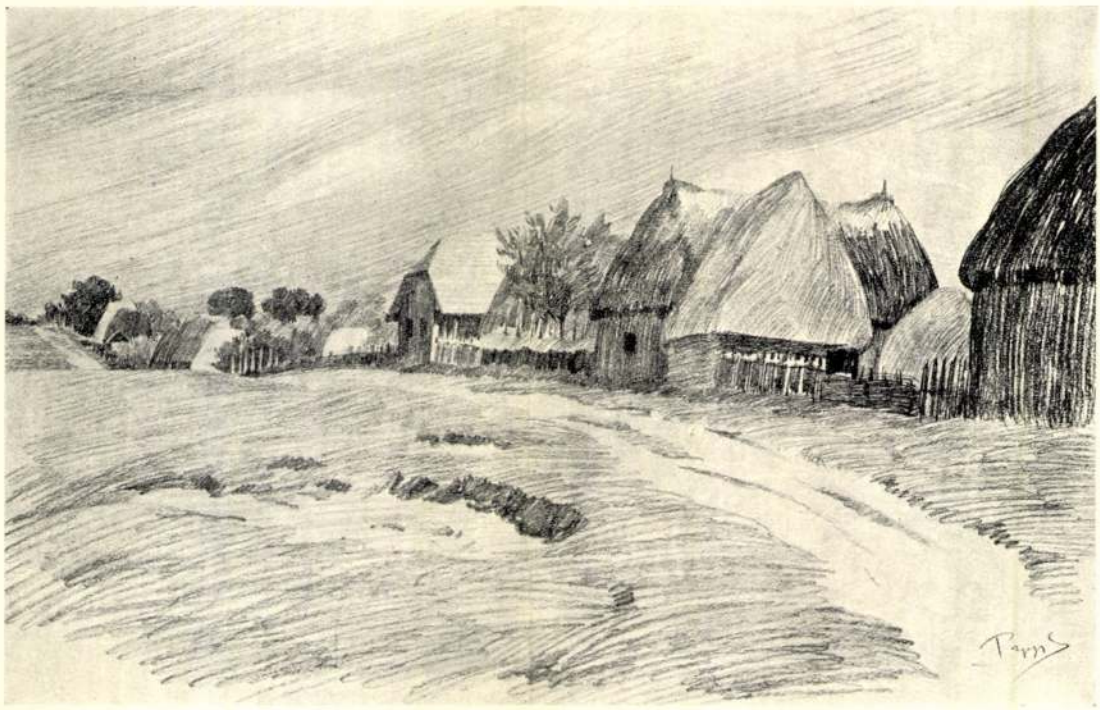

FALUVÉGE
PAPP SÁNDOR RAJZA

lat fokozására használja fel. Nem törődik azzal, hogy a modellen véletlenül mily redőkbe omlik a ruha: ő maga kormányozza e redőket, hogy azok vonalaikkal még erőteljessebben hangsúlyozzák a hát hajlását, a karok előrenyúlását. S e háton, e karokon erősebbre dagasztja azokat az izmokat, amelyeknek ez előrehajlásnál funkciójuk van s elhagyja vagy temperálja azokat, amelyeknek semmi, vagy csak másodrangú szerep jut ennél a mozdulatnál.

Amint a festő ily dolgokra jött rá egy alaknál, azokat az új elveket természetesen átviszi az egész képre. S ezzel kezdődik a szerves kompozició, valami, amit a naturalizmus nem ismerhetett. E kompoziciófogások közül ösmerünk már néhányat: kiemelni, a legexponáltabb helyre állítani a lényeges, a főalakot s melléje koordinálni a kevébbé fontosakat, rávezetni a fény erejét a főalakra, temperálni a mellékalakok világítását: kézenfekvő s egyszerű eljárás. De szükségessé válik, hogy e néhány alak ne lazán helyeződjék egymás mellé. Mint ahogy a folyamatos stilizált vonal egyetlen egységgé tömörül, úgy tömörülnek most az alakok is egységgé: össze kell kapcsolni őket, szerves egésszé olvasztani. Csoportok keletkeznek, de nem puszta egymásmellé helyezésből, hanem úgy, hogy azok formáikkal, cselekvésükkel vagy szerepükkel eggyéfűződnek. Maguk a csoportok is összefüggésbe kerülnek, ha másként nem, úgy egy kar nyúlik át a másik csoporthoz, vagy a világitás rendeződik úgy el, hogy kapcsolatot kapjon a szem köztük. Mindez nem természetfestés, nem mímelése a való jelenségeknek, hanem azok átalakítása, stilizálása. Természetes, hogy a kompozicióból ki kell vetni mindent, ami formailag vagy tartalmilag fölösleges: bizonyos nagyszabású egyszerűség válik ezzel a kép jellemzőjévé.

Így viszi a festőt a természet mímelésével való telítettség önkéntelenül és biztosan a természet önkényes átalakítása felé. A naturalistából így válik stilizáló festő. Ha ezt így megértjük, arra a meggyőződésre jutunk,

gyakran lefolyt a multban — ma sem lesz képes semmi kritikai toll megakadályozni.

De van e két nagy irányzatnak ilyfajta köze egymáshoz? Egy ízben már iparkodtunk ezt a kérdést megvilágitani s mert véleményünk azóta sem változott, ebből az alkalomból újra felelevenitjük, példánkat egyenest a festő műhelyéből véve.

Képzeljük magunkat egy oly mester műhelyébe, aki végigjárta a naturalista iskoláját. Rajzolt ő is, százszor meg százszor, emberi alakot, megfigyelte ő is az arc fiziognomiáját, elleste ő is a test mozdulatainak jellemző vonásait. Elődei tapasztalatait magában feldolgozva urává lett a megfigyelés e módjainak, az előadás minden fogásainak. Fegyvertára teljes, nincs számára legyőzhetetlen nehézség. Ha becsvágya hajtja, ha érzi magában a tehetség lüktetését, vajjon kielégíti-e őt, hogy újra, százegyedszer is ugyanezt cselekedje? Hisz azt oly készséggel tudja immár, hogy művészi emóciót ez a lerajzolás, ez a lefestés többé nem is okozhat neki. Ami a naturalista minden figyelmét, minden erejét oly mélyen lebilincselte, a természet formáinak és szineinek ellesése, néki nem jelent már semmi izgalmat: szuverénül s a legnagyobb könnyedséggel átesik rajta. S mily kicsinyes lehet rá nézve egy ujj apró töredezettségeit, egy ruha véletlen redőcskéit, egy arc barázdáit nyomon kisérni. Üres időtöltés. De mihelyest a részletek nem jelentenek már festői érdekességet: figyelme felszabadul s kezdi látni az egészet. Más élmény végigrajzolgatni egy mezitelen emberi test rengeteg sok kisebb-nagyobb formáit s más: egy pillantással átfogni az egészet s egyetlen vonal futamába tömöriteni az alak komplikált körvonalát. Igaz, hogy ebben az egyetlen tömör vonalban nem mutatható ki ízről-ízre mind az a sok forma, átmetszés, rövidülés, kemény és lágy hajlás, amit a természetben látunk. De igaz az is, hogy az a tömör, összefoglaló vonal nem érezteti szemünkkel ezt a hiányt, hanem ellenkezőleg: úgy hat, mintha minden részletet magába olvasztott volna. Végeredményben éppen oly teljesnek hat, mintha az ón legfürgébb detektívje minden porcikát odarajzolt volna. Aki így összefoglalja, sommázza, egyszerűsiti, tömöriti a sok apróságot, az nem követi körömszakadtig a természetet, nem naturalista, hanem mintegy lényegét foglalja össze a természeti képnek, átalakit, stilizál. A naturalista festővel szemben stilizáló festő.

Ha a mester így kivonatba tudja rögziteni a test körvonalát, formáját, rájön arra, hogy e tömör, stilizáló rajzzal a test bizonyos érdekes jellemvonásait szabadabban s jellemzőbben képes kifejezni. Egy mozdulat ruganyossága sokkalta intenzivebb, ha egyetlen összefoglaló vonallal fejezzük ki, mintsem ha apró, töredezett részletekből rakosgatjuk össze. A kéz, amely jóformán egyetlen szabad gesztussal vonja oda szélesen lendülve a mozdulatkifejező vonalat, sokkal élénkebb képet ad arról a mozdulatról, mint az a kéz, amely akadozva, részletről-részletre tapogatózva, óvatosan adja elő. Az ily stilizált rajz megizleltet a művésszel egy új zamatot, amelyet a naturalista nem ösmert. Feltárja előtte, hogy az efajta egyszerűsitésben van bizonyos nagyszabású, szuverén vonás, a jelentékeny ember tömör szűkszavúsága. Aki így belekóstolt a sommázó, összefoglaló előadásba, nem marad meg a vonal stilizálásánál hanem épp így egyszerűsíti, stilizálja a formákat, a szint. Keze felszabadul bizonyos röghözkötöttségtől s figyelme az új, eddig nem tapasztalt hatások egész sorára kezd kiterjedni. Most már messzebbmenő problémákhoz nyúlhat, mintha egyszerűen lefestené, ábrázolná a természetet. Új stilizáló előadása képessé teszi arra, hogy a test valamely bélyegét, valamely mozdulatát a sok adott közül kiválassza, lehántsa róla a részletek véletleneit s fokozza benne azt, amit jelentékenynek látott. Egy lehajló, görnyedő mozdulatot még intenzivebbé tesz, ha nem áll meg a modell egyszerű lefestésénél, hanem kivet művéből minden vonást, ami ezt a görnyedést palástolja vagy hátráltatja s még erősebben hangsúlyozza mindazt, ami e mozdulat kidomborodását elősegiti. Mi több, a környezetből is kivet mindent, ami esetleg elszórakoztatná a szemet, mert az a célja, hogy a szem éppen ezen a főmotívumon akadjon meg. Ha a testre ruha is kerülhet, úgy most már ezt is ama mozdu-

HOLNAP NYITUNK
BUDAKALÁSZON

LG MS197 mikrohullámú sütő
Epoxy bevonatú belső, hidegpontmentes főzés, melegítés, kiolvasztás, 3 fokozat

ELECTRO WORLD
Többet, kevesebbért.

FESTŐÁLLVÁNY

A Kiscelli kolostor Papp Sándor ecsetjével

A Dióson született Papp Sándor (1868–1937) 1920-tól élt Temesváron. Legjelentősebb alkotásai közé tartozott a pannonhalmi millenniumi emlékmű freskóinak megfestése. Kedvelte a portré- és a tájképfestészetet is. Az itt látható, a Kiscelli kolostor Óbudán című műve az utóbbiak közé tartozik.

A Kiscelli trinitárius templom és kolostor építésének története a XVIII. századra nyúlik vissza. Az 1700-as évek elején az óbudai nagybirtokos család két tagja Zichy László és Péter magukkal hozták a csodatévő Madonna másolatát Mariazellből. A szobor elhelyezésére Zichy Péter a Remete-hegy lábánál kápolnát építtetett a kegyszobornak, amit ezután valamiért Zsámbékra vittek, de az óbudaiak heves tiltakozására visszakerült hozzájuk. A Zichyek a szobor őrzését a trinitárius szerzetesekre bízták, akik 1738-ban felköltöztek a Kiscelli dombra. A barokk kolostor és a templom építése 1747-ben kezdődött és tizenhárom évig tartott. A kolostoregyüttes a Mariazelli Madonna másolatáról kapta a „Kis-Mariacell", azaz a Kiscell nevet. Ettől kezdve a környék búcsújáróhely lett.

II. József türelmi rendelete azonban végett vetett Kiscell vallási felvirágzásának. A rendelet értelmében 1783-ban feloszlatták a trinitárius rendet. A kolostort és a templomot laktanyának, katonai kórháznak, majd raktárnak használták. A berendezéseket elárverezték. Néhány kegytárgy és a főoltár a mai Lajos utcai Szt. Péter és Pál-templomba került.

A XIX. század végére már olyan borzalmas állapotban volt a kiscelli kolostoregyüttes, hogy a világvárossá alakuló Budapest egyik szégyenfoltja lett. 1911-ben Schmidt Miksa bécsi bútorgyáros a kincstártól megvásárolta és felújíttatta a kolostort. Ekkor ragadt rá a máig használatos Schmidt-kastély elnevezés. Schmidt Miksa jól prosperáló bécsi és budapesti műhelyében az arisztokrácia és a nagypolgárság színe-java megfordult. A Schmidt-kastélyban volt elég hely a tulajdonos műgyűjteményének is. Gyakran állította ki érem-, bútor, festmény-, és régészeti kollekcióját.

A bútorgyáros 1935-ben meghalt. Végrendeletében azzal a feltétellel hagyta a fővárosra a kiscelli kolostort és benne műgyűjteményét, hogy ott múzeumot létesítsenek.

Schmidt végrendelete éppen kapóra jött a Székesfővárosi Múzeumnak. A Városligetben álló csarnoképület már sok gondot okozott a gyűjtemények megfelelő állapotban tartására. Így 1936–1941 között Kiscellbe került a múzeum várostörténeti és képzőművészeti gyűjteménye.

A második világháborúban és 1956-ban a kolostoregyüttes súlyosan megrongálódott. Ma a múzeum, a Fővárosi Múzeum jogutódaként, a Budapesti Történeti Múzeum részeként működik. Az első emeleten találhatjuk, többek között az e sorozat festményeit is tartalmazó Fővárosi Képtárat.

Várnai Vera

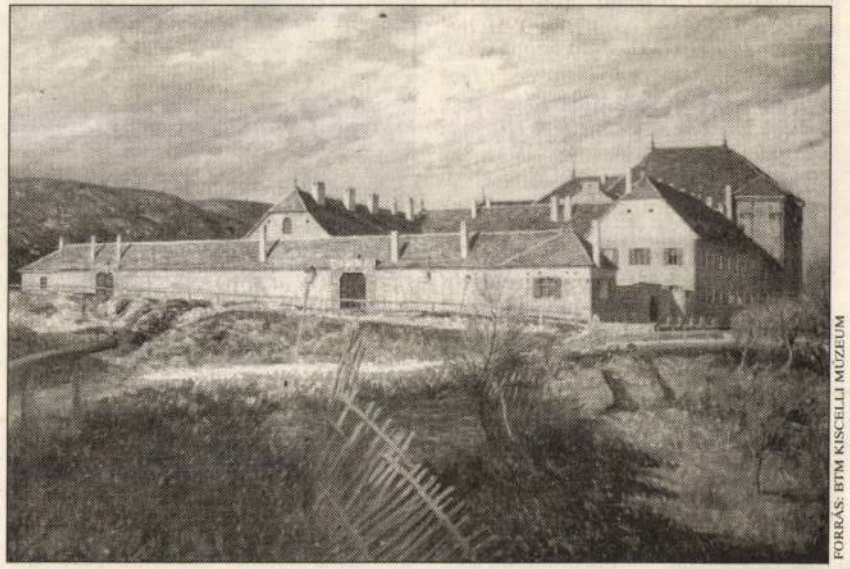

FORRÁS: BTM KISCELLI MÚZEUM

Nők 2003. április 7. 32.

Kötelező blues

John Mayall újra Budapesten – Ma este lép fel a Petőfi Csarnokban

A fehér blues koronázatlan királya, John Mayall koncertezik együttesével, a legendás Bluesbreakersszel ma este nyolc órától a Petőfi Csarnokban (XIV., Városliget, Zichy Mihály út 14.). A világklasszis nem először lép a PeCsa színpadára, az elkötelezett bluesrajongók nem hagyják ki a buliját az idén sem, hiszen a hatvannyolc éves előadó neve és mindenkori együttese minőségi garanciát nyújt a műfaj kedvelőinek.

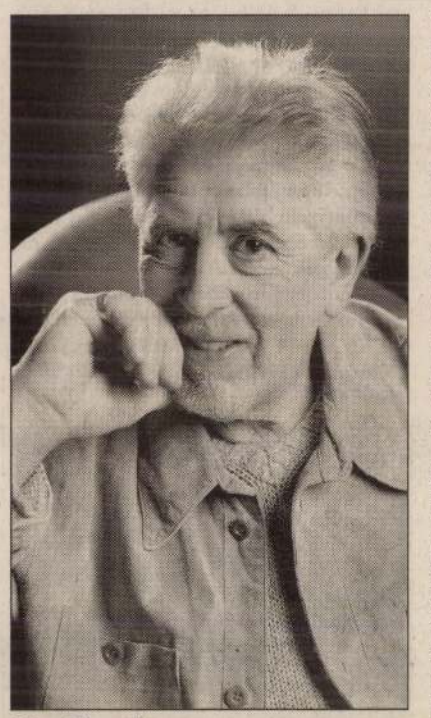

John Mayall

A műfajjal együtt emlegetik *John Mayall* nevét, az élő blueslegenda nem szorul bemutatásra. Több mint negyven éve aktív zenekara, a Bluesbreakers különböző felállásaiban megfordultak olyan világsztárok, mint *Eric Clapton, Mick Taylor* és *Green Taylor* gitárosok, *Dick-Hecktall Smith* szaxofonos, *Jack Bruce* basszusgitáros, *Mick Fleetwood, Aynsley Dunbar,* valamint *Jon Hiseman* dobosok. Sőt nemcsak hogy játszottak együttesében, de – többek között – Clapton, *Peter Green, Coco Montoya* vagy *Walter Trout* nála „nevelkedtek". A főként gitáros-énekest – aki egyébként kiváló szájharmonikás és zongorista is egyben – nem véletlenül nevezik a brit blues öregapjának.

A hatvanas években több változás történt a könnyűzenei életben. Berobbant a köztudatba Elmore James, és elektromos hangszerelésben készítette el Robert Johnson dalait, így Big Bill Broonzyval ők adtak elő először a kontinensen tradicionális bluesmuzsikát, amely előttük csak Amerikában virágzott. Ebben a megújult zenei környezetben kezdte pályáját John Mayall. Persze a muzsika nem harmincas éveiben kezdte érdekelni, hanem már a családi hagyományok miatt is, hiszen édesapja dzsesszgitáros volt.

Mayall először képzőművészeti tanulmányokat folytatott, majd bevonult katonának, ahol minden szabadidejét gitározással töltötte. Ekkor szeretett bele olyan amerikai bluesklasszisokba, mint például John Lee Hooker, Sonny Boy Williamson. Hookerrel később játszott is együtt a Padlock On The Blues című albumán.

Legendás együttesét, a Bluesbreakerst 1963-ban alapította, az első formációban Bernie Watson gitározott, Peter Ward dobolt, John McVie basszusgitározott. Debütáló lemeze a John Mayall Plays John Mayall 1965-ben jelent meg. A hetvenes évek hajnalán új hangzásvilággal állt elő, persze fő stílusjegyeit megtartotta. Volt időszak, amikor magányos farkasként készített albumokat, de végül ismét bandája mellett döntött, akikkel 1982-ben folytatta a munkát.

Magyarországra először csupán 1985 júniusában jutott el a muzsikus, akkor megtöltötte a Kisstadiont. Következő bulijára két évet kellett várnia a hazai publikumnak, majd sokáig nélkülözniük kellett az előadóművészt. 1993-ban viszont új, rockosabb repertoárral érkezett ismét. Ebben az évtizedben még kétszer hallhatta játékát élőben a magyar közönség. Társaival az elmúlt pár évben felpörgették a munkatempót, elkészült a Padlock On the Blues című, valamint legutóbbi lemeze, az Along for The Ride is. A legújabb korongra két régi Mayall-szám szintén felkerült, a California és a So Many Roads áthangszerelt változata. Ezt a két nótát ma este bizonyára műsorra tűzik; a tagok: *Hank Van Sickle* basszusgitáros, *Tom Canning* zongorista, *Buddy Whittington* gitáros, valamint *Joe Yuele* dobos.

Herczeg Dóra

Az **ÉS** könyve áprilisban

■ *Spiró György: Fogság. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 2005. 770 oldal, 3990 Ft*

MARGÓCSY ISTVÁN:

„...Semmi, ami barbár..."

„Nem sűlyed az emberiség! / Ilyen gonosz vala rég, / Ilyen gonosz már kezdet óta... / Hisz különben nem kellett vóna / Százféle mesét, / Eget, isteneket, / Poklot és ördögöket / Gondolni ki..." – Spiró György új nagyregénye elé alighanem teljes joggal írhatnánk mottóként Petőfi Sándor fiatalkori ironikus versét, amely metsző éllel és látványosan szemléltetheti és bizonyíthatja még azok számára is, akik a magyar irodalom egészét általában a gondolkodói élység hiányában marasztalják el, ry emez irodalom történetében iscsak szerves folyamatossága olt) a történelem egészével való kus szembenézésnek, s hogy a fubb elmék mindig is megkísége szinte lehetetlent: *egy* nagy tagaló pillantással adni áttekinügépet a történelmi létezésnek és eiről és csapdáiról, a történdekeln személyiség kölcsönös pedigtaltságáról, az egyes em-Paris kori kiszolgáltatottságáalkalnnt azokról az egyszerre is mett és emelkedett próbáltájtról, melyeknek segítségével A rek, embercsoportok mindig reklóbálták, megpróbálják eszideln hitekkel körülírni, körülfran életük folyamát, cselekvéslétr és szenvedéstörténetüket, vezék kitalálásával, kiépítésével as lósításával egyszerre akarják ránzni saját tevékenységüket és gélani a másokét, s egyszerre Rik hatalmas egyéni szellemi ldságot és elnyomó korlátozó sialmiságot alkotni és működtet-

A magyar irodalom legjobbjait ndig is mélyen izgatta a nagybetűl írott Történelem démoni működése, azé a Történelemé, amelyet ugyan mindig újra kell kitalálni, s új elvekkel kell újra s újra mozgásba hozni, ám amely minden egyes nagy (vagy kis) szellemi újítás után is öntörvényűen és gépszerűen jelenik meg, s győzedelme során ugyanúgy hat, mint a megelőzőkben – azaz zavart kelt az elmékben és a társadalomban, s ami a legfontosabb: végeláthatatlanul öl és pusztít. A magyar regény történetének két kiemelkedően nagyszabású alkotása, Eötvös József *Magyarország 1514-ben*je, valamint Móricz Zsigmond *Erdély*e szolgálhat mintegy paradigmatikus példaként az ily írói-gondolkodói általánosításra: mindkettőben (ugyanúgy, mint Spirónál) a történelmi események csak arra szolgálnak, hogy kiemeljék és látvánnyá tegyék a Történelem általánosságának legyőzhetetlen démonikusságát.

A legújabb magyar regényekben, elsősorban a legutolsó évtizedben, újra s újra feltűnik a történelmi regénynek oly sokszor elparentált, elavultnak, tizenkilencedik századinak titulált műfaja – a posztmodern, úgy látszik, megint mozgósította a régiség iránti érdeklődést. Ám Spiró vállalkozása mégis radikálisan más, mint az elmúlt évek jó pár (hol szerencsés, hol kevésbé sikerült vállalkozása): míg a legtöbb posztmodern történeti regény, mind cselekményében, mind narratívájában épp a történelem végletes felszámolására tör, s azt szeretné valahogy illusztrálni (nyilván különböző divatideológiák, például „nincs történelem", „a történelemnek vége van", „a történelem nem más, mint kulturális narratívák vetélkedése" stb. nyomán), hogy a szépirodalomban esztétikailag előadott (vagy egyáltalán előadható) egyéni és fantasztikus történeteknek semmiféle közük nincsen nagyobb összefüggésekhez vagy megismerhető társadalmisághoz, s a szerző lélektani vagy nyelvi ötletgazdagsága felülírhatja bármely más, történetiséghez kapcsoló összefüggés relevanciáját, addig Spiró hihetetlen következetességgel ragaszkodik amaz impozáns felfogáshoz, mely szerint abból a tagadhatatlan tényből, hogy mindnyájan történelemben élünk, az is következik, hogy a történelem menetéről az egyén szemszögéből, s az egyén értelmezési lehetőségeinek határaiig elmenően tanúbizonyságot kell tenni. A posztmodern történeti regények tulajdonképpen nem értelmezik igazi mélységében a történetiséget, hanem inkább egészében mellőzik, s általában csupán érdekes vagy fantasztikus, komolyan nem igazán veendő tarkabarka díszletként alkalmazzák – ezért történetiségük tökéletesen fel is oldódik a regények más mozzanataiban (e téren egyedüli kivételt csak Márton László radikálisan elszabadított narratívája képvisel, mely a végletesen szkeptikus történeti narratíva szélsőséges mozgósításával szinte Spiró regényeinek inverzét kívánná életre hívni); ám Spiró regényírása számára a történelem sokoldalúsága, a történelem szintjeinek elkülönülése és egymásba olvadása egyáltalán nem a megérthetőség és elmondhatóság relativizálásának boldog és naiv gesztusába torkollik, hanem oly írói látás- és láttatásmódba, mely az egyéni szereplő egyénítésének és szabadságának feltételezettségét is csak a szélesebb és szűkebb környezet együttes feltárásától teszi függővé.

Spiró – mintha a régi nagyra törő klasszicistákat követné – a történelmileg legnagyobb lehetséges témát választotta történelmi regényének témájául: a kereszténység keletkezésének és kialakulásának folyamatát akarja megragadni és megeleveníteni, s az „időszámításunk szerinti" első század világát mutatja be. Istenkísértő vállalkozása épp azért járhat sikerrel, mert, hangozzék akármilyen paradoxul is: éppen nem a krisztusi szektával vagy a római ókeresztényekkel foglalkozik, hanem mindazzal, ami politikailag és szellemtörténetileg ezeket az – akkor kicsiny – első csoportokat körülvette, azaz létüket lehetővé tette, s a majdani győztes világvallást kialakította. Nem megváltástörténetet olvasunk itt – Spirótól a történelemnek mint üdvtörténetnek a felfogása rendkívül távol áll: hanem talán épp a fordítottját: azt szemlélhetjük, mi alakíthatja úgy a világot, menynyi összetevőnek kell együttesen összeállnia ahhoz, hogy egy egészen különös, szokatlan eszmeiség, mely először csak maroknyi embercsoport abszurd fantazmagóriájának tűnik, egyszer csak olyan táptalajra talál, melyen hihetetlenül nagyra tud majd nőni. S persze e kibontakozás alapja és következménye mindig is a történelem alapmozzanata: a tömeggyilkosság. Spiró történelmi víziója az állandó harc és pusztítás jelenlétét állítja és szemlélteti (amit persze mindnyájan ismerhetünk a római történetírók igazán illúziótlan műveinek olvastán, de amit persze nem szoktunk észrevenni, vagy főleg tudomásul venni nagyszabású szellemi mozgások hátterében), oly harcét, mely nincs tekintettel nemzetiségi vagy vallási hovatartozásra, s melynek méretei, természetesen, állandóan világméretűek. A római világ (talán az első nagy, birodalmi méretű „globalizált" világ) itt egyebet sem kínál, mint a folyamatos fenyegetettséget – csoportok és egyének, vallások és üzletek, kis szerencsétlenek és nagy császárok egyaránt állandóan a halálos fenyegetettség folyamatos jelenlétében és tudatában élnek és működnek: a császárok gyilkolnak és játszanak, szadista politikai intrikájuk hol bölcs, hol értelmetlen, ám aztán kegyetlenül meggyilkolják őket; a relatíve békés, ám hatalmi feszültségekkel, sokszoros függőségekkel mindig terhes társadalmiságot időnként nagyszabású vallásüldözések, pogromok és háborúk dúlják szét; a nagyszabású karrierek mind tömeggyilkosságon alapulnak, s a konfliktusoknak megoldása egyáltalán nincs: legfeljebb a mértéktelen pusztulás (ami persze más oldalról nézve akár diadalmenetnek is tekinthető). A menekülés útja pedig, mely a megalázott lelkek számára kinyílik: a vallás, mely legalább lelki megszabadulást kínál a társadalmi lét rettenetétől, a vallás, mely a kezdeti tarkasággal szemben, zsidó, római, görög vallások szinkretikus egymás mellett éléséből az egyeduralkodó egyistenhit alternatíváját villantja fel. Spiró a legérzékenyebb vallástörténész sokoldalúságával mutatja fel e rendszer működését és rettenes kiépülését – írói-történészi szemléletét alighanem úgy lehetne a legjobban jellemezni, ha művében egy antikizáló felvilágosodottság éleselméjű mindent akarását és az ellentmondások iránti kifinomult dialektikus érzékét tételezzük fel. Hogy ismét magyar költészeti példával érveljek: e regényben mintha Kosztolányi Dezső *Marcus Aurelius*ának hősi nézése és tartása (persze a császári fenség díszletei nélkül!) alakulna át epikai szélességgé és világmagyarázattá: e könyv úgy írja le a római világ zavaros rendszerét, hogy „az értelem égő lámpája kezében"; minden vallás úgy jelenik meg benne, mintha esetükben lehetséges lenne egyetlen metsző, felülemelkedett magyarázat, s a gondolkodó fellépheti úgy, hogy mindazt megvesse, „mi barbár, mindazt, mi hazugság"; s végül is a gondolkodónak erkölcsi tartásként vagy parancsként nem maradna más, mint a nagy egzisztencialista tanulság és példa: „ki déli verőben nézi a rettenetet", annak „koszorúja izzó szomorúság". Spiró e regényében hihetetlen finomsággal és ravaszsággal egyesítette a történelem és a vallások hegeliánus-romantikus felfogásának összetett szintézisigényét az egzisztencializmus etikájának vallástalanságával, reménytelenségével és fejlődésnélküliségével: e vegyítésből mind történetileg, mind etikailag egészen különlegesen nagyszabású példázat született.

Persze mindez egyáltalán nem azt jelenti, hogy itt regény helyett valamely száraz tudományos értekezést olvasnánk; bár a könyv, a klasszikus nagy történelmi regények hagyománya szerint a fikciót a tudományosan is elfogadott történeti környezetbe helyezi, s precizitása és alaposssága nyomán minden bizonnyal akár történészek is tanulhatnának belőle, mégis kizárólag fikcionális tágkeblűségére révén hat. Spiró, ismét klasszicista példák nyomán, vérbeli (mondhatnánk: tizennyolcadik századi) kalandregényt alkotott – olyan kalandregényt, melyben „természetesen" a „naiv" főhős útkeresése, szerencsétlenkedése és szerencséje játssza a főszerepet – s épp e személyes útkeresés kapcsán tárul fel mindaz, amit a történelem az ő számára sorsként, az olvasó számára tanulságként felmutathat. A kalandregény formája lehetőséget ad a szerzőnek arra, hogy bejárja a világ sok táját (az adott idő legfontosabb helyszínei, Róma, Alexandria, Jeruzsálem mind megelevenednek), a sok helyszín pedig nemcsak azt képviseli, hogy mekkora volt már akkoriban is a világ, hanem elsősorban azt, hogy láthassuk: a világban egy időben nagyon sok külön *világ* él és működik, s e világok között legfeljebb utazó jellegű, *kalandor* átjárás lehetséges – egyébként e világok a bennük élő „normális" közösségek számára átjárhatatlanok s kiismerhetetlenek (de persze nem elpusztíthatatlanok). Spiró, miközben leírásai során nagyon közel kerül a „lehetséges világok" sokaságának teóriájához, mindvégig hangsúlyozza: a lehetségesség nem imaginárius kérdése, hanem a „globalizált" világ szinkronitásának alapparadoxona – hiába akar egységesülni a világ, a sokféleséget megszüntetni nem, legfeljebb pusztítani lehet. Másrészről: a hős társadalmilag köztes helyzete (pontosabban szólván: társadalmi státusnélkülisége), miszerint ő zsidó is, római polgár is, alexandriai diák is, tagja is testületeknek meg nem is, s alsó-középosztályi betagozódása mellett és révén bejáratos (de csak bejáratos) lehet a római és zsidó előkelőségek (politikai és gazdasági) világába is, a világ vertikális felosztásának meg- és átvilágítását is lehetővé teszi (ismerjük a teóriából: ilyen a klasszikus „középponti hős"). Ám Spirónál még e szabályos középpontiság is alapjában kifordul sarkaiból: azáltal, hogy az ő kalandor hőse mindenhol ott van, nála épp az a tapasztalat lesz uralkodó, miszerint *sehol nincs ott*, szerepei nem vállalások, hanem esetlegességek – bár épp olyan esetlegességek, melyek rálátást biztosítanak szélesebb összefüggésekre is. A klasszikus (és alapformájában bizonyos fokig elavult) kalandregény műfaja e ponton vált át vérbeli mai alkotássá: a *mindenütt* szerepet játszó nagyszabású és öntörvényű hős természetes figurája helyett itt a mindenütt *szerepet* játszó és *szerepet* kereső figura esendősége és kiúttalansága fog dominálni. Spiró azt írja le, milyen abszurd körülmények között kell élnie, milyen *történelmi* kalandokon kell keresztülmennie egy jámbor tudnivágyó (és tudnivágyásában kielégíthetetlen) fiatal embernek ahhoz, hogy véleményével felülemelkedjék az adott politikai-vallási világ egyszerű hozzárendelésein, s megszabaduljon attól, ami a társadalom többsége számára a természetes, azaz a „beleszületettség" normalitásától: hősválasztása mintha a szabadon lebegő értelmiségi kategóriájának lehetőségét és lehetetlenségét írná körül egyszerre (hisz a társadalom többsége azt mondja, mint az egyik mellékszereplő: „Nem gondolkodik az ember. Él."). A gondolkodó ember ott is van, meg nincs is ott, életének és gondolkodásának garanciája a rejtőzködés (mily szép, ahogy a mindentudásra vágyó zsidó fiú mindvégig az epikureista alapelv nevében határozza meg magát: jelszava, kényszerből vagy vonzalomból, a *rejtőzködő élet* megtartó erejét fogja hangsúlyozni (hisz a társadalomban, a fenyegető és egyénellenes közösségekben egyébként úgyis mindenki komédiázik). Spiró írói széleslátókörűségét e kettősségnek folyamatos fenntartása, bölcs és mértéktartó szétválasztása mutatja: a nagyszabású koncepciót a mindvégig fenntartott rendkívül finoman árnyalt aprólékos kidolgozottság biztosítja, az egyénítés megrendítő figyelmességét és a történetizálás szinte könyörtelen alkalmazását szinte soha nem lehet elkülöníteni egymástól – csak döbbent csodálkozással nézhetjük, ahogy az egyéni sorsot, a kalandor (a szellem kalandora) színes és változatos élettörténetét rendre átüti annak a történelemnek valamely csapása, melyről a főhős soha nem tudhatja, hogy mikor fogja őt is elérni. Alighanem nagyon kevés magyar regény született, melynek alapszövetében az analízis és szintézis gesztusa ily ennyire elkülöníthetetlen lenne.

Spiró György évtizedek óta mintha mindig ugyanazt a nagy témát kerülgetné: régi típusú nagy íróként regényantropológiai választ keres a legnagyobb kérdésre: miért így működik a világ, miért harcol egymással az ember, s miben hisz vagy nem hisz az egyik és a másik ember; regényei, melyek mindig a megtörtént történelem nagyon fontos mozzanatait dolgozzák át, mintha variációk lennének ugyanarra a témára. A kitűzött cél alighanem a legnagyobb tisztelretre érdemes. Spiró évtizedekkel ezelőtt már elmondta: olyan könyvet akar írni (posztmodern ide vagy oda), ami alatt beszakad az asztal. Teljes (utólagos) egyetértéssel mondhatjuk: nincs olyan irodalmi asztal, mely a *Fogság* alatt ne szakadna be...

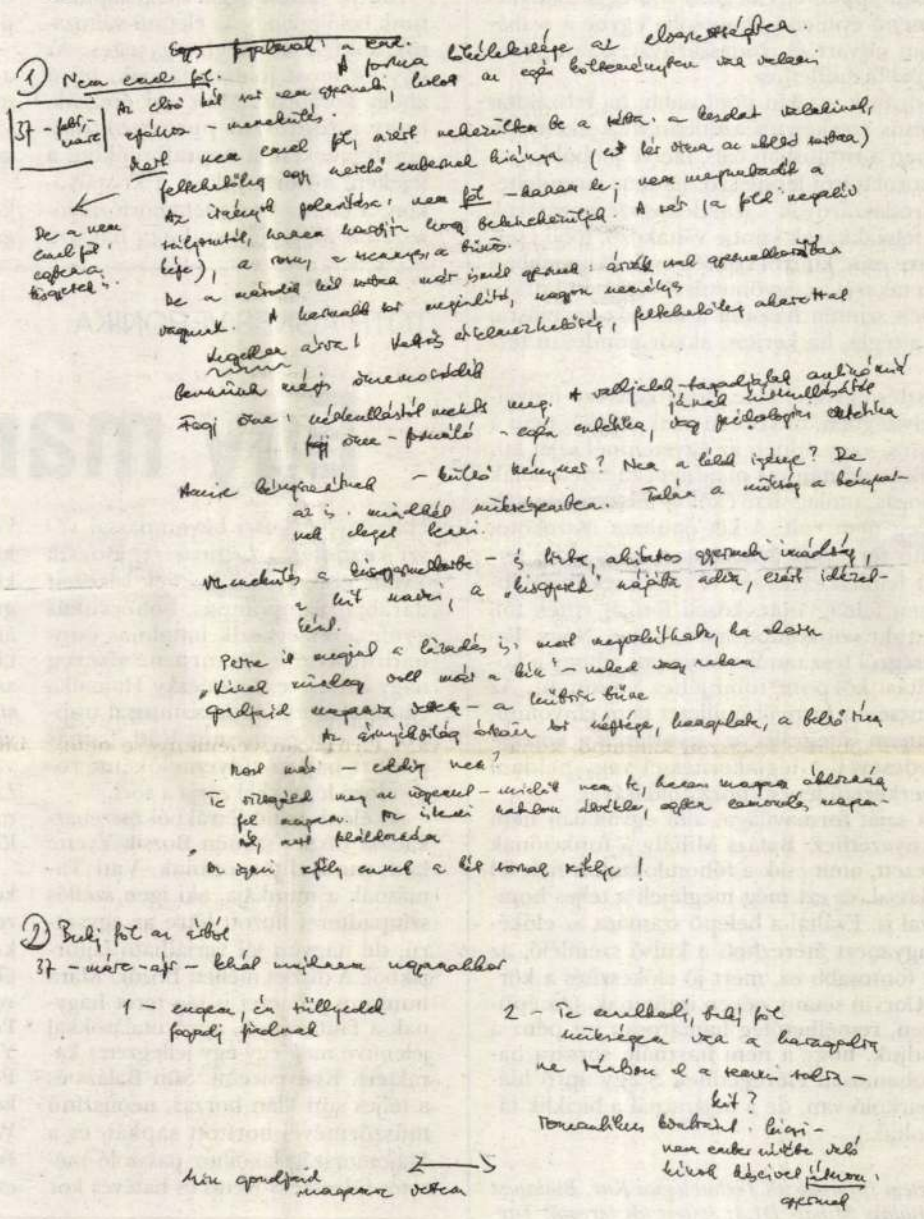

Beney Zsuzsa

VARGHA MIHÁLY: **Építészet**

Párhuzamos két ház

Egyetemi épület a Józsefvárosban – történetesen annak brutálisan átépített körzetében – és irodaház Ferihegyen, a repülőtér városvégi csücskében, családi házas övezetben. Véletlenül úgy is kapcsolatba hozhatók, hogy ha az Üllői úton elindulunk a reptérre, akkor mindkettő ezen útvonaltól nem messze, balra esik: az első igen hamar, kicsivel a nagykörút után, a másik pedig még mielőtt kiérünk az 1-es terminálhoz. De főképp formai rokonság miatt érdemes együtt szemlélni a tavaly elkészült két épületet, a szerkesztésükben adódik a párhuzamosság.

Az egyetemi épület, a Pázmány egyetem információs technológiai karának új tömbje a Práter utcában áll, körbejárhatóan, kicsit befeléfordulóan. Ott, ahol hirtelen panel lakómonstrumok dominálnak meg a közvetlenül ezekhez telepített földszintes üzletsilók. Lakóteleptorzó, amivel a hetvenes-nyolcvanas években szétrobbantották a megszokott városi szövetet. Balázs Mihály építésztől bátor tett volt, hogy olyan, sima síkokkal határolt tömböt tett le ide, mai architektonikus eszközökkel, ami nem idegen a „modern" lakótelepi építészettől. Nálunk eddig ritkábban alkalmazott formai plusz a házon – amiben persze eltér a környező épületektől –, hogy teteje nem vízszintes. Egyetlen hátra lejtő sík fedi, ezért a főhomlokzatnál még négyemeletes, a végén már csak három.

Tető szempontjából hagyományos, teljes egészében vízszintesen fedett, háromemeletes tömb a Hungarocontroll, a repülésirányítási szervezet új irodaépülete, amit Nagy Tamás tervezett. A két épület hasonlósága az alaprajzi rendszerben van, valamint az anyaghasználatban, a téglaburkolatban. Az irodaházhoz Ferihegyen tágasabb terület állt rendelkezésre, így ott tisztábban mutatkozik a szerkesztési ötlet: három, fésűsen egymás mögé sorolt egységből tevődik össze a ház a bejárattól jobbra, pontosabban éppen egy negatív tömeggel, udvarral indul. Keskenyebb végigmenő épületsáv kapcsolja egybe a szabályosan váltakozó három-három udvart és irodaszárnyat, balra pedig egyetlen nyaktag vezet át a régebbi épülethez.

Az egyetemnél is vannak udvarok – talán pontosabb, ha felszakításoknak nevezzük –, mert a fésűs szerkesztés azonban itt keskenyebb közöket jelent, nem ugyanabban a ritmusban bal-, illetve jobboldalon. Vagyis mintha nem tömbök sorolásáról lenne szó, hanem a rendeltetési egységek – tantermek és irodaszárnyak – szándékos széthúzásáról. A kétoldali, párhuzamos falú felszakítások szintje váltakozó, több esetben tetőterasz. Ami a földszintre esik, kintről szintén csak magasabban érvényesül, mert a földszinten takarja az egyöntetűen végigvitt burkolati téglafal mint kerítés. Ebben szintén hasonlít a két ház egymásra, az irodaháznál is végigvonul a tégla, ha kerítés, akkor gondosan tervezett lyuggatással.

A sorolt avagy fésűs szerkesztés egyik előnye, hogy kedvező fényviszonyokat teremt az összes helyiségben, miközben azok ablakai nem a környezet felé, hanem egymásra, vagy éppen az egyetemnél saját falra néznek. Az irodaház esetében, miután ott majdnem minden ablak földig ér, még sok is a benapozás, utólag árnyékolók felszerelése vált szükségessé ott, ahol eredetileg nem volt. A két épületet összekötő, emeletes üvegfolyosóra ugyanis terveztek árnyékolást, mégpedig tetszetős látványt nyújtó, egyedi felületkezeléssel. A vízszintes üvegtáblákra színes madártollak erősen felnagyított, közeli fotóját vitték föl, ami messziről látványos absztrakt színkompozíciót mutat. Nagy Tamás építész hasonló érzékenységről tesz tanúbizonyságot, ahogy a korábban épített repülésirányítási központ tömbjéhez viszonyul. Az aránylag új, de nem túl szerencsésen formált épületet nem elnyomni, érvényteleníteni igyekszik, hanem integrálja az együttesbe a körötte lévő parkoló teljes pergolafedésével, a téglakerítéssel vagy például egyetlen kis részlet, egy acélszerkezetű lépcső hozzátoldásával.

Szintén hatásos az egyetem saját formavilága, ami egyáltalán nem zárja ki a kapcsolódást a környezethez. Balázs Mihály a funkciónak megfelelően zárt tömböt tervezett, amit csak a főhomlokzaton nyit fel egy többszintes, jól tagolt nyílással, és ezt még megfejeli a teljes homlokzaton végigfutó tetőterasszal is. Ezáltal a belépő számára az előkészítés, ráhangolás teljes, de ugyanezt átérezheti a külső szemlélő, az egyszerű járókelő is. Annál is fontosabb ez, mert jó előkészítés a környék rehabilitációjához, amit Corvin sétány néven indítanak. (Az épület belül csak felében áll készen, remélhetőleg hamarosan jut pénz a mielőbbi befejezésre, mert tudjuk, hogy a nem használt, sorsára hagyott épület, még ha új is, rohamosan elöregedhet. S egy apró hiányosság: az épület alatt autóparkoló van, de a bejáratnál a biciklik tárolására egyáltalán nem gondoltak.)

(Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai Kar, Budapest VIII., Práter utca 50/a, építész: Balázs Mihály DLA; építész társtervező: Tarnóczky Tamás, Somogyi-Soma Katalin; építész munkatárs: Tatár Balázs, Török Dávid; belsőépítész: Frank György. Hungarocontroll irodaház, Budapest XVIII., építész: Nagy Tamás DLA; építész munkatárs: Lévai Tamás, Simon Viktória, Sipos András, Sándor Gergő; belsőépítész: Ignácz Erika, Kismarty-Lechner Kinga.)

fővárosi televízió
a FŐ városi televízió

Egy televízió, amely humánus, hiteles, független,
amelyen egyre több népszerű tudományos műsort, dokumentumfilmet,
kulturális műsort és meghitt beszélgetést láthat.

A FŐNIX TV IRODALMI-KÖZÉLETI MŰSORA
MINDEN PÉNTEKEN 19.30-kor
ÉS SZOMBATON 16.00-kor
a képernyőn:
....ÉS.... arcok
E heti vendég Janáky István, beszélgetőtárs: Wiegmann Alfréd

Népbetegségek szelíd gyógymódjai
Új sorozat a Főnix TV-ben Váradi Tiborral
Adás: szombat 18.00, **ismétlés:** vasárnap 14.30

FŐNIX TV – UHF 31.
AZ IGÉNYES EMBEREK TELEVÍZIÓJA

VITÁNYI IVÁN: **Megnyitó**

Halk szavú forradalmár

Azért jöttünk össze, hogy elsőként tekintsük meg Papp Oszkár kiállítását, és – ha úgy találjuk – gyönyörködjünk benne. Ebbe az alkalomba belejátszik, hogy a művész idén lesz nyolcvanéves. Erre azonban azt mondhatjuk, hogy ugyan már, mért kellene pont ezt a kort ünnepelni? Ha például nem tízes számrendszerben számolnánk, akkor meglehet, a 77 lenne a határkő, ez jobban is hangzik. Az élet egyébként is olyan, hogy minden évet és minden napot meg kellene ünnepelni, különösen így, nyolcvan felé.

Nem egy időszak, mondjuk az utolsó év alkotásait látjuk; a képek sora a negyvenes években kezdődik Dózsa György meg a földosztás képeivel, és mindmáig tart. Életmű-kiállítás? Ugyan már – mondhatja az, aki az életmű terjedelmét ismeri. De igaz, hogy ízelítő Papp Oszkár munkásságának minden korszakából.

Annyit biztonsággal megállapíthatunk belőle, hogy az életmű változatos, sokféle és mégis egységes. Az egység most jobban látszik, mint ahogy korábban. Most úgy érezzük, hogy a földosztó parasztoktól a gömbfejűeken, a napraforgókon, a fejeken, a növényeken, a kristályokon, a taoista és a metamorfózis-sorozaton át végigvonul egy nagyon átfogó, mélyen átélt, több rendben és előre megfontolt szándékkal elkövetett HŰSÉG.

Gondolkoztam, mi ennek a hűségnek a lényege, alapelve? Úgy találtam, hogy leginkább éppen a metamorfózis élményében-elvében lehet megragadni. Ebben benne van a morfé, azaz alak. Benne van a morfózis, azaz az alakulás, a változás, átalakulás. És benne van a meta fogalma, tehát egy olyan szemlélet, amely mindig a felület mögé, a felületen túlra, a jelenségtől a lényeg felé akar nézni.

A XX. század művészete – hogy itt, a hazai földön Kállai Ernőt idézzem – a „szépség rejtett arcát" kívánja feltárni. (A „meta" éppen a rejtettséggel egyenlő.) Kétféle módon teszi ezt. Az egyik pólus az ősformát, a kemény strukturális lényeget akarja felmutatni. A másik – és ehhez tartozik Papp Oszkár – a szüntelen átalakulás univerzalitását. S mivel a kép nem film: a szüntelen változásnak a pillanatban való megjelenítését.

Innen Papp Oszkár érdeklődése a természet rejtett arcának két dimenziója: a szerves és a szervetlen –, illetve a kettő egymáshoz való viszonya iránt.

Nos, ez Papp Oszkár művészi útkeresésének és úttalálásának lényege. Mindig forradalmár volt – de annak túlságosan halk szavú és empatikus. Mindig halk szavú volt és empatikus – de annak túlságosan forradalmár. Mindig szembenézett a nagy ellentmondásokkal – de egyiket sem engedte igazán győzni. Nem hősi pózban tette a magáért – csak mert másképpen nem tehetett.

Egyszerre hatja át a szendén pimasz szabadság, nemcsak a hatalommal, hanem az annál is nagyobb úrral, a divattal és a megszokással szemben – és a folyton keresett harmónia hagyományhű tisztelete.

Posztmodern volt már akkor is, amikor ezt a szót még ki sem találták, de az általa kifejezett csalódottság őt már megérintette. De hű maradt a megőrzött modernség metaelveihez akkor is, amikor a posztmodern csalódottság felhígult változata divattá vált.

Itt áll tehát előttünk Papp Oszkár, és itt állnak alkotásai: képei, festményei, rajzai, zománcai. Már unják a szöveget, arra várnak, hogy megnézzük őket.

Én csak jellemezni akartam őket, nem dicsérni – és még kevésbé megvédeni. Védjék meg magukat a művek – ha tudják.

(Papp Oszkár kiállítása a Budapest Galériában május 1-jéig látható.)

TÓTH ÁGNES VERONIKA: **Tánc**

Egy marék zizi

Harsány, cirkuszi bevonulással veszi kezdetét a *Létramesék*, Bozsik Yvette első, gyermekeknek készített darabja. Színpompás, bohócruhás gyülekezet érkezik hatalmas csinnadrattával a kiskorú nézősereg nagy örömére, Lisztóczky Hajnalka gátlástalan exhibicionizmussal trappol be elsőként, míg Vati Tamás pödört bajszú súlyemelőként, rogyadozó léptekkel zárja a sort.

Az élénk színű létrákból összebarkácsolt díszlet szintén Bozsik Yvette kedvenc férfitáncosának, Vati Tamásnak a munkája, aki igen szellős színpadteret hozott létre az egyszerű, de nagyon jól variálható lajtorjákból. A díszlet mellett Bozóki Mara humoros jelmezei is tág teret hagynak a fantáziának, apró utalásokkal jelenítve meg egy-egy jellegzetes karaktert. Kedvenceim: Sün Balázs és a teljes sün klán borzas, neonszínű műszőrmével borított sapkái, és a Majomország lakóihoz passzoló méretes fülecskék. Kettő és hatéves kor között a legtöbb kisgyerekben egy kreatív és lázadó jelmeztervező lakik, aki a legegyszerűbb eszközök segítségével bármikor bármivé képes átváltozni, vagyis ennek a korosztálynak nem az a lényeg, hogy megszólalásig hasonlítson a jelmez egy sünre vagy majomra, hanem hogy villámgyorsan lehessen próbálgatni, váltogatni a különböző szerepeket. A *Létramesék*ről az ilyen apró részletek miatt látszik, hogy szeretettel és felelősséggel készült előadás.

Mert szerencsére szó sincs a gyerekeket hülyének néző ostoba gügyögésről vagy még kevésbé a lírai, komolykodó, koravén nyafizásról, ehelyett jókedvű, szellemes játékba vonja be a csemetéket a koreográfus. Pedig nem tét nélküli e játék, Bozsik Yvette tisztában van azzal, hogy a Powerpuff Girls–Pokémon-világból kell visszacsábítania a gyerkőcöket Weöres Sándor, József Attila, Csukás István, Zelk Zoltán verseihez. Éppen ezért az előadás igen lendületes ritmusban halad, jók a kontrasztos váltások (forgatókönyv: Cseh Éva), nincsenek üresjáratok, amikor elkalandozhatna a gyerekek figyelme. A szereplőkhöz számos emlékezetes magánszám tapad: pl. kiderül, hogy Vislóczky Szabolcs elképesztő arcmimikával bír, Vati Tamás labdazsonglőr apukaként ellenállhatatlan, Lisztóczky Hajnalka pedig féktelen komika. Ez a darab egyértelműen azoknak a táncosoknak kedvez, akik jócskán el vannak látva öniróniával és humorérzékkel, és van kedvük fesztelenül bohóckodni. Bozsik Yvette amellett, hogy a picurka nézőkkel megismerteti a magyar irodalom e kivételesen szeretetreméltó és értékes darabjait, saját táncosait is meglepő feladat elé állítja, sokkal vakmerőbb gátlástalansággal kell fejest ugraniuk ebbe a feladatba, mint eddig bármikor.

Számomra komoly meggyőző érvként szolgált a *Létramesék* mellett az is, hogy a hátam mögött egy kb. két-, illetve négyéves német nézőpalánta totális transzban csépelte (hozzáteszem, teljesen jogosan) a fejemet, hogy mindent lásson. Igen boldog délelőtt volt!

(Bozsik Yvette: Létramesék, Nemzeti Táncszínház)

VÉGSŐ ZOLTÁN: **Zene**

Ölj meg!

A Sex Mob (*Csak posztmodern, ÉS*, 2004/44.) után újfent a jeles New York-i downtown szcéna képviseltette magát a Trafóban a Killer Joey kvartett formájában. Az idén 50 éves Joey Baront minden idők legnagyobb hatású dobosai között tartják számon, pedig soha nem lépett ki egy jól körülhatárolható körből. Például a klasszikus standardok egyáltalán nem képezik repertoárjának részét, legalábbis hagyományos értelemben nem. Baron munkásságának legjellemzőbb vonulata John Zorn *Masadá*jában hallgatható meg, azonban ettől független formációit kevésbé jellemzi a zsidó-haszid kultúrkörhöz való kötődés. Saját neve alatt például Arthur Blythe, Bill Frisell és Ron Carter társaságában több lemezt is készített, amelyek egy supergroup örömzenélésének lenyomatai: ha nem ez a kvartett játszaná a darabokat, a lemezek érdektelenségbe fulladtak volna, így viszont nagyon finom csemegék.

A Zorn sidemanjének szerepéből kilépő Joey Baronra először Misha Mengelberg *Who's Bridge* című lemezén (1994) figyeltem fel, ahol a bőgős Brad Jonesszal három individuum viaskodott egymással. Elemi szinten számomra a dob a legegyszerűbb hangszer, és magas fokú kvalitások esetén is csak ritkán nyűgöz le egy dobszóló. A hangmagasság hiányát gyakran a csillogó-villogó technikával és az ösztönzenélés előtérbe kerülésével igyekeznek pótolni, amitől a zeneiség és az esetleges mondandó elvész: ilyenkor a dobos nem csinál egyebet, mint demonstrálja, hogy rendesen végzi a napi gyakorlatokat. Joey Baronnál aligha tanulhat meg ember többet a hangszer technikai fortélyairól, mégsem ez a megragadó benne. A Killer Joey koncertjét Baron szólója nyitotta. Kis plöm-plöm, majd vad extázis, és újra a visszafogottság. Benyálazott ujj húzgálása a bőrön, néhány lódító gesztus a testtel és a teljes dekonstrukció. Vagyis ilyen értelemben a legnehezebb hangszer mégiscsak a dob, a kevesebb zenei kifejezőeszköz helyes arányítása – vagy Baron értelmezésében – szóra bírása nem sikerülhet bárkinek. Az említett Mengelberg-lemezen tulajdonképpen egyetlen hangba lettem szerelmes: halk, piano szöszmötölés közben egy hatalmas ütés a pergőre, és a zenefolyam továbbgördül.

A Sex Mob és a Killer Joey közötti kapcsolódást a bőgős Tony Scherr szimbolizálta, miközben szellemileg is egyívású társulatokról van szó. A downtown gondolkodó és véleményformálásra késztető zenéje lényegében a kortárs, underground és dzsessz vidékeket környékezte meg (a Trafó *City Lights* gyűjtőcímen futó tematikus rendezvényei kapcsolódnak ide). Scherr a Mobban visszahúzódóbb, a Killerben pedig sokkal frenetikusabban mórikázó vezéralak volt. Mozgása egy lapaj gyereké, ebből csinál fesztivált maga körül, ami pontosan elegendő felvezetés az ironikus túljátszással bemutatott gyönyörű szólóihoz. Mindenben ott a dupla-tripla csavar, egy idő után nem tudjuk, hol vagyunk, countryt, vagy kőkemény freet hallgatunk-e. A Brad Shepik–Steve Cardenes gitárszekció valahol Bill Frisell és Marc Ribot környékén mozog, az az érzésem, ezek a zenészek bármikor képesek lefegyverezni a közönséget. Tombolás, állva füttyögés, tapsorkán, miegymás – a Killer Joey mindenkit szíven döfött.

(Killer Joey, Trafó, április 9.)

niuszok és világsztárok városa „Bayreuthi kaleidoszkóp" címmel Liszt és Wagner művészetének megörökítéséért. Meleghangú levélben üdvözölte Wolfgang Wagner és Hans Walter Wild főpolgármester. A 810 éves város egyike azon nagyon kevés kulturális és egyetemi központoknak, amelyek eszményi nemzetközi találkozóhelynek is számítanak.

Az Archívum 10 éven át tartó zenetörténeti kiállítás sorozata keretében, a fővárosban és vidéken – Debrecenben, Szegeden, Pécsett – 26 helyszínen Richard Wagner életművét, a Wagner dinasztiát, Bayreuthi Ünnepi Játékokat, a magyarországi Wagner kultusz történetét mutatta be.

Kuriózumként hatott Európa és Pest-Buda színházi világának XIX. századbeli eseményeiről, negyven múzeumból származó világhírű gyűjteményének budapesti kiállítása. Bayreuthban „Richard Wagner színházba megy" címmel a Wahnfried villában volt a premierje. Wagner ismerte az összes európai színházat, személyes tapasztalataiból a budapesti Archívum művelődéstörténeti tárlaton adott ízelítőt.

Az Archívum tevékenységéhez, gyűjteményeinek gyarapításához együttműködést alakított ki a külföldi, Liszt és Wagner életművét gondozó múzeumokkal is. A bayreuthi, graupai, raidingi, weimari, eisenachi, tribscheni tárlókban őrzött dokumentációt a magyar közönség a hazai kiállításokon is megtekinthette, a fotógyűjtemények pedig az Európa-szerte található emlékműveket, Wagner szobrokat mutatták be. Három nyelvű művelődéstörténeti kiadványát ajánlotta a partnerek figyelmébe, amely német, angol és magyar változatban Liszt és Wagner pest-budai látogatásának eseményeit idézi fel, gazdag illusztrációval.

Közismert, hogy eszméivel Wagner rendkívüli hatást gyakorolt korának esztétikai kultúrájára. Színpadi alkotásaiban valamennyi művészet szorosan összefonódik, a költészet és a zene nem nélkülözheti a képzőművészeti kiegészítést.

Kontinensünk történelmi egyesítésének programjában kiemelt témakör a kulturális együttműködés a tagországok között. Megvalósulhat Richard Wagner másfél évszázaddal ezelőtt fogalmazott eszméje. Az egységes európai zenéről huszonegy éves korában adta közre tanulmányát, a jövő művészetének lázában élt és alkotott. Azóta Európa minden szegletében, határain és tengerein túl az emberiség szellemi kincsévé vált zenéje. Ő a tökéletes kifejezője a XIX. századnak, élete és munkássága az európai alkat mintája – írta róla Thomas Mann.

Életművének gyújtópontja a Bayreuthi Ünnepi Játékok, 129. éve tölti be világszínházként hivatását. Nagy „Európerként" tisztelik világszerte unokáját, életműve gondozóját, Wolfgang Wagnert, akit számos nemzetközi elismerései, kitüntetései között a Magyar Tudományos Akadémia Széchenyi Irodalmi és Művészeti Társasága is tiszteletbeli tagjának választott.

Erdősi Mária

Kiállításokról

Nyolc éve halt meg a kitűnő szürrealista és absztrakt festő: Kóka Ferenc, akinek a nevét most egy alapítvány is őrzi. Ennek Visegrádi-utca elejei helyiségében a kurátor: dr. Molnár Valéria most képzőművészeti kiállítást rendezett, amelyen magas szintet képviselő, bár általában konzervatív művészek szerepeltek. Közülük most az emlékezet korlátaival küzdve, meglehetősen véletlenszerűen emelném ki Kóka néhány szép posztumusz képét, Hankó Béla aktját, Elena Kapitonova *Tűztáncát*, Károlyi Ernő fauve-os nőit, Lajos József kis szoborterveit, Mecseki Hargita *Pietáját*. Másszor is írtam már Csath Annamária természetelvű, mindig friss tájképeiről, s most meglepetés volt, hogy visszatért az emberábrázoláshoz, míg Vörös Jenő *Szakadt* című képével a naturalizmusból épp kilépve ábrázol egy szomorú emberi állapotot. A kiállítás témája különben a „női szerep" volt, de ez kevéssé kötötte meg a művészeket.

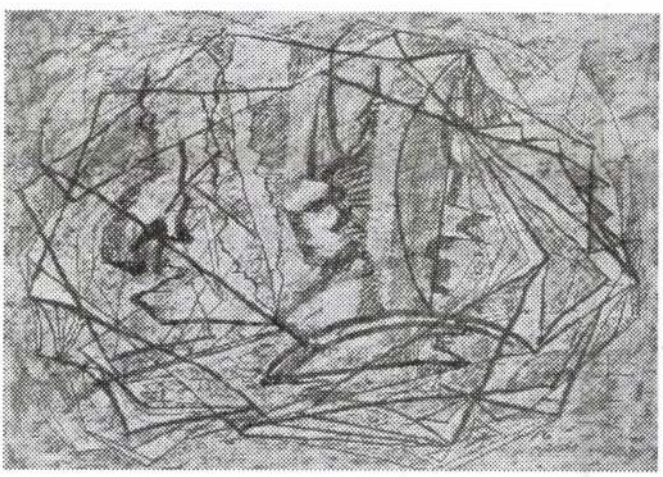

Papp Oszkár festménye

„Női szerepről" vall Dániel Mária egyszemélyes tárlata a honi szecesszió egyik legszebb épületében, a nyomdászok Gutenberg Művelődési Otthonában. Dánielnek elsősorban szuggesztív grafikái az érdekesek, bár a *Játszani is engedd* derűs festményei is vonzóak. Kiemelkedő művész személyiség az a Papp Oszkár, aki hatalmas életművének mintegy keresztmetszetét nyújtotta az Erzsébet híd pesti híd-főjénél lévő Budapest Galériában. Papp működését már több mint ötven éve figyelem s a népi realista indulástól a gazdag nonfiguratív alkotásokig mindennel megragadott, de ami most a legmeglepőbb volt: ehhez még mindig tud hozzátenni, újat mondani, most a viasz karcokkal. Engem különösen megfogott a 1961-es *Ég alatt*, 68-as *Metropolis*, 69-es *Május*, 72-es *Csoport*, 88-as aranyba öltöztetett, ikonszerű *Jó Pásztor*, de persze még tucatjával idézhetném e nemzetközi figyelemre méltó életmű produktumait.

Kristó Nagy István

Száztíz éve született Almár György

Dr. Almár Iván. Fotó Sifter István

A február 9-i összejövetelünkön **dr. Almár Iván** csillagász tartott vetítettképes előadást „Jelenünk és jövőnk a világűrben" címmel. Előadása előtt személyes jellegű bejelentéssel fordult a nagyszámú hallgatósághoz. Elmondta, hogy belsőépítész édesapja, **Almár György** (1895-1974) **jelentős festői életművet hagyott maga után**. A mintegy nyolcszáz rajzból és festményből álló hagyaték számbavétele, rendezése most fejeződött be. Ennek során fénykép készült valamennyi elérhető, a család, gyűjtők és múzeumok tulajdonában levő alkotásról. Ezek összességét tartalmazó CD egy példányát a Művészetbarátok Egyesületének ajánlotta fel, ahol képeinek vetítettképes bemutatásával, lapunkban méltató cikkek közlésével ápolják emlékét. A másik példányt e sorok írója kapta, akit baráti szálak fűztek a művészhez és aki a megemlékezések egyik szervezője volt.

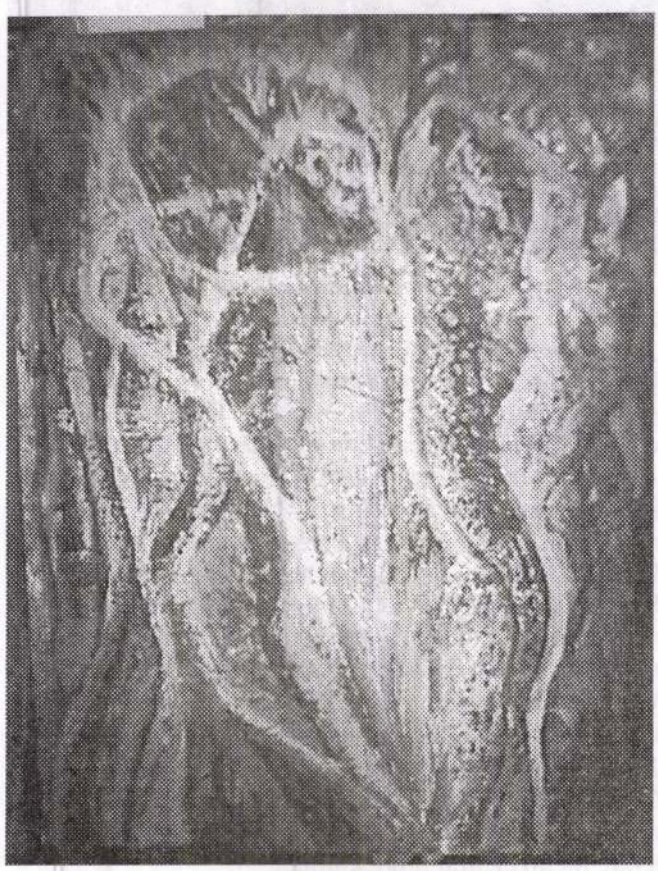

Almár György festménye

Frank Frigyes: Almár György

A lemez számítógépes áttekintése felidézte bennem évtizedes barátságunk emlékeit, sőt egyes képek keletkezésének körülményeit is. Ezért talán megbocsátja az olvasó az írás személyes hangvételét, mellyel Almár Györggyel történt együttműködésünk néhány mozzanatát felelevenítem. A megemlékezésnek az ad külön időszerűséget, hogy ebben az esztendőben van Almár György születésének 110. évfordulója.

Zuglóban, a XIV. kerületben lakó művészek összejövetelén ismerkedtünk meg, a múlt század 60-as éveinek elején. Az ott működött Művészetbarát Kör tagjai a „szocreál" egyeduralma idején a modern művészeti törekvéseket igyekeztek népszerűsíteni előadások, kiállítások, tárlatvezetések szervezésével. A legtöbb nehézség a kiállításokkal kapcsolatban mutatkozott, mert abban az időben ezekhez a Képzőművészeti Lektorátus zsűrijének engedélyét kellett megszerezni. A kerületben jelentkező „absztrakt" törekvéseket a nekünk helyiséget biztosító Hazafias Népfront titkára nem szívlelte, a Lektorátus pedig nem engedélyezte. Az áldatlan vitákba belefáradt tagság idővel a Kör megszűnését határozta el.

Ilyen előzmények után alapítottuk meg Almár Györggyel 1968-ban az Építők Műszaki Klubja Művészetbarát Körét. A Belvárosban létrejött szervezethez több zuglói művész is csatlakozott, de résztvett az összejöveteleken számos fővárosi alkotó is. A Klub

Isten-ember kapcsolatban nem jelenik meg a teljesítmény, akárcsak a viszonozhatatlan ajándék élményében sem. Nem kérdés, hogy akar-e az ember teljesíteni, mert olyan ez a boldog bénultság, hogy minden erőlködést nevetségessé tesz.

Az evangéliumokat vizsgálva egy sor megajándékozott emberrel találkozunk. Egyik a látását kapja vissza, másik a gyermekét. Emberek szabadulnak meg különféle nyomorúságaikól. Az ő kapcsolódásuk mégis más. Ők a lélek szegénységével fogadják ezeket az ajándékokat. Semmit sem akarnak tenni Istenért. Megalázottságukban nem a megigazulás útját keresik. Ezért válnak példává, mintát teremtővé. Ilyenek a gyermekek, a szegények, a bűnösök és a boldog-mondásokban felsoroltak.

Azok, akik tenni akarnak valamit, sorra elbuknak. A gazdag ifjú, a farizeusok, a tanítványok. Péter ennél a jelenetnél megérti azt, hogy nem tud semmit tenni, el kell szenvednie, hogy passzívan, elfogadó módon kapja az Isten Országát.

Cselekvésre felszabadultan

Teljesítményorientált világunkban olyannyira idegen az ilyesfajta elfogadás, hogy minden bizonnyal a kereszténység kuriózumává lett. Mindenért fizetni kell, és mindent csak teljesítményként, azaz megfizetetten vállalunk el. A fizetés módozatai természetesen különbözők, de még azokban a helyzetekben is figyelünk a megfizethetőség egyensúlyára, amikor valóban ajándékozni szeretnénk. Senkit sem szeretnénk zavarba hozni olyan ajándékkal, amelyet nem tud viszonozni.

A megigazulás megszégyenítő ajándékának egyik cselekvésben, életfolytatásban megjelenő lenyomata az önkéntesség. Egyre inkább társadalmunk fenyegető problémái között kell említenünk az önkéntesség hiányát. Legfeltűnőbb a fordulatává vált ez az egyházi közösségeknek. Gyülekezetekben, ahol akár évszázados hagyománya volt a szolgálatok ingyenes végzésének, felvetődik a kérdés: mennyit kellene fizetni a gondnoknak, a kántornak, a pénztárosnak a munkájáért. Néhány hete meghökkenve láttam egy híradást egy olyan szervezetről, amelyik önkéntes szolgálatokat végez a szociális szférában. Mi ebből a hasznuk? – kérdeztem, hogy utána magam is megszégyenüljek. Hiszen ebben éppen az a szép, hogy semmi.

Az adós szolga példázata az önkéntességhez vezethet minket. Átélhetjük, hogy mi történt velünk. Isten ajándékai koldussá tettek minket. Lelki szegényként el kell viselnünk, hogy az, aki „Istentől jött", megmossa retkes lábunkat, hogy meghaljon értünk, hogy feltámasszon.

Koczor Tamás

Ha félek, majd te fogd a kezem.
Ne reszkess,
túl sok-sok gyilkos pillanaton
a szentség
már nem remény lesz,
hűs bizonyosság.
Borulj fölém.
(Ha félek)

Mednyánszky

Hamvas Béla Öt géniusz – a négy világtáj és a közép géniusza – váltakozó-kiegészülő ritmusú integrációjaként jellemzi az Európa közepi Kárpát-medence és benne a magyarság szellemiségét. Minden bizonnyal az északi a fő szólam annak a Mednyánszky Lászlónak színzenéjében, kinek egész életművét átölelő, a hazai gyűjtemények anyagát a Szlovák Nemzeti Galéria kincseivel teljesebbé tévő kép- és rajzsorozatait láthattuk nemrég a budavári Nemzeti Galériában.

Az időben is teljes ívű gyűjtemény megmutatja, hogy a festő képvilágában mindvégig fel-felbukkanó alapélmény magányos gyerek- és ifjúkori környezetének hegyes-völgyes látványvilága: erdői, vizei, szittyói, csalitosbokros aljnövényzete, a természet bensőségesen közvetlen élete, amit lényeglátó érzékenységgel bebarangolt. Inkább az út széle, az árokpart, mint az út, inkább az indás bozót, mint a rendezett park. Emberek közt szintúgy: a falvak népe is – de jobbára a faluvég –, meg az utak, csapások szabad vándorai, csavargói, később a városok, inkább a külvárosok mélyvilága, sőt alvilágának alakjai, történései, élete, árnyai.

Sokat és sokfelé járt, élt, vándorolt, olykor csavargott, mint kedvelt modelljei, és közben állandóan figyelt, rajzolt, festett. Ez volt élete formája és tartalma. Mindezt magányosan és teljes függetlenséggel. Életkora

Papp Oszkár

Hét - Hán

3. évf. 1. 2004

– 1853-tól az I. világháború idejéig – átfogja a modern művészeti forradalmak hosszú sorát az impresszionizmustól egészen az absztrakció kezdeteiig, de nála ennek – látszólag – semmi nyoma. Holott épp a XIX. század utolsó negyedében élt és dolgozott évekig Párizsban és környékén – mert ott is járta a világot –, tehát az izmusok sorjázó harcainak forrongó környezetében. Bár az impresszionista festőkénél is jóval lazább, jelölő vázlatossággal kezelte ecsetjét, és bontotta olykor színpárlattá a látványt, mégsem redukálta színskáláját az alapszínekre, mint azok, nem mondott le a tört-, a sötét vagy földszínekről sem. Távol állt tőle mind az optikai vagy szerkezeti látványelemzés, mind bármiféle szimbolizmus vagy mitologikus tematika. Nem kötődött tehát az impresszionizmus utáni irányzatokhoz sem, habár megfestett látomásai néha mármár a jóval későbbi szürrealizmust előlegezik, akárcsak a kortársai közül vele szinte egyedül rokonítható Gulácsy utolsó képálmai. Ha szükségét látta hangulatai képpé látásához, akár a tradicionális, látványhű képformálás módozatait és tématípusait is alkalmazta mint egyik kifejezőeszközt a többi között, szabad felhasználásra – jegyzeteiben „régi módszernek" nevezve. Ecsetjével azonban többnyire szabadon túllépett minden normán.

Tematikája két nagy, alig-alig ötvöződő csoport. Az egyik a tájképek csoportjáé, a másik az arc- és alakábrázolások, alakos jelenetek soraié. Tájképei nem témakompozíciók, mint a régiekhez igazodó festőké, nem látványkivágások, mint modernebb kortársaié, hanem mély természet-azonosulásból fakadó átélt emlékek, látomások. A természetben Mednyánszky jórészt az időperifériákon találja meg látomásai témáit, a derengő, szűrődő fényű, sötétbe hajló hajnalok és esték, sőt éjszakák borongását, emberábrázolásaiban meg jobbára a társadalom perifériáin. Ebben is teljes ívű ábrázolásskálán alkot, tárgyszerűen formált portrék és tanulmányok sorától léleklátó típus- és csoportképeken át a mély tüzű színtérbe épp csak belesuhintott vázlatos, ecsetrajz egyszerűségű jelzésekig.

Mindezek a változatos festésmódozatokkal megjelenített látomások az érzelemlesztő hangulatok keltésének eszközei, és ezek a hangulatok is alárendelődnek Mednyánszky műveiben világlátása szuggesztív megformálásának. Ez a világkép a festő melankolikus-meditatív lelkialkatából eredően rezignált és borúlátó. Alapélménye a létezésnek, mint a szenvedés gyökerének felismerése – fűben, fában, emberben. Ez közelíti gondolkodását a buddhizmushoz, érzelmeit a természettel szinte azonosuló beleélésig, emberek között az elesettekkel, nyomorultakkal való együttérző szánalomig, művészetében pedig az ábrázolás bármely szintjét-módját eszközként használó érzelmekkel telített kifejezés belső igényéig.

Mednyánszky említett két nagy témavonulata alig keveredve, párhuzamosan kíséri egymást. Tájain elvétve bukkan fel emberalak, figuráinak környezete szinte sohasem konkrét, inkább csak érzelemhúrként pendülő színhang. Az életmű művészi egységét a képlátomások sugárzó érzésvilágának azonos mögöttes világlátása és festői megjelenítés változatosan közös eszköztára biztosítja. A kettő együtt a személyes stílus.

A két témacsoportnak egy-egy képen belüli tárgyszerű egysége, de valódi szintézise is Mednyánszky utolsó, háborús alkotószakaszában bontakozik ki. Az I. világháborúnak a szenvedést, az értelmetlen szenvedést általánossá fokozó megrázó élménye kényszeríti ki a festőből életmű-boltozó remekművekig emelkedő utolsó kép- és rajzsorát. A festői kifejezés teljes színképét mozgósítja ehhez. A haditudósító, tárgyias helyzet- és portréábrázolások csak a nyitány és kísérőszólam az önmagában is teljes ívű képdrámában. A kevés számú „csak" tájábrázolással is szinte mindent elmond: egyik képén párás, csillogó fényben erdőszéli fácskák és aljnövényzet szinte idilli vidámságú zöldjeit tragédiává feszíti a fák alatt megbújó, néhány villanó ecsetvonással láttatott katonasírok látványa. Őrszemet ábrázol egy kis kép. Ábrázol? Az arasznyi figura tekintete a pusztulás démonává vizionálja az egyszerű témát. Az „Enyészet" tájrészletté alig modellált színfoltjaiba szinte belefoszlik a katona halottak bomló ecsetnyomokkal torokszorítóan jelzett maradványa, így teljesül természet és ember, festői kifejezés és téma, látvány és látomás katartikus egysége.

A Mednyánszky-életmű summája, lényege, hogy a mester műveiben a kép látomássá emelkedik, a látomás érzést sugall, és világlátást éleszt, tragikus világképet, amit a művészi megjelenítés ereje ellenpontoz, és emel oldó-tisztító, megrendítő élménnyé.

Papp Orsolya

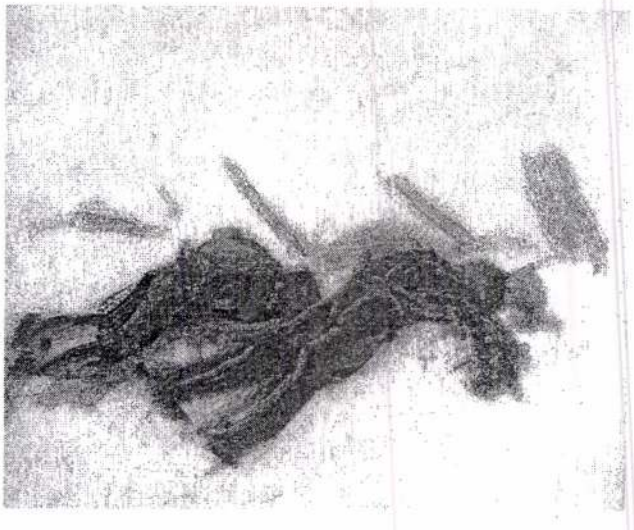

Ó hány éjszakán át reméltem,
hogy eljössz és megbocsátod
az engem eltorzító csúnyaságot!

Szépségem jeltelen és céltalan,
mert bilincsbe vertem. A mélyben
már látásodat se remélem.

Gyertyámat végigperzselő
irgalommal
magadhoz ölelsz.

(A megbocsátás napjai)

Papp és Szabolcs

A Nyírbátoron építendő községháza tervpályázatára 28 pályaterv érkezett be. A 800 koronás I. díjat Papp és Szabolcs budapesti műépítészek terve, az 500 koronás II. díjat Szlapák György aradi műépítész terve, a 300 koronás III. díjat Farkas Árpád szegedi műépítész terve nyerte. A bíráló-bizottság egyenként 200 koronáért megvételre ajánlotta Papp és Szabolcs műépítészek és ifj. Papp János budapesti műépítész terveit.

Művészet 1911. 192. l

nincs cid

383. I. Ferencz.

Vállon alol[illegible] jobbra [illegible]
gyapjas rend. jelvényét viseli. Többs
vállaira omlanak, szeműldöke barna,
vált. Vértbe öltözött és körülcsavar

Elefantcsont-miniature, mé

TELEVÍZIÓ

Az óvatos duhaj

A nemrégiben indult Viasat televíziós csatorna betartja ígéretét, és rendre sugározza az erotikus vagy annak gondolt műsorokat. A korszerűtlenség azonban nem ismer kegyelmet. Az eddig látott néhány adáson végig ott ült valami infantilis régimódiság. Úgy látszik, nekünk mindenből másodlagos frissességű áru jut. Így aztán az életrevaló, és tulajdonképpen fontos ötlet könnyen léket kaphat. Ha a Viasat nem vigyáz, akkor egyszer csak betemeti a sok óvatoskodó filmecske, csücsöri hölgyemény, hátborzongatóan finomkodó zene és a hamis szemérem.

Pedig országunknak égető szüksége lenne az egyenes beszédre. Ha szex, legyen szex. És nézze az, aki erre vágyik. De aki nézi, az ne érezze, hogy valami rosszban sántikál. A kamera finomkodása ne pirítson rá folyton, ne hozza zavarba és ne bátortalanítsa el. Nekünk mindenesetre egyelőre egy ilyen ódivatú, szorongós erotikus csatorna jutott. Összeszorított térdekkel, zavart vigyorral minden bizonnyal a fél ország kémleli éjszakánként azt, amit nappal majd nagy energiákkal igyekszik elfelejteni. Persze a Viasat nem nagyon terheli meg nézőit. Műsorai egyelőre közelebb vannak a bajor népviseletben előadott meseszerű szexfilmekhez, mint a valóságos, felvilágosult és nyílt, hogy ne mondjam, felnőtt erotikus műsorokhoz.

A szex angol módra című dokumentumfilm-sorozat szépen beleillik a csatorna eddigi arculatába. Se nem hideg, se nem meleg. Sem nem elég tárgyilagos, sem nem elég felszabadult, de mindenekelőtt gyakorlatilag egyáltalán nem erotikus. Pedig úgy tűnt, hogy az egész film leghőbb vágya éppen ez volt. Vélhetőleg ezért esett a Viasat választása is erre a sorozatra. Ez a dokumentumfilm azonban fényesen becsapta a Viasat tulajdonosait és nézőit. A film, mint valami kíváncsiskodó kisdiák, folyton tiltott területre tévedt, de ilyenkor mindig iszkolt is onnan fejvesztve. De majdnem ennyire megriadt az információktól is. Semmibe nem ment bele igazán, semminek nem járt a végére. Persze, az angol szerzőkre még kóros szemérmességük ellenére is ragadt valami a letisztult és tömör angol dokumentumiskolából. A tűzzel játszva azonban jól megijedtek, és csináltak egy néhol ízléstelen, néha semmitmondó, néha érdekes filmet, amiből megtudhattuk például, hogy az erotikus fotózásra jelentkező lányoknak „meg kell felelniük bizonyos elvárásoknak", jelesül, hogy nagy szemük legyen. Aztán láthattunk egy idiotisztikus interjút egy fiatalemberrel, aki szexterápiás iskolába járt, valamint egy földrajz-geológia szakos pornószínésznőt. Mindezt egy egészen különösen gyermeteg műsorvezető kommentálta. Szerencsénk a szerencsétlenségben, hogy a Viasat meglehetősen jó színvonalon szinkronizáltatta a filmet. Ez bármilyen apró dolognak tűnik is, mégis csak a csatorna igényességét mutatja.

Mondjuk, hogy gyerekcipőben jár még a Viasat, és majd nemsokára felnő, hozzáérik a feladathoz, meri vállalni nézőcsalogató eszméjét, összeszedi minden erejét, nem hunyja le szégyenlősen pilláit, hanem farkasszemet néz a szexszel.

Krausz Barnabás

Siker A nagy füzet

Néhány hónap alatt három belgiumi (francia nyelvű) színház tűzte műsorára Kristóf Ágota Svájcban élő magyar írónő A nagy füzet című regényének drámai átiratát. A Le Soir című brüsszeli újság kritikusa kultuszregénynek nevezi a sikerkönyvet. Laurent Hatat francia rendező átirata szerint egy nagy négyszögletes dobozban zajlik a cselekmény, amelynek két főhőse egy kamasz testvérpár. A darab nagy közönségsikerrel fut, valamennyi szerepet a két fivért játszó színész alakítja, mindig más bőrbe bújva. Olivier Brabant és Bruno Tuchszer élvezi a szakmai bravúr lehetőségét. A Le Soir kritikusa szerint a könyv és a dráma kitűnően mutatja be a brutális valóság és a jelképes hatalmú emberi alapértékek erőviszonyát.

Brüsszel, 2001. február

F. O.

A félkegye

Nézői rek

Nézőrekord várható a 32. Magyar Filmszemlén: már az első nap zárásáig 25 ezer jegy fogyott el, holott a korábbi években átlagosan 33 ezer látogatója volt a teljes rendezvénynek. A szemle egészében olajozottan működik, csak apróbb döccenőkön kell néha átsegíteni.

Mint azt Prukner Pál sajtófőnök tegnap bejelentette, csütörtökön háromezren látogatták a Mammut Budai Moziközpontot, ahol a szemle legtöbb vetítését tartják. A másik helyszínen, az Átrium moziban hatezer jegyet adtak el, összességében 25 ezer belépő fogyott, javarészt elővételben. Ez máris rekord, de még inkább az lehet a végére, hiszen az utóbbi évek átlagos látogatószáma a filmes rendezvény hat napja alatt 33 ezer fő volt. A filmek iránt mutatkozó felfokozott érdeklődés miatt már az első napon 11 pótvetítés beiktatását határozták el a rendezők, egyebek között Tarr Béla Werckmeister harmóniák, Kapitány Iván–Rudolf Péter Üvegtigris, Tímár Péter Vakvagányok és – annak ellenére, hogy a film éppen fut a többi moziban – Kabay Barna Meseautó című alkotásából. Ha tovább tart a nagy érdeklődés, a látogatók száma az idén akár a 40 ezret is meghaladhatja.

A szemle egészében olajozottan működik. Döccenőt időnként az okoz, hogy a filmek egy része rohammunkában, az utolsó pillanatban készül el. Tegnap reggelig három bemutatót kellett későbbre halasztani. A nyitófilm kópiája viszont nem okozhatott gondot, hiszen Tarr Béla Werckmeistere már sok fesztivált megjárt. A mű szinte minden részletében fölismerhető a nagy nemzetközi sikert aratott Sátántangó rendezője. Lassan hömpölygő, fekete-fehér alkotás, tele hosszú beállításokkal, pszichorealista figurákkal. A helyszín egy magyar kisváros, de az eseményekből egy általános és jellegzetes kelet-európai problematika bontakozik ki. A rendező ugyanis a csak nyomokban megvolt,

Döcc időnként hogy a egy r rohammu az ut pillan készü

HIRDETÉS

Hangyaszorgalom

Interjú Meszlényi Rózsa főiskolai docenssel, a Dunaújvárosi Főiskola Közgazdasági Intézetének igazgatójával

A Dunaújvárosi Főiskola gazdálkodási szakára évek óta 117 pont körüli eredménnyel lehet felvételt nyerni. Az 1993-ban indult szakra a kezdeti évben mindössze huszonheten jártak, ma pedig már – nappali tagozaton hétszázötven és levelezőn is közel hétszáz fő – a főiskolai hallgatók egyharmada gaz-

Papp Oszkár az ég alatt

Nehogy azt higgye valaki, hogy itt negyven évig nem volt műpiac, értékrend és marketing. Meg kell nézni Papp Oszkár Fejek című sorozatát a Vigadó Galériában, végig kell gondolni, hogy ugyane témában, ugyane szűkszavúságban mennyi sikerlehetőség rejlik mások számára, és nyilvánvalóvá válik a valóság. Volt marketing és értékrend a hivataloson kívül is, volt a maga módján műpiac, ha nem is járt súlyos anyagi konzekvenciákkal, tehát ha nem is kellett olyan felelősségteljesnek lennie, mint az igazi műpiacoknak más hazákban. Az értékrend és a marketing annál igazibb volt. Aki abba bekerült, az babért kapott egész életére, bármit csinált-csinál is azután, aki nem, az megint csak azt csinálhatott, amit akart, nem kerülhetett a kiválasztottak közé. Bekerülni pedig sokféleképpen lehetett: tehetséggel, mellőzöttséggel, modernséggel és a modernség látszatával, következésképp e nem hivatalos, hivatalosnál zártabb értékrendben is együtt voltak mesterek, tehetségek, féltehetségek és ügyeskedők.

Akárcsak a másikban, a hivatalosban.

Papp Oszkár nem tartozott a nem hivatalos értékrendbe sem. Sok lehetőséget szalasztott el, mások már abból megéltek volna egy életen át, amit monográfusa akként ír, hogy kilencszázötvenben a főiskolát „félbehagyni kényszerült". De hagyjuk a mártírológiát, úgysem használta ki, nézzük a művészeti biográfiát ezen a mégiscsak gyűjteményes kiállításon. Az ötvenes évek végén már szürreális képeket festett, akkor titkos szürrealistáink is alig voltak, választása merész tett volt. Nonfiguratívot akkor komponált, amikor még csak bátorító reprodukciós albumokat forgatott a későbbi, a hatvanas-hetvenes években feltűnő nonfiguratív nemzedék. Vegyes technikát, kartonon homokot, műanyagon csiszolóvásznat, tűzzománcot és fémfóliát már akkor alkalmazott, műformákat és műfajokat már akkor keresztül-kasul hágott át, amikor még a nyugati művészet nagyobb része is tradicionális ecsettel dolgozott. Konstruktív érdeklődést már ötvenháromban tanúsított, tasiszta hajlamait már a hatvanas években méltatták – egyszóval konzervativizmussal és kényelemmel a legtürelmetlenebb avantgárd sem vádolhatta.

Hogy mindezekért a vonásokért a hivatalos (pontosabban: az állami hivatali) művészetpolitika nem kedvelte, ez az alany ismeretében igencsak érthető. Egyébként is tékozló fiú állományban lehetett, evangéliumi megbocsátás nélkül, hiszen ama kilencszázötvenbeli fordulat előtt mozgalmi aktivista, népi kollégiumi vezér, főiskolai lázadó volt – egy a kevesek közül, akiknek ez a fényes és szeles indulás később (végig) nem kedvező előnyt, hanem hátrányt jelentett. Nem Papp Oszkár világnézetén, emberségén múlott, hogy a negyvenhatos, komoly Falunak (amelynek a plebejussúlya a még figuratív Bálint Endre képivel rokon), a korabeli, éles-színes Hadifoglyoknak

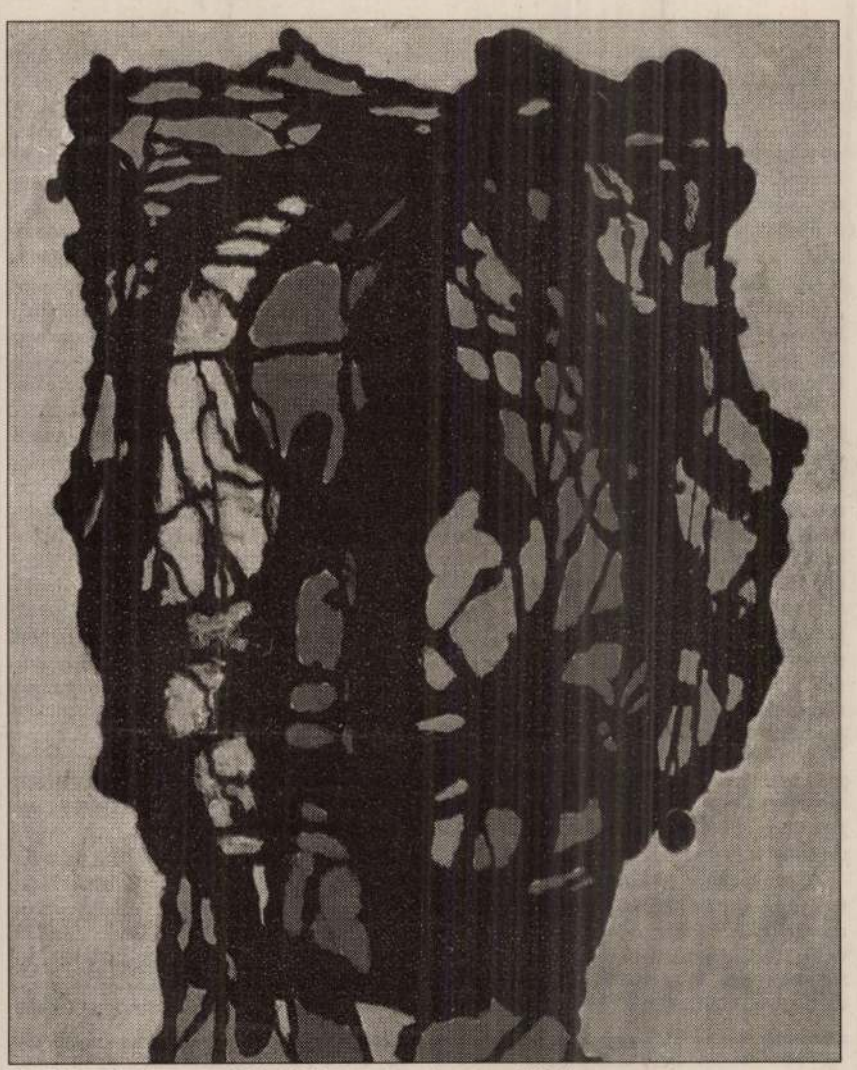

A Fejek című sorozatból (olaj, zománc, karton; 1964)

(amely expresszív realitásában Bencze László akkor még nyersen őszinte piktúrájához mérhető) a folytatása konstruáló tépelődés, modern szimbolizmus, mitológián átszűrt humanizmus lett. A negyvennégyes Önarckép még kölykösen szigorú, fenyegető és kihívó, az ötvenes Önarc (jó cím!) már sötét, tömör és drámai.

Hanem annak, hogy ezt az életművet miért nem fogadta be és karolta fel a második nyilvánosság, találgatni valóan sok oka lehet. Túlságosan sok irányban újított, stílust stílussal, formát formával váltott gyors egymásutánban, türelmetlenül? Ezt a tulajdonságot többnyire újítókedvként méltányolták másoknál. Túlságosan képzett, irodalomban, filozófiában elmélyült, sőt ezotériákkal átitatott képzőművészetet művelt? Mások töredéknyi eszességét intellektualizmusként ünnepelték. A festés, a grafika, a plasztika és a zománc mellett pedagógiai és elméleti tevékenységet folytatott, gondolkodott és publikált, nem is akármilyen színvonalon? Ezt általában alkotói sokoldalúságként, szellemi univerzalitásként becsülték meg és becsülik meg ma is.

Jobb, ha nem errefelé, ha a magatartásban kutakodunk. A művészeti élet és a festő magatartásában. Papp Oszkár hosszú évtizedeken át nem tartozott sehová, mert bizonyára nem is akart sehová sem tartozni. Ez felettébb karakteres, de felettébb veszélyes és nem feltétlenül hasznos viselkedési forma. Mert nemcsak (feltételezhető) nehéz magánnyal jár, nemcsak azzal a feszítő szimmetriával, hogy ezek alatt az évtizedek alatt sem díjra, sem a díjazatlanok dacos elismerésére nem számíthatott. Mindez tiszteletet parancsol. De mindez – a művészettörténet példái ezt mutatják – mindenképpen hatással van az életműre. Esetünkben egy kamaraéletműre. Amelyet nem üldöztek – még csak nem is üldöztek –, csak éppen sosem ismertek érdemén és eléggé. Valahogy úgy áll a most hetvenöt éves festő egymagában, csoportoktól, táboroktól, szerveződésektől és érdekköröktől még mindig távol, mint az Ég alatt címet viselő képének figurája a szürke-rózsaszín, kopott, derengő néptelen tájban.

Literary gentleman – ha az angol fogalomnak volna műági megfelelője, pikturális finom úrnak kellene fordítanunk.

Rózsa Gyula

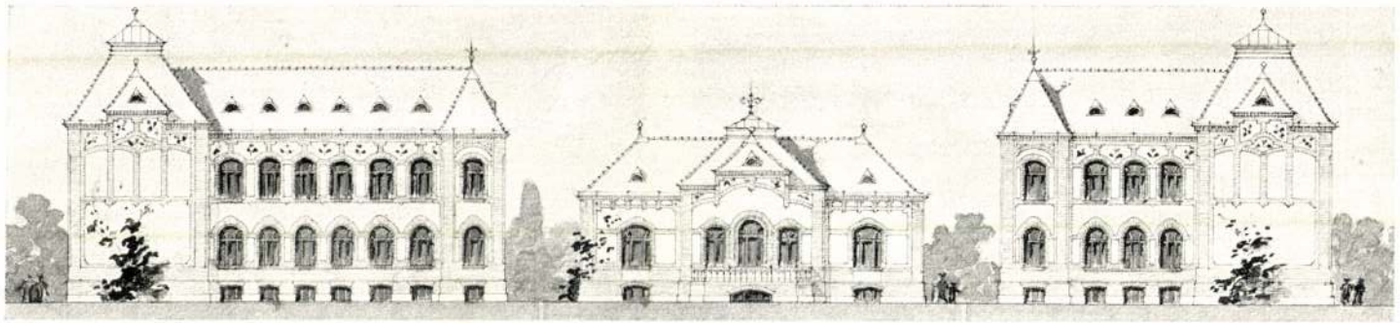

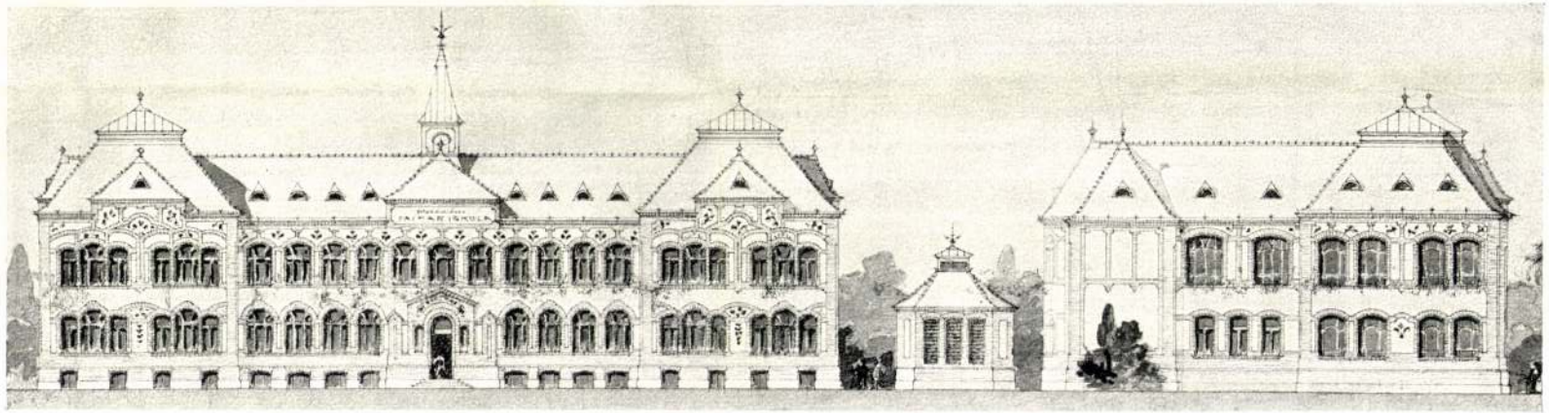

HOMLOKZATOK.

III. DIJ. — JELIGE: NEMERE.

PAPP ÉS SZABOLCS, BUDAPEST.

A brassói állami faipari szakiskola
szerpályázata
Magyar Építőművészet 1908. 3. sz.

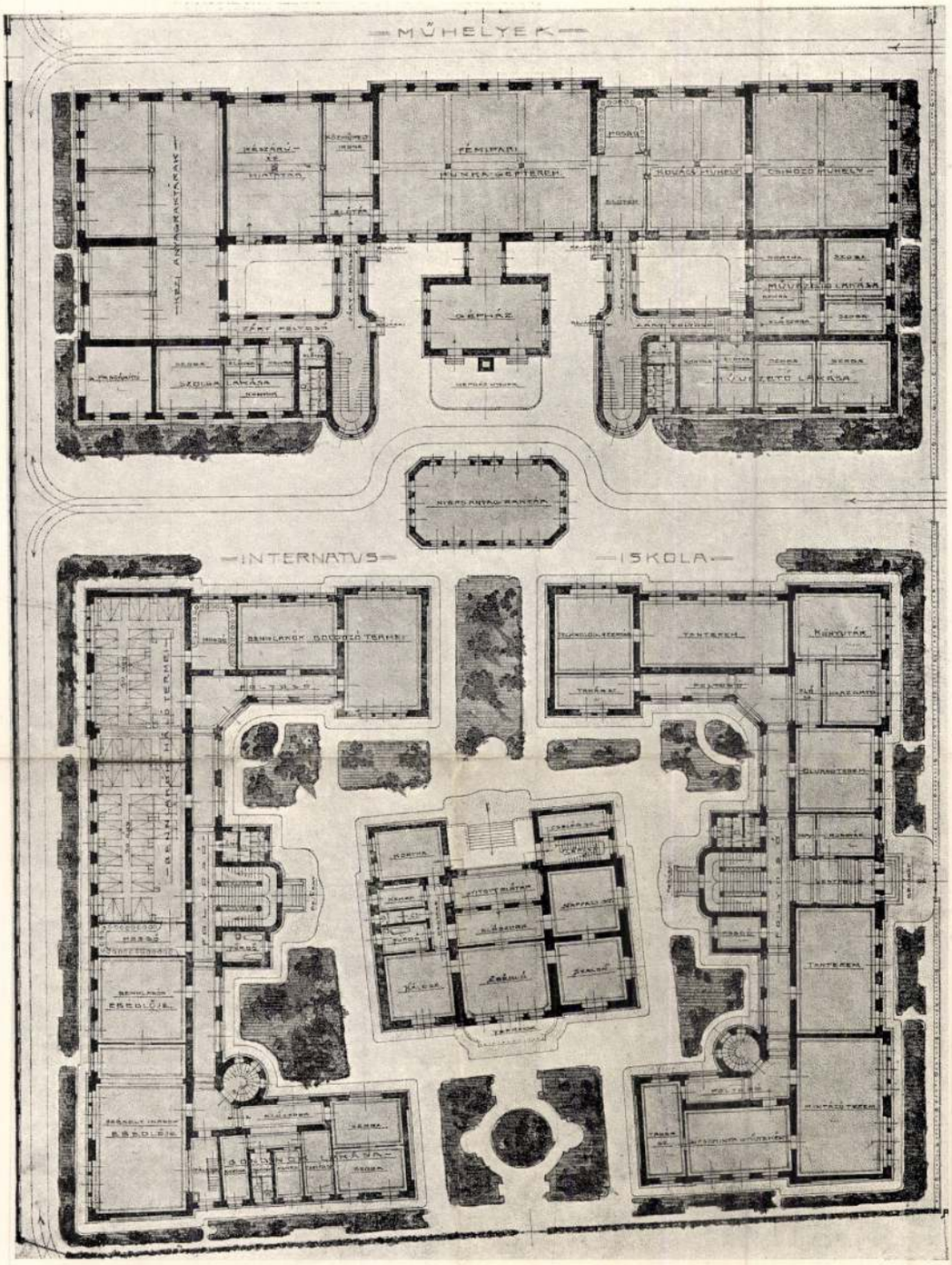

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ.

III. DÍJ. — JELIGE: NEMERE.

PAPP ÉS SZABOLCS, BUDAPEST.

PAPP OSZKÁR

Vitában a történelemmel

Magyar Hírlap 2001. 02. 02

TÁRLAT

PAPP OSZKÁR FESTMÉNYEI

Vigadó Galéria, megtekinthető február 4-éig

Kiváló, pontos és kifejező címet választott Papp Oszkár a Vigadó Galériában rendezett életmű-kiállításához. Egyik bevezető korai képéhez odaillesztheténk a már József Attila által is idézett mottót: „Aki dudás akar lenni / pokolra kell annak menni…" A történelem, amellyel Papp vergődve küszködött, egy képletes pokoljáráshoz is hasonlítható. Az 1925-ben született művész kortársaival együtt szenvedte végig a harmincas évek nyomorúságait, a második világháborút és az ezt követő retteneteket. De nem csupán átélte, hanem egy világra nyitott, érzékeny művész tekintetével szemlélte, s transzformálta művészi kifejezéssé, képben fogalmazott tiltakozássá. Mindezt persze a „maga módján", saját gondolatait saját stílusában formálta képpé. Így vált művészete valóságos önéletrajzi-korrajzi képregénnyé. A 19 éves lelkes fiatalember a békét, a szabadságot és az örök boldogságot hirdető utópisztikus eszméket vallotta, megtoldva természetének alapvonásaival: részvéttel, emberséggel, szolidaritással. A kezdetet komor falvak, menekülő [illegible]berek, fogságból hazatérő katonák je[illegible] a negyvenes évek népies felfogásá[illegible]án érintette meg – inkább szelle[illegible]t stílusában – a feloszlatott [illegible]olának a kortárs művészethez [illegible]natása. A kor parancsa: légy önmagad! Műveiden jelenjen meg a kor, valamint Te magad! A stílus személyes, a tárgy az emberi sors. Papp Oszkár jól tudta, nem elég a meggyötört, elesett embert ábrázolni. A művész dolga egy jelenséget művészi erővel megjeleníteni, hogy a szemlélő érzelmileg azonosuljon a festő szándékával. És éppen ez napjaink művészetének legnehezebb feladata. Az elvontban, metaforákban, jelekben kifejezni a konkrétat, a kézzelfoghatót. A látogatók meggyőződhetnek, hogy Papp Oszkár rejtélyes, titkokkal terhelt ábrái az érvényes megfejtések nélkül is izgalmasak, változatosak, gyönyörködtetőek.

Papp Oszkár szemérmes, rejtőzködő művész, aki életének vidorabb, de inkább válságos korszakait sorozatokban „meséli el". A látványon túl egy meghitt önéletrajz segítené az intimebb párbeszédet néző és mű között. „Kristály – sorozat, Mitológiák, Fejek", ez utóbbi a leggazdagabb, ám a jól megkülönböztethető festői szakaszok gyakran egymásba érnek, kereszteződnek, akárcsak életünk eseményei.

Papp Oszkár magányos ember. Ne kutassuk, hogy miért. Ez magánügy. Pedig nem panaszkodhat: kevés embert vesz körül olyan népes baráti sereg, mint a közismerten Japinak becézett művészt. Ám ha képeiről következtetnénk „lelkébe", vele együtt szoronghatnánk. Elegendő lenne követni a Fejek című sorozat darabjait, hogy megsejtsük a zűrzavart, a káoszt, ami Papp Oszkár és mindannyiunk fejében uralkodik. Itt ismeretlen az „örök béke", az idegek megállíthatatlanul vibrálnak.

Mondhatnánk, Papp munkái briliánsak, ezt persze színeire értem. A képek szinte vibrálnak, a kontúrok szüntelen mozgásban. És éppen ez az egyik gond, gondolat: miért nem lelünk egyetlen vonalnyi nyugalmat. Minden izgatott, mozog, tekereg. No és a magány! Az alakok, ábrák között nincs érintkezés, senki nem találja a másikat. Még az összetapadó Szeretkezők teste közé is tömör, sötét vonal tolakodik. Figurái között sincs valódi találkozás. Itt mindenki egyedül lejti élethalál táncát. Lehetséges, hogy a művész számára talán a képi vallomás nyújt némi vigasztalást. Őszinte képei – netán szándéka ellenére – minket felüdítenek.

ROMÁN JÓZSEF

* Aki nem hi-fi, járjon utánunk! www.danubius.hu

" Aki dudás..." 1953

A VIGADÓ GALÉRIA és a
KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST
tisztelettel meghívja Önt

PAPP OSZKÁR

festőművész

VITÁBAN A TÖRTÉNELEMMEL
című kiállítására

2001. január 18-án, csütörtökön 17 órára
a VIGADÓ GALÉRIÁBA
(Budapest, V. Vigadó tér 2.)

A kiállítást megnyitja:
DONÁTH LÁSZLÓ
evangélikus lelkész

VIGADÓ GALÉRIA

Megtekinthető:
2001. február 4-ig hétfő kivételével, naponta 10-18 óráig

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány,
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Körmendi Galéria Budapest

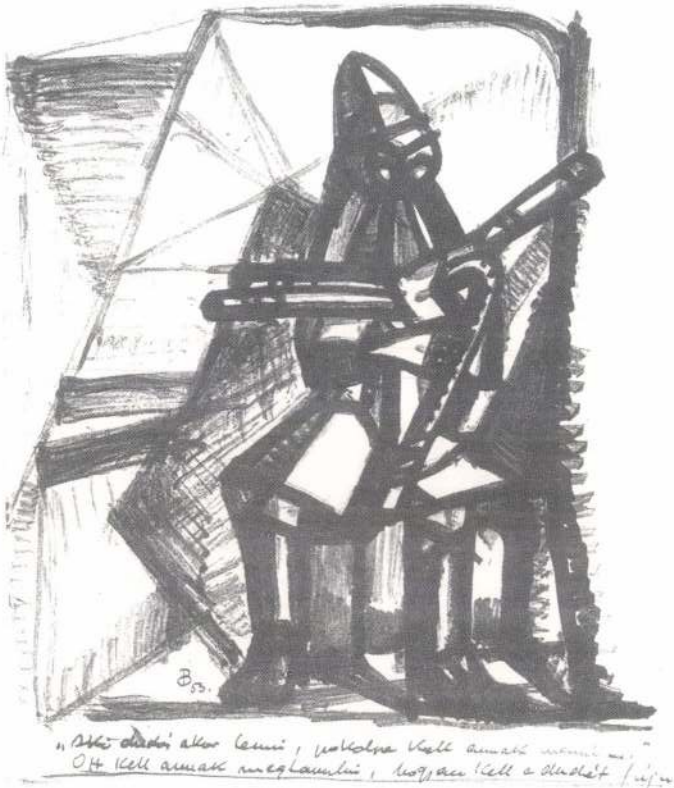

PAPP OSZKÁR

MT Reklámiroda

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 MÁJ 10.

JÖVŐ MÉRNÖKE

Papp Oszkár

1021

PAPP OSZKÁR FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁT Major Máté nyitotta meg május 2-án, az ÉKME Rózsa Ferenc kollégiumában. A kiállítás május 30-ig tart nyitva délután 14—19 óráig, vasárnap délután 14—16 óráig. A kiállításon május 28-án klubesten Károlyi Ami és Weöres Sándor mond verseket délután fél nyolc órai kezdettel.

Gyilkos utópia

Őszintén szólva kedvetlenül követem a Népszabadság hasábjain A kommunizmus fekete könyve kapcsán kibontakozó vitát, mert Molnár Miklós recenzióján és Bikácsy Gergely remek, (ön)reflektív írásán kívül nemigen találtam olyat, ami a lényegről szólna. A lényeg persze mindig szubjektív, a hiba nyilván az én antikommunista készülékemben van. Én bizony lényegesnek tartanám a vitát arról, hogyan, milyen ideológia alapján, milyen értelmiségi segédlettel jöhetett létre, maradhatott fenn ez az évtizedekig tartó őrület, amit jobb híján „kommunizmusnak" nevezünk, meggyőződéses kiszolgálóit és félelem szülte párttagjait meg egy kalap alatt „kommunistáknak". A kritikára, az önreflexióra való képtelenség ennek a rendszernek volt a sajátja, és az államrenddé szervezett őrületet segített fenntartani. Tíz évvel a rendszerváltás után mintha még mindig megemésztetlen lenne a nemzeti múlt egy része, a kommunista negyven év.

Vita és önreflexió helyett valami egészen furcsa, cinikus és zavart elkenés folyik e hasábokon. Különösen botrányosnak tartom az olyan, ezúttal balról jövő történeti revizionizmust, amely csak azért átkozza el a bűnös gyakorlatot, hogy mentse az egyébként nemes és humánus elméletet (amelynek „ellenére" ugye az a sok gazság történt), illetve felhívja a figyelmet a gazságokkal párhuzamosan elért jelentős „társadalmi haladásra". A szerzők többnyire aktuálpolitikai, jobbos uszulásnak tartják az antikommunizmust – mintha legalábbis még az élne bennük, hogy a kommunizmus mindennek ellenére valami szép, „haladó" dolog, nem pedig már utópiájában is egyenlősítő rémálom, megvalósításában meg az egyik legbrutálisabb civilizációs visszalépés. A rendszerváltással valóban színpadra lépett az aktuálpolitikai karrier-antikommunizmus, ez azonban még nem ok arra, hogy meggyőződéses liberálisok, demokraták, anarchisták, konzervatívok és főleg: szocialisták ne hirdessék büszkén, hogy ők bizony gyűlölnek mindent, ami kommunizmus. Nem opportunizmusból, hanem mert erkölcsileg ez a helyes.

Minőségi ugrás a vitában (lefelé) a lap július 20-i számában megjelent két cikk, amely úgy vitatkozik a Fekete könyv állításaival, hogy látszik: szerzőik nem olvasták a Fekete könyvet, vagy valami teljesen mást olvastak helyette. Kenéz Péter történész például azt írja (Alkalmazott történelem): „A legfontosabb állítás, amelyet a szerkesztő, Stephane Courtois fogalmazott meg a Bevezetésben, s amely igen nagy port kavart és igen kevéssé szolgálta a tisztánlátást, így hangzott: a kommunizmus [illegible] rossz [illegible] mint [illegible] szabb." Csakhogy ilyen „legfontosabb állítás" A kommunizmus vétkei (nem pedig Bevezetés) című bevezető írásban nem olvasható. Ez viszont igen: „Nem az most a szándékunk, hogy ki tudja, miféle gyászos számszaki összevetésre vállalkozzunk, a borzalomnak valamiféle kettős könyvelésére, a kegyetlenség valamiféle rangsorolására. De azért makacs dolgok a tények, és azt mutatják, hogy a kommunista rendszerek bűntettei körülbelül százmillió ember életébe kerültek, ezzel szemben 25 millió ember halála írható a nácizmus rovására." Nemcsak e passzus, hanem Courtois egész írása cáfolja azt a legtöbb válaszcikken végighúzódó vádat, hogy itt a kommunista bűnök felsorolása ürügyén valójában a náci bűnök relativizálása, elkenése folyna.

Az sem igaz, hogy „kevés új tény és gondolat van" a könyvben. A kötet tények tömegével dönti meg a mindennek-Sztálin-volt-az-oka típusú elviselhetetlen érvelést, felelőssé téve egyrészt a húszas évek elejének lenini terrorista gyakorlatát, másrészt magát az elméletet is. Jellemző egyébként, hogy közírók a különböző lapokban „középszerű kompilációnak", „tudományos műként meglehetősen jelentéktelennek" nevezik a kötetet, ami akkor sem csorbítaná jelentőségét, ha igaz lenne. Itt áll a könyvespolcomon a nürnbergi nemzetközi katonai törvényszék számára összeállított F 321-es számú francia dokumentáció a náci koncentrációs lágerekről: az sem éppen Nobel-díjas kötet, de azért valahogy megvolt a funkciója. „Egy olyan könyv, amelynek egyetlen [illegible] bűnök leírása, csak a szellemi hadviselés céljait szolgálhatja" — írja Kenéz Péter, aki, ha szövegében „náci"-ra cserélnénk a „kommunista" szót, nyilván felháborodna, miért közöl a Népszabadság ilyesmit. Igaza lenne.

Hegyi Gyula már egyenesen azt írja, „olcsó kampány", sőt „kormányzati pénzen és kormányzati tisztviselők által vezényelt hazai kampány" folyik a Fekete könyv ürügyén. Ezek szerint az ÉS-ben, a Népszabadságban és a Magyar Hírlapban megjelent írásokat a Fidész kézivezérli a háttérből, ami azért, lássuk be, van akkora paranoia, mint a New York–Tel-Aviv tengely. A száraz tény ezzel szemben az, hogy a kötetet a Nagyvilág Kiadó jelentette meg (egyszer írja már meg valaki, hogy hála Fázsy Anikónak), az egyetlen közpénz benne az NKA hozzájárulása, a XX. Század Intézet pedig nem pénzzel, hanem egy igen érdekes konferenciával segítette a kötet publicitását.

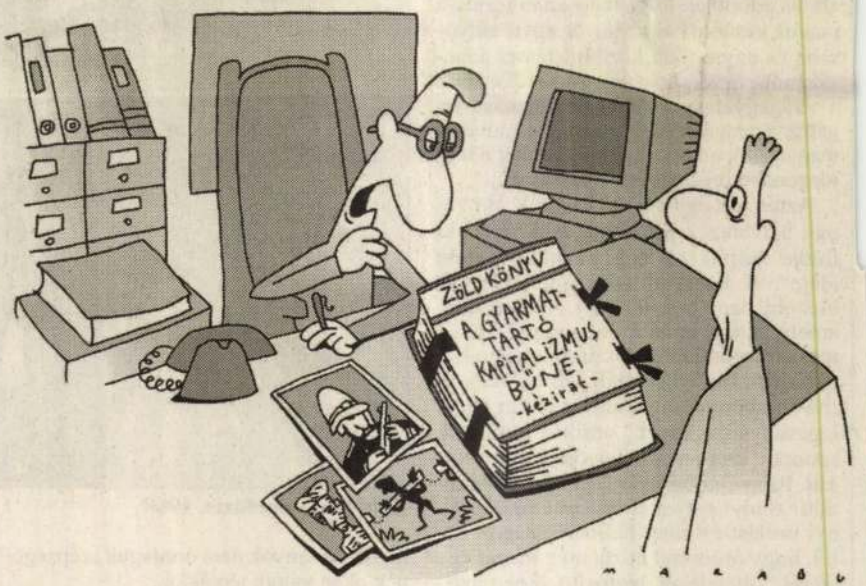

– Hm... Hát nem is tudom... Kiadói szempontból mondjuk kábé ötvenmillió áldozattól tudna érdekelni

MARABU RAJZA

A „kampány" célja természetesen Hegyi Gyula szerint is a szélsőjobboldal mentegetése és „minden baloldali gondolat végleges lejáratása". „A »nemzeti« jelszavakkal szélhámoskodó jobboldali szerzők a legolcsóbb fogyasztói globalizációnak készítik elő a talajt az európai filozófiai hagyományok tudatos lejáratásával" – írja a Fekete könyv kapcsán Platón újraolvasására inspirált szocialista képviselő. Ez mindenképpen új meglátás, hogy Courtois-ék (valamint a Fidesz, a pápa, a cár, Metternich és Guizot, francia radikálisok és német rendőrök) valójában Platónt akarják lejáratni a Fekete könyvvel, hogy a Duna Plazába tereljék az egyébként mélyen baloldali magyar

Az alkimista szerencséje

Papp Oszkár 75. születésnapjára

Velekorú pályatársai még jól emlékeznek arra, hogy a fényes szellőkkel érkező mokány apró titán hatalmas közéleti furorral érkezett a háborúból éledező magyar képzőművészetbe. Akkoriban a nép, a realizmus, a demokrácia foglalkoztatta leginkább. Aztán – mint annyi velekorút – orrba vágták. Módot adtak neki, hogy falkép-restaurálás, anyagkísérletezés, szakmunkaolvasás (olykor -írás) közben mélázgasson a művészet mibenlétéről. Ötvenhat után már buknia se kellett: ő már jóval korábban (mintegy ötven-ötvenegytől) belakta azt a különvéleményekből összerakott értelmiségi cellát, ahová a többiek folyamatosan érkeztek a maguk későbbi keltezésű, de egyre súlyosabb és egyre több közbüntetéssel nehezített ábrándvesztésével. Akkoriban már a világegyetem absztrahált képmása izgatta, a magány és persze az a művészi magatartás, amely éppen őtőle volt a legidegenebb még pár évvel korábban.

Aztán jött egy hosszú korszak. Hatvanas, hetvenes, nyolcvanas évek. A senki földje párjaként értelmezhető „senki ideje". A konszolidáció, amelyben lubickolni azért nem lehetett. A tolerancia, amely azért imádott odacsapni, ha a másként gondolkodó szinonimájával, a „másként festővel" találkozott. A hipokrita „emberarcúság", amely akkor vágta legcsúnyább képét, amikor emberek spontán szerveződő közösségeibe botlott. Papp Oszkár ekkor már nem hősködött. Annyi pályát látott kettétörni, annyi árulást élt meg hallótávolságon belül, hogy örömmel húzta meg magát egy elemi föltételeket biztosító hiperoázisban, a Népművelési Intézetben. Nehéz pár szóval elmondani, hogy mi kötötte le ekkortól figyelmét. Az ember, de persze annak égi mása (angyal, görög alfajában egregóra). A növény, de annak horoszkópokon szentesített jelentése (a napraforgó, az „oroszlán jegyében"). A kristály, ezer változatban fejjé és csillaggá alakított fazonjaiban. A Homéroszi himnuszok és Theophrasztosz, Longosz és Krúdy rebbenően érzékeny zománc- és tollrajzfordításokban.

Fölületében gyönyörű képeket, grafikákat csinált és csinál azóta is sorozatban. Olyanféléket, mintha boldog népek önfeledten modernista anyanyelvén tanulta volna a műcsinálás magas kultúráját. (Meg vagyok győződve, hogy nem is olyan sokára nagy becse lesz e műgonddal készített és szélárnyékban született finom magyar „tegnapi" nonfiguratívitásnak.) De akik közelebbről ismerik, tudják, ez tényleg csak a felszín. A fejek, virágok, ásványok nem önmaguk szépségének okán váltak témákká.

Zöld metamorfózis, 1968

Papp Oszkár sohasem mondott le ifjúkorának világforgató, de legalábbis világmagyarázó szenvedélyéről. Nem bírt leszokni arról, hogy a Világ akkor is elmondható egészet alkot, ha annak teremtőjéről vajmi keveset sejtünk. Posztmodern jelenünkből visszatekintve meghatóan hitt és hisz szüntelenül abban az összehangzó értelemben, amit az esztétikai szakzsargon nagy narratívának hív.

Csakhogy. Tökéletesen mindegy, hogy miben hitt és hisz. Merthogy kék-lila sejtelmes alakzatai, fémlapra égetett pogánykodó figurái, a vonal belső természetét használó rajzhálói akkor is maradandó szépészeti tettek maradnak, ha életre hívó szándékaikat már régen belepte a feledés pora.

Volt egyszer egy derék alkimista. A „német nyomorúság" idején, az ottani barokk közepén élt, akkor próbálta létrehozni a lehetetlent, a mindenki sóvárogta aranyat. Kiutasítás, megaláztatás, menekülés lett persze jutalma, a kísérletezők sorsa már ilyen. Aztán úgy hozta végzete, hogy a gyógyszerésznek kitanult mestert az egyik legerősszakosabb kiskirály elkapta, várfogságra ítélte, mondván, addig ki nem ereszti, míg eredmény nem lesz. Arany ebből sosem lett. De Böttger kínjában föltalálta a porcelánt, és mellesleg – tényleg akaratlanul – még Erős Ágost választófejedelem hírét is megfényesítette. Jobb híján kellett megelégednie az újkori Európa egyik legnagyobb karriert befutó produkciójának kitalálásával.

Az allegória arról szólna, hogy a most hetvenötödik születésnapját ünneplő művész sose bánkódjék azon, hogy nem tudta holnapra megforgatni a világot. S hogy később a formák mögött lappangó titkos szabályok sem alakultak mindig úgy, ahogy a képletektől ez elvárható lenne.

Elégedjen meg a legtöbbel. Fontos és jó művésze lett a huszadik századi magyar képzőművészetnek. Mintegy mellékesen.

P. Szűcs Julianna

Orvosi műhiba

*

Egészségügyi kérdésekben mindig orvospárti voltam. Nem azért, mintha azt gondolnám, hogy az orvos minden bajon tud segíteni, hanem azért, mert ma már minden orvos észre tudja venni azt, ami a betegnek árt és így meg tudja akadályozni, ha ez egyáltalán lehetséges, a baj rosszabbodását. Megmérhetetlenül nagynak hiszem az orvosi munka jelentőségét és hasznát és megdöbbentőnek tartom, hogy a nyomorgó orvosok száma mégis óriási. Ez talán az emberi természet következménye: a szabó foltos ruhában, a cipész rossz cipőben jár s a legkitűnőbb pedagógusok hanyagolják el legjobban a saját gyermekeik nevelését, — csoda talán, hogy az orvosok a saját bajaik gyógyításához nem értenek? Nem, ez egészen emberi dolog.

Az Orvosi Kamarától sokat vártam és sokat várok az orvosok kétségbeejtő helyzetének javítása érdekében. Azt hiszem, a kamara helyesen ismerte fel a bajok számos forrásának legnagyobbikát, az *ingyenes rendelést*.

Ezen a téren senki sem végezhetett pontos számításokat, mert minden ilyen számítás csak hozzávetőleges mindaddig, míg az orvosok pontos feljegyzéseket nem készítenek az ingyen adott orvosi tanácsokról és az ingyen végzett kezelésekről és műtétekről. De aligha túlozok, ha azt mondom, hogy az a munka, melyet Budapest orvosai a betegek érdekében végeznek s amelyért ma nem fizetnek, a kamarai díjszabás szerint évenként körülbelül negyvenmillió pengőt jövedelmezne, ha fizetnének érte minden esetben.

Ez, magyarán szólva, annyit jelent, hogy a budapesti orvosok évenként körülbelül negyvenmillió pengőt ajándékoznak a közönségnek és ugyanakkor ők maguk nyomorognak.

Hogy ez így nem maradhat, az világos. De hogy mit kellene tenni, az egyelőre senki előtt sem világos.

A Budapesti Orvosi Kamara úgy gondolja, hogy ő ennek a kérdésnek rendezésére illetékes és képes, és az ingyenes rendelések ügyében csinált is egy szabályzatot, mely a mai napon lépett életbe.

A kamarának kétségtelenül egyik legfontosabb feladata, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék s illik is, hogy arra, amit a kamara mond, minden orvos tisztelettel figyeljen; a kamarát, ezt a nagyon értékes szervet, minden orvosnak nagyon meg kell becsülnie.

Azonban viszont a kamarának is vigyáznia kell arra, hogy ne csináljon olyan dolgot, amire nem illetékes; abban pedig, amihez kétségtelenül joga van, intézkedni, ne lépje át azt a határt, amelyen túl az intézkedését nem lehet végrehajtani. Amikor egy intézmény új, különösen akkor van szükség az intézkedések lehető legalaposabb megfontolására.

Nyilvánvaló, hogy a kamara illetékessége nem terjed ki az egyetemi klinikákra, pedig ezekben az ingyenes rendelések igen nagy tömegét bonyolítják le. Az egyetemi klinika nem zárhatja be kapuit az ingyenes betegek előtt az oktatás igen nagy sérleme nélkül. Akadhat olyan professzor, aki mint klinikájának igazgatója, aláveti magát a Kamara által megállapított szabályoknak, de a legtöbb klinikán a régi rend marad érvényben, és hogy mi legyen a szabály a betegek kezelésében, abba a professzoron kívül csak az egyetem orvosi karának van beleszólása, — akármilyen szabályzatot alkot is a kamara.

Ha a kamara szabályzatában ilyen nagy rés tátong, ez a szabályzat szerencsésnek nem nevezhető.

Hogyan lehetett a szabályzatban kimondani azt, hogy nem részesíthető ingyenes kezelésben, aki betegbiztosító intézet (például az OTI) tagja? Nem észszerű dolog paragrafusba foglalni olyan dolgot, amit megállapítani a legtöbb esetben nem lehet. Ha a beteg egyszerűen elhallgatja vagy letagadja OTI-tagságát, a kamara szabályzatának tilalma teljesen illuzóriussá válik.

Az ingyenes rendelés alapjává a szabályzat a szegénységi bizonyítványt teszi meg. Erre az elgondolásra csak az a megjegyzésem, hogy szegénységi bizonyítványra Budapesten legalább nyolcszázezer embernek van jogosultsága. Emiatt a kérdés rendezése tökéletesnek éppen nem nevezhető. Szegénységi bizonyítványt a kerületi előljáróságon körülbelül egy hét alatt lehet szerezni és ezzel kapcsolatban néhány hivatalban jelentkezni kell. Az, aki ma beteg és ma szorul orvosi kezelésre, várjon egy hétig, míg a szegénységi bizonyítványt megszerzi? Hátha fizikai ereje sincs az ehhez szükséges hivatali eljárásokat elvégezni? Amennyire én Budapest népét ismerem, — ha az ingyenes rendeléshez és kezeléshez csak szegénységi bizonyítvány kell, rövid idő mulva minden tíz ember közül kilencnek állandóan a zsebében lesz a szegénységi bizonyítvány.

Sem a klinika, sem a közkórház, sem egyetlen orvos sem jogosult szegénységi bizonyítványtól tenni függővé a segélynyujtást, ha a segítség sürgős. A beteg szerint a segítség mindig sürgős, de kevés olyan eset van, amikor az orvos jó lelkiismerettel mondhatja, hogy »nem sürgős«.

A mai világban **őszintének lenni** többnyire **nem** tanácsos, de még nem tilos. Én őszintén megsúgom a nagy nyilvánosságnak, hogy mikor egy fiatal orvos megkapja az oklevelét, már nagyon sokat tud, de gyógyítani még nem tud. Hogy hogyan kell gyógyítani, azt a fiatal doktor csak akkor kezdi tanulni, amikor már van oklevele. De az értelmes közönség nevében nagyon hangsúlyozom, hogy nekünk, akiket meg se kérdeztek ebben a dologban, noha a doktor uraknak csak a zsebéről van szó, de nekünk a bőrünkről, átkozottul nem mindegy, hogy az a fiatal doktor kellő ellenőrzés és kitűnő vezetés mellett tanul-e rajtunk, vagy sem?

Mikor a borbélyinas beretválni tanul, nem Esterházy herceg, nem Vida Jenő és nem a hercegprímás ábrázatán kezdi a próbálgatást, hanem a szegényházi ápoltakon. Ez természetes. És azt is belátja mindenki, hogy nagy beteganyag nélkül csak kevés doktorból lesz jó orvos. Az ingyenrendelések mellőzhetetlenek s ezeknek a dolgába csak több megfontolás után lehet belenyúlni.

Hallom, hogy a kamarai szabályzatot megfellebbezték. Valószínű, hogy a fellebbezés eredményes lesz. Mert a ma felállított tilalomfák jó eredményt nem hozhatnak. Az egyszerű ember logikájával vizsgálva a kérdést, fenn kell akadnom azon, hogy a nyomorgó orvosokon a nyomorgó betegek ügyének rendezésével akarnak segíteni. Abból az igen szegény néposztályból, amelyről most szó van, semmit sem fognak kivenni és semmit sem lehet kivenni, mert a zsebében nincsen semmi. Az, aki ingyenrendelésre megy, — ahol esetleg még egy persely is várja — lehet, hogy ingyenes rendelés hiányában még betegebb lesz; lehet az is, hogy elpusztul, — de hogy az a nagy tömeg felkeresse az orvosi magánrendelőket és ott fizesse a tarifális díjakat, az nem fog bekövetkezni, mert tíz szegény beteg közül legalább kilencnek nincs miből fizetnie. Ezért gondolom, hogy a kamarai szabályzat — orvosi műhiba. Másként kellett volna...

Letartóztatták a zsidó revizionisták 45 vezérét Palesztinában

Bombamerényletek és véres összetűzések

Jeruzsálem, november 15.

Vasárnap és hétfőn *hét halálos áldozata és tiz súlyos sebesültje volt az összetűzéseknek*. Jeruzsálem kapuinál gépfegyvereket állított fel a rendőrség. Ismeretlen merénylők autón járták be a várost és lövöldöztek a járókelőkre. Egy autobuszra, amelyen arabok ültek, *bombát* vetettek. Hétfőre virradó éjszaka Jaffában és Jeruzsálemben *több bombamerényletet* követtek el.

A hétfőre virradó éjjelen Palesztina különböző városaiban *letartóztatták a zsidó revizionista mozgalom negyvenöt vezető tagját*. A letartóztatott revizionisták között van *Jobotinsky* számüzött zsidó vezér fia, továbbá több kommunista vezető.

Willheim Arthurné szül. **Olajos Ilona** és fia **Sándor** fájdalmas szívvel tudatják, hogy a legjobb férj és apa, a legnemesebb szívű emberbarát

Willheim Arthur

életének 67-ik évében rövid szenvedés után elhúnyt.

E hó **17-én, szerdán déli ½1 órakor kísérjük utolsó útjára a régi kerepesiúti izr. temető** halottasházából.

Gyászolják anyósa: **özv. Olajos Mártonné,** apósa: **Ludwig Eisenschimmel** és családja (Prága), rokonai és barátai.

Kegyeletes szívvel őrizzük emlékét!

Deutsch Ig. és Fia cég és az érdekkörébe tartozó vállalatok mély megdöbbenéssel és gyásszal jelentik, hogy

Willheim Arthur úr

november hó 15. napján elhúnyt.

A Megboldogult 49 éven át kifejtett lankadatlan munkásságával, nagy közgazdasági és szaktudásával, gazdag tapasztalataival és kiváló emberi értékeivel hervadhatatlan érdemeket szerzett cégünk és vállalatai fejlesztése körül.

Az Elhúnytban nagyérdemű munkatársunkat mély fájdalommal gyászoljuk és emlékét hálával és igaz kegyelettel őrizzük meg.

Budapest, 1937 november 15

A **Deutsch Ig. és Fia cég tisztviselői és altisztjei** mélyen megrendülve a súlyos sorscsapástól és a pótolhatatlan veszteség felett őszintén átérzett igaz fájdalommal jelentik, hogy

Willheim Arthur

úr

november hó 15. napján elhúnyt.

A Megboldogultban megértő atyai barátunkat, nagy jóakarónkat s mindannyiunk példaképét veszítettük el, akinek emlékét soha nem szűnő szeretetteljes hálával és mélységes kegyelettel szivünkbe zárjuk.

Budapest, 1937 november 15.

A **Hatvani Cukorgyár Részvénytársaság igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselői és munkásai** mély szomorúsággal jelentik, hogy a vállalat igazgatósági tagja

Willheim Arthur

úr

november hó 15. napján elhúnyt.

A Megboldogult évtizedeken át kifejtett nagyértékű munkásságával, fáradhatatlan tevékenységével, kiváló szaktudásával és emberbaráti érzületével mindnyájunk igaz szeretetét és el nem múló háláját érdemelte ki.

Nemes egyéniségének emlékét mindenkor mélységes kegyelettel őrizzük meg.

Budapest, 1937 november 15.

Lord Halifax ma délután utazik Berlinbe

Cáfolatlavina Londonban

London, november 15.

A Press Association jelenti: *Chamberlain* miniszterelnök vasárnap hosszabb tanácskozást folytatott *Edennel* és *Halifax* lorddal. A tanácskozáson elhatározták, hogy *Halifax lord szerdán utazik Berlinbe.* Az út tervét a három miniszter teljes részletességgel kidolgozta.

Eden — mint a Press Association közli — holnap *nem tér vissza Brüsszelbe.* Útjának időpontja egyelőre még teljesen bizonytalan. Londonban a leghatározottabban *cáfolják* azokat a híreket, amelyek szerint a belga király állítólag nemzetközi szempontból fontos tárgyalásokat akar Londonban folytatni. *Cáfolják* azt a hírt is, hogy Nagy-Britannia a spanyol ügyben és a távolkeleti viszály kérdésében a közvetítő szerepet akarja vállalni.

Kiemelik, hogy a lord Halifax és Hitler között tervbevett találkozás formanélküli kezdete a tisztán *felvilágosító jellegű* feladatnak, amelynek célja, hogy megkíséreljék annak megállapítását, *milyen mértékben ütközhetnek össze a német és angol célok* és azoknak az eszközöknek a keresése, amelyek segítségével ki lehet azokat egyenlíteni.

A külügyi hivatalban hétfőn délben határozott formában helyreigazították mindazokat *a hamis jelentéseket és találgatásokat,* amelyek lord Halifax berlini látogatásával kapcsolatban láttak napvilágot.

Angol hivatalos körökben határozottan *megcáfolják* azt a hírt, hogy Eden külügyminiszter lord Halifax berlini útja miatt *felajánlotta lemondását.*

London, november 15.

Lord Halifax az eredeti tervektől eltérően nem szerdán, hanem *már kedden délután 3 órakor elutazik Berlinbe.*

Mihalache visszavonult, újra Tatarescu kapott megbízást kormányalakításra

A nemzeti parasztpárt nem jelent meg a parlamentben

Bukarest, november 15.

Mihalache vasárnap délután visszaadta az uralkodónak a kormányalakítási megbízást, mert nem tudott eleget tenni az uralkodó óhajának, hogy kormányát *Vajda-Vojvoda* Sándornak, a román arcvonal vezérének bevonásával alakítsa meg.

Vasárnap este *Tatarescut* bízta meg a király a kormányalakítással. Az új dezignált miniszterelnök tegnap este és a mai nap folyamán folytatta a kormány megalakítása érdekében a tárgyalásokat *Bratianu* Györgggyel és *Juniannal.* Bratianu György csak holnap reggel válaszol véglegesen Tatarescunak, hogy *belép-e pártjával a kormányba vagy sem.* Junian *elutasító választ* adott. Így Tatarescu kormánya legkorábban holnap délben alakulhat meg, amennyiben a tárgyalások eredménnyel végződnek.

A király délelőtt *Vajda* Sándort, a délután folyamán pedig Tatarescut, Bratianu Györgyöt és Bratianu Dinut fogadta kihallgatáson. Politikai körök véleménye szerint az uralkodó kívánta feltételekkel *Tatarescunak sem fog sikerülni megalakítani kormányát,* tekintettel arra, hogy Bratianu György nem akar részt venni a kormányban.

A nemzeti parasztpárt értesítést kapott *Titulescutól,* hogy még a hét folyamán megérkezik Bukarestbe.

Hír szerint *Maniu* Gyula szintén Bukarestbe érkezik.

A nemzeti parasztpárt a román parlament ma délelőtti megnyitó ülésén *nem jelent meg,* mert a párt nézete szerint a parlamentnek ötödszöri összehívása *alkotmányellenes,* tekintve, hogy az alkotmány csak négy ülésszakot ír elő. Éppen ezért *a párt nem vesz részt a parlament esetleges további munkájában sem.*

A *Daily Telegraph* bukaresti levelezője kiemeli, hogy *Bratianu főprogrampontja mindazok kizárása a román gazdasági életből, akik »nem tiszta román származásúak«.* Ez a programpont nemcsak az idegen alattvalók, hanem a *kisebbségek* és a *zsidók* ellen is irányul.

A *Daily Herald* szerint Károly román király azért adott Mihalachenek, a román nemzeti parasztpárt elnökének kormányalakítási megbízást, mert *előre tudta, hogy Mihalache kudarcot vall;* ezzel akarta leszorítani Mihalachet és pártját a politikai színtérről.

Ipari kémkedés címén letartóztattak Oroszországban egy magyar építészmérnököt

Családjának sikerült elmenekülnie Oroszországból

Miskolc, november 15.
(A Pesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Hétfő este az a hír érkezett, hogy *Papp* Sándor 45 éves miskolci építészmérnök-vállalkozót *Oroszországban a GPU letartóztatta.* A hír, amelyet a letartóztatott hozzátartozói megerősítettek, a városban nagy megdöbbenést keltett. Papp Sándor *hét évvel ezelőtt vándorolt ki Miskolcról* — ahol a város és a Felvidék legkeresettebb építési vállalkozó-mérnöke volt — Moszkvába s ott csakhamar, mint építészmérnök, *vezető állásba került.* Gyárak építésével s nagyobb állami és városi építkezések vezetésével bízták meg. Nagy jövedelmet biztosítottak számára és kivételes életmódot, elegáns lakást. Papp Sándor éveken át állandó levelezésben volt előkelő és köztiszteletben álló miskolci családjával és baráti körének tagjaival. *Évekkel ezelőtt feleségét és három gyermekét is kihívta Oroszországba.*

Papp Sándor mindenféle politikai mozgalomtól vagy szerepléstől távoltartotta magát és ezt nem nézték jószemmel. Amikor az elmúlt tavasszal és nyáron az ismeretes szabotázsperek megindultak, Papp Sándor, a családjáért való aggódástól vezetve elhatározta, hogy hazajön Miskolcra. Jelentkezett is útlevélért a szovjet hatóságoknál, de *megtagadták az útlevél kiadását,* sőt ettől kezdve állandóan szemmel tartották, mert viselkedése gyanút keltett.

Néhány héttel ezelőtt *ipari kémkedés gyanúja miatt a GPU börtönébe vetették a vállalkozót.* Felesége és gyermekei három héten keresztül várták kiszabadulását. Az asszony mindent megtett, hogy bebizonyítsa férje ártatlanságát és kiszabadítsa Papp Sándort a GPU börtönéből, de semmit sem tudott meg férje sorsáról. A legnagyobb nélkülözések közé került a családfő nélkül maradt család, valósággal nyomorban élt, mert a szovjethatóságok semmit sem törődtek vele. Az asszonynak végre sikerült útlevelet szereznie és három gyermekével elhagynia Oroszországot. Pappné Bécsbe érkezett, ahonnan Budapestre utazik. Budapesten él az úriasszony fivére, *Szepessy* Géza volt országgyűlési képviselő, miniszteri titkár.

E pillanatban semmit sem tudnak a GPU börtönébe vetett Papp Sándorról. Most diplomáciai úton próbálnak meg értesülést szerezni az építési vállalkozóról, akinek szabadonbocsátását is igyekeznek majd kieszközölni.

Papp Sándor felesége Budapesten van

A *Pesti Napló* munkatársa a miskolci hír vétele után megkereste a fővárosban *Papp* Sándor feleségét. Az úriasszony, aki néhány nappal ezelőtt érkezett Budapestre, fivéréhez, *Szepessy* Gézához, a honvédelmi minisztérium miniszteri titkárához költözött, a volt képviselő Lónyay uccai lakására. Megkínzott arcú, feketehajú, alacsonytermetű úriasszony Pappné. Ha férjéről hall, megvonaglik az arca és az első mondata ez:

— *Nem, nem beszélek semmiről...* Nem szabad... Jungerth kegyelmes úr is ezt mondta...

Szepessy Géza mondja el, hogy a család a legnagyobb tanácstalanságban és bizonytalanságban van. Sógora, *Papp* Sándor igen képzett, tehetséges építészmérnök. Amikor a szovjet meghívását elfogadta, családjával együtt Moszkvába utazott. Ott több építkezést vezetett. Körülbelül egy hónapja annak, hogy a munkálatokat befejezte. Azt kérte megbízóitól, hogy *magyar útlevelére adják meg az orosz vízumot: haza akar jönni Budapestre.* Kérésének nem tettek eleget, hanem egy éjszaka megérkezetek a cseka emberei és *elhurcolták a mérnököt.* Felesége kétségbeesetten rohant a moszkvai magyar követségre, de a követség tisztviselői hiába érdeklődtek az orosz külügyi népbiztosságon, mind a mai napig nem kaptak választ arra, hogy mivel gyanusítják Papp Sándort és azt sem sikerült kinyomozniok, hogy valójában hol van.

A moszkvai magyar követ ekkor azt a tanácsot adta Papp feleségének, hogy *utazzék el Moszkvából Budapestre, vigye haza a gyermekeket és Magyarországon várja meg férje ügyének fejleményeit.* A szovjethatóságok Pappnénak sem akarták megadni a vízumot, csak akkor adták meg, amikor a magyar követ erélyesebben lépett fel és új útlevelet állított ki. Néhány nappal ezelőtt érkezett Pappné gyermekeivel Budapestre. Most kétségbeesetten várják, hogy mi van a családfővel.

Szepessy Géza a külügyminisztérium útján állandó érintkezést tart fenn a moszkvai magyar követséggel, ahonnan azonban válasz nem érkezett. Csak annyit tudtak, hogy *Papp Sándor nem az egyetlen, akit letartóztattak.* Közvetlenül az ő elhurcolása és letartóztatása előtt hat magyar mérnököt fogtak el a GPU emberei és vitték őket ismeretlen helyre. A feltűnő az, hogy mind a hét mérnök elfogatása akkor történt, amikor azt kérték a szovjethatóságoktól, hogy vízumot adjanak nekik és engedjék őket vissza Magyarországra.

Litvinovot is meneszti Sztalin?

London, november 15.

A Daily Express értesülése szerint a Sztalin-féle vörös nagytakarításnak legközelebbi áldozata *Litvinov* külügyi népbiztos lesz, aki a legnagyobb sietséggel tért vissza Moszkvába Brüsszelből. A berlini, varsói, ankarai szovjetnagykövetek és több szovjet követ letartóztatása arra mutat, hogy *nagyméretű politikai tisztogatás* készül a külügyi népbiztosságban. Ha valónak bizonyul az a hír, hogy Jurenev berlini szovjetnagykövet, Litvinov legbizalmasabb barátját és pártfogoltját letartóztatták, ez legalább annyit jelent, hogy Litvinov *már csak névleg* külügyi népbiztos és hogy letartóztatásával csak azért késlekednek, mert neve az egész világon ismert. Sztalinnak szemet szúrt, hogy *túlsok régi bolsevista és forradalmár van a külügyi népbiztosságban* s ezeket maga iránt feltétlenül hű, megbízható ifjabb elemekkel akarja felcserélni.

— **Elkoboztak egy uszító nyilas röplapot.** Hétfőn megint elkoboztak egy uszító nyilas röplapot, amelynek *Harc* a címe. A lapban két cikket inkriminált az ügyészség, az egyikben *az állam és társadalmi rend felforgatására irányuló vétséget,* a másikban *katonai intézmény elleni izgatás vétségét* fedezték fel. A főkapitányság rendőrtisztjei a lap nyomdájában és szerkesztőségébe ntalált példányokat *leofglalták* és a főkapitányságra szállították.

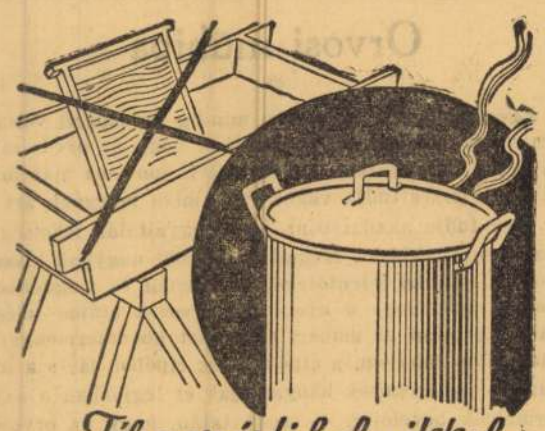

Régente rumplival és kefével gyötörték a fehérneműt — ma kíméletesen és fáradság nélkül a Radion mossa tisztára

RADION
mindent mos!

A KÉK GILLETTE
PENGÉK A HOSSZÚKÁS NYÍLÁSSAL
tartósabbak, élesebbek, erősebbek, keményebbek
Gillette

Orosz műkereskedelem

Az augusztus közepén kiéleződött orosz pénzügyi válság a műkereskedelemben is érezteti hatását: a rubel leértékelése után két-három hétig élénkülő forgalom jellemezte a moszkvai műpiacot, szeptember derekára azonban a kereslet jelentősen megcsappant, vevők és eladók egyaránt kivárnak.

Szemesnek áll a világ. Azok a régiségkedvelők, akik az orosz kormány drámai intézkedéseinek augusztus 17-i bejelentése után nem a valutaváltók, ékszerüzletek vagy műszaki boltok előtt általak sorban, hanem azonnal bevették magukat a moszkvai régiségkereskedésekbe és galériákba, nem csalódtak. A rubel dollárhoz viszonyított árfolyama három hét alatt több mint 200 százalékkal értékelődött le, s ezt a zuhanást a bizományosi értékesítésre váró műtárgyak árai, legalábbis eleinte, nem tudták követni.

Vagyis olykor a dollárban számított eredeti értékük feléértharmadáért lehetett megvásárolni egyes régiségeket. Így például szeptember elején a Moszkvában a belváros Arbat Szkazka nevű régiségboltjában egy 24 darabból álló, hatszemélyes meisseni teáskészletet mindössze 16 800 rubelért (azaz akkori árfolyamon mintegy 1000 dollárért) kínáltak, jóllehet annak reális értéke eléri a két és fél ezer dollárt.

A belvárosi antikváriusok szerint az igazi sláger az ezüst volt, a századforduló ismert orosz manufaktúráiból kikerült, Ovcsinnyikov, Nyemirov-Kolodkin és Hlebnyikov nevével fémjelzett szervizek és persze az orosz, Gardner- és Kuznyecov-féle porcelánok.

A felfokozott érdeklődést nem csak az mutatta, hogy a kereskedők maguk is igyekeztek felvásárolni a legértékesebb bizományba adott tárgyakat. A fellendülést jelezte az egyik legnagyobb moszkvai aukciósház, a Gelosz augusztus 28-i árverése is, amelyen a kalapács alá került műtárgyak több mint 60 százaléka kelt el. Valósággal elkapkodták a gyűjtők körében nem jegyzett Ivan Kalmikov (1866–1925) tájképeit: mind a kilenc festménye gazdára talált, noha a májusi aukción tucatnyi művéből csak kettőt adtak el. Szakértők szerint a Gelosz augusztus végi árverése már a piac új tendenciáit jelezte: a műkereskedelemben a hagyományosan leginkább likvid befektetésnek számító XIX. századi, XX. század eleji orosz festészet professzionális műgyűjtők által mellőzött második, harmadik vonala (Gorbatov, Dubovszkij, Zarubin, Krizsickij, Zsukovszkij stb.) kerül előtérbe. A 100 és 200 ezer dollár között jegyzett Siskin, Ajvazovszkij, valamint a szintén felkapott, de valamivel olcsóbb Repin, Polenov és Szavraszov iránt a pénzügyi válság nyomán úgyszólván megszűnt a fizetőképes kereslet. A presztízsszempontok vezérelte nagy vásárlók, főként a bankok szinte teljesen eltűntek.

Konsztantyin Makovszkij
Fiatal orosz szépség arcképe

Szakértők szerint a válság elhúzódása – az infláció felgyorsulása, a valutaárfolyam ingadozása és a politikai bizonytalanság – hosszabb távon élénkülést hozhat a kilencvenes évek elején legalizált régiségpiacon, ha olyan boomra nem is lehet számítani, mint 1990 és 1993 között. E prognózisnak csak látszólag mond ellent, hogy szeptember közepe, az árak emelkedése óta a műkincspiac forgalma csökkent. Mindazok, akik megtakarításaikat régiségbe szándékoztak befektetni és átmenteni, gyorsan bevásároltak, ezért az árak kiegyenlítődése után és a piac várható átrendeződése előtt törvényszerű a visszaesés. Ugyanakkor a műkereskedelem nem veszítette el vonzerejét: a festmények mellett az ékszerek, ezüstszervizek és porcelánok, az empire stílusú műtárgyak és az antik bútorok vásárlása változatlanul igen értékálló befektetés.

VIDA LÁSZLÓ

Tőzsde és műtárgypiac

Rekordár a mélyponton

(folytatás az 1. oldalról)

még három évig tartott, és rekordot rekordra döntött. Egy harmadik Van Gogh-festmény, Dr. Gachet portréja 1990 óta vezeti a „toplistát", 82 millió 500 ezer dolláros árával. Ezután igen erős visszaesés következett, s hét szűk, de legalábbis szerény esztendő jött a nemzetközi műkereskedelemre.

Vajon a fentiek alapján lehet-e következtetést levonni a magyar műtárgypiacra vonatkozóan? Ha fölidézzük a budapesti tőzsde nagy zuhanását és október 5-én Ripp-Rónai József festményének 21 millió forintos, a korábbi csúcsnál 7 millió forinttal magasabb leütési árát, némi párhuzam kéltségkívül kínálkozik.

Lesz-e nekünk is három jó évünk, dacára annak, hogy Nyugat-Európában már ott az újabb pénzügyi krízis jele, s a szeptemberi londoni tőzsde 25 százalékot esett? Ki tudja? Az azonban csaknem bizonyosra vehető, hogy az év végi aukciók telt házak, élénk licitek és magas leütési árak mellett zajlanak majd.

Van-e ilyen helyzetben jó szívvel ajánlható taktika? A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy éppen az ellenkezőjét kell tenni annak, mint ami kézenfekvőnek látszik: hosszú távra kell tervezni, s ezzel kizárni a közeljövő bizonytalanságait. Az a gyűjtő, kereskedő és befektető jár roszszul, aki abbahagyja a kereskedést, vagy legalábbis leáll a vétellel. Vásárolni kell, de csak a legmegbízhatóbb, legjobb minőségű, legszínvonalasabb műveket. Bármit hozzon is a következő esztendő, egy úgynevezett „múzeumi darabbal", egy kitűnő Gulácsyval, Kassákkal, Vajdával nem kockáztatunk. Ha azt terveztük, hogy decemberben három képet, műtárgyat vásárolunk, vegyünk csak egyet, de nagyon jót.

A kvalitásos művek iránt megnőtt a kereslet, s e művek nehezebben kerülnek majd piacra. Nem azért, mert nincs utánpótlás, hanem azért, mert az emberek, akiknek nincs szükségük mobilizálható tőkére, visszahúzódtak a tőzsdéről, szívesebben látják pénzüket műtárgyban, tehát kevesebbet fognak eladni, mint általában. Aki teheti, úgy növelheti most gyűjteménye értékét, hogy a középszerű, pusztán dekoratív művektől megválik, még akkor is, ha rövid távon ez veszteséget jelent, de megnöveli likviditását, s a kellő pillanatban gyorsan tud vásárolni.

A műkereskedelem két legfontosabb törvényét természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni: az egyik, hogy a műtárgy hosszú távú befektetés, a túl gyors forgalom mindig veszteséget hoz, a másik, hogy csak olyan művet vegyünk meg, amelynek piaci értékén túl esztétikai értékéről magunk is meg vagyunk győződve.

HAJDÚ ÉVA

Központi Antikvárium

- Könyvritkaságok
- Metszetek
- Térképek
- Kéziratok

1053 Budapest, Múzeum krt. 13-15.
Telefon: 317-3514 Fax: 266-1970

Francia elismerés Hegyi Lorándnak

Hegyi Loránd művészettörténészt, a bécsi Modern Művészetek Múzeumának igazgatóját októberben Catherine Trautmann francia kultuszminiszter A Művészet és Irodalom Rendjének Lovagja címmel tüntette ki Párizsban.

Vezetőváltás a BÁV-nál

Igen fontos üzletágnak tekinti a cég műkereskedelmi tevékenységét és fejleszteni kívánja – mondta a Műértőnek a BÁV Rt. új vezérigazgatója, miután a Bizományi Kereskedőház és Záloghitel Rt. október 20-i rendkívüli közgyűlésén az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjainak lemondását elfogadva a részvényesek új tisztviselőket választottak. Igazgatósági taggá Baranyai Lászlót, Leisztinger Tamást, dr. Schener Gyulát, Takács Imrét, Vas Pált és Orosz Ferencet választották. A közgyűlést követően az igazgatóság a tulajdonosok javaslatára Orosz Ferenc közgazdászt választotta vezérigazgatónak.

Millenniumi antik vásár

Millennium Szalon címmel Antikvitás Kiállítás és Vásár lesz a városligeti Olof Palme sétányon lévő kiállítóházban. A bemutató jeles hazai köz- és magángyűjtemények féltett tárgyait, Zsolnay-finomkerámiákat, pirogránitokat, ékszereket, a forint történetét, hadtörténeti relikviákat, bútorokat, műtárgyakat és olds mobilokat vonultat föl. Itt lesz látható a többi között a Belvárosi Aukciósház, a Blitz a magángyűjtők galériája, valamint a Polgár Galéria tárlata is. A kiállítást Gödöllő és Pécs gyűjteményeinek darabjai gazdagítják felelevenítve a Ház megnyitásának hagyományait, amikor is itt 1885-ben Országos Általános Kiállítás keretében mutatkoztak be a közönségnek el›ször a hazai művészetek. E hagyományt követi a november 11–15-ig, naponta 10–18 óra között látogatható Millennium Szalon. A vásáron a Műértő szerkesztősége is jelen lesz.

Egy galéria újjáéled

A megújított Szentendrei Galéria, amelyet a közönség Műhely Galéria néven ismert évekig, Papachristos Andreas szobrászművész október 30-án megnyíló kiállításával kezdi meg „próbaüzemelését". A hivatalos megnyitó azonban csak december elején lesz.

A Műhely Galériát 1981 őszén nyitotta meg Szentendre Fő terén tulajdonosa, a Képcsarnok Vállalat megbízásából Erdész László. Alapítói voltak: Barcsay Jenő, Bálint Endre, Anna Margit, Korniss Dezső, Szántó Piroska, Vaszkó Erzsébet, Balogh László, Deim Pál, Csíkszentmihályi Róbert, ef. Zámbó István. A kultúrpolitika által kevéssé kedvelt alkotók pártfogolását is felvállalta. A Műhely Galéria volt az első hazai, a mai fogalmak szerinti galéria. A város idegenforgalmához igazodva szombat–vasárnap is nyitva tartott, valutában is árusított. Elsőként adott ki színes nyomású, kemény táblás, háromnyelvű katalógust, s mellékelt az eladott művekhez a valódiságot igazoló atesztet. Vállalta, hogy a műveket bármikor visszavásárolja. A hagyományos képcsarnoki szemlélettől eltérő vezetési stílus okozta konfliktusok miatt Erdész László 1991-ben lemondott, és saját galériát nyitott.

A Műhely Galéria az elmúlt években – kft.-ként működve – sokmilliós hiányt termelt, és csődbe jutott. A művészek megkeresték egykori vezetőjüket, hogy tulajdonostársként vállalja el a galéria újjáélesztését. Erdész elképzelései szerint a jövőben a kortárs szentendrei festők, szobrászok, grafikusok művei mellett a kínálatot a húszas évek avantgárdjával és az Európai Iskola alkotásaival bővítik, remélve, hogy visszahódítják az egykori közönséget.

Rend lett Pécsett

Az utóbbi időben mind hosszabbra nyúló, a meghirdetett időpont előtt már nyolc-tíz nappal megkezdődő Pécsi Régiségvásár rendezője, Pécs város Piac- és Vásárigazgatósága körlevélben értesítette a kereskedőket arról, hogy szigorúan korlátozza a vásár időtartamát. Szeptembertől tehát életbe lépett az a rend, hogy a vásár minden hó első vasárnapja előtt pénteken hajnali hat órától este nyolc óráig és szombaton hajnali öttől szünet nélkül vasárnap délután két óráig tart nyitva. A kereskedők legkorábban péntek hajnali öttől foglalhatják el árusítóhelyüket.

FEHÉRHAJÓ Galéria
1052 Budapest,
Fehérhajó u. 12–14.
Telefon:
(00-36-1) 317-7279
e-mail:
gallery@mail.matav.hu

Üzletünk a Deák téri metróállomás és a Petőfi Sándor utca közötti szakaszon található.

Festménygyűjtőknek és -kedvelőknek nyújt széles választékot, elsősorban a 19. századi romantikus és a 20. századi magyar zsánerfestészet köréből.

Kínálatunkból:
Fried Pál, Gyárfás Jenő, Kárpáthy Jenő.

Nyitva tartás: hétfő–péntek, 10–18 óráig.

Budapest,
Kossuth Lajos u. 2/A
Telefon:
318-5561, 318-5548

BLITZ
A MAGÁNGYŰJTŐK GALÉRIÁJA

Nyomozás a vagyon után

Rendőrségi nyomozás lefolytatására utasította az ügyészség a Szervezett Bűnözés Elleni Szolgálatot (októberig Központi Bűnüldözési Igazgatóság) az egykori Művészeti Alap jogutódjaként létrehozott Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány gazdálkodásának ügyében. Az alapítvány igazgatója és kuratóriuma 1992-ben 1,3 milliárd forintnyi vagyon kezelését vette át. E vagyon kedvezményezettje a korábbi Művészeti Alap tagjai által létrehozott Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete. Annak ellenére, hogy egy időközben felállított felügyelőbizottság egyszer már 600 millió forintos vagyonfelélést, majd az Állami Számvevőszék vizsgálata a gazdálkodásban szabálytalanságokat állapított meg, felelősségre vonás nem történt. Ezért fordult a Magyar Képző- és Iparművészek Érdekvédelmi Egyesülete az ügyészséghez, amely most elrendelte a nyomozást.

Megszűnik a Nemzeti Kulturális Alap

Megszűnik a Nemzeti Kulturális Alap, jelentette be a szóvivő október 29-én a kormányülés után. „A kultúra finanszírozására szánt összeget (a tervek szerint jövőre 4,6 milliárd forintot) a költségvetés fogja átutalni – válaszolta kérdésünkre a kulturális miniszter sajtótitkára –, és Nemzeti Kulturális Alap Program néven, az eddigi struktúrában folyik majd a pályázatok alapján a támogatások odaítélése." A Műértő arra a kérdésre nem kapott választ, hogy az új elképzelések szerint a pályázók szerződéses viszonyban a minisztériummal vagy az új szervezettel állnak-e majd, s ez utóbbi önállósága milyen mértékben marad meg.

Herczeg Klára-díjak

Idén ősszel először adták át a Herczeg Klára Munkácsy-díjas szobrászművész által alapított és a róla elnevezett díjakat. A tavaly elhunyt művésznek – aki részt vett a párizsi és a New York-i világkiállításon – harminc köztéri szobra látható Budapesten és az ország más településein (Család, Inota; Szőlőt tartó nő, Eger; Lány hegedűvel, Felsőszentiván). Herczeg Klára végrendeletében örökségének részesévé tette a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesületet. A stúdiósok alapítványának kuratóriuma döntött a díjakról. Az első díjazottak festőművészek: Wächter Dénes a junior, Papp Oszkár a senior fokozatot és a díjjal járó ötvenezer forintot vette át.

Lemondott a Mabéosz ügyvezetője

Voloncs Gábor, a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetségének (Mabéosz) ügyvezető igazgatója októberben lemondott tisztségéről. A szokásos novemberi időpont helyett december 19-én kerül sor a szövetség bélyegárverésére. Az aukció gazdája eddig az ügyvezető volt, a Mabéosz most a Hungarofila Kft.-t bízta meg az árverés lebonyolításával.

Párizsi ősz

Magyar siker – FIAC 1998

Előző számunkban rövid hírt adtunk arról, hogy október 7–12. között rendezték meg Párizsban a FIAC-ot (Foire International d'Art Contemporain), Európa egyik legrangosabb művészeti kiállítását és vásárát. Huszonöt év óta először volt magyar résztvevője, a Várfok 14 Galéria. A FIAC szervezői nem csupán műkereskedőket hívtak a francia fővárosba, hanem azok üzleti partnereit, a műgyűjtőket is.

A rendezvényt rendkívüli érdeklődés előzte meg. A megnyitó napján, a nyitás előtti órákban már hatalmas tömeg gyűlt össze a bejárat előtt, s ettől kezdve hat napon át a közönség mindvégig megtöltötte az Eiffel-torony közelében található hatalmas kiállítási csarnokot, különösen hálásan fogadva az egyik napon este 10 óráig meghosszabbított nyitvatartási időt. A 138 részt vevő galéria több mint fele francia, elsősorban párizsi volt. Az esemény nagyságát bizonyítja, hogy a FIAC főszponzorai között olyan óriásvállalatokat találunk, mint a Mercedes-Benz.

A modern művészetet Picassótól, Chagalltól, O. Redontól napjainkig igen színvonalas művek képviselték. A Kelet-Európából egyedüliként meghívott Várfok 14 Galéria állta a versenyt, és nagy érdeklődést keltett Böröcz András, Fehér László, Mulasics László, Jovánovics György és Kelemen Károly műveivel. Szalóky Károly, a galéria vezetője számos meghívást kapott Európa különböző városaiból, így a jövőben még több kiállításon szerepelhetnek a magyar művészek. A vásár üzletileg is sikeres volt, hiszen már a napokban sok műtárgy elkelt, tük nagy számmal a fotógalér[illegible] által felvonultatott művek. Ízelítőként: Picabia 1925–26-ban készült festményeiért 2-2,5 millió frankot kértek, Andy Warhol kisméretű Marylinjét 80 ezer frankra tartották. (1 frank 39,35 forint – *a szerk.*) Kortárs művészek alkotásaihoz már 4-5 ezer franktól hozzá lehetett jutni. A nálunk is ismert osztrák alkotó, Hermann Nitsch művei például 80–100 ezer frankos áron voltak kiállítva. A magyar művészek munkái közül Böröcz András egyik ceruzaszobra 17 ezer frankért kelt el. A Paris Match a FIAC-ról közölt beszámolójában öt művet, köztük Fehér László festményét mutatta be. A Figaro a 138 galéria közül tizenötöt emelt ki, ebben volt Szalóky Károlyé is.

SPENGLER KATALIN

Ötödször – öt napig

Az ötödik Antik Enteriőr november 25–28. közt lesz a Műcsarnokban. Az Antik Enteriőr Régiség Kiállítás és Vásár története négy esztendeje a Néprajzi Múzeumban kezdődött, a rendezvény tavaly új helyszínre költözött. Az évek során az Antik Enteriőr bekerült a nemzetközi vásárnaptárakba, Európában és a tengerentúlon jegyzik a magyar műkereskedelmi és aukciós szakma ismerői, képviselői. Az érdeklődésre jellemző, hogy a Műcsarnok egész területét igénybe veszik a galériák. Most először tart öt napig a vásár, az első napon, szerdán szakmai napot rendeznek. Az Antik Enteriőr jellege, célja nem változott: a honi műkereskedelem lehető legteljesebb keresztmetszetét mutatja be a több mint 60 kiállító galéria, antikvárium és régiségkereskedés. A belépőjegyek a tavalyi 500 forintról 900 forintra emelkedtek, igaz, a látogatók közt kisorsolandó műalkotás értéke is tekintélyes: ötszázezer forint értékű Scheiber Hugó-alkotást nyerhet a szerencsés jegyvásárló. A Műértő munkatársai lapunk külön standján várják az érdeklődőket a Műcsarnokban.

Antik Enteriőr 1998

Órabörze

A nyolcadik órabörzét rendezik meg november 15-én vasárnap 10 és 15 óra között a Mercure Buda Szállodában. Az egy méter hosszú, kirakodásra alkalmas asztalok bérlete négyezer forintba kerül, de 2000 forintért is foglalható árusítóhely. A kínálat előreláthatóan a megszokotthoz hasonlóan pazar lesz: a lengőingáktól vagy orsójáratú óráktól kezdve képórákon, asztali órákon át karórákig a legkülönfélébb korú és típusú időmérők közül válogathatnak az érdeklődők, s most sem marad el az ingyenes kor- és értékbecslés. A belépőjegyek ára 300 forint.

A kortárs magyar formatervezés műhelye

A divattrendek változásait soha nem tapasztalt lendülettel követi a ma embere. Ez az öltözködésben, de a lakberendezésben is megmutatkozik. Egyre erősebb az igény arra, hogy lakásunk és környezetünk összhangban legyen korunkkal és egyéniségünkkel.

A „SZOFA Kedves Otthon" magyar iparművészek egyedi alkotásaival kíván a lakásberendezés ínyenceinek segítségére lenni. Az izgalmas formatervezésű kiegészítő bútorokon kívül az üzletünk számára tervezett lakástextíliák és egyéb dísztárgyak segítik, hogy otthonában a nyugalmon kívül az egyéniségét is megtalálja.

Egy jól választott bútor új színt visz a környezetébe, a választását pedig lakberendezőnk tanácsai segítik. Várjuk üzletünkben

Today, more than ever before, fashion is gaining a central role in our life. It is well demonstrated in clothing and more and more in interior decoration.

There is an increasing need to create an atmosphere, and most importantly a home, that is in good harmony with our age and personality.

"SZOFA Lovely Home" hopes to be a primary source for gourmets of interior design. In our spacious store, in the center of Budapest, we offer a unique collection of artworks and furniture by several outstanding Hungarian designers.

The combination of our exciting selection of textiles and accessories, along with the help of our interior designer staff should make it ever most easy to add a new twist to your home.

We invite you to visit our store, and promise to help you find a new touch to your home.

SZOFA Kedves Otthon

Budapest V., Bécsi u. 2. Tel.: 266-3325, 318-6938

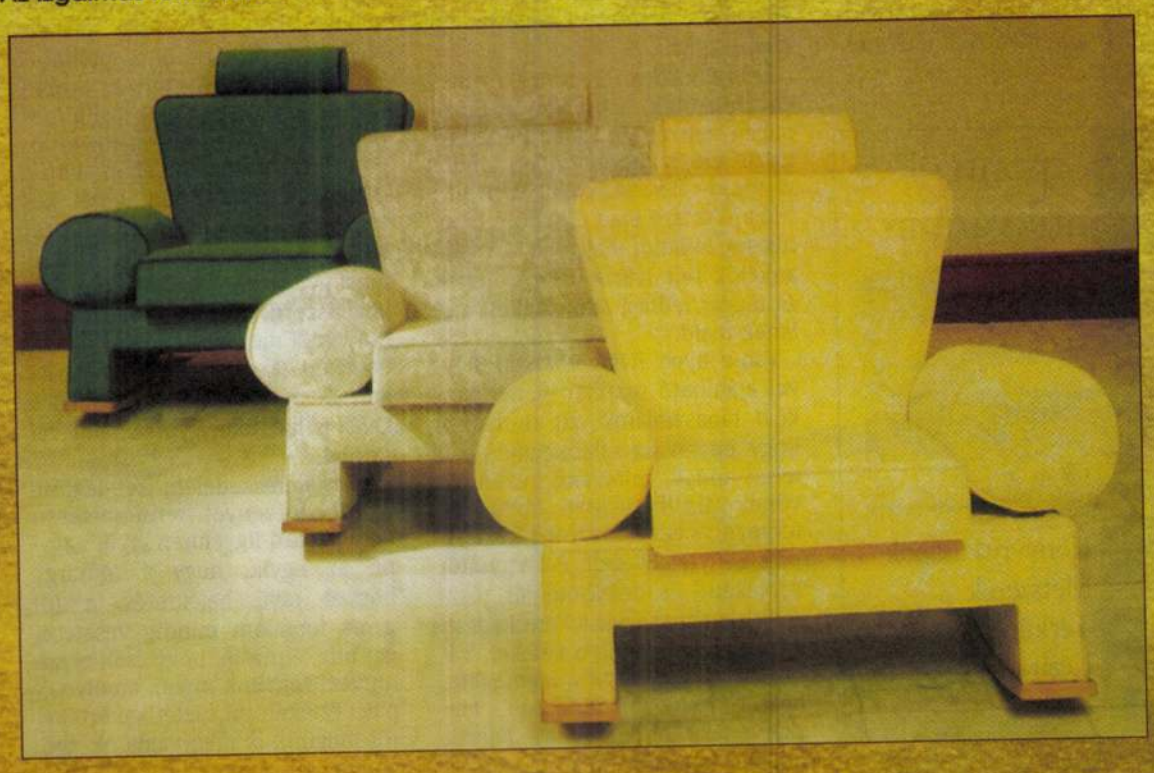

Ès 1995. aug. 18. 17

FRANK JÁNOS:

Tárlat

Nyugodt dinamizmus

■ Személyes emlékkel kezdem. *Papp Oszkár* festőművésszel éppen ötvenegy éve, 1944-ben jártunk együtt Bernáth Aurél magániskolájába, egészen a német megszállásig. Harminc éve írtam Pappról legelőször, két kiállítását rendeztem azóta. Az előbbiekből kiolvasható, sajnos, életkorunk, pedig Papp Oszkár — Japi — volt a legfiatalabb avantgárd valamikor. A *Körmendi Galéria*ban az ünnepi hangulatú vernisszázson nem látszott meg a nyaralási idény, a tömegben, írókkal, költőkkel együtt megjelent, szinte hiánytalanul az egész magyar avantgárd, közte a 80 éves Gyarmathy Tihamér és a 91 éves Lossonczy Tamás.

„Figyelem a vegetatív asszociálókat, a természet kristályrendszerét (...) megtanultam a természet építkezését" — válaszolta interjú-kérdésemre, huszonöt éve Papp. Továbbá: *„Egy lábujj a földön! Mint a billiárdban. Nehogy elragadjon a csuklómozgás, a technika."* A tiltás évtizedei alatt hatalmas festményanyaga gyűlt össze a termékeny művésznek. Formanyelve bábeli. Ezerféle sílusban dolgozik (persze a sültrealizmusban soha), százféle technikával (a Kossuth Lajos utcai aluljáró falában láthatjuk például tűzzománc sorozatát.) A művészettörténetben természetes dolog, hogy egy festő stíluskörei egymás után következnek az életében. Párját ritkítja Papp Oszkár, ez a sokhúrú művész. Ő sohasem maradt hűtlen korábbi idiómáihoz, gyakran visszacsatol valamelyikhez, sőt egyidőben dolgozik többféleképp. Ez a terjedelmes belvárosi kiállítás azonban egyöntetű, mintha a festő egyetlenegy ciklusát vonultatta volna föl. De ha a képcédulákat olvassuk, már látjuk, hogy a legkorábbi évszám 1961, a legújabb 1995. Papp Oszkár harmincöt éves oeuvrejéből ki tudott szemezni egy összeillő, egybecsengő, kerek sorozatot.

Szürrealista-absztrakt, pontosabban nonfiguratív a gyűjtemény tendenciája, valamennyi formát visszavezethetjük a természetre, ha akarjuk. De csak ha nagyon akarjuk. A háttér valamennyi festménye egyszínű, semleges kék, szürke, vagy ezüst, ha a festői mondanivaló kívánja fehér, vagy fekete. A háttéren a motívum, illetve a motívumok. Cakkos, rongyosszélű foltok (az egyik képnek a címe is: Rongyosbál), izgő-mozgó formák, még emberkéknek is tarthanám őket, inkább kisördögöknek. Egyik megjelölés sem volna igaz. Talán a gyökérforma az egyetlen biztos modell. A tárlati anyag két részre osztható: az egyikben határozott függőleges formák sora, egy vagy több párhuzamosan föltett motívummal, a másik részben a vertikális és a horizontális irány egyesítésével tölti meg a festő a képmezőt. A monokróm alap azonban, amorf keretként foglalja el a rangjának megfelelő pozíciót minden darabon. Ezeket az önkényes formákat precízen, akkurátusan festi meg Papp, a folthatárok élesek, nincs tónus, de geometria sem. Minden következetesen a síkban, a perspektíva, a harmadik dimenzió jelzése kitiltva. A természetelvű célzás — ha van — burkolt; itt semmi romantika, a Papp Oszkár-festmény játékossága ridegen tárgyilagos, az ő dinamizmusa nyugodt. Gondosan fogalmazott egy szavas tömör képcímei telitalálatok: Rongyosbál, Szentivánéj, Királypár. Kapcsolatban vannak a festményekkel, de a festmények sohasem illusztrációi a címeknek. Alighanem ő előbb fejezte be az egyes képeit és csak aztán keresztelte el őket.

Papp Oszkár festészete a magyar avantgárd történetének kardinális pontja, számos nyilatkozatát olvastam példaképeiről, az egyetemes és a magyar művészet mestereiről. Én azt mondom, hogy Papp előképe — saját maga. Negyedfél évtizedet átfogó tárlatán nyoma sincs fáradtságnak, önismétlésnek. Fentebb azon a kuriózumon lelkesedtem, hogy a több évtizednyi műtárgyanyag mennyire egységes. A tárlat végén mégis a legjobban tetszett a legfrissebb, négyzetes formájú olajképek sorozata, a szürke alapra festett, visszafogott sárga, kék és zöld színekkel festett barokkos motívumok. Ennek a falnak valamennyi képcéduláján a dátum: 1995. Ugyanaz a festő, ugyanaz a formakincs, ugyanaz a színvilág, ám ezekre a farost lemezekre azt festette Papp Oszkár, „ami a levegőben van". Hiszen a festő, akár mi magunk nézők is, 1995-öt írunk, 1995-ben élünk.

(Augusztus 19-én zárul a kiállítás. Utána — Körmendiék leleménye — a belőle válogatott utó-tárlat látható a Galéria belső termében, hosszabb ideig.)

Papp Oszkár

KOLTAI TAMÁS:

Színház

Örkény szeme mindent lát

■ A rádióból Örkény jön, de különösen a televízióból. Ott látni is a történeteket. Elég bekapcsolni a készüléket, mondjuk egy szolíd hétköznapi délelőtt, parlamenti közvetítés idején, kis idő múltán az ember rájön, hogy Örkény-egyperceseket lát. Hihetetlen, hogy némelyek mit meg nem tesznek azért, hogy groteszk színben tűnhessenek föl. Az egyetlen baj, hogy néhány egyperces több percig tart, a pulpitoson ülő embernek kell szólnia, hogy az előadó korlátozza magát. Még nem mindenki sajátította el tökéletesen az Örkény-dramaturgiát. Az élet botladozva követi a művészetet.

Örkény velünk van, de nem ellenünk. Ha ezt eddig nem tudtuk volna, kiderül az *Örkény-emlékkönyv*ből (Pesti Szalon Könyvkiadó, szerkesztette Fráter Zoltán és Radnóti Zsuzsa). Tanulságos, hogy az elmúlt ötven évben mi mindent mondtunk el róla — makeire, hétköznapi gesztusaira, amelyek egyszerre voltak közvetlenek és, azt kell mondanom, ódivatúan úriemberiek. Az ösztön azt diktálná, hogy kijelentsem, őt mindenki szerette, nem lévén lobogó, zászlóvivő, tagja bármilyen klikknek, szekértábornak, irodalmi vagy irodalmon kívüli csoportosulásnak. Ő józan volt, és kristálytisztán látott bennünket. Olyannak, amilyenek vagyunk. Illúziók, hazugságok és mentségek nélkül. Racionális ember volt, mondja róla Nádas Péter, olyan, akitől elég idegen lehetett mindenféle misztika. Filozófus, teszi hozzá Nádas, a szó eredeti értelmében, akinek a gondolkodás nagyon fontos. Azonkívül hiányzott belőle a szentimentalizmus és a romantika, a magyar irodalmi szemlélet két alapvetése. Ezt még mindig Nádas mondja. Ezt viszont már én: következésképp irtózott a ködösítéstől, a heroizálástól és az álmodozástól, ami nem zetünk értelmezésén, s amit jobb szó híján nemzetkarakterológiának nevezhetünk.

Nemrég a *Kulcskeresők*et játszották a színművészeti főiskolások. Ezt a címet adták az előadásnak: *A kudarcról lesz szó.* Játék közben csereberélték egymás között a szerepeket, kiment az egyik Bolyongó, egy másik jött be helyette, s az aggódó Fórisné sem vette észre, hogy férje, a pilóta, aki föltételezett pöffel a hátában sikeresen landolt a temetőkapu előtt, menet közben kicserélődött. A végén mindannyian együtt ünnepelték a kudarcot, igazi, magyaros hejehujával. Tökéletesen illik erre az előadásra, amit ugyancsak Nádas mond arról, hogy Örkénynél a katasztrófa emberi képtelenségéről van szó, pontosabban annak a képtelenségéről vagy valószínűtlenségéről, hogy túléltük. A vicc csak az, hogy Nádas a három évvel ezelőtt készült interjúban

DOROS JUDIT:

Rádió

Havaj lesz Ózdon

■ A vártnál csendesebben tiltakoztak az ózdiak, amikor megtudták: egy német érdekeltségű cég épp az ő városukban építene műanyaghulladék égető kohót.

Az ózdiak már csak ilyenek; kezdenek leszokni a tiltakozásról. A magyar állam annak idején 50 ezer főnyire duzzasztotta a települést, aztán egy mozdulattal kirántotta alóla a kohászatot. Később jött egy bizonyos Petrenkó nevezetű úr, ma már az ő „műve" is romokban. Ózdon nyolcvan százalékos a munkanélküliség, ez a szám beszédesebb minden demonstrációs hajlamnál.

Most épp a Siemens-technika jön ide csodát tenni — derül ki az augusztus 9-én, szerdán este fél hétkor kezdődő Ráadás című műsorból (szerkesztette és vezette Bocskai Zsolt).

A németek évente néhány millió tonna műanyag hulladékot, főképp autóbontásból származó alkatrészeket küldenének Ózdra, így enyhülnének a foglalkoztatási gondok, másrészt a külföldi partner alapítványt tenne a település felvirágoztatásáért. A szemétégető mű harmonikusan simulna bele a kies ózdi tájba, messziről észre se lehetne venni. Különben is, kinek tűnne fel itt, hogy egy kohóval több van vagy kevesebb.

Miután többen így kilelkendezték magukat, és a rádióhallgató is már-már éteri magasságokba emelkedett a boldogságtól (Ózd gondja mindannyiunk gondja, Ózd öröme a mi örömünk is) — két fontos tény derült ki, a riporter jóvoltából.

Az egyik, hogy Európában még sehol sem épült ilyen kohó. Németországban elkezdtek ugyan egyet, de az építkezés 75 százalékos készenléti fokon abbamaradt. (Ki tudja, miért?)

A másik, hogy nemzetközi egyezmények tiltják az egyes országok hulladék-cserekereskedelmét. És

Papp Oszkár

Ircsik Vilmos

A Bartók-zene hatása az új lírai nyelv kialakulásában

A költészet hatása Bartókra és Bartók hatása a költészetre kölcsönös. Az előbbi, annak kimutatása, hogy az irodalmi motívumok, magatartásformák miként szublimálódtak zenévé, miként befolyásolták Bartók pályájának alakulását — a zenetörténet feladata. Ezért itt elegendő annak a tényszerű bemutatása, hogy Bartók első, zenévé formált irodalmi élménye Heine volt. Az ő versét (Május gyönyörű havában) másik két szöveg társaságában 1898-ban zenésítette meg a *Három dal egy énekhangra, zongorakísérettel* című ciklusban, amely a Bartók-életmű egyik legelső jegyzett darabja.

A német irodalom élménye a kezdeti korszakban továbbra is döntő hatással van a dalköltéssel próbálkozó ifjúra. Erről tanúskodik az 1900-ban keletkezett Három vegyeskar egyik, szintén Heine ihlette darabja (A halál hűvös éj), majd a Szerelmi dalok zongorára és egy énekhangra. Ezek között két Lenau- (Érzem leheleted, Ezt a rózsát leszakajtom) és egy Goethe-vers található (Mily pompásan ragyog).

A magyar témákra való váltás 1902-ben jelentkezik először Pósa Lajos gyerekverseinek megzenésítésében. Ezek után 1916-ban öt Ady-vers következik: *Három őszi könnycsepp, Az őszi lárma, Az ágyam hívogat, Egyedül a tengerrel, Nem mehetek hozzád.* Az pedig már irodalom- és zenetörténeti alapismeret, hogy az ugyancsak ez idő tájt keletkezett *A fából faragott királyfi*t és *A kékszakállú herceg várá*t Balázs Béla, míg *A csodálatos mandarin*t Lengyel Menyhért azonos című művei ihlették.

Sokkal kevésbé feldolgozott azonban a kölcsönhatás másik oldala: miként teremtett az idén ötven éve meghalt zeneszerző művészi nagysága és erkölcsi tisztasága valóságos Bartók-költészetet? E tekintetben az elemzésre és a folyamat felvázolására kiszemelt reprezentáns művek közül József Attila *Medvetánc* című költeménye nyitja a sort. Elöljáróban rögtön le kell szögezni, hogy Bartók lírai hatása két, jól megkülönböztethető irányzatot mutat. Az egyik egy kvázi verbális-retorikus: Bartók-lírára, amely minden esetben kívülről, verbális-retorikus eszközökkel bontja ki a verstémát, függetlenül attól, hogy az Bartók művészi nagyságát vagy erkölcsi tisztaságát tartalmazza. A másik egy ritmikus-muzikális módszer, amely belülről, a bartóki zene lényegéből, annak eszközeivel azonosulva és azonosulni tudva fejti ki a verstémát. Irodalmilag feltétlenül ez utóbbi az értékesebb, hiszen ez a verstípus, éppen a Bartók-zenéből tanulva, egy olyan lírai nyelv megteremtésének elősegítője, amely a „nyelvi szótlanság" jegyében lemond a lejáratott retorikus, jól bevált eszközökről az objektív nyelvi, zenei elemek javára. József Attila Medvetánca ez utóbbi csoportba tartozik. A vers ihletője Bartók-zongoradarab volt, melynek ritmusától a költő nem tudott szabadulni. A fentiek bizonyítására, hogy tudniillik a bartóki zene mint segíti át a retorika bilincseitől szabadulni akaró költőt egy új lírai közegbe, József Attila példája nagyon meggyőző: a Medvetánc szociális-társadalmi mondanivalója a költő jól ismert és központi motívuma. Leegyszerűsítve szegénységről, gazdagságról, erőszakról, ki-

Esőcsepp

Veled megyek
esőcseppen lovagolni
Szélbe bújt port ölelni
Veled.
Világot szülni
álmokat ringatni.
Veled megyek.
Gyermeknek lenni
Tisztán, önfeledten nevetni
Csak veled merek.
A cseppekre vigyázni
Lepkevágyakat hajkurászni
veled, veled megyek.
Éjszaka énekelni
Csillagok hamvát keresni
Veled megyek, csak veled legyek
Veled...

Hidd el

Olyan ez a hűség,
mint valami el nem múló keserűség,
mint amikor öleli anyát a gyermek,
mikor a temetőben virágot szednek.

Néha sírok — hisz tudod — hiába minden,
de hiszek hitem az hogy hitem nincsen.
S mégis elfog valami tépett érzés,
ez a szakadatlan fekete hűség.

Olyan most az este,
mintha fényből és imából lenne,
mintha átölelne rongyos teste.
A hold némán visszanéz szemembe.

Kérlek ne szólj rám, érzem a toll súlyát.
Hidd el már nem fáj.
Olyan nekem ez a hűség,
mint az önmagát ölelő keserűség.

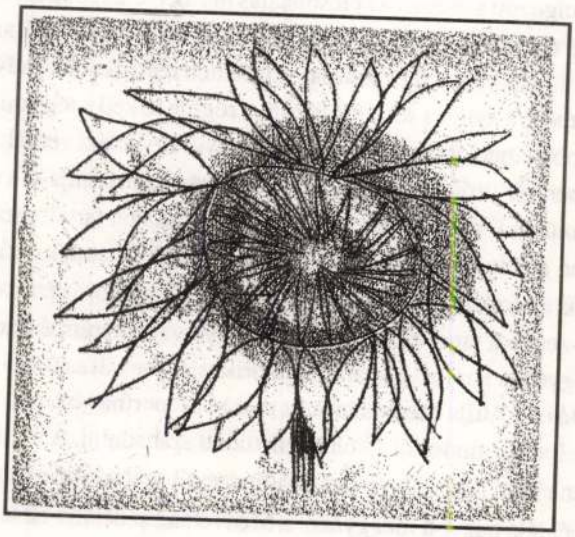

Papp Oszkár rajza

tartózkodott, és kapcsolatban volt a ,,Bauhaus''-körrel is.

Az ötvenes évek közepe után készített kollázsain (és olajfestményein is) kevesebb a sötét árnyalat, újra megjelennek az élénk színek, s a fehér vagy halványszürke alapra sárga, piros, kék épül. S helyénvaló itt az ,,épül'' kifejezés: Coppel felépíti képeit. A kép terének megszerkesztése fontosabb számára, mint az elemek, melyeket elhelyez a felületeken.

A kiállítás néhány olajképet is bemutat, melyeknek vízszintes-függőleges szerkesztése klasszikus, némi szabadossággal. De ez a szabadosság itt is szigorú kompozícióra épül. A vászonra késsel felvitt festék széles sávokban terül szét, s a színek harmóniája éppoly kiegyensúlyozott, mint kollázsainál.

A kiállításon bemutatott anyag igazolja azt a megállapítást, amit Georges Coppel írt édesanyjáról egy 1991-es kiállítás katalógusában: ,,Jeanne Coppel egész életében két össze nem illő törekvést próbált összehangolni; egyfelől a szigort, a pontosságot, másfelől a lírikus költészetet, s mindezt mindig tartózkodó (mondhatnánk titkos) hangnemben.''

(Galerie Veronique Smagghe, Párizs 1995. május 4–június 3.)

■ *CSERBA JÚLIA*

Jelbeszéd

PAPP OSZKÁR KIÁLLÍTÁSA

Tiszteletadás e kamarakiállítás a művész nevével megjegyzett teremtő szellem és kéz előtt, a Mű, a ki tudja, hány darabot számláló Opus előtt, amelynek egyetlen, bár a többivel összefüggő vonulata válogatott anyagát láthatjuk itt. Ez az Opus ugyanis immáron nagyjából négy évtizede egymással ízesülő Egészet alkot, s éppen ez oknál fogva abból egy, nehezen körülhatárolható sorozatot kiragadni, kockázatos vállalkozás. Papp Oszkár művészetének ismerői, tisztelő kedvelői és barátai azonban jól tudják, hogy *Fej*-sorozata mellett ez az az együttes, amely az ötvenes évek végével kezdődően munkásságának, művészi gondolkodásának minden *belső* változásra érzékeny, egyre gazdagabb s egyre tisztultabb, végül is már-már éterikus hangszerelésű tükröződése.

Az igazság az, hogy ezeket a műveket szemlélve újra meg újra, a stiláris kategóriák, technikai megoldások – a történész szilárdnak vélt támasztékai – elveszítik meghatározó szerepüket, s helyüket az ismételten rájuk csodálkozó, kutatva kérdező szem kíváncsisága foglalja el, amit – nem áltatom magam – a szóban forgó mű újabb meg újabb összefüggések felismerésével elégít ki. E művek nyújtotta szellemi-vizuális izgalom a méltán elvárt őszinte ,,rácsodálkozás'' és a ,,felismerés'' öröme közti időbeli folyamatban, a bergsoni igazi tiszta ,,tartamban'' revelálódik, miközben az iskolázott szem és elme a színek, formák, vonalak késztetésének engedve az asszociációs vonzatok szűkebb vagy tágabb körét járja be.

A ,,nem ábrázoló művészet'' ugyanis *ebben az esetben* egyfajta artikulált jelbeszédet jelent, amely – előbb-utóbb rá kell jöjjünk – emberlétünk egészét, az emberbe zárt Lét teljességét, sajátos törvényszerűségeit öleli fel. Ez a jelbeszéd, ha úgy tetszik, ,,anyanyelvi'' szintű nálunk, Csontváry óta, vele kezdődően beszéli kisebb-nagyobb megszakításokkal, érvényesülése útjába görgetett mesterséges akadályok ellenére a magyar festészet, de megérti bárki emberfia, aki a modern festészetben az ősei által teremtett formatartományok elfogadásával a Lét, az emberi univerzum titkaira – titkaira? –, törvényszerűségeire keres elfogadható, képileg megnyilatkozó választ.

A törekvés a Lét teljességének érzékeltetésére két dolgot feltételez, ami a *Metamorfózis* érett, kiérlelt darabjait szemlélve kézenfekvőnek is tűnik. A ,,jelbeszéd'' fogalma fenti értelemben ugyanis a képi szimbólum használatát vonja maga után, egy olyan szimbolizmusét, amely a szokványos műtörténeti szimboliz-

Papp Oszkár: Növénymetamorfózis, 1961, olaj, vászon, 31×24 cm

musnál szellemileg magasabb szintű, minőségű szimbolikus gondolkodást jelent, s amelynek képi megjelenítése – amint erre érzékelése processzusával kívántam utalni – eleve többértelmű s a lélek, a személyiség – rólunk, mai magunkról van szó – legmélyebb rétegeit megbolygató katartikus erejű tud lenni. Más szóval: a művészetet az *egész embehez* szóló hangszernek tekintve szakrális irányultságú, abban az értelemben, ahogyan az, korszerű, XX. századi hazai megalapozójánál maradva, Csontváry legérettebb festményeiben, kiváltképpen az ilyen vonatkozásban monumentális programműnek tekinthető *Baalbek*ben tükröződik.

Ami pedig, ezzel összefüggésben, a Lét teljességének érzékeltetésére irányuló törekvés másik feltételét illeti, az a következőképpen körvonalazható. Tudni való, hogy a hazai (magyar) nem ábrázoló művészet két kiemelkedő jelentőségű teoretikus megalapozója, Hamvas Béla és Kallai Ernő közül Hamvas írásai tükrözik elsődlegesen a szakralitás és a magyar nem ábrázoló művészet ilyenféle összefüggését. Nem kétséges azonban, hogy Kállai '46-os programfüzetének, *A természet rejtett arcá*nak hátterében, azt mintegy a Mindenség egészére rácsodálkozó, élményszerű revelációnak, útbaigazító írásnak tekintve, ugyanez a spirituális gondolat húzódik meg.

Amíg azonban Kállai idő előtt távozni kényszerült a művészeti közélet porondjáról, s rá néhány évre meg is halt, s amíg Hamvas underground figuraként járva-kelve a honban tartotta a kapcsolatot egyes művészekkel, a spiritualitásnak rokon hangja ellenállhatatlan erővel élt tovább, hovatovább a hivatalos elismerést is kiérdemelve, Weöres Sándor költészetében, azon költőében, aki oly készségesen adott hangot az övével rokon lelkű művészek teljesítménye iránti megbecsülésének.

Ezek után, közelebb lépve, a *Metamorfózis*-sorozat, alcímében: *Tao*, a poétikus színezetű állítás: a Lét teljességére, az emberbe zárt univerzum képi közvetítésére irányuló törekvés is közelebbi, kézenfekvőbb értelmet nyer. Ez a festészet ugyanis nem ábrázoló jellege ellenére mélyen természetelvű, a fogalomnak nem közkeletű, hanem a természet egészével való összefüggésünk értelmében. A művész a sorozat első darabjai után elszakad a természeti motívum (,,gyökérformák'') látványszerű elemeitől, s a bipoláris princípium vezérletére bízza magát. Ez az egységben megnyilatkozó kettősség a nonfiguráció történetéből, sőt még korábbról ismert formai kettősségben leli meg kifejezőeszközét, kifejeződését, s a művész ennek birtokában kezd hozzá – mintha csak a Csontváry írásaiban (is) fellelhető Művész mint Teremtő analógiát fogadná el vezérelvként akaratlanul – képi univerzuma kialakításához.

Ez a belsővé tett univerzum személyes és általános karakterű egyszersmind, egyaránt vannak érintkezési, megfeleltetési pontjai, *egymással egybehangzóan*, a kozmológiával, a mitológiával, a pszichológiával és az alkímiával. A fentebb említett ,,jelbeszéd'', amely maga is analógiás fogalom, ezeknek a megfeleltetéseknek a felismeréséhez, *szellemi* öröméhez nyújt segédkezet. Ezek a jelek, jelzések, emblémák elsősorban önnönmagukra utalnak, de értelmük, nem egyszer csupán elsuhanó intésként, a kép egészével összefüggésben sejlik fel, világosodik meg. Ha a bioláris princípiumának láthatóvá tételét, megnyilatkozásait komolyan vesszük, amire minden jogcímünk megvan, akár az ahhoz igazodó lét, létforma ,,törvénytábláinak'' is nevezhetjük ezeket a végsőkig kiérlelt, kisméretű alkotásokat.

Csakhogy ezek a ,,törvénytáblák'' – s ez teheti bárki számára elfogadhatóvá ezt a sajátos művészi gondolkodást – a világegész szépségének és tökéletességének hirdetői. Ennek a szépségnek és tökéletességnek megvannak a maga, a természetben is föllelhető aranyszabályai, s ismétlődő, folyamatos meglétük egy időben kiterjeszkedő teljesség, teljesedés irányába mutat. Változatosságnak is nevezhetnénk a szépségnek ezt a meg-megújuló, önnönmaga létét újra meg újra kinyilvánító testet öltését, ha nem érzékelnénk, hogy a formai szépség mezében jelentkező szeplőtlenség különböző megnyilatkozásaira – jelbeszéd ide vagy oda – legbelül különbözőképpen, fogalmi pontossággal aligha körülírhatóan reagálunk. Mégis, ahogyan a ,,jelbeszéd'' egyes elemei egyetlen alkotás egészében artikulálódnak, értelmeződnek, hasonlóképpen az önálló egészként funkcionáló mű évekkel, sok-sok évvel korábbi, más hangszerelésű párjára felel. S miközben egymásnak felelnek, az időben hozzánk közelebbiek, a maiak, lágyabb, csendesebb, éteribb hangzású, ellebegő szólamaikkal, ,,színhangjaikkal'' szólnak hozzánk, közvetítve a művész változatlan hitét a művészet, művészete tisztító erejében. A maga ilyenképpen is táguló univerzumával társalkodó művész vajon tehet-é ennél többet?

■ *MEZEI OTTÓ*

Kovács László otthonos vidéke

Emlékszem, mennyire felvillanyozott bennünket, amikor először pillantottuk meg az osztályban Magyarország domborzati térképét. A vonalakkal és színekkel ábrázolt hegyek és alföldek képzetét újabb, térbeli dimenzióval tetézte. Persze azonnal meg kellett fogdosni, s mindjárt az ujjunk begyével érezni a formákat. Ez az élményem és a tapintás hasonlóképp emlékezetes vágya éledt föl bennem *Kovács László* kiállításán. Látva a műveit, bizonyára mindenkinek hasonló az első, meghatározó benyomása, hiszen annyira szembetűnő és nem is gyakori vonás ez. Ugyanakkor egyáltalában nem mondható, hogy a művésznek az anyag és a faktúrája iránti érdeklődése háttérbe szorítana minden mást, netán kizárólagos volna. Nem, mert hangsúlyos szerepe van

PAPP OSZKÁR

Axiómák, formulák

(PAPP OSZKÁR FESTŐMŰVÉSZ, 1965.)

Rorgonyi 1988

– Most éppen kiállításra készülsz a Rózsa Ferenc Kollégiumban. Mikor volt utoljára kiállításod?

– 1953-ban, a Fényes Adolf Teremben. Avval a kiállítással tulajdonképpen a tanulóéveimet zártam le.

A főiskolára 45-től 50-ig jártam, Bernáth, Bencze és Szőnyi voltak a tanáraim. Tanulóévek voltak az utána következő évek is, meg kellett tanulnom a mesterséget: rajzolni, festeni, letenni a magam eszközeivel, amit meg akarok fogalmazni.

– A főiskola számodra nyilván nem volt olyan terhes, mint azok számára, akik korábban rugaszkodtak el az úgynevezett, természetelvű ábrázolástól. Valószínűleg többet profitáltál belőle, mint az évfolyamtársaid jó része.

– Ez részben igaz. A főiskolán a ,,realista szárnynak" voltam a szószólója. Vitáztam a modernebb törekvésekkel. Természetesen „realizmus" alatt akkor azt a vonalat értettük, amit mondjuk Mednyánszky, Nagy István, Egry, Barcsay és Derkovits jelentett. Viszont kevésbé tudtam kihasználni a főiskolán eltöltött időt, mert közben szervezéssel is foglalkoztam. A Dési Huber Kollégium titkára voltam, szervezője a művészeti népi kollégiumoknak. Ez sok időt elvett, de végső soron nem bántam meg. Amellett természetesen sokat studíroztam. A főiskolán majdnem végig csak rajzoltam, éppen azért, mert a rajz az alapja mindennek.

– A „realista szárnyon" vitatkozva a kollégákkal elsősorban művészeti szempontok vezettek, vagy valamilyen ideológiai meggondolás is volt ebben?

– Tágabb szempontok: a valóság teljesebb értékű ábrázolását próbáltam magyarázni és megvalósítani, úgyhogy a vita tulajdonképpen elsősorban a konvencionális felfogás ellen ment és részben az – utólag úgy látom, nem teljesen átgondolt – modern törekvések ellen is. Éle azonban a konzervatív, nem a valóság teljes képét nyújtó piktúra ellen irányult. Az előbb említett nevek körülbelül jelzik, milyen képem volt akkor a világról.

– Ez arra utal, hogy álláspontodat bizonyos mértékben revideáltad? Műved is mutatja, hogy a dolgok logikája belevitt olyan kísérletekbe, amelyek nem fémjelezhetők az említett nevekkel. Régen tehát olyan dolgokat is elutasítottál magadtól, amelyeket mai piktúrád magába foglal.

– Igen.

Ebből következik ismét az a szükségesség, hogy rendet teremtsek és összefoglaljam ezt a négy táblát egy ötödiken. Azon megjelenítem a várost felülnézetből (ennek a táblának az is a címe: *A város*) kiemelve az alaprajzát és beletéve egy-egy jelet, ami nagyon sok képemen szerepel: egy kis hold, egy gyertyatartó. Ezek már nemcsak azért vannak ott, hogy bizonyos dolgokat szimbolizáljanak, hanem előremutatnak a hatodik táblára, azokra a kultikus jegyekre, amelyek ezekben a városokban vannak.

Ezeket a hatodik táblán mintegy kinagyítva vetítettem ki. Színben különbözik ez a tábla a többitől, világosabb, közelebb van, intimebb.

Végül a hetedik táblán összefoglaltam valamennyit. Itt égnek a gyertyák. Tulajdonképpen élet és halál, építkezés és rombolás – illetve inkább fordítva mondanám: a rombolás és az építkezés – kettőssége, összekapcsolása jelenik meg. Valamennyi táblán levő mondanivalómat, azt hiszem, a legsűrűbben és a legdrámaibban összesíti. A múmia, ami az első táblán fekve jelentkezik, itt föltámadt. Nem tudom magam jól kifejezni: azt hiszem, az életet akarom ezzel igazolni.

— Előhoznám azt a benyomásomat, amit a képeid nézegetése közben félretettem magamban. Azzal kapcsolatos, hogy egy-egy képed általában egy motívumra épül, s így a motívum szinte monologizál. A komplexitás bele van olvasztva egy jelbe vagy egy figurába, s az magába integrálja a bonyodalmakat, amelyeket éppenséggel a kép egész felületén elosztott elemek ellentmondásai is kifejezhetnének. A motívum integrációéhségében magába kebelezi az egész egy-képre-való dinamizmust. Ennek következtében azután olyan sorozat, mint a Gömbfejűek, *ahol a kongó űr, amit jelez a háttér, a háttérben egy fal akár, vagy egyszerűen a képtér jellegzetes üressége, majd az* Oldódás*ban a figurák jelszerű kiléptetése a háttérből egyaránt arra vall, hogy számodra egy jelenség környezeti összefüggésben való ábrázolása feladatként nem is adódik. Nem a naturális környezetre gondolok, hanem a konstellációra, amit — merész és talán durva hasonlattal úgy mondhatnám — úgy építesz be a motívumba, ahogy egy kromoszómaláncba be van építve sok olyan tulajdonság, ami már az ember világhoz való adaptálódásának az eredménye. A kromoszómalánc ilyen értelemben a világgal való kapcsolatunknak is egy kódolt formája; a te képeid pedig ezt a fajta genezist — hogy ti. a világból vétettek a rajtuk ábrázolt jelenségek — hasonlóképpen betokozott formában jelenítik meg. Így azután a nézőnek a szimbólumaidat direkt módon mint szimbólumokat kell tudomásul vennie. Vagyis nem teheti meg az utat egy aurával körülvett jelenség láttán és az aurától kapott ingerek hatására magának a jelenségnek az aurából való kiléptetéséig, melynél fogva az szimbólummá válik. A szimbólumot készen kapja.*

— Igen, ebben van valami. Kétségtelen, hogy tőmondatokban, festői tőmondatokban — vagy minek nevezzem? — axiómákban, szimbólumokban beszélek. Hiszen ezért is járok körül egy-egy problematikát sorozatban. Amit egy más alkatú festő egy szintetikus környezetben és festői-érzelmi térbe állított jelenséggel fogalmaz meg, ahhoz egyelőre még szükségem van a sorozatra, hogy körüljárhassam.

— Hogy világosabban fejezzem ki az aggályomat, azt mondhatnám, hogy vannak magvak, amik elültetve kinőnek, annak ellenére, hogy bolti csomagolásból, letisztítva, szárítva kerülnek a földbe — és van az a fajta tenyészés, amelyben gyümölcsök hullanak a földre és a gyümölcs bőséggel, fölösleggel preparálja a mag körül a talajt. Ezt a gyümölcsszerű ráadást neveztem az előbb aurának, a mag körül a nedvdúsabb vonzást és ingert.

— Ebben valahol igazat adok neked — mert kétségtelen, hogy ez az axiomatikus festői megfogalmazás egy kicsit mag-hasonlatú —, de valahol nem. Én úgy érzem, hogy a gyümölcs, a nedvdús körítés, amiben megél a közölt jelenség vagy probléma: az esztétikus megjelenítés, az élvezetes megjelenítés. Magammal szemben igényes vagyok, de a nézővel szemben is nagyon. Szerintem a nézőnek, ha be akar hatolni egy festői problémakörbe, bizony meg kell dolgoznia érte. Ez valahogy furcsán hangzik, pedig természetes. A zenében természetesnek tartja mindenki, hogy igen sok hallgatással és elég komoly ismeretekkel lehet csak beülni egy koncertre Bach-fúgákat hallgatni vagy Bartók- és Beethoven-vonósnégyeseket, és senki sem csodálkozik azon, hogy a hihetetlenül intenzív esztétikus megjelenítésen túl fogalmi támpontot semmit sem kap. A képzőművészetben ez valahogy még nem természetes.

— A fogalmi körítést persze éppen nem érezném gyümölcsszerűnek, sem magvasnak. — Nem hiányolom az esztétikai megjelenítés intenzitását sem nálad. Ezzel

valóban készteted a nézőt arra, hogy a szimbólumaidat magára vonatkoztassa. Ennek ellenére megvan az az érzésem, hogy valahogyan gyorsított módon teremted a jeleket. Nem a kép szűri ki őket magából, hanem mintha egy a képektől függetlenül is hangzó mondanivalónak a kalligrafikus-sztenografikus lejegyzése volna a mű. Az összefüggések megvannak a művek között, de egy-egy műben nem élhetők át folyamatszerűen.

— Egy-egy műben... Igen, mondom, ebben nagyrészt igazat adok neked, csak ezt én nem érzem hibának. Úgy gondolom, többféle módja van a művészi mondanivaló közlésének. Ez a fajta, amit én próbálok, ez ilyen axiomatikus. Ha pedig arra gondolok, hogy mi a tulajdonképpeni értelme a mű alkotásának és a mű szemlélésének, akkor azt kell mondanom, hogy az engem körülvevő világ, a kozmosz, a természeti, emberi, társadalmi relációk értelmezése, megértése a művészetben csak átélésen keresztül lehetséges. Csak az tud hiteles művet készíteni, aki átéli azt, amit meg akar fogalmazni. Ha a fogalmazást ilyen axiomatikus módon teszem le, evvel kényszeríteni próbálom a nézőt, hogy a műélvezet tulajdonképpeni értelmét megvalósítsa magában, vagyis kénytelen legyen kibontani azt a magot, maga kifejleszteni magában s megteremni a gyümölcsét. Neki, a nézőnek kell megteremtenie a gyümölcsöt, azt, aminek a magvát én megpróbáltam odaadni. Ha a nézőben megvannak a kellő érzelmi-intellektuális, korszerű talajfeltételek, akkor esetleg az én belátásomnál még érettebb gyümölcsöt tud teremni, hiszen én magam sokszor rátalálok dolgokra — mint a legtöbb művész — anélkül, hogy tudnám milyen gyümölcs az.

— Örülök, hogy nem volt meddő a mag-hasonlat, amit felhoztam. Az amit most mondtál, egészen használható és szabatos analógia a modern művészet feladatára: hogy a néző emberi integrálódásának mintegy az elindítója legyen, olyan mag, ami köré a néző maga szerveződhetik. Abszolút biztos alapállást jelenthet, azt hiszem, egy művész számára ennek ez a világos, határozott tudata.

— Szerintem igen. És örülök, hogy sikerült valamit értelmesen és kereken megfogalmaznom, szóban is axiomatikusan, mert különben, ahogy magamat ismerem, a legépebb gondolataim a „lépcsőházban" jutnak eszembe.

— Az utad nyilván válságos fordulatokban is bővelkedett, ha így végigjárhattad azt a kört, amelyik a revízióig is elvitt.

— Természetes. Akkoriban elsősorban az érdekelt, hogy egy változó, forradalomban élő társadalom számára fejezzek ki valamit. Azóta azonban rá kellett jönnöm arra — és azt hiszem, minden gondolkodó művész rájött arra —, hogy ennek az alapfeltétele a korszerű kifejezésmód megtalálása és a kor problematikájának, a kor gondolatvilágának megfelelő szintű ábrázolás. Ami alatt azt értem, hogy a kor tudatszintjének legdifferenciáltabb, legigényesebb, a kor szellemi életének leginkább kutató, „élenjáró" eredményeihez kapcsolódó kifejezésmódját kell megkeresni. Enélkül nem lehet a korhoz és a kor társadalmához szólni. Szimplifikált elképzelésnek érzem, ha a változó társadalomban egyre növekvő közönséghez a közönség differenciálatlanabb szintjén próbálnak szólni. Ez előttem arisztokratizmusnak tűnik. Az embereket érettnek kell felfogni arra, hogy képesek egy bonyolult, igényes, szintétikus, át-tett megfogalmazás megértésére.

— Finom paradoxon, hogy a vulgárisabb kifejezésmódot tartod arisztokratikusabb kiállásnak. — Az előbb említetted azokat a neveket, melyek kezdő korod horizontján álltak. Nyilván a revideált álláspontod is jellemezhető a horizontjával és a horizontján egyes nevekkel. Ez ugyan szkematikus eljárás — de ha már így kezdtük.

— Az előbbiek közül leginkább két név jelzi, mi maradt meg számomra tanulságnak: Egry és Barcsay, hazai viszonylatban. Egry a naturális felfogásnál sokkal intenzívebb természetközelsége, Barcsay a konstruktivizmusa miatt, a dolgok mögött rejlő szerkezet keresése miatt, ami őt mindvégig jellemezte. Az ő tanulsága egy ideig komoly segítőm volt, amikor a kiállításom után a magam lábára igyekeztem állni. Közben jobban, átgondoltabban ismerkedtem meg a régi és az új művészet számos eredményével, remekművével és olyan mesterével, akiket muszáj említenem tanítókként, ha már a neveknél tartunk. A régi művészetből elsősorban az egyiptomi, az asszír-babilon, a régi görög, a kora reneszánsz művészet, az európaitól távol eső területek művészete, az ősindián művészetek, keleti művészetek, az úgynevezett primitív népek művészete, általában a folklór az, ami mindvégig izgatott. Az újabb művészet történetéből — eltekintve attól, hogy az én korombeliek mind keresztülmentek az impreszszionizmus és a posztimpresszionizmus iskoláján — a huszadik századiak: természetesen Picasso, akinek kimeríthetetlen kísérletező kedve és sokoldalúsága ki nem kerülhető tanulság ma bárki számára, bárhol és bármit csináljon. Akikkel több, konkrétabb a kontaktusom: Klee, aki elsőnek kísérelte meg és alkalmazta a természet genetikus felfogását, és Henry Moore, akinek a felfogásával egészen spontánul találkoztam. Amikor megismertem 60 körül a művészetének egy részét reprodukcióban, számomra is meglepetésként hatott, hogy néhány dolgot szinte mintha epigonként másoltam volna tőle, holott nem is ismertem még. Az emberről vallott együttérző felfogásában, az emberi formák végtelenül gazdag, mindig adekvát módon megkeresett aspektusok szerint való kifejezésében talán tőle lehet a legtöbbet tnaulni ebben a században. Klee, mondom, a másik, aki a természettel való korszerű kontaktust, értelmező és ugyanakkor érzelmileg rendkívül szépen kapcsolódó kontaktust jelzi: a század első feléből őt érzem a legtanulságosabb mesternek. Mások nagyobb szabású műveket alkottak, Klee tenyérnyi dolgokban is szinte axiomatikus természettörvényeket tud mondani a művészet nyelvén. Tehát szimbólumteremtő művész. Azért is izgalmas az ő nevével je-

lezhető törekvés (hiszen nemcsak ő művelte azt), mert valahol itt érzem az emberi feladatot. Az ember az általunk ismert világegyetemben az, aki többet vesz tudomásul a világból, mint amennyire vegetatív létéhez szüksége van. Megérti és értelmezi a világot – ez a célja; a művészetben is ez az emberi feladat.

– *Foglalkoztatott-e a hatások és találkozások szintézise? Mennyiben érezted a saját kérdésfeltevéseidet függetlennek az említett művészektől?*

– Ők részben igazolták olyan gondolataimat, amelyeket az érettebb, kialakultabb mester módján megfogalmaztak szóban vagy művekben, részben problémákat ébresztettek fel bennem, részben pedig egy kicsit ugródeszkaként is értelmezem a művüket, hiszen Klee-é már teljesen lezárt és Moore is ma már klasszikus mester, a század első felének és közepének mestere, én viszont fiatalabb lévén, a század második felében fogom megcsinálni a magam dolgát. Tehát tovább kell menni. Ami 1940-ben érvényes mint probléma, az szintemelkedésekkel és problémagazdagodásokkal lehet csak érvényes 35 év múlva. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az akkori művek ha megfogalmazódtak egy olyan művészeti szinten, mint a Klee-é, ne lennének érvényesek ma is mint művek. De a problémák ma már több rétűvé váltak.

– *A szintemelkedést, a kor váltását, új szinten a te új feladatodat mikor élted át, a saját művedben megjelölve – milyen törekvés jegyében? Mivel kezdődött az autonóm munkálkodásod?*

– Több ilyen fázist tudnék említeni. Az első a szabványos látványpiktúrától való elszakadásom volt 54 körül, tehát a kiállításom után, amivel mintegy lemértem és lezártam a tanulóéveket. A második, amikor több időt tudtam ráfordítani a magam munkájára a pénzkeresés mellett, és az addig felgyülemlett problémákat kisebb rajzokban, monotípiákban szinte ki tudtam szórni magamból: 56 körül. Akkor rátaláltam egynéhány olyan dologra, amit a sajátomnak érzek. A harmadik pedig 58 után, 58 és 60/61 között, amikor, úgy érzem, meg is tudtam egy bizonyos szinten fogalmazni néhány sorozatomban azt, ami az én szememben izgalmas és korszerű. Ez természetesen együttjárt azzal, hogy a kifejezésmódom eszközeivel is egyre újabb és újabb lehetőséget próbáltam bekapcsolni, nemcsak stilárisan, hanem anyagban is. Különböző új anyagokkal, műanyagokkal, zománcokkal, fémfestékekkel, fémszínekkel és hasonlókkal is elkezdtem dolgozni, mintegy a paletta lehetőségeit tágítva; értem ezalatt a különböző stiláris módszerek palettájának és egyben az anyagszerűség különböző módjainak kikutatását. Én is a míves típushoz tartozom, szeretem megmunkálni az anyagot, szeretem kihozni belőle ami lehetőséget rejt. Így talán a festő rendelkezésére álló anyag bonyolultabb felhasználása is elősegíti a bonyolultabb problematika megfogalmazását.

– *A problematikád lényegében közel áll ahhoz, amit Klee-vel kapcsolatban genetikus természetszemléletnek neveztél. Átélted ezt másnál is, de alighanem a képeid vezettek el hozzá, nem pedig a képalkotástól független elmélkedés.*

– Talán úgy mondhatnám, hogy a képalkotással szervesen összefüggő gondolkodás. Persze gondolkodás alatt nemcsak egy intellektuális agymunkát értek, hiszen a festő gondolkodása mindig inkább formákban zajlik, mint fogalmakban. Ezt rendszerint összekeverik. Én tudatos festőnek érzem magam, de a tudatosság nem valamiféle száraz intellektualizmust jelent, amikor tudatos művészről beszélek, hanem a

dolgok megértésére, magam számára való átélésére és ennek az átélésnek a plasztikai megfogalmazására gondolok ilyenkor.

— A fogalmi vezérlést jó volna kiirtani a művészettörténetből is, egyelőre azonban hasznos lehet fogalmi úton rögzíteni szóbelileg festői kibontakozásod egyes szakaszait. Tágulások, összegezések periódusai váltakoztak a munkádban, s az, hogy ezek mikor lettek aktuálisak, nyilván az elgondolásod természetével összefüggő kérdés. Föl lehet tehát vetni az egyes szakaszok problémáit.

— Megpróbálom ezeket valahogy megfogalmazni, bár nem könnyű, mert szándékosan sok mindennel foglalkozom.

Az első lényeges megközelítése a dolgoknak 56 és 58 között, úgy érzem, az volt, hogy megpróbáltam a sokarcú és sokféle valóság ugyancsak sokféle interpretálását. Ez volt az az idő, amikor igyekeztem a stiláris lehetőségek körét tágítani, mintegy azt a regisztert, amin játszom, mindig szélesebbé és szélesebbé tenni. Egy-egy probléma plasztikai megfogalmazására egyre inkább természetes volt számomra, hogy nézőpontváltoztatással más-más aspektusból nézzem a problémát vagy a jelenséget, és más-más kifejezőeszközökkel, úgynevezett stiláris jelekkel közelítsem meg a témámat. Ezzel mintegy körüljártam a felmerülő kérdéseket, az emberábrázolás vagy a természetábrázolás kérdéseit.

— Minden ilyen körbejárás alkalmával született egy-egy széria, aminek az összetartozását te rendszerint a széria elnevezésében is kifejezted. A tipikus sorozatok említésével konkretizálhatnád az út egyes állomásait.

— Az ember és a természet ábrázolásáról beszéltem. Mind a kettő érdekel, mind a kettő foglalkoztatott mindvégig, néha hónapokig vagy fél évig egyik vagy másik javában, néha egyidejűleg egyaránt. Nemcsak a jelenségvilág különböző szektorainak az egymásmellettiségét próbáltam megvalósítani a munkámban, hanem a kifejezésmódok sokrétűségét is. Az előbb említett munkáimban, amelyek az ötvenes évek második felében készültek, a figurális képek sorozata — melyet barátaim *Gömbfejűek*nek neveztek el — folytatódott avval a sorozattal, amit én magam *Oldódás*-sorozatnak neveztem el.

— Az előbbivel kapcsolatban volt aztán releváció a Moore-ral való találkozásod.

— Igen. — A *Gömbfejű*-ciklusban, kétségtelen, az a bizonyos sokat emlegetett huszadik század közepi, atomszagú, kissé morbid életérzés kapott hangot, bár a célom nem ez volt. Hanem az ember érzelmi és gondolati világának mondhatnám prototípusait, alapszituációit megfogalmazni.

— Nem a magány és a társas magány jegyében állt ez a sorozat?

— Ez is beletartozik ebbe a szituációba. Hiszen az embert érzelmi és gondolati alapszituációi rendszerint egyedül érik. Az ember a maga kialakult és alakulóban lévő belső világával kapcsolódik a közösséghez és nem fordítva.

Ezt a világot, amit ezekben a képekben megfogalmaztam, a magam számára egy kicsit le is zártam megfestésükkel. A művészi munkának talán leglényegesebb motívuma az, hogy az ember amikor megfogalmaz valamit, ha megfelelő igényességgel, nem kézművesi igénnyel, hanem művészi igénnyel fogalmaz meg valamit, azt át kell élnie. Ha kellő intenzitással átélte, akkor egyben le is vonta a konzekvenciákat. Azt hiszem, ez a komplexum, amit a görögök katharzisnak hívtak.

Az 54-től festett és rajzolt figurális sorozat folytatásaként egy másik figurális

sorozat következett, mint mondottam: az *Oldódás*. Ahol formailag és tartalmilag is egy oldottabb problematika és egy oldottabb formavilág került elő. Az előző képeken sokszor magányosnak, elesettnek, letörtnek vagy éppen a magányban megkeményedettnek, társra várónak, társban feloldódottnak ábrázolt embert megpróbáltam szűk köréből kimozdítani, mint ahogy magam is kimozdultam az átélés során, egyrészt a másikra való rátalálás örömében, másrészt a kozmosszal való találkozás örömében; – értem ezalatt azt az állapotot, amikor az ember mint ember tudomást vesz a világról, amiben benne él, tudomást vesz róla és igyekszik megmagyarázni a maga számára.

– *Idetartozik talán, visszatekintve a* Gömbfejű-*sorozatra, hogy ott a figurának nemcsak egy bizonyos társadalmi egyedülléte érződik, hanem egy bizonyos kozmikus magukra hagyatottság is. Térbeli izoláltságukat a világítás műtermi jellege még csak fokozza.*

– Igen, némelyikben ez is megvan.

Az emberábrázolás körüljárását aztán folytattam, persze sok egyéb mellett.

– *A* Gömbfejű *sorozattal szemben az* Oldódás*ban inkább egy meleg színesség az, ami befoglalja a figurákat. Inkább színbelileg fejeződik ki az intimitásérzés.*

– Igen, azok színesebbek is, mint a *Gömbfejűek*, ahol kicsit szándékosan is szűkebbre fogtam a színskálát, s ezáltal plasztikusabb, keményebb megfogalmazást nyertek a figurák. Úgy éreztem, hogy a súlyosabb mondanivalóhoz egy puritánabb kifejezésmód illik. Az *Oldódás*ban éppen ezért elevenebb színességgel próbálkoztam meg.

A folytatás több oldalú problématágítással járt együtt. A *Fejek*-sorozaton kívül a legtöbbnek valami idézőjeles mitológiai címet adtam. Vagy azt, hogy *Játékos mitológia*, vagy azt, hogy *Egregórák* – amit azért is érzek találónak, mert az ide tartozó képekben a teremtés-differenciálódás problémája izgatott, amint általában mindvégig a természettel foglalkozó munkáimban. De most azért említettem sorjában csak az emberábrázoló képeimet, és fejezném is be ezt a sort, hogy valahogy rendet teremtsünk ebben a szétágazó munkálkodásban.

Az *Oldódás* után néhány rajzsorozat következett, vegyes technikákkal, majd a *Fej*-sorozat, ahol megpróbáltam egy korszerűbb, komplexebb kifejezésmóddal emberi típusokat – úgy értem: mentális és érzelmi képleteket, szimbólumokat – megfogalmazni. A régi hagyományos műfajok egyike a portré, fej- vagy alakábrázolás; ennek egy modernebb válfaját próbáltam realizálni, ami talán sikerült. Ezek aránylag kis képek, alig van egy-kettő, amelyik túlmegy a harminc centin. De hát nem a méret a fontos.

A figurális tematikában is sorozatok következtek, az említett *Játékos mitológia* és az *Egregórák*. A mitológia úgy került a dologba, hogy abban valahogy egy kollektív világképet érzek. Ezért rokonítom a munkáimban a folklórral, ami valamiképp szintén a mitológiához tartozik. Éppen ezért az említett sorozatok zárókövének tekintem azt a munkámat, amelyiknek *Hommage à Bartók* címet adtam. Ez szervesen kapcsolódik az előbbi mitologikus sorozatokhoz; és tartalmaz folklorisztikus elemeket, olyan értelemben, ahogy Bartók érett művei is, a Mikrokozmosz is, a színpadi művei is, a legáttettebb művei is, melyekben teljesen mindegy, érdektelen, hogy a motívumok melyik népnek a folklórjából származnak. A kollektív ősképek világa emelkedik nála művészetté. Ehhez próbáltam kapcsolódni a neki szóló tiszteletadásban,

ebben a képben. Mert hogyha az előbb szellemi vezetőkről volt szó, akkor legalább annyira az számomra Bartók vagy József Attila vagy Weöres Sándor, mint az említett festők és szobrászok.

A másik világ, ami foglalkoztatott mindvégig, a természetábrázolás. Igen szorosnak érzem a természethez való kapcsolatomat. Éveken keresztül foglalkoztatott a növények és kristályok világa. Ez beletartozik valahol az emberábrázolásba is, hiszen mi is, a magunk emberi kozmoszában, növényi és kristályelemekből épülünk azzá, amik vagyunk, tudatos lényekké. A természetábrázolással foglalkozó dolgaimban, például növénytanulmányaimban, a legprecízebb stúdiumoktól, azok százaitól, az áttett ábrázolás küáönböző fokozatain mentem végig a virágrajzokban, a *Növény-kristály-asszociáció*-sorozatban és a *Növénymetamorfózisok* című sorozatban. Idetartozik még a *Gyökérformák*-sorozat is.

A másik idevonatkozó terület még a kristályok világa. Eredendő konstruktivizmusom folyton előjön. Az utóbbi években a kristályos képekben fogalmazódott meg: a *Kristály-zene* sorozatban, a *Kristály-mese* képeiben és ami hozzájuk tartozik. Ugyancsak zárókőül egy valamivel nagyobb kompozícióban próbáltam ezt a sort összefoglalni. Ennek azt a címet adtam: *Hommage à Johann Sebastian Bach*. Van egy harmadik tiszteletadó képem, Sztravinszkijhoz címeztem. Ebben a játékosabb, expresszívebb, vibrálóbb, valahol a növényi világhoz, de valahol a legabsztraktabb kalligrafikus kísérleteimhez kapcsolódó dolgokat fogalmaztam egybe. — Sztravinszkij, azt hiszem, századunk legszínesebb és legsokoldalúbban kísérletező, legjátékosabb alkata. A játékosságot nem szabad kihagyni a művészetből — nagyon fontos eleme. A variáció, bármilyen komoly, ugyanakkor játék is. A játék nagyon komoly dolog, az állatoknál mindig az életre és a harcra való felkészülés szerves tartozéka — az embernél is az.

Fölmerül a kérdés: mit is akarok a sorozataimmal, milyen szempontból közelítem meg bennük a dolgokat? Talán azt lehetne mondani, hogy a genetikus természetelvűség oldaláról. Természetelvűség alatt itt most nem a látványpiktúrát értem, amelyikhez ezt az elnevezést kapcsolni szokták, hanem azt a látást és kifejezésmódot, amely a természet organikus és strukturális módszereit igyekszik kikutatni, természetesen a maga művészi eszközeivel, és eszerint megformálni a maga művészi mondanivalóját. Genetikusnak nevezem ezt a szemléletet, mert a lényege, hogy megpróbáljak behatolni az engem érdeklő jelenség — egyedi jelenség, látszat — mögé térben és időben. Behatolni egészen a genezis mélyére — ahogy nevezem: a genezis-formuláig. Ha megvan ez a genezis-formula, ha megismertem a magam kísérletei, művészi munkálkodása, rajzolása, egyre több és áttettebb tanulmányaim során egy-egy jelenségszektor természetes organizációját, akkor a megtalált genezis-formula művészi nyelven kifejezve természettörvény. Vagy szimbólum — Goethe megfogalmazásával —, tehát olyan valami, ami nem egyetlen egyedi jelenség sajátja, hanem a jelenségek egy egész csoportjára törvényszerűen érvényes. Bizonyos értelemben rokonságban van a Jung által archetípusnak nevezett valamivel, aminek megvan a maga pszichologikus mellékzöngéje, de ha úgy fogom fel mint kollektív tudatalattit, akkor megvan a mitológiához és folklórhoz való kontaktusa is.

Egy ilyen szemlélettel nézve a dolgokat, természetesen kitágul a művészi ábrázolás köre —, megfelelően a kor érdeklődésének, hiszen ez a kor az, amelyik tudo-

mányban, művészetben, a társadalom életében, mindenben kitágítja a maga korlátait, makrokozmikus és mikrokozmikus távlatok felé nyúl. A szellemi élet ebbe a két irányba polarizálódik, feszíti szét a tudat korlátait. A tudományban ez nyilvánvaló. Szerintem a művészetnek ugyanez a kötelessége, de az esztétikus megfogalmazáson és érzelmekre való hatáson keresztül, hiszen a fogalmak világa a tudományé. Nem szabad összekeverni a kettőt, de ésszerű analógiát lehet felfedezni köztük. Ahogy a tudományban vannak olyan területek, amik konkrétan az emberi társadalom viszonylataival foglalkoznak, és vannak olyan tudományágak, amelyek a természet világával foglalkoznak, s a kettő egymással kontaktusban és kiegészítésképp együtt adja a teljes világképet — a művészetben is valahogy így van. Ezt egyébként pár évvel ezelőtt egy vita során az Új Írásban, egy cikkben próbáltam fejtegetni. Kaptam a fejemre érte, de azt hiszem, mégis igazam volt, csak talán ma komplexebben és tisztábban látom azt, amit akkor egy bizonyos aspektusból próbáltam megfogalmazni. Így, a genetikus természetelvűség vagy genetikus művészeti-természeti szemlélet indoklásával és magyarázatával talán jobban érthető, hogy mit akartam akkor kifejezni, abban a szűk keretű vitában. —

A művészi ábrázolás stúdiumai is megváltoztak — nem az iskolás stúdiumokra gondolok. Amit az elmúlt századokban az anatómailag felfogott ember jelentett, az ma is érvényes. De nem elég. Ma már tudjuk azt, hogy az ember nemcsak csontból, izomból áll, hanem éppilyen szerves része az érzelemvilága vagy intellektusa. A mai művésznek természetes igénye, hogy ezt is megpróbálja megfogalmazni. A studírozás tárgya ma kibővül, az anatómia mellett a pszichológiával, a természetábrázolásban a jelenség, a látszat, a megjelenés, az epidermisz ábrázolásán túl a színbeli, térbeli viszonylatok par excellence festői tanulmányozásával. Ahogy egy akt- vagy tájstúdium érvényes, pontosan úgy érvényes egy színbeli viszonylatokat, feszültségeket, formai relációkat kutató úgynevezett absztrakt stúdium, vagy egy pszichologikus felfogású, az epidermiszt szinte lehántó emberábrázolás motívuma.

Komplex ábrázolással érhető csak el, szerintem, a korszerű kifejezésmód. Ha ez megvan, ha ezt megteremtette valaki a maga számára, akkor vállalkozhat igazán arra, hogy hozzászóljon — ha erre igénye van egyáltalán (és ez alkat kérdése, másrészt alkalom kérdése) — az emberi társadalom problémájához, az ember és ember közötti viszony problémájához, amiben benne élünk, s amiről nyilván megvan a magunk mondanivalója. A társadalomról és társadalomnak művészi nyelven szólni csak a kor legfejlettebb, legdifferenciáltabb tudatszintjén szabad és érdemes. Ezen alul adni a mércét — lenézése az embereknek.

— *Népbutítás.*

— Népbutítás. — Az előbb említett genetikus természetelvűséghez még csak annyit: az előbb mutattam a *Jégvirág*-sorozatot — ott egy viszonylag egyszerű technikával, szűkre szabott területen és eszközökkel, azt hiszem, elég jól sikerült megfognom ezt a problémát olyan határesetrajzokban, amik, ha úgy tetszik, absztraktak, ha úgy tetszik, teljesen reális stúdiumok. Különben ez a megkülönböztetés absztrakt és természetelvű között, értelmét veszti, ezzel a genetikus szemlélettel nézve. Talán azt mondhatnám, hogy a művészetben absztrakt az, amiben túl sok a fogalmi: olyasmi, aminek nincs formai indoka — és ez bizony elsősorban nagyon sok úgynevezett „természetelvű" képre érvényes.

PAPP OSZKÁR

Magyar Nemzet 1980. febr. 26.

Képzőművészeti nevelés

Milyen hosszú egy évtized?

Igazuk van azoknak, akik a képzőművészeti oktatásról, a vizuális nevelésről kevesebb beszédet szeretnének hallani és több tettet látni. Persze az se lenne éppen utolsó dolog, ha mindazok, akik ez ügyben beszélnek vagy cselekszenek, egyszer leülnének egy asztal mellé, és megtárgyalnák: merre, hogyan tovább. Eddig még hasonló eszmecserére nem került sor s az információk cseréje is igencsak akadozik. Példa erre az Országos Pedagógiai Intézet helyzete is.

*

Az intézetben *Kovács* Károly gondja a rajz- és művészettörténet-oktatás helyzetének figyelemmel kísérése. Több mint egy évtizedig rajztanárkodott, így hát elmondhatni róla, hogy megfelelő gyakorlati tapasztalatokkal is bír. Beszélgetésünk — noha mindketten tudtuk, hogy e hatalmas területen az iskolai oktatás egymaga nem tehet rendet — az iskolai rajzórák jellemzésével kezdődött.

— Két év óta az általános iskolák első osztályában is van már rajztanítás, igaz, hogy hetenként csak egy óra. A „legmagasabb" az óraszám a II. és a VII. osztály közötti időszakban; két óra hetenként. Mint hajdani gyakorló rajztanár, én is tudom, hogy ez hallatlanul kevés, de hát óraszámemelésért harcolni kilátástalan vállalkozás.

Nyilván nem is az órák száma a döntő kérdés, hanem az, hogy mi történik az osztályteremben negyvenöt perc alatt.

— Így van. A rajzórán a munka elkezdésétől el kell jutni a befejezésig, meg kell csinálni a rajzot. Nyilvánvaló, hogy erre negyvenöt perc kevés, ezért is jött divatba „pótszer" gyanánt a folyamatfelépítési megoldás. Akik ehhez folyamodnak, a kicsöngetéskor abbahagyhatják a munkát, majd a következő héten felidézik mindazt, amit az előző órán végeztek és ott folytatják, ahol abbamaradt. Nem hiszem, hogy ez bármit is megoldana.

Most éljük az új tantervek bevezetésének szakaszát. Hol tart ma ez a folyamat?

— Ez év szeptemberétől kerül sorra az általános iskolák II. és VI. osztálya, valamint a gimnáziumok II. osztálya. De azt hiszem, a legfontosabb kérdés most az, hogy milyen lesz a 90-es években bevezetésre szánt oktatási reform, milyen helyet foglal majd el benne a művészeti nevelés, és ezen belül a vizuális nevelés. E reform kimunkálására a Tudományos Akadémia kapott megbízást, úgy tudom, folynak is több helyen kísérletek. Sajnos ezekről az intézetnek nincsenek információi, legalábbis hivatalos forrásból származók nincsenek.

Meglepő ez, hiszen mindannak, ami a vizuális és a művészeti nevelés dolgában a kísérletek során kiérlelődik, egyszer majd tanítható formát kell öltenie. Akkor pedig mindenképpen szükség lesz az Országos Pedagógiai Intézet együttműködésére is.

— Én is így gondolom, de a helyzet pillanatnyilag mégis az, hogy ami történik, nélkülünk történik. Én személy szerint nem is nagyon ütközöm meg már ezen, mert annak idején, amikor az Akadémián megalakult a Vizuális Kultúra Kutató Bizottság, kaptunk tőlük egy sokszorosított levelet. Ebben jelentkezésre kértek fel mindenkit, aki a munkájukba be szeretne kapcsolódni, de zárójelben szerepelt egy olyan kitétel is, hogy *„kivéve az oktatás területén dolgozókat"*. Hát ezért nem vagyok meglepve.

*

Nyilvánvaló ugyan, hogy a vizuális nevelés helyzetének megoldása nemcsak az iskola dolga, de a jelek szerint lehet olyan nézet is, hogy egyáltalán nem az iskoláé. Nem hiszem, hogy az így gondolkodóknak igazuk van, hiszen iskolába — elvileg — mindenki jár, így ott valamit meg lehet alapozni. Fogékonyságot, kedvet, érdeklődést, talán-talán szenvedélyt is. Még meszszebbre menve, még áttételesebben: *ízlést*. Később, felnőttebb fejjel az ember már nehezebben szokik az újhoz, óvatosabban vált ízlést, vagy egyáltalán sehogy. Jó példa erre az amatőr képzőművészeti mozgalom nemrégiben készült önfelmérése, amely egyrészt kimutatja azt, hogy a képzőművész-körökben tevékenykedők többsége huszonöt évesnél fiatalabb, másrészt azt, hogy az amatőrök nagy többsége a diákok és az értelmiségi vagy fél-értelmiségi pályán működők közül való. Jelzi ez a két adat azt, hogy napjainkban az iskolai képzőművészeti oktatást maguk a diákok is kevésnek érzik — s ezért járnak el amatőrkörökbe —, s azt is, hogy az iskola képtelen kiegyenlíteni az otthonról hozott, a környezeti hatások kialakította előnyöket, hátrányokat. A szakmunkások, a mezőgazdaságban foglalkoztatottak távolmaradása az amatőr képzőművészköröktől mindenesetre erre vall.

Persze a legjobban azok tudják ezt, akiknek napi dolga az amatőr képzőművész-mozgalommal való törődés. A Népművelési Intézet képzőművészeti osztályának munkatársai vállalkoztak arra, hogy a képzőművészeti nevelésnek erről a nem-iskolai oldaláról elmondják véleményüket.

— A felmérések szerint — magyarázta *Kiss* Mihály — a csoportok többségét tanárképző főiskolát végzett rajztanárok vezetik. Óva intenék attól, hogy bárki is rajtuk vagy a főiskolai képzésen verje el a port a kudarcok miatt, de az is tagadhatatlan tény, hogy igen sok amatőr képzőművész kör még ma is legfőbb feladatának valamiféle művészképzés megvalósítását tartja, így éppen a mozgalom lényege, a művészet befogadására való felkészítés szenved csorbát. Ez szerintem nem kis részben a rajztanári berekkben még ma is fellelhető konzervativizmusnak is betudható.

Hogyan lehetne ezt az ellentétet feloldani?

— Érzésem szerint nagyon nehezen és csakis átfogó változtatással. A mai felemás helyzetért, azért, hogy képzőművészeti és vizuális kultúránk színvonala olyan, amilyen, lehet persze hibáztatni a tanterveket, a pedagógusokat, de azt hiszem, nem érdemes. A bajok mélyebbről erednek. Ma az egymástól elszigetelt iskolai tárgyak nem kedveznek a művészeti tárgyaknak, kevés ösztönzést adnak, s e kevés is megszűnik később, hiszen az iskola egyik fő feladata ma a szakirányú képzés. Ebbe a művészetek nemigen férnek bele. Az amatőr mozgalom persze ennek a levét is issza, másrészt viszont kénytelen-kelletlen magára vállalja azt a feladatot is, hogy felkészítsen a képzőművészeti irányú továbbtanulásra.

Papp Oszkár, a képzőművészeti osztály vezetője biztató jelenségeket is körvonalazott:

— Igyekszünk új módszereket adni, igyekszünk azért a mostaninál jobban felkészíteni a képzőművészkörök vezetőit. Meg kívánjuk változtatni például a szakkörvezetők működési engedélye kiadásának a rendjét, mert például eddig a művészeti főiskolát végzettek automatikusan megkapták ezt a minősítést és így egyáltalán nem volt érdekük, hogy továbbképezzék magukat. Szeretnénk olyan tájegységi központokat létrehozni, az elsőt Pécsett, amelyek mintául szolgálhatnak és alapos módszertani segítséget nyújthatnak a már működő és a megalakítandó körök számára. Kötetet állítunk össze a körök számára ajánlott tematikákból, felhasználva a legértékesebb hazai és külföldi forrásokat, s feltérképezzük mindazt, ami a két világháború közötti „szabadiskolák" tapasztalataiból átvehető, használható. Mindezzel együtt fontos felhívni a figyelmet arra, hogy az amatőr képzőművészeti mozgalom sem oldhatja meg egymaga a vizuális és a képzőművészeti nevelés gondjait, legfeljebb ízlést, világlátást, esztétikai kultúrát fejleszthet.

Igen, egymagában sem az iskola, sem az amatőr körök, sem az eddiginél hatékonyabb propaganda nem érhet el semmit. Évtizedekben mérhető lemaradások halmozódtak fel mára s öltenek testet mind nyilvánvalóbban. Ugyanakkor ma már mind többen igénylik az esztétikus környezetet, lakást, utcákat, tereket, az ízléssel megformált tárgyakat. S talán még többen vannak, akik próbálkoznak is azzal, hogy környezetüket saját elképzelésük, saját ízlésük szerint a két kezük munkájával alakítsák ki, formálják át. Persze, ebből gyakran furcsa dolgok következnek. Elég csak végignézni az ország számos településén az önerőből emelt — s a tulajdonosok ötven-hatvan évvel ezelőttről származó ízlését tükröző — családi házak sorát, a hivalkodóan ízléstelen kerítésszörnyetegeket, a riasztóan megkomponált kerteket. Elég csak utalni a lakások festésének, tapétázásának gyakori ízléstelenségére, a stílusharmóniát nem ismerő berendezési zagyvaságokra. Az amatőr képzőművészeti pályázatokra beérkező művek zsűrizői a megmondhatói annak, hogy hányszor találkozhatni olyan „művekkel", amelyek alkotói az anyag megmunkálásának a technikáját professzori szinten tudják, de fogalmuk sincs arról, hogy alapanyagukból miképp lehet magasabb esztétikai értéket létrehozni.

Nem lehet minden gondot felsorolni, értelme sincsen, hiszen a listát a végtelenségig ki-ki folytatni tudná. Szerencsére mind többen érzik azt: tenni is kellene már valamit. S persze vannak, akik tesznek is. Vannak agilis, fiatal pedagógusok, akik — ha az iskola igazgatóját sikerül rávenniük — megpróbálkoznak valami újjal. Vannak intézmények, amelyek hol így, hol úgy keresgélik a továbblépés útját. S van a majdan, a kilencvenes években bevezetendő oktatási reform, amelyben mindenki úgy hisz, mint a messiásban, de amelyről voltaképpen csak ködös elképzelések vannak forgalomban most, a nyolcvanas évek elején. Egy évtized látszólag nagyon hosszú, valójában pedig elég rövid idő ahhoz, hogy az új megoldásokat arra hivatottak kitalálják, elvileg megalapozzák, kipróbálják és a különböző variációk eredményeinek az ismeretében valamelyik mellett letegyék a voksukat. Sok munka van tehát még hátra a képzőművészeti, a vizuális nevelés megjobbításának terén. Ideje lesz már leülni a képzeletbeli kerekasztal mellé.

Vértessy Péter

gyarázata

adtan

adatokkal jellemezték a választási gyülések szónokai, mint például az egy főre jutó reáljövedelem másfélszeres emelkedése az elmúlt évtizedben, valamint az, hogy tíz év alatt 108 millió ember lakáskörülményei javultak a Szovjetunióban.

Elegendő teendőt ad a szovjet társadalomnak a hatalmas ország mérhetetlen lehetőségeinek a kiaknázása. „Országunknak nincs szüksége sem politikai világuralomra, sem arra, hogy erőszakkal megváltoztassa más államokban a fennálló rendszert. Nincs szükségünk arra, hogy kiterjesszük állami határainkat. De azt, ami a szovjet népé, azt, amit a szovjet emberek kezemunkája hozott létre, azt teljes határozottsággal fogjuk védelmezni" — jelentette ki választási beszédében Dmitrij *Usztyinov* honvédelmi miniszter.

AZ IDEI választási kampány befejező szakasza egybeesett a szovjet hadsereg és hadiflotta létrehozásának a 62. évfordulójával. Ezért is kapott nyomatékos hangsúlyt mind Brezsnyev, mind Koszigin beszédében a szovjet védelmi potenciál megfelelő szinten tartása, valamint az, hogy a Szovjetunió, a többi szocialista ország nem engedi meg a kialakult erőegyensúlynak biztonságát gyöngítő megbontását. „A washingtoni vezetés megpróbálja rákényszeríteni akaratát a szocialista államokra és más országokra. Népünk eltökélten válaszolja erre: a Szovjetuniót nem lehet megfélemlíteni" — írta a választások napján a szovjet hadsereg lapja, a *Krasznaja Zvezda*.

Kiemelésre kívánkozik a választási beszédekből és a szovjet sajtó hírmagyarázataiból Afganisztán témája. „A világ napjainkban jól ismeri az Afganisztánban és körülötte lezajlott események láncolatát. A Szovjetuniónak nem volt és nincs más szándéka, mint segíteni az afgánokat a külső agresszió visszaverésében" — mondotta Andrej *Gromiko* szovjet külügyminiszter.

Még tovább ment e kérdés tisztázásában Leonyid Brezsnyev, aki teljes határozottsággal jelentette ki: „Készek vagyunk arra, hogy megkezdjük csapataink kivonását, amint teljesen megszűnik az Afganisztán kormánya és népe ellen irányuló külső beavatkozás minden formája." A szovjet vezető arra szólította fel az Egyesült Államokat és Afganisztán szomszédait, garantálják ezt, „s akkor megszűnik a szovjet katonai segítségnyújtás szükségessé-

A Guatemalai Munkapárt főtitkárának magyarországi látogatása

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására látogatást tett hazánkban Carlos *Gonzales*, a Guatemalai Munkapárt főtitkára.

A testvérpárt vezetőjét fogadta *Kádár* János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára. A vendéggel megbeszélést folytatott *Gáspár* Sándor, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT főtitkára, valamint *Berecz* János, az MSZMP KB külügyi osztályának vezetője. Carlos Gonzales látogatást tett Kecskeméten és Kalocsán.

A szívélyes, baráti légkörben folytatott tárgyalások során a két párt képviselői tájékoztatták egymást országuk helyzetéről, pártjuk tevékenységéről, az előttük álló legfontosabb feladatokról. Áttekintették a pártközi kapcsolatokat és további fejlesztésük lehetőségeit. Véleményt cseréltek a nemzetközi kommunista mozgalom időszerű kérdéseiről, a nemzetközi helyzetről, s ennek során különös figyelmet fordítottak a Karibtérség legújabb fejleményeinek értékelésére.

A tárgyalásokon megerősítették, hogy továbbfejlesztik a két párt hagyományosan jó együttműködését a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján.

A KISZ budapesti bizottságának új első titkára

Hétfőn ülést tartott a KISZ budapesti bizottsága. A testület érdemei elismerése mellett — fontos pártfunkcióba történt megválasztása miatt — felmentette bizottsági tagsága és első titkári funkciója alól *Hámori* Csabát. A KISZ budapesti bizottságának első titkárává *Tarcsi* Gyulát, a bizottság eddigi titkárát választották meg.

Szovjet egészségügyi delegáció hazánkban

Szergej Petrovics *Burenkovnak*, a Szovjetunió egészségügyi minisztere első helyettesének vezetésével szovjet egészségügyi küldöttség érkezett hétfőn Budapestre. A delegáció részt vesz a magyar—szovjet egészségügyi együttműködési állandó munkacsoport IV. ülésszakán.

Akadémiai székfoglaló

Harmatta János, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja *A levélírás kezdetei Közép-Ázsiában* címmel hétfőn székfoglaló előadást tartott a Magyar Tudományos Akadémián.

Tanácsok a termelőknek

Hétfőn délután a Hazafias Népfront Pest megyei Bizottságának szervezésében a megye kertbarátköreinek tagjai kaptak hasznos szakmai tanácsokat. A megbeszélésen dr. *Gyuró* Ferenc, a Kertbarát Szövetség elnöke, a Kertészeti Egyetem gyümölcstermesztési tanszékének professzora tartott előadást a zöldség- és gyümölcstermesztés időszerű kérdéseiről, majd vázolta a gazdák előtt álló feladatokat.

Bár a múlt évi eredmények azt sejtetik, hogy nincs gond a gazdák felkészültségével, hiszen a megye zöldségtermésének negyven, gyümölcstermésének pedig ötvenkilenc százaléka a kiskertekből került a bel- és külföldi piacokra, valamint a konzervgyárakba, mégis hasznos volt ez a tanácskozás, mert napirendre kerültek a kistermelők munkáját akadályozó nehézségek. Többek között megvitatták a felvásárlás és értékesítés területén meglevő gondokat, a kistermelők munkáját segítő gépek vásárlásának és kölcsönzésének, valamint a vetőmagok, fóliasátrak és gyümölcsoltványok kedvezményes vásárlásának a lehetőségeit. De emellett szó esett a növényvédelem és a vegyszeres kezelés időszerű tennivalóiról is.

(cs—)

Befejeződtek a a kerületi pá

Az elmúlt két hétben országszerte lezajlottak a járási, a városi és a budapesti kerületi pártértekezletek. A küldöttek a pártbizottságok beszámolói alapján élénk és felelősségteljes eszmecserékben értékelték a terület, a lakóhely gazdasági, politikai, társadalmi és kulturális fejlődését, az elmúlt 5 esztendő eredményeit és gondjait. A kommunisták áttekintették a XI. kongresszus határozatainak helyi végrehajtását, és egyben meghatározták a következő időszak főbb feladatait. Kifejezték a párttagság egyetértését a kongresszusi irányelvekkel, és azt az elhatározását,

Megkezdődtek a m gazdasági

A Parlamentben hétfőn plenáris üléssel megkezdődött a magyar—csehszlovák gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési bizottság 16. ülésszaka. A két delegációt *Marjai* József, illetve Rudolf *Rohlicek* miniszterelnök-helyettesek, az együttműködési bizottság társelnökei vezetik.

Áttekintik a magyar és csehszlovák kormányfők tavaly augusztusi találkozóján, továbbá az együttműködési bi-

Tanács az építőanyag-i

Nagy tartalék a és a berendezések

Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium felügyelete alá tartozó szilikátipar: *a cement- és mészművek, tégla- és üveggyárak igazgatói, társadalmi szervezeteinek képviselői* szervezési tanácskozást tartottak hétfő délelőtt a *Közmű- és Mélyépítő Vállalat* székházában. A tanácskozást — amelyen megjelent dr. *Ábrahám* Kálmán miniszter is — dr. *Kádár* József miniszterhelyettes előadása vezette be.

Elöljáróban jellemezte az építőanyag-ipar szervezettségi színvonalát, ezzel kapcsolatban rámutatott, hogy a korábban elmaradt szilikátipar technikai felszereltsége *napjainkban megfelel a gazdaságunkra jellemző, közepesen fejlett országok színvonalának.*

A mostani tervidőszakban több jó eredményt értek el a vállalatok, ezek sorában *a Cement- és Mészművek, a Finomkerámiaipari Művek, a Beton- és Vasbetonipari Művek, az Üvegipari Művek* és a téglaipar.

Ha a hazai fejlődési eredményeket a fejlettebb ipari országok teljesítményeivel hasonlítjuk össze, megállapítható, hogy *az elmaradás elsősorban a termelőberendezések nem kellő mértékű kihasználásában mutatkozik.* Összehasonlította a hazai építőanyagipari üzemek teljesítményeit az NDK és a Csehszlovák Szo-

A Magyar Pszicho Társaság küld

Tisztújító küldöttközgyűlést tartott hétfőn a Magyar Pszichológiai Tudományos Társaság. A Magyar Tudományos Akadémián rendezett eseményen a társaság elnöke, *Moussong-Kovács* Erzsébet megnyitóját követően *Ranschburg* Jenő főtitkár számot adott a legutóbbi közgyűlés óta eltelt öt esztendő munkájáról. Szólt arról, hogy a társaság széles körű lehetőséget nyújtott a szakmai eszmecserékre, s előadások sorával szolgálta, hogy tagjai megismerkedhessenek a legújabb tudományos eredményekkel.

A társaság amellett, hogy pártolja mindazt, ami valódi tudományos értékű a pszichológiában, továbbra is gátat vet a hamis, az áltudományos pszichologizálásnak. Tesztbizottságának feladata, hogy az új tesztek engedélyezésével, bevezetésével, a külföldön kidolgozott különböző tesztek meghonosításával segítse az alkalmazott pszichológia művelőit. A cél, hogy a szakemberek szakmai-ideológiai

PAPP OSZKÁR

NÉPSZAVA 1999. okt 2.

Szokatlan szegletek

Papp Oszkár képei

„Apai dédapám testvére Vas Gereben volt, az író" – jelzi *Papp Oszkár*, hogy családjában nem csak egyszer aktivizálódtak a művészetért felelős gének. Szülei gondoskodtak róla, hogy inspiráló, a szó hagyományos és jó értelmében toleráns értelmiségi légkörben nőjön fel. Vitték múzeumba, hangversenyre: alkalma volt, hogy érzékletes képet nyerjen a klasszikus és a kortárs művészetről egyaránt. Mindazonáltal édesapja azt szerette volna, ha építész lesz.

A tanítónő szólt, hogy ebben a gyerekben mocorog valami tehetségféle, a keze ügyében mindig ott a ceruza. *„Nem én választottam a művészetet* – fűzi hozzá emlékeihez –, *hanem fordítva, a művészet talált meg engem."* Otthon nem erőltetik a műszaki egyetemet. Lelkesülten jár a negyvenes évek elején *Örkényi Strasser István* szabadiskolájába, ahol maga *Bernáth Aurél* korrigált. *„Elfogultságaival együtt mind emberileg, mind szakmailag jó iskola volt, és eldöntötte dilemmámat, hogy szobrász vagy festő legyek."* A Képzőművészeti Főiskolán is Bernáth-növendék maradt, de az ötvenes évek történelme nem engedte, hogy a népi kollégista Papp Oszkár befejezze tanulmányait. *„Az utolsó vizsgák előtt politikai műbalhét csináltak és kirúgtak."* Nem kapott bizonyítványt, de csak mosolyogva legyint: *„Na és akkor mi van?"*

Sokkal fontosabb volt, hogy például gyerekkorától följárhatott a nyugtalanítóan szabadszellemű, briliáns elméjű *Füst Milánhoz*, akit többször le is rajzolt. *„Amikor feleségével a Vécsey utcai kis házba költözött, elhívott, és büszkén, mint egy fejedelem, mutatta be új birodalmát, végül kiszólt a konyhába: Erzsikém, szólj az inasnak, hogy hozzon jégbehűtött pezsgőt és két jégbehűtött lovat!"* Persze inas se volt. Egy másik alkalommal Papp Oszkár Svájcba készült. Füst Milán a lelkére kötötte, hogy meg kell nézni egy bizonyos *Grünewald*-képet, mert: *„ha azt nem láttad, nem vagy festő!"* – mondta ellentmondást nem tűrően. Szó mi szó, nem sikerült eljutni a képhez. *„Amikor hazajöttem, meséltem mi minden csodát láttam, próbáltam elterelni a figyelmét. Vészjóslóan közbekérdezett: »Grünewald?!« »Nem sikerült odaérni, Milán bácsi...« A mester elszörnyedt: »Marha! Mars vissza!«"*

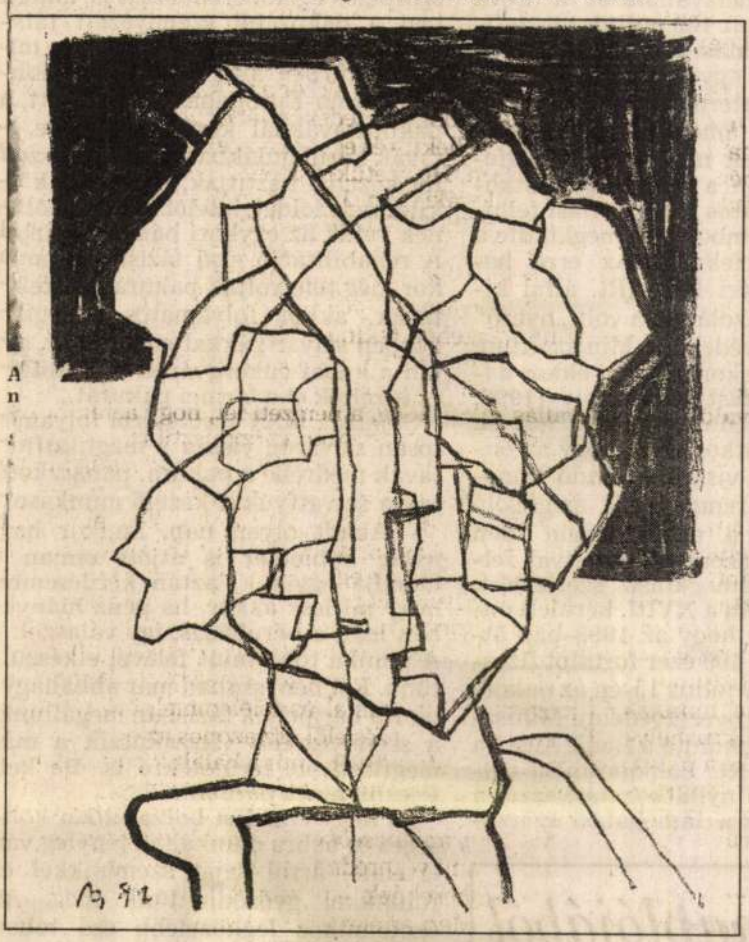

Egy költőt indíthat versírásra akár egy rímpár, éppen így a festőt motiválhatja két szín, hogy néz ki együtt. Papp Oszkár mutatja, hogy számos absztraktnak nevezhető munkáján a látszólagos elvontság mögött megragadhatóak a természeti formák. Tanulmányozza, hogy miként épül föl egy kristályszerkezet, milyen rajzolatai vannak a jégvirágoknak, hogyan lüktetnek a növényi erezetek ritmusai. A szerves és szervetlen anyagok struktúráját festői szemmel vizsgálja: *„a kettő viszonya izgat"*.

Több száz fejet rajzolt – *„mert ez szimbolikus forma már önmagában is, és lehetőséget ad eljutni magasabb szellemi síkokra."* Nem szavak általi megközelítéssel, inkább tűnődő elmélyüléssel. Egy kiállításán *Hamvas Béla* azt mondta: *„Engem a jó képek már nem érdekelnek. Csak ha alkalmas meditációs objektumnak."*

Párhuzamosan több művön dolgozik. *„Kristályzene, struktúrák, hálózat"* – adnak némi kapaszkodót a fogalmi alapú tájékozódáshoz a sorozatcímek. Képzettársítások tekintetében sem bánik mostohán nézőivel egy-egy Papp Oszkár-kép. Miközben a részletek számos ponton közlik eredetüket, visszakövetkeztethetünk a kiindulásai motívumokra. Kinyitnak zengve táruló kapukat, utakat sejtetve kozmikus törvények tájaira. A megjelenített ábra egyben önmaga térképe is, jelzi, hogy a legszokatlanabb szegleteken is hazaérkezhetünk.

Szerényi Gábor

NÉPSZAVA

főváros testén

ár békák kuruttyolnak

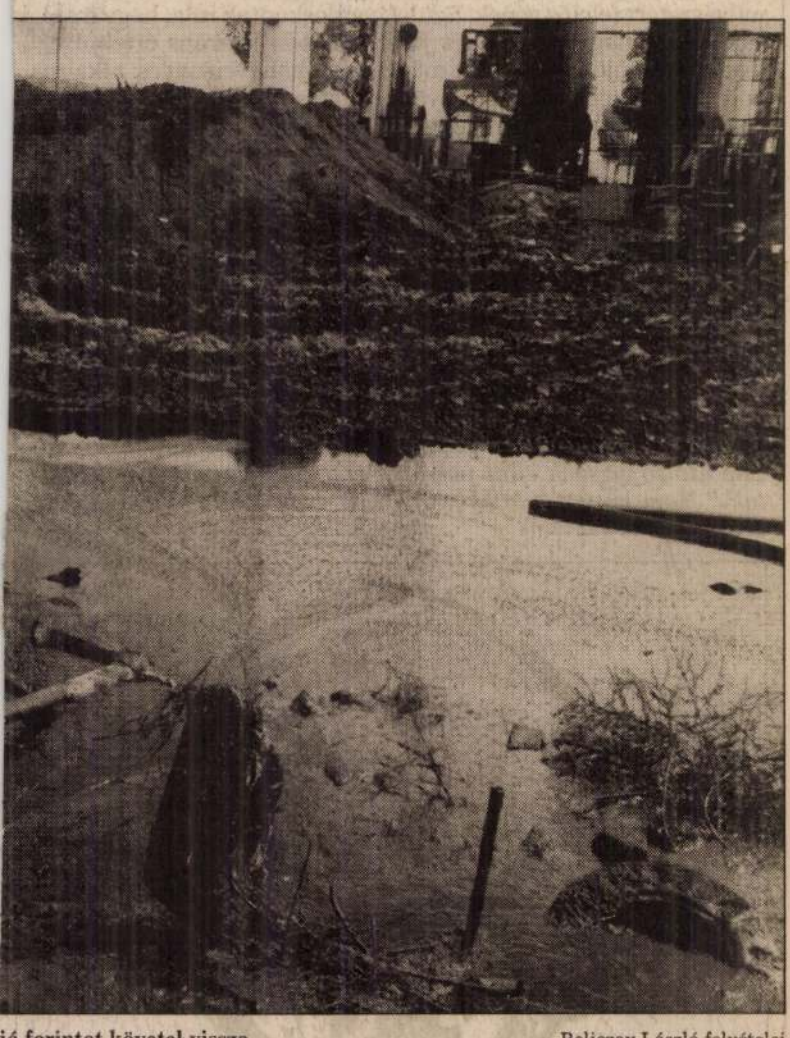

ió forintot követel vissza

Beliczay László felvételei

00 millió forint értékben
óló kötelezettséget vállal
ak kárelhárítási munkái-
ben. Ezzel párhuzamosan
nyzat pályázatot nyújtott
ponti Környezetvédelmi
gfelelő pénzügyi fedezet
ljából. 1997 novemberé-
előbizottság a XVIII. ke-
30 millió vissza nem térí-
yancsak 180 millió forint
s visszatérítendő támo-
szesítette. Közben a kivi-
nkákba bevonták az El-
ett a Ceva Magyarország
Gender Kft.-t is. A kárel-
nkák vállalkozási díját a
99 millió forintban (plusz
fa) állapította meg, amely-
az önkormányzat helyett
kamatmentes 180 millió
mogatás visszafizetését.
Környezetvédelmi Mi-
nem fogadta el a Globex
ranciavállalását a Ceva
állalt 180 milliós visszafi-
ogatásra. Ezt követően az
zat egyéb garancianyilat-
International Inc.) elfo-
te, amelyet a minisztéri-
csak nem tartott megfe-
ben a garancianyilatko-
olatos hiánypótlási felhí-
ecemberében megküldte a
incieknek. Az erre be-
lgári Bank Rt. által ki-
igazolás sem volt „nyerő"
etvédelmi Minisztérium
önkormányzat ekkor ha-
sítást kért, mely (1999.
eredménytelenül telt el.
ivatkozással, hogy az ön-
a visszatérítendő támo-
n rendelkezik megfelelő
l, a minisztérium idén
n azonnali hatállyal fel-
támogatási szerződést,
nívta a XVIII. kerületi ön-
ot, hogy az 1998-ban át-
lió 600 ezer forintot fizes-
év július 15-én az önkor-
Környezetvédelmi Minisz-
megküldte a Bank Austria
lt Rt. bankgarancia-vál-
óló nyilatkozatát, azzal a
gy a támogatási szerző-

dést ismét léptesse hatályba. *„A Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség munkatársai helyszíni szemléik és tapasztalataik alapján többször felhívták a figyelmet a beruházás leállításának súlyos, a környezet érdekét veszélyeztető következményeire"* – indokolták levelükben az önkormányzatiak. Kérésüket a Környezetvédelmi Minisztérium – ehhez egyébként joga van – indoklás nélkül utasította el.

Be kell fejezni!

Az előbbiek ellenére a helyreállítással természetesen nem álltak le. Ottjártunkkor is folyt az erősen szennyezett talaj kitermelése és égetés előtti, illetőleg utáni átválogatása egy óriás exkavátorra emlékeztető gépsoron. Nemcsak ezt a masinát telepítette a Ceva Amerikából, hanem azt az alacsony hőmérsékletű termikus deszorpciós égetőberendezést is, amelyben a pakurától szennyezett talajt égetik. Az Egyesült Államokban már széles körben alkalmazott technológia Közép-Európában először itt, a pakuratavaknál került bevetésre. A tavak körül gúlákba rakva, vegyszerrel kezelve tisztítják, „pihentetik" a kitermelt földet, mielőtt még feltöltenék velük az egykori bányagödröket. A rehabilitáció első fázisában, amikor még tele voltak pakurával ezek a tavak, akkor folyamatos melegítés közben szivattyúkkal emelték ki, aztán a kabai cukorgyárba szállították és tüzelték el a lőrinci pakurát.

Sajnos a MÁV területéről folyamatosan szivárog vissza a megtisztított tavak medrébe a pakura, panaszkodtak a szivattyúkat kezelő munkások.

– Akadt olyan nap, amikor hatnyolc köbméter is átjött onnan – mondja egyikük, aztán kérdésemre, hogy mi lesz akkor, ha pénz hiányában leáll a beruházás, így válaszol: – A munka több mint felével elkészültünk. Ezt nem szabad már abbahagyni. Ha bármelyik fázisban megállunk, a szennyeződés visszakúszik a már megtisztított területekre is. Be kell fejezni, nincs pardon...

És hogy ennek a borzasztóan költséges és babra munkának tényleg van értelme, arról saját szemünkkel és fülünkkel győződhettünk meg. Az égetőműhöz legközelebb eső tóban ugyanis megjelent a békalencse, mi több, már kuruttyolást is hallani. Az egykor halálra ítélt bányagödörbe visszatért az élet.

Bár az állam – legalábbis egyelőre – kivonult a finanszírozásból, a XVIII. kerületi önkormányzat előrehaladott tárgyalásokat folytat arról, hogy a fővárosi önkormányzat saját forrásból kiváltaná azt a hitelösszeget, amit az állam adott volna.

– Nem arról szól a történet, hogy a XVIII. kerületi önkormányzat az állam 360 milliójával akar egy hatmilliárdot érő területet létrehozni – válaszolja a sanda célzásokat visszautasítva *Sándor László* alpolgármester. – Sokkal inkább arról, hogy szeretne egy szennyezett területet kármentesíteni, amely meglehet, hogy pénzügyileg nullszaldós beruházás, de ha megvalósul, begyógyul egy sebhely Pest testén.

Tódor János

őnaplójából

A Szinyei Szalon
tisztelettel meghívja Önt és barátait

2004. június 4-én 17órára

PAPP OSZKÁR

festőművész

Átvalósulások II.

című kiállításának megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:
SOMLYÓ GYÖRGY
Kossuth-díjas költő.

A kiállítást rendezte:
Sinkovits Péter művészettörténész

SZINYEI SZALON
Budapest, VI., Szinyei u. 2
(bejárat a belső udvarból jobbra)

MEGTEKINTHETŐ:
2004. június 25-ig,
szerda, csütörtök, péntek
du. 14-18 óráig.
(Tel.: 312 0712)

PAPP OSZKÁR:
MENTÁLRAKÉTA, 1961, olaj, 38,5x11 cm

Meghívó

Meghívó

A Szinyei Szalon
tisztelettel meghívja Önt és barátait

2004. június 4-én 17 órára

PAPP OSZKÁR

festőművész

Átvalósulások II.

című kiállításának megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:
SOMLYÓ GYÖRGY
Kossuth-díjas költő.

A kiállítást rendezte:
Sinkovits Péter művészettörténész

SZINYEI SZALON
Budapest, VI., Szinyei u. 2.
(bejárat a belső udvarból jobbra)

MEGTEKINTHETŐ:
2004. június 25-ig,
szerda, csütörtök, péntek
du. 14-18 óráig.
(Tel.: 312 0712)

PAPP OSZKÁR:
MENTÁLRAKÉTA, 1961, olaj, 38,5x11 cm

Papp Sándor

Festő

l.

Ipams. isk. ért

1912-13. 21. l.

A gyüjtők egyik nagy csoportját a lakás *keleti tárgyai* fogják lekötni. Keletázsia, főképpen Kína porcellán- és bronzművészete Európában századok óta nagy becsben állott s a műbarátok ma, amikor a behozatal teljesen szünetel, csak ritkán jutnak értékesebb darabokhoz. A Gerbeaud-aukció kiváló és elég korai XVII—XVIII. századi kínai porcellánokkal szolgál. Leginkább nagyméretű vázákban gyönyörködhetünk, kobaltkék mázzal, vagy színesen (famille-vert, famille-rose csoport) díszítve.

Nippon művészetét főleg fínom lakktárgyak (két aranylakk palackalakú váza, két teknőc-tálca lakkal, stb.) képviselik.

A kisebb tárgyak közül egy sorozat legyezőre hívjuk fel a figyelmet. Van köztük nem egy a XVIII. század utolsó harmadából s a következő elejéről fínoman festve, szépen díszített elefántcsont vagy teknőc küllőkkel, amelyek bármilyen gyüjteményben megállják helyüket.

Aukciónk anyagának jellemzésére még csupán azt kell megemlítenünk, hogy annak összes tárgyai kifogástalan állapotban kerülnek eladásra, ahogy azokat a legfigyelmesebb háziasszony gondoskodása megóvta és fenntartotta. Mennyire emeli ez értéküket, nem kell mondanunk.

A Gerbeaud-aukció ritkán, vagy soha vissza nem térő alkalmat nyujt nemes és ízléses berendezési tárgyak vásárlására, amelyet a mai viszonyok között meg kell ragadni.

Papp Sándor

Thieme_Becker

XXVI. 222. l.

Lyka

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Papp Sándor
fest

irod
2

Csabai, Etienne:
De l'art roumain,
de l'art hongrois,
et de l'Europe
latine
Bp. 1940. 11.l.

Spanyol Központi népkönyvtár

VIII. 64.

Papp Sándor

festő

Művészi Ipar
1892.220-l.

783.

I

370.

783. Jusepe Martinez.

Sz. Saragossában 1612-ben. † 1682-ben.

Az istenfélő Jób. (Jób 2. r. 10.)

Jóbot béketűrése miatt felesége is kigúnyolja. Balról ül Jób, kezeit összetéve ég felé tekint és feleségének, ki jobbról áll és neki fügét mutat, azt válaszolja: »Ha a jót elvettük Isten kezéből, miért nem vennők el a rosszat is?« Haja, bajusza és szakálla ősz, testét pedig takaró fedi. Felesége bal kezét csipőjére tette és kék ruhát meg piros kendőt visel. Az előtérben a könyv előtt kőedény van a földön. A háttérben balról két gonosz szellemet s jobbról öreg asszonyt veszünk észre.

Vászon, méretei 123 : 148 cm. — Mündler: XIV. 43.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: VIII. 17. *B. Murillo:* Der geduldige Hiob. — 1844: VIII. 26. *M. Martinez:* Der geduldige Hiob. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIV. 43.

Papp Sándor

1. Művészi Ipar

1894. 100. l.

Hazai Bank Részvénytársaság

Figyelmeztetés! A befizetés átvétele és annak pénztári igazolása még nem jelenti azt, hogy a bank a fizetést elfogadja, illetőleg a fizetéssel kapcsolatos megbizatást vállalja.

.....

Pénztárunk mai napon .....

.....

K [redacted]

[redacted]

vett át, miről levél utján külön igazolványny

H. B. (Számf.) 6b. sz. 1923 IX. 10.000. — Hauptmann, Budape

Papp Sándor

wód

z

György Kálmán

Az Iparmüvészeti Iskola
kiállítása. Magyar
Iparmüvészet. 1897/98.

382. l.

Papp Sándor

Festő

lárd

Művészet.

1939. 23. sz.

9. l.

100. kép. *Pálmezzano,*

Papp Sándor

Művészet 1910 124
– 1911. 121, 122, 138, 142

f P f P

M.D.K.

Papp Sándor /1868-

620. A volt Nicholson gyár. Olajf.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 43. l.

M.D.K.

Papp Sándor /1868-

493. Hadik András gróf arcképe. Olajf.
494. Rákóczi Zsigmond arcképe. Olajf.

/A 493-as münél a név mellett évszám nem szerepel/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 55., 56. l.

Papp Sándor

Strauss Adolf
archépe

repr.

Vas. Ujs. 1913. 932. l.

MEGELŐZŐLEG AZ EGYETEMI TE
ÜNNEPÉLYE

TÁRGYS

1. Magyar Hiszekegy. Éneklik az Egyetemi Én
2. Dr. Domanovszky Sándor Rector Magnifi
és a tudományos segédszemélyzet kérdése.
3. Pályázati és szorgalmi díjak kiosztása.
4. Hymnus. Éneklik az Egyetemi Énekkarok.

Budapest, 1940. évi május hó.

33879. — K.

Papp Sándor

Cigányszor
Tájkép
Hegyek Erdőtt

Cinpe Cas

~~Koponyák, honfoglaláskori VIII. 157~~

Papp Sándor

3 arcképtanulmány

Az 1904-iki téli tárlat. 14-15 l.

Papp Sándor festő.

Falu-részlet. Olajf.
Férfi arckép. Olajf.

OMKT.1895.tav.

Pap Sándor.

OMKT.1895.tav.

MDK

Papp Sándor festö

Tanulmány. Olf.

MK.Seg.Biz. Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 4.l.
Szépm.Muz.

MDK

Pap Sándor, festö

Balló Ede képmása. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm. majsok. 1936 okt. 4. rk. sz.

30.1.

Papp Sándor, festö

"Holdas éj". Of.

Képcsarnok. Társ. 1901-2. Téli kiáll. Kat. 34.1.

MDK

Papp Sándor

Boglyák, of.

Képzőműv. Társ. 1899-1900. téli kiáll. 34 l.

Papp Sándor

tanítványa az Iparművészeti Iskolán, Budapesten, Bossányi Ervin.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 50 l.

MDK

Papp Sásnor

Faluvég, of.

Képzőművész. Társ. 1899-1900. téli kiáll. 34 l.

MDK

Papp Sándor

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 346-348 l.

MDK

Pap Sándor

Női tanulmányfej, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 27 l.

MOK

Papp Sándor, festő.

Fölakt.

A. Helikon" kiáll. i. III. kiáll. 1922. Április.

Jegyz. 15. l.

MDK

Pap Sándor

Balló Ede képmása, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
34 l.

Papp Sándor MDK

"Eső után" c. olajfestményét megvásárolta
Halász Ferenc

Vásárlások a Téli Kiállitáson.
Mücsarnok.19ol.32.sz.384.l.

MDK

Papp Sándor

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

28 l.

Papp Sándor festőmüvész
Eső.Olajf.
Csendélet.Olajf.
Kelenföldi Müvészek kiállitása
1915. február

akaratu, indokolatlan pa-
nasszával kegyeskedjék el-
utasitani és ellene a pa-
nasszában foglalt rágal-
mazásért a büntető eljá-
rást megindítani vagy
engem annak megindi-
tására felhatalmazni ke-
gyeskedjék.-

Bátor vagyok továbbá je-
lenteni, hogy 8-10 éven át,
mig Zsabka József kir. járás-
birósági szolga használta a
füstölő kamarát, minden el-
len szolgáltatás nélkül sen-
kinek sem volt ellene kifo-
gása csak azóta, hogy 1905
évben Sztehló Attó építész ú-
ral történt megbeszélés folyt-

-/.

Papp Sándor ~~festőművész~~
Álmodozó, olajf.
Kelenföldi Művészek kiállitása
Bpest, 1915 február

Átvitel . . .					

Papp Sándor festőművész
Eső, olajf.
Csendélet, olajf.
Kelenföldi Művészek kiállitása
Bpest, 1915 február

1./ tiszt

lért a 122.623 számú kia

2./ besze

pengőt a 127688 számú ki

3./ elhel

kettő pengőt ugyancsak a

hére,

4./ kikül

pengőt a 127689 számú ki

ter rendeletéből: Dr. Ró

Papp Sándor festőmüvész
Fehér rózsák, olajf.
Kelenföldi Müvészek kiállitása
Bpest, 1915 február

a tárcza (főkönyv 56/a köt. 2 lap 2 tételén
(számlakönyv ..... köt. ..... lapján.

utalványszott [illegible] a vallás és közokt.
[illegible]
V., Báthori-utca 12. sz. III. em. 18.) számfejti

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
576 /1917 szám
Érk.: 917 év jul. hó 26. n.

A vall. és közokt. m. kir. mi
92213. sz. a. kelt s a IX. ke
rendeletének másolata:

Utasitom az állampén
lékek Orsz. Bizottsága megbizo
julius hó 1-től - december hó
gosan négyszázhusz /420/korona
lékek Orsz. Bizottságának elnö
fizessen ki s tárcám föntmegje

Papp Sándor

Arcképtanulmány, olaj

Arcképtanulmány, olaj

Arcképtanulmány, olaj

[illegible] 1904/5. évi kiállítás. 54 l.

Papp Sándor
Arcképtanulmány, olaj

Műcsarnok 1904/5. téli kiállítás. 54 l.

MDK

papp Sándor

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

29 l.

MDK

Papp Sándor (nül. 1868)

Tájkép. Vász. ol. -

Magyar Képek, XIX-XX sz. - 48. l.

MDK

Papp Sándor

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz, 28 l.

Papp Sándor festőmüvész
Álmodozó.Olajf.
Kelenföldi Müvészek kiállitása
1915. február

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
15 1933.
Érk. 1933. év jan. 14. hó n.

miniszteri tanácsos.

számláján 7 P 27, a 8. kiad
63 f, a 10. kiadási tétel a
11. kiadási tétel alatt Fle
kiadási tétel alatt Kahn Mi
tétel alatt Abos Brunó szám
tétel alatt Fleischmann Zsi
18 P 48 f számittatott fel

Minthog
telmében a nyugták bélyegil
tartoznak fedezni és annak
kincstár megkárositását jel

A Müemlékek Országos Bizott

Papp Sándor
festő

M.D.K.

Csend.

Aradjegyz. IV. terem 79 sz. 31 l.

MDK

Papp Sándor
Külker.Hiv.Mezőgazd.kiáll. terve

Becz: Ismét egy tervpályázat. Müvészet, 1940.
105-109 l, képekkel

MDK

Papp Sámdor

Becz J: Ismét egy tervpályázat. Művészet, 1940. 105-109 l, képekkel

Papp Sándor
Schwartz Loli arckép, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 8 l.

MDK

Pap Sándor

Az épülő Budapest, pf.

M. Studio 2. cukc. 1921. 23 l.

MDK

Papp Sándor festő

Müvészeti hirek. Mücsarnok, 1899. 13.sz.
Koronás sorsjáték a Mücs.-ban.

197 l.

Papp Sándor (1868-)

A volt Nicholson gyár.
Oljf.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Papp Sándor

A volt Nicholson gyár, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Papp Sándor.

A miskolci „Lévay József Közművelődési Egyesület" képzőművészeti szakosztálya Debrecenben kiállítást rendez, melyen részt vesz munkájával.

Magyarság, 1927. ápr. 6.

Papír adatok.

A miskolci „Szőrme József Könyvkereskedési Egyesület" könyvkereskedésére alkalmazott [illegible] könyvelési kiállítást vezeti, melyen [illegible] van munkájával.

Magyarország, 1927. évben.

Pap Sándor MDK

Merengés, repr.

Műcsarnok 1907/8. téli kiállít

MDK

Papp Sándor

Felvinczi Takács Z.: Szüle Péter. Bpest. 1923.

Papp Sandor

Polyleuca Tabora S.: Delta river. Sport. 1925.

Papp Sándor MDK

Etus, olf.

Műcsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Papp Sándor

Férfi arckép, olajfm. Mgt.
Falurészlet, "
Női arckép, "

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll.tárgym. 43.l.

MDK

Papp Sándor

Lotz Károly (arcképtanulmány) Olajfm. Mgt.
Borus hangulat, olajfm.
Esti hangulat, "
Etus. Tanulmányfej. "

KMT 1901. tav. nemzetk.kiáll. 41.lap

Papp Sándor

Boglyák, olajfm.
Faluvég, "

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll. 34.lap

MDK

Papp Sándor

Falu-részlet, olaj fm.
Felhő oszlás, "
Tavasz, "
Esthangulat, "

Képzőm.Társ.1911.tav.kiáll.kat. 49.lap

MDK

Papp Sándor, festőm.

283. Holdas éj. Olf.

Képzőm.Társ. 1901-2. téli kiáll. Kat. 39.1.

MDK

Papp Sándor

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Müvészet 1918. 49.l.

Papp Sándor,festöm. MDK

226. Férfi arckép. Olf. Mgt.

Műcsarnok.1900. tav.kiáll. Kat. 39.l.

MDK

Papp Sándor

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat választmányának művésztagjai 1909-ben.

MDK

Papp Sándor, festőm.

Férfi arckép. Olf.

Mücs.-OMKT _ Tavaszi kiáll. 1900. Kat. 39.1.

MDK

Papp Sándor, festőm.

Faluvég. Olf.

Mücs. -OMKT. Tavaszi kiáll. 1900. Kat. 31.1.

Papp Sándor MDK

Feleségem arcképe, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Papp Sándor MDK

Arcképtanulmány, olf.

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Papp Sándor MDK

Merengés, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Beszélő baba, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Papp Sándor MDK

A tudás, off.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Férfiarckép, olf.

Mücs arnok 19o5. tavaszi nemzetközi kiáll.

Papp Sándor

MDK

Arcképtanulmány I-IV., olf.

Művészet 1904/5. téli kiáll.

Papp Sándor

MDK

Arcképtanulmány, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Papp Sándor

Esős táj. Olajfm.
Esthangulat. "

Képzőm.Társ. 1899.tav.nemzetk.kiáll.40.l.

MDK

Papp Sándor

Rózsás női fej. olajf.
Délelőtti napsütés. "

Képzőm.Társ. 1908. tav.kiáll.kat. 40.l.

MDK

Papp Sándor

Gyöngyök. Olajf.

KMT 1910/11. télm kiall. 57.l.

MDK

Papp Sándor, festöm.

Est. Olajfestmény

Képzöm.Tára. 1961-2. téli kiáll. Kat. 26.1.

MDK

Papp Sándor

"Magány", of.

Est, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 56.l.

MDK

Papp Sándor

Esős hangulat, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 55.l.

MDK

Papp Sándor. festöm.

Faluvég. Olf.

KMT.kiáll. 1909.Tav.kiáll. Kat. 4o.1.

Papp Sándor MDK

Gyöngyök, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

Papp Sándor MDK

Est, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

Papp Sándor MDK

Papp Miki /kis fiam/, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Papp Sándor

MDK

Arcképtanulmány, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Papp Sándor

Csend.(Tájkép.) Olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll. 24.l.

MDK

Papp Sándor

Faluvég, olajfm.
Feleségem arcképe, olajfm.
Eső után, olajfm.

Képzőm.Társ. 1909/10. téli kiáll.kat.52.l.

MDK

Papp Sándor

Merengés, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 32.l.

Papp Sándor MNK

Papp József halászmester arcképe, olf.

Műcsarnok 1917 téli tárlat

MDK

Papp Sándor

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

Papp Sándor

MDK

Ungár Lipótné arcképe, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállítás

Papp Sándor MDK

Ungár Lipótné arcképe, repr.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Papp Sándor, festöm.

női arcképe egyik legjobb alkotása a mesternek.

K-n Ö-n: Tavaszi tárlat a Műcsarnokban.
Vas.Ujs. 1909. 56.évf. 15.sz. ápr.11. 285-6.l.

Papp Sándor

MDK

Arcképtanulmány, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1895/96. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Radnay Árpádné arcképe, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Papp Sándor MDK

Borus hangulat, olf.

Esti hangulat, olf.

Műcsarnok 19o1. tavaszi nemzetközi kiáll.

Papp Sándor MDK

Lotz Károly, olf.

Mücsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Papp Sándor MDK

Magány, olf.

Est, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Rózsás női fej, olf.

Délelőtti napsütés, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

M.D.K.

Papp Sándor

"Egy falu végét, vagy elejét festette le" emliti dicsérettel N. Istvánffy Gyula festőművész "A Képzőművészti Társulat kiállitása" c. kritijákában.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó 23. kötet 230-254. lap

MDK

Papp Sándor

Est, of.

KMT 1910/11. téli kiáll. kat. 56.l.

Papp Sándor MDK

Eső után, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Papp Sándor MDK

Borulás, olf.

Őszi nap, olf.

Magány, olf.

Hegyvidéki táj, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás.

MDK

Papp Sándor

Hadik András arcképe, o.

Rákóczi Zsigmond " o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Papp Sándor

Faluvég, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Papp Sándor

A tudás, of.

Képző m. Társ. 1905/6. téli kiáll. kat. 34.l.

MDK

Papp Sándor

Bakfis, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 39.1.

MDK

Papp Sándor

Falurészlet naplementekor, olajf.

KMTárs, 1900/1. téli kiall.kat.53.1.

MNK

Papp Sándor festő

Művészarnok, 1900/1901. téli kiáll. 60.l.

Papp Sándor

MDK

Groh Istvánné arcképe, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Papp Sándor MDK

Esős hangulat, olf.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Arcképtanulmány, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDK

Papp Sándor MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Papp Sándor MIK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1916. tavassi tárlat

MDK

Papp Sándor MDK

Bözsike, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Papp Sándor MDK

Szivtanulmány, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Papp Sándor

Dekoltálva, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Papp Sándor MDK

Esős hangulat, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Papp Sándor

Holdas éj, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 39.l.

Papp Sándor MDK

Borus est, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

MDK

Papp Sándor MDK

A kis trubadur, repr.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Papp Sándor

MTK

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállítás

MDK

Papp Sándor

Arcképtanulmány, of.

Képzőm. Társ. 1901/2. téli kiáll. kat. 50.l.

Papp Sándor MDK

Strausz Adolf arcképe, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Papp Sándor MDK

A kis torubadour, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállítás

MDK

Papp Sándor

Esthangulat.Olajf.100.frt.
Eső után. " 100.frt.

KMT 1898/99.téli kiáll. 29.1.

MDK

Papp Sándor

Nehéz munka.Olajf.
Két baba.Olajf.

KMTárs.1906.tav.kiáll. 30.1.

Papp Sándor MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Papp Sándor MDK

Falurészlet, olf.

Mücsarnok 1895. tavaszi kiáll.

MDK

Papp Sándor, festőm.

458. "Esti hangulat" olf.

Képzőm. Társ. 1901-2. téli kiáll. kat. 48.1.

Réthi László (nekr.) VIII. 257.

Papp

P. 9. *Sándor*, festő, * Diécs 1868 máj. 14. Budapesten tanult s itt működött, mint az Ipariműv. Iskola tanára. Arcképeken és tájképeken kívül (Falurészlet) freskókat festett a pannonhalmi milleniumi emlékmű belsőségeibe (Szt. István, Könyves Kálmán, IV. Béla, Árpád. Jelenleg a kolozsvári román képzőm. iskola igazgatója.

Eg. II. 269 l

a mozgás élénkül az Orléansi (Chantilli) és Colonna Madonnákon (1507—08, Berlin). A geometrikus elrendezés a Madonna-képek alakjának csoportosításában Leonardo hatására vezethető vissza. Ezek sorát a köralakú Terranuova Madonna (1504—05, Berlin) nyitja meg. A Madonnát egész alakban, piramidális elrendezésben finom színezetű tájképben, egészen genreszerűen ábrázolják, a Mezei Madonna (1505, Bécs), a Stiglices Madonna (1506, Uffizi), a Szép kertésznő (1507, Louvre) és mint e sor utolsó, a háttérben a római Campagnával és romokkal, a befejezetlen Esterházy Madonna (1508—09, Budapest, Szépműv. Múz.). Ezt az elrendezést mutatják a szent család különböző változatai is: Szent család a szakálltalan Józseffel (Eremitage), a Leonardo Szt. Annájából kiinduló Szt. család a báránykával (1507, Prado) és a Canigiani Madonna (München). A többalakos oltárkép felépítésére Fra Bartolommeo volt döntő befolyással. E befolyás persze a Morgan- és Ansidei Madonnákon még nem érvényesül (New York és London), annál határozottabb azonban a befejezetlen Baldachinos Madonnán (1508, Pitti), a perugiai S. Severo Szt. Háromság-freskójának (1508) mintájául pedig Fra Bartolommeo Utolsó ítélete szolgált. A Krisztus sírbatétele (1507, Villa Borghese) alakjainak szoborszerű hidegsége és mozdulatai a fiatal Michelangelo hatására utalnak. Arcképinek zártsága Leonardo ideálját követi: Agnolo és Maddalena Doni arcképe (1506, Pitti), a Donna gravida (terhes

Papp Sándor

1888/89 – 1896/97, 1897/98 –
1899/900 Lotz isk.

Ferkèpzomfoiskèvk

120. l.

Tahitótfalui népkv. V. 61.

Papp Sándor

szül. Diécsen 1868 máj

14. Aradmegye

gör. Eleti 4 polg.

1888/89 I. vendeglat

1888/89 II "

győri m.k. adóhivatal utján

gyulai " " "

gyulafehérvári" " "

hódmezővásárhelyi" "

" " "

kassai m.k." "

Papp Sándor

szül. Diécsen (Arad m.)
1868. Jör. kel. 4 pol.
1889/90 I. II. osztály
1889/90 II " —
1890/91 I II III. osztály
1891/92 fest. osztály
1892/93 I. " "
1892/93 II. " "
1893/94 I " "
1893/94 II " "
1894/95 II " "
1895/96 " "

Körösi utcza Nagyváradon

V. 290.

Papp Sándor

festő

a Kolozsvári képzőmű-
vészeti iskola igazgatója
1925-től. 24 éven át
a Bpesti iparművészeti
iskola tanára volt.

vod
z

Művészeti Szalon
(Kolozsvár) 1927. I évf.
9. sz. 11. l. (Művész-
növendékek kiállítása.)

Papp Sándor festő

Po p p Sándor

festő sz.1868

Sokáig távol élt Erdélytől.×
Dieci-ben szül. Jegyző fia, a Budapesti Képzőmüv.Főiskolán Székely és Lotz tanitványa. Párisban is tanult. A budapesti Ipariskola tanára. Dő müvei:Ádám és Éva, "Csend" a bpesti muzeumban. A pannonhalmai millenáris emlék belsejében festett freskókat. Visszatért Nagy-Romániába, ahol a dévai templom freskóit, a Vistea de Sus-i ikonosztázt és a kolozsvári gör.kat. templom ikonját festette. A kolozsvári képzőmüv. isk. igazgatója,az iskolát később Temesvárra helyezték át. Portrét jeleségéről.

Petr.Trans.1938

519 l.

524-25 l. 528 l.

× E.-nek Romániához csato-

1910.

06 táján. † Bruxellesben 1662-ben.

, katonát ábrázol, a kik
piros terítővel letakart asztalnál
rom katona foglal helyet. Közülök
ről felemelkedett, jobb kezét ki-
üles kancsót tart, mi közben a
nyecskét nézi, a kinek leeresztett
an borral telt hosszú nyakú
tödik tagja, hátul a fal felé fordul-
széles nemezkalappal és egy hajdon-
n székhez támasztott kard és
Ez utóbbin innen a földön pipa he-
zon, üveg és több edény tünik szemünk-
bekötött fejű cseléd dugta be fe-
dig a fülkében több pipa nyert elhe-
lvasható.
cm.
1910. április 12-én (647-910).
jus 4-én (771-910).

Papp Sándor
festő
stúl Désen 1868.
Trianon után a
temesvári Arte Fru-
moase igazgatója
lett. Előbb a bpesti
iparm. iskola tanára
volt

l. Ciupe 1934. II

17. l.

MDK

Papp Sándor

Az Iparmüvészeti Iskola tanári kara /1919 márc 24-én öttagu bizalmi tanácsot választott, melynek tagjai: Gróh István, Simay Imre, Papp Sándor, Helbing Ferenc és Szablya Frischauf Ferenc.
Közoktatásügyi Népbiztosság előadója a határozatokat 1919 ápr. 2.-án készitett leiratában "jóváhagyólag tudomásul" veszi, de az osztályvezető ezt nem adta ki.

M;T. Képz. Él. Bp. 1960. 184.old. /vö. 86. o. /

Papp Sándor MDK

A Közoktatásügyi Népbiztosság 1919 máj. 9-én kelt levelének szövege, melyben értesitő őt mint az Iparmüvészeti Iskola tanárát, hogy illetménye meghagyásával rendelkezési állományba helyezte.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 185.o.

MDK

Pap és Szabolcs

a Török-bankház tervpályázatán pályamunkájukat 200 koronáért megvásárolták

Müvészet 1905. 202.1.

Pap és Kalocs műépítők M. D. K.

állítják fel Sümegen a Ramasetter nobor alapszatát, a nobor kerítésének terveit is ők készítették.

Éles Károly: Ramasetter Vince emlékezete
Sümeg 1908, 27, 28

MDK

Papp és Szabolcs

a Nemzeti Szinház elhelyezésére kkirt terv-
pályázaton pályamunkáját megvásárolták s elismerő
dicséretet kapott

Müvészet 1911. 388.l.

MDK

Papp és Szabolcs, építészek.

A zólyomi ág.ev. templom és a nagybecskereki törvényszéki palota pályaterveit készítette ill. készítették. Magyar Pályázatok. 19o5.III.98.

Művészet. 19o6. 71.l.

Papp Sándor

13 Papp Sándor: Ungár Lipótné arcképe.

Képzőm. Társ. 1910. tav. Gall Lat.

297 Mérő István: Biedermayer.

Papp Sándor: A kis trubadur.

Papp Sándorné amatőr népművész

Művével részt vett az üzemi amatőr népművészek országos kiállításán Bács-Kiskun megye képviseletében, a dunaújvárosi Művelődési Központban

cikket l. "Andrássi Ferenc fafaragó amatőr népművész" címszó alatt

"Az üzemi amatőr népművészek második országos találkozója" c. cikk "K.J." szignóval

Petőfi Népe, 1978. XII. 5

Pap Sándor

23. Pap Sándor: Merengés.

KMT 1907/8. téli kiáll

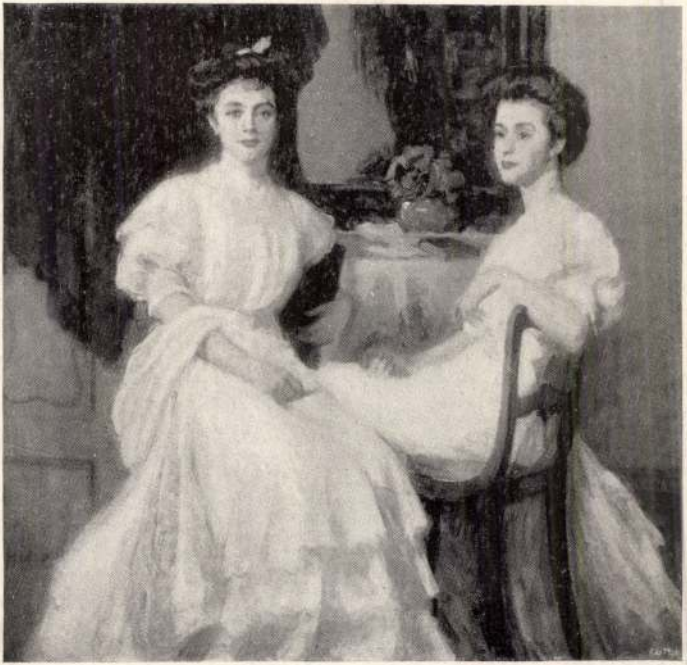

196. Hadzsy Olga: Kettős arckép.

PAPP TIBOR

A Vasarely Múzeum meghívja Önt

BUJDOSÓ ALPÁR
NAGY PÁL
PAPP TIBOR

vizuális művei
kiállításának megnyitására
1992. január 30-án,
csütörtökön 17 órakor

A megnyitón a Magyar Műhely munkatársai
költészeti és akcióművészeti bemutatót
tartanak.

Vasarely Múzeum Kamaraterem
Budapest III., Szentlélek tér 6.
(Árpád híd óbudai hídfő)

A kiállítás megtekinthető:
1992. március 8-ig

Bukaresti magyar hagyományok a XIX. századból. Korunk 1975/7; uő. *Veress Sándor tolla és körzője.* Testamentum 1976; uő. *Fölöttük a havasok.* Családi krónika. Kv. 1980.

Bukaresti Hírlap — politikai újság, 13 száma jelent meg 1921. jan. 6. és 25. között. Bölöni György szerkesztette, Dienes Lászlóval és a magyar forradalmak más emigráns íróival közreműködve. A kommunizmussal rokonszenvező radikális eszmeiségű lap célkitűzése volt, hogy híd szerepét töltse be a főváros és az erdélyi magyarság között. Rendszeresen foglalkozott a romániai politikai élettel, az erdélyi magyarság kulturális életének kibontakozásával. Szoros kapcsolatot tartott a haladó

Bukaresti Lapok — független politikai napilap. Megjelent 1932. júl. 20. és 1936. febr. 20. között mint a Brassói Lapok fővárosi kiadása. Kezdetben külön szerkesztőséggel dolgozott, törzsanyagát azonban ekkor is a Brassói Lapokból vette át; később csupán fővárosi fiókszerkesztőség működött, a lapkészítést Brassóban végezték. Csökkent az önálló anyagok száma, végül csak a fejlécet cserélték. A Brassói Lapok liberális, antifasiszta szellemét képviselte, megszólaltatva a romániai haladó magyar írás több képviselőjét. Hasábjain Brassai Viktor, Gábor István, Gagyi László, Hegyi Ilona, Kacsó Sándor, Korvin Sándor, Kovács György, Lá-

PAPP Sándor

nyféhértói festő, 1989. okt. 15-től
Riáll.: Nyíregyháza, Gumigyár

Kelet Mo. 1989. 10. 6.

4-én.

ombos) ~~és~~ fejezi ki (napnyugta utáni világitásban.
anyargó vizmosás köti le figyelmünket.

2 cm.
4924 sz. leirattal 400 kor.
3-án (29/900 ~~//~~ 457/900)
1900: XII. 17-én a 14683 sz. vsz. ~~leirat~~ alatt (689/900)-

rjesztésre (607/901) az 1902: I. 10-én kelt
902) kiadatott az aradi Kölcsey-egyesület

Vid. Mur

1762. Papp Sándor.

St. ~~[illegible]~~ ~~Diécsen 1868~~ május 1

Csend.

csunét egy

Az teljesen kopár vidék d

~~szemlélhető~~ Középütt ide-oda k

Az égbolt derült.

Vászon, méretei 85.5:135.

Vétetett 1900: I. 20-án a

Elszámoltatott 1900: IX.

Az elszámolást elfogadtak

Az 1901: XI. 16-iki felte

92507 ex 901 sz. leirattal (33/9

muzeumának (134/902).

Triptychon.

131. Sebastian Deig.

Papp Sándor

Szabény Antal arch.

Budapest nékesfőv. tulajd.

Papp Sándor

Esztergomi képtár

LYI ÜGYIGAZGATÓSÁG

II. 13. — Telefon: 18-9-26.

os Bizottságának,

Rákos ut 10

Budapest.
VI., Állatkerti-ut 1.

Papp Sándor
festő

l

Mihályi Pannonh.

5 l.

2. *Csuday Benő*, d. v. főtisztviselő
3. ***Eiser Nándor***, nagykereskedő
4. ***Egan Ede***, mérnök, máv. felügyelő
5. ***Kasics Péter***, min. tanácsos
6. ***Dr. Keömley Nándor***, pénz. tanácsos
7. ***Kossuthányi Géza***, kir. táblabiró
8. ***Schumy Rezső***, épitőmester
9. ***Dr. Szebeny Antal***, országgy. képviselő
10. ***Wolf Márton***, kereskedő.

Póttagok:

1. ***Stolz István***, háztulajdonos
2. ***Szőllősy István***, gyógyszerész.

HEISLER J. BUDAPEST II. KÉR.

Pap Sándor
festő

1907.
IX Kinizsi-utca 31

Papp Sándor

Jestö

Univerzitní lexikon 612 l.

Papp Sándor

inod festő
z vkiv. tanár.

Győr.

Római sacellum falmaradványai
Gyulafehérvárról
VI. 108

Papp Sándor

---

olajf. a képtár

Múzeumban

MÁJUS

19

Papp Sándor

festi

Revás lex. 15 K

175. l.

-4170

4169. Székely Andor,
Sz. Lőcsén 1877 április 16.

4169. Város a völgyben.

Hótól boritott vidéken
épületeit négy templom tornya
hegyek bontakoznak ki. A kép
Jelzése alól balra: SZÉKELY A

Vászon, méretei 53:65.
1912 május 17-iki 66043 sz.
-- Kifizettetett 1912 junius
1912 julius 8-án (1445-912).
912 szvsz. előadmányt.

Sz. n. 5
Át. lel
1167-9

V.

Papp Sándor

Alexandru Pop
szül. 1868. Diécs.
A kolozsvári képzőművészeti iskola igazgatója

Lásd

Orvát Kálmán dr. Erdélyi Lexikon. Nagyvárad, 1928. 142.l. 229.l.

Csáktornya III. 144.

Papp Sándor

festő, Lotz tanítványa.
Az iparművészeti iskola tanára

irod

Krück II. 348. l.

Mezőtúri ref. gimnázium
Könyvtára V. 309

Papp Sándor

wul. Diécs 1868

1896/97 gyak. fest. ort.

Papp Sándor, festő; szül. 1868 május 14-én Diósesen (Arad vármegye).

Pap Sándor

festő

nereplése a Kommun

alatt

lásd

z

Pogány Kálmán

csomagjában

Papp Sándor

zvod

Éimisk 1915/.6.

17.l.

30.l.

Papp Sándor

festő

mil. Diécs 1868.

cód

Lex Magy Társ.

429. b. l.

Papp Sándor

l. Terállsörtképes

93, 492. l.

Papp Sándor

Neve Szőnyi István mesterekként említve.

A Hét, 1974. okt. 4. 5. erf. 40 n 6 p.

Papp Sandor, grafikus

Az Orsz. .Kir.Iparmüvészeti Iskola tanarai,tanarsegédei/segédtanarai/,-Papp Sandor,-1897-1922.-Alakrajz 52.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/oktatasi rendszere és forrasai 37.old

Papp Endre, [ ]

L.: Simon Béla

Türkös T.: Képzőművének ---- 55-62.
XIX/1.
JELENKOR, Pécs, 1976. január

Papp Sándor

„Tudás" c. képe emlékezve
a 119. oldalon

Ezt Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

Papp Sándor

Tájképein a magyar anyaföld szeretetét látja
Lázár Béla: "Téli tárlat" c. kritikájában, me
nek egyik fejezetét szenteli a magyar tájakró
készitett alkotásoknak "A magyar tájkép" cim-
mel.

Otthon, Bp. 19o1. dec. hó
18-29. lap

Papp Sándor
festő.

Ferenczy Julia mestere volt a temesvári akadémián.

M.Kiss Pál: Ferenczy Julia és Gy.Szabó Béla kiállitása.
Müvészet, 1971.szeptember - 35.oldal

Papp Sándor
festő

Méltatás

Haraszti Jenő: Városok, évek.
Művészet, 1971.december - 33.oldal

Papp Sándor rajzpedagógus

Ma nyílik meg Szegeden a Pedagógus Szakszervezet Csongrád m.-i Bizottságának rendezésében a megyei rajzpedagógusok képzőművészeti kiállítása, melyen szerepelnek művei.

Csongrád Megyei Hírlap, 1969. márc. 2.

n már a dédapám
m és három esz
sikálni. Azelőtt
tak az elsők.
ek, ha nagy
oktam baltá-
ában. Saját
n én eleget,
művész, nem
an körül-
ztok. Annyira
t a fával,
etemből, ~~ami~~
embernél.

1977.XII.10. 20,25 N. Tv2.

1021

Tv-híradó

- Engem, Papp Sándort mindenki ismer Tiszavason. Hisze
is ebben a faluban született. A tsz darálójában dolgozo
tendeje igy télviz idején unalmamban kezdtem el faragc
soha senkitől nem láttam ilyet, bizony hitványok is vol
Mégis éreztem, hogy a fa engedelmeskedik az ember kezén
az akarat. Magam lelem a fát az erdőben és a szinben sz
val kinagyolni. Néha éjfélig is eldolgozgatok a kiskony
életemet, hétköznapjaimat akarnám fába őrzni, zsákolta
pásztorkodtam is, hát ezekre emelékezem. Nem vagyok én
volt nekem kiállitásom se elég az, hogy ebben a kis házk
vesznek a magamformálta juhászok, számadók, dolgos paras
megszerettem a faragást, hogy szinte minden szabad időme
késsel töltöm és jó lenne még sokmindent megőrizni az él
emlékeimből, mert ugy gondolnám, hogy a fa maradandóbbaz

Papp Sándor, festő-grafikusművész 1.) Folytatás

Papp Sándor és Tőkey Péter az ensi városi művelődési központban mutatják be műveiket. — Papp Sándor nagyon következetesen kutatja a formák sikon megragadható elemi kapcsolatait, talán egy kicsit túlságosan is tisztelve a tételességet, és statikusságot, a szimmetriát. — Mindkettenjai a Nyíregyházi Vizuális Stúdiónak és az ensi alkotótábornak.

Tilles Béla: A tér és a mozgás kutatói.

Kelet-Magyarország, 1984. máj. 26. 8-9-old.

mezésügyi Minisztériumban található. Csakhogy a tej nem a falut idézi, hanem afféle védekezés a rohanó élet ártalmai ellen, amiről az elnyomott cigarettavégek sora árulkodik.

Fél évszázada Vállajon anyakönyvezték a cselédszülők minden bizonnyal nehéz sors előtt álló fiát. (Nyolc gyerek mellett nem is lehetett sok reményük a szülőknek, hogy a magukétól jobb életet teremtenek nekik.) A családban mégis munkált a boldogulás, az önálló gazdálkodás vágya, így 1940-től a bátorligeti silány homokon három holdacskán kezdett gazdálkodni.

— És persze az én életem is olyan volt, mint akármelyik parasztgyereké — emlékezik Szabó Ferenc. — Otthon, édesapám mellett szerettem meg a munkát, előbb csak a jószágok őrzését bízták rám, aztán már büszkeség töltött el, ha foghattam az eke szarvát, az pedig külön öröm volt egy gyereknek, ha befoghattam a szekeret, kimehettem valahová.

Nagyot ugrunk az időben, a mostani, minisztériumi munkáról beszélünk, ahol már korántsem olyan egyértelmű a siker élménye, nem annyira közvetlenül egy emberen múlik valaminek a végrehajtása

ban különben a tsz-
miniszterhelyettesig

Amíg beszélgetünk
bennünket. Odameg
kéntelenül nyúl egy
a másik öngyújtó, a
fiókban. Így óhatatl
milyen módon kapc
a szabad időben.

— Ilyen nadrágf
mint az enyém, kell
ami kikapcsol. Vise
künk, a meredeken,
teraszokat kialakít
sincs elég időm, hog
toljak, de ha kinn v
a levegő, a munka n
lál az ember, odaha
ez a legjobb pihenés.

A felfokozott éle
hogy hét közben ne
tok fogadására, ke
úgynevezett „társada

— Inkább vendég
Egy szalonnasütés, j
sokat ér.

A család

Papp Szabolcs

Textil-grafikai szövés

2.) Fekvő tabló

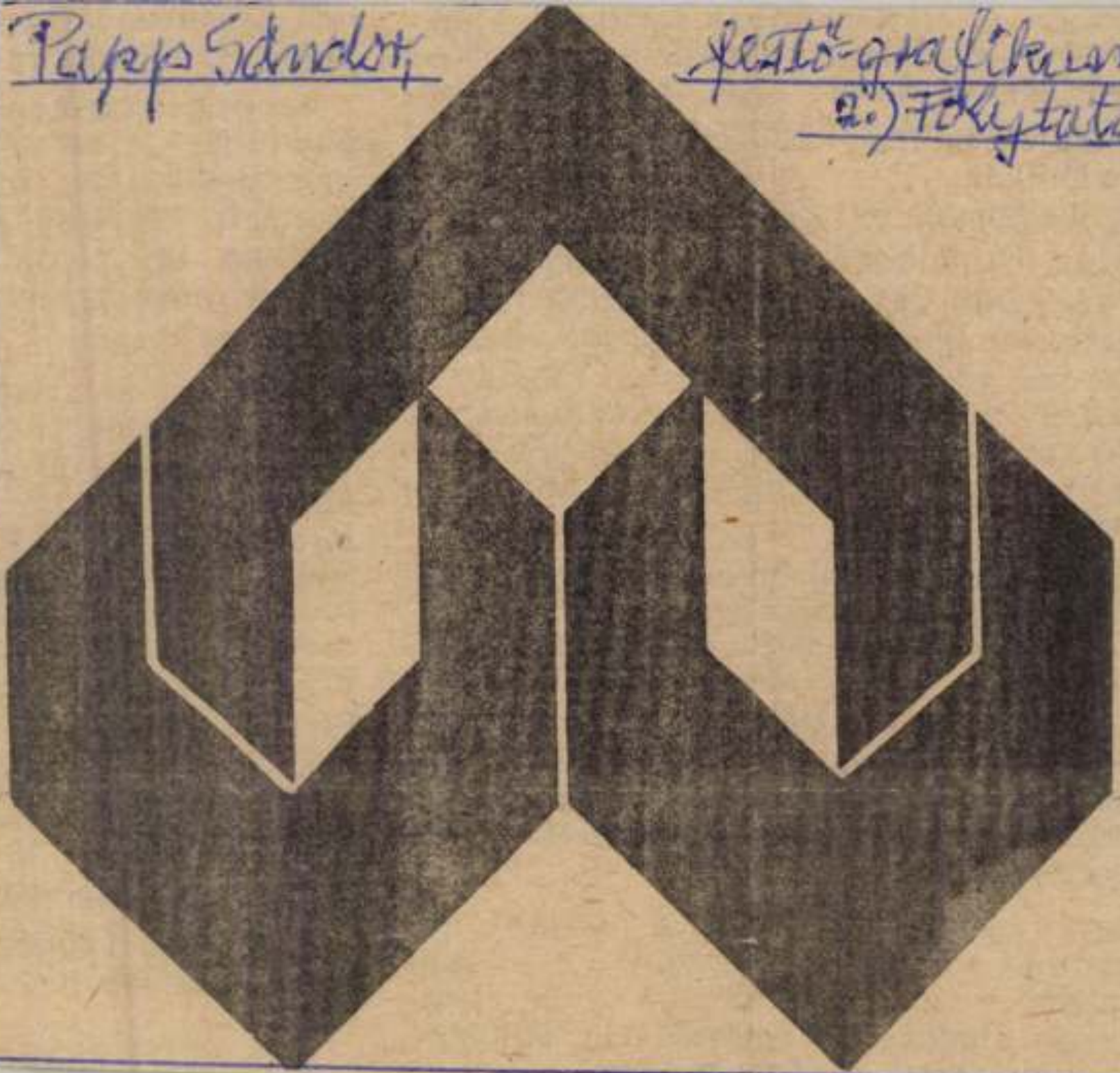

Kelet-magyarországi
1984. május 12. 9-11.

Papp Sándor

Vasutasok műterme - Képszinház u.

Sh. Heirlap

1986. VIII. 1.

Papp S. Gálor
festő

Papp S. Gálor festett olajtemparával, olajjal, hazeminel, hiszetett veikarcot, linometszetet, fametszetet, kidegtú munkát.

-----:Kiállitási naptár.

MŰVÉSZET, 1973.december - 47.oldal

Papp S. Gábor
festő

Papp S. Gábor mintán elvégezte
a bukaresti Főiskolát rajztanárosk-
hodott és a művészet különböző
területein alkotott.

-----:Kiállitási naptár.

MŰVÉSZET, 1973.december - 47.oldal

Papp S. Gábor
festő

A bukaresti N. Grigorescu
Képzőművészeti Főiskolán
Papp S. Gábor diplomáját
szerzett.

-----:Kiállítási naptár.

MŰVÉSZET, 1973.december - 47.oldal

Papp Sándor Gábor.

A Somogyi Képtárban rendezték a somogyi képzőművészek őszi tárlatát, melyen a műve műve szerepel.

Hordozi Barna: Somogyi őszi tárlat.
Somogyi Néplap, 1974. okt. 9.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Papp Sándor

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

fafaragó

1980 SEP 2 4

MEGYEI NÉPLAP

Az élet adja az ötl

1021

Beszélgetés Papp Sándor fafaragó

„Egyszer egyedül voltam itthon. A ház körüli munkát már elvégeztem, vártam haza a családot. Unalmamban papírt meg ceruzát vettem elő, és elkezdtem rajzolgatni. Soha nem tanultam ezt, mindig kétkezi munkás voltam, bizony elég szögletes, durva vonalak kerültek a papírra. Amikor a feleségem hazajött, megmutattam neki. Ő rögtön rávágta, hogy ez

Harangozó Teri.
mert tényleg őt akartam emlékezetből odarajzolni. Szóval így kezdődött."

Papp Sándorral, a tiszaroffi Aranykalász Tsz darálósával a lakásán beszélgetünk. A szobában faragott fokosok, botok és apró faszobrocskák. Mindegyikről mesél valamit, miért is hámozta ki a fából a figurát.

— A legelső faragásomat szintén az unalom szülte vagy öt évvel ezelőtt — emlékezik vissza. — A téeszben az öntözésnél dolgoztam. Háromóránként kellett telepítenünk a csöveket. Míg a többiek szundítottak egyet, én az üzemanyagos hordót kitámasztó kőből egy ellapított százas szöggel állatfejet faragtam. Megmutattam munkatársaimnak, nem akarták elhinni, hogy én csináltam ilyen rövid idő alatt.

A szobrok, a paraszti élet pillanatait örökítik meg. Az egyik idős, fejkendős asszonyt ábrázol, kosárba morzsolja a kukoricát, míg a Zsákoló ember a betakarítások idejének kemény, izzasztó munkájáról szól a maga nyelvén. A favágás nehéz pillanatait örökíti meg a Fejszés ember. Ezzel a három munkájával Mezőtúron díjakat is nyert.

„Sokszor vágtam fát én is. Ezek Fejszés embe

— Több kiállításon mutatták már be faragásaimat. A zsűrinek azok tetszettek, amiket nem lakkoztam be. Addig ezt senki nem mondta nekem, én meg védeni akartam az időtől, ezért mázoltam be. Most már ezt is tudom, az utóbbiakat mind így készítettem.

— Mi lett a sorsa a faszobroknak?

— Gyermekeimnek, ismerősöknek elajándékoztam. Nem tudom megállni, ha v
lame
pénze
ba.
—
nyug
—
hogy
ragás
főleg
óráka
kifara
élet
ötlete

Papp Sándor Szelő (1868–1937)

1919. őszén a Tanácsköztársaság bukása után jelent meg a Magyar Iparművészet c. folyóiratban Margitay Erzsó volt iparművészeti iskolai tanár írása az alanti címen, ismerteti a művészeti direktórium tevékenységét. – Eltávolították az Iparművészeti Iskolából, de később újból taníthatott.

Gábor Ernter: „Vörös művészeti politika." Kritika, Budapest, 1945. márc.

MDK

Papp Sándor építész

Bartus Ö: Vidéki centrumok. Miskolc.
Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29 l.

MDK

Papp Sándor könyvkötő

A kolozsvári kegyesrendiek nyomdájával kapcsolato
könyvkötőműhely vezetője volt 1809-től é835-ig
Papp Sándor.

Ferenczi Zoltán: A kolozsvári nyomdászat történet

Firtinger, 72.lap

Papp Sándor
szobrász
58 éves.

+1950. V. 10
(tüdőgyulladás)

X. ker Új Köztemető

Halotti főkönyv
3171

661

Vác, 1931, 17-4oo l. /1o képpel/. -
rencrendi zárda sekrestyeszekrénye.
József: A belényesi rom.kath.templom.
VIII-1936, 154 l. - Szmrecsányi Mik-
.1936, 2o3 l. - A Szent Ferencrendiek
stora. Gyöngyös, 1937, 17 l. - Ra-
Bp. 1938, 38 l. - Lux Géza: Ujabb
. Bp. 1938, 7 l. - Dercsényi Dezső:
templomának épitéstörténete. Dunán-
9-2oo,2o1 l. /képe 199 l./ - Dümmer-
end közékori csucsives stilü épité-
ágon. Technika, XXII-1941, 392-393
kei: Technika, XXV-1944, 354-357l (9

Papp Sándor
Öreg ember, olaj
Gazda-ember, olaj

Szent-György-Ckéh XLVI.művészeti aukciója. A Gyüjtő.
X.évf. 2.sz. 4 l.

Papp Sándor
Félakt, festm.

Helikon III. kiállitása. 1922. ápr. 15 l.

Papp Sándor

Műcsarnok 1900. 19.sz. 270 1.

Hornád (Szalók) 3

Volt

Mikszáth-ház.

Jellege: Klasszicizáló elron

Külseje: Szintén a családtu

letes, földszinti részén kla

V. mely 1910 körül épült ujabb. Kapu + 2 + kapu + 2 t

felettük hosszukásan megnyuj

záródásuak, bujtatott ráccs

Temető.

A templom mellett, Mik

1950 sirköve. Mellette áll

márvány, s amellett Szontág

Ez utóbbi fent háromszögben

oldallapokon ismét előjönne

csak az alsó sorban lehetet

évszámot.

Papp Sándor
Tanulmány, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti Kiállitás, 1914. 4 l.

Papp Sándor

Tájkép, olaj

Árverési Különy, 1939. 3.rk.

4o 1.

MDK

Papp Sándor

Félakt, festm.

Helikon 3. kiáll. 1922. ápr. 15 1.

MDK

Papp Sándor

Magy. Képzőművészek Egy. gyülése. Mücs. 1900. 19.sz.
265 l.

MDK

Papp Sándor

festészeti szakbizottság tagja lett

Az Orsz.M.Képzőm.Társ.választmánya... Építő Ipar Építő Művészet 1916.máj.7. 116.l.

MDK

Pap Sándor

Zala György: Müvészek lakomája. Mücsarnok, 1898, nov. 2o. 16. sz. 145. l.

MDK

Papp Sándor

Művészet 1914, 232 l. kép.

196. Hadzsy Olga: Kettős arckép.

Pap Sándor

23. Pap Sándor: Merengés.

MDK

Papp Sándor

Művészet, 1914, 231-232 l. Kép

Papp Sándor MDK

Arcképtanulmány, olf

Műcsarnok 1905/6.téli kiállitás.

Papp Sándor MDK

Férfiarckép, olf.

Micsarnok 1900/1 téli kiállitás

MDK

Papp Sándor: Női fej. olf.

Nagy Magángyüjtemény Aukciója, 1921 Rákóczi ut 30. I.e.7.

MDK

Papp Sándor tanár

György K: Az Iparm. Isk. kiáll. Magyar Iparművészet, 1903.

83. l.

MDK

Papp Sándor tanár

Györgyi K: Az Iparm. Isk. kiáll. Magy. Iparművészet 1903.

76. 1.

Papp Sándor M.D.K.

Bp.1901.

Délmagyarországi bolgárok. Szövegközti illusztráció Jancsó Benedek: Dél-Magyarország hegyvidéke (Arad-, Temes- és Krassószörény megyék) c.cikkéhez. id.mü 579-604.p.

Szign. Papp S 901 - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 20.köt. Bp.1901. Magyarország VII. 593.p.

Papp Sándor

Lyka : Téli tárl. 1900X-1. 42. l. kép

Papp Sándor

MDK

Schwartz Loli arcképe, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

Papp Sándor

MDK

Szebeny Antal

Miccarnok 1924. febr-márc.

PAPP SÁNDOR

429. Utczarészlet. Olajf.

Képzőm.Társ.1899-1900.téli kiáll.kat. 42.oldal

PAPP SÁNDOR

131. Nyugalom. Olajf.
132. Késő est. Olajf.
138. Beszélő baba. Olajf.

Műcsarnok 1904.tav.kiáll.kat.29.oldal

PAPP SÁNDOR

566. Gyöngyök. Olajf.

Képzőm.Társ. 1910/11.téli kiáll.kat. 57.oldal

PAPP SÁNDOR

698 Szénakazlak. Olajf. 13x17

Árverési Csarnok aukció kat.1933.okt. 3.sz. 31.oldal

PAPP SÁNDOR

573 Esős hangulat. Olajf. Eladó
575 "Magány" Olajf. Eladó
577 Est. Olajf. Eladó.

Képzőm.Társ.1903/4. téli kiáll. kat. 55,56.oldal

MDK

Papp Sándor, festöm.

699. Szénakazlak. Olf. 13x17. J.l.j.

Árv. Közl. 1933. dec.hó 4.rk.sz. 68. aukció. 30.l.

PAPP SÁNDOR

"Eső után". olajf.

Képzőm.Társ.19ol-2.téli kiáll.ka t. 35.oldal.

MDK

Pap Sándor

Női tanulmányfej, of,

Árv. Közl. ~~193~~ 1929. jun. 4.rk.sz. 28 l.

MDK.

258. Papp Sándor /szül 1867/ :

Naplemente után olajfestmény

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V.akció.
Bp. 1923. 17. l.

MDK

Papp Sándor

Eső után, of.

Műcsarnok, 1899. 4.sz. 55. l. Vásárlások a téli kiállításon.

MDM

Papp Sándor

Eső után, of.

Mücsarnok, 1899. 4.sz. Sorsjáték huzása.

53.1.

PAPP SÁNDOR

Arckép-tanulmány. Olajf.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll.kat. 69.oldal

Pa pp Sándor festőművész

MDK.

Képzőművészeti Társulatnak tavaszi Kiállitásán vett részt a Szépmüvészeti Muzeumben.

Müvészet, 1918. 1.1.

MDK

Pap Sándor

Merengés, repr.

Képzőm. Társ. téli kiáll. 1907/8.

Papp Sándor

MDK

1897-1922 alakrajz

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 45. l.

MDK

Pap Sándor

Margitai Ernő cikke. Magyar Iparművészet, 1919.
50-52,61-62 l.

MDK

Papp Sándor

Czakó Elemér: Az O.M.Kir.Iparművészeti Iskola évkönyve 1913-14. Bp. 1914.

MDK

Papp Sándor

Iparm.iskolánk Párisban. Műcsarnok, 1900. 9.sz.
119. l.

MDK

Papp Sándor

Az Ipm. isk. kiáll. Mücsarnok, 1898.
14.sz. 117-118.l.

MDK

Papp Sándor festőm.

S: A kir. Iparm. Isk. jub. kiáll. Magyar Iparművészet, 1905. 326.l. Képek.

Papp Sándor

MDK

iparművészeti tanár

A Művészeti Direktorium /1919 ápr./ javasolja rendelkezési állományba való helyezését.

87.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Papp Sándor

Iparmüvészeti tanár

MDK

Az Országos Magyar Iparmüvészeti Iskola tanári karának 1919 márc 24-iki gyülésén az igazgató tanács /bizalmi -tanács/ tagjává választották.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 85.o.

Papp Sándor

festő

MNK

A Nemzeti Tanács meghivására 1918. dec. 23-án összejött Irodalmi és Művészeti Szaktanácsának tagja.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 8.o.

Papp Sándor MIK

Az Országos Magyar Iparművészeti Iskola tanári karának 1919 márc 12-én tartott ülésén jelen volt. /Jegyzőkönyv/.

78-80.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Az Iskola reformifjusága és a tanári kar közötti tárgyalásokon néhány tanártársával a tanári kart képviselte.

U.o.

Papp Sándor

---

fazekas

Négi Zrámia Tinafüreden.

Szabó Magyar Néplap
1979 dec. 9.

Füvessy Anikó
ajánlat

Papp Sándor

MDK

Iparművészeti Iskola tanárát
a közoktatásügyi népbiztos 1919 ápr. 25-én
megküldött leirata rendelkezési állományba helyezi.

88.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Papp László festőművész

Pásztortűz, 1922. I. fele
63. l.
Kultúr-krónika

Papp Sándor

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 777-782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

Papp Sándor festő (1868

Művészet, 1930, 25-26 sz.
608. l.

Kós Károly: Erdélyi Képzőművészek
Kiállítása

Müvészek, XX. sz.

P a p p S a n d o r
festömüvész
1868-

M Ü V E S Z E T
XIII. évf. 1914.
231-232.

"A Tarsulat uj vezetősége"

Müvészek, XX.sz.

P a p p S á n d o r
festőmüvész
1868 -

M Ü V E S Z E T
XIII.évf.1914.
230.
"Az Orsz.M.Képzőmüvészeti Tarsulat közgyülése"

Kolozsvár (Papp László tartott kiállítást)

Pásztortűz, 1926. 21 sz.
503. l.

Tóth István: Kolozsvári képkiállítások.

Festészet (1900 - 1919) - Önálló Táblakép,

Papp Sándor képei.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 777-782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

Papp Sándor, festő

Pásztortűz, 1930. 25 sz.

608. l.

Kós Károly: Erdélyi képrőmüvészek

kiállítása.

Papp Sándor, festő

Pásztortúz, 1923. IX. évf. II. fele
860. l.

Tövisi Géza: Művésznövendékek kiskiál
litása.

Papp Sándor, festő

Pásztorlüz, 1923. IX. évf. I. k.
60-62. l.

Tövisi géza: Művészeti kiállitások.

Papp Sándor, festő

Budapesti Szemle, 1900.

CI. 453.–464. l. Éber Sárló: a

képzőmüv. Társ. téli tárlata.

Papp Sándor Kolozsváron 1926-ban
képi állitást rendezett.

Pásztortűz, 1926. 21 sz.
503. l.

Tóth István: Kolozsvári képi állitá-
sok.

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
124.l.

Péczely

P a p p S á n d o r :

Faluvége

Ceruzarajz

MDK

Papp Sándor

Arcképtanulmány, of.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 54.l.

MDK

Papp Sándor

Arcképtanulmány, of.

Arcképtanulmány, of.

Arcképtanulmány, of.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 54.l.

Papp Sándor MDK

Schwartz Loli arcképe, olf.

Műcsarnok 1918-19. téli kiállitás

mDK

Papp Sándor, festöm

37. Faluvég. olf.

Műcsarnok. 1900. tav.kiáll. Kat. 31.1.

MDK

Papp Sándor, festöm.

199. "Eső után" Olf.

KMTárs. 1901-2. téli kiáll. Kat. 35.l.

MDK

Papp Sándor

Kőrös-részlet, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 48.l.

MDK

Papp Sándor

Naplemente, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 48.l.

MDK

Papp Sándor

Tájkép.Olajf. 38x46./Jelz./

Árverési Közlöny, 1938.dec.8.rk.sz.
88.aukció.28.l.

Papp Sándor

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Papp Sándor

A Műcsarnok háborus kiállításan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállítás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

Papp Sándor MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Papp Sándor MDK

Férfiarckép, olf.

Falurészlet, olf.

Műcsarnok 1899/1900. évi kiáll.

Papp Sándor MDK

Férfiarckép I-II. olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Papp Sándor

MDK

Faluvég, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Papp Sándor

MDK

Körösparti rész, olf.

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Falurészlet naplementekor, olf.

Miccsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Esthangulat, olf.

Eső után, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Faluvég, olf.

Mücsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Papp Sándor MDK

Utcarészlet, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Papp Sándor

Lotz Károly /arcképtanulmány/ Olajf.Magánt.
Borus hangulat.Olajf.
Esti hangulat. "
Etus.Tanulmányfej.Olajf.

KMT 1901.tav.nemzetk.kiáll. 41.l.

Papp Sándor

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Papp Sándor

MDK

Csend, olf.

Hiccarnok 1899/1900. téli kiáll.

Papp Sándor MDK

Boglyák, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Papp Sándor

Szebeny Antal, olf.

Micsarnok 1924 február-március

MDK

Papp Sándor, festőm.

599. Papp Miki /kis fiam/. Olf. Mgt.

Képzőm. Társ. 1910/11 téli kiáll. 59.1. Kt.

MDK

Papp Sándor festőművész

A (szegedi) városi tanács művelődési osztálya többedmagával tíznapos alkotói szabadságra küldte Kőszegre.

Néhány sorban.

Tiszatáj, szeged, 1960. október. 2. l.

Papp Sándor
festő

M.D.K.

A nyár végét Kőszegen töltötte.

— ~~75 kap~~ Művészeti életünk.

Művészet, 1960. december. — 35 l.

MDK

Papp Sándor

Részt vett a kiállításon.

"Nyomolvasók"

L.F.: Rajzpedagogusok kiállítása a Móra Ferenc Muzeumban.

Tiszatáj. 1962. jul.

MDK

Papp Sándor (festőművész)

Folyót vízmakhárakkal ábrázoló képe szerepel a szegedi képzőművészek a Móra Ferenc Múzeum képtárában rendezett kiállításán.

Szelesi Zoltán: A szegedi képzőművészek kiállítása.
Tükör, Szeged, 1957. nov. [3. l.]

Papp Sándor M.D.K.

Művei a kiállításon

Akácz László: Téli tárlat Szegeden

Csongrádmegyei Hirlap 1965. febr. 28

MDK

Papp Sándor

Táj, of.

Szegedi képzőművészek retrospektiv kiáll.
~~1955.~~ 1945-58. Móra F.Muz.

MDK.

Papp Sándor

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 dec.13.

MDK.

Papp Sándor

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1965 juni.8.

MDK

Papp Sándor

Szerepelt a Csongrád megyei rajztanár festő-művészek szegedi tárlatán/Móra Ferenc Muzeum/.
"Alkony a Balatonon"

L.F.: Pedagógus festők kiállitása.
Délmagyarország. 1962. jun. 27.

Papp Sándor MDK

Nyugalom, olf.

Késő est, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Papp Sándor

MDK

"Épülő házak"

szerepelt a Szeged városi és Csongrád megyei rajztanárok kiállitásán.

Juhász Antal: Kiállitások.

Pedagógusok Lapja. 1962. nov. 20.

Papp Sándor műépitész

Miskolcon a "Lévay József" közművelődési egyesület művészatagja.

Bartus Ödön festőművész: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29.lap

Papp Sándor

Szegeden élő pedagógus - művész.
Részt vett a Szadáról Dunaujvárosba települt művésztelep Művelődési házban rendezett, 50 művet bemutató tárlatán.

Juhász Antal: A Székely Bertalan nyári művésztelep munkabemutatója
Rajztanitás: 1962. V. sz. 31.l.

Papp Sándor

Részt vett a csongrád megyei rajztanárok kiállításán szegeden a Móra Ferenc Muzeumben.

Rajztanitás 1962. V.sz. 30.l.

MDK

Papp Sándor, sz. Décse 1868

Csend, olaj

Papp Sándor

Festményekkel szerepel az alábbi táslatan

Szelesi Zoltán: Kámvetés a téli táslat után

Dél-Magyarország 1970 XII. 22

Papp Sándor
festő

1926-ban Kolozsvart nyújta meg
magánisholáját Pap Sándor.

Muradin Jenő: Collegium Artificum Transylvanicorum
Művészet, 1971.március - 16.lap

Papp Sándor
festő
28 éves
(golyószórósorozat lövés)
† 1956. XI. 9.
Kerepesi úti temető

Halotti pőhányó
5

Papp Sándor

az Iparművészeti Iskolában 1919 áprilisában végrehajtott átszervezés során rendelkezési állományba került.

Nónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 19?c.2.sz. 1414-147. l.

145. l.

Papp Sándor Jestő.

K. V. 32/1899.
1899. jan. 14.

Festészet.

„Eső után" c. kép.

(Popp Sándor-tól).

Nr. V. 32/1899.

1899. jún. 14.

M.D.K.

Papp Sándor

A Téli tárlaton szereplő müveiről irja Lázár Béla, cikkének "Magyar tájkép" c. fejezetében: "az anyafölddel érintkezve,hódol a magyar természetnek" tájképfestő müvésztársaival együtt.

Magyar Salon, Bp. 19o1. dec. hó, XXXVI. kötet 242-253. lap

Papp Sándor
festő

7.D.K.

Simeon Béla festő tanára
volt.

Hamar Imre: Simon Béla festészete
Művészet, 1969. február - 35 kap.

MDK

Papp Sándor

Kolozsvár

Tápéi ház

Meredek utca

9. szegedi nyári tárlat, Móra F. Mus.
1968. aug.

M.D.K.

Papp Sándor, népművész

Kiszafüredi fazeras mester saját nevén kívül még azt is felírta műveire, hogy Nyúró Gáspár műhelyében készültek.

Fél Edit - Hofer Tamás - Csilléry Klára:
L'art populaire en Hongrie. Trad. Imre Kelemen.

Bp.1958, Corvina, 81 l. 109 t. 30. old.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Papp Sándor
m. Romaucfesko

l.

Közlezrkiáll

1458. l.

Papp Sándor

tálas

Hódmezővhely

l.

Erredeveskiáll

XIII. cs. 20. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Papp Sándor

tálas

l.

Közlezrkiáll

1395. f

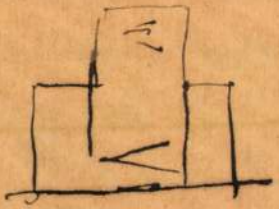

EILIGE

Lar

KARL W. HIERSEMANN

BUCHHÄNDLER UND ANTIQUAR

LEIPZIG

KÖNIGSTRASSE 29

FERNRUF Nr. 71976

Ungarn

FREI!

Papp Sándor

hódmezővásárhelyi tálas az 1885-iki nagyváradi kiállításon oklevelet nyert.

Kisshmv tálas 199. l.

az 1896-iki bpesti kiállításon elismerő oklevél

u. o.

1904. hódmezővásárhelyi ipari és mezőgazdasági kiállításon arany oklevél,

u. o.

Papp Sándor, építész M.D.K.

és Toldy János közös terve 600 p-ös megvételben részesült a ferihegyi repülő tér forgalmi épületének pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1939. LX. évf.

dec. 28. sz. 5. old.

m MDK

Papp Sándor és Toldy János ifj.

egyszobás lakóépületek terveire kiirt 15o pengős dijat kapott

A kislakásos tipusházak pályázatának eredménye. Magyar Iparmüvészet 194o. 41.l.

Papp és Szabolcs

A zilahi ev. ref. egyház templomának tervpályázatára 4 pályamű érkezett. Az 500 koronás pályadíjat Papp és Szabolcs tervének ítélték oda.

Művészet 1904

268. l.

einer Nation.Eine Biographie
Leinen / 9.--/ 3.80

ch Wien 1931.Leinen / 9.75/ 2.50

Volkstribun.Ein stürmisches
ln. Leinen /11.25/ 3.80

SCHEN POLITIK.Eine gründliche
tentums.Grossoktav. /22.50/ 4.80

JUDEN.Leinenband.Kastein's
berraschend in seiner Anlage,
n seiner Darstellung./18.--/ 8.80

die Tragödie der Gesinnung.
1932. /18.75/ 8.40

ssias von Ismir.M.12 Kupfer-
Zeitgemälde der fürchterli-
ntums um die Wende des 17 Jh.
tattung. /17.30/ 8.80

Papp Sándor

miskolci műépítész
főleg a miskolci
művészek képeit gyűjti
1978-ban már 65
műtárgya volt.

Halmi Lenke

260.l.

Papp Sándor

Toldy János

mines
cód

feriteggi repülő-
tér épületének terv.
megvétel

MMÉEKözl
1940. 8. 8.

forgalmi

WWW.KOJ.

Papp Sándorói

ifj Toldy János

mint
ied

a Fov. Közm. Tanács
kisbakás terv.
díjazás

MMÉLKözl

1940. 25. l.

~~Fehértemplom~~ h. n. VII. 164

nincs ced.

Papp és Szabolcs

építészek

tervezték az ungvári

zsinagogát. A

tervpályázaton 1902-

ben nyerték az első

díjat és a kivitellel

is őket bízták meg.

Magyar Pályázatok

1906. 1. 14. (Az

ungvári zsinagóga,

képekkel.)

szerencsém lesz, bizonyi,
ni fogják, hogy ásatá,
ink ez irányban is szép,
t nem remélt eredményt
tatnak fel. A lelt tár,
akból, melyek közül a
festmények feles számú
edékein, Nemesis szobrá,
k fején s balmellének
edékén kivül már ele,
is 26 darab s nemcsak
irattani tekintetben, de
uincum municipalis szer,

Papp és Szabolcs

építesszek

1911-ben fentiek

terve szerint épült az

Általános Hitelintézet

kétemeletes székhára

Nyíregyházán

Hunek

54. l.

1913-ban fentiek terve

szerint épült a Nyírvizszabályozó

Társulat nyíregyházi

3 emeletes kirpalotája.

u. o. 54. l.

TSz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hív.	Magán	Intúrb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hív.	Magán	Intúrb.

Papp Sándor építész

és

mint Toldi János "

cód

a Szegeden építendő
központi rendőrségi
épület terv.
dicséret

MMÉE Közl

1940. 190. l.

ovon, jobbkezében kivont karddal és
agjával. A háttér hegyes vidék a
ik ki. Felirata:

Birckenfeld
nd Böhmen
Lieutenant

excud. A.V.

cm.

5-902
-2.

Papp Sándor
építész.

Szül. Miskolc 1892.
Oklevelet nyert 1924.

Műegyetem 15. l.

A miniszter helyett:

államtitkár.

A Müemlékek Orsz. Bizottsá

Papp Sándor

épitész

l.

Bierbauer Virgil dr.

Kislakásos családi
házak mintaterve.
Bp. 1941. 98, 99. l.

MAGYAR
KÉPZŐ- ÉS
IPARMŰVÉSZEK
SZÖVETSÉGE

V., VÖRÖSMARTY
1364 BUDAPEST,
TELEFON: 184-074

90. március
198.....

Kedves Kolléga!

1990. március 13-án kedden délután 1
/Bp.V.Vörösmarty tér 1. I.emelet 10

Kör tagjai részére

Téma: az Osváth Alapítványhoz benyu
se, az ezzel kapcsolatos teend

M. H. – SZONDY Nyomda 85 008

Papp Oszkár

Vadas József

Rajz- és

[Ernst M: Papp Oszkár kiáll.]

Élet és Irodalom, 1986. febr. 21. 12.

90.aug.17.

498/1990

zösség

Ur!

tukat köszönettel vettük, tudomásul
sszerü - kikötéseket is a visszaigazolás
ntetében.
intézkedésének hiányában - a költözködés
vállalni még nincs módunkban, kérem
am részéről szintén szükségesnek tartom
l vételét, hogy ebből a jelzett határ-

PAPP S. Gábor

Finnországi lap (rajz)

MN 1991. jan. 5. 10. p.

Czéhemlékek, debreczeni szabó-, szürszabó-és kalapos-ipartársulaté

IX. 50.

Papp Sámuel

ötvös

1751 Komáromi

Kapmagyarországi ötvösök 25 l.

PAP Sámuel

ötvös ?

Az étéi/Komárom m./ ref.templom egyik kelyhének felirata: "T.N. Néhai Csejtey Sigmond Ur Özvegye T.N. Sáry Juliána Asszony csináltatta Komáromban Pap Sámuel által 1762 Esztendőben."

Pap Sámuel köpeczi

ácsmester

két segédjével Balás

Péterrel és Károly

Jánossal 1691. de-

cemberében zsindelyez-

te a baróti (Székely-

föld) rk. templom

tetejét. E templom

helyen 1760. uj templom

épült. Veszely Károly

A baróti plébá-

nia. Magyar Sion

1868. VI. évf. 823. l.

Nemes

1928. A Damenstift

A kép a bécsi Johanne
első emeleti faburkolatú és par
a szemközt lévő nyitott ajtó
helyiségbe tekinthetünk, a
A falakat gobelinek borítják,
London«-féle régi állóóra köti
az ablakon a nap süt a pad
alakok ékesítik.

Fa, méretei 41 : 53 cm. –
Nándorné sz. Ransonnet Eliza
tetett 1900 deczember 31-én (7
A hagyományt jóváhagyta a
az 1901 április 24-iki 17342
Jegyzet. Az 1901 novem
és az 1902 január 10-iki 925
alapján ideiglenes állami letét
városi múzeumnak (422–902).

III

Hay. 1900.
gr. Nemes Nándorné

Pap Sámuel, kis-
várdai

szatmári könyvkötő
XVIII sz

l.

Zoltai debrenyomda
17. l

kább tartalomban és gondolatban gazdag nagy falképeinek harmonikus kiképzésében gyökerezik. Mint művész is a legsimulékonyabb szellemek egyike, aki sok forrásból táplálkozik, de amit átvesz, azt a maga egyénisége szerint alakítja át. Az emberi szépséget keresi, a lélek kifejezését az arcokon, mely könnyed gráciává és tisztasággá lesz a Madonnán, nemes komolysággá a férfiakon, hasonlíthatatlan komponáló tehetsége folytán, mely a valóság apró részleteit az élet általános értékű jelenségeivé emeli, nagyszerű stílussá történeti képein és pszichológiai mélységgé arcképein.. Művészetének súlypontja a rajz, a vonalak ritmusa, a mozdulatok változatossága, a kompozíció, a tömegek harmonikus elosztása. Ami egy egész századon át foglalkoztatta a művészeket, annak ő adta meg végleges, klasszikus megoldását. Formális művészetének varázsa nem szűnhet meg, kivált a román nemzeteknél, amíg a széppé kerekített formák, az idealizmussá tompított valóság tetszeni fognak.

Urbinóban Giovanni Santinak, egy eklektikus, maradi vidéki festőnek a fia. Ez, halála után pedig műhelyének örököse, a francia iskolában képzett Timoteo Viti, R. első mesterei. 1500-zal kezdődőleg ismerjük munkásságát, amikor is Perugiában Perugino műhelyébe lép. 1504-ig tart művészetének emez első urbinói-perugiai korszaka. 1504. jut a szűk vidéki környezetből a szabadabb levegőjű Firenzébe, ahol leküzdi az umbriai grácia és vallásosság [illegible]. Az első természet

Papp Péter

1912/13 - 1913/14, 1917/18

Ferképzomfoiskèvk

120. l.

M.D.K.

Papp Sámuel ötvösmester

1751-ben a komáromi Oltáriszék tagja volt.

S.Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

275. old.

Papp-Reich

Dutka M: Plakátkiáll. az Ernst Muz.ban. Magyar Nemzet, 1953. szept. 19. 5.l.

MDK

Papp - Reich

Ötéves Terv kiállitás, plakát

Békeplakát és 5 éves terv.kiáll. Ernst Muz. 1953. szept. graf. 4 l.

Papp-Reich

A Békeplakát és Ötéves Terv grafikai kiállításon plakátjai szerepettek.

Esti Budapest, 1952. Okt. 14.

MDK

Papp-Reich

Nehézipari tabló vázlata az 1951-es ötéves terv kiállitásra

Békeplakát és 5 éves terv graf. kiáll.
Ernst Muz. 1953. szept. 9 l.

Pappné (Pfeifferné)
Manninger N.
festő
Wallner Ignác archépe
és egy Csendélet-Eipe
a Soproni Városi
Muzeumban
Csatkörl

ések”

-1989)

Papp Oszkár

P. Kiss Juliánna

A rendhagyó rendteremtő
Papp Oszkár kiállítása az
Ernst Múzeumban

Népszabadság, 1986. március 5. 7.

Papp Oszkár

Lukácsy Sándor

Papp Oszkár életműve az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet, 1986. febr. 21. 4.

Emerám	1	0.20		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Erzsébet	14	2.78	8	2.09	14	1.90	1	0.67	1	0.67	2	1.14	6	1.52	46	1.85
Euszták	1	0.20		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Ev. János	5	0.99	6	1.57	11	1.50		0.00	2	1.33	2	1.14	4	1.02	30	1.20
Fábián																
–Sebestyén		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Ferenc		0.00	1	0.26		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.25	2	0.08
Gál	2	0.40		0.00	6	0.82		0.00		0.00		0.00		0.00	8	0.32
Gellért		0.00		0.00		0.00	1	0.67		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Gergely		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Gotthárd	1	0.20		0.00	4	0.54		0.00		0.00	1	0.57		0.00	6	0.24
Gratia		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.57		0.00	1	0.04
György	28	5.56	27	7.07	45	6.12	14	9.33	15	10.00	12	6.86	29	7.36	170	6.83
Hubertus		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.67		0.00		0.00	1	0.04
Illés		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	3	0.76	3	0.12
Ilona	3	0.60		0.00	2	0.27		0.00	2	1.33		0.00	2	0.51	9	0.36
Imre	6	1.19	3	0.79	8	1.09	5	3.33	1	0.67	4	2.29	4	1.02	31	1.24
Ireneus		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.25	1	0.04
István király	13	2.58	18	4.71	21	2.86	3	2.00	7	4.67	16	9.14	9	2.28	87	3.49
István vértanú	6	1.19		0.00	11	1.50	1	0.67		0.00		0.00	1	0.25	19	0.76
Jakab	13	2.58	8	2.09	23	3.13	5	3.33	5	3.33	4	2.29	4	1.02	62	2.49
Jakab idősebb		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Jakab–Fülöp		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.25	1	0.04
Kálmán		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Katalin	8	1.59	5	1.31	8	1.09	1	0.67	1	0.67	3	1.71	8	2.03	34	1.37
Kelemen		0.00	2	0.52	1	0.14		0.00		0.00		0.00	1	0.25	4	0.16
Kereszt	35	6.94	18	4.71	43	5.85	4	2.67	11	7.33	14	8.00	26	6.60	151	6.06
Ker. János	15	2.98	8	2.09	35	4.76	12	8.00	6	4.00	8	4.57	17	4.31	101	4.06
Kilián		0.00	1	0.26		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Kozma																
–Damjan	3	0.60	5	1.31	20	2.72	2	1.33	1	0.67	1	0.57	9	2.28	41	1.65

PAPP Oszkár

PAPP Oszkár: A kezdet kezdetén. = Kultura és Közösség, 1985, 2. 7 - 13.

wußtsein dar.

es sowohl in der
Narziß und Goldr
Eno usw.), aber da
nicht so eindeutig
Opposition zur M
müssen zur Ergä
erster Linie Tamá
Ungarn veranstalt
Jahre gezwungen
Hausdurchsuchur
Konrád und Ivan S

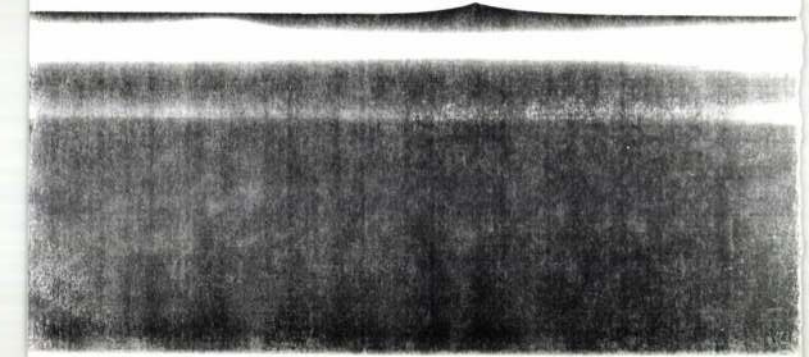

PAPP Onkár

L.S. : Papp Onkár. = Könyvtárs.
= 34. évf. 3. n. 1984 161. p.ll

PAPP OSZKÁR

Növénytorony, olaj, vászon - 91.?. 54

Új Művészet

PAPP OSZKÁR

912. 54-55
7. 34

Új Müvészet

Papp Péter, épitéu

L: Torhaschy Z.

– kovetségi hírek

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

6

83/3

2/. MDK

Papp Pál,felsö ép-ip.isk.
tanulé

Dr.Radocs Jenö ép.-tanár irányitása mellett az egy
müemlékek felvételezését és megrajzolását (e
végezte.

29. Két reneszánsz ablakkeret a Wolphard-Kobas-ház-
ból.

megrajzolta: P.P.

Dr.Radocs Jenö: Kolozsvári müemlékek.
A m.kir.áll. felsö ép-ip.isk. 1941-42.évi szünidei
elvételei. Bp.1943.

11)

Papp Pál, felsö ép-ip.isk
tanuló

MDK

Dr.Radocs Jenö ép.tanár irányitása mellett végezt
az egyes müemlékek felvételezését és megrajzolá-
sát.

9. A Szt.Mihály templom keresztmetszete , a szen
tély és orgonakórus felé.
Megrajzolta: P.P.

Dr.Radocs Jenö:Kolozsvári müemlékek.
A m.kir.felsö ép.-ip.isk. 1941-2 évi szünidei
felvételei. Bp.1943.

rendkívül figyelemreméltóak voltak, akár-
< a portugál művészek többségének művei.

ág) installáció

PAPP OSZKÁR

Pellionisz Valéria

Papp Onká festmé ungen
Gulácsy Galéria

Új Tükör 1984 dec. 2. XXI. évf. 49. n. 3-4.

– h
l
t
– h
n

A *t*
meg
kön

Ha
ban
szár

3.3.2. **Az**

A f
adat

PAPP Oszkár

MEZEI Ottó: Papp Oszkár tüzzománcairól. = Uj Symposion, 117-118.1975 38 - 42,p. ill.

SZAKÁCS IMRÉNEK

(1 on

ngővárkony, 1929. X. 14. →(

a portó-kimutatást.[1]

ejében érkezett Tőled utalványon

alapi járulékra 36.6o P[engő]

ehát 144.6o P[engő]. Az adó-

ig 466 P[engő] néhány fillérről

, mely hiányzik, nincs nyugta. Ez

énztári naplóba beállitani; kérlek,

ről. - Joó A.[ndrás] kimutatásán

tanitó járuléka, amit a tanitónak

s levonatott az a.[dó] cs.[ökken-

Kajditól bevasalni nem tudjuk,

PAPP OSZKÁR

Új művészet

2003/ jül

4.0.

Papp Oszkár

festőművén

tűzzománc képei a Budapesti Helikon Galériákban.

Látta, hallotta
1981 XII. a 1045

Papp Oszlár

festőművész

tűzzománc és grafikai kiállítása a
Nov. 7. Művelődési Házban (Szeged)

Csongrád Megyei Hírlap
1982 okt. 8.

Papp Oszlár

grafikusművén

grafikája a Valóságban

Valóság

1983 júl.

PAPP OSZKÁR

Új művészet

2002. jún.

16.o.

PAPP OSZKÁR

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991 66,67,71,73,75,81

TANULMÁNYOK
Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM
Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

PAPP OSZ

FRANK János: El Greco - 1. magyarok. = ÉS
XXXV.évf.32.sz. 1991. aug. 9. 13.p.

Bp., Szépművészeti Muzeum, 1991
spnyol-mgyar kiáll. Tisztelet El Greconak

. Kilencszeresen többszörözött, kilenc változatban egy El Greco önarckép (?) örvén mutatott be a kubista festészetből iskolafocit *Papp Oszkár.*

Az ezerarcú Papp legújabb, ezeregyedik példányát.

PAPP Oszkár (festő)

" Ez idő alatt a hasai festészet fő-irányа - vagy amit legalább egy többszólamu kórus cantus firmusnak nevezhetünk - elvált a naturától, anélkül hogy teljes absztrakcióval megtagadta volna. Maradtak benne látványelemek, de emlékjelző, utalásos, időszerű transzponálva. Ahogyan például Klee csinálta külföldön. Hálunk egy nagy nemzedék dolgozta ez irányzat egyéni variánsait: Kornisz Dezső, Bálint Endre, Vajda Julia, a fiatalabb Papp Oszkár, és akinek felejthetetlen alakját Gedő Ilka portrékölteménye őrzi: Orosági Ádi. "

LUKÁCSY Sándor: Gedő Ilka. In. Uj Irás, 1965. 7.sz. 69.p.

Papp Oszkár, festő

L: Veress Pál

Turkés Tibor: Mai bálványok alkotója 27

Új Tükör, Bp. 1986. nov. 30. XXIII/48

Papp László festő- és grafikusművész. 1. folytatás

a Gulácsy Lajos Alkotókörösség kiállítóterme a Novotel Szálló közelében lévő Fürj u. – ban van. Az Alkotókörösség tagjai között szerepel a technikailag egészen különös bravúrokra képes Papp László, a középnemzedék kiemelkedő képviselője.

(ász): Galéria Budán.

Fejérmegyei Hírlap, 1984. júl. 5.

Oszkár Papp

Am Mittwochabend wurde im ständigen Ausstellungsraum auf dem Flughafen Le Bourget bei Paris eine Ausstellung von sechs ungarischen Malern eröffnet: Maler Attila Csáji, Gyözö Domboly, Oszkár Papp, András Rácz, György Szemadám und Tál Veress.

(M.T.i): Ausstellung ungarischer in Paris.
Daily News, 1928 Sept. 16.

Papp Oszkár, grafikus

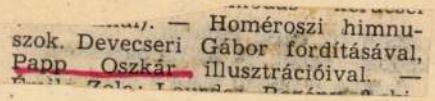

[illegible]). — Homéroszi himnuszok. Devecseri Gábor fordításával, Papp Oszkár illusztrációival. — [illegible]

↑

— Most jelent meg 8.

Ni szabadság, Bp. 1981 nov. 21

Papp Oszkár
kiállítása a Galaxis Galériában

Magyar Nemzet 1985. IV. 17.

Papp Oszkár

Emlékezés Vajda Lajosra

Magyar Nemzet 1983. VIII. 6.

Papp Oszkár, [ ]

L: Bocz Gyula

—: kürenon-Tórlat

2.

Esti Hírlap, Bp. 1979 szept. 15

Papp Oszkár

Krúdy-illusztrációi a 22, 33, 50, 77, 88, 97 és 103. oldalon

Valóság 1978/12

Papp Oszkár

1969. áprilisában rendezték meg az első kiállításukat a Progresszív Törekvésü Művészek a József Attila Művelődési Központban. A kiállító művészek között szerepelt a művész is.

Sinkovits Péter: Jubileum a Kassák-klubban.
MŰVÉSZET, 1980. február - 40. lap.

s Péter: Jubileum a Kassá'
',1980.február - 40.lap.

Papp Oszkár

Papp Oszkár, akiképeiben organikus formák, finom átmenetek, lirai hangvételü esztétikus megjelenitésével kisérletezett.

Sinkovits Péter: Jubileum a Kassák Klubban.
MŰVÉSZET, 1980. február - 40. lap.

Papp Oszkár

„Tavaszfej" (rézm.)

Sinkovits Péter: Jubileum a Kassák Klubban.
Művészet, 1980. február – 40. lap.

Papp Oszkár

A művész az 1969.októberében a Szürenon csoport alakulásakor a csoport egyik tagja.

Sinkovits Péter: Jubileum a Kassák-klubban.
MŰVÉSZET, 1980.február - 40.lap.

Papp Oszkár, [ ]

L: Veress Pál

– : Hír 8.

Nincsabadság. Bn. 1979 dec. 7.

Papp Oszkár, festő

• TÁRLATOK. Papp Oszkár és Veress Pál festőművészek Kaposvárott, Németh József Hódmezővásárhelyen mutatják be munkáikat.

– Tárlatok

12

Esti Hírlap, Bp. 1979 dec. 1.

Papp Oszkár

"Tabaszkfej"
(repro)

Sinkovits Péter: Jubileum a Thassiak Klubban.
Művészet, 1980. február – 40. lap.

Papp Oszkár

A kuturális eseményeket ismertető rovat a következő kiállitásokat közli:

Pattantyus József kerámikus kiállitása a Mohácsi Kossuth Moziban megtekinthető december 20.-ig,

Papp Oszkár és Veress Pál kiállitása a kaposvári Helyőrségi Müvelődési Otthonban december 28.-ig tart nyitva.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec. 8.
XXIII. évf. 49. sz. 8. lap.

Papp Tibor

Méltatás.

Bodri Ferenc: A párizsi atelier csoport.
Művészet, 1980. november – 24. lap.

Papp Oszkár, festő

Mezei Ottó: Papp Oszkár. c. könyvét
a Képzőművészeti Kiadó adta ki

↑

–: Most jelent meg

Népszabadság, Bp. 1981. márc. 20. 8.

Papp Oszkár

1969.októberében a KASSÁK LAJOS Müvelődési Otthonban kiállitása volt a müvésznek.

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde müvészetről. MÜVÉSZET, 1980.október - 20.lap.

DOROTTYA-UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM

V., DOROTTYA UTCA 8.

LIGETI ERIKA

szobrászművész kiállítása

1981. december 6-ig

HELIKON GALÉRIA

V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.

Papp Oszkár, festőművész

PAPP OSZKÁR

festőművész kiállítása

1981. december 13-ig

KARÁCSONY, ÚJÉV – LEVELEZŐLAP KIÁLLÍTÁS

1981. december 16 –1982. január 10.

Kortárs képzőművészetünk ritkán jelenik meg képeslapjainkon. Különösen kevés az ünnepekre – karácsony, új év – utaló lapok száma. Ez a kiállítás szerény lehetőségein belül a másfajta ünnepi képeslapot kívánja bemutatni. Tizenkét művész felkérésünkre készített lapjait láthatják a kiállításon, melyeket katalógus formájában megvásárolhatnak.

Megnyitó: 1981. december 16-án, csütörtökön délután 5 órakor.

Papp Oszkár

1979. szeptemberben a Kassák Lajos Művelődési Házban rendezett „Szürenon 1969 – 1979" kiállításon részt vett a művész is.

Bele László: Dátumok a magyar avantgarde Művészet, 1980. október – 20. lap.

Papp Orsi

A müvész kiállitása a Müszaki Egyetem "R"
klubjában 1970.decemberében volt.

BEKE LÁSZLÓ: Dátumok a magyar avantgarde müvészetről.
MÜVÉSZET, 1980.október - 20.lap.

Papp Oszkár, festőművész

„Tavaszfej", műanyag, homok, fémfesték, csiszolóvászon, 44×42 cm.
1970.

(repr.)

Művészet, 1980. febr. 40. old.

Papp Oszkár

KETTŐS TÁRLAT. Kaposvárott, a helyőrségi művelődési otthonban Veress Pál és Papp Oszkár festőművészek közös kiállítása nyilt meg.

Magyar Hirlap 1979/286/7

Papp Oszkár, festő

L: Ásztai Csoba

P. Sz. J: Háttérzománc

7

Nipszabadság, Bp. 1979. máj. 17.

Papp Oszkár

A Művészeti Alap igazában nem nyujtott támogatást a művésznek, mert semmit sem vásároltak tőle.

Kerékgyártó István: Festészet, mükereskedelem, mecenatura.
MŰVÉSZET, 1979. november - 8. lap.

Papp Oszkár

Szilvitzky Margit textiltervező a székesfehérvári István Király Muzeumban augusztus 5.-ig,
Mayer Berta és Végh András a móri Lamberg Kastélyban július 23.-ig,
Hajós Éva a soproni Festőteremben július 20.-ig,
Papp Oszkár a tokaji Görögkeleti Templom Muzeumban július 20.-ig,
Joláthy Attila a Halászbástyán július 15.-én,
Albrecht Julia és Tömpe Emőke Budapesten a Péceli ut 80 sz. alatt július 14.-ig mutatja be alkotásait a fent nevezett kiállitó termekben,- közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 14.
XXIII. évf. 28. sz. 8. lap.

Papp Oszkár

A művész képei közül a Képcsarnok egyet sem vásárolt.

Kerékgyártó István: festészet, műkereskedelem, mecenatura.
MŰVÉSZET, 1979. november - 8.lap.

Oszkár Papp.

Nationalgalerie: Gemälde von Oszkár Papp.

Ausstellungen.

Daily News, 1948. apr. 1.

Papp Oszkár, Sestő

a Műcsarnokban látható a Festészet '77. c. kiállítás. – A művész műve szerepel e tárlaton: „Protheus" c., a maszkok, távoli trópusok álarcainak világát idézi.
(említve)

Gellér István: Festészet '77.
Dunántúli Napló, 1978. márc. 5.

Papp Oszkár

Rajzok /2 nepkó/

Jelenkor 1967 XII. 1133, 1139 old.

M. D. V.

PAPP Oszkár

Pécs, káptalani ház, folhérek restaurálása

Bán Attila: A pécsi közép kori káptalani ház helyreállítása
Magyar Építőművészet 1956. (V.). 5. sz.
162. l.

Pap Gabár, festő- MDG

A Pécsi Balett új műsorához

a díszletterveket kénítette.

(„Díszletterveiket elsőízben Kénítették festőművéssel ...")

(Jencsik): Prometheus és mikro-balettek

2

ESTI HIRLAP Bp. 1965. jan. 11.

Papp Oszkár
festő

M.D.K.

A Beresenyi Klubban rendezett tárlaton bemutatta a „Játikos mitologiát", a „Hommage de Bartók" hanmasat, a „Bárna táj", a „Zöld táj" cimi képeit

Frank János: Papp Oszkár
Élet és Irodalom, 1965. máj 15 - 8 lap

M.D.Y

Papp Oszkár
festő

A „Bercsényi Klubban" rendezett tanbalot
ahol 150 képet mutatta be. A kiállí-
tásán szerepel, az „Öreg templom", a
„Nőiény-metamorfózisok" ciklusa, a
„Kristalyformák", a „Fejek" csoportja

Frank János: Papp Oszkár
Élet és Irodalom, 1965. május 15 - 8 kep

Papp Oszkár M.D.K.

Művei a székesfehérvári Csók István Képtár modern gyűjteményében.

Művészek ajándéka

Esti Hirlap 1965. márc. 4.

Papp Csaba, [ ] MTSK

Hozzájárult a székesfehérvári Csók Képtár gyűjteményének létesítéséhez.

– : Művének ajándéka 2

ESTI HIRLAP bp. 1965. márc. 4.

MDK.

Papp Oszkár

Kiállitásának hirdetése
Szocialista Müvészetért 1965 juni.

Papp Oszkár festő. M.D.K.

1946-ban és 1953-ban önálló kiállitása néhány évvel főiskolai tanulmányainak befejezése után

Dombos Táj , repr

Népmese, repr.

Gyökér-sorozat, Kristály -sorozat,

Napraforgók, repr. Oldódás-sorozat, Fej-sorozat

Bauer J enő: Papp Oszkár rajzairól

Müvészet 196[illegible]. márc.

M.D.

Papp Oszkár
grafikus

Illusztráció

Bodó Béla: Sólét erő.
Élet és Irodalom, 1966. március 12. - 10 kép.

MDK

Pap Oszkár

Munkás fej, tus

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 28 l.

Papp Oszkár
Grafikus

M.D.K.

Rajz

Élet és Irodalom, 1961. január 20 – 1 lap

Papp Oszkár MDK

Jó uj termés, rajz

Mücsarbok 1952 Tavaszi tárlat

~~110~~
~~+6~~

Papp Oszkár, grafikus 2 MDK

Sajátos módon használ fel szinte minden formai eszközt, stílust, de egyénisége mindent átalakít. (Régi templom, Torony, Metafora, Növényformák, Szenvedő, Kert, Kertmetamorfózis c. sorozat.)

R. Gy.: Jegyzetek Kiállításokról 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. febr. 28.

Papp Oszkár, grafikus

MDh

1

A Dürer-Teremben megnyílt kiállításán láthatók az ésett japán művészetre emlékeztető lapjai: virágokat, kavicsokat, láthépeket, látomásokat megjelenítő alkotásai. A fehete pára népi ihletésű, a Halott választékos, amellett drámai, a friss szél szendes, s kissé nyomasztó, nyugtalanító.

R. Gy.: Jegyzetek kiállításokról

7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. febr. 28.

~~50~~

+ 63.

Papp Gyula, festő

Kiállítása nyílik a Dürer
Teremben.

— : Hír

12

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. febr. 12.

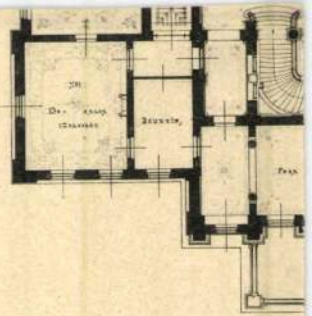

II. er

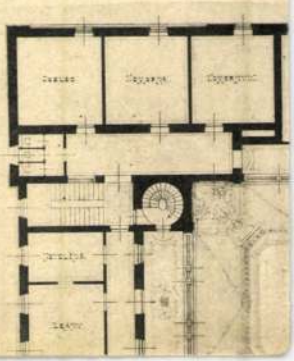

A fiumei kormányzó palotájának földszinti,
első emeleti és másodemeleti alaprajza.

Papp Oszkár

Füttyös c. rajza

repr.

Valóság

1947. márc. 4.

Kampis Antal

Erdély iparművészetéről.

Különlenyomat a Történeti Erdélyből.

Budapest, 1936. 8-r, 33 l, képes táblákkal. Fűzve.

I. 2. p. 4.

1.—

Papp Oszkár

Szabad Művészet

1952. 6. sz. 278. l.

Papp Oszkár

festő

Szabad Művészet

1953. 5 sz. borítók
(P.I.: P.O. kiállítása a Fényes Adolf teremben.)

Papp Gerkár

SzM. 1953. 241. l.

(P.Y.: P.O. kiáll.
a Fényes A.-Jeremben)

PAPP TIBOR

BOHÁR ANDRÁS

Életünk 1999/9.

Terek, versek, képek[1]

Papp Tibor több mint két évtizedes munkásságának egyik lehetséges foglalataként adja közre egybegyűjtött térvers képeit. A nyelv toposzintaxisát és topologikus lehetőségeit aknázza ki ez a különös műfajteremtés, melynek előzményeit a Vendégszövegek könyveiben és más köteteiben már nyomon kísérhettük. Nemcsak a teresítésből adódó sokfelé sugárzó olvasási lehetőségekkel ismerkedhet meg a közönség, de a virtuális valóság poétikai közvetlenségét is érzékelheti. A mindennapi élethelyzetek átnevezése, a költői névadás egy új művészeti univerzum tájait sejteti.

(a forma előképei) Papp Tibor legutóbbi könyve is láttatja költészetének két jellegzetes alkotói vonását. Az egyik a *keresés-találás* dinamikája köré szerveződik: a versírás-készítés kísérletezését sejthetjük és egy adott pillanat rögzítését vehetjük kezünkbe. Ez egyszerre érzékelteti a műfajból adódó többféle olvasási-nézési-értelmezési módokat és a jellegzetes formákból adódó lehetőségeket. A *formaadás* a másik szembetűnő vonás, amit szükséges kiemelni Papp Tibor jelen összegzése kapcsán. Mivel a sajátos formakeresés és építkezés az, amit mindig is a poétikai jegyek megkülönböztetett mozzanataként tarthattunk számon.

Ha fellapozzuk a *Vendégszövegek 1* könyvét, akkor ott a lineáris forma felbontásának azon aspektusait vehetjük számba, ami a hiány funkciók kijelölése és betöltése köré szerveződik. Így a formaadás és a szöveghez való kapcsolódás-távolodás elemi mozzanatai adják a jellegzetes olvasási és vizuális textúra kiinduló pozícióit. Lehetőséget kínálva a különböző relációk bejárására és a különböző szövegegységek egymáshoz illesztésére. Ezt a formát a *nyitott intertextus* közvetlen változataiként vehetjük számba.

A *Vendégszövegek 2,3* már Papp Tibor vizuális költészetének majdnem teljes horizontját átfogó összegzése. Itt az intertextualitás közvetlen megjelenései mellett a képi és tárgyi információk köré szerveződő formaadás is teret kap. A *formális szimbolikák* dinamikus szövegei (közlekedőedények), konstruktivista variációi (tördelékek) és az alfabetikus poétikai rendszerszervezés eminensen jelzik azokat a törekvéseket, amelyeket a formakeresés/találás jellegzetességeként vehetünk számba. A *tárgyi szimbolikák* (bélyeg, fénymásolat sorozat, fedőlap, térképvers) is a formaadás problémája köré szerveződő alkotói habitusról tanúskodnak. Azonban az első esetben a szöveg

1 Jelen dolgozat Papp Tibor Térvers képek 1998. Balassi Kiadó könyvét elemzi, amely részlete egy készülő monográfiának.

autonómiájának magától értetődősége csak a kezdeti olvasási pillanatokban és a feltételezhetően helyesnek ítélhető stratégia beméréséig lehet kétséges. Mivel a tárgyi szimbolikákhoz kötődő alkotások esetében a közvetlen léthelyzetekhez tapadó asszociációk és a világegészhez fűzhető számtalan kapcsolódás áthelyezi a poétikai státuszt a konstrukcióról az összeszerelés mechanizmusára. Mintegy előre lefényképezett puzzle képet vehetjük kezünkbe a munkákat, s így olyan alkotásként is, ami az első pillantásra elemeire hullik, s csak hosszas munkálkodás árán engedi újra feltalálni a lehetséges élmény- és értelemalakzatok valamelyikét. Ezt reprezentálják a könyvben közölt térképversek is, amelyeknek funkcionális habitusáról még szólok.

S hogy mennyire jellemzi Papp Tibort a formaadás poétikája és játéka, azt jelzi a következő két Vendégszövegek könyve. Ahol a számítógéppel készített munkák az eszköz lehetőségeit és mozgását kibontva új formákat hívnak életre (hínárzók, gyűrűk, sorjázóvers). Jellegzetes, hogy ezek a formatalálások olyan hangulati-gondolati ritmusok köré szerveződő folyamatokat reprezentálnak, amelyek a puszta instrumentummal való onanizáció gyanúját is eloszlatják. S nem véletlen, hogy ezzel a radikális-drasztikus meg-határozással éltem, mert a *Vendégszövegek 5* könyve épp azt jelzi, hogy a tradicionális forma (mandala) és a nyugati civilizációhoz kötődő logosz egybeszervezése sikeres formalehetőséget rejt magába: *logo mandala.* De hasonlókat mondhatunk a gesztusjellegű töredékekhez hasonlítható villanásokról, ahol a kézmozdulat és gondolatkisülés együttese adja a tömör lényegiséget.

Az *Ikonok* könyvében (Claude Maillard francia költővel közösen) is egy hagyományos forma szolgált keretként. A képszövegek (francia, magyar) egyszerre érzékeltetik azt a felfogást, ami a modern művészet gyökereit mindig számon tartja, másrészt a folyamatos újraalkotás lehetőségeit előtérbe helyezi (elindulnak / az emlékezet rákjai / meghágják / ami megházható).

Hasonló a *Disztichon alfa* alkotói beállítódása is. Itt is egy hagyományos forma jellegzetesen jelenkori újraértelmezésével találkozhatunk. Azonban ebben a munkában, ahol potenciálisan 16 billió vers van, az is jellegzetesen más, hogy itt a statikus formák folyamatos egymásbakapcsolódásai jelentik a nóvumot. A véges emberi lét és az ehhez képest végtelen ideig szemlélhető alkotás a virtuális műforma egyik legkiérleltebb formájaként tartható számon.

(a hétköznapi fenomenológiák világa) Jellemző a **térvers képek** könyv tematizálási sora, amely a természetes közvetlenségtől, az életvilág mindennapiságából indító és végül az eideitikus szimbolizációkig eljutó meglátó aktusokat véteti észre.

A mindennapi élethelyzetek átnevezése, a költői névadás egy új művészeti univerzum tájait sejteti. *Hétköznapi sétá*knak lehetünk mi is részesei. Ám ezek a térbejárások közvetlenségük ellenére mindig kapcsolatban állnak a poétikai univerzum feltérképezésével (a költészet meleg kenyeréről álmodunk, irodalom a Duna jegén) és azzal a játékkal, amit mindig megtalálhatunk (do re mi fá-zunk). Jellegzetes a kínált olvasási-nézési sor. Az előzőekben kinagyított térképrészletet egy másik nagyobb egészt átfogó követ, aminek két szélén az objektumok értelmezését segítő poétikai útmutatások találhatóak (zápul a világ / nedvesen büdösödik / mint olcsó marhahús), amelyek mintegy a gondolatok bejárását segítik elő (a szavak eltávolodnak, mint a holdkomp /

üresek az irodalom nyári bungalói). A már jellegzetes tematizációk, szimbolikus megjelenítése (Pilinszky tér, egy James Joyce emlékmű), az utcákra rótt verssorok kibetűzése (mint hamu a havon pettyeznek a halál morzsái) és a kiemelt, utcai pillanatok/helyek rögzítései (kurválkodó amazongorázik, tanka- / szárnya) együttesen érzékelteti azt tér és gondolati ritmust, ami a költészet dinamikájához kötődik. S megint egy kinagyított rész következik, aminek jellegzetes pontjai, a már jelzett objektivációkon kívül az a stoptáblasorhoz rendelt töredékszöveg, ami a szürreális/abszurd és valóságos elemek egymásra következtét demonstrálja (a szétrepedő kancsó elfossa magát / mintha szemöldököd lenne a horizont / szemgödreidben fekete hold / arcodba vág minden ököl / az ellenséges almafák). És egy újabb, tágabb panorámát átfogó térképrész azt a jellegzetes perspektívát emeli ki, ami séta közben esetleg elkerülné lanyhuló figyelmünket: a modern poétika (Weöres múzeum, Bóbita tér) és az avantgárd „hőseinek" emlékeztetői (Erdély Miklós és Hajas Tibor tér), valamint a méltatlanul elfeledtetettekre való radikális figyelemfelhívás (Ideiglenes kórház és elmegyógyintézet azoknak a tisztviselőknek / kitiltották Ujvári Erzsit, / Reiter Róbertet és társaikat / az irodalomból).

A **levetkőznek a népek** ciklus munkái a mindennapi tárgyi szimbolikák és az ezekhez kapcsolódó kommunikációs formák reprezentánsaiként jelennek meg. A közölt mail-art művészbélyeg és a benne található térvers kép többszörösen is új jelentéssel tágítja a műfaj lehetőségeit. Egyrészt a tényleges út megtétele, a postai utazás, másrészt a szimbolikus reprezentáció, hogy milyen üzenet továbbítása történik. Azaz itt már nemcsak azzal van dolgunk, amit *Mcluhan* a média maga az üzenet tézise fémjelzett a hatvanas években, hanem az üzenet közvetítésének poétikai tartalma is meghatározó. Elsőként a mail-art bélyeg képe, majd a mögöttes szövegkorpusz megjelenítése az egymásra másolható és egymást módosító jelentésekkel, majd az áramlás dinamikájának, a hajszálerekben folyó, csörgedező információáramnak a megmutatása a poétikai nóvum. Ahogy „levetkőznek a népek" és mindez a „látható nyelvben is" megmutatkozik, ahogy sorjáznak a helyzetjelentő narratívak töredékei (a *költők félreköszörülnek, orfeuszjelölt* [a pinatanonc] tüzet vigyáz a toronyban).

Fontos a Magyar Műhely két fedőlapjának, térvers képének a beemelése is. Hisz' az összerakott otthon, a ház, a haza képzelt és valóságos térképszövegei (58. szám), valamint a Párizs, Bécs és Budapest térképrészleteinek kollázsa mutatja annak az egzisztenciahelyzetnek a jellegzetességét, amit Papp Tibor és az általa is alapított Magyar Műhely szellemi-kulturális tradíciója jelent.

A hétköznapi sétáktól a kommunikációs jellegzetességeket emblematizáló munkákon át a tiszteletadás (Hommage a) és a különös formák kereséséig ívelnek a magyar nyelvű térvers képek. S hogy ezek a séták mennyire szabadak és felfedezőek, azt jelzik a könyvben közölt francia, angol és olasz térvers/képek is. A könyv egésze utalhat arra, hogy azok a bizonyos kirándulások, nyelvi és egzisztenciális élet-játékok a technikai lehetőségek kreatív alkalmazását éppúgy felidézhetik, mint a poézis eredeti formatartalmainak együttesét. Az *Aville* a hely szellemét (natura loci munitissimum pro turbamentum) és különböző időbeli, térbeli kulturális tradíciókat köt egybe a

poétikai meghatározások lehetőségeivel. A kétnyelvű útmutató és a francia nyelvű szöveghálóba beúszó József Attila idézet, valamint a mellette álló József Attila szobor együttesen érzékelteti a poétikai kultúrák egymásbaérését. S ezt csak kiteljesíti a mindennapi szókészlet különös hasonlattá, komplex metaforává változtatása (Fiatalon mint az aluminium / Oidipusz útjaink / A gyönyör fogyatkozása révén / A Margóraszorultak dührohamát / szolgálják és a világon minden / Idegenét). Az már az olvasás topológiájának körébe tartozik, hogy milyen kifejezések, milyen betűtípussal, nagysággal, s hol jelennek meg (főutcán, mellékutcán, téren), s hogy az útmutatóban szereplő ikonikus jelek (amikhez fogalommagyarázat is tartozik) milyen környezetbe tűnnek föl. A költemények értelmezésének ez irányú lehetőségeiről még lesz szó. Hasonló komplex formát és dinamikus szekvencialitást találunk a Mallarmé tiszteletére készült *Déville typotogrtaphie*-ben, a *Tenvahir (Centre)* vagy a Spatola emlékére készített (olasz nyelvű) térvers képben. S itt is találkozhatunk különböző formavariációkkal: képeslapok, (guartier 5,5,5) összerázott, egymásra vetített térképrészletek (Cartres brouillées) vagy az eltévedt és nemlétező utak, szavak teresítése (scrambled maps) kitüntetett szimbólummá avatása (126 mille leux), amelyek már a bevezetőben is jelzett formakísérleteket és nyelvi poétikai esélyeket jelenítik meg.

(De-strukció és...) A nyelvi jellegzetességek és olvasási formák lehetőségét, alakulását is nyomon követhetjük Papp Tibor munkái kapcsán. Jellegzetes és értelmezésünk számára mértékadó *Ricoeur* azon meglátása, miszerint az irodalmi mű valamilyen világ felé transzcendálódik, s feloldható az a zárlat, amelyre az immanens struktúrák késztetnek. Így a szöveg *világa* a szöveg *megnyitását* jelzi abba az irányba, ami rajta „kívül van", ami számára a „másik", ahogy a szöveg világa a szöveg „belső" struktúrájához képest tökéletesen eredeti intencionális célkitűzést igényel. És amit hozzátesz ehhez Ricoeur, talán ez jelen pillanatban számunkra a legfontosabb, hogy a szöveg fiktív világa és az olvasó valós világa közötti szembesítés megkerülhetetlen. S ez a szerzői stratégia olvasóra háruló feladatában, a stratégiának az irodalmi konfigurációba való beépülésében és az olvasó válaszában együttesen megnyilatkozó mozzanatokban követhető nyomon.[2] S mindezt nekünk nemcsak a szöveg világának és az olvasói világ bemérésének során szükséges megtennünk, hanem annak a komplex műformának a figyelembevételével is, ami a térvers képeket jellemzi. S itt azt is érdemes megfontolás tárgyává tennünk, amit Gottfried Boehm a képleírás, a kép és nyelv kapcsolatáról megfogalmazott. „A látó látás távol áll a nyelvtől, mivel csak a végrehajtásban (Vollzug) bontakozik ki. Nem állapít meg semmit, hanem bevonja a nézőt egy olyan folyamatba, amelyben az nem valami láthatót észlel, hanem mindenekelőtt kifejleszti a – művész által megformált játékterek mértékében – láthatóságot. A kép a szem világává lesz, és ez a világ az ismert tapasztalatmezőkön túl tárul föl." S valóban azt kell nekünk megfigyelni, kimutatni, hogy milyen „fórumot" reprezentálnak a térvers képek, hogy milyen megismeréstöbblettel rendelkeznek a munkák a két elem egymásba kapcsolásakor (szó és kép).

---

2 Vö. Ricoeur, Paul (1998) A szöveg világa és az olvasó világa. In: Narratívák 2. szerk. Thomka Beáta Kijárat Kiadó, Bp.

Az *ide nem kell József Attila idézet* már címválasztásában is jelzi azt a szerzői stratégiát, ami a tradíció megkérdőjelezhetőségében ölt alakot. Fogadjuk el első pillanatban ezt a stratégiát. A térképrészletek mellett megjelenő narráció adja a második útmutatást „vershez horgonyozva / az utca közepén" – jelzi a mindennapi és poétikai szituáció egybekapcsoltságát az első lépés. Majd a peremhelyzet, az egzisztencia határait megközelítő szövegeződés (aki vizes / mindig gyanús / a villanykörte / kigúvad homlokán), a hétköznapi erotika (folyik a kávé / meg a színésznő nedve // a nyugágyat kerítés nélkül kedveli), a nyelvjáték és poétikai utalás (ki néz / ki néz ki / a mosófazékból) s végül egy szürreális vízió következik az előzőhöz kapcsolódó poétikai utalás jegyében (bogár-dara / habzik a fákon / a sóval hintett / utcára / kifekszik a nap). Ebben az eljárásban is nyomon követhető az a de-strukciós alapattitűd, amit majd kiemelnek a térvers képek különböző alakzatai. Az első a megmutatás, a tiszta irodalmi-képi státusz demonstrációja, hogy majd ehhez viszonyítva láthassuk a leépítés és kiemelés variációit.

A következő térképmetszet roncsolása és a szókiemelés, annak a kettős narrációnak a természetét hozhatja mozgásba, ami az irodalmi (mosófazék) és historikus fenomének (ólmot hüvelyez) jellemzője. A következő két térvers kép a mozgást, a mindennapok poétikájának alakulását érzékelteti, hogy ezt követően a nyugalmi állapot (nyugágy kerítés nélkül, magán tulajdon) és a külső, fogalmilag értelmezhetetlen beavatkozás nyomait szemlélhessük. Majd ismét egy újabb látszólag mozgás nélküli térkép-vetület, amelynek csak textusai utalnak az erotika mozgó fenoménjeire (a színésznő nedve, rossz pinapótlék). S a játék vége is ehhez kapcsolódik, amikor tükrözve megjelenik „klóval" töredéke, ami az egész térbejárást és a folyamat időbeliségét egyaránt érzékiesíti. A szerzői útmutatások prezentációját – mint láthattuk – felváltotta a literatúra egy jól meghatározható hagyományához való reflexív kötődés, kibontás (életvilágegész és szerelem), s végül következhetnek az újraolvasás-nézés, azaz a saját benyomások rögzítése. Ami jelen pillanatban a vágy fenoménjeinek felidézéséhez kötődik, s egy felnagyított világértelmezést hoz mozgásba. Aminek magától értetődő fókusza csak ritkán kap ilyen tiszta impulzusokat, mint Papp Tibor jelen munkájában.

Egy komplex topokronológia kapcsán az előző folyamat másik oldalát, a tulajdonképpeni de-strukció visszáját szemlélhetjük, azaz annak az építkezésnek lehetünk tanúi, amely új egész egybeszervezésében ölt látható alakot.

Itt is fontos a forma, egy magyar pszeudo-kalevala részlete bevezető mottóként, és Libérc város címerimitációja (Qui Scribit-Bis Legit), ami a térvers kép utolsó lapján is megjelenik, mintegy utalva egy másik történetre (Non Licet Omnibus Adire Libercum). Az ezt követő kinyilatkoztató narráció, jelzi a nyelvi-etimológiai hátteret (Csibérc, Tőszombérc, Babkábérc stb) és a történeti folyamhoz való viszonyt (A római korban {Libercum} katonai őrség tartotta kezében a Castrumot. Ezt bizonyítják az itt talált római pénzek, feliratos cserepek, birkabél kotonok és egy lábatlan Hermész.). A tipikus szövegtoposzokkal dolgozó elővezetés már az első olvasatra kiadja magát és nyilvánvalóvá teszi a fiktív konstrukciós jelleget. Amit csak megerősít a leromboltak, újjáépítették ismétlő-dinamikája, ami egyszerre érzékelteti a lehetséges valóságkonstrukciót és annak ironikus interpretációját, hogy a narráció végén megjelenjen a köznyelvi fordulat: „Az Óváros jellegzetes képe az utolsó

újjáépítés idején alakult ki." Ha csak ezt a két bevezető oldal szerzői szándékát néznénk, akkor nyilvánvaló lehetne a fiktív-ironikus modellalkotás, de jócskán módosul a kép, ha a térképet magát követő szövegeket olvassuk. Az első verzió így fest: **Egész napos – pihenőkkel tarkított – séta, melyet a várfal északkeleti beszögellésénél kezdünk. (S):**, míg a második nap története a következő cím alatt fut: **Másnapos séta (M).** Mindez nemcsak a valóságos történésekre való utalásként funkcionál, de a tényleges útmutatás szerepét is betölti. Az első emlékező séta bárhol megtörténhet. Ám ami megtörténik – az emlékezés-tematizáció – az már meghatározó szerepet játszik (Fények és számok emlékezetével, mint a tenger [C2, B3] / megfog a vers, karambolozik, megfog a vers karambolozik / megforog a vers, karambolozik, megforog a vers karambolozik, [A3] / szétszalad az örömre keménylő hajlított sorokból). Ez a versnarráció a mindennapi erotika jól ismert gyakorlatát helyezi új kontextusba, mint azt láthatjuk a szöveg záró soraiban is (Egy falusi lány sántítva szereti az idegeneket. [D.2, c.2-3] / A Helsinkibe visszaúszó fogja meg, jaj, hát fogja meg. / fordula szél [B.2-3, A.3-4] / malom emlékünkben. Malom-emlékünkben: [C.1, B,1-2] / fények és számok húrjai. [C.2, B.3]). Ezzel nemcsak a mindenütt jelenlévő poézis és érosz jelenlétét demonstrálja Papp Tibor, de mintegy átvezet a történeti emlékezés víziójába, ahol (a kételkedő Bellerophonész futball-labdát éget) sántítva gyászolja halandó sorsát / a törvényjavaslat (C.2-3-4) // angyalok helyén malom emlékünkben / örök iskolások ketten három ellen (C.2, B.1-2, A.2-3).

S nem véletlen az emlékezés különböző idősíkjainak egymásra vetítése. Mert az oldal a Helsinkibe (1952-es olimpia) visszaúszó emlékezettel indul, majd a közelmúltba (80-as évek eleje) lép át: ravatalozzuk a magas homlokú olimpikont, ezt követi a már megidézett gyerekkor után a nagy sikerek színhelyének megjelenítése: Porzik a stadion gyepe / Zeuszig eljut a döngő / labdahang márványszavakba a tőmondat-gyors átadás [D1-2-3-4, c.4, B,4 {mielőtt hajóra száll a felhőfejesek bajnoka} A3, b,3-4,c,4] és egy hozzá kapcsolható emlékkép: egy falusi lány kibontja melleit s azt mondja: fogja meg jaj hát fogja meg. S végül az éppígylétből kibomló mindenkori emlékezés: hol várja most a / beadásokat? védőkön átrepülve a kapu elé a *beadásban* megrokkant / falusiak látható szerepének további növelése (A.3-4, B.4, C.4, D.4-3-2-1.) C.1, B.1-2, A.2-3) (a levegőre érve / eltörött) és a rezignáció zárja „másnapos séta korokat és tereket átívelő programját: apró fények és vonagló mutatók avarja vonzza őszülő tekinteted. S a térkép helyszíneinek útmutatója is jellegzetes, ahol a séta és a gondolatok forgatása közben a konkrét érzéki valósággal kerülünk kapcsolatba. S megjelenik az enigma is félkövér betűk jelzésével **6.** Szentkuthy szökőkút, **8. Posta 9.** Lucskos rét **10.** A cici gombja. **12.** ILLATOS – lakótelep (az Országnyi jégveremben, a Márványszavakba és az Eljut a döngő labdahang utcák között. Miként a nyugati, keleti kapu, a Műhely háromszög, a Béládi bástya szimbolikus tértoposzai, a NEOKRITE (Neoretográd Kritikusok Testedző Egyesülete), BEH (belföldieket ellenőrző hivatal), és a KEHES (Külföldieket ellenőrző hivatal és elősegélyező) elmúlt évtizedeket reprezentáló mozaikszavai. Hogy végül a keresztnév enigmája is kirajzolódhassék: 29. „Mielőtt hajóra száll, akinek tárgyilagos lábairól nem illik beszélni." (Márványtábla a Francstadt Hotel előcsarnokában) és azonosíthassuk, hogy ki is volt az a „felhőfejesek bajnoka", akitől „porzik a stadion gyepe."

S ha ezt a verbális és vizuális narrációt végigkövetjük, akkor egy újfajta irodalmi kánonalkotás nyomait is felfedhetjük. Ami a hétköznapi világ és kiemelkedő legendák közvetlen poétikáját hozza elő, olyan újfajta tartalommal tölti ki a nosztalgikus emlékezés sémáit, ami újragondolhatóvá teszi a különböző idő – és történetmetszetek nyomán újragondolható sors – és azonosság értelmezéseinket.

(az új térvers kép konstrukció: Barcikai oratórium) Természetesen az egybegyűjtött térvers képek kapcsán szükséges kiemelni azokat a formai újításokat és szemléletbeli módosulásokat, amelyek eltérnek az előzőekben jelzett de-strukciós mintáktól.

Érdemes jelezni egy rövid kitérő erejéig, hogy a Magyar Műhely másik két alkotójának, *Bujdosó Alpárnak* és *Nagy Pálnak* milyen – ezekkel egybevethető – kísérletei voltak. Bujdosónak az *Irreverzibilis Zénon*[3] kötetéből a Transzparens idő rekonstrukció nyelvi játékokra épülő figyelemfelhívó leletei, a makett-rekonstrukciók élővé tétele és a negatívba fordított tér-képpen használt dimenzió megjelenítése a képi és szöveges narráció jellegzetesen egyedi vonásait mutatja. De itt elsősorban nyelvi-poétikai attraktívum a döntő, ami testet ölt a megnevezés különösségében (transz: állapot álom és ébrenlét, képszelet és /valóság között: ú.m. transzilvánus, transzdanubius) és az érzéki képi totalitások lényegi jegyeinek kiemelésében (Ősök-tere, Vajda-Hunyadunk).

Nagy Pál[4] képszövegei között is találunk valós és imitált tér-kép verseket, ahol a szöveg rávetítése a térre, a véletlen okozta képi-nyelvi kapcsolódások alakzatai jelentik a poétikai nóvumot (harmadik variáció: kisiklik a vonat, Öcsöd és Dunakeszi között fölszedheti a síneket). Ennek a szemléletnek jellegzetes formavariációi a labirintus versek (homályban kering a lélek talpig fehérben), amelyekből, ha kijutunk elérhetünk a már említett tér-kép-versek organikus szövegszerveződéseihez, ami megnyilatkozik a szimbólum és jelhasználat különösségében és az izgalmas tipográfiai megoldások több jelentésmező mozgásba hozó alakzataiban. S azzal különös tér-képződménnyel is találkozunk, amelyeket a különböző ólomkompozíciók vetítenek elénk, ahol a szódarabok által életre keltett városok szintén többfelé mozgó jelentésességről tanúskodnak (métro-police 1976). De említhetnénk a jelzett két alkotó azon munkáit a nyolcvanas évek második felétől ami a vetített irodalom új, egyedi struktúráit hívta életre (Bujdosó) és a video kép-szövegek sajátos perceptuális világát (Nagy Pál). S ezzel nem csak azt kívántuk érzékeltetni, hogy rokon műformák kimunkálása párhuzamosan jelen volt az adott alkotóknál, hanem az éppen adott médiumokkal való közvetlen és autonóm kapcsolat jelentőségére is utalni akartunk. Mindezek tükrében megfogalmazhatjuk azt is, hogy mindhárom alkotónál jelentékeny elmozdulást tapasztalhatunk az autonóm médiahasználat eredményeképpen. S most ennek leágazását követjük nyomon.

Új narratív struktúra megjelenését kísérhetjük figyelemmel, aminek előképeit már láthattuk az előző elemzésekben. Ám ezek a munkák még sok tekintetben a tradicionális „térkép-vers" formatartalmaihoz kötődtek.

---

3 Magyar Műhely, Párizs, 1985.

4 journal in-time 1974–1984. Magyar Műhely 1985, Párizs

A *Barcikai oratóriumban* a mozgásnak, magának a dinamikának szimbolikus megjelenítése (vitorlásforma), majd a sorok tördelése, a víz hullámzására az örvényre emlékeztető formák, valamint a térkép megnyújtása és a helyek közötti kapcsolat érzékelteti a számítógéppel alkotható vizuális költészet újabb lehetőségeit. Azért jeleztem bevezetésként a formai eltéréseket az előzőekben elemzett térvers képektől, mert ez újabb bizonysága az a közvetítő eszköz kreatív használatának. S így kétszeres jelentőséggel rendelkezik a mű-egész lehetőségi feltételeinek számbavétele. Azaz nemcsak a formai attraktívumok érzéki megformáltságaira érdemes figyelnünk, de a narráció és textusok egymásra következéseinek jelenvaló létünket meghatározó jellegzetességeire. Ami egy konkrét szimbolika keretét, narrációját éppúgy magába fogja (utazás), mint az élet egészének folyamatára történő reflexivitást. A nyitóképen az utazás kezdetét jelentő vitorlás szimbolikája jelenik meg szürrealisztikus és mindennapi képzettársítások elegyeként (nadrágostól jön a köd, lába közé szorultak a buszra váró körtefák, világ szélén sárga kerti szék, uszoda tornácán). A betűnagyságok váltogatása (alul félkövér kisbetűkkel és vékony dőlt nagy betűkkel a hajó teste), az olvashatóság dinamikája (a színéről és a visszájáról is olvasható szöveg vászon, föntről lefelé olvasható az árbocrúd) és az írás-kép fókuszának élővé tétele (az árboccsúcs cérnavirág metaforájának élesítése elhalványítása) együttesen jelzik azt folyamatot, amelyben az írás-kép bemozdítja a produktív képzelőerőt. A tér-idő utazás következő oratórium-lapjain különböző viszonyítási pontokként jelenik meg a cérnavirág fókuszjele. A történeti emlékezés és reflexivitás az évtizedekkel előbb lejátszódó narrációkat hozza újra mozgásba (mint harminc éve építő rabok / lapátnyél és pikkelyes parasztok / foltjai / évről évre / kifehéredik a hiábavalóság) Majd a mindennapiság (hétköznapom szögesdrótjain / aszott babfejek éretlen citromok) és a különös érzékiség (cérnavirág ó cérnavirág / hiányok hiánya / szeplőtelen katicabogárka) présébe záródik a cérnavirág fókusza, hogy a következő lapon már a totalizált „világértelmezés" kritikája (ázik barcika az örök hideiglenes / az őrök / örök / örökölt tüskésdrótok mögött), a térképsávokra redukált valóság közé ékelődjön be a cérnavirág. S végül az egyéni időt jelző utazás záróképe (halálod besajtolom két mondat közé / mint nudista gondolatjelet) és a cérnavirág fókuszával betöltött és át-értelmezett tér-kép-pontok újraértelmezése jelzi a világrekonstrukció folyamatát, hogy megérkeztünk: „ma árokban alszik a vers".

S ha azzal indítottuk útjára az írást, hogy jelen könyv Papp Tibor újabb műfaj-applikációjának dokumentuma, akkor azt is megjegyezhetjük a végén, hogy valószínűleg az elkövetkezőkben szerzőnk az újabb médiaformák kihasználása felé fordul, aminek jellegzetes produkciói a számítógépre készített dinamikus képversek, vagy az internet esztétikai potenciálját a hagyományok fényében újragondoló alkotása (E-City – Város internet fényben).

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 19

PESTI MŰSOR

Papp Zoltán festő-művész

1021

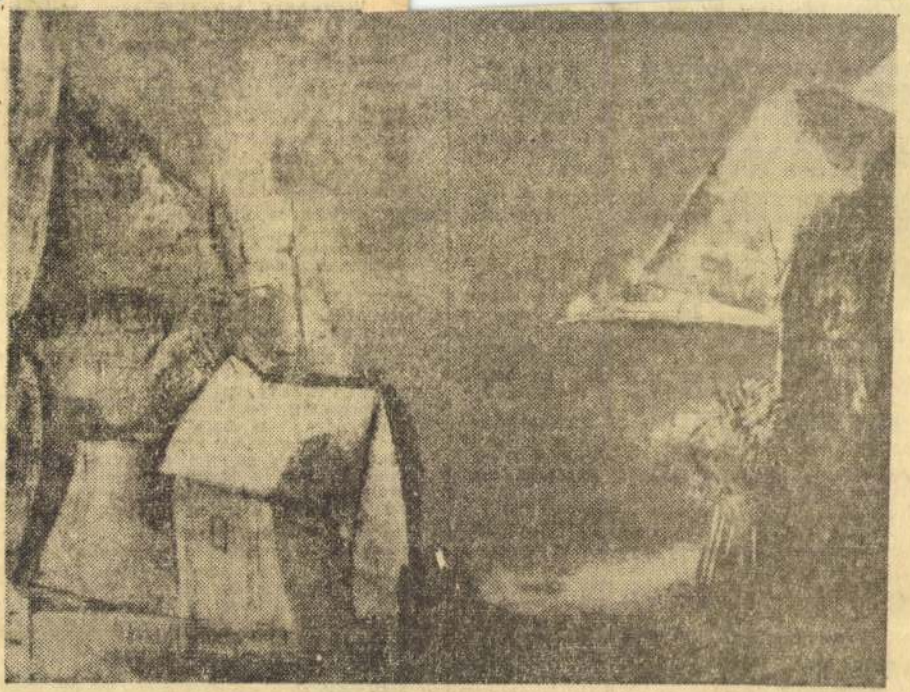

A Tanács körúti Mednyánszky-teremben rendezték meg Papp Zoltán festőművész kiállítását. A művész 1924-ben született Kecskeméten; 1943—1950 között végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. Mesterei Szőnyi István és Varga N. Lajos voltak. 1950 óta vesz részt a fővárosban és vidéken rendezett országos és helyi kiállításokon. 1972-ben Kölnben is kiállított. Mostani tárlata kiemelkedő műveit mutatja be.

Tel.: 228–476.). Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig. — A múzeum legszebb műtárgyai.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33—37. Tel.: 257—469.). Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig. — Az európai iparművészet remekei + Az európai kerámia művészet + **A grazi múzeum ötvösművei** (márciusig) + **Mai magyar iparművészet + A textilművészetek határai I. — Gotika.**

JÓKAI EMLÉKMÚZEUM (XII., Költő u. 21.). Nyitva: szerdán, szombaton és vasárnap 10—18 óráig.

KÍNA MÚZEUM (VI., Gorkij fasor 12. Tel.: 423—916.). Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig. — Kínai porcelánművészet + **Kínai papírkivágások + Japán kiállítás**

KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJA MEGALAKULÁSÁNAK EMLÉKMÚZEUMA (XIII., Visegrádi u. 15. Tel.: 314—342.). Nyitva: vasárnap kivételével 10—18 óráig.

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM (I., Fortuna u. 4. Tel.: 161—024.). Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig. — Képek a magyar kereskedelem történetéből

MAGYAR KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11. Tel.: 427—565.) Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig. — A vasutak, a légi közlekedés, a hajózás, a közúti közlekedés története + Eredeti történelmi járművek + Közlekedési munkásmozgalmi kiállítás + **MAV Villamos Felsővezetek Építési Főnökség 25 éves jubileuma**

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Városliget, Vajdahunyad-vár. Tel.: 420—573.). Nyitva: hétfő kivételével 10—17, vasárnap 10—18 óráig. — Pásztorélet + Baromfi-, ló-, sertés-, szarvasmarha-tenyésztési kiállítások + Takarmányozási kiállítás + Erdészeti-, borászati-, vadászati-, halászati kiállítások + Ekék a XVII—XVIII. században.

SZ... ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Apród u. 1—3. Tel.: 351—934.). Nyitva: hétfő kivételével 10.30—18 óráig. — Képek a gyógyítás múltjából + **2000 év orvosi érmei.**

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa György út 41. Tel.: 429—759.). Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig. — Egyiptomi kiállítás + Görög—római kiállítás + Régi Képtár — Modern külföldi képtár + Modern szoborkiállítás + **Maulbertsch és kora** + **Művészeti törekvések Olaszországban 1930—1968 között.** + **A nő az évszázadok művészetében** (márc. 8-tól).

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM (VIII., Baross u. 13. Tel.: 139—099.). Nyitvatartásáról lásd a Nemzeti és a Mezőgazdasági Múzeumnál. — Nemzeti Múzeumban jelenlegi kiállításai: Magyarország állatvilága + **Ősienyek világa.** — Mezőgazdasági Múzeumban: Magyarország növényvilága.

VÁRMÚZEUM — BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Szent György tér 2. Tel.: 360—504.). Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig. — Középkori királyi palota a Budai Várban + Régészeti ásatások Budapesten + Fővárosunk ezer éve + **100 év a Városliget életéből** + **Budapest felszabadulása és 20 éves fejlődése.**

Zoltán Papp

Kunstgewerbe

1021

DIE KUNST DES ALLTAGS

Den Schöpfungen des Kunstgewerbes begegnen wir auf Schritt und Tritt, denn — und das ist heute bereits ganz natürlich — Künstler entwerfen unsere, industriell hergestellten Gebrauchsgegenstände, Arbeitsgeräte und viele individuell geschaffene Handarbeiten verschönern unsere Umgebung.

Dieser Tage erschienen zwei Bände, die über das Kunstgewerbe von heute informieren. Das schön gestaltete Album

Forma Hungarica

(Magyar Helikon, Budapest, 1974, 162 Abb. ISBN 963 207 224 3)

vermittelt ein umfassendes Bild über den gesamten Kunstzweig.

Der Text ist in ungarischer, deutscher, englischer, französicher und russischer Sprache verfaßt.

Der Wohnungs- und Kommunalbau, der sich Mitte der fünfziger Jahre wesentlich intensivierte, bewirkte auch einen Aufschwung des Kunstgewerbes. Die neuen Aufgaben — von der Planung bis zur Ausführung der Gebrauchsgegenstände, der äußeren und inneren Wandgestaltungen, der Raumteiler, Straßen und Freilichtstatuen — spornten zu Schaffenskraft und Phantasie an und ließen eine Reihe hervorragender Kunstwerke entstehen.

Das Buch enthält 162, zum Teil farbige Reproduktionen der Werke von 82 Künstlern — Keramiken, Glasarbeiten, Textilien, Schmiedekunstarbeiten und Holzschnitzereien.

Der erste Teil der vierbändigen Monographie *Mai magyar iparművészet* (Ungarisches Kunstgewerbe heute) wird besonders die Liebhaber von

Keramik, Porzellan und Glas

(Mai magyar iparművészet, kerámia, porcelán, üveg Képzőművészeti Kiadó Vállalat, Budapest, 194 S; 157 Abb. ISBN 963 336 049 8)

ansprechen. In der Einleitung schreibt Ákos Koczogh: „Unsere heutige Keramik-, Porzellan- und Glaskunst ist in der Mehrheit reich an Experimenten, zeitgemäßen Erscheinungen und individuellen Unterfangen. Dafür sprechen einerseits die Anerkennung unserer Künstler im In- und Ausland, unsere Marktmöglichkeiten und andererseits auch das Interesse unseres Publikums für Ausstellungen der Geschirrkultur und der Glaskunst, für die Keramik-Biennalen. Die murale Verwendung von Keramik, Porzellan und Glas wird noch nicht umfassend betrieben. Der Aufschwung, der unsere Keramik in den fünfziger Jahren kennzeichnete, hat sich etwas vermindert, während das Porzellan

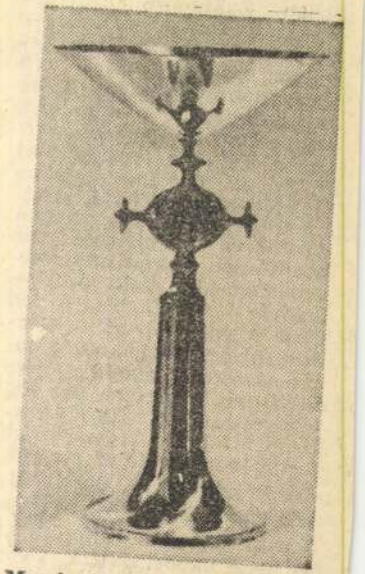

Messingkelch von Zoltán Papp

daß rund 80% des ungarischen Zahlungsbilanzdefizites im vergangenen Jahr — ebenso wie das der Handelsbilanz, das erste seit Jahren — aus dem Geschäft mit der Bundesrepublik stammen. Daran sind zu einem wesentlichen Teil die restriktiven Praktiken der Europäischen Gemeinschaft schuld, aufgrund deren die ungarischen Ausfuhren vor allem von Rindfleisch beschnitten worden sind. „Ich hoffe sehr — betonte János Fekete —, daß diese nicht GATT-konformen Restriktionen aufgehoben werden, zumal diese auch den Interessen der EG widersprechen". Die Aussichten für die diesjährige Ernte bezeichnete er als gut; die Industrie und die Landwirtschaft habe — auch als Ersatz für den Euro-Markt — neue Exportgebiete, vor allem im Nahen Osten und in Lateinamerika, erschlossen.

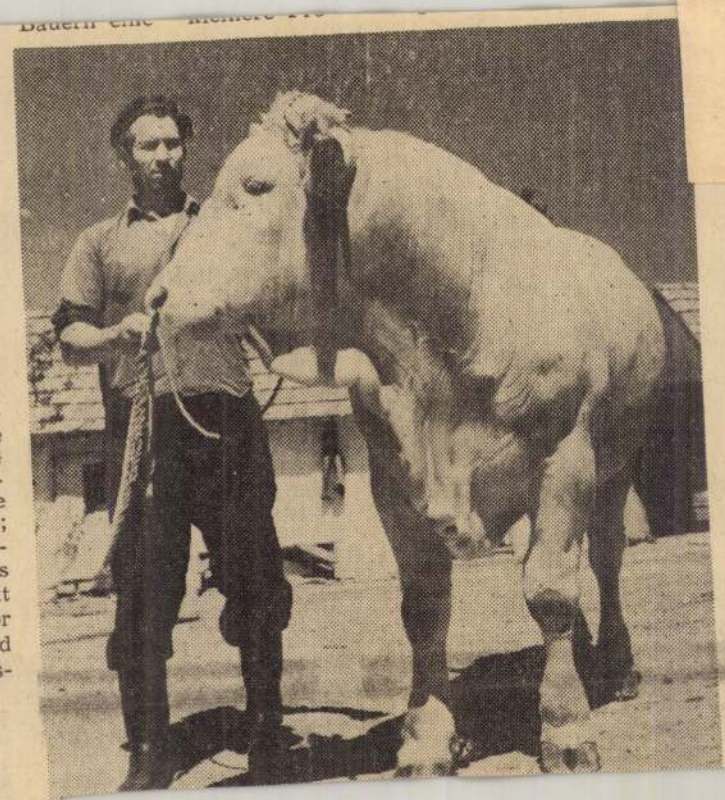

in Hofwirtschaften bzw. [illegible] Privatbesitz. Im Vorjahr gaben diese Kühe 840 000 Millionen Liter Milch, das sind 42% der gesamten Milchproduktion. Auf die Bedeutung der Rinderzucht in den Kleinwirtschaften verweist auch die Tatsache, daß im Vorjahr ein Viertel der aufgekauften Mastrinder aus diesen Kleinbetrieben kam.

Wohlverdiente Hilfe

Die ungarische Landwirtschaft entwickelt sich sehr rasch, spezialisiert sich immer mehr. Die industriemäßige Produktion legt viele Arbeitskräfte frei. Es gibt jedoch auch solche Zweige der landwirtschaftlichen Produktion, die heute noch nicht mechanisiert werden können, wo man noch auf Handarbeit ange-

PAPP ZOLTÁN festő
Kecskemét, 1924

Főiskolai tanulmányait 1952-ben fejezte be Szőnyi István és Varga Nándor Lajos mestereknél. Tanulmányuton Olaszországban és Franciaországban járt. 1950 óta kiállító művész; 1971-ben a Kulturális Kapcsolatok Intézetében, 1972-ben Kölnben rendezett önálló kiállitást. - Művészi törekvése a valóság lirai átköltése, a szigoru képkonstrukció átitatása fénnyel és finom szinekkel. Költői hangulatu csendéleteket és gyakran szimbólikus értelmü tájképeket fest.

Művészéletrajzok 1975

papp tibor

térvers képek

című könyvének megjelenése alkalmából

A BALASSI KIADÓ SZERETETTEL MEGHÍVJA

(1078 Budapest — Murányi u. 61. mfszt. 1 • Terjesztés: 1023 Budapest — Margit u. 1)

■ **1998. november 3-án 17 órára** az ÍRÓSZÖVETSÉG KLUBJÁBA,
ahol a könyvet bemutatja és a szerzővel beszélget
Sőrés Zsolt (költő, a Magyar Műhely szerkesztője);
Bp. VI. Bajza utca 18

■ **1998. november 5-én 19 órára** a MAGYAR IRODALOM HÁZÁBA,
ahol a könyvet bemutatja és a szerzővel beszélget
Bohár András (költő, filozófus, esztéta),
Közreműködik: **Cserna Antal** (színművész);
Bp. V. Károlyi Mihály utca 16

■ **1998. november 12-én 16 órára** az ÍRÓK BOLTJÁBA,
ahol a könyvet bemutatja és a szerzővel beszélget
L. Simon László (költő, a Magyar Műhely szerkesztője);
Bp. VI. Andrássy út 45

■ **1998. november 13-án 18 órára** a BALASSI KÖNYVESBOLTBA,
ahol a könyvet bemutatja és a szerző
Térvers/képek című kiállítását megnyitja
Bohár András (költő, filozófus, esztéta).
Bp. II. Margit u. 1

Papp Tibor több mint két évtizedes munkásságának egybegyűjtött foglaltaként adja közre **térvers/képeit**. A könyvben nemcsak a teresítésből adódó sokfelé sugárzó olvasási lehetősséggel ismerkedhet meg a közönség, de a virtuális valóság poétikai közvetlenségét is érzékelheti. A mindennapi élethelyzetek átnevezése, a költői névadás egy új művészeti univerzum tájait sejteti. Hétköznapi sétáknak lehetünk mi is részesei ahol kedvünkre időzhetünk a Hajas Tibor vagy a Bóbita téren, láthatjuk ahogy elbarnulnak a jelszavak a WC ajtaján. Dadog a füst, kutyául dalol a gyári sziréna s a költészet meleg kenyeréről álmodunk, miközben újra magunk elé idézzük a felhőfejesek bajnokát az aranycsaptból, s megtaláljuk a saját olvasatunk szerinti Libércet. S hogy ezek a séták mennyire szabadak és felfedezőek, azt jelzik a könyvben közölt francia, angol és olasz **térvers/képek** is. A könyv egésze arra utal, hogy a költői kirándulások, nyelvi és egzisztenciális játékok a technikai lehetőségek kreatív alkalmazását éppúgy felidézhetik mint a poézis eredeti formatartalmainak együttesét.

Papp Tibor

„Mosd ki az álmaidat"

— beszélgetés Papp Tiborral —

— Papp Tibor költészete Kassák Lajostól, Nagy Lászlótól, Juhász Ferenctől, Weöres Sándortól indul. Hatottak műveire is?

— Remélem, hogy nem. Az elején is inkább Weöres és Kassák hatott rám igazán, a többieket ismertem, szerettem. Egy kicsit olyan ez, mint amikor egy fa elkezd nőni, és beoltják. Tulajdonképpen amikor költővé lesz valaki, amikor önálló hangot talál, az a beoltástól kezdett élet. Előtte volt, mondjuk, egy vadmeggyfa, s utána egy igazi meggyfa lesz belőle. Remélem, hogy a vadmeggyek már nem élnek az ágaimon. A vadmeggy lenne Kassák és Weöres.

— Melyik úgynevezett hagyományos irányzathoz kapcsolódik költészete?

— Én az avantgárdot nem tartom stílusirányzatnak, inkább magatartásformának. A XX. századi marxista irodalomelmélet találta ki azt, hogy az avantgárd stílusirányzat, azért, hogy a 45 utáni kezdeményezéseket elszakítsa a század elejiektől, amelyek nyilvánvalóan egyfajta forradalmi magatartással párosultak. A marxista irodalomtörténetben a forradalmi magatartás átütött az összes többin, azt tartották lényegesnek, és a stílusirányzatot úgy tekintették, mintha az a forradalmi magatartásnak lenne a stílusa. Ez ellen mi mindig tiltakoztunk, mert ebből született például a neoavantgárd kifejezés, amely az előbbinek semmitmondó fokozása.

Az avantgárd tehát magatartásforma, amely a megcsontosodott, irodalmilag erejét vesztett formákkal, attitűdökkel száll szembe. Tehát az, hogy mondjuk ma valaki Magyarországon szonettet ír, az a konzervatív álláspont egyik kifejezése. Ha valaki olyan szonettet ír, ami ezt az elképzelést megbontja, az avantgárd magatartás, mert föllázad az ellen, hogy egy versforma egy konzervatív életérzés kifejezője legyen. Jakobson mondta, hogy minden versformának van mondanivalója, a formának önmagában is. Ezt minden avantgárd költőnek fontos tudnia.

— Az avantgárd magatartások közül melyiket érzi magához legközelebb?

— Tulajdonképpen mindegyik ugyanazt csinálta. Kezdem a század elején, mondjuk a dadaistákkal, mert számomra ott kezdődik igazán a XX. századi magatartás, Kassákékkal. A politikai véletlen folytán olyan csodálatos költők, mint például Reiter Róbert, Ujvári Erzsi eltűntek. Én Ujvári Erzsit például a XX. századi európai költészet egyik legjelentősebb költőjének tartom. Avantgárd magatartás az, ahogy ő kezelte az egyszerű nők helyzetét az adott világban. Csodálatos sorai vannak. Megtalálja azokat a pontokat, amelyekről az akkori irodalom nem beszélhet, mert az irodalmi normák olyanok, és akkor jön valaki, egy kis takarítónő vagy egy egyszerű leányka, aki erre ráérez, és ki meri mondani azokat. A szürrealizmusra ugyanezt mondhatnám. Az is valami olyan ellen lázad, ami abban az időben megcsontosodott. Szembenállás volt ez azzal a klasszikus költészettel, amit úgy tekinthetünk, hogy az egész világháborút előkészítő műveltségünk része volt. Ezzel szemben léptek egyet, és azt mondták, hogy nem fogunk mi itten fecske módjára csicseregni, hanem új szavakat teszünk le az asztalra, és azoknak az egymás mellettisége nagyon sok embernek nagyon sokat fog mondani.

— A Sánta vasárnap című költeményében mondja: „Építem a verset." A „vendégszövegek", amelyekre több magyar költő, író is hivatkozik Papp Tiborral kapcsolatban, milyen építőanyagul szolgálnak?

— Mint ahogyan a Múzsával vagy múzsa nélkül? című, nemrég megjelent könyvemben leírom, egy adott pillanatban sokat foglalkoztam XVII— XVIII. századi magyar költőkkel, és az volt az érzésem, hogy nagyon sok olyan anyag van, ami zseniális volt az adott korban, de valahogy nem kapott akkor igazi fényt. Abból én beemelek valamit a saját versembe, és át tudom úgy formálni, hogy az az enyém is legyen, de megtartsa vendég jellegét is. Először Vajda Péter volt, aki nagyon megkapott, többek között azért, mert prózaverseket írt a XIX. század közepén. Egy-egy képe, mondata annyira megragadott, hogy életre kelt, és bekerült egy-egy versembe. Én ezt a fajta irodalmi „lopást" termékenynek tartom, és erre kerestem valamilyen szót. Nagyon sokáig nem tudtam hogyan kifejezni, mert ez nem lopás, de ugyanakkor egy kicsit az is. Véletlenül belelapoztam Bárczi Géza egyetemi tankönyvébe, és látom ott, hogy a latin szövegek mellé oda vannak téve bizonyos magyar mondatok, szövegek, és azok vendégszövegek. Hát akkor rögtön leesett a tantusz, hogy a vendég alapjában véve olyasvalaki, akit tisztelek. Egyfajta főhajtás is a másik előtt. Így született meg a 60-as évek végén ez a szó. 1971-ben kiadtam a „Vendégszövegek 1" című könyvemet, ami tulajdonképpen egy René Charvers fordítása. Ott próbáltam ki először egy versfordításmódot, a szeriális technikát. Egyik versét ötvenszer, hatvanszor lefordítottam, szériában, méghozzá úgy, hogy konnotációs alapon hoztam össze egy-egy verset. Tehát egy francia szónak van mondjuk tíz magyar megfelelője. Én az egész vers minden szavának minden megfelelőjét kiírtam. Egyszer elhatároztam, hogy most azokat a szavakat fogom felhasználni, amelyeknek van valami militáris konnotációja, és akkor abból lett egy vers. A következő változatban egy szerelmes megközelítést próbáltam, és a végén még egy olyan változatot is csináltam, ahol elfelejtettem az eredeti szavakat, csak a vers szerkezetét tartottam meg, és azt töltöttem ki egészen más jellegű szavakkal.

— A „Vendégszövegek 2, 3" című kötetében folytatta ezt a gyakorlatot?

— Rendületlenül. Amióta én rájöttem, hogy ebben mennyi minden rejlik, azóta természetesen élek vele.

— Ebbe a kötetbe már Papp Tibor, a tipográfus is beleszólt. Mit tesz hozzá a vershez a tipográfia?

— Úgy gondolom, hogy az irodalom a nyelv művészete. Én háromféle nyelvet ismerek: az orálisat, az írott-beszélt nyelvet és a látható nyelvet. Az orális közlés szigetekben történik, és olyan jellegű közlő eszközei vannak, amilyeneket semmilyen más módon nem használunk. Az orális nyelv művészi kifejezése a hangvers, amely a század elejétől kezdve elfogadott műfaj az egész világon. Nagyon jelentős magyar hangverskölтők vannak, például Ladik Katalin, Szkárosi Endre, és még tudnám folytatni a sort olyanokkal, akiket Magyarországon még nem ismernek.

Az írott-beszélt nyelv az, amit én a klasszikus irodalom nyelvének tartok. A klasszikus versben mindenki tudja, hogy hová kell nagybetűt tenni, hol van a sor vége, hol van a pont stb. Ez az írott-beszélt nyelv mindig úgy gondolkozik, hogy amit mond, azt le is tudja írni, amit leír, azt el is tudja mondani. Igaz, hogy ennek is vannak már látható adalékai, de alapjában véve az írott-beszélt nyelv a klasszikus irodalom nyelve.

A látható nyelv művészi kiteljesedése a képvers. A tipográfiának semmi köze a képversekhez. A tipográfia ugyanúgy jelen lehet egy klasszikus versben is, és egy képvers is íródhat borzalmas tipográfiával. A képversben a költő azt keresi, hogy a látható nyelv lehetőségeivel a legmélyebben mozgassa meg a nyelvet és a fantáziát.

— Az optikai hatás tehát a költemény befogadását segíti?

— Megint csak azt kell mondanom: nem optikai hatás. Minden egyes látható dolognak egészen pontosan, formailag megfogalmazható szerepe van. Mondok például egyet, amit úgy hívnak, hogy toposzintaxis. Ez azt jelenti, hogy egy elolvasott szó után a következő szó helye hol van. S attól függően, hogy hova megyek az olvasásban tovább, nagyon komplikált mondanivalót lehet megteremteni nagyon egyszerű szavakkal. A toposzintaxis egyik legnagyobb verse például Mallarmé „Kockadobás"-a. Az egész arra épül, hogy a versnek, amit két nagy oldalra fektet ki, bizonyos sorai átmennek az egyik oldalról a másikra olyan vágásokkal, olyan középső margóval, hogy nem lehet rögtön tudni, a sor átmegy vagy nem megy át. Például függőlegesen is olvashatom, úgy is van értelme. Ezekkel a toposzintaktikus szerkezetekkel a költőnek, aki a látható nyelvvel foglalkozik, ugyan-úgy kell tudni bánnia, mint ahogy bánni tud a daktilusokkal.

— A század elején kialakult a filmművészet, az 50-es évek elején a televízióművészet. Papp Tibor számítógéppel komponált versei a számítógép-művészet kialakulását jelenthetik?

— A közvetítőeszközök művészetének kérdése ez. Mielőtt a filmet ismertük volna, a közvetítés módja a papír volt, vagy a régi magyar irodalomban az igricek, akik írástudatlan emberek voltak, megjegyezték a szöveget, és úgy adták tovább. Alapjában véve a magyar irodalomban az írás a XVI. században kezdődik, és nem véletlen, hogy Tinódiék olyan nagyon aláhúzták, hogy „írtam itt meg ott". Akkor vált először tudatossá, hogy ők *írnak*. A XX. század nagy-nagy művészi felfedezése a film volt, amely sajnos a költészetig soha nem jutott el. Mert a film olyan művészet, amelyiknek költői rétege nincs, bár ismerek egy pár olyan filmet, amit költők csináltak azzal a szándékkal, hogy költői művet hozzanak létre, de ez nem sikerülhetett nekik, mert a film kollektív művészet, oda több ember kell egyszerre. Aztán jött a video, amely már megengedi, hogy az egyéniség súlya nagyobb legyen, mint a kollektív beavatkozás. Itt is külön kell választani az irodalmat és a művészetet. Mi, a Magyar Műhely szerzői mindig erősen aláhúztuk azt, hogy amit mi csinálunk, az művészet, de mindenekelőtt irodalom. Nem fogadom el azt a véleményt, hogy amit mi csinálunk, az egy kicsit olyan, mint a képzőművészet.

— Van oly kritikus, aki a köztes műfaj kategóriájába sorolja be az ilyen verseket, és a művészeti ágak összemosásától fél.

— Számomra ez tiszta irodalom, semmi köze nincs a képzőművészethez. Az irodalom az irodalmi eszközökkel akar hatni. Minden, ami az írással, a szöveggel kapcsolatba kerül, az írást, a szöveget szolgálja. A hangvers sose zenemű, az mindig hangvers. Valami vagy képzőművészet vagy irodalom. Amikor Picassóék elkezdték a betűket használni, nem azért tették, hogy valamit írásban kifejezzenek, hanem volt egyfajta ikonikus rendszer, amit szerettek volna megmutatni. Én író vagyok, és ha véletlenül egy rajzot illesztek a művembe, azt azért teszem, mert úgy gondolom, hogy nyelvileg valamilyen segítséget ad a szövegkörnyezethez. Lehet ez egy nagyon rossz rajz is. Tehát ha én képzőművészi szemmel nézem, akkor a rossz rajzot nem tenném oda. Írói szemmel nézve, ha a rossz rajz nekem többet segít, mint a jó rajz, akkor a jó rajzot kidobom. Ez sarkalatos kérdés.

— Mikor kezdett el a számítógéppel foglalkozni?

— 1983-ban. Miután rájöttem, hogy irodalmilag is lehet valamit kezdeni vele, vettem egyet, és attól kezdve készítek irodalmi műveket számítógépen. Olyanokat, amilyeneket semmilyen más gépen nem lehet lejátszani vagy közvetíteni. Az első a „Magyar nyelvű vendégszövegek számítógépen" című művem volt, amit 85-ben Kalocsán mutattam be. Ugyanabban az évben sor került az első francia művem bemutatására is a Pompidou-központban, Párizsban. Azóta készítettem vagy tizenötöt, ezek mind programozott művek és dinamikus képversek. Most először, az idén, egy automatikus versgenerátor-programot írtam, amely disztichonokat gyárt milliószámra.

— A gyártási folyamatról is lehetne valamit hallani?

— Ez egy hosszabb elmélkedést kívánna. Tulajdonképpen arról van szó, hogy kb. 24 000 szóból egy program úgy válogatja ki a szavakat, hogy azok értelmes mondatokat hozzanak létre, és megfeleljenek a disztichon szabályainak. A programíráskor az volt az alapelvem, hogy csak olyan programot írjak, amely mindig kitűnő disztichonokat ír. Tehát nem olyat, hogy húszból talán lesz egy, ami jó, hanem mind a húsz kitűnő kell hogy legyen. Úgy érzem, hogy ezt megközelítettem, a programom sikerült.

— Az alkotási folyamat akkor ezek szerint csak a programírás idejére vonatkozik? Mert a továbbiakban a gép a program szerint magától működik.

— Igen, az alkotás maga a program megírása, a szavak kiválasztása, a szóösszetételek beprogramozása, az egyéni ízek betáplálása. A program befejeztével mind a 8 billió 770 milliárd disztichon meg is íródott. Ez pontosan ugyanolyan, mint amikor valaki egy könyvből verset olvas. Senki sem gondolja, hogy a költő éppen akkor írja azt az oldalt, amikor az olvasó odalapoz. A költő egyszer megírta, és kész. Tárolva van. Ugyanígy a számítógépben tárolva vannak ezek a disztichonok.

— „Lapozzunk bele" ebbe a gyűjteménybe! Az 1701. disztichon például így hangzik: *„Hajnali pír lopakodva belép a szobába. Tavasz lesz . / Mosd ki az álmaidat! Vedd le a munkaruhád!"*

— Ezek a disztichonok mind idézetek, az egészből.

— Az avantgárd magatartás állandó újításkényszer vagy -igény révén hoz létre szokatlanabbnál szokatlanabb műalkotásokat. A régi, hagyományos esztétikai mércével mérhetők-e ezek?

— A hagyományos esztétikai mérce is jó ezekre a művekre. Mindenféle formai mérce jó. Az úgynevezett ritmikus hangverset ugyanúgy lehet elemezni, mint egy szonettet, csak tudni kell, hogy mi a hangvers. Azt szoktam mondani, hogy az igazi avantgárd költők és a nem avantgárd költők között az a nagy különbség, hogy az avantgárd költő ugyanúgy ismeri a klasszikus formákat, mint a klasszikus költő, de a klasszikus költőnek fogalma sincs, hogy az avantgárd költészetben formák is léteznek.

Erdélyi Erzsébet—Nobel Iván

MÁS

Folkfesztivál

Kétnapos fesztivált rendez az Almássy Téri Szabadidőközpont (Budapest VII., Almássy tér 6.) a fővárosi táncházak és folkklubok közreműködésével október 29-én és 30-án, 19 órai kezdettel.

29-én a *Zsarátnok*, a *Los Andinos*, az *Ökrös*, a *Méz*, a *Tatros* és a *Rece-Fice együttes*, 30-án a *Sirtos*, a *Kolompos*, a *Kalyi Jag*, a *Makam*, a *Calcutta* és a *Maskarades* együttes lép fel.

Az Almássy Téri Szabadidőközpont hagyományosan a főváros népzenei életének egyik legjelentősebb otthona. Számításaink szerint a 92—93-as idényben a műfajban a fővárosban mintegy huszonnégy nagy rendezvény volt, ebből tizenhárom az Almássy téren. Idén is bővül a kínálatunk új és egyedi népzenei klubokkal, táncházakkal.

Ezért kezdeményeztük a többi művelődési háznál és zenekarnál a mindenki számára előnyös összefogást, amelynek eredményeként erősíthetjük jelenlétünket a főváros programkínálatában, felhívhatjuk a sajtó, rádió, televízió figyelmét a műfajra és közelebb kerülhetünk az idegenforgalomhoz. *(Gácsi Miklós)*

Szombathelyi Képtár

November 7-ig tekinthető meg a Szombathelyi Képtárban (Szombathely, Rákóczi utca 12.) Maurer Dóra és Gayor Tibor kiállítása.

A kiállítás rendezői mondják:

Ez évi programunkban kiemelt szerepet kapnak az újavantgárd képzőművészek. Keserű Ilona és Tóth Endre után a Maurer Dóra—Gayor Tibor művész házaspár mutatkozik be. Mindkettőjük művészetére jellemző a geometrikus formák tisztelete, de önálló utakon járnak.

Maruer Dóra munkásságát a hatvanas évektől kísérjük figyelemmel, „érzékeny, organikus-groteszk", rézkarcokat készített, majd a konceptuális művészet egyik hazai képviselője lett, fotó- és grafikai sorozatokat készített, továbbá kísérleti filmeket, amelyek kiállítása alkalmából megtekinthetők. Festményein a színek és a formák szigorú elvek szerint rendeződnek, azonban a művészi szabadság jeleként értékelhetjük, hogy az egzaktság mögött irónia, relativitás, a térbe való kiterjeszkedés igénye jelenik meg.

Gayor Tibor építészként végzett és bár műalkotásai nem „alkalmazott" művek, a logika, a matematikai gondolkodás hatása alatt állnak. Képein a bonyolult valóságot elemi formákká redukálja. Az alapformákat vázolja, hajtogatja, keresi azokat a fordulatokat, amelyek során a minimális változtatás új esztétikai minőséget teremt. Színvilága erősen a monokronitáshoz közelít, ezzel is jelezve, hogy a művész nem önmaga kifejezését keresi, hanem az objektív törvényeket.

Megtekinthető: hétfő-kedd kivételével naponta 11—16 óráig.

Mú Színház — A csokoládé legendája

A Sofa Trió bemutatója a Mú Színházban (Budapest XI., Körösi József utca 17.) november 2-án és 3-án 20 órakor lesz.

Lengyel Péter, Rókás László és *Oldal István* igen eltérő pályákról kerültek a színházba: az első újságíró volt, a második ékszerész, a harmadik pedig profi focista. Törekvésükben az a közös, hogy a nevetés segítségével mondják el gondolataikat. 1989-ben érkeztek Franciaországba, ahol megalapították társulatukat, a Sofa Triót. Első darabjuk, A dívány, osztatlan sikert arat a bagnolet-i fesztiválon, éppúgy, mint a többi nemzetközi fesztiválon. A három Joseph Nadj-tanítvány munkája vetekszik a híres magyar koreográfuséval, akinek előadásaiban egyébként rendszeresen fellépnek. A színház, a tánc és a pantomim között valahol félúton álló Sofa Trió most legújabb darabját mutatja be Budapesten. A világ tragikumát bemutató előadásukban az akrobatika, a tánc és a költészet keveredik.

Duna Múzeum

Az esztergomi Duna Múzeumban (Esztergom, Kölcsey Ferenc utca 2.) november 30-ig látogatható Szabados Árpád grafikai kiállítása. Megtekinthető kedd kivételével naponta 13—17 óráig.

Proust és a zene

Előadás a Francia Intézetben (Budapest I., Fő utca 17.) november 4-én, 19 órakor.

Az École Normale Supérieure volt hallgatója, az irodalmi doktorátust szerzett *Jean-Yves Tadié* a Sorbonne professzora. Kutatásainak tárgya Proust és a műfajesztétika. A Proust és a regény, valamint a Bevezetés a XIX. század irodalmi életébe című munkák szerzője leginkább mégis arról nevezetes, hogy irányítása alatt jelent meg a „Pleiade" sorozatban Az eltűnt idő nyomában új kiadása. Előadásában a zene jelentőségét vizsgálja Marcel Proust művészetében.

Dobozos filmek Európában

Ezzel a címmel rendez filmsorozatot az Örökmozgó Filmszínház (Budapest VII., Erzsébet krt. 39.) november 2—19. között.

Sok közép-európai országban vannak „dobozos filmek", olyan művek, amelyeket még készülés közben vagy rögtön a bemutató után archívumba záratott a cenzúra. Ám a második világháború utáni időkben a filmcenzúra Lengyelországban, a Szovjetunióban, Csehszlovákiában, Romániában, Bulgáriában, Magyarországon és az NDK-ban eltérő keménységgel és hatékonysággal működött. A részt vevő országok kulturális intézetei és a Magyar Filmintézet közösen tervezett sorozatában a betiltott filmek alapján megvonható a filmcenzúra története, amelyet a nyilvános szakértői konferencia összehasonlító módon kíván elemezni.

A rendezők a következő filmek vetítését tervezik: Az élet csendesen folyik (BUL), A tanú (H), Hétfő reggel (BUL), Karla (DDR), Magányosok bálja (BUL), Álombrigád (H), A hívatlan vendég, Egy régi világ képei (CS), A kő nyoma (DDR), Hetedik nap, nyolcadik éjszaka (CS), Parasztok (URS), Gyászszertartás (CS), A nyúl én vagyok (DDR), A hét nyolcadik napja (PL), A gyilkosok kimennek az utcára (URS), Index (PL), Ivan Kupala-nap előestéjén (URS), Vigília (PL), 100 lei (RO), Az eltüsszentett birodalom (H), Sirályok évszaka (RO), Jakob (RO).

Újlak Csoport

Kiállítás a Goethe Intézetben december 10-ig, szombat és vasárnap kivételével naponta 10—18 óra között.

Az Újlak Csoport nyolc tagja — *Ádám Kálmán, Ádám Zoltán, Farkas Gábor, Komoróczky Tamás, Mészöly Zsuzsanna, Ravasz András, Szarka Péter* és *Szili István* — 1989 óta dolgoznak együtt. Az utóbbi években Budapest több kiállítótermében valósították meg terveiket. A Goethe intézetbeli kiállítás kísérlet a tér- és hangelemek kölcsönhatásának bemutatására.

Szent István Király Múzeum

A székesfehérvári Szent István Király Múzeum (Székesfehérvár, Fő utca 6.) Országh Lili műveiből rendezett kiállítást. Megtekinthető november 21-ig.

Szerkesztői üzenetek E héten válaszol:

Gajka Gábor Gyrian

DR. PINTÉR, KECSKEMÉT — „Egyik kedves lapomat olvasva tűnt szemembe (az ÉS 1993. október 8-i számában) dr. Molnár Sándor reagálása a Pilinszky Alapítványt, illetve annak döntését védelmébe véve. Olyan állandóan használt jelzők tömege keltette fel figyelmemet, mint: kozmopolita, nihilista, értéktagadó, a magyar nemzethez nem kötődő szellemiségű stb.

Ismerősek ezek a jelzők, ezek az indulatok, ezek a kereszténytelen kereszténydemokrata megnyilvánulások. A kecskeméti sajtóban a kereszténydemokrata vezetőkén kívül nem található ilyen hangvétel egyáltalán. Ők viszont rendszeresen használják az alábbi keresztényi jelzőket politikai ellenfeleikre: nemzetvesztők, lélekvadászok, liberálbolsevikok, vérszívó tetűk, gyáva aljasok, amerikai kozmopoliták, nyilvánosságot bitorlók..

Gyűjteményem az utóbbi évek kecskeméti sajtójából származik. Két szemelvényt mellékelek. Különösen figyelmükbe ajánlom a Csurka Istvánról írt sorokat és azt, hogy Jászi Oszkárt és Bibó Istvánt szerencsétlen példaképeknek titulálják. Nesze neked, szegény Pilinszky, szegény demokrácia, szegény sajtószabadság, szegény magyar nemzet és szegény Európa!"

Engedelmével a mellékelt szemelvényekből — amelyek egyébként tanulságosak — nem idézek semmit, vegyük úgy, hogy már nem aktuálisak; Hankisst és Gombárt már nem kell eltávolítani a médiumokból stb.

Hanem az tényleg érdekes probléma, hogy az európai kereszténydemokrácia hogyan is viszonyul a keresztény értékekhez, az pedig még érdekesebb, hogy a magyar kereszténydemokrácia miképpen határozza meg ugyanezt. Szakírókra, elfogulatlan és avatott elemzőkre és persze magukra a mi kereszténydemokrata politikusainkra váró feladat. Annyi azonban mondható: ha bárhol a világon egy kereszténydemokrata túlzásokba esik, ádáz módon beszél, vaktában fenyegetőzik, szívesen gyárt ellenséget s ilyesmik, akkor mindig lesznek, akik megkérdezik: mondható-e könnyűszerrel, hogy az illető keresztény, pontosabban hogy keresztényi-e, amit cselekszik.

Amúgy a Pilinszky Alapítvány képviseletében reagáló dr. Molnár Sándor levelével kapcsolatban szeretném most elmondani a véleményemet, a sajátomat. Teljesen helyénvalónak, jogosnak érzem, hogy dr. Molnár helyreigazítást kért, megértem, hogy tiltakozásának adott hangot. Levelének háromnegyed része konkrét, tárgyszerű, egyszersmind határozott cáfolat, amelyet semmiféle kereszténytelen indulat nem tesz zavarossá, taszítóvá. Számomra eddig a pontig a levél érvelése, ahogy mondani szokás, sakk-matt, fonalas, hibátlan. Hanem egyszerre csak — szerintem nem csupán helytelenül, hanem elsősorban feleslegesen — megjön a kozmopolitizálás, nihilistázás meg a szellemiségezés.

Az ember azt gondolná, hogy ha valakinek igaza van, az megnyugszik — mert minek hisztériázzon, ha egyszer igaza van. Úgy látszik, nálunk ez is másképpen fest. Csak remélni lehet, hogy ha magyar kutató fedezné föl a rák univerzális ellenszerét, örömében nem kezd el kozmopolitázni, fasisztázni, legföljebb az Istent veszi szájára — hibás összefüggésben és indokolatlanul —, ám ezt mi, keresztények, zsidók, cigányok, baszkok és egyebek, megbocsátjuk neki. Ennyit Pilinszkyről.

Ö. TÖRÖK LÁSZLÓNÉ, BUDAPEST — Tisztelt Asszonyom, a Déri Jánosról írott könyv ügyében még tájékozódunk; ígérem, ha beszerezhető lesz, értesítjük önt. Észrevételét, amely szerint a lapban még mindig sok a sajtóhiba — elsősorban az elválasztási helytelenségek —, sajnos, jogosnak kell tartanunk; reméljük, a jövőben egyre kevesebbszer szomorít sajtóhiba olvasót, szerzőt, szerkesztőt.

Továbbra is szeretettel várom leveleiket

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

KÖZÉRT
Budapest

1971 SEP 16

1021

SZÜRET Papp Zoltán rajza

Papp Zoltán

MAGÁNVÉLEMÉNY

Egy boltvezető panaszolta: ha a beszerzési osztályról szabadságra megy egy-egy előadó, könyörögni kell, hogy helyette megfelelően intézze az ügyeket valaki. De ez csak „privát" vélemény. Isten ments, hogy megírjuk, vagy továbbadjuk a vállalat illetékesei felé. A panaszos azzal érvelt: ha mindenkinek jó ez így, miért éppen ő ágáljon ellene? Még megütné a bokáját...

Enyhén szólva furcsa dolog ez a színjátszás, a kétféle vélemény. Az egyiket négyszemközt mondja el valakinek, valakiknek, a másikat, mint nyilatkozó, a nyilvánosságnak.

Visszatetsző viselkedés. Nyugodt szívvel mégsem ítélhetjük el. Gyakran ugyanis nem a nyilatkozóban rejlik a hiba... Olyan légkört kell teremteni mindenütt, amelyben természetes az őszinteség, ahol érezheti mindenki: a „magánvéleményéből" kára semmiképpen sem származik. Ha igaz. (H.)

SZÉPSÉGHIBA?

Ha a tévériporter egyet bakizik — azt mondják, szépséghiba. Ha már hármat — nem megfelelő a pályára.

A Zuglói KÖZÉRT-nél az első félévben szinte nem is volt fizetőhiány. A boltok kollektívái, az üzletvezetők minden dicséretet megérdemeltek, mert jól számoltak el. Most viszont búcsúzott egy „baki". Egyszerre több egység számolt el hiányosan. A legnagyobb fizetőhiány — 26 ezer forint — a 16 421-es árudában volt. A vállalat, mint minden esetben, most is azonnal leváltotta és visszaminősítette a rosszul elszámoló vezetőket. Ez csak egy baki. Reméljük, nem követi őket több. Mert az már nem szépséghiba lesz! (V)

VARÁZSSZŐNYEGEN?

Nélkülözhetetlenek a vállalati elosztó raktárak. A Belvárosi KÖZÉRT-nek a Kecskeméti utcában van egy havonta 4 milliót forgalmazó raktára. Milyen jó, hogy van! Csak most már kihasználni nehéz! Tudniillik: a belvárosban reggel 6-tól 9 óráig — és késő délután három órán át — nem lehet közlekedni 3 tonna összsúlynál nehezebb teherautóval. Azaz, megrakva a legkisebb tehergépkocsi sem hajthat be a belvárosba. Ami azt je-

PAPP TIBOR

Kép-vers / vers-kép
Ir. PIM. 1987

Életrajzi adatok:

1936-ban született Tokajban. 1957 óta él külföldön. Liége-ben mérnöki diplomát szerzett. 1961-ben érkezett Párizsba, ahol részt vett az 1962-ben meginduló Magyar Műhely alapításában, valamint az 1972-ben induló d'atelier létrehozásában. Első kötete 1964-ben jelent meg. Több performance-ot tartott (pl. 1978. Párizs, Péniche théatre — au lieu d'écrire, 1979. Amszterdam — One World Poetry, 1980. London — Szepsi-Csombor Kör, Párizs — Polyphonix fesztivál, 1981. Párizs, Doc(k)s — le grand virage, 1982. Marly-le-Roi — Magyar Műhely találkozó, Caen — Poésie directe, 1983. Milano — Suono Milano, Martigue — Festival Parvis poétique, 1984. Párizs, Le Trou Noir — Les mardis de Servin, New York, Museum of Modern Art — Polyphonix 7, 1985. Kalocsa, Magyar Műhely találkozó, 1986. Párizs — Polyphonix 10, stb.)

Fontosabb csoportos kiállítások:

1977. Párizs, Pompidou Központ — Littérature a l'épreuve (a d'atelier csoporttal)
1978. Le Havre, Művelődési Ház — Littérature a l'épreuve (a d'atelier csoporttal)
1979. Amszterdam — One World Poetry
1980. Utrecht, t'Hoogt — a d'atelier és a Magyar Műhely kiállítása
Párizs, Fondation Nationale des Arts Graphiques et Plastiques — Écritures (a d'atelier csoporttal)
1981. Párizs, Galérie Trans/form — Signe — écriture — image — son
1982. Budapest, Műcsarnok — Tisztelet a szülőföldnek
Budapest, Fészek Galéria — Mail Art
1984. Liége, Palais de Congrés — La ville et la mer
Párizs, Le Trou Noir
1986. Párizs, Galérie Lara Vincy — Polyphonix 10

Kiállított művek:

Páros beszéd 1—2. 1977, papír, nyomat, 33,5x25 cm
Déville 1980, papír, nyomat, 40x60 cm
Parmi lesquels 1980, fotó, 18x24 cm
Gyűrődések 1—2. 1984, papír, xerox, 42x29,5 cm
Tapintós vendégszövegek A—B é.n., fadoboz, selyem 42x53x10 cm

Páros beszéd 1977

Parmi lesquels 1980

PANDULA DEZSŐ

Életrajzi adatok:

1953-ban született az erdélyi Teke községben. 1972-ben fejezte be tanulmányait Marosvásárhelyen. 1979 óta él Magyarországon. Művelődési előadóként dolgozik. Írásai 1969 óta jelennek meg.

Kiállításon még nem szerepelt.

Kiállított művek:

Scriptocosmos 1982, papír, vegyes technika, 30x21 cm
Frontjelentések egy átvonulásról 1982, papír, vegyes technika, 21x30 cm
Az ismeretlen közelítése 1986, papír, vegyes technika, 34,8x26,5 cm
Zúzmarás szembesülések 1986, papír, vegyes technika, 34,5x26,5 cm

Az ismeretlen közelítése 1986

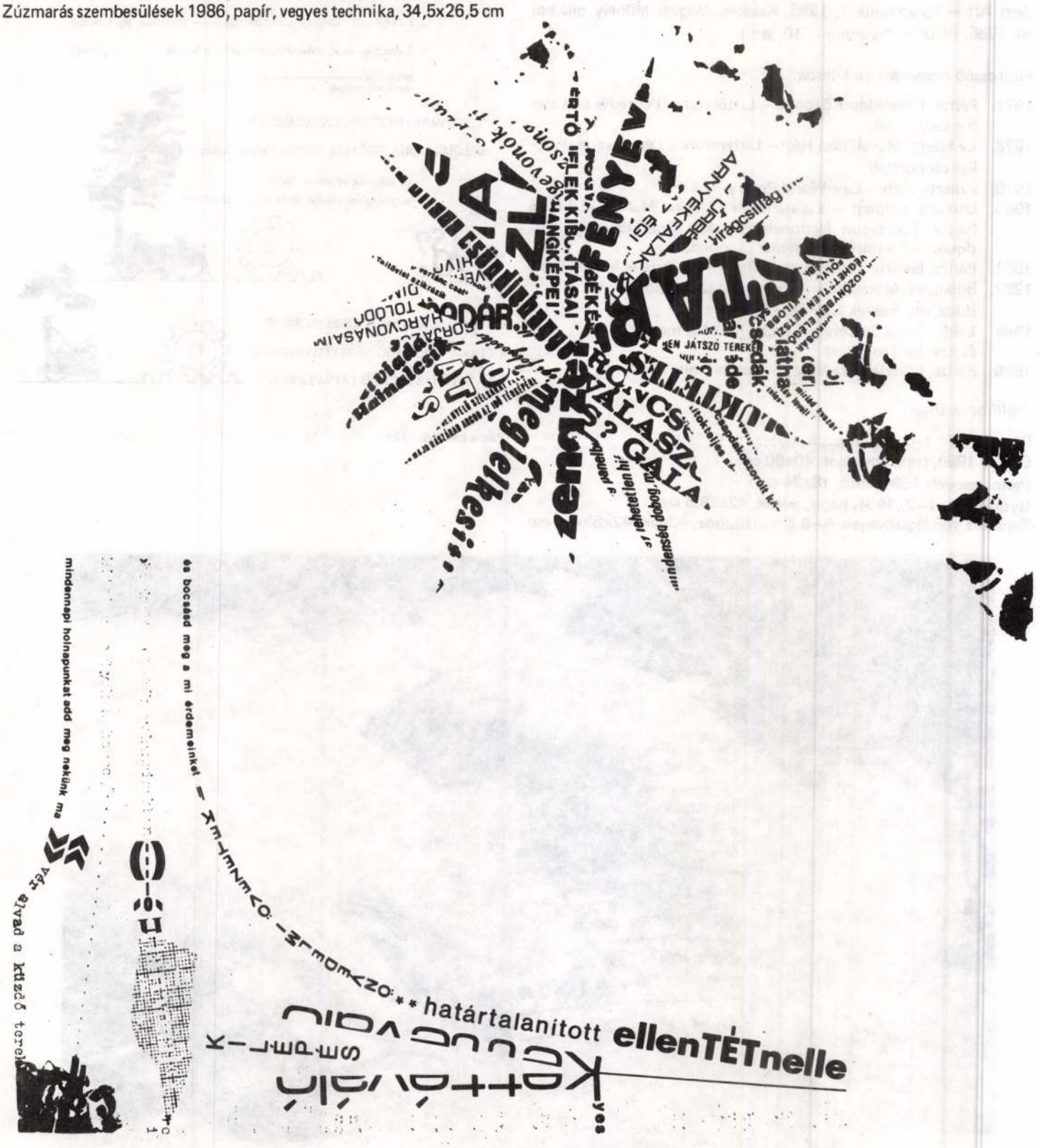

Frontjelentések egy átvonulásról 1982

Leipzig

12. Aug. 197

Zoltán Papp
1021
Ausst 24

Albin Schaedel, DDR
Vase, Glas

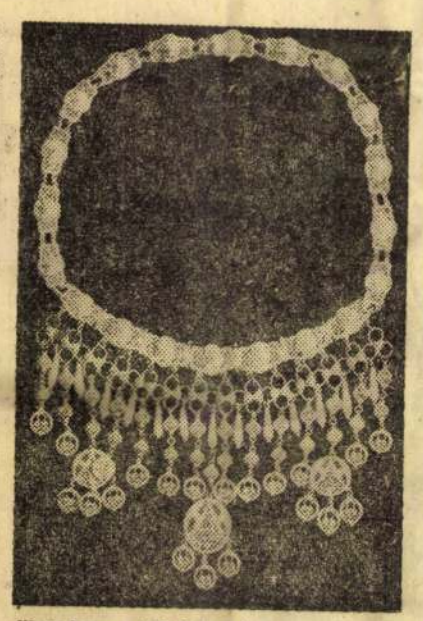

Jliga Jyanov, VR Bulgarien
Halskette, Silber

Zoltan Papp, Ungarische VR
Ziege, Kupfer

Viktor Schewtschenko, UdSSR
Ensemble, Sulfidglas

Dinh Van, DR Vietnam
Porträt eines Partisanen, Lack

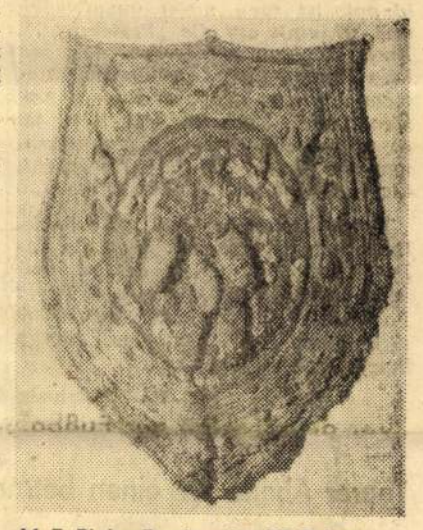

M. T. Bialas-Terakowska, VR Polen
Wandteppich, Textil

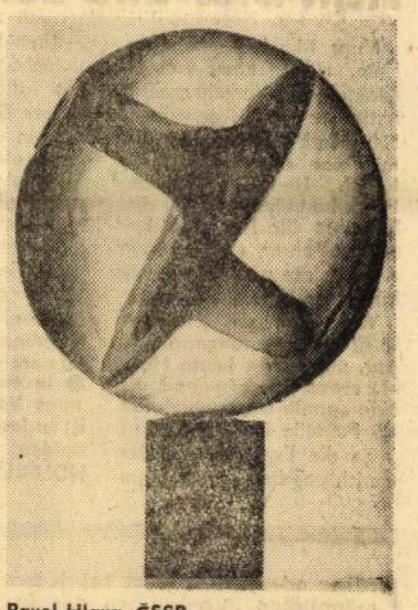

Pavel Hlava, ČSSR
„Kosmos", Granatglas

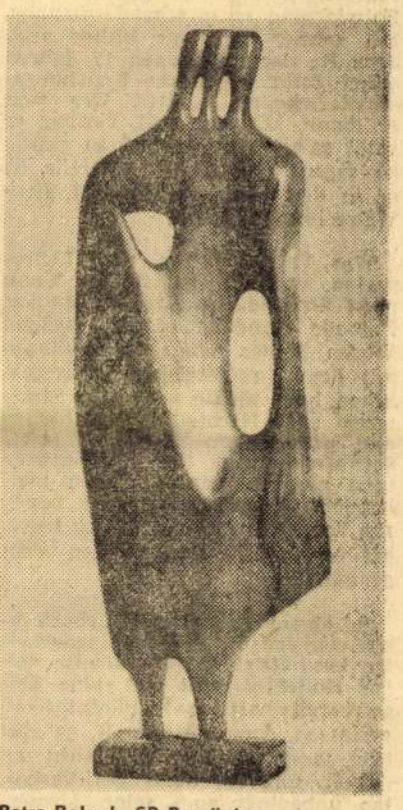

Petre Balogh, SR Rumänien
„Sanftes Wehen", Holz

Kunsthandwerk sozialistischer Länder im Gespräch

Plädoyer für Nützlichkeit und Schönheit

Symposium anläßlich der I. Quadriennale / Von Hartmut Menard

Die an den Wänden des Festsaales im reizvollen, mit großer Sorgfalt historisch eingerichteten Barockschlößchen Molsdorf bei Erfurt in fast nahtlos aneinandergereihten Porträts prangenden preußischen Generale und Diplomaten nebst diversen Majestäten waren sicherlich ein weiteres Mal „indigniert", so kurz nach den Arbeiterfestspielen, die den Park mit seiner Freilichtbühne und die schönen Räume des Schlosses mit buntem Trubel, mit Gesang, Tanz und Spiel unserer Tage erfüllt hatten, wieder Zeugen einer für sie recht merkwürdigen, für uns aber wirklich des Merkens würdigen Veranstaltung werden zu müssen.

Hier kamen zum ersten Mal Vertreter des Kunsthandwerks und Kunstwissenschaftler aus acht sozialistischen Ländern, der Sowjetunion, Polen, der ČSSR, Ungarn, Bulgarien, Rumänien, Vietnam und der DDR, zusammen, um als fruchtbare Ergänzung zur I. Quadriennale des Kunsthandwerks sozialistischer Länder in Erfurt in kameradschaftlicher Gemeinsamkeit ein offenes freimütiges Gespräch zu beginnen.

Traditionen und Tendenzen

Ist schon die Ausstellung auf dem iga-Gelände, die in Zukunft alle vier Jahre stattfinden soll, eine wertvolle Initiative, so ist dieses Molsdorfer Symposium unserem Kulturministerium und dem Verband Bildender Künstler gar nicht genug zu danken. Das hier ermöglichte Kennenlernen der verschiedenen Traditionen, Entwicklungsbedingungen, Tendenzen und Einschätzungen aus berufenem Mund ist ja eine wesentliche Voraussetzung für ein freundschaftliches Näherkommen unserer sozialistischen Bruderländer auch auf diesem Gebiet. Und daß die Anregung zu diesem vom Geist des sozialistischen Internationalismus getragenen Treffen von der DDR

ausging, paßt sich gut ein in die Vorbereitungen für das 25jährige Jubiläum unseres Staates.

Schon dem Betrachter, der die drei Hallen mit den reichen, vielseitigen Schätzen bewundernd, vergleichend und möglicherweise hie und da auch ein bißchen verwundert durchwanderte, drängte sich, ohne den Grundzug des Übereinstimmenden zu schwächen, der Eindruck auf, wie unterschiedliche Ausgangspunkte, Auffassungen und Akzente sich hier begegneten und sich zu dieser Ausstellung vereinten. So ist es kein Wunder, daß auf dem Symposium „Das Kunsthandwerk in der sozialistischen Gesellschaft" der Begriff Kunsthandwerk sich von Anfang an als klärungsbedürftig erwies. Dabei ging es nicht so sehr um sprachliche Benennungen als vielmehr in erster Linie um unterschiedliche Traditionen.

Und es war zum Beispiel sehr instruktiv, wie unsere vietnamesischen Freunde mit reichem Anschauungsmaterial auf ihre sehr alte kunsthandwerkliche Kultur hinweisen konnten und andererseits den Zusammenhang der neuerlichen bewußten Traditionspflege mit dem nationalen Befreiungskampf der jüngsten Vergangenheit deutlich machten. Vergleichbares gilt für die Volksrepublik Bulgarien, in der es seit 1964 eine systematische Erneuerungsbewegung gibt, streng orientiert auf reine Handarbeit und auf Modelle und Formen, die der Tradition entsprechen, gestützt auf dreihundert Meister und einen planmäßig herangebildeten Nachwuchs.

Kunstanteil wird größer

Dr. Kämpfer, der Direktor des Grassi-Museums, ging in seinen das Symposium einleitenden Erläuterungen zum DDR-Beitrag auf der Quadriennale von den Unklarheiten im Umkreis der Begriffe Kunsthandwerk, angewandte Kunst, Kunstgewerbe, dekorative Kunst, bildende Kunst aus und legte die historischen Wurzeln für unser Verhältnis zum Kunsthandwerk dar anhand der drei Forderungen, die etwa seit der Jahrhundertwende an kunsthandwerkliche Arbeiten gestellt wurden: Gebrauchstüchtigkeit nach dem Motto des Werkbundes „Form folgt Funktion", meisterliches handwerkliches Können, das nicht nur als Gediegenheit, Genauigkeit und Dauerhaftigkeit, sondern auch als ethischer Wert zu verstehen sei, und die „Realisierung des Zeitgeistes" als den Kunstanteil.

In den letzten Jahren habe es eine deutliche Akzentverschiebung gegeben, die Gebrauchstüchtigkeit sei in den Hintergrund, dafür der Kunstanteil immer mehr in den Vordergrund getreten. Diese Wandlung sei international, bedingt vor allem durch die hochstehende Industrieformgestaltung für Gebrauchsgüter. Habe man bei uns vielleicht das Kunsthandwerk zuweilen zu eng aufgefaßt und Phantasie und Ausdrucksfreude etwas zu kurz kommen lassen, so sollte andererseits keinesfalls der Zug zur Exklusivität gehen und die handwerkliche Solidität als besondere Tradition bei uns vernachlässigt werden, um etwa dem „Verdacht", Handwerker zu sein, zu entrinnen.

Ein echtes Problem sei der große Bedarf an kunsthandwerklichen Arbeiten für den gesellschaftlichen und individuellen Gebrauch, die erschwinglich sein sollen, weil sie den steigenden Ansprüchen entsprechend immer mehr zur Alltagskultur gehören. Dieser Bedarf könne zur Zeit nicht ausreichend befriedigt werden. Bei uns sei daher die dekorative Kunst wenig eingebürgert, noch immer gelte die Forderung nach Nützlichkeit und Schönheit. Allerdings müsse der Begriff Gebrauch erweitert gefaßt werden, auch im Sinne des ästhetischen Nutzens. Der DDR-Beitrag zur Quadriennale sei streng nach dem Grundsatz der personellen Einheit von Entwerfer und Ausführendem ausgewählt worden. Die Frage sei allerdings, wie lange dieses Prinzip angesichts der Entwicklung erfolgreich aufrechtzuerhalten sei.

Entwurf und Ausführung

Zdenek Kostka (ČSSR) gab zu bedenken, ob die Forderung nach Einheit dieser beiden Seiten in einer Person nicht schon längst überholt sei, da sie auch weithin nicht mehr der Realität entspräche. Er plädierte für eine „Ehe", in der nicht der Entwerfer nur der schöpferische und der andere der bloß ausführende Teil sei, sondern die verschiedenen Formen mit unterschiedlichem Anteil an der schöpferischen Arbeit ermögliche. Dabei wandte sich Kostka gegen eine gewisse handwerkliche Geschicklichkeit, die sich allzu schnell als künstlerische Produktion, ja als genial ausgäbe, ohne jeden Gebrauchswert, ohne künstlerische Idee, ohne Inhalt — er sprach in diesem Zusammenhang von „modernem Kitsch". Andererseits könne z. B. der handwerklichen Genauigkeit nicht eine so vorrangige Bedeutung zugemessen werden, da die Maschine der Handarbeit hierin ohnehin überlegen sei. Andere Ausdruckswerte müßten in den Vordergrund treten. So sei das Demonstrieren des Nichtmaschinellen verständlich, müsse aber sinnvoll bleiben.

Der Leiter der polnischen Delegation, Czestaw Laczka, vertrat einen ähnlichen Standpunkt. Sein Kollege Pjotr Myslakowski sah ein breites Betätigungsfeld für die angewandte Kunst in der Teilnahme an der Sicherung lebensnotwendiger Bedingungen insbesondere für die geistige Entwicklung des Menschen, seine schöpferische Tätigkeit, seine geistige und körperliche Entspannung.

Die sozialistische Gesellschaft, die den gewinnsüchtigen Regeln der Kunst im Kapitalismus höhere kulturelle und soziale Werte entgegensetzen könne, sei bemüht, das Wohl der Arbeiterklasse und der ganzen Gesellschaft zu sichern, jedem Menschen gute Arbeits- und Erholungsbedingungen zu geben und das Niveau der nationalen Kultur zu heben. Alle angewandten Künste mit ihrem vielseitigen und differenzierenden Einfluß auf die ästhetische Gestaltung der unmittelbaren Umwelt des Menschen dienten voll und ganz diesem Zweck, sowohl die Industrieformgebung als auch die einzelnen Schöpfungen der Kunsthandwerker.

Der emotionale Bezug

Der Sekretär des sowjetischen Künstlerverbandes Konstantin Rosdeswenski beschäftigte sich besonders mit dem Unterschied zwischen der industriellen Formgebung und der dekorativen Kunst. Für beide gelte die Forderung: Nützlichkeit und Schönheit, aber sie seien unterschiedlich in den Methoden und im Endresultat. Der Designer projektiere die Massenproduktion, der Künstler schaffe das Einzigartige, Einmalige. Er warnte vor einem übersteigerten Funktionalismus, der zwar formale Makellosigkeit und auch Eleganz bieten, aber auch zu einer gewissen Kälte und „Verarmung der Gegenstände" führen könne. Hier habe die dekorative Kunst mit ihrem emotionalen menschlichen Bezug eine korrigierende Funktion. Heute wie nie zuvor würden Gegenstände gebraucht, die den individuellen ästhetischen Bedürfnissen der Menschen entsprechen. Angesichts der formenden Einwirkung der dekorativen Kunst auf die Gefühlswelt des Menschen sei die Frage nach dem Inhalt dieser Kunst so wichtig. Experimente seien zu begrüßen, sie dürften sich aber nicht zu inhaltloser Kombinatorik von Formen und Farben verselbständigen.

Auf diesen Beitrag sollte noch näher eingegangen werden, wenn er in schriftlicher Übersetzung vorliegt.

Wert der künstlerischen Idee

Der Leipziger Kunsthistoriker Rainer Behrends regte zu einem gründlicheren Nachdenken über die Einheit und die wechselseitige Befruchtung zwischen Kunsthandwerk und bildender Kunst an. Mit der industriellen Formgebung sei das Kunsthandwerk von manchen traditionellen Aufgaben entlastet und habe jetzt mehr die Rolle eines Mittlers zwischen bildenden Künsten und der gebauten Umwelt des Menschen. Mit der Veränderung und Erweiterung der Funktion verändern sich aber auch die Formen. So dürfe auch der Gebrauchswert — als Teil seiner Funktion — nicht nur im rein „utilitaristischen" Sinne verstanden werden, sondern auch im ästhetischen Sinne als nützlicher und wichtiger Wert für die Formung des Menschen und seiner Persönlichkeit. Nützlichkeit und Schönheit träfen vielleicht aber noch nicht das, was das Zeitgenössische im Kunsthandwerk ausmache. Eine realistische Darstellung könne sich nicht nur im Zur-Geltung-Bringen des Materials, durch „Materialgerechtheit" ausweisen, sondern das Eigentliche, Wesentliche sei auch hier die künstlerische Idee.

Zum Problem des Bedarfs meinte Behrends, die Persönlichkeitsentwicklung fördere die Bedürfnisse nach dem Einmaligen, andererseits bestünde die Notwendigkeit nach größerer Vervielfältigung kunsthandwerklicher Produkte, die nicht durch industrielle Formgestaltung gelöst werden könne.

Es ist leider nicht möglich, an dieser Stelle auf alle Beiträge einzugehen, so z. B. auf die Bemerkungen von Frau Andrejewna zu den Exponaten der UdSSR auf der Quadriennale, auf die temperamentvollen Darlegungen des rumänischen Kunstkritikers Horia Horsia, in denen er „Nützlichkeit und Schönheit" auch als grundlegendes Prinzip für die rumänische dekorative Kunst bezeichnete, oder auf einen aufschlußreichen Spezialbericht über die Steinschneidekunst (Glyptik) von Vaclav Platek, Dozent an der Kunstgewerbehochschule in Prag. Dieser Überblick kann im wesentlichen nur einige Gedanken zu einer der Hauptfragen des Symposiums zusammenfassen.

Vielfältige Anregungen

Wie der stellvertretende Abteilungsleiter im Ministerium für Kultur, Günter Meier, zu Recht feststellte, war es nach Schluß des Symposiums nicht möglich, sofort ein umfassendes und detailliertes Resümee zu geben. Hierzu bedarf es einer gründlichen Auswertung, eines Nachdenkens über manches Gehörte und die vielfältigen Anregungen — als Vorbereitung schon auf die 2. Quadriennale in Erfurt.

Sicherlich sind bis dahin die Klärungen rund um den Begriff Kunsthandwerk und über die Perspektiven des Kunsthandwerks in der sozialistischen Gesellschaft beträchtlich vorangekommen, darunter vielleicht auch eine wohl wünschenswerte Abgrenzung zwischen „dekorativer" und abstrakter Kunst oder eine überzeugende Beantwortung der Frage: Entwurf und Ausführung durch „Doppelbegabung" oder durch neue Formen des schöpferischen Zusammenwirkens.

So umstritten und des produktiven Streits auch wert so mancher Teilaspekt, die eine oder andere Frage auch noch sein mag, so unbestritten war der herzliche Dank aller Beteiligten an die Veranstalter und Gastgeber auf dem abschließenden stimmungsvollen abendlichen Empfang, ausgerichtet durch den Rat des Bezirks und den Oberbürgermeister der Stadt Erfurt. Unbestritten auch der große Nutzen dieses Symposiums für die weitere Vertiefung der Zusammenarbeit und der Freundschaft unserer sozialistischen Völker — zum Wohle auch des Kunsthandwerks, das in unseren sozialistischen Ländern nicht dem Vergnügen einiger weniger Auserwählter dient, wie seinerzeit etwa der illustren Gäste in diesem Schloß, sondern der Lebensbereicherung und Persönlichkeitsentwicklung aller Werktätigen.

30 313
Lokalredaktion Leipzig
Verantwortlicher Redakteur:
Udo Boden, 701 Leipzig,
Thomasiusstraße 2, Fernruf 2 72 40,
2 75 23, 2 28 13

Eine Bitte, die man beachten sollte

Dieser Tage fanden wir in unserem Briefkasten — ich wohne in der Tschaikowskistraße — ein Formular der Post mit der Bitte, die Hausbriefkästen ordnungsgemäß mit Namen und Schloß zu versehen. Das sei für die schnelle und sichere Postzustellung erforderlich. Darunter stand noch der Hinweis unserer Zustellerin, daß sie in Kürze in Urlaub geht und ihre Vertretung doch mit der „täglichen Tour" nicht so sehr genau vertraut ist.

Diesen Service finden wir ganz prima, denn wenn es mit der täglichen Zustellung nicht so recht klappt, ist man meist unzufrieden und schimpft auf die „Postchristel". Doch wie soll sie wissen — wenn kein Namensschild angebracht ist —, wem der eine oder der andere Kasten gehört. Noch unangenehmer ist es, wenn aus einem unverschlossenen Briefkasten Post verlorengeht, die vielleicht sehr wichtig ist.

Meine Meinung: Man sollte wirklich den gutgemeinten Hinweis der Deutschen Post nicht achtlos beiseite legen. Bestimmt wäre auch die Postzustellerin dankbar, wenn sie nicht lange den einen oder anderen Briefkasten suchen muß.

B. R., 701 Leipzig
(Lesereinsendung)

Beifall für „Wasser marsch!"

Bienen, Blumen und Schafe

25 DDR

Seit gestern kann sich Robert Chellin (im Foto: links) auf einer neuen Liege aalen. Er erhielt sie von seinen 66 Parzellen-Nachbarn der Schönefelder Bodenreform-Siedlung als Siegerpreis im Wettstreit um die schönste Gartenanlage. „Unser Robert ist in jeder Beziehung vorbildlich", erläuterte dazu Parteifreund Johannes Ohmann, der die Bewertungskommission leitete. „Er denkt einerseits an Erholung im Grünen, baut außerdem klug Obst und Gemüse an, mästet Kaninchen, hält Hühner und Enten. Also, sein Garten: immer pikfein gepflegt, gut gestaltet — eine Wucht!"

Bäckermeister Ohmann (2. v. l.) muß es wissen: er ist selbst seit 25 Jahren Gärtner auf eigener Scholle in der schmucken Oase mittenmang von Neubauten, Ackerland und Baugrund. Das 99 000 Quadratmeter umfassende Areal an der Theklaer Straße ist eine der acht Bodenreformsiedlungen, die nach 1945 in Leipzig entstanden. Sie ist seitdem — um in der Siedlersprache zu bleiben — erblüht, gewachsen, reif geworden.

Für die Reife ihrer Mitglieder zeugen u. a. die Jahr für Jahr gewichtigeren Verpflichtungen gegenüber dem Staat. Am Wochenende zog man die 74er Zwischenbilanz. Werte von 75 000 Mark sollten bis Jahresende abgerechnet werden. Doch schon jetzt stehen über 182 000 Mark auf dem aus Anlaß des 25. Jahrestages unserer Republik ausgefüllten Ehrenblatt. Als Hauptposten lasen wir von Leistungen von 125 000 Mark bei der Werterhaltung der Grundstücke: das sind z. B. instandgesetzte Wege, farbenfrohe Anstriche, neue Zäune und Tore. Ein weiteres Plus war der eigentliche Anlaß des „Wasserfestes" am Wochenende. Mit Arbeiten im Umfang von 52 000 Mark haben sich die fleißigen Siedler eine Wasserleitung gebaut, jeder ist jetzt an das 1200 Meter lange Rohrnetz angeschlossen. Urkunden, Präsente und viel Applaus galt deshalb am Sonnabend dem ehrenamtlichen Bauleiter Elektromeister Werner Hanns, seinem Sohn Klaus, den Siedlern Alfred Kirchstein, Max Zehmisch, Alwin Schachtschneider sowie den Schönefelder Klempnermeistern Thalmann und Knauer.

Taufrisch zur Kaufhalle

Vom Hobby der Siedler haben die Kunden der Schönefelder Kaufhalle unmittelbaren Vorteil. In diesem Jahr kamen aus den kleinen Gärten taufrisch und in bester Qualität schon für 24 000 Mark Erdbeeren, Johannisbeeren, Petersilie, Äpfel und anderes Erntegut. Ilse Schmidt beliefert den Blumenhandel alljährlich mit 1500 ihrer wunderschönen Chrysanthemen, Anna Neumann verkauft den Honigüberschuß der 20 Bienenvölker, Oskar Steidel bereichert das Hammelfleischangebot durch acht fette Schafe und, und ...

Daß die Bodenreform-Siedler zum „Wasserfest" ihren bereits 29 Jahre im „Amt" befindlichen Vorsitzenden Otto Müller (rechts) — dem nimmermüden, ideenreichen „Quecksilber" — besonderen Dank abstatteten, war nur allzu verständlich. Der mehrfache Aktivist und Werkzeugschlosser aus dem VEB ORSTA-Hydraulik, gab ihn bescheiden an den ganzen Vorstand weiter, darunter an unsere Parteifreunde Johannes Ohmann und Erhard Barth. **Denn: an der Theklaer Straße greift jeder mit zu, fühlt sich jeder für die Gesellschaft mitverantwortlich. Und das ist richtig so.**

Udo Boden

Mit Leiter und Pinsel im Kino

Filmtheater in Stadt und Land werden verschönert

Noch in diesem Jahr macht sich die „Schauburg" schön. Sie bekommt einen neuen Innenanstrich und eine neue Wandbespannung. Auch für die „Thüringer - Hof" - Lichtspiele in Markranstädt ist für 1974 eine Renovierung vorgesehen.

Und den Besuchern des Filmtheaters der Freundschaft, des Wintergartens und der CT-Lichtspiele Taucha dürfte aufgefallen sein, daß dort seit einiger Zeit die Bildqualität besser geworden ist. Diese Kinos wurden im ersten Halbjahr auf die Xenon-Beleuchtungstechnik umgestellt, deren Licht für eine weitgehend naturgetreue Wiedergabe von Farbfilmen besonders vorteilhaft ist.

Für 1975 sieht der Plan des Bezirkslichtspielbetriebes den Umbau und die Rekonstruktion des Leipziger „Casinos" vor. Die Arbeiten werden voraussichtlich nach der Frühjahrsmesse beginnen.

Kä.

Wann – was – wo?

Montag, 12. August 1974
(Angaben ohne Gewähr)

Kino, Capitol: Wenn die Legenden sterben (10.00, 12.30, 15.00, 17.30, 20.00), **Wintergarten:** Orpheus in der Unterwelt (15.00, 17.15, 19.45), **FT der Freundschaft:** Wie füttert man einen Esel? (15.00, 17.30, 20.00), Der Untergang der „Emma" (10.00), Die verzauberte Marie (13.00), **Casino:** Das Geheimnis des goldenen Buddhas (10.00), Die Hochzeit (21.00), Unschuldige Mörder (12.30), Der Tod in Venedig (16.30), Susanne und der Zauberring (14.30), Gespenst auf Reisen (19.00), **Schauburg:** Die siebente Kugel (17.30, 20.00), Robinson Crusoe (15.00), **Parkbühne Clara-Zetkin-Park:** Ruf der Wildnis (20.30), **Polnisches Informationszentrum:** „Die Weichsel", „Der regnerische Sommer" (10.00).

Auflösung vom Sonnabend:

1. Wendehals, 2. Euripides, 3. Rosario, 4. Diskuswerfer, 5. Ingeborg, 6. Ethnologie, 7. Aruwimi, 8. Nikotin, 9. Dürrenmatt, 10. Einverständnis, 11. Rossellini, 12. Ehrenbürger, 13. Nofretete, 14. Notverband, 15. Exponat, 16. Bodenbach, 17. Eskilstuna, 18. Natrium, 19. Sardinien, 20. Issakowski, 21. Chronologie, 22. Klingenthal. — Wer die anderen neben sich klein macht, der ist nie groß.

Diese Woche in Ihren MNN

Sonne auf Sonnenuhren

und diese Sonnenuhren sind vielgestaltig. Meist erkennt man sie wegen der verschiedenen Formen und Arten nicht auf den ersten Blick. Wir waren mit Notizblock und Bleistift in der Messestadt unterwegs und suchten einige besonders ausgefallene Exemplare dieser besonderen Uhrenart — auf der Lokalseite lesen Sie darüber!

Tropisches Klima

verlangt besondere Methoden in der Landwirtschaft. Wir sind am Freitag dieser Woche auf Seite 3 zu Gast bei Parteifreund Dr. Pfeiffer, Dozent am Institut für tropische Landwirtschaft und Veterinärmedizin der Karl-Marx-Universität in Leipzig.

Friedensfahrt-atmosphäre

umfängt uns nun schon seit vielen Jahren alljährlich im Mai. Dann rollen die Radfahrer durch die DDR, Polen und die CSSR. Millionen verfolgen die Fahrt am Radio und vor dem Bildschirm. Seit vielen Jahren wird die Fahrt von Horst Loll als Jurymitglied begleitet. Er schrieb für unsere Leser einen Beitrag, den wir am Donnerstag auf unserer Sportseite veröffentlichen.

Begehrt bei Schülern: die „Goldene Eins"!

Wie notwendig das damit verbundene Lernen für die Sicherheit unserer Kinder ist und welche Verantwortung wir alle in Sachen Verkehrserziehung haben, belegen die Teilnehmer eines Rundtischgespräches, das die MNN-Lokalredaktion mit Leipzigern führte. Dazu mehr am Sonnabend auf der Seite „Leipzig am Wochenende".

Das Thermometer klettert

hoch und runter. Für die Jahreszeit ist es zwar recht unbeständig, dennoch ist Sommer und da suchen wir die erfrischende Kühle: MNN-Reporter „bibberten" für Sie in einem Leipziger Roheiswerk!

Den Weg eines Künstlers

zeichnen wir in unserer Serie „Meine Universitäten" am Beispiel des Hallenser Malers Dieter Rex, Vorsitzender des Bezirksvorstandes des Verbandes bildender Künstler der DDR, auf unserer Kulturseite nach.

Burgen und Schlösser

stellen wir in unserer neuen Serie auf der Heimatseite vor, die am kommenden Sonnabend beginnt.

Deshalb

Teurer Abend für einen betrunkenen Radfahrer:

Acht Bier und zehn „Doppelte" kosteten 436 Mark

Hans M. (50) schluckte. Nein, mit so einer krassen Reaktion der Verkehrspolizei hatte er nicht gerechnet. 500 Mark Geldstrafe; damit war das Urlaubsgeld futsch. Und 21 Monate Fahrerlaubnisentzug; das bedeutet für ihn, den Berufskraftfahrer, einen neuen Arbeitsplatz und damit verbundenen Verdienstausfall.

Was dem am 21. Juni, 23.40 Uhr, vorangegangen war, umschreibt heute Hans M. etwas beschönigend als eine „große Dummheit". Bei 1,5 Promille im Blut war er — so die Experten von der Gerichtsmedizin — zu diesem Zeitpunkt absolut verkehrsuntüchtig. Trotzdem fuhr er ein Krad. Heinz M. sollte besser Bescheid wissen. Er ist ein „gebranntes Kind"; schon einmal war er von der VP betrunken am Steuer aufgegriffen worden. Die neuerliche Strafe ist also eine letzte Chance, denn wer wiederholt auf diese Weise anfällt, muß damit rechnen, daß seine Fahrerlaubnis auf Lebenszeit eingezogen wird.

In einem Handzettel unseres Volkspolizeikreisamtes ist zu lesen: Wir dürfen nicht dulden, daß durch ALKOHOLMISSBRAUCH Menschen zu Schaden kommen und verantwortungslose Kraftfahrer die Straßen unsicher machen. Und weiter: Innerhalb von elf Monaten war in der DDR das Fahren unter Alkoholeinfluß die Ursache für 3900 Verkehrsunfälle, bei denen 260 Personen getötet und 3700 verletzt wurden. Dazu kommen 4500 total zerstörte bzw. beschädigte Kraftfahrzeuge.

Auch Radfahrer sind Verkehrsteilnehmer. Und deshalb werden sie ebenso wie jeder andere zur Verantwortung gezogen. Diese Erfahrung mußte auch Alex B. machen, der am 30. Mai so angetrunken mit seinem „Drahtesel" über die Karl-Liebknecht-Straße kurvte, daß er geradewegs gegen einen Baum fuhr. Zuvor hatte er etwa acht Glas Bier und zehn doppelte „Weiße" getrunken. Es wurde für ihn ein sehr teurer Abend. Die VP präsentierte ihm jetzt die „Rechnung": 400 Mark Geldstrafe zuzüglich 36 Mark gerichtsmedizinische Kosten.

Die Quintessenz: Alkohol im Straßenverkehr ist kein Kavaliersdelikt! Jeder sollte darauf achten, andere vor Schaden zu bewahren.

Odo

Aus dem Gerichtssaal:

Zündschlüssel in der Tasche

Früher oder später setzt bei jedem männlichen Jugendlichen das Interesse für Kraftfahrzeuge ein. Nicht jeder lenkt es in richtige und seiner Entwicklung entsprechende Bahnen. Ein solcher Typ war bisher auch Jens R., der mit seinen 17 Jahren schon recht erhebliche Erziehungsschwierigkeiten bereitet. Wie weit er damit kommen will, vermag er wohl selbst nicht einmal so richtig zu sagen, gescheitert jedenfalls ist er in der Vergangenheit auf diese Weise immer wieder.

Was Vater, Mutter und Lehrer sagten, war für den jungen Mann nicht bindend. Im Kreise negativer Freunde wandelte er auf eigenen Wegen immer näher der Kollision mit dem Strafgesetzbuch entgegen. Schon bald mußte er wegen Straftaten zum Nachteil sozialistischen und persönlichen Eigentums sowie Sachbeschädigung zur Verantwortung gezogen werden. Einen bleibenden Eindruck, künftig ein besseres Verhalten an den Tag zu legen, hat es auf den Jugendlichen nicht gemacht.

In einem Betrieb für Labortechnik war Jens R. als Maschinenarbeiter beschäftigt. Jedoch konnte sich das Kollektiv nicht auf seine Einsatzbereitschaft und Pünktlichkeit verlassen, denn oft kam R. zu spät bzw. tageweise überhaupt nicht auf Arbeit. Daß ein derartiges Verhalten unbedingt auch seine Auswirkungen auf den Geldbeutel haben mußte, war von vornherein abzusehen. Die reale Erfüllung des Wunsches nach einem eigenen fahrbaren Untersatz rückte in immer weitere Ferne.

Jens R. vermochte nicht mehr von sich aus zu sagen, weshalb er immer mit einem Zündschlüssel in der Tasche herumlief. Auf einem Parkplatz jedenfalls probierte er ihn an einer abgestellten ES 150, in deren Schloß er auch paßte. Dann ging es auch schon nach Thüringen, ganz in die Nähe von Erfurt. Eine Autobahnstreife der Volkspolizei stellte ihn, die Konsequenzen waren abzusehen.

Auf Grund des bisherigen Verhaltens des Jugendlichen, sollte es aus erzieherischen Gründen zu einem beschleunigten Strafverfahren gegen ihn kommen, zu dessen Termin er jedoch nicht erschienen ist. So machte sich seine Festnahme erforderlich, denn der Verantwortung für begangene strafbare Handlungen kann man sich nun einmal nicht entziehen.

Die unbefugte Benutzung eines Kraftfahrzeuges stellt ein Vergehen dar, das der strafrechtlichen Würdigung bedurfte. Mit einem solchen Handeln brachte der Angeklagte seine negierende Grundeinstellung gegenüber fremdem Eigentum zum Ausdruck. Weil er dazu noch das Fahrzeug benutzte, ohne im Besitz einer Fahrerlaubnis zu sein, ergab sich zugleich ein nicht unbeträchtlicher Grad der Gefährdung der Sicherheit im Straßenverkehr.

Bisher erfolgte eine Vielzahl gesellschaftlicher Einwirkungen auf den Angeklagten, aber trotz dieser Maßnahmen hat R. sein Verhalten bisher nicht geändert. So stellt das bisher von ihm gezeigte Verhalten eine schwerwiegende Mißachtung der gesellschaftlichen Disziplin dar. Zu seiner Umerziehung als auch im Interesse des Schutzes fremden Eigentums und der Sicherheit im Straßenverkehr erkannte das Gericht auf eine kurzfristige Freiheitsstrafe. Es verurteilte Jens R. zu sechs Monaten Freiheitsstrafe, die er auch sofort antreten mußte. „Eine kürzere Freiheitsstrafe", so betonte es in dem Urteilsspruch ausdrücklich, „würde unter Berücksichtigung des Gesamtverhaltens des Angeklagten nicht dem Grad der Gesellschaftswidrigkeit entsprechen."

Fritz Riedt

Lesen Sie Ihre MNN ständig!

Nutzen Sie die Vorteile des billigeren Abonnementsbezuges. Nach Eingang des ausgefüllten Bestellscheines bei unserem Verlag erhalten Sie ab sofort die Zeitung regelmäßig zugestellt.

Bestellschein

Hiermit bestelle ich die

„Mitteldeutschen Neuesten Nachrichten"

ab September 1974 zum monatlichen Bezugspreis von 3,– Mark frei Haus.

Name

Wohnort

Straße

(genaue und deutliche Anschrift erbeten)

Diesen Bestellschein in einem unverschlossenen Briefumschlag an „Mitteldeutsche Neueste Nachrichten", 701 Leipzig, Postschließfach 671, einsenden.

Die Abonnementsgebühr für den fortlaufenden Bezug ab Monat September 1974 in Höhe von 3,– Mark wird durch die Deutsche Post eingezogen.

PAPP ZOLTÁN

BÉKÉS MEGYEI NAP, 1998. MÁJ. 6. 6-C.

Baji–Papp-tárlat

Baji József festőművész (Köröstarcsa) és *Papp Zoltán* művésztanár (Mezőberény) alkotásaiból nyílik tárlat a békéscsabai József Attila Általános Iskolában május 7-én 17 órától. A kiállítást *Görgényi Tamás* képzőművész, a Körös Főiskola docense nyitja meg.

V. A.

1963 FEB 14

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

Papp Zoltán

Cikkünk nyomán

1021

Meghívás a címfestőnek

Január 24-én „Művész vagy címfestő" címmel megemlékeztünk *Papp Zoltán* kistarcsai fiatalemberről. Képzőművészeti gimnáziumot végzett, de nem vették fel az Iparművészeti Főiskolára. Jelenleg az Uj Barázda Tsz címfestőműhelyében névtáblákat fest. Rendszeresen alkot, festményt, grafikát, kerámiát. Uj eljárásokat dolgozott ki, de ismeretség hiányában nem tudja műveit a közönség és a szakértők elé tárni, hogy eldönthessék: alkotóművész-e?

A Pest megyei Tanács felfigyelt az újságcikkre, s mint *Papp Zoltán* boldogan közölte, meghívólevelet küldtek, mutassa be néhány művét a május 1-én megnyíló szentendrei kiállításon. Ugyancsak részt vehet a pályázaton, amelyet a megyei tanács művészi kapualjkiképzésre hirdetett.

Köszönjük — Papp Zoltán nevében is —, hogy jelzésünk nyomán ilyen gyorsan utat nyitottak egy reményteljes pályakezdésnek.

Chausson: Versenymű
zongorára és vonósnégye
Ismerkedjünk a dzsessz
val. A klasszikus blues
(ism.). 14.00: Kettőtől
18.10: Verbunkosok —
18.35: Európai századok –
századok. IV. 19.00: Az A
marazenekar Csajkovsz
versenye. 20.59: Új könyv
21.02: Elisabeth Schwarzk
rettdalokat énekel. 21.20:
zene. 21.50: Ifj. Burka Sá
pi zenekara játszik, Pataki Mária
énekel, id. Burka Sándor klarinétozik. 22.25: A hét előadóművésze:
Christa Ludwig (ism.).

URH

18.10: Tánczenei koktél (ism.).
18.55: Orosz nyelvtanfolyam felnőtteknek. 37. lecke. 19.10: Új lemezeinkből. 19.51: Operaegyüttesek. 20.29: Felvételek a dzsessz őskorából. 20.41: Zenei panoráma.
21.14: Láttuk, hallottuk (ism.).
21.34: Ernest Ansermet vezényel.

gyar zeneszerzők. 20.54: Dzsessz
Bilsenből. 21.27: Marie-Claire Alain
Bach-műveket orgonál. 22.01: Romantikus művészportrék. Mahler.

SZERDA

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Norma. Részletek Bellini
operájából. 8.55: Orvosi tanácsok
9.00: Könnyűzene. 9.34: Európa
századok — magyar századok. IV
(ism.). 10.10: Zenekari muzsik
11.00: Iskolarádió. 11.30: A Szab
család (ism.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Papp Zoltán,

TÁRSADALMI SZEMLE

festőművész

1980 1 01

1021

Papp Zoltán: Sziklás part

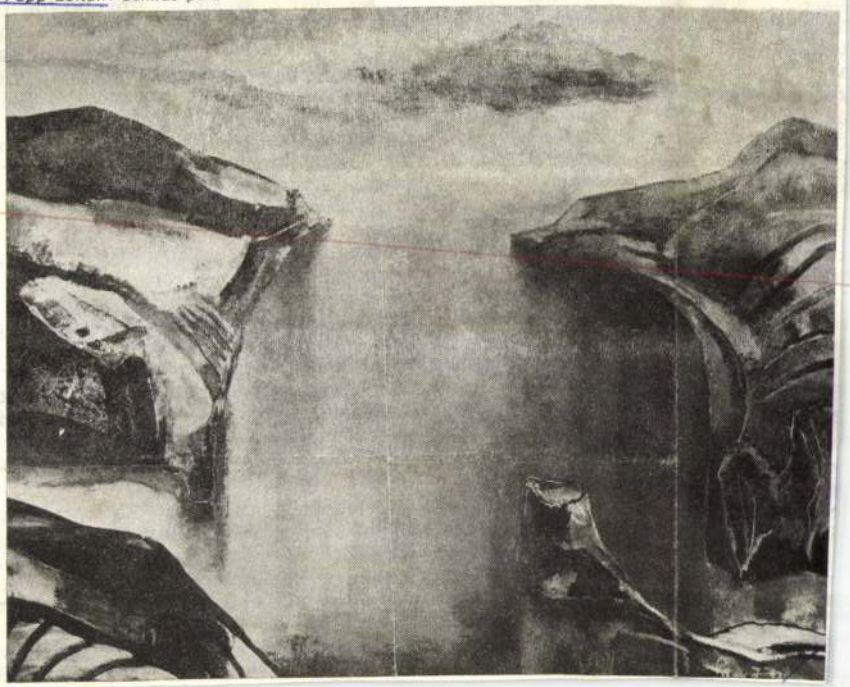

nem rekesztette őket —,
z ifjúsággal mit sem törődtek.

szocialista mozgalom azonban kezd figyelemmel kísérte az ifjúmunk sorsát, sőt gondot fordított szerükre is. Reformista vezetése azonóvakodott attól, hogy netán sztrájkuzdítsa őket. 1917 tavaszán mégis arányú sikeres bérharc zajlott le dapesti nagyüzemi és nyomdásztaok körében. Ezt azután újabbak téki. *Jászai Samu*, a Szakszervezeti cs főtitkára határozottan ellenezte t: „Van egy régi határozat — mon- az 1917 augusztusi szakszervekongresszuson —, hogy az ifjúásokat nevelni, jó szakszervezeti rekké, jó szocialistákká nevelni kell. em engedhető az, hogy mozgalmasináljanak." A mozgalmak azonban sak tovább folytatódtak, hanem tudatosabbá és szervezettebbé vál-E folyamat felvázolása alkotja a köerincét, és egyben legfőbb értékét is. mozgalomban az ifjúmunkások munés életkörülményeinek javítása mellegyre nagyobb teret kapott a hállenesség, majd a radikális társai átalakulás programja, ami a Gakörrel való találkozás nyomán feldött. A szerveződés során mindez 18 végén megalapított Ifjúmunkás Országos Szövetsége széles körű giai és politikai tevékenységében, a Tanácsköztársaság kikiáltása

egyes
létre,
ciálde
Márp
júmu
tábor
nek a
hogy
den

dályozta az ifjúmunkásmozgalmat, nem teljesítette az ifjúság legjogosabb követeléseit sem. Ilyen körülmények között a Közoktatásügyi Népbiztosság egyszerűen magához ragadta ezeket a kérdéseket. Nemcsak a tanoncügyek törvényes rendezését, hanem az ifjúmunkássággal összefüggő valamennyi jóléti, ideológiai és kulturális kérdést. Az ifjúmunkásmozgalom akkori vezetője, Lékai János elvtárs főosztályvezető lett a népbiztosságban, és ezen a vonalon intéztünk el minden kérdést az ifjúmunkásotthonok berendezésétől egészen az ideológiai kérdésekig, olyan irodalom kiadásáig, olyan előadások, szemináriumok rendezéséig, amelyeket a szociáldemokrata apparátus sohasem engedélyezett volna."

Érdekesség, hogy a Közoktatásügyi Népbiztosság adta ki 1919 május végén a KIMSZ-kongresszus összehívásáról szóló hivatalos közleményt, s döntő szerepet vállalt annak előkészítésében és megtartásában. Bő tudósításokat olvashatunk a kötetben az 1919 június 20. és 22. között lezajlott kongresszusról, megismerhetjük

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 DEC 11

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Zoltán Papp

1021

Zoltán Papp: Eule (Kupfer)
Ein Lob den schönen Gegenständen

rbátor. Über die Geschichte der
Museums Barnabás Szalontai auf

PAPP ZOLTÁN:
„Sziklák között"
olaj, 60x80 cm

PAPP Zoltán festő

P. FÁRA JANKA

Zalaegerszegen született.
A Képzőművészeti Főiskolán 1949-ben végzett. Mesterei Szőnyi István és Kandó László voltak.
Papp Zoltánnal 1950-ben kötöttek házasságot.
Egy ideig rajztanárként működött. Közben részt vett a művészeti életben kollektív kiállításokon.

Önálló kiállításai:
1977 Zalaegerszeg,
Kisfaludi Strobl Terem
1979 Eger,
Rudnay Gyula Terem
1981 Salgótarján
1983 Nagykanizsa,
Egry József Terem
1985 Szekszárd,
Szinyei Merse Terem

PAPP ZOLTÁN

Kecskeméten született.
A Képzőművészeti Főiskolán Szőnyi István és Varga Nándor Lajos voltak mesterei.
A művészeti életben 1950-től vett részt.
Tanulmányúton volt Olaszországban, Ausztriában, Németországban, Bulgáriában.
Számos műve van közintézmények, magánosok tulajdonában, itthon és külföldön.
Csendéleti és tájképpályázatokon, valamint a nagymarosi nyári tárlatokon díjakat nyert.

Önálló kiállításai:
1971 Budapest, Kulturális Kapcsolatok Intézete
1972 Köln
1974 Budapest,
Mednyánszky Terem
1977 Pécs
1979 Szeged, Gulácsy Terem
1981 Zalaegerszeg,
Kisfaludi Strobl Terem
1982 Budapest, Paál László Teremben bemutató
1984 Budapest,
Mednyánszky Terem

Fk.: Köteles István—85-575 GENERALART Nyomda—Dorog

P. FÁRA JANKA
PAPP ZOLTÁN

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

P. FÁRA JANKA
PAPP ZOLTÁN

FESTŐMŰVÉSZEK
KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1986. MÁJUS 8-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
HALASSY GÁBOR
SZERKESZTŐ

MEGTEKINTHETŐ:
1986. MÁJUS 8—17.

KISFALUDI STROBL TEREM
ZALAEGERSZEG, KOSSUTH L. U. 17.

Koanna Lívia Plurabella

A párizsi Magyar Műhelyről

A hetvenes évek elején egy ortodox bolsevik városban éltem, ahol nem sokkal azelőtt még Rákosi-bástyát akartak építeni, s zarándokhelynek számított a Rákosi-fa.* A város irodalmi folyóirata működött ugyan, de nem is titkolt kemény párt-ellenőrzés alatt (mára sem tudott felnőtt folyóirattá válni).

E sorok szerzője (a néhai fiatalember) falusi tanítóként került a VÁROS-ba (Fekalobourgba, ahogy soha meg nem jelent novelláiban nevezte), meglehetősen tájékozatlan poéta-novellistaként.

Véletlenül bukkant rá a megyei könyvtár emeleti raktárának mélyén a párizsi Magyar Műhely néhány példányára (olvasótermi megmutatásukról akkoriban szó sem lehetett), s elküldte néhány kép és szimbólumversét Nagy Pál főszerkesztőnek.

Válaszlevél, közlés, majd újabb és újabb közlés, részvétel a Műhely hollandiai kiállításán, majd párizsi út, öt dollár készpénzzel, gyalog, tehervonaton, csövezés Bécsben argentin hipsterekkel, trógerolás svájci piacokon, fekete munkák kelet-francia kisvárosokban, majd a Műhely segítségével tanulás az Alliance Francaise-en. A (néhai) fiatalember előtt ablak** nyílt a világra, meghatározó fontosságú írókkal, költőkkel találkozott: Nagy Pállal, Papp Tiborral, Bujdosó Alpárral, az azóta „elveszett" Philippe Dőme-mal, a barokkos mondatszerkezetekkel mindig okosat mondó europèer-világfi Albert Pállal, Dedinszky Erikával, Thinsz Gézával, a Tanár Úr Hanák Tiborral, Vitéz Györggyel, az Ezra Pound Cantóit fordító Kemenes Géfinnel, a szobrász-konstruktőr Megyik Jánossal... s ma sem hiszi Pátkai Ervin, Kasza Edit igazságtalan halálát.

Aztán csomag jött (feladója Karinthy Ferenc), nyilván trükkös úton érkezett, hiszen valójában Nagy Pál küldte Párizsból. A dobozban Cs. Szabó, Márai, Határ Győző (Bábel tornya című kötetét később a rendőrség elkobozta), Kabdebó Tamás, Gaétan Picon, Teilhard de Chardin könyvei, d'Atelier- és Műhely-példányok.

Bizony láttam később Bárány István kóspallagi erdész könyvespolcán kemény kötésben a Műhely Joyce-számát, s doktori szigorlatomon magam is s^{a}okkban tartottam zord és konzervatív vitapartneremet Anna Lívia Plurabellával, az izgága és huncfut Finneganről nem is szólva.

Nemzedékemnek (a mai negyvenesek) az a része, mely privát kapcsolatokkal nem rendelkezett, s a politikai mézesmadzagra oly szívesen feltapadó fővárosi köröktől elszigetelve élt a hetvenes években, a direkt politikával nem foglalkozó, a tiszta avantgardot, a progresszív, kísérletező irodalmat közreadó Magyar Műhelyből tájékozódott. Ez volt a Pávakert, ahol külön ösvény dukált Ortega y Gasettnek,

* Lásd: Folyam, 1990/2. Prakfalvi Endre: A „Rákosi-Bástya" (Archív), 87. oldal.

** Ebben az időben született meg Deim Pál festőművész Ablak sorozata.

Művészet

PAPP Tibor

„hétköznapi séták”

(részlet)

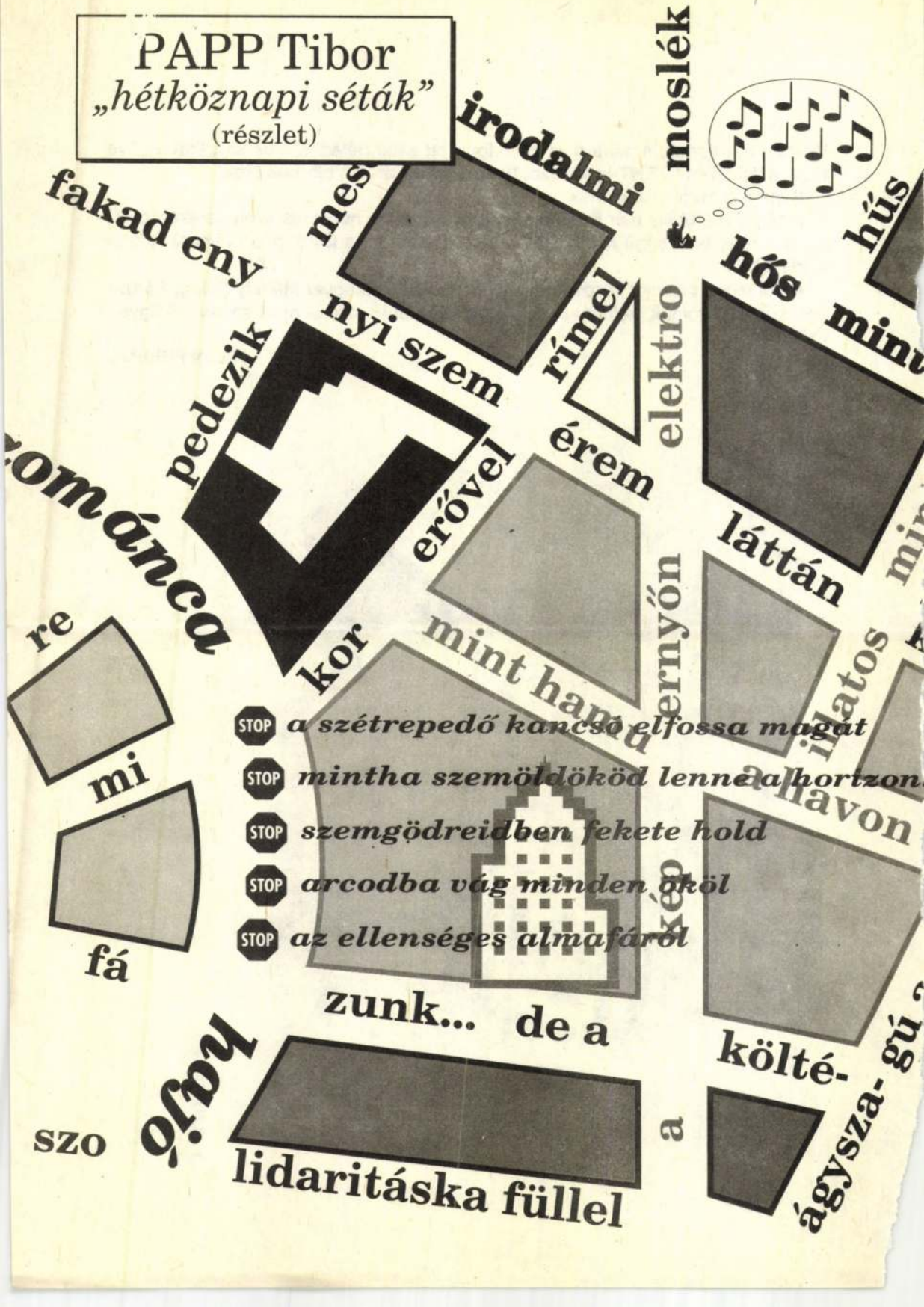

Vilfredo Paretónak, s mára már jól tudom: ott sétál Béládi Miklós kart karba öltve Füst Milánnal és SZENT-kuthy szentkrampusz és profán bíboros úrral.

Sejtem is miről diskurálnak.

A Magyar Műhely már Budapesten jelenik meg, a hetvenes évek derekán csatlakozó nagy tehetségű hazai fiatalabb nemzedék és a lapalapító doyenek közös kiadásában.

A Folyam e számtól kezdve folyamatosan közli a Magyar Műhely (főleg) Párizsban dolgozó íróinak, költőinek munkáit, melyeket jó szívvel ajánl az olvasó figyelmébe:

HANN FERENC

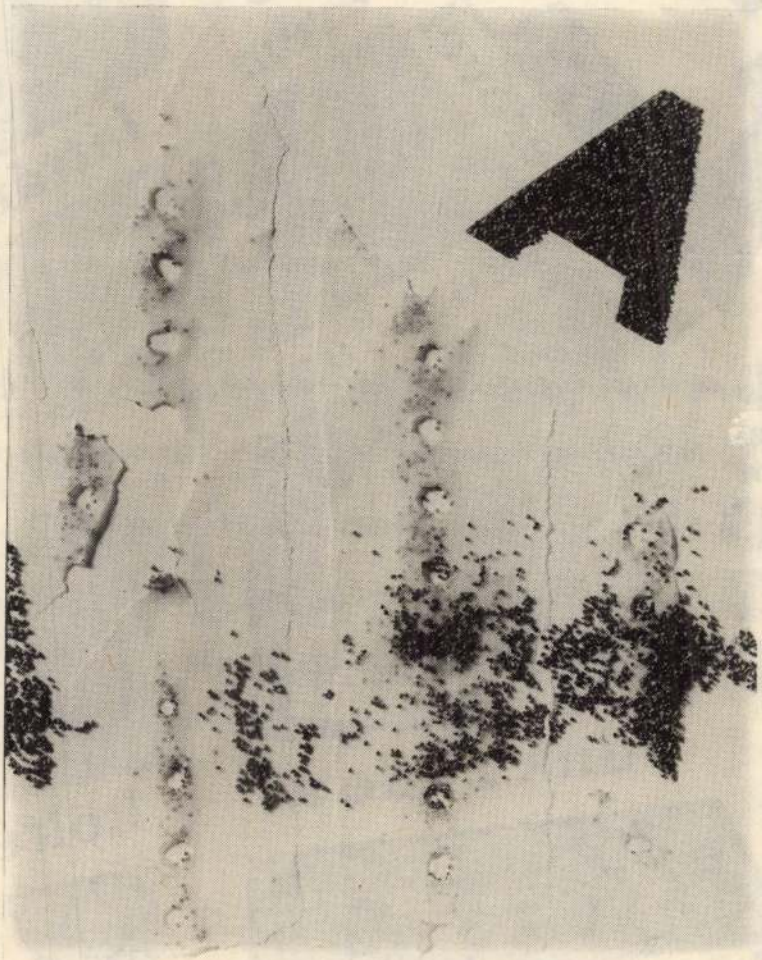

SZÉKELY ÁKOS: A

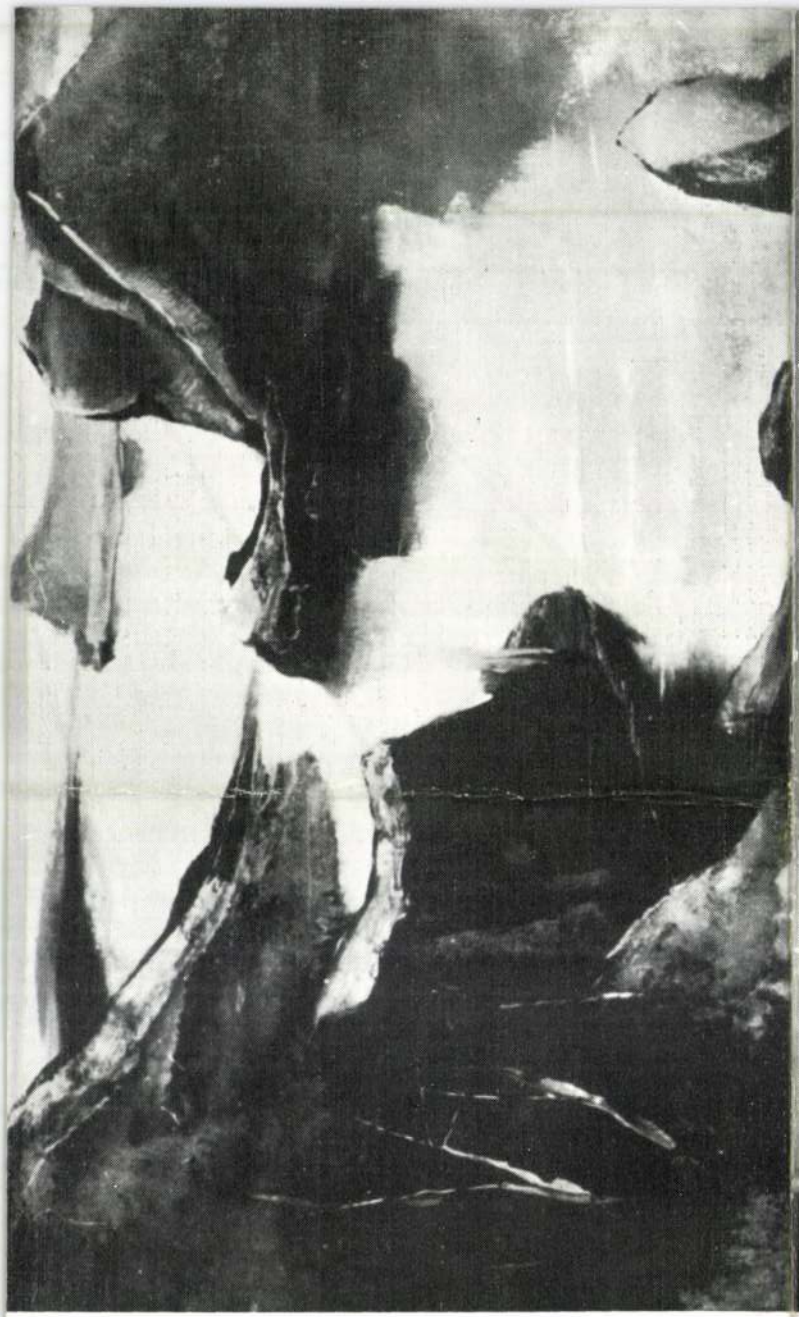

Papp Z.

F.K: KÖTELES ISTVÁN

GENERALART DOROGI NYOMDA

PAPP ZOLTÁN KECSKEMÉTEN SZÜLETETT 1924-BEN. A KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLÁN SZŐNYI ISTVÁN ÉS VARGA N. LAJOS VOLTAK MESTEREI. 1950-TŐL VETT RÉSZT A MŰVÉSZETI ÉLETBEN.

TANULMÁNYÚTON OLASZORSZÁGBAN, AUSZTRIÁBAN, BULGÁRIÁBAN JÁRT. SZÁMOS MŰVE VAN KÖZINTÉZMÉNYEK ÉS MAGÁNOSOK TULAJDONÁBAN ITTHON ÉS KÜLFÖLDÖN.

CSENDÉLETI ÉS TÁJKÉPPÁLYÁZATOKON, VALAMINT A NAGYMAROSI NYÁRI TÁRLATOKON DÍJAKAT NYERT.

KIÁLLÍTÁSOK:

1971. BUDAPEST, KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE
1972. KÖLN
1974. BUDAPEST, MEDNYÁNSZKY TEREM
1977. PÉCS
1979. SZEGED
1981. ZALAEGERSZEG, KISFALUDI STROBL TEREM

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

PAPP ZOLTÁN

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1984. OKTÓBER 11-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

SZENTGYÖRGYI KORNÉL

KOSSUTH-DÍJAS, MUNKÁCSY-DÍJAS
FESTŐMŰVÉSZ

KÉP CSAR NOK

MEGTEKINTHETŐ:
1984. OKTÓBER 11-20.

MEDNYÁNSZKY TEREM
BUDAPEST, TANÁCS KRT. 26.

bugyija
vak
meghalt a halász is
lesz
e kötél
utolsó csónakja
kant
sezet
idegen kezek
a fán
eveznek alatta
vállakon
kopott
melynek
a vihar-jelzőnek háttal: tenger
sok
az ajtón
várfal
feihőt-len ég
kedés
játszik
(dörögni fog a föld)
mint
nyalva
vitorlakötelek csikorognak dereka alatt
a brá
halpikkelyek és szálka-szilánkok
pettyeznek
a halál
csán
fröccsennek kihült leveséből
a konyha-asztal zsíros meze-jére
daj
morzsái
szavak

PAPP TIBOR

Folyam 1990-91.5.

MOLNÁR KATALIN (PÁRIZS)

FRANCIA FOHÁSZ

le kell hasalni a közönség közé a padlóra (kőre, stb.) oldalra fordított fejjel (az arc be fog piszkolódni de ez nem baj) /// a kezek a test mellett /// azután a fejet felemelve és jobbra-balra forgatva elmondjuk ezt a fohászt /// a párizsi usine Ermitage-ban, 1989-ben, előbb kétszer elismételtem ezt a mondatot: "je connais l'opinion de ceux qui crient plus fort que les autres" (vagyis: "azoknak a véleményét ismerem, akik másokat túlkiabálnak") /// ez a mondat az alkalomnak megfelelően másikra cserélhető vagy elhagyható /// a fohász is kiegészíthető

PAPP ZOLTÁN

Csendes, szerény grafikus Berényből

Papp Zoltánnal Mezőberényben találkoztunk Bereznai Péterrel és Hanyecz Mihállyal közös kiállításukon. Megfogott szerény, visszafogott modorának, és az általa létrehozott grafikák lendületes nagyvonalúságának kettőssége. Ahogy a vonalakat mozgatja, ahogy a színeket egymással viszonylatba állítja, nagy művészet kiteljesedésének lehetőségét sejteti. Tudósítások után szokásom visszatérni a visszatérésre érdemes helyekre, így tettem most is. Bereznai Péterrel is beszélgettünk; könnyű dolgom volt, vele már régebben megtaláltam a közös hangot. Papp Zoltán nehezen nyílt meg, viszonylag keveset mondott. (Igaz, hogy minden szavát megfontolta.) Ám biztos vagyok benne, hogy lesz még alkalmunk társalogni oldottabb formában is, miután például a beszélgetés során említett vizsgáin túlkerülve alkotási lehetőséghez jut.

– Mezőberényben születtem; itt végeztem alsó- és középfokú tanulmányaimat, majd Szegeden a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán végeztem el a rajz–földrajz szakot. A Mezőberényi 2. Számú Általános Iskolában tanítok főként rajzot; posztgraduális képzés formájában a Budapesti Felsőfokú Népi Kismesterség Szakoktatóképző Intézetben fazekas szakon a napokban végzek az utolsó, a néprajzvizsgával. Még lesz augusztus végén egy gyakorlati vizsga, azután teljes szívvel-erővel a grafikához fordulok.

A szokványos bemutatkozásra szokványkérdéssel „válaszoltam”:

– Mióta foglalkozol grafikával?

– Vonzódásom a rajzhoz középiskolás koromban kezdődött, alakult, és úgy gondolom, alakulgat a mai napig. Nem érzem egységes gondolatiságúnak azt, amit ábrázolok. A képek alakulásában nagyon fontosnak tartom azokat az élményeket, amelyek a mindennapokban érnek.

– A grafika melyik ága érdekel?

– Hosszú évekig leginkább a tustechnika foglalkoztatott, maga a rajz, a rajzosság; a vonalak mozgása kötötte le a figyelmemet, ily módon próbáltam kifejezni magam. Nagy hatással vannak rám olvasmányaim, a versek, a novellák – ezeket megkísérlem grafikákon tovább mesélni. Hiszen a költők élményei az én grafikus szűrőmön átkerülve válnak láthatóvá.

– Példaképeid?

– Nagy hatással volt rám a korábbi években Kondor Bélának, Szalay Lajosnak, Szász Endrének a munkássága. Azt hiszem, ezek a hatások a most kiállított képeimen is nyomon követhetők: a felsorolt művészek munkásságának hatását beépítettem a szemléletembe. Ezt soha nem éreztem „bűnnek”: nem stílusmajmolásról van ugyanis szó, hanem ezeknek a művészeknek az általam felfedezni vélt életszemléletét, művészetszemléletét hagytam hatni a gondolkodásomra. Hozzájuk kapcsolódik érzéseimben Csáth Géza, Radnóti, József Attila munkássága. Ady világát most közelítem, az ő műveit nagyon súlyos gondolatok hordozójának tartom, magamat meg éretlennek egyelőre ezek átélésére.

– Szász Endrét említetted példaképeid között; látszik az ő játékos, ám igen kiszámított-tan játékos vonalvezetése a munkáidban, színvilágotok is hasonló. Egyéb vonatkozásokban is szeretnéd követni? Szász Endre profi önmenedzselésére gondolok, ami lehetett ösztönös, ám igen eredményesen működik.

Feladtam a labdát, s ettől megtorpant. Először tétovázott egy csöppnyit, aztán meghökkentő őszinteséggel válaszolt:

– A képeim túlnyomó többségét a közvetlen környezetem vásárolja; miközben készül egy munkám, fokozatosan kialakul a vevőkör. Hál' istennek ez egyelőre olyan tempóban megy, hogy nem kell halálra hajszolnom magam. Először az idén ősztől – vizsgáimon túljutva – remélek egy nyugodtabb, csöndesebb időszakot, amikor kedvemre és magamnak feldolgozhatom azt a hatalmas élménymennyiséget, ami felhalmozódott bennem.

– Sok sikert kívánok további életpályádhoz, és köszönöm a beszélgetést.

Azután hogy eltettem a magnót, s az egész csapattal, akikkel ezt a szombat délelőttöt Mezőberényben töltöttük, leültünk egy kávéra, egy sörre. Akkor persze Papp Zoltán is oldottabb volt... ám a mostani beszélgetést már korábban lezártuk. A mihamarabbi viszontlátásra, kedves barátom!

Kovács György

Békési Nap '96. jún. 15.

Nem érdemes minden apróságon fennakadni. Mérleg létére nem képes mérlegelni? Ami fölött el lehet siklani, észre se vegye. Nem foglalkozhat embertársai minden gondjával-bajával. Örül, ha a munkájára jut ideje és úgy ér haza, hogy gyermekeit nem az ágyban kell találnia. Az utóbbi hetekben jobbára csak ott látta őket.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

A tökéletesség csak az istenek sajátja, s nem az embereké. Bármilyen fájdalmas is, be kell vallania, hogy most Ön a hibás, s nem más ügyetlenségén csúszott el az ügy. Ne keressen hát apró hibákat másokban, ha Ön nagyot tévedett. A konzekvenciák levonása sohasem késő.

NYILAS (XI. 23.–XII. 22.)

Munkája, beosztása révén fontos ebéden, fogadáson vesz részt. Olyan emberekkel ismerkedik meg, akik az Ön által olyan régen vágyott világ felé nyitják meg az utat. Ha nem vág fel, s másokat is hagy szóhoz jutni, a legjobb formáját adhatja.

BAK (XII. 23.–I. 20.)

Könnyelmű és gondtalan. Csak úszva meg nagyobb veszteségek nélkül. Postai úton hírt kap egy látogató érkezéséről, ami nem tölti el jó érzésekkel. Sejtése sajnos be is fog igazolódni. Erőszakos, követelőző, s mit sem törődik az Ön behatárolt érzéseivel. Ne veszítse el a türelmét, nyugodtsággal többet érhet el, mint a hangerő fokozásával.

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

Mostanában nem mondható kimondottan szerencsének, úgyhogy üdvös volna, ha nagyon vigyázna magára! Főként a közlekedésben. Ha autós ember, vezessen nagyon óvatosan, ha gyalogos, vigyázzon a mozgólépcsőn, az átszállásoknál, feltétlenül a zebrán keljen át a túloldalra.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Be nem avatkozási politikáját siker koronázza. Amíg az energiák jó része a kombinát átalakítását kísérő vitákban fecsérlődik el, addig Ön – afféle zugdolgozóként – szép eredményeket mutathat föl. Már ha volna kinek, mivel tevékenysége mindeddig csak kedvezőtlen reakciókat váltott ki.

MAGYAR RADIÓ MR BARTÓK

6.00–8.59 Muzsikáló reggel 9.05 Pódium. José van Dam operafelvételeiből 10.00 Hírek 10.05 Hajnóczy Péter írásai. – Temetés 10.59 Tánc ABC 11.40 Király Ernő népzenei feldolgozásaiból 12.00 Hírek 12.05 Hangverseny déli időben 14.00 Hírek 14.05 Hajnóczy Péter írásai. – Tréfa – A tulipánhagymák 14.45 Reményi Attila műveiből 15.09 Zenekari muzsika 16.00 Hírek 16.05 A világirón. Változatok egy lehetséges irodalmi Nobel-díjra: Tandori Dezső 16.55 Bloomingtontól Zsámbékig 17.05 Bemutatásának 175. évfordulóján. Weber: A bűvös vadász. Háromfelvonásos opera 19.30 Bécsi Ünnepi Hetek, 1996. Kb. 21.30 A Természetfigyelő 19.30 Légi harc 20.30 Titokzatos helyszínek 21.30 Hírhedt bűnesetek és perek

SZÍV TV

0.01–17.00 Képes magazin. Torna. Tabuk nélkül. Autósport. Konyhashow. Ugye? 17.30 Knight Rider 18.30 Gyermekmozi 19.00 „Az én esetem...” 19.30 „Nem boszorkányság...” 20.00 Különjárat 20.30 Kamilla 21.00 Kereskedelmi műsor 21.15 Bix – változat egy legendára

ATV 47

5.30–8.30 A hétfő esti műsor ismétlése 19.00 Műsorismertetés, hírek 19.05 Mese gyerekeknek 19.20 ATV-stúdió 19.45 Az egyesélyes játszma 21.20 Mondjuk a magunkét... 21.50 Késő esti stúdió 22.30 Exkluzív interjú 23.00 Esély 24.00 Műsorzárás

FILMSZÍNHÁZ

Békés, Korona 19.00 Spinédzserek (sz. mb. am.). **Békéscsaba, Phaedra** 15.45, 17.45 és 22.00 Tuti balhé (sz. am.), 20.00: Tiszta románc (sz. am.). **Békéscsaba, Kamara** 18.30 A szív hídjai (sz. am.), 20.30: A halál és a lányka (sz. am.). **Békéscsaba, Kisterem** 17.00 és 19.00: Tuti balhé (sz. am.). 21.00: Tiszta románc (sz. am.). **Gyula, Petőfi** 17.45 és 20.00: Vámpír Brooklynban (sz. mb. am.). **Gyula, Kisterem** 19.30: A gyanú árnyéka (sz. am.). **Orosháza, Szivárvány** 17.45 és 20.00: Veszélyes kölykök (sz. am.). **Póstelek, Autós** 21.00 Waterwold (sz. mb. am.). **Szarvas, Turul** 20.00: Minden gyanú felett (sz. am.) **Tótkomlós, Korzó** 19.00 Tiszta játszma (sz. am.).

OROSHÁZA RÁDIÓ 47 (FM 88,6 MHz; 11.00–24.00)

11.00 Áthangoló 12.10 Top 47 13.10 Telefonos játék 13.45 A nap híre 15.10 Közlekedési információk 16.10 Kívánságműsor 17.40 Telefonos játék 18.10 Zeneláng 19.10 Prizma 20.10 Esti zenés információs műsor 21.00 Rocktörténet 22.00 The Best Music 24.00 Műsorzárás

RÓNA RÁDIÓ (FM 88,9 MHz; 13.45–19.45)

13.45 Műsorismertetés 13.50 Programles 14.15 Útinform 14.30 Naptéma 15.10 Lemezbemutató 15.30 Bevásárlókosár 16.30 Naptéma 17.15 Kívánságműsor 17.45 Kék hírek 18.10 Kvízesés 18.30 Esti mese 19.15 Lapszemle 19.45 Műsorzárás

START RÁDIÓ (FM 88,9 MHz)

1.45–5.45 Hajnali zenés műsor 6.00–8.30 Jó reggelt, Békéscsaba! 8.30 Reggeli zenés üzenetek 9.00 Terminus Finalis 10.00 Sztorizgató 11.45 A nap híre a Westel 900 támogatásával 12.00 Élő kívánságműsor 13.15 Telefonos játékok 13.45 Műsorzárás

CSABA TV

6.00 Képújság 9.00 Műsorismertetés 9.05 Rajzfilm 9.45 Kifőztük, hogy mit főzzünk 10.10 Bizsu 10.40 Tele-doki 10.55 Dokumentummühely 11.20 Sztárrandevú 12.00 ATV 14.50 Képújság 16.00 Műsorzárás

GYULA TV

7.00–9.00 Képújság 17.30 Képújság 18.00 Délutáni műsorismertetés 18.05 Szavak, korok – telefonos játék 18.30 Mese 18. 55 Reklám 19.00 Híradó 19.15 Klippercek 19.30 Érdekességek a nagyvilágból 20.00 Végzetes látomás – 2. rész 21.50 Képújság 22.30 Esti műsorzárás

KÖRÖS TV

18.00 Műsorismertetés 18.05 Sport 7 19.50 Esti mese 20.00 Körös-híradó 20.25 Tovább... tovább... – rendhagyó beszélgetés a József Attila Általános Iskola igazgatójával 20.50 Édes hazugságok (am. film) 22.25 Körös-híradó 22.45 Képújság

nagyása mellett a szerkezet alsó éle és az árvizszin között legalább 1·0 m. magasság kell

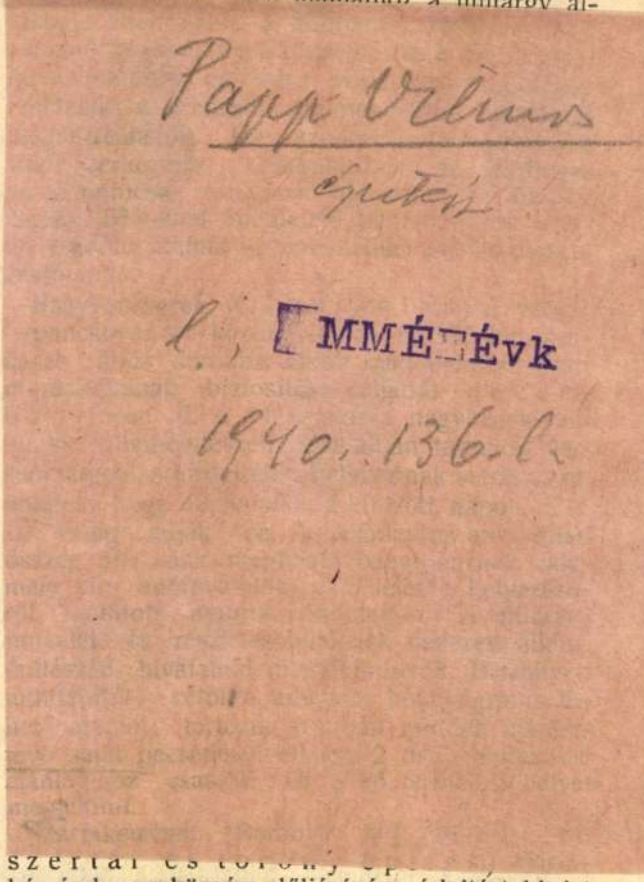

Papp Vilmos

épitész

l., MMÉ Évk

1940. 136. l.

szertár és torony ép

kéménd nagyközség elöljárósága árlejtést hirdet tüzoltó szertár, őrszoba és gyakorlati torony épitésére. A terv, költségvetés és szerződés-

pest, VI., Izabella-utca 33. sz.
TELEFON 83—42.

letre 56 fm. vaslemezeresz-csatorna helyreállitási munkálatainak biztositása iránt 1397 k. 96 fillér ár mellett a rónaszéki m. kir. sóbányahivatal irodájában december 10-én d. e. 10 órakor szóés irásbeli árlejtés fog tartatni. Bánatpénz 10%. A részletes árlejtési és szerződési feltételek a rónaszéki sóbányahivatalnál betekinthetők.

Kassa. (Fedanyag szállitás.) Abauj-Tornavármegye területén levő th. közutak és a vasuti állomásokhoz vezető utak fentartására 1909., 1910., 1911. és 1912. években kiszállitandó 8532 két köbméteres halom fedanyag biztositása céljából december 19-én d. e. 10 órára a vármegyei székház kis tanácstermében Kassán tartandó versenytárgyalás hirdettetik. Ajánlat tehető az összes fedanyag szállitásra, egész járások összes utvonalainak, vagy egyes utvonalaknak fedanyagára. Az ajánlatok csakis a kassai államépitészeti hivatalban átvehető ajánlati és felosztási minta szerint tehetők. Bánatpénzül az ajánlati összeg 5%-a teendő le a kassai kir. adóhivatalnál s a nyugta az ajánlathoz csatolandó. A szerződési és részletes feltételeket, ajánlati mintát, kavicsfelosztási kimutatást és kőmintákat a kassai m. kir. államépitészeti hivatalnál meg lehet tekinteni, illetve megszerezni.

Nemesapáti. [Bars m.] (Hidjavitás.) Nemesapáti község előljárósága az ugynevezett bucsai hid javitására versenytárgyalást hirdet. Az ajánlatokat december 21-én d. e. 9 óráig Nemesapáti község előljáróságához kell beadni. Vállalkozók tartoznak az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz a nemesapáti-i községbiró kezéhez letenni. A versenytárgyalás Nemesapátiban december 21-én d. u. 3 órakor fog a nemesapáti-i körjegyzői irodában megtartatni, hol a tervek és költségvetés megtekinthetők.

KRASSNER A. ANDOR utóda
DIPOLD JÁNOS

Papp Viktor, gyermekrajzoló

Papp Viktor (7 éves) rajza

Papp [illegible]

6.

Élet és Irodalom Bp. 1983. máj 25. XXVII/12

NNA E

ZSETT

PAPP TIBOR

Magyar Hírlap 1992. febr. 15.
T. i.

Pomogáts Béla

Az a bizonyos tiszta művészet

Barátaimmal találkoztam a minap a Vasarely Múzeumban: a párizsi—bécsi, és most már a budapesti Magyar Műhely című avantgárd folyóirat három szerkesztőjének: Bujdosó Alpárnak, Nagy Pálnak és Papp Tibornak a kiállításmegnyitóján. Mennyi ismerős arc, a kézszorítások jóleső melege. A három szerkesztő, aztán Parancs János, aki még a Műhely párizsi alapítói közé tartozott (bizony, ennek is immár harminc esztendeje, remélem, nem marad el az ünnepi találkozó és megemlékezés!), Szenes Zsuzsa, Petőcz András, Székely Ákos, Galántai György, Megyik János, Tubák Csaba, sőt Czigány Lóránt, aki, úgy látszik, a diplomáciai élet magaslatairól most egy rövid pillanatra visszatért régi barátai közé. A hetvenes évek magyar avantgárdjának szétszórt, mégis összetartó csapata, amely akkoriban a Magyar Műhely Párizs mellett: Marly-le-Roi-ban vagy Bécs mellett: Hadersdorfban rendezett összejövetelein találkozott.

Nekem valamikor igen sok vitám volt az avantgárd költészetnek és művészetnek ezekkel a prófétáival és híveivel; illetve a vizuális költészettel, a „szövegirodalommal", azzal az indulatos és elszánt kísérletező kedvvel, amely — persze az avantgárd vagy éppen Kassák Lajos hagyományai szerint — mindig kizárólagosságra törekszik, s fanatikus erővel hisz abban, hogy próféciái fogják megváltani és uralni a művészetet, sőt az emberi életet. Vitáink voltak, sőt veszekedéseink, s bizony időnként úgy éreztem, mintha „népnemzeti" elkötelezettségemmel és Illyés Gyula iránt érzett ragaszkodásommal idegen volnék a nagy avantgárd versenyfutásban, ahol — szólhatok Adyval? — mindenki szüntelen „új s új lovat" akart, hogy „nyargaljon előbbre és tovább".

Most aztán, ahogy ott ültem a Vasarely Múzeum előadótermében, hallgattam, néztem az új meg új kísérleteket, s végigböngésztem az imponáló kiállítási anyagot, valami nagy-nagy nosztalgia kezdett sajogni a szívem körül. Mert mit is jelentettek azok a heves művészeti viták és esetenként személyes veszekedések mindahhoz képest, amit mostanában a politikai élet produkál? Voltak nagy egyet nem értések, gúnyos megjegyzések; egyszer Erdély Miklóssal Párizsban kölcsönösen vérig sértettük egymást — ő mindig kérlelhetetlenül, kíméletlenül és önveszélyesen képviselte a saját igazságait. Ma már mindez inkább szép és nosztalgikus emlék, hiszen a viták és veszekedések után barátok maradtunk.

Ez az avantgárd irodalom és művészet — szemben a Kassák vezényelte magyar aktivizmus társadalmi elkötelezettségével és forradalmi programjával — mindig „tiszta művészet" kívánt lenni és maradni: távol a politikától, nemcsak elutasítva, kissé le is nézve a politikát, a politikusokat. Milyen meg-

nyugtat
mentes
dély. M
um szép
delmek
masszáj
emberi
ben bet
költeme
kától és
ni: „tiszt

Enne
gott ott
néztem
egykoro
szereten
és persze
regnáló
kát.

PAPP - VÁRY ZSOLT

Hétvégi ház, Balatonakali

Építész: Papp-Váry Zsolt

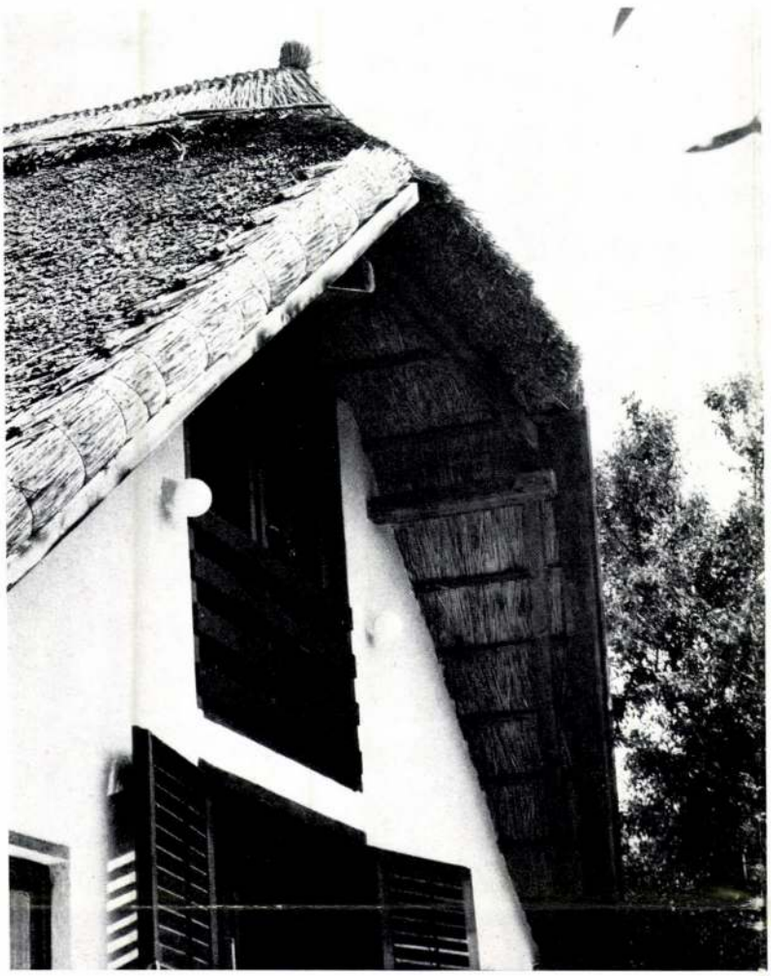

4 1

A nyaralóépület a Balaton északi partján, Balatonakali üdülőövezetében épült. A telek lejtős terepen, dús növényzettel szegélyezett területen fekszik. Déli irányban húzódik a Balaton partja, az ellenkező oldalon érintetlen közterületként lankás domboldal kezdődik. A 71. sz. főközlekedési útról, majd északi irányból közelíthető meg a telek. A telepítéssel a meglevő növényzet és a gyümölcsfák megvédése mellett értékes kertterület alakult ki.

A nép és a táj építészetének hagyományos tapasztalatai fő szempontok voltak a hétvégi ház létrehozásánál. Az épület belső terének szintmegosztása lehetővé teszi a tetőtér kihasználását és a kedvezőbb kilátást a Balatonra. A nádfedésű tetőszerkezet, az egyszerű nyílászárók egyben a hőszigetelési, használhatósági és a bútorozási problémák megoldására való törekvések.

A belső téralakítást meghatározza a nappali-étkező, amely köré csoportosítottak a hálófülkék és a mellékhelyiségek. Az emeletszint falépcsővel összekapcsolva közös légteret képez a nappalival.

Az épület tartófalazata tégla, a közbenső födém monolit vasbetonlemez, a fedélszerkezet fenyőfából készült. A homlokzatképzés anyaga terranova vakolat, a nyílászárók Xyladekor bevonattal ellátott faszerkezetek. A belső felületek jellemző anyaga a vörös színű PVC burkolat és a fehér meszelés.

Az épület közművesített, fűtési lehetőséggel, elektromos melegvíztárolóval. Az előretoltan kontyolt tetőszerkezet részben fedi a teraszt, mely alatt szerszámtároló pince van.

P.-V. Zs.

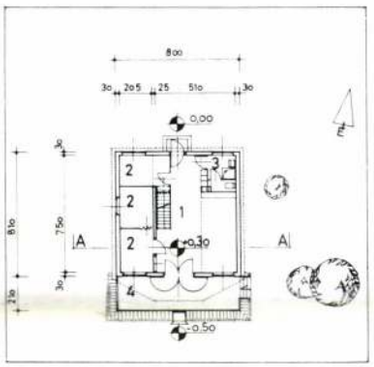

2

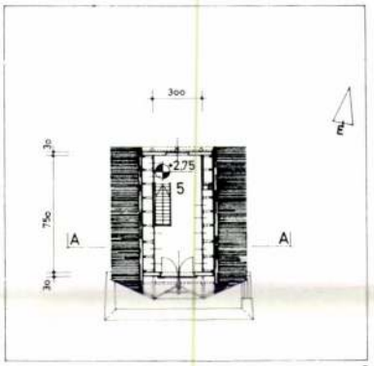

5 3

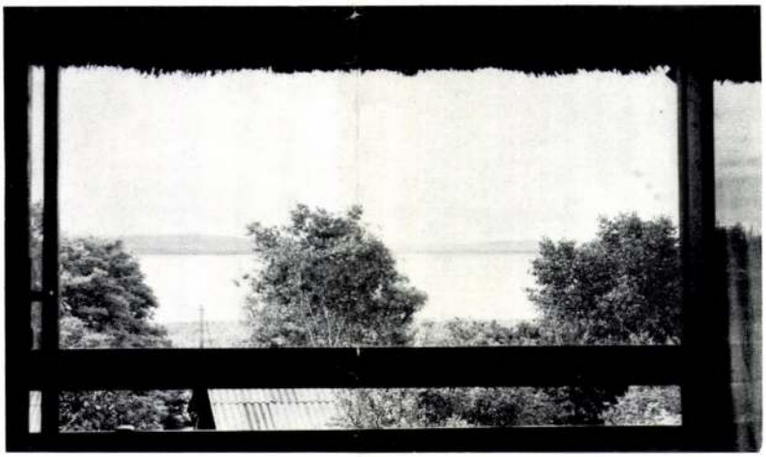

Maison de week-end, Balatonakali

Architecte: Zsolt Papp-Váry

Le bâtiment de villégiature s'est construit sur le bord nord du Balaton. Le terrain se trouve sur une pente bordé de végétation plantureuse.

Les points de vue principaux de la réalisation de cette maison de week-end étaient les espériences traditionnelles des architectures populaire et régionale. L'espace intérieur du bâtiment devait avoir une répartition de niveau qui permettait l'utilisation de l'espace du toit et offrait une meilleure vue sur le Balaton. La structure

Викендный домик, Балатонакали

Архитектор: Папп-Вари Жолт

Дачный домик построен по северному берегу озера Балатона. Участок расположен на покатой местности и обрамлен богатой растительностью.

При создании викендного дома руководствовались традиционным опытом фольклёрной архитектуры этого края.

Ярусное членение внутреннего пространства здания позволяет использовать чердачное пространство и дает возможность более благоприятного вида на озеро Балатон. Камышитовая крыша

Week-end cottage, Balatonakali

Architect: Zs. Papp-Váry

This summer cottage was erected on the northern shore of Lake Balaton in a recreation district. The lot is situated on a sloping ground bordered with rich vegetation. Towards south the lake's shore-line is running while on the opposite side a hilly area, untuched and of communal propriety is lying. The lot can be approached from the highway No. 71. turning towards north. Through properly protecting the existing vegetation and fruit trees a valuable garden-area has been won.

Magyar Építőművészet 1981/2

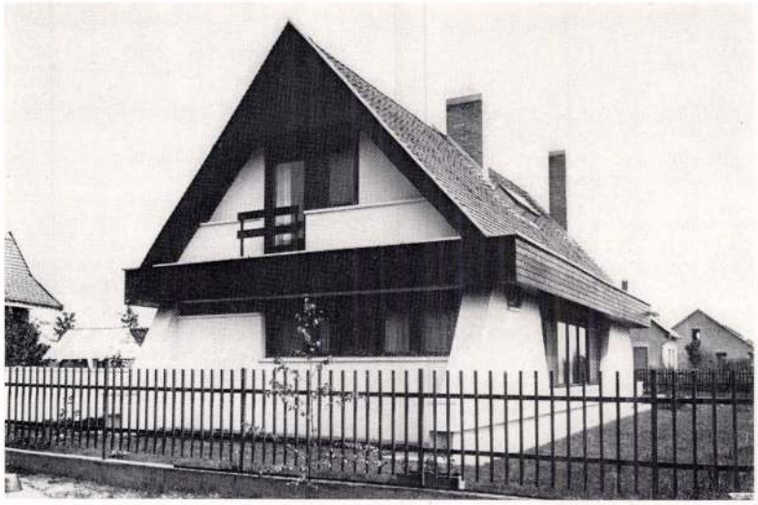

6

4

7

5

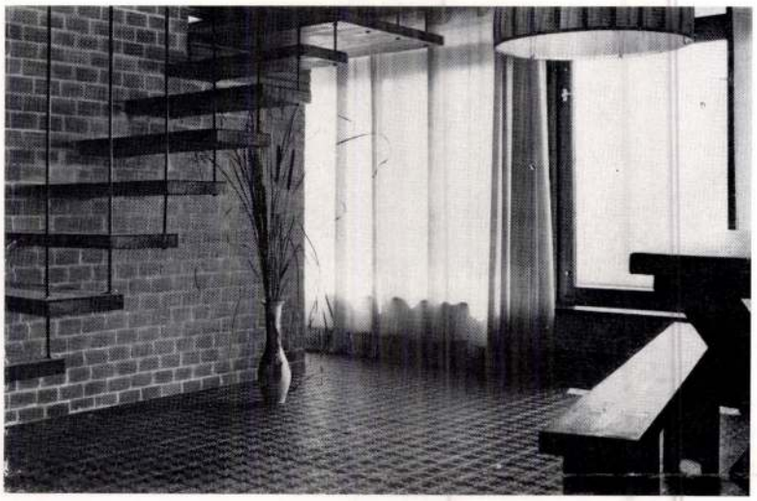

8

9

passage, une office, un W. C., un cabinet de toilette avec douche et un espace contigu pour la journée, qui assure la possibilité de cuisiner et de prendre les repas, car il est séparé par un mur délimitant l'espace et contenant une cheminée. On y trouve aussi un escalier qui mène aux combles, une terrasse, en partie couverte que l'on peut ouvrir sur l'espace de séjour, fait la liaison avec le jardin. Du côté de l'entrée principale du rez-de-chaussée, flanqué à la masse du bâtiment, un garage couvert-ouvert était installé.
Dans l'espace de la toiture il y a deux chambres à entrée séparée et un cabinet de toilette muni de W. C.

лан, уборную, умывальную с душем и такое взаимосвязанное пространство для дневного пребывания, которое посредством ограждения ведущей в чердачное пространство лестницы и пространственно-ограждающей стены с камином обеспечивает место для приготовления пищи и для столования. Отчасти крытая терраса в раскрытии с дневным помещением позволяет иметь непосредственный контакт с зеленым окружением (садом). По стене рядом с главным входом пристроен к главному корпусу дома открыто-закрытый гараж.

trance, a pantry, the WC, a washing cabinet with shower, further a continuous drawing room which while containing the start of the stairs leading to the upper level, and a space limiting fire-place, is offering place for a cooking place and a dining corner. The connection to the garden is assured by the partially covered terrace to be opened also with the drawing room. In connection with the main mass of the building, and the side of the main entrance on the ground floor an open but covered place for the motor car has been formed.
In the loft of the building two rooms with separated entrances and a WC has been placed. The heating in winter is performed by electrical storage-heaters.

PAPP Tibor

Tiszatáj, 1988.12.

Papp Tibor:

KÉS ? TETŐ ?

(Kockás kacsintás Tandori Dezsőnek)

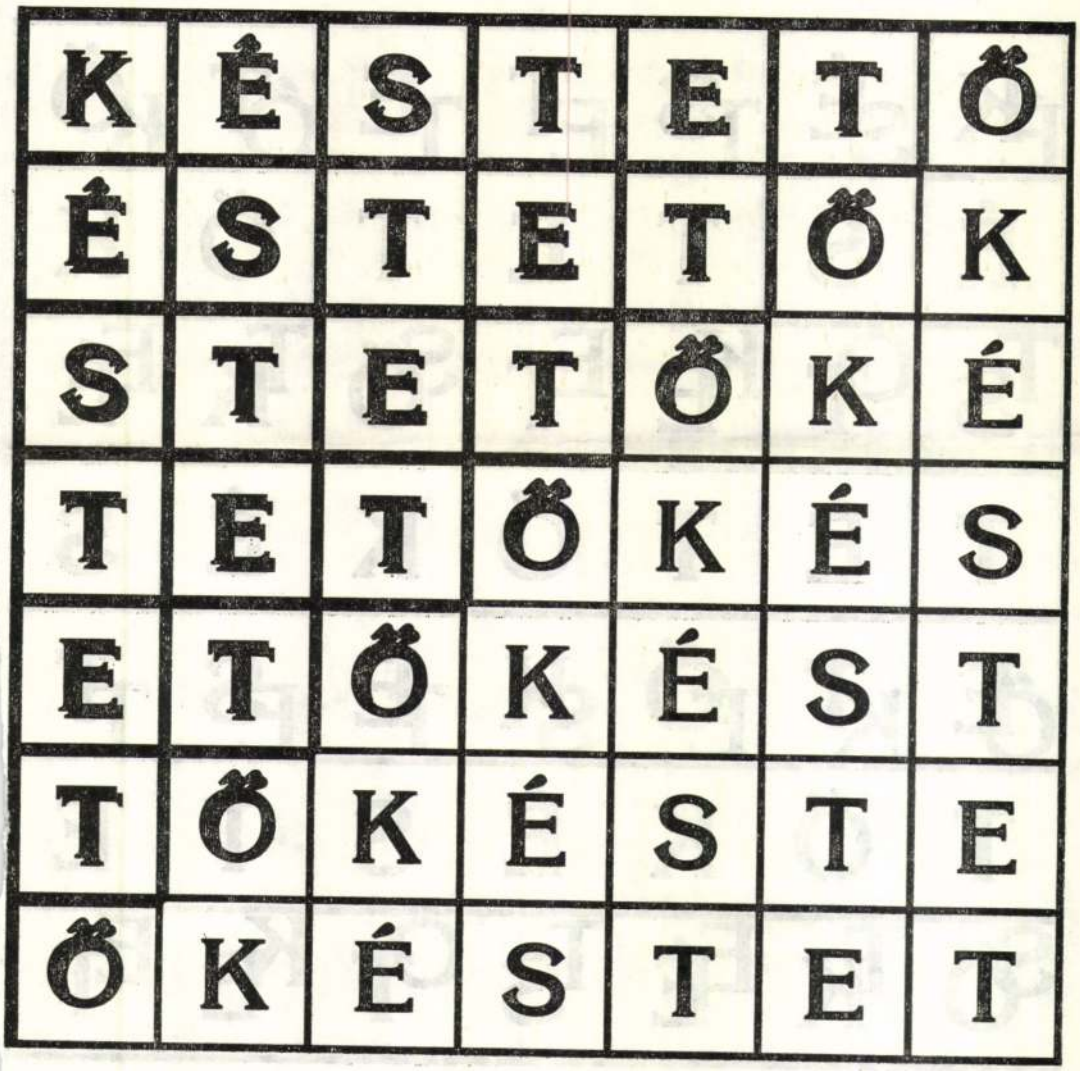

2

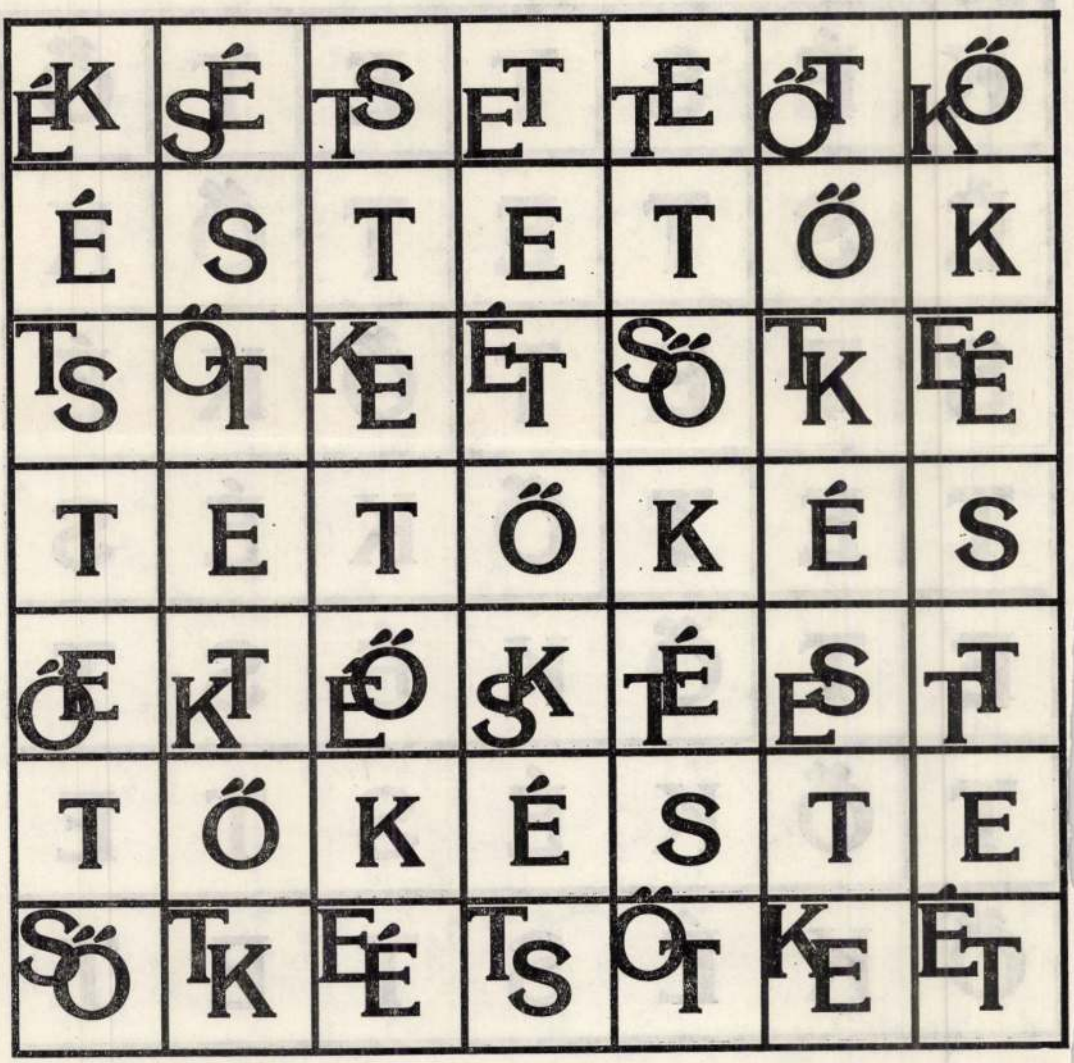
É K S É T S E T T E Ő T K Ő
É S T E T Ő K
T S Ő T K E É T S Ő T K E É
T E T Ő K É S
É K T E Ő S K T É E S T
T Ő K É S T E
S Ő T K E É T S Ő T K E É T

gyártás, minimális helyszíni szerelés figyelembevételével.

A födémszerkezet kétrétegű, átszellőztetett rendszerű. Az alsó réteg az álmennyezeti panel és a felső árnyékoló trapézlemez 3 százalékos lejtésű.

A padlószerkezet többrétegű, Nikecell hőszigetelésű, mely az oldal- és álmennyezeti panelokkal együtt, zárt hőhídmentes, teherviselő acélszerkezettől független belső dobozt alkot.

Talajfűtése a két rámpába beépített technológiai alagút között kavicságyra fektetett csőrendszerben cirkuláltatott meleg levegővel történik.

A kapuk automatikus működtetésű tolókapuk.

A székesfehérvári hűtőház az eddig tervezett hűtőházaktól eltérő, új formai megoldást kapott, melyet körbemenő alátámasztás nélküli 9 m-es konzolos előtetővel és azt követő mélyen lenyúló ferde síkú alumínium árnyékoló lemezzel alakítottunk ki. Ez a megoldás a rámpán történő rakodási és szállítási munkatevékenység időjárással szembeni védelmét, továbbá az oldalfalpanelok leárnyékolásával a külső-belső hőmérséklet különbségcsökkentését szolgálja.

Gy. J.

2

3

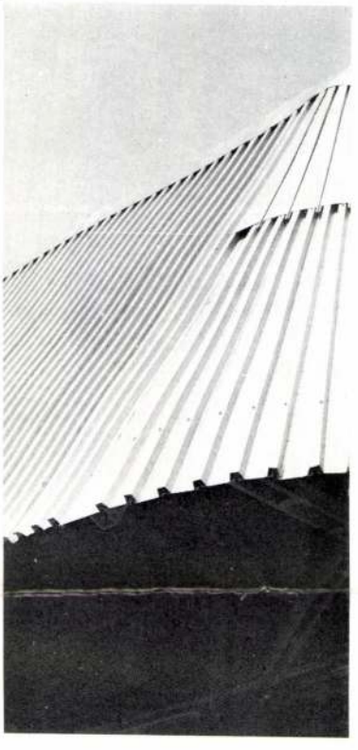

1—2. Vasúti rakodó
3. Sarokrészlet
4. A hűtőház a csomagolóanyag-raktár felől

1—2. Rampe de chargement ferroviaier
3. Détail de coin
4. L'entrepôt frigorifique du côté du magasin de fournitures d'emballage

4

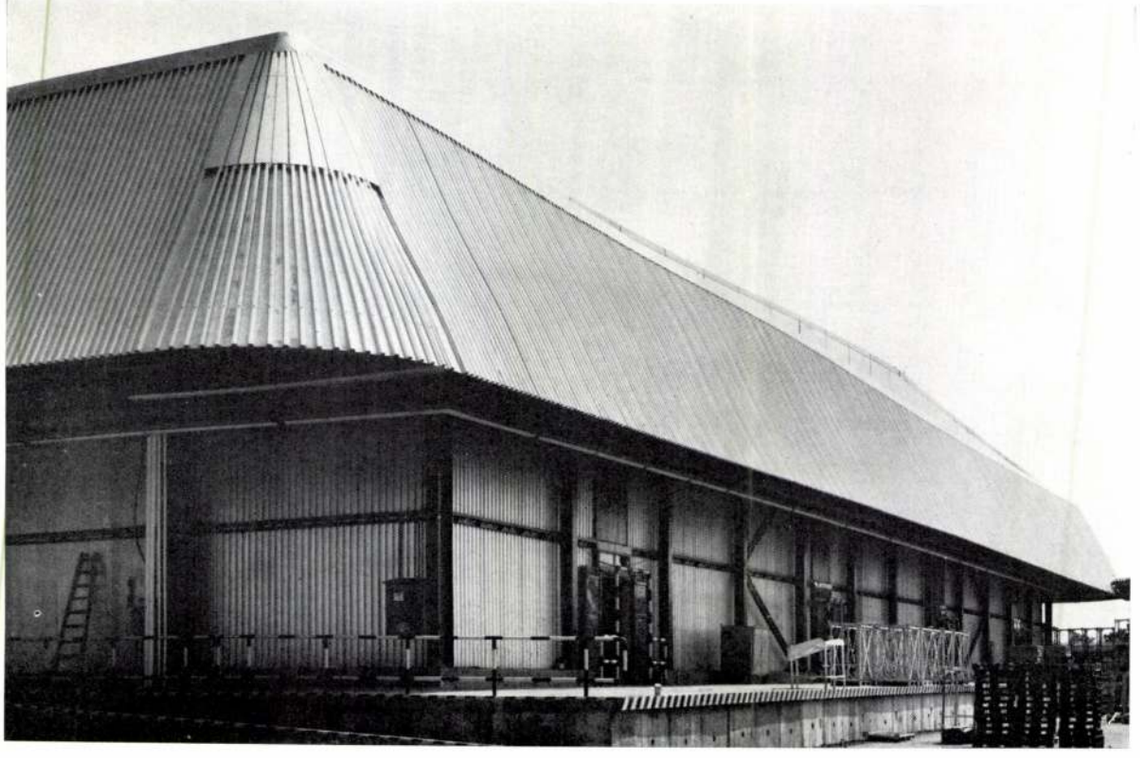

PAPP-VÁRY ZSOLT

Kenyérgyár, Gödöllő

Építész: Papp-Váry Zsolt (Élelmezésipari Tervező Vállalat)

Statikus:	Halassy Nagy József
Épületgépész:	Skorka Lajos
Elektromos berendezés:	Mester Sándor
Technológus:	Tóth Sándor
Beruházó:	Mezőgazdasági Tervező és Beruházási Vállalat
Kivitelező:	Pest megyei Tanácsi Építőipari Vállalat
Építésvezető:	Hóka József
Műszaki ellenőr:	Győr Sándor
Tervezés:	1973—1974
Kivitelezés:	1975—1977

A létesítmény Pest megye, Gödöllő és környéke sütőipari ellátását biztosítja, Gödöllő északi iparövezetébe telepítve. A kenyérgyár kapacitása 15 t/16 ó késztermék: kenyér, péksütemény-darabáru.

A telepítési hely iparfejlesztésre kijelölt területrész, lejtős terepadottságokkal. A telket keleti oldalról a beruházás keretében elkészített új út határolja, a többi irányból erdősáv és szántóföld szegélyezi. A főépületen kívül az üzemhez tartozik a különálló portaépület, egy föld alá helyezett olajtároló és szeméttároló.

A tömbösített kialakítású, földszintes üzemi-szociális épület magába foglalja a TMK-részleget, a kazánházat és a gépészeti kiszolgáló helyiségeket. A tereplejtést kihasználva az épület tömegét megosztottuk, magasabb szintre telepítve az üzemrészt és alacsonyabbra a szociális, kiszolgáló épületrészt. Az egybefüggő épülettömbökben a funkcionális elválasztás mellett a belmagassági igénynek megfelelően csoportosítottuk a helyiségeket.

Az üzem alaprajzi elrendezése úgynevezett „U" vonalvezetésű technológiai folyamatot követ, melynél az alapanyag és a késztermék-szállítás ugyanazon rakodósávhoz csatlakozik. A helyiségek kialakítását, egymáshoz való kapcsolatát a technológiai folyamat, a berendezések és az üzemeltetési feltételek határozták meg.

Az épület tartószerkezete monolit vasbeton váz előregyártott vasbeton födémelemekkel, téglafalazattal. A homlokzatburkolat mezőtúri tégla, a padlóburkolat keramitlap, a belső falburkolat anyaga csempe. A nyitott rakodó-

1

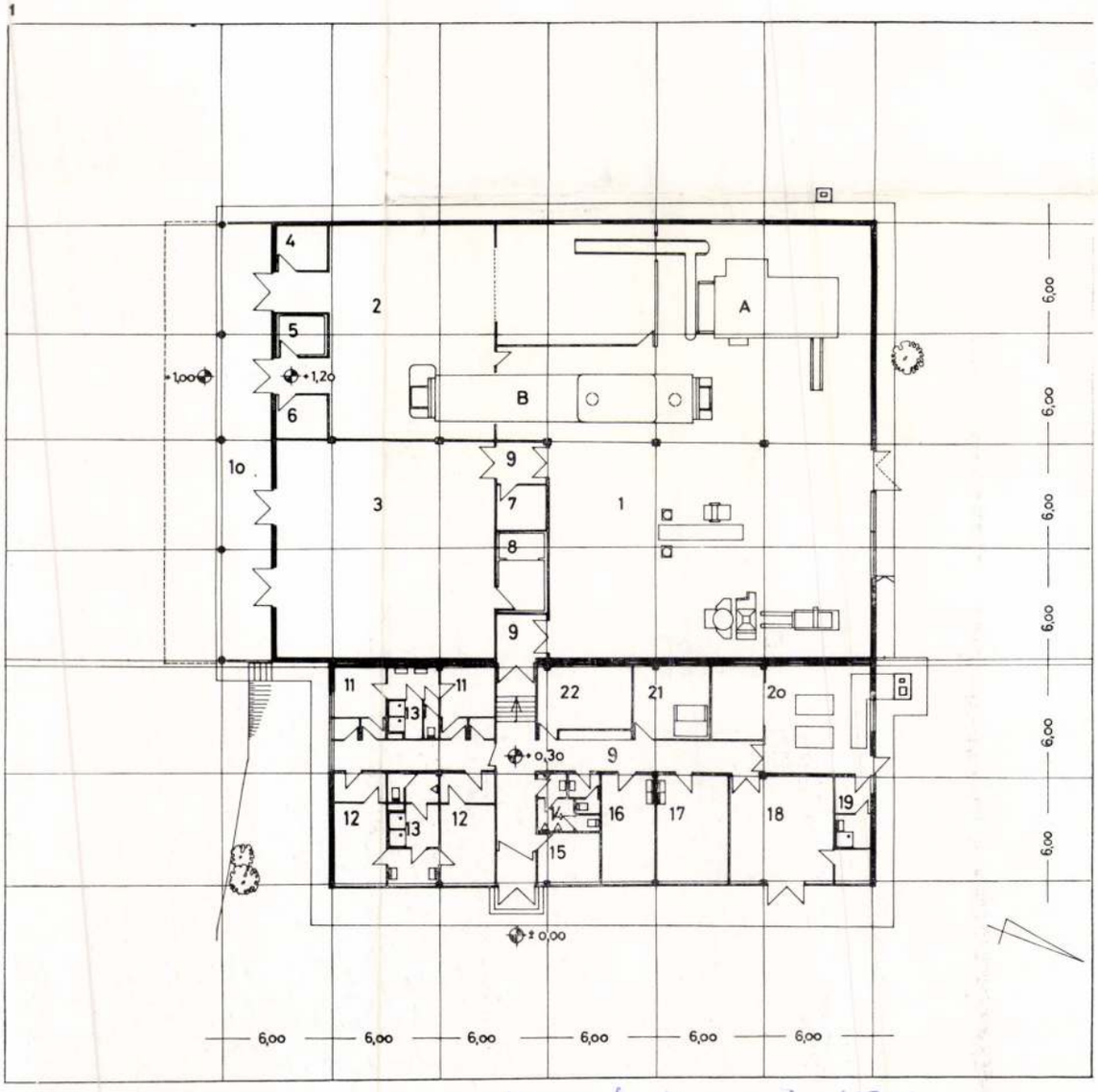

Magyar Építőművészet 1979/2

Délnyugati nézet

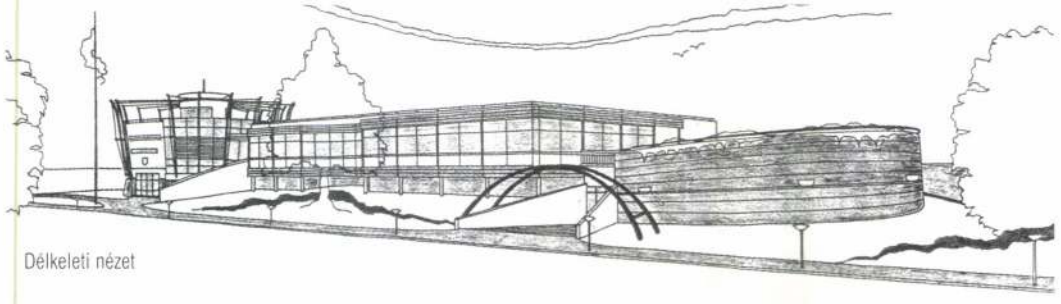

Délkeleti nézet

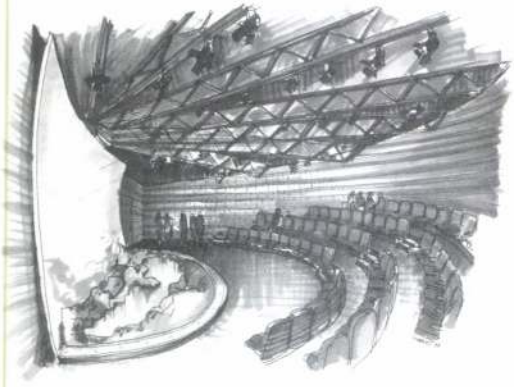

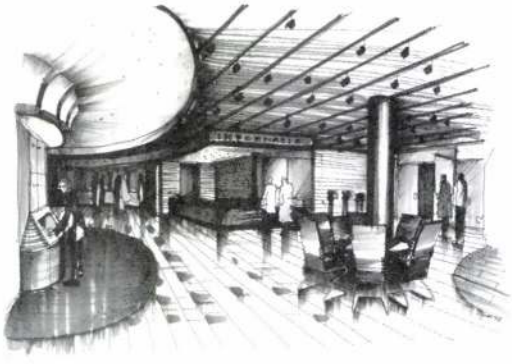

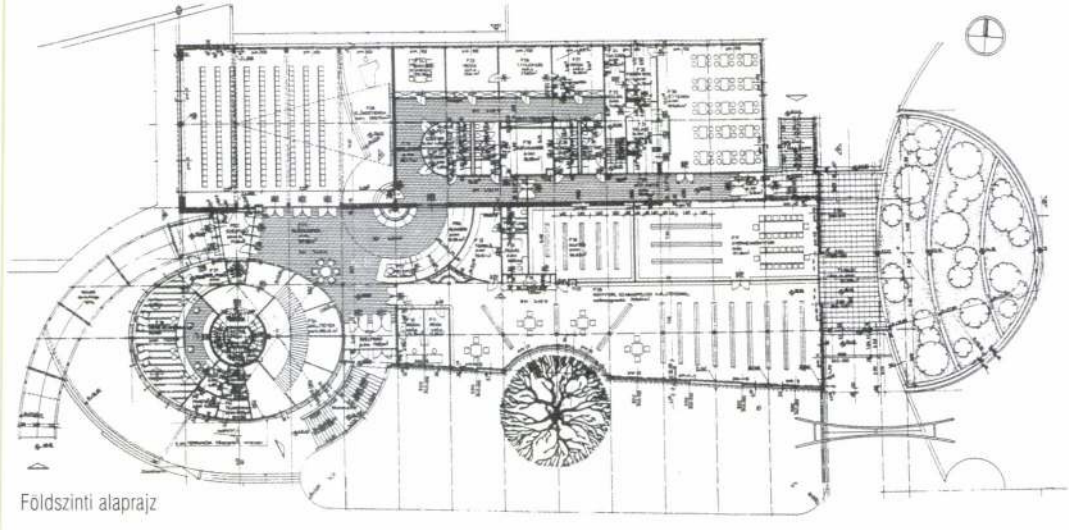

Földszinti alaprajz

Szatmáry Zsolt

Született: 1954 Budapest

Tanulmányok:

1974-79 BME Építészmérnöki Kar

Szakmai szervezeti tagságok:

MÉSZ, MÉK, ENSZ-HABITAT

Munkahelyek:

1979-82 SZÖVTERV, ÁÉTV
1982-86 LAMKÉV, (Tripoli, Líbia)
1986-89 ÁÉTV
1989-90 Achammer-Tritthart-Partner AG. (Bécs, Ausztria)
1992- A.S.C. Stúdió

Fontosabb munkák 1993 után:

1994 Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium, meghívásos tervpályázat 1. díj
1995 Országos Kardiológiai Intézet, Gyermekkardiológiai Központ (Dr. Kiss Zsolt Istvánnal)
1997 Városi Kulturális és Idegenforgalmi Központ, Balatonalmádi

Városi Kulturális és Idegenforgalmi Központ - Balatonalmádi

Helyszín: Balatonalmádi, Városház tér
Megbízó: Balatonalmádi Város Önkormányzata
Tervezés: 1997-1999 Szathmáry Zsolt, Vásárhelyi Kinga építész tervezők

Az épület jelenleg az Aurora szálló volt étterme, nyáron ad-hoc funkcióknak otthont adó, télen végképp elhagyatott, tetszhalott ház.

Meghívásos tervpályázat keretében a feladat az épület teljes külső-belső bővítéses kialakítása volt, mely egyben a település városépítészeti gyújtópontjának szerepét is ellátja.

A tervezett épület - funkcionálisan, térszervezésében és formaképzésében egyaránt - komplex kollázs.

Könyvtár, tekepálya, előadóterem, lézershow, cafetéria, zöldtető, hőszigetelt üvegfalak, vitorlatető, hajózási formaelemek lényegítik újjá az egykor puritán-modern vonalú házat, mely ugyanakkor mégsem igyekszik gyökereit megtagadni, ellenkezőleg, belőlük táplálkozva kel új életre.

Koncepciónk a pályázat első díját nyerte el. Jelenleg a ház részletes tervezése folyik.

Papp-Váry Zsolt

Született: 1938 Budapest

Tanulmányok:

1961 BME Építészmérnöki kar, diploma

Munkahelyek:

1961-69 Budapesti Városépítési Tervező Vállalat

1970-89 Agrober Tervező Vállalat és BME- oktatói mellékfogl.

1990-92 Prompt-Coop Tervező Kisszövetkezet, Budapest

1991- magántervező

Szakmai tevékenység:

1970-89 BME oktatói mellékfoglalkozás

1984-87 Világbanki tanácsadás - ipari építészet témakörben

1991- Hatvan város főépítésze

Fontosabb megvalósult munkák:

1968 Gyógypedagógiai Iskola, Budapest XVIII.ker.

1968-71 Lakóház, teraszház, Budapest Kolumbusz,Bognár és Kakuk u.

1970 Fűtőmű, Budapest Zuglói ltp.

1971 Fűtőmű, Budapest Újpalotai ltp.

1974 Takarmánykeverő telep, Mosonmagyaróvár, Mezőnagymihály

1977 Kenyérgyár, Gödöllő

1980 Emlékmű, Hajdúnánás Szobrász: Paál István

1981 Húskombinát, Szekszárd (vezető tervező)

1983 Kuvaiti Húskombinát- meghívásos tervpályázat

1986 Sorházak, Veszprém Úttörő u.

1986 Budapesti Húsipari Vállalat rekonstrukciója

1987 Teniszklub, Budapest Római Part

1988 Sorház, Veszprém Muskátli u.

1989 Köztéri szobor, Budapest Budenz u. Szobrász: Paál István

1989 Családi ház, Budapest Berzsenyi u.

1990 Húsfeldolgozó üzem, Cegléd - világbanki beruházás

1991 Irodaház - Szociális foglalkoztató, Budapest Dózsa Gy. u.

1997 Könyvtár - Közösségi ház átalakítás, Hatvan

1999 Római Katolikus templom, Hatvan - Kerekharaszt

Díjak:

1977 Emlékmű pályázat, Hajdúnánás I. díj

1983 Építészeti Biennálé, Szófia bronz medál

1992 Referenciaépület pályázat, „Velux" - első díj

Homlokzat

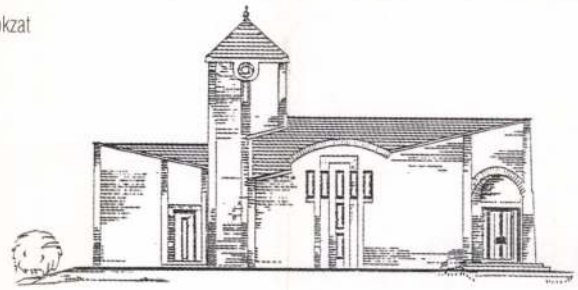

Alaprajz

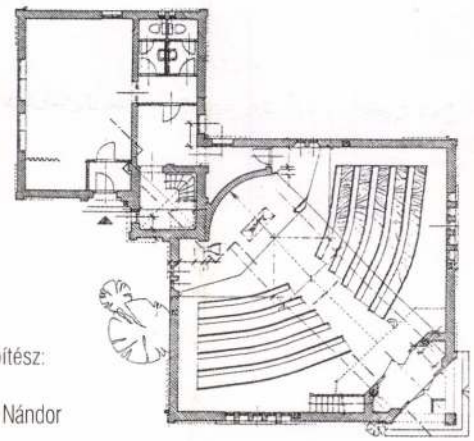

Építész-belsőépítész:
Papp-Váry Zsolt
Statikus: Gilyén Nándor

Metszet

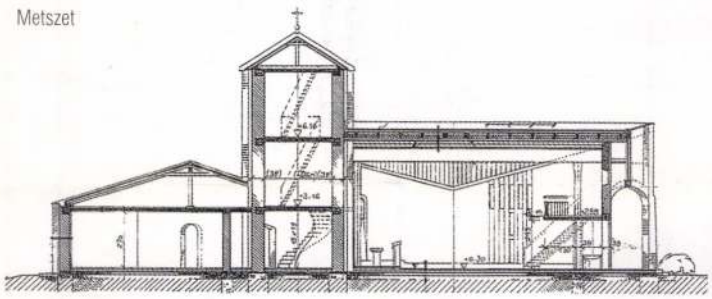

Részlet Keszthelyi Ferenc váci püspök úr leveléből:

„Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a Hatvan-Kerekharaszton épült templom jól átgondolt és funkcionálisan kitűnő tervéért, valamint annak sikeres kivitelezéséért elismerésemet fejezzem ki.

Templomok nem gyakran épülnek és egy templom megtervezésének lehetősége nem sok építész számára adatik meg. Ez, és az a tény, hogy ez a Magyarok Nagyasszonya és Szent László tiszteletére szentelt templom a magyar kereszténység millenniumát fogja hirdetni Hatvan városában, különös örömet és büszkeséget jelenthet az Ön számára, mint építészi tevékenységének értékes alkotása."

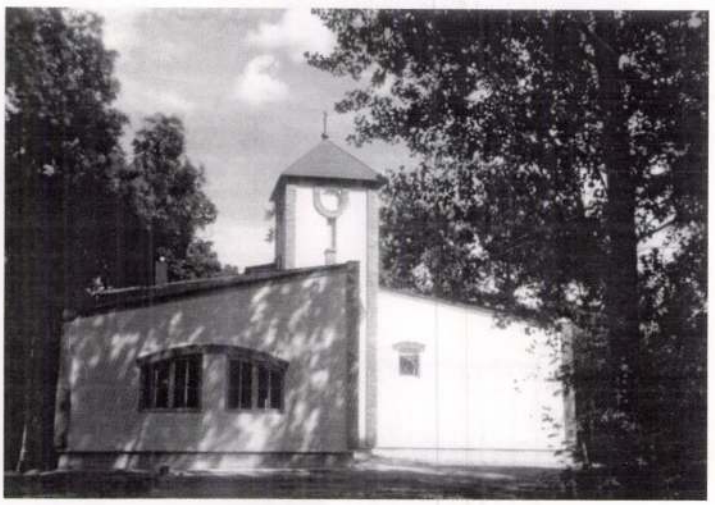

930 FNYV 1

Papp Zoltán

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

PAPP ZOLTÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1971 ÁPRILIS 30-ÁN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

DR. FEHÉR ZSUZSA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÁSI TERME
BUDAPEST. V. DOROTTYA UTCA 8

Húskombinát, Szekszárd

Építész: Papp-Váry Zsolt (AGROBER)

Generál tervező: AGROBER Élelmiszeripari Tervező Iroda; TMK, vízkezelő épület tervezője: Csanády Ágnes; húslisztüzem tervezője: Szabó Ágnes; statikus: Kovács László, Molnár Géza; szociális épület: Szomolányi Tibor; technológus: Juhász László; épületgépészet, szellőzés: K. Peti Andor; Kovács Dezső; Sasvári Pál; hűtőtechnológia: Dr. Tóth Istvánné; elektromos: Kovács Róbert, Mráz Mihály; út—kert, tereprendezés: Kiss László, Hosszú Kálmánné; közmű—szennyvízkezelés: Wéber Rezső, Biczó Iván; szennyvízkezelés technológia: Tatabányai Szénbányák ÁVF; vízkezelés technológia: FTV; generál kivitelezők: Tolna Megyei Állami Építőipari Vállalat; technológia: MEZŐGÉP Monor; hűtőtechnológia: Diósgyőri Gépgyár; beruházó: Szekszárdi Húsipari Vállalat; a beruházás teljes költsége: 2 708 000 e.Ft; építési költség: 998 000 e.Ft; tervezés: 1975; export-higiéniai áttervezés: 1979; kivitelezés: 1976—1981; beépített bruttó szint-terület: 48 000 m²; beépített légköbméter: 258 000 m³.

A Szekszárdi Húskombinát a magyar húsipar legnagyobb új beruházása. A húskombinát 2100 dolgozót foglalkoztat, Szekszárd keleti ipartelepén létesült. Az üzem technológiáját a hossztengely irányú anyagmozgatás jellemzi. Az üzemcsarnok főfolyosójának egyik oldalán a sertésvágás, folytatásában a sonkaüzem, a másik oldalán a marhavágóvonal és a húskészítménygyártás foglal helyet. A vágócsarnokok és a feldolgozó épületrészek között találhatók a hűtőtárolók. Az állatszállás az üzemmel egybeépítve azonos tömböt képez, 3000 sertés és 240 marha elhelyezését biztosítja.

A szociális- és irodaépület összetett funkciójú építmény; bejárati adminisztrációt, közösségi helyiségeket, étterem-konyhát, orvosi rendelőt és mosodát tartalmaz a földszintjén. A teraszos szinteken öltözők, laboratóriumok és állatorvosi irodák helyezkednek el. A hatemeletes épületrész a vállalati irodaház.

Az épületek tartószerkezete előregyártott vasbeton váz. A szociális épület UNIVÁZ, a többi létesítmény BVM típusszerkezet. A külső térelhatárolás jellemző elemei a gyári vasbeton és Premisol falpanel, a födémek sík felületű előregyártott vasbeton panelek. A szerkezeti kiegészítések, a szerelt falak, a közlekedő-híd, a tetőfelépítmények, a porták könnyűacél szerkezetből készültek.

P—V. ZS.

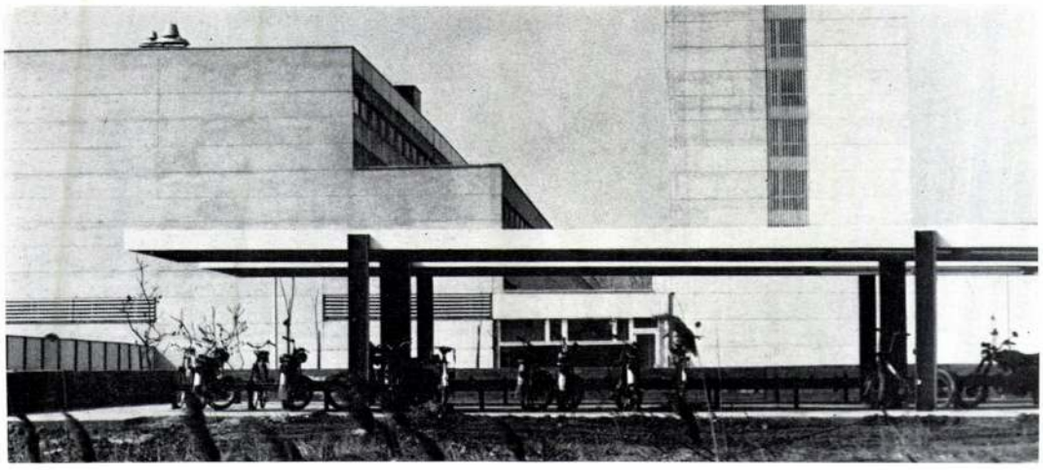

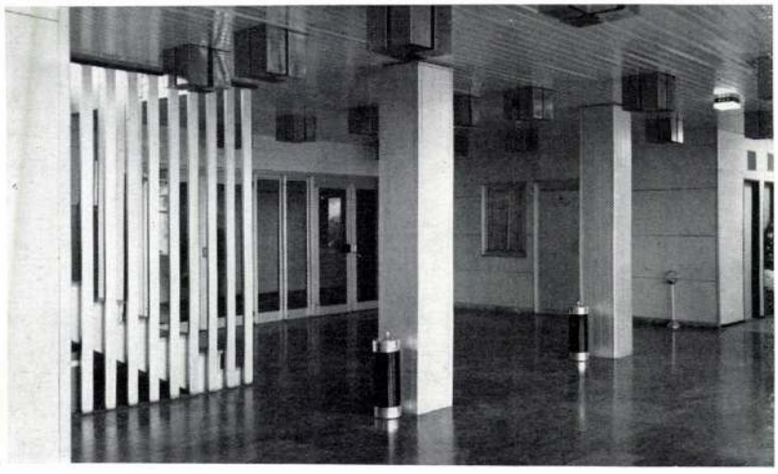

6

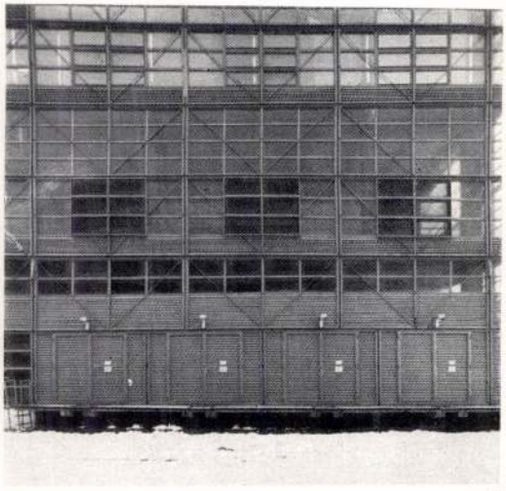

7

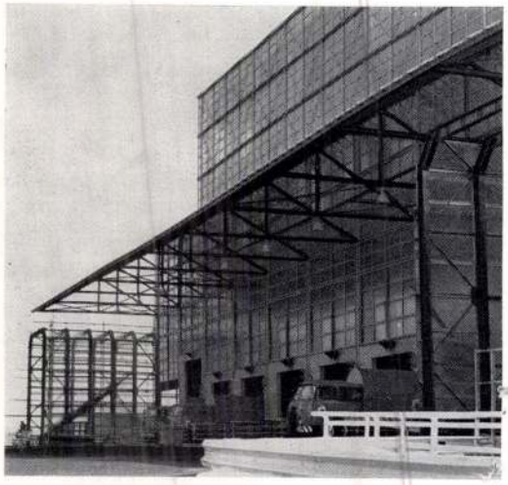

8

3

4

5

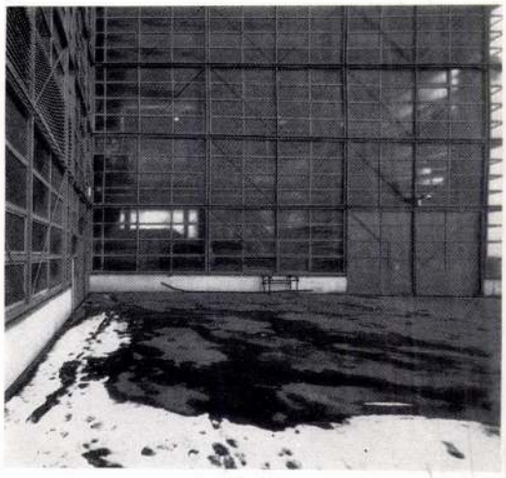

9

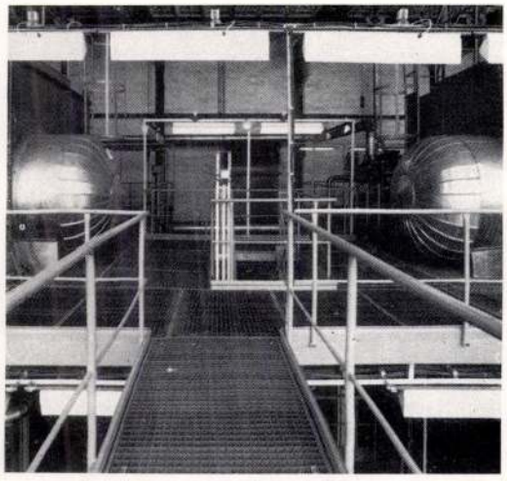

10

11

12

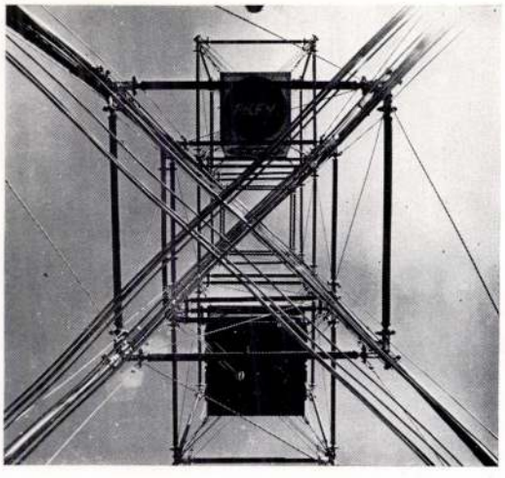

13

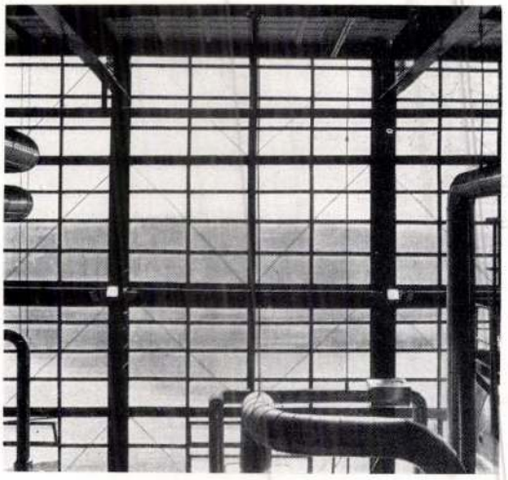

14

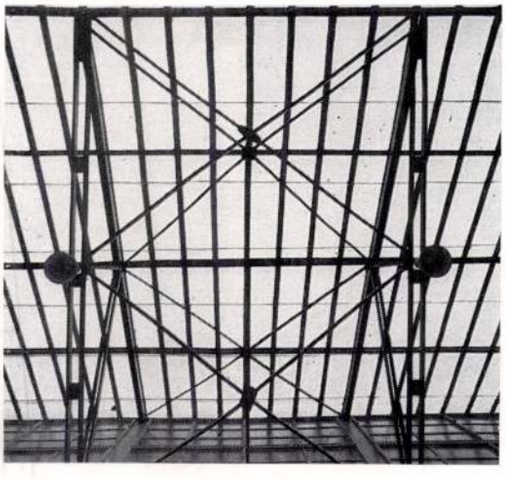

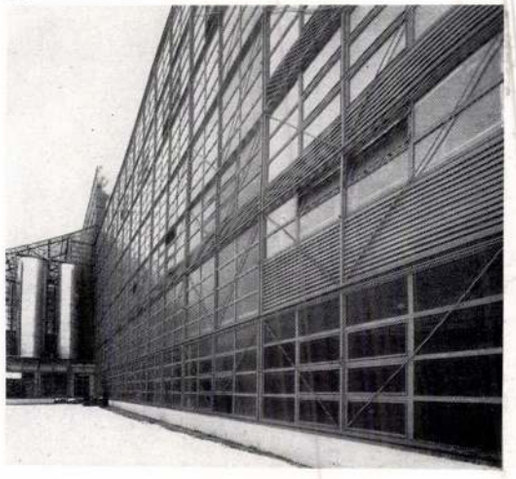

Tárgy: Papp Tibor önálló estje a Magyar Írószövetségben - 2008.03.17.
Feladó: szif@frugo.docca.hu
Dátum: Tue, 11 Mar 2008 08:35:37 +0100
Címzett: <szif@frugo.docca.hu>

A **Magyar Írószövetség** és a **Magyar Műhely Kiadó**

szeretettel meghívja
Papp Tibor

önálló estjére a Magyar Írószövetség klubjába (1062 Budapest, Bajza utca 18.)

2008. március 17-én (hétfőn) 17 órára.

Közreműködik: **Csikos Sándor**, a debreceni Csokonai Színház színész-rendezője

Házigazda: **L. Simon László**

Papp Tibor író, költő, tipográfus 1936-ban született Tokajban. Az 1956-os forradalom után Belgiumban, 1961 óta Párizsban él. 1992-től újra budapesti lakos is. 1962-ben egyik alapítója a Magyar Műhelynek, 1989-ben a világ első számítógépen működő folyóiratának, az alire-nak egyik elindítója, szerkesztője. József Attila-díjas.

Szif mailing list
Szif@frugo.docca.hu
http://212.40.96.88/mailman/listinfo/szif

1.2. rész
Content-Type: text/plain
Content-Encoding: quoted-printable

Papp Tibor tipográfus

Papp Sándor

Papp Sándor

ÚVÉSZETI ISKOLA TA

Művészi Ipar

1905. I. ev. 3. sz. 39 l

NYOMATOTT AZ ATHENAEUM R.-T. M
IMPRIMÉ SUR LES MACHIN
DE L'ATHENAEUM SO
PRINTED IN ROTOGRAVURE BY TH
TIEFDRUCK DER ATHENA

COPYRIGHT BY THE HUNGARIAN

Papp Sándor festőművész részvétele a budapesti Műcsarnok kiállításain 1895-1924 között

1895. Téli kiállitás.	Férfi arckép	/olajf. Magántulajdon/	
1897. Téli kiállitás.	Borus Est	/olajf. 150 Ft/	
1898. Tavaszi -"-	Férfi arckép	/olajf. magántul./	
1898. Téli kiállitás	Esthangulat	/olajf. 100 Ft/	
	Eső után	/olajf. 100 Ft/	
	Női arckép	/olajf. magántul./	
1899. Tavaszi nemzetközi kiállitás	Esős táj	/olajfestmény	100 Ft/
	Esthangulat	-"-	300 Ft/
1900. Téli kiállitás	Csend /Tájkép/	-"-	200 Ft
	Boglyák	-"-	40 Ft
	Faluvég	-"-	100 Ft
	Körösparti rész	-"-	100 Ft
	Utcarészlet	-"-	100 Ft
	Férfi arckép	-"-	magántul.
	Falurészlet	-"-	100 Ft
	Női arckép	-"-	600 Ft
1900. Tavaszi kiállitás	Faluvég	-"-	500 korona
	Férfi arckép	-"-	magántul.
1900-1901. Téli kiállitás	Férfi arckép	-"-	magántul.
	Falurészlet naplementekor	olajfestmény	600 korona
1901. Tavaszi nemzetközi kiállitás	Lotz Károly /arcképtanulmány/	olajfestmény	magántul.
	Borus hangulat	-"-	100 korona
	Esti hangulat	-"-	
	Etus. Tanulmányfej.	olajfestm.	300 korona
1901-2. Téli kiállitás.	Est.	olajfestmény.	1000 korona
	Holdas éj	-"-	200 -"-
	Eső után	-"-	500 -"-
	Esti hangulat	-"-	500 -"-
	Arcképtanulmány	-"-	1000 -"-
1902. Tavaszi nemzetközi kiállitás	Virradás	-"-	1000 -"-
	Szürkület	-"-	1000 -"-
1902/3. Téli kiállitás	Arcképtanulmány	-"-	eladó
1903-4. Téli -"-	Nyugalom	-"-	eladó
	Késő est	-"-	eladó
1904-5. Téli -"-	Arcképtanulmány	-"-	eladó

/3 helyen szerepel ez, valószinü 3 drb volt belőle/

1905. Tavaszi Nemzetközi Kiállitás
Férfi arckép

1905-6. Téli kiállitás. A tudás. Arcképtanulmány.

1906. Tavaszi kiállitás. Nehéz munka. Két baba, Eső után, Bakfis

1906-7. Téli nemzetközi kiállitás: Arcképtanulmány, Feleségem arcképe

1907-8. Téli kiállitás: Merengés

1908. Tavaszi kiállitás: Rózsás női fej, Délelőtti napsütés

1909. Tavaszi kiállitás: Faluvég

1909/10. Téli kiállitás: Faluvég, Feleségem arcképe, Eső után

Papp Sándor

1910. Tavaszi kiállitás: Ungár Lipótné urnő arcképe, Borulás, Őszi nap, Magány, Hegyvidéki táj, Eső után.
1910-11. Téli kiállitás: Est, Gyöngyök, Papp Miki /kis fiam/
1911. Tavaszi kiállitás: Körös részlet, Naplemente, Falu részlet, Felhő oszlás, Tavasz, Esthangulat.
1911-12. Jubiláris kiállitás: Arctanulmány
1914. Tavaszi kiállitás: Esős hangulat, Dekoltálva, Szivtanulmány, Bözsike, A kis troubadour.
1918. Tavaszi tárlat: Kunos Ignác ur arcképe
1918-19. Téli kiállitás: Schwarz Loli arcképe
1924: neve nem szerepel a kiállitók névsorában.

Ez az összeállitás készült a budapesti Szépművészeti Muzeum Könyvtárában lévő Műcsarnok-évkönyvek adatai alapján.

Papp Zsigmond

— **Naiv művészeti tárlat nyílt** Gyomaendrődön a Honti-galériában. Papp Zsigmond (1888—1961) naiv művész életművének legjavát mutatja be a kiállítás. A gyomai parasztszobrász és festő műveinek tíz napig nyitvatartó tárlatán az írásos emlékanyag és a megőrzött művek nyomán a látogató előtt kibontakozik e jellegzetes népi alkotó, sajátos naiv szemléletű művészete.

— A Lordok Háza csekély

Népszava 1981. VII. 6.

Papp Zsigmond

Kiállítás Gyomán

Templomtervező naiv művész

Gyomaendrődön a Honti-galériában pénteken megnyílt *Papp Zsigmond* (1888—1961) naiv művész életművének legjavát bemutató kiállítás. A gyomai parasztszobrász és festő műveinek tíz napig nyitvatartó tárlatán az írásos emlékanyag és a megőrzött művek nyomán a látogató előtt kibontakozik e jellegzetes népi alkotó sajátos naiv szemléletű művészete.

Papp Zsigmond Gyomán született, s egész életét itt élte le. Szabad idejében autodidaktaként faragott, festett, szobrászkodott. A helyi közéletben is buzgólkodott, gazdatársaival például életre hívta a *Hombár Gabonatermelő és Értékesítő Szövetkezetet*, amely saját tárházat tartott fönn, s a Körösön saját hajóival szállította a békési búzát a nagyvásáros helyekre. Sokoldalú parasztember volt: a ma, nyári orgonahangversenyeknek helyet adó gyomai *református templomot, s orgonáját ő tervezte.*

A most újra fölfedezett Papp Zsigmond tárlatán a néhány szobron és fafaragáson kívül 24 festménye látható. A képek a családtagokat, a hajdani alföldi parasztéletet, s a régi Gyoma falusi arculatát örökítik meg.
(MTI)

ti", vagy a „nyugati blokkhoz fog-e tartozni?

Dr. Gosztonyi Péter,
Svájc

...atás Budafokon

állíthassunk. Mert ebben a háborúban Budafok is súlyos emberáldozatot fizetett!

A haza iránti kötelesség teljesítésére besorozott katonáink — kiknek száma pontosan ma sem ismert — többségükben ott alusszák örök álmukat valahol a Don-kanyarban, vagy Szibéria távoli, fagyos földjében. Aki csodával határos módon visszatért, az is örökre lelki sérültté vált.

Mintegy 250 budafoki zsidót

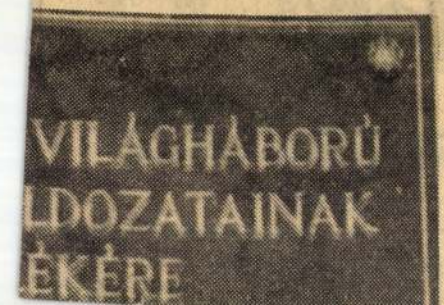

„vázlatos arcképcsarnokban" szereplő *Kovách* Aladárt megbélyegző kijelentéshez szeretnék néhány kiegészítő gondolatot hozzáfűzni.

Kovách Aladár 1944 júliusának utolsó napjaiban lett a Nemzeti Színház igazgatója. Kinevezését a jobboldali sajtó barátságtalanul fogadta. 1944 szeptemberében az évadkezdő darab a jobboldal által támadott erdélyi írónak, *Bánffy* Miklósnak *A nagyúr* című drámája volt. Kovách rövid — mindössze nyolcvannapos — igazgatósága alatt külön gondot fordított arra, hogy a zsidótörvények miatt kiszorított *Rózsahegyi* Kálmánt rehabilitálja, sőt, október elején annak színiiskoláját is megindíttatta. A nyilas hatalomátvétel után, 1944. október 16-án egy letépett újságszélre írta rá lemondását. Nem ekkor lett igazgató, amint ezt Vámos Imre tévesen írta, hanem épp ekkor mondott le! Még mielőtt lemondott volna, a Nemzeti Színház teljes archívumát, jelmez- és díszlettárát *Demény* Pál segítségével sikerült elszállítania és Svédország védnöksége alá helyeznie.

...rizsi ösztön
...bában lakt

Kovách
Főiskolai
Szövetségé
könyvnapj
regszemléz
András ál
tette az
Ebben nég
kus- és tu
Egy-két n
logh Edgá
Ferenc, *H*
Miklós, *T*
Sándor, *Z*

Kovách
derekán ír
máját. Fő
doggá ava
író és filoz
kármelita
ban pusztu
1971-ben
Köztársasá
mutatták b

Kovách
ember volt
a Vámos á
tését, hogy
dó", inkább
mintsem m
hatta.

s szakértők
ukban, utal-
a sajtó ha-
plénumán
t ismeretes
ügyében az
zben inter-
— fontos-
yozni: vég-
l az elkép-
nagánál a
beavatko-
olna meg a
gyógyásza-
Mára nyil-
csak a Nyí-
térségben
nelés korlá-
cony védel-
tükrözik a
is.
és ez *társa-*
t váltott ki.
észeti érté-
ág, de maga
hogy vál-
s lépéseivel
. A hévízi
lyen irányú
ént értékel-
el nyugtáz-
entését célzó
— ez nyil-
kell hogy
nyegét fog-

Papp S. Gábor

— Mi is úgy [illegible]
[illegible] hogy a kérdés [illegible]

[illegible] *mutatókat mért a közelmúltban a*

MN 1989. I. 13.

Papp S. Gábor metszete

ja. Úgy döntöttünk, mint a vízjogi eszközöket birtokló hatóság,

tó bizonyos pontjain. Ami azt jelenti, hogy a víz biológiai egyen-

Nemzet

Az osztrák kormánypártok üzleti mesterkedései

Még nem simultak el a Haselgruber-féle panamabotrány hullámai és az osztrák kormánypártok már további homályos üzleti mesterkedésekkel vádolják egymást. *Maleta*, az osztrák néppárt főtitkára, az állami számvevőszék bizalmas jelentésére utalva azt állította, hogy az államosított linzi egyesült acélműveknél *Waldbrunner* szocialistapárti miniszter rendelkezése alapján törvénytelenül nagyösszegű jutalékokat fizettek ki szocialista funkcionáriusokhoz közelálló személyeknek.

Waldbrunner miniszter kedden megjelent nyilatkozatában rágalomnak minősítette ezt az állítást. A linzi egyesült acélművek központi üzemi bizottsága tiltakozott az ellen, hogy a 18 000 dolgozót foglalkoztató állami vállalatot a kormánypártok egymás elleni propagandahadjáratának középpontjába állítsák.

lön vásároltuk, portáljuk

nkutatás eredményei

a bitumengyártás korszerűsítésére a *Kőolajipari Tröszt* a zalaegerszegi kőolajgyárat létesítette, amely ma már a legkülönbözőbb bitumeneket tudja előállítani.

A kutatások első eredménye az a felismerés volt, hogy a nagylengyeli nyersolaj és a belőle gyártott fűtőolaj is *megfelel bizonyos külföldi útépítő bitumen-szabványoknak*, sőt útépítésre és karbantartásra az úgynevezett desztillációs bitumeneknél olcsóbb és kitűnően alkalmazható anyagok. Ezeket folyékony ásványolajbitumen néven szabványosították és *jó eredménnyel alkalmazzák idehaza és külföldön egyaránt.*

Iparfejlesztésünk feladatai a hároméves tervben

I.

A széles tömegek előtt a párt és a forradalmi munkás-paraszt kormány politikai vonala ma már *világos és ismert*. Nem ez a helyzet a párt gazdaságpolitikai, iparfejlesztési elveit illetően. Az elmúlt évben itt-ott olyan kételyek is felmerültek: van-e a pártnak és a kormánynak gazdaságpolitikai programja, elgondolása a magyar ipar helyes irányú fejlesztésére.

A pártnak és a forradalmi munkás-paraszt kormánynak *volt és van gazdaság-politikai, ezen belül iparfejlesztési programja* — ezeket a tervek testesítik meg. A célkitűzések helyességét az elért gazdasági eredmények bizonyítják.

A gazdaságpolitikánk elvi alapokon és az adott helyzetből fakadó szükségszerűségeken nyugszik.

Milyen elvek határozzák meg elsősorban, gazdaságpolitikánk és iparfejlesztésünk irányát?

Mi szocialista gazdaságpolitikát folytatunk, ezért ez alá van rendelve a politika elsőbbségének — tehát a szocialista társadalmi rendszer felépítése ügyének. Ebből az következik, hogy *nálunk érvényesek mindazok a törvényszerűségek, jellemző főbb vonások, amelyek valamenynyi szocializmust építő országra jellemzőek*, mint például az ipar, de ezen belül elsődlegesen a nehézipar fejlesztése, a mezőgazdaság szocialista átalakítása, a külkereskedelem állami monopóliuma, a tervgazdálkodás rendszere stb.

Gazdaságpolitikai célkitűzéseink meghatározásánál és megvalósítása során nem mellőzzük az elkövetett — téves politikai koncepciókból fakadó — hibák tanúságait.

A párt politikájának múltbeli eltorzítása befolyásolta és hátráltatta nemcsak társadalmi, hanem gazdasági életünk töretlen fejlődését is.

A dogmatikus, szektás pobadulás előtt bármikor. Az első hároméves terv (1947—49. év) nemcsak az ipar helyreállítását, hanem korszerűsítését és bizonyos szerkezeti változásokat is eredményezett. A magyar ipar a háború előtti *több ezer kisüzemből, nagyiparrá alakult át*, megnövekedett az ipar súlya a népgazdaságban. *Bizonyságot nyert, hogy országunk iparának múltbani elmaradottsága, nem a természeti, hanem elsősorban a társadalmi viszonyokkal függött össze.*

Száz és száz új iparvállalat létesült, ezeknek többsége vidéken. A meglevő vállalatokat korszerűsítették. Az ipari termelés 1949-től 1955-ig több mint kétszeresére nőtt. Ipari fejlesztésünknek pozitív vonása volt *nyersanyag-bázisaink kiszélesítése* egyrészt a hazai lehetőségek felkutatásával és fejlesztésével, másrészt azoknak az iparágaknak fejlesztésével, amelyek elsődlegesen ugyan import nyersanyagot dolgoznak fel, de termelésük növelése nélkül más, jelentős iparágak fejlesztése elképzelhetetlen. Belső lehetőségeinkre támaszkodva fejlesztettük a bányászatot, alumíniumkohászatot, építőanyagipart, élelmiszeripart stb., másrészt növeltük a korszerű nagyipar bázisát képező gépipari termelés biztosítására vas-, acél-, hengereltáru termelésünket.

Ha gazdaságpolitikánkban elkövetett hibákról beszélünk — és ennek tapasztalatairól kell beszélni —, helytelenül járnánk el, ha elfeledkeznénk eddigi munkánk látható eredményeiről, pozitív vonásairól:

Gazdaságpolitikánk irányát befolyásolják az adott helyzetből fakadó tennivalók is.

Ismertek az ellenforradalom okozta gazdasági károk (1956-ban csak az ipari termelés visszaesése 8 milliárd forint kiesést jelentett a nemzeti jövedelemből), nem szükséges ezekre külön kitérni. Az ellenforradalom következtében előállott helyzet a megoldandó gazdasági kérdések egész sorát idézte elő. Megszabta iparpolitikai tennivalóinkat is egy időre.

A teljesség kedvéért utalok múlt évi gazdasági problémáink közül egy néhányra: a vásárlóerő és árualap összhangjának hiányára, a munkanélküliség veszélyére, a tőkés országokkal szemben esedékessé váló fedezetlen fizetési kötelezettségeinkre, a fegyveres harcok, a sztrájkok okozta károk helyreállítására stb.

Az ez évi, valamint a következő két év alapvető gazdaságpolitikai célkitűzése: a gazdasági stabilizáció szilárd alapjainak megteremtése, az életszínvonal csekély mértékű növelésével egyidejűleg.

Az országgyűlés által most megtárgyalt hároméves terv valóra váltása oldja meg ezt az elképzelést.

Hároméves tervünkben nagy szerepet játszik iparunk fejlesztése. Az iparpolitikai célkitűzések a magyar ipar szerkezetének további megváltoztatását, javítását célozzák. *Az ipari beruházások megfelelő elosztásával azonban az egész ipar fejlesztésén belül, egyes iparágak, ágazatok fejlesztése nagyobb mértékű és gyorsabb ütemű lesz.*

Ezek az ágazatok: a gyenge- és erősáramú, a műszeripari ágak, valamint a dieselesítési program megvalósításában érdekelt iparágak, illetve üzemek.

Ezek az iparfejlesztési meggondolások az úgynevezett »hagyományos« iparágak fejlesztését is jelentik, jobban mondva hazai adottságainkat jelentős mértékben figyelembe veszik.

Szurdi István

omán országos új vezetősége

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Pap Zsigmond

MAGYAR NEMZET

1958 JUN 25.

610

Magyar

Egy új Petőfi-portré Nagyváradon

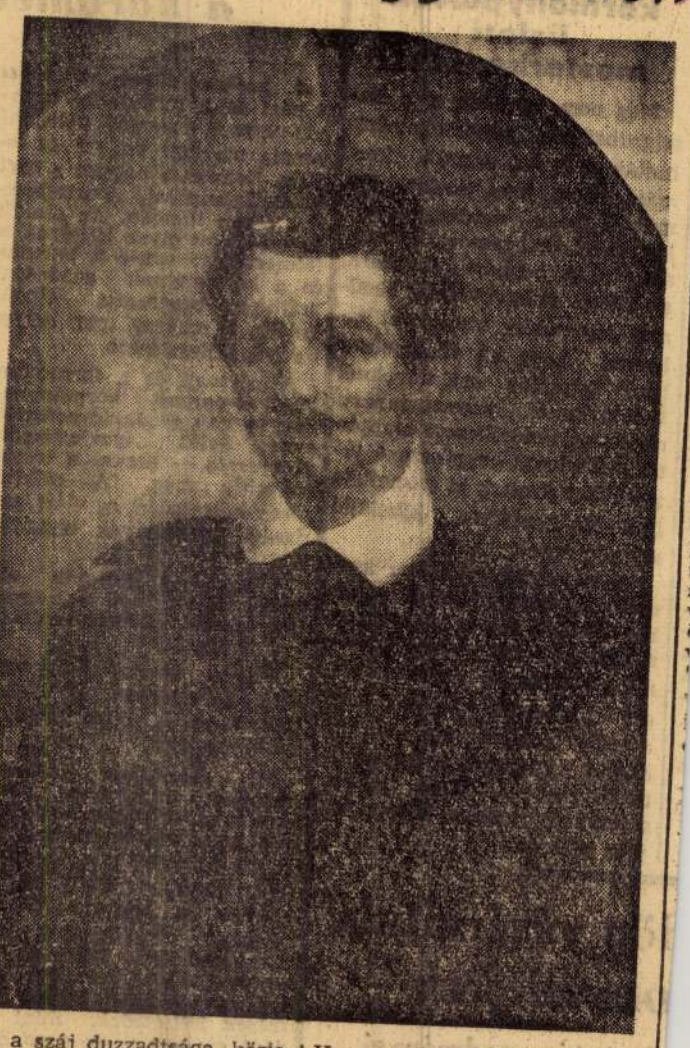

Az a felhívás, amellyel az Irodalomtörténeti Intézet fordult ez év január 1-én az ország közönségéhez a kallódó Petőfi-emlékek összegyűjtése végett — nem volt eredménytelen. Relikviák — köztük egy Petőfi-kézirat is —, ismeretlen emlékezések, memoár-részletek, képek, arcképek kerültek elő. Az utóbbi hónapokban a sajtó két ízben is beszámolt előkerült Petőfi-portrékról, az egyik Szegeden, a másik Békéscsabán van, de ezeknél is érdekesebb az a harmadik, amelynek itt közölt fényképét Rózsa György, az ismert Petőfi-ikonográfus is megvizsgálta.

A kép eredetije Nagyváradon van, Fleischer Miklós erdélyi festőművész lakásán. Fleischer Miklós — egyébként Emőd Tamás öccse — hozzám írt levelében közli, hogy a kép eredetéről semmi közelebbit nem tudott kideríteni, de az bizonyos, hogy vidékről került Nagyváradra, vagy Kágyáról, vagy Szeghalomról. Szeghalmon Rozsnyay Kálmán élt egy ideig, Prielle Kornélia férje. Semmi esetre sem hihető, hogy Petőfi ezt az arcképét ajándékozta volna Prielle Kornéliának — akit pár hétig menyasszonyának tekintett —, de nem lehetetlen, hogy az exmenyasszony a Petőfi-portrét később megszerezte és az ő révén juthatott Szeghalomra. A kérdés nem látszik megoldhatatlannak, még sokan élnek, akik Prielle Kornéliát is, Rozsnyay-t is jól ismerték, jártak náluk — talán emlékezni is fognak erre a képre.

Mert egyébként ez a portré a Petőfi-arcképek között ismeretlen. Kérésemre Fleischer Miklós megvizsgáltatta a képet egy képtörténésszel — a nagyváradi Alkotási Ház igazgatójával, Mózes Teréziával — és a szakvéleményt elküldte hozzám. Mózes Terézia véleménye szerint: *a festmény a múlt század közepe táján készült és számos tényező arra utal, hogy Petőfi képmásával állunk szemben. Megállapításaimat az alkalmazott festészeti eljárás, a művész felfogása, valamint a vászon avultsága támasztja alá*«. Majd leírja a 70x90 cm nagyságú festményt: »Az alak sötét háttérből emelkedik ki. A ruhának nem — az Orlay Petrich Soma képein ismert — magas, álló nyaka van, hanem kiboruló fehér keményített gallérja, melyet a művész, ellentétben az egyébként lazurosan festett képekkel, pasztásan oldott meg... A ruha fölött könnyedén jobb vállra vetett dolmány látható, mely a bal váll fölött van zsinórozással megkötve.« — Hogy ki festette a képet, nem tudjuk, de nem volt «ehetségtelen piktor; »szignálásnak semmi nyoma — írja a váradi művészettörténész — feltehető, hogy a kopás semmisítette meg«.

De tudjuk azt, hogy Petőfinek több, még életében festett arcképe elveszett, így az a csontra festett akvarell, melyet Orlay készített róla Sopronban, ezenkívül Pap Zsigmond két képe 1846—1847-ből — tehát joggal tételezhetjük fel, hogy mások is festhettek a népszerű költőről arcképet, mely később elkallódott. Pap Zsigmond, a festő, baráti viszonyban volt Petőfivel, akit így ír le: »... arca szikár, sötét barna haja hátul apróra nyírva, elől nagyobb üstöke [illegible] hajlással felfelé

pen a száj duzzadtsága, közismert, hogy ennek a költő sűrű, rendetlenül nőtt fogazata az oka. De leginkább megkapó a festményen a tekintet, az a figyelő, »szögező« pillantás, amelyről a költő igen sok kortársa megemlékezett s amely a Petőfi-ábrázolásokon ritkán kapott helyet. Ez a kép nem ábrázol szép férfit, az arcban van valami mefisztó-szerű — s mégis lebilincselő, figyelmünket akkor is felkeltené, ha nem tudnánk kinek a képmása.

Szerintem feltétlenül Petőfié. Hogy a festmény Petőfit ábrázolja és hozzávetőlegesen százéves lehet, azt Rózsa György is így valószínűsíti.

Hogy a festő a költő életében festette a képet, vagy emlékezetből, röviddel a halála után, az vitatható, de úgy vélem, mert a jelek erre mutatnak, hogy ismerte a modellt. Minderre pontosabb választ csak akkor nyerünk, ha ikonográfusaink az eredeti kép fölött konzultáltak, ami reméljük nem is fog elmaradni, mert a megállapítások nem csupán képtörténeti, hanem életrajzi szempontból is fontosak.

De az már most is vitathatatlan, hogy Petőfi-képtárunk egy új, eddig ismeretlen és igen érdekes képpel gazdagodott.

Dienes András

zottság új vezetőségébe. Elnök: Mihail Sadoveanu akadémikus, alelnök: Mihail Ralea akadémikus, Horia Hulubea akadémikus, Geo Bogza akadémikus és Muzsik Mihály, a román Szakszervezetek Országos Tanácsának titkára; titkárok: Sanda Rangheț és Cristea Pantazi.

PAPP S. GÁBOR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA
1982 JÚN 15

...képviselői az 1918—1919-es forradalom id...

1021

Papp S. Gábor: Lellei iskola

Papp S Gábor

...ben ...

...n egy kellemes emlékem ...
tanulmánypályázatomat, m...
fejtettem ki, mennyire kí...
...t csak növeli, hogy senkive...
tanárainkkal nem. Lesunyt ...
...ány" beadása után, féltem, ...
...ogy alaposan megmossa a feje...
képzőkörön elismeréseket vágh...
dig dicséretet kaptam.

A júliusi találkozóra készülv...
szélünk mostanság az ifjúság sp...
tosságáról. Nem emlékszem rá, ...
na, azt azonban tudom, hogy a ...
dóan nyitva volt a mi iskolánk diáksága előtt, és én, aki mindig szerettem mozogni, sportolni, ki is használtam ezt a káprázatos lehetőséget. A legjobban a diszkoszvetést és a gerelyhajítást kedveltem, de meg-megemeltem a súlyokat is, sőt olykor a futásra is rászántam magam. Megpróbálkozhattam a szertornával is, de azt nem az én alkatomnak találták ki. Emlékezetem szerint a „tárgyi feltételek" mindenütt jók voltak, vagyis minden eszköz a rendelkezésünkre állt, ami a sportoláshoz kellett. A tornaünnepélyeken is szerettem részt venni, milyen kár, hogy ez a szép hagyomány nem örökítődött át a mára.

Folytathatnám a „memoárjaimat", de nem terhellek tovább. A lényeg az, hogy jó érzésekkel telten készülök visszalátogatni régi iskolámba, a hajdani gróf Széchenyi István Fiú Felső Kereskedelmibe.

Barátod:

Győri György

MAHB
MAGYAR
HITEL
BANK RT

ETLJEGY

ta
ruál
Az u
gondolkoz
készteti a
megszállókat e

PAPP S. Gábor

Egy kiégett múzeum

Pár napja érkezett az egyelőre ellenőrizhetetlen hír, hogy az iraki megszálló csapatok felgyújtották a kuvaiti Nemzeti Múzeumot. A Kuvaitból érkező sok szomorú hír mellett ez talán eltörpül. Hiszen hol van egy épület részleges, vagy akár teljes lerombolása attól, hogy az irakiak leszakították a kuvaiti kórházakban a koraszülöttekről az inkubátorokat, majd a csecsemőket kidobálták az utcára? Vagy kit ne döbbentett volna meg a hír, hogy házakból erőszakkal kihajtottak húsz év alatti fiatalokat, mert a szülőket azzal vádolták, hogy idegeneket rejtegetnek, vagy netán tüntetni mertek a megszálló csapatok ellen? Mégis az, hogy a kuvaiti múzeum ilyen szomorú sorsra jutott, megdöbbentett, s akaratlanul is egy '56-os jelenetet hozott vissza emlékezetembe.

1956. november 4-ike után voltunk. A nagy ellenállást már letörték az ország „konszolidálására" küldött szovjet csapatok. Imitt-amott azonban még néha fegyver dörrent, vagy néhány bátor fiatal kézigránátot, esetleg Molotov-koktélt dobott egy-egy elhaladó szovjet tankra vagy páncélos járműre. Azon a bizonyos nap kora estéjén a Margit híd pesti hídfőjénél jártam, s éppen befordultam a Pozsonyi útra, amikor a hídfőnél elhelyezett szovjet négycsöves gépágyú valamilyen oknál fogva tüzet nyitott a Várban a levéltár tetejére. Nem tudom, mi volt az oka, de nem tudtam sem akkor, sem azóta elképzelni, hogy bárki a levéltár tetejéről lőtt volna. Ez nem volt lehetséges, már csak azért sem, mert ily távolságra puskával, de még géppuskával sem lehet hatásosan tüzelni. Az '56-os felkelőknek pedig akkor már az sem állt nagyon rendelkezésükre.

A fenti jelenet, bár csak röpke epizódja volt az '56-os budapesti eseményeknek, mégis megmaradt bennem. Aggodalmat okozott nemcsak azért, mert az Országos Levéltár és annak Zsolnay-csempékkel díszített teteje a magyar építészet egyik remeke, a Vár kiemelkedő büszkesége. Sokkal inkább arra gondoltam akkor, ami abban az épületben felhalmozva volt. A magyar történelem pótolhatatlan dokumentumai. Egy épületet lehet renoválni, teljesen újjáépíteni, de az esetleg elégett dokumentumok pótolhatatlanok. Azokat többé rekonstruálni nem lehetséges.

A következő pár napban sokat gondoltam rajta, vajon mi történik Kuvaitban székelő [illegible] a hitvány csemilíciától, azonban felsőbb utasításra leállítottak mindenfajta vizsgálatot ez ügyben.

Aztán aljas üzelmeiket tovább tetézték. Kilesték azt, amikor én nem voltam otthon, és akkor öreg, tudatlan anyámat aljas fondorlattal rábírták arra, hogy aláírjon egy olyan előre elkészített, gépelt nyilatkozatot, amelyben az állt, hogy én vagyok a város egyik legnagyobb gazembere, aki mindig verte szüleit, munkakerülő volt, tönkretette a családját, ráadásul még megrögzött alkoholista is volt stb., stb. Az aljas förmedvényt már a következő napon a helyi román pártlap, a *Crisána*, első oldalán, szenzációként közölte.

Hiába rohantunk a bírósághoz avagy az ügyészséghez, írtunk számtalan levelet Bukarestbe — mert ott is a pártaktivisták voltak az urak!

vénytelenségektől sem riadtak vissza. Csalárd jogi összejátszás folytán, állandó lakhelyemet is megszüntették, amikor pedig a Legfőbb Ügyészség polgári pereket ellenőrző osztályához fordultam, az *áldását adta a rosszindulatú bírónők törvénytelen akciójához.*

Amikor végre magyar állampolgár lettem, 1986-ban útlevelet is kérhettem. Első dolgom az volt, hogy a kommunista Magyarországot is elhagyjam, ahol Románia után, szintén semmibe veszik az emberi jogokat, és gúnyt űznek az ember sorsából.

Nyugat-Németországba utaztam, ahol két évet töltöttem, majd Venezuelába kerültem. Karriert ott már nem tudtam csinálni, mivel már ötvenhat éves múltam, de (ott) éhen sem haltam.

1990 elején, a valóban demok-

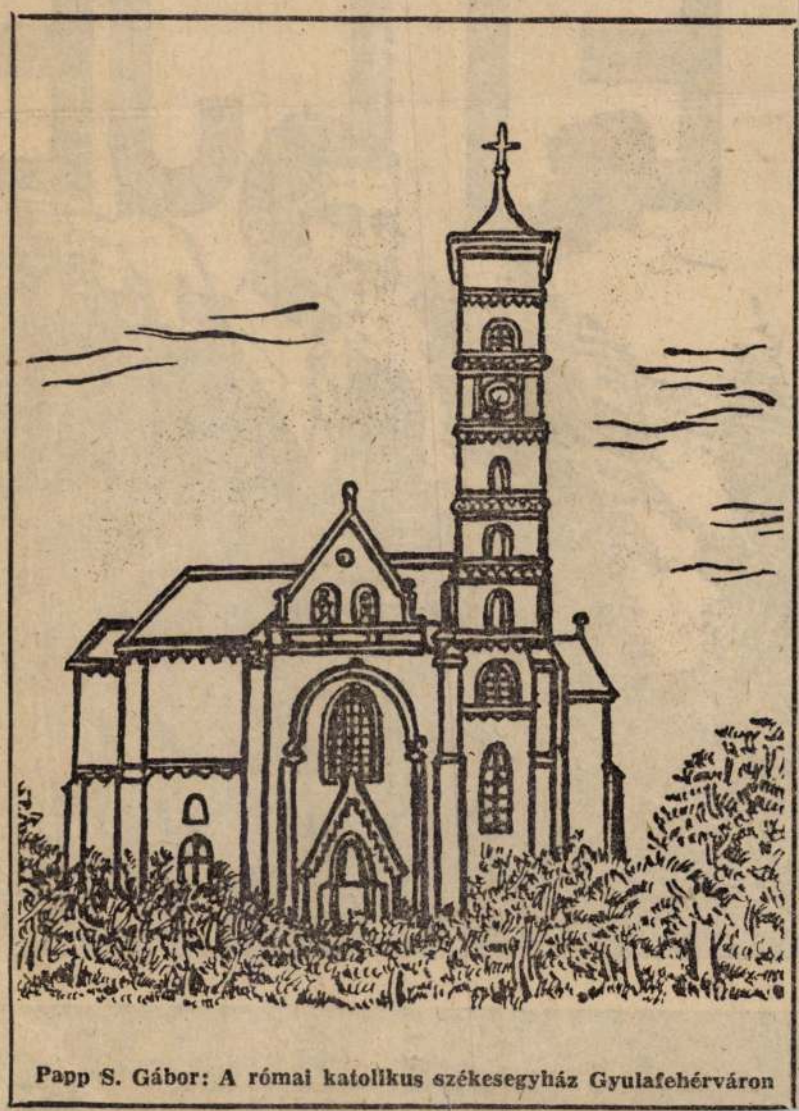

Papp S. Gábor: A római katolikus székesegyház Gyulafehérváron

PAPP TIBOR

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUMBAN (XIV., Városliget – Vajdahunyad vára) Szent virágok, virágos szentek címmel nyílik kiállítás július 4-én, délelőtt tizenegy órakor. Papp Tibor fotóművész munkáiból szintén ebben az időpontban nyílik tárlat Vándorok vigyázói, út menti keresztek elnevezéssel. Az expozékat szeptember 4-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Népszabadság 2003. júl. 3.

egyéni kiállítása volt Jugoszláviában és külföldön. Könyvillusztrációkat is készít.
Ek: 1972, 1974, 1975, 1977: Szabadka; 1972, 1974: Palics; 1973, 1975, 1976: Újvidék; 1977: Zombor; Bácskertes; Apatin; Szeged; 1979: Újvidék; 1988: Szenteleky G., Szivác; 1995, 1998: *Képzőműv. Találkozó*, Szabadka.
Vcsk: 1964: Újvidék; 1996: MVSZ. *(B. A. V.)*

DUDÁS Gyula festő, keramikus
(Mároshévíz [Toplița, RO], 1929. máj. 24.)
1943-45: Nagyenyedi tanítóképző; 1953-58: kolozsvári Ion Andreescu KF.
1958-tól Nagybányán telepedett le, ahol egyik alapítója volt az abban az esztendőben alakult Zene- és Képzőművészeti Liceumnak. 1990-ig e középfokú képzést biztosító iskolában volt rajztanár. Olajfestményei csendéletek, tájképek (főként nagybányai városi tájak), enteriőrök. Készít használati és díszítőkerámiát.
Ek: 1966, 1969, 1986: Műv. G., Nagybánya; 1969: Szatmár; Nagyvárad; 1976: Gyergyószentmiklós [Gyerkó Máriával]; 1980: Új Élet G., Marosvásárhely.
Vcsk: 1996: *Barabás Miklós Céh kiállítása*, Bethlen Kata Diakóniai Közp., Kolozsvár.
Irod.: BANNER Z.: *Erdélyi magyar művészet a XX. században*, Bp., 1990. *(M. J.)*

DUDÁS Jenő festő, grafikus
(Pándorfalu, 1902. okt. 17.–Bp., 1991.?)

málás és színhatások egyéni ötvözetével. Mozaikot és üvegfestményt is tervezett.
Ek: 1962: Csók G.; 1969: Dürer T.
Vcsk: 1940: *Magyar művészetért*, Műcsarnok; 1946: *Rippl-Rónai Társaság*, Ernst M.; 1948: *Képző- és iparműv. kiállítás*, FK; 1952: *Arcképkiállítás*, Műcsarnok; 1955: *Képzőművészetünk tíz éve*, Műcsarnok; 1975: *Mezőgazdaság a képzőművészetben*, Mezőgazgazdasági M.
Mk: MNG.
Irod.: LÁNCZ S.: ~, MŰV, 1963. máj.; LÁSZLÓ GY.: *Művészetről, művészekről*, Bp., 1978. *(HE. L.)*

DUDÁS László formatervező, grafikus
(Bátor, 1935. máj. 24.)
1957-62: MIF, díszítőszobrász és formatervező szak, mesterei: Borsos Miklós, Dózsa-Farkas András. 1987: Dózsa-Farkas András-díj; 1990: Munkácsy-díj; 1991: Magyar Posta Művészeti díja; 1994: a Legszebb 1993-ban készült bélyeg vándordíja. Pályája elején az Ikarusz számára dolgozott. Később szabadfoglalkozású tervező. Tervezett mérlegeket, elektronikus pénztárgépet, présgépet, dunai hajót. Készített vállalati arculattervet. Tervezett termékemblémákat is. Tevékenysége a későbbiekben a grafikai tervezés különböző műfajai felé mozdult el. 1971: a Posta megrendelésére bélyeget tervez. 1973: megjelenik első bélyege. Forgalmi bélyegeit számítógép segítségével tervezi. Több bélyegsorozata került forgalomba. Közülük jelentősek: *Kasté-*

MAGYAR NEMZET 2003. júl. 4.

PAPP TIBOR

Szent virágok, virágos szentek

Két kiállítás nyílik ma délelőtt tizenegy órakor a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban. A Szent virágok, virágos szentek című tárlat a hagyomány és a művészetek tükrében mutatja be a témát, Papp Tibor út menti kereszteket ábrázoló fotográfiái Vándorok Vigyázói címmel kerül közönség elé. Megnyitóbeszédet mond Kereszty Zoltán botanikus. A kiállítások szeptember 4-ig tekinthetők meg. (Sz. E. P.)

PAPP TIBOR

Magyar Hírlap 37. évf. 197. szám. 2004. aug. 24. 14. o.

Vizuális költészeti Műhely-tárlat

Bujdosó Alpár, Nagy Pál és Papp Tibor közös vizuális költészeti tárlatával avatják a Magyar Műhely Galériát holnap este 6 órakor. A Magyar Műhely folyóirat alapító szerkesztője, Nagy Pál hetvenedik születésnapja tiszteletére születésnapi kötetet mutatnak be, melyben pályatársai és barátai köszöntik az írót. *(mh)*

roly hagyatéka.

úrnak Budapest Főposta Poste restante.

p. Pécsvárad

a Rina, ho piacere di vederti da noi. Cordiali

övárkonyi látogatásáról nem maradt fenn.

d. 1259.sz.

PAPP S. Gábor

Magyar Nemzet, 1991 március 9. 11.p.

6

6 Papp Tibor: Vers a csomagoláshoz, dobozgrafika, 34x45x38 cm. 1975

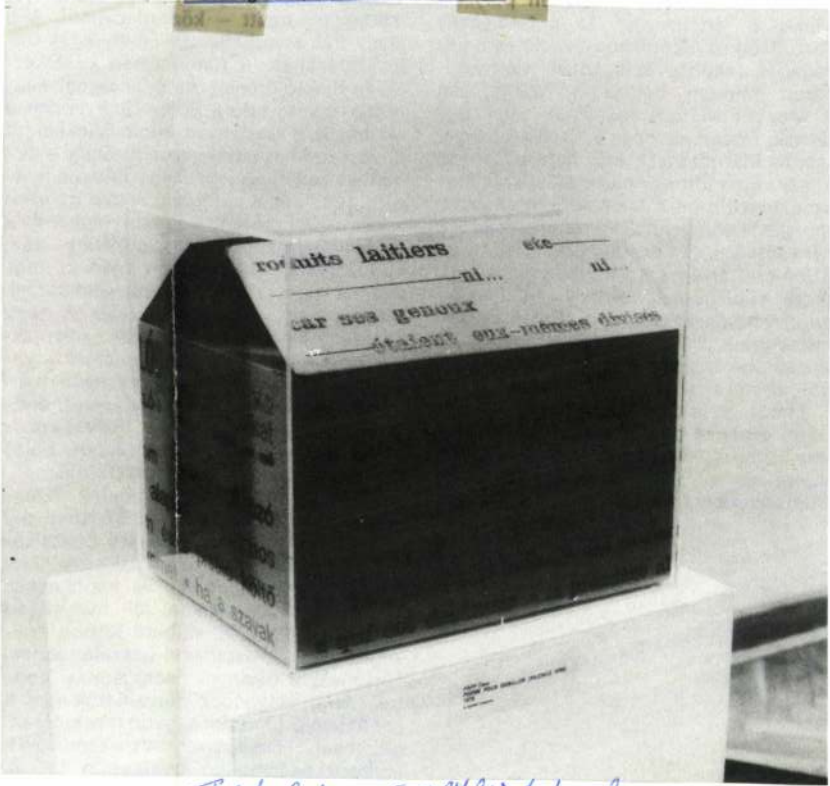

Papp Tibor grafikus

Történelet a Szülőföldnek.
Művészet, 1983. jún.

alkotói szándékoktól független pályákra viheti az értelmezést. Ez a termékeny feszültség az alkotói konstrukció és a befogadói rekonstrukció között természetesen minden befogadás sajátja; ám a Magyar Műhely alkotóinak célja, úgy látszik, éppen az, hogy ezt a feszültséget magas fokon tartsák, erős hatásokkal hevítsék. Emögött egy olyan művészi világszemlélet áll, ami a dolgokat, jelenségeket, mozgásokat bonyolult viszonyrendszerekként tételezi, és az ezeket értelmező, analizáló mesterséges struktúrákat pedig nem tartja véglegesnek, zártnak, időtlennek, mindenhatónak, hanem a struktúrák önroncsolását, illetve kiszolgáltatottságát, s végső soron szubjektív megalapozottságát juttatja érvényre.

Ebből a szempontból Nagy Pál és Papp Tibor itt bemutatott műveiben áttételesebb és hűvösebb módon tör felszínre ez a rejtett szubjektivitás, míg Bujdosó Alpár munkáiban – a felhasznált vizuális jelek hangulati-emocionális „telítettsége" miatt – közvetlenebbül. Míg Nagy Pál a verbális szövegegységek önfelbontásának, a túlterheltség következtében beálló értelmezhetetlenségnek állapotát rögzíti, addig Papp Tibor éppen a minimálisra zsugorított információkkal jut el az értelmezhetetlenség határáig – ám mindketten éppen itt, ezen a határon nyitnak „rést", és a befogadó éppen itt, ezen a szemléleti „résen" keresztül léphet át a szubjektív rekonstrukció területére, oda, ahová a művész már nem kíséri el, legalábbis nem ad egyértelmű útmutatást, csupán bizonyos irányokat jelez. A nagy műcsarnoki bemutató egyetlen csoportkiállítása a Magyar Műhely tagjainak anyaga volt, ami azért is figyelemre méltó, mert a hazai irodalmi és képzőművészeti életben sem találkozhatunk egy 20 éves közös munkára visszatekintő, de állandó belső megújulásra képes alkotócsoporttal.

A Magyar Műhely alkotóinak szomszédságában állították ki a Bécsben élő Megyik János két nagyméretű plasztikáját. Mindkét mű sűrű, egymásba szövődő, már-már áttekinthetetlen és kaotikusnak tűnő pálcikaépítményből áll, melyekben az egyes, alig elkülöníthető kisebb egységek elválaszthatatlanul összefonódnak. Ugyanakkor bizonyos csomósodási pontok, „feszültséggócok" figyelhetők meg: a kaotikusnak tűnő, ám nagyon is szigorúan, tudatosan megszerkesztett rendszerek mintegy önmagukból „választják ki" az

PAPP S. Gábor

- interjú MN 1991. III. 29.

„Nagyapámat láttam a szapp

Ki kárpótolja Polláki

Adalékok a zsidó jóvátétel tö

Ezerkilencszáznegyvennégy áprilisában a környék zsidó lakosságát a nádudvari gettóba vitték. A tizenhét éves *Pollák* Erzsébet családját is innen deportálják, nagyszüleit Auschwitz kemencéiben égetik el, ő maga az ausztriai Florisdorfba kerül. Fiatal zsidó lányok egy csoportját elkülönítik, elszállítják, az új helyen kopaszra nyírják, köztük őt is, és egy furcsa színű, auschwitzi eredetű szappannal fürdeni küldik. Már kokkal alátámasztani. Kutat a Holocaust irodalmában, s Randolph L. *Braham*, a jól ismert magyar származású kutató nyomán tudomására jut, hogy már a nürnbergi per idején is felmerült az ausztriai *Kinder-Eutanázia* kísérletsorozat ténye. A korabeli bécsi polgármester, bizonyos *Blansche* a debreceni és szegedi transzportok nőtagjainak mintegy harminc százalékát álorvosi kísérletekre tartalékolta. A tizen-

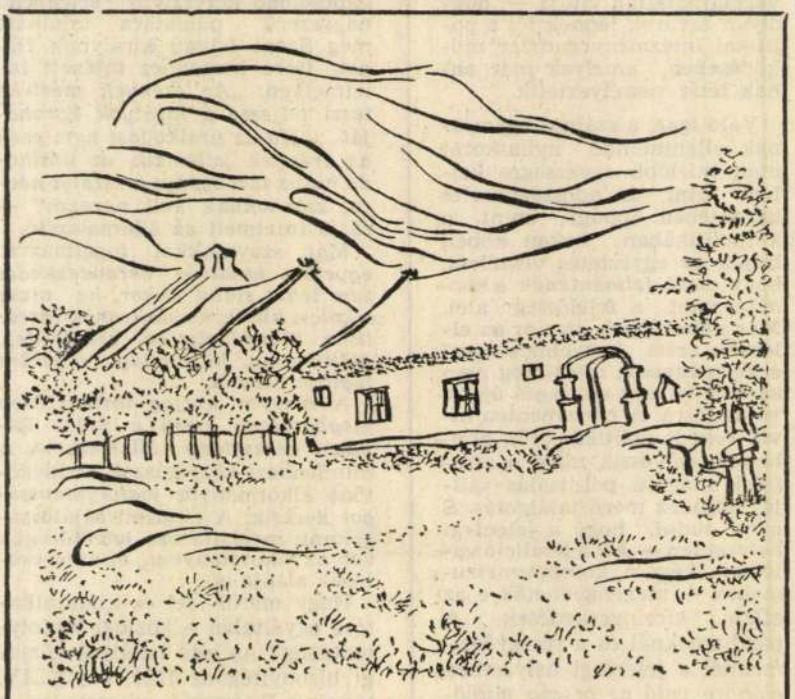

Papp S. Gábor rajza

Nemzet

igát nézzük..."

árti

szerváltás előtt színre lépő politikai erők a saját bőrükön tapasztalhatták, hogy az ország sorsát meghatározó kérdésekben *elengedhetetlen* a parlamenti pártok egyezsége. Enélkül ugyanis félő — példa erre a kárpótlási törvény végeláthatatlan vitája —, hogy olyan zavarok lépnek fel a politikai intézményrendszer működésében, amelyek már annak létét veszélyeztetik.

Való igaz, a számos egymásnak ellentmondó nyilatkozat után mielőbb egyezségre kellene jutni az adósságkezelés kérdésében éppúgy, mint a külpolitikában. Sokan abban látják az egyeztetés veszélyét, hogy ezzel *felmentenék* a kormányzatot a felelősség alól. Más vélemények szerint az ellenzék azért „kegyelmez meg" a kormánynak, mert még nem készült fel egy esetleges újabb választásra. A parlamenten kívül rekedt politikai erők aligha nem előveszik majd a színfalak mögötti politizálás vádját. Mindez merő találgatás. S nem tudni, hogy a jelenlegi helyzetben — ha a koalíció valóban kész a kompromisszumokra — megengedhetők-e az efféle kicsinyeskedések. A pártharcoknál és a részgyőzelmeknél a jelenlegi helyzetben *előbbre való az ország működőképességének megőrzése.*

(császár)

A magyar közjoggal foglalkozó ember a keresztény állam fogalmának hallatán óhatatlanul a Szent István-i államalapításra, a szent korona eszméjére, a magyar alkotmányjogi hagyományokra gondol.

A kereszténység felvétele kétségtelen, hogy ideológiailag stabilizált egy álamhatalmi szerkezetet — Szent István kezében a kereszt mellett ott volt a kard is —, ugyanakkor társadalmilag évszázadokra érvényes, máig ható erkölcsi értékrendet, moralitást adott a magyarságnak. A korabeli feudális monarchiák természetszerűleg *államegyházak* voltak.

A vallásos világnézettel összekapcsolódó keresztény értékrend nagyszerű példatára található meg Szent István királynak fiához, Imre herceghez intézett Intelmeiben. *„Az erények mértéke teszi teljessé a királyok koronáját... Ha az uralkodást nem ezek az erények jellemzik, az uralkodó hiába tart igényt a királyi névre, zsarnoknak kell nevezni"* — zárja intelmeit az államalapító.

Mai szavainkkal fogalmazva: *egyetlen hatalmi berendezkedés sem lehet stabil akkor, ha nincs erkölcsi hitele, ha nincsenek morálisan kikezdhetetlen, erkölcsileg, politikailag, közjogilag egyaránt legitim vezetői.*

A magyar közjog történetében *meghatározó erejű a Szent István-i keresztény állameszme.* A mindenkori közjogászok az idekötődő alkotmányos *jogfolytonosságot* keresik. A nemzeti sajátosságoknak meghatározó jelentőségük van az alkotmányban, ez szervesülésük alapja is.

Hogy merül fel és kimutatható-e egyáltalán a közjogi jogfolytonosság? Az első hatályos közjogi bizonyíték az 1990. évi XLIV. törvény. E törvény „visszavette" a *történelmi címert,* amelyben a pajzson a magyar szent korona nyugszik. A törvény indoklása

PAPP S. Gábor

Magyar Nemzet, 1991.
julius 25.

Papp S. Gábor: Balatoni csónakok

GROSS BETTELHEIM FESTŐMŰVÉSZ
GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSA
1960. MÁRCIUS
A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK
INTÉZETE ÉS A
MŰCSARNOK RENDEZÉSÉBEN
A KULTÚRKAPCSOLATOK INTÉZETE
KIÁLLÍTÓ TERMÉBEN

A nálunk még ismeretlen művésznő munkái férfias erőt és koncepciót, konstruktív szemléletet és alkotó. mód- [illegible] mutatnak. Főleg Amerikában készült rajzai és

TAVASZI ÖLTÖZÉKEK.

LEPKE-KAPOTT.

KORONA-KAPOTT.

Csokonai-kör-alakult Debreczenben. Czélja szellemi középpontot létesíteni, az irodalmat, művészetet és tudományt ápolni s Csokonai-kéziratok, emlékek gyüjtése által a Csokonai-kultuszt ápolni. Elnökül Vértesi Arnoldot választották, alelnökül Géresi Kálmánt és Komlóssy Arthurt, titkárnak Bakonyi Samut. A főiskolai tanuló ifjuság ez alkalomból fáklyás zenét adott Vértesinek. A kör már a megalakuláskor jelentékeny vagyonnal rendelkezik. Gyüjtésekből, alapítványokból 1300 frtja van, az emlékkert társulattól 6—7000 frtot vesz át. Rendezni fog felolvasásokat, hangversenyeket, kirándulásokat, s évkönyvet ád ki.

MI UJSÁG?

Május elseje, mely máskor a tavasz ünnepe szokott lenni, az idén aggodalmat okozott mindenfelé, s a kormányok, hatóságok nagy intézkedéseket tettek. Európaszerte a munkások tüntetése készült e napra, a nemzetközi munkás konferenczia határozatából, mely május elsejét munkásünnepnek mondta ki, mikor tüntetőn szüneteljenek a gyárak és a munkások impozáns életjelt adjanak magokról. A legtöbb gyárban és gyártelepen csakugyan szünetelt a munka, gyüléseket tartottak s feliratos lobogókkal járták be az utczákat. Az aggodalmak azonban nem teljesültek. Kisebb kihágások itt-ott fordultak elő, de a tüntetések nyugodtan mentek végbe. Párisban kellett a hatalomnak egész erélyét kifejteni, de a számos elfogatás nem a munkástüntetéssel függ össze, hanem a monarkhisták nagymérvü izgatásával, kik az anarkhistákat politikai czélokra, a köztársaság ellen akarták fölhasználni.

A május elsei munkástüntetések azonban meglehetősen megrontották a nagy közönség rendes mulatságait. A szép tavaszi nap daczára is csak kevesen rándultak ki a szabadba, a ligetek lombjai alá, a hegyek közé. *Budapest* környékén is meglehetősen csendes maradt minden. A városligeti sem mutatta a május elsei tarka életet. A közönség tartózkodott. A munkások ezrei csakugyan szüneteltek, de egész délelőtt nem lehetett észrevenni csoportosulást. Hanem a kora reggeli órában történt sajnos rendzavarás. Egy pár gőzmalom munkásai megegyeztek igazgatóikkal, hogy e napon is dolgoznak. De egy tömeg munkás megjelent a gőzmalmok körül, már reggel öt órakor s megakadályozta, hogy a többi munkások dolguk után lássanak. Két malom munkásai engedtek a rábeszélésnek; a hengermalom munkásai azonban dolgozni akartak. A többi malmok munkásai ide gyültek, dobálni kezdték az ablakokat, döngették a bezárt kaput. A telefonon értesitett rendőrség és katonaság azonban csakhamar megjelent. A zajongók a felszólításra nem akarván szétoszlani, a katonaság szurony szegezve rebbentette szét őket. Egyéb csendzavarás aztán nem történt. A városligeti *népgyülés* példás rendben ment végbe. A város különböző részéből, különböző utczákon indultak a ligetbe. Munkás zenekarok is mentek velök, de ezek a városban némán maradtak, valamint a lobogókat és feliratos táblákat is csak a ligetben emelték föl. Katonás rendben sorakoztak, mindezen gyárnak, ipartelepnek, munkástestületnek megvolt a maga vezetője. Lehetett vagy 25 ezer ember együtt. A feliratos táblák e jelszót hirdették: «nyolcz órai munka, nyolcz órai üdülés, nyolcz órai alvás.» A népgyülés szónokai is lehető röviden szóltak. A munkaidő megrövidítésére, az állami felügyeletnek minden iparágra való kiterjesztésére vonatkoznak a hozott határozatok. A gyülés alig egy óráig tartott, aztán ismét a legszebb rendben hagyták oda a ligetet, különböző irányokban. Az este is teljes nyugalommal telt el.

A szerb patriarkha megválasztása. A Karlóczán összegyült szerb egyházi kongresszus május első napján választotta meg a patriarkhát. A mérsékeltek győztek s jelentékeny többséggel *Brankovics György* temesvári szerb püspököt választották meg. Nincs kétség, hogy e választást a korona is szentesíti. B. Nikolics királyi biztos, mikor a választási jegyzőkönyvet átadták, hangsulyozta, hogy örömmel veszi azt át. Brankovics 41 szavazatot, Zsivkovics károlyvárosi püspök pedig 11 szavazatot kapott, nem szavázott 18. Ő felsége megerősítését e hó 7-ikéig várják, s a patriarkha beigtatása e hó 11-ikén lesz.

Frigyes császár özvegye királynénknál. Frigyes császár özvegye április 29-ikén Wiesbadenben meglátogatta királynénkat. Viktoria császárné déli egy órakor érkezett oda, s négy órakor utazott el.

A királyné és Mária Valeria főherczegnő április utolsó napján utaztak el Wiesbadenből Bécsbe. Királyné ő felsége egészségére szemmel láthatólag jó hatással volt a kúra.

József főherczeg Czrikveniczában. Czrikveniczából jelentik, hogy a mult pénteken délután 3 órakor Fiuméből jövet, kikötött ott a «Báthory» nevü gőzös. Csakhamar hire terjedt, hogy József főherczeg és családja érkezett meg a hajón a fejlődésnek induló kis üdülőhely megszemlélésére. Czar, ottani lelkész és a hatóság fejei tisztelegtek a főherczegnél és kalauzolták a helységben tett körutján. Egy órai tartózkodás után a főherczeg és családja ujra hajóra szálltak és folytatták utjukat Selcze-Novi irányában.

József Ágost főherczeg, József főherczeg fia, az első gyalog ezredbe hadnagygyá neveztetvén ki, az őszszel vonul be ezredéhez, mely jelenleg Troppauban állomásozik. A főherczeg ezuttal hagyja el először huzamosabb időre szülőhazája területét, Magyarországot. Egészen itt nevelték, itt tanitották. A gymnaziumi tantárgyakra Holdházy apátkanonok felügyelete alatt magántanárok oktatták Alcsúthon, a hol minden évben egyszer fenséges szülői jelenlétében a benczés tanárok előtt tette le az examentet és pedig mindig kitünő eredménynyel. A fiatal főherczeg ezelőtt két évvel már nyilvánosan is szerepelt. József főherczeg helyett megnyitotta a virágkiállitást s fesztelenül előadott beszédével és egész viseletével igen rokonszenves benyomást tett. A fiatal főherczeg április utolsó napján Alcsuthról Budapestre érkezvén, azonnal megtekintette a virágkiállitást, gr. Csáky László kalauzolása mellett.

Nyolczvannyolczadik születésnapját ülte április 29-ikén b. *Vay Miklós* koronaőr és a főrendiház elnöke. A közélet veteránjának, ki jó egészségben és erőben érte meg a nagy kort, számos üdvözlet kivánt szerencsét.

Ezer forintos alapítvány. *Hegedüs Sándor* országos képviselő ezer forintos alapítványt tett a Kolozsvártt létesitendő reform. hittani kar és paedagogium javára.

A virágkiállitás. Április 26-ikán nagy érdeklődés közt nyilt meg a városligeti iparcsarnokban a virágkiállitás, katonai zenekarral, fényes közönség jelenlétében. *József* főherczeg, az orsz. kertészeti egyesület védnöke, gyöngélkedése miatt nem jelenhetett meg, hanem gr. *Csáky* Lássló képviselte. A megnyitásra megjelent gr. *Bethlen* András földmivelési miniszter, *Fejér* Miklós államtitkárral.

Emich Gusztáv kiállitási elnök üdvözölte a minisztert, majd gr. *Csáky* László közölte az egyesülettel a főherczeg üdvözletét. Gr. *Bethlen* András miniszter a kertészet fontosságáról szólt, s igérte annak támogatását. Utalt rá, hogy csak magvakért félmilliónál többet adózunk évenkint a külföldnek, hasonlóképen disznövényekért. Szavait megéljenezték, a Mollinary-ezred zenekara pedig rázendítette a a Hunyadi-indulót, s ezzel megnyilt a kiállitás, melyet a miniszter tüzetesen végig nézett.

A kiállitás nagyon gazdag volt disznövényekben és virágokban, s nemcsak a kertészettel üzletszerüen foglalkozók jelentek meg, hanem magánosok is. Be volt mutatva a bokréta és koszorukötés is, továbbá kertészeti eszközök. A rózsák egész ligete rendkivül szép látványt nyujtott, s a hölgyek egész serege özönlötte körül. A kiállitás rendező bizottsága kedves gondot szerzett a női közönségnek azzal, hogy szavazzon a legszebb rózsa fölött. Gillemot Vilmos rózsakertész állitotta ki üvegháza javát: 40 különböző fajta rózsát, hogy azok versenyezzenek egymás között az elsőségért s a kiállitás összes nőlátogatói szavazattal döntsék el, melyik a legszebb rózsa. A rózsákhoz méltó nagy jury összesen 1322 szavazatot adott be; azután összeült Csáky Albinné grófné elnöklete alatt a törvényszék s a szavazatok alapján kimondotta, hogy a nők izlése szerint a legszebb rózsa a *Mme Charles Meurice*: ez kapott legtöbb, összesen 289 szavazatot. A többiek a szavazatok száma szerint igy következnek: II. Merveille de Lyon. III. Baronne Adolphe Rothschild. IV. Luciola. V. Nyphetos. VI. Souvenir de Thérése Levet. VII. Mme. Joseph Desbois. VIII. Duchesse Matie Salviati. IX. Marguérite de Romave. X. Earl of Pembrock. — Érdekes, hogy a 40 versenyző között nem volt egyetlenegy sem, a mely ne kapott volna legalább egy szavazatot.

A régészeti társulat április 29-iki ülésén *Nagy Géza* a székely irásról értekezett. Fejtegette, hogy a székely irás kérdése szorosan kapcsolatban áll az ősmagyar irás kérdésével. Az archaelogiai, történelmi és ethnologiai adatok egybevetése után azon eredményre juthatni, hogy a székely s egyuttal az ősmagyar irás a volgai bolgároktól eredt, ide azonban Belső-Ázsiából, egy a mongolokkal vegyült ujgurféle néptől került. — *Némethy Lajos* esztergomi plébános a budapesti belvárosi plébánia-templomban levő műemlékeket ismertette. A templom egész kis muzeuma kiváló művészek alkotásainak, kiket Mátyás király Firenzéből a saját körébe vont. A felolvasó összesen 11 renaissance-dombormüvet ismertetett és mutatott be rajzokban. Ezek között legbecsesebbek az 1507-ben készült pastoforiumok, melyek egyikét Nagyrévi Endre pesti püspök, másikát Pest királyi város készíttette és látta el saját czimerével. A felolvasó arra a következtetésre jut, hogy a pesti főtemplom szobrászati műveit, az esztergomi Bakocs kápolnáét és ama dombormüveket, melyek a Rudas-fürdő átalakítása alkalmával jöttek napvilágra, firenzei művészek, hihetőleg Andrea Ferrucci da Fiesole műterméből jött mesterek alkották. *Récsey Viktor* a perkátai urnatemetőről és vaskori leletről értekezett.

Orbán Balázs siremléke. Kolozsvárott értekezletet tartottak egy Orbán Balázsnak állítandó siremlék tárgyában. Az értekezleten Benel Ferencz elnökölt s előkészítő bizottságot választottak.

Szolnok-Dobokamegye tanfelügyelőjévé *Rill József*, eddig vasmegyei tanfelügyelő neveztetett ki.

Könyvajánlás. Fischer Károly Antalnak a «hunmagyar irás»-ról a mult évben kiadott nagyobb terjedelmű palaeografiai művét a közoktatási miniszter a könyvtárak részére való megszerzés végett a tanintézetek figyelmébe ajánlotta. A műben 12 régi ilyféle alfabet és 83 a szöveg közé nyomtatott irási hasonmás van. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest, I. ker. vár, Uri-utcza 12. sz.) és minden könyvkereskedésben. Ára 3 frt.

* **A selyem helyett.** *Nayemura Sakusaboro* nevü japáni ember több évig tartó türelmes kisérletek után kitalálta, hogy a japáni vad kenderből (yachyo) oly anyagot készítsen, melynek sajátságai a selyeméhez tökéletesen hasonlítsanak. Kioto nagy selyemgyáraiban az új találmánynyal sikerült kisérleteket tettek.

«ROSSZ SZÓK.»

Tisztelt szerkesztő ur! Becses lapjának mult száma lekötelező jóakarattal ismertetve a minap megjelent Leopardi-fordításomat, hibámul rójja fel, hogy «rossz szók»-at használok. Ilyeneknek mondja a t. biráló ezeket: «egyenlőzi, dicsősködj. gyarlandó, vitéztelen, barbárosság.» Legyen szabad erre nézve a következőket megjegyeznem: az «egyenlőz» (adaequo), «dicsősködik» (gloriari) és «barbárosság» (barbaries) igazolásául egyszerüen a «Nyelvtörténeti Szótár»-ra hivatkozom, hol a biráló ur e szókat, régi magyar iróktól vett idézetekkel dokumentálva, meg fogja találni. Azt tehát, hogy szokatlanok, avultak: megengedem; hogy rosszak, azt nem. Arra a kérdésre pedig, helyesen cselekszik-e az iró, ha régi magyar szókat és szólásokat fölelevenít, már megfelelt Arany János. A «gyarlandó» nincs meg a «Nyelvtörténeti Szótár»-ban, de hogy ez a «gyarlik» igéből szabályosan képzett és tényleg használatban levő szó miért volna rossz, nem látom át. Hát a «halandó», «veszendő», «mulandó?» A mi a «vitéztelen» szót illeti, igaz, hogy ez is szokatlan, de szintén nem rossz. Ha a biráló ur azért hiszi rossznak, mert fosztó képző csak főnévhez szokott járulni: utalok a «bátortalan», «hűtelen» szókra. Különben már a «Zrinyiász»-ban olvashatja ezt:

> Soha én terólad nagy gondu elmémben
> Ily *vitéztelenséget* nem eresztettem. (I. 157.)

A mi a «szaglik» szó használatát illeti, nem látok abban semmi «botránkoztatót»? Ha a finom társaság számüzvén a «büzlik»-et, e helyett «szaglik»-ot mond: ebből nem következik, hogy a *szag* csak *rossz* szagot jelent. Mert akkor «botrányos» dolgot művelnének a tula-dunai leányok, a mikor «szagos» szegfüt emlegetnek és botránkoztató volna a Zrinyiász e helye is:

> «De noha *szagos* az fekete viola...» (II. 117.)

Végül azt a vádat, ha ugyan vád, hogy a «Nyelvőr» iskolájához tartozom és a «láthatár»-féle szókat én is segítek gyomlálni, készséggel ismerem igaznak.

Szivesen adunk helyet Radó ur felszólalásának, de apologiája nem változtatja meg nézetünket. Szerintünk azt, hogy egy költeményben valamely szó jó-e vagy rossz, nem annyira nyelvtani szabályok, mint inkább az eleven nyelvérzék alapján lehet eldönteni, s ha valamely szó bármi okból kirí társai közül s bántja a romlatlan magyar fület, rossz szó biz az, akár szabályosan, akár szabálytalanul van képezve, akár újkeletü, akár régi codexek sárgult lapjairól került elő. Hogy Arany sok régi szót feltámasztott halottaiból, abból még nem következik, hogy nosza, hozzuk forgalomba derűre-borúra az elavult szavakat. A nyelv fejlődésében a szavak elavulásának megvan a maga oka és törvénye s bár az idők folytán nem egy értékes szó is feledésbe megy, a legtöbb szó, melyet a nyelv nagy élő fája mint száraz levelet lehullat, megért a halálra s az élő nyelvre erőszakolni többé nem lehet. A géniusz, igaz, sok régi szót, melyet méltónak tart rá, életre csókol; de a közönséges halandó, mikor halottakat akar föltámasztani, többnyire csak múmiákat ás ki, melyektől, mint Hamleté a Yorick koponyájától, iszonyodik az ember képzelete. Még csak egy megjegyzésünk van Radó ur nyilatkozatára. Úgy látszik, azt hiszi, hogy előttünk a «szag» annyi mint «bűz» s a kellemes szag kifejezésére csak az illatot tartjuk irodalom-képesnek. Távol legyen tőlünk, hogy a túlfinomodott, finnyás izlésnek szegődjünk védőjévé. A virág szagáról beszél a nép, beszélnek költőink, s ha Radó ur az akácz virág szagáról szól vala: egy szavunk se lett volna ellene; de ebben, hogy:

> «A város utja ákácztól ha *szaglik*.»

valóban megbotránkoztunk, s elhiheti, hogy épen úgy megbotránkoznánk, ha a felhozott «*gyarlik*»-ot használná valahol, akárhány codex-szel tudja is igazolni e szörny-szó polgárjogát.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: Kovácsy Gyula, volt országgyülési képviselő, a magyar franczia biztositó részvénytársaság felügyelője, és a pestmegyei hitelszövetkezet igazgatósági tagja, a pestmegyei Péczelen. — Papp Zsigmond, máramarosi nagybirtokos és ügyvéd, Jónás Odön képviselő apósa, 58 éves, Budapesten, hová gyógyítás végett utazott föl; a szabadságharczban is igen fiatalon vett részt, később Máramarosmegye ügyeiben vett tevékeny részt, s holttestét is szülőmegyéjébe szállították, Petrovára. — Csetkovics István, aranymisés pap, horpácsi plébános, a sopronmegyei papság egyik érdemes tagja, 76 éves. — Egyedy Vincze, kegyes-tanitórendi aranymisés pap, házi másodfőnök és lelki atya, nyug. gimn. rendes tanár, Léván, életének 81-dik évében. — Fiamin János, esperes és czimzetes kanonok, 57 éves, Fiumében. — Demkó Imre, királyi tanácsos, kir. jogakadémiai nyug. igazgató, a jogtud. államvizsgálati bizottság kültagja, Kassán, 73 éves. — Fábry Lajos, nyug. főszámvevő, 50 éves, Baján. — Eisler M., new-yorki magyar orvos, ki a szabadságharczban is részt vett, aztán kivándorolt, s 1853-ban telepedett meg New-Yorkban, 72 éves. — Páskuj Lajos, szilágy-somlyói nagybirtokos és kereskedő, ki mint gazda nagyban emelte Szilágy-Somlyó állattenyésztését, 64 éves. — Török Károly, Szilágy-Somlyóra kinevezett kir. telekkönyvvezető, még mielőtt hivatalát elfoglalhatta volna, Zsibón. — Ferenczi Ádám, törvényszéki hivatalnok, 1848—49-ben honvédfőhadnagy, egy ideig Görgey szárnysegéde, majd Szegeden hadbiró, 66 éves korában, Nagy-Kikindán. — Sdravich János, a kereskedői kar egyik köztiszteletü veteránja, 77 éves, Nagy-Váradon. — Éder Ferencz Mátyás, volt kereskedő, 70 éves, Budapesten. — Szigethy Sándor, zalaegerszegi törvényszéki irodatiszt, életének 58. évében. — Hutflesz Győző, a kolozsvári egyetem hallgatója, tekintélyes kolozsvári család tagja, 21 éves. — Id. Wachauer Károly, a pécsi székesegyház és dalárda karmestere, az ottani német lap volt szerkesztője, 61 éves. — Kendeffy Ede, állami tisztviselő, 57 éves, N.-Szebenben. — Nagy Bálint, Szatmármegye utibiztosa, 57 éves.

Özv. Szintay Lajosné, szül. Gencsy D., nyug. törvényszéki biró özvegye, ki csak tiz napig élte tul férje halálát, 71 éves, Nagy-Károlyban. — Gerőfiné szül. Marmorstein Ilka, a vidék egyik kedvelt primadonnája, ki a népszinháznak is volt tagja, de mint népszinmüi és operette énekesnő a vidéken aratta sikereit, Tordán. — Dr. Balássy Endréné, szül. Dobay Katinka, Dobay Antal képviselő leánya, élete 23-ik, házassága 6-ik évében, Érmindszenten. Timon Gizella, özv. gr. Keglevich Gyuláné társalkodónője, 39 éves, Nagy-Kátán. — Veres Anna, Veres János törvényszéki biró 22 éves leánya, Nagy-Váradon. — Ifj. Szőcs Sándorné, szül. Lukács Kamilla, posta és távirda igazgatósági fogalmazó neje, N.-Szebenben. — Somboby Margit, Sombory Lajos országgyülési képviselő 15 éves leánya Budapesten, honnan a magyar-nagy-sombori családi sirboltba szállították.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Anyám és nőm. A tárgy elég hálás, különb kidolgozást is megérdemelne. Versében az érzés csak itt-ott szólal meg, de ekkor is bágyadt, erőtlen hangon, a legnagyobb része száraz okoskodás, döczögős, nehézkes formában, közbe-közbe ilyen furcsaságokkal tarkázva:

> «És hogy frigyünk hírét megvitte.
> Távolból néki a gyors tüzmén:
> Mint sietett megáldni, áldó
> Keze rajzát papirra tüzvén.»

Ne vádolj... Már rég félretettük. A benne nyilatkozó határozott tehetség a mellett szól, hogy a közlendők közé sorozzuk, de a pongyola kidolgozás nem engedi, hogy közöljük. Atdolgozással talán beválnék.

Dal. A pór. Az árva. A kidolgozás mind a háromnál annyira gyenge, hogy javítás vagy átdolgozás alig segítne rajtuk. Újra kellene megírni, de hogy az jobban sikerülne, az eddigiek után nem merjük jósolni.

A vértanu. Oh jaj a költőnek. Megboszulva. Tehetség látszik bennük, de nem akkora, mely jogosulttá tenné azt a magas hangot, melylyel a világ aljasságáról, keble Istenéről és saját prophétai küldetéséről beszél. A világfájdalmas költészethez sok erő kell, ha az hiányzik belőle, nem egyéb siránkozásnál.

Nem közölhetők: *Miolta téged szeretlek. Szerelmem mint az idő változó. Mint az égi boltnak. Egy nappal... Nefelejcs.*

SAKKJÁTÉK.

1600. számu feladvány. Möller F.-től.

SÖTÉT.

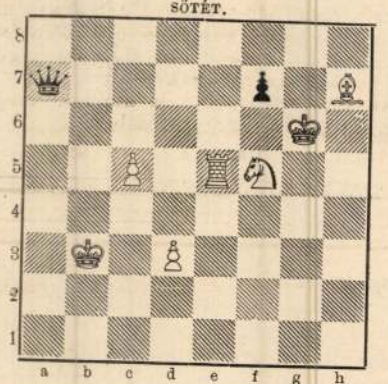

VILÁGOS.

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1594. számu feladvány megfejtése.

Laws B. G.-től.

Megfejtés.

Világos.	*Sötet.*	*Világos.*	*a. Sötet.*
1. Va8—b7	Kd5—c4 (a)	1. --- --- ---	Kd5—e4 (b)
2. Hc6—e5 †	t. sz.	2. Hc6—b4†	K lép
3. Hb5—c3 mat.		3. Vb7—g7 mat.	

b.		*c.*	
1. --- --- ---	Hg8—f6 (c)	1. --- --- ---	c5—e4
2. Hc6—a5 †	K lép.	2. Hc6—b8†	K. t. sz.
3. Ha5—c4 mat.		3. Hb8—a6—d7 mat.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Babocsay Béla. — *Tarnóczon:* Németh Péter. — *Nagykörösön:* M. — *A nagykörösi polgári kör sakk-kedvelői. — A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 16-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Nászutazás.*

HETI-NAPTÁR, május hó.

Nap	*Katholikus és protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
4	V.	E 4 Cantate	E 4 Monika	22 G Teodor	14
5	H.	V. Pius p.	Pius	23 György vt.	15 Sch. b.
6	K.	Olajbaf. János	Áldor	24 Szaba vt.	16
7	S.	Szaniszló vt.	Gizella	25 Márk ev.	17
8	C.	Mihály főangy.	Ákos	26 Vazul pk.	18 Lag. b.
9	P.	Naz. Gerg. p.	Gergely	27 S. Jéz. rok.	19
10	S.	Antonin pk.	Viktorin	28 9 vértanu	20 S. 4 p.

Holdváltozásai. ☽ Holdtölte 4-én 10 óra 25 pk. este.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklos.**
(L. egyetem-tér 6. szám.)

Rohseidene Bastkleider fl. 10.50 per Robe und bessere Qualitäten versendet porto- und zollfrei das Fabrik-Dépôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

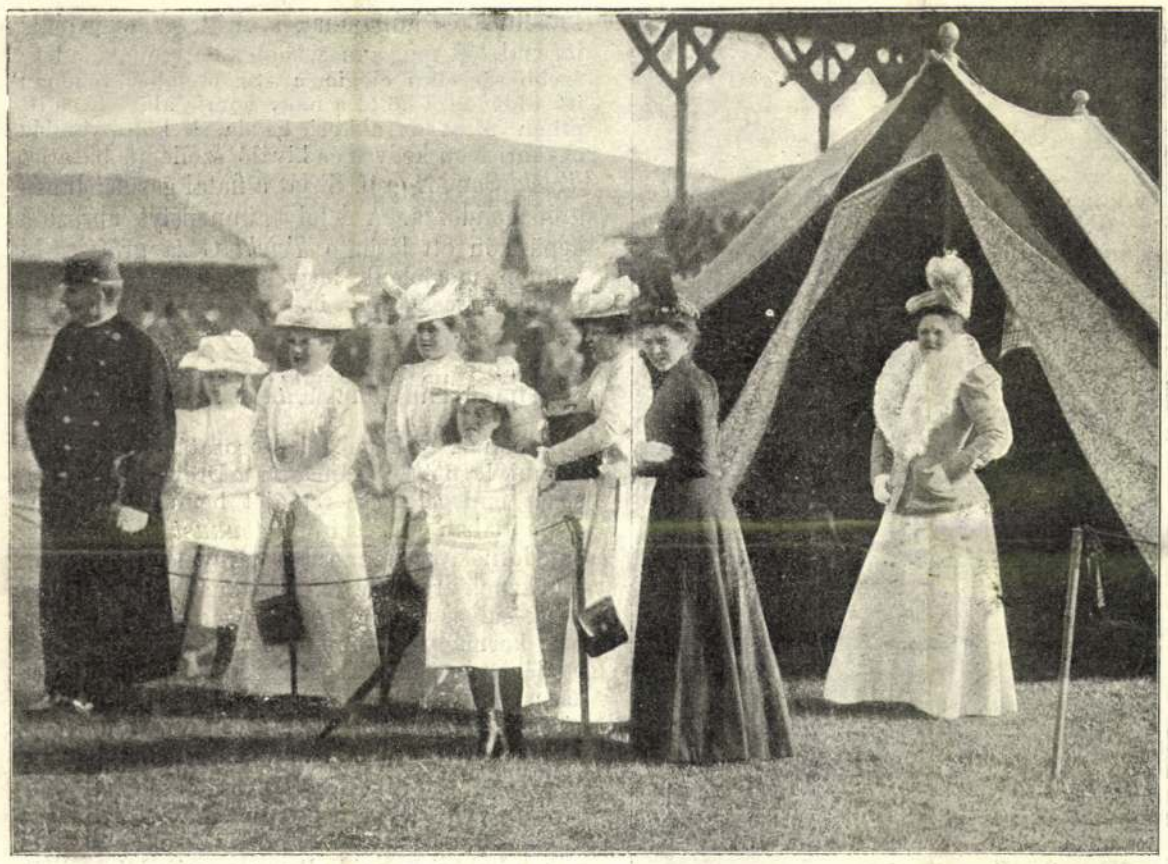

Klösz György fényképe után.

IZABELLA FŐHERCZEGNŐ LEÁNYAIVAL ÉS KISÉRETÉVEL A TÁTRA-LOMNICZI LÓVERSENYEN.

VERSENYEK A TÁTRA ALJÁN.

A Magyar Lovar-Egyesület egyik legszerencsésebb alkotása volt, mikor a kormány kezdeményezésére és hathatós támogatásával az egekbe nyúló Kárpátok alján, Nagy-Lomnicz község határában lóverseny-teret rendezett be.

Nem pusztán a nemes sport érdeke hozta létre e pályát; magasabb érdek: a vidék, a Szepesség, kiváltképen pedig a magyar kormány által létesített tátra-lomniczi fürdőtelep látogatottságának előmozdítása volt a főczél.

S ezt el is érték, mert 1894 óta, mikor a nemes telivérek ez új küzdőtere megnyílt, statisztikailag ki van mutatva, hogy egyre emelkedik a Tátravidék látogatottsága, s Tátra-Lomnicz rövid idő alatt oly nyaralóhelylyé lőn, mely vetélkedik a Tátrafüredekkel.

Már napokkal a versenyek előtt hiába keres az idegen szállást Tátra-Lomniczon; minden le van ott foglalva a sport hívei számára. A legkényesebb követeléseket is kielégítő módon berendezett nagy szállóházon kívül a nagyszámú villák szobáit is a sport terén jól ismert nevű szállóvendégek foglalják el egy héten át, a mennyi ideig a versenyek tartanak.

Gyönyörű fekvése van a versenytérnek a Tátra-Lomnicz és Nagy-Lomnicz között elterülő lapályon.

Rengeteg költségbe került a terület megszerzése, kiváltképen azért, mert a Lovar-Egyesület oly pályát készíttetett, mely ritkitja párját egész Európában. Nem körben, hanem hosszant futtató pálya ez. Egész Európában csak egy helyen, Anglia legrégibb versenyterén, Goodwoodban van ilyen pálya, mely egészen egyenes és 1600 méter hosszú.

A versenyek díjazására is nagy összegeket fordít a Lovar-Egyesület, a miben hathatósan támogatja az egyesületet a kormány is. Évenként négynapos meetinget rendez, s ez alatt oly tekintélyes díjakért versenyeznek az istállótulajdonosok, mint a 20,000 koronás Tátrai handicap, s a meeting chief eventje, az 50,000 koronás Kárpáti díj.

A versenyek ideje minden évben úgy van meghatározva, hogy az a Tátravidék fősaisonjára essék, s így természetes, hogy azok nagy látogatottságnak örvendenek. Nemcsak a Tátrában nyaraló közönség ad ilyenkor találkát egymásnak a versenytéren — bár csak szép időben, — hanem tömegesen ott láthatjuk Budapest és Bécs sportvilágát is.

Az idén augusztus második hetében folyt le a négynapos verseny, de a három első napot teljesen elrontotta az idő. Valóságos téli évszak volt a vidéken; fagyos szelek fújtak át Galiczából, fagyos eső esett alant, fönt a hegyekben pedig szünet nélkül havazott. Így aztán nem is csoda, hogy az első három napon úgyszólván csak azok mentek ki a versenytérre, a kiknek okvetetlenül ott kellett lenniök. Máskép volt azonban az utolsó napon. Elvonúltak a felhők, tisztán látszottak a gerlachfalvi, lomniczi, nagyszalóki csúcsok sajátságos kék, lilavörös színeikben, élesen rajzolódva a tiszta égre s a nap ragyogva aranyozta be őket. Volt is látogatottság. A Tátra-Füredekről valóságos kocsitábor robogott alá; Tátra-Lomniczról, Lőcséről, Iglóról, Kassáról a különvonatok csak úgy ontották a közönséget. S milyen közönséget! Soraiban legnagyobb számmal voltak a hölgyek, vetélkedve egymással a szivárvány minden színében pompázó öltözetekben. Bezzeg az első három fagyos napon nem volt semmi élénkség. De mégis jóleső látvány volt minden napon az az elbájoló csoport, mely az első hely közepén felállított zöld sátorban foglalt helyet.

Fenn nyaralt a Tátrában *Izabella* főherczegnő leányaival, s előre megigérte, hogy ellátogat a versenyekre. De ki merte volna remélni, hogy a fenséges asszony rászánja magát harmadfél órai kocsiútra ebben a rosz időben. És mégis! A főherczegasszony leányaival minden nap hűségesen megjelent a versenytéren, s nem csupán mint szemlélő, hanem részt is vett a versenyekben, a mennyiben fenséges férjének, több lova futott s azok közűl egy: a «Silfide», diadalt is aratott a verseny egyik nagyobb futamában, a Lomniczi handicapban.

A helyszínén fölvett egyik képünkön a fenséges asszony látható öt leányával, a szárnysegéddel és az udvarhölgygyel.

Másik képünk azt a jelenetet tünteti föl, mikor a meeting legnagyobb díjában, az 50,000 koronás Kárpáti díj versenyében már épen a czél előtt vannak a díjért pályázók. Elől ságúld Péchy Andor hároméves *Iro*-ja; nyergében Sharpe jockey ül; mellette Königswarter báró *Antonius*-a és Blaskovich Elemér *Charmantja* nyomúl a czél felé.

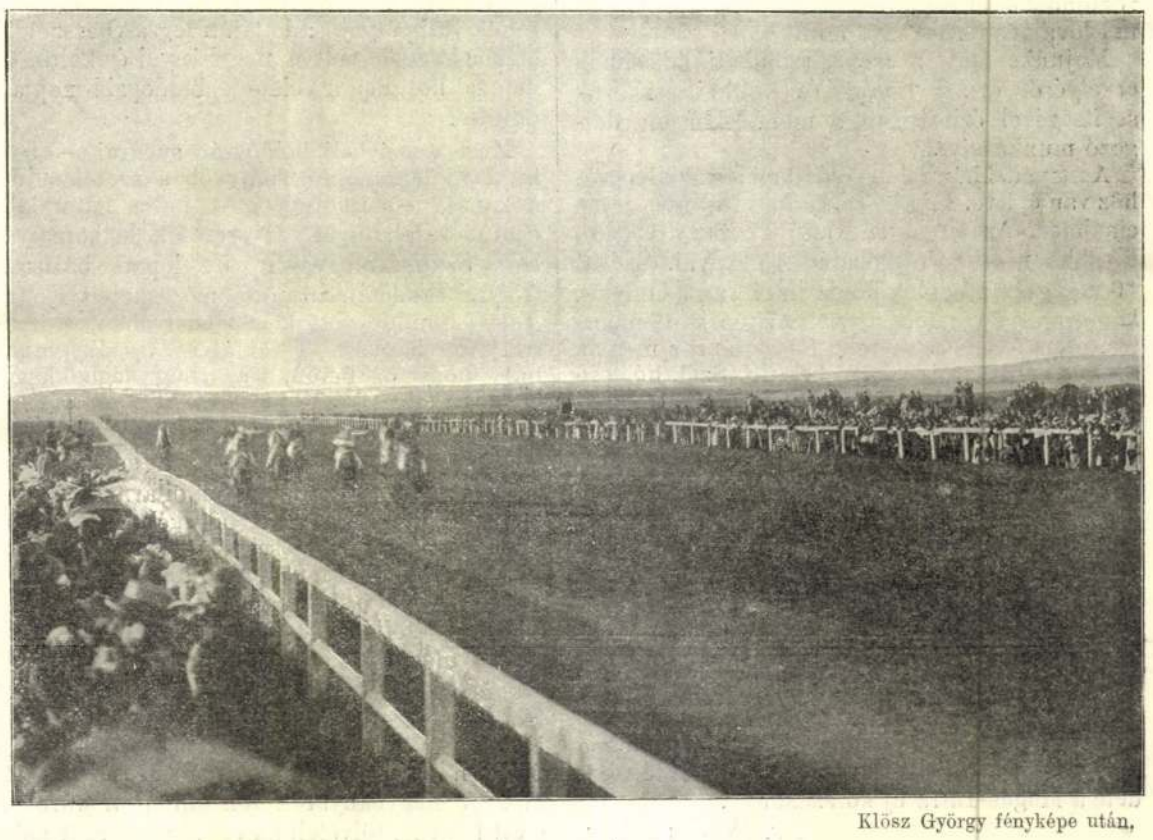

Klösz György fényképe után.

A TÁTRA-LOMNICZI LÓVERSENYRŐL. — A Kárpáti-díj versenye.

A TÉRY-MENEDÉKHÁZ FELAVATÁSA.

Szent István-napján emlékezetes ünnepe volt a magyar turista-világnak. A Magyar Turista-Egyesület ezen a napon tartotta meg rendes évi közgyűlését Ó-Tátrafüreden s másnap ünnepélyesen fölavatta és a közhasználatnak átadta a Téry-menedékházat, mely hivatva van új lendületet adni a turistaságnak a Magas-Tátrában.

Szinte csodálatos, hogy a hazai és külföldi turisták nem keresik föl nagyobb számmal hazánknak e páratlan szépségű hegyvidékét, mely természeti szépségekben bizvást kiállja a versenyt az európai hires alpesi tájakkal, a hová a világ minden részéből ezerszámra sereglenek az idegenek. A Magas-Tátra iránt még tán a németek érdeklődnek leginkább, a minek a bizonysága a Felkai tó mellett épített «Szilézíai menedékház».

A mindenfelé utazó angolok még nem látogatják a Tátrát, mely a szepesi fensíkból oly merészen tör az égnek és a melynek oly hatalmas csúcsai vannak, mint a 2663 méter magas Ferencz József-csúcs és a 2634 méter magas Lomniczi csúcs. Ezek mellé méltán sorakozik a Jégvölgyi csúcs (2630 méter), a Tátra-csúcs (2565 méter) és a magyar Riginek nevezhető Tengerszem-csúcs (2503 méter.) E kiemelkedő csúcsok mellett elragadó szépségű völgyek és tavak vannak, a milyenek a Csorbai-tó, a Halas-tó, a lengyel Welkistaw-tó és általában az Öt-tó környéke.

A Tátra déli lejtős oldalán a Csorbai-tótól egész Barlangligetig pompás turista-út huzódik végig. Ennek a mentén feküsznek a hires tátrai fürdők és üdülőhelyek: Csorba-tó magaslati gyógyhely, Felső-Hági, Tátra-Széplak, a három Tátra-Füred, Tátra-Lomnicz, Matlárháza, Fenyőháza, Barlangliget. A galicziai részen pedig ott van a hires Zakopane.

Hazai turistáink mindent elkövetnek, hogy e hegyvidék a külföld részéről is megérdemlett figyelemben részesüljön. A Kárpát-Egyesület, valamint a Magyar Turista-Egyesület nemes versenyt fejtenek ki a Magas-Tátra megismertetése és a turistáknak hozzáférhetőbbé tétele érdekében. Egymásután csinálják a menedékházakat, az útakat és az erdei jelzéseket, úgy, hogy ma már vezető nélkül is el lehet igazodni a Tátra rengeteg erdeiben.

A Magyar Turista-Egyesület budapesti osztálya pedig épen most szép ajándékkal lepte meg a turista-világot. Ez a Magas Tátra Öt-tó katlanában épült *Téry-menedékház*, melynek ünnepi fölavatása augusztus 21-én ment végbe.

A Magyar Turista-Egyesület, melynek élén oly kitünő vezérférfiak állanak, mint *Eötvös* Loránd báró elnök, dr. *Téry* Ödön ügyvivő alelnök, s az Egyesület budapesti osztálya, mely *Teleki* Sándor gróf elnök és *Petrik* Lajos ügyvivő alelnök vezetése alatt működik, már régebb idő óta tervezte e menedékház fölépítését. Évek során át fáradozott és gyűjtött az osztály, hogy az építésre szükséges tőkét megszerezze. S a mikor megvolt a pénz, igen nagy nehézségekkel kellett megküzdeni építés közben. Szerencséjére az egyesületnek egy lelkes szepesi polgár, *Majunke* Gedeon szepes-szombati építész vállalkozott a menedékház fölépítésére és azt önfeláldozó buzgalommal s a nehézségek leküzdésével végre is hajtotta.

A Téry-menedékház a Magyar Turista-Egyesületnek legnagyobb szabású alkotása. A legczélszerűbben épített, a legmodernebb menedékház a Magas-Tátrában és a legmagasabban fekvő egész hazánkban.

A Téry-menedékház a Tátra egyik legszebb pontján, az Öt-tó katlanának oldalfalára van épitve 2030 méter magasságban. Körülötte emelkednek a Jégvölgyi-csúcs, a Lomniczi-csúcs, a Fecsketorony, a Zöldtavi-csúcs, a Jégvölgyi gerincz, a Markasit-torony és a Téry-csúcs s több más kimagasló pontja a Tátrának, a melyet eddig épen hozzáférhetetlenségük miatt figyelembe nem vettek.

E pompás hegyvidéket először épen *Téry* Ödön országos közegészségügyi felügyelő, a legkiválóbb magyar turisták egyike, járta be s a Turista-Egyesület részint ezért, részint hálás elismeréséül nevezte el az ő nevéről az új menedékházat.

Érdekes, hogy a roppant magasságban miként épült ez a ház. Az egész gránitkőből és vasból van. Fa alkotó rész nincs benne. A követ ott fejtették ki a hegyből, a czementet és a vasépületrészeket azonban a tarpataki szállótól a Tüzelőkőig, a Lomniczi csúcs aljáig 25 kilogrammos zsákokban lóháton szállították, azontúl pedig a szalóki munkások hátukon vitték föl az Öt-tó katlanáig. Összesen két vaggon czementet vittek így föl és minden métermázsa anyag fölszállítása öt forintba került. A munkások részére a Tüzelőkőnél ideiglenes házikót rögtönöztek. Ezen a nyaktörő úton először jártak lovak és terhet vivő munkások.

Majunke építész szepes-szombati lakásának erkélyéről óriási tükrök és optikai eszközök segítségével érintkezett a menedékházon dolgozó munkásaival.

A menedékház a hegyoldalban a sziklalépcsőhöz van építve. Egy része földszintes, más része emeletes. Az emeleten van egy nagy ebédlő, továbbá négy háló-szoba 4—4 ágygyal. Szóval 16 vaságy van benne. Földszinten van a konyha, kamara és a vezetők lakása. Az egész tűzmentes, mert födele vasbeton, fala gránit s még az ajtó és az ablak is vasból készült. Szél, hó, eső nem árthat ennek az épületnek, mely így biztos otthont nyújt a turistáknak.

Az új menedékház jelentősége abban áll, hogy a turistáknak most nem kell minden kirándulást Tátrafüreden kezdeniök és mindig oda visszasietniök. Most egyszerűen a menedékházba mennek, ott töltik az éjszakát és másnap friss erővel vállalkozhatnak nagyobb utakra. Az új turista-otthon megkönnyíti a legveszedelmesebb pontokhoz való eljutást és lehetővé teszi az eddig hozzáférhetetlen ormok megmászását is.

A Téry-menedékház fölavatása igazi ünnepe volt a magyar turista-világnak és biztató kezdete a Magas-Tátra új korszakának.

Dr. Kovács Dénes.

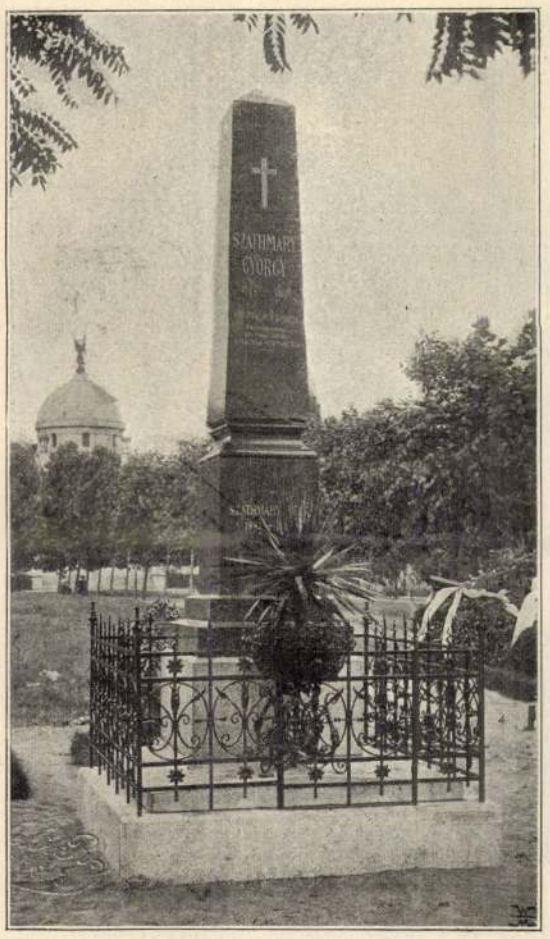

Szathmáry György síremléke a kerepesi-úti temetőben.

PETŐFI ÜNNEPE — A HOL LEGBOLDOGABB VOLT.

(A nagybányai, koltói ünnepélyek.)

Mint a hegyi kristály, oly tiszta és áttetszően fényes volt Petőfi egyénisége, mint költőnek és embernek. Éltének minden kis mozzanata föl van jegyezve apróra, híven; — egész élete nem volt oly igen hosszú!.. S minden város, minden ház emlékszik reá, a hol egyszer megfordúlt. Mint Homérért a görög városok, úgy versengettek érte. Kis-Kőröstől Félegyháza vitatta a szülőhely dicsőségét. Pápa, Selmecz büszkék rá, hogy ott járt iskolába. Kecskemét a segesvári ünnepre is egész nagy küldöttséggel vonúlt fel, emlékezetére annak, hogy ő a Petőfi Sándor «hírös városa». Debreczen annak is örül, hogy róla a «Hejh Debreczen»-t megirta. És így tovább, több más helység, város. Mező-Berény, honnan végzetes erdélyi útjára indúlt, vagy a hol egy költeményét megirta, (mint legújabban Vácz,) — legalább egy emléktáblát szentel a halhatatlan költőnek. Halála félszázados évfordúlóját megülték száz és száz helyen. Nagy ünnep volt az ország fővárosáé, a hol Petőfi legtevékenyebb életszakát töltötte; még nagyobb a fehéregyházai, hol hősi halállal végzé rendkívüli pályáját; de talán legszivhezszólóbb, legmegkapóbb volt a nagybányai és koltói ünnep, a hol Petőfi «élete legboldogabb napjait» töltötte.

Mert a szívbeli boldogság sugarai — a mi iránt ki lehetne fogékonyabb a szerelem dalnokánál? — itt ragyogták be a nagy költő ifjúi élete alkonyát. Itt szeretett legkomolyabban, Szatmármegyében, itt lépett házassági frigyre Erdődön, itt tölté mézesheteit Koltón, *Teleki* Sándor gróf kies kastélyában, s innen irta Nagybányára Törökfalvi *Pap* Zsigmondnak, hogy ő, Petőfi, «a világ legboldogabb embere».

A legtöbb, lángoló, olvadó szerelmes verset Szatmármegyében irta — «Szeptember végéig». Csupa szeretet az, a mivel Szatmármegye fiai és leányai viszonozzák ezt, büszkék rá, hogy más adhatott bölcsőt, dicsőséget, sírt a költőnek, de a mi mindennél több: szerelmet, boldogságot mégis csak az ő földjük nyújtott neki!

Kegyeletteljesen folyt is le minden ünnepélyök megyeszerte, részvételével a hatóságoknak s az egész előkelő magyar közönségnek, Szatmár városától kezdve Erdődön, Koltón át Nagy-Bányáig. Képeink híven mutatják be a festőien érdekes színtereket, megkapó jeleneteket. A nagybányai Petőfi-ünnep a városház előtt folyt le, fölvételünk ezt ábrázolja. A koltói kastélyt magányosan tünteti föl a kép a régi parkban, ilyen volt a képe 1846-ban is, midőn Petőfinek és Júliájának szolgált édenkertjéül; itt született meg a mézeshetek hattyúdala, a legszebb szerelmi elégia, a «Szeptember végén»; itt üldögélt a költő a nagy somfa alatt, — s itt pihen most az akkori gazda, a költő-vendég egykori igen kedves és kiváló szellemű barátja, *Teleki* Sándor gróf. Sírját a fiatal gazda: János gróf gondozza. A lefolyt ünnepélyt ábrázoló képünkön ott látható *Teleki* Géza gróf is, ki szintén megjelent kegyeletét leróni, mint a Petőfi Társaság tagja is.

KÉPEK A FRANCZIAORSZÁGI ESEMÉNYEKHEZ.

Azoknak a képeknek sorozatát, melyekkel lapunk legutóbbi számában a Dreyfus-ügy többsokat emlegetett szereplőjét bemutattuk, mai számunkban kiegészítjük *Jouaust* mérnökkari ezredesnek, a Rennesben tárgyaló hadbiróság elnökének arczképével. A katonás külsejű ezredesre sulyos és nagy felelősséggel járó feladatot rótt kormánya, a mikor őt szemelte ki a tárgyalás vezetésére. Azok a szenvedélyek, melyeket a Dreyfus ügye fölébresztett, nem kimélik a biróság tárgyaló termét sem, szüntelen megmegakasztják a tárgyalás nyugalmát, hol egy-egy tanu szenvedélyesebb nyilatkozatai, hol meg a hallgató-közönség véleménynyilvánításai által. Különösen a tárgyalás azon napján, a mikor Labori ügyvéd ellen a merényletet elkövették, volt nehéz az izgatott hangúlatot féken tartani, hogy a tanács-terem zavargások színhelyevé ne legyen; s Jouaust elnök nagy erélylyel teljesítette nehéz föladatát. Általában a pör folyamán, a mint ezt Dreyfus ellenségei és védői egyaránt elismerik, katonásan, szigorral, de teljes részrehajlatlansággal viselkedik mindenkivel szemben.

A Dreyfus-ügygyel szoros kapcsolatban állanak azok az elfogatások, melyek Párisban folyó hó 11-éről 12-ikére való éjjel történtek. Számos embert fogtak el, kik a naczionalisták, orleanisták és antiszemiták izgatásaiban vezérszerepet vittek, köztük Déroulède képviselőt, a tüzesvérű naczionalista izgatót, a ki annak idején azzal vált híressé, hogy a Loubet elnök megválasztására következő katonai ünnepélyek alkalmával rá akarta birni a katonaságot, hogy fordítsák fegyverüket a köztársaság ellen.

Az elfogatásokat azzal okolta meg a kormány, hogy az elfogottak az orleansi herczeg érdekében összeesküvést szőttek a köztársaság ellen s forradalmat akartak kelteni, melynek czélja lett volna a jelenlegi államforma fölforgatása s az ő túlzó fölfogásuknak megfelelő viszonyok teremtése.

Azok között, a kik ellen az elfogatási parancsot kiadták, van Jules *Guérin*, az antiszemita liga alapítója és elnöke is. Guérin azonban bezárkózott a rue Chabrol 51. száma alatt levő, «Grand-Occident de France» nevű antiszemita klub házába.

Mikor aztán odamentek a rendőrség emberei, hogy elfogják, Guérin kijelentette, hogy az erőszaknak sem enged s fegyverrel is ellenáll mind halálig. Vele volt a klubban számos hozzá hasonló gondolkozású pártfele is, a kik valamennyien keményen fogadkoztak, hogy meghalnak, de meg nem adják magukat. Kiéheztetni meg, mint Guérin kijelentette, nem lehet őket, mert van élelmiszerük és italuk elég. Ha erőszakkal akarnák őket megostromolni, puskájuk, revolverük s lövőszerük is van a védelemre.

A rendőrség nem akar vérontást előidézni, ezért nem jár el erőszakosan a pártütőkkel szemben, hanem megvárja, a míg szépen megadják magukat. Egyelőre elzárták a házba vezető vizvezetéki és gázcsöveket, a házat magát pedig katonai őrizet alá vették.

A különös dolog nagy mulatságot szerez Páris mindig nevetni kész népének. Közben egyes képviselők forma szerinti tárgyalást kezdtek a kormánynyal elszánt pártfeleik érdekében, de siker nélkül. A klub-házat, melyet képben is bemutatunk, folyton őrzi a katonaság, de ostromolni nem ostromolja más, mint az ujságtudósítók, a kikkel Guérin és társai néha szóba állanak az ablakon keresztül, hogy adatokat mondjanak el nekik állapotukról és hadi készületeikről, vagy többé-kevésbbé sikerült tréfákkal mulat-

poir du requin enfin le fit——voir sonn
er par plu
potage en sachet dans le supermarc—
——loina
j'ai taillé la page qui fu——
——bon aloi puis le po
hi——stoire de la flauce
——qui lui revien de droit
une bouteille de char
s vive——il y a argument
en ferme attente
du ró——bien marqué de tout
dont elle eu se
in de peindre p
our la compréhension
——et la plu part du temps vous c
rèverez de chaleur
au point du jour pleine d'escargot par
noble coustume.
tu t'émailles——la petite
h'atte je
creuse——
tu mouilles——je cr
——mais
les pavés débremouille
er se
——et l
atrocinium
d'un soldat mercenr
——
ire comme maille au mercerie
pleine——
——à l'étranger ou parfrois
surtout si
——frémi
sante faune de la genèse
l'on s'abandonne
la force des chaux

Papp Tibor

"poir du requin"

Bodri Ferenc: A párizsi atelier-csoport.
MŰVÉSZET, 1980. november - 24. lap.

Pap Zsigmond

* **Petőfi életrajzához** érdekes, jellemző adattal járúlt Pap Zsigmond nagybányai törvényszéki biró. Közli ugyanis a »Hon«-ban, hogy Petőfi 1846 szept. 8-án, az évnegyedes közgyűlés alkalmával a nagy-károlyi »Szarvas« vendéglőben tartott bálban látta meg először későbbi nejét: Szendrey Juliát, kit a megyei fiatalok ugyancsak körűlrajongtak és táncoltattak. Petőfi ép PappZsigmondtól kérdezte meg, hogy kicsoda az a kedves leány s aztán megragadta barátja kezét, komoly elhatározottsággal mondva: »Az a leány az e n y é m!« Másnap megismerkedhetett volna vele az uradalmi inspektor: Térei által adott nagy ebéden, melyre őt is meghivták, de nem ment el, azt mondván: »Nem akarom, hogy boldogságomat ama helytől kelljen datálnom, a hol megkötötték a szatmári békét: a majtényi sikon.« Ekkép a megismerkedés későbbre mardt, s a lány csakugyan az övé lett.

Fővárosi Lapok

1875.) 341 l.

(I. felev

Pap Zsigmond

néznek. A két király kísérete, a minisztérek és a követek az épület második emeletén vannak elszállásolva. Királynak tegnap reggel fél nyolckor érkezett Cormonsba az olasz királyi vonattal. Leikesedve fogadták s a város hódoló föliratot nyújtott át. Udinebsa, hová nyolckor érkezett, díszszázád volt felállítva s Menabrea tábornok üdvözlé királya nevében. Az olasz tisztek bemutatása [illegible] tovább robogott s Velence alott tizenegy órakor [illegible] fejedel [illegible] szontlátása igen szivélyes volt. Roppant [illegible] [illegible]zett. A bevonulás rendkívül pompásan [illegible] hez s az ódon város palotái és lagunai fényben [illegible]

* * * **Külföldi hírek.** Velence népszerű [illegible] [illegible]szerzője: Giacomo Bortolini, kit a [illegible] [illegible]dijévnek is nevertek, a mult hó végén meghalt. — **Dr. Mauch Károly** híres utazó, ki négy évet töltött az afrikai sivatagokon és erdőkben, baleset áldozatlett: Ulm mellett Blaubeuren-ben, nagypénteken vig

7

Fürstenau Lajos

1875. 3 VI. l.

Unokáink sem fogják látni...

Hidak és házak

Érdekeink ütközőpontján áll a Budapesti Polgári Lövészegylet 1885-ben épült, Marczibányi téri székháza

A levelekből készült összeállítást ezúttal díszítsék azok a képek, amelyek felidézik Önöknek egy kandalló szépségét. Egy 112 éves fehér márvány kandallóét, amelyről pont egy hete írást olvashattak a *Magyar Nemzet* szombati számában. Részletesen bemutatom majd a következő, a február 9-i adásban. Legyen e néhány kép előzetes...

Az Unokáink sem... karácsonyi adására sok visszajelzést kaptam. Az egyik legérdekesebbet – szinte történelem – *Németh* Zsigmondtól Budapestről.

„A *zalaszentgróti Kőhíd* (a Hatamov-híd) sorsát sokan szívükön viselik, köztük magam is. És nagyon örülök, hogy Ön annyiszor kongatta a vészharangot ebben az ügyben. Húsz évvel ezelőtt fogadatlan prókátorként *igyekeztem megakadályozni a híd felrobbantását. A kézi vezérlésű rendszerben még sikerülhetett az ilyesmi.*

Akkor két vonalon lehetett a mentést végezni: egyrészt a Hatamov nevéhez fűződő hőstett játszott szerepet, másrészt az építtető *Deák* Ferenchez és korához kapcsolódó lokálpatrióta érzelmek.

Vadász Ferenc (régi Népszabi), igazi partizán azt mondta nekem, ha nem lett volna Hatamov őrmester, ki kellett volna találni! *Székelyhidi* Vilmos, Horthy egykori fővadásza pedig, aki a háború után Szentgrót tanácselnöke lett, ébren tartotta az eseményt. Rekonstruált dokumentumfilmet forgattatott a híd megmeneküléséről, meghívta Hatamov rokonságát, amikor a hidat róla keresztelték el... Székelyhidi kezdeményezte Zala megye tájneveinek gyűjtését, az ő tevékenysége nyomán készült el az első magyar tájnévszótár, amit aztán sorozatban követtek a többiek.

A hídszeretők közé sorolhatjuk *Varga* Györgyöt, aki *Bebrits* Lajos idején a MÁV vezérigazgatója volt. Akkor már a Dunántúli Intézőbizottságban tevékenykedett, és ott akadtam rá. Kiderült, hogy Szentgróton született, nagyapja pedig Széchenyi szabója volt. Varga Györgyöt a gróf életének jeles kutatójaként tartják számon.

Méltathatnám a dokumentumokban előforduló nevek más viselőit is, de a végső szót a híd megmentésében *Illés* (György?), az Országos Vízügyi Igazgatóság vezetője adta ki, akinek ott jártamban lerajzoltam, hogy milyen veszély fenyegeti a hidat. Hiszen az új meder kotrásával alig 50–60 méterre voltak a híd megcélzott pillérétől. Éppen délidőben jártam Illésnél, aki közvetlen telefonon átszólt Szombathelyre, és állította le a további munkát. Vele is szerencsém volt: Illés, sümegi lévén, jól ismerte a hidat.

Némi huzavona után megadták a műemlékvédelmet, *de a Kőhídhoz csatlakozó Pávahidat a viták ideje alatt felrobbantották,* hiszen az ekrazit már ott hevert. Ha van fegyver a színpadon, annak el is kell sülni, ugyebár. Így elveszett a Kőhíd funkciója. Varga György szerzett még faanyagot a keletkezett hiány áthidalására, de – szerintem – a fának lába kelt, amint a kipotyogó tégláknak is.

A híd pilléreibe a németek 40x40 cm-es, 50–60 cm mély lyukakat vésték. Azokba kisebb méretű bombákat helyeztek. Azok még sokáig ott feküdtek a háború után. Borzongva néztük a fel nem robbant szerkezeteket. E tény alapján úgy gondolom, hihető Hatamov cselekedete. Teste évekig ott pihent a híd közelében eltemetve.

Ez a múlt. Most mit lehet tenni? Szerencsére a híd felkerült a védelemre érdemes műemlékek *nem végleges* listájára (...)

Császár József polgármestert felkerestem az Unokáink sem fogják látni adása után. Ő megbízott, hogy minden tőlem telhető eszközzel igyekezzem a híd jó sorsát egyengetni. De a mai monetáris világban az érzelmek és a szándékok nem sokat érnek. Most pénz kell. Legalább 20–50 millió szükségeltetik, hogy végleges megoldás szülessen. Az ideiglenes évente 10–20 millió is elvihet a kasszából, s ezt előbb-utóbb meg fogják unni a városatyák.

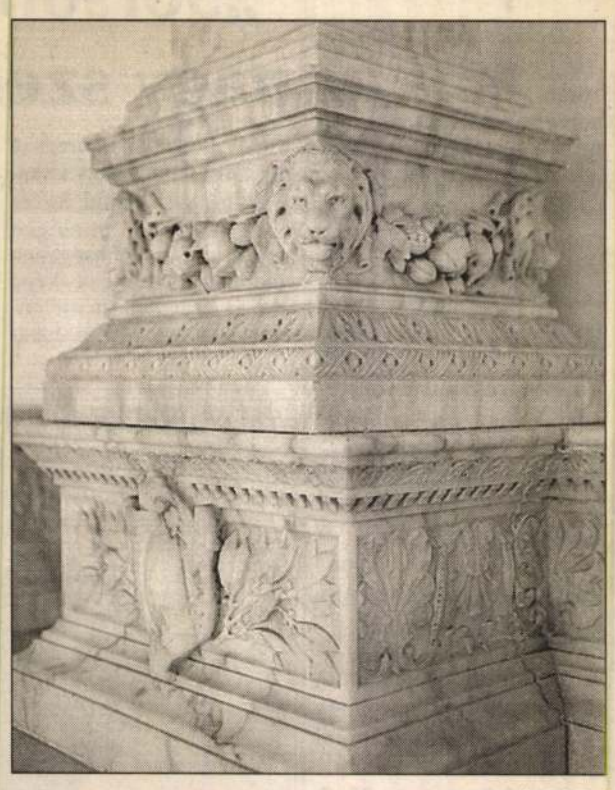

A 112 éves fehér márvány kandalló részletei

A megjavított hídnak funkciót is kell adni. Szentgrót és Aranyod (városrész) között az utat majd' egy kilométerrel megrövidíti, a gyalog iskolába járó *gyerekek útját biztonságosabbá teheti.* Ehhez kellene a rendőrség nyilatkozata, támogatása. Felmerült az is, hogy *a csak gyalogos- és kerékpárforgalomra megnyitott híd* északi oldalát építsék be standokkal, ahol csekély díj ellenében a helybeliek árulhatnának például konyhakerti terményeket.

Én azt látnám célszerűnek, hogy a hídhoz még egy lyukat építsenek. Így évszázadokra megoldódna a híd sorsának kérdése. Annak idején még a szentgróti téglagyárnál is próbálkoztam, hogy a KISZ-brigádok éges-

lesznek a nagyvilág előtt is. (...) Ő jött rá régi iratok alapján, hogy a meszelés alatt lehet valami. Így is lett. Nagyon sok fáradozásába, munkájába került, hogy a restaurátorok idejöhessenek, s elvégezhessék a munkát."

Dr. *Cseh* Sándor győri kanonok kérését szívesen teszem közzé.

„Fele részben tulajdonosa vagyok egy ősi, szinte évszázados épületnek: *Hédervár,* Fő utca 39. A millecentenáriumra készülve teljesen ingyen felajánlottuk a házat a telekkel együtt a helybéli önkormányzatnak tájház, múzeum, bemutatóhelyiség létesítése céljából. Az önkormányzat akkor szóbelileg örömmel fogadta a felajánlást, pár napja azonban pénzügyi nehézségekre hivatkozva írásban elutasította. A tervünk jelenleg az, hogy Hédervári Tájház Alap megélhetését. Beteg, allergiás asztmával küszködő gyermekem pedig meggyógyulhatna, s így *mindannyiunk örömére,* megelégedésére szolgálhatna az ügy.

Fenti ingatlan tanyaként van nyilvántartva.

A földhivatal által megadott *Clipper* Kereskedelmi Kft. céméről visszajött a levelem azzal, hogy a címzett ismeretlen helyre költözött. Senkihez sem tudok eljutni, senkit nem lehet megtalálni. A távolság nagy, ezért nehéz odautazgatnom, és nem tehetek semmit. De a vágyam nem hagy nyugodni. Október 22-én odautaztattam a nagymamát, aki szilvásváradi születésű, és szívesen álmodja velem a terveimet. A kiskastély sorsa kétségbeejtővé vált. A *falubéli megbízott* (mert van ilyen), úgy tűnik, nem a megőrzésre, hanem a lerombolásra kapott nem tulajdonosának a nevét. Amit a válasz tartalmaz, némileg rémisztő. Nem hiszem el, vagy ez nem tiszta ügy! *Egy 1,5 millióért vásárolt ingatlanra hogy lehet 35 millió hitelt folyósítani?* Nekem 300 ezer forint lakásépítési hitelnél a sokszoros fedezet mellett két készfizető kezest követeltek meg. Fenti esetben hogyan adhattak ekkora hitelt egy romos ingatlanra?

Szeretném nyomon követni az ingatlan sorsát. Már két éve kínlódok vele, és nem jutok egyről a kettőre. A saját ingatlanomat sem könnyű eladni értékén. Eddig abszolút bizonytalanságban voltam, vagyok.

Mélységesen felháborít, hogy ilyen jó állapotban lévő épületet is lerombolnak, leromboltatnak, amikor látom az Ön műsorában, hogy a megmenthetetlennek tűnőt is igyekeznek másutt komoly erőfeszítések árán megmenteni. Belátom, elkéstem egy kicsit, de nem gondoltam semmit eleinte, naivan próbálkoztam, fordultam oda, ahova irányatottak.

Arra szeretném kérni, hogy segítsen. Fáj a szívem. Talán még tehetnénk valamit. Meg kell állítani a további pusztítást."

„Mint az Ön szándékaival és tevékenységével lelkesen harmonizáló polgár – írja *Székely* Tamás mérnök Budapestről –, szeretném felhívni szíves figyelmét egy olyan egyedülálló lehetőségre, mellyel megvalósítható a provizóriumokban sínylődő *Magyar Műszaki Múzeum* kellő keretek közé helyezése.

A patinás *Ganz Villamossági Gyár* Lövőház–Kisrókus utcai blokkjáról van szó. Ezt a létesítményt – a magyar ipar egyik legendás fellegvárát – pár éve megvette egy világcég, és a gyártelep visszafejlesztése, majd területének más célú értékesítése elhatározott.

Meg kell adni, hogy a telepnek a század első felében beindult felfejlesztése ezen a helyen nem volt szerencsés, de megtörtént, így építményei, csarnokai, út-, vágány- és energiahálózata megvan és ideális helynek ajánlkozik arra, hogy a müncheni *Deutsches Museum* szellemiségéhez hasonló elv alapján itt a magyar technika és műszaki eredmények nagy bemutató tárházává válhassék. Márpedig van, lenne mivel büszkélkednünk.

A meglévő létesítmények – vagy azok egy részének – felhasználásával Budapesten minden szempontból ideális helyen lehetne létrehozni a Magyar Technikai Múzeumot, mely itt nemcsak »kegyhely«, de ennél sokkal több is lehetne, mert – és megint számos külföldi példára utalok – emellett hatékonyan támogathatná az oktatást, fizikai jelenségek és technikai megoldások bemutatását, így ezúton gátolhatná a technikai innováció ma sajnos a szemünk előtt lezajló elsorvadását.

Az új múzeum magját képezhetné a Ganz Villamossági Gyárnak tudomásom szerint már itt létező kis házi múzeuma, és több, a telepen található létesítmény is, például a próbaterem fantasztikus berendezései. Mindezek egyszerűen és már a kezdésnél bemutathatóvá válhatnának az érdeklődők számára, ahelyett, hogy ócskavassá változnának, mint arra sajnos számos példa utal.

Mint egy mérnökdinasztia tagja – nagyapám, *Komor* Marcell műépítész alkotásaival már Ön is foglalkozott – nagy fájdalommal szemlélem technikai kincseink pusztulását, és nagyon szeretnék szerény eszközeimmel hozzájárulni e folyamat lefékezéséhez.

Örülnék, ha megtudhatnám az Ön véleményét a gondolatról, és őszintén remélem, hogy meg tudtam nyerni a támogatását."

– Megnyerte, tisztelt Székely úr. Olyannyira, hogy már az ősszel bemutattam a tévében a Ganz gyár műszaki múzeum céljára roppant alkalmas épületeit (a Magyar Nemzetben szeptember 14-én jelent meg), s ugyanezt kezdeményező levelet írtam az illetékes miniszternek is. Nagyon örülök, hogy az ötletet – az Ön levele közlésével – újra elővehetem. *Hátha hallgat ránk valaki...*

Papp S. Gábor új művéről a Vasutas Hírlap számolt be az ősszel. Hogy miért is? Íme:

„Eddig sok bosszúságot okozott Fonyód állomásfőnökének, *Erdei* Zoltánnak a vasúti aluljáró falainak karbantartása. Szinte lehetetlenné vált már az utasokat megbotránkoztató obszcén feliratok eltávolítása. A fiatalok szinte »üzenőfüzetnek« használták a falakat. Ennek vetett véget az állomásfőnökség. A helyi önkormányzat, a város vezetése és a vasút közös finanszírozásával az aluljáró teljes felületét Papp S. Gábor képzőművész esztétikai élményt nyújtó absztrakt műve ékesíti. A fiatalok tiszteletben tartják az alkotást – remélhetőleg hosszú időre."

A *Páska* Jenő által írt cikket maga a művész küldte el nekem, s kiegészítette egyrészt azzal, hogy a kezdeményezés érdeme Fonyód polgármesteréé, *Franecsics* Zoltáné, másrészt azzal, hogy ő azt is vállalta – szobafestői áron –, hogy 1997. június elsejéig az esetlegesen újra megjelenő falfirkák miatt – szükség szerint – elvégzi a 400 négyzetméteres falkép javítását is.

Ráday Mihály

A szerző felvételei

Újdonság a Vidám Színpadon

Pénz áll a házhoz

A színpadon elég érdekes pózban egymáson ül Henry Perkins, azaz *Bodrogi* Gyula és Vic Johnson, azaz *Straub* Dezső. Valami hasonló, megfejthetetlen szituációban látható *Voith* Ági, aki Henry feleségét alakítja és *Nyertes* Zsuzsa, aki Straub Dezső hitvesét eleveníti meg. A történet napjainban játszódik Mr. Perkins londoni házában.

A Vidám Színpad bevált, sikeres szerzőt választott január 24-i bemutatójához. Ray *Cooney* már meghódította a pesti publikumot *Páratlan páros* című darabjával, szép sikert ért el a *Délután a legjobb* című vígjátéka, a *Család ellen nincs orvosság* című komédiája most is telt házak előtt megy, most pedig a *Pénz áll a házhoz* című vígjáték került a nézők elé.

Barabás Tamás színházi újságíró egyik szokott londoni útja alkalmával látta ezt a darabot és igen jó véleménnyel volt róla. Lefordította és *Kalmár* Tibor rendező kezébe adta. A színház vevő volt a rekeszizom-gyakorlatot igénylő, kacagtató komédiára.

– Szívesen vettem kézbe a szöveget, hiszen ez már a harmadik Cooney-darab, amit rendezek. Egyben a legnehezebb is, mert annyi helyzetkomikum és számos, megmozdításra váró kellék van benne, hogy kapkodjuk a fejünket a színészekkel együtt. A dramaturgia igen rafinált, a sztori fergeteges. A játék eredeti címe Bolond pénz volt, de a *Lakáskassza* támogatásával létrejött produkció találóan kölcsönözte a szponzor jelmondatát, hogy ugyanis „Pénz áll a házhoz". Az abszolút főszereplő Bodrogi Gyula, aki szinte le sem jön a deszkákról. Kimerítő próbaperiódus után reménykedünk a sikerben – mondta a premier előtt a rendező.

A darab története korunk emberéhez szól. Röviden: Mr. Perkins, egy londoni könyvelő hatalmas pénzt talál egy fekete táskában. De ezúttal nemcsak az aktatáska, hanem a pénz is fekete. E titokzatos összeg miatt egy maffiózó halántékát már kilyukasztották. A darab hőse elgondolkozhat, mit kezdjen ennyi pénzzel. Mivel nem tagja a becsületes megtalálók nem létező klubjának, megpróbál a táska tartalmával „dobbantani". Innen kezdődnek a bonyodalmak, ezek középpontjában minduntalan a pénz áll. A váratlan megoldás nem marad el...

A játék során feltűnik két nyomozó *Verebély* Iván és *Kósa* András személyében, a szuperbecsületes taxist *Zana* József kelti életre. A látványhoz díszlettervezőként *Szojka* Gyula, jelmeztervezőként pedig *Vidák* Györgyi járult hozzá, a rendező munkatársa *Ullmann* Krisztina.

Straub Dezső Henryt, a csóró hivatalnokot alakítja:

– Ebben a játékban a pénz körül forog a világ. De ez nem lehet ma már számunkra meglepő, erről szól az életünk. Vállalkozunk, hogy biztosítsuk a családunk jelenét, jövőjét. A történet során gyakran fordul a kocka, így kisemberből irányítóvá lépek elő, majd újra visszasüllyedek a régi szintre.

– *Miközben a Révay utcai teátrum színpadán szórakoztatja a közönséget, valódi vállalkozásaitól remél anyagi sikert. Világgá repült a hír, miszerint köze van egy nagyszabású, Dél-Afrika partjainál zajló hajófeltárási akcióhoz.*

– Megkeresett az *Octopus Egyesület* – hallottak vállalkozásaimról –, amelynek tagjai mélytengeri kutatásokkal foglalkoznak. Elsüllyedt hajók teljes feltárását hirdették meg Dél-Afrikában, ezt a magyarok nyerték el. A történészből, régészből, buvárokból és drágakőszakértőből álló csoport már november óta ott van a helyszínen. A réges-régen víz alatt lévő 2900 regisztrált hajó kincseinek felhozatala évekig tart majd. A kutatáshoz szükséges befektetés felét a Dél-afrikai Köztársaság pénzemberei állják, ennyi illeti meg őket természetesen a lehetséges haszonból is. Magam még nem jártam a helyszínen, de remélem, a nyáron lesz módom odautazni. Az én cégem az egyesület és az értékesítők között vállalt közvetítő szerepet. A felszínre kerülő régiségek múzeumokba és gyűjtőkhöz kerülnek majd. Először kiállításon láthatók, később a tervek szerint világkörüli útra indulnak. Az első emlékek zsoldpénzből és különböző korabeli fegyverekből állnak.

Várhegyi Andrea

A Perkins házaspár, azaz Voith Ági és Bodrogi Gyula

Havran Zoltán felvétele

Művészszoba

Falvai Sándor múltba és jövőbe nyúló húrjai

– Falvai Sándor, a hetvenes évek magyar üstökös zongoristanemzedékének képviselője, a Zeneakadémia tanáraként lát-e nemzedéki különbséget a vele egykorúak és a tanítványok között?

– A maiak korábban elérnek egy magasabb technikai színvonalat, mint hajdan mi. 16–18 évesen olyan darabokat játszanak, amelyekkel diplomázni lehet a főiskolán. Ez persze csak technikailag értendő, a zenei fejlődés nem követi ezt az iramot. E fejlődést talán a tanárok mesterségesen gyorsítják is. Ez szerencsés esetben beindíthat a növendékekben egy motort, de csalódást is okozhat, ha nem tud egy darabot zeneileg jól megoldani.

– A zenei érés folyamata stilárisan egy mezsgyén halad? Mindenki ugyanolyan irányú fejlődési folyamaton halad át?

– Részben stílusokhoz, részben szerzők egyes korszakaihoz kötődik a fejlődés. Hiába zongorázható le – és itt a *le* igekötő is fontos – az utolsó Beethoven-szonáta híres Ariettája, azt, hogy miről írt ott a szerző, mit tükröz a zene, annak megszólaltatásához akármilyen erős muzikalitás kevés egy bizonyos életkor alatt.

– Addig ne is próbálja a növendék, vagy tartsa a tanterem falai közt?

– Az utóbbi híve vagyok. Amíg meg nem érett, nem szabad közönség elé vinni.

– Művészi pályád bő húsz éve során megkülönböztetsz-e korszakokat?

– Igen. Húszas éveimben, főiskolásként elsősorban a XIX. század zenéje érdekelt. Ezt a vonzalmat megőrizve ma olyan szerzőkhöz is merek fordulni, akikhez akkor még nem volt igényem vagy merszem. Mozartot, Schubertet játszani nem kisebb, csak más feladat, mint egy hangoktól zsúfolt nagy romantikus művet előadni. Nehézsége áttetszőségéből fakad: mindennek világosnak kell lennie, egy hang sem maradhat háttérben oly módon, ahogyan a romantikus vagy impresszionista zenében lehetséges.

– Lehet, hogy ez a pályaív is egy tágan vett érési folyamat?

– Bízom ebben. Örömmel emlékszem arra, amikor Haydn összes zongoraszonátája egykori lemezfelvételében én is szerepet kaptam, a közelmúltban pedig Mozart-zongoraversenyekkel mertem kilépni a közönség elé.

– Megüti fülemet a fogalmazás: ki mertél lépni. Mennyire befolyásol a közönség a koncerten?

– Nagyon inspiráló tud lenni. Az ember kegyes pillanatokban érzi a barátság, az elfogadás erejét a közönségtől. Máskor be kell járni egy utat a programban, amíg olyan légkör alakul ki, amelyben e termékeny reagálást megérezhetem.

– A minap egy beszélgetőkoncerten szóltál egykori tanárodról, Bächer Mihályról. Folytatódást vagy inkább különbséget látsz-e nemzedéke zenélése és a te generációdé között?

– Egyéni módszerrel dolgozott, amit költői idézettel fejezhetek ki: „Az igazat mondd, ne csak a valódit!" A zeneművek legmélyebb tartalmi megragadására törekedett. Órái szinte koncertlehetőségek voltak. Akkor még az órarend lehetővé tette, hogy hallgassuk egymást, növendékek, s hallgassuk őt, amint bárhol elevenen kapcsolódott a darabba.

– Feleségeddel, Keveházi Gyöngyi zongoraművésszel beszéltek-e otthon egymás zongorázásáról?

– Igen. Sokszor játszunk is együtt, s minthogy ő is a Bächer-iskola neveltje – osztálytársak voltunk –, azonos zenei nyelven beszélünk. Koncertre készülve nem maradhat el, hogy elzongorázzuk egymásnak a műsort.

Hollós Máté

Bélyeggyűjtés

Íróportrék

Irodalmunk nagyjai (III.) elnevezéssel, január 16-án *54 Ft* össznévértékű bélyegsorozatot bocsátott forgalomba a Magyar Posta Részvénytársaság. A kétcímletű sorozat *Pásztor* Gábor grafikusművész terve alapján, ofszetnyomással, 50 bélyeget tartalmazó ívekben, 450 000 példányban az Állami Nyomda Rt.-ben készült. E bélyegek fogazási mérete 52x35,2 mm. Az egyik *27 Ft* névértékű bélyeg a 150 éve született *Mikszáth Kálmánnak állít emléket.* A bélyeg közepén az író portréja látható, mellette balra a Szent Péter esernyője című regényének illusztrációja, jobbra a Néhai bárány című elbeszélésének jellegzetes figurája foglal helyet.

A másik, szintén *27 Ft* névértékű bélyeg a száz éve született *Tamási* Áron íróra emlékezik. Az emlékbélyegen az író portréja mellett balra az *Ábel a rengetegben* című regényének, jobbra pedig a *Jégtörő Mátyás* című regényének illusztrációja látható.

Mindkét bélyegen az ábrázolt portrék alatt az író neve, születési és halálozási évszáma foglal helyet. Alattuk a „MAGYARORSZÁG" felirat, mellette az értékjelzés, alatta balra a kibocsátás évszáma és a kibocsátó nyomda jele áll, jobbra pedig a tervező grafikusművész neve olvasható.

E postabélyegek 1997. január 16-ától mindenfajta postai küldemény bérmentesítésére korlátlanul felhasználhatók.

M. B.

Versek hangszalagon

„Sorsommá lett nagy szerelmem"

Mi tagadás, manapság úgy hírlik, nincs nagy keletje a lírának. Vajmi kevés vers születik, antológiát meg a kiadók többségének véleménye szerint végképp nem is érdemes megjelentetni. A közelmúltban, karácsony előtt mégis napvilágot látott egy kazetta *Sorsommá lett nagy szerelmem* címmel. Az összeállítás XX. századi magyar költők legszebb szerelmes verseit tartalmazza.

A hangos antológia *Sára* Bernadett és *Cseke* Péter előadásában hallható. A bátor vállalkozás történetét Cseke Péter mondta el.

– Egy alkalommal a Püski Kiadótól megkeresett a számomra addig ismeretlen Balogh Sándor, aki erdélyi magyar költők antológiáját adta a kezembe azzal, olvassam el, és örömmel venné, ha feleségemmel, Sára Bernadettel szalagra olvasnám azokat. Otthon nét is komponált az általa nagyra tartott poémákhoz. Így József Attila, Ady Endre szerelmes verseinek egy része megzenésítve hallható. Művészi szempontból nagyon szerencsés találkozás volt a mienk. Ez az első kazettánk, őszintén büszkék vagyunk rá.

– Ebben az elvadult, átértékelődött világban kell még valakinek a vers?

– Meggyőződésem, hogy igen. Van egy réteg, akinek mindennapos igénye a versolvasás. Él a vers, szükség van rá, és lelki gyönyörűséget jelent, éppen a mostani légkörben hoz valami emberit az életünkbe.

V. A.

Új Canada Dry

Táncrend farsang idején

Indul a báli szezon. Hirdetik a lapok hasábjain a főként nagy szállodák bálitermeiben megrendezendő fényes táncesteket, a butikok kirakataiban megjelennek a flitteres alkalmi ruhák, szmokingok és frakkok. Szalagavató diákbálok jelzik, az idén is ezrek érettségiznek az országban. Szakmák szervezik együvétartozásuk megerősítésére a polgárosodás jeleként zenés-táncos, gyertyafényes összejöveteleiket. A vacsorával egybekötött estéken ismét divat az elegancia, néhol a jó modor, esetleg az illem. A terített asztalok mellől csak az egy társasághoz tartozók kérik táncra egymást. Ha valakinek nincs magával hozott partnere, nemigen számíthat felkérésre, régies kifejezéssel élve a párok szemrevétele mellett marad a petrezselyemárulás.

Ezeken a számon tartott eseményeken természetesen a *szalonzene dukál örökzöld slágerekkel* és mai dalokkal, amelyekre minden korosztály lába táncra perdül. Ilyenkor nagy keletjük van a nívós, közismert zenekaroknak. *Kemény* Kázmér majd 20 esztendeig játszott a füredi Anna-bálokon, mígnem számára azóta is érthetetlen okók miatt éppen a jubileumira nem került sor. Sebaj, sok helyütt énekelt és játszott azóta, együttese ma is keresett a bált rendezők körében. A szezonnyitás kapcsán a *Grand Hotel Hungáriában* beszélgettünk.

– Nincsenek ötórai teák, marad a farsangi bálok ideje a kulturált szórakozásra. Míg az előbbihez nem kellett annyira kinyitni a pénztárcát, addig a színvonalas táncos estek igen sokba kerülnek. Megváltozott a zenekar neve, miért?

– Osztom a véleményét, jó lenne egy valamikori ötórai teához hasonló szórakozási forma. Meggyőződésem, hogy van rá igény. A bálnak más a miliője, más a hangulata. A mai rendezvények igen elegánsak, tény, csak a tehetősebbek engedhetik meg maguknak az effélét. A zenekar neve pedig azért változott, mert kicserélődtek az emberek. A korábbi csapat beleunt a játékba, gyakran muzsikáltak kedvetlenül, ezért új zenészeket kerestem. Nem volt nehéz dolgom, hiszen közismerten nagy az álláshiány. Sok jelentkező közül válogattam ki a mostani kollégáimat, akikkel öröm együtt játszani. Valamennyien jól énekelnek. *Gábor* Miklós hegedűn és basszusgitáron, *Homolya* Sándor tangóharmonikán és billenyűs hangszereken, *Erdős* István (Szepi) gitáron játszik, *Trencsényi* Tibor pedig dobol. A nevünket alig változtattam meg, magam nem iszom szeszt, csak ásványvizet.

– Milyen bálokon hallhatják idén önöket a farsangolók?

– A többi között a lakástextil-kereskedők és -gyártók első bálján itt, a Grand Hotel Hungáriában, ahol egyébként gyakorolni is szoktunk. Mi játszunk a Gellért Szállóban a vitorlásbálon, a Hungária Biztosító összejövetelén a Budapest Kongresszusi Központban.

– Kemény Kázmér és zenekara önálló műsorokat is szokott adni a báli szezonon kívül. Így lesz ez az idén is?

– Fellépünk más rendezvényeken is, mint például a nyugdíjastalálkozókon. Márciusban mutatjuk be először a Budapest Gyógyfürdői és Hévizei Rt. időseinek jubileumi Szécsi Pálműsorunkat. A kitűnő táncdalénekes éppen harminc éve robbant be az 1967-es táncdalfesztiválon. Dalaiban tovább él bennünk.

(várhegyi)

Az új együttes a megalakulásuk idején, tavaly augusztusban

lap kb. a hatodik számában lesz teljes. A folyóirat legfőbb hivatása a magyar kultúra minél szélesebb körökben való terjesztése, ennek megfelelően előfizetési ára olyan alacsony, hogy mindenki megvásárolhatja (egész évre 2 P, félévre 1 P, egyes szám ára 20 fillér). Mutatványszámot díjtalanul küld a Magyar Kultúrszemle kiadóhivatala (Budapest, IV., Kecskeméti-u. 13., félemelet).

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

Újjáépítik a gyomai református egyház orgonáját. A gyomai református egyház műemlékké nyilvánított hatalmas templomának restaurálásával kapcsolatosan újjáépítteti elavult, régi orgonáját. Az impozáns méretű orgona átépítését *Szabó* Gyula tiszaföldvári kántor, egyházmegyei orgonaszakértő művészi tervezete alapján *Gerstenengst* József budapesti orgonaépítő végzi. Az új orgona pompás, empire stílusú, mintegy 9 méter magas szekrényét és prospektjét *Papp* Zsigmond gyomai presbiter, kőfaragómester tervezte, olyan művészi tökéletességgel, hogy azt a Műemlékek Országos Bizottsága is jóváhagyta. Az új orgona 26 fő- és 18 mellékváltozatú, kétmanuálos, pneumatikus rendszerű mű lesz, melyben felhasználásra kerül a régi orgona 24 változatának minden használható sípja. Az így átépített orgona az egyházmegyének legnagyobb orgonája lesz s felavatása ez év október 31-én, ünnepélyes keretek között történik meg.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A debreceni egyházmegye lelkészegyesületi közgyűlése június hó 21-én volt Monostorpályiban, az esperesi székhelyen. Az idén is csaknem minden egyház lelkipásztora jelen volt. Különleges, kedves jelleget adott a közgyűlésnek az, hogy a 40 lelkipásztor mellett 14 lelkipásztorné is állandóan ott volt. Ott láttuk magunk között a súlyos betegségből csak nemrég meggyógyult Kulin Imre gondnokunkat, nyug. táblai tanácselnököt, Dr. Csikesz Sándor egyetemi rektor-professzort, Uray Sándor egyházkerületi főjegyzőt kedves feleségével együtt; sőt legkellemesebb meglepetésünkre drága jó Püspök urunk, boldogult Makláry Károly is megjelent közöttünk a gyűlés végefelé Futó András püspöki titkárral.

A közgyűlés istentisztelettel kezdődött a templomban. Bibliát olvasott és imádkozott Tassy János pocsaji lelkipásztor, az Igét I. Kor. 3 : 10—14. v. alapján Mezey Béla Debrecen, nyilastelepi lelkipásztor hirdette. Istentisztelet után a közgyűlés tárgysorozata következett.

A XXII. zsoltár 1. versének eléneklése s Dr. Szász Imre esperes imádsága után megnyitó beszédében köszöntötte a szép számban megjelent nagytiszteletű asszonyokat, akik Uray Sándorné főtiszteletű asszonnyal az élükön közöttünk vannak; Kulin Imre egyházmegyei gondnokot, Dr. Csikesz Sándor egyetemi rektor-professzort, Uray Sándor egyházker. főjegyzőt, Veress Bálint nyug. tb. esperest, Dr. Juhász László ny. lelkipásztort, Egerházi Lajos ORJÓ igazgatót s valamennyi megjelent lelkipásztort.

„A lelkészképzés reformja" címmel tartott előadást Dr. Farkas Pál. A nívós és tartalmas felolvasás élénk és sok tekintetben szemelőtt tartandó hozzászólás-sorozatot váltott ki. A felszólalások során különösen hangzott, hogy amíg a tiszántúli kerületben a segédlelkész-felesleg oly nagy, addig a Dunamelléken és más kerületekben theologus diákok vannak exmittálva. Szó esett a szelekcióról, lelkészi házasságról, gyakorlatibb kiképzésről stb. Igen értékes és mindvégig tanulságos volt Nagy Lajos felolvasása: „Mit olvasott régen, mit olvas ma, és mit olvasson református népünk?" Régen bibliát, zsoltárt, imádságos, sőt prédikációs könyvet olvasott; ma a legtöbbször hitvány fércművet; a jövőben kívánatos volna állandó kölcsönkönyvtár létesítése. Szó esett az egyházi adó kezelése végrehajtása körüli, a közigazgatási hatóság részéről mutatkozó különböző visszásságokról is. A nyíregyházi Leánykálvineum ügyében közgyűlésünk magáévá tette a középszabolcsi, valamint a tiszántúli egyházkerületnek a Kálvineum tanítónőképző-akadémia érdekében hozott határozatát. Kardos Lajos egyházzenei bizottság megalakításáról szóló előadása, miután ez már folyamatban is van, elmaradt. Közgyűlésünk jólesőleg vette tudomásul nagymélt. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr leiratát, melyszerint az állami középiskolákban a református tanárok és növendékek október 31-én, valamint a csendes napok alatt is felmentendők. Dr. Vasady Béla ORLE tanulmányi főtitkár levélben menti ki magát. Ördög Lajos egyházmegyei főjegyző imádsága és a CXXXIV. zsoltár 1. versének eléneklése után a közgyűlés lelki gyümölcsökkel gazdagodván véget ért. — E napon is éreztük, hogy Isten lelke ott járt közöttünk.

A debreceni Árpád-téri egyházrész *Dr. Hegyaljai Kiss Géza* belsőbőcsi lelkészt választotta meg lelkipásztorául. Országosan ismert kiváló lelkipásztorra esett a gyülekezet választása. Életrajzi adatait a következőkben ismertetjük olvasóinkkal.

Dr. Hegyaljai Kiss Géza 1893 március 21-én született Mádon, Zemplén megyében. Édesapja Kiss Károly igazgató-tanító, édesanyja Theisz Mária tanítónő volt. 1918-ban szerzett lelkészi oklevelet. Segédlelkész volt Megyaszón, Erdőhorvátiban, h. lelkész Újcsanálosban, hitoktató Budapesten, h. lelkész Monokon, Mádon. Rendes lelkész volt 1924-től Monokon, 1926-tól Belsőbőcsön és Külsőbőcsön, Alsóborsodban, hol az egyházmegyének belmissziói, kálvinszövetségi előadója, jegyzője volt, a tiszáninneni egyházkerület hivatalos lapjának pedig főmunkatársa. Három harangot önttetett: Mádon, Monokon, Bőcsön. Monokon a templom, parókia megújításával is jó emléket hagyott. Tizenkétévi szolgálata a bőcsi szent eklézsiában az egyház külső-belső megújulásának ideje volt. Megújíttatta a templom fedelét, bevezettette a villanyt, felállíttatta a negyedik tanítói állást. Külsőbőcsön

kéttermes iskola épült tanítói lakással, a régi iskolát átalakították gyülekezeti teremmé. Belsőbőcsön is átépült a két iskola és a lelkészlak fedele. Villany, postahivatal, telefon, hősök szobra, hősök kertje lett az ő idejében a községben. Az 1850 lelkes gyülekezetben 12 év alatt nem adott reverzálist kárunkra senki, javunkra annál többen, és 12 év alatt 30-an tértek át reformátusnak. Vallásos-estét 339-et tartottak 1926 őszétől 1938 tavaszáig. Az úrvacsorázók száma a gyülekezet lélekszámának egyharmada, ami a legjobb arány. A külsőbőcsi és belsőbőcsi vasárnapi iskola, leányegyesület, ifjúsági egyesület 1926-tól keletkezett. A bőcsi egyházi vagyonértéke 40,000 pengőt meghaladó emelkedést mutat. Kedvenc terve volt református kisdedóvoda felállítása Bőcsön. Ennek megvalósítására nem jutott ideje, de 100 pengős Hegyaljai-alapítványt tett erre a célra.

Derecske ünnepe. Vadon Béla derecskei lelkipásztornak 30 éves hűséges lelkipásztorkodását bensőséges közösségben ünnepelte meg a derecskei református gyülekezet. Pünkösd ünnepét követő vasárnapon. A délután 5 órakor kezdődő ünnepségre óriási tömeg gyűlt össze úgy Derecskéről, mint a környékbeli gyülekezetekből. Uray Sándor egyházkerületi főjegyző igehirdetése után Dr. Szász Imre esperes méltatta könnyekig megható szép beszédben Vadon Béla lelkipásztor érdemeit és Tomay Dezső vallásoktató-lelkésszel az ünnepeltnek vallaira helyezte a bibliakörök és a gyülekezet által ajándékozott szép palástot. Az ünnepelt lelkipásztor a presbitérium, bibliakörök, tanítótestület képviselőinek üdvözlése után meghatott szavakban mondott köszönetet az ő kedves gyülekezetének hűséges szeretetéért.

A templomból a nemrég elhunyt Vadon Béláné sírjához vonult ki az ünneplő sereg. Itten a bibliakörök koszorút helyeztek el, a Polgári Dalegylet gyászénekeket adott elő és Tomay Dezső imádkozott.

A vértesi református egyház örömteljes, szép ünnepet ünnepelt június 19-én, új kéttantermes iskolájának felavatása alkalmával. A gyülekezet őszinte és igaz örömét teljessé tette az a körülmény, hogy az épület a legjobb anyagból, a legprecízebb munkával, igen szép külsővel, kifogástalan állapotban készült. Örült a gyülekezet annak is, hogy a két tantermet két párhuzamos deszkafal szétnyitásával, percek alatt, egy 20 méteres szép gyülekezeti teremmé lehet átalakítani. Ez szinte már nélkülözhetetlen volt az egyre izmosodó belmissziói munkák előadóterméül. Ezzel az építkezéssel az egyházközség a tantermek kérdését — mivel a többi iskolák is igen jó állapotban vannak — ennek a nemzedéknek az életére megoldotta, úgy azonban, hogy a jelentős áldozatokat kívánó épület megépítése után az egyházra semmi nagyobb adósság nem maradt.

A nap a hatalmas boltíves templomban ünnepi istentisztelettel kezdődött, melyen Nagy Lajos sárándi lelkipásztor hirdette Isten Igéjét. Beszédében megrázó hatással szólt a keresztyén ember legmagasabb céljáról, az Isten gyermekévé való átalakulás boldog feladatáról. Az istentisztelet után következett a templom közelében fekvő, igen szép, nagy telken épült iskola felavatása. Itt a XC. zsoltár eléneklése után egyházmegyénk fáradhatatlan, kiváló esperese, Dr. Szász Imre tartott lélekbemarkoló szép beszédet a lelki ház megépítésének áldott szükségességéről. Beszédének az a része, amelyben az épületet felavatta és Istennek ajánlotta : mindenkit lelke egész mélyében megrázott és elragadott. Utána egy szép magyarruhás leány adott elő egy kedves ünnepi verset, az elemi iskolásgyermekek pedig egy összhangzatos ünnepi éneket. Az épületet Dobrossy Zoltán helybeli lelkipásztor vette át, megemlítve röviden az építés történetét és köszönetet mondva mindazoknak, akik az épület létrejöttében eszük és kezük munkájával fáradoztak. A Himnusz eléneklése után a közönség besereglett a megnyitott épületbe, hogy hálatelt szívvel elénekelje a 245. dics. 10. versét. A belépés alkalmával mindenkit kellemesen lepett meg Horthy Miklós kormányzó úrnak az előszoba falába beépített, carrarai fehérmárványon elhelyezett bronz reliefje, melyet hatalmas tölgyfakoszorú vesz körül. Az összenyitott termek falait bibliai feliratos táblák és történelmi szemléltetőképek csoportjai díszítik.

HEVESNAGYKUNSÁGI EGYHÁZMEGYE.

Templomszentelés Kuncsorbán. Nehéz, fáradságos, de sohasem lankadó munka után valóra vált a kuncsorbai református gyülekezetnek megalakulásával egyidős óhaja : felépült temploma.

A templom felszentelése, melyet főtiszteletű és méltóságos Makláry Károly püspök úr megrongált egészségi állapota miatt, a Püspök úr megbízásából Gaál István esperes végzett, május 15-én volt.

Az ünnepség lefolyását nem a mindennapi keretek örök egyformasága jellemezte. A külsőségek természetesen itt sem maradhattak el, de azokat megtöltötte a résztvevők lelkének melegségét sugárzó szeretet.

Délelőtt fél 10 órakor érkezett meg a Püspök úr képviseletében Gaál István esperes, kit a község határán 24 tagú lovasbandérium fogadott, élén Papp Sándorral. A déli községi iskolánál a községi elöljáróság nevében Szántay Ferenc főjegyző, a hősök szobra előtti bejárónál pedig a református presbitérium nevében F. Tóth Sándor lelkipásztor üdvözölte Esperes urat, ki úgy a fogadtatást, mint az üdvözleteket bensőséges szavakkal viszonozta.

Délelőtt 10 órakor a templomajtó előtt egy kisleány üdvözlése után Csiszár Elek főgondnok átadta Esperes úrnak a templomkulcsot.

A templomba bevonulás s elhelyezkedés után vette kezdetét az ünnepi istentisztelet, melyen bibliát olvasott és imádkozott Tóth Lajos túrkevei lelkipásztor, egyházm. tanácsbíró, Igét hirdetett s templomszentelő imát Gaál István esperes. A 231. dícséret 1. versének eléneklése után F. Tóth Sándor kuncsorbai lelkipásztor ismertette a templom történetét, megemlékezvén a nemes adakozókról. A keresztelést Cziriák Géza túrkevei lelkipásztor, egyházm. tanácsbíró végezte.

Istentisztelet után Esperes úr a községi főjegyzői hivatalban a presbitérium, képviselőtestület s az iskolák küldöttségét fogadta.

Délután 1 órakor közebéd volt, melyen mintegy 750-en vettek részt.

A délutáni istentiszteleten Dr. Kökényessy András derzstomaji lelkipásztor végezte a szolgálatot.

Az ünnepély sorrendje gazdag volt. De ennek az ünnepélynek igazi gazdagsága mégis mélyebb ponton

Mozi

Irta: Matolcsy Andor

Eloltják a villanyt, kezdődik a film. Kedves arcú, egész ifjú hölgy a főszereplő, e pillanatban sokác-matyó népviseletben, baranyai fejdísszel fején, törpebirtokosnőt alakít, amint pestszentlőrinci tájszólással énekel egy tangóra átírt óromán népballadát. Határozottan hangulatosan kezdődik. A hölgynek, mint mondani szokás, nem nagy terjedelmű, de kellemes a hangja, függetlenül attól, hogy a pesti mozilátogatót az ilyen magyaros motivumok amúgy is el szokták lágyítani.

— Mit szólsz hozzá? — böki meg az előttem helyet foglaló hölgy a mellette ülő hölgyet.

— A láb rosszul van beakasztva — feleli a kérdezett —, de a rüsztje egész csinos.

— Na ja, aki egész nap gumifásliba jár. Csak arra az öt percre veti le, amikor totálban forgatjuk.

— Gumifásliba?

— Amellett, ha ül, széket tesznek alá, úgy félti azt a kis rüsztjét, mint a kefekötő.

A hölgynek a filmen most csak bájos gyermekarca látszik, amelyből kiragyog könnyes, nagy szeme. Az egész vetítővászon egyetlen nagy fej.

A hölgynek az előttem levő széken erről a véleménye:

— Nyolc plánja van ebben a vacakban, kereken nyolc. A Vadnainak csak hat, pedig a Vadnai mennyivel nagyobb! Na ja, akit a Sebők protezsál!

— A bőre azért jó. Azt lehet mondani, üde — kockáztatja meg a másik hölgy.

— Tiszta smink. Látnád csak, mikor lekenekedik. Magára ken félkiló vazelint, körülte százával az elhasznált fluszpapírok... brr. És van egy slafrokja, ha nincs kéznél más, abba törli a zsíros ujját...

A kellemes hangú paraszthölgy most a filmen — mert párhuzamosan az előttem ülők párjelenetével, a vásznon is folyik tovább az előadás — felemeli keskeny, dekadensen finom vonalú kezét és némi kacérsággal túr hajába, nyilván mert feltűnt a távolban Budapest legnépszerűbb férfisztárja, ugyancsak vidéki mezben. Egymásra mosolyognak, nagy fogmutogatás egymás felé.

— Gyönyörű fogak — sóhajt a romantikusabb kedélyű hölgy előttem. — A szemfog szebb, mint a vitaminbő Antropopithecus fogkrém-plakát szemfogai.

— Amikor kint voltam a filmgyárban — mondja a másik harciasan —, épp előttem kent rá egy jó csomó rúzst. De ez még semmi. Mit gondolsz, mivel kaparta le? Ne is gondolkozz, hajtűvel.

— Nekem speciel tetszik. Egész ügyesen mozog.

— Benyult a szájába a hajtűvel, az öltöztetőnő a tükröt tartotta és ő szánzsén kapargatta a rúzst a vörös fogáról.

Határozottan kezd érdekessé válni a mozi. Azt számolgatom magamban, szünetig minden intimitást tudni fogok a művésznőről. Sajnos, egy úr, aki még egy sorral előbb, a hölgyek előtt ül, elrontja a szórakozást. Hátra fordul és azt kérdezi a benfentes hölgytől:

— Miért? Talán az jobb let volna, ha telefonál egy ablakpucoló vállalatnak és azokkal smirglizteti ki a szemfogát?

Angyalian szelíd a közbeszóló úr hangja, csodálatoskép azonban a hölgy megsértődik és többé, egész előadás alatt, ki sem nyitja a száját. Vannak üvegek, amelyek egyetlen karcolásra szétporlanak. Ugy látszik, a hölgy közlékenysége is ilyen hiperérzékeny anyagból készült és egyetlen udvarias kérdés érintésére megsemmisült. Nagy kár, mert már-már kezdtem élvezni az előadást.

Fest, butort farag, szobrászkodik, orgonát épit Gyoma első kisgazdája

Gyoma, május hó.

Pejlovon, békebeli egyenruhában fiatal huszár ül. Olajfestmény, „jó vászon". Előtte áll a festője, *Papp* Zsigmond gazduram, az egykori huszár. Kicsit megöregedett azóta, hogy vitézi képét megfestette, hajának szine őszesre váltott és az alakja —, hát igen, az sem daliás többé. Okos, értelmes szemét nézem, amely a határt éppen olyan szakértően vizsgálja odakünt a tanyán, mint a színeket, vonalakat a vászon előtt. A kezét figyelem, amely, úgylátszik, az eke szarvát éppen olyan jól fogja, mint az ecsetet. Nem őstehetség. Legalább is nem az, a szónak szokásos értelmében, nem primitívséggel hat, hanem éppen azzal, hogy festményét iskolázott művész is elvállalhatná. Ez annál különösebb, mert maga mondja, hogy *festeni senkitől sem tanult*, az ösztöne vezette és kitűnő megfigyelőképessége.

— Az egész úgy kezdődött, — mondja —, hogy édesapám mészáros boltjára cégtábla kellett. Gondoltam, megfestem én, de másként, mint a mázolók szokták. Azt gondoltam, legyen az írás olyan, mintha feldobott szalag esett volna viszsza betű-alakokra. Tetszett is mindenkinek, kivált a pesti piktornak, aki akkortájt községünkben járt.

Fiatal korában többször megfordult Bécsben, Budapesten, édesapja hizóit árulta a piacon. Igyekezett hamar nyelvbeütni a vásárt, aztán *a császári képtárat, a Szépművészeti Múzeumot bujta*, alig győzött betelni a nagy mesterek képeivel. Egy izben Velencében is megfordult, tövitől-hegyire megnézte a Doge-palota kincseit. Éles szeme lassanként felismerte a különbségeket, magától rájött a különböző stilusok jellegzetességeire és minden vágya az volt, hogy festő lehessen. Aztán jött a háború és egyszeribe véget értek a művészi ábrándozások.

Velünk van *Wagner* Márton, a gyomai gazdavezető. Munkájában, mondja, kitűnő társa *Papp* Zsigmond, ez a tekintélyes gazda, nélküle még ma sem állna a *Hombár-szövetkezet*, amelynek áldásos működéséről már beszámoltam. Kettejük beszélgetését hallgatom és elgondolkozom azon, vajjon hány ilyen pompás kisgazda tehetsége, intelligenciája, szervezőereje mehet veszendőbe az országban azért, mert nem keressük ki őket, nem vesszük igénybe tudásukat, lelkesedésüket. *Pedig csak velük és rajtuk keresztül lehet megnyerni* a népet, létrehozni azokat az intézményeket, amelyek hivatva vannak a mezőgazdasági lakosság boldogulását elősegíteni.

Műkincsek a „szép szobában"

De maradjunk a művészetnél. Kérésemre *Papp* Zsigmond egymásután mutatja érdekes műveit. Egy almásszürke, Maestoso törzsmén képét, amely annyira jellegzetes, hogy lószakértők nyomban ráismernek. Alföldi tájképét, amelynek színei, kompozíciója csodálatos módon érzékeltetik a magyar róna jellemvonásait. Az olajfestményeket, amelyek feleségét ábrázolják. Kislánya finom képmását. Aztán a legsikerültebb olajfestményt, amely fiát ábrázolja. Ez a kép *kiforrott tehetséget árul el*, becsületére válna akármelyik beérkezett festőművésznek. A gyermeki arckifejezés üdesége, a biztos ecsetkezelés, a kontrapunkttal dolgozó festő által elért színhatás bámulatraméltó.

Ezzel még korántsem soroltam fel az alacsony, gyomai kisgazda-ház kincseit, a művészi alkotásokat, amelyek *Papp* Zsigmond csodálatos tehetségét mutatják. A „szép szoba" berendezése *valóságos iparművészeti kiállítás*. A hatalmas íróasztalt domborművekkel díszítette Papp Zsigmond, finom, tiszta faragásokkal. Óriási munka lehetett a kemény vadkörte kidolgozása. Az asztal körül saját találmányú karosszékek vannak, gyönyörű faragásokkal díszítve. *Papp* Zsigmond beszéli, hogy lécekből mintákat készített először, kipróbálta, milyen székforma adja a legkényelmesebb ülést. A székek karja eredeti módon van megoldva, olyan furfangosan, hogy *szabadalmat lehetne kérni rá*. Nincs az a párnázott bőrfotőj, amelyben a fáradt test jobban pihenhetne, mint Papp Zsigmond karosszékeiben. A székeket magára szabta, ez kitűnik a méretekből is. Az ülőlap mélysége hetven centiméter, ez okozta a legnagyobb nehézséget. Hol lehet találni ilyen átmérőjű vadkörtét? Évekig járt Papp Zsigmond a fakereskedők nyakára, amíg sikerült elcsípnie egy nyolcvan centiméteres körtefa-deszkát. Fizetett érte gavallérosan. Bevallása szerint *a „szép szoba" bútorainak nyersanyaga 1200 pengőjébe került.*

Botond szobra a műteremben

Nincs is ilyen berendezése még a hercegi palotának sem! Az íróasztallal szemben gyönyörű, faragott szekrény áll. Ezzel ugyan megjárta Papp Zsigmond. Felvitte Pestre az egyik iparművészeti kiállításra és már úgy volt, hogy ő kapja a nagydíjat, amikor a műasztalosok fellázadtak és kizárták a versenyből azért, mert nem tanult iparos, hanem *kontár*. De hiszen megköszönhetné bárki az ilyen kontárságot, boldog lehetne holta napjáig, ha gazduram készítené számára a parádés bútorokat. Csakhogy Papp Zsigmond nem akar beleavatkozni mások keresetébe és — a sajátmaga gyönyörűségére dolgozik. Most éppen *üveges vitrint készít*, már a szobában áll a nyers szekrény.

Az íróasztalon remekbe készült faágyú áll és könyvalakú, faragott doboz. Az utóbbira rávéste Papp Zsigmond: *„Emlékek nehéz időkből."* A dobozt csak ő tudja kinyitni és amikor ezt szóváteszem, azt mondja, a régi céhmesterek gondolata vezeti: *hadd törjék rajta a fejüket mások is!* A fortélyosságon kívül abban is követi a régieket, hogy amit elkészít, az egymásba van ám szabva remekül! Büszkén mondja, *karosszékeit le lehet dobni akár a toronyból, akkor is egy darab marad.* Miközben elragadtatással szemléljük a sok kincset, szerényen megjegyzi, hogy tulajdonképpen már túl van ezeken a dolgokon és jelenleg — szobrászkodik. A szobában áll korán elhalt fiának életnagyságú gipsz-szobra. Majd márványba vési, síremlék lesz belőle. Cserkészruhában áll a fiú-alak, előtte árvalányhajas kalapja.

— Talán menjünk át *a szobrász-műhelyembe*, — mondja a gazda.

A műhely előtt márványtömbök, kész és félbenhagyott faragott síremlékek állnak. A fészer-toldalékban hatalmas *márványvágó*. Papp Zsigmond maga fabrikálta, ócska aratógép-alkatrészekből, elhányt fogaskerekekből, egyszer látott minta után. Ezt állítja:

— Jobb ez a fürész, mint a gyári gép, mert *szárazon dolgozik*, nem vízzel. És szerkesztettem magam szobrásznak való *pontozógépet is*, ehol van.

Hát így ellátta magát minden szükségessel a gyomai gazda-szobrász. Hol tanulta mesterségét? Sehol, ment az érzése után. Ez az érzés pedig kitűnő, bizonyítják a megrendelők, akik nem sajnálnak súlyos ezreseket fizetni egy-egy Papp Zsigmond-féle síremlékért. A műteremben megcsodáljuk az egyik nagyszabású síremlék nőalakjának finom, kifejező arcát, szép ruharedőit. Nyomban ráismerünk: a modell a szobrász lánya volt. *Az asztalon Botond erőtől duzzadó ősmagyar alakja áll. Papp Zsigmond egyik legsikerültebb alkotása.*

— Még nem tudom, hová fog kerülni Botond szobra, — mondja. — Most inkább síremlékeken dolgozom. Azt akarom, a mi temetőnk legyen az első. Arra már rávettem az embereket, hogy tegyenek virágokat a sírokra, nincs is olyan keresetük a kertészeknek sehol, mint Gyomán.

Jó példával természetesen Papp Zsigmond jár elől. Nagyapja sírján, a virágos gyomai temetőben, sajátmaga készítette bronz-dombormű áll, *magvető parasztot ábrázol és a nyomában haladó kaszás halált*. Együtt lépkednek a rögökön, békésen, magától értetődően, az élet és a halál.

Elvisz bennünket Papp Zsigmond a református nagytemplomba, amelyet nemrégiben nyilvánítottak műemléknek. A templom előtt az országzászló, szintén a gyomai gazda műve. Az Isten háza különös, kissé ellipszis-alakú donga-boltozatával, oratóriumaival, az empirbe átmenő barokk csodálatos remeke. Az építészeti stilusok szakértőjének biztonságával magyarázza a templomot Papp Zsigmond, beszél a restauráció munkájáról, amelynek terveit mérnököket bámulatba ejtő hozzáértéssel birálta felül az egyház építési bizottsága előtt. Legnagyobb büszkesége mégis az, hogy *a műemlékek bizottságának szakértője az orgona átépítésére vonatkozólag az ő tervét találta legjobbnak*. Ezt így beszéli el:

— Megkértem a kántor urat, vágja ki nekem egyforma színű papirosokból az együvé tartozó orgonasipokat, aztán bizzák rám, majd én elrendezem. Igy készült el a terv a templom stilusának megfelelően.

Igy jutott el Papp Zsigmond gazduram az orgonaépítésig, minekelőtte kitanulta a digózás fortélyát, olajfestményeket készített, díszes bútorokat, márvány-fűrészt, szobrokat és Wagner Mártonnal együtt szövetkezetbe tömörítette a gyomai gazdákat, hogy jobban szolgálhassák az életet a halál virágos sírkertje körül.

Kovrig János

M. N. B. 1015. 1004. sz. e. a.

Uj Magyarság—Ibusz

PÜNKÖSDI cserevonatok

I. **Hétvégi különvonat Abbaziába**
Indulás: Junius 3-án 18 órakor
Visszaérkezés: Junius 7-én 10.30 órakor
Vasutijeggyel, szallodával, ellátással **64.- P-től**
Utlevél nem szükséges

II **Pünkösd Rómában**
Junius 2—12
Velence 1 nap, Firenze 2 nap, Róma 6 nap **218.- P-től**

III **Üdülés az olasz tavaknál**
Bellagioban és Stresában
Junius 2—12 **225.- P-től**
Az utazás 7 napos Lidói tartózkodással meghosszabbitható

IV **Körutazás Svájcba**
Montreux, Genf, Bern, Interlaken, Luzern,
Lugano megtekintésével Junius 2—12 **356.- P-től**
Az utazás 7 napos Szt. Moritzi vagy Lidói nyaralással meghos zabbitható

V. **Üdülés Abbaziában** vagy **Lauranában**
Junius 2—12 **121.- P-től**
Junius 2—19 **176.- P-től**

Kérjen prospektust!
Utazási irodánktól és **Ibusz—Máv. Hiv. Menetjegyiroda**
VIII., József-körút 5. T. 14-44-00 V., Vigadó-tér 2.

Mussolini ujra hitet tett
a német-olasz együttmüködés mellett
A tekintélyállamok világnézeti egysége szükség esetén katonailag is megnyilvánul — A spanyol kérdés sulyos akadályokat gördit az olasz-francia megegyezés utjába

Genova, május 14.

Háromszázötvenezernél több ember jelenlétében mondotta el *Mussolini* szombaton délelőtt 11 órakor a genovai Piazza della Vittoria hatalmas terén világszerte nagy érdeklődéssel várt beszédét. A beszédet valamennyi olasz adó és igen sok külföldi rádióállomás, közte a budapesti is, közvetítette.

Mussolinit háromszáz hadihajóból álló flotta kisérte el Genovába. Már maga a fogadtatás külső ünnepi képe is azt mutotta, hogy a liguriai kikötőváros történelmi nevezetességű esemény színhelye. *A partraszálló Ducet ágyúdörgés és száz meg száz sziréna harsogása köszöntötte* s aztán tizezer balilla, tizezer avantgárdista, tizezer ifjúfasiszta és húszezer, példás fegyelemben álló, egyenruhás fasiszta sorfala között vonult a kormányzósági palotához az olasz nép vezére. A hatalmas teret megtöltő százezrek tömegében feltünt *tizenkétezer fehérruhás balilla és leányka, akik a fascio jelét alkották alakulataikkal.* Az ünnepi alkalomra hadihajó orrát ábrázoló hatalmas emelvényt épitettek a Piazza della Vittorián. *Az emelvényre vezető lépcsők két oldalán Mussolini testőrei, a híres fekete muskétások álltak.* A díszhelyen feltünt ötven libiai és abessziniai előkelőség alakja.

Tizenegy óra 5 perckor a tömeg zúgó éljenzése jelezte, hogy a Duce megérkezett a Piazza della Vittoriára. *Starace* párttitkár a Ducet a következő szavakkal üdvözölte:

— *Feketeingesek! Üdvözöljétek a Ducét, az impérium megteremtőjét!*

Beszél a Duce

A tömeg a szokásos „A noi!" kiáltással fogadta a Ducet, aki ezután a következő beszédet mondotta:

— *Génuai feketeingesek!* Különös örömmel töltött el, amikor reggel a tengerről jövet, ismét megláthattam városotok falait, azt a városét, amely joggal viseli az „uralkodó" jelzőt. Nem kevesebb örömmel töltött el az a körülmény, hogy tizenkét év után ismét közvetlen kapcsolatba kerülhettem e várossal. *Meghatottsággal szólok hozzátok az előtt a diadalív előtt, amelyet az elesett hősök emlékére emeltek, hogy számotokra és a jövendő nemzedékek számára mindörökre szent és halhatatlan bizonyitékként álljon fenn.*

— Bizonyára nem fogtok csodálkozni azon, ha most is, szokásom szerint, *nemzetközi kérdéseket teszek szóvá előttetek. Március 11-én este hat órakor Olaszország ismét fájdalmas választ előtt állott,* amely feltétlen szükségessé tette, hogy elhatároztuk magunkat. *Választásunktól függött a nyugalom és béke, a háború, vagyis Európa sorsa.*

— Az események azonban *nem értek váratlanul.* Az események logikus fejlődés következményeként előre voltak láthatók. Olaszország azonnal és határozott módon nemmel válaszolt egy olyan diplomáciai lépésre, amely ebben a konkrét esetben inkább nyersnek, mint helyénvalónak volt mondható *Elhatározásunk nagy csalódást és kiábrándulást okozott Olaszország ellenségeinek s az antifasiszták minden fajának, akik a dühnek kitörésére ragadtatták magukat. Ezek a körök szivesebben látták volna a két totalitárius állam összeütközését, amely a legsúlyosabb komplikációkra, sőt háborúra vezetett volna, különösen pedig, mert ez megnyitotta volna a bolsevizmus számára Európa kapuit.*

Olaszország nem vállalhatja azt a gyülöletes szerepet, amelyet a Habsburgok és Metternich egykori Ausztriája játszott

— Tehát nem a szükségesség, hanem *szabad akaratunk volt az, amely az Anschluss kérdésében elfoglalt állásfoglalásunkat diktálta.* Mindaz, ami azóta történt, azt bizonyította, hogy igen bölcsen cselekedtünk. Azoknak pedig, akik abban a hiú reménységben ringatták magukat, hogy megismétlődik az, amit 1934-ben Olaszország tett, mégegyszer, az egész olasz nép színe előtt, a következőket válaszolom: *1934 óta ez év márciusáig sok víz folyt le a Tiberisen, a Dunán, a Spreen, a Themzén és a Szajnán.* Sok, igen sok víz folyt le és *míg a rohanó ár dübörgött, Olaszországot, amely hatalmas vállalkozásban kötötte le minden erőfeszitését, a szankciókkal vették körül, azokkal a szankciókkal, amelyeket még mindig nem feleitettünk el. Közben meghalt és sohasem fog feltámadni az, ami a diplomáciai és politikai életben Stresa elnevezés alatt volt összefoglalva.*

— Olaszország nem engedhette meg magának azt a fényűzést, hogy minden negyedik évben megakadályozza egy nemzeti forradalom kitörését. *Olaszország nem vállalhatta azt a gyülöletes és felesleges szerepet, amelyet a Habsburgok és Metternich egykori Ausztriája játszott, amikor a nemzeti államok kialakulása ellen fordult. Nem a bonyodalmaktól való félelmünkben cselekedtünk igy. Cselekedetünket egyesegyedül lelkiismeretünk, becsületérzésünk és a német birodalomhoz fűződő lojális barátságunk diktálta. (A Ducenek ezeket a szavait a tömeg hatalmas éljenzéssel és ütemes „Hitler! Hitler!" kiáltásokkal fogadta.)*

— *A két világ, a germán és a római, most közvetlen kapcsolatban állnak. A két nép tartós barátsága és együttmüködése csak termékeny lehet és meg fogja változtatni a huszadik század képét.* Ezt akarta kifejezésre juttatni a fasiszta Olaszország népe is akkor, amikor a német birodalom Führerjét fogadta. A két nép határtalan lelkesedéssel fogadta azt a két pohárköszöntőt, amely a Palazzo Veneziában május 7-én elhangzott. Ez a két pohárköszöntő nem volt diplomáciai vagy politikai kijelentés: a két pohárköszöntő *végleges és ünnepélyes történelmi megnyilvánulás volt.*

— A Róma és Berlin közötti tengely szilárdsága nem akadályozta meg azt, hogy megegyezésre jussunk olyan nemzetekkel, amelyek maguk is őszintén kívánták ezt a megegyezést. Igy jött létre Délszláviával az elmult év márciusában a megegyezés és azóta *az Adriai-tenger két partján béke honol. És igy történt rövid idővel ezelőtt, amikor Nagybritanniával is megegyezésre jutottunk.* Azok a nézeteltérések, amelyek a két nemzetet egymástól elválasztották, tulajdonképpen a dolgok fel nem ismerésén, illetve helytelen felismerésén alapultak. *Sajnos, még mindig túlsok külföldi van, aki Olaszországot csak a színes irodalom helytelen és hiányos leirásai alapján ismeri.* Éppen legfőbb ideje, hogy Olaszországot megismerjék, mint a fegyver és a munka országát. Éppen legfőbb ideje annak, hogy megismerjék ezt a népet, amely húsz esztendő leforgása alatt tanubizonyságot tett óriási akaraterejéről, amelynek segítségével megalapította az új impériumot.

Az olasz-francia megegyezés akadályai

— Chamberlain angol miniszterelnök legutóbbi beszéde kísérletet jelentett abban az irányban, hogy elhagyja a közhelyek birodalmát és megismertesse a valódi Olaszországot: a feketeinges forradalom Olaszországát. *A London és Róma között kötött egyezményt két birodalom kötötte.* Ez az egyezmény a Földközi-tengertől a Vörös-tengerig és az Indiai-óceánig terjed. Tekintettel arra, hogy mi a magunk részéről a legskrupulózusabban be akarjuk tartani ezt az egyezményt és azt hisszük, hogy Nagybritannia is ugyanigy fog eljárni, *szilárd a hitünk, hogy az angol-olasz megállapodás valóban tartós lesz.* Az a helyeslés, amellyel a világ minden államában fogadták az olasz-angol egyezményt, bizonyitéka az egyezmény nagy történelmi horderejének.

— Genovai feketeingesek! Engedjétek meg nekem, hogy a Franciaországgal folyó tárgyalások kérdésében körültekintő legyek, éppen azért, mert ezek a tárgyalások még folyamatban varnak. Nem tudom, vajjon sikerül-e ezeken a tárgyalásokon megállapodásra jutni, annál inkább, mert *a jelen pillanat egyik legaktuálisabb kérdésében: a spanyol kérdésben a franciák és az olaszok a barrikád két ellentétes oldalán állanak. Amazok Barcelona győzelmét szeretnék, mi pedig Franco fegyvereinek győzelmét akarjuk és kivánjuk.*

Róma és Berlin békét akar és a békét fegyverrel biztositja

A tömeg viharos lelkesedéssel fogadta a Duce szavait és ismételten felhangzott az „Arriba Espana!" kiáltás.

Mussolini ezután emlékeztette a génuaiakat arra, hogy tizenkét év alatt nemcsak Genovában, hanem egész Olaszországban is hatalmas haladás történt minden téren, azután igy folytatta:

— Ez csak egy állomása volt azonban a harcnak. *A nemzetek és kontinensek nagy küzdelmében nem szabad megállni, mert az, aki megáll, el van veszve.* Éppen ezért a fasiszta rendszer minden szükséges intézkedést megtesz, hogy növelje tengeri forgalmát és ipari tevékenységét. Harcunk az önellátás érdekében változatlanul tovább folyik.

— *Politikánk irányelvei teljesen tiszták: a békét akarjuk, még pedig a békét mindenkivel. Biztosithatlak benneteket, hogy Németország nemkevésbé kivánja az európai békét, mint mi. A békét biztositani kell, még pedig fegyverrel. A békét akarjuk, de készen kell állnunk arra, hogy ezt a békét minden erőnkkel megvédjük, különösen akkor, ha a tengerentúlról olyan beszédek hangzanak el, amelyek gondolkozásra késztetnek. Talán kizárt dolog az, hogy az úgynevezett nagy demokráciák világnézeli háborút készitenek elő. Mindenesetre le kell azonban szögeznem: ha mégis igy lenne, akkor a totalitárius államok haladéktalanul egyetlen tömbbé kovácsolódnak össze és mindvégig együtt menetelnek.*

A Duce szavait a hatalmas tömeg percekig tomboló lelkesedéssel fogadta

Róma, május 14.

Római politikai körökben a legélénkebben tárgyalják Mussolini nagy genovai beszédét, amelynek jelentőségét a következőkben látják:

1. *A Duce mégegyszer személyesen hitet tett a német-olasz együttmüködés mellett* és ezzel megfelelt mindazoknak, akik azt állitották, hogy a Palazzo Venezíában elmondott beszéde hűvösebb volt Hitler beszédénél.

2. *A Duce megerősitette a világnézeti egységet a tekintélyállamok között és kijelentik, hogy ez az egység szükség esetén katonailag is meg fog nyilvánulni.* Ez a kijelentés az Egyesült Államok bizonyos köreinek szól, ahol az utóbbi időben erős propaganda folyik a tekintélyállamok ellen.

3. Mussolini híven állja az angol-olasz megegyezést, valamint a Délszláviával kötött megállapodásokat.

4. *Ami Franciaországot illeti, Mussolini szavai azt mutatják, hogy az olasz-francia megegyezés elé a spanyol kérdés sulyos akadályokat gördit.* A Duce kijelentései nem zárják ugyan ki a megegyezés lehetőségét, de jelzik, hogy a megbeszélések során komoly nehézségeket kell leküzdeni.

5. Olaszország őszintén akarja a békét minden más nemzettel, de ezt a békét erős fegyveres felkészültségével és az önellátás fokozásával támasztja alá.

Virginio *Gayda* a Giornale d'Italia vezércikkében megjegyzi, hogy a Duce kijelentései a világnézeti harcról, amelyet a két szárazföldnek egyes nem éppen felelőtlennek mondható személyiségei hirdetnek, (a Duce beszédének ebben a részében nyilván Woodring amerikai hadügyminiszter nemrégiben tett kijelentésére célzott), útmutatást adnak arranézve, hogy hogyan áll a helyzet az állitólagos német-olasz katonai szövetség körül, amelyről az ujságok az utóbbi időben annyit irtak.

Orvosok beszélnek hozzád és panaszaidon segiteni akarnak!

A rákbetegségről. Verebély tanár	P —.80
Hogyan éljen a szivbajos ember? Bodon tanár	P 2.60
A gyermek táplálása, gondozása, betegségei és ápolása. Orosz tanár	P 3.60
A fiatal anya. Orvosi tanácsok. Földes dr.	P 2.60
Hogyan éljen a vesebajos ember? Lukács dr.	P 2.60
Ludtalp, bokasüllyedés és lábfájdalmak	P 1.20
Ischiás és derékfájás	P 1.80
A rheumás bajok házi kezelése	P 2.40
A visszeres láb gyógyitása	P 1.60
Fajismeret. Gáspár tanár	P 3.80
Átöröklés mint végzet. Hézser dr.	P 3.60
Gyermeket akarok! Földes L. dr.	P 1.80
Az önfegyelmezés müvészete. Baudouin tanár	P 3.—
A tüdőbaj megelőzése és gyógyitása. Müller dr.	P 3.—
Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést?	P 3.—
Lelki betegségek gyógyitása. Gartner dr.	P 3.80
Az érelmeszesedés gyógyitása. Bucsányi dr.	P 1.50
Természetes gyógymód és táplálkozás. Bucsányi dr.	P 4.—
A női betegségekről. Földes dr.	P 3.40
Az öröklástan alapismeretei. Körösy tanár	P 1.50
Az erős dohányzás következményei!	P 1.—
A diétás konyha technikája. (Szakácskönyv.) Soós tanár	P 3.80

LOVÁR RUDOLF és TÁRSA, könyvkereskedés, Budapest, VIII., Baross-utca 21. Tel.: 130—217. Díjmentes könyvjegyzékek. — Bárhol hirdetett könyvet a leggyorsabban szállitjuk.

A fejlődő országoktól visszaszerezzük, ami jár

Magyarország, ha apránként is, de hozzájut azokhoz a követeléseihez, amelyek a múltban halmozódtak fel a fejlődő országokkal folytatott kereskedelmünk és egyéb pénzügyi tranzakciók során. A politikai és álgazdasági szempontok motiválta, a szovjet terjeszkedést erősítő nagyvonalú kormányhitelezési akcióknak vége, a piac szereplőinek maguknak kell kialakítaniuk kapcsolataikat ezekkel a sokszor nehezen kezelhető, tőlünk távol álló gondolkodásmód alapján kereskedő országokkal. Dr. *Major* Istvánt, a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériuma helyettes államtitkárát az elmúlt hónapokban e téren bekövetkezett változásokról kérdeztük.

– *Milyen módosulások következtek be az elmúlt időben a fejlődő országokkal kapcsolatos követelésállományunkban?*

– Átrendeződés tapasztalható a nekünk adós fejlődő országok rangsorában, és az összegek tekintetében is. A legfrissebb, tavaly június 30-ai adatok szerint 414 millió dollárnyi kinnlevőségünk volt a fejlődő országokban, amely jelentős csökkenést mutat a másfél évvel korábbi, január 1-jei 630 millió dollárhoz képest. A 414 millióból 213 millió a lejárt követelés, ami viszont emelkedést jelent az 1990. januári 135 millió dollárhoz hasonlítva. Az utóbbi állománynövekedés szinte egyetlen oka az, hogy Irakkal szemben nemzetközi embargó van életben és az országgal szemben újabb követeléseink váltak esedékessé. Ugyanis az

gi álláspontja az, hogy bármilyen régi is a tartozás, nem minősítjük behajthatatlannak, azaz nem írjuk le azokat. Használatos az adósságok átütemezése, az áruval történő levásárlás, a helyi valuta felhasználása a magyar képviseletek kiadásainak finanszírozására, idegenforgalmi célokra, ingatlanokba való befektetése és harmadik partner bevonásával bármilyen egyéb megoldás elképzelhető. Teljesen rugalmasak vagyunk, az a lényeg, hogy ami nekünk jár, azt megkapjuk. Az érintett országokkal szemben nekünk nincsenek tartozásaink.

– *És miként viselkednek az adósok? Amennyiben bizonyos összegeket tartozásaik mérséklésére különítenek el, akkor azt az összes hitelezőiknél arányosan csökkentik, avagy kielégítik a kisebb összegekre váró országokat?*

– Erre sincs általános szabály. Egyedül a Párizsi Klubba – a hitelezők pooljába – tömörült országok működtetik azt a szabályt, hogy a nekik járó pénzt arányosan elosztják a klubtagok között. Mi viszont egyedi utakat járunk, ezt tartjuk célravezetőnek. Az utóbbi időben azonban felmerült az az elképzelés, hogy egyes nekünk tartozó országok vonatkozásában csatlakozhatnánk a Párizsi Klubhoz.

– *Milyen kamatokat számolnak fel a hitelezők a kinnlévőségeikre?*

– Teljesen változó ez a gyakorlat is. Természetesen vannak késedelmi kamatok, pönálék, de létezik olyan adósunk is, amelyik kerek perec kijelentette: még a kamatot sem akarja törleszteni.

NMV-privatizálás: monopóliumból monopólium

Ki csúszik el az olajon?

Elkelt Kelet-Európa egyik legnagyobb növényolaj-feldolgozó vállalata, a magyar Növényolaj-ipari és Mosószergyártó Részvénytársaság; a vevő, az olasz Feruzzi-csoporthoz tartozó Cereol Holding – hivatalosan meg nem erősített információ szerint – 100 millió dollárt fizetett. Az Állami Vagyonügynökség és a Földművelésügyi Minisztérium határozottan azt állítja: ez volt az élelmiszeripar privatizálásának legsikeresebb ügylete, a megkötött szerződés kedvező, szem előtt tartja a hazai termelők érdekeit is. Ennek pont az ellenkezőjét vallják a termelők képviselői, szerintük az üzlet elhibázott, a magyar tulajdon kiárusításával egyenlő. Hogy kinek van igaza? Erre nem lehet ma egyértelműen válaszolni, mert túl sok az üzletben a tisztázatlan – pontosabban nyilvánosságra nem került – pont és sok a ha...

A hat gyáregységgel rendelkező, a hazai olajfeldolgozásban monopolhelyzetben lévő vállalat az elmúlt év december 31-én alakult át, 6,9 milliárd forintos alaptőkével, állami többségű részvénytársasággá. A vállalatcsoport tavalyi forgalma elérte 21,5 milliárd forintot, ám e tekintélyes bevétel ellenére *a cég pénzügyi stabilitása felborult*, csak a napraforgóolaj exportja – az FM közigazgatási államtitkára, állami tulajdont vásárolhatnak, s íly módon is részt vehetnek a privatitációban. Ám még mielőtt erre sor kerülhetett volna, a viszonylag jól jövedelmező, stabil élelmiszer-ipari cégek már elkeltek, a növényolajipar volt talán az utolsó olyan ágazat, amelybe érdemes lett volna beszállni. De lecsúsztunk erről az üzletről is, részben azért, mert a kárpótlási jegyek továbbra sincsenek a birtokunkban.

Ám Lipák László elkeseredettségének ez csak az egyik oka. A kormány azt is fennhangon hirdette – idézi fel a közelmúltat –, hogy harcba száll a monopóliumok ellen. És most mi történt? *Egy hazai monopólium egy külföldi multinacionális monopólium kezébe került*; az olasz konszern nem csak a hat gyárat vette meg, hanem – közvetve – megvásárolta a teljes ágazatot is; az e területen dolgozó 30 ezer embert, 400-500 ezer hektárt, ahol olajos növényeket termelünk és e termékkör kereskedelmét. A kör bezárult, ezt követően a külföldi vállalkozás úgy játszik majd a magyar szereplőkkel, ahogy akar; ha azt mondja, hogy elég 200 ezer hektáron napraforgót vetni, akkor az úgy is lesz.

Ám hiába idézem az FM államtitkárának a termelők megnyugtatására szánt kijelentését: a vásárló kötelezettséget vállalt arra, ez alapfeltétele volt a szerződéskötésnek, hogy *az elmúlt három év átlagos területén termeszthetők* ezek a növények, vagyis átvesznek évi 765 ezer tonna napraforgó-, len- és repcemagot, Lipák László csak legyint, szerinte ugyanis *erre nincs ga-*

margaringyártás, a monopolszervezet bátran árat emelhet. És ez érvényes az étolajra is. Ha viszont eltörlik az importot fékező vámot, szabadon bejöhet a külföldi margarin; és bizonyára az a világcég szállít majd Magyarországra, amelyik Európában az egyik legnagyobb forgalmazó s amelyet üzleti szálak kötnek hozzánk: valamely Feruzzi-érdekeltség. *És ha nő az import, nyílván kevesebb kell az itthon előállítottból, vagyis csökkentendő az alapanyag-termelő terület.*

Az agrár szakember okfejtésének némiképp *ellentmond* viszont az a tény, hogy a hazai margaringyártás többségi tulajdosa nem a Feruzzi, hanem az Unilever, ám ezt nyugtázva arról sem szabad megfeledkezni, hogy a két vállalatbirodalom szoros üzleti kapcsolatban áll egymással, másrészt, hogy ennek az üzletágnak a meghatározó szereplője az, aki az olajtermelést uralja, ez pedig az olasz konszern.

Az ÁVÜ március 3-án tartott sajtótájékoztatóján – itt ismertették az üzlet részleteit – elhangzott: *„ A monopolhelyzettel való visszaélés elkerülésére, a verseny erősítésére hamarosan megszűnik az importmargarin vámja. Nem indokolt ugyanis a hazai termék védelme, a privatizáció révén külföldi tulajdonba került cégnek nem kívánnak előnyt nyújtani a külföldi termékekkel szemben."*

Sőt – állították az üzletet pártoló szakemberek – a magyar margarin továbbra is sokkal olcsóbban állítható elő, mint az import, és *a vevő sem azért áldozott, fektetett be sok pénzt*

Lipák László azonban makacsul kitart amellett, hogy *az állam nagyon olcsón* – 100 millió dollár – adta el az NMV-t. Mert – szerinte – a külföldi befektetőt 20 százalékos kedvezmény illeti meg, vagyis rögtön 20 millió dollárt leírhat a vételárból. Továbbá: az új tulajdonos is megkapja az 10 százalék exportszubvenciót a kiszállított nyers- és étolajra, illetve a darára, ami évi 10 millió dolláros többletbevételt jelent, de amit valójában az állampolgárok finanszíroznak. Az idén végrehajtott átvételiár-csökkentés – átszámítva – legalább 18 millió dollár pluszbevételt hoz a cégnek, amit viszont közvetlenül a termelők zsebéből vesznek ki. És ha a kivitelhez adott állami támogatás, illetve az alacsony felvásárlási árból származó bevétel összegét két évre előre összeadjuk, kiderül, hogy a 100 millió dolláros *befektetés 3–4 év alatt megtérül.* De a számlát mi, Magyarország állja!

Ki döntött?

Az nem állítható, hogy mindezt jól tudja a termelők érdekeit képviselő választmány elnöke, lehet hogy nagyot téved mind a kedvezmény, mind az exportszubvenciót illetően, ám ezekről a kérdésekről ez idáig ő sem kapott pontos, az ügylet részleteit is tisztázó felvilágosítást. Ez is üzleti titok?

Nem sokkal világosabb a *magyar privatizációs ajánlat* sorsa sem, ugyanis volt hazai vásárlási szándék is. Lipák László állítja: a kiírásnak megfelelő formában és határidőn belül

Finishez érkezett a megszállottak mozija

A „végtelen film”

A Magyar Nemzet küzd azért, hogy a Balaton Európa legtisztább tava legyen és maradjon!

A végtelen történet mese – a végtelen film viszont valóság. Anno domini 1976-ban a *Tihanyi Limnológiai Kutatóintézet* szakemberei vették fel *Rácz* Gábornak: vállalná-e a *Natúra* természetfilm-műhelye egy elmélyült, átfogó, egyszóval *teljességre törő* Balaton-film elkészítését a tó „világairól”, miután egy semmi kis kurta ismertető filmecske van a birtokukban róla, semmi egyéb.

Példa nélkül

A feladatot *Sáfrány* József kapta, aki kellően fellelkesülve, mindenekelőtt az archívumra vetette magát; mi az, ami megvan, amiben *meg lehet kapaszkodni,* ahonnan ki lehet indulni? A *végtelen űr* bámult rá vissza. Semmi nem volt, se filmszalagon, se kötetben, csak szilánkok és töredékek.

Akkor vett egy mély lélegzetet – és belevágott. Kutakodott és kilincselt, partnereket hajszolt fel – így akadt rá dr. *S. Tóth* Lászlóra és némi tudományos háttérre. Buzgalmából, lendületéből mit sem veszítve alkotta meg többkilónyira sikeredett forgatókönyvét, mely elérte a nagy játékfilmek hasonló képződményeinek terjedelmét.

Ezután kezdődött meg a forgatás, amely (ez meggyőződésem) a maga nemében *példa nélküli* a magyar természetfilmezés történetében.

Hat teljes esztendeig tartott a munka. A hosszú időt a *teljeset akarás* és a magyar *lehetőségek* között tátongó irdatlan szakadék magyarázza. Sáfrány József a szakma központhoz, ami a sportolóknál veszélyes ellankadás formájában jelentkezik, nála viszont úgy, hogy csudaszép szafarikalapját a földhöz vágta, lábbal tiporta és ugrált rajta, miközben öklét rázva így átkozódott: én ezt már nem bírom tovább elviselni!

Aztán kezdte elölről. A csapat jó volt, a *Natúra* harcedzett brigádja működött a keze alatt: *Szommer* Tamás, *Kele* Andor, a víz alatti felvételeket *ifjú Pásztor* Ferenc és a kitűnő *Boldizsár* Károly készítette, akit nem véletlenül hagytam a végére. A képanyag hatvan százalékát köszönhetjük neki, aki valóságosan *a film hősi halottjának* tekinthető. Őt a megszállottak köreiben is megkülönböztetett hely illeti meg. Olykor hónapokra kivonult hétvégi házába, és saját kamerájával űzte, vadászta, leste, gyűjtötte, rögzítette a jellegzetes finom hangulatokat, azokat a pillanatokat, amelyek oly hamar elenyésznek, ha az alkotó nincs résen. S amelyek egy ilyen film *hitelességét* és *művességét* adják. Tavaly februárban a nádvágókat filmezte, amikor rosszul lett, és meghalt szívinfarktusban 47 évesen, úgy, hogy hattyúdalát már nem láthatta a képernyőn.

A vágás finom munkája most kezdődik, és körülbelül hat hónapot vesz majd igénybe.

Ahogy még senki

Sáfrány József most a fejében lévő forgatókönyvet lapozza fel.

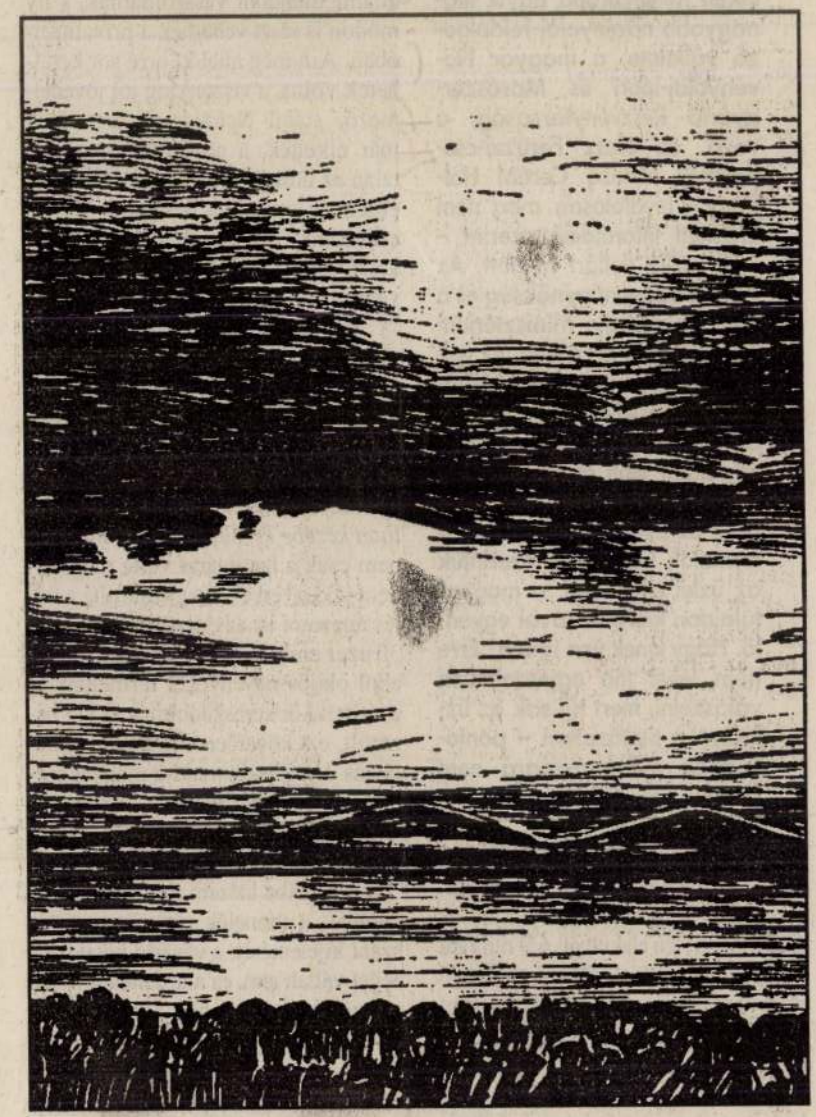

Papp S. Gábor rajza

plankton, tizenötmillió algatest, plusz gombatestek, rengeteg szervezetlen részecske, kovatűk és egyebek.

– *Az állat- és növényvilág* a következő – látványosabb – rész főszereplői. A mikrovilág után a makrofita lények közé vezetjük a tisztelt nézőt. Erre a tájékoztatásra tapasztalat szerint az átlag Balaton-látogatónak nagy szüksége van. A Balatont élvezők addig jutottak el, hogy a tóból időnként halakat fognak ki, és hogy a hajók mögött sirályok szálldosnak. A magasban elhúzó sötét madarakat már nem ismerik fel, nem tudják, hogy azok *kormoránok.* Ez emésztette fel a forgatási idő nyolcvan százalékát. Hadd ne soroljam, hogy ez mennyi leleményt, szívósságos és alaposságot igényelt. Remélem, hogy a néző értékelni fogja a víz alatti felvételeket, hogy a kamera követi a jellegzetes halfajok mozgását.

A téli Balaton is külön rész természetesen – lévén egészen különös világ. Itt sikerült még *néprajzi hitelességgel* feldolgozni – két tihanyi öreg halász segítségével – a jég alatti halászatot. S mellékeljük mindazt, amit e szigorú világ kínál a szemnek és a fantáziának.

– Végül a zárófejezetben feltesszük a kérdést: *meddig lesz Balaton?* A századfordulón Lóczi Lajos és kompániája az alsóörsi kocsmában fennkölt darvadozás közben fogadást kötött rá. Mindenki kifi[illegible] története a végtelenbe íveljen. Hogy a hullámok megint a fövenyes partra fussanak, végtelen láncban előreringva, megszabadulva a szennyezéstől, hogy újraéledjenek az áramlatok, melyek a durvább matériákat a nádasokba irányították. Hogy feltámadjon a régi, *természetes rend,* hogy legyenek még kristálytiszta hajnalok, jó süllőívás és mindaz, ami eddig ezt a tavat a természet csodájává tette.

Huhogás helyett fogadás

Nézzük a még nyers tekercseket, egyiket a másik után. A zöld homályban a víz mélyén a kamera bravúrosan követi nyomon a halakat, remek részletek villannak egymásba, halászok húzzák dermesztő hajnalban a hálót, miközben kezük odafagy a kötelekhez. Minden kockán a kidolgozottság, a műgond érződik, ami a természetfilmes számára a legkeményebb mutatvány.

Gázolj, repülj, merülj, csónakázz, gyalogolj, ússz, ha kell, azért, hogy a mű hiteles legyen. S ha a nyersanyagod megvan, kezdd el belecsempészni azt, amit érzel, amit gondolsz. Rettentő erőfeszítés ez.

Ez az időszak, ami rászakadt a televízióra, csak átmeneti állapot lehet. A minőségnek vissza kell kapnia méltóságát és pozícióit. Azért is, mert amit mostanában természetfilm ürügyén ránk mérnek, az a bájolgó semmi. Kazal László egy régi, frenetikus magánszáma jut eszembe e filmecskéket nézve, az, amelyik Sipeki D. Balázsról, a lánglelkű handlé-festőről szólt. E kvalitásos művész főként történelmi témákban utazott. Íme, hölgyeim

PAPP S. Gábor

Magyar Nemzet
1991. aug. 13.

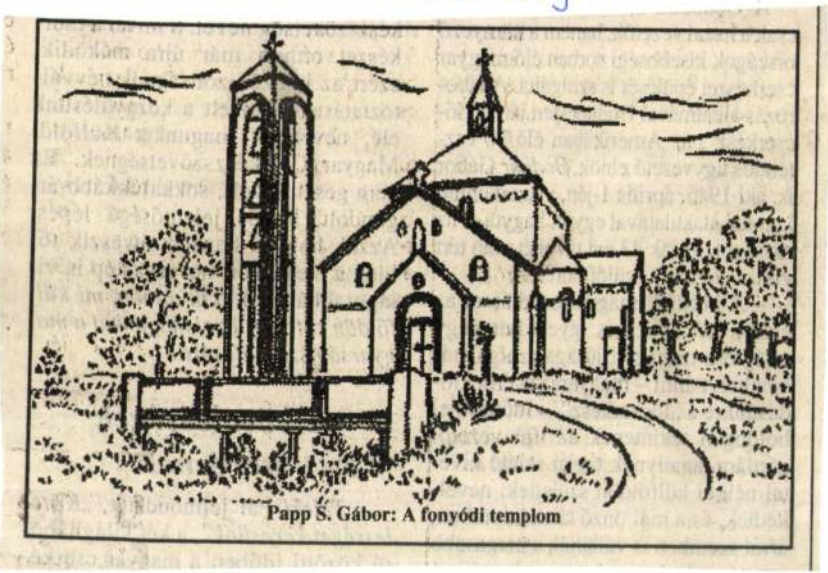

Papp S. Gábor: A fonyódi templom

mindannyian Krisztus tanítvány
vel Krisztus a kereszten teren
emberiség között, vagyis a ker
azért a kereszt a legalkalmasa
is.

A hosszúkás, négyágú talp
kék dalmatikába öltözött angya
főpapoknál szokásos püspöksüve
látható. Szelepcsényi családi
kék udvarában zöld mezőn hátsó
roszlán ágaskodik, jobb mellső
lábával arany csillagot tart.

PAPP S. Gábor

Magyar Nemzet, 1991. julius 27.

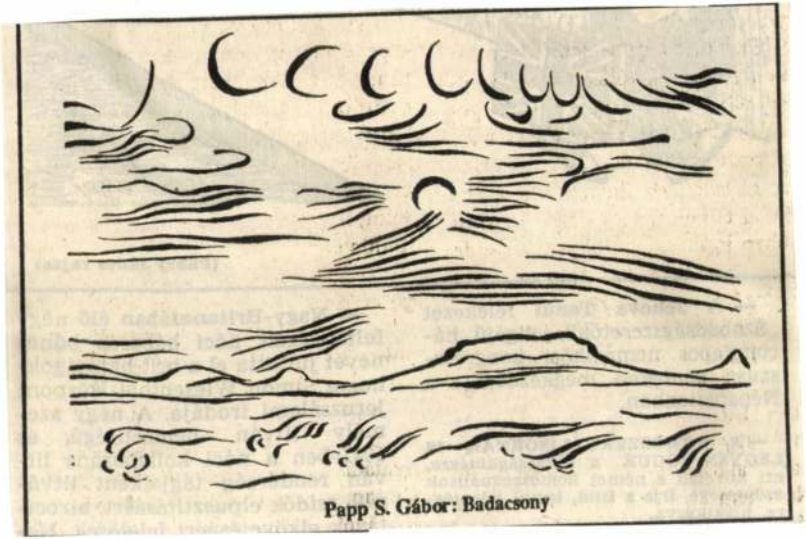

Papp S. Gábor: Badacsony

yar Lajos utca	Óbuda
ercev tér	Óbuda
telen közterület	Csillaghegy
vin Ottó utca	Óbuda
ogyi Miklós utca	Csillaghegy
vin Ottó tér	Óbuda
vas József utca	Kaszásdûlô
tos Flóra sétány	Csillaghegy
dán Imre utca	Békásmegyer
uár 10. tér	Újpest
badságharcosok útja	Újpest
ûhely utca	Istvántelek,Újpe
fmann Ottó utca	Újpest
Zsigmond utca	Újpest
telen közterület	Káposztásmegyer
telen közterület	Káposztásmegyer
ai Sandor utca	Újpest
u Pál utca	Újpest
sa György utca	Újpest
ázsai György utca	Újpest
telen közterület	Káposztásmegyer
telen közterület	Székesdûlô
hál László utca	Újpest
csy-Zsilinszky út	Újpest
Kálmán utca	Megyer

Reflektorfényben

A festő

Újfehértó (KM – M. É.) — Kései gyermekként született, ezért a család mielőbb szakmát akart adni a kezébe, így íratták be a mezőgazdasági szakközépiskolába. Érettségi után mechanikai műszerésznek tanult, holott *Papp Sándor* gyermekkorától

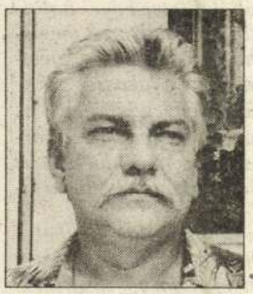

kezdve úgy érezte, a képzőművészet érdekli igazán, rajzain, festményein keresztül könnyebben tudja közvetíteni az emberek felé a dolgokat. Középiskolásként felkereste az öreg mestereket, mindennapos vendég volt *Cs. Ugrin Tibor*, *Soltész Albert*, *Koncz Zoltán* műtermeiben. Az élő festők mindegyikétől tanult valamit, de legszívesebben a régi nagyok képeit tanulmányozta. Magukkal ragadták Mednyánszky tájképei, Munkácsy utolérhetetlen portréi, a Csontváry által használt színek.

— Legszívesebben arcképeket és virágokat festek, ez utóbbiakból többnyire csak egyetlen szálat kinagyítva. Az utóbbi időben egyre több nonfiguratív alkotásom született, ezeken megpróbáltam országokat, földrészeket ábrázolni, a politikai helyzetet bemutatni, s olyan gondolati dolgokat megfesteni, mint például a nemzedéki vita, a reinkarnáció. Újabban a görög mitológia, s az inkák története érdekel a leginkább. Tíz éve dolgozom már azon a képen, amit életem főművének szánok: egyetlen hatalmas vásznon szeretném megfesteni a harmadik világháború vízióját. Rengeteg vázlatot készítettem már hozzá, de az igazi művel még várok. Nagyon sajnálom azt, hogy az embereknek nincsen idejük a művészetekkel foglalkozni, megdöbbent mennyire nem értik meg az alkotásokat. A képek közül is csak a fényképszerű, realista festményeket értékelik, az elvont dolgokat képtelenek megragadni.

Mintegy ezer megfestett képe szerte megtalálható az egész országban, most éppen azon fáradozik, hogy ezeket lefotózza, s albumokban összegyűjtse. Gimnazista fiai örökölték apjuk tehetségét, a nagyobbik egyedül készített 30 négyzetméteres képet az osztályterembe. Persze fiatalok még, édesapjuk tanítja őket, csiszolja bontakozó tehetségüket. Ha pedig Sándor mester festeni kezd, az egész család lábujjhegyen jár.

Múltunk a jelenben

A népi építészet emlékei a Sóstói Múzeumfaluban

D. Bojté Gizella

Nyíregyháza (KM) — Ha egy idegen látogat el megyénkbe, a táj kulturális és történelmi nevezetességeinek bemutatása között ma már nem maradhat ki Nyíregyházán a Sóstói Múzeumfalu. Az idevalósi emberek talán nem is tudják, hogy a sóstói erdő határában milyen értékes és csodálatos környezet fogadja a látogatót, amely visszavisz bennünket őseink, nagyszüleink világába.

A régi tárgyak, használati cikkek, a szép hagyományokat őrző emlékek között újra feléled egy letűnt kor, a történelmi múlt. A múzeumfaluban — az egyszerűséget, a tisztaságot, a szépséget árasztó porták mellett — sétálva méltán lehetünk büszkék az egykor itt élők kezemunkájára s azokra, akik megmentették ezt a csodálatos értéket. A szívünk mélyén valami olyasmit is érezhetünk, mégis milyen nagyszerű dolog, hogy mi ehhez a tájhoz, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéhez tartozunk.

A múzeumfaluban nyáron 26-an dolgoznak: teremőrök, karbantartók, területrendezők, tudományos munkatársak... Az intézet vezetője *Páll István*. Országos szinten a múzeumok látogatottsága csökken, itt azonban inkább növekvő tendenciáról beszélhetünk. Egyre több nyári programot szerveznek; majálist, gyermeknapot, népszínmű–előadásokat, különféle bemutatókat, folklór–programokat..., ami Kelet–Magyarország egyik legkedveltebb művelődési intézményévé emelte a Sóstói Múzeumfalut. Minden évben április 1-jétől november 1-jéig hétfő kivételével naponta reggel kilenc órától délután hatig vannak nyitva.

Magyarországon a műemlékek megőrzésének két módja ismert: az egyik azok helyszínen történő fenntartása és bemutatása, míg a másik esetben az épületeket elbontják és úgy viszik át azokat egy másik helyre, általában szabadtéri múzeumokba. Az 1970-es évek elejétől épül Szentendrén az országos szabadtéri néprajzi múzeum, Szombathelyen, Zalaegerszegen és Szennán valamint Ópusztaszeren és Nyíregyháza-Sóstón pedig regionális jelleggel alakítják ki ezeket az intézményeket. A Sóstói Múzeumfalu építése 1964-ben kezdődött meg, a munka beindulása azonban csak 1970-ben történt meg. Később létrehoztak egy brigádot, amelynek tagjai olyan falusi emberek, akik ismerik a népi épületek építésének, helyreállításának menetét.

Az áttelepítés egy igen nehéz és bonyolult feladat. A megye valamelyik részén található értékes házat lebontják, az anyagait a múzeumba szállítják, ahol „konzerválás", kiegészítés következik. A visszaépítés a felmérési dokumentáció, a bontáskor készült fotók, s a számozott anyagok segítségével történik az eredeti technikai megoldások, módszerek lehető legpontosabb megtartásával. Miután elkészült az épület, következik annak berendezése. Ennél általában ragaszkodnak ahhoz, hogy a tárgyak ugyanarról a településről származzanak, ahonnan az épület.

A több hektárnyi területen jelenleg 18 épületegyüttest ismerhetünk meg, többek között szatmári, beregi, nyírségi portákat, temetőcsősz-házat, a barabási iskolát, szatócsboltot és kocsmát, tűzoltószertárt, kismesterségek műhelyeit... A múzeumfalu építése még nem fejeződött be, az elkövetkező években újabb épületek áttelepítése várható. A faluközpont nyugati részén épül fel a szárazmalom, a temetővel szemben — melyben jellegzetes szatmári és beregi fejfákat állítanak fel — egy kétszintes községi magtár ad majd helyet a múzeum történetét bemutató kiállításnak. Ezzel szemközt láthatók majd a megye cigányságának épületei. Még hiányzik a nyírségi kisnemesi porta épületegyüttese, valamint áttelepítésre várnak a már felépült porták kisebb-nagyobb gazdasági épületei.

A Múzeumfalu Baráti Köre az elmúlt hetekben egy szép kiadványt jelentetett meg több cég, intézmény támogatásával. Az érdeklődők a múzeumfaluról, rajzokkal és fotókkal illusztrálva hasznos és részletes információkat tudhatnak meg őseink szokásairól, életmódjáról. (Lapunk következő számaiban olvasóinkkal egy-egy tájegység, épületegyüttes jellegzetességeit mutatjuk be.)

Anarcsi porta Nyíregyházán ELEK EMIL FELVÉTELE

Cukorbeteg gyerekek a Tókuckóban

Jövőre ismét szeretnék eljönni — mondta a 16 éves Krisztina

Nyíregyháza (KM – M. É.) — Megyénkben a cukorbeteg gyermekek száma meghaladja a százat, s a korábbi években közülük mindössze 12-nek volt lehetősége arra, hogy eljusson az ország különböző pontjain szervezett diabetes táborokba, s élhesse a kisdiákok gondtalan, vidám életét. Az idén először találkozhattak a kis betegek a Tókuckóban, ahol két turnusban, összesen 120 gyerek nyaralhatott.

A tábor megszervezésének körülményeiről, jelentőségéről *Czövek Lászlóné* táborvezetővel, a Megyei Diabetes Egyesület elnökével beszélgettünk.

— Óriási eredménynek tartom a tábor létrejöttét. Nagyon sokan fogtunk össze annak érdekében, hogy a cukorbeteg gyerekeknek egy felejthetetlen hetet biztosítsunk. Az eredeti tervek szerint csak a megyéből fogadtunk volna táborozókat, de legnagyobb megdöbbenésünkre nem tudtuk feltölteni a létszámot annak ellenére, hogy a részvétel teljesen ingyenes. A szülők valahogy nem érezték meg annak a jelentőségét, hogy gyermekük teljes biztonságban, orvosi ellenőrzés mellett, gondtalanul nyaralhat. Így aztán az ország minden részéből, sőt még Erdélyből is érkeztek gyerekek a 8–17 éves korosztályból.

❑ *Miben különbözik a cukorbetegtábor az egészséges gyermekek táboraitól?*

— A diabeteses gyerekek betegségüknél fogva sérülékenyebbek egészséges társaiknál. Saját magukat kezelik, vércukorszintet mérnek, s ennek alapján a gyógyszeradagok kisebb módosításait is maguk végzik el. Bármelyik pillanatban rosszul lehetnek, elveszthetik eszméletüket. Ismerik a tüneteket, s ha baj van, tudják mit kell tenniük. A táborban étkezések előtt maguk végzik el a vércukorszint vizsgálatot, s a napi programnak megfelelően alakítják gyógyszeradagjukat. Szerveztünk olyan programokat is számukra, amelyekből többet tudhatnak meg betegségükről, annak kezeléséről. Ezeken túl azonban ez a tábor is olyan, mint a többi. Nálunk is volt diszkó, szépségkirálynő-választás, sportolhattak, strandolhattak, megismerhették a megye nevezetességeit. Óriási élményt jelentett számukra, hogy a tábor védnöke, *Dr. Endreffy Ildikó* alpolgármester ellátogatott a Tókuckóba, s fogadta a gyerekeket a polgármesteri hivatal dísztermében is. Járt nálunk *Mádi László* országgyűlési képviselő, aki azt is megengedte, hogy a gyerekek elvégezzék vércukrának vizsgálatát. Ezek voltak azok a többletélmények, amelyekből a beteg gyerekek érezhették, hogy mások is átérzik problémáikat, törődnek velük.

❑ *Hogyan foglalná össze a tapasztalatokat, miben látja a tábor jelentőségét?*

— A diabeteses gyerekek betegségük miatt más táborokban nem vehetnek részt. Az állandó vércukorszintmérés, inzulinozás miatt kirínak az egészségesek közül, sokszor ragályos betegként kezelik őket. Ebben a táborban minden gyerek egyforma, ugyanazok a problémáik. Már az elhelyezésüknél is odafigyeltünk arra, hogy a legkissebbek az idősebbekkel kerüljenek egy szobába, akik azonnal segíteni tudnak, ha baj van. Így a gyerekek között egy olyan közösség jött létre, amelyben mindenki érzi felelősségét társa iránt. A legfontosabb azonban az, hogy teljes biztonságban, állandó orvosi felügyelet mellett élhették az egészséges gyermekek életét. Sokat segített, hogy ebben az igazán gyönyörű környezetben, nagyon jó körülmények között tarthattuk meg a tábort. Aki nem idevaló, igazán kedvező képet alakíthatott ki a megyéről, amelyet aztán magukkal visznek az ország többi részére. *Molnár Krisztina* 16 éves gimnazista egy évvel ezelőtt költözött szüleivel a fővárosba, s most a tábor kedvéért ismét hazalátogatott.

— Mikor beteg lettem, nagyon sokat sírtam éjszakánként, állandóan azt kérdezgettem magamtól „miért éppen velem történt ez". Budapesten az osztálytársaim is nehezebben fogadták el betegségemet, mint itt. Ez a tábor sok mindenen keresztülsegített. Itt mindenki azon igyekezett, minél kevesebbet foglalkozzunk a betegségünkkel, és élményekkel gazdagon térjünk haza. Jövőre ismét szeretnék eljönni.

Mádi László országgyűlési képviselő is ellátogatott a táborba HARASZTOSI PÁL FELVÉTELE

Beszélnek róla

Visszakérdező

Orémus Kálmán

Ha egy marslakó csupán a televízióból, rádióból, illetve egyes politikusaink nyilatkozataiból akarna megismerni minket, hamarosan arra a következtetésre jutna, hogy a lakosság zöme rendkívül jó körülmények között él, az állam már valamivel szegényebb, az ország vezetői pedig csak tengődnek. Mert milyen információk alapján ítélhet a kíváncsi idegen?

Megtudhatja például, hogy a belső államadósság immár horribilis összeget tesz ki. És mivel az állam végsősoron ki másnak tartozhatna mint saját polgárainak, a marslakó levonhatja a logikus következtetést: akiktől ilyen összeget lehet kölcsön kérni, azok nagyon gazdagok. Amennyiben mégis aggályai lennének, elég, ha meghallgatja egyes kormánytagjaink nyilatkozatait, melyek szerint az adóemelések nem okoznak lényeges életszínvonal-csökkenést. Hiszen ha az a néhány ezer forint, mellyel megkönnyítik a pénztárcánkat, meg sem kottyan nekünk, akkor nem is vagyunk szegények.

Velünk ellentétben az országgyűlési képviselők és a miniszterek javadalmazása még talán a létfenntartási költségeket sem fedezi. Legalábbis, ezt a következtetést vonhatja le a messziről jött idegen abból, hogy honatyáink, költségvetési hiány ide, államadósság oda, mindig megszavazzák saját fizetésemelésüket. És míg más esetekben hónapokig elhúzódik a benyújtott javaslat vitája, ilyenkor szinte azonnal sikerül közös nevezőre jutni. Sőt, az egészségügyi dolgozók, vagy a pedagógusok béremelésétől eltérően, itt a döntések pénzügyi háttere is megalapozott.

Persze, a kormány mindig konkrét számításokkal támasztja alá az intézkedéseket, és a tények előtt még egy marslakónak is meg kell hajolnia. A számítások megalapozottságát még akkor sem tudjuk megkérdőjelezni, ha tudjuk, ez a kormány már többször is elszámította magát. Ám az is kétségtelen, hogy az ilyen százalékok mindig az átlagot mutatják, melyről köztudott, erősen torzítja a valóságot.

Ezért erősen valószínű, hogy amint a marslakó kimegy az utcára, találkozik a kisnyugdíjasokkal, a sokgyermekesekkel, a munkanélküliekkel, vagy azokkal, akik egyszerűen csak szegények, azonnal megváltozik a véleménye. Mert ha tőlük kérdezi meg, mennyi az áfa, egészen más választ fog kapni. És, ha tovább érdeklődik, odafönn esetleg visszakérdeznek: mi mennyi?

Papp Sándor fotó

Új alapítvány a Kollégiumnak. A kollégiumi igazgatói hivatalhoz újra szép alapítványról érkezett levél, Dr. Kiss István püspökladányi ügyvéd, Hajdú vármegye tb. főügyésze elértéktelenedett 10,000 koronás alapítványát 1000 P beküldésével felélesztette. Nemes elhatározását a következő sorokkal jelentette be: „A négy évszázados dicső multját ünneplő Kollégium iránt érzett mélységes hálától indíttatva, az 1906—10. iskolai években, mint joghallgató az Alma Mater sok jótéteményét élveztem, egész életemre kiható, formáló erejét mindvégig éreztem s érzem, az 1922 szept. 12. napján kelt alapítólevéllel tett s időközben értéktelenné vált alapítványom refundálására az abban meghatározott rendeltetéssel egyezer pengő alapítványt óhajtok tenni. Az alapítólevél másolatát mellékelten van szerencsém megküldeni, egyidejűen postán a Kollégium pénztára címére ezen levelemre hivatkozással átutaltam 1000 pengőt. Kérem méltóságodat, hogy ezen alapítványt elfogadni méltóztassék. Isten áldása legyen az ősi Kollégiumon, annak nemes vezetőségén! Fogadja méltóságod mély tiszteletem kifejezését, mellyel vagyok Püspökladány, 1938. évi december hó 7. napján, alázatos szolgája: *Dr. Kiss István* s. k., ügyvéd, püspökladányi lakos."

A Debreceni Protestáns Lap novemberi számában, a 298. lapon nyugtázott adományokon kívül, a kollégiumi jubileumi alapítványra azóta a következő összegek érkeztek: Püspökladányi Hitelszövetkezet 100 P, Veress Bálint nyug. református lelkész Debrecen 50 P, Detek, református egyház 3 P, Nagyrév, református egyház 10·10 P, Jászkisér, református egyház 100 P, Alsósegesd, református egyház 5 P, Tiszaföldvár, református egyház 120 P, Karcag, református egyház 100 P, Baktalorántháza, református egyház 50 P, Kuncsorba, református egyház 5 P, Tiszaszalók, református egyház 10 P, Kishodos, református egyház (4 évig ígéri) 10 P, Derzsi Imre református lelkész, Hajdúdorog 10 P, Kiskunlacháza Hitelszövetkezet 2 P. A bárándi református egyház presbitériuma szintén 100 pengőt szavazott meg az alapra. Fogadják a nemes alapítványtevők és adományozók a kollégiumi igazgatóság hálás köszönetét. Jó szívükért pedig áldja meg őket a jóságos Isten. Debrecen, 1938 dec. 15. *Jakucs István*, c. koll. igazgató.

Használjuk a kollégiumi jubileumi bélyegeket! A jubileumi szép bronz emlékérmek 3 P 50 f-ért kaphatók a MÁV-menetjegyirodákban és Debrecenben, a kollégiumi kapusnál.

Kereszt az iskolákban. A székesfővárosi tanítók azzal a javaslattal fordultak a székesfőváros polgármesteréhez, hogy Budapest iskoláinak tantermeiben hivatalosan és mindenütt függesztessék ki a kereszt. A javaslat megjelenése után a Református Élet november 19-i számában Muraközy Gyula, a Református Élet felelős szerkesztője nyilt levélben fordult Dr. Szendy Károly polgármesterhez és a nyilt levélben azt kérte, hogy a kereszt kifüggesztésére irányuló javaslat vétessék le a napirendről. Mert bár a reformátusság — írja — a kereszt népe, a kereszt mögött olyan történeti emlékek és valóságok állanak, amelyek miatt a református egyház nem tud egyetérteni a kereszt kifüggesztésével... Ezúttal csak ennyit közlünk erről a tárgyról; de elhatározott szándékunk, hogy a kérdéshez még visszatérünk.

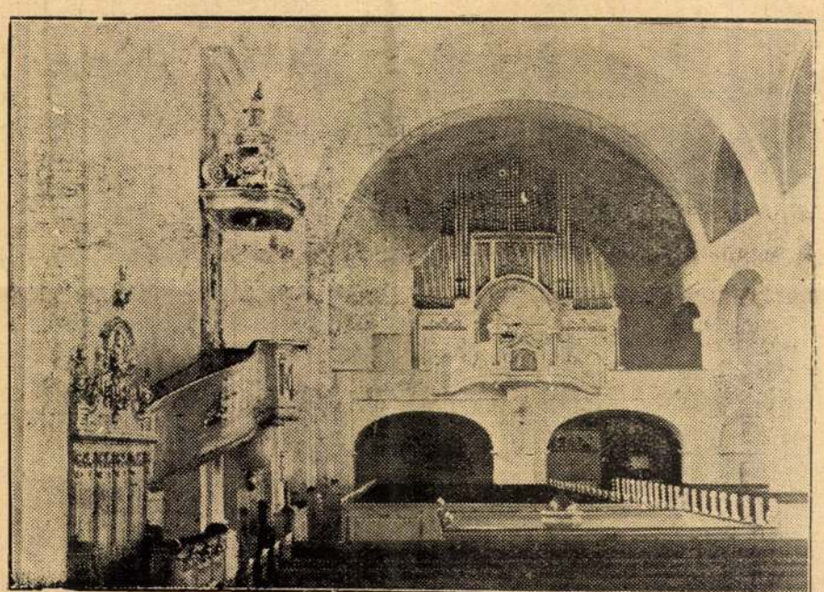

A műemlékké nyilvánított gyomai református templom belseje az újjáépítés után. Az orgonát tervezte: Papp Zsigmond gyomai kisgazda-presbiter.

Harsányi Pál békésbánáti esperes, gyulai lelkipásztortestvérünknek egyszerre két leánya kötött házasságot november 17-én, a gyulai református templomban: Margit Dr. ifj. Rácz Jenő okl. református lelkésszel, Katalin Lutter Béla okl. vegyészmérnökkel. A ritkaszép ünnepélyre a templomba sereglett Gyula város egész társadalma. Az esketési szolgálatot Dr. Révész Imre püspök végezte.

A debreceni Dóczi-tanítónőképzőintézet Ifjúsági Vöröskereszt- és Leányegyesülete folyó évi november hó 5-én irredenta ünnepélyt rendezett, melynek jövedelmét egy felszabaduló felvidéki falu református

ifjú tanul külföldi egyetemeken?... Nem jó lenne ezekről évről-évre részletes névsort közölni az egyházi lapok hasábjain? Legalább tudnánk: ki melyik őrhelyen végzi az Isten által részére kijelölt jó munkát...

Protestáns színezetű nagyhatalmaknál működik-e egyetlenegy követségünk, amely mellé református lelkész lenne beosztva, minden lehető kapcsolatnak minél teljesebb ápolása céljából?...

Mit lehetne tenni abból a célból, hogy evangéliumi egyházainkat jobban megismerjék és méltányolják?... Nem lehetne-e pl. havonként egy többnyelvű „bulletin d'information"-t kiadni, amely mindazt tartalmazná, amelyet az arra leghivatottabbak ítélete szerint tartalmaznia kell?

Végül és mindenekelőtt: a magyar református egyház külügyi bizottsága a jelenlegi világraszóló események hatása alatt, tisztán a teljes igazság feltárása céljából nem bocsáthatna-e ki egy *többnyelvű memorandumot*, amelyben a nyugati protestáns közvéleményt (annak legalább egyrészét!) eddigi *égbekiáltó tudatlansága* felől *tények feltárása* által felvilágosítani megpróbálná?...

Kisújszállás, 1938 nov. 22.

Nagy László.

KÜLÖNFÉLÉK

OLVASÓINKHOZ!

A Szerkesztőség és Kiadóhivatal jelentése.

Örömmel jelentjük kedves Olvasóinknak, hogy 1939 január hó elsejétől kezdve az Isten jóvoltából ötvenkilencedik évfolyamába lépő Debreceni Protestáns Lap, havonta kétszer, minden hó elsején és tizenötödikén fog megjelenni.

Az Egyházkerület már egy pár évvel ezelőtt hozott ilyértelmű határozatot. De az idők mostoha járása, a mindnyájunkra keményen nehezedő rossz gazdasági helyzet lehetetlenné tette a terv megvalósítását. Igaz, hogy az idők „gonoszak" még most is; de tovább nem halasztható az a jogosult kívánság, hogy Egyházkerületünk életéről a gyülekezetek idejekorán értesülést szerezzenek; — a szinte naponta felmerülő életproblémákkal szemben információt vagy irányítást nyerjenek, s gondolataink kicserélése által, egymás hitéből hitbeli növekedést nyerhessünk mindnyájan.

Bár a Lap havonta kétszeri megjelenése is nagy vívmány és nyereség: mégis meg kell állapítanunk, hogy az igazi, normális rend az volna, ha hetenkint jelenne meg a Lap. Az utóbbi pár évtől eltekintve, így volt ez a multban mindig s így kell annak lenni újra és minél előbb.

Ha egyébre nem gondolnánk, csak a hivatalos közleményekre és a pályázati hirdetésekre, már akkor is megállapíthatnók, hogy a Lap minél gyakoribb megjelenése, egymillió lelket számláló Egyházkerületünk életében elengedhetetlen. De itt sokkal többről s nagyobb dolgokról van szó. Arról, hogy egyházi közéletünk Isten Lelke által ihletett vezetői és minden felelős tényezői, a Lap fórumán elmondhassák véleményüket, vagy idejekorán felemelhessék kiáltó szavukat, ha kiáltaniok kell.

Lelki felfrissülésre s a Lélek gazdag kiáradására van szükség e jelenvaló világban. Isten kegyelme, ötvennyolc éveken át eszközéül választotta szerény Lapunkat, az Ő országa és látható Anyaszentegyháza építésében... Hordozzuk alázatos imádságunkban ezt a gondolatot: vajha a jövőben is betölthetné ezt a szent hivatását a Debreceni Protestáns Lap.

Mindenki belátja, hogy ennek a munkának az elvégzése nem egy-két ember dolga. Érezzék Isten előtti felelősségüket mindazok, akik őrállókul tétettek az Úr Sionán. Jöjjenek közös munkára, közös építésre. Tegyük a mi Lapunkat a kor színvonalán álló, élénk és változatos, de mindig mélyen szántó és sohasem felszínes sajtóorgánummá. A Szerkesztőség teljes odaadással vállalja a nagy és felelős megbízatást.

Végül a Kiadónak is van egyetlen szava. Az eddigi előfizetési díj havi egy példányra szólott. Nagyon mérsékeltek vagyunk, ha a havi két lappéldány után ötven százalékos előfizetési díjat jelentünk be. A Debreceni Protestáns Lap nem üzleti vállalkozás. El merjük mondani, hogy a Lapot bekerülési árért adjuk s azt reméljük, hogy lelkiekben annyit nyujtunk, ami közelről sem áll arányban a szerény anyagi térítéssel... Kérjük olvasóinkat, fogadják megértéssel ezt a minimális díjemelést.

Legyen Isten áldása e nagymultú s szép jövőre tekintő Lapon, annak hű olvasóin és megértő szívű pártfogóin.

A Debreceni Protestáns Lap
Szerkesztősége és Kiadóhivatala.

Vitéz dr. Bessenyei Lajos, debreceni főgimnáziumunk volt igazgatója, nyug. tankerületi főigazgató, azt a megtisztelő megbízatást nyerte a kultuszminisztériumtól, hogy a felszabadult Felvidék közép- és középfokú iskoláit látogassa meg, azok állapotát behatóan tanulmányozza, róluk a miniszternek tegyen jelentést s felettük tartson rendszeres felügyeletet. A nagyjelentőségű megbízatás megtisztelő nemcsak vitéz Dr. Bessenyei Lajosra, de református egyházunkra is, melynek ő tanári és igazgatói pályafutásán szolgálatában állott s e szolgálat értékével egyházi közéletünkben őszinte tiszteletet és megbecsültetést vívott ki magának. Nemzeti kultúránk megépítésére s a szétszórt csontok egybegyüjtésére irányuló új munkakörében Isten áldását kérjük életére.

„SATORIN" -KŐHABARCS-ANYAG
Olcsó és kitünő épitkezési anyag fagymentes, szintartó kökemény, plasztikus.
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

megkezdik. Az épület két részben fog épülni és épitő költségeire 988.000 kor. van előirányozva.

Banképület épitése Nyiregyházán. Az Osztrák-magyar bank palotát épittet Nyiregyházán. Az épitkezést még ez évben megkezdik, mert a szükséges telket a város a bank rendelkezésére bocsájtotta

Templom helyreállitás Gyulán. A gyulai ref. egyházközség elhatározta, hogy templomát 19000 kor. költséggel az idén helyreállittatja

Intézeti ház épitése Kisvárdán. A kisvárdai mezőgazdasági és kereskedelmi hitelbank a Szent-László-utcában levő telkén modern intézeti házat épittet. Az épület Papp és Szabolcs budapesti müépitészek tervei szerint fog épülni és központi fütésre és villamos világitásra lesz berendezve. Az épitkezés ez évben kerül kivitelre és a munkákat árlejtés utján adja vállalatba a bank igazgatósága.

Lovarda-korlátok felallitása Szegeden. A szegedi II. honvéd kerületi parancsnokság uj nyilt lovardát létesittet és a szükséges korlátok felállitásával Szingen Károly bajai ácsmestert bizta meg 2793 kor. 80 fillérért.

A selmecbányai dohánygyár vizvezetékének berendezésére beérkezett ajánlatok közül a pénzügyminister egyiket sem találta elfogadhatónak és ezért ujabbi árlejtés megtartását rendelte el.

Fővárosi hirek.

Epitőmesteri képesités. Az epitőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság Stoy Antal epitőmesternek (Nagyszentmiklós) a február 16-án letett szakvizsgálat alapján a a képesitő bizonyitványt kiadta.

A Magyar Mérnök- és Epitész-Egylet március 21-én d. e. 10 órakor egyesületi székházában (IV., Reáltanoda-u. 13—15. sz.) tartja LIV. évi rendes közgyülését.

Uj iparengedélyek: Hellenbrand János ácsmester kőmivesmester lett, VI., Üteg-utca 11. Havas József kőmivesmester, I., Aladár-utca 22. Géczy János epitőmester, VII., Murányi-utca 16. Kauser Andor epitőmester, VIII., Rákóczi-tér 2. Machán József kőmivesmester, II., Erőd-utca 4. Weisz Károly kisebb kőmives iparos, I., Hullám-utca 8. Turó János kőmivesmester, VI., Szent László-ut 164. Weninger Ferenc epitőmester, VII., Garay-utca 42. Szamek János kisebb ácsiparos, VII., Egressy-ut 20.

Kinevezések. A m. kir. földmivelésügyi minister a vizügyi műszaki tisztiszemélyzet létszámában Neugebauer Sándor, Azary Kornél, Schmid Ödön, Cserno Teofil, Molnár Lajos, Wéhli Károly, Fitz Gyula, Nyárády László, Forgó Ignác, Mátéffy Sándor, Nemes József, Filep Károly és Pártos Samu kir. főmérnököket, továbbá Steingassner Imre műszaki tanácsosi cimmel felruházott kir. főmérnököt, valamint Kherndl György, Bartus Adolf és Hajagos Imre kir. főmérnököket műszaki tanácsosokká, Pálffy Tihamér, Nendtwich Jenő, Palasovszky Sándor, Jármy Tamás, Jankó Miklós, Brutsi László, Hoffmann Károly, Muraközy Endre, Fábry Frigyes, Andrási Lajos, Kuttner Kálmán, Czitó Ferenc, Gillyén József, Maurer Gyula, Szabó Nándor, László Domokos, Károlyi Sándor, Viczián Ede és Scodnik Rezső kir. mérnököket kir. főmérnökökké, Meszleny Géza, Ráskay Béla, Károsy Jenő, Bloch Mór, Reinhart László, Schranz János, Czverdely Andor, Grosch Dezső, ifj. Szinyey Endre, Dillnberger Béla, Pohl Béla, Török Gábor, Weszely Béla, Beliczay Endre és Félegyházy Pál kir. segédmérnököket kir. mérnökökké s végül Kovács István, Klauschek Rezső és Trummer Árpád fizetéstelen kir. segédmérnököket kir. segédmérnökökké nevezte ki.

Szén szállitás. A máv. részére szükséges szén szállitását a következők eszközlik: M. kir. pénzügyministerium 250.000 tonna petrillai szenet 10 25 kor. egységáron 2,562.500 kor., 128,000 t. vrdniki szenet 9 kor. egységáron 1,152.000 kor. Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 150,000 t. petrozsényi keleti farkasvölgyi szenet 13 kor. egységáron 1,950.000 kor., 140,000 t. salgótarjáni szenet 10 kor. egységáron 1,400 000 kor. Magyar Ált. hitelbank 110,000 t. lupényi szenet 13·20 kor. egységáron 1,452.000 kor., Északmagyarországi egyesült kőszénbánya és iparvállalat r.-t. 5000 t. kemenesaljai szenet 11·50 kor. egységáron 57,500 kor., Magyar ált. kőszénbánya r.-t. 109.000 t. tatai aknaszenet 11·50 kor. egységáron 1,253.500 kor., 81,000 t. tatai aprószenet 9·70 kor. egységáron 785·700 kor., Dunagőzhajózási társaság 40,000 t. pécsi II. r. szenet 13·60 kor egységáron 544,000 kor., 40,000 t. szabolcsi II. r. szenet 13·60 kor. egységáron 544,000 kor., Friedländer Emanuel és tsa (Berlin) 90,000 t. porosz diószenet 10·50 kor. egységáron 630,000 kor., borsó szenet 10·15 kor. egységáron 304,500 k., Larisch-Mönnisch művek (Karwin) 60,000 t. karwini apró szenet 12·80 kor. egységáron 768,000 kor. Guttmann testv. (Wien) 90,000 t. osztrau-dombraui apró szenet 12·80 kor. egységáron 1,152.000 kor., 75,000 tonna porosz II. r. apró szenet és pedig 25,000 t. 9 kor. 60.7 fill. egységáron 240,175 kor., 7000 t. 8 kor. 10·7 fill. egységáron 56,749 kor., 20,000 t. 8 kor. 28·7 fill. egységáron 165.740 kor., 8000 t. 8 kor. 39·7 fill. egységáron 67,176 kor., 15,000 t. 9 kor 0·87 fill. egységáron 136,305 kor., Atlantica tengerhajózási r.-t. (Budapest) 60,000 tonna denaby darabos szenet 23·40 kor. egységáron 1,404.000 koronáért.

Egyenruha szállitás. A pestvidéki kir. törvényszék és ahhoz tartozó járásbiróságok hivatalszolgái részére az 1909—1911. években szükséges egyenruházat szállitását a Budapesti szabóiparosok hitel és termelőszövetkezete nyerte el.

Kenyérszállitás. A székesfővárosi rendőrségi fogház és toloncügyosztálynál letartóztatva levő egyének részére a folyó évben szükséges kenyér szállitását Anzenberger Aladár kapta meg.

Ajánlható cégek:

GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 3.
— a „Királyi József Müegyetem" átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, műszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.

GERENDAY A. ES FIA
Akad. szobrász. Első orsz. szabadalmazott
siremlékmű gyárosok.
Főraktár: Budapesten, Rákóczi-ut 90.
Vidékre rajzokat és vázlatokat dijmentesen küldünk.
Telefon szám 63—30. Telefon szám 63—30

HOCK és STADT
bronzmű-, csillár-készitők
és galvánizáló műintézet
Budapest, VII., Damjanich-utca 35. sz.

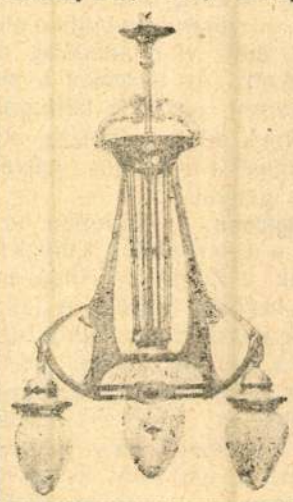

Készitünk modern és stilszerű csillárokat Izléses átalakitásokat. Aranyozást, ezüstözést, nikkelezést, oxidálást és minden vas- és fém-:: tárgy szinezését. ::
Költségvetéssel készséggel szolgálunk.
TELEFON 157-51.

TELEFON 25—22. TELEFON
KRESSALEK BÉLA
ÉPÜLETASZTALOS-MESTER
BUDAPEST,
VI., Szent László-utca 52. sz. (Saját ház.)

Rosiváll Ferenc
mérnöki műszaki és vállalati irodája
Budapest, VII., Nagydiófa-utca 10. sz.
Beton és vasbeton épitkezések
u. m.: hidak, csatornák, viztornyok, gépalapzatok, vizi erőmüvek, zsilipépitések, turbina telepek kivitele a modern technika vivmányainak megfelelőleg.
Tervezések és véleményadások.

SZABÓ KÁROLY
ASZTALOS ÜZLETE
Bank, iroda, boltberendezés különleges készitője, elvállal minden e szakmába vágó szolidabb kivitelü munkákat.
Budapest, VII., Izabella-utca 5. sz.

A Magyar Keramiai-Gyár Részv.-Társ. Budapesten
Iroda: VIII., József-körut 14. Telefon 52—74.
Keramit- és téglagyár: X., Óhegy. Telefon 53—09.
Ajánlja Rost Ottó mérnök és a keramit feltalálójának személyes vezetése mellett gyártott ROCSI-ÚT, JÁRDA és UDVAROK burkolására kitünően elismert
keramit köveit és keramit-lapjait,
közönséges fali, üreges, tartány-boltozó (ravers), ék, padlás, burkoló és sajtolt kémény-téglait.
Kivánatra a keramit-burkolással járó munkálatok is elvállaltatnak.
Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

Hatóságilag engedélyezett villamos világitási és erőátviteli vállalat.
Tyttmann Ferenc
elektrotechnikus és műszerész Budapesten. Iroda: Irányi-u. 18. sz.
Elvállal villamos-világitást, erőátviteli-, házi-, szállodai- és szobasürgöny berendezést. Telefon és villámhárító felszerelést. Ivlámpák, motorok és ventilátorok jókarbantartása és azok szakszerü javitása. Malmok és gyárak saját telepü villamvilágitási berendezéseit tüzbiztonsági rendszer szerint jutányosan felszerelem.

Festő, Mázoló és Fényező
Somló Bernát Budapest,
TELEFON 157—54. Iroda és műhely: VII., Rózsa-utca 27. TELEFON 157—54.
Elvállalja e szakmába vágó munkákat modern stylusban és olcsón.

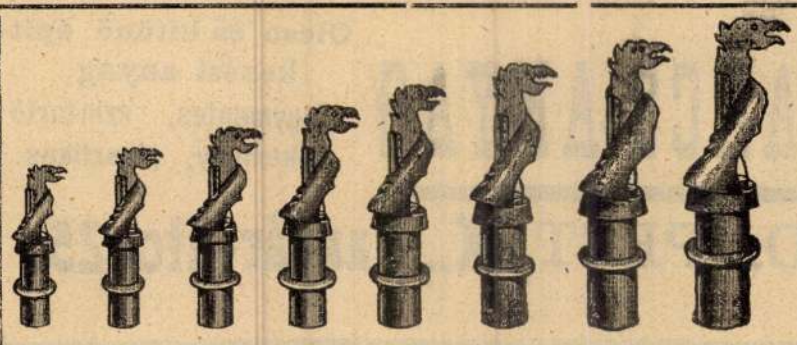

MUNKÁCSY GYULA LAKATOS IPAR-ÜZLETE

IRODA ÉS MINTARAKTÁR:

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 102.

12 ÉVI JÓTÁLLÁS.

A jelenkor legjobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetű kémény- és szellőztető toldója.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók a kitüzött célnak legjobban megfelelnek s a műszaki elrendezése a többi kéménytoldók felett áll.

Erős vaslemezből készült. Erős szerkezete, csinos kivitele és szabályos működése által a legnagyobb keresetnek örvend.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók eddig a **legolcsóbbak** és a **legjobbak**.

Szivóképességük felülmulhatlan; a szél és napsugár káros befolyását a kéménycsatornák huzatára kedvezővé teszi s igy szivóképességénél s nagy olcsóságánál fogva a rossz huzatú kéményeknél nélkülözhetetlen.

Telefon: 12—80.

még több fővárosi telken épül bérház. Két előljárósági épületet. Az egyik az Erzsébetvárosban, a másik pedig Budán. Nyolc munkásházat, mindenik számos kisebb, egy- és kétszobás lakással. A programm szerint a fölépült házakban, a fölszabadult iskolákban és munkásházakban összesen legalább is kétezer család találhat otthont. Amint a közgyülés határozatához a belügyminister hozzájárul, nyomban megkezdik az épitkezést, ami előreláthatólag már április elején megtörténik Az iskolákat a mérnöki hivatal tervei szerint épitik, a bérházakat pedig egyes épitészeknek adott megbizás utján akarják fölépittetni, mivel a nyilvános pályázat hosszabb időt venne igénybe.

Iskola épités a Zuglóban. A Zuglóban tervezett iskola céljaira L a m b r e c h t Vilmos felajánlotta a tanácsnak a Zugló és Angol-utca sarkán levő, részben beépitett telkét. A tanács az ajánlatot áttette a mérnöki hivatalhoz véleményezés végett és a mérnöki hivatal a telket alkalmasnak tartja és körülbelül 610.000 koronára teszi azt a költséget, amelyért a telken iskola épithető. A két emeletesnek tervezett épület harminc tantermet, igazgatói és szolgalakást foglalna magában, továbbá egy különálló földszintes tornatermet. A tanács a tulajdonos által kért 39.000 koronát azonban a telekért sokalja, mert a mérnöki hivatal becslése szerint a telek legfölebb 30.000 koronát ér.

Burkoló munka. A székesfőváros VIII. kerületében a folyó évben végzendő kövezet javitási, uj járdarakási, kisebb utkövezési és utrendezési, valamint keramit burkolási munkára megtartott árlejtés kedvező eredményre nem vezetvén, a tanács arra ujabbi árlejtést tüzött ki. Az ajánlatokat a tan. II. ügyosztályban m á r c i u s 9 én d. e. 11 óráig kell beadni.

Az egyetemi klinikak belső berendezése. A vallás- és közoktatásügyi ministerium segédhivatali főigazgatójához m á r c i u s 5-én déli 12 óráig ajánlatok adhatók be a volt botanikus kert területén épülő egyetemi-klinikák belső berendezéséhez szükséges fabutorok, vasbutorok, kárpitos-butorok, villamvilágitási-lámpák, linoleum, szőnyegek és felirati táblák szállitásának, valamint kárpitos munka és villamos felvonók készitésének elvállalására.

Utcak rendezése. Az államvasuti gépgyárak központi igazgatósága beadványnyal fordult a fővároshoz, hogy a X., kerületben levő és a Golgota-, Delej-, Szapáry- és Simor-utcák közé eső, a gépgyárak munkástelepét környező utcákat rendezze. A rendezési munkálat 47176 kor. költséget igényel.

A vidéken.

A dicsőszentmártoni várm. közkórház műszaki és egészségügyi berendezése. A dicsőszentmártoni vármegyei kórháznál létesitendő központi gőzfütés, gőzmosó, szárító és fertőtlenitő berendezésnek vállalati uton leendő biztositására a dicsőszentmártoni m. kir. államépitészeti hivatal árlejtést hirdetett m á r c i u s 13-ik napjának d. e. 11 órájára. A vonatkozó hivatalos pályázati felhivást lapunk mai számának hirdető részében tettük közzé.

Községház épités Nagyszokoly községben. Tolnamegyei Nagyszokoly község előljárósága 40 400 kor. költségelőirányzat keretében egyemeletes községházat és jegyzői lakást épittet és a munkának vállalati uton leendő biztositására lapunk mai számában árlejtést irt ki. Pályázati határidő m á r c i u s 5-ik napjának d. e. 9 órája.

Vasbetonhid épités Veszprém megyében. A gyepes—ajkai th. uton levő 7. sz hidnak vasbetonból leendő ujjáépitését a kereskedelemügyi minister engedélyezte.

A temesvári városi közkórház épitési terveit a v. mérnöki hivatal már elkészitette és igy az épitkezés legközelebb kivitelre kerül. A kórház belső berendezésének tanulmányozása ügyében dr. L i c h t s c h e i n d l Géza igazgató-főorvos, B e c k e r József kórház gondnok és S z é k e l y László városi műépitész külföldre indultak.

Munkásházak épitése Veszprémben. Veszprém városban épitendő munkásházak tervei elkészültek. A város tanácsa elhatározta, hogy ötven munkásház épitését a tavaszszal megkezdeti s e célból árlejtést hirdet.

Csatornázás Szegeden. A szegedi Kálváriasor menti tisztviselő-telep érdekeltsége arra kérte Szeged város tanácsát, hogy azt a városrészt is csatornáztassa. A város a csatornázást végrehajtatja, mert az aradi kulturmérnöki hivatal véleménye szerint a városrész csatornázható.

A székelyudvarhelyi r. k. főgimnázium épitésére S p á d a János kolozsvári épitész kapott megbizást az erdélyi r. k. status igazgatótanácsától.

Utcák kövezése Szegeden. Szeged város tanácsa jóváhagyta a mérnöki hivatalnak a Szentháromság utcának s az abba torkoló Vitéz-, Zerge-, Bokor- és Apáca-utcáknak 100.000 kor. költség keretében leendő rendezésére és kövezésére vonatkozó előterjesztését. A Rigó-utcát 10.800 kor., a korcsolya tavat 18.000 kor. költséggel feltölteti, a bérkocsi állomásokat 8200 kor. költséggel rendezteti a tanács, mig az általános kövezési munkákra 57.120 kor., régi kövezetek javitására és fentartására 23.380 koronát szavazott meg.

A szegedi városi gimnázium kibővitése. A szegedi városi gimnázium szüknek bizonyul és ezért a tanács a gimnázium igazgatóságának előterjesztése folytán kimondotta, hogy az épületet szárnyépülettel kibővitteti. Utasitotta a tanács a mérnöki hivatalt a tervek és költségvetés elkészitésére.

Lakóházak épitése Váralja állomáson. A máv. aradi üzletvezetősége árlejtést hirdetett Váralja állomás mellett létesitendő emeletes hivatalnoki és altiszti és két földszintes szolgai lakóépület épitésére. Pályázati határidő m á r c i u s 6 ik napjának déli 12 órája.

Raktár épités Vágsellye és Tardoskedd állomásokon. A máv. Vágsellye és Tardoskedd állomásain létesitendő raktár épületek épitésére árlejtés van kitüzve. Az ajánlatokat a budapest-balparti üzletvezetőség általános osztályánál m á r c i u s 9-én déli 12 óráig kell beadni.

Temesvár város csatornázására beérkezett ajánlatok közül G r ü n w a l d testvérek budapesti cégnek ajánlatát terjesztik elfogadás végett a városi közgyülés elé.

A nagykárolyi városi közkórház légfütésének berendezése határoztatván el, a munka kivitelére H e u f f e l Sándor budapesti mérnök kapott megbizást 2034 kor. 40 fillérért.

Falepároló telep Aninán. A R e s i c a i l e p á r o l ó r. t., melynek falepároló gyártelepe Resicán immár második éve van üzemben, Aninán egy második nagyszabásu fadesztilláló telepet létesittet. A telep épitését még az 1909. év folyamán megkezdik.

A borsodmegyei munkásházak épitési költségeinek fedezésére a vármegye törvényhatósága 750.000 koronás kölcsönt vesz fel, melynek törlesztéséhez a földmivelésügyi kormány 2%-kal járul hozzá.

A győri polgári leányiskola kibővitése ügyében a vallás- és közoktatásügyi minister megbizásából H l a t k y - S c h l i c h t e r Gyula min. épitész a napokban ejtette meg a helyszini szemlét a bővitési tervek elkészitéséhez szükséges adatok beszerzése végett. Az épületet második emelet ráépitésével bővitik és amint a tervek elkészülnek az épitkezést megkezdik

A ránkfüredi kincstári fürdő berendezésénél és felszerelésénél az asztalos butorok és tükrök szállitását a B u d a p e s t i a s z t a l o s o k b u t o r c s a r n o k a 15 057 kor. 60 fill., a kárpitos butorok szállitását F o d o r Mihály utóda cég 3719 kor., a hajlitott fabutorok szállitását a M u n d u s r.-t. 1578 kor. 72 fill., a vasbutorok szállitását a V á g v ö l g y i v a s i p a r 2651 kor. 62 fill., az ágy- és fehérnemü szállitását 8122 kor. 35 fill, valamint a szőnyegek, függönyök és terítők szállitását 6094 kor. 52 fillérért K u n z József és társa, az üvegfélék szállitását G l a t z András 205 kor 85 fill., a porcellánfélék szállitását Z s o l n a y Vilmos 1305 kor., a mosókonyha felszerelés szállitását G e i t t n e r és R a u s c h cég 422 kor. 10 fillérért nyerték el. A kosárfonásu butorok szállitásával a beérkezett ajánlat mellőzésével, árlejtésen kivül a V a k o k a t g y á m o l i t ó o r s z. e g y e s ü l e t e t bizták meg.

A nagyatádi dohánybeváltó hivatal épitését L a m p i n g Ádám gödrei épitőmester nyerte el 137.711 kor. 05 fillérért.

A debreceni szinház átalakitása. B á l i n t és J á m b o r budapesti műépitészek elkészitették a debreceni szinház átalakitására vonatkozó terveket. A tervezet szerint a szinpad vasszerkezettel láttatnék el, a nézőteret pedig átépitenék ugy, hogy az eddigi 54 páholy helyett 81 páholyt létesitenének. Az összes munkálatok az épület külső diszitésével együtt 500.000 koronába kerülnének.

Épitkezések Bicske állomáson. A máv. Bicske állomása melletti utátjáró kiküszöbölése céljából tervezett épitkezésekre a kereskedelemügyi minister közigazgatási bejárás megtartását rendelte el. A bejárást f e b r u á r 27-én Bicskén S z ü t s Andor ministeri titkár vezetése mellett tartják meg.

Az aradi felvételi épület épitését ez évben

Tapétázásokat és szobafestést egyszerütől a legfinomabb kivitelig jutányosan készitek. Nagy raktár a legmodernebb tapétákból. Kivánatra mintákkal :: szivesen szolgálok, házhoz is küldök. :: Költségvetés ingyen. Vidéki megrendelést gyorsan eszközlöm.

Rehberger Géza
szobafestő és tapéta diszitő
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 57.

HANTOS Testvèrek festő, mázoló munkák modern kivitelére vállalkoznak.
Budapest, VII., Rózsa-utca 34.
Nagyobbitott külön osztály ércfényezésben és kávéházi terasz festésre. Specialista kádzománcozók.
TELEFON 16—34.

STETKA GYULA: NAGYANYA ÉS UNOKÁJA.

Szükséges kijelentenem, hogy a Műegyletnek itt vannak tagjai, egy keres-

127 l.

Kevk RMT. 1928 (Adalékok a társulat történetéhez

Tisztelt Titkár úr! Mindenek előtt fogadja szíves üdvözletemet a képző-művészeti társulat részére.

Gazdag nagy úr csak azért szeretnék lenni, hogy — miként az angol arisztokraták legjobbjai szokták, — a közügyek egyikének gyámolítását oly fokig eszközölhessem, melyen aztán saját erején tovább haladhasson s magát önként fejlessze.

A képző művészet volna a legelső, melynek társas erők általi kiemelésére törekedném, miután előttem az irodalom és művészet a nemzeti művelődés factorai közt coordinált két egytestvéri vagyis ikerfogalmat képeznek. Talán régi szenvedélyem mondatja velem, hogy még hatalmasabb tényezőnek tartom a művészetet bizonyos tekintetben az irodalomnál is, a mennyiben a nagyvilágban érthetőbb közlönye nemzeti létünknek és történetünknek mint nyelvünk, mert ez míg közvetve ügyes fordítókra szorul, mig egy jó kép magától beszél és könnyebben megérti az idegen, mint zenénket is.

Azonban a születés előjogaival nincs szerencsém dicsekedhetni, az ügyvédkedés vagyonossá nem tett, s ennél fogva szenvedélyemet keblembe zárva hallgattam, miután e tárgyban 856-ban a Pesti Naplóban írt cikkeimmel nem valék képes a Műegyletet *apathiájából* felverni.

Örömmel hallám Orlai barátomtul, hogy a művészeti társulat megalakult; és kitűzött czéljára munkásságomat, elfoglaltságom daczára, örömest felajánlom.

MOLNÁR JÓZSEF: ÉGI HÁBORÚ.

sebb az erről szóló levelek közül *törökfalvi Pap* Zsigmond
dé (Lt. 14—1861. sz.), mely megérdemli, hogy egész ter-
assuk :

125. l.

Szükséges kijelentenem, hogy a Műegyletnek itt vannak tagjai, egy keres-

127 l.

Levk RMT. 1928 (Adalékok a társulat történetéhez

De a legérdekesebb az erről szóló levelek közül *törökfalvi Pap* Zsigmond nagybányai ügyvédé (Lt. 14—1861. sz.), mely megérdemli, hogy egész terjedelmében ide iktassuk:

125. l.

Azonban a születés előjogaival nincs szerencsém dicsekedhetni, az ügyvédkedés vagyonossá nem tett, s ennél fogva szenvedélyemet keblembe zárva hallgattam, miután e tárgyban 856-ban a Pesti Naplóban írt cikkeimmel nem valék képes a Műegyletet *apathiájából* felverni.

Örömmel hallám Orlai barátomtul, hogy a művészeti társulat megalakult; és kitűzött czéljára munkásságomat, elfoglaltságom daczára, örömest felajánlom.

MOLNÁR JÓZSEF: ÉGI HÁBORÚ.

Szükséges kijelentenem, hogy a Műegyletnek itt vannak tagjai, egy kereskedő az agense, aki évenkint részvényeit szétosztja, de bizony csökkenőben van a részvét, ahogy előre megmondám, mikor még 4000 részvényes volt. Olyan *holt intézetnek* nem lehet részvétet ébreszteni, melynek mozgalma — ha ugyan mozog — nincs tudva, nincs ismertetve, csak Ritter száraz titkári jelentése amúgy comptoirvezetés módjára — olyan intézetnek hogy legyenek buzgó pártfogói.

Bezzeg a *Lloyd pénzért speculans társaság* agense itt a házhoz hordja mindenféle rossz jó metszvényeit és rátukmálja áruit. Ellenben a *flegmaticus Magyar műegylet* a hazafiság nevében részvétre számít, többnyire *idegen művészeket pártol,* váczi szüretjelenetekkel kedveskedik, unalmas koronázási képeket ad, de semmi életjelt magáról nem ád, hanem, mint a boltos legfeljebb kirakja képeit, hogy néhány pesti ember lássa — a vidék, az ország azt sem tudja, van-e még állandó tárlat?

Miképpen kellene előmozdítani a képzőművészeti társulat czélját, ha lesz hol, kifejtem nézeteimet. Legyen előbb külön organuma, vagy válasszon a lapok közül egyet, mint van az academiának a Pesti Napló.

Részemről amit vidéken tenni lehet, megteszem, s magamat ajánlom

Szíves üdvözlettel

Törökfalvi Pap Zsigmond.

MOLNÁR JÓZSEF: ÉGI HÁBORÚ.

Pap Zsigmond

Vas. Lp. 1882. 707 l.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Petőfi reliquiák.

1841—1849.

Gyüjtötte. **HALASI ALADÁR.**

Ára füzve 80 kr.

TARTALOM: Előszó Gyulai Páltól. — Vegyes dolgozatok: Lapok Petőfi Sándor naplójából. — Petőfi proclamatiója. — Hirlapczikkek 1848—49-ből. I.—VI. — Válasz Vörösmartynak. — Felszólitás a képviselőházhoz. — Apróságok: I. Czáfolat. II. Nyilatkozat. III. Figyelmeztetés. — A franczia forradalom. — Levelek 1840—49. Nagy Imréhez. — Tárkányi Bélához. — Arany Jánoshoz I—XI. — Kovács Pálhoz I. II. — Kubinyi Rudolfhoz. — Papp Zsigmondhoz. — Lisznyai Kálmánhoz. — Luby Zsigmondhoz. — Bernáth Gáspárhoz — Tyrolerhez. — Bankos Károlyhoz I. II. — Tábori levelek I. IV — Szemere Bertalanhoz. — Mészáros Lázárhoz. — Bem tábornokhoz I. II. — Nejéhez I. II. — Petőfi személyleirása. — Toldalék: Székfoglalóbeszéd — Várromok. — A Petőfi irodalom 1840—1878. — Pótlék a levelekhez: Tárkányi Bélához.

P 3

(2)

Budai Ferencesek

25

83. ab-ra

Vas. Ujs. 1861.

— (*Dr. Kátay Gábor*) a Nagy-Kunság kerületi főorvosává választatott s az irodalomban is dicséretesen ismert hazánkfia e meghivást el is fogadá.

+ (*Táncsics Mihály*), a 70 éves aggastyán, az amnestia daczára még mindig börtönben szenved. Mint halljuk, már mindkét szemére megvakult. Nem tudjuk, hol rejlik a hiba, de azt igenis tudjuk, hogy a fejedelmi szónak ily módoni foganatositása, az illetők részéről több mint szivtelenség.

b.— (*Testvérisülés*) A Zilahon tartott megyegyülésről irja a „K. K," hogy a magyarok és románok közt oly szép egyetértés és nemes vetélkedés volt, miszerint a románok mind magyar, a magyarok pedig mind román jelölteke tigyekeztek beválasztani a hivatalokba.

b.— (*A névmagyaritási kérvények*) sürün érkeznek a kormányhoz. Örvendetes jele ez annak, hogy számos ember törekszik külsőleg is valóságos, igaz magyarrá válni, mert ebben büszkeségét leli.

+ (*A törvényszéki szerkezet hazánkban*) az országbirói értekezleten történt megállapodás szerint, az országgyülésnek e tárgy fölötti rendelkezéseig egészen a régi leend, u. m. hat váltótörvényszék, négy kerületi tábla mint első bíróság mindazon ügyekre nézve, melyek nem a megyei sedria és szbirói szék illetékessége alá tartoznak; továbbá a királyi tábla mint fölebbviteli, és a hétszemélyes tábla mint országos legfőbbtörvényszék.

+ (*Bognár Vilma*) nemzeti szinházunk széptehetségü fiatal énekesnője Kolozsvárott sok kitüntetésben részesül. Jutalomjátéka alkalmával három rendbeli üdvözlő verssel, koszorukkal, karpereczczel és egy kis ezüstnyelvü nemzeti zászlóval tiszteltetett meg. Szép buzditás a fiatal szinésznőre nézve.

+ (*Abonyban.*) e hó 26-án hangversenyt rendeznek a honvédsegélyező egylet javára. Pestről is többen készülnek ez alkalomra lerándulni, annál is inkább, mert ugyane napon megy végbe az abonyi kerület követválasztása, hol gr. *Teleki* László a követjelölt, minden vetélytárs nélkül.

— (*Mükedvelők közhasznusága Nagybányán.*) N.-Bánya, mártius 12. Kitünő szinészeink egyike nagyon kikelt a mükedvelés ellen, s elvben én sem pártolom a naturalisták próbálkozásait a szinpadon. Azonban gyakran e naturalistáknál sokkal roszabb szinészek „ex professo" dulakodnak a deszkavilágon, sőt némely vidékre ilyenek sem jutnak : tehát rendes katonaság hiányában helyt áll a nemzetőr is; azaz: a hol szinészek ritkán vagy épen meg sem fordulnak, a mükedvelők is *haszonnal* működhetnek. — Igy Nagy-Bányán a kórház javára már 1000 pftot adtak át a várospénztárba, mint előadásaik jövedelmét. (Még maig sem köszönte meg a t. tanács, pedig jó szokásból illik.) — A most felépült reformata iskola javára terveztek 6 darabot, — de azért 9-et játszottak, és tegnap adták át az egyházi gondnok uraknak nagy örömmel a jövedelmet 302 ft. 42 kr. o. é. — E példa egyszersmind például szolgál, hogy a legelhagyottabb vidéken is találhatunk oly tettkört, melyben jótékony közczélra lassan bár, de biztosan mindig tovább s tovább működhetnek — a jó hazafiak. — Pedig hány vidék van hazánkban, hol nemzetiségünknek gyarmati missióra van szüksége! Legyünk fogékonyak társadalmi hivatásunk nagy mezején, és hasznositsuk képességünket, a hogy legjobban tehetjük. Sok nyelvü államban, a hol az ördögi politika még a polgárilag hülyéknek is felvagdossa nyelvét, csakhogy a zürt zavarja a lelkiismeretlen halászat számára, nem szabad heverni a legkisebb tehetségeknek sem; mert összegök sulyt képez az érzékenynyé vált nagy mérlegben. — *Pap Zsigmond.*

b.— (*A debreczeni állandó nemzeti szinház.*) E hó 13-án a debreczen városi alkotmányos közgyülés elhatározta, hogy a debreczeni állandó magyar szinház épitése még ez évben megkezdessék.

+ (*A horvát szükölködők javára*) rendezett sorsjátékról annak kezelői gr. Festetics Béla és Szathmáry Lajos végszámadásukat közzétették. Eszerint a sorsjáték tiszta jövedelme az egyesek adományaival együtt 20,171 ft. 24 kr. Ezenkivül fenmaradt még 3,486 darab sorsjegy, melyből 228 db helyeselhető okból természetben visszafogadtatván, megmaradt 3,258 db, melynek értéke iránt az illető bizományozók ellenében az igény fentartatott.

+ (*Ez is furcsa eset.*) A „Sürgönynek" irják Zemplénből, hogy f. hó 5-én este két galicziai fegyveres csendőr egy fölfegyverkezett, polgári öltönyü egyénnel M. Laborczra beállitván, Hersko nevü ott lakó izraelitához ment, s őt minden igazolvány nélkül vasra vervén, magukkal hurczolták. A fogoly neje a bíróhoz futott segélyért, ki azonnal nehány vasvillás embert maga mellé véve, a rablókat üldözőbe vette, és sikerült is neki az izraelitát kiszabaditani, de az emberrablók megugrottak.

— (*Szatmárról irják*) : Nagy-Károlyban az izraeliták is lassankint magyarosodnak. — Febr. 23-án, izr. farsangelőtti estén B . . . . . Ignácz ur házánál fényes estély adatván, ez a „Szózat" eléneklése nélkül, mely a magyar öltözetben megjelent egész társaságtól karban, B . . . . . Flóra k. a. előéneklése alatt történt, el nem mult.

+ (*A népnek még mindig sok baja van a finánczokkal.*) *Atádon* közelebb 8 finánc két dohányos szekeret foglalt le és be akarta kisérni a pénzügyigazgatóság udvarába. Azonban a kapunál az összefutott nép kiszabaditotta az elkobzott jószágot, s a tulajdonosok a dohányt még az nap szerencsésen el is adták. — *Sárváron* is összeveszettt a nép a pénzügyőrökkel, ugy hogy egy divisio lovasságnak kellett ez utóbbiak védelmére sietni. A kövekkel hajigáló népet ekkor is csak az erélyes főbirónak sikerült szétoszlásra birni.

b.— (*Rablás.*) Tápén e hó 13-án esti 8 órakor öt fegyveres rabló *Sövényházi* Mihály gazda házára tört s őt s cselédeit megkötözve, a legközelebbi napokban beszedett haszonbéri összeg előadását követelték tőle. A megijedt ember 178 ftnyi összeget adott át a rablóknak, kik még saját pénzéből is mintegy 80 ftot vittek el. A tetteseknek már nyomában vannak. (Sz. H.)

+ (*Komáromban*) f. hó 16-án nagy bótrány történt. Reggel jókor, irják a „Magyarországnak," a város utczáit csendőrség állotta el, a várkormányzó pedig a polgármestert magához hivatván, tudtára adta, hogy Bécsből rendeletet kapott az ó-hitüek templomának megvizsgálására, állitólag oda rejtett fegyverek kikutatása végett. Ezzel egy időben két katonatiszt jelenik meg a parochián, a motozáshoz szükséges személyzettel. Elsőben a paplak udvarán levő jégvermet bontották ki; aztán a templom főajtajánál fekvő nagy négyszög márványkövet ásták alá, majd a templom allatti sirboltozatot és a falat szintén két helyt; végre a templomban a szentség előtti mozaik padlatot, — de eredmény nélkül, miről a parancsnok az osztrák kormányt táviratilag tudósitotta. Ez hasonló uton ujabb kutatást rendelt, mely e hó 18-án egész nap folyt, de hasonlókép sikeretlenül. E rejtélyes eljárást még eddig mély titok fedi.

b.— (*Nagy éhség*) uralkodik Anglia indiai birtokaiban, kivált az északnyugati tartományokban, hol egy, febr. 12-ről kelt tudósitás szerint, naponkint 400—500 ember esett áldozatul. Ennek oka, az utolsó évben uralkodott szárazság, mely miatt az aratás igen roszul ütött ki. A szükség annyira megy, hogy az anyák rabszolgákul adják el gyermekeiket, csakhogy azok árán kenyeret vehessenek. Az ottani angol kormány e nyomor megszüntetésére mindent megtesz, mi csak hatalmában áll.

+ (*Baján nagy szerencsétlenség történt.*) F. hó 9-én a Dunán egy csónakot a forgószél felforditott s a benne ülő 16 egyén a hullámok közt lelte halálát.

b.— (*Vihar.*) Bécsben, a mult napok egyikén oly erős vihar furulyált, hogy alig maradt ablaktábla épen, tűzfalak, kémények omlottak be, s az ott levő kis lánczhid annyira ingott, hogy életveszély nélkül nem lehetett járni rajta.

b.— (*Angliában az állam bakója meghalt.*) Az állam e hivatalnoka Towerben lakott s az volt tiszte, hogy a felségárulókat lefejezze; mivel pedig 1746 óta egy felségsértőt sem kurtitottak meg egy fővel, azért az államhóhér ingyen élvezte 800 ftnyi évi fizetését és szabad lakását s nem volt egyéb teendője, mint vállán kifényesitett bárdjával a Towerben évenkint kétszer tartatni szokott nagy szemlén megjelenni. — Az utolsó állam-bakó bizonyos Lund, azelőtt a gardában szolgált. Általánosan hiszik, hogy ez állomást többé nem fogják betölteni; tehát hiába folyamodnék azért valaki.

b.— (*Az Aldunáról*) irják, hogy Orsován a régi erőd helyén ágyutelepeket készitnek több ütegre s ilyen telepek a Duna balpartján egész Zimonyig készülnek, a netaláni invasio ellen; az osztrákok a baziási vasutat is igen féltik. (Korunk.)

— (*Nemes jótékonyság.*) Papi *Balogh Péter* ur Munkácsról — ugyanazon lelkes hazafi, ki közelebbről a Kisfaludy-társaság alapitói sorába lépett, ujabban az *irói nyugdijintézetnek. természettudományi-társulatnak* és *földtani-társulatnak* külön-külön *200* o. é. ftot küldött, s ez által a két utóbbi társulatnál szintén az alapitó tagok diszes sorába lépett.

— (*Adakozások.*) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez a lefolyt héten beküldetett :

A Széchenyi-emlékre : Szegedről egy névtelen 5 ft.

Farkas Ignácz elmebeteg számára : Heckenast Gusztáv 5 ft.; Gyürky Antalné 3 ft.; Teczlakról B. Károly 6 ft.; Győrből egy névtelen 1 ft. 50 kr.

Ez összegek az illető helyeken átadattak.

Egyveleg.

b.— (*A missionáriusok Afrika déli fokán*) nem nagy szerencsével működnek. A népek a világ akármely sarkán birnak bizonyos eszménynyel az Istenről csak az imádás módja különböző. Csupán a kaffer és hottentot van teljesen ez eszmény nélkül s még csak hagyományai sincsenek őseitől; tehát sem multat nem ismer, sem a jövőről nem aggódik — ő csak a jelenben és a jelennek él. Ily népnek a vallási fogalmakat magyarázni nem könnyü s csaknem teljesen eredménytelen fáradság. A nép főnökei szeretik ugyan, ha a missionáriusok falvaik közelében letelepednek, de azért ők nem engedik magukat megtériteni; mert a kafferek gazdagsága nejeik sokaságából áll, mivel minden leányukért, a ki elveszi, 15—20 ökröt ad. És igy a főnökök, kik pedig legtöbb nővel birnak, ha keresztyénekké lesznek, csak egy nőt tarthatván, elvesztik gazdagságuk minden forrását. Igy a bassutoi király, Mosbesh, több mint 200 nővel bir s az ezektől származott lányaiért kapott ökrök száma véghetetlen és mindennek daczára évenkint szép tudósitásokat közölnek a párisi s londoni lapok a missionáriusok téritési eredményéről és évenkint szép összegeket küldenek utánuk gyámolitásukra, mely összegek, irja egy missionárius ide, hazai jótékonyczélokra forditva üdvösebben is gyümölcsöztethetnének.

b.— (*Uj-York államban*) a lefolyt éven át 223,485 szegény kapott segélyzést, mi az államnak 1,365,499 dollárjába került; mig a szegényházak keresete csak 35,181 dollárt hozott. A segélyzettek közt több mint 15 ezer német volt, kik alig értek Amerikába, már is az állam kosztosaivá lettek; Németország örülhet, ha évenkint ennyi koldustól megszabadul.

b.— (*Az állatok életideje.*) Természettudósok állitásakint a kecske 8, a juh 10, az eb 14—15, a szamár 20, a csiz 13—14, a fogoly 15 a galamb 16—17, a tyuk 16—18, a fülmile 17—18, a fáczán 18—20, a tengelicz 19—20, a gerlicze 25, a páva 25—28, a lud 80, a papagály 100, a holló 100, a hattyu 200, a krokodil 200 évig el. (F. G.)

b.— (*A Bourbon-család élő tagjainak összes száma 74*), kik XIV. Lajosnak mind egyenes vagy mellék ágbóli utódai. Ezek közől 55 számkivetésben, éspedig : 26 nápolyi, 3 spanyol, 6 régi franczia és 20 orleans.

Pap Zsigmond

SAKKJÁTÉK.

65-ik sz. feladvány. — Weisz A. J. tanártól (Budán).

Sötét.

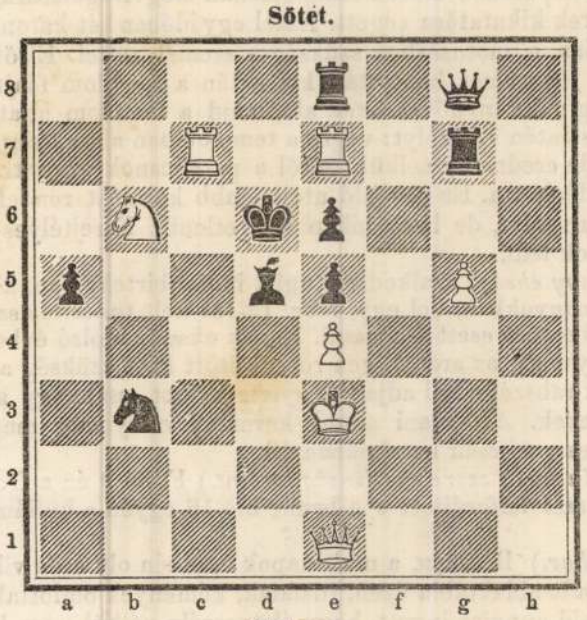

Világos.

Világos indul s 4-ik lépésre matot mond.

12-ik játszma. — Futár-gambit.

(E szép játszmát a „Berlini sakkujság" 1857-ik évi folyamában két diagrammal közölte.)

Világos (Lustig).	**Sötét** (Szén).
1) e 2 — e 4	e 7 — e 5
2) f 2 — f 4	e 5 — f 4 :
3) F f 1 — c 4	V d 8 — h 4 †
4) K e 1 — f 1	g 7 — g 5
5) H b 1 — c 3	F f 8 — g 7
6) H g 1 — f 3	V h 4 — h 5
7) H c 3 — d 5	K e 8 — d 8
8) d 2 — d 4	d 7 — d 6
9) h 2 — h 4	h 7 — h 6
10) e 4 — e 5	F c 8 — g 4
11) F c 4 — e 2	c 7 — c 6
12) H d 5 — b 4	H g 8 — e 7
13) K f 1 — g 1	H e 7 — f 5

Egyike azon messze számitó, remek huzásoknak, melyek mutatják, hogy Szén nagy mester.

14) h 4 — g 5 :	V h 5 — h 1 : †
15) K g 1 — h 1 :	H f 5 — g 3 †
16) K h 1 — g 1	h 6 — g 5 :

E lépés mutatja a Vezér föláldozásának finomságát. Most Sötét Világost két lépéses mattal fenyegeti.

17) V d 1 — d 3	F g 4 — f 5
18) V d 3 — f 5 :	B h 8 — h 1 †
19) K g 1 — f 2	H g 3 — f 5 :
20) H f 3 — g 5 :	d 6 — e 5 :
21) H g 5 — f 7 : †	K d 8 — e 8

Világos (Lustig).	**Sötét** (Szén).
22) H f 7 — e 5 :	H f 5 — d 4 :
23) H e 5 — c 4	F g 7 — f 6

H e 5 — d 3 hibás lett volna h 7 — h 5 miatt. Sötét pedig a Világos Király hátrányos állását a legügyesebben zsákmányolja ki.

24) H c 4 — d 6 †	K e 8 — f 8
25) F e 2 — g 4	F f 6 — h 4 †
26) g 2 — g 3	f 4 — g 3 : †
27) K f 2 — g 2	B h 1 — h 2 †
28) K g 2 — g 1	F h 4 — e 7
29) F c 1 — f 4	B h 2 — h 4
30) B a 1 — f 1	B h 4 — g 4 :
31) F f 4 — g 5 †	K f 8 — g 8
32) F g 5 — e 7 :	H b 8 — d 7
33) K g 1 — g 2	H d 7 — e 5
34) F e 7 — f 6	B a 8 — f 8

Mindkét részről kitünő szépen van játszva. Világos az e 5 Huszárt nem ütheti, mert különben a g 3 gyalog bemenetele döntő veszteség nélkül nem gátolható.

35) H b 4 — d 3	H e 5 — g 6
36) F f 6 — d 4 :	H g 6 — h 4 †
37) K g 2 — h 3	B g 4 — d 4 :
38) B f 1 — f 8 . †	K g 8 — f 8 :
39) K h 3 — g 3 :	B d 4 — d 6 :
40) K g 3 — h 4 :	K f 8 — e 7 és nyer

Az 60. számu feladvány megfejtése.

(B. Meszéna Istvántól.)

Világos.	**Sötét.**
1) B b 2 — h 2	K g 6 — g 5
2) f 3 — f 4 †	K g 5 — g 6
3) F d 7 — h 3	K g 6 — h 5 :
4) F h 3 — f 5 ‡	

Helyesen fejtették meg. *Veszprémben :* Fülöp József. — *Pesten* : Cselkó György. — *Kis-Kürtösön :* Csemiczky Károly. — *B.-Ujvároson* : Kovács Lajos. — *Egerben :* Lauro József. — *Debreczenben* : Sperber F. — *Mooron* : Radváner Vilmos. — *Sáros-Patakon* : Szivos Mihály. — *Hatvanon* : Kovács Zsigmond. — *Sz.-Fehérvárott* : Madár Lipót. — *Tiszafüreden* : Nánásy Gyula. — *Gy.-Fehérvárott :* Horváth Lajos. — *Simongáthon* : ifj. Tóth János. — *Tordán* : Wolf G. és Sztankay F.

Rövid értesitések. *M.-Vásárhely :* D. G. Az első használható, a többi részint hibás, részint könnyü. — *S.-Patak* : Sz. M. Az első háromlépésest vizsgáltuk, s nagy mértékben megnyerte tetszésünket. De kétféle megoldása van, s a mozdulatlan gyalog mögött a 8-on Futár nem állhat. Jó volna rajta segiteni. A többiről jövőre. — *B.-Keresztur* : S. A. A régibb feladványok közől a másodikat használjuk. — *Dárda :* T. L. A kétlépéses feladvány igen csinos. — *Karancs* : P. D. A küldött feladványokról nem tudjuk hány lépésesek. — *Parabuty* : R. J. A pyramis szép, de ugy a mint beküldve volt, mindjárt az első lépésnél hibás. Változtatást tettünk rajta, s ha ön egyéb emlékre szenteli, örömmel közzéteendjük. — *T.-Füred :* N. Gy. Az 58 ik feladványt ön is helyesen fejtette meg. A későn jelentett g 7 gyalogot azért tettük oda, hogy hibátlanul találják azok, kik feladványainkat majd idővel vizsgálni fogják.

Szinházi napló.

Péntek, márcz. 15. „*A falusiak.*" Eredeti vigjáték 3 felv. Irta *Szigeti József.* E jóizű magyaros darabnak ma nagyon kis közönsége volt, valószinüleg azért, mivel már előre volt hirdetve másnapra a „Bánk bán" uj opera.

Szombat, márcz. 16. Harmadszor : „*Bánk bán.*" Eredeti opera 3 felv. Zenéjét szerzé *Erkel Ferencz.* A lelkesedés még mindig eredeti frisseségében nyilatkozik. Erkelt, valamint Hollósy-L.-nét is többször kihitták. Közönség nagy számmal.

Vasárnap, márcz. 17. „*Béldi Pál.*" Eredeti szomorujáték 5 felv. Irta *Szigligeti.* A mióta az uj „Bánk bánt" szinrehozták, azóta valószinüleg épen e darab kedveért, a közönség nagyon megfogyatkozott. Vasárnap volt, s meg sem mondhatjuk, hogy vasárnapi közönség jelent meg a különben érdekes és hatásos darabra. Ha valakit a szereplők közül ki akarnánk emelni, azt kétségkivül mindenek előtt Jókainéval kellene tennünk.

Hétfő, márcz. 18. „*Dinorah.*" Opera 3 felv. *Meyerbertől.* A szinházba lépve, nagyon meglepett bennünket, hogy a hires „Dinorah"-nak ezuttal oly kis közönsége volt, valószinüleg azért, mert bérletszünetben adták. E hóban egymást érik a bérletszünetek, a minek a bérlők vajmi nagyon örülhetnek.

Kedd, márcz. 19. „*Robert és Bertrán.*" Ballet 2 felv. „*A varázs-hegedü.*" Operett 1 felv. *Offenbachtól.* Ez utóbbit ma másodszor adták szinpadunkon. Nem oly talpraesett ugyan, mint két öregebb testvére, de azért elég érdekes, kivált oly ügyes játék mellett, minő a Szerdahelyié, ki a vén hegedüst jelesen személyesité, bár a kellő hang eltalálása nagy gondot okozott neki. Kivüle még csak két szereplő volt a darabban : Huber Ida és Markovics Ilka, kik szintén jelesek voltak.

Szerda, márcz. 20. „*Egy pohár viz.*" Vigjáték 5 felv. Irta *Scribe.*

Csütörtök, márcz. 21. *Ferenczi Izabella.* k. a. első föllépteül : „*Troubadour.*" Opera 4 felv. *Verditől.*

Szerkesztői mondanivaló.

5579. **Miskolcz.** L. J. A „tapogatózás" eredményét magánuton. Addig is ajánljuk az eddigi rendszer melletti maradást. Várjuk azt az „uj kettőt" és a — kontót.

5580. **Bukurest** Cz. M. A tudósitás méltó társa volna a hirhedett „kis-babothi" levélnek. Komoly ember hogy nem zabolázhatja meg jobban képzelete kötőfékeit — nem értjük. Megint egy ember, a ki Petőfit látott — még pedig most, egy pár héttel ezelőtt! Abban az egész dialogban nincs egy betü, melyben a költő jellemvonására ráismernénk. Nem szeretjük ily tárgyban azt a könnyüvérüséget, melynek legfölebb az a háttéri gondolata : „Majd akad egy pár jámbor könnyenhivő, a ki ezt nekem szóról szóra elhiszi, a mint én magamnak szépen odaképzeltem." Akadna is elég — s csak növekednék a konfusió. De itt vagy komoly utánjárást és határozott állitást, vagy hallgatást követelünk. Tertium — nem kell.

5581. **Gyöngyös-mellék.** Sz. J. Nem küldik többé párosan, azt igérték.

5582. **Martonos.** B. L. A Horátiusi ódák fordiását nem tartjuk eléggé sikerültnek. A többit fölhasználjuk.

5583. **Markófalva.** O. I. K. Sziveskedjék ön az ajánlattal egyenesen a nevezett kiadóhoz fordulni, ki az adandó válaszszal késni nem fog.

5584. **Katona-temetés** stb. Ha több terünk volna, a második költeményt szivesen felhasználnók. Igy nem igérhetjük bizonyosan.

5585. **Hodász.** Sz. I. Egyszer már birjuk a Szózat latin fordiását distichonokban; most ön rimes versekben, az eredeti költemény mértékében küldé be. Mindkét kisérlet tanusitja, hogy nagy és nehéz feladattal kelle megküzdeni, de a siker mindkettőnél nem felel meg a várakozásnak. Például önnél azon erőteljes versszak : „Megfogyva bár" stb. igy hangzik :

„Et inter tot res angustas,
Post turbas tam multas,
Minuta quidem gens est; sed
Non fracta viget facultas!"

Ez tán mégis kissé nagyon prózai! — Uj kisérleteket várunk. Azóta egy sikerült lengyel fordiást is kaptunk, mely egy lembergi lapban jelent meg.

5586. **V.-Püspöki.** Z. K. A czikk lényege már közölve volt lapjainkban. Az érdem méltánylására szivesen nyujtunk segédkezet; de nem vagyunk barátai azon modornak, mely azon határokig terjed, hol a hizelgés kezdődik. Eddigi működésünk tanusitja, hogy a felekezeti különbség e tekintetben a V. U. hasábjain soha sem volt irányadó. A czikk felekezeti lapban inkább helyén volna.

HETI NAPTÁR.

Hó- és hetinap	Katholik. és Protest. naptár		Gör.-orosz naptár	☉ Nap- kelet ó.	kelet p.	nyug. ó.	nyug. p.	Izraelit. naptár	☾ Hold- kelet ó.	kelet p.	nyug. ó.	nyug. p.
	Mártius		Márt. (ó)					Nisan				
24	**Vasár.**	**F 6** Gábor főa.	**F 6 Vir.**	**12 A 1** *böjtb.*	5	59	6	15	13 (előes.	3	54	43	0
25	Hétfő	**Gyüm. BA.**	Hermel.	13 Nicephor	5	56	6	16	14 Husvét	5	18	4	53
26	Kedd	Manó (Em.)	Manó	14 Benedek	5	54	6	18	**15 Husv.**	6	42	5	13
27	Szerda	Rupert p.	Lydia v.	15 Agapius	5	53	6	19	**16 2. ün.**	8	10	5	39
28	Csütört	N. Csütörtök	N. Csüt.	16 Sabinus	5	51	6	21	**17 Tekuf**	9	40	6	7
29	Péntek	N. Péntek	**N. Pént.**	17 Elek	5	48	6	22	18 Márk	11	0	6	37
30	Szomb.	N. Szombat	N. Szom.	18 Cyrillus	5	46	6	23	**19** 28. **S.**	*	*	7	21

Holdnegyed : ☾ Holdtölte 26-án 3 óra 31 perczkor délután.

TARTALOM.

Cialdini tábornok (arczkép). — Visszaszállott madarak. *Farkas László.* — Vándorlások Erdély felé (folyt., rajzzal). *Szokoly Viktor.* — Képek a népéletből I. (képpel). — Fiume (képpel). — A naptár készitése. *Kálmán Ferencz.* — Gróf Széchenyi István müveiből. Hetven évvel ezelőtt. Közlő *Ferber J.* — **Tárház** : Egyház és iskola. — Irodalom és müvészet. Ipar, gazdaság, kereskedés. Közintézetek, egyletek. Közlekedés. Mi ujság? Egyveleg. Sakkjáték. Szinházi napló. Szerkesztői mondanivaló. Heti naptár.

Melléklet : Előfizetési felhivás az „Anyák Hetilapjá"-ra.

Felelős szerkesztő **Pákh Albert** : (lak. magyar-utcza 1. sz.)

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomtatja **Landerer** és **Heckenast**, egyetem-utcza 4. szám alatt Pesten 1861.

ŐSI NÉP IFJU ÉLETE

Irta: TÓTH LÁSZLÓ

A mai bolgár társadalomban rövid érintkezés után is meg kell érezni valami frissességet. Gyors és pezsdülő ott az életütem s az idegennek az az érzése, hogy máról-holnapra házsorok nőttek ki a földből s az emberek valami állandó versengésben élnek, forró és eleven előretörésben, amely az alkotás lázában ég és folytonos fejlődésében egyetlen napot sem akar elveszíteni.

Ebben talán jelentékeny része van annak a ténynek, hogy Bulgária a szó legszorosabb értelmében népország, amely idegen igából felszabadulva hirtelen jutott nemzeti öntudatára. Ennek azonban egységesen volt gondozója az egész nép. Ez a nép pedig gyorsan választotta ki magából a tehetségeket és szinte egy nemzedék alatt teremtette meg a vezető értelmiséget, amelynek tehát egészen közvetlenek a kapcsolatai a nép tömegeivel. Az ország történelmi alakulása nem választotta szét, nem vitte egymástól olyan távolságra a földművesréteget, a városi polgári elemet és az értelmiségi középosztályt, mint más országokban.

Bulgária kulturája, művelődésének folyamata egészen sajátosan fejlődött s amig az analfabetizmus ismeretlen fogalom, a társadalmi elzárkózás vagy előítélet éppen igy sehol sem található.

A sajtó, az irodalom, a tudományosság közvetlenül érintkezésben van az összes néprétegekkel s igy a műveltség — még a magasabb képzettség sem — nem vált egyik vagy másik osztály kizárólagosságává A gyakorlati élet követelményei állnak az élen mindig, de ez nem akadályozza a magasabbrendü szellemiség felívelését, csak könnyebbé teszi a különböző rétegek érintkezését egymással s a tehetségeknek és értékeknek átáramlását egyikből a másikba.

A sajtó, az irodalom, a könyv, a szinház nem valami mesterségesen kitalált programm szerint népies, hanem megvan a néppel a belső összeköttetése. hiszen maguk az ujságirók, irók, művészek és tudósok majd mind első vagy második nemzedék a társadalmi emelkedés utján.

Amig tehát a történelmi átélés és a nemzetállami öntudat magában a népben él elevenen, hiszen az idegen járom, a felszabadulás és a felemelkedés nagy történelmi élményének emléke még a legelevenebben ott munkál magában a népben, addig a nép hagyományai, szokásai, tulajdonságai, gondolkodásmódja még frissen ég bent a városi polgárságban és a vezető értelmiségben egyaránt.

Bulgáriában magas szinvonalu és elevenen szerkesztett sajtó virágzik, amely városban és a faluban egyformán igen elterjedt. Vezetői képzett, széleslátkörü és erősen nemzeti érzésü ujságirók, akik azonban minden nemzetközi testületben a legnagyszerübben megállják a helyüket s nem egy kis országnak, hanem egy nagy államnak is becsületet szereznének. Iróiról némi tájékozódást kaphatott a magyar közönség az elmult évben Budapesten tartott bolgár irói est alkalmából. Ez az irodalom is friss, erőshangu és őszinte, — nem üvegházban tenyésztett, hanem tele van a bolgár társadalom élményeivel és életproblémáival.

A bolgár állam nagy gondot fordit az irodalom fejlesztésére, a városoknak, falvaknak kötelezően előirja, hogy 10.000—100.000 léváig kell évenkint határozott összeget forditani könyvvásárlásra, népkönyvtárakra. Ez azonban nemcsak az iróknak a javára szolgál, hanem természetesen fokozza az olvasási kedvet az egész lakosságban.

A tudományos képzés az egész világon kiválóhirü szófiai egyetemen kivül a szabadegyetemeken és népfőiskolákon is nagy eredménnyel folyik. Érdekes, hogy ezek a szabadegyetemek is kiadhatnak bizonyos képesitő okleveleket, amelyeket állások, hivatalok betöltésénél azután figyelembe vesznek.

A bolgár falu kulturáját nagymértékben sigiti elő a sok szövetkezet. A bolgár szövetkezeti mozgalom igen erős s az ország közgazdasági élete szempontjából rendkivüli jelentőségü. Az a belterjes gazdálkodás, amely a bolgár parasztbirtokokon folyik, ezek nélkül a szövetkezetek nélkül nem volna lehetséges. Kitünő szervezetük és gyakorlatias berendezésük állandóan fejleszti a bolgár mezőgazdaságot. Különösen a földmivelés gépesitését segitik elő nagy erővel s ezért a bolgár parasztbirtok aránytalanul többet és jobban dolgozik géppel, mint más országokban.

Bár a parasztbirtok Bulgáriában mindjobban elaprózódik, állatállományának száma és minősége mégis állandóan javul. A földmivelésügyi kormányzat ugyanis igen nagy gondot fordit az állattenyésztésre s különösen arra, hogy az eredeti bolgár tájfajták jellegzetességei megmaradjanak, sőt feljavuljanak. A kabijuki állami mintagazdaságban a lótenyésztés, a bivaly- és marhatenyésztés, a sertés- és birkatenyésztés nagy gondossággal és szakértelemmel folyik s a baromfi neveléséért is nagy áldozatokat hoznak. A bolgár szarvasmarha erősen emlékeztet a magyar alföldi fehér-szürke marhára. Bizonyosan van is valami rokonság a kettő között, amely még az egykori közös őshazából való. A bolgár marha azonban jóval kisebb, mint a mi alföldi fajtánk, szarvai pedig magasak és hátraállók. A bolgár lófajta a török uralom alatt igen elsenevészedett és az ország felszabadulásakor a falvak tele voltak olyan lovacskákkal, amelyek legfeljebb ötnegyed méterre, vagy annál kevéssel magasabbra nőttek meg. A bolgár földmivelésügy vezetői ép ezért felállitották a kabijuki ménest, ahol arab, angol és angolfélvér tenyésztéssel kezdtek hozzá a bolgár lóállomány feljavitásához. Orosz trabberekkel is próbálkoztak, de ezek nem váltak be. A nyolcvanas évek végén hirtelen abbahagyták a ménestartást, felosztották. Ennek azonban gyorsan látták a káros következményét s a kilencvenes évek közepén ujra helyreállitották. Azóta, tehát egy félszázada, ez a nagyszerü ménes kiválóan müködik s éppen az itt elért jó eredmények vezették rá az állami mintagazdaság vezetőit arra, hogy az állattenyésztés egyéb ágaival is foglalkozzanak. Gyönyörüség nézni a ménest, szebbnél-szebb csikóit és hatalmas ménjeit, amelyeket Európa legjobb méneseiből vásároltak össze, többek között itt Magyarországon is három kiváló példányt... A birkatenyésztésnek igen nagy a jelentősége Bulgáriában, ahol a lakosság nem kis része maga fonja-szövi a gyapjuból a kelmét, szövetet. A különleges bolgár sumla-birka egész Európában hires, egy kosról négy-öt kilogram, egy anyaállatról három, három és fél kilogram gyapjut kap a gazda. Ez a gyapju erősszállu, szinte durva, de a belőle készült szövet tartós és kitünő. A birkatenyésztés azonban nemzeti jövedelemben s máskép is fontos, mert a bolgár juh-tej készitmények a népélelmezés szempontjából is, a kivitel szempontjából is igen nagy hasznot hajtanak az országnak. A sertéstenyésztésben sajátságos mongolfajtát tenyésztenek, de az idén bevezették az egyik legkiválóbb német sertésfajtát is, amelyet különösen a kivitel miatt igyekeznek nagy mennyiségben szaporitani. A mintagazdaság körülbelül három-négyszáz sertés-tenyészállatot oszt ki évenkint a parasztgazdaságok között. Persze nem marad el Bulgáriában az annyira bevált bivalyok tenyésztése sem. A bolgár bivalyok évi tejhozama 2500—3000 liter hétszázalékos zsirtartalommal. Itt kell feljegyezni, hogy a kistermetü és rendkivül igénytelen fehér-szürke bolgár szarvasmarha tejhozama aránylag igen szép: 2900—5000 liter között van, annak ellenére, hogy a bolgár mezőgazdaságban a teheneket erősen dolgoztatják és pedig elég nehéz munkában. A bolgár kisgazda természetesen egyéb támogatásban is részesül a mezőgazdasági kormányzat részéről, amely az utóbbi időben különösen a magnemesités és a terméshozam emelése körül ért el szép eredményeket.

A bolgár falu rendkivül kulturált külsejü és sokkal magasabb szinvonalon van, mint például Szerbiában.

A városok modern fejlődése, amint már emlitettem, egészen bámulatraméltó. A török hódoltságból visszamaradt emlékek, hacsak különösen nem érdekesek, — lassan mind eltünnek, és teljesen korszerü elvek szerint épülnek ujjá a városok utcái, terei. A fontos utvonalak mindenütt szélesek. Az idegenforgalom számára készült létesitmények, uj fürdők, szállók a legkényesebb igényeket is kielégitik. A várnai tengeri fürdő hatalmas beton épitménye és a tengerbe mélyen benyuló fürdőhidja valóságos látványosság, amelyhez foghatót alig lehet látni Európa leghiresebb fürdőiben.

A városok kulturéletében nagy szerepet játszanak a szinházak. A bolgárok szinházi kulturája is erősen nemzeti jellegü, de azért a modern európai szinpad követelményeinek is igyekeznek megfelelni. A „Csongor és Tünde" előadása nemcsak a magyarság felé volt szép testvéri gesztus, hanem egyben annak a bizonyitéka is, hogy a bolgár szinművészet milyen nagy teljesitményekre képes. A vidéki városok szinházi igényeit leginkább vándortársulatok elégitik ki, ezeket azonban az ország legkiválóbb szinészeiből állitják össze.

Mindent összefogva: ahova csak néz a Bulgáriába érkező vendég, egy nagyszerü ősi nép fiatal és friss életét látja, — telitve eleven és alkotó energiával. A városokban és a falvakban, egyetemen és iskolákban, népkönyvtárakban és mintagazdaságokban mindenütt ugyanaz a dolgozó, öntudatos nemzeti szellem, amely tudja, hogy mivel tartozik Bulgária multjának és jövendőjének.

Nyaralását julius és augusztus hóban a

Magas Tátra

legszebb üdülőhelyein, Ótátrafüreden, Csorbatón, Tátralomnicon, Matlárházán és Tátraszéplakon biztositsa irodánkban. Előjegyzés junius 12-ig.

Christophoros

a Nemzeti Ujság és Uj Nemzedék utazási és menetjegyirodájában, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 5. Telefon: 18—75—02 és 18—95—22.

JOGÁSZ AKAR LENNI?

„Dr BAGOLY" országos jogi és államszámviteltani szeminárium
Budapest. IV., Kaplony-u. 7. Tel.: 182-167
Díjtalan felvilágositás és tanácsadás.

Mi magyarok árva nép vagyunk, az európai hatalmas nemzetek között magunkra hagyottak. De azért mégis büszkék lehetünk, hogy északon és délen egyformán olyan rokonaink élnek, akik az emberiség legjavához tartoznak. A finnek és az észtek odafönn, a bolgárok amott lent olyan testvérek, akikre büszkék lehetünk! De büszkék is vagyunk!

A Kormányzó történelmi érdemeit és emberi nagyságát méltatta

Dudás Miklós püspök a nyiregyházai arcképleleplezésen

Nyiregyháza, julius 3.

Szabolcs vármegye törvényhatósága szombaton délelőtt diszközgyülés keretében leplezte le a vármegyeház nagytermében a Kormányzó arcképét. Az ünnepségen megjelent *Kállay* Miklós miniszterelnök, *Szinyei Merse* Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Antal* István nemzetvédelmi propagandaminiszter, *Bárczay* Ferenc titkos tanácsos, a Magyar Élet Párt pártvezérhelyettese, *Dudás* Miklós görögkatolikus püspök, *Mikecz* Ödön titkos tanácsos, felsőházi tag, *Ilniczky* Sándor kárpátaljai főtanácsadó, *Gergelyffy* András és *Hankiss* János államtitkár, vitéz *Máthé* Kálmán altábornagy, a legfelsőbb honvédelmi tanács vezértitkára és sok más előkelőség. A fővárosból a Lélen érkező vendégeket ünnepélyesen fogadták. A miniszterelnök és kisérete a pályaudvari fogadtatás után a város fellobogózott utcáin a vármegyeházára hajtatott, amelynek disztermét zsufolásig megtöltötték a törvényhozók és a közönség.

A közgyülést vitéz *Jékey* Ferenc főispán nyitotta meg. Meleg szavakkal üdvözölte *Kállay* Miklós miniszterelnököt, a vármegye törvényhatósági bizottságának örökös tagját, akit a közgyülés meg-megujuló lelkes ünneplésben részesitett. A főispán megnyitó beszédében magasröptü szavakkal méltatta a Kormányzó áldásos, nemzetmentő működését, amely Szegeden kezdődött. Valóban nincs ma olyan ember, aki ne szeretettel és bámulattal nézne fel rá. Ezeréves történelmünk folytán ritkán volt egy-egy kérdésben ilyen egységes nemzetünk.

A közgyülés közönsége szünni nem akaró, igen lelkes ünneplésben részesitette a Kormányzó Urat.

Ezután dr. *Dudás* Miklós, hajdudorogi görögkatolikus püspök, a törvényhatósági bizottság örökös tagja mondotta el ünnepi beszédét.

Hangoztatta, hogy a Kormányzó délceg, katonás alakja a verhetetlen ősi magyar erő beszédes kifejezője. Tölgy ő, az ezeréves magyar élet ősi talajából. Nyugodt méltósága, amely kemányen dacol minden pusztító viharral, szikla, amelyen megtör minden ostromló hullám és amelyre támaszkodva egy egész nemzet hősies bátorsággal néz szembe a vésszel és magabiztos nyugalommal tekint a jövőbe.

— Arcának nemes, de határozott vonásai akaraterőt és nemes jellemszilárdságot sugároznak. Nemcsak mi, hüséges, tisztelő alattvalói, hanem idegenek, még az ellenfelek is elismerik róla, hogy Európa egyik legjellemesebb, leglovagiasabb államfője. Nem érdemel-e tiszteletet e törhetetlen akaraterőből fakadó hősies helytállás, amellyel annyi nehézség és áldozat közepette több mint két évtizede teljesiti nehéz körülmények között vállalt államfői kötelességét. Nem kell-e megcsodálni azt a megalkuvást nem ismerő jellemszilárdságot, amellyel ő husz éven át Hazánk és nemzetünk jogos igényeit és követeléseit barát és ellenfél felé hangoztatta?

„Az ősmagyar tiszta megtestesülése"

— Hányszor érte őt az egész férfit is megrendítő csapás, de akaratereje, jellemének szilárdsága mindig fényesen kiállotta a próbát. Vérzett az apai szív, helytállt a nemzet vezére. Messze távlatokhoz szokott, jövőbe néző tekintetében, az évezredes hagyomány államalkotói bölcsessége és konzervativ éleslátása is megcsillant. Amikor ránk ült a vörös rém, az ő végtelen távlatokhoz szokott tekintete találta meg a kibontakozás helyes utját. Nem kormányzati és politikai éleslátását, valamint bölcsességét bizonyitja-e munkatársainak, a kormányfőknek a kiválasztása. Ő mindig megtalálta az idők és feladatok követelményeinek legmegfelelőbb férfiakat. Nem az ő bölcs kormányzásának érdeme-e az is, hogy országunk hajója a világrengető vihar közepette még most is nyugodt biztonsággal halad a szebb magyar jövőt igérő partok felé.

— De Kormányzónk nemcsak ősi, katonai erényekben gazdag, és államfői kiválóságokkal bővelkedik, hanem nemeslelkü tulajdonságokkal is bőségesen megáldott egyéniség. Ebben is az ősmagyar tiszta megtestesülése, akinek minden megnyilatkozásában a lélek nemessége tükrözik és minden szavában a szeretet melege lüktet. Az az arckép, amely Szabolcs vármegye közgyülési termét mától kezdve disziti, legyen mindenki számára az a szellemi tükör, amelybe belenézve elolvassa, milyennek kell lennie annak, aki hü akar maradni magyar fajtájához, aki ezeréves multunkhoz és a mi hagyományainkhoz hiven akarja szolgálni életével nemzetünket, hogy valamennyiünkre alkalmazható legyen *Kállay* Miklós miniszterelnök klasszikus mondása: „Mert ilyenek az apák, ilyenek a fiuk, — örök a magyar."

A nagy tetszéssel és tapsszal fogadott ünnepi beszéd alatt hullott le a lepel a Kormányzó arcképéről. Az arckép *Aszfalos* Gyula festőművész kitünő alkotása.

A diszközgyülés vitéz *Jékey* Ferenc főispán zárószavaival ért véget.

+ PLANTAFLEX +
törv. véd.

CIPŐBETÉT
(ludtalp, harántsüllyedésre), vékony, könnyü, minden cipőben viselhető Duraluminiumból 28 P, chromacélből 38 P MAUTNER, V., Báthory-utca 18. sz Telefon: 317—943 — 37 sz. méretvételi prospektus dijtalan, vidékre is.

A diszközgyülés után *Kállay* Miklós miniszterelnök és kisérete az Ipartestület székházába hajtatott, ahol a Magyar Élet Pártja vármegyei választmányi ülésén vett részt. Az ülésen *Kállay* Miklós miniszterelnök és dr. *Antal* István nemzetvédelmi- és propagandaügyi miniszter szólalt fel.

Kállay Miklós miniszterelnök a délutáni órákban a főispáni hivatalban fogadta Ung vármegye és Ungvár város küldöttségét, amelyet dr. *Siménfalvy* Árpád főispán és *Ilniczky* Sándor kárpátaljai főtanácsadó vezetett. Fogadta ezenkivül a vármegyei jegyzőegyesületet és a Keresztény Iparosok Országos Szövet-

Porszivógépek nagy raktára. Csere, alkatrészek. * Service. * Hőpalackok. **SZENCZER** villamossági szaküzlet VÖRÖSMARTY-UTCA Telefon: 421—428. 31

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

sége nyiregyházai csoportjának küldöttségét.

Szinyei Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter a szabolcsvármegyei tanárok egyesületének és a szabolcsvármegyei általános tanitóegyesület küldöttségét fogadta. Délután 4 órakor *Kállay* Miklós miniszterelnök és kisérete a Szabolcsvármegyei Törvényhatósági Iskolánkivüli Népmüvelési Bizottság által Szatmár, Hajdu, Bihar és Szabolcs vármegyének népmüvelői részére rendezett hatnapos előadóképzőtanfolyam záróünnepségén vett részt a vármegye nagytermében.

Dr. *Antal* István nemzetvédelmi- és propagandaügyi miniszter a vármegyeháza kistermében a szabolcsvármegyei társadalmi egyesületek vezető személyiségeit fogadta.

A szerkesztő üzenetei

„Termésbeszolgáltatás." Az uj termelési és beszolgáltatási rendelet ez év január 24-én jelent meg a Budapesti Közlönyben 100.800—1943. K. M. sz. alatt. A beszolgáltatás megelőzi a saját szükségletet. Minden gazdaság beszolgáltatási kötelezettségét az határozza meg, hogy mekkora szántóterületen gazdálkodik valaki, s hogy ennek a szántóterületnek mennyi a kataszteri tiszta jövedelme. A kert, erdő, legelő, rét, szőlő, nádas ebből a szempontból tehát nem számit.

„Külföld." A Geiszt-féle: Egyházi közigazgatás kéz alatt, kötve 30 pengőért megszerezhető. Cim a Tanácsadó Irodában, Budapest, V., Báthory-utca 5.

„M. K." A kérdezett lap rendesen megjelenik. Kiadóhivatalának cime: Budapest, XI., Horthy Miklós-ut 15. — Nem lehet!

„Tanárjelölt." Méltóztassék a szegedi polgáriiskolai tanárképző főiskola igazgatóságához fordulni. Részletesen tájékoztatják. — Vöröskereszt véradó központ: Budapest, VIII., Baross-utca 15.

„Dunántuli előfizető." Ön ujságom cim alatt jelenik meg. Kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrássy-ut 16. — Zászlónk: Budapest, XI., Horthy Miklós-ut 15. — Kis pajtás, kiadóhivatala ugyanott.

„Szomoru olvasó." Méltóztassék kérvényt beadni az Országos Szociális Felügyelőséghez: Budapest, I., Uri-utca 39.

„Napsugár." Friss levegőre, napsugárra mindenkor ki lehet tenni az ágynemüt, de tanácsos azt félóránként megveregetni kézzel s megforditani. Perzselő hőségben ne tegyük ki az ágynemüt, csak árnyas helyre.

Ismételten kérjük a Tanácsadó Irodánkhoz forduló Kedves Előfizetőinket, hogy leveleikhez pontosan és olvasható irással megcimzett s felülbélyegezett válaszboritékot is mellékeljenek.

Budapest székesfőváros és Nagybánya

Érdeklődéssel olvasta hetekkel ezelőtt *Kovrig* Béla egyetemi tanárnak a *Nemzeti Ujságban* megjelent cikkét Nagybányáról, ennek a városnak minden barátja.

Valóban szükséges, hogy felfrissitsük a városnak minden értékét — szépségét a magyar közönség előtt, mert érzésünk az, hogy Nagybánya még mindig nem részesül abban a méltánylásban, melyet megérdemel. Vannak felkapott helyek és városok, melyek utóbbi időben fürdő, nyaralási és turisztikai szempontból népszerübbek, Nagybánya még mindig szerényen huzódik meg s várja a maga méltó helyét. Pedig nagy emberek, irók, költők adóztak meleg elismerő sorokkal a város és környéke vonzó szépségének. *Bartók* Lajos, a Kárpátoknak és a szabadságnak meleg lelkü költője, annak a vidéknek szülötte énekelte Nagybányáról:

Ősi aranyváros, a mult tanuin: köveidben Nagy Lajos és Hunyad, a nemzet aranykora él...

Már előtte *Jókai* Mór lelkesedett a városért, midőn Koltáról *gróf Teleki* Sándorral és *Petőfi* másik kiváló barátjával, *Törökfalvi Papp Zsigmonddal* Nagybányára érkezve, igy ir: „Gyönvörü ligetét irigyelheti Budapest. E városnak az ország határához közel oly kulturája van, mely a német és francia városokéval vetekedik." Jókait *Lendvay* Mártonnak, a Nemzeti Szinház nagy művészének nagybányai emléktábla-leleplezése ódára serkentette:

Nagybánya,
Vég-őre nemzetünknek a határon,
Amelyen tul megszünik a magyar,
Légy áldva...

Még visszafelé kutatva csodálkozással olvassuk, hogy az Alföld nagy rajongója, *Petőfi*, mennyire szerette e várost. Olvassuk *Kerényi* Frigyes két irott gyönyörü gyöngybetüs levelét: „Magas hegyek tövében fekszik Nagybánya őszerü épületeivel és góth tornyával, mint egy darab középkor, mit itt felejtett az idő. A város és az egész völgy felett sajátságos tiszta kék köd... Az ember nem hiszi, hogy nem álmodik... Oh mennyire szeretem e várost, már negyedszer vagyok itt s egyre jobban tetszik. Ezek a vén házak oly barátságosan köszöntik az érkezőt, mint valami kedélyes öregurak... Azt óhajtom, hogy ott haljak meg, az Alföld rónáján, de ha nem az Alföldön halok meg, ha hegyek között kell meghalnom, ugy óhajtom, hogy *itt temessenek el, Nagybánya regényes völgyében...*"

Kell itt szépségnek lenni, mely a poétákat ihlette, kell itt festőiségnek lenni, amely arra késztette *Hollósy* Simont, *Ferenczy* Károlyt, *Réti* Istvánt, *Thorma* Jánost, *Iványi-Grünwald* Bélát, hogy a messzi Münchenből itt üssék fel a magyar piktura első meleg otthonát.

Nagybánya, ez az ősi eredetü kulturváros oly szép természeti miliőben fekszik, mely festészetre, nyaralásra, turisztikára egyaránt módot ad. Nagybánya hires bányászatán kivül utóbbi időkben ipartelepei is gyönyörüen fejlődtek. Nagyon fontos lenne, hogy a városnak ipartelepi része ne keveredjék össze a város többi nyaraló jellegü részével és megóvjuk a város ősi és művészi jellegét. A Fő-tér tulnyomóan barokk jellegét a jövő épitkezésekben is meg kell óvni. Restaurálni kellene a város egyetlen megmaradt Széna-téri bástyatornyát. Restaurálni kellene a góth időkből itt maradt Szent Miklós-templomot, melynek valamikor kőtornya is volt. Az ásatások sok érdekes dolgot hoznának napfényre. Szép dolog lenne felépiteni itt Nagybánya nagy mestereinek közös mauzoleumát.

Amiért pedig e sorok főképp iródtak: *igen kivánatos lenne, hogy a főváros Nagybányán, a Virághegy tövében kinálkozó festői helyen a keneseihez hasonló hatalmas üdülőt épitsen.* A főváros ezzel nemcsak üdülési célokat szolgálna, hanem hozzájárulna ahhoz, hogy Nagybánya a jövőben ismét megmérhetetlen szolgálatokat tehessen a magyar művészetnek. Ennek az üdülőnek olcsóbb garzon-szobáiban kapnának lakást az itt időző művészek és művész-növendékek. A Virághegy a legbájosabb kis hegye a városnak, nagyon sokszor örökitették meg a festőművészek. Előtte hatalmas zöld, szabad térség, a Klastrom-mező. Hivatva van ez a terület, ugyszintén a Liget nagylelkü adományozó családjának, a *Hámory-családnak* jóvoltából a városnak adományozott telek, egy modern nagy üdülő épitésére. Nyáron strand-lehetőségeket ad a már meglevő közeli strand, mely bővithető lenne. Turisztikára rengeteg alkalom van a közelben és a környéken, sőt fürdőkúrára is, hisz pár perenyire, közel van a Foghagymás-fürdő, melyet modernizálni kellene s mely reuma-kúrákra alkalmas. Télen sí-lehetőségek vannak itt.

Egy fővárosi üdülő nagyot lenditene Nagybánya nyaraló- és művészváros jellegén, mert a mostani komfortos Szent István-szálló nem képes a város nagy forgalmát lebonyolitani s az különben is bent van a város főterén. A város közvetlen közelében levő völgyek, hegyek, *Koltó*, a *fernezelyi blidari* völgy, a *Boditó*, *Felsőbánya*, a *Rozsály* és *Gutin* 1300—1450 méteres sziklacsúcsai mind-mind alkalmat adnak gyönyörü kirándulásokra.

Érdemes megemliteni, hogy a jelenleg Nagybányán dolgozó művészek képei nem eléggé ismertek és nem eléggé kelendők, pedig művészi értékük igen becses. Sokszor megdöbbenünk, mikor a fővárosi képkereskedések és keretezők kirakatait nézegetjük, annyi giccset és mázolmányt mutatnak ezek a kirakatok. A magyar intelligencia egy része még mindig kritika nélkül vásárol lakásába értéknélküli képeket, ahelyett, hogy inkább azt az elvet követné: lakásomba kevés képet, de értékeset. Szükséges lenne, hogy a fővárosban a nagybányai festőknek egy állandó kép-kiállitása legyen vásárlási lehetőséggel, melynél az üzleti vállalkozás párhuzamosan haladna a müértékkel s ez nevelné közönségünket alaposabb képkritikára.

Visszatérve a felvetett gondolathoz, az illetékesekhez fordulunk: *Alig volt művésze az országnak, aki Nagybányával ne lett volna valaha valami kapcsolatban és tőle ihletet ne kapott volna.* Kérjük, pártolják *még jobban* az eddiginél Nagybányát. Valósitsák meg az üdülő gondolatát, ajánljuk ezt *Szinyei Merse* Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Homonnay* Tivadar főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester pártfogásába. Hisz Nagybányán van elég épitési anyag: fa és kő, a gondolat megvalósitható. Hasznos dolog lenne amellett, ha a főváros a két nyári hónapra Nagybányán tanuló művésznövendékek részére több ösztöndijat létesitene.

Ami pedig közönségünket illeti, ne legyen művészetet és turisztikát szerető ember, aki Nagybányát hosszabb-rövidebb időre meg nem látogatja, hogy hatása alá kerüljön annak a varázslatnak, mely Petőfit, Jókait, Bartók Lajost megfogta s nagy festőinket adta nekünk.

KÓRÓDI-KATONA JÁNOS

Szabályozták a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészeken a házhelyekkel kapcsolatos kérdéseket

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormány a 3710—1943. M. E. számu rendeletével szabályozta a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen a házhelyekkel kapcsolatos kérdéseket. A rendelet a Budapesti Közlöny szombati számában jelent meg. A rendelet szerint a házhelyek céljaira juttatott ingatlanok a magyar államra szállnak át, ha azokon a megszabott határidőben lakóházat, mezőgazdasági, ipari vagy kereskedelmi üzemhez tartozó épületet nem épitettek. A birtokvesztőt megfelelően kártalanitani kell.

A lakóház céljára juttatott beépitett ingatlanokat a jövőben hatósági hozzájárulással el lehet idegeniteni, vagy meg lehet terhelni. Beépitett ingatlanok elidegenitése esetén az, aki az ingatlant közvetlenül szerezte, kárpótlást köteles fizetni. Az államra szálló ingatlanokat házhelyek és egyéb közérdekü épitkezések céljaira kell juttatni. Ami erre nem alkalmas és nem szükséges, vissza kell adni a kisajátitást szenvedett volt tulajdonosnak. Akik ezentul jutnak házhelyhez, öt év alatt kötelesek azon lakóházat épiteni.

Szabályozza a rendelet a juttatás és a visszajuttatás feltételeit. A kisajátitást szenvedetteknek a visszajuttatást kérelmezniök kell.

Vásároljon a BAROSS SZÖVETSÉG tagjainál!

RETIKÜL
Börönd
Pénztárca
legolcsóbban
Mitnyik és Augusztné
IV., Kossuth Lajos-u. 1.
udvarban

BUTORT
olcsón a készitőnél,
részletre is.
Vidékre csomagolás
ingyen.
MEISZTER
ANDRÁSSY-UT 66. SZ

Vászon,
fehérnemü,
kelengye
MÖSSMER
cégnél
IV., Váci-utca 1

RÁDIÓ
és alkatrészei, gramofon és erősitőberendezések, villamossági cikkek,
Signal zseblámpaelem, rádiócsövek
LONGAVOX
filmes hangfelvevő- és leadókészülékek
MAULIS RÁDIÓ-TOL
Ráday-u. 11. Tel.: 186-203

STYLcsillárok
Mária Terézia,
kovácsolt vas stb.
nagy választékban
Bugyi csillárszalon
Teréz-körut 17.
Telefon 121—847.

Divatbluzok
kartonruhák
strandköntösök
Bihari
IX., Üllői-ut 41.
(Ferenc-körut sarok)

Kaposvári
cipő
I/a luxuscipő termelés.
Modern parajás cipők
mérték után
IV., Magyar-u. 11
Telefon: 382—480.

Olbrich
retiküljei
szépek, jók, olcsók
Teréz-körut 3

Tóth János
Hangverseny-hegedü-épitő mester, Bpest, Kossuth L.-u. 8. Magy. Kir. Zeneművészeti Főisk. szállitója stb. Fizetési kedvezmények, diitalan árjegyzék. Hiteles becslés.

Ezüstrókát,
bundát, bolerót
POREMBA
SZÜCSTÓL
IV., Károly-körut 28.
TELEFON.

Cipőt
Balázstól
Muzeum-körut 11.

Szemüveg
LÁTCSŐ
FOTÓ
Calderoni és Társa
Vörösmarty-tér 1.

Nászajándékul
porcellánt
Hovszkytól József-körut 59.

ING
Kesztyü
Harisnya
Alsóruházat
mérték szerint is
Bazsó
VIII., Baross-utca 66.
Telefon

Jó BUTORT
Bertalanné
keresztény butorszalonjában
RÁKÓCZI-UT 82, I. EM. 2.
Vidékre árajánlatot küldünk.
Fizetési kedvezmény.

Continental
irodagépeit javitassa
a vezérképviseletnél:
Goy és Kovalszky
V., Nádor-utca 11.

Suly és kényelmes cipőt
méret szerint
Gavlik Antal
cipészmesternél
VIII. Baross-utca 92.

Bogácsi
kartonruhák,
aljak
József-krt. 30

KALAP
KŐSZEGI
kalaposmestertől
IX., Ráday-utca 26

RUDÁN!
Papp Margit
LAKBERENDEZŐ
II., Szilágyi Dezső-tér 1.
Telefon: 167-540.

Felkérjük olvasóinkat, hogy vásárlásaiknál hivatkozzanak mindig a Nemzeti Ujságra!

Klisék
Szabó és ifj. Schilling
fotocinkográfiai müintézet
gróf Teleki Pál-u. 14
(volt Bálvány-utca.)
Telefon: 12—13—99.

Magyar perzsa
Torontáli paplan takaró
Császár Imre
IV., Petőfi Sándor-u. 3.
udvarban
LINOLEUM

MEG

I

RÓZSAFY

FESTŐM

EMLÉKKIÁ

I

SZÜLE PÉTER,

FESTŐMŰ

MAROSÁN

SZOBRÁSZ

GYÜJTEMÉNYES

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁS 1939 ÁPRILIS 2

BELÉPŐJEGY

E MEGHIVÓ FEL

50 FIL

1939. 25172. LEGRÁDY TESTVÉREK R.T., BUDAPEST

Pap Zsigmond

~~BUDAPEST~~

Vas. Ujs. 1892. 709 l

Az orsz. régészeti és embertani társulat szept. 27-ikén Pulszky Ferencz elnöklete alatt ülést tartott. *Schönherr* Gyula a nagybányai Szent-István templomról értekezve, előadta, hogy az egykor hires gót templomot a XIV. század elején kezdték építeni és Mátyás király alatt fejezték be; tornyát a hagyomány szerint Hunyadi János építtette a szentimrei győzelem emlékére. A templomot 1769-ben villám gyujtotta fel s elpusztult úgy, hogy csak tornya maradt meg. A romokról most Pap Zsigmond, nyug. járásbiró készített sikerült vázlatot. A tetszéssel

fogadott értekezés után *Récsey* Viktor bemutatta azokat a bodrogközi leleteket, a melyeket Bubics kassai püspök ajándékozott a muzeumnak, *Hampel* József pedig a muzeum régiségtárának újabb darabjait mutatta be. Végül *Szendrei* János titkár jelentést tett a nyáron Zólyom, Heves és Borsodmegyékben eszközölt régészeti kutatásairól.

Pap Zsigmond

Vas. Lyc. 1875. 236 l

— **Petőfi életrajzához** jellemző adattal járult Pap Zsigmond nagybányai törvényszéki biró. Közli ugyanis a „Hon"-ban, hogy Petőfi 1846 szept. 8-án, az évnegyedes közgyülés alkalmával a nagy-károlyi „Szarvas" vendéglőben tartott bálban látta meg először későbbi nejét: Szendrey Juliát, kit a megyei fiatalok ugyancsak körülrajongtak és tánczoltattak. Petőfi ép Papp Zsigmodtól kérdezte meg, hogy kicsoda az a kedves leány s aztán megragadta barátja kezét, komoly elhatározottsággal mondva: „Az a leány az e n y é m!" Másnap megismerkedhetett volna vele az uradalmi inspektor: Térei által adott nagy ebében, melyre őt is meghivták, de nem ment el, azt mondván: „Nem akarom, hogy boldogságomat ama helyről kelljen datálnom, a hol megkötötték a szatmári békét: a majtényi sikon." Ekkép a megismerkedés későbbre maradt, s a lány csakugyan az övé lett.

JAPÁN F

2

Pap Zsigmond

Vas, Ujs

1861, 405. l

+ (A „Concordia") czimü uj román lap, Pap Zsigmond által szer-
kesztve megjelent. A lap iránya a szerkesztő hazafias elveinek megfelelő;
igen csinosan van kiállitva. Tartalma: bevezetés, mely az egyetértést külö-
nösen ajánlja; továbbá a politikai szemle, a jelen helyzet előadása, ország-
gyülési tudósitások, a nemzetiségi kérdés, különfélék, s végre terjedelmes
külföldi rovat. Őszintén kivánunk szerencsét az életrevaló vállalathoz!

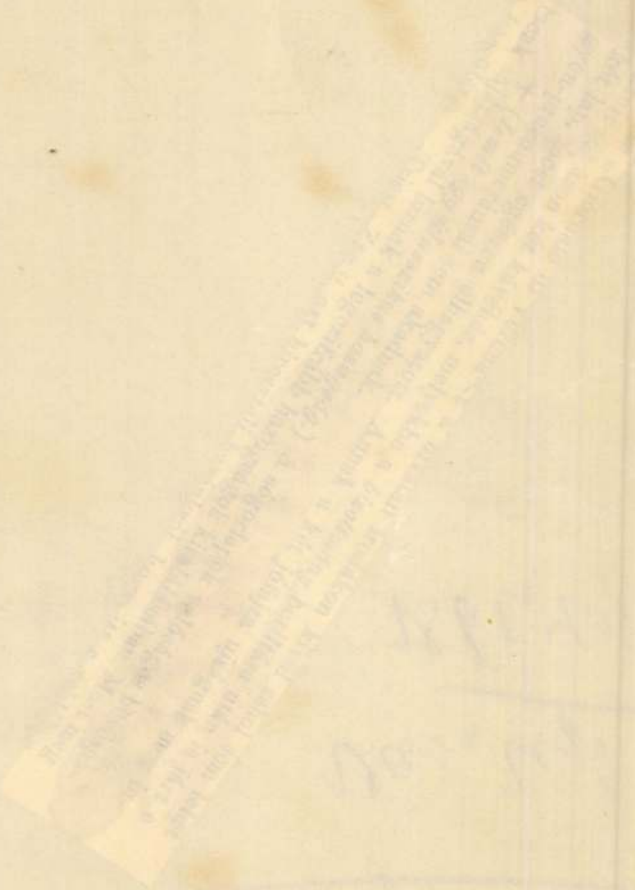

...om copf
...monumentális
... népies klasszi-
...zzával való anyagot 1791-
...ették el gyűjteni. (Vasat
...hörből, meszet és követ Bor-
sodból hozattak, faanyagot pe-
dig Erdélyből.) Többször változ-
tattak rajta, jelenlegi formáját
az 1938-as nagy renoválás után
nyerte. A torony vörösrézzel van
fedve, a toronygomb és a csil-
lag aranyozott. Az épület falait
nemes vakolat védi. Az oldalfala-
kat lezáró párkány és a palával
fedett tető között balusztrádok-
kal díszített attika látható. A
toronyórák körül díszes vízle-
vezető párkányzat van, ennek
alját 32 konzol díszíti. A ba-
lusztrádok és a konzolok anyaga
időtálló kufsteini cement. A to-
rony földszinti részében kapott
helyet a díszes cinterem. A
tölgyfából faragott impozáns
ajtók gyomai művész, Papp
Zsigmond munkái. Ő tervezte
és kivitelezte az orgonát is. A

..., és tölgyfakapuja

— ma leánykollégium — Ybl Miklós alkotása. Földszintes, 7 tengelyes, sarokrizalitokkal díszített épület.

(Folytatása következik)

Dr. Koós Ferenc

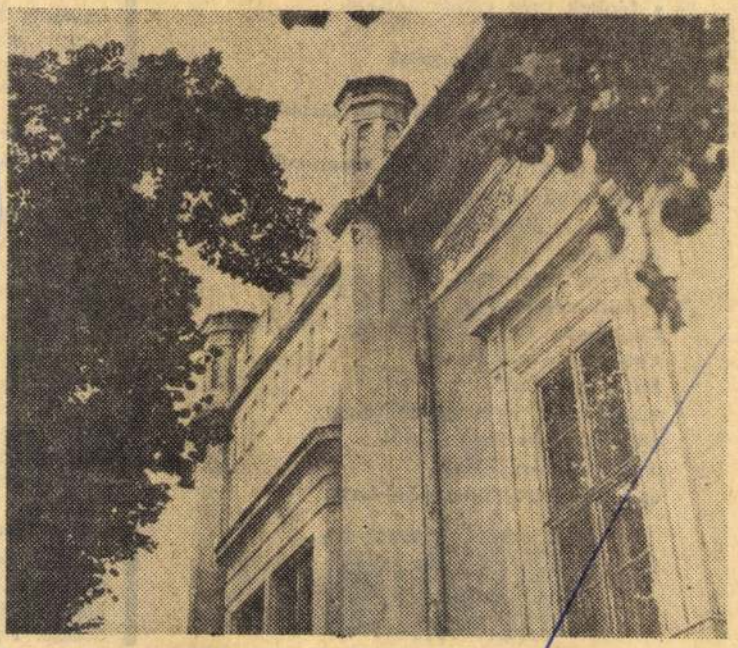

A leánykollégium Ybl Miklós alkotása

Se...
mes meleg volt, fáblej ...
fejet, csípő csípőt, váll vál-
lat ért, s még füstölnivaló is
akadt, egy szabolcsi do-
hánykertész fél hátizsák-
nyi szűzdohánnyal velük
egy rekeszbe került, más-
nap reggelre ráncos, lapos
vénasszonymellé esett ösz-
sze a nemrég fekete-zsíro-
san dagadó hátizsák. De
akkor nemsokára már in-
dultak is. Addig semmi
volt az éhség. Meleggel és
cigarettával haláláig bírja
a dohányos ember.

Eleinte fel sem tűnt, az
áporodott levegőjű félho-
mály után részegítően ha-
tott rájuk a szikrázó fény,
a késéles tömör levegő, s
a merev álldogálás után a
mozgás. Nem is igaz, hogy
foglyok, most tápászkodtak
ki a térdet merevítő isko-
lapadból, szólt a csengő, s
most mindjárt vidám hógo-
lyózás kezdődik az udva-
ron. Fél óra sem telt bele,
s e képzelgésekből semmi

Se...
út, a ho...
Messze, ...
hallucináció,
ugattak, a kézi ...
ropogását a léptek ...
nél is halkabbra zi...
szét a távolság.

Az ötödik óra elteltével,
legfeljebb ha háromkilo-
méteres sebességgel halad-
tak. Időnként zömök gépek
húztak el felettük a város
felé, a pilóta bizonyára azt
hitte, a hosszú fekete han-
gyasor belefagyott a szik-
rázó fehérségbe.

Ekkor már nem néztek
fel. A legkisebb nem-mu-
száj mozdulattal is takaré-
koskodtak. Nem is beszél-
tek, legfeljebb, ha valaki
ételt emlegetett, akkor
szakadt ki némelyikből egy
szó: kuss!

Később hosszú erdőfal
mellett mentek el, a szél a
fák fölé kényszerült, a hi-

so...
Megá...
lenül uta...
húzódni! —
vábbadták,
végére ért
mindannyia...
herautók ...
feléjük a s...
tak, nagy ...
a motorok
hóláncok fe...
sét is hallo...

Nyolc, ka...
folt nyitott
zott el a s...
viselt, a hi...
zésektől fel...
barázdált
rongyos elv...
szín köpeny...
jük tudatá...
elvesztett ...
morult v...
szerettek, s...
már közön...
szenlét a ...
lanra, a h...
hunyt sze...
tak, másol...
sehova se...
látszólag ...
szélén ves...
egymásról
mást.

És még ...
sor mellé,
herautón
nyúlt a p...
zott elő, ...
nyúlt, s e...
ret hajítot...
te ugyane...
ban az el...
hatodik a...
rek repül...
perc után,
báltak az ...
ról és hete...

Soha ne...
állapítani,
képpen h...
dobtak le,

Hang és fény

Podhraczky István

a fények még visszavakítanak
szemembe
akárcsak azok a rezzenő
mondatok
miket agy-katakombáimban tárolok
újra-emlékezésért
és így nem kell ismét — mennem
csak csend legyen
és egy kis álom éberen
és ébren
felpereg mint föld-tenyér-repezet
köd-ki-nem-szitálta mélység
függönyön és sövényen túl
ahogy az óra kettyent
falon és karon
vissza már nem pergethetem
csak hang és fény babrál
a narancssárga-fény
és a messziről felszépülő-hang

Egy ken

Rákosy Gergely '

Hromezren voltak, talán ha tizenöt őr kísérte őket, de lehet, hogy csak tizenkettő. Nem tudta pontosan megállapítani, mert hosszú volt a sor. Ötösével mentek, fájdalmasan csikorgott a talpuk alatt a hó. Sötött a nap, de kegyetlen hideg volt, az északi szél oldalba kapta az utat, láthatatlan apró izzó tűhegyekben roppant jéghegyeket zúdított rájuk. Ruha mintha nem is lett volna rajtuk, három napja nem ettek, negyvennyolc órát pincében álldogáltak, soha el nem tudta volna képzelni, hogy egy néhány méteres pincerekeszbe százötven ember beleférjen.

Első nap még izgatottan ismerkedtek, volt, aki komótosan még az élettörténetébe is belekezdett, s egyáltalán valami izgatott túlfűtöttség uralkodott el rajtuk, mintha ébrenlevő tudattal álmodna valaki, s máris az járna a fejében, hogy fogja majd tátani száját X vagy Y, ha kényelmes körülmények között nekiláthatnak az aprólékos mesélésnek. Igen, határozottan kedélyesnek tűnt a dolog. Fülek, tarkók, orrok arasznyi közelségben hullámoztak, kellemes meleg volt. Lábfej lábfej más nem maradt, csak a hideg és az éhség. Sokuknak nem is volt felsőkabátja, legtöbbjükön, csak félcipő, s rajta ráadásul még csak rendes zokni sem, hanem a nővére selyemharisnyája, még ki sem értek a városból, már érezte, hogy sarkánál elrongyolódik, a cipő hideg kérge minden lépésnél belemart a lábába. De aztán ez is elmúlt.

Mintha egy dzsungelbeli, rég kihalt városon mentek volna keresztül, de még riasztóbb, mert a zöldellő liánokat hallgatag fehér hótakaró helyettesítette az összeroskadt, szétlőtt házak romjain, kivirágzott óriáspenész a téglák málló húsán, a gerendák széttört csontján. S a néhány látszatra ép ház is süket és vak. Nem lehetett senkinek odakiáltani egy kis ennivalóért, darab kenyérért, vagy akárcsak egyetlen sárgarépáért. A, persze, kenyér az az álomban is álom, hiszen már vagy egy hónapja senki sem volt a városban, de a répa hogy ropog a fog alatt, kis hasábokra oszlik, s még a szilánk is, ami a fog közt megszorul, édes és friss ízű, ha kipiszkálja a nyelv hegye. De répa se volt.

...mmi nem volt, csak az ...ó, a szél és az őrök. ...de csak mint a gépágyúk fegyverek ...neszé- ...ülta deg jócskán veszített erejéből, ugyanakkor éhségérzetük hatalmasan megnőtt, szinte egyeduralkodóvá. Térdigérő hófuvatokon vergődtek keresztül, összefonódó lihegésük párája cseppekben a fák kérgére fagyott. Karnyújtásnyira sötétlett az erdő, a tenger, s háromezer gróf Monte Cl.risto fürkészte a mélyet, de Dumas nem volt sehol. Az őrök nyakában lógó géppisztolyok rövid csöve hosszabb volt a fák törzsénél, torka mélyebb és feketébb mindennél. S különben is mi elől, hova és hogyan? A gépágyúk ugatnak, a hó megőrzi a nyomokat, s a ritka ép házak vakok, süketek és taszítók. S mindezen felül egyikőjük sem volt biztos a másikban, hogy nem rántja-e vissza az utolsó pillanatban egy mindent megölő mozdulattal, hogy valami homályos jutalomban reménykedve odakiálthassa az őröknek: Ez itt...ki akart ugrani a sorból! És abban se voltak biztosak, hogy képesek lennének-e az ilyenkor szükséges, robbanásszerű gyors mozdulatokra. Nem hitték, hogy képesek lennének.

Elmaradt az erdő, az út kanyarodott, s meredek szerpentin tűnt fel a távolban, már gondolatban előredőltek, s lehunyták szemüket a fenn fütyülő, harsogó szél miatt, mikor a ...r elején kiáltottak: — ...llni! — Majd közvet- ...ána: — Út szélére ... — Egyesek to- ...s mire a sor tett le.

A sor, mint e... nyújtózó kígyó, ... végű bottal érin... gó gyűrűket vet... gő gyorsasággal ... dó testté változo... elkapta a kenye... harapott, s az in... vánszorogni is a... társai most mege... Síva szobrok, ... kézzel és gyors ... gással ragadták ... bát, karját, vál... kolták torkát, ... hátra homlokát, ... tán lenn a földd... együtt tépjék ki ... falatot. Eleinte a ... ért, aztán végül ... feltevésekért foly... Ekkor már nem ... ség volt a döntő, ... te szerepet sem... többé. Az indul... ruhát leszaggató, ... hajat marokszá... ujjakat, a gége... kapcsot összetör... s a bordát, gyon... taposó lábakat ... e néhány szóbar... tó össze: „Ha é... sem!" — bár ser... mondta, talán n... dolt rá.

Az őrök le... rékszíjju... puskatus... keztek ... ni a té... molygást, és m... sikerült, a fe... nyúltak. Ez a... tott, bár csak a... lőttek. A kusza álombeli gy... szinte hihetetlen ... vaspor a mágne... ismét ötös sorok... ződött.

Aztán kiáltás ... a sor leszegett ...

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Papp Zsigmond
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1021 1971 ÚJ 17

MEGYÉNK IDEGENFORGALMI NEVEZETESSÉGEI

Bemutatjuk Gyomát

Az, hogy Gyomát mint idegenforgalmi lehetőséget felfedezzék, úgyszólván a mai napig késett. Kár, pedig földrajzi helyzete kifejezetten alkalmassá teszi arra, hogy a nyugodt pihenésre vágyók kedvelt helye legyen. Amit itt megtalálhat a látogató, az elsősorban a nyugalom. S természetesen mindazt, ami a pihenéshez kell; víz, bőséges árufelhozatallal rendelkező piac és a látnivalók.

A református templom

A Hármas-Körös fürdésre is alkalmas vize mellett Gyoma 2 ezer főt befogadó termálfürdővel is rendelkezik. Baj viszont, hogy nélkülözi a megérdemelt propagandát. Pedig a jelentékeny fluoridot tartalmazó alkálihidrogénkarbonátos gyógyvíz idült ízületi bántalmak, idült női betegségek, organikus idegrendszeri betegségek gyógyulását segíti elő, használható csonttörések és ficamok utókezelési szakaszában, a savtúltengéses, gyomorhurutos betegekre pedig ivókúraként van jó hatással. Külön figyelmet érdemelnek a látnivalók, a nagyközség — úgyszólván elfelejtett, számon nem tartott — műemlék, vagy műemlék jellegű épületei.

A református templ
stílusban épült
épület. Belseje
cista. A hoz
ben ke
Gör

templom belsejében látható oszlopfők és copfos díszítőelemek kiemelt részeinek aranyozása 24 karátos Katalin aranyból van.

A római katolikus templom Hauszmann Alajos alkotása. A mester korai korszakához fűződik. Neoreneszánsz stílusban épült vakolatlan színes téglából, palakő tetővel fedve. Homlokzatán Szent Péter és Szent Pál ülő alakja látható. A templom folytatásaként — ahhoz hozzáépítve — az építtető Wodiáner Albert és neje sírkápolnája van. Különösen szép a kápolna bejáratánál látható két oszlopfő. A templom 1877 májusától 1878 októberéig épült. Az oltárkép — Jézus szívét szimbolizáló férfialak — idős Vastagh György alkotása 1878-ból. A szentély, a falak és a kazettás mennyezet díszítése — egyelőre ismeretlen itáliai művész munkája.

A Hősök útja 39 számú ház

Papp-Vary Zsolt

Magyar Építőművészet 1977/5

Társasház, Budapest XII., Kakukk utca

Építész: Papp-Váry Zsolt

Statikus: Halassy Nagy József
Gépész: Balla Györgyné
Kivitelező: Építőközösség
Tervezés: 1970
Kivitelezés: 1972—1974

1. Déli homlokzat
2. Délkeleti nézet
3. Utcai szint alaprajza, M=1 : 500
4. Emeleti szint alaprajza, M=1 : 500
5. Lakásbejáratok a déli oldalon
6. Mellvéd-részlet
7. Kilátás a teraszról
8. Északnyugat felőli nézet

A társasház a Szabadság hegy keleti lejtőjére épült, környezetében változatos növényzet és facsoportok találhatók. A telek fekvése, a területkihasználás és a terepadottságok előnyössé tették teraszház építését. Az épületről szép kilátás nyílik a városra és a budai hegyekre.

A Kakukk utcáról nyert kialakítást a telek bejárata a járdaszintre telepített gépkocsitárolókkal. A lakások lépcsőzetesen helyezkednek el egymás fölött, külső megközelítéssel a terepről és a függőfolyosókról.

Szintenként két db $2^1/_2$—3 szobás lakás épült, összesen hat darab. Egymás mellett két sávban 3—3 lakás található, az északi épülettömeg előreugratása a kedvező benapozást teszi lehetővé.

A lakások alaprajza közel azonos, kisebb eltérést jelent az emeleti szinten megnövelt lakásterület. A belső elrendezést meghatározta az 5,4 m-es főfal-távolság, melyet telekméret függvényében választhatunk meg. Az alsó lakószint teraszai alatt — a tereplejtés kihasználásával — tárolórekeszek kaptak helyet.

Az épület szerkezete haránt téglafalas 30, 38-as tégla, előregyártott vasbeton gerendák közötti födémelemek. A nyílászárók fából készített gyári típusok és egyedi méretű darabok. A homlokzatképzés kőporos vakolat saját színben, nyersbeton lábazattal. A virágtartók anyaga helyszíni műkő. A belső terek kialakítása megfelel a hagyományos építési gyakorlatnak, a gázüzemű fűtést lakásonként elhelyezett hidroterm fűtőberendezések biztosítják.

P.-V. Zs.

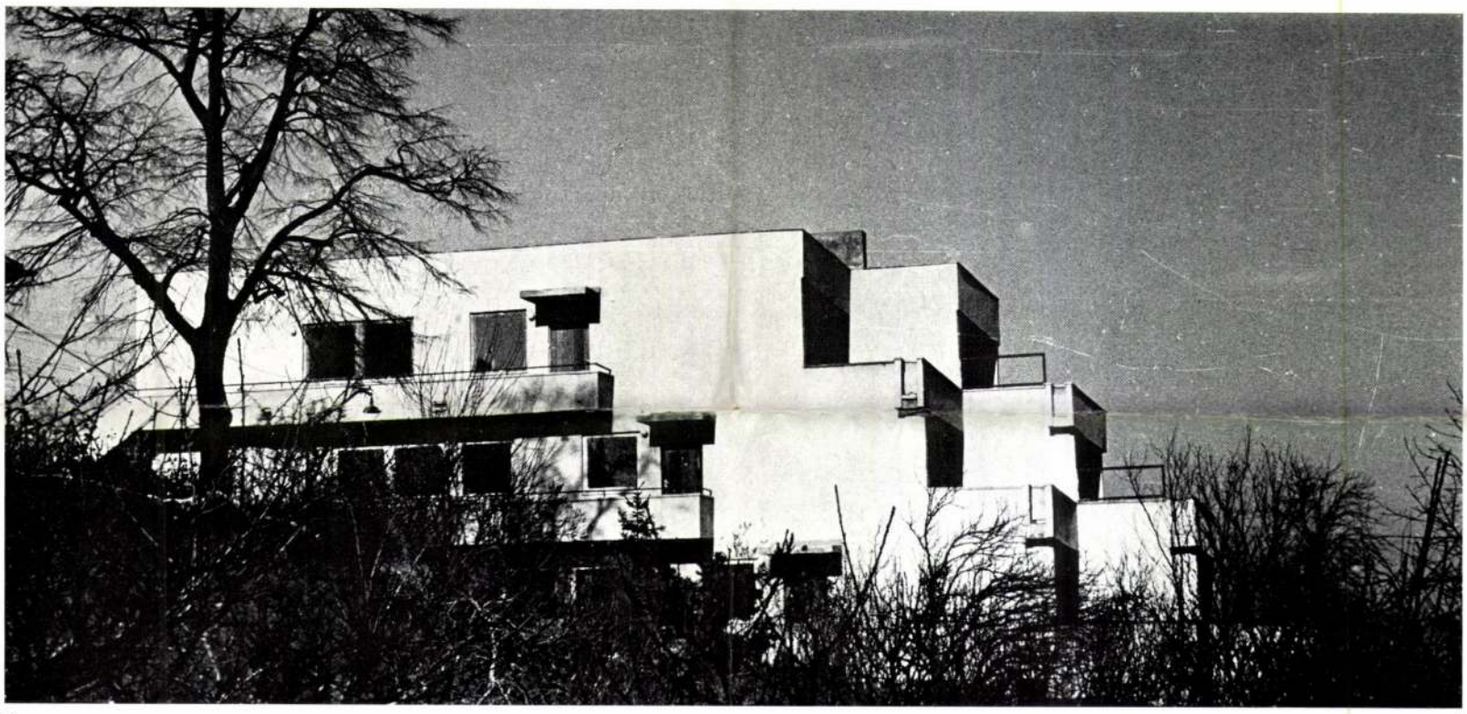

2 1

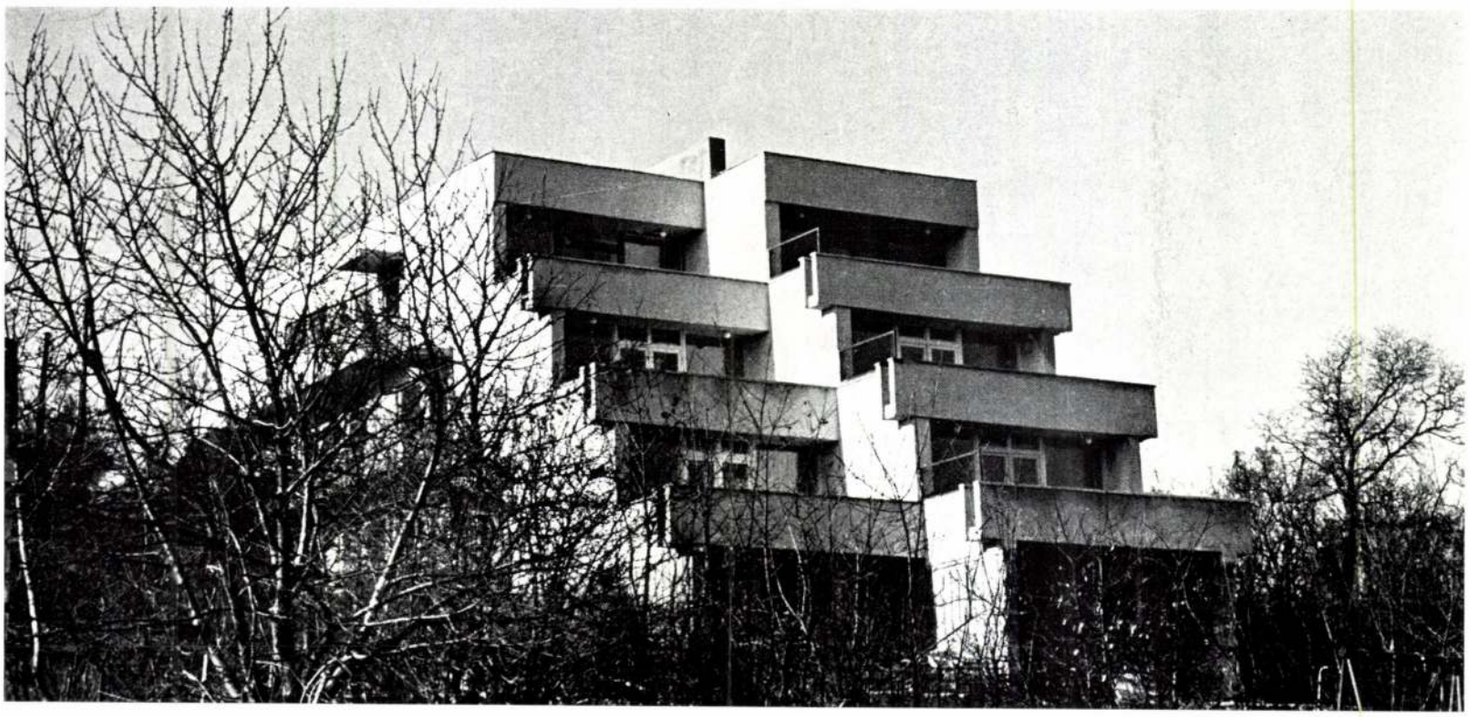

18. Kazánház, hőközpont
19. Kerékpár-, gyerekkocsitároló

Földszinti alaprajz (óvoda)

1. Foglalkoztató
2. Öltöző
3. Elkülönítő
4. Óvónők
5. Személyzeti szoba
6. Iroda
7. Mosdó
8. W. C.
9. Raktár
10. Takarító
11. Előtér
12. Étkező
13. Tálaló, mosogató
14. Kamra
15. Kukatároló
16. Közlekedő
17. Szélfogó

2. I. emeleti alaprajz, M=1 : 500

1. Szoba
2. Fél szoba
3. Konyha
4. Kamra
5. Fürdőszoba
6. W. C.
7. Előszoba
8. Loggia
9. Főzőkonyha
10. Étkező
11. Gardrób
12. Közlekedő
13. Közlekedő
14. Szárító
15. Lomkamra
16. Szemétledobó
17. Felvonó

3. Általános emeleti alaprajz, M=1 : 500

1. Szoba
2. Fél szoba
3. Konyha
4. Kamra
5. Fürdőszoba
6. W. C.
7. Előszoba
8. Loggia
9. Gardrób
10. Közlekedő
11. Közlekedő
12. Szemétledobó
13. Felvonó

4. Műteremlakások alaprajza, M=1 : 500

1. Szoba
2. Fél szoba
3. Konyha
4. Kamra
5. Fürdőszoba
6. W. C.
7. Előtér
8. Étkező előtér
9. Terasz
10. Loggia
11. Gardrób
12. Műterem
13. Közlekedő
14. Szemétledobó
15. Felvonó

5. Az óvodaterasz keleti oldala
6. Óvodai foglalkoztató szekrénysorral
7. Az óvodai foglalkoztató bordás fallal

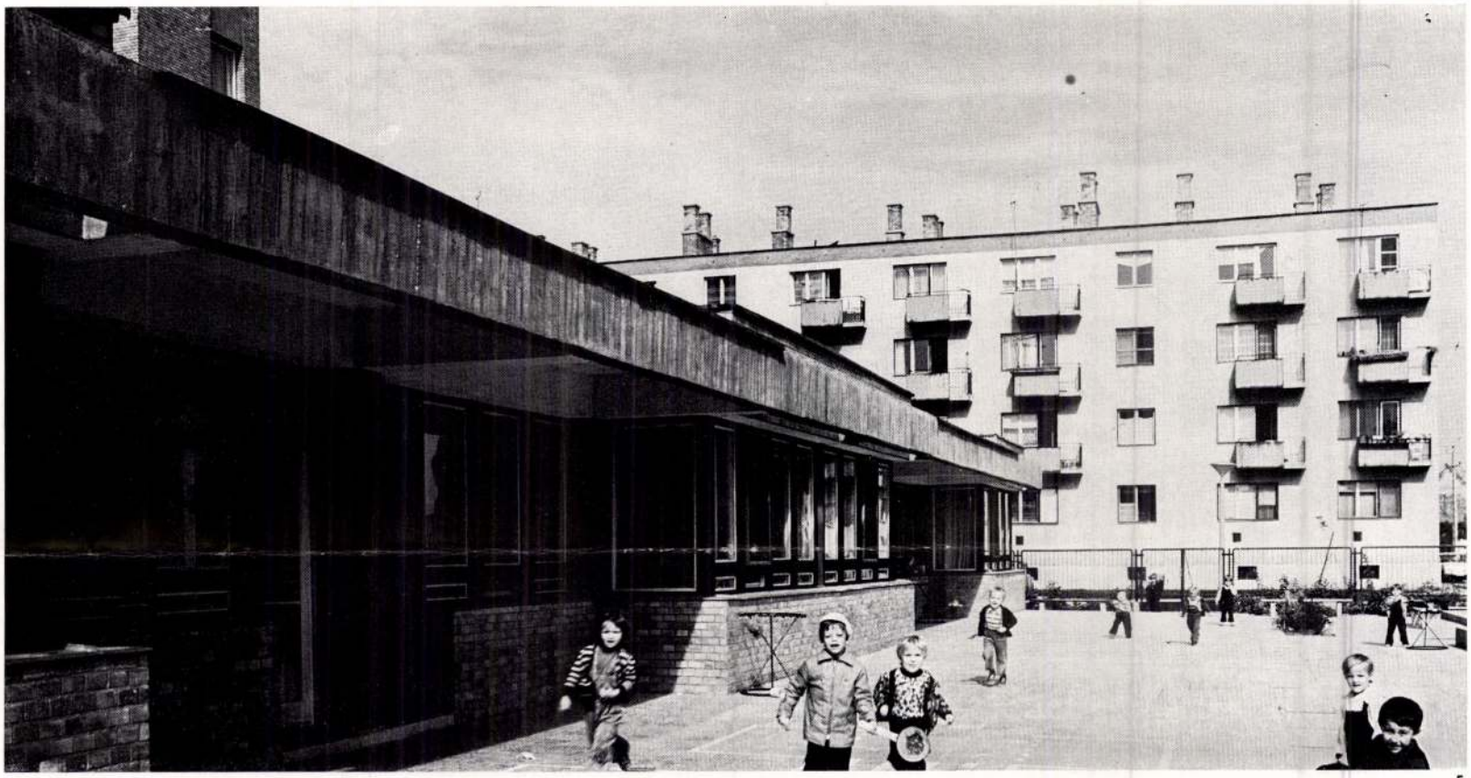

5

6

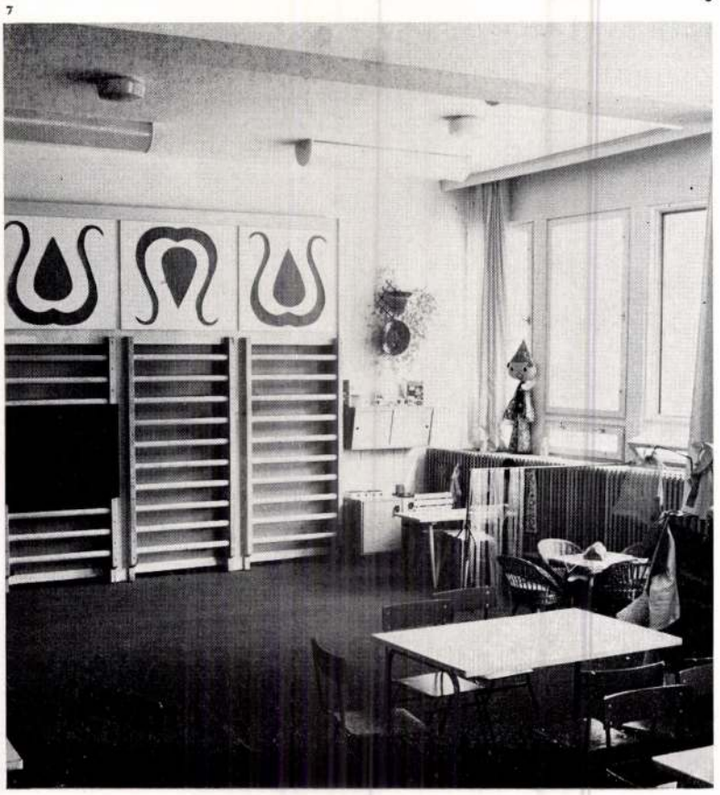

7

Papp Zsigmond, népművész, népi ezermester.

1984. szeptember 4. Televizió 1. 1[illegible],25 VI

Dél-Alföldi Krónika

-Papp Zsigmond neve ismretlen a képzőművészet iránt érdeklődők körében. A több, mint két évtizede, [illegible]3 éves korában elhunyt , gyomai gazdálkodó ezermester hagyatékát, most fedezték fel az utódok. Munkásságának egy részével önök is megismerkedhetnek filmünkből, valamint a Gyulai Vár kiállitótermében szeptember 12-ig nyitvatartó kiállitáson.

- Papp Zsigmondot ismertem jól. Jártam nála Gyomán, ő is járt nálam Ugrán. Tudtam, hogy Sinkát is, engem is megmintázott. Tudtam, hogy ő készitette el az ottani templom nemek oltárát. Bizonyos, hogy Papp Zsiga is befutott volna az óceánbe, ha nem halt meg volna ilyen hamar. Hogy most mit mondanak róla a művészkisasszonyok, nem lényeges. Egykor talán majd helyretevődik ő is. - Ezeket a sorokat Szabó Pál irta 1[illegible]-ben. Olvasva gondolatait, az életmű ismretében is jogosan merül fel a kérdés. Mi is volt tulajdonképpen Papp Zsigmond, aki a Viharsarok gyepüjéről, a Körös-part egyik álmos községéből is befuthatott volna a nagy és szent óceánba? Ki volt

az az ember, akit a zárkózott Szabó Pál barátságába fogadott, és így dedikálta neki Tia esztendős című regényét "Papp Zsigmondnak testvéri szeretettel ajánlom ezt a könyvemet". Ki volt hát Papp Zsigmond? Aki született 1[illegible] júliusában Gyomán, és meghalt szülőfalujában 1[illegible]-ben? A természet pazarló gazdagsága, sokszínűsége öltött testet benne. Német László szavaival, egy volt a zseniális dilettánsok közül, akiket mindig valami belső kényszer csatorozott újabb tehetségmérő próbákra. Népművész volt, népi szermester, ösztehetség, a szó legnemesebb értelmében. Bármihez fogott, természetes egyszerűséggel és őszinte áradással valósult meg minden elképzelése, legyen az festett arcmás vagy uj csóplógépkonstrukció, mechanikus márványvágó szerkezet, vagy szoborportré, orgonaterv vagy diszesen faragott bútor. És mégis! Az a kor emelt falat a kibontakozása elé, amelyik éveken át hitegette, tenyerén dédelgette. Életműve így torzó voltában is nemzeti érték.

Első alkalommal jelentkezik önálló kiállításon műveivel Papp Zoltán. Főiskolai tanulmányait 1950-ben fejezte be, Szőnyi István és Varga Nándor Lajos tanítványa volt. A diploma megszerzése után tíz hosszú esztendeig rajztanári munkát végzett, csak a következő évtizedben adhatta át magát teljesen a festésnek.

Budapest mellett Nagymaros lett a második otthona, képei mégsem kötődnek szigorúan a Dunakanyar látványához. Ez a tündéri szépségű táj szűntelen átváltozás és a megnyugtató állandóság jegyeit egyformán magán hordozza. Papp Zoltán korábbi, egyéb vidékhez fűződő élményének is olvasztó kemencéje lett, minden korábbi festői kísérletnek új értelmet adott. A régi hatások közül talán Vörösberényé a legerősebb. A kétféle élmény határai összemosódtak képein. A nagy vizek stílust sürgető türelmetlenséggel léptek be életébe, a minden órában új látványt, új megvilágítást kínáló Duna, amely uszálykaravánokat hintáztat a hátán és a mozdulatlan, napfényben szikrázó Balaton, amely valószínűtlen kicsinységüvé zsugorítja, magábaöleli az embert és az embercsinálta tárgyakat.

Viszonylag korán elfordult a kezdeti évek leíró festőmódszerétől, a tanári elfoglaltság megszűnésével hevesebben tört fel benne a megismerés vágya, lázas igyekezettel győzte le az anyag ellenállását, szemlélődését határozott irányba, a lényeg felé kényszerítette.

Korosztálya tagjainál gyakran felfedezhetjük a közvetlen látványt az emlékképekkel társító felfogás példáit. A fiatal korban átélt háborús események, a megélhetés gondjai náluk az alkotómunka drága óráit ünnepivé avatták, belső látásuk talán még élesebb lett, mint a jelenségeket apercipiáló és elraktározó képességük. Az élményt befogadó érzékenység ujjaik hegyébe plántálódott át. Fogékonyak a fény és atmoszféra mozgására, mámorító hatással van rájuk a vegetáció, a természet sokféle arcát mégis a síkra írott, visszafogott, csak belülről feszülő formákkal igyekeznek rögzíteni.

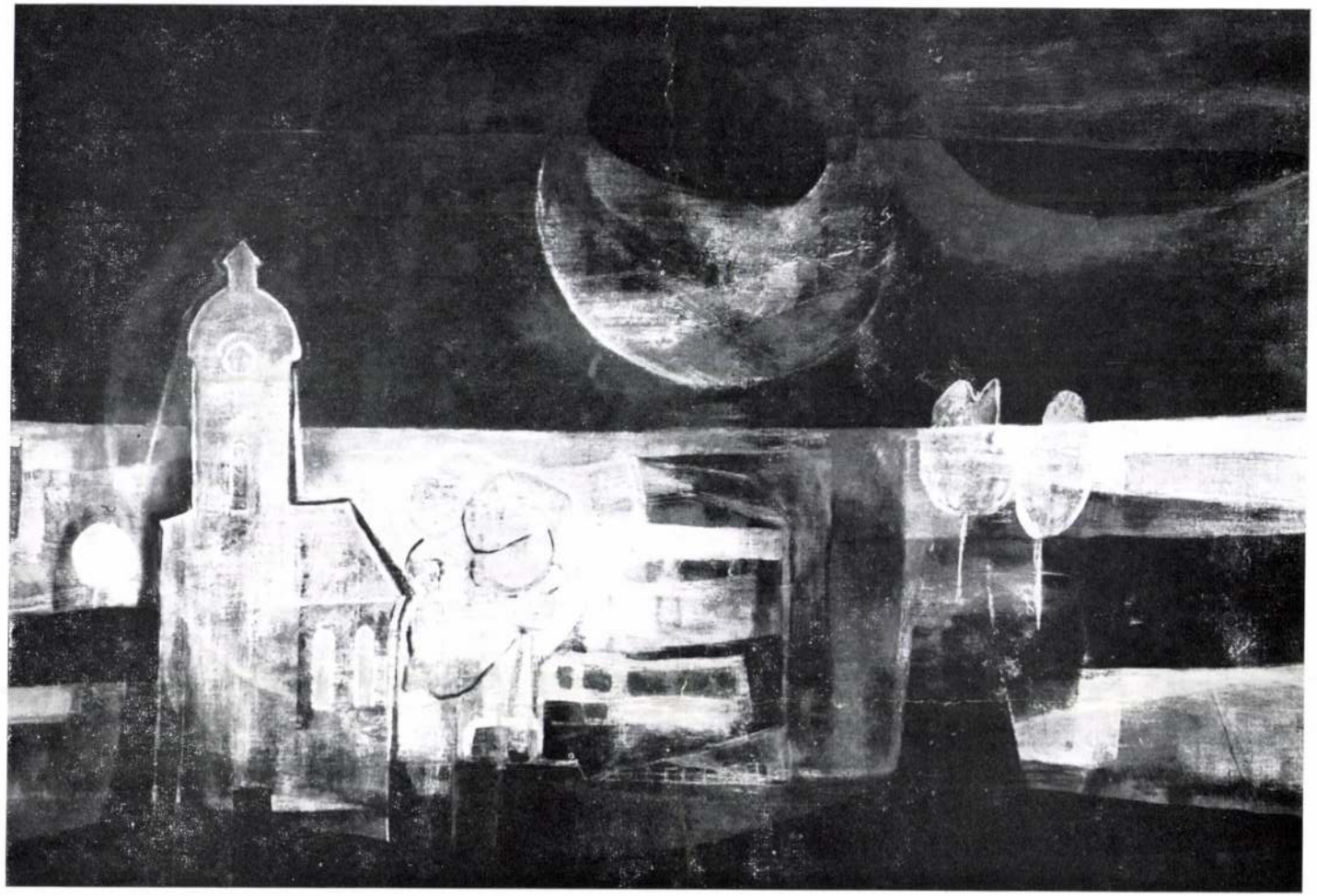

HOLDAS ÉJ

KATALÓGUS:

1. HOLDAS ÉJ	olaj	9. SZÜRKE ÉG	olaj
2. VÍZPART	olaj	10. SÁRGA HÁZAK	olaj
3. SÁRGA TÁJ	olaj	11. SZIKLÁK	olaj
4. ÁRVÍZ	olaj	12. TÁJ FÁKKAL	olaj
5. HALÁSZCSÓNAK	olaj	13. REGGEL	olaj
6. TÉLI TÁJ	olaj	14. FALU	olaj
7. FESTŐASZTAL	olaj	15. FEKETE VÍZ	olaj
8. MŰTERMI CSENDÉLET	olaj	16. ÜNNEP	olaj

PAPP ZOLTÁN

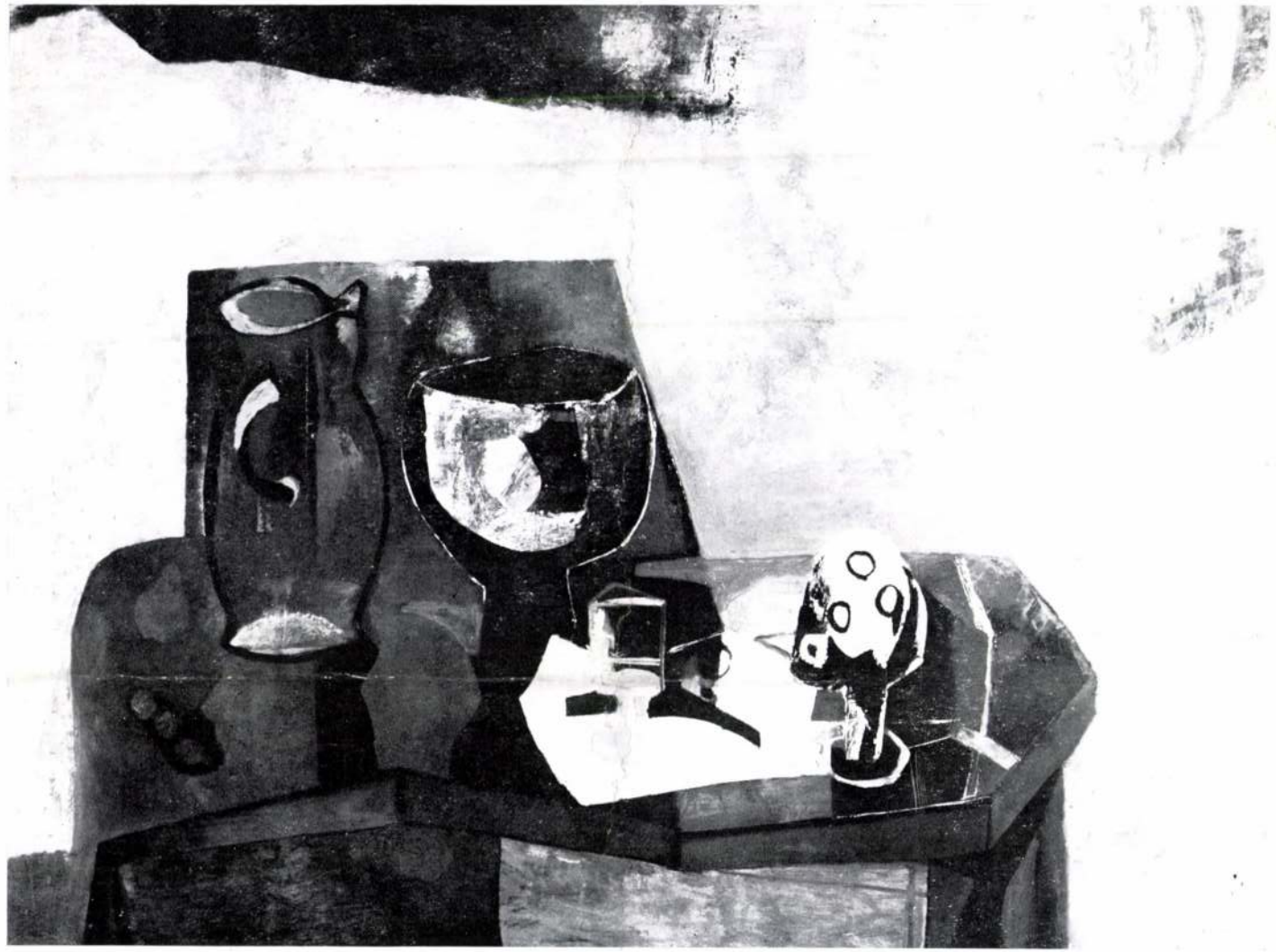

ZÁRT CSENDÉLET

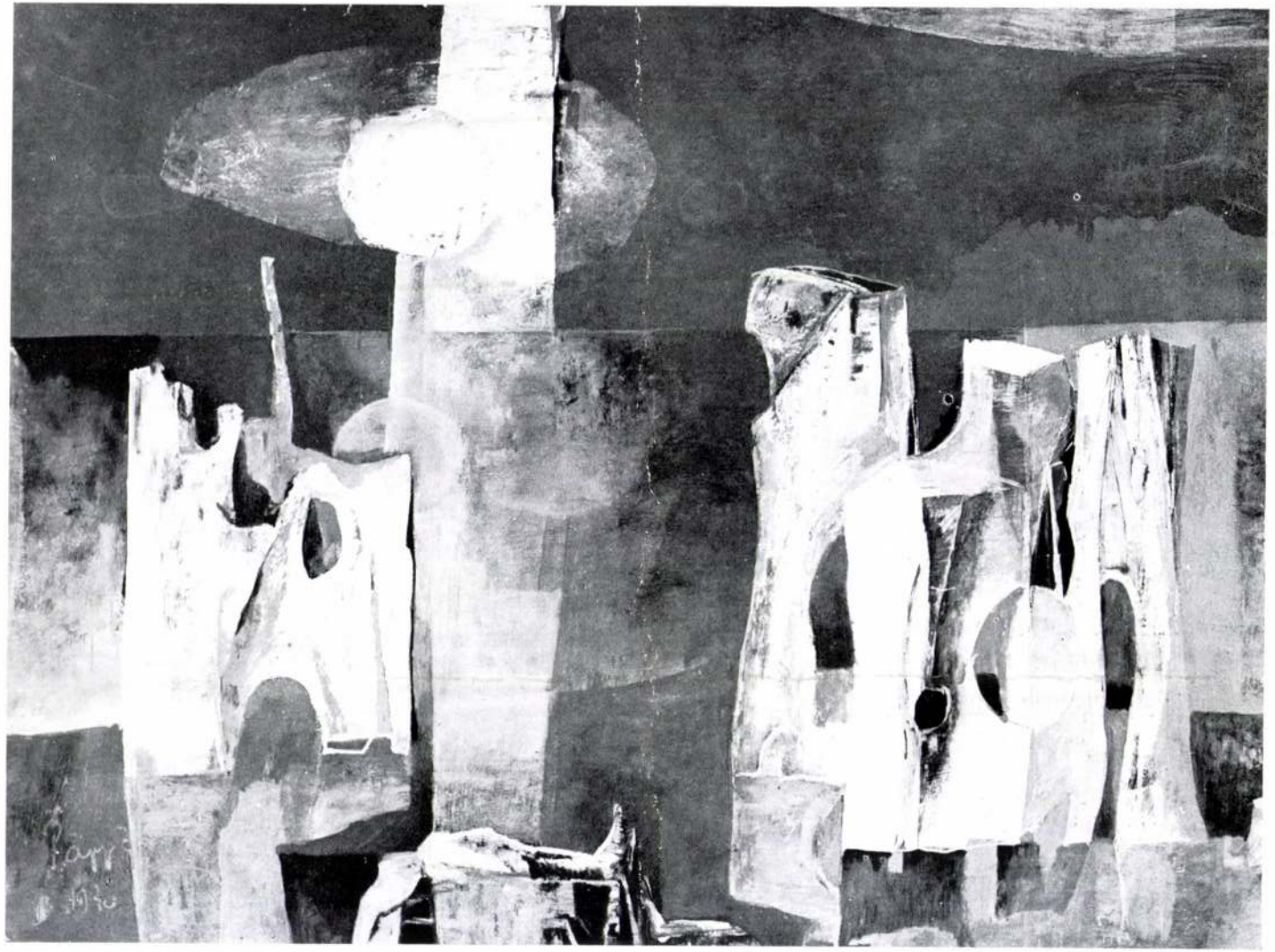

HOLT FÁK

ÉLETRAJZI ADATOK

1924-ben született Kecskeméten. 1943–1950-ig járt a Képzőművészeti Főiskolára. Mesterei Szőnyi István és Varga Nándor voltak. 1950–60-ig tanított, ezalatt is rendszeres művészi tevékenységet folytatott. Tagja volt a Fiatalok Alkotóközösségének, majd a Szinyei Alkotóközösségnek. Tagja a Képzőművészek Szövetségének.

1950-től részt vett a fővárosban és vidéken rendezett országos és helyi kiállításokon (Budapest, Miskolc, Veszprém, Pécs, Keszthely, Tihany, Kecskemét), valamint a táblakép fejlesztést szolgáló állami vásárlásokon. Hosszú időn keresztül szülővárosa Kecskemét művészeti életében tevékenyen részt vett, itt festette első szekkóját.

1963-ban, majd 1964-ben Olaszországban és Ausztriában volt tanulmányúton. Ausztriában a burgenlandi Bortermelési Gazdaság fogadótermében és egy szálloda előcsarnokában pannot festett.

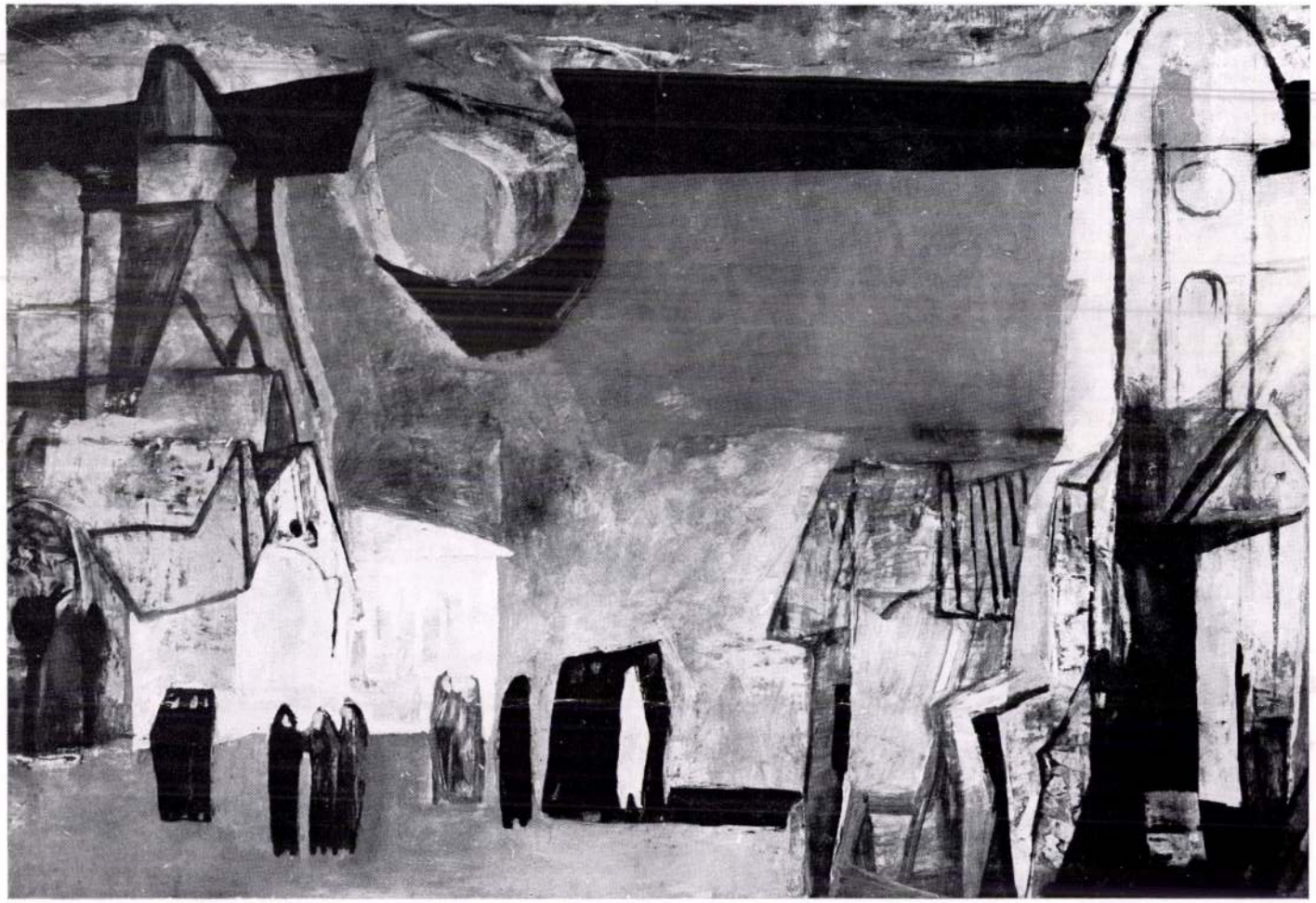

ÜNNEP

17. ZÁRT CSENDÉLET olaj
18. TELIHOLD olaj
19. VITORLÁSOK olaj
20. HOLT FÁK olaj
21. CSEND olaj
22. BARNA NAPRAFORGÓK olaj
23. FATÖRZS olaj
24. NAPFOGYATKOZÁS olaj

PAPP ZOLTÁN FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA ✶ 1971 ÁPRILIS ✶ KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓ-TERME ✶ KATALÓGUSTERV: GÁDOR E. ZSOLT ✶ FELELŐS KIADÓ: DR. BUKOVSZKY REZSŐ ✶ 71 12768 NYV BALASSAGYARMAT 500 FÜZET ✶ FELELŐS VEZETŐ: BEDNÁR KÁROLY ✶ (MAGYAR HIRDETŐ)

PAPP ZOLTÁN

Papp Zoltán is a kettős érintettséget őrzi meg képein, küzdelme éppen a kétféle közeledés stiláris ötvözéséért folyik. A táji elemek, csendéleti tárgyak környezetből kiemelkedő nagy formáikkal, környezetet minősítő hangsúlyaikkal önfegyelmet kívánnak, de a csillogó vizek, békés falusi utcák a panteisztikus öröm ujjongó, néha szertelen mozdulataira csábítják. Így a tárgyi világ finom szimbolikával telítődik, s a hangulatok egymással ellentétes áramköre a képen kapcsolódik össze. A különös alakzatokban a sziklákra és óriás fahasábokra egyformán emlékeztető természeti építményekben mindig van valami elégikus, vagy fájdalmas tartalom, az egymásbavágott formák is feszültséget, nosztalgiát rejtenek magukba. A vitorlásoknak csak kontúrjai merészkednek be a hallgató víztükörbe, kék vonalaik izgatott, ritmusos szövedéke az előtérbe sűríti az életet, meg a művész lelkének zaklatottságát. A hegyre felfutó utcák, az ismeretlen tájban menetelő társaság a magányosságot s nem a megnyugvást ébresztik fel, az égre feltűzött hold a titkokat s nem a beteljesülést hozza. A holt fák csonkolt karja reménytelenül világít bele a sötét tájba, a fatörzsek finom fakturája ezt a furcsa misztikumot tovább fokozza.

A modern ember bonyolult lelkiállapota, ellentmondásokkal terhes világa tükröződik Papp Zoltán képein. Világos, meleg színei, izgalmas felületei, dekoratív képépítése felszabadult vidámságot, az élmények őszinte befogadását mutatják. De a napfény okkerjét, a víz kékjét, az éjszaka feketéit, az este szürkéjét mozdulatlan függöny módján teríti figurái, tárgyai mögé. Ezzel a szorongás, a kételkedés a megoldhatatlan titkok érzését lopja bele a természet mindent értő, mindent feloldó jelentésébe. Emlékeit úgy tárja fel, hogy azokban a néző soha át nem élt élményeket vél felfedezni sajátjaként. A valóság összetett arca kap formát műveiben, életöröm és csalódottság, teljes önátadás és félelem a megismeréssel együttjáró fájdalmas felismerések keserédes tanulsága.

DR. FEHÉR ZSUZSA

Pappvángtsott

Pál István által készített hajdúnánási Felszabadulási emlékmű építésze Pappvángtsott volt.

—: Köztéri munkák.
Művészet, 1980. augusztus – 47. lap.

Papper Ferenc építész

az Ady-Társaság megbízásából készítette el Medgyessy Ferenc szobrászművész a Nagyerdőre Tóth Árpád portréját ameleyet Papper Ferenc építész empire oszlopán helyeztek el, 1936-ban. (emléktáv)

Sz. Kürti Katalin: Medgyessy Ferenc és Debrecen. Hajdú-Bihari Napló, 1977. ápr. 24.

Pappné Erdélyi Zsuzsa
grafikus

Méltatás

— Ki állítása mellett.

Művészet, 1974. augusztus - 49 lap.

Papp – Reich

A jubileumi plakátkiállításon szerepel allegorikus plakátja, a bizakodó mosolyú alvarztárral, az 50-es évek elején. (emlétve)

P. Szűcs Julianna: Jubileumi plakátkiállítás a Szépművészeti Múzeumban.

Kritika, Budapest, 1975...6.

Papp Zsigmond, népszínművész

felszállott a páva c. kép:

Repr.

Tandi Lajos: Az óceán közelében 131-139.

Új Amóra, Békéscsaba, 1978. ápr. 78/1.

Papp Zsigmond, népmű vész

1., Bátorou: aratást ábrázoló domboormű, [133. o.] Repr.

2., Vályogvetők [134. o.] Repr.

3., Szabó Pál [135. o.] Repr.

Tandi Lajos: Az Óceán közelében 131-139.

Új Auróra, Békéscsaba, 1978. ápr. 78/1.

Papp Zsigmond, népmű vész

„... nagyszerű képeket festett környezetéről, családjának tagjairól, a parasztí életről; karakteres, szép szobrokat kénített és sírem lé=keket faragott ...."

Tandi Lajos: Az óceán közelében ... 131 – 139

Új Aurora, Békéscsaba, 1978. ápr. 78/1

Papp Zsigmond

Benkó Károly mesterfelvételi kérelméhez Sinkó Károly épitészmérnök és Papp Zsigmond Bács megyei főmérnök bizonyitványait is csatolta 1867-ben.

Komárik Dénes: Épitészképzés és mesterfelvétel a XIX.században.Pesti mesterek és mesterjelöltek. 391.l.
Építud, 1971 /III/,4.sz.

Papp Zsigmond festő (1888-1961)

Cs. Szabó István: A parasztpárda és templomcsarnok festő. = Theologiai Szemle, 28, 1985, 5. 318-319.

E L I S M E

8 darab eszterházai egyko
29.523, 29.534, 29.532, 29.531,

Budapest, 1949. április 1

Papp Zsigmond

festő és szobrász
gazdálkodó
A magvető és a nagy
arató, farelief
repr.

Márkus György: Békés
vármegye. Bp, 1936.

626. l. u.

Lajos nem egyszer kielégíteni igyekezett a
ajándékozott ereklyéket. Sajnos, a rendszeri
fel sem jegyzik. A prágai dóm kincstárán
Krisztus töviskoronájának egy tövisét küld
továbbá mellen viselhető ékszert Szent Ist
Dorottya, Julianna, Margit, Anna és István
Krisztus úrvacsorakendője egy pompás kris
egy karalakú ereklyetartóba rejtve. Az előbl
eredeti foglalatra nem is következtethetünk,
ereklyetartót ma is azonosítani tudjuk a dóm
helyen még visszatérünk.

Fentebb már említettük, hogy az erekly
is alkották, sőt egy 1380-ból való adat azt m
zarándoklat milyen kiváltságokban részesü
amikor Borsmonostorba újabb ereklyék érkez
járóktól a vámszedést, tehát olyan kiváltságot
szerint csak egy rétege nyerhetett el.

Az ereklyék és az azokhoz kapcsolódó
ezreit. Kialakulnak országonként bizonyos za
szakában vagy állandóan ömlenek a zarándo

A Nagy Lajos-kori szellemi kultúra kia
jelentősége van a zarándoklatoknak, különösen
is. A zarándokok leggyakrabban öt várost kere
bari és a római zarándoklatok, de találunk ac
irányulókról is. A legtöbb zarándoklat Aache
gében kétségenkívül szerepe volt a XI. XII.

Pap Zsigmond,
törökfalvi

rajza az alábbi
templomról 1842-
ből

Ezt könyomatban többször repro-
dukálták
Emlitel.

Szabor Miklós:
A nagybányai Szent
István-templom
maradványai.
Magyar Epitőművészet
1943. 267, 268. l.

lásd
Nagybányai Naptár
1877.

PAP ZSIGMOND.

77. *Női arckép.* Jelezve: pap Zsigmond. 853. — Vízfestmény.

— *Férfi arckép.* Jelezve: pap Zsiga 853. — Vízfestmény.

Szépm. Muz. graf. o. 61.
Kiáll. (1931)
Új szerzem.

Lendl Adolf IV. 137

Papp Zsigmond

Árverési Csarnok aukció hat.

39 sz. 1927. okt

Biedermeier női Képmás,
vízf, 21 x 15

Biedermeier férfi Képmás
21 x 15

"Zum Weiterleben der pannonischen Bauplastik Ungarns"c. alatt. Köte bővitett szöveget találja az olva A tanulmányban felvetett problémá re nézve lásd: ifj.Csemegi József román épitészeti ornamentikánkban a székesfehérvári dombormüről és a paradicsomi folyó ábrázolása: D királyi bazilika, Bp. 1943. 9o, 9

Villard de Honnecourt és M Revue de Hongrie-ban jelent meg cimen. A forditás Gerevich László Villard ismert rajzával kapcsolat az esztergomi királyi vár kőtárá polnából, mert a kápolna padozata téglából áll /Gerevich Tibor Magya 1./ más részt a téglák S kerültek Esztergomba. V.ö. Czobor

A Das Werk des Künstl

Horváth Henrik ~~itt közö~~

T. Pap Zsigmond

A nagybanyai kent István-templom romjai 1842 ben. Fenti festmenye után repr.

Palmer Kálmán:

Nagybánya és környéke Nagybánya 1894. 56. l.

Zsigmond, Török-
falvi

Több helyi vonatkozású
cikket írt az alábbi
műbe.

Palmer Kálmán

Nagybánya és Környéke
Nagybánya 1894.

Lásd Szinnyeit.

Ferdi Petőfivel barátságban volt.
U.o 209 – 213. l.

Budapest 1

belvárosi pléb. templ. 120
— párkány 167, 121
— freskótöredékek (szélesfő-
városi kötár) 139. jegyz.
— budai minorita templ., III.
András sirja 48
— budai szt. domonkosrendi
kolostor 122
— budai szt. ferencrendi kolos-
tor 122
— buda-felhévizi johannita mo-
nostor és Szt. János kápolna
121
— buda-felhévizi, Szt. Jakab-tem-
plom 118
— buda-felhévizi, Szt. Lélek-
kórház 121

Pap Zsigmond!

törökfalvi, nyug. kir. járásbíró, † 1904. május 25. 81. évés korában Nagybányán. Teleki Sándor gróffal egyett kiszdötte végig a szabadságharcot s mint élelmezési biztos nagy szolgálatokat tett. Jó barátja volt Petőfi Sándornak s állítólag ő volt egyik tanuja a költőnek Erdődön tartott eskuvőjén. Barátja volt Jókai Mórnak is. Tevékeny részt vett Nagybánya közéletében, az ottani kaszinó, Polgári Kör, a Muzeum egyesület s a Lendvay-szobor létesülésében. 1902-ben a szabadságharcról emlékiratot adott ki.

Vas. Ujs. 1904. 397 l.

Bányai
müasztalos, l

Pap Zsigmond

Vad

Vas. Ujs. 1887.

398. l.

(Lendvay Márton
Hűlőhára)

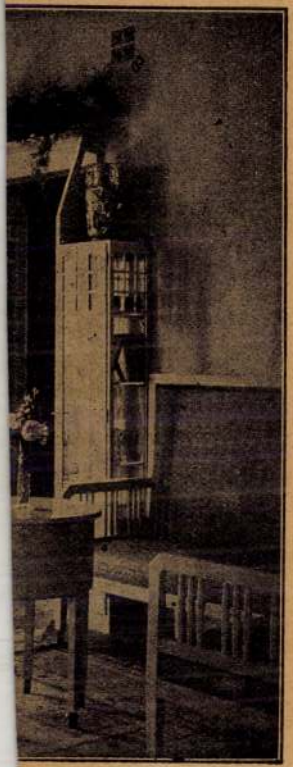

Papp Zsigmond

Vas. Ujs. 1874. 768 l

Nagy-Bányán Papp Zsigmond törvényszéki biró neje: Laczhegyi Vilma asszony 43 éves korában: C

Szt. Adalbert monostor 77

Szt. Vid-bazilika 77

alsóváros 124

Szt. Jörnic templom 22

Szt. Pól származó padlózati

Réglák 209

Szt. Lázár lovagok kolostora és temploma 75

Jónamiták Szt. István temploma és rendháza 75

Keresztes lovagok rendháza

121

Szt. Ferenc rendi kolostor

2

Minorita templ., IV. Béla

sírja 48

— III. István sírja 48

Petőfi és tárgyalja a kereszthegyi Csingulban c. rajza Pap Dr. ismondnak 1847 ben kérsilt

Szabanez erben Kerselle

Petőfi vérszere

Csarda romja

Szépei

Pap Zsigmond

1845-ben Pesten ismerkedett meg Petőfivel. Ez évben tért vissza a bécsi festő akadémiáról. Szabad idejében akvarell miniatüröket festett. Egyébként jurátus volt. Lefestette Jókai Mórt, Pálffy Albertet tőt Petőfit is 22 éves korában. Petőfinek Szendrey Juliával való megismerkedéséről és házasságáról közöl adatokat. Petőfi öt 1847 májusában Nagybányán felkereste s azután is többszőr voltak együtt Nagykarolyban és másutt. Fenti Petőfi részére csellel megfestette Szendrey Julia arcképét s egyik barátnője Terey Mária képmását. Leírja, hogy ez arcképeket hogyan festette Erdődön. Szemelyes visszaemlékezései a

Törökfalvi Pap Zsigmond: Petőfi életéből. Vas. Zsj. 1897 146, 147, 167. l.

A Petőfi társaság 1897. febr. 14-ki ülésében tartott felolvasás

Fordítás

ujongással fogadta a választást. Ricci a működéséhez fűzött jogosúlt reményeknek a legnagyobb mértékben felelt meg. Még el sem foglalta hivatalát, már nagy szolgálatot tett az olasz művészeti ügynek: a meghívást csak azzal a feltétellel volt hajlandó elfogadni, ha a pénzügyminiszter a műemléki leltár tudományos publicatiójára és a nagybecsű műtárgyak megváltására 5 milliónyi folyó számlát nyit. A törvényhozás ellenvetés nélkül szavazta meg az összeget (1907. júl. 4. 500 tv.), amit annyival könnyebben tehetett mert Olaszország jelenleg kitünő pénzügyi helyzetben van. Riccinek első dolga volt ezután a műemlékek védelmének negyven év óta vajudó s szükség-törvényekkel és rendeletekkel csak elodázott kérdését véglegesen megoldani. E czélból 42 szakaszból álló minden körülményre kiterjedő, szabatos törvényjavaslatot dolgozott ki, mely 1909. jún. 20-án emelkedett törvényerőre s melyet e folyóiratnak már volt alkalma behatóan ismertetni és méltatni. Ricci jól tudta, hogy mire kéri a milliókat, tudta, hogy megfelelő pénz nélkül hiába készít bármily kitünő törvénytervezetet, annak nem tudna eleget tenni

Pap Zsigmond

volt orsz. képviselő, a
Concordia c. román lap
részesztője ez év no-
vemberétől lapját ma-
gyar és román nyelven
akarja kiadni.

Vas. Ujs. 1874. 556 l.

Pap Zsigmond, török-

falvy

irod

Vas. Zsj. 1881. 366. l.
(A nagybányai Lend-
vay-ünnep.)

Fenti mondta az emlék-
beszédet.
A cikkben közölve Pe-
tőfinek 1847 pil. 21. en szat-
mároll fentiher intézett baráti
levele. A levél cimzése-
ben emlitve „barátomnak
nemkülönben nagyremenyű pictornak."

Fejes

A folyóhó 10-én felad
a vasutról hibátlan álapotba
A számla értékét 23.
utján Önnek átutaltatom.
Az átutalás megtörtén

Pap Zsigmond

festő

Nagybányáról, 1844.

l.

Fleischer Béla 73-1.

Jižní Afrika VII. 54

Pap

P. 9. *Zsigmond*, törökfalvi, miniatűrfestő, * Nagybánya 1823 júl. 20, † u. o. 1904 máj. 20. Petőfi Sándort és Jókai Mórt ábrázoló miniatűrjei az 1840-es évekből a Szépmüv. Múz.-ban.

Sz. Gy. II 1681

Pap Zsigmond

Pap Zs.

A nagybányai mükedvelők társulatának történelme.

Petrik 1886 – 1900

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Pap Zoigmond

l.

Lykanomzromantika

203 l.

Papp Zsigmond

Petőfi arcképei

I.

Ernst Lajos: Petőfi arcképei. Ernst-Múzeum III. Bp. 1922.

Szabadsállás

Pap Zsigmond,
Lőrinkfalvi

Thieme Becker

XXVI. 215. l.

Lyka

unk a küzdelmet szünet nélkül, s
. ahhoz szükségünk van minden
en harcosának támogatására.
ölje velünk felvidéki barátainak
nel olvasnák a Pesti Hirlapot.
és cimüket tudatná velünk a
élyeg felragasztása nélkül.
n köszönve vagyunk

hazafias üdvözlettel:

PESTI HIRLAP
pest, V., Vilmos császár-ut 78.

TESTVÉREK R.T., BUDAPEST

Papp Zsigmond

Erdő

Csomai Ujság

1938 nov. 5.

a Cap

Kentiványi Emla

Csomagjában

28 PA

28 Zopold

29 Zwald

31 Erd.

Pap Zsigmond

Biedermn. kiáll. 1937

VII. kerm.

Férfi és női arckép,
vízf. miniatűr
1853

671 Klein, Adam

Látkép Nürnberg várának ötszögletes
tornyával. (Ansicht des fünfeckigen Turms
auf der Burg zu Nürnberg.) Rm.

Ak.

K. 3.

107 X 169mm.

Papp Zsigmond

Magyar életrajzi
lexikon. 400

Pap Zsigmond

MAGYAR MÜVESZET
1931. 395

Pap Zsigmond

járásbíró rajza a nagybányai szent István-templom romjairól. Igen gyenge körajzban megjelent először az 1876. évi nagybányai naptárban.

Morvay Győző – özv. Schönherr Antalné: Schönherr Gyula dr. emlékezete. Bpest 1910. 156. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Papp Zsigmond

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 400

rint épen szintelenségük adja. Sz
mey egyéb kiadványainak és saját
rajzainak felsorolását lexikonun
közöljük, míg a Charvinal karikat
ról más helyen szólunk.

A 40-es évek végén, s az 5
években még több kőnyomda keletk
Pesten és vidéken is. Ilyen a Gru
Vilmos, később Rohn és Grund, az E
és Mandello, a Kunossy és Réthy, a
J.M.-féle, továbbá a Pollák Testve
kőnyomdája. Ezeknek részletes isme
tésére már nem térünk ki, egyrészt
elsőül a század első felének isme
tését tekintettük feladatunknak, m
mert ezek anyag quantitative olya
si, hogy ~~XXmégXhosszuXhónapokXmunk~~
~~XgényLőXösszeg~~ csupán az összegyü
munkája még ~~hónapokat~~ évet igényelne s

Pap Zsigmond, török-
falvi

ivód
z

Schönherr Gyula dr.
emlékezete. Bpest, 1910
196. l. 199. l. 202. l
224. l. 230. l.

Műemlékek Országos Bizottsága né
kintést a gyüjtött és rendezett

Pap Zigmond, török-
falvi *

rajza a nagybányai Szent
István templom romjai-
ról 1842-ből. A rajz Nagy-
bánya város tulaj-
dona.

Repr.

Morvay Győző — özv
Schönherr Antalné:
Schönherr Gyula dr.
emlékezete. Bpest, 1910.
123. l.

* Fenti Nagybányán
élt, s utóbb ny. kir.
fenti járásbíró volt.
A rajz könyvnatban megjelent
a nagybányai Képes Naptár-
ban 1877-ben.

Pap Zsigmond

MDK

Apócképek

Micsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

MDK

Pap Zsigmond

Arcképe, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

18 l.

Papp Zsigmond
Petőfi arcképe

A.A. Petőfi képek. Hazánk 1899. 18c.sz.

MDK.

Pap Zsigmond

Ortay barátja által felajánlja szolgálatait a KT-nek.
(Nagybányáról) (1862)

MDK-A-T.-1/26.

M.D.K.

Pap Zsigmond törökfalvi

Schönherr Gyula - Semayer Vilibald: Utmutató a Nagybányai Városi Muzeum gyüjteményeihez. Bp.1904. 9.l. 50.l.

Papp Zoltánné Fára Aranka

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdiója 1953-1963.
Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.
38. o.

Papp Zoltánné

Borhárat
Guache
[Gouache]
Repr.

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója
1953–1963. Bev. Vajtai Antal Bp. 1963.

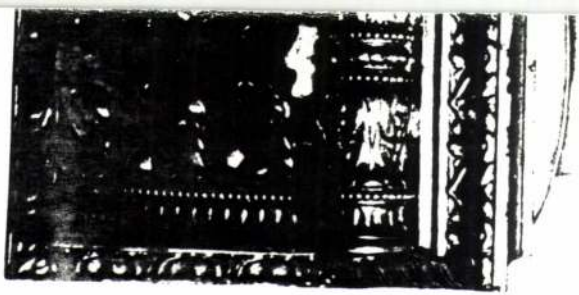

PAPP Zsigmond

Bencsik János: A festő parasztgarda.
– Múzsa, 1984. 3. 16–17. p. ill

PAPP Zoltán építész

Fiatal szegedi építészek. = Magyra Építőművészet,
83,1992, 54.p. és ill.

dekoratív: az ilyen korongokat fejdíszként haszn
azonban nem adnak képet arról a gazdagságról, a
szetében tárul elénk. Ha csak rápillantunk a repr
venni, megtapogatni és megsimogatni ezeket a tá
nek büszke őseink pompakedveléséről. Azokról a
pek kavarognak nagy összevisszaságban, örökösc
lük csak azok tudnak fennmaradni és utóbb fejlő
csupán a magasabb szintű szervezettség folytán,
an is. Az a mesterségbeli jártasság, amelyről a hor
tanúskodik, a sajátos mód, ahogyan a kölcsönvet
pedig e művészet szellemi lényege segít megérte
ez a könyv legfőbb tanulsága —, hogy hogyan tuc
re, de éppen szellemi fölényük folytán politikail
hazájukban. Nos, lényegében ezt kívántam elmo
Igaz, hogy amit itt leírtam, abban több a lelkesed
csepp vízből aligha lehet képet adni arról, hogy
látni kell ahhoz, hogy gyönyörködni tudjunk ber
nem lehet kivonatot adni belőle, el kell merülni

BAJA VÁROS KIÁLL

Ennek a kiállításnak ötlete Baja város kiváló
rencnek az agyában született meg. Megvalósítás
vidéki városoknak nem szabad csak arra várniok,
őket, s így ismeri meg sajátos szépségüket és szel
törekedniök, hogy a filléres gyorsvonatok révén

PAPP Zoltán épitész

BUBRIK Gáspár: Budapesté lehetne a Halház /beszélgetés Papp Zoltánnal/ = Magyar Nemzet, 1992. július 16. VIII, ill.

Papp Zoltán építész

Fiatal szegedi építészek /ifj.Darvas Imre, Nagy Imre, Papp Zoltán, Szabó Ildikó Katalin, Valkony Károly, Végvári né Krisztik Katalin/. = Magyar Építőművészet, 83,1992, 1. 53 - 55. ill.

Papp Zoltán, építén

L: Lázár Antal

L.A. Fővárosi Hulladék kanvorító mű, Bp 38

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983 83/2

Papp Zoltán, épikén

L. Farkasdy Z.

– követségi kérek

Magyar

É[illegible]tőm" [illegible]eszet Br. 1983

6

83/3

Papp Zoltán, festő

PAPP ZOLTÁN festőművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás Szegeden, a Gulácsy Lajos teremben. Harminckilenc tájképét, csendéletét és aktját tekinthetik meg az érdeklődők.

8.

—: Papp Zoltán

Népszabadság, Bp. 1979. nov. 23.

Papp Zoltán

PAPP ZOLTÁN FESTŐMŰVÉSZ kiállítása csütörtökön nyílt meg Szegeden, a Gulácsy Lajos Teremben. A fővárosban élő alkotó a képzőművészeti főiskolán Szőnyi István és Varga Nándor Lajos tanítványa volt. 1950 óta vesz részt műveivel a hazai kiállításokon. Mostani, ötödik önálló tárlatán harminckilenc tájképét, csendéletét és aktját tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Hirlap 1979/274/8

Papp Zoltán, festő

A Medgyessy Teremben látható a virágkar-
nevállal egy értizede ismétlődő tárlat. –
A művész elvont mértaniasságú, az árnya-
latok gazdagságát kiemelő csendéletei sze-
repelnek a tárlaton. – Műveivel mind gyakrab-
ban találkozhatunk fővárosi és vidéki kiállítá-
sokon

dr. Tóth Ervin: Virág a képzőművészetben.
Hajdu-Bihari Napló, 1978. aug. 30.

Papp Zoltán, épikus

L. Kiss Istvan

– Felvonulási kór 9.

Esti Hirlap, Bp. 1980 ápr. 30

Papp Zoltán, festőművész

A X. nagymarosi nyári tárlaton szerepel a művész alkotása.

Losonci Miklós: Tárlat Nagymaroson.
Pest Megyei Hírlap, 1979. júl. 10.

Papp Zoltán, ötvösnüvész

a II. érembiennálé Sopronban megnyílt. Az első biennálé 1977-ben volt. – Szerepel e biennálén Lugossy Mária hideg ésszel szerkesztett krómplexi kombinációi (említve) Papp Zoltán „szerelt" érmei. (említve).

~~1977~~
Salamon Nándor: II. országos érembiennálé Sopronban.
Népújság (Tolna), 1979. okt. 7.

Papp Zoltán festő

Megnyílt a IX. nagymarosi nyári tárlat, melyen szerepelnek a művész festményei.

Lasonci Miklós: A monumentális táj művészete.
Pest Megyei Hírlap, 1978. júl. 11.

Papp Zoltán

A Csók Galéria terem jellegét zömmel felszines, lélektelenül festett sablonos képek adták meg.

Kerékgyártó István: Festészet: műkereskedelem, mecenatura. MŰVÉSZET, 1979. november - 8.lap

Papp Zoltán, ötvös iparművész

Zalaegerszegen megnyílt „az öltözködés" című kiállítás, melyen szerepelnek Papp Zoltán ezüst tárgyai. (emlékve).

Esti Magazin

1980. III. 12. Kossuth 18.30

Papp Zoltán 2

Munkásságát elsősorban a táj ihleti, annak is olyan színharmoniai és olyan atmoszferikus jelenségei, mint amilyenek az Egry József festészetét jellemezték. De Papp szerkezetesebb, mint vélhető szellemi atyja. Igazi, önálló hangját inkább a borongosabb témákban találja meg, amelyeken a motívumokat homogenül festéthátter előtt határolja körül. Ilyenek az Árvi Holt fák, Napfogyatkozás, Csend, Barna napraforgó.

Bojár Iván: Kiállításról-kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/123 6 old.

Papp Zoltán 1.

a Kulturális Kapcsolatok Intézetében rendezett tárlatan első alkalommal jelentkezik önállóan. Viszonylag késön, hiszen a művész 47 esztendős. Eddigi távolmaradása a kiállítási mezőnytől annál kevésbé érthető, mivel érett, rokonszenves és tehetséges alkotóról van szó.

Bojár Iván: Kiállításról - kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/123 6 old.

Papp Zoltán

alkotása a X. Harmat utcai lakóneggyed fém ivókútja. (1968).

Bjerza László, Bjernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

4241

Papp Zoltán

Zárt cserkélet, repr.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Művelt. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

Holt fák, repr.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

Ünnep (rajz)

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

Holdhaséj, repr.

Papp Zoltán festőművész hállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

1, Holdas éj, olaj
2, Vízpart, —"—

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

3, Sárga táj, olaj
4, Arvíz , -"-

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr, Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

5, Halászcsónak, olaj
6, Téli táj) —"—

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. évi, Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

7, Festőasztal, olaj
8, Műtermi csendélet, olaj

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr., Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

9, Szürke ég, olaj.
10, Sárga házak, —"—

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

11) Szikla, olaj
12) Táj fákkal, –"–

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

13, Reggel, olaj
14, Falu, —"—

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

15, Feketevár, olaj
16, Ünnep, -"-

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

17, Zárt csendélet, olaj
18, Felihold , —"—

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

19, Vitorlások, olaj
20, Holt fák, —"—

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

21, Csend, olaj
22, Barna napraforgó, olaj

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapos. Int.

Papp Zoltán

23, Fatörzs, olaj
24, Napfogyatkozás, olaj

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. Kult. Kapcs. Int.

Papp Zoltán

A mai magyar iparmüvészetet bemutató kiállitáson szereplt a Csepel Galériában az ötvösök alkotásai:Papp Zoltán kis gyertyatartója,Szilágyi Ildikó tálja,Bokor Nelli tüzzománc faliképe

Magyar Hirlap 1974/16o 6.

Papp Zoltán, festő

Kiállító.

Megemlítve: „Kék csendélet" c. képe.

Árproblémák felvetése.

Rózsa Gyula: Csendéletekről, két vénletben

13.

Nérszabadság, Bp 1973. ápr. 30.

Papp Zoltán

Papp Zoltán: ÁGM üzemház, Budapest, XIV. Pillangó utca 16-18-2o.

/Rövid életrajz + ismertetés,képekkel.Vezető épitész: Molnár Péter/

Magy. Ép. müv. 1972. 4.sz. 4o.l.

/Fiatal Építészek Köre-szám/

Papp Zoltán

tervezte az AGM üzemházat, valamint épitette is.

Iparterv. Fiatal tervezők kiállitása.

Budapest, 1972

121

Papp Zoltán ötvös

a mai magyar iparművészetről ad ízelítőt a Csepel Galéria kiállítása. Munkája, kis gyertyatartója szerepel a kiállításon. (ezelőtve)

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra. Magyar Hírlap, 1974. jún. 12.

Papp Zoltán festő

A boglári temetődombi kápolnában kiállítás nyílt a lücsarnok anyagából, ahol szerepel a művész „Tél" c. festménye. (emlétve).

Horányi Barna: Fordított torony.

Somogyi Néplap, 1974. júl. 28.

Papp Zoltán

Zárt csendélet, vegyv.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. KK. I K. Bp.

Papp Zoltán

Holt fal, nepv.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. KK. 1K. Bp.

Papp Zoltán

Ünnep, nepp.

Papp Zoltán fotóművész kiállítása
1971. ápr. KK. 1 K. Pp.

Papp Zoltán

Holdas éj, repr.

Papp Zoltán fotóművész leállítása
1971. ápr. KK. 1K. Dp.

Papp Zoltán

17, Zárt csendélet, ol.
18, Telihold, ol.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. KKIK. Bp.

Papp Zoltán

19, Vitorlázó, ol.
20, Holtfáz, ol.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. KKIK. Bp.

Papp Zoltán

21, Csend, ol.
22, Barna napraforgó, ol.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. 14-14. Pp.

Papp Zoltán

23, Fatörzs, ol.

24, Napfogyatkozás, ol.

Papp Zoltán fotóművész kiállítása

1971. ápr. KK IK. Bp.

Papp Zoltán

9.) Szürke ég, ol.
10.) Sárga házak, ol.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. KKIK. Bp.

Papp Zoltán

11, Siklál, ol.
12, Táj fával, ol.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. KKIK. Bp.

Papp Zoltán

13. Reggel, ol.
14. Falu, ol.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. KKIK. Bp.

Papp Zoltán

15, Szeretet vár, ol.
16, Ünnep, ol.

Papp Zoltán festőművész családjának
1921. ápr. KKIK. Bp.

Papp Zoltán

3, Sárga táj, ol.
4, Árvíz, "

Papp Zoltán festőművész
kiállítása 1971. ápr. KIKIK. Bp.

Papp Zoltán

5., Halászcsónak, ol.
6., Téli táj, ol.

Papp Zoltán festőművész
kiállítása 1971. ápr. KIKIK. Bp.

Papp Zoltán

7 festőművész, ol.

8 festőművész, ol.

Papp Zoltán festőművész
kiállítása 1971. ápr. KIK. Bp.

Papp Zoltán

1, Holdas éj , olaj
2, Vízpart , -"-

Papp Zoltán festőművész kiállítása
1971. ápr. KKIK. Bp.

Papp Zoltán
festő

A Mednyánszky Terembe volt
a műveznek kiállítása

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1975. márc. – 49 oldal.

Papp Zoltán festőművész

a Kulturkapcsolatok Intézetének kiállítóterme-
ben szerepel kiállítása, még e hét végé-
ig.

Kompozíció.

1941. máj. 21. TV. 17.20/11/Ár. 6. old.

Papp Zoltán

A Csontváry-teremben a Képcsarnak pályázatára beküldött festményeket mutatták be, ahol képe szerepelt, mely a folyóra boruló Börzsönyt ábrázolja. (emlitve)

Sosnci Miklós: Pályázat és bemutatkozás.
Pest m. Hírlap, 1972. aug. 6.

Papp Zoltán iparművész

az Oroszlányban megnyílt iparművészeti tárlaton művei szerepeltek.

(j): az aktivizáló iparművészetről.

Dalgozók Lapja Komárom, 1973. ápr. 7.

Papp Zoltán iparművész

Jún. 6.-án nyílik meg a Csepel Galériában a „Mai magyar Iparművészeti kiállítás", melyen munkája szerepel.

Meglúvó

1974. jún. 6.

Papp Zoltán

Sopronban, az iparművészeti kiállításon ötvösmunkái szerepelnek.

Magyar Nemzet, 1971. jan. 5.

Papp Zoltán festőművész

a Kulturális Kapcsolatok Intézetében
levő kiállításon szerepel műveivel.

Kiállításuk.

Magyar Nemzet, 1941. máj. 16.

Papp Zoltán ipasmúvész

neve emlitve

„Dutka Mária: Mai ipasmúvészetünk"

Tulcsv 1966 január 11

8. old.

Papp Zoltán

Békéscsabán, a Képcsarnok-kirendeltség bolt-jában vörösvéz cigarettadoboz művei szerepelnek.

Békés Megyei Népújság, Békéscsaba, 1971. ápr. 6.

JK

Papp Zoltán, iparművész

Kiállít a Csepel Galériában.

– : Mai magyar iparművészeti Kiállítás 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 1.

Papp Zoltán

Az ujitók következnek a harmadik részben: Bohus Zoltán, Borsfai László, Demcsik Attila, Kalmár Zsolt, Kardos Botond, Kiss Éva Lugossy Mária, Papp László, Soltész György. Ezután még egy negyedik csoportot is összeállit az eklektikus darabokból: Laczák Géza, Magyarcsek Mária, Rozgonyi Béla.
Minden név mellett ott szerepelnek a müvek is külön-külön. Valamennyiről részletes leirást ad, egyiket megdicsérve, másikat elmarasztalva.
A fent emlitett kritikát lásd: Péri József nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 30.
XX. évf. 44. sz. 12. lap.

Papp Zoltán ötvös

A művész ötvösnunkáit keresik a Csák Galériában.

Bakor Rózsa: Lakásunk díszei a Csák Galériában.

Dolgozók Lapja, /Komárom/, 1975. dec. 1

Papp Zoltán

A Kossuth Művelődési Házban rendezték meg az I. Miskolci Országos Ötvösművészeti és Fémműves Kvadriennálé-t. "Képtől - gépig" címmel Vadas József ir s a kiállitók, ill. műveik szerint a tárlatot három részre osztja: Az ötvösművészeket helyezi az első csoportba. Bartuschek Ilona, Máté János, Muharos Lajos, Péri József.
A másodikról az a véleménye, hogy az ott kiállitott alkotások, inkább a zománcművészeti, vagy a kisplasztikai biennáléra kivánkoznának. Itt szerepelnek: Ásztai Csaba, Papp Zoltán, Schlosser Béla, Zétényi János, Zidarics Ilona.
Folytatás a 2.-es sz. cédulán.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 30. XX.évf. 44. sz. 12. lap.

Papp Zoltán festő

A vasárnap megnyílt tárlat felvonultatja azon alkotókat, akik ezen a vidéken születtek, vagy véglegesen itt telepedtek meg. A művész műve szerepel a tárlaton.

Losonci Miklós: Képzőművészeti seregszemle Nagymaroson.

Pestmegyei Hírlap, 1975. jún 3

Pari Jozsefné náv festő

Magyarcsanádi lakós, a makói szakkör tagja.

A malom elment eprészni

1974. XII. 8. Petőfi 17:29 Gné /20/

Papp Zoltán

A kulturális eseményeket ismertető rovat felsorolja a kiállitó müvészeket és a kiállitások helyét, valamint a megnyitás keltét:
Papp Zoltán festőmüvész, Mednyánszky-Terem március 13.
Pleidell János festőmüvész, Eger, Rudnay Gyula Terem, március 13.
Pálicz József festőmüvész, Kaposvár, Vaszary János Terem, március 13.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 8.
XIX. évf. lo. sz. 2. lap.

Papp Zoltán, iparművész

A tribün komplexumát díszítő műve: a címer.

Polgár Tamás: Ilyen a tribün 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 30.

Papp Zoltán festő

a Művelődési Alap a nagymarosi alkotóházat művek egész sorával is benépesítette. A folyósómúzeumban láthatók megjénk művészének képe.

Losonci Miklós: Téli napok a nagymarosi alkotóházban.

Testmegyei Hírlap, 1975. jan. 9.

Papp Zoltán

kiállitása nyilt meg a pécsi Képcsarnok Váll/
egyik termében

Magyar Hirlap 1977/236/1o

Papp Zoltán, festő

*

PAPP ZOLTÁN festőművész munkáiból nyílt kiállítás október 6-án a pécsi Képcsarnokban. A kiállítást Klausz Gyula építész nyitotta meg. – Október 7-én új néprajzi szerzeményeit mutatta be Mohácson a Kanizsai Dorottya Múzeum.

–: A Jelenkor krónikája 1055.

Jelenben, Pécs, 1977. nov. XX/11.

Papp Zoltán, festő.

□ PAPP ZOLTÁN festőművész kiállítását Klausz Gyula építész nyitja meg ma délután 5 órakor, Pécsett, a Kossuth Lajos utcai kiállítóteremben.

-: □ Papp Zoltán . .

Esti Hirlap, Bp. 1977. okt. 6.

2.

Papp Zoltán

A Pécsi Képcsarnokban Papp Zoltán festőművész kiállitása október 20.-ig,

a Mednyánszky-Teremben Puskás László festőművész kiállitása október 2o.-ig,

a szegedi Gulácsy Lajos Teremben ifj. Benedek Jenő festőművész kiállitása szintén október 20.-ig tart nyitva,-mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 8.
XXI. évf. 41. sz. 8. lap.

Papp Zoltán

Papp Zoltán festőművész kiállítása a pécsi Kiállítóteremben, október 6-án nyílt meg.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1977. október - 48 lap.

MDK

Papp Zoltán, festö

Kert alatt. Gouache.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat, 1957. Kat. 12.1.

Papp Zoltán

Mdk

Szerepelt a veszprémi SZMT Kisfaludy Kultur-otthonban 1957 aug. 25-én megnyilt kiállításon.

Paál Ákos: A vörösberényi művésztelep kiállítása. PEDAGÓGUSOK LAPJA: 1957. szept. 15.

Papp Zoltán

Női fej.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1964. 7-ből. 97. l.

MDK

Papp Zoltán

festm.:

Esti Duna	olajtempera	50x60
Dunakanyar	"	25x35

Hetedik Miskolci Orszagos Képzőművészeti Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov.Kat.

MDK

Papp Zoltán

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

MTK.

Pap Zoltán

Kontraszt

Müvészet 1967 okt.

Papp Zoltán MDK

Kert alatt, gouache

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Papp Zoltán

Esti Duna, o.temp.

Dunakanyar, o.temp.

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.
Herman O. Muz.

M.N.K.

Papp Zoltán

Kovácsoltvas és bronzkapurácsok

G.J.: Kiváló szobrászművészek készítik a Budavári Palota szobrait
Magyar Nemzet 1967. jan. 22. 4.l.

MDK

Papp Zoltán
festő

A magyarországi kiállításon
részt vett.

Fáthy János: Magyarország 66.
Művészet, 1967. február - 44 lap.

MDK.

Pap Zoltán

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 juli.1.

Papp Zoltán

kiállitott festménye:

Kert alatt, gouache, 30x40cm

Tavassi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

12. l.

Papp Zoltán

gyertyatartó

"

Kecske, falidisz

2figurás gyertyatartó

Szombathely

Papp Zoltán

A Stúdió kalja

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója 1953-1963.
Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.

38.o.

Papp Zoltán

Parantasnony kosárral
Gnache
[gouache)
Repr.

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdió-
ja 1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.

Papp Zoltán

M.D.

Hanglemez borítója szerepel a tárlatos és a Magyar Grafika című lap számára készült super typográfált címlap.

Bauer Jenő: A Zrínyi nyomda dolgozóinak hivatalosa hűvészet, 1969. február – 23 lap

MDK

Papp Zoltán

olaj:

Paletta

Mai magyar festészet kiáll. Mohács, Galória

Papp Zoltán

Kert alatt, gouache, 30 x 40 cm

Budapest Műcsarnok kiállítás 1957,
Kat. nem. Kisdéjiné Kisimi Irén 1

12.

Papp Zoltán

A Stúdió alapító tagja

A Budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója
1953-1963. Bev. Vajtai Antal Bp. 1963.
29 o.

PAPP ZOLTÁN

ÖTVÖSMŰVÉSZ. A DERKOVITS-TEREM-
BEN KIÁLLÍTÁSA MÁTÉ JÁNOSSAL
KÖZÖSEN.

PÁL ENDRE: MÁTÉ JÁNOS ÖTVÖSMŰVÉSZ

MŰVÉSZET, 1970. SZEPT.

Papp Zoltán, festő

1967-ben a Képzőmüv. Alap táblaképfejlesztésből 27 festményt, kisplasztikai vásárlásból 28 szobrot adott a Pécsi Modern Magyar Képtárnak. Papp egy művel szerepel. 225. old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1968 1967. Pécs 1968

Papp Zoltán építész

(Ipartelv)

Szerepelt az alábbi pályázaton

(rajz, makett, 2 szerkő)

Dr. Gyöngyösi István: Nemzetközi szervezetek – UNIDO – IAEA – központja – Bécs, tervpályázat, 1969

Magyar Építőművészet 1970/2 8 old.

Papp Zoltán, ötvösművész

MDK

Kiállít a Csók Galériában.

R. Gy.: Ékszer '70

7.

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 9.

Papp Zoltán

„Üveglap" reprodukció a 3. oldalon

Pertunyai Kiadó 1969 január 24

Papp Zoltán ötvös

Művei szerepelnek a soproni
Liszt Ferenc Művelődési Központban
rendezett iparművészeti kiállításon

Magyar Nemzet 1971 június 5
4. old.

Papp Zoltán

4

„Reggel"

„Barna napraforgók" a lépei

cenlitve

Magyar Nemzet 1971 május 15

4. old.

Papp Zoltán

3

„Falu"
„Ünnep" c. Tépei emlitve

Magyar Nemzet 1971 május 15
Gold.

Papp Zoltán

2

1950-ben végzte el a
Képzőművészeti Főiskolát, ahol
Gyóni István és Varga Nándor
tanár volt a mesterei

Magyar Nemzet 1971 május 15
4. old

Papp Zoltán festő

1

Kiállítása nyílt a
Kulturális Kapcsolatok Intézetének
Kiállítótermében

Magyar Nemzet 1971 március 15
4. old.

Papp Zoltán festő

Kiállítása nyílt ma
este a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítótermében

Magyar Nemzet 1971 április 30
4. old

Papp Zoltán festőművész

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében rendezett
kiállitását április 3o.-án nyitják meg, -közli
a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 24.
XV. évf. 17. sz. 2. lap

Papp Zoltán festő

A KKI kiáll. termében

kiállítása nyílt

Kiállítási kalendárium

Szocialista ~~[illegible]~~ Művészetért 1971 VI.

Rapp Zoltán

Holdas éj (olajfestmény)

Rapp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. évben.

Papp Zoltán

Ünnep : vers.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

Zárt esemlélet, repr.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

Holt fák, olaj, vegyv.

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

23, Fatörzs, olaj

24, Napfogyatkozás, -"-

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

21, Csend, olaj
22, Parasztasszonyfej, olaj

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

19, Ktorlósok, olaj

20, Holt fák, –"–

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

17, Zárt cseintélet, dej

18, Telihold , -"-

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

15, Fekete vír, olaj

16, Ünnep

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

13, Reggel, olaj
14, Falu, -"-

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

11, Sirklák, olaj

12, Táj fákkal, [illegible]

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

9, Szürke ég, olaj
10., Sárga házak, ...

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

7, Festőasztal, olaj
8, Műtermi csendélet, olaj

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

5, Halászczónak, olaj
6, Téli táj, –"–

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

3, Sárga táj, olaj
4, Árvíz, –"–

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

Papp Zoltán

1, Holdas éj, olaj
2, Vízpart, —"—

Papp Zoltán festőművész kiállítása
KKI. Bp. 1971. ápr.

PAPP ZOLTÁN

BÉKÉS MEGYEI NAP
1998. MÁJUS 8., PÉNTEK 3.o.

Baji–Papp-tárlat Békéscsabán

Baji József festőművész és Papp Zoltán művésztanár alkotásaiból csütörtökön délután nyílt tárlat a békéscsabai József Attila Általános Iskola aulájában. A kiállítást Görgényi Tamás képzőművész, a Körös Főiskola docense nyitotta meg

FAZEKAS FERENC FELVÉTELE

Pap Zoltán és Máté János ötvösök

Kiállításuk nyílt a

Derkovits Teremben /TV Galéria/

Nápusava 1969 október 16

2. old.

Papp Zoltán

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1970. 12. számát

hátsó borító

Papp Zoltan festő

A Kult. Kapcs. Intézetében

Kiállítása nyílt

Pesti Műsor 1971 V. 20.

Neural Computing
Systems Laboratory

Papp Tibor

DÁRDAI Zsuzsa: A magyar avantgarde Párizsban? ; Beszélgetés Papp Tiborral. = Magyar Narancs, IV.évf. 13.sz.1992.jun.24. 16.p.

[A pompidou Központban rendezett magyar eseményekről,1992. május 15-19. Scenes hongroises d'avant-garde"

Papp Tibor

KEMÉNY István Barnabás: Ha a hősök nem. = ÉS XXXVIéf. 7.sz
1992 12.p.,

Bp.,Vasarely Muzeum, kiáll. 1992
Bujdosó Alpár
Nagy Pál
Papp Tibor akcióművészeti kiállitása

Papp Tibor

POMOGÁTS Béla: Az a bizonyos tiszta müvészet. = Magyar Hirlap, 25.évf. 39.sz. 1992.febr.15.I. p.

Bp.,Vasarely Muzeum, 1992. Papp Tibor, Bujdosó Alpár, Nagy Pál kiáll.

~~Gulyás Ágnes~~

PAPP Tibor

Erdélyi Erzsébet – Nobel Iván:
„Mosd ki az álmaidat" – beszélgetés
Papp Tibornal. = ÉS 1993. okt. 29.
7.

Pap Zoltán

Szerepel az „Ékszer 70" c. táslaton a Csók Galériában

N. T: Szabadidő

Kappel Hjusóg 1970 XII. 4

Papp Zoltán

Szerepel az alábbi táslaton

R. Gy: Ékszer '70

Nepszabadság 1970 XII. 9

Papp Zoltán

Szerepel az alábbi tárlatok

fedai: Ekszer 70
Kiállítás a bók galériában

Magyar Nemzet 1970 XII. 2

2

Papp Zoltán ötvös

Bilafej
Gyöngyös vázlatok
Lemez lecske
Falédény kérplet a munkái
emlékoc

Magyar Nemzet 1969 október 23.
4. old

Papp Zoltán ötvös

művével vesz részt az

„Ezüst '70" c. kiállításon a Csók Galériá-

ban.

Magyar Nemzet 1970 december 2

4. old.

Papp Zoltán

az alábbi pályázaton 10.000 forintos megvételben részesült 14. sz. pályamű egyik szerzője.

Román András: Lébény községközpont tervpályázata, 1970. - Magyar Építőművészet, 1970.6.sz. 2-6. l.

Papp Zoltán címfestő

meghívták a Szentendrén,
május 1.-én nyíló Ziállétásra.

Pestmegyei Hírlap 1969 február 14.
6. old.

Papp Zoltán ötvös

28 éves, a Képzőművészeti Főiskola ötvöstanszakán Borsos Miklós, majd Nagy József volt a tanára.

Magyar Nemzet 1969 október 23.
4. old

Popp Zoltán

Diszpyektya kávánoltvas kartóban (szepró)

Tükör 1971 IV. 6

Pap Zoltán és Máté János ötvösművészek

kiállítása október 17-én

nyílik a Derkovits-teremben

Magyar Nemzet 1969 október 15

-Napló- 4. old

Pap Zoltán

Máté János ötvösmüvész társával együtt rendezett kiállitását mutatta be a TV Galéria. "A különleges müvészi ággal foglalkozó két tehetséges müvész " munkájával kapcsolatban a lap beszámol arról, hogy "érdekes volt a középkori aquamanile-leleteknek és a modern müvészeti ábrázolásban való ujra éledésüknek a bemutatása is."

Film Szinház Muzsika. Bp. 1969. nov. 1.
XIII. évf. 44. sz. 29. lap

Pap Zoltán

sèntvett a fèmplasztikai kiàllitàsen.

Dutka Mària: Fèmplasztikai kiàllitàs az Ernst Mùzeumban.
Magyar Nemzet, 1967. jul. 1. 4. o.

Papp Zoltán
Ötvös

„Domboritott fej" (repro)

Pál Endre: Tér – forma – felülethatár . . .
Művészet, 1969. október – 26 lap

Papp Zoltán

Bemutatója a Tévé galériája

Kétötvös a Tévé galériájában
Magyar Nemzet, Bp. 1969. okt. 23.

Pap Zoltán

Kiállítása nyílt a Derkovits-
teremben

Esti Hírlap, Bp. 1964. okt. 22.

Papp Zoltán ötvös

Kiállítása nyílt a Derkovits terembe
(hátó fámossal körös)
Folidin a Duna Intercontinental hálló
folyosóisa /eml.

A TV galeriája 1969 X. 23

Popp Zoltán

Hanglemez boszítókkal

szerepel az alábbi tárlatan

Bauer Ferő: A Zsinyi nyomda-
delgadónak kiállítása

Művészet 1969 II. sz. 23 old.

Papp Zoltán ötvös

Kiáhítása nyílt a Derkovits tekemben

Pesti Hírlap 1969 X.23

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Papp Zoltán

A Pestmegyei Tanács felfigyelt a sóla szóló cinkre, és meghívták a máj. 1-én nyíló Szentendrei Kiállításra. Resztvesz a pályázaton, amit a Tanács a művészi kapnaljkikepzésre kirdetett.

Pestmegyei ~~[illegible]~~ Hírlap 1969. febr. 14. 6.o. Meghívás a cinkfestőnek

Papp Zoltán

1 Hanglemezborítókkal szerepel az alábbi táblatan

Banek Jenő: A Zsinyi nyomda dolgozóinak kiállítása

Művészet 1969 II. sz.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Papp Zoltán

A Kepjőművi Gimn. díszítőfestő szakán végzett. Az Iparművi Főiskolára negedszer sem vettékfel. Üvegkarcokat készít. Az Új Barázda TSZ cimfestője, 24 éves. Az érvényesülést rendszerelemnek tartja. Kistarcsán, Honvéd u. 10-ben lakik.

Reprodukálva: Üvegkarc-részlet
-"- : Műtermében részlet

Pestmegyei Hírlap 1969. jan. 24. 3. o. Komáromi:
Művész vagy cimfestő?

Papp Zoltán

A budapesti rajztanárok vörösberényi művésztelepén
nyárvégi kiállitásán részt vett 1961-ben

Domonkos Imre: A Pedagógusok Szakszervezete nyári
művésztelepeiről
Rajztanitás 1961. V. sz. 29.l.

Papp Zoltán M.D.K.

koácsoltvas, és bronzkapp

G.J.: Kiváló szobrászművészeink készitik a Budavári Palota szobrait
Magyar Nemzet 1967. jan. 22. 4.1.

Papp Zoltán

M.D.K.

Müve a kiállitáson

fémtárgyak

G.J.: Nyolcszáz müvészi emléktárgy az Iparmüvészeti Vállalat kiállitásán

Nxxxxxxxxxx

Ma gyar N emzet 1966. nov. 9. 7.1.

MDK.

Papp Zoltán

Nagymaros 66 kiállitás meghivója

40

...e

...czer Koronáról mely
...ruha megvételre a lépcsőház

...apest 1925 Dezember hó 12 án

Saláth Ferenc
K. altiszt

Pap Zakariás

építész

Gentmüeml

345. b

Papp Vilmos
e'pite'n

Nyre'gyha'zai Dtha'nyfermenta'lo" üzem
fermevo"jinek e'pite'hmunkatarsa

Raab Magyar e'pite'hettöst.
Mu"szaki kiad. 1971.

411

Papp Vilmos
építén

Nyíregyházai Dohányfermentáló üzem
tervezőjének építésmunkatársa

Rados: Magyar építészettört.
Műszaki kiad. 1971.

411.

Papp Vendelné

Kapos szerdahelyi fa-
farajó

ivód

Népművészetics ipar-
művészeti kiállítás.
Műcsarnok. 1953. aug
- okt. 11. lap.

PAP Vendelné

Lipták Zsákonyi: Tatarágó nép művészet

Művelt Nép 1955 II ért 38 n. szept. 18. 5 l.

Papp Vendelné

Kaposszerdahely

vízi faparagó

Népművészeti és iparművészeti kiáll. Műcsarnok. 1953. aug-okt.

XVI. tábla

Cigarettás doboz

PAPP Vendelné

a használati tárgyak cikklistáját bővíti:
cigarettadobozt,
pudertartót,
sakkot készit

- cs -t : Könyv a népmüvészeti faragásról
magyar Nemzet 1962. janu r 31. 4.1.

Papp Vendelné
népművész

M.D.K.

Faragott pudertartó (repro)

Markus Erzsébet: Vépi faragások
Vörös Lapja, 1962. jan. 20-21.

Papp Vendelné MDK

Cigarettás doboz, repr.

Micsurnok 1953 Népművészeti és Iparművészeti Kiáll.

Papp Vendelné. (Kaposszerdahelyi)
faragóművész.

I. Iparművészeti Kiállításon szerepel.

Szabad Nép, 1952. aug. 17.

3) Pap Vendelné
Pekáry Ys. Iván
Schubert Ernő
Varga László
} 139. l.

Vékony Sándor 138. l.
Vén Lajosné 139. l.

Tyemerin, Sz.: M. Népm. és Iparm. kiáll. Moszkvában. Sz. M. 1954.

kápolna. Homlokzata min
puzata szegmentives, aj
lyedésben feliratos táb
oromzat, benne félköriv
falsávval diszitettek s
kedik el. Magas lábazat,
diszitett félkörives sz

Belseje: A hajó négyzet
vó csehsüvegboltozat, a
fal közepén kis kerek v
tővel. Teljesen üres, b

Régi vármegyeháza. /Volt
Ma részben lakóház, rész
Jellege: Barokk.
Története: Pincéjében 17
vagy állott, földrengés
tőmester épitette ujjá.
ös alaprajzát őrzi, mely

Papp Vendel és Vendelné, Kaposszerdahely
Cigarettatartó, fafaragás
Cigarettadoboz, "

Ernst muzeum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.
19 l.

mdk

Papp Vendel népmüvész

faragott folikarjai a kiállitáson

Láncz Sándor: Három kiállitás

Népmüvelés, 1956 év. 9. sz 54 l.

Papp Vendel. (Kaposszerdahelyi)

faragóművész.

Ipar
T. ~~Képző~~művészeti kiállításon szerepel.

Szabad Nép, 1952, aug. 17.

M.D.K.

Papp Vendel, népművész

faragott falikarait
említi:

- Kósa - : Egy kiállitás, melyet nem lehet el-
felejteni.

Somogyi Néplap, Kaposvár, 1956, aug, 12.

MDK

Papp Vendelné, Kaposszerdahely

Rényi P: Az 1. Iparm.kiáll. Szabad Nép, 1952. aug. 17. 7.l.

MDK

Papp Vendel, Kaposszerdahely

Rényi P: Az 1. Iparm.kiáll. Szabad Nép, 1952. aug. 17. 7.l.

Papp Tibor

festőművén

Tépe a Tisztelet a Szülőföldnek c.
Ziállításon a Műszaros Ibon.

Láttak hallottak
1982 XII 22
Petőfi 10 kr

Papp Vendel iparmüvész.

Sz Szab.Nép.1952.194.sz.aug.17. 7.l.

Pappvány Isolt

Hajdúnánás főterére felszabadulási emlékmű tervezésére kiírt pályázatot Paál István és Pappvány Isolt pályaszumhája nyerte.

-----:Képzőművészeti pályázatok.
Művészet,1976.junius - 48.oldal.

Papp-Váry Zsolt, építén

P-V-Zs: Húskombinát, Kiekszárel 48

Magyar,
Építőművészet, Bp. 1983 83/2

M.O.K.

Papp Sándor, festő

műve az 1900-as párisi Világ-
kiállításon a Huszárok Termének
egyik mennyezetképe, mely Rákóczi
Zsigmondot, a XVI. sz. végi magyar honvéd
lovasság kapitányát ábrázolja.

Győry Árpád: La salle des Hussards
au pavillon hist. de la Hongrie à l'Exposition
universelle de Paris en 1900. Paris, 1904.

10. old.

M.D.K.

Papp Sándor, festő

műve az 1900-as párisi Világ kiállításon a „Huszárok Terme" egyik mennyezetképe, mely Hadik András lovas huszár generálist ábrázolja, II. Frigyes hadvédjén 1757. okt. 16-án Berlin mellett aratott nagy győzelme után.

Gyóry Árpád: La salle des hussards au pavillon hist. de la Hongrie à l'Exposition universelle de Paris en 1900. Paris 1904 13. old.

Papp Sándor
festő

Rákóczy Zsigmond
az egri lovasezred kapi-
tánya. Olajf. a
párisi Huszárterem pla-
fondjába illesztett kép

vőd

Czob Páris
17. l.
Nadik generális
arckepe, olajf. u. o.

M. D. K.

Papp Sándor festő

Rákóczi Zsigmond arcképét, meg festette a párisi kiállitás náméra h. ott: Hadik generális arcképe

Czobor Béla: Magyarország 1900 évi történelmi kiállitása Párisban. Bp 1901 17.

Papp Sándor,

az alakrajzolás érdemes tanára. A legegyszerűbb kezelésimmód mellett a mozgás és kifejezés helyességének keresése az irányelv.

Hanvay Ödön: Az iparművészeti iskola jubileuma. Művész Ipar. 1908. nov.15. 1.évf. 3.sz. 30.l.

MD K

UPapp Sándor,

az alakrajzolás tanára a III.IV.és V.évesek egyik csoportja az ö vezetése alatt tanult. A tulzott részletezés helyett a gyors és egyszerüsitö rajzolás lépett elötérbe.

Iparmüvészeti Iskola Értesitöje. 1911-12.
H elentés az 1911-12-iki iskolai évről. 9-12.l.

Papp S. Gábor

1939-ben született Kolozsvárott
Papp S. Gábor. A képzőművészeti
Főiskolát Bukarestben végezte el.
1971 óta Fonyódon él és alkotik.

----: Somogy megye képzőművészei.
Művészet. 1975. október - 2. oldal

Papp S. Gábor
festő

Papp S. Gábor érdeklődése kiterjedt a fémdomborításra, az üvegfestésre, a mozaikkészítésre, a szőnyegszövésre, a freskóra és secco-ra.

-----: Kiállítási naptár.
Művészet, 1973.december - 47.oldal

Papp S. Gábor

Az 1973-as dunántúli tárlaton kaposvárott, a somogyi Képtárban rezit vett művével.

Népszava, 1973. dec. 14. 101. evf. 292 sz. 4 p.

Papp S. Gábor, festőművész

Boglárlellén, a Tópanti Galeriában megnyílt a dél-balatoni képzőművészek tárlata. – Papp S. Gábor „Balatoni történetek" c. táblája élénk színeivel és mesébe illő formáival inkább az egzotikus Kelet hangulatát idézi. / említve /.

Terrotyánszky Krisztina: Színek és formák. Somogyi Néplap, 1984. júl. 8. 5.-old.

Papp Szilvia: festő-grafikusművész
Szegő György: Exodus. Szilvia Papp kiállítása az Ernst Múzeumban.

Papp Szilvia aranyozott táblácskáját „A hiábavaló könyörgések örökkévalóságához" címmel. /említve/.

Művészet, 1989. 4., 39-old.

Papp S. Gábor

A művésznek 1971-ben volt egyéni kiállítása Nagyatádon, kollektív kiállításokon szerepelt Nagybányán, Szatmárnémetiben, Nagyváradon, Bukarestben és Temesvárott.

----: Somogy megye képzőművészei.
Művészet, 1975. október - 2. oldal

Papp S. Gábor [ ]

Tárlata a ferencvárosi Pincetárlat helyiségében tekinthető meg.

— : □ Papp S. Gábor ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. dec. 11.

Papp S. Gábor
festő

Magyarországon első önálló
kiállítása az a Romániából
hazatelepült művésznek.

-----:Kiállitási naptár.
Művészet, 1973.december - 47.oldal

Papp S. Gábor
festő

Papp S. Gábor 1 évet rajztanárwe-
hodott Máramarossigeten, a buka-
resti N. Grigorescu Képzőmüveszeti
Főiskolára irathozott be.

-----:Kiállitási naptár.

MÜVÉSZET, 1973.december - 47.oldal

Papp S. Gábor
festő

Papp S. Gábor 1939-ben született Kolozsváron, 1969-ben végzett el a Pedagógiai Főiskolát.

------:Kiállítási naptár.
Művészet, 1973.december - 47.oldal

Papp S. Gábor
festő

Papp S. Gábor első önálló kiál-
litása 7 éve volt Nagyváradon.
Körös tárlatokon úgy romainai
mint harai városokban gyakoran
vett részt.

-----:Kiállitási naptár.

Művészet, 1973.december - 47.oldal

Papp S. Gábor
festő

Papp S. Gábor nagy seccofestménye a 24. szanni bukaresti licenmol díszeti, a másik seccója a fonyódi gyógyszertárban van.

-----: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973.december - 47.oldal

Papp Tibor

Fiatal képzőművészek
stúdiójának kiállítása

Magyar Nemzet 1984. XI. 15.

Papp Tibor, grafikusművész

a Nemzeti Galéria kupolaszörnyának III. emeletén nyílt meg a plakátkiállítás, amely bemutatja a múlt év legjobb és 25 év díjazott plakátjait. — Papp Tibor „Nem bántja a szemét?" c. plakátja társadalmi célokat is propagál. Elvettent a szemeteléstől és agitál városaink, falvaink tisztaságára, védelmére.
|említve|.

Esti Magazin

1983. III. 1. Kossuth 18.30 |Rézbányayné|.

Papp Tibor

Hepzi Lóránd: Hepzik János és a Magyar Műhely alkotóinak munkáiról

Művészet, 1983 szinus

Papp Tibor

Papp Tibor munkái a hi-
villitáson szerepelnek.

Nagy Loltán: Kalligráfia és tipográfia.
Művészet, 1981 március — 44 lap.

Papp Tibor

Papp Tibor és Nagy Pál is mezletik
franciául a teljes Szentkúthy
regényt.

Bodri Ferenc: A párizsi atelier csoport.
Művészet, 1980. november – 24. lap.

Papp Tibor

Papp Tibor nyomtatott formában „várostérképeket"-tervez. A térképeken és a magyarázó feliratokon a költem ények minden gondolati eleme és leíró része megtalálható.

Bodzi Ferenc: A párizsi atelier csoport.
Művészet, 1980. november - 24. lap.

il multiplia les actions dans l'axe central — elles
échouèrent régulièrement sur le mur comme d
ans une salle de cinoche

de plus en plus
brouillonne dans son désir
dans sa dévotion

il raconta une histoire
sur le bloCaOût :

(magda panadora fut
célèbre essentiellement comme parasite)

le complexe lasero-pudique d'un sol (fa-mi-ré) peut
en dehors des cations minéraux
sium magnésium harmo
et déterminer la réaction du bloc
corne-flake
autrement dit :
parcourir l'obscurité de son cul dans
une mi en page serrée

Papp Tibor

"magda panadora"

Bodri Ferenc: A párizsi atelier-csoport.
MŰVÉSZET, 1980. november - 24. lap.

Papp Tibor (Egyetemi Ny.)

A Magyar Grafika és Papíripar Évkönyv fedelére kiírt pályázat III. díját kapta.

Magyar Grafika, 1968. 5. sz. 43. l.

Papp Tibor

A párisi Magyar Mühely az idén junius 30.- és julius 2.-a között tartotta meg baráti összejövetelét Bécs mellett Hadersdorf-ban, -közli a lap P.B. sign.-val "A Magyar Mühely találkozója Bécsben" cimmel. A cikk felsorolja a különböző országokból érkező irókat, kritikusokat, képzőművészeket, a nyugati magyar irodalom és művészet képviselőit. A képzőművészek közül Bujdosó Alpár, Kibédi Varga Áron, Megyik János, Nagy Pál és Papp Tibor közös munkáját a "vizuális költemény"-t, valamint Jovánovics György és Megyik János közösen készitett plasztikáját emliti meg. A cikket lásd: Vadas József: "Formatervezés a Hiltonban" c. cikkének hátlapján Pintér Béla nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1977. juli. 16. XXI. évf.29.sz. 6. lap.

Papp Tamás

— Mélységes fájdalommal, szomorú szívvel tudatjuk, hogy **Papp Tamás** grafikusművész életének 56. évében, 1980. január 23-án váratlanul elhunyt. A hamvakat őrző urnát február 25-én délelőtt fél 11 órakor helyezzük örök nyugalomra a Farkasréti temető kolumbáriumában. Gyászolják: családja, barátai, mindannyian, akik ismertük és szerettük.

— Özv. Jalsoviczky Gézáné sz

tet
val
140
csij
la
vás
töm
ért
196
me

Magyar Nemzet 1980. február 22.

Staatsbibliothek zu Berlin

Papp Tamás

grafikus madarakat ábrázoló bélyegsorozata, diplomamunka.

Gerzsi Teréz: A Képzőművészeti Főiskola 1952-53. évi diplomamunkái.

Szabad Művészet

1953. 116. l.

Pap Tamás építőmester M. D. h.

1754 ben a nilágysági Kraszma-
récse fatornyát épitette nagy
hihállyal együtt.

Erdélyi ref. templomok és tornyok. kolozsvár
1929, 13

MDK

Pap Tamás

Krasznarécsei harangtorony 1754.Repr.

Balogh fatornyok 31.sz.kép.

MDK

Pap Tamás ács

Nagy Mihály áccsal készitették a krasznarécsei ref. faharangtornyot.1754-ben.Képe repr.

Bal Hel 18.ábra.

MDK

Papp Tamás

Bélyegtervek.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállítás katalogusa. 1952. 6.l.

MDK

Pap Tamás

Résztvett az Ernst Múzeumban rend.Plakátművészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll.1953.Kat.

MDK

Pap Tamás és Nagy Mihály

Krasznarécsei harangtorony, fentiek müve, 1754.
repr.

Balogh fatornyok 31.sz. Kép

Papp Tamás, építész

L: Baliga Kornél

Vadas József: Töblös házas 12.

Élet és Irodalom

Bn. 1985 ápr. 19. XXIX/16

A lemezek szögecselve vannak. XVI

Díszfélvértezet. Lemez
rézkarikák által vannak egymáshoz
három sorban nagyobb bogláralakú
zott, csillagalakú pitykékkel diszítet
sor lemez képezi, a melyekhez alu
szövet segélyével. XVII. század. Kiá

Huszársisak, magyar, r
A félgömbalakú sisaksapka hat sza
magyaros stilizált liliomalakú virág
ban ékkövet imitáló csiszolt szögfe
nyakvért és a fül tájékán kidombo
Az egyik halántékvért belső fölüle
Andrássy Géza gróf.

Paizs, kerek, feketére fes
egy-egy sárgaréz rozettával ékítet
a melynek szögei a paizs fölületé
XVI. század. Kiállította: a gráczi t

Ugyan-e teremben több m
relését, az egyik ily lófelszerelés (

ú vértezet. Kiáll. Ő cs. és apost. kir. Felsége.

ymással váltakozó vas és sárgaréz
beszegve. A markolat egy nyolcz-
egy kisebb gomb ül. Keresztvasa
gömbökben végződve. A teljesen
jeruzsálemi kereszt alatt JESSUS
latt a hét tőrtől vérző boldogságos
fejű sas, mellében paizson L betű
ökből kinyuló karral, hohérpallost -

Magyar Nemzet
KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 65
TELEFON: 126-726.

Méltóságos
Nagyságos

---------- *úrnak*
úrnőnek

Pap Tomás

ács

1754.

Krasznavécse

Bal Hel 130. l

ja meg a cs. kir. privilégiumot. A ~~40-es évekel tel~~ 40-es években már teljesen az ő kezében van a magyar könyomatos művészet irányítása. Mellette más vállalatok is működtek, de jelentőségük, sem a művészi kiadványokat, sem pedig az elterjedtséget illetően, meg sem köreléti ~~Wal~~ az övét. Walzel legkedvesebb területe az arckép litográfia. A lendületes politikai életet élő magyarság első-

Pap Tamás

templomépítő ács

Szilágymegyében

Domfacs 11. l.

LUD. DE JONGH

Pap Tamás

ácsm. 1754

l.

Baloghfatornyok

174. l.

Pap Tamás és
Nagy Unhály

Készitették a Kraszna-
recsei (Szilágyság) fa-
haranglábat. 1754-ben.

l.

Biró Erdélyi 20. l.

mincs cécl.

TOTH ELEK
DIHÁNYKISÁRUDÁJA
— VÉSZTŐ. —

9.2 FEB. 16. 03

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Pap Tamás

Krasznavécsei
harangtorony 1754
Nagy Mihállyal -
Repr -

Balogh fatornyok
3 j. n Ep

Buday László X. 171.

Pap Tamás

ácsm.

Krasznarécse 1754

l.

Balogh fatornyok

52. l.

Papp Sándor

wód

Magyar Nemzeti
Renesszánsz Társaság
I. aukciója. Bp.
1921. 884. sz.

1925. .....

1926. .....

1927. .....

1928. .....

1929. .....

1930. .....

1931. .....

1932. .....

1933. .....

1934. .....

MDK

Papp Sándor

Gyümölcscsendélet, of.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942 máj. 11. 1.

MDK

Papp Sándor

Önarckép

Ernst Muz. 5o. aukc. 1934. dec. 17. 1.

Papp Sándor

1905 őszi

kiáll. Nemzeti Szalonban

Archéptanulmány, olaj 300 k.

Archéptanulmány, 300 k

Holdas éj, olaj. 600 k

Hajtük, római V. 243

900-ban lakott: VI. Bajzan. 19/c.

A Képz. társ. 1900/i téli tárl.

ésfi arckép olajf. (586 sz)

alurészlet vaplementekor: olajf.

00 kor. (610 sz)

.'ält. cat.

Papp Sándor festő

Papp Sándor

Munkaadók
1914. tav. fiáll. 46, 133, 149, 159
479
1916. tav. fiáll. 186.
1917–18. téli fiáll. 210
1918. tav. fiáll. 57.
1918–19. téli fiáll. –

Szenczi püspök levele VI. 146.

Papp Sándor

Műcsarnok

1907–8 téli kiáll. 23

1908. tav. kiáll. 255, 256

1909. tav. kiáll. 4, 306

1909–10 téli kiáll. 431–433

1910. tav. kiáll. 13, 365–368, 370

1910–11. téli kiáll. 550, 566, 599

1911. tav. kiáll. 537, 545, 549, 559–561

1911–12. jub. kiáll. 591

1913–14. téli kiáll. 40, 42, 582, 799

jobbra fordultan

~~1878. Lotz Károly~~:

b) A Historia.

Egész alak, ül (és) a térdére
néz. Kontyba tüzött fürtös haj
telen, redős ruháját a derékon
Jobbrál a kosárban irattekercse

Szénrajz, méretei 242.5:15
Az egyetemi könyvtár éjszá
Az 1898: XI. 14-diki előte
leirat alapján vétetett (384/9
(18/99). Az elszámolást 1900: I
Teoppékbe foglaltatott 1

904:V.6.

1898

Papp Sándor

II

Műcsarnok
1906-7. téli tárl. 369, 383

⊥ : a leíró természettudo-
mányok képviselője,

szetrajzi tudományok allegoriája
~~[illegible]~~

ábrázolt és arcélben látható (nő allegoricus ⊥ bal kezé-
tpra támaszkodik, míg jobb kezében lud-
ret tart, a melyet ölébe tett. Haját konty-
rése fedetlen, bő ruhája redős és jobb lá-
kújjára nehezedik. Előtte meztelen ifjú áll
nyájával, melyet magasra emelten mutat
köpenynyel. Mögötte antik mécses köti le

191: 285 cm.
énnia freskónek eredeti cartonja.
[illegible] előterjesztésre 1898. XII. 31-én kelt
[illegible] vétetett (384/98), a vételár elszá-
[illegible]-én (18/99), az elszámolást 1900. III. 4-én
[illegible]el (III/900).
[illegible] 1900. XI. 5-én (550/900)
[illegible]/900.

I

Papp Sándor I

Műegyetem Budapest.

1895/96. téli félév.
1897/98. téli félév.
1898. tav. félév.
1898/99 téli félév.
1899. tav. félév.
1899-1900. téli félév.
1900. tav. félév.
1900-1. téli félév.
1901. tav. félév.
1901-2. téli félév. 26, 188, 199, 283, 458, 500
1902. tav. félév. 461, 463
1902-3. téli félév. 438.
1903-4. téli félév. 573, 575, 577
1904. tav. félév. 131, 132
1904-5. téli félév. 578, 581-583
1905. tav. félév. 644.
1905-6. téli félév. 26. 432
1906. tav. félév. 123, 124, 284 315.

Abrosz, magyarköblösi V. 178.

Papp Sándor

alakrajz tanára

1897 – 1922.

Emlék 1930. 77. l.

ler Physik, Pengő 8.70.

ükséges, rövid időn belül tudjuk

Kosmos cimü könyve a Deutsche Buch-
s mint ilyen nem beszerezhető, a
lönböző szaklapokból különlenyomat,
tudjuk megállapitani, azonban
hozatni.
ból előállott késedelemért szives
taink készséges felajánlása mellett,

kiváló tisztelettel

FRANKLIN-TÁRSULAT
KÖNYV[illegible]KEDÉSE
BUDAPEST, IV. EGYETEM-UCCA 4.

Papp Sándor

Árverési Csarnok aukciós kat.

34. sz. 1926. okt.
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.

tan és egy sima karimájú, de
lva. Jobb kezében jogart tart,
virág látható. Haja, bajusza és
koronát, magas köntöst és bő
emelkedett perem mentén ha-
STEPHANVS. II. HVNGAR. REX.

6·8 cm. — Lelt. sz. 1089. — Ér-
Emil ajándéka 1907 április 30-án

09 november 24-iki 5395 (1950–
5 (351–910) és a 3211–910 eln. sz.
nár 10-iki (2095–909) és az 1910
jegyzékek alapján. — Bejelente-
08).

Papp Sándor

XIII. TEREM.

355 **Juszkó Béla.** Szikes tócsák Szoboszlón. Olajf. Eladó.
356 **Szlányi Lajos.** Kertek alatt. Olajf. Eladó.
*357 **Szlányi Lajos.** Kavics-part. Olajf. Eladó.
358 **Szlányi Lajos.** Falurészlet. Olajf. Eladó.
359 **Sándorházi V. Béla.** Téli napnyugta. Olajf. Eladó.
360 **Szlányi Lajos.** Káposztásföld. Olajf. Eladó.
361 **Szlányi Lajos.** Fűzes. Olajf. Eladó.
362 **Erdőssy Béla.** Havas úton. Olajf. Eladó.
363 **Kléh János.** Utcarészlet. Olajf. Eladó.
364 **Szlányi Lajos.** Temető. Olajf. Eladó.
365 **Papp Sándor.** Borulás. Olajf. Eladó.
366 **Papp Sándor.** Őszi nap. Olajf. Eladó.
367 **Papp Sándor.** Magány. Olajf. Eladó.
368 **Papp Sándor.** Hegyvidéki táj. Olajf. Eladó.
369 **Sándor Béla.** Ébredés. Olajf. Eladó.
370 **Papp Sándor.** Eső után. Olajf. Eladó.
371 **Telkessy Valér.** Templombejárat. Olajf. Eladó.
372 **Erdőssy Béla.** Piac télen. Olajf. Eladó.
373 **Berkes Antal.** Frissen esett hó az Aréna-úton. Olajf. Eladó.
374 **Berkes Antal.** Utca őszszel. Olajf. Eladó.
375 **Berkes Antal.** Hótakarítás az Aréna-úton. Olajf. Eladó.
376 **Berkes Antal.** Estefelé az Aréna-úton. Olajf. Eladó.
*377 **Erdőssy Béla.** Utcarészlet Párisból. Olajf. Eladó.
378 **Berkes Antal.** Hideg idő. Olajf. Eladó.
379 **Berkes Antal.** Téli reggel. Olajf. Eladó.
380 **Andaházi Kasnya Béla.** Tanulmány. Olajf. Eladó.
381 **Mányai József.** Balaton partja. Olajf. Eladó.
382 **Szentgyörgyi Király J.** Olvadó hó. Olajf. Eladó.

Képrőm. Társ, 1910. Tav
Kiáll. Lat.

XII. TEREM.

327 **Krutsay Ferenc.** Felolvasás. Olajf. Eladó.
328 **Csók István.** Magyar csendélet. Olajf. Eladó.
329 **Krutsay Ferenc.** A rossz pajtások. Olajf. Eladó.
330 **Déry Béla.** Rio di S. Martino. Olajf. Eladó.
331 **Déry Béla.** Tél a flamand vizeken. Olajf. Eladó.
332 **Déry Béla.** November a Calais-csatornán. Olajf. Eladó.
333 **Krutsay Ferenc.** Bajadér. Olajf. Eladó.
334 **Krutsay Ferenc.** Nézeteltérés. Olajf. Eladó.
335 **Déry Béla.** Cap Martin. Olajf. Eladó.
336 **Vajda Zsigmond.** Férfi-arckép. Olajf. Magánt.
337 **Vajda Zsigmond.** Laguna éjjel. Olajf. Eladó.
338 **Kukán Géza.** Szegfű-ábránd. Olajf. Eladó.
*339 **Vajda Zsigmond.** Álarcos nő. Olajf. Eladó.
340 **Vajda Zsigmond.** Kacsák. Olajf. Eladó.
341 **Peske Géza.** Szérűs kert. Olajf. Eladó.
*342 **Baditz Otto.** Itatás. Olajf. Eladó.
343 **Peske Géza.** Esteledik.
344 **Baditz Otto.** Nő mandolinnal. Olajf. Eladó.
345 **Baditz Otto.** Jancsi. Olajf. Eladó.
346 **Baditz Otto.** Női fej. Olajf. Magánt.
*347 **Tolnay Ákos.** Hollandi asszonyok. Olajf. Eladó.
348 **Tolnay Ákos.** Tájkép kacsákkal. Olajf. Eladó.
349 **Benczúr Béla.** Útmenti fasor. Olajf. Eladó.
350 **Benczúr Béla.** Árnyékos part. Olajf. Eladó.
351 **Kálmán Péter.** Vázlat. Olajf. Eladó.
352 **Glück Károly.** Nővérem, arcképtanulmány. Olajf. Magánt.
353 **Kálmán Péter.** Az irgalmasok. Olajf. Eladó.
354 **Heyer Arthur.** Télkoron. Olajf. Eladó.

Papp Sándor

A lap felsorolja azokat a művészeket, akik a téli tárlaton szerepelnek, "Téli kiállitás a Mücsarnokban" c. beszámolójában, de müveikről külön nem beszél, csupán annyit mond, hogy a művész is a "jeles tájképfestőink" közé tartozik.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. nov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 857. lap

Papp Sándor II.

festő

l.

A Mű

1927-1-n. 44. l.

Papp Sándor

pesti

crod

r

Guide 35. l.

ER PLASTIK

ÄTGOTIK

Pap Sándor

festő

l.

A Műgyűjtő

1930. 134. l.

PÉCS
VIII. 31.*938 VIII. 31.
A
BUDAPEST 31

Papp Sándor

PAPP SÁNDOR: Női arckép.

Műcsarnok 1913/14. téli kiáll.

GERSTER KÁROLY: A biblia.

MDK

Pap Tamás

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

MDK

Papp Tamás

4. m. plakát kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Papp Tamás festő-grafikus

Bélyegterve

"Magy. Szoj. Barátság" - 1952 - Képzőm. kiáll. kat. 6. l.

Papp Tamás, grafikus MDk

3000 - Ft - s harmadik díjat nyert.

-: Kiosztották a május 1-i plakátpályázat díjait 13. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. máj. 1.

Papp Tamás grafikus M.D.K.

III. dij

A május 1-i plakátpályázat dijazottjai

Magyar Nemzet 1963. május 1. 3.l.

Rőplap

Papp Tamás:
Petőfi Nihász

1963.

Rö plap

Papp Tamás:
Retőfi Kinház,

1963.

Ex libris

Papp Tamás: Petőfi Szülház

1963.

Leporello

Papp Tamási: Petőfi
Szülőház

1963.

M.P.K.

Papp Tamás

Madarak, II. bélyeg terve, 1959.

Iránytű a bélyegek világában, Bp. 1964. 107. 1

M.D.K.

Papp Tamás

MSZMP Kongresszusi bélyegek, 1959.

Irányt ü a bély egek világában, Bp. 1964. 108. 1.

Papp Tomás, építén

L. Torkasdy 2.

... követségi kirek

Magyar
Építőművészet Bp. 1983

6.

83/3

Papp T.

MDK

MÁV mérnök

A II. világháboru után ahidépitás terén szerzett érdemeit.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépitás története. Bp. 1900.

78.o.

M.D.K.

Papp Tamás

A keszthelyi VI. Ifju. Béketalálkozó alkalmából kiadott a Kis-Balaton madárvilágát bemutató 8 cimletből álló bélyegsorozat terve. 1959. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája. Bp. 1967. 607-608.l.

M.D.K.

Papp Tamás

A MSZMP VII. kongresszusa alkalmából kibocsátott alkalmi bélyegpár terve, 1959. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája. Bp. 1967. 625-626.1.

MDK

Papp & Szabolcs építészek

A Török bankház és a Trummer-féle bérház pályatervei

Művészet, 1905. 4.sz. 278 l.

qu'a-t-on chaulé en
l'an de grâce 1372 pour
la première fois ? A
MOI LA ROUTE DU CORDOZ
bande d'enculés à v
erbe bien filé vos
anciens furoncles ont
ensuifé LA VILLE CHEMINÉE l
a ville DE NOS AMOURS ÉJA
COUPÉS parafa la présence
maladroite du fleuve les f
ragments d'objet en quelque
sorte atomique rétrécissent
nos parents pauvres sang-
chaux-pança autour de
la gare du longdoz LES
CHAUFOIRS PUBLICS SE PEUPLENT

Papp Tibor

Qu-a-ton chaulé,
a Háromdimenziós szövegek cimü sorozatból

Bodri Ferenc: A párizsi atelier-csoport.
MÜVÉSZET, 1980. november - 24. lap.

PAPP Tibor

Márciustól itthon is

A Magyar Műhely műhelyében

— Március 20-án jelenik meg a Magyar Műhely című, párizsi irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat 75. száma, amelyet már Budapesten nyomnak, és a hazai írókkal kibővült új szerkesztőség, illetve szerkesztőbizottság jegyez. Tudjuk, hogy a műhelyeseket a jövő jobban érdekli, mint a múlt, most azonban mégis azt kérdezzük Nagy Páltól, az „ős-Műhely" egyik alapító szerkesztőjétől, mi az, amit a Műhely eddig legfontosabb eredményének tart?

— Mint minden folyóiratnak, a *Magyar Műhely*nek is számos erénye és hibája van. A hibák, tévedések felsorolását hagyjuk ellenfeleinkre; elégedjünk meg az erények számbavételével...

— Ez úgy hangzik, mint egy amerikai sajtómágnás nyilatkozata...

— ... igen, az avantgárd mindig közismert volt szerénységéről. Ez elsősorban annak tudható be, hogy a kortársak rendszerint rosszat mondanak róla, így az avantgárd kénytelen önmagát dicsérni. — De komolyra fordítva a szót: az elmúlt, közel három évtizedes munka egyik legfontosabb eredményének a *különbözést* tartom. Két értelemben is. Az egyik értelem: a szó hétköznapi jelentése. A Műhely mindig mindenben (szinte mindenben) *más volt*, mint a többi magyar nyelvű folyóirat. Először is külföldön, Párizsban jelent meg, magyarul.

Nyomdászként bárkivel...

Próbáltunk már a legelején elegáns, jó szövegű, európai mércével mérhető folyóiratot kiadni, mert úgy éreztük, az emigrációban megjelenő, sokszorosított lapok számát nem érdemes szaporítani.

— Valóban, a Magyar Műhely akkoriban még ritka hazai olvasói is fölfigyeltek a tetszetős külalakra, s az a kérdés is megfogalmazódott bennük: milyen pénzből lehet ilyen szép folyóiratot kiadni? Egyrészt az a hír járta, hogy a Műhelyt a Szabad Európa tartja el, mások szerint a pénzt Budapestről kapták...

— Sajnos, egyik hír sem volt igaz. Pontosabban: az egyik negyedrészt és rövid ideig igaz volt. Amerikai alapítványok az indulást követő néhány éven keresztül megvettek pár száz példányt *a már elkészült Műhely-számok egyikéből-másikából* (nem mindegyikből!); ezeket a példányokat magyarországi címekre küldhettük el. De a Műhely „balossága" és modernizmusa ennek is hamar véget vetett; azért lettünk, az egyetem elvégzése után, nyomdászok, hogy a folyóiratot külső segítség nélkül is fenntarthassuk. Ezért tudtunk és tudunk ma is igényes nyomdai kivitelű, s az idők folyamán mindig korszerűsödő folyóiratot kiadni. Tréfásan azt szoktuk mondani *Papp* Tibor kollégámmal: nem tudjuk, milyen írók vagyunk, de nyomdászként bárkivel álljuk a versenyt. Húsz évvel ezelőtt sajátítottuk el a mesterséget; évekig sorszedőként dolgoztunk, ólommal, majd megtanultuk a fényszedést, a Műhely 74. számát pedig már számítógépen szedtük. De tudunk tördelni, montírozni, fényképezni is, és ha nagyon muszáj, további munkafolyamatokat is elvégzünk.

— S miben különbözött az indulé vagy már „felnőtt korát" élő Műhely a hazai folyóiratoktól?

— Elsősorban természetesen tartalmában. Kezdetben főleg a magyar irodalom igazi értékrendjét igyekeztünk helyreállítani, főként rendszeres időközökben megjelenő különszámainkkal. (*Weöres* Sándor, *Kassák* Lajos, *Füst* Milán, *Szentkuthy* Miklós, *Erdély* Miklós). Később, amikor ez a feladat — hála a hazaiak kitartó munkájának —, már nem nehezedett anyira ránk, a következetes vállalkozó kedv, az újítás felértékelése különböztetett meg bennünket a hazai folyóiratoktól és kiadóktól. Az újszerű műveket nemcsak hogy elfogadtuk, hanem létezésünkkel, példánkkal valósággal „kiprovokáltuk" mind a Nyugaton élő, mind a hazai fiatal írókból. Ma már egész írónemzedékek startolnak a modernizmus jegyében, s ezt rendkívül fontosnak tartják. Csak így hozhatjuk be azt a késést, amely többé-kevésbé mindig jellemző volt a magyar irodalomra, s amelyből némely konzervatív körök a „sajátosan magyar" tévesztméjét kikovácsolták.

— Beszélgetésünk elején jeleztem, hogy a különbözést két értelemben használom, egyrészt hétköznapi, gyakorlati értelemben, másrészt viszont elméletileg, ha úgy tetszik hermeneutikai értelemben. Vagyis azt állítom, hogy a modern, avantgárdista irányzatot vett Műhelyben megjelent és megjelenő írások egy része *radikálisan* különbözik az eddigi magyar nyelvű irodalmi termékektől. Körülbelül úgy, ahogyan a derridai szó, illetve fogalompár, a különbség és a különbség (franciául: différence és différance): minőségileg, „konceptuálisan" (a „fogalmat" maga Derrida teszi gyakran idézőjelbe). Közérthetőbben fogalmazva: Azzal, hogy a műhelyesek — s itt egyaránt gondolok hazai és kint élő írókra — grafikai elemeket vegyítettek nyelvi elemekkel, fölhasználták a modern tipográfiaadta lehetőségeket, s bekapcsolták az új médiumokat az irodalom művelésébe, más, minőségileg más, a kor problémáira adekvátabban reagáló, újszerű, izgalmas irodalmat hoztak létre. Ez az irodalom nemcsak hogy szinkronban van a legmodernebb nyugat-európai, amerikai törekvésekkel, hanem néhány területen (például az úgynevezett „tipografikus irodalom", „elektronikus szöveg": tipográfiai költészet, plakátvers, vetített irodalmi szöveg, videoszöveg, számítógépszöveg) példamutató.

Átkalandozás

— Az előbb Jacques Derridára, az egyik legismertebb francia kortárs filozófusra hivatkozott, akit egyesek Heidegger méltó utódjának tekintenek. Milyen kapcsolatok fűzik a Műhelyt Derridához? Mondana-e néhány szót Derrida filozófiájáról?

— Derrida filozófiáját nehéz néhány mondatban összefoglalni. Már csak azért is, mert Derrida, akárcsak Heidegger, nem vállalkozik rendszeres (szisztematikus) filozófia kidolgozására. Egy szisztematikus filozófiát, amelyben az új propozíciók összefüggő korpusza egy viszonylag kisszámú, előzetesen pontosan megfogalmazott propozícióból vezethető le, viszonylag egyszerű címszavakba sűríteni. Derrida filozófiáját inkább jellemezni lehet. Folytonosságra apelláló állandó újkeresésének módszere a *dekonstrukció*, régi fogalmi rendszerünk szünet nélküli lebontása, átépítése, átstrukturálása.

A metafizikai gondolkodás, úgy tűnik föl, valóban kimerítette minden lehetőségét, a gondolkodásban ugyanakkor új szakasz kezdődik, kezdődhet. Ugyanez vonatkozik az irodalomra, a művészetre is: a posztindusztriális kornak nem vérszegény, lopkovitz, neoklasszikus, ötlettelen, önmagát ismétlő irodalomra, művészetre van szüksége, hanem az új kor „hangszereire" komponált, kasszáki értelemben vett *új művészetre!* Az a kor, amelynek nincs új művészete, szegényes, fáradt, átmeneti kor. Dinamikus korok kitermelik a maguk új gondolkodását, új művészetét. Ezt bizonyítja a modern művészet története, ezt tanultuk Derridától is.

— A Magyar Műhely 74. számában egy hosszabb Rosenzweig-szöveg után Jacques Derrida egyik első könyvének, a Grammatológiának bevezető része olvasható Molnár Miklós kitűnő fordításában. Ez a szám is mérföldkőnek tekinthető?

— Pontosan. A magunk között „filozófiai különszám"-ként emlegetett 74. szám úgy zár le egy korszakot a hazatérő Műhely életében, hogy átkalandozik a művészettel szomszédos birtokra, a filozófiai gondolkodás területére.

Lukács György melléfogása

— Nem lesz-e mindez túl nehéz, túl megemészthetetlen a magyar olvasónak?

— Igényes tudományos, irodalmi-művészeti programot vagy kiadványt nem lehet úgy összeállítani, hogy — no, ezt ne tegyük bele, mert túl nehéz lesz a tisztelt publikumnak. Ebben a magatartásban jó adag megvetés, lenézés is van. Mi abból indulunk ki, hogy Magyarországon (is), ma (is) van potenciális közönsége a modern művészetnek, értője a kortárs filozófiának, művelője a legrafináltabb tudományoknak. Igaz, ezt a közönséget „hozzászoktatták", hogy ami igazán jó, ami igazán színvonalas, azt Nyugaton keresse. Ráadásul jelenleg a nyugati szemétben guberálók árasztják el bóvlijukkal az újság- és könyvpiacot. De hát miért elsősorban a konjunktúrát ügyesen kihasználó kufárokat ostorozzuk, amikor mindenekelőtt az ideológusokat kellene kiűzni a templomból?! Sajnálattal kell például megállapítanunk, hogy *Lukács* György sok téveszmét hintett el a magyar irodalomban. Még *Ady* igazi jelentőségét sem ismerte fel, az pedig, hogy Kassák Lajos, Füst Milán, Szentkuthy Miklós, Weöres Sándor kortársa és honfitársa volt, attól félek, élete végéig nem tudatosodott benne. Az is nagy melléfogása volt, hogy Thomas *Mann*-t ünnepli, emeli ki egy olyan korból, amelyben — a felsorolt magyar írókkal nagyjából egy időben — *Joyce, Pound, Cummings, Faulkner, Céline, Gide, Hlebnyikov* élt és alkotott...

De visszatérve a Magyar Műhely várható fogadtására. Az avantgárd, mint neve is jelzi, elöl jár, keres, kutat és *felfedez* és *talál*. Természetesnek tartom, hogy az újszerű műveknek kezdetben nincs nagy közönsége, bár az a tapasztalatom, hogy egy bizonyos számú érdeklődő mindenkor figyelemmel kíséri a „legvadabb" kísérletezők munkáját is. A Magyar Műhelyt nem a tömegek fogják olvasni, ugyanakkor fontos az, hogy aki csak egy kicsit is érdeklődik a modern művészetek és irodalom után, szabadon hozzájuthasson.

Dobos Marianne

A Soros-alapítvány díjai

(MTI) Az MTA Soros-alapítvány Bizottságának 1989-ben alapított irodalmi díjait első ízben adták át kedden a Soros-alapítvány Bizottságának titkárságán. A *Weöres-díjat Orbán* Ottó költőnek ítélte oda a neves irodalmárokból álló zsűri. Miként indoklásukból kitűnt, Orbán Ottó nemzedékének kiemelkedő egyénisége, aki három és fél évtizedes folyamatos költői munkássága során irodalomtörténeti értékű életművet hozott létre. A *Krúdy-díjat Nádas* Péter kapta. A közelmúlt évtizedeiben jelentős szerepet töltött be a magyar próza megújításában. *Kosztolányi-díjban Rába* Györgyöt részesítették. Az elismerést azzal indokolták, a negyvenes években lírájában a történelem, a második világháború drámai tapasztalatai, lét és ember, erkölcs és ösztönök mindig újra élhető és újra értelmezhető kérdései sűrűsödtek. A hatvanas években versei elvontabbak voltak, most a jelképszerű tárgyakkal, analógiákkal fejezi ki magát.

A díjakat és az ezzel járó kétszázötvenezer forintot *Soros* Györgynek, a bizottság elnökének személyes képviselője, *Vásárhelyi* Miklós adta át. Jelen volt *Berend* T. Iván, a *Magyar Tudományos Akadémia* elnöke. Ugyancsak első ízben ítélték oda tíz ígéretes fiatal írónak és költőnek a havi tízezer forintos ösztöndíjat, amelyet egy éven át folyósítanak.

Felhívás

a Magyar Televízió dokumentumműhelyének létrehozására

Amíg a nagy elhallgatások kádári kora kínzó információszomjúságot okozott, most a nézőre zúdított információtömeg önmaga ellentétébe fordulva telítettséget, zavarodottságot, sőt cinizmust eredményezhet. Hiányzik az információk feldolgozása értelmileg és érzelmileg egyaránt. A híradók, különböző politikai szervezetek kinyilatkoztatásai és szópárbajai, a jó stúdióbeszélgetések, riportok mellől hiányzik egy különös műfaj, amely az előbb említettek szinte mindegyikét tartalmazhatja, mégis sajátságosan más: a művészien megemelő dokumentumfilm.

Az elmúlt évtizedekben a televízióban készültek jó riportműsorok, szép néprajzi és turisztikai sorozatok, izgalmas riportfilmek távoli véres konfliktusokról, és megszületett néhány dokumentumfilm is; többségében nem televíziós alkotók és műhelyek közreműködésével. A hatalom ugyanis kényesen vigyázott arra, hogy az általa mutatni kívánt és kialakított szocializmusképet ne rondítsa el a valóságot megmutató pontos, felkavaró dokumentumfilm. Ehhez a szándékhoz az alkotókat is igyekezett „megválogatni". Volt a televíziónak dokumentumfilm osztálya is. Köztudott, hogy ennek vezetése a valóságról nem a tévénézőket igyekezett tájékoztatni. Léte és munkálkodása ma már „Velünk élő történelem".

Mivel nem alakulhatott ki a televízióban sajátos színvonalas dokumentumfilm, ezért nem lenne haszontalan a magyar filmgyártás elmúlt évtizedeinek szellemi termését, tőkéjét számbavenni. A dokumentumfilmek forgalmazója amúgy is elsősorban a nemzeti televízió lehet. Sajnos a Magyar Televízió — az elmúlt néhány hónapot leszámítva — ostobán és méltatlanul bánt az európai rangú magyar dokumentumfilmmel. Jócskán van még pótolnivaló a nem televíziós műhelyekben készült alkotások ülő bemutatásával is.

Nagyon fontos most arra figyelni, hogy milyen dokumentumfilmek készülnek a jövőben a televízióban, és, hogy kik készítik azokat. Létre kell hozni az ebben részt venni kívánó alkotók és a jelentős tapasztalatokkal rendelkező műhelyek segítségével azt a televíziós műhelyt, amely a megújulás alapja kell, hogy legyen. Meg kell teremteni ebben a rendkívül rossz anyagi helyzetben is a dokumentumfilm-gyártás anyagi alapjait és megújítani szellemiségét. Meg kell adni a lehetőséget azoknak az alkotóknak is, akiket nem a politikai érdekként is megjelenő kontraszelekció juttatott pozícióhoz, hogy hosszú évek kényszerű igénytelensége után képességeiknek megfelelően bizonyítsanak.

A nemzeti televízióért, az egyetemes magyar filmkultúra jövőjéért mi is tenni kívánunk, ezért képességeinknek megfelelően részt vállalunk és kérünk a televíziós dokumentumfilm-műhely megalapításában és munkájában.

Erdélyi János, Zsigmond Dezső, Schiffer Pál, Sára Sándor, Gulyás Gyula, Gulyás János, Magyar József, Szobolits Béla, Sánta László, Szalai Györgyi, Csillag Ádám, Almási Tamás.

A TÉVÉ MŰSORÁRÓL

Rövidlátás ellen

Megosztja ma már az országot a televízió is. Régen, a tévé őskorában, nemcsak egyről beszélt, de egyről is álmodott itt mindenki. Az esti tévéműsorról. Mostanában ellenben két pártra szakadt a közönség, és vele együtt a tévénézők társadalma. Az egyik párt — a rövidlátók pártja — csakis a napi politikára figyel a tévé műsorából. *Híradóra* és *Napzártára*, választási műsorokra, és ezekből igyekszik megjósolni, mintha kávézacc fölé hajolna, mi történik e hazában a választások alkalmával, és mi azután. A másik, a jóval kisebb párt — a távolabbra tekintők tábora — éppen csak annyit ügyel a napi politikával foglalkozó tévéprogramokra, amennyi múlhatatlanul szükséges a jóltájékozottság érzéséhez. Vigyázó szemét ellenben azokra a műsorokra függeszti, amelyekből *a haza távprognózisa is kiolvasható*. Művészeti műsorokra, a gondolatoknak és a társadalmi, politikai, gazdasági esélyeknek távlatokat nyitó riportokra, dokumentumokra. Nevezzenek bár elfogult ítésznek, én is szívesebben tartok ezzel a kisebbik társasággal. Kötelességtudóan megtekintem a mindennapi híreket és tudósításokat, a (kabarépótló) választási ötperceket, de maradandó, azaz legalább egy hétig eltartó tévéélményeimet nem ezekből gyűjtögetem, hanem a nemzeti rövidlátás ellen való műsorokból. Mert, ha nagyon odafigyelünk a másfél műsor heti programjára, azért találhatunk efféléket.

Szól a harang Zselicben

Ott volt például vasárnap délután a második műsorban *Major* Sándornak és három társának a negyvenperces riportfilmje Zselicről. Vészharangkondító munka volt ez, vészharangkondítóbb, úgy hiszem, mint az a megrázónak szánt közlés a miniszterelnök hét végi, parlamenti fölszólalásából a múlt év végi fegyveres puccskísérletről, amely a *Szól a harang Zselicben* című film bemutatója idején fogva tartotta és foglalkoztatta a közönséget is, az ügyeletes televíziósokat is. A film készítői ugyanis, miközben megrendítő képsorokat tettek közzé a békés tájban, egykori gazdagsága látható maradványain halódó faluról, annak jártak utána, mikor és miért indult pusztulásnak a költői csengésű névvel megáldott település. Bölcs, kiábrándult és rezignált öregek beszéltek a kamerák előtt a hajdanvolt gazdagságról, a dús legelőkön gyarapodó jószágokról, a szorgalmas népről; keserű középkorúak és fiatalok szóltak arról a *„csendes faluromlásról"*, amely a termelőszövetkezetesítéssel indult meg, a hetvenes évek végén erősödött föl, és amelyet — voltaképpen — tovább engednek folytatódni mindmáig a törvények és a lehetőségek.

Hatalmas istállókat mutattak a fölvételek, üresen, düledezőn. Mezőket, réteket kihasználatlanul, tekintélyes portákat lakatlanul. Zselic szülöttei, láthattuk, idegenbe indulnak el munkát vállalni. Az idegenből jött vállalkozó kedvűek meg az iparnak és az idegenforgalomnak próbálnak szállást csinálni e vidéken. A film készítői — okosan — nem ítélkeznek sem a falujukat elhagyók fölött, sem a mezőgazdaság egykori, gyümölcsöző táját eliparosítók és (főleg külföldieknek) elkommendálók fölött. „Csak" a közönség elé tesznek egy darabnyit az országból, múltjával, jelenével és talányos jövőjével együtt, majd filmjük végére kiírják a *vége* föliratot. Noha a nézők is, a szerzők is tudják, a történetnek egyáltalán nincs vége. Sőt, csak eztán folytatódik igazán. Zselic története is, más tönkretett vidékek története is. Jól, vagy rosszul folytatódik, mostanában dől el, és voltaképpen mindannyiónk akaratán dől el. Hiszen Zselicnek — és társainak — a sorsa nem azon múlik, hogy hány prosperáló kisüzemet és szállodát sikerül ott működtetni. Elvégre bigyógyártó kisüzemekből, palimadárváró szállodaláncolatból nem lehet fundamentálisan megerősíteni egy táj, egy község, egy ország gazdaságát sem, lakosságának magabiztosságát sem. Ezt csak tisztességes munkával lehet elérni. Olyannal, amelynek — láthattuk ezt is — Zselicen és környékén megvoltak a hagyományai, egészen a hetvenes évek kezdetéig. Akkor azonban — sejttette a film — valami az emberekben végképp' eltörött. A hagyományokból szóvirág lett, kificamodott igazság, (árulkodó példa erre a környéken épülő színház dicsérése a helybéliek „érvrendszerével": „az épület törökös motívumokkal épül, idézve a szigeti veszedelem szellemét"), a munkából pénzkereseti manőver lett, semmi más. Hát ebből a mélységből kellene visszahozni az embereket — juttatja eszébe nézőinek a *Szól a harang Zselicben* című film. De hogyan? Erről talán majd más televíziós riportfilmek beszélnek.

Magyar Nemzet
Olvasd —
és add tovább

Kukucskáló

No meg *Pataky* Zoltánnak az *Osztrák Televízió* megbízásából készített, tetszetős, ám tökéletesnek nem mondható dokumentumfilmje. Vácnál kezdte és Nyírbátornál fejezte be a „kukucskálást" az osztrák operatőrrel és magyar rendezővel és gyártásvezetővel dolgozó stáb, és talán, ha az osztrák tévé képernyőjén találkozom munkájával, szívmelengető érzések kerítenek hatalmukba. Hiszen szép dolog végre a „tschikosch—gulasch" kép helyett azt mutatni meg Magyarországból a külföldieknek, ami valóban jellemző erre az országra: a történelmi pusztításokat is túlélő műemlékeket, a romokon mindig és mindig újraépülő értékeket. E szellemben került — helyesen — az osztrák útifilmbe a váci dóm, az osztrákok által is nagyrabecsült Anton *Maulbertsch* freskóival, Bélapátfalva a még minálunk sem kellőképpen ismert, hatalmas, román stílusú katedrálisával; így Nyírbátor és Tállya, Tokaj és Sárospatak. De az értékek mellé került — sajnos —, sok ügyetlenkedés is. Egert például így „vezette föl" *a Kukucskáló: „vára egy romantikus regény hátteréül szolgál, a török kor zűrzavaraival"*. És ez csak egy — igaz Gárdonyi Géza híveit és a végvári küzdelmek máig lelkes tisztelőit érzékenyen érintő — tévedés, lekicsinylés, pontatlanság a film számos tartalmi gyöngesége közül. Mondom, ha az osztrák tévé programjában találkozni velük, legfeljebb bosszúsan fintorog a néző, ha magyar: mily' kár, hogy még a jószándékú és végre méltó ismeretek sem juthatnak el hibátlanul rólunk a nagyvilágnak!

De a *Kukucskálót* — mivel magyar résztvevőkkel forgatták — idehaza is bemutatják, és az a hiba, amit más közegben esetleg csak bosszankodva fogadunk, idehaza fölháborítóvá növekszik. A Rákóczi-féle szabadságharc „osztrák szempontú" tárgyalása Sárospatak alatt, mit mondjak, nem hat lelkesítőleg a hazai képernyők előtt üldögélők legtöbbjére. Lelkesedésünket az is lohasztja, hogy a *Kukucskáló* csak az egyik, igaz, meglehetősen jellegzetes példája annak, hogy az együttműködésre és bérmunkára mindenáron kész filmszakma és televíziózás miként tár kapukat a betóduló talmiságoknak. Miközben ezernyi történelmi és értékrendbeli tévesztést kellene amúgy is helyrerakni itt a tudatokban — többek között az ismeretterjesztő televíziónak —, a szegénység, és a Nyugathoz való túlontúl készséges fölzárkózási igyekezet újabb tévedéseket plántál el, újabb értékrendzavarokat kelt. És a pillanatnyi rövidlátás ezt sem veszi (többek között) észre, ezt sem orvosolja. Sőt, hálától bepárásodott tekintettel figyeli.

Kukucskálja.

Lőcsei Gabriella

A Coppélia felújítása az Erkel Színházban

A COPPÉLIA felújításának rendkívül fontos, összetett szerepe van a balettrepertoár szempontjából; a leglényegesebb közülük a *magyar tradíció őrzése*, *Harangozó* Gyula egyik mesterműve által. A hazai társulat 50-es évekbeli fénykorában készült ez a balett, mely magán viselte a Harangozó-stílus szinte minden jellegzetességét, de beépítette a szovjet balettel való nagy találkozás élményeit: a többfelvonásos szerkesztésmódot és a klaszszikus technika fokozott felhasználását.

Másrészt, a táncosok elvándorlása, az anyagi nehézségek és ugyanakkor a közönség becsalogatásának fortélya nem csekély feladat: darabválasztási probléma elé állította az új balettvezetést. S meg kell mondani, hogy akárcsak Münchhausen bárónak, sikerült a saját hajuknál fogva kirángatni magukat a süppedő talajból. Pontosan arra a szórakoztató, humoros, közérthető és magas színvonalú darabra esett a választásuk, melyre éppen a legnagyobb igény támadt, mely épp a legújabb módi. Gyerekek, felnőttek és balettkedvelők egyaránt élvezetet találhatnak benne.

Az eredeti tervek alapján újjávarázsolták a már igencsak elkoptatott díszleteket, s a jelmezek fokozatos cseréjét is elkezdték. Állandó sztárjaink mellé új idősebb és ifjabb táncosokat állítottak be a gazdátlanná vált szerepekre, új balettmesterek vették kezükbe a próbavezetést — és sikerre vitték a felújítást.

„A legbölcsebb Coppélia-változat, melyet valaha színre vittek" — mondta egyszer egy sokat látott külföldi kritikus a budapesti előadás után. Bölcs bizony, mert nagy emberismeret, jelemábrázoló erő, kristálytiszta cselekményvezetés párosul az arányos drámai szerkesztéssel. A múlt század utolsó évtizedeitől a világ legjelesebb táncalkotói készítettek koreográfiát *Delibes* muzsikájára, melyet Harangozó kívánságára *Kenessey* Jenő a komponista egyéb zeneműveivel egészített ki és részben hangszerelt is. A sztori maga két cselekményszálból tevődik össze: Swanilda, egy lengyel városka harangöntőjének lánya eljegyezte magát Ferenccel. Ferenc azonban egy szempillantás alatt könnyelműen beleszeret Coppéliába, akit az ezermester Coppélius lányának hisz. Pedig Coppélia csak bájos baba, az ezermester alkotása. Coppélius ugyanis titkos műhelyében emberszabású gépezetek létrehozására adta bolondos, de tehetséges fejét. A helybeli fiatalság persze rájön az öreg varázsló titkára; a baba csak baba marad, bármily szép legyen, s Ferenc ismét csak Swanildát szereti. A balett nagy kibékülési divertissement-nal záródik, mely egyúttal harangavatási ünnepély és táncverseny is.

AZ ELSŐ SZEREPOSZTÁSBAN *Pongor* Ildikó és *ifj. Nagy* Zoltán alakították ideálisan a főszerepeket. Mindketten tartózkodó játékossággal és a technikai bravúr magasiskolájával ajándékozták meg nézőiket. Nyíltszíni tapsot kaptak nem egy gyönyörűen kivitelezett produkcióért. (Pongor 32 rond de jambe fouettéja például egyedülálló a hazai terepen és Nagy Zoltán többször duplázott á la seconde forgássorozata, így nagy ívű ugrásai szem- és szívgyönyörködtetőek.)

A Coppéliust alakító *Urbán* István a maga szerényebb-szordínáltabb egyéniségéhez igazította dicséretesen a szerepet. Hitelesen formált a varázslatos ezermester helyett egy kedves és ügyes öregecske vidéki iparosembert. A darabot ezzel nem hamisította meg.

A második szereposztásban *Hágai* Katalin Swanildája elsősorban megnyerő közvetlenségével, de leginkább a mindvégig érzékelhető poézisével ragadott meg. Szép karmunkája külön is feltűnt. S nagyon tetszett stílusos spanyol táncának lendületes előadása. Partnere, *Nagyszentpéteri* Miklós jól iskolázott tánctudásával, egyre fejlődő művészi tehetségével magas színvonalú alakítást nyújtott. Alkata és megjelenése azonban nem egészen „hősszerelmesi" szerepkörre való. Sajnos.

ÓRIÁSI OVÁCIÓT váltott ki a debütáló *Szabev Tamás*, mint Coppélius. A tavaly nyáron végzett 19 éves táncos tökéletes agg varázsló volt. Az a fondorlatos ezermester, akit Harangozó Gyula egykor a saját képére és hasonlatosságára megteremtett. Zseniális karaktertáncost nyert a társulat Szabev személyében. Olyan sikert aratott, hogy a III. felvonásbeli, az egész szerelmi történetet lejátszó pantomimmonológját meg kellett ismételnie.

A finálé különben is mind a két premieren fergeteges tűzijátékká kerekedett. Sikerült végre hosszú évek után *visszaállítani az eredeti* nagyon „technikás" jelenetet. Nevezetesen Swanilda már említett nagystílű forgássorozatát, melyet közvetlenül utána nyolc remek balerina csökkentett forgásszámmal megismétel (nem pedig az egyszerűbb tour poséval zár le).

Nem volt azonban méltó sem az előadások színvonalához, sem az Operaház balettkarához a *Magyar tánc*. Az egykor oly snájdig huszárőrmesterek helyett most két törpe gránátos mutatkozott be. A második premier szereplőjén még lötyögött is a nem rászabott egyenruha. Az egész „szám", az összes férfi táncossal siralmas képet mutatott. Átcsapott karikatúrába. Szegénység ide, táncoshiány oda, ezen sürgősen változtatni kell(ene). Hogyan? Fogalmam sincs.

A felújítás pozitívumainak tükrében ez utóbb említett zavaró momentum azonban csak félresiklásnak tekinthető. A balettvezetés és a betanító mesterek: *Hamala* Irén, *Pártay* Lilla és *Behumi* Ferenc joggal büszkélkedhetnek kitűnő munkájukkal, mely három előadás alatt is sokat érett, lényegében kiegyenlített lett — és a legkisebb szerepig egyénített megfogalmazott. Ez az egyénítés volt ugyanis Harangozó Gyula egyik specialitása és stílusának legfőbb ismérve-ereje.

Gelencsér Ágnes

A TÉVÉ MŰSORÁRÓL

Rövidlátás ellen

Megosztja ma már az országot a televízió is. Régen, a tévé őskorában, nemcsak egyről beszélt, de egyről is álmodott itt mindenki. Az esti tévéműsorról. Mostanában ellenben két pártra szakadt a közönség, és vele együtt a tévénézők társadalma. Az egyik párt — a rövidlátók pártja — csakis a napi politikára figyel a tévé műsorából. *Híradóra* és *Napzártára*, választási műsorokra, és ezekből igyekszik megjósolni, mintha kávézacc fölé hajolna, mi történik e hazában a választások alkalmával, és mi azután. A másik, a jóval kisebb párt — a távolabbra tekintők tábora — éppen csak annyit ügyel a napi politikával foglalkozó tévéprogramokra, amennyi múlhatatlanul szükséges a jóltájékozottság érzéséhez. Vigyázó szemét ellenben azokra a műsorokra függeszti, amelyekből *a haza távprognózisa is kiolvasható*. Művészeti műsorokra, a gondolatoknak és a társadalmi, politikai, gazdasági esélyeknek távlatokat nyitó riportokra, dokumentumokra. Nevezzenek bár elfogult ítésznek, én is szívesebben tartok ezzel a kisebbik társasággal. Kötelességtudóan megtekintem a mindennapi híreket és tudósításokat, a (kabarépótló) választási ötperceket, de maradandó, azaz legalább egy hétig eltartó tévéélményeimet nem ezekből gyűjtögetem, hanem a nemzeti rövidlátás ellen való műsorokból. Mert, ha nagyon odafigyelünk a másfél műsor heti programjára, azért találhatunk efféléket.

Szól a harang Zselicben

Ott volt például vasárnap délután a második műsorban *Major* Sándornak és három társának a negyvenperces riportfilmje Zselicről. Vészharangkondító munka volt ez, vészharangkondítóbb, úgy hiszem, mint az a megrázónak szánt közlés a miniszterelnök hét végi, parlamenti fölszólalásából a múlt év végi fegyveres puccskísérletről, amely a *Szól a harang Zselicben* című film bemutatója idején fogva tartotta és foglalkoztatta a közönséget is, az ügyeletes televíziósokat is. A film készítői ugyanis, miközben megrendítő képsorokat tettek közzé a békés tájban, egykori gazdagsága látható maradványain halódó faluról, annak jártak utána, mikor és miért indult pusztulásnak a költői csengésű névvel megáldott település. Bölcs, kiábrándult és rezignált öregek beszéltek a kamerák előtt a hajdanvolt gazdagságról, a dús legelőkön gyarapodó jószágokról, a szorgalmas népről; keserű középkorúak és fiatalok szóltak arról a *„csendes falurombolásról"*, amely a termelőszövetkezetesítéssel indult meg, a hetvenes évek végén erősödött föl, és amelyet — voltaképpen — tovább engednek folytatódni mindmáig a törvények és a lehetőségek.

Hatalmas istállókat mutattak a fölvételek, üresen, düledezőn. Mezőket, réteket kihasználatlanul, tekintélyes portákat lakatlanul. Zselic szülöttei, láthattuk, idegenbe indulnak el munkát vállalni. Az idegenből jött vállalkozó kedvűek meg az iparnak és az idegenforgalomnak próbálnak szállást csinálni e vidéken. A film készítői — okosan — nem ítélkeznek sem a falujukat elhagyók fölött, sem a mezőgazdaság egykori, gyümölcsöző táját eliparosítók és (főleg külföldieknek) elkommendálók fölött. „Csak" a közönség elé tesznek egy darabnyit az országból, múltjával, jelenével és talányos jövőjével együtt, majd filmjük végére kiírják a *vége* föliratot. Noha a nézők is, a szerzők is tudják, a történetnek egyáltalán nincs vége. Sőt, csak eztán folytatódik igazán. Zselic története is, más tönkretett vidékek története is. Jól, vagy rosszul folytatódik, mostanában dől el, és voltaképpen mindannyiónk akaratán dől el. Hiszen Zselicnek — és társainak — a sorsa nem azon múlik, hogy hány prosperáló kisüzemet és szállodát sikerül ott működtetni. Elvégre bigyógyártó kisüzemekből, palimadárváró szállodaláncolatból nem lehet fundamentálisan megerősíteni egy táj, egy község, egy ország gazdaságát sem, lakosságának magabiztosságát sem. Ezt csak tisztességes munkával lehet elérni. Olyannal, amelynek — sejttette a film — valami az emberekben végképp' eltörött. A hagyományokból szóvirág lett, kificamodott igazság, (árulkodó példa erre a környéken épülő színház dicsérése a helybéliek „érvrendszerével": „az épület törökös motívumokkal épül, idézve a szigeti veszedelem szellemét"), a munkából pénzkereseti manőver lett, semmi más. Hát ebből a mélységből kellene visszahozni az embereket — juttatja eszébe nézőinek a *Szól a harang Zselicben* című film. De hogyan? Erről talán majd más televíziós riportfilmek beszélnek.

Kukucskáló

No meg *Pataky* Zoltánnak az *Osztrák Televízió* megbízásából készített, tetszetős, ám tökéletesnek nem mondható dokumentumfilmje. Vácnál kezdte és Nyírbátornál fejezte be a „kukucskálást" az osztrák operatőrrel és magyar rendezővel és gyártásvezetővel dolgozó stáb, és talán, ha az osztrák tévé képernyőjén találkozom munkájával, szívmelengető érzések kerítenek hatalmukba. Hiszen szép dolog végre a „tschikosch—gulasch" kép helyett azt mutatni meg Magyarországból a külföldieknek, ami valóban jellemző erre az országra: a történelmi pusztításokat is túlélő műemlékeket, a romokon mindig és mindig újraépülő értékeket. E szellemben került — helyesen — az osztrák útifilmbe a váci dóm, az osztrákok által is nagyrabecsült Anton *Maulbertsch* freskóival, Bélapátfalva a még minálunk sem kellőképpen ismert, hatalmas, román stílusú katedrálisával; így Nyírbátor és Tállya, Tokaj és Sárospatak. De az értékek mellé került — sajnos —, sok ügyetlenkedés is. Egert például így „vezette föl" *a Kukucskáló: „vára egy romantikus regény hátteréül szolgál, a török kor zűrzavaraival"*. És ez csak egy — igaz Gárdonyi Géza híveit és a végvári küzdelmek máig lelkes tisztelőit érzékenyen érintő — tévedés, lekicsinylés, pontatlanság a film számos tartalmi gyöngesége közül. Mondom, ha az osztrák tévé programjában találkozni velük, legfeljebb bosszúsan fintorog a néző, ha magyar: mily' kár, hogy még a jószándékú és végre méltó ismeretek sem juthatnak el hibátlanul rólunk a nagyvilágnak!

De a *Kukucskálót* — mivel magyar résztvevőkkel forgatták — idehaza is bemutatják, és az a hiba, amit más közegben esetleg csak bosszankodva fogadunk, idehaza fölháborítóvá növekszik. A Rákóczi-féle szabadságharc „osztrák szempontú" tárgyalása Sárospatak alatt, mit mondjak, nem hat lelkesítőleg a hazai képernyők előtt üldögélők legtöbbjére. Lelkesedésünket az is lohasztja, hogy a *Kukucskáló* csak az egyik, igaz, meglehetősen jellegzetes példája annak, hogy az együttműködésre és bérmunkára mindenáron kész filmszakma és televíziózás miként tár kapukat a betoduló talmiságoknak. Miközben ezernyi történelmi és értékrendbeli tévesztést kellene amúgy is helyrerakni itt a tudatokban — többek között az ismeretterjesztő televíziónak —, a szegénység, és a Nyugathoz való túlontúl készséges fölzárkózási igyekezet újabb tévedéseket plántál el, újabb értékrendzavarokat kelt. És a pillanatnyi rövidlátás ezt sem veszi (többek között) észre, ezt sem orvosolja. Sőt, hálától bepárásodott tekintettel figyeli.

Kukucskálja.

Lőcsei Gabriella

A Coppélia felújítása az Erkel Színházban

A COPPÉLIA felújításának rendkívül fontos, összetett szerepe van a balettrepertoár szempontjából; a leglényegesebb közülük a *magyar tradíció őrzése, Harangozó* Gyula egyik mesterműve által. A hazai társulat 50-es évekbeli fénykorában készült ez a balett, mely magán viselte a Harangozó-stílus szinte minden jellegzetességét, de beépítette a szovjet balettel való nagy találkozás élményeit: a többfelvonásos szerkesztésmódot és a klaszszikus technika fokozott felhasználását.

Másrészt, a táncosok elvándorlása, az anyagi nehézségek és ugyanakkor a közönség becsalogatásának fortélya nem csekély feladat: darabválasztási problémа elé állította az új balettvezetést. S meg kell mondani, hogy akárcsak Münchhausen bárónak, sikerült a saját hajuknál fogva kirángatni magukat a süppedő talajból. Pontosan arra a szórakoztató, humoros, közérthető és magas színvonalú darabra esett a választásuk, melyre éppen a legnagyobb igény támadt, mely épp a legújabb módi. Gyerekek, felnőttek és balettkedvelők egyaránt élvezetet találhatnak benne.

Az eredeti tervek alapján újjávarázsolták a már igencsak elkoptatott díszleteket, s a jelmezek fokozatos cseréjét is elkezdték. Állandó sztárjaink mellé új idősebb és ifjabb táncosokat állítottak be a gazdátlanná vált szerepekre, új balettmesterek vették kezükbe a próbavezetést — és sikerre vitték a felújítást.

„A legbölcsebb Coppélia-változat, melyet valaha színre vittek" — mondta egyszer egy sokat látott külföldi kritikus a budapesti előadás után. Bölcs bizony, mert nagy emberismeret, jelemábrázoló erő, kristálytiszta cselekményvezetés párosul az arányos drámai szerkesztéssel. A múlt század utolsó évtizedeitől a világ legjelesebb táncalkotói készítettek koreográfiát *Delibes* muzsikájára, melyet Harangozó kívánságára *Kenessey* Jenő a komponista egyéb zeneműveivel egészített ki és részben hangszerelt is. A sztori maga két cselekményszálból tevődik össze: Swanilda, egy lengyel városka harangöntőjének lánya eljegyezte magát Ferenccel. Ferenc azonban egy szempillantás alatt könnyelműen beleszeret Coppéliába, akit az ezermester Coppélius lányának hisz. Pedig Coppélia csak bájos baba, az ezermester alkotása. Coppélius ugyanis titkos műhelyében emberszabású gépezetek létrehozására adta bolondos, de tehetséges fejét. A helybeli fiatalság persze rájön az öreg varázsló titkára; a baba csak baba marad, bármily szép legyen, s Ferenc ismét csak Swanildát szereti. A balett nagy kibékülési divertissement-nal záródik, mely egyúttal harangavatási ünnepély és táncverseny is.

AZ ELSŐ SZEREPOSZTÁSBAN *Pongor* Ildikó és *ifj. Nagy* Zoltán alakították ideálisan a főszerepeket. Mindketten tartózkodó játékossággal és a technikai bravúr magasiskolájával ajándékozták meg nézőiket. Nyíltszíni tapsot kaptak nem egy gyönyörűen kivitelezett produkcióért. (Pongor 32 rond de jambe fouettéja például egyedülálló a hazai terepen és Nagy Zoltán többször duplázott á la seconde forgássorozata, lágy nagy ívű ugrásai szem- és szívgyönyörködtetőek.)

A Coppéliust alakító *Urbán* István a maga szerényebb-szordinálтabb egyéniségéhez igazította dicséretesen a szerepet. Hitelesen formált a varázslatos ezermester helyett egy kedves és ügyes öregecske vidéki iparosembert. A darabot ezzel nem hamisította meg.

A második szereposztásban *Hágai* Katalin Swanildája elsősorban megnyerő közvetlenségével, de leginkább a mindvégig érzékelhető poézisével ragadott meg. Szép karmunkája külön is feltűnt. S nagyon tetszett stílusos spanyol táncának lendületes előadása. Partnere, *Nagyszentpéteri* Miklós jól iskolázott tánctudásával, egyre fejlődő művészi tehetségével magas színvonalú alakítást nyújtott. Alkata és megjelenése azonban nem egészen „hősszerelmesi" szerepkörre való. Sajnos.

ÓRIÁSI OVÁCIÓT váltott ki a debütáló *Szabev Tamás*, mint Coppélius. A tavaly nyáron végzett 19 éves táncos tökéletes agg varázsló volt. Az a fondorlatos ezermester, akit Harangozó Gyula egykor a saját képére és hasonlatosságára megteremtett. Zseniális karaktertáncost nyert a társulat Szabev személyében. Olyan sikert aratott, hogy a III. felvonásbeli, az egész szerelmi történetet lejátszó pantomimmonológját meg kellett ismételnie.

A finálé különben is mind a két premieren fergeteges tűzijátékká kerekedett. Sikerült végre hosszú évek után *visszaállítani az eredeti* nagyon „technikás" jelenetet. Nevezetesen Swanilda már említett nagystílű forgássorozatát, melyet közvetlenül utána nyolc remek balerina csökkentett forgásszámmal megismétel (nem pedig az egyszerűbb tour poséval zár le).

Nem volt azonban méltó sem az előadások színvonalához, sem az Operaház balettkarához a *Magyar tánc*. Az egykor oly snájdig huszárőrmesterek helyett most két törpe gránátos mutatkozott be. A második premier szereplőjén még lötyögött is a nem rászabott egyenruha. Az egész „szám", az összes férfi táncossal siralmas képet mutatott. Átcsapott karikatúrába. Szegénység ide, táncoshiány oda, ezen sürgősen változtatni kell(ene). Hogyan? Fogalmam sincs.

A felújítás pozitívumainak tükrében ez utóbb említett zavaró momentum azonban csak félresiklásnak tekinthető. A balettvezetés és a betanító mesterek: *Hamala* Irén, *Pártay* Lilla és *Behumi* Ferenc joggal büszkélkedhetnek kitűnő munkájukkal, mely három előadás alatt is sokat érett, lényegében kiegyenlített lett — és a legkisebb szerepig egyénítetten megfogalmazott. Ez az egyénítés volt ugyanis Harangozó Gyula egyik specialitása és stílusának legfőbb ismérve-ereje.

Gelencsér Ágnes

Magyar Nemzet
Olvasd —
és add tovább

Márciustól itthon is

A Magyar Műhely műhelyében

— Március 20-án jelenik meg a Magyar Műhely című, párizsi irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat 75. száma, amelyet már Budapesten nyomnak, és a hazai írókkal kibővült új szerkesztőség, illetve szerkesztőbizottság jegyez. Tudjuk, hogy a műhelyeseket a jövő jobban érdekli, mint a múlt, most azonban mégis azt kérdezzük Nagy Páltól, az „ős-Műhely" egyik alapító szerkesztőjétől, mi az, amit a Műhely eddig legfontosabb eredményének tart?

— Mint minden folyóiratnak, a *Magyar Műhely*nek is számos erénye és hibája van. A hibák, tévedések felsorolását hagyjuk ellenfeleinkre; elégedjünk meg az erények számbavételével...

— Ez úgy hangzik, mint egy amerikai sajtómágnás nyilatkozata...

— ... igen, az avantgárd mindig közismert volt szerénységéről. Ez elsősorban annak tudható be, hogy a kortársak rendszerint rosszat mondanak róla, így az avantgárd kénytelen önmagát dicsérni. — De komolyra fordítva a szót: az elmúlt, közel három évtizedes munka egyik legfontosabb eredményének a *különbözést* tartom. Két értelemben is. Az egyik értelem: a szó hétköznapi jelentése. A Műhely mindig mindenben (szinte mindenben) *más volt*, mint a többi magyar nyelvű folyóirat. Először is külföldön, Párizsban jelent meg, magyarul.

Nyomdászként bárkivel...

Próbáltunk már a legelején elegáns, jó szövegű, európai mércével mérhető folyóiratot kiadni, mert úgy éreztük, az emigrációban megjelenő, sokszorosított lapok számát nem érdemes szaporítani.

— Valóban, a Magyar Műhely akkoriban még ritka hazai olvasói is fölfigyeltek a tetszetős külalakra, s az a kérdés is megfogalmazódott bennük: milyen pénzből lehet ilyen szép folyóiratot kiadni? Egyrészt az a hír járta, hogy a Műhelyt a Szabad Európa tartja el, mások szerint a pénzt Budapestről kapták...

— Sajnos, egyik hír sem volt igaz. Pontosabban: az egyik negyedrészt és rövid ideig igaz volt. Amerikai alapítványok az indulást követő néhány éven keresztül megvettek pár száz példányt *a már elkészült Műhely-számok egyikéből-másikából* (nem mindegyikből!); ezeket a példányokat magyarországi címekre küldhettük el. De a Műhely „balossága" és modernizmusa ennek is hamar véget vetett; azért lettünk, az egyetem elvégzése után, nyomdászok, hogy a folyóiratot külső segítség nélkül is fenntarthassuk. Ezért tudtunk és tudunk ma is igényes nyomdai kivitelű, s az idők folyamán mindig korszerűsödő folyóiratot kiadni. Tréfásan azt szoktuk mondani *Papp* Tibor kollégámmal: nem tudjuk, milyen írók vagyunk, de nyomdászként bárkivel álljuk a versenyt. Húsz évvel ezelőtt sajátítottuk el a mesterséget; évekig sorszedőként dolgoztunk, ólommal, majd megtanultuk a fényszedést, a Műhely 74. számát pedig már számítógépen szedtük. De tudunk tördelni, montírozni, fényképezni is, és ha nagyon muszáj, további munkafolyamatokat is elvégzünk.

— S miben különbözött az indulé vagy már „felnőtt korát" élő Műhely a hazai folyóiratoktól?

— Elsősorban természetesen tartalmában. Kezdetben főleg a magyar irodalom igazi értékrendjét igyekeztünk helyreállítani, főként rendszeres időközökben megjelenő különszámainkkal. (*Weöres* Sándor, *Kassák* Lajos, *Füst* Milán, *Szentkuthy* Miklós, *Erdély* Miklós). Később, amikor ez a feladat — hála a hazaiak kitartó munkájának —, már nem nehezedett anyira ránk, a következetes vállalkozó kedv, az újítás felértékelése különböztetett meg bennünket a hazai folyóiratoktól és kiadóktól. Az újszerű műveket nemcsak hogy elfogadtuk, hanem létezésünkkel, példánkkal valósággal „kiprovokáltuk" mind a Nyugaton élő, mind a hazai fiatal írókból. Ma már egész írónemzedékek startolnak a modernizmus jegyében, s ezt rendkívül fontosnak tartják. Csak így hozhatjuk be azt a késést, amely többé-kevésbé mindig jellemző volt a magyar irodalomra, s amelyből némely konzervatív körök a „sajátosan magyar" téveszméjét kikovácsolták.

— Beszélgetésünk elején jeleztem, hogy a különbözést két értelemben használom, egyrészt hétköznapi, gyakorlati értelemben, másrészt viszont elméletileg, ha úgy tetszik hermeneutikai értelemben. Vagyis azt állítom, hogy a modern, avantgárdista irányzatot vett Műhelyben megjelent és megjelenő írások egy része *radikálisan* különbözik az eddigi magyar nyelvű irodalmi termékektől. Körülbelül úgy, ahogyan a derridai szó, illetve fogalompár, a különbség és a különbség (franciául: différence és différance): minőségileg, „konceptuálisan" (a „fogalmat" maga Derrida teszi gyakran idézőjelbe). Közérthetőbben fogalmazva: Azzal, hogy a műhelyesek — s itt egyaránt gondolok hazai és kint élő írókra — grafikai elemeket vegyítettek nyelvi elemekkel, fölhasználták a modern tipográfiadta lehetőségeket, s bekapcsolták az új médiumokat az irodalom művelésébe, más, minőségileg más, a kor problémáira adekvátabban reagáló, újszerű, izgalmas irodalmat hoztak létre. Ez az irodalom nemcsak hogy szinkronban van a legmodernebb nyugat-európai, amerikai törekvésekkel, hanem néhány területen (például az úgynevezett „tipografikus irodalom", „elektronikus szöveg": tipográfiai költészet, plakátvers, vetített irodalmi szöveg, videoszöveg, számítógépszöveg) példamutató.

Átkalandozás

— Az előbb Jacques Derridára, az egyik legismertebb francia kortárs filozófusra hivatkozott, akit egyesek Heidegger méltó utódjának tekintenek. Milyen kapcsolatok fűzik a Műhelyt Derridához? Mondana-e néhány szót Derrida filozófiájáról?

— Derrida filozófiáját nehéz néhány mondatban összefoglalni. Már csak azért is, mert Derrida, akárcsak Heidegger, nem vállalkozik rendszeres (szisztematikus) filozófia kidolgozására. Egy szisztematikus filozófiát, amelyben az új propozíciók összefüggő korpusza egy viszonylag kisszámú, előzetesen pontosan megfogalmazott propozícióból vezethető le, viszonylag egyszerű címszavakba sűríteni. Derrida filozófiáját inkább jellemezni lehet. Folytonosságra apelláló állandó újkeresésének módszere a *dekonstrukció*, régi fogalmi rendszerünk szünet nélküli lebontása, átépítése, átstrukturálása.

A metafizikai gondolkodás, úgy tűnik föl, valóban kimerítette minden lehetőségét, a gondolkodásban ugyanakkor új szakasz kezdődik, kezdődhet. Ugyanez vonatkozik az irodalomra, a művészetre is: a posztindusztriális kornak nem vérszegény, lopkovitz, neoklasszikus, ötlettelen, önmagát ismétlő irodalomra, művészetre van szüksége, hanem az új kor „hangszereire" komponált, kassáki értelemben vett *új művészetre!* Az a kor, amelynek nincs új művészete, szegényes, fáradt, átmeneti kor. Dinamikus korok kitermelik a maguk új gondolkodását, új művészetét. Ezt bizonyítja a modern művészet története, ezt tanultuk Derridától is.

— A Magyar Műhely 74. számában egy hosszabb Rosenzweig-szöveg után Jacques Derrida egyik első könyvének, a Grammatológiának bevezető része olvasható Molnár Miklós kitűnő fordításában. Ez a szám is mérföldkőnek tekinthető?

— Pontosan. A magunk között „filozófiai különszám"-ként emlegetett 74. szám úgy zár le egy korszakot a hazatérő Műhely életében, hogy átkalandozik a művészettel szomszédos birtokra, a filozófiai gondolkodás területére.

Lukács György melléfogása

— Nem lesz-e mindez túl nehéz, túl megemészthetetlen a magyar olvasónak?

— Igényes tudományos, irodalmi-művészeti programot vagy kiadványt nem lehet úgy összeállítani, hogy — no, ezt ne tegyük bele, mert túl nehéz lesz a tisztelt publikumnak. Ebben a magatartásban jó adag megvetés, lenézés is van. Mi abból indulunk ki, hogy Magyarországon (is), ma (is) van potenciális közönsége a modern művészetnek, értője a kortárs filozófiának, művelője a legrafináltabb tudományoknak. Igaz, ezt a közönséget „hozzászoktatták", hogy ami igazán jó, ami igazán színvonalas, azt Nyugaton keresse. Ráadásul jelenleg a nyugati szemétben guberálók árasztják el bóvlijukkal az újság- és könyvpiacot. De hát miért elsősorban a konjunktúrát ügyesen kihasználó kufárokat ostorozzuk, amikor mindenekelőtt az ideológusokat kellene kiűzni a templomból?! Sajnálattal kell például megállapítanunk, hogy *Lukács* György sok téveszmét hintett el a magyar irodalomban. Még *Ady* igazi jelentőségét sem ismerte fel, az pedig, hogy Kassák Lajos, Füst Milán, Szentkuthy Miklós, Weöres Sándor kortársa és honfitársa volt, attól félek, élete végéig nem tudatosodott benne. Az is nagy melléfogása volt, hogy Thomas *Mann*-t ünnepli, emeli ki egy olyan korból, amelyben — a felsorolt magyar írókkal nagyjából egy időben — *Joyce, Pound, Cummings, Faulkner, Céline, Gide, Hlebnyikov* élt és alkotott...

De visszatérve a Magyar Műhely várható fogadtására. Az avantgárd, mint neve is jelzi, elől jár, keres, kutat és *felfedez* és *talál*. Természetesnek tartom, hogy az újszerű műveknek kezdetben nincs nagy közönsége, bár az a tapasztalatom, hogy egy bizonyos számú érdeklődő mindenkor figyelemmel kíséri a „legvadabb" kísérletezők munkáját is. A Magyar Műhelyt nem a tömegek fogják olvasni, ugyanakkor fontos az, hogy aki csak egy kicsit is érdeklődik a modern művészetek és irodalom után, szabadon hozzájuthasson.

Dobos Marianne

A Soros-alapítvány díjai

(MTI) Az MTA Soros-alapítvány Bizottságának 1989-ben alapított irodalmi díjait első ízben adták át kedden a Soros-alapítvány Bizottságának titkárságán. A *Weöres-díjat Orbán* Ottó költőnek ítélte oda a neves irodalmárokból álló zsűri. Miként indoklásukból kitűnt, Orbán Ottó nemzedékének kiemelkedő egyénisége, aki három és fél évtizedes folyamatos költői munkássága során irodalomtörténeti értékű életművet hozott létre. A *Krúdy-díjat Nádas* Péter kapta. A közelmúlt évtizedeiben jelentős szerepet töltött be a magyar próza megújításában. *Kosztolányi-díjban Rába* Györgyöt részesítették. Az elismerést azzal indokolták, a negyvenes években lírájában a történelem, a második világháború drámai tapasztalatai, lét és ember, erkölcs és ösztönök mindig újra élhető és újra értelmezhető kérdései sűrűsödtek. A hatvanas években versei elvontabbak voltak, most a jelképszerű tárgyakkal, analógiákkal fejezi ki magát.

A díjakat és az ezzel járó kétszázötvenezer forintot *Soros* Györgynek, a bizottság elnökének személyes képviselője, *Vásárhelyi* Miklós adta át. Jelen volt *Berend* T. Iván, a *Magyar Tudományos Akadémia* elnöke. Ugyancsak első ízben ítélték oda tíz ígéretes fiatal írónak és költőnek a havi tízezer forintos ösztöndíjat, amelyet egy éven át folyósítanak.

Felhívás

a Magyar Televízió dokumentumműhelyének létrehozására

Amíg a nagy elhallgatások kádári kora kínzó információszomjúságot okozott, most a nézőre zúdított információtömeg önmaga ellentétébe fordulva telítettséget, zavarodottságot, sőt cinizmust eredményezhet. Hiányzik az információk feldolgozása értelmileg és érzelmileg egyaránt. A híradók, különböző politikai szervezetek kinyilatkoztatásai és szópárbajai, a jó stúdióbeszélgetések, riportok mellől hiányzik egy különös műfaj, amely az előbb említettek szinte mindegyikét tartalmazhatja, mégis sajátságosan más: a művészien megemelő dokumentumfilm.

Az elmúlt évtizedekben a televízióban készültek jó riportműsorok, szép néprajzi és turisztikai sorozatok, izgalmas riportfilmek távoli véres konfliktusokról, és megszületett néhány dokumentumfilm is; többségében nem televíziós alkotók és műhelyek közreműködésével. A hatalom ugyanis kényesen vigyázott arra, hogy az általa mutatni kívánt és kialakított szocializmusképet ne rondítsa el a valóságot megmutató pontos, felkavaró dokumentumfilm. Ehhez a szándékhoz az alkotókat is igyekezett „megválogatni". Volt a televíziónak dokumentumfilm osztálya is. Köztudott, hogy ennek vezetése a valóságról nem a tévénézőket igyekezett tájékoztatni. Léte és munkálkodása ma már „Velünk élő történelem".

Mivel nem alakulhatott ki a televízióban sajátos színvonalas dokumentumfilm, ezért nem lenne haszontalan a magyar filmgyártás elmúlt évtizedeinek szellemi termését, tőkéjét számbavenni. A dokumentumfilmek forgalmazója amúgy is elsősorban a nemzeti televízió lehet. Sajnos a Magyar Televízió — az elmúlt néhány hónapot leszámítva — ostobán és méltatlanul bánt az európai rangú magyar dokumentumfilmmel. Jócskán van még pótolnivaló a nem televíziós műhelyekben készült alkotások illó bemutatásával is.

Nagyon fontos most arra figyelni, hogy milyen dokumentumfilmek készülnek a jövőben a televízióban, és, hogy kik készítik azokat. Létre kell hozni az ebben részt venni kívánó alkotók és a jelentős tapasztalatokkal rendelkező műhelyek segítségével azt a televíziós műhelyt, amely a megújulás alapja kell, hogy legyen. Meg kell teremteni ebben a rendkívül rossz anyagi helyzetben is a dokumentumfilm-gyártás anyagi alapjait és megújítani szellemiségét. Meg kell adni a lehetőséget azoknak az alkotóknak is, akiket nem a politikai érdekként is megjelenő kontraszelekció juttatott pozícióhoz, hogy hosszú évek kényszerű igénytelensége után képességeiknek megfelelően bizonyítsanak.

A nemzeti televízióért, az egyetemes magyar filmkultúra jövőjéért mi is tenni kívánunk, ezért képességeinknek megfelelően részt vállalunk és kérünk a televíziós dokumentumfilm-műhely megalapításában és munkájában.

Erdélyi János, Zsigmond Dezső, Schiffer Pál, Sára Sándor, Gulyás Gyula, Gulyás János, Magyar József, Szobolits Béla, Sánta László, Szalai Györgyi, Csillag Ádám, Almási Tamás.

Független Jogász Fórum

Ajánlások a magyar válság személyi okainak feltárására

Megfenyegettek egy képviselőjelöltet

Magyarország, március 6.

A B-LISTÁZÁS RÉMÉBEN élő apparatcsikokat feltehetően nem fogják megnyugtatni a *Független Jogász Fórum* ajánlásai, amelyeket egy, a személyi felelősséget firtató törvény megalkotására tettek. Leszögezik: *„széles körű igény merült föl a magyar társadalomban arra, hogy megismerje azon személyek körét, akik az ország jelenlegi válságának előidézői... A jogállam kialakítására törekvő társadalomnak nem célja, hogy népítélet formájában vegyen elégtételt."* A megalkotandó törvény személyi hatálya többek között kiterjedne a közhatalmat gyakorló, és hatósági jogosítvánnyal rendelkező állami és államigazgatási tisztviselőkre, az állampárt és az úgynevezett társadalmi szervezetek tisztségviselőire, a fegyveres erők és testületek országos parancsnokaira, az országos jelentőségű gazdasági szervezetek vezetőire, a kultúra, tudomány, az írott és elektronikus sajtó országos irányítóira és az országos intézmények vezető munkatársaira. Az alkalmazott joghátrányok az alábbiak lehetnek: az elmaraszta ló döntés nyilvánosságra hozatala, javadalmazást megszorító intézkedés, tisztségből való elmozdítás, a megszerzett vagyonnal való helytállásra kötelezés.

SZÁMONKÉRÉSNEK IS TEKINTHETŐ az a beadvány, amelyben a Szabad Demokraták Szövetsége panasszal él a katonai főügyésznél a Duna-gate ügy fejleményei miatt. A szervezet szerint indokolatlan volt, és sérti a feljelentő törvényes érdekeit, hogy *az ügy iratait titkosították.* Törvénysértően *enyhének* találják az ügyészi megrovást, amelyet a BM két alkalmazottja, *Pallagi* Ferenc és *Horváth* József kapott. Nézetük szerint e két vezető által elkövetett bűncselekmények társadalomra való veszélyessége rendkívüli. Azt is kifogásolják, hogy *Végvári* Józsefet is megrovásban részesítették, holott nem követett el bűncselekményt — ezt egyébként az ügyészi határozat is megállapította.

A PÁRTNYILATKOZATOK NAPJA volt egyébként kedd! Ezekből megtudhattuk, hogy például a Magyar Néppárt a *nemzet lelkiismerete* kíván lenni. A Baloldali Ifjúsági Társulás azokat a képviselőjelölteket támogatja, akik a *baloldali értékek alapján*, elsődlegesen a *generációs kérdések* képviseletét vállalják. A Magyar Szocialista Párt — amely nemes egyszerűséggel csak Szocialista Pártnak hívja magát — kijelentette: *elsőként szakított* a tekintélyuralommal Kelet-Európában, és örököse, folytatója lesz az 1953 óta élő szocialista reformmozgalomnak. Ide tartozik az a hír is, hogy *Nyers* Rezső találkozott az egykori romániai miniszterelnök-helyettessel, *Fazekas* Jánossal. De, hogy érdemben miről tanácskoztak, arról a szűkszavú jelentés — az általánosságokon kívül — nem tesz említést. Végül az MSZP csatlakozását jelentette be a Magyar Néppárt kezdeményezéséhez, mely azt szorgalmazza, hogy a pártok az ország előtt számoljanak el a választásokra fordított pénzekkel.

A SECURITATE magyarországi tevékenységéről is tárgyalt Ártándon a magyar és a román belügyminiszter-helyettes. *Turós* András szerint a román fél a szervezetet terroristának bélyegezte, és nincs arról tudomása, hogy ügynökei hazánkban tartózkodnak-e. Azzal összefüggésben, hogy a nálunk bujkáló secusok felderítésében segít-e a román fél, Turós András kijelentette, hogy ennek közlésére nem kapott felhatalmazást kollégájától. Egyébként Románia hozzájárul ahhoz, hogy a mintegy 4000 nálunk tartózkodó román harmadik országba távozzon.

TEGNAPI LAPZÁRTÁNK miatt nem tudósíthattunk arról, hogy a „nemzeti csúcson" a felek szorgalmazták, a jelenlegi kormány ne oldja fel a televíziós és rádiós frekvenciák moratóriumát, illetve helyezzék a parlament ellenőrzése alá a televíziót, a rádiót és a távirati irodát. Az elhangzott nyilatkozatokból, az intézmények körüli eddigi csetepatékból az a tanulság vonható le, hogy az ott dolgozó kollégák március 25-e után is szépek lehetnek, de okosak sem. *(B. I.)*

Egyelőre még kezelhető az infláció

Januárban az élelmiszerárak nőttek a legjobban

Mi lesz az idén az árakkal? — erre a kérdésre próbált választ keresni keddi ülésén a Fogyasztók Országos Tanácsának árszakértői bizottsága. Az árhivatal, a tervhivatal és a MÉM szakértőit is meginvitálták a tanácskozásra, hogy hallják véleményüket, kezelhető marad-e az infláció. Az árhivatal véleménye szerint 20 százalékos inflációnál 1-2 százalék eltérés már nem túlzottan számít, az igazi nagy kérdés: a kormányzat — a jelenlegi, illetve március végétől az új — kézben tudja-e tartani a gazdasági folyamatokat. Most úgy látják: ha a jelenlegi kormányprogramnak megfelelően teljesülnek az előirányzatok, akkor *kezelhető marad az infláció.* Nem tagadja viszont a hivatal azt sem, hogy jó néhány bizonytalansági tényező is akad gazdaságunkban — például a szovjetekkel való megegyezés. A KSH eddigi gyakorlatától eltérően idén még nem bocsátotta rendelkezésükre a januári termelői árak alakulását, becsült adataik szerint ezek tavaly januárhoz képest 20 százalékkal magasabbak.

A fogyasztói árak — szintén becsült adatok szerint — januárban az előző év hasonló időszakához képest — *22,4 százalékkal voltak magasabbak,* ebből a tavalyról áthúzódó áremelkedések 13,5 százalékot tettek ki. Főként az élelmiszerek árai nőttek, a bázishoz képest *28,8 százalékkal,* az élvezeti cikkek áremelkedése *22 százalékos,* a tartós fogyasztási cikkek árai *20,3,* egyéb iparcikkek árai *23 százalékkal* emelkedtek. Becslésük szerint a szolgáltatások árai *17,9 százalékkal* nőttek. Ha tavalyhoz képest a havi áremelkedési ütem 1 százalékkal nő, akkor viszont már 20 százalékot meghaladó lesz az infláció.

A tervhivatal elmezései szerint a keresők 10 százaléka szerzi meg az összjövedelem 21 százalékát, s ugyancsak 10 százalékra tehető azoknak az aránya, akik az összjövedelemnek mindössze 5 százalékát mondhatják magukénak. A gyermekes családok életszínvonalában érezhető leginkább a drágulás hatása. Az alacsony jövedelműek *pénzük 50-60 százalékát ennivalóra költik.*

(r. j.)

(A FOT felhívását, amelyet az életkörülmények javítása érdekében a „nemzeti csúcs" pártjaihoz intézett, lapunk 6. oldalán közöljük!)

Egy angol elemző szerint:

Talán megmenekülünk a legrosszabbtól

(Reuter) Kelet-Európa jövendő olajellátásának kulcsa a keményvaluta, mivel a Szovjetunió azon van, hogy véget vessen a most még „puha pénzért" történő kőolajexportjának — jelezték londoni elemzők.

Moszkva 1991-re szeretné megszüntetni a Kelet-Európával régen fennálló puhavalutás fizetési megállapodásait — mondta Kevin *McCann,* a londoni Petroleum Economics Ltd. tanácsadó cég munkatársa. „A Szovjetunió nem tud gondoskodni a csatlósállamokról, de nagyon is jól tud gondoskodni önmagáról." Egy londoni szakértő becslése szerint a szovjet nyersolajexport az 1989-es napi 3,4 millió hordóról 1990 elejére 2,6 millióra esett vissza. Az export csökkenése a legnagyobb csapást a Szovjetunió KGST-beli partnereire rótta, mivel közülük többen kilencven százalékban függnek Moszkva nyersolajszállításaitól. Az említett szakértő szerint a Szovjetunió Kelet-Európába irányuló szállításai az 1989-es napi 1,5 millió hordóról mostanra egymillióra estek vissza. A KGST-országok így kénytelenek a hiányok pótlására a világpiacon kőolajat vásárolni. A legutóbbi példa erre a magyar Mineralimpex vásárlása: 1,5 millió hordót vett Irakból.

Magyarország Irak 30 milliós adóssága egy részének fejében vette az olajat, de a Mineralimpex szerint ez az üzlet aligha fog megismétlődni.

Magyarországnak, Jugoszláviának és Lengyelországnak sikerült megállapodásra jutni az IMF-fel, s az ezáltal javuló likviditásuk talán lehetővé teszik számukra, hogy az esetleges ellátási zavaroknak legalábbis a legrosszabbjától megmeneküljenek.

Válságköltségvetése van a fővárosnak

(MTI) Többórás vita után keddi ülésén a Fővárosi Tanácsnak sikerült döntenie az 1990. évi költségvetési tervéről. A most elfogadott koncepció nevezhető válságtervnek is. A januári tanácsülésen első olvasatban tárgyalt költségvetési terv márciusra annyiban módosult, hogy a különböző átcsoportosítások révén a Fővárosi Tanács forrásai 3,5 milliárd forinttal nőttek, s megközelítik a 70 milliárd forintot. A rendelkezésre álló költségkeret 66 százalékát, 46,4 milliárd forintot a Fővárosi Tanács, míg 34 százalékát, 23,5 milliárd forintot a kerületi tanácsok használják fel.

A Fővárosi Tanács 1990. évi költségvetési tervének egyébként fontos jellemzője, hogy gazdálkodási tartalékot nem tudtak elkülöníteni, s így a különböző munkaterületek, ágazatok és a kerületek csak saját bevételeik növelésével javíthatják működési körülményeiket. Kizárólag az egészségügyben nyílik lehetőség szélesebb körű támogatásra, míg a többi területen csak szerény mértékű, részleges dologi ártámogatásra lesz mód.

A napirendi pont vitájában ismertették a kormánynak azt a levelét is, melyet a Fővárosi Tanács januári állásfoglalására válaszként küldött. Ennek lényeges eleme, hogy a kormány, vitatva a tanács felvetéseinek megalapozottságát, nem lát lehetőséget a további központi támogatásra.

A testület foglalkozott a fővárosi lakásigénylések feltételeinek és a lakbérövezetek megállapításának kérdésével. Nem kívánt élni azzal, a kormányrendeletben rögzített lehetőséggel, hogy összkomfortos és komfortos lakásoknál emeli az övezeti lakbérpótlékokat.

Nem lesznek mellékesre utalva

Amerikai üzemet avattak Szegeden

Donald *Kursch,* az USA budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője avatta tegnap, kedden Szegeden az első százszázalékos amerikai tőkével, közel egymillió dollárból alakult, vámszabadterületen működő csomagológépgyárat. A diplomata egyebek között hangsúlyozta: az új gyár néhány száz négyzetméteren szimbolizálja az újjászületé Magyarországot is. Részt vett az ünnepélyes megnyitón *Beck* Tamás kereskedelmi miniszter is, köszönetet mondott a *New England Machinery Ltd.* tulajdonosának, az USA-ban élő magyar származású *Bánkuty* Gézának, hogy létrehozta az üzemet, és modellértékű vállalkozásával példaként állhat az amerikai üzletemberek előtt. Reményét fejezte ki a miniszter: Bánkutyt hamarosan követi a többi tőkés, és olyan termékeket állítanak elő, amelyekkel fellendítik a magyar gazdasági életet.

Az üzemavatás a nemzetközi sajtó érdeklődését is kiérdemelte. Bánkuty Géza nemcsak az USA-ban ismert üzletember, hanem az *Amerikai—Magyar Gazdasági Tanács* társelnöke, valamint aktív tagja a magyar gazdasági átrendezés segítésére alakult *„Blue Ribbon Commitee"*-nek is. Így a szegedi vállalkozás minden bizonnyal visszhangra talál az amerikai gyárosok körében is.

Az üzemet a *Délép* házgyárának egyik épületében alakították ki, amit bérelnek. Az automatizált gépsorokat magyar mérnökök működtetik, akik az amerikai anyavállalatnál több hónapos képzést kaptak és angol nyelvtudást szereztek. Munkaszerződésük alapján nemcsak a szegedi, hanem szükség esetén az amerikai gyárban is dolgoznak. Egyelőre az anyacégnél előállított alkatrészekből szerelik Szegeden a csomagológépeket, de az elképzelések alapján hamarosan már az itthon gyártott részegységek lesznek az alkotóelemek. Bánkuty úr elmondta, ennek a vállalkozásnak nemcsak az a célja, hogy modern technológiát telepítsen a magyar földre, hanem *az itt képződött profitot nem viszi ki, hanem más itthoni üzletekbe fekteti.* Így szeretné demonstrálni a tőkés cégek előtt, hogy a külföldi gyárosoknak érdemes utat törni Magyarországra.

A New England Ltd. Szegeden is az ismert termékeit, a műanyag palackrendező, a palacktöltő és a kupakzáró gépeket gyártja. Az amerikai cég *európai hídfőállásának* tekinti a szegedi üzemet, és azt reméli, hogy a leányvállalattal felvirágoztatja, húzóiparággá fejleszti a magyar csomagolóanyag-gyártást. Forintért is adnak el berendezéseket, az érdeklődők között elsősorban a gyógyszergyárak és az élelmiszer-ipari vállalatok találhatók. Természetesen a magyar újságírók arra is kíváncsiak voltak, mennyit keresnek a dolgozók az amerikai magyar üzemben. Kiderült: a munkások annyit kapnak, mintha a főállásuk mellett a második, harmadik és negyedik gazdaságban és a hétvégi hobbiföldjükön is dolgoznának. Tisztes megélhetést garantálnak, és nem szeretnék, ha a munkások a 8 órás főmunkaidejükön túl bárhol is fusiznának. Erre nem lesznek rászorulva.

(halász)

Újrakezdési kölcsön:

Az MNB változtat álláspontján

A *Magyar Hírlap* tegnapi számában tévesnek nevezi lapunk hétfői információját, melyben hírül adtuk, hogy az MNB lépése nyomán a kereskedelmi bankok megszüntették az újrakezdési kölcsönös folyósítását.

Pullai Gyula, az ÁBMH főosztályvezető-helyettese nyilatkozza a volt kormánylapnak, hogy valóban kibocsátottak egy körlevelet, de mint mondja: *„abban szó sem volt az MNB-garancia felmondásáról".* Nos, akkor legyünk pontosak, idézzük szó szerint a körlevél első két mondatát:

„Az újrakezdők, pályakezdők vállalkozási kölcsönét folyósító egyes pénzintézetektől kapott tájékoztatás szerint, a Magyar Nemzeti Bank megszüntette azt a kedvezményt, amely eddig számukra lehetővé tette e kölcsönök nagyarányú folyósítását. Ezért várható, hogy valamennyi pénzintézet lényegesen csökkenti, vagy teljesen megszünteti a kölcsönök folyósítását."

Túl nagy tájékozottság nem kell a következtetéshez: a restrikciós pénzügyi politika érvényesítésének érdekében. Persze az, hogy a pénzelvonás ezügyben pont a leendő vállalkozók terhére történt volna, elsősorban a kormány eleddig hirdetett vállalkozáspárti szólamainak hitelességét kérdőjelezte volna meg... A feltételes mód egészen tegnap délig helyénvaló volt. Nem tudni, mi okból, de az MNB megváltoztatta korábbi döntését, s ebéd után már az OTP-fiókokba érkezett az újabb körlevél: *vissza az egész, a kötelező jegybanki tartalékra vonatkozó kedvezmény újra él...*

(pauska)

*

(MTI) Napok óta foglalkoztatja a vállalkozókat, valóban csökkenti-e, netán meg is szünteti az OTP az újrakezdési hitelek folyósítását.

Heincz Antal, az OTP tanácsi és vállalkozási igazgatóságának ügyvezető igazgatóhelyettese megnyugtató választ ad: a takarékpénztárak március 6-tól ismét a korábbi rendszer szerint folyósítják a hiteleket, azaz vállalkozásonként legfeljebb 400 ezer forintot, maximum 10 éves lejáratra, 21 százalékos kamattal. A múlt heti szigorítások hátteréről az igazgatóhelyettes elmondta: az OTP tavaly februártól mostanáig 2,5 milliárd forint újrakezdési hitelt nyújtott a vállalkozóknak, az utóbbi időben havonta általában 300 millió forintot. Ezzel az összeggel mintegy 1000 vállalkozó indulását segítette, s bár ma már több mint negyven bank működik az országban, mindössze néhány kapcsolódott be az újrakezdési hitel folyósításába. A közelmúltban pedig úgy tűnt, hogy az OTP forrásai erősen beszűkültek.

„Ha Verbóczky nem lép vissza, akkor megöljük!"

Rendőri védelem a képviselőjelöltnek

Múlt heti postájában fenyegető levélre bukkant a Pest megyei rendőrfőkapitány. A géppel írt, lakónikus tömörségű írás voltaképpeni címzettje azonban nem ő, hanem egy független képviselőjelölt volt.

„Ha Verbóczky nem lép vissza, akkor megöljük!" — ígérte az ismeretlen szerző, aki *„Mi"* aláírással zárta nyugtalanító sorait. Verbóczky Jánost, mint kiderült február 22-én budapesti munkahelyén már felhívták, és egy elváltoztatott, mély tónusú férfihang megfenyegette. A képviselőjelölt azonban akkor nem vette komolyan az inzultust, nem fordult a rendőrséghez. A Pest megyei főkapitánynak küldött levél után megszervezték Verbóczky János védelmét. A részletekről *dr. Németh* Ferenc ezredest, a megyei rendőrkapitányság vezetőjét kérdeztük, először arról, hogy meddig kap rendőri védelmet a képviselőjelölt?

— Amíg biztonsága érdekében szükséges, hogy ez meddig tart, előre nem lehet megmondani. Elképzelhető, hogy a választásokig vigyázunk Verbóczky János biztonságára.

— *Veszélyes fenyegetés szabálysértése miatt, úgy tudom, eljárás indult. Mi az esélye annak, hogy megállapítják a levéliró kilétét?*

— Őszintén szólva, gyakorlatilag szinte semmi sanszunk nincs. A levelet ennek ellenére elküldtük a Bűnügyi Technikai Intézetbe, és a felderítés során a postabélyegző jelent valamiféle kiindulási alapot.

(—kbp—)

MDF-szakértők

A bányák sorsára vonatkozó kormányálláspont tarthatatlan

A Magyar Demokrata Fórum energetikusai és a szén- és ércbányászat meghívott szakértői március 2-án szakmai fórumot tartottak a magyar bányászat, bányák és a bányászok helyzetéről.

Egyetértésre jutottak abban, hogy a költségvetési támogatás megszüntetése és a bányabezárások ügyében csak akkor lehet ésszerűen dönteni, ha az importfüggés, a gazdaságos kitermelés, a környezetvédelem és a foglalkoztatás kérdését együttesen veszik figyelembe. Az MDF szakértői fóruma szerint — egybehangzóan a Világbank azonos tárgyú tanulmányával — a gazdaságos termelés határa máshol van, mint amit a kormányprogram tartalmaz. Ezért a bányák sorsára vonatkozó jelenlegi kormányálláspont tarthatatlan.

Az új kormány megalakulásáig és a kérdés újratárgyalásáig a korábbi döntések végrehajtását fel kell függeszteni. A bányászokkal haladéktalanul tárgyalásokat kell kezdeményezni, ezzel elejét lehet venni a fenyegető bányászsztrájkoknak.

A fórum résztvevői nem ítélték kilátástalannak a pécsi uránbánya helyzetét sem, ezért a május 31-ig felfüggesztett bányabezárási döntést is felül kell vizsgálni. A szakmai fórumot március 20-án folytatják.

Egy társadalom névjegye, hogyan bánik az idős emberekkel

Országos értekezletet tartott a Nyugdíjas Klubok és Idősek „Életet az éveknek" Országos Szövetsége kedden délelőtt a Szakszervezetek Házában. A tanácstermet zsúfolásig megtöltötték a 327 klub és más, az idősek érdekvédelmével foglalkozó testületek képviselői, akik előtt — *Krizsán* Sándor bevezető szavai után — *Forrai* Sándor, a Hazafias Választási Koalíció titkára tartott beszámolót az időszerű kérdésekről. Ezután *Knoll* István, a szövetség elnöke elmondta: a jelenleg a helyzet elkeserítő, mert számos kezdeti eredmény után, most ismét *„egymásnak ugrasztják" a különböző korosztályokat,* újra *eltartottként* emlegetik az egy életen át igencsak nehéz körülmények között dolgozó, nagyrészt méltatlanul kis nyugdíjból élő idős embereket. Ideje, hogy az országgyűlésben is képviseletet nyerjen ez a széles réteg, annál is inkább, mert *a nyugdíjrendszer igazságtalanságait új nyugdíjtörvénnyel kell végre orvosolni.* Aláhúzta: minden ország, társadalom névjegye, hogy hogyan bánik nyugíjasaival, idős korosztályaival.

kv

A NAP

A kételkedés dicsérete

Amikor a szemüveg elhomályosodik, az ember szappanos, langyos vízzel, netán szeszes, puha ronggyal, vattával megtisztogatja; ha azután sem lát tisztábban, szemorvoshoz megy, netán kicseréltei a szemüvegét.

Mit tegyen, akinek a világképe mosódik el? Gomoly-, avagy viharfelhők úsznak át a látómezején, elfödik a szellemi tájat, beszürkül a világ, zagyvásodik az ég, a gondolat — ezen nem segít az optikus. Bölcseleti látszerészeket pedig nem ismerek.

Orvosi rendelők avagy látszerészeti szakboltok mintájára, ha valaki filozófiai rendelőket állítana fel, ahová betérhet a tanácstalan, az elbizonytalanodó, a dolgokat végképp nem értő — vajon sorban állnának-e az emberek?

Avagy kevesen vallanák be maguknak — és még kevesebben másoknak —, hogy nemigen értik a világot?

Kevesen lennének kíváncsiak a tárgyilagos, szabatos, kerek és cáfolhatatlan igazságra — már, ha van ilyen?

Avagy lennének híresebb, fölkapottabb, divatos világnézetdoktorok, akikhez csak protekcióval, előjegyzéssel, hosszú várakozási idő után jutnánk be? S lennének mellettük kontárok is, a filozófia kuruzslói, a szellem szélhámosai? Akik az hirdetnék, hogy magának az Istennek a tenyeréből jósolnak?

Egykori tévbizonyosságaimnál már-már rokonszenvesebbek a mostani bizonytalanságaim. Tisztább és tisztességesebb kételkedni abban, hogy birtokomban az egyedül üdvözítő igazság —, mint vakhitben tévedni. S talán az igazságok könyvénél is izgalmasabb lenne a bevallott tévedések könyve...

DIURNUS

Papp Tibor

BÁT: hullámvasúton a dollár

Tavaszra vár a márka

Legalábbis a szabadpiacon. A múlt hét elején a dollár – bizakodó fundamentális jóslatoknak engedelmeskedve – némileg erősödött. Jött azonban a technikai korrekció, ami azt jelenti, hogy a piac a grafikonelemzők (akik az előbbi, a gazdaságelemzésen alapuló tőzsdei szereplők ellenlábasai) monitorain megjelenő kusza vonalak előrejelzéseinek megfelelően alakult.

Végül is a dollár lapzártakor a japán valutával szemben gyengült, míg a márka erősödése miatt nagyjából tartott maradt. Ugye, hogy jó az óvatosság?

Nos, hazai tőzsdepiacunk a legközelebbi, novemberi határidőre 1,47 századnyi dollár–márka keresztárfolyamot produkált 59 forintos márkajegyzésével (igaz, közeledik a végső zárás), decemberre pedig csupán 1,64 század az eredmény. (Korábban valamivel 1,7 alatt vártuk, de akkor még nem kakaskodott a márka.)

Aki akar, böven vehet 62 forintos újévi márkát, míg a márciusi határidő piacának igencsak „megártott a tavaszi zsongás". Árfolyama 15 filléres, tehát jelentősnek mondható erősödéssel 63 forint 75 fillérre emelkedett. A 15 filléres emelkedés pedig azért nevezhető jelentősnek, mert a licitálás során 5 fillérenként változhat a jegyzés, a legkisebb vásárolható mennyiség, a tőzsde nyelvén az úgynevezett kontraktus pedig 2000 márka.

A dollár orientációs ára decemberre 102 forint 30 fillér, (egyébként még ilyen áron is veszik, de úgy kell nekik), holott várták némi csökkenését, mivel Japán és a tengerentúli nagyhatalom megegyezése csak látszólagos. Folyik tehát az USA „gyarmatosítása". Állítólag a két óceán közötti kereskedők és gyártók megint dömpinget emlegetnek, a távoli szigetország azonban folyamatosan tagadja a vádakat, és rendíthetetlenül szállít, legutóbb már Európát is újból megcsípve (lásd a videoügyben bevezetett, az árnak csaknem duplájára rúgó „büntető" vámot).

O. Cs. S.
MET

A FŐBB EURÓPAI VALUTAKÖZPONTOKBAN 1993. NOVEMBER 12-ÉN ÉRVÉNYESÜLŐ ÁRFOLYAMOK

	USD	GBP	CHF	DEM	ATS	NLG	FRF	BEF	ITL
1 USA-dollár USD	1,0000	0,6766	1,4970	1,6932	11,9078	1,9015	5,9020	36,2250	1657,75
1 angol font GBP	1,4780	1,0000	2,2126	2,5025	17,5997	2,8104	8,7232	53,5406	2450,15
1 svájci frank CHF	0,6680	0,4520	1,0000	1,1311	7,9544	1,2702	3,9426	24,1984	1107,38
1 német márka DEM	0,5906	0,3996	0,8841	1,0000	7,0327	1,1230	3,4857	21,3944	979,06
100 osztrák schilling ATS	8,3979	5,6819	12,5716	14,2193	100,0000	15,9685	49,5642	304,2124	13921,55
1 holland forint NLG	0,5259	0,3558	0,7873	0,8905	6,2623	1,0000	3,1039	19,0507	871,81
1 francia frank FRF	0,1694	0,1146	0,2536	0,2869	2,0176	0,3222	1,0000	6,1377	280,88
100 belga frank BEF	2,7605	1,8677	4,1325	4,6741	32,8718	5,2491	16,2926	100,0000	4576,26
1000 olasz líra ITL	0,6032	0,4081	0,9030	1,0214	7,1831	1,1470	3,5602	21,8519	1000,00

Tétova tétlenség a devizapiacokon

Kis mozgás, nagy várakozások

Meglehetős unalomban, minden különösebb árfolyammozgást mellőzve telt el a legutóbbi hét a devizapiacon. A közelmúltbeli jelentős dollárerősödés átmenetileg megtorpanni látszik. Ebben az új fejleményben többek között közrejátszott az is, hogy csütörtökön zárva voltak az Egyesült Államok bankjai. Ez ugyanis már tradicionálisan likviditásszűkülést okoz a devizapiacon, ami természetszerűleg az árfolyamok mozgását is jelentősen csökkenti.

Nem csoda hát, hogy szinte valamennyi fontosabb devizaárfolyam csak szűk sávokban ingadozott ezen a héten. Nagy a valószínűsége azonban annak, hogy ezt a megtorpanást inkább csak erőgyűjtésnek tekinthetjük. Ezt sugallják egyrészt a technikai tényezők, amelyek nem mutatnak visszaesésre utaló jeleket a dollárárfolyam-trendekben. Még inkább erre utalnak azonban a piacnak a hamarosan a legfrissebb amerikai gazdasági adatokról megjelenő összefoglalóval kapcsolatos várakozásai. A legfontosabb jelzést a pénteken esedékes kiskereskedelmi forgalmi adatok – a fogyasztás helyzetének leghűbb tükörképei – adhatják. Ha ezek elérik, vagy meghaladják az általában várt 1,2 százalékos növekedési értéket akkor a dollár, amelynek most a legfontosabb európai devizákkal szemben amúgy is kedvező a helyzete, tovább erősödhet. Az 1,70-es dollár/márka szint áttörése és stabil megtartása már több mint megalapozottá tenné azokat az elképzeléseket, amelyek az év végére a dollár további erősödését várják.

Kevésbé rózsásak a zöldhasú valuta kilátásai a Távol-Keleten. Annak ellenére, hogy mint arra már többször kitértünk a közelmúltban, a japán belgazdasági helyzet egyre aggasztóbb, a jen ismét erősödni kezdett a dollárral szemben. Ennek okát – ellentétben a dollár európai devizákkal szembeni árfolyammozgásával – nem kizárólag a gazdasági tényezőkben kell keresnünk. A jövő hétre tervezett magas szintű amerikai–japán találkozóktól ugyanis a piac Japán belső gazdasági gondjainak ellenére is a jen újabb erősödését várja. Az amerikaiak ugyanis minden bizonnyal ismét síkra fognak szállni a japán deviza magasabb árfolyamon tartása mellett. Ez a lehetőség máris érezteti hatását a piacon: a nagy japán befektetőházak már számos külföldi befektetésüket likvidálták az egyelőre még magasnak tűnő dollárszinteken, arra számítva, hogy ez számukra az utolsó lehetőség. (S egyben természetesen azt tervezve, hogy a jen várt erősödése után jókora haszonnal ismét visszavásárolják azokat!) Ezzel párhuzamosan jelentően csökkentek a japán exportőrök által benyújtott dolláreladási utasítások, mivel reménytelennek tűnik azok kellően magas árfolyamszinten történő végrehajtása.

Az európai piacok is meglehetősen csendesek voltak a közelmúltban. Nem csupán az okozta ezt, hogy az amerikai ünneppel egybeesett a francia és a belga bankok szünnapja is, hanem a piac általános megtorpanása is. Megfelelő impulzus hiányában ugyanis nem igazán volt miért kereskedni.

A márka gyengülése az európai árfolyamrendszer maradékán belül már megszűnt, de újabb erősödésnek nem látszanak jelei, inkább csak stabilizálódásról beszélhetünk. A piac teljes közönyére jellemző, hogy a Deutsche Bundesbank alelnökének nyilatkozata is hatás nélküli maradt. Ebben ugyanis lényegében azt fejtette ki, hogy a német jegybank csak az inflációs és pénzmennyiségi adatok valamelyest jobbra fordulását várja az újabb kamatlábcsökkentéssel. A dollár/márka árfolyam várható emelkedése és a jen potenciális erősödése azonban még Európán belül is megkérdőjelezheti a márka árfolyammozgásának irányát ezen átmeneti stabilizálódás után.

Koltai Zsolt
BKD-Bank Rt.

Feketén fehéren

Megszokott mederben folyt az élet az elmúlt héten a fővárosi illegális pénzváltó helyeken. A nepperek továbbra is kénytelenek voltak beérni az ilyenkor szokásos, meglehetősen gyenge forgalommal. A Belvárosban az üzletág helyzete nem javult, hiszen a már jó ideje működő hivatalos pénzváltók környékén most is gyakran felbukkannak a rend őrei. A Keleti pályaudvaron és környékén ezzel szemben a jelek szerint nem elég hatásos a hatósági ellenőrzés. Itt ugyanis látszólag zavartalanul működik a feketepénzpiac, amely látszólag kuncsaftokban sem szűkölködik.

A csencselők meglehetősen rossz forgalma alig érezhető az egyes valuták árfolyamában. Az USA-dollár megítélése például egyáltalán nem változott legutóbbi híradásunk óta. Visszaestek viszont a német márka árai. Vételi és eladási árfolyama egyaránt tíz fillérrel alacsonyabb a legutóbbinál. A város különböző pontjain tevékenykedő nepperek változatlan áron adják és veszik az osztrák schillinget is. Felfelé tart a franciá frank. Árfolyamai tíz fillérrel emelkedtek az elmúlt héten. Ehhez hasonlóan alakult a svájci frank feketepiaci megítélése is. A nepperek ezt a valutát is a korábbinál tíz fillérrel magasabb áron vásárolják meg és adják tovább. Hosszú ideje először ingott meg az olasz líra jegyzése. Ezért a valutáért a csencselők hetekig azonos összegeket ajánlottak, illetve változatlan áron kínálták megvételre. Most azonban a jelek szerint a líra ismét régi formáját hozza. Vételi és eladási ára tudniillik egyaránt tíz fillérrel visszaesett.

FEKETEPIACI ÁRFOLYAMOK

Pénznem	Vételi árfolyam (Ft)	Eladási
USA-dollár	99,0	103,0
Német márka	58,1	62,1
Osztrák schilling	8,4	8,9
Francia frank	16,9	17,9
Svájci frank	67,1	71,1
Olasz líra (ezer)	60,2	63,2

KELET-EURÓPAI VALUTÁK ÁRFOLYAMA BÉCSBEN
(100 egységre, 1993. 11. 12)

Valutanem	Árfolyam ATS-ben
Szlovák korona	00,00–37,00
Cseh korona	38,50–43,50
Rubel	00,00–01,30
Lengyel zloty	00,030–00,060
Bolgár leva	25,00–45,00
Román lej	00,40–01,40
Magyar forint	10,75–12,75

MAGYAR ÉRTÉKPAPÍROK ÁRFOLYAMA BÉCSBEN (ATS)
(1993. 11. 12.)

IBUSZ:	225–245
Skála:	290–315
Fotex:	44,50–46,50
Novotrade:	530–560
Főnix:	90–110
Zalakerámia:	240–260

A KÁPÉ tippjei

AZ ÜZLETI HETILAP

Mind több kárpótlási jegy hasznosítására alakult társaság ajánlja részvényeit a kárpótlási jeggyel rendelkezőknek. A Budapest Értékpapír és Befektetési Rt. által szervezett Kárpótlási Jegy Hasznosító Rt. mellett jelenleg két másik cég részvényei is jegyezhetőek. A konstrukció ráadásul lehetővé teszi, hogy a jegyző adóalapját ily módon is csökkentse. Emellett a kis összeggel rendelkező kárpótoltak ennek segítségével részt vehetnek a privatizációban is.

Hosszú távra befektetőknek

Nekik a KÁPÉ a Debrecen város önkormányzata által kibocsátott kétéves futamidejű kötvényt ajánlja. A papírra félévente fizetnek a mai hasonló lekötésű befektetésekhez képest igen magas kamatot (A DWIX kincstárjegy hozamindex kamata plusz három százalék, jelenleg összesen 26,5 százalék.) Ráadásul a befektetés biztonságos is, hiszen fedezetként egy tehermentes hárommilliárd forint értékű ingatlanportfólió szolgál.

Nagyobb kockázatért magasabb hozam

Akik hajlandóak némileg magasabb kockázatot is vállalni a nagyobb nyereség reményében, azoknak a nagybankok részvényeit ajánljuk. Szinte kizárt ugyanis, hogy ezek a cégek csődbe menjenek, és a papírok többsége ma még igen olcsón, a névérték töredékéért megvásárolható. Árfolyamuk a bankprivatizáció közeledtével pedig, igaz csak hosszabb távon, várhatóan erősödni fog.

Az MNB valutaárfolyamai

Érvényben: 1993. november 12.

Devizanem	Vételi árfolyam 1 egységre, forintban	Eladási
GBP	145,60	148,40
AUD	65,42	66,66
BEF (100)	272,23	276,89
DKK	14,60	14,86
FIM	16,93	17,33
FRF	16,71	16,99
GRD (100)	40,53	41,37
NLG	51,88	52,74
IEP	138,23	140,83
JPY (100)	92,86	94,06
CAD	75,01	76,41
KWD	330,11	335,61
DEM	58,26	59,22
NOK	13,38	13,62
ITL (1000)	59,36	60,64
ATS (100)	828,45	842,05
PTE (100)	56,60	57,70
ESP (100)	71,98	73,50
CHF	65,90	66,98
SEK	11,91	12,04
USD	98,68	100,24
ECU	111,40	113,36

A kereskedelmi bankok fontosabb valutaárfolyamai

Érvényben: 1993. november 12.

	MKB		Budapest Bank		OTP		Postabank		IBUSZ Bank		MHB	
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási
	árfolyam 1 egységre, forintban											
GBP	142,59	151,41	142,44	151,44	142,39	151,19	142,70	151,52	141,77	150,54	142,59	151,41
FRF	16,34	17,35	16,38	17,32	16,34	17,38	16,35	17,36	16,34	17,35	16,34	17,35
NLG	50,75	53,88	50,93	53,69	49,74	55,06	50,73	53,87	50,80	53,95	50,74	53,88
JPY (100)	90,59	96,19	91,51	95,25	88,16	97,50	90,54	96,14	89,74	95,29	90,56	96,16
DEM	56,95	60,48	57,42	60,54	57,11	60,51	56,97	60,49	56,99	60,52	56,96	60,48
ITL (1000)	58,19	61,79	58,24	62,36	57,42	63,16	58,21	61,81	58,43	62,04	58,22	61,82
ATS (100)	809,55	859,63	816,35	860,63	811,19	862,53	810,04	860,14	810,57	860,70	810,10	860,28
PTE (100)	55,44	58,86	55,46	59,16	54,57	60,01	55,43	58,86	55,66	59,11	55,44	58,86
ESP (100)	70,55	74,91	70,29	75,21	69,72	76,52	70,54	74,90	70,94	75,33	70,58	74,94
CHF	64,41	68,40	64,69	68,15	64,62	68,54	64,40	68,39	64,68	68,69	64,38	68,37
SEK	11,67	12,40	11,62	12,48	11,42	12,88	11,68	12,41	11,73	12,46	11,67	12,39
USD	96,50	102,47	96,80	101,44	96,34	102,18	96,50	102,47	96,44	102,41	96,49	102,46
ECU	109,00	115,75	109,17	115,55	107,01	117,95	108,98	115,73	108,96	115,71	109,00	115,74

A
"Legmagasabb kamat"
...garanciával!

Az Aranybetétkönyv "Legmagasabb kamat" garanciával*) Használja ki ezt a lehetőséget és nyerjen egyet a 150 osztrák Aranydukát közül.

*) Aranybetétkönyv 100.000,- tól. Takarékbetétek 12 havi lekötés mellett, negyedévenként a pénzpiac változásait követve 500.000,- nál már 20,5% -os; értékhatár megkötése nélkül 24 havi lekötésben évi 23% -os kamattal helyezhetők el.

VOLKSBANK
Hungary

Magyarországi Volksbank Rt
1088 Budapest, Rákóczi út 7
Tel.: (06-1) 2661688

Volksbank. A bizalom kötelez.

Búcsú Reviczky Ádámtól

Ma délután két órakor a Farkasréti temetőben kísérik végső nyughelyére *Reviczky Ádámot*, annak az ősi nemesi családnak XX. századi leszármazottját, mely hétszáz éven át politikusok és diplomaták, tudósok és katonák egész sorát adta a magyarságnak. Személyi iratainak foglalkozási rovatába fél évszázaddal ezelőtt „hivatásos utászfőhadnagy", halála előtt „nyugdíjas mérnök" volt bejegyezve. De akinek lehetősége nyílt lelkének mélyebb járatait megismerni, az tudja, hogy *Reviczky Ádámnak* egész felnőtt életében *egyetlen főfoglalkozása volt: a jó, igaz és emberséges ügyek szolgálata.*

E szolgálat erkölcsi parancsát teljesítette, amikor sokévi anyaggyűjtő munkával, széles körű műveltségének mozgósításával s mindenekelőtt az üldözöttek sorsa iránti empátia kivételes képességével nagy ívű – magyar, angol és héber nyelven megjelent – dokumentumregényben örökítette meg édesapja, *Reviczky Imre* ezredes emlékét. Annak a nagyszerű férfiúnak az alakját, aki emberszeretetének bátor tetteivel a parancsnoksága alá rendelt munkaszolgálatosok, politikai üldözöttek, román, ruszin, délszláv kisebbségbeliek tízezreinek életben maradását segítette elő – megcselekedve mindazt, ami egy süllyedő nemzet becsületének mentésére az ő helyzetében megcselekedhető volt.

Apjának szigorú elvei, totális rendszereket elutasító eszméi vezették Reviczky Ádámot egész közéleti tevékenységében. Mint a magyarországi *Páneurópai Unió alapító tagja s egy ideig ügyvezetője*, népének európai integrálódását elválasztathatlannak tartotta a határon túli magyarok jogegyenlőségének érvényesítésétől, a szomszédos államokkal való őszinte barátság, s kölcsönös bizalom megteremtésétől. Utolsó találkozásunk örömforrása volt egyetértésünk abban, hogy e térség népei nem nyithatják meg történelmük új, létbiztonságos korszakát, amíg egymástól elkülönülve azzal áltatják magukat, hogy *a patriotizmus csakis az ő erényük, míg a nacionalizmus mindenki másnak a hibája.*

Olyan időben, amikor a keresztény eszme némelyek kezében az erkölcsi magatartás, a bensőséges lelkiismereti élet iránytűjéből a földi hatalom megszerzésének és megőrzésének, a hívők és nem hívők rosszízű megkülönböztetésének eszközévé válik, Reviczky Ádám magánemberként éppúgy, mint a *Keresztény–Zsidó Társaság ügyvezető elnökeként* a krisztusi hitelvek és erkölcsi tanítások logikus folyományának tekinti a keresztény egyházak testvériségének, a zsidó és keresztény magyarok őszinte megbékélésének, Magyarország és Izrael barátságának előmozdítását.

Reviczky Ádám nemcsak a legközelebbi szeretteinek, de munkásságát ismerő mindazon honfitársának hiányozni fog, aki közéletünkben a türelem és belátás, a szabadság és felelősség, a tárgyilagosság és igazmondás uralmát óhajtja a vakbuzgóság és előítélet, a cselszövés és demagógia, az álnokság és népcsalás fölött.

Lőcsei Pál

Kurtág György kitüntetése

Az olasz szellemi élet egyik legrangosabb díjával tüntették ki szombaton *Kurtág Györgyöt* Rómában – jelentette római tudósítónk. Az Accademia Nazionale dei Lincei adományozta Antonio Feltrinelli nemzetközi díjat, valamint az azzal járó 200 millió lírát *Giorgio Salvini* elnök nyújtotta át a magyar zeneművésznek azon a ceremónián, melyen az olasz politikai és szellemi élet kiemelkedő képviselői vettek részt.

Abszurd és pornográf disztichonok

Minden verset papírra írva képzelünk el. Pedig lehet másképp is. Például számítógépen. Az első magyar disztichonkészítő versgenerátort Papp Tibor, Franciaországban élő költő, a párizsi Magyar Műhely szerkesztője találta fel.

– Az első és legalapvetőbb kérdés, ha már számítógép is ír disztichont, az nem a költészet halála-e.

– Ez éppen olyan mű, mintha írtam volna egy disztichont. Elmagyarázom. A költők például a börtönben nem tudták leírni a verseiket, így memorizálták. Jött egy alkalmas pillanat, mikor ceruza került a kezükbe és leírták. Gyakorlatilag, a számítógépen generált verset megcsinálom a fejemben, azaz a programban, és jön egy alkalmas pillanat, mikor valaki beindítja a számítógépet, és a gép, mint egy ceruza leírja.

– Ez szépen hangzik, de mind a nyolcbillió variációt csak nem táplálhatta bele egyenként!

– Mind egy szálig én írtam azokat a disztichonokat, és én határoztam meg, hogyan legyen összeállítva. Úgy programoztam, hogy csakis ez az eredmény jöhet ki.

– Ez költészet, technika vagy mind a kettő?

– A költő egyszerre mindig mindent csinál. Ha szonettet ír, az is technika, hogy kijöjjön a tizennégy sor.

– Miért pont a disztichon formát választotta?

– Egyszer eszembe ötlött egy disztichon, és rájöttem, hogy ebből lehetne egy generátort csinálni. Nem tudom megmondani, hogy ez mikor történt. A disztichonnak önmagában olyan formája van, amit nem vállalnék, mert idegen. Ez a tizenkilencedik század elejére jellemző. Disztichont számítógépen már vállalok.

– Jónak tartja az összes disztichont?

– Amit eddig láttam – azt a három-négyezret –, azt mind jónak tartom. Az én ízlésem szerint kitűnő. Öten-hatan foglalkozunk a világon versgenerálással. Jean-Pierre Balpe sokat dolgozik vele, de ő például úgy készíti el, hogy az eredményeket kinyomtatja, és azok közül kivágatja a legjobbakat. Különbség az közöttünk, hogy én azt mondom, mindegyik ugyanolyan jó.

– Így tudom, ezeket nem lehet kinyomtatni.

– Valóban. Én mind a nyolcbillió disztichont egy műnek tekintem. Ha papírra leírok egy disztichont, akkor a klasszikus szerzőnek az egy mű, ha leírok még egyet, akkor az egy más. A lemezen 8 billió 770 milliárd disztichon található. Ha mindegyiket leírom, vagy tudósítom, hogy azt le lehet írni, és mindegyik „a" mű lesz, akkor az a hülye helyzet áll elő, hogy én több verset írtam, mint az egész magyar irodalom együttvéve. Holott ez nem igaz.

Dérzékeltetni szeretném, mit jelet nyolcbillió disztichon. Ha az ember mindegyiket tizenöt másodpercig nézi, és éjjel-nappal olvassa, akkor négy és fél millió évre való olvasmánya lesz. Más példa, ha egy könyvoldalra 4 sort teszünk, ami versben elég szép mennyiség, akkor címmel együtt tizenhárom disztichon kerül rá. Ha kétszáz oldalas könyveket készítenénk, hárommillió könyvet kéne nyomtatnunk. Ez van a kis lemezen.

– Lehet ezek után még disztichont írni? Vagy úgy kérdezem, érdemes?

– Én is gondolkodtam már ezen. Majd rájöttem, ez pont olyan, mintha egy disztichont írtam volna. A magyar nyelvnek akkora lehetőségei vannak, hogy ez a nyolcbillió csak csepp a tengerben.

– Ha nem ön csinálta volna ezt a generátort, írna még ezután disztichont?

– Én eddig sem írtam. Számítógépen, ha valaki megcsinálta volna, biztosan nem csinálnék. Mert alapjában véve az avantgárd magatartás egyik lényeges pontja, hogy olyan dolgokat kezdjünk ki, amik megcsontosodnak a kultúrában, a szemléletben, az irodalomban. Tehát az, hogy egy számítógép tud verset generálni, az nekem egy rúgás, egy lökés. Ha már nem robban, amit csinálok, a gyutacsa elnedvesedett, abban a pillanatban már nem érdekel.

Papp Tibor számítógépes önarcképe

– Hogyan látja az avantgárd helyzetét Magyarországon?

– Ezt két részre osztanám. Ahhoz képest, milyen volt a helyzete ezelőtt tíz évvel, nagyon jó. Mert az avantgárdot képviselők azt csinálhatják, amit akarnak. Lehetőségei vannak. Pénze viszont nincs. Avantgárd szemmel nézve, a legfontosabb, hogy lehetősége van. A kettes pont: az avantgárdnak nagyon fontos, hogy legyen mindig egy csoport, amely rokonszenvezik vele. Ilyen szempontból elég rossz a helyzete. Gyakorlatilag egyetlen magyar folyóirat vagy könyvkiadó sem pártolja az avantgárdot. Van, amelyik vendégül látja, de nem kimondottan rokonszenvezik vele – a Magyar Műhely és az Új Hölgyfutár kivételével.

A tarhálás meglehetősen zavaró. Harminc éve csináljuk a Magyar Műhelyt. Ingem-gatyám ráadtam a magyar irodalomra, és most is ott tartunk, hogy '93-ra senkitől egy fillér segítséget nem kaptunk.

– Miből fogják akkor a lapot megcsinálni?

– Abból, amiből eddig, saját magunk összeadakozzuk.

– Az avantgárd rajongóin kívül kik olvassák a Magyar Műhelyt?

– Az a réteg olvassa, akihez eljut a lap. Például mi harminc éven keresztül ingyen küldtük ötven vagy száz magyar könyvtárnak a lapot. Amikor már Magyarországon megjelenhettünk, tehát 1989–1990-től, akkor írtunk egy levelet a könyvtáraknak, eddig ingyen kaphatták, rendeljék meg. Nagyon sokan nem igényelték. Azt hiszem, hogy általában az egyetemisták olvasták a lapot.

– A nyáron ismét volt Magyar Műhely-találkozó Keszthelyen.

– Huszonöt éve, hogy a Magyar Műhely évente, kétévente összehívja a társait és a szimpatizánsokat. Tanácskozást szervez a lap és az avantgárd aktuális problémájáról. Az ideinek „Friss, meleg az avantgárd" volt a címe. Jelezni akartuk, hogy nem érezzük elöregedettnek a problémát, hancúrozni akarunk most is.

– Úgy tudom, már Keszthelyen is bemutatta a versgenerátort!

– Ott volt az egyik ősbemutatója, mert a Tokaji Írótáborban is megmutattam. Minél több helyen be akarom mutatni, hogy helyet kaphasson.

Egyébként legközelebb november 25-én az ELTE Tanárképző Főiskola irodalmi klubjában mutatom be a versgenerátort.

Szemere Katalin

Telefon kisközpontok

KOMMUNIKÁL

Szó többé nem száll el. A kommunikáció konstruktív hálójába fogva

Írógép

LÉTREHOZ

alkotássá válik. A Samsung kommunikációs rendszerek munkája minden

Telefaxok

KÉZBESÍT

fázisában eszközöket, egyben dinamikus hátteret is jelentenek.

Zsinór nélküli telefon

ELKÍSÉR

SAMSUNG KOMMUNIKÁCIÓS RENDSZEREK MEGVÁSÁROLHATÓK:

Samsung Electronics Magyar Rt.
1039 Budapest, Lehel u. 15/17.
Telefon: 188 7925, 250 2311
Fax: 1689453 (Csak kereskedőknek)

Phonia Kft. 1038 Budapest,
Hegesztő u. 11. Telefon: 168 75 74

Schröder & Tsa. Kft. 1143 Budapest,
Semsey u. 9. Telefon: 267 67 25, 267 67 26

Távközléstechnikai Kft. 8000
Székesfehérvár, Novák K. ltp. 5. Tel.: (22) 311 011

Távisz Kft. 1097 Budapest,
Gyáli u. 22. Telefon: 147 05 60

Intelnet Bt. 1082 Budapest,
Baross u. 109. Telefon: 114 5999

AZ ÉLETRE KELTETT TECHNOLÓGIA
SAMSUNG ELECTRONICS

PAPP Zoltán belsőépítész

Exposzámtan?

Garantált csőd: alultervezett tömegközlekedés

Kezembe került az Expofórum március 5-i számában a VIII. oldalon A döntés adatai című közlemény a hivatalosan elfogadott világkiállítási adatokról. Ebben meglepetéssel olvastam, hogy a tervek szerint 12 millió látogatóval és 8 millió többszöri megtekintővel összesen 20 millió jegyváltó látogatót vettek figyelembe a tervezés alapjául. Az ausztráliai brisbane-i világkiállítás 15 milliós adatát vették alapul. Ezzel szemben én az ország 1991. évi idegenforgalmi tényadatának alapulvételével vizsgáltam a lehetséges látogatók számát.

Brisbane nem minta

Véleményem szerint nem szabad a 70 000 lakosú Brisbane-t alapul venni, hiszen az kisváros. A 20 milliós Ausztráliától csak messze találhatók nagyobb népességű országok. Míg Budapest Közép-Európa közepén fekszik, környezetében 700 millió ember él, tehát egészen más földrajzi és népességi körülményekkel bír. Tévút tehát a programiroda 12, illetve 20 milliós látogatói száma. Mert a Brisbane-ban regisztrált 15 milliós látogatási szám a 20 milliós lakossághoz képest óriási eredmény, viszont az általam megállapított 31,8 millió látogató a környező 700 millió lakosnak csak 2,3 százaléka.

Hasznos lenne figyelembe venni az Expofórum június 4-i számában a VIII. oldalon megjelent beszámolót a sevillai kiállítás látogatottsági számáról. Az első hónapban 4,5 millió jegyet váltottak. Ennek alapján a rendezőség október 12-ig 40 millió belépőjegy eladásával számol. Tehát amikor én 31,8 millió jegyvásárlással kalkuláltam, akkor igen nagy mérséklettel voltam, mert azt is figyelembe kell venni, hogy Sevilla Európa délnyugati félszigetének alsó részén fekszik, ezért északon csak Franciaországgal határos. Tehát a távolabbi országokból odautazóknak költségessé teszi felkeresését. Ezzel szemben Budapest 100-500 kilométeres körzetében 300 millió lakos él, és a szomszédos körzetben további 400 millió. Megállapíthatjuk, hogy Budapest Sevillával szemben nagyobb földrajzi előnnyel bír.

A hivatalosan kalkulált 20 millió látogató számot meg kell változtatni, mert az alultervezés következménye a közlekedési csőd és botrány lesz, nemcsak a helyi, hanem az országos közlekedésben, a szálláshelyekben és az ellátásban is.

A hivatalos döntésben az is szerepel: úgy számoltak, hogy a legforgalmasabb napokon 110 ezren keresik fel a kiállítást, és napi tízórás nyitva tartással számolva, az óránkénti látogatók száma – ebből következően körülbelül 11 ezer lesz. Tehát nem vették figyelembe a látogatók azon törekvését, hogy minél előbb beérkezzenek, hogy idejük legyen mindent megtekinteni. Mert a látogatók többségének csak egyszeri belépésre lesz pénze.

Ez az elgondolás teljesen abszurd, mert a 10 órai közlekedési beosztással az utolsó órában beérkezőknek nem marad ideje a kiállítás megtekintésére, márpedig azért utazott Budapestre, hogy a kiállítást alaposan megtekinthesse. Ilyen adatfelvétellel csak közlekedési csőd és botrány várható, ha e téves adatokat nem változtatják meg.

Az én látogatottsági számításom alapján a nyári két hónap szombatján és vasárnapján várható a legnagyobb számú látogató, körülbelül 500 ezer fő, akiknek négy óra alatt kell beérkezni a kiállítás területére, hogy még legalább 8 órájuk legyen a látnivalók megtekintésére. Ebből következik, hogy 125 ezer embernek kell óránként bejutni a kiállítás területére.

Metró a megoldás

Amennyiben pedig beigazolódik a sevillainál nagyobb érdeklődés a kiállítás iránt, vagyis az általam számított 31,8 milliót is felülmúlja az érdeklődők száma, azt remélem, hogy ez a többlet a hét hétfőtől péntekig terjedő napjaira fog esni, és ezért a szombati és vasárnapi legnagyobb látogatói számot nem fogja túllépni, ennek következtében a – szükséges és általam számított – tömegközlekedési járművek, illetve a létesítendő metróvonal a jelentkező látogatókat tumultus nélkül el fogja tudni szállítani négy óra alatt.

Korábbi írásomban részletesen felsoroltam és megadtam a kiállítási területhez közönséget szállítani tudó tömegközlekedési járművek lehetséges sűrített járatainak szállítóképességét. Ez egy óra alatt 64 060 főt tesz ki, tehát a 140 ezer saját autón és magánautóbuszon 4 óra alatt érkező látogatószámot el ll osztani négy órára, tehát egy óra alatt 35 ezeátogató érkezne. Összesen 99 060 fő. A kiállításrérkező látogatóknak 8 órától 12 óráig be kell érkeni a kiállítási területre. Ezért a legnagyobb, 500zres látogatószámot el kell osztani 4 órára, azaz :y óra alatt 125 ezer látogatónak kell beérkezni. n csak 99 060 főt lehet a kiállításhoz szállítani tmegközlekedési járművekkel és magánkocsikk. A maradék 28 940 főt csak metróval lehet céa, azaz az Irinyi József utcai főbejárathoz juttai. Kétperces követéssel 30 vonat hat kocsival kés óránként 27 ezer utast szállítani.

Ennek metrónak lesz a feladata a jelenlegi l, 2 és 3 számú metróvonalról közvetlen átszállással aátogatókat a világkiállítás Irinyi József úti főbáratához szállítani. De nemcsak ennek kell mefelelnie, hanem a kiállítás ideje előtt és után is gdaságosan kell működnie.

A Városháza balfogása

Ha a közkedési utak zsúfoltak, ezért a tömegközlekedést csak az útfelelület alatt, keresztezés nélküli modn építésű gyorsvasúttal, metróval lehet lebonyolani. Két vonal épült meg az elmúlt 40 év alatt, többszöri munkaleállítással, mert a hozzá nem értő vetők a vas és acél országát akarták megvalósíta – nyersanyag nélkül. Ezért nem maradt pénz a özlekedés fejlesztésére. Ezt a hiányt kell Budapt vezetőségének sürgősen pótolni – nemcsak a vágkiállítás miatt.

A Városázán a világkiállítás közlekedési igényét nem veék figyelembe. Ez a következménye a helytelen datokból való kiindulásnak. Ellenben tendert írtaki a Kelenföldi pályaudvar–Tétényi út–Kosztolányi tér–Móricz Zsigmond körtér–Műegyetem–Gnok tér–Kálvin tér útvonalú metróra. Később indkét végét meghosszabbítanák a gazdagréti vlgy felé és a Bosnyák térig. A Móricz Zsigmod körtértől elágazással a Budafoki út vasúti töltéslatti részéig, az ottani ideiglenes javítóműhelyi. Ezzel a kis vonalrésszel a kiállítás látogatóinak a kiállításhoz való szállítását nem vették figyembe. Ez a következménye a helytelen adatokbl kiinduló látogatószám megállapításának.

Vittay Győző

Bérbeadás: 99 évre

Az ingatlanfejlesztés tenderei

(MTI) A Világkiállítási Programiroda még ebben az évben kiírja az expóval kapcsolatos ingatlanfejlesztésekre vonatkozó nemzetközi tendert, melynek szövegét a nemzetközi és a magyar sajtóban is közzéteszik. Az érdeklődők számára azonban már jelenleg is rendelkezésre áll az a nemrégiben megjelent befektetési tájékoztató, amely előzetes információkat nyújt a meghirdetendő telkek hasznosításáról.

Az 1996-os expo helyszíne Budapest déli részén, a belső városrész szomszédságában lesz. A városépítési, esztétikai és más szempontok alapján kiválasztott 80 hektáros világkiállítási területen belül, maga az expo 36 hektáron épül fel. A fennmaradó 44 hektáron a kiállításhoz kapcsolódó kiemelt ingatlanfejlesztésekre kerül sor. A tervek szerint az expo területén belül mintegy 60 ezer négyzetméter fedett kiállítási célú épület, 50 ezer négyzetméternyi szabad kiállítási terület és 17 ezer négyzetméter pihenőterület lesz. Emellett intézményi, adminisztrációs, idegenforgalmi, vendéglátási és kereskedelmi létesítmények is épülnek, s kidolgozásra kerültek már a közlekedés, parkolás és tömegközlekedés megoldási javaslatai is.

Az ingatlanfejlesztési zónában szállodák, iroda- és parkolóházak, kulturális létesítmények épülnek, amihez egy sok telekből álló telekegyüttes áll a befektetők rendelkezésére. Egy ajánlattevő akár több telek hasznosítására is ajánlatot tehet.

Fontos tudnivaló, hogy a kiíró a telkeket 99 évre tervezi bérbe adni, a bérelt területre ráépített építmény tulajdonjoga viszont véglegesen a bérlőt illeti meg. A beruházást az érvényes magyar jogszabályok alapján kell a befektetőknek megvalósítaniuk, s nem árt azt is figyelembe venni, hogy az ajánlatok elbírálása során a kiíró preferálni fogja a környezetkímélő megoldásokat és a magyar beszállítók minél nagyobb részarányát. A Petőfi híd és a Lágymányosi híd között elterülő pesti Duna-parti telkekről – itt ma a MÁV-pályaudvar és a csepeli gyorsvasút vágányai találhatók – általánosságban elmondható, hogy szinte 100 százalékban beépíthetők. Az épületek előírt magassága 25-40 méter között változhat a telektől függően, de mindenhol követelmény, hogy a magas tetővel le nem fedett területeken tetőkertet kell kialakítani.

A személygépkocsik várakozását és tárolását minden esetben a telken belül, térszín alatt kell megoldani. Némi eltéréssel ugyanez vonatkozik az Egyetemváros és a Kopaszi-gát területén lévő, összesen hat beépíthető tömbre is. Itt egyes esetekben még az is meg van határozva, hogy az épület által elfoglalt területen a 10 centiméternél nagyobb átmérőjű fák áttelepítéséről gondoskodni kell, az építési vonaltól 20 méternél távolabbi fák megtartása pedig kötelező.

Az 1996. május 11.–október 4. között 150 napon át nyitva tartó expo '96 kiállítás „első kapavágásai" hamarosan megkezdődik. A világkiállítási törvény a költségvetésből 17 milliárd forintot – folyó áron 30 milliárdot – hagyott jóvá. Ebből 1993-ban már mintegy 8 milliárd forintnyi összeget fordítanak kártalanítási, kisajátítási, közműfejlesztési és csatlakozó fővárosi infrastrukturális beruházások munkálatainak fedezésére. Az expo összköltsége természetesen jóval meghaladja a költségvetés által biztosított összeget. A számítások szerint a teljes összeg elérheti a másfél milliárd dollárt, közel 100 milliárd forintot. Az 5 milliárd forintos fővárosi hozzájárulás mellett tehát mintegy 75 milliárd forintra kell hazai és külföldi befektetőket keresni.

KÁVÉZZON AZ OPERÁBAN

Ön már bizonyára hozzászokott a Douwe Egberts Omnia minőségéhez. Reményeink szerint e sorok olvasása közben is felidéződnek Önben azok a kellemes pillanatok, amelyeket csak a Douwe Egberts Omnia képes megteremteni felejthetetlen zamatával, finom ízével és harmónikus illatával. Bízunk benne, hogy kedvenc kávéjával kötött barátsága örök.

Most ismét egy tartalmas időtöltéshez szeretnénk lehetőséget nyújtani. Ha a Douwe Egberts Omnia kávé vákuum csomagolásán található ***kis piros címkéből hármat*** beküld a címünkre, Ön és egy vendége is ott lehet az Operaház Nyári Fesztiválja előadásainak egyikén. A pénteki és szombati esték pontos műsorát a Pesti Műsorban kísérheti figyelemmel. Összesen 150 jegyet sorsolunk ki a Nyári Fesztivál folyamán. A vidékről érkező nyertesek szállásáról a Douwe Egberts Compack Kft. gondoskodik.

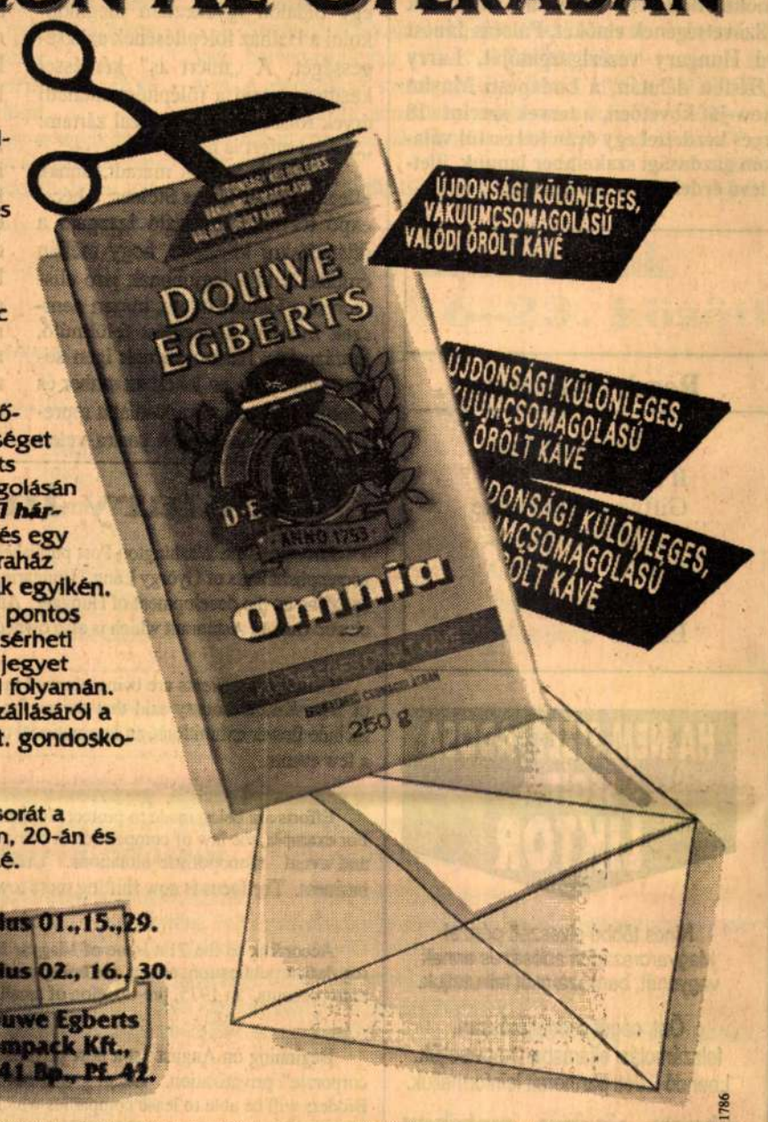

A szerencsés nyertesek névsorát a Népszabadságban július 6-án, 20-án és augusztus 3-án tesszük közzé.

Beküldési határidők: július 01.,15.,29.

Nyilvános sorsolások: július 02., 16., 30.

Címünk: Douwe Egberts Compack Kft., 1441 Bp., Pf. 42.

1786

DOUWE EGBERTS KÁVÉ
CSAK FINOM LEHET

DOUWE EGBERTS
D·E ANNO 1753
Omnia

ITT A PRIVATIZÁCIÓ

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából a MOL Rt. Magyar Olaj- és Gázipari Részvénytársaság 2 üzletét 1992. augusztus 26-án 9.00 órakor kezdődő árverésen értékesíti, az alábbi sorrendben.

Üzlet címe:	Üzletköre	Árverésének időpontja:	Kikiáltási ára: (Ft)	Bánatpénz összege (Ft):	Privatizációs költség (Ft):
Budapest X., Kőbányai út	Töltőállomás	9.00 óra	4 900 000,–	240 000,–	600 000,–
Dunakeszi Tanácsköztársaság u.	Töltőállomás	11.00 óra	4 700 000,–	230 000,–	550 000,–

Biztosított garanciával a közterület használati joga és a vagyontárgyak tulajdonjoga kerül értékesítésre.

Árverések helye:
Oktatási Központ
Budapest XIV., Vágány utca (töltőállomás)

Árverésre jelentkezés feltétele:
A bánatpénz (látra szóló betétkönyv) letétbe helyezése 1992. augusztus 19-ig a főpénztárban, Budapest IX. ker., Közraktár u. 30.

Az árverésen részt vevők **anonimok maradnak.**

A privatizációs költséggel csökkentett vételárra kedvezményes kamatozású hitelt (egzisztenciahitel) lehet igénybe venni. A privatizációs költség kivételével a vételár kiegyenlítésénél az Állami Vagyonügynökség a kárpótlási jegyet a kamattal növelt névértéken befogadja.

További információt és üzleti tájékoztatót a szervezést és az árverést lebonyolító marketing-igazgatóságon Gyurcsik Gézáné vagy Huray Győzőné ad. (Budapest IX. ker., Közraktár u. 30. V. emelet) Tel.: 117-0931 vagy 117-0825)

A meghirdetett üzletek természetes személy és természetes személyekből álló gazdasági társaságok részére értékesíthetők.

2190

MNB, VOSZ, Ford Hungary

Holnap nyit az ötnapos Balaton-vásár

A Balaton-part déli oldalán csak a beavatottak tudnak a holnap nyitó tóparti vásárról, a miniexpóról. A siófoki önkormányzati hivatalban készségesek, de részletekkel nem szolgálhatnak, hiszen magánvállalkozásról van szó.

Irány a helyszín. A Dunántúli Regionális Vízmű impozáns telepe csak kőhajításnyira fekszik a mindig zsúfolt 70-es főközlekedési úttól, mégis zárt világot találunk itt. A DRV emberei végzik hétköznapi munkájukat, számukra is meglepetés volt: expót rendeznek a hatalmas csarnokban és a pedáns rendben tartott utakon, parkokban.

Balatonszéplak alsó, vasútállomás. Innen fut az út a DRV irányába, s alig kétperces autózás után portásfülkébe boltik a látogató. A kis épület üres, a sorompó leeresztve. Az ember kiszáll, kioldozza a spárgát, és felnyílik a vasszerkezet. Szabad az út.

Egy héttel az expo megnyitása előtt alig lézengett valaki az irodaépületben, végül egy fiatalember körbekísért. A hangárszerű nagycsarnok felét kiürítették, a gépeket paraván választja majd el a kiállítástól. Itt már csak a vállalkozókat várják: jöhetnek a kiállítók és a rengeteg áru.

Máté Lászlóval, a DRV üzemigazgatójával a Hotel Família nevű szállodában találkoztunk. A négycsillagos, valóban családias vendégfogadó mindent tud, amire az igényes vendégnek szüksége van. Az igazgató, *dr. Almacht* Ottó nincs a házban, éppen expoügyben futkos. Legfőbb ideje, mert nincs már sok idő hátra, dehát ez már a kiállítások és vásárok sajátos természetrajza: nyitás előtt három perccel még szegelik a drapériát.

Az üzemigazgatótól megtudtam, hogy a balatoni forró nyárban üdítő esemény lesz a július 17–22. között megrendezett vásár. A Glahé International Kiállításszervező Kft., a dunántúli vállalkozók és a Hotel Família közreműködésével rangos rendezvénynek nézünk elébe. Tudni kell, hogy a világ egyik legnagyobb vásárrendező cége, a kölni Glahé és magyarországi leányvállalata mozgalmas, show-elemeket sem nélkülöző, igazi mediterrán vásárt kíván rendezni a Balatonon.

Azt vállalták, hogy a nagy földközi-tengeri vásárok – Bari, Izmír, Szaloniki – mintájára az árumintavásárt tudatosan kiegészítik az üdülőknek szóló látvánnyal, kikapcsolódást nyújtó programokkal.

A vásár gerincét a járműbemutató jelenti, amely fogyasztásicikk-vásárral – háztartási és kerti eszközök, sport- és szabadidő-felszerelések, divatcikkek – egészül ki. Sok ezer látogatóra számítanak, akik divatbemutatókon, rockkoncerteken, folklórprogramokon is részt vehetnek.

– Hogyhogy éppen önökre esett a szervezők választása? – kérdeztük Máté Lászlótól.

– Az egész úgy kezdődött, hogy az egyik munkatársam szólt, hogy autókiállítást akar valaki rendezni és hely kellene. Később kiderült, hogy sokkal nagyobb szabású dologról van szó. Megbeszéltem a főnökeimmel, ők is támogatták az expót. Aztán megismertem dr. *Nagy* Gábort, a Glahé ügyvezető igazgatóját. Vele és dr. Almacht Ottóval összedugtuk a fejünket és megkötöttük a szerződést. Hogy a kérdésére is válaszoljak: sem közel, sem távol nincs alkalmasabb terület, mint a miénk.

– Csak területet adnak, vagy részt vesznek a kiállítás előkészítésében is.

– Nézze: a DRV meglehetősen elzárva dolgozik, nem kap nagy nyilvánosságot. A 3500 fős nagyvállalat gépészeti részlege a miénk, csupán kétszázan dolgozunk az üzemben. Amikor véglegessé vált, hogy nálunk lesz az expo, valósággal lázba jött a társaság. Helyben elkészítünk egy sor, a vásár számára nélkülözhetetlen kelléket, hiszen kitűnő szakiparosaink vannak. Ezért pénzt kapunk. Ugyancsak megfizetik a rendezők munkáját is, huszonöt munkatársam felügyeli majd a területet.

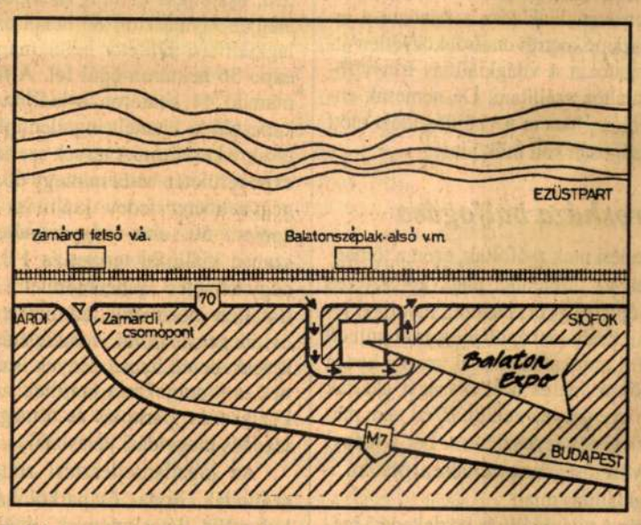

– És mit kap a cég, a DRV?

– Úgy állapodtunk meg, hogy az összes kiadott hely után 30 százalék a miénk, s ugyanennyit kapunk a reklámhordozók bevételéből is. Ehhez még hozzájön a parkolási díj. Ennek bevétele teljes egészében nálunk marad.

– Milyen összegre számít a kiállítás után?

– Nehéz előre kalkulálni, mert a kiállítók száma még nem végleges, folyamatosan érkeznek a jelentkezések. Úgy számoltam, hogy minimum egymillió forint lesz a mi részünk, maximum pedig ötmillió. Azért ez nem rossz...

– A gépészeti üzemben – ez a munka jellegéből adódik – nem állhat meg a munka. Nem fogják zavarni az expót?

– Semmi esetre sem. Sokan külső munkán vannak, hetven-nyolcvan embert szabadságra küldtem. A rendezőkről már beszéltem. Rajtuk kívül a raktárosok és az adminisztrátorok maradnak, s még néhány munkás, akik teljesen elkülönítve tudnak dolgozni.

A DRV már eddig túlteljesítette vállalását. Napokkal a vásár előtt szabaddá tette a csarnokot. Kész az az terem, ahol egyszerre száz vendég foglalhat helyet. Készül a szabadtéri színpad, pontosabban: helye megvan, a kész szerkezetet nemsokára ideállítják. Meglesz az öltözőhelyiség a manökenek:k, s gondoskodtak arról is, hogy legyen ügyfélszgálati iroda, valamint egy ötven négyzetméter tanácskozóterem.

A DRV dolgozói belelendültek a számukra szokatlan vállalkozásba. Kiállítókat szerveztek, részt vettek az ügyintézés bonyolult munkájában is. A szakiparosok kiépítették az elektromos csatlakozókat, ramp kat készítettek az autócsodáknak, feliratokat, zászlókat helyeznek el.

Ezekben a napokban sárkányrepülők húznak majd el a tóparti települések fölött, óriás plakáton hirdetve a Balaton-expót. Figyelemfelhívó táblákat is elhelyeztek a környéken, a közeli és a távoli nyaralóhelyeken egyaránt. A több ezer négyzetméteres csarnok, a szabadtéri terület most már vidékre vár.

A szervezők természetesen előre tekintenek, az 1996-os budapesti expóra, amely szerintük vidékre is kiterjed, elsősorban a látogatottabb üdülőhelyekre, így a Balatonra is. Ez az a terület, amely potenciálisan kihasználható, hiszen sok évtizedes idegenforgalmi tapasztalattal rendelkeznek az itt élők. Nem rengeti meg őket a robbanásszerűn jelentkező szállásigény, s meglehetősen fejlett az infrastruktúra. Mindössze 100 kilométerre fekszik Balatonszéplak alsó a fővárostól, nyilvánvaló, hogy a Budapestre érkező külföldiek kirándulnak a Balatonra is. S ha már itt vannak, akkor ismerjenek meg egy másfajta expót.

A rendezők július huszadikán egyébként várják *a Magyar Nemzet vendégeit, Bod Péter Ákost,* az MNB elnökét és *Palotás Jánost,* a Vállalkozók Országos Szövetségének elnökét.

A mediterrán kiállítás minden nap reggel tíztől este tízig várja a látogatókat.

K. L.

*

A Balaton-expo színpadán, ahol minden nap érdekes műsorok, szórakoztató produkciók várják az érdeklődőket, egy alkalommal komoly, ám csöppet sem érdektelen rendezvényre is sor kerül. Mit már hírül adtuk, a Balaton-expón a Magyar Nemzet Gazdaság melléklete vendégül látja és „ő" interjúra kéri fel a Magyar Nemzeti Bank elnökét, Bod Péter Ákost, a Vállalkozók Országos Szövetségének elnökét, Palotás Jánost és a Ford Hungary vezérigazgatóját, Larry Hinkle-t. Hétfőn délután, a budapesti Maxim Varieté show-ját követően, a tervek szerint 18 óra 30 perces kezdettel egy órán keresztül válaszol a három gazdasági szakember lapunk, illetve a jelenlévő érdeklődők kérdéseire.

Bécsben fődíjat nyert

Budapesté lehetne a Halház

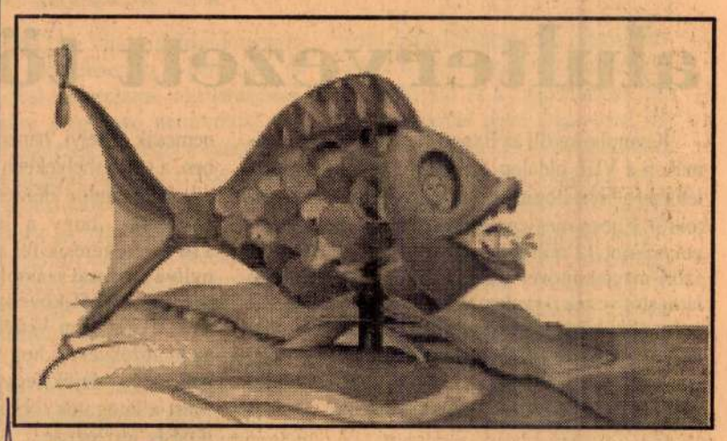

Lesz-e Halház Budapesten? Bécsben lenne, ha az eredeti elképzelés szerint a világkiállítás egyik felét ott rendezték volna.

Egy szokatlan formájú, bohókás, de komolyan végiggondolt épület ötlete nyerte el mintegy három éve a bécsi expóra meghirdetett ötletpályázat fődíját. Az egyetlen építészeti stílushoz sem köthető, hal formájú ház az eredeti elképzelés szerint három-négy emelet magasságú, körülbelül 70 méter széles, a szivárvány színeiben pompázó épület lenne, amelyben ökológiai, környezetvédelmi és információs, kommunikációs centrumot helyezhetnének el, egyúttal alkalmas lenne kiállítások rendezésére is. A hal szájából – egy kávéházból – pedig csodás kilátás nyílhatna a Duna-partra... Az elképzelésből nem lett Bécsben valóság, pedig vállalkozók még Japánból is megkeresték az ötlet gazdáját: megépítenék a Halházat.

Papp Zoltán több mint tíz éve él Bécsben, az utóbbi években már rendszeresen Budapesten is dolgozik, mindkét fővárosban sajátos arculatú és hangulatú műtermet tart fönn, iparművész és belsőépítész.

– A Halház alumíniumból és színes üvegből készült volna, így kivitelezése és funkciója is óriási reklámhordozó – mondja az ötletadó Papp Zoltán. – Míg a bécsi ötletpályázatra a legtöbben űrbéli épületkomplexumokra emlékeztető tervdokumentációkat adtak be hosszabbnál hosszabb leírásokkal, addig én egy oldalon igyekeztem megindokolni a Halház fölépítésének szükségességét. A „miért is" kérdéssel kezdtem, majd a fölépítése melletti érvek fölsorolása után azzal zártam: „Szóval miért is ne?"

A kérdés kérdés maradt, annak ellenére, hogy Klaus Steiner, a bécsi expo terveit koordináló igazgató a díjátadáskor kifejtette, hogy méltán érdemelte ki a legjobbnak járó elismerést a Halház ötlete, hiszen nemcsak minden elképzelést felülmúló, fantáziadús, hanem korunk igen sokatmondó jelképe lehet: az ember és a természet szoros kapcsolatát reprezentálja, ugyanakkor a partra vetett hal a környezetszennyezés elleni föllépést is jelképezi. De hát a bécsiek nemet mondtak a nagy kihívással járó világkiállításnak, így nem épülhet föl az ötletpályázat győztesének álma, az Iris-tó (Duna-sziget) partján, ahogy eredetileg a bécsi exposzervezők tervezték.

– Ahogy kiderült: Bécsben nem lesz világkiállítás, sok helyről megkerestek újra, hogy megépítenék a Halházat, többen is ajánlottak amerikai városokat – mondja Papp Zoltán. – Magyar és osztrák állampolgár vagyok, nemcsak a hazai vizekhez kötődöm, hanem az itthoni halakhoz is. Tiszafüreden születtem, a Hal jegyében, s amíg Magyarországon éltem, sokáig volt halsütödém a Balatonnál. De félre a tréfával: a sok külföldi között a korábbi budapesti világkiállítási programiroda illetékesei is megkerestek és lehetőséget kínáltak, hogy Budapesten épüljön föl a Halház. A Kopaszi-gátat jelölték ki, de mielőtt érdemi megállapodásokat kötöttünk volna, személyi változásokra került sor. Úgy tudom, a projekteket most hirdetik meg, ha a programiroda rendelkezésére álló ingatlanok közül alkalmasat kínálnának föl, akkor ma is tudok válogatni a kivitelezők, illetve a finanszírozók között.

– De hát ön a bécsi ötletpályázatot nyerte meg, s ezzel a megvalósítás joga is odakerült. Van-e biztosíték arra, hogy esetleg Budapesten építsék föl a Halházat?

– A bécsi expoiroda birtokába került az ötlet, s mivel manapság ez a szervezet megszűnt, a jog visszakerült hozzám. Úgy gondolom, nem lenne akadálya a budapesti világkiállításra megépíteni.

Párizsnak az Eiffel-torony, Brüsszelnek az Atomium lett rövid időn belül a jelképe, Bécs helyett talán Budapestnek is lehet hamarosan egy Halház a szimbóluma. Vannak országok, ahol a víz drágább, mint a benzin, a természet, az élővizek egyre szennyezettebbek: döglött halak milliót, tonnáit viszi vagy veti partra a víz. Egy színpompás példány talán maradhatna mementóként, mondjuk éppen Budapesten.

Bubrik Gáspár

Vásárok, kiállítások 1992. július 16–23. között

Időpont	Ország	Város	Rendezvény neve
07. 14–07. 16.	Nagy-Britannia	Harrogate	Agricultural Show
07. 14–07. 15.	Németország	Köln	It's Cologne
07. 15–07. 22.	Amerikai Egyesült Államok	Los Angeles	Giftware and Home
07. 15–07. 20.	Új-Zéland	Auckland	NZ Motorexpo
07. 19–07. 23.	Amerikai Egyesült Államok	Chicago	AACC
07. 20–07. 24.	Nagy-Britannia	Birmingham	Electrotech
07. 21–07. 29.	Szovjetunió	Moszkva	Electro

• Pályázati felhívás • Pályázati felhívás • Pályázati felhívás • Pályázati felhívás •

Az Állami Vagyonügynökség nyilvános egyfordulós pályázatot hirdet a PANNONVIN Részvénytársaság állami tulajdonban lévő részvényeinek megvásárlására. Az rt. alaptőkéje: 750 millió Ft.

Pályázni a felkínált részvénycsomagból 480 millió Ft névértékű állami tulajdonú részvényre lehet.
Pályázatokat személyesen vagy meghatalmazott útján, magyar nyelven, 3 példányban zárt, cégjelzés nélküli borítékban kell benyújtani a pályázatra utaló megjelöléssel. A benyújtott ajánlatok közül egyértelműen meg kell jelölni, hogy melyik az eredeti példány.

A pályázat benyújtásának határideje 1992. augusztus 14., déli 12 óra.

A pályázat beadásának helye: Állami Vagyonügynökség 1133 Budapest, Pozsonyi út 56.
A vételi szándék bizonyítására a felajánlott vételár 10 %-át, de legalább 4 millió Ft-ot az ajánlattevőnek a pályázat benyújtásának határidejéig letétbe kell helyezni.

Pályázati feltételek: Olyan befektetőt keresünk,
a) aki szakmai befektető, jó hírnévvel és tradícióval rendelkezik,
b) aki pénzügyi befektető és megfelelő tőkeerővel rendelkezik,
c) jelenlegi tevékenységi kör és foglalkoztatási szint fenntartását vállalja.

A pályázatnak tartalmaznia kell az ajánlati kötöttség időtartamát, mely nem lehet kevesebb, mint a benyújtástól számított 45 nap.
A pályázat felbontására 1992. augusztus 14., 14 órakor kerül sor.
A pályázat eredményéről a pályázók legkésőbb 1992. szeptember 14-ig értesítést kapnak.
Az Állami Vagyonügynökség fenntartja a jogot, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa. Ennek okán nem köt szerződést és meghatározza a PANNONVIN Rt. privatizációjának további eljárását.
Az Állami Vagyonügynökség a tenderbontás után szóbeli vagy írásbeli kiegészítést kérhet.
A konkrét gazdálkodásra vonatkozó információkat az Rt. vezérigazgatójától kapják meg a pályázók.
A pályázati felhívás és a cégismertető átvehető az INVESTCOOP Kft.-nél, 1027 Budapest, Csalogány u. 23–25. (Telefon/fax: 202-6120).
A tender meghirdetésével egyidejűleg a társaság főbb adatairól és jellemzőiről magyar nyelvű cégismertető és információ beszerezhető még: Ohegyi János vagy Újvári József • PANNONVIN Rt. • 7621 Pécs, Szent István tér 12.

Állami Vagyonügynökség • 1133. Budapest, Pozsonyi út 56. • Telefon: 129-4650

2314

HA NEM FIZET ADÓSA SEGÍT A LIKTOR

Nincs többé elveszett pénze! Magyarországon adósát és annak vagyonát, bankszámláit felkutatjuk.

Önt, cégét csődeljárásban, felszámolási eljárásban képviseljük. Leendő üzleti partnereit leinformáljuk.

HÍVJON - JÖVÜNK - SEGÍTÜNK!

Tel.:	
Budapest	111-7531
Békéscsaba	06/66/25-431
Kecskemét	06/76/28-555
	28-390
Pécs	06/72/13-111
Sopron	06/99/12-911
Győr	06/96/29-444
Szolnok	06/56/36-497
Miskolc	06/46/364-653
Nagykanizsa	06/93/12-305
Zalaegerszeg	06/92/14-250

Summary in English

Last week the Washington Post published close to a full-page ad highlighting the accomplishments of György Láng. Hungarian by birth, Láng has been instrumental in speeding up the development of Hungary. Among other things, he is part owner of the classic Gundel restaurant which is also owned by Ronald Lauder.

(Page 1)

Countryside events are being planned in coordination with the Expo. An official of Bács-Kiskun county said that the region is only an hour from the city and will include flower exhibitions, an international ceramic display and chariot races to name a few events.

(Page 2)

Efforts are being made to protect Hungarian industry and encourage development. For example, the law of competition is being updated to insure obligatory competition and avoid monopolistic situations. Until 1947 laws strictly regulated buyers in business. The focus is now shifting more toward regulating sellers.

(Page 3)

According to the 71st issue of Magyar Közlöny, an annual government business regulation publication, efforts are being made to lighten the tax burdens of Hungarian entrepreneurs. In 1975, pre-taxation of small businesses was abolished.

(Page 4)

Beginning on August 1st a new privatization option will be introduced for "non-corporate" privatization. Leasing will be introduced as an option for individuals. Bidders will be able to lease companies which will be privatized over a period of three to ten years.

(Page 5)

The 1938 World Expo was held in New York at Flushing Meadows marking the 15Oth anniversary of George Washington's innauguration. A very creative solution was found to prepare and level the site - trash was used to fill in the land area needed.

(Page 6)

First prize for Expo architectural ideas was given to the "Fish House". The idea was born three years ago during a planning session in Vienna - at a time when the Expo was still to be a joint Austrian/Hungarian event. The plans call for a three or four story, 7O meter wide, rainbow colored building in the shape of a fish to be situated on the bank of the Danube. The building would serve as an ecological, environmental and communications center.

(Page 8)